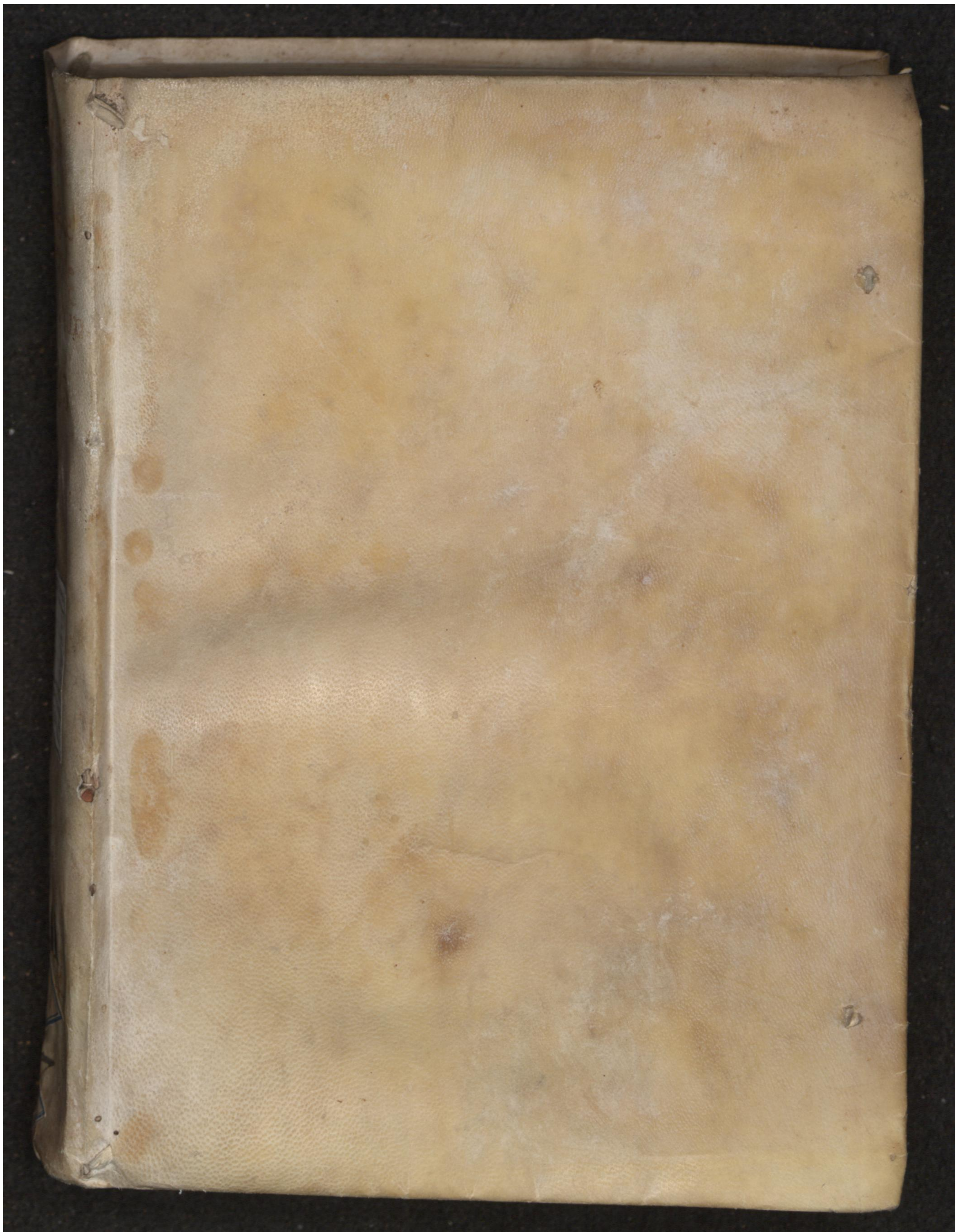
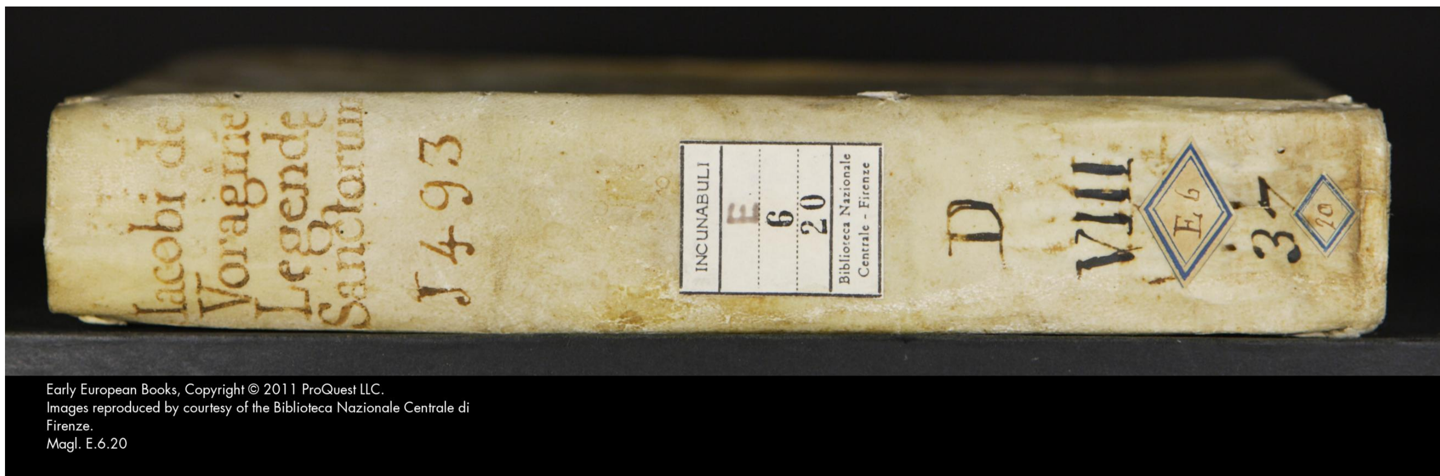
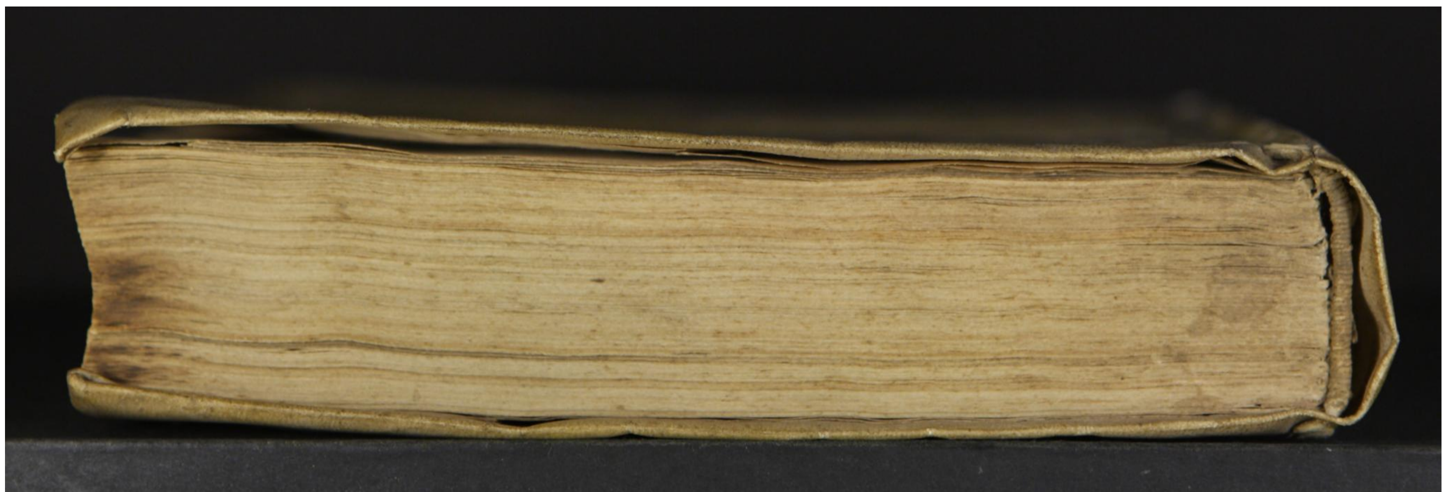

Iacobi de Voragine Legende Sanctorum
1493
INCUNABULI
E
6
20
Biblioteca Nazionale Centrale - Firenze
D
VIII
37
E6
20

D

VIII
37

¶ Reuerendiſſimi fratris Jacobi de voragine genuenſis archiepi: ordinis predicatorum: ſanctoꝛuꝫ ac feſtoꝛum per totum annum Liber incipit.

Niuerſum tẽpus preſentis vite decurſus in quattuoꝛ diſtinguitur. ſcꝫ tempus deuiationis: renouationis ſiue reuocationis: reconciliationis: ⁊ peregrinationis. Tempus deuiationis fuit ab Adam poſtq̄ꝫ. ſcꝫ a deo deuiauit: ⁊ durauit vſqꝫ ad Moyſen. Et illud tẽpus repreſentat eccleſia a ſeptuageſima vſqꝫ ad paſcha. Unde ⁊ tunc legitur liber geneſis: in quo ponitur deuiatio primoꝝ parentum. Tempus renouationis ſiue reuocationis incepit a Moyſe: ⁊ durauit vſqꝫ ad natiuitatem domini noſtri Jeſu chriſti: in quo hoĩes per prophetam ad fideꝫ reuocati ſunt ⁊ renouati. Et illud tp̃s repreſentat eccleſia ab aduentu domini vſqꝫ ad natiuitatem Chriſti. vnde tũc legitur Jſai. vbi de hac renouatione aperte agitur. Tempus reconciliatiõis eſt illud in quo per Chriſtum reconciliati ſumus. ⁊ illud tempus repreſentat eccleſia a paſcha vſqꝫ ad pentecoſten. vnde tunc legitur apo. vbi plene agitur de myſterio reconciliationis. Tempus peregrinatiõis eſt tempus preſentis vite: in quo peregrini ⁊ in pugna ſemper ſumus Et iſtud tempus repreſentat eccleſia ab octaua pentecoſtes vſqꝫ ad aduentuꝫ. vñ ⁊ tunc leguntur libri reguꝫ ⁊ libri machabeoꝛum: in quibus de multiplici pugna agitur. per quaꝫ ſpiritualis pugna ſignificat: Tempus autem id qd̄ eſt a natali domini: vſqꝫ ad ſeptuageſimam partim continetur ſub tempoꝛe reconciliatiõis. qd̄ eſt tempus leticie. ſ. a natali vſqꝫ ad octauam Epiphanie: partim ſub tempoꝛe peregrinationis. ſ. ab octaua epiphanie vſqꝫ ad ſeptuageſimam. Et poteſt hic accipi quadruplex tempoꝛum variatio. Primo penes quattuoꝛ tempoꝛum diſtinctiones: vt hyems referatur ad primum. ver ad ſcd̄m: eſtas ad tertium: autumnus ad quartum. Et ratio appropriatiõis ſatis pꝫ. Secundo penes quattuoꝛ diei partes: vt nox referatur ad primuꝫ mane ad ſecunduꝫ: meridies ad tertiuꝫ: veſper ad quartuꝫ. Licet autem prius fuerit deuiatio q̄ꝫ renouatio: tñ eccleſia potius incipit omnia ſua officia in tempoꝛe renouatiõis q̄ꝫ deuiationis. i. in aduentu potius q̄ꝫ ſeptuageſima: ⁊ hoc duplici ratione. Primo ne videatur incipere ab erroꝛe: tenet. n. rem ⁊ nõ ſequitur oꝛdinẽ tempoꝛis: ſicut euangeliſte ſepius faciunt. Secundo qm̃ p aduentuꝫ chriſti omnia renouata ſunt: propter qd̄ tempus id dicitur tempus renouationis. Apo. 3°. Ecce noua facio omnia. Congrue igitur in hoc tẽpoꝛe renouationis eccleſia omnia officia renouat. Ut igitur oꝛdo tempoꝛis ab eccleſia diſtinctus ſeruetur: primo agemus de feſtiuitatibus que occurrunt infra tempus renouationis: qd̄ tempus eccleſia repreſentat ab aduẽtu vſqꝫ ad natiuitatem domini. Secundo de illis: que occurrunt infra tempus qd̄ partim continetur ſub tempore reconciliationis: partim ſub tempoꝛe peregrinationis: qd̄ tempus repreſentat eccleſia a Natiuitate vſqꝫ ad ſeptuageſimam. Tertio de illis que occurrunt infra tempus deuiationis: qd̄ tempus repreſentat Eccleſia a Septuageſima vſqꝫ ad paſcha. Quarto de illis que occurrunt infra tẽpus reconciliationis: qd̄ tempus repreſentat eccleſia a paſcha vſqꝫ ad octauam pentecoſtes. Quinto de illis que occurrunt infra tempus peregrinatiõis: qd̄ tẽpus repreſentat eccleſia ab octaua pẽtecoſtes vſqꝫ ad aduẽtuꝫ.

¶ De tempoꝛe renouationis: ⁊ primo de aduentu domini noſtri Jeſu Chriſti.

Duentus domini per quattuoꝛ ſeptimanas agitur ad ſignificãdũ q̄ quattuoꝛ ſunt aduẽtus. ſ. in carneꝫ: in mẽtem: in moꝛtem: ⁊ iudicium Ultima. n. ſeptimana non finitur: q2 ſanctoꝝ gloria que dabitur in vltimo aduentu nunquã terminabitur: eſt etiam q̄ primum reſponſoꝛuꝫ prime dominice aduẽtus computato Gloria patri:

quattuoꝛ verſus continet: vt predictos quat
tuoꝛ aduentus deſignet. Lʒ aūt quadruplex
ſit aduētus: tñ eccleſia de duplici .ſ. in carnē
⁊ ad iudicium: videtur memoriā facere: ſicut
in officio ipſius tēpoꝛis pʒ. Hinc eſt ēt ꝙ ieiu
nium aduentus partim eſt exultatiōis: ⁊ par
tim meroꝛis. Nā rōne aduentus in carnē dr̄
ieiuniuʒ exultationis: rōne aduentus ad iudi
cium dr̄ ieiuniuʒ meroꝛis. Et ad hoc innuen-
dū eccleſia cantat tunc quedā cātica letitie: ⁊
hoc ꝑꝑ aduentū miſericoꝛdie. q̄dam vero de
ponit: et hoc ꝑꝑ aduentū ſeuere iuſtitie ⁊ me-
roꝛis. Circa aduentū igit̄ in carneʒ duo vi-
deri poſſunt .ſ. aduenīēdi oppoꝛtunitas: ⁊ ad
uentus vtilitas. Oppoꝛtunitas veniendi at
tendit̄ pꝛimo ex parte hominis: qui primo in
lege nature conuictus fuit defectu diuine co-
gnitionis vnde ⁊ tūc in peſſimos erroꝛes ido
latrie cecidit: ⁊ ideo coactus eſt clamare. ac
dicere. Nō deeſt q̄ impleat: ſed q̄ iubeat. De
inde lex aduenit iubens: in qua conuictus eſt
de impotentia. ibi .n. ſolūmodo eſt eruditus.
ſed nō a peccato liberatus. nec ꝑ aliquā grati
am ad bona adiutus. Et ideo coactus eſt mu
tare pꝛopoſituʒ ac dicere. Nō deeſt qui iube-
at: ſed qui impleat. Oppoꝛtune igitur filius
dei venit quādo hō de ignoꝛantia ⁊ impoten
tia conuictus fuit: ne ſi ante veniſſet hō ſuis
meritis ſalutē aſcriberet: ⁊ ideo medicine gra
tus non eſſet ſecundo ex ꝑte tēpoꝛis qm̄ vēit
in plenitudine tēpoꝛis. Gal. 7. At vbi vēit
plenitudo tēpoꝛis ⁊c̄. Aug⁹. Multi dicūt q̄re
nō ante venit Chriſtus: qꝛ nōdū venerat ple
nitudo tp̄is moderāte illo: ꝑ quē facta ſunt tē
poꝛa. Deniqʒ vbi venit plenitudo venit ille
qui nos liberaret a tp̄e. Liberati aūt a tp̄e vē
turi ſumus ad illā eternitatē: vbi nullū eſt tē-
pus. Tertio ex ꝑte vulneris ⁊ moꝛbi vniuer
ſalis. Qm̄ enī moꝛbus erat vl̄is: oppoꝛtunum
fuit vl̄em exhiberi medicinā. vnde dicit Au
guſti. ꝙ tunc magnus venit medicus q̄ꝫdo ꝑ
totū mūdū magnus iacebat egrotus vnde ec
cleſia in .7. antiphonis. q̄ cātātur an̄ natiuita
tē dn̄i oſtendit multiplicitatē ſui moꝛbi: ⁊ ad
quēlibet petit remediū medici. An̄ ſiquidem
aduentū filij dei in carnē eramus ignoꝛantes
vt ceci: penis eternis obligati: ſerui diaboli:
mala pc̄ti cōſuetudine vincti: tenebꝛis obuo
luti: exules a pꝛima ⁊ expulſi. Ideoqʒ cū indi
gemus doctoꝛe: redēptoꝛe: liberatoꝛe: educto
re illuminatoꝛe: ⁊ ſaluatoꝛe. Quia igitur igno
rantes eramus. ideo indigebamus ab ipſo do
ceri. Et iō ſtatī in pꝛima antiphona clamam⁹
O ſapientia q̄ ex oꝛe altiſſimi ꝓdiſti. ⁊c̄. veni
ad docendū nos viā pꝛudentie. Sʒ parꝝ pꝛo
deſſet ſi doceremur cū nō redimeremur: ⁊ iō
ab ipſo redimi poſtulamus: cum i ſcd̄a clama
mus. O adonay: ⁊ dux domus iſrael ⁊c̄. ve-
ni ad redimendum nos in bꝛachio extēſo. Sʒ
quid pꝛodeſſet ſi eſſemus docti ⁊ redempti:
⁊ adhuc p⁹ redemptionem detineremur ca-
ptiui. Et ideo liberari petimus cuʒ in tertia
clamamus. O radix ieſſe ⁊c̄. veni ad liberan
dum nos iam noli tardare. Sed quid pꝛodeſ
ſet captiuis: ſi eſſet redempti ⁊ liberati ſi non
dum eſſet ab omni vinculo abſoluti. vt .ſ. pote
ſtatis eſſet: ⁊ libere quo vellēt ire poſſent: pa
rum igitur pꝛodeſſet ſi nos redemiſſet ⁊ libe-
raſſet: ſi conuinctos teneret. ⁊ ideo ab omnī-
bus pc̄tī vinculis educi petimus cum i quar
ta clamamus. O clauis dauid ⁊c̄. veni ⁊ libe
ra: ⁊ educ vinctos de domo carceris ⁊c̄. Sʒ
quia illi qui diu fuerunt in carcere habēt ocu
los obtenebratos: nec clare videre poſſunt:
ideo poſt abſolutionem carceris reſtat nos il-
luminandos: vt videamus quo ire debem⁹.
Et ideo in quinta clamamus. O oꝛiens ſplē
doꝛ lucis eterne ⁊c̄. veni ⁊ illumina ſedentes
in tenebꝛis ⁊ vmbꝛa moꝛtis. Sed ſi eſſemus
docti cum ab inimicis penitus liberati ⁊ illu
minati ſumus quid valeret niſi deberemus
ſaluari: ⁊ ideo in duabus ſequentibus ſaluari
petimus cum dicimus. O rex gentium ⁊c̄. ve
ni ⁊ ſalua hominem quem de limo formaſti.
Item. O hemanuel veni ad ſaluanduʒ nos
domine deus noſter. In pꝛima āt petimus ſa
lutem gentium. vnde dicitur. O rex gentiuʒ
in ſecunda ſalutem iudeoꝛuʒ quibus deus de
derat legeʒ. vnde dicitur. O hemanuel dux
⁊ legifer noſter ⁊c̄. Utilitas autem ipſius ad
uētus a diuerſis ſanctis diuerſimode aſſigna
tur. Ipſe nāqʒ dominus ſicut patet Luce 4°
pꝛopter ſeptem vtilitates ſe veniſſe ⁊ miſſuʒ
eſſe teſtatur dicens. Spiritus dei ſuꝑ me ⁊c̄.
vbi per oꝛdinem dicit ſe miſſum eſſe ad pau-
perum conſolationem: ad contritoꝛuʒ ſanctio
nem: ad captiuoꝛum liberationem: ad cecoꝝ
illuminationem: ad peccatoꝛum remiſſionem

ad totius humani generis redemptionem: ⁊
ad meritoꝛum retributionez. Augustinus au
tem ponit tres vtilitates sui aduētus dicēs.
In isto seculo maligno quid abūdat nisi nasci:
laboꝛare: ⁊ moꝛi: Hec sunt mercimonia nego
ciationis nostre: ⁊ ad tales merces mercatoꝛ
ille descendit. Et quia omnis mercatoꝛ dat
⁊ accipit. dat quod habet: ⁊ accipit quod non
habet: Chꝛistus in hac mercatura dedit ⁊ ac
cepit. Accepit quod hic habundat scilicet na
sci: laboꝛare: ⁊ moꝛi. Dedit renasci: resurge-
re: ⁊ in eternum regnare. Ideo aūt venit ad
nos celestis negociatoꝛ accipere contumeliā
⁊ dare honoꝛem. Subire moꝛtem: ⁊ dare vi
tam: haurire ignominiaz: ⁊ dare gloꝛiā. Gre
go. autem ponit quattuoꝛ vtilitates siue cau
sas aduentus dicens. Studebant omnes su
perbi de Adam stirpe pꝛogeniti pꝛesentis vi
te ꝓspera appetere: aduersa deuitare. oppꝛo
bꝛia fugere: gloꝛiaz sequi. Uenit inter eos do
minus aduersa appetens: gloꝛiaz fugiens: ꝓ
spera spernens: oppꝛobꝛia amplectens. Itez
Grego. Expectatus xp̄s venit: veniens no
ua docuit: docens mira exercuit: mira faciēs
pꝛaua tollerauit: Bernar. quoqꝫ alias vtilita
tes ponit dicens. Triplici moꝛbo miserabili-
ter laboramus. Nā ⁊ faciles sumus ad sedu-
cendum: debiles ad operandū: ⁊ fragiles ad
resistendum: Si discernere volumus inter.
bonum et malum decipimur: si tentamus fa-
cere bonum deficimus: si conamur resistere
malo superamur. Necessarius est pꝛoide sal
uatoꝛis aduētus: vt in nobis per fidem habi-
tans illuminet cecitatem nostram: ⁊ nobiscū
manens adiuuet infirmitatem nostram: ⁊ pꝛo
nobis stans fragilitatem nostram pꝛotegat ⁊
pꝛopugnet. ¶ Circa. 2m. aduentum. s. ad iu-
dicium. duo videnda sunt. s. accidentia iudi
cium: ⁊ concomitantia. Antecedentia autem
sunt tria. s. signa terribilia: antichꝛisti fallacia
⁊ ignis vehementia. Signa autez terribilia
ponuntur qnqꝫ. Luce. 21. Erunt signa in sole
luna ⁊ stellis: ⁊ in terris pꝛesura gentium pꝛe
cōfusione sonitus maris ⁊ fluctuum. Tria si
gna pꝛima determinantur. Apoca. 6. Sol fa-
ctus ē niger tanqꝫ saccus cilicinus: ⁊ luna fa
cta est sicut sanguis ⁊ stelle celi ceciderunt su
per terram. Celum autem dicitur: hic celum
aereuz: ⁊ stelle que cadunt vocantur a sub: qꝛ
habent similitudinez stellarum. Et dicuntur
stelle cadere de celo ſꝫ vulgi opinionez quā-
do a sub descendit. Unde ⁊ scriptura confoꝛ-
mat se cōmuni modo loquendi. Tunc autem
maxime fiet talis impꝛessio: qꝛ ignea qualitas
abundabit: ⁊ hoc faciet deus ad terroꝛez pec
catoꝛū. De quarto signo qđ erit pꝛessura ī ter
ris legitur Matth. 24. Erit tunc tribulatio:
magna qualis nunqꝫ fuit ab initio mundi. ⁊c.
Quintum signum scilicet confusionem maris
quidam existimant esse: ꝙ mare. cum magno
fragoꝛe peribit a pꝛistina qualitate ſm illud.
Apoca. 21. Et mare non est. vel ſm alios ille
sonitus erit: quoniaz non sine magno murmu
re. 40. cubitis sup montes eleuabitur. Augu-
stinus annalibus hebꝛeoꝛuz inuenit. 15. signa
pꝛecedentia iudicium. sed vtruz continue su
tura sint an interpellatiz non expꝛessit. ¶ Si
gna ante diem iudicij. Pꝛima die eriget se
mare. 40. cubitis sup altitudines montium.
stans in loco suo quasi murus. Secunda die
tantuz descendet: ꝙ vix videri poterit. Ter
tia marine bellue apparentes super mare da
bunt mugitus vsqꝫ ad celum. ⁊ eax mugitus
solus deus intelliget. Quarta ardebit mare.
et aqua. Quinta arboꝛes ⁊ herbe dabūt erro
rem sanguineum. In hac etiam quinta die.
vt alij asserunt: omnia volatilia celi congre-
gabuntur in campis. vnumquodqꝫ genus in
oꝛdine suo non gustantia neqꝫ bibētia. sed vi-
cinum aduentum iudicis foꝛmidantia. Sex-
ta ruent edificia. In hac etiaz sexta die vt di
citur: flumina ignea surgent ab occasu solis cō
tra faciem firmamenti vsqꝫ ad oꝛtum cōcur-
rentia. Septima petre ad inuicem colliden-
tur. ⁊ in quattuoꝛ partes scindentur. Et vna
queqꝫ pars vt dicitur: collidet alteram. ne-
scietqꝫ homo sonum illum: sed tantum deus.
Octaua fiet generalis terremotus qui adeo
erit magnus: ꝙ nullus homo: nullum animal
stare poterit: sed ad soluz omnia ꝓsternentur
Nona equabitur terra ⁊ omnes montes ⁊ col
les in puluerez redigentur. Decima exhibūt
homines de cauernis. ⁊ ibunt valde amen-
tes: nec muti loqui poterunt. Undecima sur
gent ossa moꝛtuoꝛū ⁊ stabunt super sepulchꝛa
Omnia enim sepulchꝛa ab oꝛtu solis vsqꝫ ad
occasum aperientur vt inde moꝛtui exire va
leant. Duodecima cadent stelle. Omnia. n.

signa errātia ꝛ statioñaria spgēt ex se igneas. comas: ꝛ iteruꝫ tunc valde de generabuntur a sub. In hac etiam duodecima die dicit: qḋ omnia animalia venient ad campos mugiē-tia ñ gustātia nec bibentia. Tertiadecima die morientur viuentes: vt cum mortuis resur-gant. Quartadecima ardebit celum ꝛ terraꝫ Quintadecima fiet celum nouum ꝛ terra no-ua: ꝛ resurgent omnes. ¶ Secundum quod precedet iudiciuꝫ erit antichristi fallacia. Ip se enim omnes conabitur decipere quattuor modis. Primo per callidam suasionem. Ni-tetur.n.persuadere: ꝛ ex scriptura firmare se esse missiam: ꝛ in lege premissum. Unde ꝛ le-gem Christi destruet: Et suam statuet.pars. Constitue domine legislatorē super eos ꝛc. Glo. In antichristum legis praue latorem. Danielis Decimoprimo: Et dabunt habo-minationem: ꝛ desolationem templi. Glo. Antichristus in templo christi sedebit quasi deus vt lege dei auferat. ¶ Secundo per miraculoruꝫ operationem. Secundo Thesse. secundo Cuius aduentus erit secunduꝫ ope rationem sathane in omni virtute ꝛ signis ꝛ prodigijs mendacibus. Apo. Decimoter-tio. fecit signa vt etiam ignem fecerat de ce lo interrā descendere. Glo. vt apostolis da-tus est spiritus sanctus in spetie ignis. ꝛ ille dabit spirituꝫ malignum in spetie ignis. Ter tio per donorum largitionem. Dani. 13°. Da bit eis potestatem in multis: ꝛ terrā diuidet gratuito. Glo. Antichristus deceptis multa donabit: ꝛ terrā suo exercitui diuidet. Quos enim suo terrore subiugare non poterit aua-ritia subiugabit. quarto per tormentorum il-lationem. Dani. 8°. Supra quam credi pōt vniuersa vastabit. Item Grego. loquens de antichristo. Robustos quidem interficit: cuꝫ eos qui mēte inuicti sunt corporaliter vincit. ¶ Concomitantia auteꝫ iudicium erunt plu ra. Primuꝫ est disceptatio iudicis: Iudex.n. in vallē iosaphat descendet bonos a dextris ꝛ malos a sinistris statuet: ꝛ credendum ē in loco eminenti eū futurum. vnde ceteri pote-runt eum videre. Nec intelligendum est ꝙ omnes inter illam valliculam concludantur quia hoc est puerile: vt dicit Hier. sed quod erunt ibi ꝛ in locis circum adiacentibus. In parua autem terra innumerabilia millia ho-minuꝫ esse possunt: maxime quando constrin guntur. Et si necesse fuerit electi erunt in ae re eleuati corporum agilitate. Damnati etiā ibi esse poterunt diuina suspendente virtute Et tunc iudex. cum malis disceptabit: ꝛ eos pro operibus misericordie. Que non habue-runt obiurgabit. Et tunc omnes super se plā gent: secundum ꝙ ostendit. Chrysost. dicens Plangent se super se iudei videntes viuen tem ꝛ viuificantem: quem quasi hominem mortuum existimabant. Et conuincentes se corde vulnerato scelus suum denegare non poterunt. Plangēt ꝛ gentiles qui vanis dis putationibus philosophorum decepti irrati-onabilem stultitiam putauerunt esse deuꝫ co-lore crucifixum. Plangent se super se christi ani peccatores: q magis dilexerunt munduꝫ ꝙ̄ Christum. Plangent se super se heretici. qui purum hominem crucifixum dixerunt: cū videant ipsum esse iudicem in quem cōspun xerunt iudei Plangent se super se omnes tri bus terre. q: nec resistendi virtus est contra deum: nec facultas fugiendi ante facieꝫ eius nec penitentie locus: nec satisfactionis tem-pus. Ex angustia.n. oīum rerum nihil eis re-manet nisi luctus. ¶ Secunduꝫ est differen tia ordinis. Nam sicut dicit Grego. in iudi-cio erunt. 4. ordines: duo ex parte reproboꝝ ꝛ duo ex parte electorum. Alij iudicantur: ꝛ pereunt: quibus dicetur. Esuriui ꝛ non dedi stis mihi manducare. ꝛc. Alij.n. non iudicā-tur ꝛ pereunt: sicut hi de quibus dicitur Qui non credit iam iudicatus est: Quia nec iudi-cis verba percipiūt qui nec eius verba nec fidem: qui non credunt seruare volunt. Alij iudicantur ꝛ regnant: sicut hi quibus dicitur Esuriui ꝛ dedistis mihi manducare. ꝛc. Alij non iudicantur ꝛ regnant: sicut viri perfecti qui alios iudicabunt. Non ꝙ sententiam fe-rant. q: hec solius iudicis erit: sed dicunt iu-dicare.i.iudicanti assistere. Et illa assistētia erit primo ad sanctoruꝫ honorem. Magnus enim honor erit cum iudice sessionem habe-

re. iuxta quod promiſit dominus dicens. Se
debitis ſuper ſedes. ⁊c. Secundo ad ſenten-
tie confirmationem. Sententiam enim iudi
cis approbabunt ſicut aliquando illi qui iudi
ci aſſiſtunt: eius ſententiam approbant: ⁊ ad
ipſam approbandaꝫ ſubſcribunt. Pſal. Ut fi-
at in eis iudicium conſcriptum. ⁊c. ¶ Tertio
ad malorum ꝯdemnationem: quos quidē cō
demnabit ex vite ſue comparatione. ¶ Ter-
tium eſt ſigna paſſionis. ſ. crux claui: ⁊ cicatri
ces in corpore chriſti. Hec erunt p̄mo in oſtē
ſionem ſue glorioſe victorie: ⁊ ideo in excellē
tia glorie apparebunt. Unde Chriſoſtomus
ſuper Math. Crux ⁊ cicatrices radijs So-
lis erunt lucidiores. Item conſidera quanta
ſit virtus crucis. Sol obſcurabitur ⁊ Luna
non dabit lumen ſuum. vt diſcas: quantum
crux. ⁊ Luna lucidior: ⁊ Sole preclarior eſt.
Secundo in oſtenſionem ſue miſericordie.
vt ex hoc oſtendatur quam Miſericorditer
boni ſint ſaluati. Tertio in oſtenſionem Sue
iuſtitie. vt ex hoc oſtendatur quam iuſtiſſime
reprobi ſint damnati. Quia ſcilicet tantum
precium: ſi ſanguinis contempſerunt. vnde
in hec verba eis exprobrabit. vt dicit Chriſo
ſtomus ſuper Mathe. dicens. Ego propter
vos homo factus ſuꝫ: propter vos alligatus
ſum ⁊ deluſus. ⁊ ceſus: ⁊ crucifixus. Ubi eſt
tantarum iniuriarum mearum fructus. Ec-
ce precium ſanguinis mei quem dedi pro re
demptione animarum veſtrarum. Ubi ſerui
tus veſtra: Quia mihi pro precio ſanguinis
mei dediſtis? Ego ſuper gloriam meam ca-
ros vos habui: cuꝫ eſſem deus apparens ho
mo: ⁊ viliorem me omnibus rebus orationis
feciſtis. Nam omnem rem viliſſimam terre
amplius dilexiſtis quam iuſtitiam meam ⁊ fi
dem. Hec Chryſoſtomus. Quartuꝫ eſt ſeue-
ritas iudicantis: nec fugiendi facultas erit.
Non eniꝫ flectetur timore: quia omnipotens
eſt. Chryſoſtomus. Nec reſiſtendi virtus eſt
contra eum: nec munere poterit corrumpi: qꝛ
iuſtiſſimus eſt. Ber. veni ⁊ viniet dies illa in
qua plus valebunt pura corda quam aſtuta
verba: ⁊ conſcientia bona quaꝫ marſupia ple
na. Ille enim eſt qui non falletur verbis nec
flectetur donis Chryſoſtomus. Tunc nec pe
cunie diuitibus. Nec parentes iuſti pro pa-
rentibus intercedent. Nec ipſi Angeli ſicut
ſolebant pro Hominibus facient verbum: qꝛ
non recipit ſententia iudicis miſericordiam
ſicut nec tempus miſericordie iudiciuꝫ. Iteꝫ
Auguſtinus. Expectatur dies iudicij ⁊ ade-
rit ille equiſſimus Iudex: qui nullius poten-
tis perſonam accipit: cuius Palatium auro
argentoqꝫ nullus epiſcopus vel abbas vel co
mes corrumpere poterit. Iterum nec errore
Quia ſapientiſſimus eſt: Leo Papa Iſta eſt
ſcientia ſummi iudicis: iſte tremendus aſpe-
ctus. cui paruium eſt omne ſolidum: ⁊ aper-
tum omne ſecretum. cui obſcura clarent: mu-
ta reſpondent: ſilentium confitetur: ⁊ ſine vo
ce mens loquitur. Et ideo cum eius ſapien-
tia ſit talis ⁊ tanta: contra ipſius ſapientiā ni
hil valebunt allegationes aduocatorum: qđ
ſcilicet per ſuas loquaces aduocationes poſ-
ſit cauſam obtinere: nec ſophiſmata philoſo-
phorum: ꝙ ſcilicet per ſuas ſophiſticas argu
tiones poſſit ei concludere: nec preclariſſima
eloquia oratorum: qđ ſcilicet per hec poſſint
euadere: nec arguere nec aſtutie verſutoruꝫ
ſcꝫ ꝙ per ſuas verſutias vel aſtutias euꝫ fal
lere poſſint. de his quattuor ſicut dicit Hie-
ronimus. Quanti illic elingues ⁊ muti felici-
ores loquacibus erunt? quo ad primuꝫ. Quā
ti. paſtores phis? quo ad ſecundum. Quanti
ruſtici oratoribus? quo ad tertium: Quanti
ebetes preferendi ſunt argutijs Ciceronis?
quo ad quartuꝫ. ¶ Quintuꝫ eſt accuſator hor
ribilis. Tres enim accuſatores. tunc contra
peccatores ſtabunt. ¶ Primus eſt diabolus
Auguſtinus preſto tunc erit Diabolus reci-
tans verba profeſſionis noſtre: Et obijciens
nobis quecunqꝫ fecimus: Et quid boni tunc
temporis facere debuimus. Dicitur eſt eniꝫ
ille aduerſarius. Equiſſime iudex iudica iſtū
meum eſſe ⁊ mecum damnandum eſſe: Heu
Heu: nec poterit talis aperire os qui talis in
uenitur vt iuſte cuꝫ diabolo deputet. Equiſ
ſime Iudex iudica iſtum meum eſſe Ob cul-
pam qui tuus eſſe voluit per Gratiam. Tu-
us eſſe per naturam: meus eſt per miſeriam:

Tuus ob passionem: meus ob suasionem. Tibi inobediens: mihi obediens: A te accipit i mortalitatis stolam: a me hanc passionez qua indutus est tunicam: tuam vestem dimisit: cū mea hunc venit. Unde Augustinus hec. Secundus accusator propriuz celus. Peccata enim propria vnumquēque accusabunt. Sapientie. 4°. venient in cogitatione peccatorum suoruz timidi: ꝛ traducent illos ex aduerso iniquitates eorum. Bernardus. Tunc loquentia simul eius opera dicent. Tu nos egisti: opera tua sumus: nō te disceremus ꝛ multisqꝫ ꝛ multiplicibus criminibus eum accusabunt. Tertius accusator erit totus mūdus. Gregorius. Si queris quis te accusat. dico totus mundus Offenso enim creatore nostro offenditur totus mundus. Chrysosto. In illo die nihil est ꝙ respondeamus: vbi celum ꝛ terra: a qua: ꝛ sol luna: dies: ꝛ notes: ꝛ totus mundus stabunt aduersus nos in testimonium peccatorū nr̄oꝝ. ꝛ si oīa tacerent: ipse tamen cogitationes nostre ꝛ opera spetialiter stabunt aduersuz nos ante dominum nos fortiter accusantes. Sextuz ē testis infallibilis. Tres enim testes contra se tunc hēbit peccator. vnum supra se. s. dominuz qui erit iudex ꝛ testus. Jere. 39°. Ego sum iudex ꝛ testis dicit dominus. Alium intra se. s. conscientiam. Augu. quisquis futuruz iudicem times: presentez consci. corrige. sermo enim cause tue testimonium conscientie tue. Tertium iuxta se scilicet proprium angulum ad custodiam deputatum: qui tamēꝫ conscius omnium què fecit contra eum testimonium perbibebit. Job 20. reuelabunt celi. i. angl'i iniquitatem eius. Septimum est attractio peccatoris ō hoc sic dicit: Gre. O ꝗꝫ anguste erunt tunc vie reprob. superius erit iudex iratus: inferius horrēdū cabos a dextris pctā: accūtia a sinistris infinita demonia ad supplicium trahentia: intus conscientia vrens: foris mondus ardēs: miser peccator sic deprehensus quo fugiet. Lattere erit impossibile: apparere intollerabile: sustinere importabile. Octauum erit sententia irreuocabilis: Illa enim sententia nunꝗꝫ poterit reuocari: nec ab illa poterit appellari. Triplici eniz de causa appellatio in causis iuditialibus nō recipitur. Primo propter iudicis excellentiam. vnde a rege ferente sententiam appellari in regno suo non potest: quia i regno suo nullū supra se habet. Similiter ab imperatore vel papa nō potest appellari. Secundo propter criminis euidentiam. q: quando. crimen notoruz est: appellari non potest. Tertio propter rem non differendam: q: si res non recipit dilationem: q: forsitan ex dilatione pateretur detrimentuz. Similiter non appellatur propter hanc triplicē rationem ab illa sentētia. Non poterit appellari: primo propter iudicis excellentiaz: quia iudex ille nullum supra se habet: sed ipse omnes excedit eternitate dignitate ꝛ potante. Unde ab imperatore vel papa posset aliquo modo appellari ad deū. A deo autem ad nullum licet: quia supra se nullum habet. Secundo propter criminis euidentiaz. Omnia eniz scelera ꝛ crimina reproborum ibidē nota erūt ꝛ manifesta. Hieronymus. Aderit illa dies i qua facta nostra q̄si in quadam tabula picta demonstrabuntur. Tertio propter rem non differentiam. Nihil enim qō ibi agitur dilationem patitur: sed omnia in momento in ictu oculi peraguntur.

Ethimologia sancti Andree.

Andreas interpretatur decorus vel respondens vel virilis: ab andor ꝙ est vir vel dicitur Andreas quasi antropos. i. homo ab vna ꝙ ē sursum ꝛ tropos ꝙ est conuersio q̄si sursum ad celestia conuersus. ꝛ ad suum creatorem erectus. Fuit ergo decorus in vita: respondens in sapiēti doctrina virilis in pena: ꝛ antropos i gl'ia eius passionem presbyteri ꝛ diacones sicut oculis suis viderant conscripserunt.

De sancto Andrea apostolo.

Andreas ꝛ quidaz alij discipuli tribus vicibus a domino sunt vocati. Primo vocauit eos ad sui notitiam. sicut quando stāte andrea die quadam cum Johanne magistro suo et discipulo audiuit a Joanne. Ecce agnus dei ꝛc. ꝛ statim cum alio condiscipulo venit ꝛ vidit vbi mānebat iesus ꝛ mans[illegible]t apud eum die illo. Et cum venisset andreas frēm suum Simonem

adduxit eum ad iesum Sequenti autem die
ad piscationis operaꝫ redierunt. Postmodū
vocauit eos ad sui familiaritatem sicut cum
die quadā tribus irruētibus ad iesum. iuxta
stagnū genesaret: quod dicitur mare galilee.
nauim intrauit simōis ⁊ andree. ⁊ capta mul
titudine magna piscium. vocatisqꝫ Jacobo ⁊
Joanne: qui erant in alia naui secuti sunt eū:
⁊ iteruꝫ ad propria redierunt. Postea tertio
⁊ vltimo vocauit eos ad sui disciplinam: sic̄
qn̄ ambulante iesu iuxta idem littus vocauit
eos de piscatione dicens. Uenite post me fa
ciam ⁊c̄. Qui relictis omnibus secuti sunt eū
eiqꝫ semper postmodum adheserunt nec vl-
tra ad propria redierūt. ¶ Post ascensionē̄
domini diuisis apostolis: andreas apd̄ Si-
thiam. Mat᷑ vero apud murgundiam pre-
dicauit. Uiri autē illi predicationes Mat᷑.
penitus respuētes ei oculos eruerunt: ⁊ vin-
ctum incarcerauerunt post paucos dies eum
occidere disponentes. Interea angelus do
mini venit ⁊ sancto andree apparuit ⁊ mur
gūdiam ad scūꝫ Matheum ire precepit: quo
rn̄dente se viam nescire iussit vt ad ripā ma-
ris iret ⁊ primā nauē quā inueniret itraret
velocius iussa complens ad vrbem predcāꝫ
venit angelo ducente ⁊ prospero vento flan
te: ⁊ inuento aperto carcere. s. Mathei coqꝫ
viso fleuit pluriūꝫ ⁊ orauit: tūc reddidit Ma
theo visum duorum luminum quibus eum p̄
uauerat nequitia peccatorum hominū. Ma
theus igitur inde secessit ⁊ anthiochiam per-
uenit Andrea vero murgundie permanēte:
Irati illi euasione Mathei: andream apl̄uꝫ
apprehenderunt ⁊ per plateas ligatis mani
bus pertrahunt. Cumqꝫ eius sanguis efluer̄t
pro eis orauit ⁊ ad xp̄ꝫ eos penitētia ductos
sua oratione conuertit ad anthiochiam ꝓfici-
scens. Hoc auteꝫ qd̄ dicitur de huiusmodi or
batione Mathei ⁊ de restutione duoꝝ luīnuꝫ
per andream non puto dignum fide: ne in tā
to euangelista minoratio infima denotetur q̄
si sibi non potuerit obtinere Andreas ei tam
faciliter impetrauit. Quidam iuuenis nobi-
lis dum inuitis parentibus Andree adhe-
sisset: parentes eius domum in qua morabat̄
cum ap̄lo succenderunt: cumqꝫ iam in altum
flāma successerunt puer accepta ampula sup
ignem aquam sparsit ⁊ statim extinxit. Illis

aūt dicentibus filius nr̄ magus factus ē dū
per scalas vellent ascendere a deo sunt exce
cati vt ipsas scalas penitus non viderent:
tūc quidam exclamans ait: qd vos stulto labo
re consumitis deus pugnat pro eis ⁊ vos non
videris: cessate iam ne ira dei in vos desēui
at. multi. n. hoc vidētes domino crediderūt
parentes vero post. 5. dies mortui in vno mo
mento sunt positi. Quedam mlr cuidam ho-
micide coniuncta cū parere non posset sorori
sue dixit vade ⁊ dianam dominam nostram
inuoca: cui inuocanti ait diabolus. Cur me in
uocas cuꝫ tibi prodesse non possim: sꝫ vade ad
Andream aplm qui sororem tuam poterit ad
iuuare. ad quem cū iuisset ⁊ aplꝫ ad sororē pi
clitātem duxissꝫ dicit apostolus: recte hoc pa
teris qr male nupsisti: dolose concepisti: ⁊ de
mōes consuluisti. sed tamen penitere ⁊ in cri
stum crede: ⁊ puerperium p..ruum proice: q̄
credente abortiuum protulit ⁊ dolor cessauit.
Senex quidaꝫ nomine Nicolaus adijt apo
stolum dicens. Domine ecce octuaginta an-
ni sunt vite mee i quibus semper luxurie de
seruiui: accepi aliquando euangelium orans
dominum vt ammodo mihi continentiaꝫ lar
giretur: sꝫ in ipso peccato inueteratus ⁊ a ma
la concupiscentia illectus statim ad opus so-
litum reuertebar quadam igitur vice concu
piscentia inflammatus oblitus euāgeliuꝫ qd̄
supra me posueram ad lupanar iui: statimqꝫ
meretrix dixit mihi. Egredere senex: egrede
re quia angelus dei es tu: ne me contingas:
nec huc accedere presumas: video enim mi
rabilia: Audiens hoc beatus Andreas flere
cepit ⁊ a tertia vsqꝫ ad nonaꝫ orauit ⁊ surgēs
noluit comedere: sed ait: non comedam do-
nec sciam si dn̄s miserebitur huic seni. cumqꝫ
diebus ieiunasset quinqꝫ venit vox ad An-
dream dicens: obtines Andrea pro sene: sed
sicut ieiunijs macerasti te: ⁊ sic ipse affligat̄
ieiunijs vt saluet̄: sicqꝫ fecit. sex mensibus in
pane ⁊ aqua ieiunauit ⁊ post modum plenus
bonis operibus in pace qeuit. venit igit̄ vox
ad andream dicens: per orātionem tuam Ni
colauꝫ queꝫ perdiderā aquisiui mihi: ¶ Qui
dam iuuenis christianus secreto sancto An
dree dixit: mater mea pulchrum me videns
de opere illicito me attentauit: cui cum nulla
tenus consentirem iudicē adijt volēs in me

crimen tante nequicie retorquere: sed ora
pro me ne moriar tam iuste: nam ⁊ accusatus
penitus reticebo: malens vitam perdere ꝙ̃
matrem tam turpiter infamare. Juuenis igi
tur ad iudicium vocatur: ⁊ illic eũ andreas
prosequitur: accusat mater constanter filium
ꝙ eam voluerit violare. Interrogatus pluri
es iuuenis an res se taliter haberet nil peni
tus respõdebat. tũc andreas m̃ri dixit. Cru
delissima feminarum quare per tuam libidi-
nẽ vnicũ filiũ vis perire? tunc illa preposi
to dixit. Domine huic homini filius meus ad
hesit postq̃ hec agere voluit: s̈ nequiuit: Ira
tusq̃ iudex iussit puerũ in saccum li nitũ pice
ac bitumine mitti ⁊ in flumine proijci. Andre
am vero in carcerem reseruari: donec et cogi
taret supplicium quo periret. sed orante An
drea tonitruum terribile omnes terruit ⁊ ter
remotus ingens cunctos prostrauit ⁊ mulier
a fulmine percussa ⁊ arefacta corruit. oranti-
bus aũt ceteris apostolum ne perirent orauit
pro eis ⁊ omnia cessauerũt. Tunc prepositus
credidit ⁊ domus eius tota. ¶ Cum aũt esset
apostolus in ciuitate nicea dixerunt ei ciues
ꝙ ex̃ ciuitatem secus viam septem demones
erant qui pretereũtes homines occidebant:
quibus adiussum apostoli: ante populum.
in spetie canũ venientibus precepit vt illuc
irent vbi nullum hominem no.cere posset: q
Statim euanuerunt. Illi autem viso statim
fidem xp̃i susceperunt. ⁊ cũ venisset ad portã
alterius ciuitatis ecce quidam iuuenis mortu
us ferebatur. querente autem apostolo quid
ei accidisset. dictum est ei ꝙ septẽ canes ve
nerunt ⁊ eum in cubiculo necauerunt: ⁊ lacri
mans apostolus ait. scio domine ꝙ fuerunt dẽ
mões quos a iudea vrbe reppuli: dixitq̃ p̃ri
Quid dabis mihi si suscitauero filium tuum?
cui ille. Nil carius eo possideo: ipsum igitur
tibi dabo: Et facta oratione surrexit ⁊ apostolo
adhesit. ¶ Cum quidã viri numero. 4°. ad
apostolum nauigio venirent. vt ab eo suam
doctrinam acciperẽt: ecce diabolus mare cõ
citatur: ⁊ omnes pariter submerguntur: cũ
autem eorũ ad littus corpora delata fuissent
añ apostolum deportantur ab eo continuo su
scitantur: q omnia que sibi acciderant narra
uerunt. vñ in quodam hymno ipsius legitur.

quaterdenos iuuenes mersos maris flucti-
bus. vite reddit vsibus beatus igitur An-
dreas in achaia consistens totam ecclesijs
eam impleuit: ac populos ad fidem Christi
conuertit: vxoremq̃. Egee proconsulis fidẽ
Christi docuit: ⁊ sacri baptismi fonte regñã
uit. Audiens hec Egeas ciuitatem ingredit̃
compellens xp̃anos ad sacrificia idolorũ. Cui
occurrens Andreas dixit. Oportebat vt tu
qui iudex hominum esse meruisti: iudicẽ tuũ
qui in celis est cognosceres: ⁊ agnitũ coleres:
⁊ col'endo eum qui verus deus est: ab his fal
sis dijs aium pẽitus reuocares. Cui Egeas.
Tu es andreas qui superstitiosam sectã pre-
dicas quã romani principes exterminari ius
serunt: ad quem Andreas romani principes
nõ dum cognouerũt: quomodo dei filius veni
ens docuerit idola esse demonia que hec do-
cent vnde offendat̃ deus: vt offensus ab eis
auertatur: ⁊ auersus non exaudiat: ⁊ nõ exau
diendo ipsi a diabolo captiuentur: ⁊ captiua
ti tandiu deludantur donec nudi de corpore
exeant nil secũ preter pctã portantes. cui ege
as. Ista vana iesus videtur predicans crucis
patibulo est affixus. cui andreas. pro restaura
tione nostra non pro culpa sua crucis patibu
lum spõte suscepit. ad quem egeas dixit. Cũ
a suo discipulo fuerit traditus ⁊ a iudeis ten-
tus: ⁊ a militibus crucifixus quomodo dicis
spõte subijsse supplicium? Tunc andreas. 5.
rationibus cepit ostẽdere xp̃ẽ voluntarie pas
sum fuisse scilicet ex eo ꝙ passionẽ suam pre
uidit ⁊ discipul' futuram predixit. Ecce inqt
ascendimus hierosolymã ⁊c. Et ex eo ꝙ Pe-
tro cũ ab hoc auertere cupet indignatus fuit
dicẽs. Vade post me satanas ⁊c. ⁊ ex eo ꝙ vtri
usq̃. s. patiendi ⁊ resurgẽdi se potestatẽ habe
re manifestauit Potestatem habeo ponendi
animam meam: ⁊ iterum sumendi. ⁊ ex eo ꝙ
proditorem cognouit cum panem intinctum
ei dedit: nec tamen eum vitauit. ⁊ ex eo ꝙ lo
cum in quo venturum proditorem sciebat ele
git: ⁊ his omnibus se interfuisse asseruit. Ad-
didit andreas ꝙ mysterium crucis magnum
esset. Cui egeas. Misterium dici non potest
sed supplicium: verumtamen nisi dictis me-
is obtemperaueris: ipsum mysterium te faci
am experiri. Cui andreas. Si crucis patibu

lium expauescerem: crucis gloriam non predi
carem. audire te volo Mysterium Crucis
si forte credas ⁊ agnoscas credendo: ⁊ agno
scendo salueris. tunc cepit ei mysterium cru-
cis pandere: ⁊ q̄ꝫ congruum ⁊ necessariū fue
rit .5. rationibus persuaderē. Prima ratio q̄
primus homo per lignum Mortem pelleret
preuaricando congruum fuit vt secundus ho
mo per lignum mortem pelleret patiendo. 2ª
q̄ immaculata terra factus fuerat preuarica
tor: congruum fuit vt de immaculata nascere
tur virgine reconciliator. 3ª quia adam ad ci
bum vetitum incontinenter manus extende
rat. Congruum fuit vt scd̄s Adam in cruce i
maculatas manus extenderet. 4ª quia Adaꝫ
suauem vetitum cibum gustauerat: congruū
fuit ad hoc vt contrarium pelleretur cōtrario
vt xp̄s esca fellea cibaretur. 5. ad hoc vt chri
stus nobis suam immortalitatem conferret:
congruum fuit vt nostram sibi immortalitatē
assumeret. Nisi enim deus factus fuissꝫ mor
talis homo non fieret immortalis. tunc Ege
as dixit. Hec vana tuis narra: ⁊ mihi obtem
pera: ⁊ dijs omnipotentibus sacrifica. cui an
dreas. Omnipotenti deo agnum immacula
tum quotidie offero: qui postq̄ꝫ a toto populo
comestus fuerit viuus manet: ⁊ integer perse
uerat. Egeas dixit. Quō potest hoc fieri? An
dreas respondit. Si vis scire assume formā
discipuli: vt possis doceri qđ q̄ris. cui. Ege-
as. Ego in tormentis exigā huius rei notitiā.
tunc iratus iussit euꝫ in carcere recludi. Ma
ne autem facto tribunali sistitur: ⁊ ad sacrifici
um idolorum Egeas eum inuitare cepit di-
cens. Nisi mihi obtemperaueris in ipsa quā
laudasti cruce faciam te suspendi. Cumq̄ꝫ ei
multa suplicia nunciaret r̄ndit. Quicquid tibi
maius videtur in supplicijs excogita. tāto .n.
regi meo ero acceptior: q̄ꝫto fuero pro nomie
eius i tormentis constātior. ego crucis xp̄i suꝫ
seruus: ⁊ ideo non timeo penaꝫ crucis. Tunc
iussit eum a .20. hominibus cedi: ⁊ cesuꝫ mani
bus ⁊ pedibus cruci alligari: vt sic longiorē
reciperet cruciatū. Cumq̄ꝫ duceretur ad cru
cem factus est concursus populorū dicentiū
Innocēs eius sanguis sine causa damnatur.
quos tamen apostolus ne suum martiriuꝫ im
pedirent. Uidens autem beatus andreas a

longe crucem: salutauit eam dicens. Salue
crux que corpori christi dedicata es: ⁊ ex mē
bris eius tanquam margaritis ornata: ante-
quam in te ascenderet dominus timorem ter
renum habuisti: modo vero amorē celestem
obtines pro voto suscipiens. Securus ergo
⁊ gaudens venio ad te: ita ⁊ tu exultans su-
scipias me discipulum eius qui pependit in
te: quia amator tuus semper fui: ⁊ desidera-
ui amplecti te. O bona crux que decorem ⁊
pulcritudinem de membris domini mei Jesu
christi suscepisti diu desiderata: sollicite ama
ta: sine intermissione quesita: concupiscenti
animo preparata. accipe me ab omnibus: ⁊ red
de me magistro meo: vt per te me redemit: ⁊
hec dicens se exuit: ⁊ vestimenta carnifici-
bus tribuit sicq̄ꝫ euꝫ in cruce: vt iussum fue
rat: suspenderunt: in qua biduo viuens vigi
ti milibus hominum astantium predica-
uit: Inter quos stabat ⁊ Stratocles frater:
Egee: ⁊ simul clamabat cum populo iniusto
iuditio sanctum virum pati. Sanctus vero
Andreas confortabat mentes credētium cri
sto: hortabatur tollerantiam temporalem: do
cens nihil esse dignum passionis ad remune-
rationem. compensationis eterne: Ita quod
infelices perfecte conuertebantur: ⁊ per to-
tam noctem non fuerunt lassati eum suauiter
audiendo. Sequenti die populus cucurrit
ad Egeam clamans. Que est ista sententia
tua? iniqua sunt iuditia tua. Biduo enim su-
spensus viuens non cessat que bona sunt lo-
qui: ⁊ nos suis reficit eloquijs. ℭ Dona ergo
nobis Sanctum mansuetum ⁊ pium: non de
bet ista pati. ℭ Uenit vt ipsum deponeret:
Quem videns Andreas exclamauit dicens.
Ut quid ad nos Egeas venisti? Si pro pe-
nitentia: ipsam consequeris. Si autem vt
me deponas: scias ꝙ ego de cruce viuus nō
descendam: non nȩ ego video regem meum
qui me expectat? Et cum vellent eum solue-
re nullo modo poterant ad eum pertingere:
quia statim eorum brachia stupida reddeban
tur. Uidens autem Andreas ꝙ plebs vole-
bat eum deponere: hanc orationem in cruce se
cit: vt dicit Augustinus in libro de peniten-
tia. Ne me permittas domine descendere vi-
uum de cruce: sed tēpus est vt cōmēdes terre

corpus meū tam eniʒ diu iam portaui: tā diu
ſuꝑ gregē cōmendatum vigilaui ⁊ laboraui
ꝙ vellē iaʒ ab ipſa obedientia liberari ⁊ ip ſo
grauiſſimo indumento ſpoliari. Recordor q̊-
modo importando onerosum: in domando ſu
perbum: in fouendo infirmum: in exercendo
letum laboraui. Scis domine quotiens a pu
ritate contemplationis retrahere me ꝯtende
bat: quotiens a dulciſſime quietis tue ſomno
excitare contendebat: q̄ʒtum ⁊ quotiens do-
lorem ingerebat. Quia igitur tam diu pater
benigniſſime pugnāti reſtiti: ⁊ tua ope ſupera
ui: ⁊ vici: a te iuſto remuneratore ⁊ pīo poſco
ne mihi vltra illud commende[illegible]s. Sed de-
poſitum reddo. Commenda alij qui illum vl
tra non impediat ⁊ reſurrectuꝝ ſeruet. ⁊ red
dat. vt ⁊ ipſum quoqꝫ meritum ſui laboris re
cipiat: terre illud commenda: vt me ampli-
us vigilare non oporteat: ⁊ libe a te fonteʒ in
deficientis gaudij tendere anxietatem nō iā
retrahat nec impediat: hec Augu. His dictꝭ
ſplendor nimius de celo veniēs dimidia ho-
ra cum circundedit: ita vt nullus eum vide
re poſſet. ⁊ aſcendente lumine ſimul cum ip-
ſo lumine ſpiritum tradidit. Maximilla ve
ro vxor egee tulit corpus apoſtoli ⁊ honorifi-
ce ſepeliuit. Egeas vero cuʒ domum redijſ-
ſet arreptus in via a demone coraʒ omnibus
expirauit. Stratocles eius frater cuʒ hoc au
diſſet nihil de rebus eius accipere voluit di
cens. Que tua ſunt tecum protegantur egea.
mihi. n. ſufficit vnus dominus Jeſus chriſtꝰ
quem per famulum eius cognoui Andream.
Tantus. n. timor inuaſit vniuerſo populo vt
nullus ibi remaneret qui non crederet ſalua
tori domino noſtro Jeſu chriſto qui vult om-
nes ſaluos fieri: ⁊ ad agnitioneʒ veritatis ve
nire. Aiunt quoqꝫ de ſepulchro beati andree
māna in modum farine ⁊ oleuʒ cum odore ſu
auiſſimo emanare: a quo que ſit anni futuri:
fertilitas incolis regionis oſtenditur: nam ſi
cut exigue ꝓfluit: exiguū terra exhibet fructū
ſi copioſe: copioſuʒ. hoc forte antiquitus ve
rum fuit: modo corpus apud conſtantinopo-
lim tranſlatuʒ eſſe perhibetur. ¶ Epiſcopus
quidam religioſam agens vitaʒ beatum An
dream inter ceteros ⁊ ſupra ceteros ſanctos
in veneratione habebat: ita ꝙ in cunctis ſuis
operibus. hunc ſemper titulum preponebat
ab honoreʒ dei ⁊ beati Andree. Jnuidēs igi
tur viro ſancto hoſtis antiquus: ad eum de-
cipiendum tota calliditate ſe contulit: ſeqꝫ in
formam mulieris pulchre transformauit. ve
nit ergo ad palatium epī aſſerens ſe velle cō-
fiteri eidem mandat epiſcopus vt ſuo pnīali
confiteatur cui plenitudinem tradiderat po-
teſtatis: renunciat illa ꝙ nulli niſi ſibi ſecu-
ta ſue conſcientie reuelabit. Sicqꝫ. d. epiſco-
pus eam ad ſe venire precepit cui illa obſecu
tio: domine miſerere mei. ego. n. in annis pu
ellaribus vt cernitis conſtituta: ⁊ a pueritia
delicate nutrita nec non regia ſtirpe progeni
ta huc in peregrino habitu ſola veni: nam pa
ter meus rex vtiqꝫ valde potens cuidaʒ ma
gno principi me volebat in coniugium ſocia-
re: cui reſpondi ꝙ omneʒ thorum maritalem
abhorrereʒ: qꝛ virginitatem meam chriſto in
ꝑpetuum dedicaui: ⁊ ideo nunq̄ʒ poſſe in car
nalem copulam conſentire deniqꝫ ſic artata:
ꝙ oportebat me aut eius voluntati obedire:
diuerſa ſubire ſupplicia: latenter fugam ar-
ripui magis eligens exulare q̄ʒ ſponſo meo.
fidem infrigere. Audiens vero veſtre ſancti
tatis preconium ſub alas veſtre protectio-
nis confugi ſuperans me apud vos locuʒ re
perire quietis: vbi poſſiʒ carpere contempla
tionis ſecuta ſilentia preſentiſqꝫ vite: vitare
ſuffragia: ⁊ turbatiōes mundi fugere perſtre
pentis. Admirans in ea epiſcopus nobilita-
tem generis pulchritudinem corporis: tā im
menſum feruorem ⁊ tante venuſtateʒ eloquē
tie: placida ⁊ benigna voce reſpondit: eſto ſe
cura filia nec formides: qꝛ ille ob cuius amo-
rem te tuos ⁊ tua viriliter ⁊ mirabiliter con-
tempſiſti tibi hoc in preſenti cumulum gratie
⁊ in futuro plenitudinem glorie largietur: et
ego ſeruus eius me ⁊ mea tibi offero. vt eli-
gas vbi tibi placuerit manſionem. volo autē
vt hodie mecum prendere debeas. cui illa.
Noli inquit pater: noli de hac re me rogare:
ne forte ex hoc aliqua mala ſuſpitio perueni-
ret: ⁊ nitor veſtre fame denigrationem aliq̄ʒ
pateretur. ad quam epiſcopus. Plures eri-
mus ⁊ non ſoli: ⁊ ideo nullum male ſuſpitiōis
ſcrupulum poterit in aliquo generari. Ueni-
entes. itaqꝫ ad menſam: Epiſcopus Et il-
la ex oppoſito. conſederet ceteris. Seden-
tibus Hinc ⁊ Jnde. Jntendit in eaʒ crebro.

eiusqz faciem non desinit intueri ⁊ pulchritu
dinem admirari:sicqz duz oculis figitur aius
sanciat:⁊ dū eius faciē nō desinit ītueri anti-
quus hostis cor eius graui iaculo vulnerauit
ppendit de hoc ergo ipse diabolus: ⁊ pulchri
tudinem suaz cepit magis ac magis augere.
iāqz episcopus erat consensui vt eam de illi-
cito opere tentaret quando possibilitas offe-
ret.tunc subito quedaz peregrinus venit ad
hostiuz crebris ictibus ⁊ magnis exclamabat
clamoribus sibi postulans aperiri. cunqz sibi
aperire nollēt ⁊ ille clamoribus nimis eis fie
rent importunus:interrogat eps mulierez si
ingressum illius peregrini hominis accepta-
ret. Cui illa dixit.proponatur ei aliq̄ questio
satis grauis:quā si enodare sciuerit admitta-
tur.si autem nesciuerit tanquā inscius ⁊ indi
gnus episcopi presentia repellatur.fauēt om
nes discumbentes eius sententie:⁊ q̄s suffici
ens esset hanc questionem proponere sciscitat
cunqz nullus sufficiēs inueniretur eps dixit
q̄s nostrum tam sufficiens est qꝫ vos o domi-
na:que ceteros nos ⁊ eloquentia preceditis:
⁊ sapientia amplius rutilatis:vos igitur hāc
proponite questionez.tunc illa dixit. Interro
getur quod est maius miraculum:quod deus
vnquā in parua refecerit: interrogatus de h
per nuncium peregrinus dixit.diuersitas ⁊
excellentia facierum.inter tot enim homines
quesfuerunt ab initio mundi ⁊ vsqz ad finem
futuri secuti duo reperiri non possent: quorū
facies simul eēnt:in ipsa quoqz tā minima fa-
cie deus oēs sensus corporis collocauit. Au-
dientes oēs eius responsionē admirantes di
xerūt.vera ⁊ optima absolutio q̄onis. tūc mu
lier.proponatur ei scd̄a questio grauior:i qua
melius possimus eius sapiētiā experiri. que-
ratur ab eo vbi terra sit altior oi celo. ꝑcunta-
tus de hoc peregrinus rn̄dit.i celo empyreo
vbi residet corpus xp̄i. corpus.n. dulcissimi
dn̄i nostri iesu xp̄i quod est altius omni celo d
carne nostra formatum est. Cum igitur corp⁹
dn̄i nostri Jesu xp̄i sup oēs celos sit:⁊ de nr̄a
carne originē duxit:caro āt nostra de terra sit
formata:cōstat ꝙ vbi corpus Christi residet
ibi ꝓculdubio terra altior celo manet. refert
nuntius q̄ rn̄derat peregrinus.ecce oēs eum
mirabiliter approbāt ⁊ magnifice sapientiaz
eius laudāt:tūc iterꝝ illa dixit. Fiat illi tertia
q̄ō grauissima ⁊ occulta ad soluēdū difficilia ⁊
obscura:vt sic eius sapiētia tertio cōprobet:
⁊ dign⁹ sit vt ad mēsaz epi merito admittat.
Queratur igitur ab eo quātū spatij sit a terra
vsqz ad celum.requisitus de hoc peregrinus
nuncio dixit.Uade ad euz qui te misit ad me:
de hoc diligenter percunctare. Ipse eniz me
melius nouit hoc ⁊ ideo tibi de hoc melius re
spondebit. naz ipse illud spacium taliter men
surauit quando de celo in abyssuz cecidit ego
āt de celo nunqꝫ cecidi. ⁊ ideo illud spacium
taliter non mensuraui.non est enim mulier:sꝫ
diabolus qui se posuit in similitudinem mu-
lieris:audiens hec nuncius vehementer ex-
perauit:⁊ ea que audierat coram omnibus re
citauit. Mirantibus itaqz omnibus ⁊ stupen
tibus antiquus hostis de medio eoꝝ euanuit
eps autem rediens ad se amare redarguit se
met ipsuz ⁊ d ꝑpetrata culpa veniam lamen-
tabiliter precabatur:misitqz nunciuz vt pere
grinus introduceretur:sed ⁊ nequaqꝫ inueni
tur amplius tc̄ eps ppl'z conuocans eis euidē
ter exposuit ordinem geste rei: precepitqz vt
omnes ieiunijs ⁊ oratiōibus insisterent si for
te dominus reuelare alicui dignaret quisnaz
fuerit ille peregrinus qui euz a tanto pericu
lo liberauit. Reuelatum est illa nocte epo ꝙ
beatus andreas fuit ꝙ pro liberatione ipsius
episcopi se posuit in hitu peregrini. Cepit igr
eps in deuotione beati andree magis crescer
ac etiam cum exinde in reuerentiam habere.
C Cuz prepositus cuiusdam ciuitatis agruz
sancti andree abstulissꝫ: ⁊ ob hoc grauissimis
febribus orante.epo fuissꝫ correptus:ille epz
rogauit vt pro se oraret:⁊ agrum sibi redde-
ret sed cuz orante epo sanitatez reciperet:ite
rum agrum vsurpauit:⁊c̄ episcopus orationi
se dedit ⁊ omnes lampades ecclesie fregit.d.
Hoc lumen non accendatur donec dominus
de suo inimico vindicet ⁊ ecclesia que amisit
recuperet. Et ecce prepositus iterum grauis
simis febribus laborauit.misitqz nuncios epi
scopo vt ꝑ se oraret ⁊ agrū suū ⁊ silez sibi red
deret:cui cum episcopus responderet. Jā ora
ui ⁊ exaudiuit me deus:ille ad eum se porta-
ri fecit ⁊ vt ecclesiam intraret ad orandū coe
git episcopus dum ecclesiam ingreditur ille
subito moritur ⁊ ager ecclesie restituitur.

C De nomine.

Icolaus dicit a nicos qđ ē
victoria: ⁊ leos qđ est po-
pulus: inde Nicolaus .q.
victoria populi .i. viciorum
qui popularia sunt ⁊ vilia
vel dicitur victoria popu
li: qr multos populos vita
⁊ doctrina docuit peccata vincere. vel Ni-
colaus a nicos .qđ est victoria: ⁊ laus .q. vi-
ctoriosa laus: vel a nitor ⁊ leos .q. nitor popu
li: habuit .n. in se que nitorem ⁊ mundiciaz fa-
ciunt. nam sm Ambrosium mundat sermo di
uinus: mundat vera cōfessio: mundat sancta
cogitatio ⁊ conuersatio: mundat opatio bona:
cuius legēda doctores argolici ꝯscripserunt.
Alibi: quoqȝ legitur quod metodius nicoci⁹
patriarcha eam grece scripsit: quam Johes
latinus diaconus in latinum transtulit: ⁊ plu
ra addidit.

¶ De sancto Nicolao confessore.

Icolaus ciuis patere vr-
bis licie, puicie ex diuitibus
⁊ scientijs parētibus origi-
nem duxit pater eius Epi-
phanius: Mater vo Joha
dicta est quem cum in pri-
meuo iuuentutis sue flore
parentes genuissent: deinceps ꝯtinenter vi-
uentes celibem vitam duxerunt: ⁊ hunc solū
non tantum diuitiaruz ꝗȝtum ⁊ morum flagi-
tabant heredem: sed dūs coruz petitioni non
defuit: nam hic primo dum balnearetur ere-
ctus: vt dr: stetit in peluim: insuper .4ª ⁊ 6ª. fe
ria tm̄ semel vbera sugebat. Factus autez iu-
uenis aliorum iuuenum deuitias lasciuias: nūc
parentum comitatur vestigia: nunc solus ec-
clesiarum tenebat limina: ⁊ quicqd ibi de sa-
cra scriptura intelligere poterat memorit re-
tinebat. parentibus vero suis defunctis co-
gitare cepit qualiter tantaz diuitiarum copiam
non ad laudem humanam. sed ad dei gloriaz
dispensaret. Tunc qdam conuicinus suus sa-
tis nobilis tres filias suas virgines ob inopi
am prostituere cogitur: vt sic infami earum
cōmercio alteretur: qđ vbi sanctus cōperijt
scelus abhorruit: ⁊ massaz auri pannis inuo-
lutam in domum eius per fenestraz nocte clā
iniecit: clāqȝ recessit: mane surgēs massaz au
ri homo reperijt: ⁊ deo gratias agens pmoge
nite nuptias celebrauit: Non post multo tem
pore dei famulus simile pegit opus. Qđ rur-
sus ille reperiens: ⁊ in laudes immensas p-
rumpens: decentro vigilare. pposuit: vt sci
ret quis esset qui sue inopie subuēisset. Post
paucos dies ⁊ duplicatam auri massaz in do-
mum proijecit: ad cuius sonitum ille excitat⁹
Nicolaū fugientē inseqt dicēs. Siste gradū:
teqȝ aspectui ne subtrahas meo sicqȝ accurrēs
veloci⁹ Nicolaū hūc eē cognouit: mox humi p
stratus Osculari volebat pedes suos qđ ille
renuens fugiebat: ab eo exegit ne eum ꝗȝ diu
viueret Publicaret. Post hoc mirree ciui-
tatis defuncto epischopo conueniūt epischo-
pi Cum clericis illius ecclesie de epischopo
prouisuri. Aderat inter eos quidem magne
auctoritatis episcopus: ad cuius electionem
omnium sententia dependebat. cum igit cun
ctos ieiunijs ⁊ orōnibus insistere monuisset:
nocte illa vocem audiuit dicentem sibi: vt fo
res ecclesie hora Matutinali obseruaret: ⁊
quem primum ad ecclesiam cuius nomē esset
Nicolaus viuere conspiceret: ipm in episco-
pum ꝯsecraret. Hec g alijs reuelans eps ad
mōuit vt omnes orationibus insisterent: ⁊ ip
se prefosibus excubaret: mirum in moduz ma
tutinali hora quasi a deo missus ante omnes
Nicolaus. quez apprehendens eps dixit. ꝗ
tibi nomen est. Ille autem vt erat columbina
simplicitate plenus inclinato capite Nicola
us inquit vr̄e scitatis seruus: quem in eccle-
sia ducentes: licet plurimum renitentem: in
cathedra collocauerunt. Pontificali igit ca-
thedra sublimatus: eadez qua prius humili-
tatis ⁊ morum grauitate in omnibus spectat: in
orationibus puigilabat: corpus macerabat.
mulierum ꝯsortia fugiebat: ⁊ ab ipso pueritie
sue exoruit: inde ex hoc quasi ꝗȝdam pestez fu
giebat: humilis erat in suscipiendo omnes ef
ficax in loquēdo alacer in exortando: seruus
in corripiendo: viduarum ac pupillorum ⁊ orpha-
norum sic negocia curabat: ac si propria essent
rapinam execrabatur: potentes etiam argue
bat violentos. Et si quē quolibet casu affectū
cernebat mirabiliter reficiebat: mirabiliterqȝ
ꝯsolabatur. Crescebat quoqȝ fama quotidie
bonitatis eius: hinc potens: hinc impotens il
lum nominabat. Gaudebat populus de tali
patrono: letabantur gētes de tanto pontifice.

q: ita ſe auctoritate ⁊ gratia plenum exhibe-
bat: vt omnium curaꝫ gereret: ⁊ epiſchopi, di
gnitatem non admitteret. Cum auteꝫ omniū
chariſmatum virtute coꝛroboꝛaretur: ⁊ nihil
ſibi: ſed totum dei gratie attribueret: cepit ita
coꝛruſcare miraculis: vt non tantum ſui: ſed
alieni quibuſlibet oppꝛeſſi anguſtijs inuoca-
to eius noīe ſtati ſentirēt alleuiationē. ¶ Fer
tur quoqꝫ ſicut in quadaꝫ legitur cronica bea
tum nicolaū niceno interfuiſſe concilio. Qua
dam die dum quidam naute periclitarentur
ita cum lachꝛymis oꝛauerunt. Nicolae ſerue
dei ſi vera ſunt que de te audiuimꝰ: nunc ea
experiemur. Mox quidam in eius ſimilitu-
dinem appuit dicens. Ecce mox adſuꝫ: voca
ſtis. n. me. ⁊ cepit eos in gubernaculis ru-
dentibus alijſqꝫ iuuare nauis armamentis:
ſtatimqꝫ ceſſauit tempeſtas. Cum autem ad
eius eccleſiam veniſſent quā nunqꝫ viderāt
ſinem iudicem eius cognouerunt imaginem.
Tunc de ſua liberatione gratias egerunt deo
patri: ⁊ beato Nicholao que non ſuis meritis
ſed diuina miſericordia largiente moꝛtis pi-
culum euaſerunt. Quodaꝫ tempoꝛe totaꝫ pꝛo
uinciam ſancti Nicolai fames valida pertu-
lit ita vt omnibus deficerent alimenta. Audi
ens autem vir dei naues onuſtas tritico ap
plicuiſſe poꝛtum illuc ſtatim pꝛoficiſcitur: ro-
gans nautes vt ſaltem .100. modijs fame peri
clitantibus ſubuenirent. cui illi. Non aude-
mus pater: q: menſuratum alexandrie opꝫ in
hoꝛreum Imperatoꝛis nos reddere: quibus
ſanctus dicit. Facite nūc qđ dico: ⁊ ego vobis
in dei virtute ꝓmitto ꝙ nullam minoꝛationē
habebitis apud regiuꝫ exactorem. Qđ cuꝫ fe
ciſſent: ⁊ eandem menſuram quam Alexan.
acceperant reddidiſſent: miniſtris imperato
ris miraculm referunt: ⁊ deum in ſuo famu-
lo maxima laude attollunt. Frumentum autē
ſm vniuſcuiuſqꝫ indigentiam vir dei diſtri-
buit: ita vt miraculoſe duobus annis ad vi-
ctum ſeminiſqꝫ vſum abundaret. Cuꝫ auteꝫ
nonnulli illius regionis viri idolis: ⁊ p̃cipue
nefande diane deſeruiſſent: adeo vt vſqꝫ tūc
ſub q̃daꝫ arboꝛe diane ꝯſecrata quoſdaꝫ gen-
tilium ritus exercerent. At vir dei p̄dictum
rituꝫ de omnibus finibus expulit: ipſamqꝫ ar
boꝛem precidi mandauit. Iratus ex hoc ꝯtra
eum hoſtis antiquus: oleum midiatro voca-
tum: qđ contra naturam in aqua ⁊ lapidibus
auderet confici fecit: ſeqꝫ in foꝛmaꝫ cuiuſdaꝫ
mulieris religioſe transfiguratus: quibuſdaꝫ
ad virum dei nauigantibus in quadaꝫ ſage-
nula obuiauit: ſicqꝫ affata eſt. Maleꝫ ad ſan
ctum dei venire vobiſcū: ſed nequeo. Rogo
ergo vt hoc oleum ad eius eccleſiam defera
tis: ⁊ ob mei memoꝛiam exinde aule eius pa-
rietes liniatꝭ: ⁊ ſtatim euanuit. Et ecce aliam
cernunt nauiculam cuꝫ honeſtis perſonis: in-
ter quos vnus ſimilis beato Nicolao: qui ſic
ait illis. Heu qđ mulier illa vobis locuta eſt
vel quid attulit: Illi autem cuncta ꝑ oꝛdineꝫ
narrauerunt quibus ille. Hec eſt impudica
diana. Et vt me verum dicere comprobetis
oleum illud in mare pꝛoijcite: omnibus pꝛoij
cientibus ingēs ignis in mari ſuccenditur. ⁊
contra naturam diutius in mari ardere con-
ſpiciunt. Uenientes igitur ad ſeruuꝫ dei aie-
bant. Uere tu es ille qui nobis in mari appa-
ruiſti: ⁊ ab inſidijs diaboli liberaſti. Per idē
cum quedaꝫ gens romano imperio liberaſſet
contra eam imperatoꝛ tres pꝛincipes miſit. ſ.
nepotianum: vrſum: ⁊ arpilionem. Quos poꝛ
tui adriatico ob ventum contrarioꝝ applica-
tos beatus Nicolaus vt ſecum comederent
inuitauit: volens vt gentem ſuam a rapinis
compeſcerent: quas in nundinis exercebant
Interim dum Sanctus abeſſet: conſul coꝛru
ptus pecunia: tres innocentes milites iuſſit
decolari. Qđ vt vir ſanctus audiuit: rogauit
pꝛincipes illos: vt ſecuꝫ illuc vſqꝫ gradu cō-
cito pꝛoperarent. venienſqꝫ ad locuꝫ vbi de
collandi erant: inuenit eos poplite flexo ⁊ fa-
cie iam velata ⁊ ſpeculatoꝛem ſupꝛa eoꝝ ca-
pita enſem iaꝫ vibꝛaſſe. At Nicolaus celo ac
cenſus in littoꝛem ſe audacter ingeſſit: ⁊ gla-
dium de manu eius eminus pꝛotulit: innocē
teſqꝫ ſoluens: eos ſecum duxit. Ilico ad pꝛe-
toꝛiuꝫ pꝛoperat conſulis: ⁊ fores clauſas vi re
ferat. Mox illi conſul occurrens ſalutauit eū
Aſpiciens hoc ſanctus dixit. Inimice dei le
gis pꝛeuaricatoꝛ: qua temeritate p̃ſumpſiſti
tanti conſcius ſceleris vultuꝫ conſpicere no
ſtrum. Quē quanquam obiurgauit plurimuꝫ
ad pꝛeces poſtmodum illoꝝ ducem: peniten-
tem benige ſuſcepit. Recepta igitur benedi-
ctione nuncij impiales iter peragunt: ⁊ impio
ſine ſanguine Hoſtes ſubdunt. Redienteſqꝫ

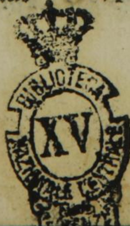
ad imperatorem magnifice sunt recepti. Qui
dam autem eoꝝ felicitatibus inuidentes: ꝑ-
fectio imperatoris prece: ⁊ precio suggesserūt
vt eos apud imperatorem dolose maiestatis
crimine accusarent. Qui cum imperatori sug
gessissent: nimio furore repletus eos incarce-
rari precedit: ac sine aliqua interrogatione il
la eos nocte occidi precepit. Qui cū h̕ a cu-
stode dicissent: sciderunt vestimenta sua: ⁊
gemere amare ceperunt. Tunc vnus eorū .s.
nepotianus recolēs qualiter Nicolaus tres
innocentes liberauit exhortatus est alios vt
eius patrocinia flagitarent. Quibus oranti-
bus sanctus Nicolaus appuit nocte illa con-
stantino impatori dicēs. Cur illos principes
taꝫ iniuste ꝯprehendisti: ⁊ morti sine crimine
abdicasti. Surge velox: eosqꝫ ꝗ̄citi⁹ dimitti
iubeto. Sin aūt oro deuꝫ: vt tibi suscitet bel-
luꝫ in quo tu corruas: ⁊ bestijs cibus fias. Cui
impator. Qui es qui in hac nocte palatiū me-
um ingressus es: ⁊ talia audes loqui: Cui ille
Ego sum Nicolaus mirree ciuitatꝭ eps̄. Sed
⁊ ꝑfectum siir ꝑ visum terruit dicens. Men
te ⁊ sensu ꝑdite: Cur in necē innocētiuꝫ ꝯsensi
sti: Perge cito: ⁊ eos liberare stude. Sin autē
corpus tuum v̄mibus scaturiet: ⁊ domus tua
citius destruet̄. Cui ille: qs es tū q nobis ta-
lia minaris: Scito inqt me esse Nicolaū mir
rie ciuitatis episcopuꝫ: Utrisqꝫ igit̄ euigilan-
tibus statiꝫ somnia sua pādunt ⁊ ꝓ illis incar
carceratis ꝯtinuo mittunt: qbus ait impator.
Quas magicas nostis artes: vt tantis nos il-
ludatis sonnijs: cui responderunt se magos n̄
esse: nec mortis s̄niam meruisse: tunc impator
Nostis inqt hoīem: cui nomen est Nicolaus:
At illi audito hoc noīe manus extēdunt ad ce
lum rogantes dn̄m vt sancti Nicolai meritis
a p̄nti ꝑiculo liberaret. Et cuꝫ impator totaꝫ
vitaꝫ eius ⁊ miracula ab eis didicisset: dixit
eis. Ite ⁊ grās agite deo: q vos eius p̄cibus
liberauit. Sed de nr̄is eideꝫ afferte gaudio-
lis rogātes euꝫ: vt vlterius mihi minas non
inferat: sed ꝓ me: ⁊ regno meo ad dn̄ꝫ preces
fundat. Post paucos dies p̄dicti viri ad fa-
mulum dei veniunt: morqꝫ ad pedes eius se
humiliter ꝓsternunt dicentes. Uere dei fa-
mulus es: vere cultor ⁊ amator xp̄i. Cūqꝫ sibi
oīa ꝑ ordinem retulissent: ille eleuatis in celū
manibus īmensas laudes retulit: ac bene in-
structos p̄ncipes ad propria remisit. Cum
auteꝫ dn̄s vellet euꝫ assumere angelos ad se
venientes vidit: ⁊ dixit psalmus. In te dn̄e
speraui. ⁊c̄ vsqꝫ in manus tuas tradidit sp̄ūꝫ
anno dn̄i. 343. q cum sepultus fuisset in tum-
ba marmorea: a capite fons olei. ⁊ a pedibus
fons aque ꝓfluxit: ⁊ vsqꝫ hodie ex ei⁹ mēbris
resudat oleuꝫ valens in salutē multoꝝ. Suc
cessit aūt ei vir qdam bonus: q de sede sua ab
inuidis est repulsus: quo eiecto oleū desijt: sꝫ
eo reuocato ꝓtinus emannauit. Post mul
tum vero temporis turci mirreā defluentes:
turbam sancti Nicolai aperuerunt: ossaqꝫ ei⁹
in oleo natantia in vrbeꝫ baroā reuerent̄ de-
tulerūt: anno dn̄i. 1087. Uir qdaꝫ ab vno iu-
deo quādaꝫ summā pecunie iuramento acce-
pit iurās sup altare sancti Nicolai. cū aliuꝫ fi-
deiussorem hr̄e negret: q̄ ꝗ̄ꝫ citius posset red
deret. Tenente illo pecuniaꝫ diu iudeus illā
expostulat: sed ip̄e illam reddidisse affirmat.
trahit ergo eū ad iudicium: ⁊ iuramentū indi
cit debitori. Ille baculuꝫ cauatū quē auro mi
nuto ipeluerat: secum detulerat: ac si eius ad
miculo indigeret. Uolens igit̄ facere iuramē
tum iudeo baculuꝫ tradidit seruandū. Iura-
uit ille q̄ sibi reddiderat etiaꝫ plus ꝗ̄ꝫ debe-
ret. facto iuramento baculū suū repetijt: ⁊ iu-
deus ignarus astutie eū sibi reddidit: Redi-
ens aūt domuꝫ qui fraudē fecerat: in q̄daꝫ bi-
uio sonno oppressus corruit: cerusqꝫ eū impe
tu veniens necauit: ⁊ plenuꝫ baculū auro fre
git: ⁊ aurū effudit. Audiens h̕ iudeus ꝯcitus
illuc venit: cūqꝫ doluꝫ vidisset: ⁊ a multꝭ sug-
gereret̄ vt auꝝ oīo acciperet: renuit: nisi q de
functus fuerat ad vitā beati Nicolai meritis
redderetur asserens. si h̕ fieret: babtisma su-
sceptuꝝ: ⁊ xp̄ianuꝫ se futuꝝ. Continuo igitur
qui defunctus fuerat resuscitat̄: ⁊ iudeus in
xp̄i noīe babtizatur. Quidaꝫ iudeus videns
beati Nicolai virtuosaꝫ potentiā in miracul̄
faciendis imaginē eius sibi fieri fecit: eamqꝫ
in domuꝫ suam collocauit: cui res suas cum
aliquo longius iret: cuꝫ minis cōmēdebat. h̕
vel similia verba dicens. Ecce Nicolae oīa
mea bona vobis custodienda committo: ⁊ ni-
si ea bene custodieritis vltioneꝫ expetam de
vobis verberibus ⁊ flagellis. Quadā auteꝫ
vice dum ille ab esset fures adueniunt: cun-
ctaꝫ eius substantiā rapiunt ⁊ solaꝫ imagineꝫ

derelinquũt. Iude⁹ aũt rediens ⁊ se spoliatã
vidẽs imaginẽ a loq̃t talib⁹ vl' silibus v̾bis.
Domine nicolae nonne in domo vox posue
ra₃ vt res meas a latronibus seruaretis: cur
hoc facere noluistis: Et latrones quare non
ꝓhibuistis: Igitur dira tormenta recipies:
⁊ pro latronibus penam lues: sic dãnũ meũ
in tuis recompensabo tormentis ⁊ furorẽ me
um in tuis refrigerabo verberibus ⁊ flagel-
lis. Arripiens igitur iudeus imaginem dire
eam verberat: direq₃ flagellat. Mira res ⁊
prorsus stupenda. Diuidentibus furibus q̃
rapuerant. sanctus dei tãq̃₃ in se v̾bera exce
pisset appuit hec vel silia v̾ba dicens. Cur
ta₃ dire pro vobis flagellatus sum: Cur tam
crudeliter verberatus: Cur tot tormĩta pas
sus: Ecce quõ corpus meum liuet. Ecce q̃lit
effusione sanguis rubet. Pergite citius ⁊ cũ
cta reddite que tulistis. Alioqn oĩpotentis
dei in vos ira deseuiet: ita vt scelus vestrũ
in medium publicetur: ⁊ quil₃ v̾m suspen-
dium patiatur. Ad quẽ illi. Quis es tu qui
talia loqueris: Et ille. Ergo su₃ Nicolaus
seruus Iesu cristi: quem iudeus ille pro reb⁹
suis q̃s tulistis crudeliter flagellauit. Ter-
riti illi ad iudeũ veniunt: miraculũ referũt.
Ab eo quid imagini fecerit audiũt cũcta red
dunt. Sicq₃ ⁊ latrones redeunt ad viam re
ctitudinis: ⁊ iudeus fidem amplectitur sal
uatoris ¶ Uir quida₃ ꝓ amore filij sui l̃ras
adiscentis festum sancti Nicolai annuati so
lẽniter celebrabãt. Quadam igitur vice p̃r
pueri ꝯuiuium preparauit: ⁊ mltos clericos
inuitauit. Uenit diabolus ad ianuam in ha
bitu peregrini petens el'ynam sibi dari. Iu
bet q̃₃ cicius p̃r filio vt det el'ynã peregrino
ꝑperat puer: sed ꝑegrinum non inueniens
insequitur abeũtem. Cũq₃ ad quoddã cõpi-
tum puenisset apphẽdens puerum diabol⁹
strangulauit: Audiens pater vehementer in
gẽuit ⁊ in thalamo collocauit: cepitq₃ ore do
lore clamare ⁊ dicere Filij dulcissime quõ est
vobis. Sancte Nicolae heccine ẽ merces
honoris: quã vobis tandiu exibui: Et cum
hec ⁊ his similia diceret stati puer q̃si d̾ sõno
euigilãs oculos apuit ac surrexit. Uir qdam
nobil' rogauit beatũ Nicolaum vt sibi a dño
filium impetraret: ꝓmittẽs se filium ductu
rum ad eius ecclesiam ⁊ sciphũ aureum obla
turum. Filius ergo nascitur: ad etatem adul-
tã ꝑducitur: ⁊ sciphus fieri iubetur: Qui dũ
valde essent pulcher: suis eum vsibus ada-
ptauit: ⁊ alium equalẽtem fieri p̃cepit. Naui
gantibus itaq₃ ad ecclesiam beati Nicolai
iubet pater filio: vt cũ illo sciphe quem p̃mo
fieri fecerat: aquã sibi afferret. Puer ãt cu₃
vellet aquam haurire cũ sciphe in mare ce
cidit: ⁊ statim disparuit. Pater eum amare
flẽs: Nicolaus votum suum ꝑfecit: Ueniẽs
igitur ad altare sancti Nicolai: cum obtu-
lisses scd̃m sciphũ. tanq̃₃ ꝓiectus cecidit de
altari. Cũ ãt eleuasset eũ rursus de altari lõ
gius est ꝓiectus. eleuans igit̃ iterũ tertio po
suit: ⁊ adhuc tertio de alteri longius est ꝓie
ctus. Mirantibus oĩbus ad tã grande spe-
ctaculum: ecce puer sanus ⁊ icolumis adue-
nit primum sciphũ in suis gestãs manibus.
Narrauitq₃ corã oĩbus ꝙ qñ in mari cecidit
stati btũs Nicolaus affuit. ⁊ eum illesum ser
uauit. Sicq₃ pat̃ eius letus effectus: vtrũq₃
sciphũ btõ Nicolao obtulit. ¶ Quidam vir
diues meritis sancti Nicolai filium habuit:
quẽ adeodatum vocauit. Hic igitur sancto
dei capellam in domo sua cõstituẽs omni an
no eius festũ solẽniter celebrabat. adeodat⁹
ãt q̃dã vice ab agarenis capit̃: ⁊ i̾ s̾uitutẽ re
gi eoꝝ d̾putat̃. Erat. n. locus ille situs i̾x frã
gi agarenoꝝ. Seq̃nti ãno dũ festũ scti Nicolai
p̃r deuote celebraret: ⁊ puer tenẽs p̃ciosũ sci
phũ regi assisteret: recolit suã captiõe₃: p̃tẽ
dolorẽ ⁊ gaudiũ ꝙ i illa die i domo sua fiebat
cepitq₃ alti⁹ suspirar̃: q̃ꝝ suspirioꝝ cã₃ dũ rex
minis extorsisset: ait rex. Quicq̃d tuus nico.
agat: tu h̾ manebis: Et s̾bito v̾to vehem̃ti
domũ ꝯcutiẽte: puer cũ scypho rapit̃: ⁊ añ so
res eccl'ie scti Nicolai. vbi p̃tẽs agebãt so
lẽnia collocat̃: ⁊ magnũ gaudiũ oĩbus g̃nat̃.

¶ De nomine sancti Ambrosij.

Ambrosius dicit̃ ab ãbra q̃
est spẽs valde redolẽs ⁊ p̃
ciosa. Ipe. n. eccl'ie valde
p̃ciosus extitit: ⁊ in dict̃ ⁊
fact̃ suis redoluit. Uel d̾r
ãbrosius ab ãbra ⁊ sios qd̾
ẽ d̾s q̃si ãbra d̾i. deus nãq₃
ẽ bon⁹
ꝑ eũ q̃si ꝑ ãbrã vbiq₃ redolet. fuit. n. ⁊ ẽ bon⁹
odor xp̃i i oĩ loco d̾r Ambro. ab abor ꝙ est p̃r
luminis ⁊ sion: qd̾ ẽ puulus: q̃si p̃r in multoꝝ
lioꝝ sp̃uali g̃natiõe lumĩosus i sacre scriptu
re expositõe: ⁊ puul⁹ i sua humili ꝯuersatiõe.

¶ De sancto Ambrosio.

Mbrosius filius Ambro-
sij prefecti Rome: cū in cu
nabulis in atrio p̄torij esset
positus ⁊ dormiret examē:
apum subito adueniens fa
ciē eius ⁊ os ita ꝯpleuit: vt
q̄si in alueolum suū intrarēt
pariter ⁊ exirent. Que postea euolātes in tā
tā aeris altitudinē eleuate sunt vt humanis
oculis minime viderent. Quo pacto territ⁹
pater ait. Si vixerit īfantulus iste aliqd ma
gni erit postea cū adoleuisset ⁊ videret mrēz
⁊ sororē sacrā virginē manus sacerdotū oscu-
lari: ipse ludens sorori dextrā offerebat: asse
rens sibi ⁊ id ab ea fieri oportere. Rome igr̄
litteris eruditus cuz cās pretorij splendide
ꝓoraret a Valētiano imꝑatore ad rigenduz
liguriā emilianā ꝓuinciaz directus ē. Cūqꝫ
Mediolanū venissꝫ: ⁊ ibidē eps tūc deesset
ꝯuenit pplus vt sibi de epo ꝓuideret. Sed
cū inter arrianos ⁊ catholicos ď eligēdo epo
seditio nō modica oriet̄: illuc Ambro. cā se-
dande seditionis ꝑrexit: ⁊ statiꝫ vox infantꝭ:
insonuit dicēs. Ambro. epm cuius voci oēs
vnanimiter ꝯsenserunt Ambro. epm accla-
mātes. Quo ille cognito vt eos a se terrori-
bus remoueret ecclīā exiēs tribunal ascēdit
⁊ ꝯ ꝯsuetudinē suā tormenta ꝑsonis adhibe-
ri iussit. Qď cū faceret: nihilomin⁹ pplus ac
clamabat. Peccatū tuum suꝑ nos. Tunc ille
turbatus domū redijt: ⁊ philosophiā ꝓfiteri
voluit. Qď vt ne faceret reuocat⁹ publicas
mulieres publice ad se adduci fecit. vt his
visis ab eius electiōe populū reuocaret. Sꝫ
cū nec sic ꝓficeret: sꝫ semꝑ populū peccatum
tuū suꝑ nos acclamare videret: media nocte
fugā petijt. Cūqꝫ ad ticiniū ꝑgere. putaret.
mane inuenit̄. Qui inuent⁹ cū custodiretur a
populo: missa ē relatio ad clemētissimuꝫ imꝑ
atoreꝫ Valerianū q summo gaudio accepit:
ꝙ iudices a se directi ad sacerdotiū peteren
tur. Letabatur etiā ꝙ verbū suū in eo fuerat
adimpletū. Dixerat.n. cū ꝓficiscēti mādata
daret. vade ⁊ age non vt iudex: sed vt eps
Pendēte relatione iterꝫ abscondit̄. Sed in
uētus cū adhuc esset cathecumin⁹ baptizat̄
⁊ octaua die in episcopalē cathedrā sublima
tur. Cuꝫ aūt post annos q̄ttuor. Romā iuisset
⁊ soror eius sicut virgo accedēs: vt eius dex
terā oscularet̄ subridens ait. Ecce vt dicebā
tibi sacerdotis manū oscularis. ¶ Cum alij
ad quendā ciuitatē ꝓ quodā epo ordinando
iusset: ⁊ eius electiōi. Justina imꝑatrix ⁊ alij
heretici ꝯrient volētes vt de sua secta aliqs
ordinaret̄: vna ex arrianorꝫ virginibus īpu
dentior ceteris tribunal ꝯscēdit: ⁊ btūꝫ Am
bro. ꝑ vestimētuꝫ apprehēdit. volēs ipꝫ ad
ꝑtē mulierꝫ trahere: vt ab eis cesus de ecclīa
cuꝫ iniuria pelletur. Cui Amb. ait Et si ego
indignus tāto sacerdotio suꝫ: te tn̄ nō ꝯuenit
in quecūqꝫ sacerdotē manus inijcere: vn̄ ti-
mere debuisti iudiciū dei. ne tibi aliqd mali
ꝯtingat. Qď dictū exitus ꝯfirmauit: nam die
alio mortuā vsqꝫ ad sepulchrū deduxit: gra-
tiā rependēs ꝓ contumelia. Qď fcm̄ oēs val
de p̄teruit. Post hec Mediolanū reuersus
innumeras īsidias a iustitia īpatrice ꝑtulit.
muneribus ⁊ honoribus aduersus cū popu-
lū excitante. Cū ergo multi euꝫ in exiliuꝫ pel
lere niterent̄. vn⁹ eorꝫ ceteris infellicior ī tā-
tuꝫ furorē excitatus ē vt iuxta ecclīam domū
sibi locaret: ac in ea q̄drigā parataꝫ hēret: q̊
facilius raptū ad exiliū deportaret Sed dei
iudicio iste die quo eū se rapere arbitrat̄: in
eadē q̄driga de eadē domo in exiliū pulsus ē
Cui tn̄ Ambro. reddens bona ꝓ malis: sum-
ptus ⁊ cetera necessaria ministrauit. Cant⁹
⁊ officiū in ecclīa. Mediolan̄. ꝑmū celebrari
instituit. ¶ Erant etiā tunc tēporis Medi-
olani multi a demonibus oppssi: q se torque
ri magnis vocibus clamitabāt. Justina autē
⁊ multi arrianorꝫ cū sil' hītarent dicebāt Am
bro. pecunia hoīes cōperare: q se a spiritib⁹
immundis vexari mētirent̄: ⁊ ab Ambro. di
cerēt se torqueri. Tunc subito vn⁹ ex illis ar
rianis qui astabāt arreptus a demonio ī me-
diuꝫ ꝓsiluit: atqꝫ clamare cepit. Utinam sic
torqueantur vt torqueor qui nō credūt Am-
bro. ac illi cōfusi in piscinā demersuꝫ hominē
necauerūt. ¶ Quidā hereticus acerrimus.
disputator ⁊ durus ⁊ incōuertibilis ad fideꝫ
cū audiret Ambro. p̄dicantē. vidit ad aures
eius angelū loquentē verba: que populo pre
dicabat: quo viso fidē q̄ꝫ ꝑsequebat̄ cepit de
fendere. Quidaꝫ aruspex demones aduoca-
bat ⁊ ipsos ad nocendū Ambro. trāsmittebat
Sed reuersi demones renunciabāt ꝙ nō so-
luꝫ ad illū sed nec ad fores dom⁹ sue appro-
piq̄re valebāt: qm̄ ignis insuꝑabilis. omne

Aliud edificiũ cõminueret: vt etiã longe poſi-
ti vrerent. Alius qdam eius cubiculũ adijt
vt gladio ipſm necaret ꝓce ac ꝓcio a Iuſtina i
duct⁹. ſed cũ dextera gladiuȝ eleuaſſet vt ip
ſuȝ percuteret continuo arruit manus eius.
¶ Cum viri Theſſalonice ciuitatis in im-
peratorem aliquid deliquiſſent. Et eis Im-
perator precibus induxiſſent: clam agente.
curialium malitia permiſſum impatoris ne
ſciẽte ambroſio plĩmi ſunt occiſi. Qđ vbi cõ
paruit ambro. imptori copiam intrãdi eccle
ſiam denegauit. cui cũ imperator diceret ꝙ
Dauid adulterium ⁊ homicidiuȝ cõmiſiſſet
rñdit. Qui ſecutus es errantem ſequire cor
rigentem: Qđ cũ audiſſet clemẽtiſſimus im
perator: ita gratanter ſuſcepit ꝙ publicã pñi
am agere non recuſauit: Quidã a demonio
arreptus acclamare cepit ab ambro. ſe torq̃
ri: cui ambroſius. Obmuteſce diabole q: nõ
te torquet Ambro. ſȝ inuidia tua: q: illuc ho
mines aſcẽdere ꝯſpicis vñ turpit̃ corruiſti.
Nam ambroſius neſit inflari: ſtatũq; ille ob-
mutuit. Quadã vice cũ btũs ambroſius ꝑ ci
uitatẽ ꝑgeret: caſu quidã lapſus ẽ: ⁊ in terra
ꝓſtratus iacebat: quẽ vidẽs alt̃ ridere cepit
cui ambro. Et tu q ſtas vide ne cadas: q̊ dcõ
ſtati lapſuȝ: doluit ſuũ q riſerat alienũ. Quã
dã ẽt vice ambro. ad palatium Macedonij
magr̃i offõrũ vt pro q̃dã intercederet venit.
ſȝ cũ fores clauſus iueniſſet: nec ĩtrãdi copiã
hr̃e potuiſſet: ait. Et tu qdẽ ad eccleſiã veni
es: ⁊ non clauſus: ſȝ aptis ianuis ingredi nõ
valebis. E lapſo aliq̊ tꝑe metuens inimicos
macedoni⁹ ad eccleſiã fugit ⁊ patẽtib⁹ ianu
is aditũ repire ñ potuit. ¶ Fuit ãt tãte abſti
nẽtie vt q̊tidie niſi i ſabbo ⁊ die dñica ⁊ feſtis
ꝓcipuis ieiunabat. Tãte ⁊ largitat̃ ꝙ omnia
que hr̃e poterat eccleſijs ⁊ pauperibus nihil
ſibi retinẽs tribuebat. Tãte ꝯpaſſionis vt cũ
aliqs lapſuȝ ſibi ꝯfiteretur ſic amariſſime fle
bat: ꝙ illũ flere ſil̃r ꝯpellebat. Tante humili
tat̃: ⁊ laboris. vt libros quos dictabat ꝓꝑa
manu ſcriberet: niſi cũ infirmitate corporis
grauaretur Tãte pietat̃ ⁊ dulcedinis: vt cũ
ali cuius ſcĩ ſacerdotis vel epĩ ſibi obitus nũ
ciaretur ſic amariſſime fleret: vt vix ꝯſolari
valeret. Cum aũt interrogaretur cur viros
ſcõs qui ad gloriaȝ ꝓficiſcebantur ſic fleret:
aiebat. Ne putatis me flere q: receſſerit: ſȝ
q: me ꝓceſſerit. ⁊ quia difficile inuenit̃ qui
tam dignus offõ eius hēat. Tante etiam cõ
ſtantie ⁊ fortitudinis ꝙ impatoris vel ꝓnci-
pum vitia non palpabat: ſed cunctos voce
ꝯſtantiſſime arguebat. ¶ Cum quidam vir
quoddã flagitiũ ꝑpetraſſet: ⁊ coraȝ eo addu
ctus fuiſſet. dixit ãbroſius. Oportet illũ tra
di ſathane in interitu carnis: ne talia dein-
ceps ꝑpetrare audeat. q̊ eodem momẽto cuȝ
adhuc ſermo eẽt in ore eius: ſpũs immund⁹
euȝ diſcerpe cepit. ¶ Quadaȝ vice cũ btũs
Ambroſius romã ꝑgeret ⁊ in quadam villa
Tuſcie apud q̃ndã hoĩeȝ nimium locupletẽ
hoſpitatus fuiſſet: hominem illũ de ſtatu ſuo
ſollicite requiſiuit. cui ille rñdit. Status me
us dñe ſemp felix extitit ⁊ glioſius. Ecce. n.
diuitijs infinitis abũdo ſuos ⁊ famulos quã
plures habeo: copioſam filiorꝫ ⁊ nepotuȝ tur
bam poſſideo: ⁊ oĩa ſp ad vota habui nec vn
q; mihi aliquod aduerſum accidit: vl' q̊ ꝯtri
ſtarer euenit. Qđ audiẽs ambroſi⁹ vehemẽt
obſtupuit: ⁊ his q ſecũ erãt i comitatu dixit.
Surgite ⁊ huic q; cicius fugiamus q: deus
nõ eſt in loco iſto. Feſtinate filij feſtinate: nec
in fugiendo moram facite: ne nos hic diuina
vltio apprehendat: ⁊ in peccatis iſtorꝫ parit̃
nos inuoluat. Cũ g̊ fugerent ⁊ aliquantulũ ꝓ
ceſſiſſent: terra ſubito ſe apuit: ⁊ hominẽ illũ
cũ vniuerſis que ad ſe ptinebãt ita abſorbu
it: vt nullũ inde veſtigiũ remaneret. Quod
cernẽs ambroſius dixit. Ecce fratres q; mi
ſericorditer deus pcit: cũ hic aduerſa tribuit
⁊ ſceue iraſcit̃: cui ſemp ꝓſpera elargitur. In
eodem ãt loco fouea quedã ꝓfundiſſima re-
manſiſſe dr̃: que vſq; hodie in huius facti te
ſtimoniũ pſeuerat. Cũ ãt Ambroſius radicẽ
oĩum malorꝫ auaritiam magis ac magis cre
ſcere cerneret: ⁊ maxime in his qui erant in
ptãtibus ꝯſtituti: apud quos etiã oĩa ꝓtio vẽ
debantur: nec nõ ⁊ in his qui erant in ſacris
myſterijs deputati vehemẽter ingemuit: ⁊ ſe
de huius ſeculi periculo liberari inſtantius
exorauit: qđ cũ ſe obtinuiſſe gauderet reue-
lauit fratribus ꝙ vſq; ad reſurrexiõis domi
nicã ſecũ eſſet. Ante vero paucos dies q; le
ctulo decubaſſet ⁊ detineret. cũ q̃dragesimũ
pſalmũ cũ nocturno dictaret: ſubito ipſo vi-
dente in mõdũ ſcuti breuis ignis caput eius
cooꝑuit: atq; paulati ꝑ os ei⁹ tanq; i domuȝ
hĩtator intrauit: tũc facies ei⁹ tanq; nix effe
cta eſt: ſȝ poſtmodũ ad ſpẽȝ ſuã reuerſa. Ipſo

igiť die scribẽdi ⁊ dictãdi finez dedit: ⁊ fecit
illũ psalmũ expelire potuit. Post paucos igr̃
dies infirmitate laborare cepit. Tũc comes
Italie cuꝫ Mediolani eẽt nobiles ↄuocauit
dicẽs ꝙ tãto viro recedẽte piculũ eẽt ne Ita
lie iteritus imineret. Rogauitqꝫ vt ad viꝝ
dei accederẽt rogãtes vt sibi adhuc spatiuꝫ
viuẽdi a dño ipetraret: Q̃d ille vt audiuit re
spõdit. Nõ ita iter vos vixi vt me viuer̃ pu
deat nec mori timeã cũ bonũ dñz hẽamus eo
tꝑ: q̃ttuor ei⁹ diaconi iuicẽ ↄuenerũt tractã
tes int̃ se qs post eius obitũ bonus eẽt. Cũ g̊
a loco i q̊ vir scũs Ambro. iacebat lõge eẽnt
⁊ simplicianũ ita silent̃ noiasset vt vix iuiceꝫ
se audirẽt: ille ab eis lõge positus ↄ° exclama
uit Senex ẽ ſꝫ bonus. Q̃d audiẽtes territi fu
erũt: ⁊ nõ nisi illũ post eius obitũ elegerunt.
Honoratus v̄o vrbis v̄cellẽsis ep̃s q beati
Ambrosij exitũ expectabat cũ se sopri dedis-
set vocẽ ↄ°. se clamãtẽ audiuit: Surge q: mõ
ẽ recessurus. q ↄsurgẽs Mediolanũ ↄtinuo
venit: ⁊ ei dñici corpis sacr̃ꝫ dedit. moxqꝫ il
le manus i mõꝫ crucis expãdit: ⁊ vltimũ spi
ritũ i v̄ba or̃ois efflauit. Cũ ãt i nocte pasche
corpus eius ad eccl̃iaꝫ tulisset delatũ: plimi
isantes baptizati eũ viderũt ita vt aliq sedẽ
tẽ in cathedra i tribunali dicerẽt alij ascẽdẽ
tẽ digito suis pẽtibus demr̃arent Nõnulli v̄o
stellã sup corpus eius se videre narrabãt. q-
dã p̃sbyter cũ i ↄuiuio cum alijs multẽ eẽt ⁊ s.
Ambro. detrahere cepisset: eũ ↄtinuo plaga
ꝑcussit ⁊ ↄtinuo plaga ꝑcussit ⁊ ↄtinuo ad le-
ctũ aduẽt⁹ vitã finiuit. Itẽ in vrbe Cartha-
ginẽsi cũ tres ep̃i sil̃ ↄuiuarẽt: ⁊ vn⁹ eoꝝ. be.
Ambro. detraxisset relatuꝫ ẽ illi qd illi p̃sbr̃o
qd sibi ↄtraxerat accidisset: qđ cũ ille ꝑuipẽ-
deret subito letale vuln⁹ excepit: ⁊ extremũ
cõtinuo diem clausit. ¶ De Nomine

Ucia dr̃ a luce. Lux. eni hꝫ
pulchritudineꝫ in aspectu
q: vt dicit Amb. lucis na-
tura hẽ. vt oĩs ei⁹ in aspe-
ctu gr̃a sit diffusionẽ hñs si
ne coingnatiõe: q: ꝑ q̃cũqꝫ
imũda nõ coignať rectũ in
cessuũ sine curuitate Longissimã lineã ꝑtrã
sit sine morosa dilatiõe: Per h̃ oñdiť ꝙ bea.
Lucia hũit decorẽ v̄ginitatẽ sine aliq̃ corrup-
tiõe. diffusionẽ castitatẽ sine aliq̊ diffuso amo
re. Rectũ incessũ itẽtiõis i deũ sin̄ aliq̃ obli-
qtate. Lõgissimã lineã diuturñ oꝑatiõis sine
negligẽtie tarditate. vl̃ dr̃ Luci. q̃si luc̃ via.

¶ De sancta Lucia martyre ⁊ virgine.

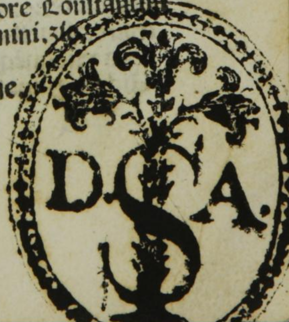

Ucia v̄go siracusana nobil̃
gñe audiẽs famã scẽ Aga.
ꝑ totã Siciliã diuulgari ad
sepulchrũ ei⁹ adijt cũ mr̃e
sua euthicia ãnis q̃tuor flu
xũ sãguis patiẽte icurabi-
lr̃. Int̃ ipa missaꝝ solẽnia:
ↄtingit vt illđ euãgeliũ legereť: i q̊ dñz muli
erẽ ab hac passiõe sanesse narrať: tũc Lucia.
mr̃i dixit. Si credis his q̃ leguntť crede aga
thã pasiã ꝓ noĩe Iesu h̃ meruisse vt illũ semꝑ
hẽat pñtẽ: ꝓ cui⁹ noĩe sustiuit passionẽ. Si g̊
ei⁹ sepulchrũ credẽs ↄtigeris: ꝑfecta sãitate
ↄtinuo gaudebis. igiť recedẽtib⁹ cũctẽ: ⁊ mr̃
⁊ filia ixᵃ sepulchrũ se ꝓstrauerũt ⁊ ceperũt la
chrymis rogitare suffragiũ. In terra Luciaꝫ
sõnus arripuit: viditqꝫ Agat. i medio ange-
loꝝ gẽmis ornãtẽ stãtem ⁊ dicẽtẽ sibi. Soror
meã Luci. v̄go đi deuota qd a me petẽ: Pote
ro. n. dñi mei Iesu xp̃i auxilio ↄtinuo p̃stare.
subsidiũ: nã ecce ꝑ fidẽ tuã sanata ẽ mr̃ tua: ⁊
sic ꝑ me ciuitas cathanẽsiũ sublimať a X̃po
ita ꝑ te siracusana ciuitas đcorabiť a dño Ie-
su xp̃o: q: iocũdũ deo i tua v̄ginitate hĩtaculũ
p̃ꝑasti. Et his auditẽ expgescã surrexit: ⁊ tre
mẽs Luci. mr̃i dixit: Mr̃ mea ecce sana es.
Per ipã g̊ te dep̃cor: q̃ suis or̃onib⁹ te sana-
uit ne mihi đcetero noĩes spõsuꝫ. neqꝫ velis
đ corꝑis mei posteritate fructũ mortalitatis
acqrere: ſꝫ oĩa q̃ mihi eũti ad corruptiõis au-
ctorẽ eras datura ꝓ dote. da mihi eũti ad in
tegritatẽ auctorẽ dñz Iesuꝫ xp̃ꝫ vt vꝫ pauꝑi-
bus tribuã. cui mr̃. Oĩa q̃ fuerũt p̃ris tui đsũ
cti añ nouẽ ãnos itacta custodiẽs ãpliaui po
tius q̃ꝫ miui p̃rimoniũ. Mea v̄o oĩa q̃ sũt vl̃
eẽ pñt: melius ip̃a tu nosti. Tege p̃us oculos
meos: ⁊ qcqd volueris đ facultatibus facito
ad q̃ꝫ Luc. Nõ satẽ deo carus ẽ q illi h̃ dat q̃
secũ ferre ñ põt: ſꝫ si vis grata eẽ đo: h̃ illi da
qbus posses vti: moriẽs igr̃ nihil poteris te
cũ ferre. Q̃d moriẽs das: iđ das: q: tecũ fer-
re ñ põt. Da igiť dũ viuis xp̃o qđ possides:
mercedem hẽbis ⁊ quicquid mihi daturam
spoponderas vel etiam cogitaueras xp̃o in-
cipe tradere. Cuꝫ g̊ redijssent ⁊ de his q̃tti-
die fabularenť cũ mr̃e: fit ↄtinuo distractio
reꝝ: ⁊ danť in necessitatibus pauꝑũ. At vbi

pene oĩa distracta sunt: ⁊ paupibus erogata.
s. viduis ⁊ orphanis: ⁊ pegrinis: ⁊ deo fuiē-
tibus. interea dũ pꝛimoniũ: q̃si distributũ ad
sponsi notitiã pueniret: regrit de his spõsus
a nutrice. Rñdit illa caute ꝙ vtilioꝛē posses
sionē spõsa sua iuenisset: q̃ mille solidoꝝ: ⁊ eo
ampliꝰ in redditibus pstaret: quã suo noĩe vo
lebat cõpare: ⁊ iõ videbat̃ aliquãta distrahe
re. credidit stultus carnale ꝯmerciũ: ⁊ cepit
auctoꝛ esse vẽdentiũ. Vẽditis oĩbus ⁊ pau-
pibus errogatis spõsus trahit eã coꝛã Pas-
casio ꝯsulari dicẽs eã xpianã eẽ: ⁊ ꝯ leges vi-
uere augustoꝝ: quã pascasiꝰ ꝯphensã coꝛripi
ens: iuitãti eã. Pascasio ad sacrificia idoloꝝ
rñdit. Sacrificiũ deo placẽs ẽ visitare pau-
pes: ⁊ eis in necitatibꝰ sbuenire: ⁊ qꝛ iã ampli
us nõ habeo qd offeraʒ me ipsaʒ offero hosti-
aʒ deo viuẽteʒ. Pascasius. Ista vba tibi sili
stulto xpiano narrare poteris: mihi ãt q pnci
pũ decreta custodio: ista frustra pseq̃ris. Ad
quẽ Lu. Tu pncipiũ decreta custodis: ⁊ ego di
mei legẽ custodiã. Tu pncipes times ⁊ ego ti
meo dñʒ. Tu illos offendere nõ vis ⁊ ego de
uʒ offendere caueo. Tu illis placere deside-
ras: ego vt xpo placeã ꝯcupisco. Tu ergo fac
tibi qđ vtile esse cognoscis: ego faciã qđ mi-
hi vtile psperero. Cui pascasius. Pꝛimoniũ
tuũ cũ coꝛruptoꝛibus expẽdisti: ⁊ iõ q̃si mere
trix loqueris. cui Lucia. Pꝛimoniũ meuʒ in
toto loco ꝯstitui: coꝛruptoꝛes ãt coꝛpis ⁊ men
tis nunq̃ȝ sciui. Rñdit pascasius Qui sũt coꝛ
ruptores mentis ⁊ coꝛpis? rñdit Lucia Vos
estis q suadetis vt aĩe suũ deserãt creatoꝛem.
Coꝛruptoꝛes vero coꝛpis sunt q coꝛporalẽ de
lectationẽ pponũt epulis dlectationibꝰ sem-
piternis. Pascasius dixit. Cessabunt verba
cuʒ puentuʒ fuerit ad vbera. cui Lucia. Dei
vba cessare ñ possunt. cui Pascasius. Tu er
go es deꝰ? Lucia rñdit ancilla dei sum: q dixit
Cũ steteritis ante reges ⁊ pncipes: nolite co
gitare. ⁊c. Non eniʒ vos estis qui loquimi
ni. ⁊c. Pascasius dixit. In te ergo ẽ spũs san
ctus? Cui Lucia. Qui caste viuũt tẽpluʒ spi
ritus sci sunt: ⁊ spũs sctũs hĩtat i eis: cui Pa-
scasius. Ego faciã te ad lupanar duci vt ibi-
violationẽ accipias ⁊ spm̃ scm̃ pdas. cui Lu
cia. Nõ coinqnat̃ coꝛpus nisi de ꝯsensu mẽtis
Nã si me inuitã violari feceris castitas mihi
duplicabit̃ ad coꝛonã. Nunq̃ȝ aũt voluntatẽ
meã ac ꝯsensuʒ poteris puocare. Ecce coꝛpꝰ
meũ ad oẽ supplicium ẽ paratũ: qđ moraris? In-
cipe filii diaboli desideria penaꝝ tuaꝝ i me
exercere. Tunc pascasiꝰ lenones fecit veni-
re dicens Inuitate ad eã oẽʒ populũ ⁊ tã diu
illudat̃ donec moꝛtua nũciet̃. Volentes aũt
eã trahere tãto põdere spũs scũs eam fixit vt
oĩno mouere eaʒ neqrẽt. Accedẽtes ãt silr ex
offõ iplentes deficiebãt viribꝰ: ⁊ xpi vgo im-
mobilis pmanebat. Tũc misersit funes i ma
manibꝰ ⁊ pedibꝰ eius. Fecitq̃ȝ Pascasiꝰ mil
le viros accedere ⁊ manus eiꝰ ⁊ pedes liga-
re: sʒ nullatenꝰ poterãt eã mouere. Tũc ⁊ cũ
viris mille paria bouũ adhibuit sʒ tñ vgo do
mini imobilis pmansit. Vocat̃ aũt magis vt
suis incantatiõibꝰ moueret̃ oĩno moueri non
potuit: Tunc dixit Pascasius. Que sunt ista
maleficia ꝙ vna puella a mille viris nõ mo
uet̃? Lucia dixit. Nõ sunt ista maleficia: sed
bñficia xpi. Poꝛro si adhuc decẽ milia adhi-
bueris eque vt pꝛius immobilẽ me videbis
Putãs vo Pascasiꝰ fm quoꝛũdã figmentuʒ
ꝙ lotio fuerent̃ maleficia: iussit eã lotio pfun-
di. Cũq̃ȝ: nec sic moueri posset angustiatꝰ ni
mis copiosuʒ ignẽ circa eã accendi: picẽq̃ȝ: ⁊
rasinã: ⁊ feruẽs oleũ sup eã fundi iussit. Di-
xitq̃ȝ Lucia. Inducias impetraui martyrij
mei vt credentibus timoꝛẽ auferã passionis
⁊ nõ credẽtibꝰ vocẽ insultatiõis. Videntes
aũt amici Pascasij eũ angustiari: in gutture
eius gladiũ imiserũt: que neq̃ȝ loquelã omit
tẽs dixit. Annũcio vobis pacẽ ecclesie red-
ditã Maximiano hodie moꝛtuo: ⁊ de regno
suo Diocliciano expulso: ⁊ sicut ciuitati ca-
thanensi soroꝛ mea Agata data ẽ ptectrix.
sic: ⁊ ego ciuitati siracusane cõcessa suʒ inter-
uentrix: Dũ hec vgo loqr̃ ecce ministri roma
noꝝ veniũt: Pascasiũ apprehẽdunt: ⁊ vin-
ctũ ad Cesareʒ secũ ducũt: Audierat. n. Ce-
sar ꝙ vniuersaʒ puinciã fuerat depredatus
Veniẽs ergo romã ⁊ senatui accusatꝰ piter ⁊ ꝯ
uictus capitali sententia est punitus. Virgo
vero Lucia de loco in quo percussa ẽ mota ñ
est: nec spũm tradidit quo adusq̃ȝ sacerdotes
venirẽt: ⁊ coꝛpus dñi ei traderent: ⁊ omnes
astantes amen domino responderent: In eo-
dem autem loco sepulta est: ⁊ ecclesia fabꝛica
ta. ¶ Passa est autem tempore Constantini
⁊ Maxentij circa annuʒ domini. 3[illegible]

¶ De Nomine.

Homas interp̄tatur abys
sus vl' geminus: qđ est gre
ce didimus đi vel đr Tho
mas a thomos qđ ē diuisio
vel sectio. Dicitur ḡ abys
sus eo q̄ ꝓfunditatē diui
nitatꝭ penetrare meruit qñ
ad sui interrogationē Christ⁹ sibi rñdit. ego
sum via veritas ⁊ vita. Dicitur geminus eo
q̄ resurrectiōem xp̄i q̄si geminate ⁊ in duplū
q̄ȝ alij cognouit. Nā illi cognouerūt vidēdo.
iste videndo ⁊ palpando. Diuisio āt siue se
ctio đr q: mētē suā ab amore mūdi diuisit. vl'
q: ab alijs in fide resurrectionis diuisus ⁊ se
ctus fuit: vel đr Thomas quasi totus meās
in dei. s. amore ⁊ ꝯtemplatiōe. habuit. n. tria
q̄ in ipso indicauerūt fuisse amorem dei de q̄
bus dicit ꝓsper in libro de vita ꝯtēplatiua.
Quid est deum diligere. nisi animo ꝯcipere
feruide visionis dei affectū: peccati odiū: ⁊
mūdi fastidium: Vel Thomas đr a theos q̄ ē
deus: ⁊ meus. vñ thomas q̄si đus meus. ⁊
hoc pp̄ illud quod dixit cum certificatus cre
didit: deus meus.

De sancto Thoma apostolo.

Homas apostolus cum eēt
apud Cesarem apparuit ei
dñs dicēs. Rex i die Gō
doforus misit p̄positū Aba
nem querere hoīem archi
theoria arte eruditum. Ve
ni igr̄ ⁊ trāsmittā te ad eum.
Cui Thomas dñe mitte me quo vis p̄ter q̄ȝ
ad indos Cui dñs. Vade secure q: ero cu
stos tui. Cūq̄ȝ indos ꝯuerteris: ad me cū pal
ma martirij venies. Cui thomas. Dñs me
us es: ⁊ ego seruus tuus fiat voluntas tua:
Cūq̄ȝ p̄positus p̄ forum ambularet Dixit ei
dñs. Quid ꝯparare vis iuuenis: Cui ille do
minus meus misit me vt ꝯducā sibi seruos ī
arte architectoria eruditos vt romano ope si
bi palatiū ꝯstruat. Tūc tradidit ei Thomā.
asserens eū plurimū in tali arte ꝑitū. Naui
gātes aūt ad quādā ciuitatē. venerūt i q̄ rex fi
lie sue nuptias celebrabat. Hic cū p̄conizari
fecisset vt oēs nuptijs interessent: aliis regē
offenderēt: ꝯtingit illum Abanē ⁊ apostolū in
troire. Puella aūt hebrea fistulā in manu ge
rens vnūquēq̄ȝ laude aliqua cōmendabat.
Videns q̄ȝ apostolū intellexit hūc eē hebreū:
eo q̄ ñ māducaret: sȝ oclos ad celū fixos hē
ret. Cūq̄ȝ puella corā eo hebraice cāeret di
cens. Vnus ē deus hebreoꝝ q creauit oīa: ⁊
fundauit maria: ap̄ls hec eadē v̄ba repetere
satagebat. Vidēs āt p̄cerna q̄ non māduca
ret nec biberet: sȝ tm̄ oclos fixos ad celū hēret.
ap̄lm đi ī maxillā ꝑcussit: cui ap̄ls. Melius
est: vt in futuro indulgentia tibi tradatur: ñ
hic surgā donec manus q̄ me ꝑcussit huc a ca
nibus afferat̄. Hic igr̄ ad hauriēdā aquā abi
it ⁊ leo ipm̄ occidēs sanguinē ei⁹ bibit. Lacerā
tib⁹ āt canibus ei⁹ corp⁹ vnus niger canis
manū eius dexterā ī mediū ꝯuiuiū apporta
uit q̄ viso oīs turba obstipuit: ⁊ puella ei⁹ v̄ba
referēs ꝓiecta fistula ad pedes ap̄li se ꝓiecit:
Huius āt vltionē fcām reprobat Augu. in li°
ꝯ faustū ⁊ asserit a pseudo h̄ fuisse insitū. Vñ
⁊ legēda hec q̄ ad plura suspecta hr̄. Posset
tm̄ dici q̄ nō aio ipetrādi sȝ mō p̄dicēdi dcm̄
sit. Sȝ tm̄ si augustini v̄ba diligēter inspiciāt̄
nō penitus ista reprobare vident̄. Ait. n. sic
in eođ li°. Legunt scripturas apochryphas
manichei ⁊: nescio a q̄bus sutoribus fabulaꝝ
s̄b apostoloꝝ noie scriptas q suoꝝ scriptoꝝ tē
poribus in auctoritatē sancte ecclesie recipi
merētur si sci ⁊ docti hoīes q tūc in hac vita
erāt ⁊ examinare poterāt. alia eos nō v̄a locu
tos eē cognoscerent. Ibi tm̄ legūt apostolum
Thomā cū eēt in q̄dam nuptiaꝝ ꝯuiuio ꝑegri
nus ⁊ ꝓrsus icognit⁹ a q̄dā mīstro palma ꝑcus
sum impcatū fuisse hoī ꝯtinuā sceuāq̄ȝ vīdictā
Nā cū egressus esset ad fontē vñ ⁊ aquā ꝯui
uātib⁹ mīstraret: i cū leo irruēs īteremit: ma
nūq̄ȝ eius q̄ caput apostoli leui ictu ꝑcusserat
a corꝑe auulsam s̄m v̄bū eiusdē apostoli id op
tantꝭ atq̄ȝ impantꝭ: canis manū intulit mēsis:
in quibus ip̄e apostolus discūbebat: qđ h̄ vi
deri crudelius pōt. Vex q: ibi nisi tm̄ fallor:
h̄ēt scriptū est q̄ ei veniā in sc̄lo futuro petie
rit fcāq̄ȝ ē ꝯpēsatio bn̄ficij maioris vt ⁊ ap̄ls
q̄ȝ carus deo eēt: p̄ hūc timorē ꝯm̄daret̄ igno
tis: ⁊ ille post hāc vitā qñq̄ȝ finiēdā ꝯsolaret̄.
vtꝝ illa v̄a sint an cōficta narratio nihil mea
nunc interest. Certe. n. manichei a q̄bus ille
scriptur̄ q̄s canō ecclesiasticus respuit: tā q̄ȝ
v̄e atq̄ȝ sincer̄ acceptant̄: saltē h̄ cogunt̄ fate
ri illā patientie v̄tutē quā docet dñs dicēs.
Siq̄s te ꝑcusserit in maxillā dexteram p̄be
ei sinistrā: posse eē in p̄paratiōe cordis: ēt si ñ
exibeat̄ gestu corꝑis ⁊ exp̄ssione verboꝝ. qñ

quidem apostolus palma pcussus: poti⁹ dñz
rogauit vt iniurioso hoī in futuro seculo pce
ret. in p̄senti āt sclo illa iniuria nō iulta relin
queretur: q̄z vel p̄buit serienti alterā: aut vt
iter ferirret admonuit. Tenebat certe interi
us dilectiōis affectū: ꝛ exterius regrebat cor
rectionis exēplū. Siue hoc verū sit: siue ꝯfi
ctū. cur nolunt credere tali aīo famulum dei
Moisen idoli fabricatores ꝛ adoratores gla
dio ꝓstrauisse? Si aūt penas illas cōpara-
mus qd simile ferro interimi ꝛ a feris truci-
dari atq̄z laniari: quando q̄dē iudices publi
cis legibus seruientes maioris crimis reos
bestijs sbdi q̄z gladio pcuti iubēt. hec augu.
Tūc apostolus ad petitiōem regis spōsum ꝛ
sponsam bn̄dixit. Da ingens adolescētibus
dn̄e his bn̄dictionē tue dextere. ꝛ in eoꝝ mē
tibus semina semē vite. Abeūte āt apostolo
in manu iuuenis est reptus plenus dacta-
lis palme ramus. Comedētibus v̄o spōso ꝛ
spōsa de fructu eius ābo obdormiūt: ꝛ sonniū
sīle ambo cernūt. Uidebat̄ eteni eis q̄ rex gē
matus eos āplecteret̄: ꝛ diceret. Apl'us me
us bn̄dixit vos: vt eterne vite pticipes sitis
Euigilantibus āt ꝛ mutuo sibi sōnia reuelan
tibus apl's ad eos igredit̄ dicēs eis. rex me-
us vobis mō apparuit. ꝛ me clausis ianuis
huc adduxit: vt sup vos bn̄dictio mea fructi
ficet. Petis carnis integritatem q̄ est oīuz re
gina v̄tutuz: ꝛ fructus salutis ppetue: v̄gini
tas ē soror angeloꝝ possessio oīuz bonoꝝ vi-
ctoria libidinū: fidei tropheū: expugnatio de
monū: ꝛ eternoꝝ securitas gaudioꝝ. De libi
dine aūt corruptio gignit̄: de corruptiōe pol
lutio nascit̄: de pollutiōe āt reatus orit̄: ꝺ re
atu ꝯfusio generat̄. Hec illo referēte duo an
geli apparuerūt dicētes eis. Nos sumus an
geli vobis ad custodiā deputati q si apl'i bn̄ ꝑ
uaueritis mōita: offeremus deo oīa vota v̄ra
Eos igr̄ apl's baptizauit: ꝛ ꝺ fide diligēt edo
cuit. Post mltū vero tpis spōsa noīe Pela
gia sacro velamine ꝯsecrata martyriū patit̄
ꝛ spōsus noīe Dionysi⁹ illi ciuitati in ep̄z or
dinat̄. post hec āt apl's ꝛ abanes ad regē In
die puenerūt. Designato vero ab apl'o mi-
rabili palatio ꝛ copioso thesauro accepto:
rex in aliā puītiā pficiscit̄: ꝛ apl's vniuersū
thesaurū pauperibus elargit̄ p totū aūt biē
niū q̊ abfuit rex apl'us p̄dicatōi instit: ꝛ inu-
merabilē pplūz ad fidē ꝯuertit. Rediēs aūt
rex ꝛ q̄ Thomas fecerat dicens: ip̄m cū aba
ne in ima carceris reclusit. vt postmodū vi-
uos excoriatos vltricibus daret flāmis. Inte
rea Gad frater regis morit̄: ꝛ ei sepulchrū
cū ābitiōe nimia p̄parat̄. Quarta aūt die q
mortuus fuerat resurrexit: ꝛ stupefactis oi-
bus ꝛ cūctꝫ fugiētibus dixit fr̄i suo. hic hō fra
ter quē excorriare ꝛ incēdere disponis amic⁹
dei est: ꝛ sc̄i angeli famulāt̄ ei: q me in paradi
suz ducentes quodā mihi oñderūt palatium
ex auro ꝛ argento ꝛ lapidibus p̄ciosis mirabi
lit̄ fabricatū: ꝛ cū eius pulcritudinē admira
rer dixerūt mihi. Hoc est palatiū qd̄ fr̄i tuo
Thomas extruxerat. Cūq̄z dicerē vtinaz ia
nitor ei⁹ eēz: dixerūt mihi frat̄ tuus istlo se fe
cit indignū: si vis in illo mãere: rogabimus
dn̄z vt te suscitare dignet̄: vt illud a fr̄e tuo
possis emer̄ reddēs ei pecuniā quā se estimat
pdidisse. Et hec dicēs cucurrit ad carcerez
apl'i fr̄i suo postulās indulgeri: abiectisq̄z vi
culis rogare cepit apl'z: vt vestē accipet p̄ci
osaz. cui apl's. ignoras q̄ nihil carnale: nihil
terrenū gestiūt q cupiūt hr̄e ī celestib⁹ ptātē
Egrediēti āt apl'o de carcere rex occurrit: ꝛ
aduolut⁹ eius pedibus veniā postulabat: tc
apl's ait. Multū vobis p̄stitit ds̄ secreta sua
vobis oñdere: credite in xp̄z ꝛ baptizabimi-
ni: ꝛ eterni regni pticipes sit̄. Dixitq̄z ei fra
ter regis. Uidi palatium qd̄ fr̄i meo fecisti:
ꝛ illud ꝯpare merui. cui apl's. Hoc in ptāte
fr̄is tui est. cui rex. Illud est meum: apl's tibi
fabricet alteraz. Qd̄ si forte nequierit: mihi
ꝛ tibi hoc vnū cōe erit. rñdit apl'us. Innume
rabilia palatia sunt in celo ab initio seculi p̄-
parata: que fidei p̄tio ab electis comparant̄.
Diuitie autem v̄re ad illa vos ante cedere
possunt sequi vero omnio nō possunt. Post
vnuz āt mēsez fecit apl's hoīes illius puīcie
ꝯgregari: qb⁹ ꝯgregatꝫ: ꝺbiles ꝛ infirmos se
orsum stare iussit: ꝛ super eos orauit. Cunq̄z
qui docti fuerāt rñdissent amē: coruscatio
de celo veniens tam apl'm quam ceteros se
re per horam dimidiaz sic prostrauit: vt om
nes se putarent ictu fulguris īterijsse. Erri-
gens autez apostolus se dixit Surgite quia
dominus meus sicut fulgur venit vsq̄z sana
uit. Exurgentes autem omnes sani: deum ꝛ
apl'z glorificauerunt. Tunc apostolus cepit
eos docer̄ ꝛ duodecī gradus v̄tutū asſ gnar̄.
p̄mus ē vt ī deū credāt q ē vn⁹ ī eēntia: trin⁹

in personis. Deditq3 eis triplex exēplū sen-
sibile quō sint i vna eēntia tres ꝑsone. Pri^m
est: q: vna est in hoie sapia: ⁊ de illa vna ꝓce
dit intellcūs: memoria: ⁊ ingeniū. Nā inge-
niu3 est inqt: vt qō didicisti inuenias. Me
moria vt non obliuiscaris que didiceris. In
tellcēs vt intelligas q̄ ostēdi pñt ⁊ doceri. Se
cundū est q in vna vinea tria sunt. s. lignu3
folia ⁊ fructus: ⁊ oīa tria vnū sunt. ⁊ vna vi-
nea sunt. Tertiū est q: caput vnū q̄ttuor sen
sibus ꝯstat. In vno. n. capite sunt visus: gu-
stus auditus: ⁊ odorat⁹: ⁊ hec pl'a sunt: ⁊ vnū
caput sunt. 2⁹ gradus est vt baptismū suscipe
rent. 3⁹ est vt se a fornicatione continerent.
Quart⁹ vt se ab auaritia temperarent. 5⁹ vt
gulā restringerēt. 6⁹ vt pniā3 tenerent. 7⁹ vt
in his ꝑseuerarent. 8⁹ vt hospitalitatē ama-
rent. 9⁹ vt volūtatē dei in faciendis q̄rerēt:
⁊ ea ope ꝯplerent. 10⁹ vt eam in non facien-
dis q̄rerent ⁊ ea vitarēt. 11⁹ vt charitatem
amicis ⁊ inimicis īpenderent. 12. vt in custo
diendis his vigilē curam haberent. Post p̄
dicationem vero baptizati sunt nouē milia
viroꝝ exceptis puulis ⁊ mulieribus. Post
hec aūt in supiorē idiā abijt i qua innumeris
miraculoꝝ insignis corruscauit. Synticez
ēt amicam migdomie vxoris carisij cognati
regis apl's illuminauit. dixitq3 migdomia ad
Synticē. Putas si potero eū videre? Tūc
migdomia de consilio eius hitū mutauit ⁊ in
ter paupes mulieres vbi apl's p̄dicabat ad
uenit. Apl's āt cepit de vite huius miseria p̄
dicare: dicens inter cetera: qm̄ vita hec est
vita misera: casib⁹ sbiecta: ⁊ adeo fugitiua: vt
cū teneri creditur fugiat ⁊ labescā. Deinde ce-
pit quattuor rōnibus exhortari vt verbū dei
libenter audirent: ipsum verbum dei q̄ttuor
reꝝ gn̄ibus ꝯparādo. s. collirio ex eo q oculū
nr̄i intellectus illuiat. Potiōi: ex eo q nr̄m
affcm̄ ab oī carnali amore purgat ⁊ mūdat.
Emplastro: ex eo q peccatoꝝ nr̄oꝝ vulnera
sanat. Cibo ex eo q os celestium amore dele
ctat. Et sic inqt hec egroto non valēt: nisi ea
in se receperit: sic nec anime languēti verbū
dei ꝓdest nisi illum deuote audierit. Predi-
cante igr̄ apostolo Migdomia credidit ⁊ de
inceps viri thoꝝ abhorruit. Tunc carisius a
rege impetrauit vt apostolum in carcere po
neret. Ad quē veniens migdomia rogauit:
vt sibi ignosceret q ꝑꝑ ea3 in carcere missus
esset: quā ille benign⁹ ꝯsolās hec oīa pati se li
benter asseruit. Cerisius aūt regem rogauit
vt reginā sororē sue vxoris ad eā mitteret: si
forte eā reuocare posset. Missa regina ꝯuer
titur ab ea quā volebat ꝯuertere: visisq3 tot
miraculis que aplus faciebat dixit. Male-
dicti sunt a deo qui non credunt his opibus.
Tunc aplus oēs qui aderant de tribus bre-
uiter instruxit. s. vt ecclesiam diligerēt: sacer
dotes honorarent: ⁊ assidue ad audiendum
verbū dei ꝯuenirent. Reuertente autem re
gina dicit ei rex. Ut quid tandiu morata es?
Que rn̄dit. putabam migdomiam stulta3 eē:
sed sapientissima est ⁊ me ad apostolū dei du
cens viam veritatis me cognoscere fecit. ⁊
nimis stulti qui xp̄m non credunt. Noluitq3
regina regi deīceps copulari. Stupefactus
aūt rex dixit cognato suo. Dum tuam vxorē
recuperare vellem. meā ꝑdidi. ⁊ peior mihi
mea effecta ē q̄3 tua tibi. Tūc rex iussit aposto-
lum ligatis manibus ad se adduci precipiēs
ei vt ad suos viros cōiuges reuocaret. Apo
stolus aūt triplici exemplo ei ostēdit: q q̄3diu
in errore ꝑsisteret hoc facere non deberet: vi
delicet exēplo regis: ⁊ exemplo turris: ⁊ ex
emplo fontis. Unde dixit: tu cū sis rex. non
vis habere coīquinata seruitia: sed mundos
seruos pariter ⁊ ancillas. Quāto magis cre
dere dēs deū amare castissia ⁊ mūda seruitia
Quid ergo culpor: si deum amare predico in
seruis suis quod diligis ⁊ in tuis? Fabricaui
turrim excelsam ⁊ dicis mihi vt ego qui fabri
caui eam destruam? Fodi terram ꝓfundam:
⁊ eduxi fontem de abysso: ⁊ dicis mihi vt ob
ruam illū? Tunc iratus rex iussit afferri ardē
tes laminas ferreas: ⁊ apostolu3 stare nudis
pedibus super eas. Protinus aūt nutu dei
fons ibi erupit ⁊ eas extinxit. Tunc rex ꝯsilio
cognati sui eum in fornacē ardentē mitti fe-
cit: que tn̄ sic refrigerata est: vt die altero sa
nus inde exiret ⁊ illesus. Dixitq3 regi Cari
sius: Fac illu3 offerre sacrificium deo soli: vt
sic dei sui iram īcurrat: qui ab his eū liberat.
Cūq3 ad hoc vrgeretur dixit ei. Prestātior
es tu q̄3 factura tua: ⁊ quō tu verum deu3 ne
gligis ⁊ picturā colis: Tu putas q sicut dic
carisius deus meus mihi irascetur: postq̄3
adorauero deum tuū. Magis aūt irascetur
deo tuo cūq3 ꝯminuet. Adoro igitur eu3. Si
ergo me adorante deum tuū deus meus nō

euertet illuz sacrificabo illi. Sicaũt sic: tu cre
des deo meo? Cui rex. Adhuc mecum q̃si cuz
pare loqueris? Precepit igitur apl's hebra
ice demoni qui in eo erat vt q̃zcito corã ido
lo genua flecteret: ⁊ stati idoluz cõminueret
flectens igr̃ apostolus gẽua dixit. Ecce ado
ro: sed non idolũ: ecce adoro: sed nõ metallũ
ecce adoro: sed non simulacrum. Adoro aũt
dñz deum meum Jesum xp̃m in cuius noie p̃
cipio tibi demõ q in ea latitas: vt simulacrũ
istud ꝯminuas. Statimq̧ sicut cere lique-
factum ẽ. Tunc oẽs sacerdotes idolorũ mu
gituz dederunt. Pontifex aũt tẽpli eleuans
gladium apostoluz transuerberauit dicens.
Ego vindicabo iniurias dei mei. Rex autẽ
⁊ carisius aufugerunt videntes ꝙ populus
vellet apostolum vindicare ⁊ pontificẽ vi-
uum incendere. Christiani ãt corpus aposto
li tulerunt: ⁊ honorifice sepelierunt. Post lõ
gum tempus. s. circa annos dñi ducentos ⁊
triginta corpus apostoli in edesaz ciuitatez
que olim dicebaẗ rages medoꝝ translatũ ẽ
Alexandro iperatore ad Syrorum p̃ces h̃
faciẽte nullus hereticus: nullus iudeus: nul
lus paganus põt viuere. nec tyrãnus aliq̃s
ibi nocere. Postq̃z abagarus rex illius ciui
tatis epistolam saluatoris scriptam acciper̃
meruit. Nã si quandoq̧ gens aliq̃ ꝯ ciuitatẽ
illã insurrexerit infans baptizatus sup̲ portã
stans epistolam illã legit ⁊ ea die tã saluato-
ris script̃ q̃z apl'i thome merit̃ hostes aut fu
giũt aut pacãtur. Jsidor⁹ ĩ libro de vita ⁊ obi
tu sanctoꝝ sic de isto apl'o dic̃. Thomas disci
pl's christi ac sil'is saluatori audiendo incre-
dulus: vidẽdo fidelis fuit hoc euãgeliũ p̄di
cauit p̄this mediis ⁊ p̄sis: hyrcanis ⁊ bra
gmãis. Et intrans orientalẽ plagã: ⁊ iterna
gentium penetrans ibi predicationem suaz
vsq̧ ad titulũ sue passionis perduxit. Hic lã
ceis transfixus occubuit. Hec Jsidorus.
Chriso⁹ quoq̧ ait ꝙ dũ Thomas ad regio-
nem magnoꝝ qui ad christum adorandũ ve
nerant deuenisset eos baptizauit ⁊ facti sunt
adiutores fidei xp̃iane.

De natiuitate dñi n. iesu xp̃i
Jcto de festiuitatibus que
currunt infra tẽpus reno-
uatiõis: qõ incepit a Moi
se ⁊ p̄phetis: ⁊ durauit vs
que ad aduẽtũ Xp̃i in car
nẽ: qõ tp̃s rep̄ñtat eccl'ia ab aduẽtu vsq̧ ad
natiuitatem domini inclusiue. Sequitur vi
dere d̃ festiuitatibus que eueniũt infra tp̃s
qõ p̄tiz cõtinetur sub tempore recõciliatõis
quod tẽpus representat ecclesia a natitate
vsq̧ ad septuagesima: sic̃ s̃ in p̄logo dictũ ẽ

Atiuitas dñi nostri Jesu
xp̃i secundum carnem vt
quidã aiũt: ꝯplet̃ ab Adã
quiq̧ milibus ducẽtibus
vigintiocto annis. vel s̃m
alios. 6. milibus: vel secũ
dum eusebium cesariensez
in cronicis suis quinq̧ milibus ducentis ⁊
vno minus. tempore Octauiani imp̲atoris
facta est ꝯputatio: tñ sex milium annoꝝ inuẽ
ta fuit a methodio potius mystice q̃z crõice.
Ueniente ãt ipso filio dei in carnem tanta pa
ce vniuersus mũd⁹ gaudebat: vt toti orbi vni
cus est Octauianus a prima impositiõe. Ce
sar a iulio cesare. Augustus ab augmento rei
publice. Jmp̲ator a dignitatis honore: q̃ ad
dñiam alioꝝ regũ fuit primo hoc nomie insi
gnitus. Nam sicut nasci voluit vt nobis pa
cẽ temporis ⁊ pacẽ eternitatis tribueret: sic
nihilominus voluit vt ortum suuz pax tp̄is
illustraret. Cesar igitur augustus vniuerso
presidens orbi scire volens quot p̄uincie:
q̊t ciuitates: quot castra: quot ville quot ho
mĩes ĩ toto orbe essent: iussit vt dr̃ in historia
scolastica: vt oẽs hoies ad vrbẽ vñ trahebãt
origiẽ p̲gerẽt ⁊ q̃lz d̃nariũ argẽteũ q̃ valebat
d̃cẽ nũmos vsuales: vñ ⁊ d̃nari⁹ dicebaẗ: p̃
sidi p̄uicie tradẽs: se s̃dditũ rõano ip̲io p̄fiteẗ
Nã ⁊ nũmus imaginẽ preferebat Cesaris:
sup̲scriptiõez nois. Dicebatur autem p̄fessio
⁊ descriptio: sed diuersa ꝯsideratione. Pro-
fessio. n. dicebatur: q̃ qui ibat q̃ãdo redde-
bat p̃sidi p̄uincie cẽsuz capitalez. i. denariuz
illũ: qui sic vocabatur: ponebat super caput
suum: ⁊ p̄prio ore p̄fitebaẗ se esse subditum
romano imperio: vnde dicebatur p̄fessio. i.
p̄prie ore fassio. ⁊ fiebat hoc coraz oi populo
Descriptio autez dicebatur: q̃ numerus eo
rum qui cẽsum capit̃ ferebant: certo determi
nabatur numero: ⁊ redigebatur in scriptis.
Hec autem descriptio primo fcã est a presi-
de syrie cyrino. Prima dr̃. vt in eadem hi-
storia scolastica hr̃ q̃ztum ad cyrinum. Quia
enim iudea in vmbilico nostre habitationis

cause dr̄ ꝓuisuz ē vt in ea ichoarent̄ ⁊ deide ꝑ circunstātes regiões ⁊ alij ꝑsides ꝓseq̄rē-tur vel ꝑma dr̄.i. vl'is. q: alie ꝓcesserunt pti culares. Uel forte prima capitū i ciuitate fie bat a ꝑside. Scđa ciuitatū i regiõe a legato cesaris. Tertia regionum in vrbe corā cesa-re. Joseph āt cū eēt de gn̄e dauid a nazaret in bethleē ꝓfectus ē. Cū aūt btē Marie tp̄s pariēdi instaret: ⁊ ip̄e de suo reditu nesciisset eā secū assūpsit: ⁊ in bethleē secū duxit: nolēs thesaurū sibi a deo cōmissuz in aliena manu dimittere: sed ip̄e ꝑ se volēs illū cura ꝓuigi-li custodire. Cū g̊ bethleē appropinq̄sset. vt frater bartholomeus i sua ꝯpilatiõe testat̄. et de libro infantie saluatoris ē sumptū. Uidit virgo btā partē ppl'i gaudētē: ⁊ partē gemē-tē: qđ si angelus exponēs ait. Pars populi gaudēs ē ppl's gentilis: q in semine Abrahe eternā bn̄dictionē accipiet. Pars āt gemēs ē plebs iudaica a deo suis merit̄ reprobata. Cū igit̄ ambo in bethleē venissent: ⁊ q: pau pes erāt ⁊ q: oīa hospitia alij q ꝓp h̄ ip̄z ve-nerāt occupauerāt nullū hospitiū hr̄e potue-runt. Diuerterunt g̊ in coī trāsitu: q vt dr̄ in historia scolastica: erat inter duas domos co operimētū hn̄s q diuersoriū dr̄ sub quo ciues ad coloquēduz vel ad cōueniēduz in diebus ocij: vel ꝓp aeris intēperiē diuertebāt: vbi forte ioseph ꝑsepe boui. ⁊ asino fecerat. Uel ꝯm quosdā rustici cū ad foruz veniebāt aīalia sua ibidē ligabāt: ⁊ iđ ꝑsepe ibi ꝯstructū erat Ipsa igit̄ nocte media diei dn̄ice btā virgo fi liū suū peperit ⁊ in ꝑsepio sup fenū reclinauit Qđ fenū: vt habet̄ in historia scolastica. btā Helena postmõz romā attulit. A cuius feni comestiõe bos ⁊ assin⁹: vt dr̄ abstinebāt No tandū āt ꝙ natiuitas xp̄i fuit mirabilr̄ facta multiplr̄ ostn̄sa: ⁊ vtilr̄ exhibita. Fuit mirabi-liter scā ex parte generant̄: tn̄ ex parte genti um: tū ex pte modi generādi. Ex pte generā-tis. q: ip̄a fuit virgo an̄ partū: ⁊ virgo in ptu ⁊ virgo post ptū. Et h̄. s. ꝙ v̊go manēs pepit qnqz modis ostn̄suz ē. Primo ꝑ ꝓphetiā. Isa. .7. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊c. Scđo ꝑ figuraz h̄ .n. figuratū fuit: ⁊ ꝑ v̊gā Aaron. q̄ sine oī hu-mano studio floruit: ⁊ ꝑ portaz Ezechielis q̄ semꝑ clausa ꝑmansit. Tertio ꝑ custodiā. Jo-seph .n. ex eo ꝙ ip̄saz custodiuit testis sue v̊gi nitatis extitit. Quarto ꝑ expientiā. cū .n. vt i cōpilatione bartholomei habet̄ ⁊ de libro i-fantie saluatoris sumptū fuisse videt̄: beate Marie ꝑiendi tp̄s istaret: ioseph: lz deū de virgine nasciturꝝ nõ dubitaret morē tn̄ ge-rēs p̄rie obstetrices duas vocauit̄: Quartū vna vocabat̄ zebel ⁊ altera salome. zebel igi tur ꝯsiderās ⁊ ingrēs ⁊ ipsaz virginē inueni ens exclamauit v̊ginē pepisse. Salome autē dū nõ crederet sz h̄ ꝓbare silr̄ velle: ꝯtinuo aruit manus eius. Jussu tn̄ angeli sibi appa-rētis puerꝝ tetigit: ⁊ ꝯtinuo sanitatē recepit. Quinto ꝑ miraculi euidētiā. Rome .n. vt te stat̄ Inno. papa tertius duodecim annis pax fuit. Igit̄ romani tēplū pacis pulcherri mū ꝯstruxerunt. Et ibi statuā Romani posu erunt. Cõsulentes aūt Apolinē q̄ztuz dura-ret: acceperūt rn̄suz quousqz virgo pareret. Hoc āt audientes dixerunt g̊ in eternū dura bit: impoi'e .n. credebāt ꝙ vn̄ q̄z pareret vir go. vn̄ in foribus tēpli titulū hunc scripserūt Tēplū pacis in eternū. sed in ipsa nocte qua v̊go btā pepit tēplū fūdit⁹ corruit: ⁊ ibi ē mõ ecclia scē Marie noue. Scđo fuit mirabil'r scā ex parte geniti. Nā sicut dic̄ Ber. i eadē ꝑsona eternū antiquū ⁊ nouū mirablr̄ ꝯuene runt: Eternū. i. diuinitas: antiquū. i. caro ab Adā traducta nouum. i. aīa de nouo creata. Itē sicut ibidē dicit. hodie tres mixtuas vl' tria opera fecit deus: ita mirabil'r singularia ⁊ talia nec facta sint nec ampli⁹ faciēda sint: ꝯiūcta qppe sunt adinuicē: de⁹ ⁊ hõ: mr̄ ⁊ vir go fides ⁊ cor humanū. Prima valde mira bilis: q: ꝯiuncta sunt lim⁹ ⁊ de⁹: maiestas ⁊ i firmitas: tāta vilitas ⁊ tanta sublimitas. Ni hil .n. deo sublimi⁹: ⁊ nihil limio vilius. Se cūda nihilomin⁹ valđ mirāda ⁊ mirabil'. A se culo .n. nõ ē auditū ꝙ v̊go eēt q̄ pepit: ⁊ mr̄ es set q̄ v̊go ꝑmansit. Tertia ⁊ ꝑma ⁊ scđa infe-rior: sz nõ min⁹ fort̄. Mirꝝ .n. quõ cor hūanū fidē his duob⁹ accōmodauit quõ credi potu it ꝙ de⁹ hõ eēt ⁊ ꝙ virgo manserit: q̄ pepis-set. Hec Ber. Tertio fuit mirablr̄ scā ex pte modi generādi eius .n. partus fuit sup̄ natu ram ex eo ꝙ v̊go concepit. Supra rõnem ex eo ꝙ deū genuit. Supra humanā ꝯditionez ex eo ꝙ sine dolore pepit. Supra ꝯsuetudi-nē: ex eo ꝙ de sp̄ū scō ꝯcepit. Nõ .n. genuit v̊ go ex hūano semine: sz mystico spiramine. nā sp̄us scūs de castissimis ⁊ purissimis sangui bus v̊ginis accepit ⁊ inde corp⁹ illud forma uit: ⁊ sic q̄rtū modū mirabilez faciēdi hoiem

De natiuitate domini.

deus ostendit: Nam sicut dicit Ansel. deus
potest quattuor modis hominem facere: scꝫ
sine homine ⁊ femina sicut fecit Adã de hu
mo: sine femina de homine: sicut fecit Euam
de Homine: ⁊ femina sicut cõmunis probat
vsus: de virgine sine viro sicut hodie mira
biliter factum est. Secundo eius natiuitas
fuit multipliciter hodie ostensa. Ostensa est
enim per omnes gradus creturarum est. n.
quedam creatura que tantum: habet esse sicut
pure corporea vt lapides. quedam que ha
bet esse ⁊ viuere sicut vegetabilia: vt arbo
res: quedam que habet esse ⁊ viuere ⁊ senti
re sicut animalia: quedam que hꝫ esse viue
re sentire ⁊ discernere sicut hõ. q̃dã q̃ hꝫ eẽ vi
uere sẽtire ⁊ discernere: ⁊ itelligere: sicut an
gelus. Per has omnes Creaturas Hodie
christi natiuitas est ostensa. Prima autẽ cre
atura. s. pure corporea triplex est: scꝫ opaca.
transparẽs siue ꝑuia: ⁊ lucida. Primo ergo
ostensa ẽ per pure corporeaꝫ opacam sicut ꝑ
destructionem tẽpli romanoruꝫ: vt supra di
ctum est: Et per ruinam statue. Romuli dei
romanoꝝ que tũc cecidit ⁊ cõminuta est: ⁊ ꝑ
ruinã etiam aliarum statuarum que tunc in
alijs locis plurimis ceciderunt. Legit̃ eniꝫ
in histo. scolasti. ꝙ Hieronimus: propheta i
egyptum descendens post mortem Godo
lie regibus egypti signũ dedit: ꝙ eorum ido
la corruerẽt: cũ virgo filiuꝫ parturiret. Qua
ꝓꝑ sacerdotes idoloꝝ imaginem ṽginis pue
rum in gremio baiulantis in secreto loco tẽ
pli statuerunt: ⁊ eã ibi adorabant. sed a Pto
lomeo rege postea iterrogati qd hoc sibi vel
let dixerunt paterne traditionis hoc esse mi
sterium: quod a sancto viro ⁊ propheta eorũ
maiores acceparant: ⁊ sicut in rebus futuris
credebant. Secundo per pure corpoream.
transparentem ⁊ paruiam. Nam in ipsa no
cte natiuitatis duminice obscuritas noctis
in claritatem diei diuersa est. Rome etiam
vt attestatur. Orosius ⁊ Innocentius Pa
pa tertius: fons aque in liquore olei versus
est: erupens vsqꝫ in tiberiꝫ ꝓfluxit ⁊ toto die
illo largissime emãuit. ꝓphetauerat. n. sybil
la ꝙ qñ erũpet fons Olei nasceret̃ saluator.
Tertia ꝑ pure corporeã lucidã sicut ꝑ corpo
reã sup celestia. Nã in ipsa die natiuitat̃ ꝺm
aliquoꝝ relationẽ. vt ait Griso. magis sup
quẽdã montẽ orãtibꝰ stella q̃dã iuxta eos ap
paruit q̃ formã pueri pulcherrimi hẽbat: ⁊ in
eiꝰ capite crux splendebat: q̃ magos alloq̃ns
dixit vt i iudeã ꝑgerẽt ⁊ ibi natũ pueꝝ inue
nirent. In ipsa etiã dies tres soles i Oriente
apparuerunt q paulatiꝫ in vnũ corpus sola
re redacti sunt: ꝑ qȯ significabat̃ ꝙ trini: Et
vniꝰ dei notitia toti orbi iminebat: vel ꝙ na
tus erat ille i quo tria. s. aĩa: caro ⁊ diuinitas
in vnã ꝑsonã ꝯuenerãt. In histo. tñ scola. dr̃
ꝙ nõ ipa die natiuitat̃ tres soles appuerunt
sꝫ añ ꝑ aliqȯ tp̃s. s. post morteꝫ Julij cesaris
qȯ ẽt Eusebius i croni. sua asserit. Octaui.
insup iperator: vt ait Innocen. papa tertius
vniuerso orbe ditiõi romane subiugato intã
tum senatui placuit vt eũ ꝓ deo colere vel
lent. Prudẽs aũt ipator se mortalẽ itelligẽs
imortalitat̃ nomẽ sibi noluit vsurpare. Ad
illoꝝ vero iportũaꝫ istãtiaꝫ. Sibillã prophe
tissam aduocat scire volẽs per eiꝰ oracula si
in mũdo maior eo aliqñ nasceret̃: Cũ ergo in
die natiuitatis dñi ꝯsiliũ super hac re ꝯuo
casset ⁊ Sibylla sola in camera iperatoris
oraculis insisteret. in die media circulus au
reus apparuit circa solẽ ⁊ in medio circuli ṽ
go pulcherrima pueꝝ gestans in gremio. tũc
Sibylla hoc Cesari oñdit. Cũ aũt iperator
ad ꝑdictã visionẽ plurimũ admiraret̃ audi
uit vocẽ dicenteꝫ sibi. Hec ẽ ara celi. Dixit
qꝫ Sibylla. Hic puer maior te: ⁊ ideo ipsuꝫ
adora. Eadẽ g̊ camera in honorem sctẽ Ma
rie dedicata ẽ Vñ vsqꝫ hodie dr̃ scã Maria
ara celi Intelligens igit̃ iperator ꝙ hic puer
maior se erat: thaura obtulit: ⁊ deus de cete
ro dici recusauit. De hoc autẽ Orosius ita
dicit. Octauiani tẽpore hora circiter tertia.
repente liquido ac puro ⁊ sereno celo circu
lus ad spẽm celestis arcus orbẽ solis ãbierat
quasi venturus esset qui ipm solẽ solus mũ
dumqꝫ totũ ⁊ fecisset ⁊ regeret. Hec Orosi
us. Idẽ ait Eutropius. Refert quoqꝫ Thi
motheus historiographus se in antiquis ro
manoruꝫ historijs inuenisse. ꝙ Octauianus
.35°. regni sui anno capitolium ascendit. Et
quis pos se republicam gubernaret: a Dijs
sollicite requisiuit. Et audiuit vocem sibi.
Dicentem. Puer ethereus. ex deo viuen
tem sine tempore genitus: non multum post
ex intemerata virgine Deus homo sine in
nacula nasciturus. Hoc audito Ibi arã edifica
uit cui hũc titulũ iscripsit: hẽ ara filij di viuẽ

tis. Sc̄do oñsa ē ⁊ mãifestata p creaturã q̃ ha
bet esse ⁊ viuere sicut sunt plante ⁊ arbores
In hac.n.nocte: vt Bartholome⁹ ĩ sua ꝯpila
tione testat̃ vinee engadi q̃ ꝓferunt basamũ
floruerũt. fructũ ꝓtulerũt ⁊ liquorē dederũt
Tertio p creaturã q̃ hꝫ esse viuere ⁊ sentire
sicut sunt aĩalia. Proficiscēs.n. Joseph in be
thleē cũ beata Maria p̃gnante: duxit secum
bouē: forte vt ip̃m vēderet ⁊ cēsuꝫ ꝓ se ⁊ pro
v̄gine solueret ⁊ de residuo viuerēt: ⁊ vnum
asinũ forte vt beata virgo sup eũ veheretur
Bos igit̃ ⁊ asin⁹ miraculose dñꝫ cognoscētes
flexis genib⁹ ip̄ꝫ adorauerũt. Añ ēt xp̄i nati-
uitatē p aliquos dies vt ait Eusebi⁹ in croni
ca: cũ qdã ararēt boues ad aratores dixerũt.
hoĩes deficiēt segetes ꝓficiēt. Quarto p cre-
aturã q̃ hꝫ esse viuere sentire ⁊ discernere vt
ē hõ: sicut p pastores: naꝫ ipsa hora pastores
sup gregē suuꝫ vigilabãt sicut bis in anno in
longiorib⁹ ⁊ breuiorib⁹ noctib⁹ anni ꝯsueue-
rant. Mos.n.fuit antiq̄t⁹ gētilib⁹ in vtroqꝫ
solstitio.s. estiuali circa festũ Joannis bapti-
ste ⁊ hyemali circa natiuitatē dñi vigilias no
ctis custodire ob solis venerationē. qui forte
mos ēt apud iudeos ex vsu cohabitãtiuꝫ in-
oleuerat. Ipsis igit̃ angelus dñi apparēs: Et
saluatorē natũ nũciauit: ⁊ quõ iueniret̃ signũ
dedit. factaqꝫ ē cũ eo multitudo angelorꝫ di-
cētiuꝫ. Gloria in altissimis deo ⁊c̄. Pastores
ꝗ veniētes totũ sicut angelus dixerat inuene
runt. Sic iteꝝ manifesta ē p Cesarē augustũ
q tunc p̄ceptũ dedit ne eũ aliqs deũ vocare
audiret sicut Orosius testat̃: forte.n.cũ visi
onē illã circa solē vidisset recolēs simul de ru
ina tēpli: ⁊ de fonte olei: ⁊ intelligēs ꝙ in mũ
do natus esset q maior se erat nec dñs voca-
ri voluit. In quibusdã quoqꝫ cronicis legit̃
ꝙ appropinq̃nte die natiuitat̃ dñi Octauia
nus p mũdũ vias publicas fieri p̄cepit ⁊ oĩa
debita romanis dimisit. Impio igit̃ eius am
pliato p orbē: licet p̄mo violentus extiterit ĩ
grat⁹ romanis: cuꝫ tñ in summa pace regna-
ret adeo se mansuetũ exhibuit ⁊ benignuꝫ vt
nomē diuinũ sibi renneuret vsurpare: lꝫ hoc
sibi a romanis adulatorib⁹ offerret̃: elegitqꝫ
magis pacē q̄ꝫ dñs appellari. vnde romani
in sua morte dixisse legunt̃. vtinã te vl' nũq̄ꝫ
habuissem⁹ vel diuti⁹ hr̄e meruissem⁹. Sic
ēt manifesta est p sodomitas q oēs ĩ toto mũ
do illa nocte extincti sunt: sicut dic̄ Hiero. sup
illõ lux orta ē eis: tanta.s. ꝙ oēs laborãtes il-
lo vitio extixit. Et hõ fecit xp̄s vt oēs eradica
ret: ne in natura q̄ꝫ assumpserat tãta de ceto ĩ
mũditia inueniret̃. Nã vt dicit Aug. Uidēs
deus vitiũ ꝯ naturã in humana natura fieri
fere desiit incarnari. Quinto p creaturaꝫ q̃
hꝫ esse viuere sentire discernere ⁊ intellige-
re sicut angelus. Angeli.n. ipsaꝫ xp̄i natiui-
tatē pastorib⁹ annũciauerũt: vt supius dcm̃
est. Tertio eius natiuitas nobis ē vtiliter ex
hibita pp tria. Primo ad demonũ ꝯfusioneꝫ
Nã hostis iã nobis: vt ante preualere ñ po-
test. vñ legit̃ ꝙ scũs Hugo abbas cluniaceñ.
in vigilia natiuitatis dñi vidit beatam v̄gi-
neꝫ in vlnis tenentē filiũ ⁊ dicentem. Adest
dies in q̃ prophetaruꝫ oracl'a renouant̃: Ubi
nunc est hostis q añ hũc diē hoĩbus p̃ualebat
Ad hãc voceꝫ diabolus de humo ꝓrupit vt
verbis dñe insultaret. sed mentita ē iniq̄tas
sibi: qñ duꝫ officinas fratruꝫ circuiret ipsuꝫ
ab oratorio deuotio: a refcõrio lectio a dormi
torio stramēta vilia: a capitulo patiētia re-
iecit. In libro quoqꝫ petri cluniaceñ. legitur
ꝙ in vigilia natiuitat̃ dñi scõ Hugoni ab-
bati cluniacensi. appuit beata virgo filiuꝫ in
gremio tenēs: ⁊ cũ eo ludēs: q dicebat ei No
sti mater ꝙ diē natalis mei eccl'ia cũ magno
laudũ tripudio celebrat. Et vbi ē nunc dia-
boli virt⁹ vel qd dr̄e poterit vel facere: Tũc
diabolus videbat̃ q̄si de antro surgere ac di
cere. Et si in ecclesiaꝫ vbi laudes tue fiũt in
trare nõ possum: tñ capitulũ dormitoriũ ⁊ re
fectoriũ introibo. Qõ ille attentãs iuenit osti
um capl'i nimis artũ sibi grosso: ostiuꝫ dormi
torij nimis depressuꝫ sibi elato: ostiũ refecto-
rij repagulatum impedimentis. charitate.s.
seruientiuꝫ: auiditate audiēdi lectiões: ⁊ so-
brietate cibi ⁊ pot⁹: ⁊ sic ꝯfusus euãuit. Sc̄do
ad venie impetrationē. vnde legit̃ in quodã
libro exemplorꝫ: ꝙ cũ quedã mulier lubrica.
ad cor tandē redijsset de venia desperabat.
Nã cogitans de iudicio reputabat se esse re
am de inferno reputabat se ibi trucidandam
cogitans de paradiso reputabat se eē immũ-
dã: de passione reputabat se esse ingratã. Co
gitans vero ꝙ pueri de facili placant̃ xp̄ꝫ ip
suꝫ per suã infantiã adiurauit: ⁊ vocē de sua
venia audire meruit. Tertio ad infirmitatꝫ
curationem. De hac etiã natiuitatis vtilita
te dicit Bernardus. Triplici morbo laborat

genus humanū in pͬīcipio:ī medio:⁊ in fine
.i.natiuitate vita ⁊ morte. Natiuitas erat in
munda: vita puersa:⁊ mors piculosa. Uenit
xp̄s ⁊ cōtra hūc triplicē morbū attulit tripli-
cē remediū. Natus enī est: vixit ⁊ obijt. Ei⁹
natiuitas purgauit nostrā. Ei⁹ vita instruxit
nostrā. Mors illi⁹ destruxit nostram. Hec
Bernardus. De vtilitate ēt ip̄ius natiuita-
tis xp̄i Dicit Augu. ꝙ hūilitas filij quaꝫ no-
bis in īcarnatiōe exhibuit fuit nobis ī exem-
plū.in sacramentū ⁊ immediatū. In exēpluꝫ
cōueniētissimū: qđ hō imitaret̄: ⁊ aliū sacra-
mentū q̊ pctī nr̄i vinculū solueret̄ ⁊ summuꝫ
medicamētuꝫ quo tumor nr̄e sup̄bie sanare-
tur. Hec Augu. Sup̄bia.n. p̄mi hoīs sanata
ē p hūilitatē xp̄i. Et ē notāduꝫ ꝙ ꝯuenienter
hūilitas saluatoris respondet sup̄bie perdito
ris. Sup̄bia.n.p̄mi hoīs fuit ꝯtra deuꝫ: vsqꝫ
ad deū:⁊ sup̄ deū. Fuit ꝯtra deuꝫ: qꝛ ꝯ eius.
p̄ceptū. Cōtempsit.n.p̄ceptū quo de⁹ p̄cepe
rat ne de ligno scie boni ⁊ mali comederet.
Fuit etiā vsqꝫ ad deū qꝛ vsqꝫ appetitū diui
nitatꝭ:credēs qđ diabolus dixerat: eritis si-
cut dij. Fuit ēt sup̄ deū sicut dicit Anselmus
volendo qđ deus illū velle nolebat. Tunc
enim suā voluntatē supra dei voluntatē po
suit. At filius dei ſm Joānez damas. humili-
auit se pp̄ hoīes:nō ꝯ hoīes: vsqꝫ ad hoīes ⁊
sup̄ hoīes. Propter hoīes:qꝛ pp̄ eoꝝ vtilita
tē ⁊ salutē. Usqꝫ ad hoīes p nascendi moduꝫ
ꝯsimilē. Supra hoīes per nascendi modum
dissimilē. Nā eius natiuitas: ⁊ ſm aliqđ no-
bis similis fuit:qꝛ.s.natus ē ex muliere: ⁊ per
eandē portā ,ppagatus. Et ſm aliqđ dissimi
lis:qꝛ de spiritu sancto ex mā̈ v̓gine natus ē.

De Nomine.

Nastasia dicit̄ ab ana qđ ē
sursum ⁊ stasis qđ ē stans
siue status:qꝛ sursum ste-
tit a vitijs ⁊ a peccatis ad
virtutes.

De sancta Anastasia.

Nastasia nobilissima Ro
manoꝝ filia pretexati illu-
stris sed pagani a Matre
sua fausta christiana ⁊ a be
ato Grisogono: fidē chri-
sti edocta est. Tradita aūt
publio in vxorem languo-
rē simulās:semp̄ se ab ei⁹ cōsortio abstinabat
Qui audiēs eā cū vna tm̄ Ancilla ī vili ha-
bitu xp̄ianoꝝ carceres circuire: ī eis necāria
mīstrare:fecit eaꝫ artissime custoderi: ita vt
ēt alimōia denegaret. Uolebat.n. sic eā peri
mere: vt posset ī ei⁹ latissimis possessiōib⁹ la
sciuire. Putās igr̄ se mori: dolorosas litteras
Grisogono mittebat. ⁊ ille ꝯsolatorias remit
tebat. Interea vir ei⁹ morit̄ ⁊ illa a carceri-
b⁹ liberat̄. Hec hēbat tres ancillas pulcher
rimas q̄ sorores erāt ḡrtū: vna dicebat̄ Aga
pe:altera Thionia: ⁊ alia Hierenē:q̄ cū chri
stiāe eēt ⁊ p̄fecti monitꝭ nullaten⁹ obedirēt in
cubiculū eas reclusit. vbi cogne vtēsilia ser-
uabāt̄: Perfecti⁹ āt in eaꝝ ardens amore ad
eas iuit: vt suā libidinē exerceret q ī amētiā
v̓sus putās se tractare v̓gines: cacobos: cal-
daria: patellas. ⁊ sit'ia āplectēs: osculabatur
Et cū ex h̄ satiat⁹ fuisset: foras exiuit niger:
⁊ d̓formis ⁊ vestimētꝭ ꝯscisis: quē ſui q eū p̄-
forib⁹ expectabāt sic denigratū vidētes cogi
tabāt ꝙ ī d̓moniū v̓sus esset: cū v̓berib⁹ affe-
cerūt: ⁊ fugiētes solū d̓relinq̄runt. Cūqꝫ ip̄a
torē adiret vt de h̄ ꝯq̄reret̄: alij virgis eum
p̄cutiebāt: alij in faciē ei⁹ cōspuebāt: ⁊ alij lu-
tū ⁊ puluerē ī eū ,p̄iciebāt: suspicātes ꝙ ī su-
riā v̓sus eēt Oculi āt eius tenebant̄: ne sic se
deformē videret: Quapp̄ mirabat̄ plurimū
cur sic eū oēs: deridebāt: quē in tāto honore:
hēre ꝯsueuerāt. Uidebat̄.n. ei ꝙ ip̄e ⁊ oēs al
bis vestib⁹ essent īduti. Cū vero sic se defor
mē ab alijs didicisset putāſ ꝙ puelle sibi p ar
tē magicā hoc fecissent: iussit eas corā se ex-
poliari vt eas saltiꝫ nudas aspiceret. Sed
statiꝫ sic vestimēta eaꝝ corporib⁹ adheserūt
vt nullo mō exui valerēt. Prefect⁹ āt p̄ ad-
miratione ita obdormiuit stertus ꝙ etiam a
pulsantib⁹ nō poterat excitari. Tandem vir
gines martirio coronant̄ Et anastasia ab ip̄a
tore cuidā p̄fecto tradit̄ vt si eā sacrificare.
faceret postea eā in vxorē hr̄et. Cūqꝫ in tha-
lamū eā duxisset ⁊ eā amplexari vellet statiꝫ
cecus effect⁹ deos adijt q̄rēs si euadere pos
set. Respōderūt dicentes: qꝛ sanctā anastasi
aꝫ ꝯtristati nobis traditus es: ⁊ ammodo sēp̄
nobiscum in inferno torqueberis. Cumqꝫ do
mū reduceretur inter manus puerorum vi-
tam finiunt. Tunc anastasia alij prefecto tra
ditur vt eam in custodiam. Determinaret.
Audiens enim. quod infinitas Possessio-

nes hēret priuatim dixit ei Anastasia si vis
eē xpiana fac quod precepit deus tuus. Ille
enī precepit qui non renūciauerit oībus que
possidet non potest meus eē discipulus. Oīa
igitur que habes mihi da ꝛ vade quo volue-
ris ꝛ vera xpiana eris. cui illa respondit. Do
minus meus p̄cepit. Uende omnia que ha-
bes ꝛ da pauperibus ꝛ non diuitibus. Cum
ergo diues sis contra p̄ceptum dei facerē si
aliquid tibi darem. Tunc anastasia diro car
ceri fame crucianda traditur: sꝫ a sancta the
odora que iam per martyriū coronata fuerat
per duos menses esca celesti pascitur. Tan-
dem cū ducentis virginibus ad insulas pal
matorias ducta est: vbi multi ꝓpter nomen
xp̄i fuerāt relagati. Pꝰ aliq̊s vō dies p̄fectꝰ
oēs ad se vocauit: ꝛ anastasiam ad palos alli
gatam ignibus ꝯcremauit: alios vero diuer
sis supplicijs interemit. ¶ Inter quos vnꝰ
erat qui pluries ꝑꝑ xp̄m multis diuitijs spoli
atus semꝑ dicebat. Christū salutem mihi nō
auferet̄. apolonia āt corpus sancte anastasie
ī viridario: facta ibidē ecclesia honorifice se
peliuit. Passa est aūt sub Dioclitiano qui ce
pit circa annum domini. 287.

¶ De nomine sancti Stephani.

STephanus grece latīe dici
tur corōa: sed hebraice nor
ma. Fuit.n. corona.i. p̄nci-
piuꝫ martyrū in nouo testa
mento: sicut abel in veteri.
Fuit etiaꝫ norma.i. exēplar̄
ꝛ regula alijs patiēdi. Uel
Stephanus dicitur q̄si strenue fans: qđ pa-
tet in sui sermōe Uel dr̄ Stephanus q̄si stre
nue fans anus.i. strenue siue laudabilr̄ fans
idest instruens ꝛ reges: anus.i. viduas: qui
bus ab apostolis fuerat ꝑfectus: que ad lr̄am
anus erāt. Est g̊ corona ꝑꝑ principatū mar
tyrij. norma ꝑꝑ exemplū patiendi ꝛ bn̄ viuē
di strenue fans ꝑꝑ luculētā p̄dicationē. stre
nue fās anꝰ ꝑꝑ viduaꝝ laudabilē istructōeꝫ.

¶ De sancto Stephano ꝓtomartyre

STephanus fuit vnus de se
ptem diaconibus ab apl'is
in ministerium ordinatus.
Crescente.n. numero disci
pulorum ꝯuersi ex gentibꝰ
aduersus ꝯuersos ex iude-
is murmurare ceperunt ex
eo q̄ vidue eoꝝ in ministerio quotidiāo ꝯtē
nebātur. Huius autē murmurus cā duplex
pōt intelligi: aut q꞉ vidue eorum in misterio
nō admittebantur: aut q꞉ preceteris in quo
tidiano ministerio grauabanť. apl'i.n. expedi
tius predicationi insisterunt: viduis mini-
strationem cōmiscerant. Uidentes aūt apl'i
murmurationem ortam pro administratiōe
viduarum: ꝛ volentes hunc murmur sedar̄:
ꝯgregata oī multitudine dixerunt. Non est
equū non derelinquere verbum dei: ꝛ mini
strare mensis. Glo. q꞉ meliora sunt fercula
mentis q̄ꝫ dapes corporis. Cōsiderate g̊ fra
tres viros ex vob̄ boni testimonij septē ple
nos spiritu sancto ꝛ sapiētia: quos ꝯstituamꝰ
suꝑ hoc opus. Glo. vt ministrent: vel vt mi
nistrantibus p̄sint. Nos vero orōni ꝛ predi-
cationi instantes erimus. Et placuit sermo
oī populo ꝛ multitudini: ꝛ elegerunt septem
quorum btūs Stephanus primus ꝛ primi-
cerius extitit: ꝛ adduxerūt eos añ apl'os: ꝛ ī
posuerunt suꝑ eos manus Stephanus aūt
plenus gratia ꝛ fortitudine faciebat ꝓdigia
ꝛ signa multa in populo. Inuidentes igiť iu-
dei ꝛ suꝑare ꝛ ꝯuincere cupiētes: triplici mo
do eum vincere aggressi sunt scilicet disputa
tione: testium productione: ꝛ tormentorum il
latione: sed tn̄ ipse disputantes suꝑauit: te-
stes falsos conuincit: ꝛ de suis tortoribus tri
umphauit: ꝛ in qualibet pugna adiutoriuꝫ si
bi de celo datum est. In prima.n. datꝰ est spi
ritus sanctus: qui facundiam ministraret.
In scđa vultus angelicus q falsos teste ter-
reret. Et in tertia visus est Christus adiuua
re paratus: qui martirē ꝯfortaret. In q̄libꝫ
igr̄ pugna ponit tria.s. aggressum p̄lium: col
latū adiutorium: ꝛ adeptū triūphū. Historiā
igr̄ breuiť ꝑcurrēt hec oīa videre poterimꝰ.
¶ Cū igr̄ beatus Stephanus mlt'a signa fa
ceret: ꝛ frequentius populo p̄dicaret: iudei
primū preliū cū eo inierunt: vt eū ꝑ disputa
tionē ꝯuerterent. Surrexerūt.n. quidā de si
nagoga libertinoꝝ.i. filioꝝ libertoꝝ Liberti
ni.n. dūr filij libertoꝝ.i. eoꝝ qui de seruitute
manumissi sunt ꝛ libertate donati: ꝛ sic đ stir
pe seruili fuerāt: qui primo fidei restiterūt: ꝛ
cyrenensiū a cyrene ciuitate: ꝛ alexādrinoꝝ
ꝛ eorum qui erant a cilicia: ꝛ asia disputan-
tes cuꝫ Stepha. Ecce primū p̄liū deide sub
iungit triūphū ꝛ nō poterāt resistere sapiētie

Postremo ponit adiutoriū. ⁊ spūi q loqbat. Uidentes igit q per hunc modum pugnandi eum non possent supare: ad secundū modū callide se conuertunt. vt scz euz falsis testib⁹ suparent: submiserunt. n. duos falsos testes: qui eundem de quadruplici blasphemia accusarent. audientes itaqz eū in conciliū: falsi testes eum de q̄ttuor accusabāt. scz de blasphemia in deū. in moysen: ⁊ in legem: ⁊ in tabernaculum siue templū. Ecce preliuz: ⁊ intuentes eum oēs qui sedebāt in concilio videbant facie3 eius tanq̄ faciē angeli. Ecce auxiliuz. Deinde ponit huius secūde pugne victoria cū falsi testes de his omnibus consutantur. Dixit. n. princeps sacerdotum si hec ita se habent. Tunc beatus Stephanus de illis quattuor que sibi falsi testes iposuerunt se per ordinē excusauit. Et pmo excusauit se de blasphemia in deū dicēs deū q locutus sit prībus ⁊ ꝓphetis deū glorie fuisse. vbi deum tripliciter cōmendauit. Scdꝫ q hoc verbū pōt tripliciter exponi. Est. n. deus glorie. i. collatiu⁹ glorie. i. Re. 2. Qui. n. honorificauerit me glorificabo euz. Uel deus glorie. i. ꝯtentiuus glorie. Prouer. 8. Mecū sunt diuitie ⁊ gloria. vel deus glorie. i. deus cui a creatura debet gloria. i. regi seculoruz immortali ⁊c. comēdat igit deū triplicit. s. q sit gloriosus: glorificatiu⁹: ⁊ glorificādus. Deinde excusat se de secūda blasphemia ī Moysem multipliciter eū cōmendādo: cōmendat. n. p̄cipue a tribus. s. a zeli feruore: qꝛ ꝑcutientez egyptiū interfecit: a miraculoꝝ oꝑationē que in egypto ⁊ in deserto fecit: ⁊ a dei familiaritate: qꝛ pluries cū deo locut⁹ fuit. Postmodū excusat se de tertia blasphemia q̄ erat in lege ipsaz tripliciter cōmendādo. s. ex rōe dantꝭ q fuit deus: ex rōne ministrantis q fuit Moyses talis ⁊ tātus: ⁊ ex rōne finis: qꝛ dat vitā. Postmodū cepit se pugnare de quarta blasphemia: q̄ erat in tabernaculū ⁊ in tēplū. Ipsuz tabernaculū q̄druplicit ꝯmendādo. s. q fuit a deo fieri p̄ceptū: ī visione ostensuz: a Moyse ꝯsumatū: ⁊ arce testimonij cōtentiuū: tēplū āt dixit tabernaculo successisse. Sic ꝭ btūs Stephanus de crimine sibi obiecto: rōnabiliter se purgauit. Uidētes igr iudei q nec ī isto secūdo mō euz supare valerēt tertiū modū assumūt ⁊ tertiā pugnā ineunt: vt scz saltē tormētis ⁊ supplicijs euz suparent. Qō vt vidit stephanus volēs p̄ceptū dn̄icuz de fraterna correctione suare: tribus modis eos conat⁹ ē corrigere: ⁊ a tanta malicia cohibere scz pudore: tiore: ⁊ amore: Prio pudore eis duritiā cordis ⁊ scōꝝ necē iproperando. Dura ingt ceruice ⁊ incircuncisis cordib⁹ ⁊ aurib⁹ vos semꝑ spūi scō resistitꝭ: sicut ⁊ pr̄es vr̄i ita ⁊ vos. Quē. n. ꝓphetaꝝ ꝑtes vestri nō sunt ꝑsecuti: ⁊ occiderūt eos q p̄nunciabāt de aduētu iusti: vbi sic glo. dicit. Tres gradus malitie eoꝝ ponit: Primus ē q spiritui scō restiterunt. Secūdus ē q ꝓphetas ꝑsecuti sunt. Tertias ē q crescēte malitia eoꝝ eos occiderūt: sꝫ qꝛ frōs mulieris meretricis facta erat eis: ⁊ nescibāt erubescere: nec sic a concepta malitia destiterūt: imo audiētes hec desiccabant cordibus suis: ⁊ stridebāt dentib⁹ in eū. Postmodū ꝭ correxit eos timore: ꝑ hoc: scz: q iesuz stantē a dextris dei se videre ꝓhibūt quasi paratū se adiuuare: ⁊ aduersarios ꝯdēnare. Cū. n. esset stephanus plen⁹ spū scō intuēs in celū vidit gloriā dei: ⁊ ait. Ecce video celos aꝑtos: ⁊ filiū hoīs stātē a dextris virtutis dei. Lꝫ igit iā pudore ⁊ tiore correxerit eos: nō tn̄ adhuc destiterunt sed deteriores q̄ꝫ prius fuerunt exclamātes. n. voce magna ꝯtinuerūt aures suas. glo. Ne blasphemātez audirent: ⁊ impetū fecerunt vnanimit in eū ⁊ ꝓijcientes eū ex ciuitatē lapidabāt. In hoc. n. ꝺm legē se agere arbitrātes q̄ blasphemū ex castra mādauerat lapidari. Et illi duo falsi testes q in eū pmi lapides mittere debebāt ꝺm legē dicentē. Prima manus testiū lapidabit eū: deposuerūt vestimēta sua ne illius tactu coinquinarent: vel vt ad lapidandū expeditiores redderent: secus pedes adolescētis q vocabat saluus: ⁊ postea vocat⁹ ē paulus. Qui cuz lapidātiuz vestimenta custodiret ex eo q ad lapidanduz eos expeditiores redderet: q̄si manu oīum lapidauit. Cū autē eos nec timore nec pudore posset a tanta neqtia retrahere: tertiū modū adhibuit. vt saltē eos amore coerceret. An n̄ eximius amor fuit. quē eis oñdit: qn̄ pro se ⁊ ꝓ ipsis orauit. Pro se qdem orauit ne sua passio ꝓlongaret ⁊ sic ipsi rei nora maiori tenerent. Pro ipsis autem orauit ne hoc eis in peccatū imputaret. Lapidabant ingt stephanū inuocantem ⁊ dicentē. Dn̄e iesu accipe spiritum meum: Positis autē genibus clamauit voce magna

dicens. Domine ne statuas illis hoc pecca
tum Uide amorem mirabilem: quia oran-
do pro se stetit orando ꝓ suis lapidatoribus
genua flexit: q̃si plus orõnẽ quã ꝓ ipsis facie
bat ꝙ illã quã ꝓ se effundebat cuꝑet exaudi
ri. pro ipsis etiaꝫ potius ꝙ pro se genua fle-
xit: q: vt dicit glo. ibidem qñ maior iniq̃tas
maius supplicandi remedium postulabat.
In hoc etiam martyr christuꝫ imitatus est q
in passione sua orauit dicens. Pater in ma-
nus tuas ꝯmendo spiritum meum. ⁊ pro suis
crucifixoribus dicens. Pat̃ ignosce illis ⁊c̃.
Et h̃ cuꝫ dixisset obdormiuit in dño. glo. pul
cher dictum est obdormiuit. ⁊ non mortuus
est: q: obtulit sacrificiũ dilectiõis ⁊ obdormi
uit in spe resurrectõis Facta est autẽ lapida
tio btĩ stephani eodem anno quo dñs ascen-
dit in ꝓmo mẽse augusti: tertia die intrãte
Sanctus vero gamaliel ⁊ nichodemus qui
erant ꝓ xp̃ianis in oĩbus ꝯcilijs iudeoꝝ se
pelierũt cum in agro ipsius gamalielis ⁊ fe
cerunt planctuꝫ magnum suꝑ eũ. Et scã ẽ ma
gna ꝑsecutio xp̃ianoꝝ qui erant ĩ hyerusalẽ:
q: occiso btõ Stephano vnus ex principibꝰ
alios grauiter ꝑsequi cepit: intãtũ ꝙ oẽs xp̃i
ani p̃ter apostolos qui erãt ceteris fortiores
ꝑ totã iudeam sunt dispꝯsi. Iuxta qδ dñs p̃ce-
perat eis: si vos ꝑsecuti fuerit in vna ciuita
te fugite in aliã. ¶ Refert augustinus doctor
egregius btm̃ Stephanum innumeris mi-
raculis claruisse ⁊ mortuos sex suis meritis
suscitasse: multos a varijs languoribus cu-
rasse. Preter hec etiam alia refert miracula
digne mẽorie ꝯmẽdãda. Ait. n. ꝙ flores qui
suꝑ altare btĩ Stephani ponebantur ⁊ inde
ablati suꝑ ĩfirmos põebãtur ⁊ mirabiliter cu
rabant̃. Pãni ẽt de eius altari sumpti ⁊ suꝑ
egros impositis multꝭ extiterunt infirmitati
bus in medelaꝫ. nã sic ait augusti. ibidẽ in li.
22. de ciuitate dei. flores ipsi de altari sci ste
phani assumpti cuiusdã mulieris ecce oculi
positi sunt illa ꝯtinuo lumen recepit. ¶ Re
fert quoqꝫ in eodem libro ꝙ cũ quidã vir p̃
marius ciuitatꝭ noĩe martial infidel eẽt: ⁊ ne
quaꝙ ꝯuerti vellet: cũ tamẽ plurimũ egro-
taret ⁊ gener suus valde fidel ad ecclesiam
sancti Stephani venit ⁊ de ipsis floribus q
suꝑ altari erant accipiens: ad caput sui soceri
flores ipsos latenter posuit suꝑ quos cuꝫ ille
dormisset: ꝓtinus añ diluculuꝫ clamauit vt
ad epꝫ mitteret̃. Cum aũt eps abesset: sacer
dos ac eum venit: ⁊ ipsum cuꝫ se credere di
ceret baptizauit. Hic ꝙdiu vixit hoc v̀buꝫ
sꝑ in ore habuit. Christe accipe spm̃ meum.
Cum tñ hec btĩ Stephani vltĩa verba fuis
se nesciret. ¶ Aliud silr̃ in eodẽ libro refert
miraculum ꝙ quedã mr̃ona noĩe petrõia cũ
diu infirmitate grauissima torq̃retur: ⁊ mlt̃a
adhibens remedia nullũ sentiret liberatio-
nis vestigium. tandẽ quedã iudeũ ꝯsuluit q
ãnulũ quedaꝫ: cũ quodã lapide ei tribuit: vt
ipso ãnulo cũ corda ad nuda corporis cinge-
retur: vt ex virtute illius lapidis bñficium
reciperet sanitatꝭ. Sꝫ dum h̃ sibi nil valere
ꝯspiceret ad ecclĩaꝫ ꝓthomartiris ꝓperauit
⁊ ꝓ salute sua instantius btm̃ Stephanũ exo
rauit: tũc subito insoluta corda ⁊ illeso ãnullo
remanente annulus in terrã ꝓsilijt: ⁊ ꝯtinuo
ꝑfecte sanata est. ¶ Aliud silr̃ in eodẽ nõ mi
nus mirabile refert miraculũ Apδ nãqꝫ cesa
ream capadocie q̃dam nobil mr̃ona erat vi-
ri quidẽ destituta solatio: sed nobili valata
multitudine filioꝝ. Nã decẽ pueros hũisse
dr̃: quoꝝ septẽ mares ⁊ tres feĩe fuisse ꝑhibet̃.
Quadam ãt vice dũ mr̃ ab eis offendit̃ ma
ledictionem suã filijs imp̃catur: subito vero
maleditionem mr̃is diuĩa vĩdicta ꝯsequit̃ ⁊
oẽs pena simili ⁊ horribili feriũtur. Nã oẽs
trẽore mẽbroꝝ oĩum horribilit̃ sunt ꝑcussi: q̃
ꝓpter nimium dolentes: ⁊ suoꝝ ciuiũ oclos
non ferentes: ꝑ totum orbeꝫ vagari ceperũt:
⁊ quocũqꝫ ibant oĩum in se ꝯuertebant aspe
ctum. Ex his ãt duo fr̃ ⁊ soror: paulus ⁊ pala
dia: hipponiã venerunt: ⁊ ipsi aug. ibidẽ epõ
q̃ sibi ꝯtingerant narrauerunt: Cũ g̊ iam q̃n
deci diebus añ pasca ecclĩam btĩ Stephani
freq̃ntãtes sanitatem ab ipso martyre multꝭ
p̃cibus postulassent in ipso die pasche cũ fre
quens populus pñs esset vnus ex eis paulꝰ
repente cãcellũ introiuit ⁊ añ altare cũ mlt̃a
fide ⁊ reuerentia se ꝓstrauit in orõne. Et cũ
astantes eius exitum expectarent: subito sur
rexit sanus: a terore corꝑis deinceps alienꝰ
Cum autẽ ad augustinuꝫ fuisset adductus.
ipse eum ad populum ꝓtulit: ⁊ sequenti die
libellum de curatione illius eis ad recitan-
dum ꝓmisit. Cuꝫ ãt sic ad pplꝫ loq̃retur: ⁊ so
ror illius ibidem oĩbus membris tremẽs a
sisteret surgens illa e medio btĩ Stephãi cã
cellos intrauit ⁊ statiꝫ velut obdormiẽs sub

to sanata surrexit. ipa similr in mediũ pduciť: ⁊ de vtriusqꜫ sanitate deo ⁊ btō stephão. immẽse grẽ referunť. Orosius nãqꜫ a Hieronimo ad augusti. rediẽs quasdã religas sci. stephani detulit: ad q̃s p̃dicta ⁊ pl'a alia miracula fcã sunt. Notandũ ãt ꝙ btũs stephanus ac die passus nō ẽ: sed ea die vt dr̃ qua: ei⁹ inuentio celebrať. Eius aũt inuẽtio hac die dr̃ extitisse. Sed q̃re festa mutata sint dicet eũ de inuentiõe ageť. Ad pñs ãt h̃ dixisse sufficiat: ꝙ duplici de cã ecclesia hec tria festa q̃ sequunť natiuitatẽ dñi sic voluit ordinare. Prima est vt xp̃o sponso ⁊ capiti omnes sui comites adiunganť. Nat⁹. n. xp̃s spõsus eccl'ie: in hunc mũdum tres sibi comites adiunxit. de qbus comittibus dr̃ in cãticis. Dilectus me⁹ candidus rubicund⁹ electus ex milibus. Cãdidus quãtuz ad ioãnez euãgelistã p̃ciosuz ꝯfessorez. Rubicũdus q̃ztum ad stephanũ ꝓthomartirẽ. Electus ex milibus q̃ztũ ad turbã innocẽtiũ virginalẽ. Secunda rõ ẽ: vt sic ecclesia oĩum martiꝝ gñã fm gradũ dignitatꝫ insimul adunaret: quorũ qdẽ martirij xp̃i natiuitas cã fuit. Est. n. triplex martiriũ. vnũ voluntate ⁊ opere. Secundũ voluntate: sꝫ nõ ope. Tertiũ ope: sed nõ voluntate primum: in beato Stephano 2m. in btō Joanne. Tertiuz in innocentibus.

¶ De Nomine.

Joannes interpretať Dei grã vel in quo est grã: vel cui donatũ ẽ: vel cui donatio a deo facta ẽ. Per hoc itelliguť q̃ttuor p̃uilegia que fuerunt in btō Joanne Primũ ẽ p̃cipua xp̃i dilectio. xp̃s. n. pre ceteris apl'is eũ dilexit ⁊ maiora dilectiõis: ⁊ familiaritatꝫ signa ei oñdit ⁊ iõ dr̃ dei grã: q: dño gratiosus. Etiã plus Petro ipsum dilexisse vr̃: Sed est dilectio animi ⁊ signi: ⁊ illa q̃ est signi duplex ẽ: Una que ꝯsistit in familiaritatꝫ oñsione. alia ĩ beneficioꝝ exhibitiõe. Quantũ ad p̃mã vtrũqꜫ eq̃liter dilexit. Quantũ ad scd̃az plus ioannez q̃z petrũ. Quantũ ad tertiã plus petruz Secunduz ẽ carnis incorruptio: q: virgo a dño est electus: ⁊ inde diciť in quo ẽ grã: in ipo. n. fuit grã pudicitie v̓ginalis. Uñ ⁊ de nuptijs volens nubere a dño vocatus fuit. Tertium ẽ secretoꝝ reuelatio: ⁊ inde dr̃ cui donatũ ẽ. Eidẽ eni donatũ est multa secreta ⁊ profunda nosse: sicut de diuinitate vbi ⁊ consumatiõe seculi. Quartũ ẽ matris dei recommendatio. ⁊ idẽ dictũ ẽ cui donatio facta ẽ. Maria eniz donatio a dño tũc eidẽ facta est qñ mater dei in eius custodiã donata ẽ. Ei⁹ vitã Mellus laoditie ep̃s scripsit: quã Isidorus in libro de ortu ⁊ vita vel obitu sanctorum patrum abbreuiauit.

¶ De sancto Joanne appostolo.

Joannes apostolus ⁊ euãgelista dilectus a domino ⁊ virgo electus post penthe. Diuisis apostolis in asiã ẽ p̃fectus. vbi eccl'ias multas fundauit. Domitianus igiť imperator: eius itelligẽs famã accersitũ eũ in doliũ feruentis olei añ portã latinã mitti iussit: ille autẽ inde exijt illesus: sicut a corruptione carnis extiterat alienus. Uidẽs igiť imperator ꝙ nec sic a predicatiõe desisteret: eũ in pathmos insulam in exiliũ relegauit: vbi solus degẽs apocalypsim scripsit. Eodẽ aũt anno imperator pp̃ sui nimiã crudelitatem occidiť: ⁊ a senatu qcqd fecerat reuocať. Sicqꜫ factũ ẽ vt sanctus Joãnes q cuz iniuria in insulã deportatus fuerat: cũ honore ephesuz rediret. occurrẽte ei vniuersa turba ⁊ dicẽte. Bñdictus q venit in noĩe dñi. Cũ aũt ingrederet vrbez Drusiana ei⁹ dilectrix: q̃ suuz plurimũ desiderabat aduentũ mortua efferebať. Parentes igiť eius vidue: ⁊ orphani dixerunt ei. Sancte ioannes ecce drusianaz efferimus q̃ tuis semp monitꝫ obsecundãs nos oẽs alebat: tuuz quoqꜫ plurimũ desiderabat aduẽtũ dicẽs. O si videã apostolũ dei anteq̃z morerer: ecce tu venisti: ⁊ te videre ñ potuit. Tũc iussit feretrũ deponi ⁊ corpus resolui dicẽs Dñs me⁹ iesus xp̃s suscitet te drusiana surge ⁊ vade in domũ tuã ⁊ para mihi refectionẽ. Statĩ illa surrexit ⁊ cepit ire sollicita de iussione apostoli ita: vt sibi videreť ꝙ nõ de morte: sꝫ de somno excitasset eã. Altera autẽ die erat hõ philosophus in foro populũ ꝯuocauit: vt ostenderet quõ hic mũdus ꝯtẽnendus eẽt. Duos eni ditissimos iuuenes frẽs preciosissimas gemmas distracto toto patrimonio emere fecerat: ⁊ eas in cõspectu oĩuz ꝯfragi iusserat. Cõtingit igiť apostolũ illinc

transitũ facere vocansqꝫ ad se pbilo. hꝰi mũ
di contemptuꝫ triplici ratione cõdemnauit.
Primo qꝛ hoꝛe hominuꝫ laudat: sed diuino
iuditio ꝯdẽnatur. Secũdo: qꝛ ex tali ꝯtẽptu
vitiũ non curat: ⁊ iõ vanus est sicut medici
na vana dicit ex qua morbꝰ nequaꝙ curat
Tertio: qꝛ ꝯtemptus meritoriꝰ est q ſua pau
peribus clargit: sicut dñs iuueni dixit. Si
vis pfectꝰ esse vade ⁊ vende oĩa q̃ habes ⁊
da paupibus. Cui crathõ dixit. Si vẽ deus
magister tuꝰ est: ⁊ vult vt haꝝ gemmaꝝ p̃ciũ
paupibus eroget fac vt reintegrentur: ⁊ ad
eius facias gloriã qd̃ ego ad hominũ feci fa-
maꝫ. Tunc beatus Joãnes gemmaꝝ fragmẽ
ta in manũ suã recolligẽs oꝛauit: ⁊ facte sunt
integre sicut p̃us. Statiqꝫ philosophus ⁊ il
li duo iuuenes credederunt: ⁊ gẽmas vendẽ
tes preciũ paupibus erogarunt. Duo insup
iuuenes honorati: hoꝝ exemplo venditꝭ om
nibus ⁊ paupibꝰ erogatꝭ apostolũ sunt secuti.
Quadã aũt die vidẽtes seruos suos p̃ciosis
indumẽtis fulgẽtes: in vno võ pallio se egen
tes ꝯtristari ceperũt. Qd̃ cuꝫ sanctus Joan-
nes aduertisset eo ꝙ facie tristes essent: vir-
gas ⁊ lapides minutos a littoꝛe maris defer
ri fecit ⁊ eos in auꝝ ⁊ gẽmas cõuertit. q iussu
apostoli vniuersos aurifices ⁊ gẽmarios per
septẽ dies q̃rentes reuersi sunt dicẽtes: ꝙ il-
li nunꝙ tã puꝝ auꝝ ⁊ tã p̃ciosas gẽmas se vi
disse testati sunt. Dixitqꝫ eis. Jte ⁊ redimite
vobis terras q̃s vẽdidistis: qꝛ celoꝛuꝫ p̃mia
pdidistis. Estote floridi vt marcescatꝭ. Esto
te diuites tẽpoꝛaliter: vt in ppetuũ mẽdicetꝭ
Tũc apostolus ꝯtra diuitias diutiꝰ cepit dis
putare oñdens ꝙ sex sunt q̃ nos debent ab i-
moderato diuitiaꝝ appetitu retrahere. Pri
muꝫ ẽ scriptura. vnde recitauit historiaꝫ de
diuite epulone quẽ dñs reprobauit: ⁊ de la-
zaro paupe queꝫ dñs elegit. Secundũ ẽ na
tura: qꝛ homo sine diuitijs nascit ⁊ nudus: ⁊
sine diuitijs moritur. Tertiũ est creatura. qꝛ
sol ⁊ luna: sidera: pluuia: aer oĩbus sunt cõia
⁊ cõiter omnibus sua beneficia largiunt: sic
inter hoĩes omnia cõia esse debẽt. Quartuꝫ
est fortuna. Dixit. n. ꝙ diues seruus efficit
nũmi: ⁊ diaboli. Nũmi: qꝛ nõ possidet diui-
tias. sed ip̃e a diuitijs possidet. Diaboli: qꝛ
iuxta euangeliuꝫ amatoꝛ pecunie seruus est
mãmone. Quintũ ẽ cura: qꝛ habẽt curã ⁊ sol
licitudinẽ diurnã ⁊ nocturnã in acqrendo ⁊
in custodiendo. Nã in acqrendo habẽt labo
reꝫ: in custodiẽdo timoꝛẽ. Sextũ ẽ iactura ⁊
oñdit ꝙ diuitie sunt cã iacture q̃ est in acq̃si-
tione duplicis mali. s. mali in presenti: qd̃ ẽ
elatio: ⁊ mali in futuro qd̃ ẽ eterna dãnatio.
⁊ alterius qd̃ ẽ in pditiõe eterna. s. duplicis
boni. s. boni in p̃senti qd̃ ẽ gratia: ⁊ boni in fu
turo qd̃ ẽ eterna gloꝛia. Cũ igitur sanctus io
annes. ꝯtra diuitias taliter disputaret: ecce
iuuenis qdaꝫ moꝛtuus efferebat: q triginta
dies habebat ꝙ vxoꝛeꝫ acceperat: veniẽs
igit mater vidua: ⁊ ceteri q eũ flebãt ad pe
des apostoli pꝛociderunt rogantes ꝙ hunc
quoqꝫ sicut dꝛusianã in nomine dñi suscita-
ret. Flente igit apostolo diutius ⁊ oꝛãte ꝯti-
nuo moꝛtuꝰ surrexit. Precepitqꝫ ei vt illis
duobus discipulis enarraret quantã incuris
sent penã ⁊ quãtam gloꝛiaꝫ pdidissent. Qui
multa de gloꝛia padisi ⁊ de penis inferni q̃s
viderat enarrauit dicẽs. O miseri vidi an-
gelos vestros flentes ⁊ demones gratulãtes
Dixitqꝫ eis ꝙ pdidissent eterna palatia que
sunt gẽmis coꝛuscantibus fabꝛicata: clarita-
tis mirabilis contẽtiua: copiosis epulis refe
cta: delitijs plena: gaudijs gloꝛiosa: ⁊ in per
petuũ pmansura. De inferno ãt octo penas
dixit q̃ his versibus continentur. Uermes ⁊
tenebꝛe. flagellũ: frigus ⁊ ignis. Demonis.
aspectus: sceleꝝ confusio luctus. Tunc ille q
fuerat suscitatꝰ ⁊ illi duo discipuli ad pedes
apostoli se ꝓstrantes rogabãt: vt misericoꝛ-
diaꝫ consequerentur. Quibus apostolus ait
triginta diebus penitentiaꝫ agite: iter quos
oꝛate vt virgine ⁊ lapides ad naturã pristi-
nam reuertantur. Quod cuꝫ factum esset ait
eis. Jte ⁊ vnde tulistis virgas ⁊ lapides de
feratis. Qd̃ cum fecissent ⁊ virge ⁊ lapides
in sui naturam reuersi fuissent omnium vir-
tutum gratiam quam prius habuerant rece
perunt. Cum autem beatus ioannes per to-
tam asiam pꝛedicasset: cultoꝛes idoloꝛum se
ditionem in populo concitantes: Joannem
ad templum diane trahebant cogitantes cũ
sacrificiuꝫ offerre. Quibus beatus ioannes
hanc disiunctionem pꝛoposuit. Ut aut ipsi
ad inuocationẽ diane ecclesiam chꝛisti euer
terent: ⁊ ipse idolis sacrificaret: aut ipse ad
inuocationem chꝛisti templum diane euer-
teret. ⁊ ipsi in chꝛistum crederent. Huic er-
go sententie cum maioꝛ pars populi consen-

fisset: existentibus cunctis de templo exiuit:
apostolus ⁊ funditus templum corruit: ⁊ dia
ne imago penitus cōminuta ē. Aristodemꝰ
aūt pontifex idoloꝝ in populo seditionē ma-
ximam concitauit: ita vt vna pars populi cō
tra aliam ad ꝑlium pararet. Cui apostolus
qd tibi vis faciam vt placeris? cui ille. Si
vis vt credam in deū tuū dabo tibi vene-
num bibere. si tibi nullaꝫ lesionem intulerit
verus deus dn̄s tuus apparebit cui apostolus
Fac vt locutus es. Et ille. volo vt ante ali-
os morientes videas. vt sic amplius perti-
mescas. Pergens igitur aristodemus ad ꝓ
consulem: duos viros decapitandos petijt
⁊ eis coram omnibus venenuꝫ dedit: qui vt
mox venenum biberunt spiritum exalarunt
Tunc apostolus calicem accipiens. ⁊ signo
crucis se muniens: totū venenuꝫ bibit. ⁊ nul
lam lesionem incurrit. Quapropter Deum
omnes laudare ceperunt. Aristodemus au
tem dixit. Adhuc mihi inest dubietas. Sed
si veneno mortuos suscitaueris: absqꝫ dubio
vere credam: Tunc apostolus ei tunicam su
am tribuit: cui ille. Cur mihi tuam tunicam
dedisti? cui apostolus. Ut vel sic confusus a
tua infidelitate discedas cui ille. Nunqd tu
nica tua credere me faciet? Et apostolus. va
de ⁊ mitte eam super corpora defunctorum:
Dicens apostolus christi me misit ad vos.
vt in christi nomine exurgatis: quod cum fe
cisset illico surrexerunt. Tunc apostolus pō
tificem ⁊ proconsulem credentes cum omni
parentela sua in christi nomine baptizauit.
Qui in honorem beati Joannis ecclesiam.
construxerunt. ¶ Refert beatus Clemens
sicut in quarto libro ecclesiastice historie in-
uenitur: ꝙ quodam tempore apostolus quē-
dam iuuenem pulchrum ⁊ ferocem conuer-
tit: Et eum cuidam episcopo sub depositi no
mine condemnauit. Post aliquod autem tē
pus iuuenis derelinquit episcopum ⁊: factꝰ
est Princeps latronum. Apostolus namqꝫ
ad episcopum venit: ⁊ suum depositum re-
quisiuit. Cum ille de pecunia intelligeret: ⁊
ex hoc vehementer stuperet. Dixi ei aposto
lus. Juuenem illum a te repeto. Quem tibi
iam studiose commendaui. cui ille pater san
cte in anima mortuus est. Et in tali mōte cuꝫ
latronibus degit: quorum ipse princeps exi
stit. Quibus auditis vestem suam scidit. Et

caput suum pugnis feriens bonum inquit te
custodeꝫ fratris anime dereliqui. Confestiꝫ
igitur equum parare iussit: Et ad illum mon
tem intrepidus cucurrit. Quem cum iuue-
nis inspexisset pre pudore nimio: Statim
equum ascendit ⁊ velocius aufugit. Aposto
lus autem etatis oblitus. vrget calcaribus
equum: ⁊ post tergum clamitat fugientis Ut
quid filij dilectissime fugis patreꝫ ⁊ inermē
seneꝫ: ne timeas filij qꝛ pro te rationem chri
sto reddaꝫ: ⁊ certe pro te libenter moriar sic̄
ꝑ nob xp̄s est mortuꝰ: Reuertere filij reuer-
tere qꝛ dominus me misit. Qui audiens cō
punctus redijt: ⁊ amarissime fleuit. Aposto
lus auteꝫ ad pedes procidit: ⁊ eius manum
necis ꝯscientia tanqꝫ per pniam iam purga
tam osculari cepit. Jeiunante igiᵣ ⁊ orante
pro eo apostolo veniā impetrauit: ipsuꝫ post
modum in episcopuꝫ ordinauit. ¶ Legitur
quoqꝫ in eadē historia ecclesiastica. ⁊ habe-
tur in glo. super secunda canonica Joannis
ꝙ cum beatus Joannes apud ephesum bal-
nea lauandi gr̄a introisset ⁊ ibidē cherintuꝫ
herecticū vidisset: ꝓtinus idē exilijt dicēs
Fugiamꝰ hinc ne balnea sup nos corruāt in
qbus lauaᵣ cherintꝰ veritatis inimicꝰ. ¶ Cū
auis q̄ ꝑdix dr̄. viua beato ioanni a quodaꝫ
oblata fuisset: ⁊ ille eā q̄si demulcēdo tāgere
⁊ ꝯtaret: qdā adolescens hꝫ videns ad coe
uos suos ridēdo dixit Uidete quō ille senex
cum auicula sicut puer ludit. Qō btūs ioan
nes ꝑ spiritū recognoscēs iuuenē ad se voca
uit: ⁊ qō in manu teneret inqsiuit. Cui cū se
arcum diceret tenere ait. Quid inde facis?
Et iuuenis: Aues inde ac bestias sagittamꝰ
Cui aplus. Qualiter: Tunc iuuenis arcum
cepit tēdere: ⁊ tēsuꝫ ī manu tenere. Sꝫ cuꝫ
aplus nil ei diceret iuuēis arcū distēdit: cui
ioānes: q̄re fili arcū distēdisti: Et ille. Qꝛ si
diutiꝰ tensus teneretᵣ ad iacēda iacula infir-
mior redderetᵣ: ⁊ aplus ad hꝫ. Sic hūana fra
gilitas ad ꝯtēplationē minꝰ valida fieret: si
semꝑ ī suo rigore ꝑsistēs: fragilitati sue inter
dū ꝯdescēdere recusaret. Nā ⁊ aqla cunctis
auibꝰ celsius volat: ⁊ solē clariꝰ ꝯspicit: ⁊ tn̄
nature necessitate ad ima descendit. Sic ⁊
humanus animus cuꝫ se modicū a ꝯtēplati-
one retrahit: crebra innouatione ardentius
ad celestia redit. ¶ Beatus igiᵣ ioānes: vt
testaᵣ Hieronimus: cū ipse vsqꝫ ad ipaꝫ suā

ultimam senectutē ephesi moraretur: ⁊ vix
inter discipuloꝝ manus ad ecclesiam defer
retur: nec plīa verba dicere possꝫ: ad q̄libet
causaꝫ hoc dicebat Filioli diligite alterutrū.
Tandē fratres qui cū eo erant admirantes
ꝙ semꝑ eadē diceret: dixerunt ei. Magister
quare semꝑ eadem loqueris: qui respondit.
Quia ꝓceptū dn̄i est: ⁊ si solū hoc fiat sufficit.
Refert quoq̄ʒ helinandus: ꝙ cū Johēs euā
gelista euangeliuꝫ scribere deberet prius in
dixit: vt orarent se digna scripturū. Fert āt
ipsum ꝑ illo loco secretissimo in quo diuina
scripturus cesserat orasse: vt nullas huic in
sistens operi vētorum ibi aut imbrium iniu-
rias pateret. Hanc quoq̄ʒ eidem loco vſꝫ ho
die reuerentiaꝫ elementa seruate dicuntur.
Hec Elinandus. cuꝫ igr̄ esset nonagentano-
uem annoꝝ: ⁊ a passione dn̄i ſm̄ Jsidorū āno
sexagesimoseptimo: apparuit ei dominus cū
discipulis suis dicens. Ueni dilecte mi ad
me: qꝛ tp̄s est: vt in mensa mea cum tuis fra
tribus epuleris. Surgens autem Johānes
cepit ire. cui dn̄s. Dominica die ad me ve-
nies. Ueniente igr̄ dominica die vniuersus
populus ꝯuenit in ecclesiam: que fuerat ipsi
us noīe fabricata: qui: a p̄mo pulloꝝ cantu p̄
dicauit eiusdem: hortā: eos: vt in fide essent
stabiles: ⁊ in mandatis dei feruentes. Post
hoc foueam quadratā iuxta altare fieri: ⁊ ter
ram ecclesiam iactari. Descendensq̄ʒ in fo-
ueam expansis ad deū manibus dixit. Inui
tatus ad conuiuium tuum dn̄e Jesu christe.
ecce venio gratias agēs: qꝛ dignatus es me
ad tuas epulas inuitare: sciēs ꝙ ex toto cor
de meo desiderarē te. Cunq̄ʒ orōem finisset:
tanta lux suꝑ eum emicuit ꝙ nullus in eum
respicere potuit. Recedente aūt lumine mā
na fouea plēa inuenit̄: quod in loco illo vsq̄ʒ
hodie generatur: ita vt in fundo fouee instar
minute arene scaturire videat̄: sicut in fonti
bus fieri cōsueuit. Sanctus Eadmondus
rex anglie nulli petēti in noīe sancti Joānis
euangeliste aliqd denegabat. Unde cōtigit
ꝙ quidaꝫ ꝑegrinus absente camerario in no
mine sancti Joannis euāgeliste importune
a rege elimosynam postularet. Cui rex ꝓcio-
sum annulum: cum nil aliud promptu habe
ret dedit. Sed post plures dies quidam mi
les anglie in transmarinis partibus ꝯstitutꝰ
ab eodem peregrino annulum regi referen
dum in hec verba recepit. Ille cui ⁊ pro cuiꝰ
amor̄ annulum hunc dedisti tibi remandat.
Unde liquido patuit: ꝙ beatus Joannes ei-
dem in forma apparuit peregrini. Jsidorus
in libro de ortu vita vł obitu sanctoꝝ patrū
ait. Mutauit Joannis in aurum siluestres
frōdium virgas littoriaq̄ʒ saxa in gēmas: gē
maruꝫ fragmina in propriam reformauit na
turam precepto ppł̄i viduaꝫ suscitauit: ⁊ re
diuinū iuuenis corpus remeāte anima repa
uit: bibens letiferum haustum euasit pericu
lum ⁊ eodem ꝓstratos poculo in vite repa-
rauit statum. Hec Jsidorus.

De nomine

Innocētes dicti sunt tripli
ci rōne. s. ratione vite: ratio
ne pene: ⁊ ratione innocen
tie assecute. Rōne vite di
cti sͭ innocētes: ex eo ꝙ vi
tam innocentē. i. non nocē
tem habuerūt. Nulli vnq̄ʒ
nocuerunt nec deo ꝑ inobedientiā: nec ꝓxio
ꝑ iniustitiā nc̄ sibi ꝑ alicuiꝰ pcti malitiā: ⁊ iō dr̄
in psalmo. Innocentes ⁊ recti adheserunt in
fide. Ratione pene: qm̄ innocenter ⁊ iniuste
passi sunt. Unde psalmista. Effuderunt san-
guinem innocentē. Rōne innocentie assecu
te: qm̄ in ip̄o martirio assecuti sunt baptisma
lem innocentiā. i. ab originali peccato mūdi
tiaꝫ: de qua innocentia dicit̄ in psalmo. Cu
stodi innocentiā ⁊ vide eq̄tatem. i. custodi in
nocentiam baptismatis: postmoduꝫ vide eq
tatem bone operationis.

De innocentibus.

Innocētes ab herode asca
lōita interfecti sunt. Tres
eniꝫ fuisse Herodes sacra
scriptura cōmemorat quos
famosos fecit eoꝝ infamis
crudelitas Primus dictꝰ
est Herodes ascalonita ſb
quo dn̄s natus est: ⁊ a quo pueri occisi sunt.
Secundus dictus est Herodes Agrippa:
qui Jacobū occidit: ⁊ Petruꝫ incarcerauit.
vnde de hoc extant versus Ascalonita ne-
cat pueros: antippa Joannē. Agrippa Jaco
bum claudens in carcere Petrū. Sed p̄mi
Herodis historiā breuiter videamus Anti
pater Jdumeus: vt in historia scolastica le-
gitur: neptē regis arabū dixit vxorē. ex qua

filium habuit: quem vocauit Herodem: qui
postmodum Ascalonita dictus est. Hic a Ce
ſare auguſto regnũ iudee accepit: ⁊ tunc pri
mitus ablatũ eſt ſceptrũ de Juda: Huic ſex
filij nati ſũt. ſ. Antipat: Alexãder Ariſtobolꝰ
Archela. herodes: Antippas: ⁊ Philippus
Alexandrum aũt ⁊ Ariſtobolum ex eadẽ ma
tre Judea genitos romã miſit: liberalibus
artibus imbuẽdos. Poſt hec a ſtudio redie
runt: ⁊ erat Alexãder acerrimus perorator.
¶ Jamq̃ licentius de ſuſceptione regni cũ
patre diſceptabãt: ob hoc pr̃ offenſus antipa
trem illis preponere ſatagebat. Cumq̃ illi
de morte patris tractaſſent: ⁊ ob hoc a patre
reiecti fuiſſent: Ceſarem adeũt de patris in-
iuria ꝯq̃ſturi: interea magi hieroſolymã ve-
niunt: ⁊ de ortu noui regis diligenter ſciſcita
tur. Herodes hoc audiẽs ꝑturbatur: timẽs
ne de verorũ regũ gñe aliquis natus eſſet:
qui eum tanq̃ regni inuaſorẽ repelleret. Ro
gabat igitur magos vt eo inuento ſibi renun
cient ſimulans ſe velle adorare quẽ volebat
occidere. Verũtamen magi per aliam viã
reuerſi ſunt in regionẽ ſuam. ¶ Uidens aũt
Herodes ꝙ nequaq̃ ad ſe venirẽt: ſtelle vi
ſione eos deceptos ad ſe redire erubuiſſe cre
didit. Et iõ ab inquiſitione pueri aĩũ reuoca
uit. Cum aũt audiſſet que paſtores dixerant
⁊ que Simeon ⁊ Anna prophetauerant ve
hementer timuit: ⁊ ſe a magis turpiter illu-
ſum putauit. Tunc Herodes de nece puero
rum qui erant in Bethleẽ tractare cepit vt
cũ eis ille quẽ ignorabat occideret. Ad mo
nitõem autem angeli Joſeph cum puero ⁊
matre in egyptum in ciuitatẽ Hermopolim
fugit: ibiq̃ ſeptẽ annis vſq̃ ad obitum He
rodis manſit Ingrediente igr̃ domino egyp
tum ſm Jſaie vaticiniũ vniuerſa idola cor
ruerunt. Tradunt quoq̃ ꝙ ſicut in exitu fili
orum Jſrael de egypto nõ fuit domus in egy-
pto: in qua ꝓcurãte dño nõ iaceret mortuus
primogenitus: ita nec tunc fuit templum in
quo nõ corruiſſet idolũ. Refert Caſſiodorus
in hiſtoria tripartita: ꝙ in hermopoli The-
baide dicat̃ eſſe arbor que vocat̃ pſidis va
lẽs in ſalutẽ multorũ: ſi fructꝰ: aut foliũ: aut ꝑs
corticis collo egrotantium alligaretur. Cũ
igitur beata Maria cũ filio in egyptum fu-
geret: hec arbor vſq̃ ad terram inclinata eſt:
⁊ Chriſtũ ſuppliciter adorauit. Hec Caſſio
dorus. ¶ Cum igr̃ Herodes de nece puero
rum diſpõeret: a Ceſare Auguſto per epiſto
lã eſt citatus filiorũ accuſatõibus reſpõſurus
¶ Qui cũ per tarſũ iter faceret intellexit ꝙ
magos naues tharſenſium tranſuexiſſent: ⁊
ideo omnes naues tharſis comburi fecit ſm
ꝙ ꝓdictũ fuerat. Jn ſpiritu vehementi ꝯte-
res naues tharſis. Cũq̃ pr̃ cum filijs coram
Ceſare diſceptarent diffinitũ eſt vt filij prĩ
in oĩbus obedirent: ⁊ ipſe cui vellet regnum
dimitteret. ¶ Rediẽs igr̃ Herodes ⁊ ex cõ-
firmatione factus audatior: mittens occidit
oẽs pueros qui erant in bethleẽ a bimatu: ⁊
infra ſm tp̃s quod exq̃ſierat a magis. Hoc aũt
duplicem intelligentiam ꝯtinet. Primo vt
hec dictio infra dicat ordinẽ tp̃is: ⁊ eſt ſen-
ſus. A bimatu ⁊ infra. i. ab infantibus duorũ
annorũ vſq̃ ad pueros vnius noctis. Didi
cerat. n. Herodes a magis ea die q̃ ſtella ap-
paruit eis dñm natum eſſe. Et q̃ iam annus
fluxerat ex eo ꝙ romam ierat ⁊ redierat do-
minum anniculũ ⁊ aliquorũ inſuper dierum
eſſe credebat. Jdeoq̃ ſupra etatẽ eius vſq̃
ad bimos: ⁊ infra vſq̃ ad vnius noctis infan
tes deſceuit in pueros: timẽs pueri morpho
ſeon. i. transformationem: ne. ſ. puer cui ſide
ra famulabantur ſupra etatem ſuã: vel infra
faciem transformaret. Et hec ſententia veri-
ſimilior ⁊ verior h̃etur ⁊ reputatur. Alio modo
exponitur ſm Chriſoſtomum. vt infra dicat ordinẽ
numeri. Et ẽ ſenſus a bimatu ⁊ infra. i. a pue
ris duorũ annorum vſq̃ ad pueros q̃nq̃ an-
norum. Dicit. n. ſtellam per annum ante or-
tum ſaluatoris magis apparuiſſe. Herodes
autem poſtq̃ hoc a magis didicit romã va-
dens: ⁊ adhuc ꝑ annũ diſtulit. Credebat aũt
tunc dñm natũ fuiſſe quando magis ſtella ap
paruit: ⁊ iõ dñm duorũ annorũ eſſe credebat
vnde pueros bimos occidit: ⁊ deinceps vſq̃
ad q̃nq̃ annos: ſed non minores bimis. Cui
aſſertiõi fidem facere videtur: ꝙ quedã oſſa
innocentiũ habẽtur adeo grãdia ꝙ bimorũ
eſſe non poſſunt. Poteſt tñ dici ꝙ longe ma
ioris erant hoĩes quantitatis q̃ modo. Jpſe ãt
Herodes ſtatĩ ibidẽ punitus eſt: Nã ſicut
ait. Macrobius: ⁊ in q̃dam chronica legit̃
vnꝰ paruulꝰ filiꝰ Herodis ibidẽ ad nutriẽdũ
caſu fuerat datꝰ q cũ alijs a carnificibus eſt
occiſus. Tũc adĩpletũ eſt qd̃ dictũ erat ꝑ ꝓ
phetã. Uox ploratꝰ ⁊ vlulatꝰ piorũ. ſ. matrũ

audita est in rama.i.in excelso. Deus autez
iudex iustissimus: vt in eadem historia legi
tur scolastica non est passus tantã Herodis
nequitiaz remanere ĩpunitã. diuino.n.iudi
cio factũ est: vt qui multos orbauerat filijs:
ipse suis miserabilius orbaretur. Nã Alexã
der ⁊ aristobolus iterũ pr̃i habiti sunt suspe
cti. confessus est ãt vnus de eorũ cõplicib⁹
q Alexãder mlta sibi dõaria pmisisset si pr̃i
venenũ ppinaret. Confessus ẽ ẽt tõsor de p
missis sibi mũerib⁹ si dñ pr̃is barbã raderet:
eũ ↄtinuo iugularet. Addiditq; Alexandrũ
dixisse non esse ponendã spem in sene q sibi
capillos tingeret. vt iuuenis appereret. Ob
hoc pater iratus eos occidi fecit antipatrez
ãt futurum regem instituit: sed ⁊ ipsi antipa
tri Herodẽ antippã in regnũ substituit. In
super Herodẽ agrippã ⁊ Herodiadẽ vxorẽ
Philippi: quos ex aristobolo susceperat pa
terna dilectione fouebat: hac duplici de cã
antipr̃ intolerabile cõtra patrẽ ↄcepit odiũ
ĩtãtũ q eũ attentauerit occidere p venenũ
qd Herodes iã presentiens eum in carcere
posuit. augustus aũt cesar audiens q Hero
des filios occidisset: dixit malez eẽ herodis
porcus q̃ filius: q: cũ sit proselitus porcis
parcit ⁊ filios occidit. Ipse aũt herodes cũ
iã annos septuaginta haberet in grauissimã
egritudinẽ cecidit. Naz febre valida pruri
gine corporis colli cõtinuis tormẽtis pedũ
inflatõe: vmescẽtibus testiculis. intolerabi
fetore: crebro anhelitu: ⁊ interrupt̃ suspirijs
torquebatur. A medicis vo in oleo positus:
unde quasi mortuus est allatus. Audiẽs aũt
iudeos mortẽ suã cũ gaudio expectare. nobi
liores iuuenes ex oĩ iudea colletos in carce
re posuit. Dixitq; salome sorori sue. Scio
iudeos de morte mea gauisuros: sed potero
hr̃e multos lugentes ⁊ nobiles exequias fu
neris si meis volueris parere mandatis: vt
cũ spm̃ emisero. cunctos occidas quos in cu
stodia seruo: vt sic oĩs iudea me defleat licet
inuita. Hẽbat aũt in ↄsuetudine vt post oẽz
cibum pomuz per se purgaret ⁊ comederet.
Cũq; gladiuz manu teneret: tussiq; violẽta
distenderet: circũspiciens ne se aliquis im
pediret seipsũ pcusurus manuz dexterã su
stulit sed cõsobrinus eius sustinẽdo dexterã
ĩpediuit. Protinus ãt quasi rex mortuus eẽt
in aula regia vlulatus insonuit. Quo audi-
to exultat antip: multaq; si soluitur custodi
bus pollicetur. Quod cũ cognouisset hero-
des. grauius filij exultatõez q̃ propriam tu
lit mortez mitensq; satellites eũ occidi fecit
⁊ Archelaum post se regnaturum instituit:
Sicq; post dies.5. mortuus est: in alijs for
tunatissimus in rebus domesticis infelicissi
mus. Salome ãt soror eius oẽs absoluit: q̊s
rex occidi mandauerat. Remigius ãt in ori
ginali sup Math. dicit q herodes gladio q̊
pomũ purgabat se pemit. ⁊ q salome eius so
ror omnes vinctos prout eam facẽ ordina-
uerat interfecit.

De Nomine

THomas iterp̃tat̃ abyssus
geminus vel sectus. Abys
sus.i.profundus in humi
liatione: qd pz in cilicio ⁊
pedũ pauperũ lotiõe. Ge
minus in prelatione q: ge
minate presuit.s. verbo ⁊
exemplo. Sectus in passione.

De sancto Thoma canturiensi.

THomas canturiensis dũ
in curia regis anglie con-
sisteret ⁊ quedã ibidẽ fieri
ↄria religioni videret: cu
riam ipaz deseruit. ⁊ cãtu
riensi archiep̃o se ↄmisit.
A quo archidiacõus fcũs
est: ad preces tñ ipsius archiep̃i regis cãcel
lariã suscepit. vt prudentia qua erat p̃ditus
malignorũ in ecctiaz phiberet insultus: quẽ
rex adeo dilexit vt post decessum archiep̃i
eũ in cathedralẽ honorez procurauerit subli
mari. Qui licet plimũ resisteret. tandem ob
obedientie preceptũ humeros supposuit ad
portandũ. Subito aũt in viruz alterũ pmu
tatur: ⁊ caro eius cilicio ⁊ ieiunijs macerat̃.
Non solũ cilicium pro camisia deferebat: sz
ẽt femoralia cilicia vsq; ad poplitem baiu-
labat. Scitatẽ autẽ suam ita subtiliter occul
tabat: vt saluo sp honestatis rigore sub decẽ
tia vestium ⁊ appatu vtensiliũ cõcordaret
moribus singulorũ: Tredeci pauperum pe
des quotidie curuatis genibus abluebat ⁊
refectos dat̃ quilz.4.argenteis remittebat.
Rex aũt ad voluntatẽ suã in detrimentũ ec
clesie ipz inflectere nitebatur: volens vt cõ
suetudines quas ↄ libertatẽ ecclie p̃decesso

res sui hũerant ab eodem filr firmarentur.
Qui dum oĩo assentire nolet. ꝯ se irã regis ꝛ
ꝑncipũ prouocauit. Quadã ãt vice sic ipse
cũ alijs epis a rege arctat⁹ est vt ẽt sibi mor
tis sniaȝ minaretur: magnorum virorum de
ceptus ꝯsilijs verbotenus assensum prebuit
voto regis: verũ ex hoc videns animarũ pi
culum iminere, seipꝫ postmodũ pnia graui⁹
cruciauit: ꝛ ab altaris offõ se suspendit quo
usqꝫ a summo põtifice restitui mereref. Re
quirit deniqꝫ rex vt qð vbo dixerat scripto
cõfirmaret. Cui viriliř contradixit ꝛ a curia
erectã sibi baiulãs cruceȝ discessit: exclamã
tibus impijs contra eũ capite furẽ. suspẽdi
te ꝓditorẽ. ꝛ ecce duo magni ꝓceres ꝛ fide
les ad eũ susis lachrymis vemẽtes ſb iura
mento asserũt ꝙ ĩ eius mortẽ multi ꝓceres
ꝯiurarunt. Uir igitur dei ecclesie magis ꝙ̃
sibi metuẽs fugã inijt. ꝛ senonis a papa ale
xandro susceptus: ꝛ ĩ mõasterio pontiniacẽ
si cõmendatus postmodũ vsqꝫ in franciam
deuenit. Rex vero dũ Romã misisset vt le
gati venirent qui hoc negociũ diffinirẽt om
nino repulsam patitur. Et ob hoc in irã con
tra archiepiscopũ amplius ꝯcitatur: Unde
oia que erãt archiepi ꝛ suoꝝ diripuit ꝛ totã
eius progeniẽ exilio cõdẽnauit: nequaqꝫ de
ferens conditioni: vel sexui ordini vel etati
Ipe aũt pro rege anglie quotidie exorabat.
Reuelaf autẽ archiepõ: ꝙ ad suã eẽt eccliã
reditur⁹: ꝛ ad xpm cũ palma martirij migra
turus. Septimo igr̃ anno sui exilij redire cõ
ceditur: ꝛ a cunctis cũ honore suscipif Per
aliquot dies eius martyriũ iuuenis quidaȝ
de corpe exiens ꝛ postmoduȝ miraculose re
diens aiebat ꝙ vsqꝫ ad supremũ sanctoruȝ
ordineȝ ductus fuit ꝛ inter aplos sedẽ quã
daȝ vacuam vidit Percũctanti ãt cuius es
set hec sedes angelus rñdit ꝙ cuidam ma
gno sacerdoti anglicorum seruabaf. ❡ Sa
cerdos quidã missaȝ de btã virgine celebra
bat quotidie. Qui archiepõ accusat⁹ ab eo
accercitur: ꝛ tãqꝫ idiota ꝛ inscius ab officio
suspenditur. Cũ aũt btũs Thomas ciliciuȝ
suũ ꝯsuere deberet: ꝛ ſb lecto ipsuȝ abscõdis
set vt ad ꝯsuenduȝ horã captaret: btã maria
sacerdoti apparuit dicens. Uade ad archi
episcopũ: eiqꝫ dicas: ꝙ illa dña ob cui⁹ amo
reȝ missas dicebas: eius ciliciũ qð est in tali
loco ꝯsuit: ꝛ setã rubeã de qua ill ð ꝯsuit ibi
dem reliquit. Illa igr̃ sibi mittit ꝙ interdictũ
qð tibi fecerat debeat relaxar̃ diuinit⁹. Qð
ille audiens ꝛ ita inueniens stupuit ꝛ inter
dictũ relaxans sacerdoti hoc secretũ hře ꝑ
cepit. Defendit igr̃ vt pius iura eccl̃ie: nec
a rege flectitur vi vel prece Cũ ğ nullatenus
flecti posset: ecce milites regis armati veni
unt canturiam: ꝛ vbi archiepš sit vociferan
do inquirunt. Quibus ille occurrens dixit.
Ecce ergo quid vultis: ꝛ illi. Uenimus vt
occidaris: ꝛ vltra viuere non valebis. qui
bus ille dixit. Ego ꝓ deo mori paratus suȝ
pro defensione iustitie ꝛ ecclesie libertate.
Si igr̃ me queritis ex pte dei oĩpotentis: ꝛ
sub anathemate prohibeo ne meorum cuiqꝫ
aliquatenus noceatis. Deo autem ꝛ beate
marie ꝛ scĩs omnibus ꝛ beato Dionisio cau
sam eccl̃ie ꝛ me ipsum commendo. Quibus
dictis venerandum caput gladijs impiorũ
ĩpeditur: sacra capitis corona preciditur: ce
rebrum per ecclesie pauimentum dispergi
tur: ꝛ sic martyr domino consecratur: anno
ab incarnatione domini. 1174. ❡ Dum igi
tur clerici. Requiem eternam inciperent:
ꝛ pro eo missam agerent defunctorum: subi
to vt aiunt angelorum chori astantes. vo
ces cantantium interrumpunt: ꝛ martiris
missam incipiunt. Letabitur iustus. ꝛ cete
ri clerici prosequũtur. ❡ Hec est reuera mu
tatio dextre excelsi: dum cantus meroris
vertitur in canticum laudis: cum illum cui
defunctorum suffragia inchoauerant: mar
tyrũ postmodũ himnus laudat. ❡ Reuera
eximia comprobatur sanctitate predictus
martir domini gloriosus: quem tanto hono
re angeli preuenerunt ꝛ sanctorum marty
rum catalogo ascripserunt. ❡ Passus est ãt
sanct⁹ iste ꝓ ecclesia: ĩ eccl̃ia ĩ loco sacro: tẽ
pore sacro inter manus sacerdotum ꝛ religi
osorum: vt patientis sanctitas: ꝛ persequẽ
tium crudelitas ostendatur. Multa insu
per ꝛ alia miracula per sanctum suum do
minus operari dignatus est. Meritis eniȝ
ei⁹ cecis visus: surdis auditus: claudis gres
sus vita mortuis restituta sunt. Porro aqua
qua panni conspersi eius sanguine lauabã
tur: multis extitit in medelam. Quedaȝ do
mina de anglia varios oculos hñe ob lasciui
aȝ ꝛ maiorẽ pulcritudinẽ affectabat: sup ħ
vouens votũ nudis pedib⁹ sepulcrũ b̃ti tho

me visitauit: que cum in oratione prostrata iaceret et surgens inuenit se penitus exceca- tã: statimq; penitens cepit rogare beatũ tho mã: vt iam nõ varios sed saltem suos ocu- los sibi redderet: qḋ tandem cuȝ magna dif ficultate vix valuit obtinere. ¶ Quidam autem illusor aquam simplicem ꝓ aqua san cti thome domino suo in pixide obtulit con uiuanti cui dominus ait. Si nil mihi vnq; furatus fuisti sanctus thomas aquã suã huc te deferre pmittat. Si ãt re⁹ furti es: aqua ipa protinus euanescat. Huic igit dicto ip- se consensit sciens q pixidem aqua nup im- plesset. Mira res pixidem ꝯtinuo aperue- runt: ⁊ vacuam inuenerunt. Sicq; seruiẽs in mendacio deprehendit ⁊ furti reus eui- dentius ꝓprobatur. ¶ Auis quedã sciẽs: ⁊ docta loqui cũ Nisus eã insequeret: sicut di dicerat: cepit clamare: sancte thoma adiuua me ⁊ statiȝ Nisus cecidit mortu⁹: ⁊ illa eua sit. Quidam quem sanctus thomas adhuc uiuens valde dilexerat: cuȝ grauiter infir- maret iuit ad ei⁹ tumbã. ⁊ pro sanitate sua rogauit: ⁊ ad libituȝ impetrauit. Sed cũ sa- natus rediret: cepit cogitare: q illa sanitas aie sue forsitam non expediret. Uñ iterũ re diens ad sepulchrum orauit: vt si nõ esset vtile anime sue ꝯtinuo infirmitas ipsa redi ret statimq; infirmitas sicut pri⁹ rediit. In eius aũt interfectores intantũ vltio dese- uit vt alii digitos dentibus suis frustati di scerpente alii sanie defluẽtes: alii paralisii dissolute alii amẽtes effecti mi̾ abilr̾ iterirẽt

¶ De Nomine sancti Siluestri pape.

Siluester dr̄ a silele: qḋ est lux ⁊ terra: quasi lux terre .i. ecclesie. q̃ instar bone terre hȝ pinguedinẽ bone opererationis: nigredinẽ humiliationis ⁊ dulcedi- neȝ deuotionis. Per ista tria cognoscit bona terra: vt ait Palladi⁹ vl' Siluester dr̄ a silua ⁊ trahẽs q: hoies sil uester ⁊ incultos ⁊ duros ad fideȝ traxit vl' sic dr̄ i glosario Siluester dr̄ viridis: agre stis: vmbrosus nemorosus. vidis celestia ꝯtemplãdo. Agrestis seipȝ excolendo Um brosus ab oi concupiscentia refrigeratus. Nemorosus inter arbores: celi plantatus Eius legẽdã ꝯpilauit eusebius cesarien- sis: quã beatus gelasius in concilio septua- ginta episcoporum a catholic s legendã cõ memorat: sicut in decretis habetur.

¶ De sancto Siluestro papa.

Siluester a matre re: ⁊ no- mine Iusta genitus ⁊ a cy rino pr̄sbitero eruditus: ho spitalitatem summope ex- ercebat. Thimotheus aũt quidã xpianissimus ab eo: in hospitium suscipitur: q tamen ob persecutionem ab aliis vitabatur Hic post annum coronaȝ est assecutus mar- tyrii dũ predicaret constantissime fideȝ xpi. Putans autẽ Tarquinius prefcũs. Timo. multis abundasse diuitiis: eas a Siluestro expetiit: inferens ei minas mortis. Sed cũ vere Timotheũ huiusmodi diuitias non ha buisse ꝯperit. siluestrum idolis imolare pre- cepit: alioquin in crastinum diuersa recipe ret gña tormentorum. cui siluester. Stulte: hac nocte morieris: ⁊ sempiterna tormenta recipies: ⁊ velis nolis verum deum esse quem colimus recognosces. Siluester igi- tur carceri traditur: ⁊ Tarquinius ad pran dium inuitatur. Duȝ ergo comederet os pi scis in eius gutture sic versatur: vt nulla ra tione reiicere potuerit: vel glutire sicq; me dia nocte defunctus ad tumuluȝ cũ luctu du citur: ⁊ siluester cũ gaudio a carcere liberat qui non solum a christianis. verumetiam: a paganis miro diligebatur affectu. Erat enĩ aspectu angelicus: sermone nitidus integer corpore: sanctus opere: consilio magnus: fi- de catholicus: spe patientissimus: charitate diffusus. Mortuo igitur Melchiade Epi- scopo vrbis Rome. Siluester ab omni ple- be plurimum renitens in summũ pontificeȝ est electus. Hic omnium orphanorum ⁊ vi- duarum: ⁊ pauperum nomina in matricula scripta habebat: ⁊ omnibus necessaria pro- uidebat. Hic quartum ⁊ sextum diem ⁊ sab batum cum ieiuniis instituit obseruandum quintuȝ vero quasi dñicũ celebrandũ. Gre cis vero xpianis dicentibus sabbatũ quinto die potius celebrandum. Rñdit hoc fieri ñ debere: ⁊ q: hoc est traditionis aplice. Et q: dñice debetur compassio sepulture; cui illi. Unum est sabbatum sepulture in quo semel est in anno ieiuniũ exhibendũ: quibus silue-

ster. Sicut omnis dies dominicus resurre-
ctionis gloria: sic omne sabbatum decoratur
dominica sepultura: igitur de sabbato acqui
escunt: sed de quinta feria vehementer con
tendunt: asserentes non debere christiano-
rum solemnitatibus sociari. Siluester autē
eius dignitatem precipue in tribus ostendit
Quoniam hac die dominus celum ascendit
⁊ corpus sui ⁊ sanguinis sacramentū institu-
it: ⁊ sacrum chrisma eccl'ia conficit. Omnes
igitur rationibus eius acquiescunt. Perse-
quente autem constantino christianos silue
ster de vrbe exi⁊: ac in quodam monte: cum
suis clericis mansit. Ipse autem constanti-
nus merito persecutionis tyrannice: in in-
curabilem incurrit plagam lepre. Tandem
ad consilium pontificum idolorum adducta
sunt tria milia puerorum: vt eos occidi face
ret: ⁊ se in eorum sanguine recenti: ⁊ calido
balnearet. Egrediente autem eo ad locum.
vbi balneum parari debebat: matres puero
rum eidem occurrunt: que resolutis crinib⁹
miserabiliter vlulabant: ⁊ lachrimans con-
stantinus iussit stare currum: ⁊ erigēs se di-
xit. Audite me comites ⁊ commilitōes ⁊ om
nes populi qui astatis. Dignitas Romani
imperij de fonte nascitur pietatis. que hanc
etiam legem dedit. vt capitali sententia sub
deretur quicunq; in bello aliquez occidisset
infantem. Quanta ergo erit crudelitas: Si
hec nostris faciemus filijs: qđ fieri prohibu
imus alienis: Quid iuuat barbaros superas
se: si a crudelitate vincamur: Nam vicisse
extraneas nationes. virium est bellantiū po
pulorum. vincere autem vitia ⁊ peccata v-
tus est morū. In illis ergo prelijs fortiores
nos existimus illis. In his vero nobis ipsis
fortiores sumus. Qui. n. fuerit in isto certa-
mine superatus: victoriosaz obtinet victus
victor. n. post triūphum vincitur: si pietas
ab impietate superatur. Vincat ergo pietas
in isto congressu. Bene. n. omniū aduersan
tium poterimus esse victores si sola pietate
vincamur. Oium. n. se esse dn̄m ꝓprobat: q
seruū se mōstrauerit pietatꝭ. Melius ē ꝙ me
mori salua vita innocētiū ꝙ p eoꝝ interitū vi
tā recupare crudelē: quā tn̄ recupare incer
tū est: cū tn̄ certū sit: ꝙ sic recuperata crudel'
ē. Iussit igit vt mr̄ibus suis pueri redderen
tur. ⁊ dona plurima ⁊ infinita vehicula pre
berentur. Sicq; matres q̄ flendo venerant
ad loca sua cū gaudio redierunt. Ipē āt imp
ator ad palatiū suū reuers⁹ ē. Seq̄nti vo no
cte Petr⁹ ⁊ Paul⁹ apostoli appuerūt ei di-
cētes. Quoniā exhorruisti effusionē sangui-
nis inocentꝭ misit nos dn̄s iesus xp̄s dare ti
bi recupāde ꝯsiliū sanitatꝭ. Silue. igit epm̄ q
apud montē sirapti latitat accersi. Hic tibi
piscinā ondet in q̄ imersus tertio ab oī cura-
beris lepre morbo. Tu vo xp̄o hāc vicissitu-
dinē reddas vt idoloꝝ tēpla diruas. xp̄i re-
staures eccl'ias: ⁊ eius deinceps cultor fias.
Euigilās igit ꝯstātin⁹ stati milites misit ad
siluestrū Vidēs āt siluester milites statiz ad
palā martyrij credidit se vocari: deo aūt se
recomēdās ⁊ socios secū adhortās Cōstāti-
no itrepidus p̄sentat. cui Cōstātinus assur-
gēs ait. Bn̄ te venisse gratulamur. q a Sil
uestro resalutat. Narrauit aūt ei p ordinez
sui somnij visionē Percūctāti vo Cōstātino
q eēnt illi duo dij q sibi appuerāt. Silue. rn̄
dit illos eē xp̄i apostolos ⁊ n̄ deos. Tūc ad
p̄ces imperatoris Siluester apostoloꝝ imagi-
nes sibi iussit afferri: quos vt impator aspe-
xit tales eē q sibi appuerūt declarauit: Sil
uester igit eū cathecuminū fecit: ⁊ vni⁹ heb
domade sibi ieiuniū indixit ⁊ carceres ape-
rire monuit. Cūq; i aquā descēdisset baptis
matis: mirabilis ibi emicuit splendor lucis
sicq; mūdus inđ exiuit: ⁊ xp̄m se vidisse asse
ruit. Prima āt die sui baptismatꝭ hāc legem
dedit: vt xp̄s ab vrbe romana tanq; verus
de⁹ coleret. Secunda vt si qs xp̄m balsphe
maret puniret. Tertia vt qcunq; christiāo
fecisset iniuriā bonoꝝ suoꝝ pte dimidia pri-
uaret. Quarta vt sicut imperator Rome: sic
romanus pōtifex caput ab vniuersis episco
pis habeat. Quinta vt qcunq; in ecclesias
confugerit ab oībus seruet inimicis: Sexta
vt nullus nisi de licentia sui antistitis eccle-
sias edificet intra muros ciuitatis. Septi
ma vt ad edificationem ecclesiarū decime
possessionum regalium tribuantur. Octa-
ua imperator ad ecclesiam sancti petri ve-
nit ⁊ de suis culpis se lamentabiliter accusa
uit: postmodum arrepto bidente ad funda-
mentum basilice. vel ecclesie construendā
terram primus apuit ⁊ duodecim cophinos
in suis scapulis foras eiecit. Hec vbi Ele-
na mater constantini Augusti in bethania

consistens audiuit: per litteras laudat filiuz
ꝙ abrenunciasset simulachris idoloꝝ: sꝫ du
re increpat ꝙ relicto deo iudeoꝝ crucifixuz
hoiem deuz colat. Rescribit aūt Augustus
vt iudeoꝝ magistros secum adducat: ⁊ ipse
christianoꝝ doctores ꝓferret: vt sic ex di-
sputatione mutua appeat fides vera. Du-
xit igit̃ sancta Helena centuz quadraginta-
vnū doctissimos iudeoꝝ: inter quos duo-
decim erant q sapientia ⁊ eloquentia pre ce
teris rutilabant. Cuz igitur Siluester cum
suis clericis: ⁊ predicti iudei ad disputan-
dum corā imperatore insimul conuenissent.
de cōmuni consensu duos iudices gentiles
sapientissimos ⁊ probatos nomine Craton ⁊
zenophiluz statuerunt: ad quos ꝑtineret sē-
tentia dicendoꝝ. qui licet gentiles erant:
tñ iustissimi ⁊ fideles: talisqꝫ inter eos sentē-
tia est firmata: vt vno stante ⁊ loquente ali
us nō loquat̃. Incipiens igitur primus de il
lis duodecim nomine Abiathar ait. Cū isti
tres deos dicāt pr̃ez ⁊ filiuz ⁊ spiritū sanctū
manifestuz est eos contra legē agere que di
cit. Uidete qꝛ ego sum solus: ⁊ non est alius
deus preter me. deniqꝫ si dicunt Xp̄m esse
deū qꝛ multa fecit signa: in nr̃a etiā lege mul
ti fuere q miracula plurima fecerunt ⁊ tamē
nunqꝫ ex hoc deitatis nomē sibi vsurpare au
si sunt: sicut iste Jesus xp̄s quē isti adorant.
Ad quē Siluester. Nos vnū deuz colimus
sed non in tanta sollicitudine euz dicimus.
vt gaudiū filij non haberet. Ex vr̃is aūt li-
bris vobis trinitatē ꝑsonaruz demr̃are vale
mus: Nam patrem dicimus de quo ꝓpheta
ait. Ipse inuocauit me pater meus es tu. ⁊c̃.
Filiū de quo idē. Filius meꝰ es tu: ego hodie
genui te. Spiritū sanctū: de quo idē. Spiri
tu oris eius oīs virtus eoꝝ: In hoc etiā qđ
dixit. Faciamus hominē ad imaginē ⁊ simi-
litudinem nostram euidēter: ⁊ ꝑsonaꝝ plura
litatē: ⁊ diuinitatis vnitatez demr̃at. Licet
aūt sint tres ꝑsone: vnus tñ deus est qđ exē-
plo visibili aliquatenus demonstrare vale
mus. Et accipiens purpurā impatoris tres
ibi plicas fecit dicens. Ecce videt̃ tres pli
cas: ⁊ explicās ait. Ecce videtis vt tres pli
ce sunt vnus pannus. ita tres persone sunt
vnus deus. de hoc aūt qđ dicitur ex mira-
culis deus credi non debet: ⁊ cū alij plures
sancti miracula fecerunt nec tñ se deos dixe
runt: sicut noster xp̄s deum ꝑ hoc se asserere
voluit. Certe deus supbientes ꝯtra se nūqꝫ
passus est sine pena acerrima ꝑterire: sicut
pꝫ in dathā ⁊ Abyron alijsqꝫ ꝙplurimis.
Quomodo ergo mentiri potuit: se deum di-
cere qđ non erat: cum eū se deū dicentē nul
la pena secuta fuerit: sed virtutum efficacia
comitabatur. Tunc iudices dixerunt. Con
stat Abiathar a Siluestro superatuz. nā ⁊ rō
hoc docet qꝛ si deus non esset ⁊ se deuz dixis
set: ꝯferre vitā mortuis non valeret. Tunc
illo amoto scđs qui ⁊ Jonas dicebat̃ ad ꝯfli-
ctum accedens ait. Abrahā a deo circunci-
sionē accipiēs iustificatus fuit: ⁊ omnes filij
Abrahe per circuncisionem iustificabantur.
Igitur qui non fuerit circuncisus nō erit iu
stificatus. Ad quē Siluester. Cōstat Abra-
hā ante circuncisionē deo placuisse: ⁊ amicū
dei appellatū esse. Igitur nō circuncisio ip̄z
sanctificauit. sed fides ⁊ iustitia ip̄z deo pla
cere fecit. Nō igitur accepit circuncisionez
in sanctificationem: sed in distinctionez isto
superato tertius. s. Godolias accedens ait
Quomodo xp̄s vester pōt esse deus: cū asse
ratis eum esse natū: tentatuz: traditu: felle
potatum: ligatuz: ⁊ sepultū cuz hec omnia in
deo esse non possint. Ad hoc Siluester. De
vestris libris hec omnia probamus de chri
sto predicta fuisse. Nā de eius natiuitate di
xit Ysaias. Ecce virgo ꝯcipiet. ⁊c̃. De eius
tentatione zacharias. Uidi Jesum sacerdo-
tem magnū stantez coram angelo: ⁊ sathā sta-
bat a dextris eius. ⁊c̃. De eiꝰ traditiōe psal
mista. Qui edebat panes meos magnifica-
uit sup me supplantationez. ⁊c̃. De eius nu
datione idem. Diuiserunt sibi vestimenta
de eius fellea potatione idem. Dederunt ī
escam meam fel. ⁊c̃. De eius ligatione Es-
dras. Uinxistis me non sicut patrez qui li-
beraui vos de terra egypti clamantes an-
te tribunal iudicis humiliastis me suspendē
tes in ligno tradidistis me: De eius sepul-
tura Hieremias. In sepultura eius reuiui-
scent mortui. Cuz ergo Godolias qd respō
deret non hr̃et data sententia remotus est.
Quartus q ⁊ Amasi vocabat̃ accedens ait
Ea que de alijs dicta sunt Siluester iste de
suo xp̄o dicta fuisse affirmat: Unde supest vt
ꝓbet hec de suo xp̄o dicta fuisse. Ad quem
Siluester. dabis ergo aliuz quē virgo ꝯce-

perit: qui felle sit cibatus: spinis coronatus: crucifixus: mortuus: ⁊ sepultus: qui surrexit a mortuis ⁊ ad celos ascendit. Tunc Constantinus ait: Si alium non dederit sciat se superatũ: qđ cum facere non posset: hic amouetur. Quintus qui ⁊ Doeth ꝓducit̃ q̃ ait Si ex semine Dauid xp̃s natus esset ⁊ sanctificatus. vt dicitis. ergo baptizari non debuit vt iterũ sanctificaretur. ad quem Siluester. Sicut circuncisio in xp̃i circuncisione finem accepit: ita noster baptismus in christi baptismate initiũ sanctificationis habuit. Non ergo baptizatus ẽ vt sanctificaretur. sed vt sanctificaret: qui cum taceret ait Cõstantinus. Non taceret doeth si haberet cõtraria que ꝓferret. Tũc ⁊ sextus qui ⁊ chusi ait. Vellemus vt siluester iste cãs hui⁹ virginalis partus nobis exponeret. Ad quem Siluester: Terra de qua adaz formatus est incorrupta erat ⁊ virgo: q: nec se ad bibenduz humanuz sanguinez aperuerat. nec maledictionez spinarum acceperat: nec hominis mortui sepulturam habebat: nec serpenti data fuerat ad edenduz. Oportuit ergo ex Maria virgine nouũ adaz fieri. vt sicut serpens natum ex virgine vicerat: sic a nato ex virgine vinceret̃. ⁊ qui ade victor extitit in paradiso: ipse tentator factus est domini in deserto. vt qui adam vicerat manducantem: vinceretur a domino ieiunãte. Hoc superato septimus qui ⁊ beniami ait. Quomodo christus vester dei filius esse põt qui a diabolo tentari potuit: vt modo in fame panez ex lapidibus facere vrgeret̃? modo in tẽpli celsitudinem leuaretur: modo ad adorandũ ipsum diabolum induceretur. ad qđ Siluester. Si diabolus ergo vicit quia ab adam manducante est auditus: constat ideo eum fuisse superatuz quia est a Christo ieiunante contemptus: Nos aũt non inq̃ꝫtuz deus: sed inq̃ꝫtuz hõ eum tentatuz esse fatemur. Ideo aũt tripliciter est tentatus: vt a nobis oẽs tẽtationes excluderet: ⁊ formaz vincendi daret. Sepe nanqꝫ in homine victoriã abstinẽtie seq̃t̃ tentatio humane glorie: ⁊ tẽtationez humane glorie appetitus dominij ⁊ excellẽtie comitatur: ideo a christo de his vincitur vt vincendi nobis forma donet̃. Isto superato octauus qui ⁊ aroel ait Constat quia deus summe ꝑfectus est. Et nullius indiget. Quid ergo ei opus fuit vt nasceretur in christo? Quomodo iterum Christum verbum appellatis? Sed ⁊ hec constant. quia deus ante q̃ꝫ haberet filiuz pr̃ dici non potuit: q̊ si pater xp̃i postea dictus ẽ: mutabilis factus ẽ. ad he c siluester. Filius ante tẽpora ex patre ẽ genitus. vt faceret q̃ nõ erant: ⁊ in tp̃e ẽ natus: vt reficeret q̃ perierant: q̃ ⁊ si solo v̾bo reficere poterat: ꝑ passionẽ tamen nisi homo fieret redimere nõ valebat: q: in sua deitate ad patiendũ aptus nõ erat. Nec h̾ erat imꝑfectionis: si in sua nõ erat deitate passibilis. Porro filium dei verbuz dici ex eo pꝫ q: propheta ait. Eructauit cor meuz verbũ bonũ. Deus quoqꝫ semper pater fuit: q: semper ei filius extitit. Filius enim eius ẽ verbum eius: sapientia eius virtus eius: In p̃te aũt semper fuit verbum. iuxta illud. Eructauit cor meum. ⁊c. Semper sapiã. iuxta illud qđ ait sapiã. Ego ex ore altissimi prodiui primogenita ante omnẽ creaturã. Semper virtus: iuxta illud. ante omnes colles ego parturiebar nec dũ fontes. ⁊c. Cum ergo pater nunq̃ꝫ fuerit sine verbo sapiã: ⁊ virtute quomodo putas hoc nomen sibi ex tp̃e aduenisse? Hoc q̊ amoto nonus q̃ ⁊ iubal dixit. Constat q: deus ꝯiugia non damnat nec eis maledixit. Quare ergo de coniugio natum denegatis hunc esse quem colitis: nisi vt offuscare coniugia studeatis? Rursus quomodo tentat̃ qui potens est: patit̃ q̃ virtus ẽ: morit̃ qui vita est? denicꝫ ad hoc cogeris vt duos filios esse dicas: vnũ quem pater genuit: alterum quez virgo generauit. Rursus quomodo fieri põt vt patiat̃ hõ qui assumptus ẽ sine lesione eius a quo assumptus est. ad hec Siluester. Nec christum non ideo natum de virgine dicimus vt coniugia condemnemus sed causas virginei partus rationabiliter acceptamus. Nec hac assertione offuscantur: sed ornantur coniugia: quoniam h̾ virgo que christum peperit de coniugio nata est. Tentat̃ autẽ xp̃s vt omnes tentationes diaboli vinceret: patit̃ vt vniuersas passiones sibi subijceret: morit̃ vt morẽ impiuz sibi subiugaret: dei quoqꝫ filius vnus in xp̃o est. Qui sicut vere est dei filius inuisibilis ita visibilis est christus: Est ergo inuisibi-

le hoc qđ est homo. Pati vero posse hominē
assumptum sine passione eius qui assumpsit
exemplo doceri potest. ¶ Naꝫ vt presentis
purpura regis vtamur exemplo. Lana enim
fuit: ⁊ huic lane sanguis accedens colorem
purpureum prebuit. ¶ Cum ergo teneretur
digitis ⁊ torqueretur in filo: quid torqueba
tur hic: qđ regie dignitatis color est: an hoc
qđ lana extiterat anteꝗꝫ purpura fieret? La
ne ergo assimilatur homo: colori purpure de
us qui simul in passione fuit dum pateretur
in cruce: ſꝫ passiōi in nullo subiacuit. ¶ De
cimus qui ⁊ Thara dixit. Non mihi placet
istud exemplum: quia simul color torquetur
cum lana. Cui cum omnes contradicerent:
Siluester dixit. Accipe ergo aliud exem-
plum. Arbor habens in se solis splendorem:
cum inciditur ictum quidem suscipit: splen-
dor autem ab incisione immunis extitit: sic
homine patiente diuinitas nulli passioni ſb
iacuit. ¶ Undecimus qui sileon ait Si de
Christo tuo prophete ista vaticinati sunt: tā
te irrisionis: passionis: ⁊ mortis causas scire
volemus. Siluester. Esuriuit Christus vt
nos reficeret. Sitiuit vt ariditati nostre vi
talia pocula ministraret. tentatus est vt nos
a tentatione liberaret. Tentus est vt nos a
demonum captura dimitteret: irrisus est vt
nos ab irrisiōe demonum liberaret: ligatus
est vt nos a nodo ligationis ⁊ maledictionis
absolueret. Humiliatus ē vt nos exaltaret.
Expoliatus est vt nuditatem prime preua-
ricationis indulgentia tegeret. Spinarum
coronaꝫ accepit: vt flores paradisi perditos
nobis redonaret. In ligno suspensus est vt
cōcupisentiam in ligno genitam damnaret:
felle ⁊ aceto potatus est vt hominem ad ter
ram fluentem lac ⁊ mel introduceret: ⁊ fon-
tes nobis mellifluos: aperiret: mortalitateꝫ
suscepit vt suam immortalitatem donaret: se
pultus est vt sanctorum sepulturas benedi-
ceret. surrexit vt mortuis vitam redderet:
ascendit ad celum vt celi portam aperiret:
sedet a dextris dei vt preces credentium
exaudiret. Hec Siluestro prosequente vni
uersi taꝫ imperator ꝗꝫ iudices: ⁊ iudei in lau
dem Siluestri proruperunt vnanimiter.
Tunc indignatus duodecimus qui ⁊ zam-
bri indignatione magna dixit. Miror vos
sapientissimos iudices verborum ambagi-
bus credere: ⁊ dei omnipotentiam existima
re humana ratiōe concludi: sed iā cessent ver
ba: ⁊ veniamus ad facta. Stultissimi nāque
sunt qui crucifixum colunt: cum ego nomen
dei omnipotentis sciam: cuius virtutem nec
sufferūt saxa: nec audire valet quelibet cre-
atura. Et vt me verum dicere comprobetis:
taurus ad me ferocissimus adducatur: ⁊ dū
in eius aure nomen istud insonuerit: taurus
ilico morietur. ad queꝫ Siluester. Et tu quo
modo hoc nomen non audiens didicisti? zā-
bri dixit. Non est tuum hoc noscere mysteriuꝫ:
qui iudeorum inimicus es. Adducitur autē
taurus ferocissimus vix a centum homini-
bus fortissimis tractus. At vbi zambri in au
re eius verbum protulit: cōtinuo taurus mu
giens oculosꝗꝫ eijciens expirauit. Omnes
igitur iudei vehementer acclamant: ⁊ Sil-
uestro insultant: quibus Siluester. Non dei
nomen protulit: sed nomen pessimi demōis
nominauit. Deus enim meus Jesus Chri-
stus non solum viuentes mortificat: sed eti-
am mortuos viuificat. Nam occidere posse
⁊ viuificare nō posse est leonum: serpentum:
⁊ ferarum. Si ergo vult vt credā ꝙ nomē
demonis non fuerit: dicat iterum: viuificet
quod occidit. Nā de deo scriptum est. Ego
occidam: ⁊ ego viuere faciam: qđ si non pote
rit: nomen demonis proculdubio nominauit
qui viuentem occidere potest: mortuum vi-
uificare non pōt. Cūqꝫ zambri ad suscitandū
taurum a iudicibus vrgeretur: dixit. Susci-
tet eum Siluester in nomine Jesu galilei: ⁊
omnes in eum credemus. Nam ⁊ si pennis
posset volare: tamen istud non valeret perfi
cere. Omnes igitur iudei si suscitauerit tau
rum se credituros promittunt. Tunc Silue
ster oratione facta ad aurē tauri se applicans
dixit. O nomem maledictionis mortis egre
dere iussu domini nostri Jesu xp̄i: in cuius no
mine tibi dico taure surge: ⁊ ad armentū tuū
mansuetus recede. Statī igitur taurus sur-
rexit: ⁊ cū oī mansuetudine abijt. Tunc regi-
na: iudei iudices: ⁊ ceteri oēs ꝯuersi sunt ad
fidem. Post aliq̄s vō dies idoloꝝ pontifices
ad impatorem venerūt dicentes. Sacratissi
me impator: ille draco qui est in fouea postꝗꝫ
fidē xp̄i recepistis plusꝗꝫ trecentos hoīes q̄-
tidie interfecit flatu suo. Cōsulente sup hoc
Constātino Siluestrū respondit. Ego p xp̄i

virtutem eum ab oı̄ lesione cessare faciã. Pro
mittunt põtifices se: si h̄ faciat: credituros.
Orãte ãt Siluestro sanctus Petrus ei ap-
paruit dicens. Securus ad draconē dscēde
tu ⁊ duo p̃sbyteri qui sunt tecũ. Cũqꝫ ad eũ
veneris eum taliter alloqueris. Dñs noster
Jesus xp̃s de virgine natus crucifixus ⁊ se
pultus qui resurrexit ⁊ sedet ad dexterã pa
tris: hic venturus est iudicare viuos ⁊ mor
tuos. Tu ergo sathana eum in hac fouea do-
nec veniat expecta. os aũt eius ligabis fillo:
⁊ annulo signũ crucis hñte sigilabis. Postea
ad me sani ⁊ incolumes vēletis: ⁊ panē quē
vobis p̃parauero comedetis. descēdit itaqꝫ
Siluester cũ duobus p̃sbyteris in foueã per
gradus cētum quinq̃ginta: duas secũ ferēs
laternas. Tunc draconi p̃dicta verba dixit:
⁊ os ipsius stridentē ⁊ sibilãtē: vt ipsus fuerat
alligauit: ⁊ ascēdens inuenit duos magos q
eos secuti fuerant: vt viderēt si vsqꝫ ad dra
conem descenderet: ex dracõis fetore pene
mortuos: ⁊ eos secũ adduxit i columes atqꝫ
sanos qui statim cũ multitudine infinita con
uersi sunt: sicqꝫ romanoꝝ populus a duplici
est morte liberatus. s. a cultura demõis: ⁊ ve
neno draconis. Tandem beatus Siluester
morti appropinquãs cleꝝ de tribus admo-
nuit. s. vt inter se caritatem hērent: ecclesias
suas diligentius gubernarent: ⁊ gregez a lu-
porum morsibus custodirent. Post hec in do
mino felicit obdormiuit: circa ãnũ dñi. 420.

¶ De circũcisione dñi nostri Jesu Christi.

Irconcisiõis dñice diē q̃tu
or celebrē faciunt ⁊ solēnē.
Primũ est octaua natiuitatꝭ
domini Secunduz ĩpositio
noui: ⁊ salutiferi: nominis.
Tertium effusio sanguinis.
Quartũ signaculũ circũcisi
onis. Primũ est octaua natiuitatis dñi. Si
enī alioꝝ sanctoꝝ octaue solennes sunt: q̃zto
magis octaua dies sci scõꝝ solēnis erit? Sz
ñ videt q̄ natiuitas dñi debeat hr̃e octauaz
qr eius natiuitas tendebat ad mortem. Obi
tus aũt sanctoꝝ ideo octauas habent: qr ipsi
tunc nascunt ea natiuitate que est ad vitam
eternam. vt postea resurgant in corporibus
gloriosis. Eadez ratione videtur. q̄ non de
beat hr̃e octauaz natiuitas btē marie virgi-
nis: nec beati Johãnis baptiste: similiter nec
resurrectio domini: qr iam facta erat ipa re
surrectio in re. ¶ Sed notanduz q̄ sicut di
cit p̃positiuus: sunt octaue suppletionis: vt
est octaua natiuitatis domini: in qua supple
mus quod minus in festo factum fuerat. s. of
ficiũ de parturiente. Unde etiaz olim in mis
sa ɔsueuerat cãtari ad honorem beate virgi
nis Uultũ tuũ. ⁊c. ¶ Itē sunt octaue vene-
rationis: vt pasce: pentecostes beate virgi-
nis: beati Johãnis baptiste. Item deuotiõis
vt cuiuslibet sancti possunt fieri octaue. fi-
gurationis. vt sunt octaue institute de san-
ctis que significant octauam resurrectionis.
¶ Secundum est impsitio noui: ⁊ salutiferi
nominis. Hodie. n. impositum est ei nomen
nouuz quod os dñi nominauit. Nomen p̃ter
quod nõ ē aliud sb celo in quo oporteat nos
saluos fieri. ¶ Nomen quod fm Bern. est
mel in ore. melos in aure: ⁊ iubilis icorde.
Nomen quod sicut dicit idem Bern. instar
olei lucet: predicatum pascit: recogitatuz le-
nit: ⁊ vngit inuocatũ. ¶ Habuit aũt triplex
nomen sicut ex euangelio manifestatur. s. fi-
lius dei: Christus: ⁊ Jesus. Uocatur aũt fili-
us dei inq̃ztum est de deo deus Christus in
q̃ztum est homo a persona diuina ad humanã
naturam assumptus. Jesus inq̃ztũ est d̃s hu
manitati vnitus. De hoc triplici nomine di
cit Bern. Uos qui in puluere estis experge
scimini ⁊ laudate. Ecce dominus venit cuz
salute: venit cum vnguentis: venit cuz glo
ria: Neqꝫ enim sine salute venit Jesus: neqꝫ
Christus sine vnctione: neqꝫ sine gloria ve
nit filius dei. Siquidem ipse salus: ipse vn
ctio: ipse gloria. Quantum autem ad hoc tri
plex nomen: ante passionem perfecte notus
non erat. Nam quantum ad primum ab ali
quibus cognoscebatur coniecturatur: sicut
a demonibus qui dicebant ipsum esse filium
dei. Quantũ ad scõz particulariter. ab aliq-
bus enim lz paucis cognoscebatur esse Chri
stus. Quantum ad tertium vocaliter: qr quo
ad hanc vocem Jesus licet non q̂ ad ratõem
nominis. quod est salutare. Post resurrecti
onem autem hoc nomen triplex clarificatum
est. Primum nomen quo ad certitudinem.
Scõm quo ad diffusiõem. Tertium quo ad
nominis rationem. ¶ Primuz igitur nomē
est filius dei. Et hoc nomen sibi recte conue
niat sic dicit Hilarius in libro de trinitate.

De Circuncisione.

Uere dei filium vnigenitum dominum no-
strum Jesum Christum esse multis modis
cognitum est. Dum de eo testatur pater:
dum de se ipse profitetur: duz apostoli predi
cāt: dum religiosi credunt dum demones ꝯfi
tentur: dum iudei negant: dum gentiles in
passione cogͦscunt. Item dn̄m nostruz iesum
Christum his modis cognoscimus: nomine
natiuitate: natura: potestate: ⁊ professione.
¶ Secundum nomen ē Christus: qd̄ interp̄
tatur vnctus. Ipse. n. fuit vnctus oleo leti
tie pre participibus suis. per hoc aūt qd̄ di-
citur vnctus insinuantur ꝙ ipse fuit ꝓpheta
pugil: sacerdos: ⁊ rex. Iste. n. quatuor ꝑsone
oliz cōsueuerant iungi. fuit. n. ꝓpheta in do-
ctrine eruditione: pugil in diaboli debellati
one: sacerdos in patris reconciliatōe: rex in
ꝑmioꝝ retributōne. Ad hoc secundo nomīe
denominamur: qꝛ a Christo dicimur christia
ni de q̄ noīe sic dicit augustinus Christian⁹
iustitie: bonitatis: integritatis: patientie: ca
stitatꝭ. pudititie: humanitatis inocētie: pietatꝭ
est nomē. Et tu istud quō tibi deffendis ⁊ vē
dicas: cui de tā plurimis rebus nec pauca s̄b
sistunt? Christianus est ille qui nō noīe tātū
sed etiā ope. hec Augustinus. Tertiuz nomē
est Jesus. Hec āt nomen iesus secundū ber
nardū dr̄ cibus fons: medicia: ⁊ lux. Primo
cib⁹: Hic āt cib⁹ mltiplicē hēt effectū Est. n.
ci b⁹ ꝯfortatiu⁹ ipiguatiu⁹ roboratiu⁹: ⁊ vege
tatiu⁹ De his sic dic̄ Ber. Est cibus h̄ nomē
iesus. An non totiens ꝯfortaris q̄tiens recor
daris? Quid ita eque mentez cogitantis im
pīguat. Quid ita exertatōis reparat sensus:
v̄tutes roborat: vegetat bonos mores: atqꝫ
honestas ⁊ castas fouet affectōes. Secūdo
dicitur fons. Unde dicit inde bern̄. Jesus ē
fons vite signatus: qui in quatuor riuos se
diffundit in plateas. Unde qui factus est no
bis sapientia: iustitia: sanctificatio: ⁊ redem-
ptio: sapientia in predicatiōe: iusticia in pec
catorū absolutione: sanctificatio in ꝯuersatio
ne: vel in ꝯuersione: redemptio in passione.
hec bern̄. Alibi q̄ꝫ sic dicit. Tres riui fluxe-
rūt a Jesu verbū doloris in quo est ꝯfessio.
Sanguis aspersionis in quo ē afflitio. Aq̄
emundationis in qua est compūctio. Tertio
est medicina vn̄ sic ait: est etiam hoc nomen
Jesus medicina. Nihil enim ire ita impetuz
cohibet: superbie tumorem sedat: sanat liuo-
ris vulnus restringit luxurie fluxum: extin-
guit libidinis flammam sit in temperat aua
ritie: ac toti⁹ decoris fugat pruriginē. Quar
to ē lux. Unde ait Bernardus vnde putas
in toto orbe tanta ⁊ tā subita fidei lux nisi de
predicatione vel predicato Jesu h̄ est nomē
quod Paulus portabat coram gentibus tā
q̄ꝫ lucernam super candelabrū. Hoc iteruz
vnū nomen Jesus est multe suauitatis. Un̄
Bernarduz. Si scribas non sapit mihi nisi
legero tibi iesum. Si disputes ac conferas
non sapit mihi nisi sonuerit ibi Jesus. Item
ricardus de sancto victore. Jesus nomē dul
ce: nomen delectabile: nomen ꝯfortans pec
catorē ⁊ btē spei. Ergo Jesu esto mihi iesus.
Scd̄o est multe v̄tuositatis: vnde Petrus
rauen̄. vocabis nomen eius Jesum. Hoc est
nomen qd̄ dedit cecis visum: surdis auditū:
claudis gressum: sermonez mutis: vitā mor
tuis: totāqꝫ diaboli potestatē de obsessis cor
poribus virtus huius noīnis effugauit. Ter
tio est mlte excelentie ⁊ sublimitatis. vnde
Bern̄. Nomē saluatoris nr̄i: fratris mei car
nis mee sanguinis mei nomen ē a seculis ab
sconditum: sed in fine seculoꝝ reuelatum no
men mirabile: nomen in effabile: nomē inesti
mabile: immo eo mirabilius q̄ eum inestima
bilius: eo magis gratum q̄ gratuituz. Hoc āt
nomē Jesus impositū est ei ab eterno: ab an
gelo: ⁊ a p̄re putatiuo. i. a Joseph Jesus eniz
saluator interpretatur. Dicitur aūt saluator
tripliciter. Uel a potētia saluandi: vel ab ha
bitu: vel ab actu scd̄m qd̄ dicitur a potentia
saluandi cōuenit ei hoc nomē ab eterno: ⁊ sic
dicitur ei impositu ab eterno: secundum ꝙ
dicitur ab habitu saluandi: sic fuit impositū
ab angelo: ⁊ cōuenit ei a principio conceptio
nis secundum ꝙ dicitur ab actu saluandi: di
citur impositū a Joseph: ratione future pas
sionis. Unde glo. super illud vocabis nomē
eius Jesus: dicit nomē impones: quod ab an
gelo vel ab eterno impositum est. Et tangit
hec glosa hunc triplicē denominationē p̄di-
ctā. Cū. n. dicitur nomen ipones: tangit d̄no
miatio facta a ioseph. Cū dicit ꝙ ab āgelo vl
ab eterno impositum est: tanguntur alie due
Recte, igitur in die capitis anni cōstituta a
roma capite mūdi ⁊ isignita capitali litera al
phabeti Christus caput ecclie circūcidit: no
men imponit ⁊ ei⁹ natiuitatis octau⁹ dies co

lis. Tertiū est effusio sāguinis christi. Hodie enī sanguinē suū p̄mo ꝓ nobis fundere cepit qui ipsū postmodū p̄tes effundere voluit. Quinqȝ enī vicibus sanguinē suū ꝓ nobis effudit. Primo in circūcisiōe. Et hec effusio fuit nr̄e redēptionis initiū. Sc̄do ī orone: Et hec ondit nostre redēptionis desideriū. Tertio ī flagellatione. Et hec fuit nostre redemptōis meritū: q̄ liuore eius sanati sumꝰ. Quarto ī crucifixione: ⁊ hec fuit nr̄e redēptionis precium: Tunc. n. que nō rapuit exoluebat. Quinto in lateris apertiōe. Et hec fuit nostre r̄dēptiōis sacramētū. ide. n. exiuit sāguis ⁊ aqua q̄ figurauit nos per aquā batismi debere mūdari: q̄ quidē baptismus habiturꝰ erat effi caciā a sanguine christi. Quartū ⁊ vltimum est signaculū circūcisiōis q̄ quidem christus hodie. accipe dignatꝰ. est Voluit autem dn̄s circūdi ꝓpter multas ratiōes Primo ratione sui vt veram carnem humanam se assumpsisse ostenderet. Sciebat. n. nō ō futuros q̄ dicerēt ipsum. non corpus verum sed fantasticum assumpsisse. Et ideo vt errorē eorum. confutaret voluit circuncidi ⁊ sanguinem ibi emittere. Corpus enim fantasticum sanguinem non emittit Secundo ratione nostri: vt nos spūaliter debere circuncidi. monstraret Duplex enim est circuncisio secundum Bernardū. que debeat fieri a nobis scilicet exterior in carne ⁊ interior in mente. Circoncisio exterior consistit in tribus scilicet ī habitu ne sit notabilis: in actione ne sit reprehensibilis ⁊ in sermone ne sit cōtemptibilis. Interior autem similiter in tribus cōsistit. scilicet in cogitationi vt sit sancta in affectione vt sit pura: ī intentiōe vt sit recta. Hec Bernardus Iterum ratione nostri vt nos saluaret: quenadmodum enim fit cauterium in vno mēbro: vt totum corpus sanetur sic christus voluit portare cauterium circuncisionis vt sic totum: corpus misticū saluaretur. Ad collos. 2. Circuncisi. n. estis circūcisione non manufacta in expoliatione carnis: sed circūcisiōe christi Tertio ratiōe iudeoꝝ vt inexcusabiles essēt Si. n. circūcisus non fuissȝ potuissent se iudei excusare ⁊ dicere. Ideo te nō recepimꝰ q̄ dissimilis es patribus. Quarto ratione dmonum: ne. s. incarnationis mysteriū cognoscerent. Cū. n. circūcisio fieret ꝯtra originale peccatum: credidit diabolus ⁊ hūc qui circūcidebatur similiter peccatorē esse: qui circūcisionis remedio indigeret. Propter eandem causam voluit vt mater sua virgo ꝑpetua esset desponsata. Quinto ratione ꝑfecte iusticie adimplende. Sicut. n. baptizari voluit vt ꝑfectam iusticiam. i. perfectā humilitatem que est subdere se minori impleret: sic et am voluit circuncidi: vt eandem nobis humilitatem ostenderet dū auctor ⁊ dominus legis voluit se subdere legi. Sexto ratione legis mosayce approbāde: que erat: bona ⁊ sancta: ⁊ complenda: quia non veneat legē soluere sed adimplere. Ro. 15. dico enim iesū ministrum fuisse circoncisionis ꝓpter veritatem dei. Quare autem circūcisio octaua die fiebat: multiplex potest ratio assignari. Prima sumitur penes intellectum historicum siue litteralē Nā sicut dicit Rabi Moyses maximus philosophus ⁊ theologꝰ licet iudeus puer in septem diebus tante adhuc teneritudinis est quante est adhuc ī vtero mr̄is existens. In octaua autem die fortificatur, ⁊ solidatur. Et. ideo vt dicit noluit. dominus paruulos an̄ octauum diem circuncidi ne ob nimiā teneritudinem nimiū lederentur. Vltra octauū vero diem ipsā circūcisione noluit ꝓlongari ꝓpter tres cās quas philosophus idem assignat. Prima vt periculū euitetur: ne si nimiū differetur sine circuncisione eos mori contingeret. Secunda vt dolori paruulorum ꝓuideatur Cū enim ī circoncisione maximus dolor sit: voluit eos dominus circuncidi dū parā adhuc imaginationem haberent vt minorem ibi dolorem sentient. Tertia vt parentum tristitie ꝯsulatur. Nam cum ex circuncisione plerique paruuli morarent̄ Si circūcisi fuissent iā magni ⁊ ex hoc mortui: maior dolor: fuisset parentibus quā si morentur octo tantum dies habētes. Secūda rōne sumit̄ penes intellectū anagogicū siue celestē. Ideo. enī octaua die fiebat vt daret̄ intellgi quod in. 8ª. resurrectionis ab oī pena ⁊ miseria circūcidemur. Et secundū hos octo dies erāt octo etates. Prima ab Adam vsqȝ ad Noe. Secūda a Noe vsqȝ ad Abraham. Tertia ab Abrahā vsqȝ ad Moysen. Quarta a Moyse vsqȝ ad Dauid: Quinta a Dauid vsqȝ ad Christum: Sexta a Christo vsqȝ ad finem mūdi. Septima morientiū. Octaua resurgentiū.

Uel per octo dies intelligũtur octo que in
eterna vita possidemus que enumerat Au-
gustinus dicens. Quid aliud est ꝙ̃ ero illoꝝ
deus: nisi ero eis vnde satientur: ero q̃cũqꝫ
honeste desiderantur. s. vita salus: victus:
copia: gloria: honor: ⁊ pax: ⁊ omne bonum.
Uel aliter ꝑ septem dies intelligitur homo
ꝯstãs ex corpore ⁊ aĩa. Quattuor. n. dies sunt
quattuor elemẽta ex quibus corpus ꝯsistit: ⁊
tres sunt tres potẽtie que sunt in aĩa. s. ꝯcu-
piscibilis irascibil' ⁊ rõnal'. Hõ igitur nũc ha-
bet septẽ dies qñ vnitati eterne icõmutabili-
tatis ꝯiungetur: tũc octo dies hẽbit ⁊ in illo octa
uo die ab omni pena ⁊ ẽt culpa circũcidetur.
Tertia rõ sumitur penes intellectũ tropolo
gicuꝫ siue moralem. ⁊ secundum hoc octo dies
diuersimode possunt accipi. Primus potest
esse peccati cognitio: ps̃. Quoniam iniquita
tem meam ego cognosco ⁊c̃. Secũdus ꝓposi
tum deserendi malum ⁊ faciẽdi bonũ: qḋ no
tatur in filio ꝓdigo: qui dixit. Surgaꝫ ⁊ ibo
ad patreꝫ meũ. Tertius pudor de peccato.
vnde ait apostolus. Quẽ. n. fructum habui-
stis tũc in quibus nũc erubescitis. Quartus
timor de futuro iuditio. Job Quasi tumẽtes
super me fluctus timui deum. Hieronimus.
Siue comedam: siue bibam: siue aliquid.
aliud faciam semper videtur in auribus me
is illa vox insonare. Surgite mortui venite
ad iudicium. Quintus contrictio. Unde Je
remias: Luctum vnigeniti fac tibi. ⁊c̃ Sextꝰ
ꝯfessio. psal'. Dixi ꝯfitebor aduersuꝫ me ⁊c̃.
Septimus spes venie. Naꝫ ⁊ si Judas pec
catuꝫ suuꝫ ꝯfessus fuerit: tñ nõ in spe venie:
⁊ iõ non est misericordiã ꝯsecutꝰ. Octauus ẽ
satisfatio: ⁊ in hac die hõ spiritualit̃ circunci
ditur nõ solum a culpa sed ẽt ab omni pena.
¶ Ul' duo p̃mi dies sũt dolor ꝺ ꝑpetratiõe
peccati ⁊ desideriũ emẽdãdi. Alij duo confi
teri mala q̃ fecimus ⁊ bona q̃ omisibus. Alij
q̃ttuor sũt orõ: lachrymarũ effusio corporis af
flictio: elemosynarũ elargitio. Ul' sũt octo di
es: possunt esse octo quoꝝ diligẽs considera
tio oẽꝫ voluntatẽ peccati a nobis circũcidit:
Jta ꝙ qui vnuꝫ diligenter ꝯsiderauerit vnã
magnam dietaꝫ faciet. Quoꝝ septẽ enũerat
Bernardꝰ dicẽs septẽ sunt ꝺ essentia hoĩnis
q̃ si hõ ꝯsideraret in eternũ nõ peccaret. s. ma
teria vilis: opatio turpis: exitus flebilis: sta-
tus instabilis: mors tristabilis: dissolutio mi
serabilis: ⁊ dãnatio detestabilis. Et. 8. põt
eẽ ꝯsideratio glorie ieffabilis. Quarta ratio
sumitur penes intellectũ allegoricũ siue spi
ritualẽ. Et s̃m hos. 5. dies erunt libri Moy
si: in quibus ꝯtinetur lex duo erunt ꝓphete.
⁊ psalmi. 8. dies erit doctrina euangelica.
Sed in septimis: primis diebꝰ non fiebat
perfecta circũcisio. Jn octauo autẽ perfecta
circũcisio fit ab omni culpa ⁊ ab omni pena:
nunc in spe: sed tandem in re. Quare autem
Data fuerit circuncisio. Sex cause. Que
notantur in his versibus. Cauterium signũ
meritum medicina figura. Exemplũ fuit oli
circuncisio dura. De carne autem circũcisi
onis domini dicitur ꝙ angelus eã. Carulo
magno attulit: ⁊ ipe eã aqs grani in ecclesia
sancte Marie honorifice collocauit. Caru-
lus vero postea fertur' Carosiũ transtulisse
Nunc autem dicitur esse Rome in ecclesia
que dicitur sancta sanctorum. Unde ⁊ ibidẽ
scriptum legitur: Circũcisa caro Christi. san
dalia clara ac vmbelici viget hic precisio ca
ra. Unde ⁊ ea die fit statio ad sancta sancto-
rũ. Sꝫ si veꝝ est valde vtiqꝫ mirabile est.
Cum. n. caro ipsa sit de veritate humane na
ture: credimus ꝙ resurgente Christo rediit
ad locuꝫ suum glorificatum. Aliqui dixerũt
ꝙ hoc veruꝫ sit iuxta opinionem illorum qui
dicũt illud veꝝ eẽ de v̾itate hũane nãe: qḋ
ad Adam traductũ est: ⁊ illud solũ resurget.
¶ Notãdum ꝙ oliꝫ a paganis ⁊ gentilibus i
his calẽdis multe supstitiões obseruabãt: q̃s
sancti etiã a christianis vix extirpare potu
erit: q̃s Augusti. i q̊daꝫ sermõe cõmemorat.
Credentes. n. vt dicit ianuariũ ducẽ quẽdã
deũ eẽ in his calendis plĩmũ venerabant ⁊
ei duas facies figurabãt: vnam post se ⁊ aliã
añ se: q2 erat t̃minꝰ ãni p̃teriti ⁊ p̂ncipiũ seq̃n
tis. Rursus i his calendis formas mõstruo-
sas assumebant. Alij vestientes se pellibus
pecudum: alij assumentes capita bestiaruꝫ
equo indicant non tam habitum se beluinuꝫ
habere ꝙ̃ sensum. Alij tunicis mulieribus
vestiebant nõ erubescẽtes inserere tunicis
mulieribꝰ militares lacertos. Alij ita augu-
ria obseruabãt vt focũ de domo sua vl' aliud
quodcũqꝫ beneficiũ cuilibet petenti nõ tribu
ant. Diabolicas ẽt strenas: ⁊ ab alijs accipi
unt: ⁊ alij tradunt. Alij in nocte mẽsas laute
preparat: ⁊ sic tota nocte manere sinunt: cre

dentes q per totũ annũ conuiuia in tali sibi abundantia perseuerent. Et subdit Augu. Qui de paganoꝝ consuetudine aliquid obseruare voluerit: timendum est ne nomẽ xpianum ei prodesse non possit. Qui etiaȝ stultꝭ hominibus ludentibus aliquã humanitatẽ impenderit: peccatis eoꝝ participeȝ se esse non dubitet. vobis aũt fratres non sufficiat q non hoc malum faciẽ: sed vbicũqȝ fieri videritꝭ arguite corripite: castigate. h augusti.

De epiphania domini.

Epiphania dñi qudruplici decorat miraclo. ⁊ ideo q̃druplici vocabulo nũcupatur. Hodie. n. magi Christum adorãt: Johãnes christum baptizat: aquaȝ in vinũȝ Christus mutat: ⁊ quinque milia hominũ de quiqȝ panibus satiat. Cuȝ. n. Jesus esset tredecim dierũ magi ad eum stella duce venerunt. Et inde dicitur epiphania ab epi qđ est supra: ⁊ phanos apparitio: q2 tunc desuper stella apparuit: siue ipse xps per stellã que desuper visa est magis verus deus dmõstratus est. Eadẽ die reuolutꝭ vigintinoueȝ annis cum iam annũ trigesimũ attigisset: q2 habebat viginti nouẽ annos ⁊ tredecim dies. Erat. n. incipiẽs q̃si annoꝝ triginta: vt dicit Lucas vel ẜm Bedam habebat triginta plenos: quod ⁊ romanam ecclíam tenere asserit. Tunc inqȝ qñ in iordane baptizatus est. Et ob hoc vocat theophania a theos qđ est deus ⁊ phanos qđ est apparitio: q2 tunc tota trinitas apparuit pater in voce filius in carne: spiritus sãctus in colũbe specie. Ipso iterum die reuoluto vno anno: cum esset triginta vel triginta vnius annoꝝ: ⁊ tredecim dieꝝ aquaȝ in vinum mutauit. Et ob hoc vocatur bethania: a beth qđ est domus: q2 miraculo facto in domo verus ds appuit. Ipso silr die reuoluto anno: ⁊ cũ esset annoꝝ trigintaunius: vel triginta duorum: quinqȝ milia hominum de quinqȝ panibus satiauit: sicut dicit Beda: ⁊ sicut dicitur in illo hymno qui in multꝭ ecclesijs cantatur: ⁊ sic incipit. Illuminãs altissimus: ⁊c. Et ob hoc vocatur phagiphania: a phage quod est bucca siue manducare. De hoc autem quarto miraclo vtrꝝ hac die contigerit dubitatur: tũ q2 in origiali Bede nõ sic expresse legitur: tũ q2 Joãnis. 6. vbi de hˀ miraculo agitur: dr̃. Erat autem proximum pascha. ⁊c. ¶ Ista ergo quadruplex apparitio isto die facta est. Sed prima facta est per stellã in presepio. Scđa per vocẽ patris in iordanis fluuio. Tertia per mutationem aqꝫ in vinum in cõuiuio. Quarta per mutationẽ panũ in deserto. Prima aũt apparitio precipue hodie celebratur: ⁊ ideo eius historiaȝ psequamur. ¶ Nato. n. domino tres magi hierosolimã venerunt: quoꝝ nõia in hebreo sũt Appellius: amelius Damascus. grece. gallaat: Malgalat: Sarathin. latine. Caspar: Balthasar: Melchior. Cuiusmodi aũt magi fuerunt hi: triplex extat sententia secũdum q magus tripliciter dicitur. Magus enim dicitur illusor: maleficus: ⁊ sapiens. Dicunt ḡ quidam hos reges ab effectu dictos fuisse magos. i. illusores: ex eo. s. q herodem illuserunt: q2 ad eum non redierunt. Unde ⁊ dicit de Herode videns q illusus esset a magis ⁊c. Magus iterũ dicit maleficus. Unde malefici pharaonis dicũt magi. Et inde dicit Chryso. hos magos vocatos. Dicit. n. hos fuisse maleficos sed postea cõuersos: quibus dñs voluit natiuitatem suaȝ reuelare: ⁊ eos ad se adducere: ⁊ per hˀ peccatoribus venie spem pbere. Itẽ magus idẽ est qđ sapiẽs. nã psice magus: hebraice scriba grece philosophus latine sapiens dicit. Dicũt ḡ magi. i. sapiẽtes. vnde magi q̃si in sapientia magni. Uenerũt ḡ hi tres sapiẽtes ⁊ reges cũ magno comitatu hierosolimam. ¶ Sed querit quare magi hierusalẽ venerunt. cũ ibi dñs natus nõ sit. Sup hˀ assignat Remigius q̃tuor rõnes. Prima quoniã magi tẽpus natiuitatꝭ Christi agnouerũt: sȝ locuȝ ignorauerũt. Quia ãt Hierusalẽ erat ciuitas regalis: ⁊ ibi erat summũ sacerdotiuȝ: suspicati sunt q taȝ egregius puer nõ nisi in regia ciuitate nasci deberet. Scđa vt cicius natiuitatꝭ locũ discernere potuissent: cũ ibi sapientes legis ⁊ scribe residerent. Tertia vt iudei inexcusabiles mãerent. potuissent. n. dicere. Nos quidẽ natiuitatis locũ cognouimus: tps aũt ignorauim9: ⁊ iđ ñ credidimuȝ. Magi ḡ oñderũt iudeis tps ⁊ iudei magis locũ. Quarta vt sic studio magoꝝ condẽnaretur pigritia iudeoꝝ. Naȝ illi vni pphete crediderũt: isti credere pluribus noluerunt:

illi querunt regnum alienū: isti non querūt
proprium: illi venerunt e longīquo: isti man
serūt e vicino isti reges fuerūt, successores ba
laam: ⁊ ad visiōnez stelle venerunt ꝓpter
illam ꝓphetiaz patris sui. Orietur stella ex
Jacob: ⁊ exurget homo de isrl. ⁊c. Aliaz cāz
vñ isti moti sunt ad veniendūz ponit Chry
sosto. in originali super Math. asserēs quos
dam dicere: ꝙ quidā secretoꝝ inspectores
elegerunt de se ipsis duodeciz: ⁊ si quis mo
riebatur: filius eius: aut aliquis ꝓpinquorū
ī eius loco sbstituebatur. Hi ḡ per singulos
annos post mensem ascendebant super mon
tem victorialem: ⁊ ita tribus diebus ibidē
morantes se lauabant: ⁊ orabant deum: vt
eis illam stellam quam Balaam predixerat
ōnderet: Quadam igr̄ vice. s. in die natalis
dñi dū sic ibidem manerent stella quedam
ad eos sup montem venit q̄ habebat formaz
pulcherrimi pueri: sup cui⁹ capite crux splē
debat: q̄ magos allocuta est dicens Ite ve
locius in terram iuda: ⁊ ibidem regē quem
queritꝭ natum inuenietꝭ. Tunc illi continuo
venire ceperunt. sed quomō in tam paruo
tpe. s. in tredecim diebus per tanta terrarū
spatia venire potuerūt. s. ab oriente vsqꝫ in
hierusalem: que in medio mūdi dicitur esse
sita: Dicendum est fm Remigium: quoniā
talis puer, ad quem ꝓperabant eos in tam
breui spatio ꝑducere potuit. Vel pōt dici' fꝫ
Hieronymū ꝙ sup dromedarios venerunt:
q̄ sunt aīalia velocissima: q̄ tantū currūt vna
die: q̄ztū equ⁹ in trib⁹. Unde dr̄ dromedari
romedarius us a dromos qđ est cursus. ⁊ ares qđ est vt⁹
Cū ḡ hierosolimam venissent: interrogaue
runt dicētes. Ubi est qui natus est rex iude
oꝝ: Non. n. interrogauerūt an nat⁹ sit: q: h
credebant: sꝫ q̄rūt vbi natus sit: ⁊ q̄si aliqs
interrogasset eos vñ scitis hunc regē natuz
eē riderūt. Uidim⁹ stellā ei⁹ in oriente: ⁊ ve
nimus adorare eum. h est nos existentes in
in oriente vidim⁹ stellā eius. i. natiuitatꝭ dñ
sinā. Uidim⁹ inqꝫ sup iudeā: positā: vel nos
existentes in nostra regione vidimus stellā
ei⁹ in oriēte. i. in oriētali parte. His vbis sic
dic̄ Remigius in originali veꝝ hoīez ⁊ veꝝ
regē: ⁊ veꝝ deū ꝯfessi sunt. Uerū hoīem cū
dixerūt. Ubi est qui natus est: verū regē cū
aiūt. rex iudeoꝝ: veꝝ deū cū subiūgūt. veni
mus adorarē eū. ꝑceptū. n. fuit: vt null⁹ nisi
solus deus adoraret. Sꝫ Herodes h audi
ens turbat⁹ est: ⁊ oīs hierosolima cum illo.
Triplici de causa rex turbatus ē: ⁊ oīs hie
rosolima cū illo: Primo ne iudei regē natū
tanqꝫ suū reciperent ⁊ se tanqꝫ alienigenā ex
pellerent. Uñ Chrysosto. sic ramū arboris ī
excelso positū leuis ēt aura mouet: sic ⁊ subli
mes homines in culmine dignitatum existē
tes: leuis ēt fama cōturbat. Secūdo ne a ro
manis culpari posset: si aliquis ibi rex voca
ret quē Augustus nō ꝯstituit. Sic. n. ordia
uerant romani: vt nullus deus vel rex sine
sui licentia ⁊ iperio diceret. Tertio quoniā
sic dicit Gregorius. celi rege nato rex terre
turbatus ē: q: nimirū altitudo terrena ꝯfun
dit: dū celsitudo celestis apit. Omīs ēt hie
rosolima cū illo turbata ē triplici de cā. Pri
mo q: ipij gaudere neqūnt de aduētu iusti.
Secūdo vt regi turbato adularent. Per h
qđ se sibi turbatos ōnderēt. Tertio q: sic se
se ventꝭ ꝯcutientibus vnda ꝯcutit: sic ⁊ regi
bus se se adiuicē certantib⁹ popul⁹ ꝯturbat.
Et iō ex h timuerūt: ne. s. pñte ⁊ futuro rege
adiuicē certātibus ipi ꝑturbatiōibus inuol
uerēt: hec rō est Chryso. Tunc herodes: oēs
sacerdotes ⁊ scribas ꝯuocās sciscitabatur ab
eis vbi xp̄s nasceret. cū āt ab eis didicisset
ꝙ in Bethleē iude: vocatꝭ ad se claz magis
diligēt ab eis didicit tp̄s stelle: vt vꝫ sciret
qd faceret si ad se magi nō redirēt. Dixitqꝫ
eis vt iuēto puero ei renūciarēt simulās se
uelle adorar̄ quē volebat occider̄ ¶ Et nota
ꝙ cū magi hierosolimā ingressi fuissēt: stelle
ducatū amiserūt: ⁊ h ꝑp tres rōnes Pª vt
de loco natiuitatꝭ christi q̄rere cogerent: vt
sic de ipsius ortu testificarent: tā ꝑ stelle ap
paritiōez qꝫ ꝓphetie assertiōez: sic ⁊ factū ē
Sª quoniā auxiliū querentes humanū iuste
ꝑdere meruerunt diuinū. Tertia quoniaz si
gna infidelibus data sunt secundū apostolū:
sꝫ ꝓpheta fidelibus: ⁊ ideo signū datū istis
dū adhuc essent infideles nō debuit appare
re dū adhuc essent int iudeos fideles. Hec
triplex rō tāgit in glosa. ¶ Cū āt hierusalez
egressi fuissent stella antecedebat eos vsqꝫ
dū vēissent supra vbi erat puer. De hac stel
la cuiusmodi fuerit: tres sunt opiniōes: q̄s
pōit Remigius in origiali. qdā dicūt fuisse
spm̄ scūm vt ille q postmoduz descēdit sup
dñz baptizatū in specie colūbe apparuerit ēt

magis ĩ specie stelle. alij vt chriso. dicũt ꝙ
fuerit angelus: vt ipse q appuit pastoribus
apparuit ⁊ magis sed ipsis pastoribus iu-
deis tanq̃ rõne vtentibus appartuit ĩ origi-
nali forma. Gentilibus vero tanq̃ irrõnalib⁹
in specie irrõnali. Alij qd̃ verius credit ꝙ
fuerit stella de nouo creata q̃ pacto suo mini
sterio redijt in preiacẽtẽ materiã. Ista autẽ
stella s̃m ꝙ dicit fulgentius: differebat ab
alijs in tribus. s. in situ q: nõ erat localiter
sita in firmamẽto s; pẽdebat ĩ mediculio ae-
ris ꝓxĩo t̃re. In fulgore q: ceteris erat splẽdi
dior: qd̃ inde p;: q: splẽdorẽ eius ñ poterat
splẽdor solis offuscare. imo in meridie luci-
dissima apparebat. In motu q: precedebat
magos more viatoris. Nõ. n. mouebat̃ mo
tu circulari: s; q̃si motu aĩali ⁊ ꝓcessiuo. Alie
tres differẽtie tangunt̃ in glosa ꝑ Math. ij.
q̃ incipit sic. Hec stella dñice natiuitatis: ꝓ
ma in origine: q: alie in ꝑncipio mũdi sũt fa-
cte: hec nõ. Scd̃a in offõ q: alie facte sũt vt
sint in signa ⁊ tp̃a: vt dr̃ genesis primo. hec
aũt vt magis viã p̃beret. Tertia in duratio
ne: q: alie sũt ꝑpetue: hec cõpleto officio suo
redijt in mãm p̃iacẽtẽ. Cũ aũt stellã vidissẽt
gauisi sũt gaudio magno valde. ¶ Notan-
dũ ꝙ q̃ntuplex ẽ stella quã isti magi viderũt
scz stella materialis: stella spiritualis: stella
intellectualis: stella rõnalis: ⁊ stella supsub
stãtialis. ¶ Primã. s. materialẽ viderũt in
oriẽte. ¶ Scd̃am. s. spũalẽ q̃ ẽ fides: vide-
rũt in corde. Nisi enĩ hec stella. s. fides pri⁹
in eoꝝ corde irradiasset nequaq̃ ad visio-
nẽ prime stelle venissent. habuerũt enĩ fidez
de eius humanitate: cũ dixerũt. Ubi ẽ q na
tus ẽ. Et de eius regali dignitate: cum dixe
rũt rex iudeoꝝ. ⁊ de ei⁹ deitate cũ dixerunt
Uenimus adorare eũ. Tertiã. s. intellectua
lẽ q̃ ẽ angelus viderũt in sõno qñ p angeluz
sunt admoniti ne redirẽt ad herodẽ. Sed
s̃m quandã glosã: nõ angelus s; ip̃e dñs eos
admonuit. Quartã. s. rõnalẽ q̃ fuit beata v̾-
go viderũt in diuersorio. Quintã. s. supsub
stãtialẽ q̃ fuit X̄p̄s viderũt ĩ p̄sepio. Et de
hac duplici dr̃. Intrãtes domũ iuenerũt pu
erũ ⁊c̃. Quelib; aũt istaꝝ dr̃ stella. de prima
psal. Lunã ⁊ stellas q̃ tu fundasti. De scd̃a
eccl'iastici. 43°. Species celi. i. celestis ho-
minis gl'ia stellaꝝ. i. virtutũ. De 3ª baruch
3°. Stelle aũt dederũt lumẽ ĩ custodijs suis
De 4ª. Aue maris stella. De 5ª. apoc. vl
timo. Ego sũ radix ⁊ genus dauid: stella splẽ
dida ⁊ matutina. Propter visionẽ p̄me ⁊ se
cũde stelle magi gauisi sũt. Propter visionẽ
tertie stelle gauisi sũt gaudio. Propter vi
sionẽ q̃rte: gauisi sũt gaudio magno. Propt
visionẽ q̃nte gauisi sũt gaudio magno valde
Uel sicut dicit glosa. Ille gaudet gaudio q
de deo gaudet. Et addit magno: q: eo nihil
ẽ maius: ⁊ valde q: de magno p̃t alius plus
alius minus gaudere. Uel p hoꝝ v̾boꝝ ex-
aggerationẽ voluit oñdere euãgelista ꝙ ho
mines plus gaudẽt de rebus ꝑditis ⁊ iteꝝ
inuẽtis q̃; de semp possessis. Cũq; domũcu
lã itrassent ⁊ pueꝝ cũ m̃re iuenissẽt flexis ge
nibus singuli hec munera obtulerũt. s. auꝝ:
thus ⁊ myrrã. Hic exclamauit Augu. dicẽs
O stupẽda ĩfantia cui ⁊ astra subdunt̃. Cu-
ius ẽ ille magnitudinis ⁊ supne gl'ie: ad cu-
ius pãnos ⁊ angeli excubãt ⁊ sidera obsecũ-
dãt: ⁊ reges trepidãt: ⁊ sectatores sapiẽtie ge
niculant̃. O beatũ tuguriũ. O sedes dei se
cũda post celũ: vbi nõ lucerna sed stella. O
celeste palatiũ: ĩ q̃ h̃itat ñ rex gemmatus sed
deus incorporatus. Cui pro mollibus toris
dura presepia pro laquearibus aureis fumi
gata culminũ tecta: s; sideris obsequio deco
rata: Stupeo cum video pãnos: ⁊ itueor ce-
los. Estuo cũ aspicio in p̄sepio mẽdicũ ⁊ sup
astra p̄clarũ. Itẽ Bernardus. Quid facit̃
o magi qd̃ facit̃? Lactãtẽ pueꝝ adorat̃ in tu
gurio vili: in vilibus pannis. Ergo ne deus
est iste? Quid facit̃ ꝙ auꝝ offert̃. Ergo rex
ẽ iste? Et vbi aula regia: vbi thron⁹: vbi cu
rie regal' frequẽtia? Nunq̃d aula ẽ stabuluz
thron⁹ p̄sepiuz: curie freq̃ntia Joseph ⁊ ma
ria? Isti iscipiẽtes facti sunt: vt fierẽt sapien
tes. De h̃ ẽt sic dicit hilarius in lib°. scd̃o d̾
trinitate. Parit v̾go s; partus a deo ẽ. In-
fãs vagit: laudãtes angeli audiunt̃: panni
sordẽt: deus adorat̃. Itaq; p̃tãtis dignitas
ñ amittit̃ dũ carnis humilitas p̄dicat̃. Ec-
ce qm̃ ĩ xp̃o puero: nõ tm̃ fuerunt humilia:
⁊ infirma: sed etiã diuina sublimia ⁊ excelsa
de hoc etiã dicit Hieronymus super ep̃l'am
ad hebreos. Respicis cunas christi: vide
pariter ⁊ celum. Uagientem in presepio in
tueris infantem: sed angelos ausculta lau-
dantes. Herodes persequitur: sed adorãt
magi. ignorãt pharisei: s; stella d̾mõstrat. ba
ptizat̃ a s̾uo: s; vox dei d̾sup̾ tonãt̃ audite: a-
qs ĩmergit̃ sed colũba d̾scẽdit: ĩ me spũs ĩ co

lumba. Quare aũt magi huius munera obtu lerũt multiplex est ratio. Prima qm̃ tradi tio antiquorum fuit vt dicit Remigius: vt nul lus ad deũ vel ad regẽ vacuus introiret. Perse aũt et caldei talia munera consueue rãt offerre. Isti enim vt dicit historia schola stica: venerũt a finibus persarum et caldeorũ vbi est fluuius sabba a quo et sabbea dicitur re gio. Secũda que est Ber. quoniã btẽ vgini au rũ obtulerũt propter inopie subleuationẽ: thus propter stabuli fetorẽ: mirrã propter pueri mẽ brorum consolationẽ: et maiorum vermiũ expulsio nẽ. Tertia qm̃ aurum ad tributũ: thus ad sacri ficiũ: mirra ad sepulturã pertinet mortuorũ Per hec tria ergo intimatur regia potestas diuina maiestas: et hũana mortalitas. Quar ta qm̃ aurum significat dilectionẽ: thus oratio nẽ: mirra carnis mortificationẽ. Et hec tria xp̃o debemus offerre. Quinta qm̃ per hec tria significantur tria que erãt in xp̃o. s. diuinitas preciosissima: anima deuotissima et caro inte gra et incorrupta. Hec tria significabantur per illa que erãt in arca. nã virga que floru it caro est xp̃i que resurrexit. psalmista. Et refloruit caro mea etc. Tabule vbi erãt scri pta precepta est anima in qua sunt oẽs the sauri scientie et sapiẽtie dei absconditi. Mã na deitas que habet oẽm saporẽ et oẽm suauita tem. Per aurũ ergo quod est preciosius omni bus metallis intelligitur diuinitas preciosis sima. Per thus. n. aĩa deuotissima: quia thus significat deuotionẽ et orationẽ. psalmus. Di rigatur orõ mea etc. Per mirram que conseruat a corruptione caro incorrupta. Admoniti aũt magi in somnis ne redirẽt ad Herodẽ per aliã viã reuersi sunt in regionẽ suam. Ecce quõ magi profecerũt. Nam stella duce vene runt: per homines imo per prophetam edocti sunt: angelo duce redierunt. Horum corpora mediolani in ecclesia que nũc est fratrum pre dicatorum quiescebãt: sed nũc coloĩe requiescũt.

De sancto Paulo primo heremita.

Aulus primus heremita vt testatur Hieronymus qui eius vitã cõscripsit: feruẽ te decij persecutione here mũ vastissimũ adijt: ibiq in quadã speluñca. 60. ãnis hoibus incognitus permãsit Iste aũt decius dicitur fuisse galienus: qui suit binomius qui cepit anno dñi. 256. Uidens enim sanctus Paulus xp̃ianis tot tormẽtorum genera irrogari in heremũ aufugit. Eo siqui dem tpe duo iuuenes xp̃iani cõprehendunt quorum vnus toto corpore melle perungitur Et sub ardore solis aculeis muscarum et scabro nũ et vesparum lacerandus exponitur. Alter ve ro mollissimo lecto imponitur et in loco amenis simo collocatur: vbi aeris temperies: riuulo rũ sonitus: auiũ cantus: et florum olfatus. Funi bus tñ floreis coloribus obtectis: sic iuue nis cingitur vt manibus vel pedibus se iu uare nõ posset. Adest quedã iuuẽcula corpo re pulcherrima et impudica ac impudice tra ctat iuuenẽ dei amore repletũ. cũ aũt ille in carne motus contrarios rõni sensisset nõ ha bens arma quibus ab hoste se eruat: linguã propriã dentibus suis incidit et in faciẽ impu dice expuit: et sic tentationẽ dolor fugauit: et tropheũ laude dignũ promeruit. Horum et alio rum penis territus sanctus Paulus here mũ petijt. Eo tpe cũ Antonius primũ se in ter monachos heremicolã cogitaret in sõnis almũ se multo meliorẽ heremũ incolere edocet q dũ eum per siluas ingreret: obuiũ hũit hypocẽ taurum: hoĩem equo mixtũ qui ei viã dexteram demõstrauit. Postmodũ obuiũ habuit aĩal ferẽs fructus palmarum supra imagine homi nis insignitũ: deorsũ võ capre formã habẽs Qui dũ ipsũ per deũ coniuraret vt sibi dice ret quis eẽt. Rñdit se eẽ satyrum deũ siluarum secundum errorẽ gentiliũ. Postremo obuiauit ei lu pus qui eũ ad cellã sancti Pauli perduxit. Paulus aũt antoniũ presentiẽs: hostiũ sera clausit. antonius vero rogat vt sibi aperiat asserẽs se nunquam inde recessurum: sed potius mori turum. Uictus paulus ei aperuit: statimq am bo in amplexus ruunt. Cũq hora prãdij ad esset coruus duplicatã panis partẽ attulit: cũq de hoc antonius miraretur: rñdit Pau lus: quod deus sibi oĩ die taliter ministrabat. Et annonã propter hospitem duplicauerat. Pia lis oritur quis magis dignus esset panẽ diui dere. Defert Paulus hospiti et antonius se niori. Tandẽ vterq manum apponũt et in equas partes panẽ diuidũt. Cũ aũt antoni us rediẽs iã celle sue appropiquaret: vidit angelos Pauli animã deferẽtes. Qui ve lociter rediẽs inuenit corpus pauli flexis ge nibus in modũ orãtis erectũ: ita vt ipsũ vi

uẽ estiar et. sʒ cũ ipʒ mortuuʒ didicissʒ ait. o scã aĩa q̃ gẽbas i vita morte mõstrasti. cũ ãt ñ hẽret vñ sepulturã faceret: ecce duo leões aduenerũt ⁊ foueã pauerũt: sepultoqʒ eo ad siluaʒ redierũt. Antonius ãt tunicã pauli ex palmis ɔtextã assumpsit: qua postmoduʒ solemnitatibꝰ vtebat̃. Obijt ãt circa ãnũ. 286

De Nomine

Emigius dr̃ a remi: qḋ ẽ pascens: ⁊ geos qḋ ẽ terra quasi pascẽs terrenos doctrina. Uel remigius dicitur a remi qḋ est pastor: ⁊ geon: qḋ est luctatio: quasi pastor ⁊ luctator: Pauit eniʒ gregẽ suuʒ verbo predicationis: exemplo ɔuersationis: suffragio orõnis. Est etiaʒ triplex genus armoꝝ. s. defensionis vt scutuʒ: purgationis vt gladius: munitiõis vt lorica siue galea. Luctatus ẽ igit̃ ɔ diabolũ scuto fidei: gladio vbi: galea spei. Eius vitam Ignatꝰ remensis archiep̃s scripsit.

De sancto Remigio.

Emigius doctor egregius ⁊ confessor domini gloriosus: a quodã heremita nasci taliť ẽ ꝓuisus: Cuʒ eniʒ vandaloꝝ ꝑsecutio totaʒ franciã deuastasset. qdaʒ reclusus vir sanctus q lumen oculoruʒ amiserat pro pace ecclesie gallicane crebris orõnibus dñm exorabat: ⁊ ecce angelus dñi in visu ei astitit: eiqʒ dixit. Scito ꝙ mulier illa noĩe cilina: filium nomine Remigiuʒ generabit: qui gentẽ suã a malorum incursibꝰ liberabit. Cũqʒ euigilasset: statiʒ ad domuʒ Ciline venit: ⁊ qḋ viderat enarrauit. Cũqʒ illa nõ crederet: eo ꝙ anus iã esset ille rñdit. Scias ꝙ cũ pueꝝ ablactaueris oculos meos de lacte tuo punget. ⁊ cõtinuo mihi visum restituet. Cũqʒ per ordinẽ hec oĩa contingissent. Remigius mũdum fugit ⁊ reclusoriuʒ intrauit. Crescente auteʒ eius fama cũ esset viginti duorum annorum ab omni populo remensis archiep̃s: est electus. Tante aũt mansuetudinis fuit: ꝙ etiã ad mensaʒ eius pascceres veniebãt: ⁊ de manu eius reliq̃as ciboꝝ comedebãt. Quodã tẽpore cũ in domo cuiusdã matrone hospitatꝰ fuisset ⁊ illa modicũ vini hẽret. Remigius celariũ ĩtroiuit ⁊ sup doliũ crucẽ fecit. Cũqʒ ibidẽ orasset: mox desup vinũ egredit̃: ita ꝙ ꝑ mediũ celariũ effũdebat̃. Cũ aũt Clodoueus rex francie gẽtilis eẽt: nec ab vxore sua xp̃ianissima ɔuerti posset: vidẽs ꝙ infinitꝰ exercitꝰ alamanoꝝ sup se veĩsset: dño deo quẽ vxor sua colebat votũ vouit. ꝙ si de alamãis sibi victoriã ɔcederet: mox fideʒ xp̃i reciperet: qḋ cũ fecisset: ad libitũ ɔsecutus btm̃ remigiũ adijt ⁊ se baptizari poposcit. Cũqʒ ad fõtẽ baptismat̃ aduenisset: nec ibidẽ sacrũ chrisma hẽret: ecce colũba q̃dã ampullã cũ chrismate in rostro detulit: de q̃ regẽ põtifer liniuit. Hec aũt ampula in remẽsi ecclesia ɔseruat̃: ⁊ inde vsqʒ hodie reges frãcie iungunt̃. Post lõgũ tp̃s cũ Genebaldus vir ꝓuidus neptẽ bti remigij ĩ vxorẽ hẽret ⁊ se religiõis cã mutuo absoluissent ꝑdictũ genebaldũ btũs remigius laudunẽsẽ ep̃m ordinauit. At genebaldus cũ vxorẽ suã ĩstruẽdi cã ad se sepiꝰ venire ꝑmitteret ex freq̃nẽti collogo aĩus eius in ɔcupiscẽtiã inflãmat̃. ⁊ vsqʒ ĩ peccatũ secũ ꝓlabit̃. Que ɔcipiẽs ⁊ filiũ pariẽs hoc ep̃o itimauit. Et ille ɔfusus ad eã remisit dicẽs. Qñ puer de latrocinio acq̃situs est: volo vt latro vocet̃. Ne aũt suspitio aliq̃ orirct̃ vxorẽ suã sicut ꝑ9 ad se venire ꝑmisit. Uerũtñ pꝰ ꝑmi peccati fletũ secũ ruit iteꝝ in peccatũ: q̃ cũ filiã pepisset ⁊ hoc ep̃o retulissʒ. ille rñdit. Illã filiã vulpeculã noĩate. Tãdeʒ ad se reuersus Remigiũ adijt: ⁊ ad pedes suos ꝓcidẽs stolã de collo suo depõere voluit: qḋ cũ factꝰ remigiꝰ ꝓhibuisset ⁊ ab eo qd acciderit audiuisset blãde eũ ɔsolãs ipʒ ĩ q̃dã cellula parua ꝑ septẽ ãnos reclusit: ⁊ ip̃e interĩ eiꝰ ecclesiã gubnauit. Septĩo igit̃ ãno. cũ i cena dñi ĩ orõe ꝑsisteret: angelꝰ dñi eidẽ astitit ⁊ peccatũ suũ sibi dimissũ ꝓhibuit: ac vt foris exire debeat ĩꝑauit. Cui cũ rñdisset nõ possũ: qm̃ dñs meꝰ remigiꝰ ostiũ h̃ clausit ⁊ sigillo suo muniuit: Angelꝰ ait. Ecce vt scias celũ tibi aptũ eẽ h̃ etiã ostiũ saluo sigillo nũc apietur. statiqʒ vt dixerat ẽ aptũ. Tũc genebaldus iactãs se in medio ostij in modũ crucis ait. Etiã si dñs meꝰ iesus xp̃s ad me veĩret huc: hic ñ egrediar nisi dñs meꝰ remigius huc veniat. q me reclusit. Tũc scũs remigius ad admonitionẽ ãgeli laudunũ venit ⁊ ipsũ ĩ locũ suũ restituit: q vsqʒ ad obitũ ĩ scis

opibꝰ ꝑseuerauit ⁊ latro filiꝰ eiꝰ i epatu eidẽ suc
cessit: q etiam sanctꝰ fuit. Tãdem sanctꝰ re-
migiꝰ multis clarꝰ ṽtutibus i pace qeuit cir-
ca annũ domini qngentesimũ. De nomine.

Ilariꝰ dictus ẽ q̃si hilaris
q: in seruitute dei valde
hilaris fuit: vl' hilariꝰ q̃si
alariꝰ: ab altꝰ ⁊ ares ṽtus
q: fuit altus i sciẽtia ⁊ ṽtu
osus i vita. vl' hilarius d̃
q̃si hyle: qd ẽ q̃si ꝑmordi
alis materia. q̃ obscura fuit: ⁊ ipe in dict̃ su
is magnã habet obscuritatez ⁊ ꝓfunditatez

De sancto Hilario abbate

Ilarius pictauorũ vrbis
eps regiõis eqtanie oriũ-
dus q̃si lucifer refulgẽs in
ter astra ꝓcessit. Hic vxo
rẽ ꝑmitꝰ hñs ⁊ filiã i laicali
habitu monasticã vitã du
cebat. Tãdez i vita ⁊ scia
ꝓficiẽs in epz ẽ elcũs. Cũ igit btũs Hylari.
nõ solũ ciuitatẽ suã s; etiã totã frãciaz ab he-
reticis defẽsaret ad suggestionẽ duor̃ epor̃
q heresi fuerãt depuati ab impatore q here-
ticor̃ fautor erat: cũ beato Eusebio ṽcelensi
epo ẽ i exiliũ relegatꝰ. Deniqz cũ vbiqz arri
ana heresis pullularet: ⁊ ab impatore licẽtia
data eẽt vt oẽs epi ↄueniret ⁊ de ṽitate fidei
disputarẽt. Cũ sctũs hilariꝰ aduẽisset: ad pe
titiõez dcõr epor̃ q eius eloq̃ntiaz ferre nõ
poterãt. Pictauiã redire cõpellit̃. Cũ ãt ad
insulã galinariã q̃ tota erat plena serpẽtibus
appropinq̃ss;: ⁊ i ipaz descẽdiss;: oẽs serpẽn
tes ex sui visiõe fugabat ⁊ i medio isule palũ
fixit: nec ãplius libertas data ẽ ill' occupare
qd vetuit tãq̃ ps isule nõ sit tra s; pelagus.
Cũ g̃ pictauis eẽt: q̃ndaz ifantez sine bapti-
smo defunctũ suis orõnibꝰ ad vitã restituit.
Nã tãdiu iacuit i puluere donec surgerẽt pa
rit senex de orõne ⁊ ifans de morte. Cũ filia
eius apia maritũ vellet accipe. hilariꝰ pr̃ eiꝰ
ei ꝑdicauit ⁊ i sacre ṽginitat̃ ꝓposito ↄfirma
uit: quã dũ ille firmaz ↄsiderans. ⁊ ne aliqñ
flecteret̃ formidãs dñz istãtius exorauit vt
eã ad se recipet: nec vltra viuere ꝑmitteret
qd ⁊ factũ ẽ. nã post paucos dies ad dñz mi-
grauit: quaz ipe ꝓpriis manibus sepeliuit.
qd mr̃ btẽ Apie ↄsiderãs epz rogauit vt sibi
qd ⁊ filie ipetraret: qd ⁊ fec: ⁊ ipaz orõne sua
ad regnũ ꝑmisit. Eo tpe Leo papa heretico
rũ ꝑfidia depuatꝰ oĩuz epor̃ ↄciliũ ↄuocauit
qbꝰ ↄuocat̃ Hilari. nõ vocatꝰ aduẽit: qd au
diẽs papa ꝑcepit ne aliqs sibi assurgeret nec
aliquẽ locũ daret. Cũ g̃ igressus fuiss; dixit
ad eũ papa. tu es hilariꝰ gallus? ⁊ ille. nõ sũ
gallus. s; de gallia. i. ñ sũ i gallia natus: s; de
gallia eps: cui papa. Et si tu es hilari. d̃ gal
lia: ego sũ Leo romãe sedis aplicus ⁊ iudex
cui hilariꝰ. Et si sis Leo nõ d̃ tribu iuda: ⁊ si
iudicas residẽs: s; nõ i sede maiestat̃. Tunc
papa cũ indignatiõe surrexit dicẽs. Modi-
cũ ꝑstolare dõec redeã ⁊ tibi qd mereris red
dã. cui hilariꝰ. Si nõ redieris qs mihi ꝓ te
responsurꝰ erit: ⁊ ille ↄcitus redibo ⁊ tuã sup
biã humiliabo. cuz g̃ papa ad secreta sue nẽ
iuiss; dissẽteria ꝑijt ⁊ oĩa itestina ibidẽ ꝓijciẽs
miserabl'r vitã finiuit. Interea vidẽs hilari
us q nullꝰ sibi assurgeret patient̃ ferẽs i ter
rã se posuit dicẽs: Dñi ẽ terra Statiq; nutu
dei terra quã isederat sursũ se extulit: ⁊ vsq;
ad eq̃litatẽ alior̃ epor̃ se leuauit. Cũ igit̃ pa
pa mirabilit̃ nũciaret̃ defũctꝰ assurgẽs hila-
riꝰ oẽs epos i fide catholica ↄfirmauit ⁊ ↄfir
matos ad ꝓpria remisit h' ãt miraculũ d̃ mor
te Leõis pape dubitatiõẽ h;. tũ q: historia
eccl'iastica vl' tripartita nihil de h' loq̃t: tum
q: aliquẽ papã talis nois tũc fuisse cronica
nõ testat̃: tũ q: hieronymꝰ dic: Scã romana
eccl'ia sp imaculata ꝑmãsit: ⁊ i futuro mãebit:
sine vlla hereticor̃ isultatiõe. Poss; tñ dici
q tũc fuiss; aliqs papa vocatꝰ: ñ qdẽ canoni
ce electꝰ: s; tyrãnice itrusus: vl' forte liberiꝰ
papa q cõstãtino heretico fauebat alio noie
dictꝰ ẽ leo. Tãdẽ mltis miracl'is ꝑpetrat̃ cũ
btũs hilariꝰ. ifirmatꝰ obitũ suũ imiere cogno
sceret. leõtiũ ꝑsb; quẽ marie diligebat ad se
vocauit: ⁊ nocte iminente vt foras exeat ad
monuit: ⁊ si qd audiss; vt renũciet ipauit. Il
le iussa ↄplẽs voces adhuc citat̃ tumltuant̃
se audisse reuertẽs exposuit: ⁊ cũ circa eũ vi
gilaret finẽ eiꝰ expectãs media nocte iter̃ iu
bet̃ exire: ⁊ qd audiret iacẽti referret. q cum
se nihil audisse renũciasset: mox nimia clari
tas quã etiã ꝑdictꝰ ꝑsbr sufferre nõ poterat
ad eũ itrauit: ⁊ sic paulati recedẽte lumie ad
dñz migrauit: floruit ãt circa ãnuz dñi. 340.
sub Constãtino. De nomine.

Acharius d̃ a macha qd ẽ inge
niũ: ⁊ aures ṽtus. vel d̃ a ma-
cha qd ẽ petissio: ⁊ rio magister
fuit. i. igeniosus ↄ demõis fal

laciã: v̄tuosus quãtũ ad vitã: pcussio in do matiõe corporis. magister in regimie p̄latio nis. vel macharius.i.beatus.

De sancto Machario abbate.

Acharius abbas descẽdit de sciti: ⁊ itrauit dormire ĩ monumento: vbi sepulta erãt corpora pagãoꝝ: ⁊ extraxit vnũ corp⁹ sub caput suũ tanq̃ꝫ plumatiũ pului nar. Demones ãt volẽtes eũ terrere vocabãt q̃si vnaꝫ mulierẽ: dicentes. Surge veni nobiscũ ad balneũ ⁊ alt̃ demon sub ip̄o tanq̃ꝫ ex mortuo illo dicebat. peregrinũ quẽdã habeo sup me: ⁊ nõ possuꝫ venire. Ille ãt nõ expauit: sꝫ tõdebat corp⁹ illud dicens surge ⁊ vade si potes ⁊ audiẽtes demões fugerũt: voce magna clamãtes vicisti nos dñe. ⸿ Duꝫ aliqñ abbas macharius a palude ad cellã suã p̄teriret: occurrit ei diabolus cũ falce messoria ⁊ volẽs eũ cũ falce p̄cuttere: nõ potuit ⁊ dixit ei. Multã violentiaꝫ patior a te machario: q2 nõ possuꝫ p̄ualere aduersum te. Ecce.n. q̄cq̄d tu facis ⁊ ego facio: ieiunas tu: ⁊ ego penitus nõ comedo: vigilas tu ⁊ ego oĩno nõ dormio. Vnũ ẽ solũ in q̊ me supas. ⁊ dixit abbas. Quid ẽ illd: cui ille. Hũilitas tua p̄ quã nõ p̄ualeo aduersũ te. ⸿ Dũ tẽtatiões ip̄ꝫ nimiũ molestarẽt surgẽs ⁊ magnũ saccũ harene humeris suis sup̄ iponẽs: dieb⁹ mult̄ sic p̄ desertum ibat: queꝫ Theosebi⁹ inueniẽs dixit. Abba cur tãtũ onus portas:' ⁊ ille. vexo vexãtẽ me. Abbas macharius vidit sathanã trãseunteꝫ in habitu hoĩs: ⁊ habẽteꝫ vestimẽtuꝫ lineũ laceratũ: et p̄ oĩa foramina depẽdebant ãpule: ⁊ dixit ei Quo vadis:' ⁊ ille vado potiõare fratres: cui machari⁹. q̄re tot ãpulas portas: rñdit. Gustũ fratrib⁹ porto: ⁊ si vnũ alicui nõ placebit offerã aliud: vl' tertiũ: ⁊ sic per ordinẽ vt aliqd placeat: ⁊ cũ rediret dixit ei machari⁹ q̄d fecisti:' rñdit. Oẽs sc̄ti sũt: ⁊ nemo mihi acgeuit nisi vn⁹ q̄ vocat̃ Theocist⁹. Surgẽs ãt Macharius illuc iuit: ⁊ fratrem tentatum inueniens sua cum exhortatione conuertit. ⸿ Post hec iteꝝ cum macharius inueniẽs dixit. Quo vadis:' cui ille Ad fratres vado Reuertẽti occurrit senex ⁊ dixit. Quid faciunt fratres illi:' cui diabolus. Male. ⁊ dixit Quare:' q2 omnes sancti sunt: ⁊ qd est maius malum vnum quem habebam amisi: ⁊ omnibus sanctior factus est. Audiens hoc senex egit gratias deo. ⸿ Quadã die sanctus macharius caput defuncti repperit: Et dum orasset iterrogauit illud cuius caput fuerit Et respondit se fuisse paganum. Et dixit ei Macharius. Vbi ẽ aĩa tua:' rñdit in ĩferno Cũq̃ꝫ regreret si multũ in p̄fũdo eẽt: rñdit q̄ tantũ in p̄fũdo erat: q̄ñtũ distaret terra a celo. cui macharius. Sũt ne aliq̄ te p̄fũdiores. rñdit ẽt iudei. cui iteꝝ ille. Et vltra iudeos sũt ne aliq̄ p̄fundiores:' cui ille: Profũdiores oĩbus sũt falsi x̄piani: q̄ x̄pi sanguie redẽpti tñ p̄ciũ paruipẽdũt. ⸿ Dũ p̄ quãdã solitudinẽ p̄geret Macharius: ad q̄dlibet miliare arũdinẽ figebat: vt postmodũ redire sciret. Sꝫ dũ iã nouẽ dietas fecisset: ⁊ in quodã loco q̄esceret: diabolus oẽs arũdines collegit: ⁊ ad caput ei⁹ posuit: vñ ad redeundũ p̄lurimũ laborauit. ⸿ Frater q̄dã plurimũ cogitatiõibus suis molestabat̃: q̄.s. in cella sua inutilis eẽt. Sꝫ si iter hoies hitaret multis p̄desse posset. Qui cũ cogitatiões suas Macha. retulisset: ille ait. Fili sic illis rñde. hoc saltẽ facio: q2 p̄pter x̄pꝫ parietes istius celle custodio. ⸿ Dũ quẽdã culicẽ se pũgẽtẽ manu occidisset: ⁊ multũ de illo sanguinis emanasset: rep̄hẽdẽs se q̄ p̄priã vindicasset iniuriã: nudus sex mẽsib⁹ ĩ deserto mãsit: ⁊ ĩde a scabronibus tot⁹ laceratus exiuit. Post hoc multis clarus virtutibus in pace quieuit.

De sancto Felice

Elix prenomine in pincis dicit̃. Vel a loco ĩ quo requiescit. vel a subulis cũ q̄b⁹ passus p̄hibet̃. nã pinca subula dr̃. Aiũt eniꝫ q̄ cũ magister pueroꝝ extiterit: ⁊ eis nimiũ rigidus fuerit tẽtus a paganis cũ x̄pm libere ꝯfiteret̃. traditus fuerit ĩ manib⁹ pueroꝝ: q̊s ip̄e docuerat q̄ eũ ĩ stilis ⁊ subulis occiderũt. Eccl̄ia tñ mag is tenere videt̃ q̄ nõ martyr extitit sꝫ cõfessor. Hic ad quodcunq̃ꝫ idolũ ducebatur vt ei sacrificaret: in illud exsufflabat ⁊ continuo corruebat. Legitur autem in quadam legenda q̄ cum dum Maximus nolanus episcopus: persecutionem fugiẽs fame ⁊ gelu afflictus: solo corruisset: Felix ab angelo ad eum mittitur. Et cum nihil ibi cibi ha-

beret de sente prima pendentē vidit race-
mum de q̊ in os eius expssit vinū: humerisq̃
impositū secū detullit. Ipso igr̄ defūcto fe
lix in episcopū eligit. Qui dū p̄dicaret ꝛ p
secutor eū quereret inter parietes dirutos
p modicum aditū se occultauit. Statimq̃
nutu dei p aditū illū telas aranee texuerūt.
Quas dum psecutores ꝯspiciunt neminem
illic esse putantes abscedunt. Inde aūt ad
alium locum sanctus felix pgens a q̄dā vi
dua p tres menses alimenta suscepit: nunq̄
tamen eius faciem vidit. Tandem pace
reddita: ad ecclesiam suam redijt: ꝛ ibi in
pace requieuit. Sepultus aūt iuxta vrbem in
loco qui dicit pincis. ¶ Huic ꝛ alius erat
frater qui felix simílit dicebat. Cumq̃ etiā
ip̄e idola adorar̄ cogeret dixit. inimici estis
deorū vestrorū: q: si me ad illos duxeritis i eos
sic frater meus exufflabo ꝛ corruent. Excole
bat aūt sanctus felix ortū. Quidā vero ho-
lera eius rapere cupiētes: dū futurū se face
re cogitabant tota nocte hortum diligentius
excolebant: mane autem a sancto felice sa-
lutati peccatū suū ꝯfitentes ad propria redi
erunt. ¶ Venientes aūt gentiles vt sanctū
felicem tenerent: manus eorū dolor nimi⁹
apprehendit. Qui cū vlularēt dic̄ eis. Di-
cite christus est deus ꝛ dolor ꝯtinuo vos di
mittet. Quibus dicentibus sanati sunt. Pō
tifex idolorū ad eū venit dicēs. Dñe: ecce:
de⁹ meus vt te veniētē vidit: ꝯtinuo fugā
arripuit. Cui cū diceret: q̄re fugis: ait. virtutē
h⁹ felicis ferre nō possū. Si g̊ de⁹ me⁹ ita te
timet: q̄to magis ego te timere debeo: quem
cū felix in fide instruxisset: baptizari se fecit
Adorātib⁹ āt appollinē dixit felix. Si ver
de⁹ ē apollo dicat mihi: qd ē qd in mānu nūc
clausā teneo. Hēbat āt in manu cedulā in q̄
orō dñica erat scripta. q̊ nihil respōdēte: gē
tiles ꝯuersi sunt. Tādem missa celebrata: ꝛ
pplo data pace in pauimento in orōe se pijci
ens migrauit ad dominum.

De nomine sancti marcelli

Marcellus dictus est q̄si ar
cens malū a se: vel dicit
Marcelli⁹ q̄si maria pcel
lens. i. mūdanas aduersi
tates pcutiens ꝛ ꝯculcās.
Assimilat. n. mūdus mari
ga sic̄ dicit Chryso. super
Math. In mari est sonus ꝯfusus: timor ꝯti
nuus: imago mortis vndarū ꝯtentio: ifaticabil
incōstātia iugis.

De scō Marcello.

Marcellus cū rome summ⁹
pōtifex esset ꝛ maximianū
iperatorē de nimia in chri
stiāos sceuitia increpart ꝛ
in quadā domo cuisdā ma
trone in eccl'a ꝯsecratam
missam agere iratus ipera
tor domū istā fecit stabulū iumentorū: ꝛ eūdē
Marcellū ibidē ad seruitiū cū custodia aīa
lium deputauit. In quo seruitio post multos
annos in dño requieuit: circa annū dñi. 287.

De nomine sancti Antonij.

Antonius dr̄ ab ana qd est
sursum: ꝛ tenens: q̄si super
na tenēs: ꝛ mūdana dspici
ens. Despic̄ āt mūdū: q: i
mundus: inget⁹: transito
rius: deceptorius: amar⁹
de his dic̄ Ber. O mūde i
mūde: quid pstrepis: qd auerter nos cōaris
nos vis fugiens: qd faceres si māeres: quē
non deciperes dl'cis qui amarus dulcia ali
mēta mētiris: Eius vitā Atanasius scripsit.

De sancto Antonio

Antonius cū esset viginti
annorū ꝛ audiret legi in ec
clesia. si vis pfectus eē va
de ꝛ vende oīa que habes
ꝛ da pauperibus: oīa sua
vendens pauperibus ero
gauit: ꝛ herimiticā vitā du
xit: Hic inumerabilia tētamēta demonū su-
stinuit. ¶ Quadā vice dū spūm fornicatio
nis virtute fidei supasset: diabol⁹ in spetie
pueri nigri añe ū pstratus apparuit: ꝛ se ab
eo victū cōfessus est. Nā ꝛ hs pcib⁹ ipetrauit
vt videret fornicationis demonē iuuenib⁹
insidiantē: quē cū in p̄dicta forma vidisset
dixit. Vilissima mihi apparuisti spē: te vltra
nō timebo. ¶ Alia vice dū in q̊dā tumulo la
titaret: multitudo demonū eū adeo lacera
uit: q ministrer eius q̄si mortuū eum ppriis
humeris asportauit. Cumq̃ eū oēs qui ꝯue
nerant q̄si mortuum plorassent: dolentib⁹ cū
ctis subito Antonius reuiuiscit: ꝛ a ministro
ad p̄dictū tumulū se iterū portari fecit. Qui
cū ibi ex dolore vulnerū pstratus iaceret ex

ṽtute animi ad ꝯflictuȝ demones excitabat
Tũc illi in formis varijs ferarꝝ apparuerũt
⁊ eũ iterꝝ dentibus: cornibus: ⁊ vnguibꝰ cru
delissime lacerauerunt. Tunc subito splen-
dor mirabilis ibi apparuit: ⁊ dmões cũctos
fugauit: Antonius ãt ꝯtinuo sanatꝰ est: ibiqꝫ
xp̃ȝ adeẽ intelligens ait. Ubi eras bõe iesu:
vbi eras? Quare a p̃ncipio nõ affuisti hic vt
me adiuuares: ⁊ vlnera mea sanares? cui
dñs Antonio. Hic erã ſȝ expectabã videre
certamẽ tuũ. ¶ Nũc ãt q: viril'r dimicasti:
in toto orbe te faciam nõiari. Tãti aũt feruo
ris erat: ꝙ cũ maximiãus ĩperator xp̃ianos
occideret: ip̃e martyres seq̃batur: vt cũ eis
martyr fieri mereret̃: ⁊ vehement̃ tristabat̃:
eo ꝙ sibi martirium nõ daret̃. Cũ aũt in al-
terũ heremũ ꝑgeret argẽteũ discũ repperit:
⁊ intra se sic dicere cepit. Unñ h̃ argẽteus di
scus vbi hominũ vestigia nulla videntur?
Si .n. viatori cecidisſ; vtiqꝫ pre sui magni-
tudine latere non posset. Hoc diabole artifi
tium tuũ est: voluntatẽ tñ meã nũqꝫ poteris
ĩmutare. ⁊ h̃ dicens discꝰ vt fumus euãuit.
Postmodũ ingẽtẽ massaȝ vi auri repperit:
ſȝ vt incẽdium aurꝝ fugit: Sicqꝫ ad mõtem.
fugiẽs. xx. annis ibi ꝑmãsit: inumeris corru
scans miraculis. ¶ Quadã vice dũ in spiri
tu raptus esset: totũ mundũ laq̃is se se inui-
cem ꝯnectẽtibus plenuȝ vidit: q exclamãs
ait O qs istos euadet? ⁊ audiuit. humilitas.
¶ Aliqñ dũ ab angelis in aere eleuaret̃: as
sunt demões ⁊ eius transitũ ꝓhibẽt peccata
eiꝰ ab exordio natiuitat̃ eiꝰ obijcientes? q
bus angeli. Nõ debet̃ illa narare q̃ xp̃iana
pietate sunt deleta. Si q̃ autẽ scit̃ ex q̊ factꝰ
est monachus illa ꝓferte. Et cuȝ in ꝓbatiõe
deficerẽt: liber Antonius in sublime tollit̃: ⁊
liber d̃ponit̃. ¶ Narrat Antoniꝰ de se dicẽs
Uidi aliqñ diabolum celsuȝ corpore: q se di
ṽtuteȝ ⁊ sapiaȝ ausus est dicere ⁊ ait. Quid
vis vt a me tibi det̃ Antoni? At ego sputa i
os eius cõgeminãs totũ me in eum xp̃i nõie
armatus igessi: ⁊ stati euãuit. Huic diabolus
aliqñ in tanta ꝓceritate apparuit: ꝙ celum
capite tãgere videret̃: quẽ cum Antonius
qs esset interrogasset: ⁊ ip̃e se sathanã eẽ di
xissȝ: addidit sathanas. Cur me sic ĩpugnãt
monachi: ⁊ maledicunt xp̃iani? cui Antoni.
Iuste h̃ faciunt: q: tuis sepe ĩsidijs molestã
tur. ⁊ ille. Ego nequaqꝫ molesto: ſȝ ipsi inui
cẽ se ꝯturbant. Ego .n. ad nihiluȝ redactus
sum q: iã in cunct̃ ꝑtibus regnat Christus.
¶ Quidam sagittarius beatuȝ antoniũ gau
dẽtẽ cũ fribꝰ q̃dã vice ꝯspexit: ⁊ ei displicuit
cui antonius. Pone sagittã ĩ arcũ ⁊ trahe: ꝙ
⁊ fec̃: Cũqꝫ scd̃o ⁊ tertio h̃ fieri mandasset di
xit sagitarius. Tantum trahere potero ꝙ d̃
eius fractiõe dolebo. Cui antonius Sic est
in ope dei: qm̃ si supra mensurã tendere vel
lemus citius frangeremur. Expedit g̊ rigo-
rẽ aliqñ relaxari. Hoc audiẽs ille edificatꝰ
recessit. Interrogauit qdã Antonium dicẽs
qd custodiens placebo d̃o? ⁊ rñdens dixit.
Quocunqꝫ vadis sꝑ deum pre oculis hẽas.
In his q̃ agis testimõiuȝ sacrarꝝ scripturarꝝ
adhibeas. In q̊cunqꝫ loco sederis non inde
cito recedas. Hec tria custodi ⁊ saluus eris.
¶ Abbas qdã ĩterrogauit Antoniuȝ dicẽs
Quid faciã? Cui Antonius. Non ꝯfidas in
tua iustitia: ventris ⁊ lingue sit tibi ꝯtinẽtia
⁊ ne penitearis de re transacta: dixit antoni
as. Et sicut pisces si in sicco tardauerĩt mo
riunt̃ ita ⁊ mõachi extra cellã tardãtes: aut
cum viris secularibus morãtes a qet̃ ꝓposi
to resoluunt̃. Iterꝝ dixit Antonius. Qui se-
det in solitudine ⁊ quiescit a tribus bell'eri
pit̃. s. auditus: locutionis: ⁊ visus: ⁊ ꝯ vnuȝ
tãtũmodo pugnam habebit. s. cordis Quidã
f̃res cũ q̊dã sene ad abbatẽ Antoniũ visitan
dũ venerãt. dixitqꝫ antõius fratribus. Bo
nũ comitẽ habuistis senẽ hũc? deinde dixit
seni. Bonos fratres inuẽisti tecũ Abba? cui
ille. Bonos quidẽ inueni: sed habitatio eorꝝ
non habet ianuã. Quicũqꝫ .n. vult intrat in
stabulũ: ⁊ soluit asinũ. Hoc ãt dicebat q̊niaȝ
oĩa q̃ erant in corde eorꝝ stati erãt in ore. di
xit abbas antõius. Scire ꝯuenit qm̃ sĩt tres
motus corporales: vnus qdem nãe: alius ex
ciborꝝ plenitudine: tertius ex demõe. Frat̃
qdã renũciauerat sclo: sed non plene: q: q̃dã
adhuc sibi retinebat cui Antonius. Uade ⁊
eme carnes: qui vadens emit carnes: ⁊ por
tans eas dum veniret lacerabant eũ canes.
cui antonius. Qui renunciãt sclo: ⁊ volunt
hr̃e peccunias ita ĩpugnantia demõibus di
scerpunt̃. ¶ Antonius dũ in heremo tedio
afficeret̃ dixit. Uolo dñe saluus fieri ⁊ nõ ꝑ
mittunt me cogitationes mee: Et surgẽs ex
iuit foras: ⁊ vidit quẽdã sedẽtẽ atqꝫ opantẽ
i⁊ deĩde surgẽtẽ ⁊ orãtẽ. Erat aũt angelꝰ dñi

⁊ dixit ei. Sic fac ⁊ saluus eris. ¶ Cũ qdã vice fratres de statu aiarũ ab Antonio que sissent seq̃nti nocte vox vocauit eũ dicens. Surge ⁊ exi ⁊ vide. Et ecce vidit quẽdã lõgũ ⁊ terribilẽ: caput vsqꝫ ad nubes tollẽtẽ q quosdã pẽnatos ad celũ volarꝫ cupiẽtes extẽsis mãib⁹ ꝓhibebat: ⁊ alios libere ꝑuolãtes retinere nõ poterat: ⁊ maximũ gaudiũ mixtũ cũ nimio dolore audiebat. Et intellexit aiaꝝ illũ esse ꝯsensũ ⁊ diabolũ ꝓhibentẽ: q quasdam obnoxias retineret: ⁊ de sanctoꝝ volatu quos retinere nõ poterat sic doleret. Aliqñ dũ cũ frĩbus oparetꝫ Antonius: suspiciẽs in celũ: cũ tristẽ visiõeꝫ vidisset ꝓuolutus ante deũ rogauit vt futuꝝ scelus auerteret Fratribus vero sup hoc eũ interrogãtibus cũ lachrymis ⁊ singultibus dixit: ꝙ inauditũ scelus seculis immineret. Uidi inqt altare dĩ a multitudine circũdãtiũ equoꝝ qui calcib⁹ oĩa discerpebãt. Magno.n. turbie fides catholica subuertetꝫ: ⁊ hoĩes iumentis siles xp̃i sacra diripient: factaqꝫ ẽ vox dñi dicẽs. abominabitꝫ altare meũ. Post duos aũt annos erũpentibus arrianis eccl'ie vnitatẽ sciderunt baptismũ ⁊ ecclesias polluerũt: ⁊ sup altaria christianos ad instar ouiũ mactauerũt Dux qdã Egypti arrianus noĩe Balach⁹: cũ ita ecclesiã dei infestaret vt v̾giẽs ⁊ mõachos nudatos publice v̾beraret: sic ei scripsit antonius. Uideo irã dei sup te veniẽtẽ: iã desine ꝑseq xp̃ianos: ne ira dĩ te occupet: q̃ ꝓximũ tibi minatꝫ interitũ. Infelix legit: ep'lam irrisit: ⁊ eã execrãs ad terrã ꝓiecit: portatores v̾berib⁹ multꝫ afficiens antonio ãt talia remãdauit. Quoniã tibi ẽ tãta cura de monachis: ad te quoqꝫ perueniet nr̃i disciplina rigoris. Post. 5. aũt dies equũ suũ mãsuetissimũ insidiẽs: morsu ip̃i⁹ eq ad terrã ꝓijcitur: corrosis atqꝫ laceratꝫ cruribus itra triduũ expirauit. Cũ qdã fratres v̾bum salutꝫ ab antonio quesiuissent: ait ille audistis dñm dicẽtẽ. Si quis te ꝑcusserit in vnã maxillã ꝓbe ei alterã: dicunt ei. Hoc iplere nõ possumus. Et ille. Saltẽ ď vna patietꝫ ferte ⁊ illi. Etiam nec h̾ possumus qbus antoni⁹. Saltẽ ne velitꝫ ꝑcutere magis q̃ꝫ ꝑcuti. ⁊ illi. Nec h̾ etiã possumus. tũc antonius dixit discipulo suo. Succos ꝑpara fratribus istis: qꝛ nimis delicati sunt. Sola orõ necessaria est vobis. hec in vitꝫ patrũ legũtꝫ. Tandẽ beatus Antonius cẽtesimo qnto anno vite sue fratres deosculãs in pace qeuit: sub Cõstãtino: qui cepit circa annũ dñi. 340.

¶ De noie sancti Fabiani.

Fabianus dꝛ q̃si fabriãus fabricãs beatitudinẽ supnaꝫ. i. eã sibi acqrẽs triplici iure. s. iure adoptõis: ẽptõis ⁊ debellatõis.

¶ De sancto Fabiano.

Abiãus ciuis romãus fuit: ⁊ cũ papa defuncto ꝓ alio eligendo ppl's cõuenisset: inter eos ⁊ ip̃e veĩt: rei exitũ ⁊ ip̃e scirꝫ volẽs. Et ecce colũba candida descendit sup caput ei⁹. Qð cũ oẽs mirarentꝫ: ab eis in papã eligꝫ. Hic vt ait Damasen⁹ papa ꝑ oẽs regiões septẽ diacones misit: ⁊ eisdẽ septẽ sbdiacões tradidit: q oĩum gesta martyrũ collegerũt. Hic vt ait Aimo: iꝑatori philippo volẽti ĩteresse pasche vigilijs ⁊ cõmunicare mysterijs restitit: nec ꝙusqꝫ peccata ꝯfiteretꝫ: ⁊ intꝫ penitẽtes staret: interesse ꝑmisit. Passus est ãt circa annũ dñi ducẽtesimũ qnquagesimũ tertiũ. Tãdẽ põtificat⁹ sui anno tredecimo iussu Decij capitꝫ obtrũcatõe martyrio coronatꝫ.

De noie sci Sebastiãi

Ebastianus dict⁹ ẽ a seq̃ns ⁊ beatitudo: ⁊ astin qð ẽ ciuitas: ⁊ ana qð ẽ sursũ: q̃si seq̃ns btitudinẽ ciuitatꝫ sũme ⁊ supne gl'e: h̾ est eã possidẽs ⁊ acqrẽs. Et h̾ qntuplici ꝯnario sꝫ Aug^m. paupꝑtate regnũ: dolore gaudiũ: laboꝛ reqẽ: ignominia gl'aꝫ: morte vitã. Ul' dꝛ Sebastiãus a basto. nã miles: Christ⁹: equ⁹: eccl'ia: bastũ siue sella Sebastian⁹: q̃ mediãte Christ⁹ in eccl'ia militauit: ⁊ de multꝫ martyrib⁹ victoriã obtinuit. Ul' Sebastiãus interp̃tatꝫ vallat⁹ vl' circuiẽs. vallat⁹ qꝛ sagitꝫ tanq̃ꝫ hericius fuit circũdat⁹. circuiẽs qꝛ oẽs martyres circuibat: ⁊ oẽs ꝯfortabat. De scõ Sebastião.

Ebastianus vir xp̃ianissimus narbonẽsis genere: ciuis mediolanẽsis: Diocletiano ⁊ Maximiano iperatoribus adeo car⁹ erat vt ꝑncipatũ ei prime cohortꝫ traderẽt: ⁊ suo aspectui iuberẽt semp astare. Hic militarẽ chlamidem

ad hᷣ'tiſi ferebat: vt xp̄ianoꝝ aīas quas ī toꝛ
mētis videbat deficere ꝯfoꝛtaret. Dū autē
p̄clariſſimi viri Marcellianus ⁊ Marcuſ
gemini fratres ꝓ fide xp̄i decollari deberēt
ad eos parētes aduenīūt: vt a ſuo ꝓpoſito
reuocarēt: aduenit ꝗ̄ mr̄ ⁊ ſoluto capite ſciſ-
ſiſq̄ʒ veſtibus vberibuſq̄ʒ oſ̄ſis aiebat. O p̄
dulces filij circūdat me īaudita miſeria ⁊ ī-
tolerabilis luctus. heu me miſerā amitto fi
lios meos ad moꝛtē vltro tēdentes: quos ſi
mihi hoſtes auferrēt: ꝑ media ſeq̄r bella ra
ptoꝛes. Si violēta iudicia ꝯcluderēt: car-
cerē irrūperē moꝛitura: nouū hᷣ pen̄di genuſ
eſt ī quo carnifex rogat̄ vt feriat: vita optat̄
vt ꝑeat: moꝛs īuitat̄ vt veniat. Nouus hic
luctus noua miſeria in q̄ natoꝝ iuuēt⁹ ſpōte
amittit̄ ⁊ parētū miſerāda cogit̄ ſenect⁹ vt
viuat. Hec dicēte mr̄e p̄r ſenioꝛ manib⁹ ad-
ducit̄ ſeruuloꝝ: ⁊ capite aſꝑſo puluere hm̄ōi
voces dabat ad celū. Ad moꝛtē vltro ꝓfici
ſcētibus filijs vale dictur⁹ adueni: vt que
mee ſepulture parauerā ī filioꝝ ſepulturis
īfelix expēdā: o filij mee bacculū ſenectutꝭ: ⁊
geminū meoꝝ viſceꝝ lumē: cur ſic moꝛtē di
ligitis. Venite huc iuuenes flere ſuꝑ iuue-
nes ſpōte ꝑeūtes. Venite huc ſenes ⁊ mecū
ſuꝑ filios meos plāgite. Huc accedāt p̄res:
⁊ ꝓhibete ne talia patiamini. Deficite plo
rādo oculi mei: ne videā filios meos gladio
cedi. hec dicēte patre aduenīūt ꝯiuges aſpe
ctibus eoꝝ ꝓꝓꝛios filios afferētes atq̄ʒ eiu-
lādo clamātes. Quibus nos dimittis. Qui
erūt hoꝝ īfātiū dn̄i. Quis nr̄as largas diui
det poſſeſſiōes. Heu q̄ꝫ ferrea pectoꝛa: quia
parētes deſpicitis: amicos reſpuitꝭ: vxoꝛes
abijcitꝭ: filios abdicatꝭ: ⁊ vos ſpōtaneos car
nificib⁹ exhibetꝭ. Inter hec aūt ceperūt viro
rū coꝛda molleſcere. Tūc ſctūs Sebaſtia. q
aderat erūpēs ī mediū dixit. o foꝛtiſſimi mi
lites Chꝛiſti nolite ꝑ miſera blādimēta coꝛo
nā deponere ſēpiternā: ſʒ ⁊ parētibus dixit.
Nolite timer̄ n̄ ſeparabūt̄ a vobis: ſʒ vadūt
ī celū vobis parare ſidereas māſiōes. Nā ab
īitio mūdi hec vita ī ſe ſpātes fefellit: ſe expe
ctātes d̾cepit: d̾ ſe p̄ſumētes irriſit: ⁊ ita nul
lū oīno certū reddidit: vt oībus ꝓbet̄ eē mē
tita. Vita hec admonet furē vt rapiat iracū
dū vt ſeuiat: mēdacē vt fallat. Ipa īꝑat cri-
mina: iubet facinoꝛa ſuadet iniuſta. Hec āt
ꝑſecutio quā hic patimur hodie excādeſcit
⁊ cras euāeſcit: ⁊ hodie exardeſcit: ⁊ cras re
frigeſcit: ſb vna hoꝛa īducit̄: ⁊ ſb vna hora ex
cludit̄. Doloꝛ āt eternus r̄nouat̄ vt ſeuiat:
augm̄tat̄ vt exurat: īflāmat̄ vt puniat. In
amoꝛe ꝗ̄ martirij nr̄os iā ſuſcitem⁹ affect⁹.
Ibi .n. diabol⁹ ſe vicere exiſtimat: q dū capit
captus eſt: dū tenet vict⁹ ē dū toꝛq̄t toꝛquet̄
dū vigilat occiſus eſt: ⁊ dū īſultat irriſus eſt.
Igr̄ dū btūs Sebaſtian⁹ hec ex oꝛe ꝓferret:
ſbito ꝑ vnā fere hoꝛā a ſplendoꝛe nimio d̾ ce
lo deſcēdēte illuminat⁹ ē: ⁊ ſb illo ſplendoꝛe
pallio cādidiſſimo amictus: ⁊ ab angel' ſeptē
clariſſimis circūdatus. Iuuēis ēt apparuit
iuxta eū dās ei pacē ⁊ dicēs. tu ſꝑ mecū eris
Cū āt beatus Sebaſtianus hec ⁊ his ſilia p̄
dicaret: zoe vxoꝛ Nicoſtrati in cuius domo
ſci cuſtodiebāt̄: q̄ loq̄lā amiſerat ꝓuoluta pe
dibus ei⁹ nutibus veniā poſtulauit. Tunc ſe
baſtianus ait. Si ego xp̄i ſuus ſū: ⁊ ſi va ſūt
oīa q̄ ex oꝛe meo hec mulier audiuit: ⁊ credi
dit: aperiat os eius qui aperuit os zacharie
ꝓphe domini. Ad hāc vocem mulier excla
mauit. Benedictus ſermo oꝛis tui: ⁊ bene-
dicti q oībus q̄ locutus es credūt. Vidi .n.
angelū libꝛū tenētē an̄ te: vbi oīa que dixiſti
ſcripta erant. Vir āt eius hᷣ audiens ꝓcidit
ad pedes ſancti Sebaſtiani: ſibi poſtulās in
dulgeri: ſtatiq̄ʒ abſoluēs martyres rogabat:
vt liberi abirēt. Qui dixerūt nullaten⁹ ſe de
ſerturos victoꝛiā quā cepiſſēt. Tātā igit̄ gra
tiā ⁊ v̄tutē vbis ſancti Sebaſtiāi dn̄s ꝯtule-
rat ꝙ nō ſolū Marcellianū ⁊ marcū in mar
tirij ꝯſtātia roboꝛauit: ſʒ ēt p̄rem eoꝛum noīe
Trāglinū: ⁊ mr̄eʒ cū multꝭ alijs ad fideʒ con
uertit quos oēs Policarpus p̄ſbyter bapti-
zauit. Trāquilinus aūt moꝛbo grauiſſimo la
boꝛās: mox vt baptizatus ē ſanitatē recepit
Prefectus aūt vꝛbis Rome: q ⁊ ipſe moꝛ-
bo grauiſſimo laboꝛabat: rogauit trāglinum
vt ad ſe adduceret eum: qui ſibi ſanitatē de
derat. Cum ergo ad eum veniſſet Po-
licarpus preſbyter ⁊ Sebaſtianus: ⁊ ipſe
eos rogaret: vt ēt ſanitateʒ recipet: dixit ei
Sebaſtianus vt pꝛius idola abnegaret: ⁊
ꝯfringendi ea ſibi ptātē traderet: ⁊ ſic ſanita
tē recipet. Cui cū Cromatius p̄fect⁹ diceret
ꝙ ſui ſui hᷣ facerēt. ⁊ n̄ ipſe dixit Sebaſtia.
Timidi deos ſuos ꝯfringere foꝛmidāt: ſʒ ⁊
ſi diabolus ea occaſiōe eos lederet: dicerēt
īfideles eos eē ob hᷣ leſos ꝙ deos ꝯfrigerēt:
ſicq̄ʒ Policarp⁹ ⁊ Seba. accicti pluſq̄ʒ. ꝛoo.
idola ꝯfregerūt. Poſt hᷣ aūt dixerūt Croma

cio. Cū nobis idola ꝯfringētib⁹ ſanitatē reci-
pere debuiſti: nec recepiſti certū eſt: qꝛ aut ī
fidelitatē nōdū abieciſti: aut aliq̄ idola reſer
uaſti. Tūc īdicauit ſe hēre thalamū in q̄ erat
oīs diſciplina ſtellaꝝ ꝓ q̊ pater ſuus pluſq̄ꝫ
ducēta pōdera auri expēderat: ⁊ ꝑ que futu
ra oīa ꝓuidebat. cui Sebaſtiā. Quādiu h̄ in
tegruꝫ habueris: teipm̄ integrum nō hēbis.
Cūq̄ꝫ adhoc ille aſſentiret Thiburti⁹ ei⁹ fili
us iuuēis egregi⁹ dixit. Nō patiar opus de
ſtrui tā ꝓclaꝝ. ſꝫ ne paterne ſāitati videar eē
ꝯtrari⁹ duo clibani accēdanť vt ſi deſtructo
opere pr̄ meus ſanitatē nō recepit: ambo vi
ri ꝯcremenť: cui Sebaſtiā. Sic fiat vt locu
tus es. Dū igiť illa ꝯfringerenť. angel⁹ ꝓfe
cto appuit: ⁊ ſibi a dn̄o ieſu ſanitatē redditā
nunciauit: ſtatiq̄ꝫ ſan⁹ effectus cucurrit poſt
eū: vt ei⁹ pedes obſcularet. q eū ꝓhibuit ex
eo ꝙ baptiſmuꝫ nondū recepat. Sicq̄ꝫ ip̄e ⁊
Thiburti⁹ filius ei⁹: ⁊. 1400. de eius familia
baptizati ſūt. Zoe aūt ab infidelib⁹ tēta ⁊ diu
cruciata emiſit ſpūꝫ. Qd̄ cū audiſſet Trāgli
nus ꝓrupit ⁊ dixit. Femine nos ad coronā ꝑ
cēdūt. vt qd viuim⁹? Ip̄e āt poſt paucos di
es lapidat⁹ ē. Sāct⁹ āt Tiburti⁹ ſup prunaſ
allatas ire iubeť: aut incenſuꝫ diīs īponere.
Qui ſibi ſignum crucis faciens conſtanter
ſup ip̄as nudis īgreſſus ē plātis dicēſ. Uide
tur mihi ꝙ ſup roſeos flores incedā in noīne
dn̄i nr̄i Ieſu xp̄i. cui Fabian⁹ ꝓfect⁹ dixit: qs
ignorat magicā artē xp̄m vos docuiſſe? cui
Tiburti⁹. Obmuteſce infelix. qꝛ nō es dign⁹
nomē tā ſanctū ⁊ tā melliflūuꝫ noīare. Tunc
irat⁹ ꝓfect⁹ iuſſit eū decolari. Marcelian⁹
āt. ⁊ marcus ſtipite affiguńť. Cūq̄ꝫ fuiſſēt af
fixi pſalētes dicebāt. Ecce q̄ꝫ bonū ⁊ q̄ꝫ iocū
dū. ⁊ cq̄b⁹ ꝓfectus. Infelices deponite amē-
tiā: ⁊ voſipſos liberate. cui illi. Nūq̄ꝫ tā be
ne epulati ſum⁹. Utinaꝫ tādiu nos eē ꝑmit-
tas q̄ꝫ diu copis tegimur indumēto. ¶ Tūc
ꝓfectus iuſſit eos lanceis per latera trāſuer
berari. Et ſic martiriū ꝯſumauerūt. Poſt
hoc ꝓfectus dioclitiano īꝑatori de ſebaſtiāo
ſuggeſſit. Quē ad ſe vocās dixit. Ego te inť
primos in palatio meo ſēꝑ habui ⁊ tu ꝯ ſalu-
tē meā: ⁊ in deoꝝ iniuriā hactenus latuiſti?
Cui ſebaſtian⁹. ꝓ ſalute tua chriſtū ſēꝑ colui
⁊ pro ſtatu romani impiī deū q in celis ē ſem
per adoraui. Tūc dioclitian⁹ iuſſit eū in me-
diū cāpū ligari ⁊ a militib⁹ ſagittari: Qui eū

ita ſagittis īpluerunt vt q̄ſi herici⁹ videreť
⁊ extimātes illū mortuū abierūt: q intra pau
cos dies liberatus ſtās ſuꝑ gradum palatiī ī-
ꝑatores venientes q̄ de malis xp̄ianis inſe-
rebāt dure redarguit. Dixerūtq̄ꝫ īꝑatores.
Iſte ne ē Sebaſtiā. quē diu ſagittꝭ īterfici iuſ
ſeramus? Cui Sebaſtiā. Ad h̄ me dn̄s ſuſci
tate dignat⁹ ē: vt ꝯueniā vos ⁊ redarguam
vos de malis veſtris q̄ chriſti famulis irro
gatis: Tūc īꝑator tādiu eū fuſtigari iuſſit: do
nec ſpiritū exalaret: fecitq̄ꝫ corp⁹ eius ī cloa
cā ꝓiīci ne a chriſtianis ꝓ martyre coleret.
ſanctus āt Sebaſtiā. ſeq̄nti nocte ſancte Lu
cie appuit: ⁊ corp⁹ eius ſibi reuelauit: ⁊ vt
iuxta veſtigia apoſtoloꝝ illud ſepeliret ꝓce
pit: qd̄ ⁊ factū ē. Paſſus ē aūt btūs Sebaſti
an⁹ ſub dioclitiano ⁊ maximiano īꝑatoribus
q ceperūt circa ānū dn̄i. 287. refert Gregori
us ī ꝓmo libro dialogoꝝ ꝙ q̄dā mulier in tu-
ſcia nuꝑ nupta cuꝫ ad dedicationē eccl'e ſci
Sebaſtiā. ab aliīs inuitata eēt in ipſa nocte
q̄ ſeq̄nti die ire debebat: carnis voluptate
ſtimulata a viro ſuo ſe abſtinere non potuit.
Facto aūt mane magis erubeſcēs vultū ho-
minis q̄ꝫ dei illuc ꝓfecta ē. Mox āt vt ora-
toriū vbi erāt reliq̄e ſācti Sebaſtiā. īgreſſa
ē: diabolus eā arripuit ⁊ corā oībus vexare
cepit tn̄ ꝓſbyter illius eccl'ie paliū altaris ar
ripiens eā operuit: ſꝫ diabolus ſtatiꝫ ip̄ꝫ pre
ſbyteꝝ inuaſit. Duxerūt āt eā amici ſui ad ī
cātatores vt ſuis incātotionib⁹ diabolū effu
garēt ſꝫ mox duꝫ incātareť iudicio dei legio
demonū. 66 6. in eā ingreſſi ip̄aꝫ acri⁹ ve
xare ceperunt. qdaꝫ āt vir noīe fortunat⁹ ſan-
ctitate ꝯſpicuꝯ ſuis ꝓcibus eā ſanauit. Legiť
quoq̄ꝫ in geſtis longobardoꝝ ꝙ tēpore gūꝑti
regis. italia tota tanta peſte ꝑcuſſa ē. vt vix
vnus alteꝝ ſufficeret ſepelire: ⁊ hec peſtis:
maxime rome ac papie craſſabať. Tūc viſi-
biliter bonus āgelus multi appuit: malo an-
gelo ſeq̄nti ⁊ venabulum ferēti: ꝓcipiēs vt ꝑ
cuteret: ac cedē faceret: quotiēs āt aliquam
domū ꝑcutiebat totiēs mortui inde efferebā
tur. Tūc cuidā diuinitus reuelatū eſt: ꝙ ne-
quaq̄ꝫ hec peſtis ceſſaret donec ſancto Se-
baſtiano altare papie ꝯſtrueretur: qd̄ qdem
ꝯſtructū eſt in eccleſia ſancti petri que dici
tur ad vincula. Quo facto ſtatim ceſſauit
illa quaſſatio ⁊ illuc a roma reliquie ſancti
Sebaſtiani martiris ſunt delate Ambro-

finis aũt in ꝑfacione sic ait Beati martyris
Sebastiani ꝑ ꝯfessione nominis tui dñe ve-
nerabilis sanguis effusus: simul ⁊ tua mira-
bilia manifestat. ꝙ perfecit in infirmitate v̓-
tutẽ: ⁊ nostris studijs dat ꝓfectum infirmis
apud te prestat auxilium. De nomine.

Gnes dicta ẽ agna: qꝛ mi
tis ⁊ humilis tanꝗ̃ Agna
fuit. Vel a greco quodam
agno quod ẽ piũ: qꝛ pia et
misericors extitit. Vl' agnes
ab agnoscendo. qꝛ viã ve
ritatis agnouit. Veritas
aũt sm̃ Augustinũ opponit̃ vanitati: ⁊ falsi-
tati. ⁊ duplicitati. q̃ tria a se remouit per vir
tutem quam habuit.

De sancta agnete

Gnes virgo prudentissi
ma vt testat̃ Ambrosius
qui eius passionẽ conscri
psit. i3º ãno etatis sue mor
tez ꝑdidit ⁊ vitam inue-
nit. Infantia qdẽ cõputa
batur in annis. ſꝫ erat se-
nectus mentis immensa: corpore iuuencula
sed aĩo cana: pulchra facie: sed pulchrior fi-
de: que duz a scholis reuertitur a ꝑfecti filio
adamatur. Cui ille gẽmas ⁊ diuitias innu-
merabiles ꝓmisit si ꝯsensum eius ꝯiugio nõ
negaret. cui agnes respõdit. Discede a me
fomes peccati. nutrimentum facinoris. pa-
bulũ mortis. qꝛ iam ab alio amatore ꝑuen-
ta sum. Cepitqꝫ ipm̃ suũ sponsũ ⁊ amatorẽ
a qnqꝫ cõmendare: que sponse in sponsis pre
cipue requirunt. s. a nobilitate generis a de
core pulchritudinis: a diuitiaꝝ abũdantia.
a fortitudine ⁊ potentie efficacia. ⁊ ab amo-
ris excellẽtia: sic dicẽs. Illũ amo qui longe
te ẽ nobilior ⁊ genere ⁊ dignitate: cuius ma-
ter virgo est. cuius pater feminaz nescit: cui
angeli seruiunt. cuius pulchritudinẽ sol ⁊ lu
na mirant̃: cuius opes nunꝗ̃ deficiunt: cui⁹
nunꝗ̃ diuitie decrescunt: cuius odore reui-
uiscunt mortui: cuius tactu ꝯfortant̃ infirmi
cuius amor castitas ẽ. tact⁹ sanctitas. vnio
virginitas. Hec aũt qnqꝫ ponit in quadam
auctoritate dicens. cuius generositas celsi-
or: Possibilitas fortior: aspectus pulchior:
amor suauior: ⁊ omni gratia elegantior. De
inde ponit qnqꝫ beneficia q̃ sibi sponsus cõ
tulit: ⁊ alijs sponsis ꝯfert. s. qꝛ eas fidei an-
nulo subbarrat: multiplici virtutuꝫ varieta
te eas vestit ⁊ ornat: passionis sue sanguine
eas signat vinculo amoris eas sibi copulat
⁊ thesauris celestis glorie eas ditat. sic di-
cẽs. Qui annulo suo subarrauit me: dexterã
meã ⁊ collũ meũ cinxit lapidibus ꝑciosis. in
duit me ciclade auro texta. ⁊ imensis monili
bus ornauit me. Posuit signũ in faciẽ meaꝫ
vt nulluꝫ preter eum amatorẽ assumã: ⁊ san
guis eius ornauit genas meas. Iã amplexi-
bus eius castis astricta suꝫ. Iam corpus ei⁹
corpori meo sociatuꝫ est. Ostendit mihi thesa-
uros incõparabiles: quos mihi se daturuꝫ si
in eo ꝑseuerauero repromisit. Audiens hec
insanus iuuenis lecto ꝓsternitur: ⁊ ꝙ amor
egrotet ꝑ alta suspiria a medicis apit̃. Cũqꝫ
pr̃ iuuenis eadẽ v̓gini replicaret: ⁊ illa ꝑoris
spõsi federa se violare ñ posse assentiret: ce
pit ꝑfectus ingrere: qs esset ille sponsus de
cuius se agnes potestate iactaret: cũ g̊ qdaꝫ
assereret ꝙ xp̃m spõsuꝫ suũ diceret. blandis
ꝑus ſmonibus: demuꝫ terrorib⁹ eaꝫ pulsat.
cui Agnes qcqd vis age. qꝛ qͦd q̃ris nõ po-
teris obtinere. Ipm̃. n. terrentẽ vt blandiẽ-
tem silr̃ deridebat. cui ꝑfectus Vnũ tibi de
duobus elige: aut cũ virginib⁹ dee veste sa-
crifica si tibi virginitas placet: aut cum me-
retricibus scortaberis: qꝛ. n. nobilis erat vi
sibi inferre nõ poterat. Et iõ titulũ sibi xp̃ia
nitatis imposuit: cui illa. nec sacrificabo dijs
tuis nec sordibus polluar alienis: mecuꝫ. n.
habeo custodẽ corporis mei angelũ domini
Tũc ꝑfectus iussit eã expoliari: ⁊ nudaꝫ ad
lupanar duci: Tantã aũt densitateꝫ capillis
ei⁹ dñs ꝯtulit: vt melius capillis q̃ꝫ vesti-
b⁹ tegeret̃. Ingressa aũt turpitudinis locuꝫ
angelũ dñi ꝑparatũ inuenit: q locũ claritate
nimia circũfulsit: sibiqꝫ stolam candidissimã
ꝑparauit. Sicqꝫ lupanar. locus fit oratiõis
adeo vt mundior exiret q̃ꝫ fuisset ingressa
q imenso lumini dabat honorẽ. Prefecti ãt
filius cũ alijs iuuenib⁹ ad lupanar venit. et
cos pri⁹ ad ipaꝫ inuitauit q ingressi: ſꝫ ex mi
raculo territi ꝯpuncti redierũt quos ille mi-
seros appellãs ⁊ ad eã furiẽs intrãs: cuꝫ eã
vellet ꝯtingere in ipꝫ lumẽ irruit: q cũ deo ñ
dedisset honorẽ ꝑfocatus: a diabolo expira-
uit: qͦd ꝑfect⁹ audiẽs cũ ingẽti ploratu ad eũ
venit: ⁊ cãꝫ mortis ei⁹ diligẽtius sciscitat̃: cui

Agnes ille cui⁹ volũtatẽ volebat pficeṙ potestatẽ i eũ accepit ⁊ occidit: nã socij eiusdez viso miraculo territi redierũt illesi. cui pfect⁹. In h appebit q̄ ñ magicis artibus h egisti: si ipetrare poteris vt resuscitet. Orãte agnete iuuẽis resuscitat ⁊ xp̃s ab eo publice p̃dicat ad h tẽploꝝ põtifices seditiões excitãtes in pplo exclamauerũt. tolle magnã: tolle maleficã q̃ mẽtes mutat: ⁊ aios aliciat. pfect⁹ ãt viso tãto miraclo eã liberaṙ voluit sȝ pscriptionẽ metuẽs vicariũ dereliqt ⁊ q: eã libaṙ non potuit tristis abscessit. Tũc vicari⁹ aspasius noie iussit eã in copiosũz ignem iactari. Sed in duas partes flamma diuisa: seditiosuz populũ exurebat. Tunc aspasius in gutture eius gladium immergi p̃cepit ⁊ sic xp̃s sponsus ei⁹ candidus ⁊ rubicund⁹ ip̃az sibi spõsam ⁊ martirem consecrauit. Passa ẽ aũt vt crediṫ tpe Constantini magni: q cepit circa annuz dñi. 306. Cũ igiṫ corpus ei⁹ xp̃iani ⁊ parentes ipsius cũ gaudio sepelirent. vix a paganis in eos lapides mittẽtibus euaserunt. Emerentiana aũt eius collactanea v̓go sanctissima licet adhuc cathecumina dũ iuxta sepulchꝛuz eius staret: ⁊ constanter gẽtiles argueret ab eis lapidata ẽ. Statimq̄z terremotus coꝛuscationes: ⁊ fulgura extiterunt adeo q̄ ex paganis plurimi pierunt: ita q̄ ipsi de cetero venientes ad sepulchꝛum virginis non leserunt. Coꝛpus autez sancte Emerentiane iuxta coꝛpus sancte agnetꝭ positũz est. Cũq̄z parentes eius octauo die iuxta tumulũ vigilarent: viderunt choꝛuz virginum vestibus aureis radiantẽ: iter quas viderunt beatã agnetem simili veste fulgentem: ⁊ a dextris eius agnuz candidioꝛẽ niue stãtẽ. Quibus illa. Uidete ne me quasi moꝛtuaz lugeatꝭ: sȝ congaudete mecuz ⁊ ꝯgratulamini: q: cũ his oĩbus lucidas sedes accepi. Propter hãc visionẽ celebraṫ festũ agnetis scdo. ¶ Constãtia aũt virgo filia Cõstãtini lepꝛa grauissima laboꝛãs: cũ hanc visionem audisset: tumuluz eius adijt. Et ibi dũ in oꝛatiõe psisteret obdormiuit: viditq̄z beataz agnetẽ sibi dicentez: Constanṫ age Cõstãtia. Si in xp̃m credideris: continuo liberaberis: Ad hanc vocez euigilans perfecte se sanataz inuenit: Que baptismum recipiens sup coꝛpus sancte agnetꝭ basilicã fecit: ⁊ ibi v̓ginitatẽ degens: multas exemplo suo ibidez virgines aggregauit. ¶ Quidã vir nomine paulinus in ecclesia sancte agnetis sacerdotij fungẽs officio: mira cepit carnis tẽtatiõe vexari. Sȝ cũ deũ offẽdere nollet a summo pontifice licentiã petijt ꝯhendi. Cuius simplicitatẽ ⁊ bonitatẽ papa ꝯsiderãs anuluz ei cũ smaragdo dedit: ⁊ iussit vt foꝛmose beate agnetꝭ imagini q̃ in sua eccl'a depicta erat ex pte sua pꝛecipet: vt se pmitteret desponsari. Cũq̄z h sacerdos imagini ipareat: illa ꝯtinuo digitũ ãnularẽ poꝛrigẽs: ⁊ ãnulo suscepto digitũ retrahẽs oẽz tẽtationẽ a sacerdote fugauit. Predict⁹ ãt ãnulus adhuc dr̓ in eius digito appere. Alibi tñ legiṫ q̄ cũ eccl'ia beate agnetꝭ rueret: papa qdã sacerdoti dixit se sibi velle quãdaz spõsaz custodiẽdaz ⁊ nutriendã. s. eccl'iã sãcte agnetꝭ cõmittere. dansq̄z ei ãnulũ iussit vt dictã imaginẽ disponsaret quã illa extẽdẽte ⁊ retrahẽte digitũ despõsauit. De hac v̓gine dicit Ambꝛo. i libro de v̓ginib⁹. Hãc senes: hãc iuuenes: hãc pueri: canãt. Nemo ẽ laudabilioꝛ q̄z q ab oĩb⁹ laudaṫ. Quot hoies tot p̃cões q martirẽ p̃dicãt dũ loquunṫ. Stupete vniuersi: q̄ iã diuitatꝭ testis extiterit. q̃ adhuc arbitra sui p etatẽ eẽ nõ posset. fecit deniq̄z vt ei de deo crederetur: cui de hoie adhuc nõ crederet: q: qđ vltra naturã ẽ h de auctoꝛe nature ẽ. Nouum martirij gen⁹ nõdum idonea pene ⁊ iã nata victoꝛie: certare difficil': habil' coꝛonari: magisteriũ v̓tutꝭ ipleuit: q̃ nõduz iudiciũ hẽbat etatꝭ. Nõ sic ad thalamũ nupta pperaret vt ad supplicij locũ leta successu. gradu festina v̓go pcessit. Itẽ Ambꝛo. in p̃fatione. Beata agnes generositatꝭ oblectamẽta d̓spiciẽs: celestẽ meruit dignitatẽ societatꝭ hũane vota ꝯtẽnens: eterni regis ẽ sociata ꝯsoꝛtio: p̄ciosam moꝛtem pꝛo chꝛisti confessione suscipiens simul est ei facta confoꝛmis.

¶ De Nomine sancti vincẽtij.

Incẽti⁹ dr̓ q̄si viciũ incendẽs vl' vincẽs incẽdia: vl' victoꝛiã tenẽs: Ipe. n. incendit. i. ꝯsumpsit vicia p carnis moꝛtificationẽ vicit incẽdia supplicioꝝ p cõstãtẽ penaꝝ ppessiões. victoꝛiã tenuit mũdi p ipi⁹ despectionẽ. Uicit. n. tria q̃ erãt in mũdo. s. falsos erroꝛes imũdos amoꝛes: mũdanos timoꝛes. quos vicit p sapiaz mũditiã ⁊ ꝯstãtiaz: de qb⁹ dic augustinus vt cũ oĩbus erroꝛis amoꝛib⁹ ⁊ timoꝛib⁹

vineatꝰ hic insidus: scōꝝ martyria docent
ꝛ docuerūt. Eius passiōem quidam beatum
Augustinum asserunt cōpilasse: quā prudē-
tius versibus luculenter exequitur.

¶ De sancto vincentio.

Incētius nobilis gn̄e. sꝫ fi-
de ac religione nobilior bti
Ualerij epi diaconus fuit
cui ep̄s: qꝛ ipeditioris erat
ligue vices suas ꝯmiserat
ꝛ ip̄e oroni ꝛ ꝯtēplatiōi va
cabat. Jussu igr̄ Datiāi p̄-
fidis valētiā trahuntꝰ: ꝛ diro carceri mācipā
tur. Cūqꝫ eos p̄ fame pena defecisse crede-
ret eos suo aspectui iussit astare: q̄s cū sanos
cerneret ꝛ gaudētes irat⁹ i hāc vocē ꝓrupit
Quid dicis tu Valeri: q sub noīe religiōis ꝯ̄
decreta p̄ncipū facis? Cū āt btūs valerius
leni⁹ rn̄deret dixit ei Vincēti⁹. Noli p̄r ve-
nerabilꝰ q̄si mēte timida submurmurarꝰ. sꝫ li-
bera voce exclama. Si ḡ iubes p̄r scē rn̄sis
iudicē aggredior. cui ille Jādudū tibi fili ca
rissime loq̄ndi curā cōmiserā: ꝛ nūc ꝓ fide q̄
astaim⁹ rn̄sa cōmitto. Tūc vincēti⁹ ꝯuersus
ad Datianū. hacten⁹ inq̄t a te s̄mo de negā
da fide porauit. sꝫ nefariū apud xp̄iāoꝝ pru
dentiā eē cognosce diitaꝫ cultū abnegādo bla
sphemare. Tūc irat⁹ Datian⁹ ep̄z i exilium
mitti p̄cepit: Vicentiū vo tanq̄ꝫ ꝯtumacē ꝛ p̄
sūptuosuꝫ iuuenē vt ei⁹ exēplo alij terreantꝰ
in eculeo distēsū mēbris oīb⁹ dissipari. Cūqꝫ
corpore tot⁹ dissiparetꝰ ait datian⁹. Dic mihi
vincēti vbi nūc tuū miserrimū corp⁹ ꝯspicis
At ille subridēs ait. Hoc ē qd̄ sp optaui ꝛ vo
tis oīb⁹ ꝯcupiui. Tunc irat⁹ p̄ses cepit ei oīa
gn̄a tormētoꝝ miari: nisi ei assēsū p̄beret: cui
Vincēti⁹. O felicē me. q̄ mihi irasci grauius
putas i eo melius incipis miseri. Insurge ḡ
miser ꝛ toto malignitatꝫ sp̄ū debachare. vi-
debis me dei v̄tute plus posse duꝫ torq̄or q̄ꝫ
possis ip̄e q torq̄s. Ad h̄ p̄ses cepit clamare
ꝛ carnifices virgis ꝛ fustibus v̄berare: ꝛ ait
Vincētius qd dicis Datiane? Ecce tu ipse
me vidicas de appitorib⁹ meis. Tūc p̄ses
amēs f̄cūs dixit carnificib⁹. Miserimi nihil
facitꝫ cur deficiūt man⁹ v̄re? Adulteros ꝛ pa
tricidas vicere potuistis. vt nihil intꝰ illata
supplicia celare possēt: ꝛ nūc sol⁹ Vincētius
v̄ra potuit supare tormēta. tūc carnifices pe
ctines ferreos vsꝫ ad itima costaꝝ fixerūt ita vt
de toto ei⁹ corpe sāguis effluerett: ꝛ solutꝫ co-
staꝝ ꝯpaginib⁹ viscera i̅tra paterēt: ꝛ ait da
tiāus. Cōmisere tui Vicēti vt possis tā pul-
chrā recupare iuuētutē: ꝛ ea q̄ supsunt lucra
ri tormēta. Et ait Vicētius. O venenosa di
aboli ligua. tormēta tua nō timeo. sꝫ h̄ soluꝫ
valdō metuo: q̄ te mihi fingis velle miseri.
Nā q̄ te magis iratū video eo ap̄li⁹ ꝛ magis
exulto. nolo vt aliqd minuas d̄ supplicijs vt te
victū i oībus fatearis. tūc ex eculeo deposit⁹
ad ignis patibulū ē rapt⁹ moras carnificum
arguēdo ad penā alacritꝰ ꝓpabat. craticulā ḡ
spōte ꝯscēdēs ibidē: assatꝰ exuritꝰ: cremaꝰ mē
brisqꝫ oīb⁹ vnci ferrei ꝛ ardētes lamie ĩfigū
tur Dūqꝫ sāguie flāma respgitꝰ vulnera vul
nerib⁹ ip̄rimūtꝰ. sal ĩsup i ignē spgitꝰ. vt i cor-
pus ei⁹ vndiqꝫ vulneratū resiliēs: stridēti-
bus flāmis crudeli⁹ cōburatꝰ. Jāqꝫ n̄ ad ar-
tus sꝫ ad viscera tela iaciūtꝰ. Jāqꝫ itima vi-
scera de ei⁹ corpe ex̄ labuntꝰ. intꝰ h̄ ille manet
ĩmobilꝰ: ꝛ sursū erectꝫ lumib⁹. dn̄z p̄catꝰ. Cūqꝫ
ministri h̄ datiano retulissēt: heu ait Datia-
nus victimini: sꝫ iā nūc vt i pena diuti⁹ viuat
ip̄z teterrimo carceri icludite ꝛ ibi testas acu
tissimas ꝯgerite: pedes ei⁹ ligno affigite sin̄
oī hūano solatio extēsū sic sup testas relig̃te ꝛ
cū d̄fecerit nūciate. fauētq̄ꝫ toti⁹ mistri cru-
deles dn̄o crudeliori: sꝫ ecce rex ꝓ q̄ miles
patitꝰ penā ꝯmutauit i gloriā. nā tenebre car
ceris ab imēsa luce expellūtꝰ testaꝝ aspitas i
oīuꝫ floꝝ suauitatē mutaꝰ pedes dissoluuntꝰ
ꝛ āgeloꝝ solatio venerādo p̄fruitꝰ. Cūqꝫ sup
flores cū angel' psalēs icederet: modulatio
dulcis ꝛ mira suauitas foris procul diffundi
tur. perterriti custodes cū p rimas carceris
qd̄ intus erat vidissēt ad fidem ꝯuersi sunt
Hec audiēs datianus amens factus ait: Et
qd ei ap̄lius faciem⁹? Ecce. n. victi sumus.
Trāsferatꝰ ad lectuꝫ ꝛ stramētꝫ mollioꝛib⁹ re
ponatꝰ: ne plus euꝫ gl'iosuꝫ faciam⁹: si forte d̄
fecerit i tormētꝫ: sꝫ poti⁹ recreat⁹ nouis iteꝝ
supplicijs puniatꝰ. Cū igr̄ ad stratū moliorē
d̄portat⁹ eēt. ꝛ ibidē paululū q̄euisset statiꝫ
sp̄m tradidit circa ān̄ū dn̄i 287. sb̄ diocliciāo
ꝛ maximiāo. q̄ audito datian⁹ vehemētꝰ expa
uit: ꝛ se sic uictū dolēs ait si n̄ potui cū supare
viuētē puniā vl' defūctū: ꝛ sic satiabor d̄ pe-
na: ꝛ sic poterit mihi ꝓuenire victoria iussu ḡ
daciāi corp⁹ ei⁹ i cāpū ab auib⁹ ꝛ bestijs de-
uorādū expōitꝰ sꝫ stati āgeloꝝ custodia p̄muitꝰ

ꝛ intactum a bestijs cõseruatur. Deniqꝫ cor
uus ingluuiei deditus. alias aues se maio-
res impetu alarũ abegit: ꝛ lupum occurren
tez morsibus ꝛ clamoribus effugauit. Qui
reflexo capite in aspectu corporis sacri fixus
cernitur: vt pote qui ibidem angelorum cu
stodiam mirabatur. Quod audiens datianus
ait. vt puto nec defunctũ potero superare. Jubet
ergo corpori eius ingentẽ molaz alligari ꝛ in pe
lago proijci. vt quod in terra a bestijs consumi nõ
potuit saltem in pelago a marinis belluis de
uoretur. Naute igitur corpus eius in pela
gus deferentes submergunt: sed ipsis nautis
velocius littora corpus petit. Quod a quadaz
matrona ꝛ quibusdaz alijs ipso reuelãte inue
nitur ꝛ ab eis honorifice sepelitur. ¶ De hoc
martyre sic dicit Augustinus. Beatus vin
centius vicit in verbis: vicit in penis: vicit
in confessione: vicit in tribulatione: vicit ex
ustus: vicit submersus: vicit tortus: vicit mor
tuus. Jtẽ torquetur vincentius vt exerceatur.
flagellatur vt erudiatur: tũditur vt solidetur: exuritur
vt purgetur. Ambro. in prefatione quadã de ipso sic ait
Torquetur vincentius tũditur flagellatur: ꝛ
exuritur: sed inuictus pro sancto noĩe animus nõ
concutitur plus ardens igne celi quam ferri: plus
nectitur timore dei quam seculi: plus voluit pla
cere deo quam foro: plus dilexit mori mũdo quam
dño. Jtẽ Augustinus. Anñ oculos nostros mi
randũ spectaculuz constitutum est iudex ini-
quus tortor cruẽtus: matyr inuictus: crudeli-
tatis pietatisqꝫ certamen. Prudentius quoqꝫ
qui claruit tempore theodosij senioris: qui cepit
anno dñi. 387. ipsum datiano rñdisse ait. Tor-
menta: carceres: vngule: stridẽsqꝫ flãmis la
mina atqꝫ ipsarum penarum vltima mors: chri-
stianis ludus est Tunc datianus. vinctũ re-
tortũ brachijs sursũ ac deorsum extendite
donec compago ossium diuulsa membratim
crepet: vel per lacunas vulnerũ iecur refectuz
palpitet. Ridebat hic miles dei manus cru
entas increpans: quod fixa non profundius in-
traret artus vngula. Cũ eẽt in carcere ange-
lus dixit ad eũ. Exurge martyr inclite exurge
securus: exurge ꝛ almis cetibus nr̃ sodalis ad
dere. O miles inuictissime fortissimorum fortior
teipsa ꝛ aspera tormenta victorẽ tremunt. Ex
clamat prudentius. Tu solus orbis inclyte:
solus brauij duplicis palmã tulisti: tu duas
simul pasti laureas. ¶ De. s. Basilio.

Basilius venerabilis ep̃s ꝛ
doctor precipuus: cuius vi
tam scripsit amphilotius Je
corni ep̃s quante sanctitatis
extiterit cuidaz heremite
nomine effrem in visu mõ-
stratũ est. Cum. n. dictus
Effrẽ in extasi positus eẽt vidit colũnã ignis
cuius caput vsqꝫ ad celũ pertingebat: ꝛ vocẽ
desuper audiuit dicẽtẽ. Talis ẽ magnus basi-
lius: qualis hec colũna ignis quã cernis. Veniẽs
igitur in ciuitatẽ in die epiphanie vt tãtũ vix
videre posset cũ vidissz eũ stola candida in
dutũ cum clericis suis venerabiliter procedentẽ
ait intra se. Ut video in vacuũ laboraui. Jste
enĩ cũ in tali honore sit positus nequaquã talis
põt esse quẽadmodũ cogitabã. Nos enim qui
portauimus pondus diei ꝛ estus nihil tale conse
cuti sumus: ꝛ hic cum in tali honore ꝛ cõsti-
patõe positus sit colũna ignis est: Miror ista
Basilius igitur in spiritu hec vidẽs fecit euz ad
se introduci. Qui cuz introductus esset vidit
linguã igneã per os eius loquẽtez. Et ait effrẽ
vere magnus Basilius. vere columna ignis
Basilius. vere spiritus sanctus loquitur per os
eius dixitqꝫ ei effrẽ. Obsecro dñe vt mihi im
petres quod grece loquar. cui Basilius. Rẽ dif
ficilẽ postulasti. Pro eo tñ orauit: ꝛ continuo
grece loqui cepit. ¶ Quidã alius heremita vi-
dẽs Basiliũ alias in pontificali habitu proce
dentẽ eũ despexit: iudicãs eũ in corde suo: quod
in tali pompa delectaretur. Ecce vox facta est
ad euz dicẽs. Tu Amplius delectaris in pal-
pando catte tue caudã: quam delectetur Basilius
in apparatu suo. ¶ Valens imperator fautor
arrianorum: ecclesiaz quãdã a catholicis abstu-
lit ꝛ arrianis dedit: Ad quẽ accedẽs Basili
us ait. Jmperator scriptũ ẽ. Honor regis iu
diciũ diligit. Et iterum. Judiciũ regis iustitia
Et cur cor tuuz imperauit: vt catholici eij-
cerenter de ecclesia ꝛ daretur arrianis Cui
imperator. Jterum ad contumelias reuerteris: O
basilij non decet te. ꝛ ille decet me pro iusti-
tia etiã mori: Tũc demosthenes prefectus epi-
stolarum imperatoris: fautor arrianorum ꝛ loquens
pro eis fecit barbarismũ. Cui ait Basilius.
Tuuz est de pulmentarijs regis cogitare: nõ
dogmata diuina decoquere. Qui mox confusus
tacuit. Dicit Jmperator Basilio vade ꝛ iudica
inter eos sed nõ secundum immoderatũ amorez

populi. Abiens ergo dixit corã catholicis: ⁊
arrianis vt fores eccl'ie clauderent ⁊ vtri-
usqꝫ ptis sigillo munirent: ⁊ ad quoꝝ oratio
nes aperirẽt: sua esset. Quod cũ oibꝰ placuisset
orantibus arrianis tribus diebus: ⁊ noctibꝰ
⁊ venientes ad fores ecclesie non sunt aper
te. Tunc Basilius ꝓcessione ordinata ve-
nit ad ecclesiam ⁊ facta oratiõe: leui ictu de
bacculo pastorali fores tetigit dicens. Tol-
lite portas principes vestras: ⁊ eleuamini
porte eternales ⁊c. ⁊ continuo sunt apte. Et
intrantes deo gratias reddiderunt: ⁊ reddi
ta est ecclesia catholicis. Fecit aũt impator
ꝓmitti multa Basilio. vt in historia tripar-
tita legit. vt sibi consentiret. ⁊ ille: Pueris
ista ꝯueniunt. Naꝫ qui diuinis assignantur
eloquijs corrumpe de diuinis dogmatibus:
nec vnã silabaꝫ patiuntur. Tũc imperator
indignatus. vt ibidem dicit. duꝫ de eius ex
ilio sententiam vellet scribere: primus scd̃s
⁊ tertius calamus fractus ẽ. Deinde tremor
magnus eius manuꝫ inuasit: vnde indigna
tus cartaꝫ fregit. ¶ Vir qdam venerabilis
noie Eradius filiam vnicã habebat: quã cõ
secrare domino disponebat. Sed diabolus
humani generis inimicus hoc aduertens
vnum de seruis predicti Eradij in amoreꝫ
puelle plurimũ inflammauit. Veruꝫ cuꝫ im
possibile cerneret: vt ipse qui seruus erat in
amplexus tam nobilis puelle accedere pos
set: ad vnum de maleficis accessit promit-
tens ei multam pecunie quantitatem. Si
ad hoc eum iuuare vellet: cui dixit malefi-
cus. Ego hoc agere non possum. Sed si
vis mittam te ad Diabolum meum domi-
num ⁊ si feceris ea que ipse tibi dixerit: tuuꝫ
desiderium obtinebis. ⁊ dixit iuuenis. Que
cũqꝫ dixeris mihi faciam. Ille ergo malefi-
cus epistolam ad diabolum fecit: ⁊ eam per
dictum iuuenẽ in hec verba transmisit. Quo
qdem mi domine oportet me festinãter ⁊ sol
licite quoscunqꝫ a christianoꝝ religione ab-
strahere ⁊: tue adducere volũtati: vt ps tua
quotidie multiplicet: misi tibi hunc iuueneꝫ
cupiditate in talẽ puellã exarsum: ⁊ postulo
vt suum desiderium assequatur: vt ⁊ in isto
glorietur: ⁊ alios tibi de cetero valeam ag-
gregare. Et dans ei epistolam dixit. Vade
⁊ tali hora noctis sta supra monumentũ gẽ-
tilis. ⁊ ibidem demones acclames: ⁊ hanc
cartam in aereꝫ exalta ⁊ statim aderunt tibi
Qui vadens demones inuocabat: ⁊ cartaꝫ
per aerẽ eijciebat. Et ecce adest ꝑnceps te-
nebraruꝫ vallatus multitudine demonoꝝ
ꝗ cũ epistolã perlegisset ait ad iuuenẽ. Cre-
dis in me vt tuaꝫ compleam voluntatẽ? qui
ait. Credo domine: cui diabolus. Abnegas
christũ tuuꝫ? qui ait Abnego. dixit diabolus
Perfidi estis christiãi. qꝛ qñ qdem mei opꝰ
hẽtis ad me venitis: quando autẽ desideri-
um vestrum assecuti estis statiꝫ me negatis
⁊ ad christũ vestruꝫ acceditis: ille autẽ quia
clementissimus est suscipit vos. Sꝫ si vis
vt tuam cõpleam voluntatẽ fac mihi manu
tua scriptuꝫ. quo ꝯfitearis te abrenunciare
christo: baptismati: ⁊ christiãe professioni: ⁊
meus sis seruus ⁊ mecũ in iuditio ꝯdemnã-
dus: ꝗ statim manu propria scriptum fecit q̃
liter xp̃o abrenunciaret: ⁊ se seruituti diabo
li mancipareт. Continuo igitur diabolus ac
cersiuit spiritus qui erãt sup fornicationẽ iu
bens eis vt ad ꝑdictã puellam accederẽt: ⁊
cor eius in amorẽ iuuenis inflãmarent. Qui
accedẽtes cor eius adeo accẽderunt: vt pu
ella se in terrã ꝓijceret: ⁊ ad patrẽ suũ lamẽ
tabiliter exclamaret: miserere mihi pater mi
serere mihi qꝛ dire torqueor pp amorem ta
lis pueri nr̃i. Miserere visceribꝰ tuis ⁊ pa
ternũ amorẽ mihi ostende: ⁊ puero quẽ amo
⁊ pro quo crucior me ꝯiũge. Sin ãt post mo
dicũ me morituraꝫ videbis: ⁊ pro me in die
iudicij rõnẽ reddes. Pater aũt eiulãs dicẽ
bat. Heu me miserũ qd cõtingit misere filie
mee. Quis meũ thesauruꝫ furatus ẽ? Quis
dulce oculorum meoꝝ lumen extinxit? Ego
te volebam celesti sponso ꝯiungere ⁊ per te
saluari putabaꝫ: ⁊ tu in amorẽ lasciuie insa-
nisti. Sine filia vt te sicut disposui dño con
iungã: ne ducas senectutẽ meaꝫ cum dolore
ad inferos. Illa ãt clamabat dicẽs. Pater
mi aut cito desideriũ meuꝫ ꝯple: aut moritu
raꝫ post modicũ me videbis. Cũ illa igitur
amarissime fleret ⁊ quasi insaniret: pater eiꝰ
in magna desolatione positus ⁊ amicoꝝ ꝯsi-
lijs deceptus suam voluntatem compleuit
⁊ eam puero in vxorem dedit: ac vniuersaꝫ
substantiam sibi tribuit dicens. Vade filia
vere misera. Cum ergo insimul permane-
rent: iuuenis ille ecclesiam non introibãt
nec sibi crucis signaculuꝫ faciebat: nec deo

ſe recomendabat. Unde hic notatus ē a nō-
nullis qui vxoꝛi ſue dixerunt: Scis qꝛ vir
tuus quē tibi elegiſti xp̄ianus non eſt: nec ec
cleſiaꝫ ingreditur. Qđ illa audiēs vehemē-
ter extimuit: ⁊ humo ſe pꝛoſternens vnguliſ
ſeipſaꝫ diſcerpens: pectus ſuum ꝯtundere
cepit ⁊ dicere. Heu mihi miſere: Cur nata
ſum aut ꝯtinuo rapta non ſuꝫ. Cuꝫ ergo vi-
ro ſuo q̄ audierat retuliſſet: Et ille neqꝗq̄
reꝫ ſic eē aſſereret: ſed omnino falſuꝫ qđ ip̄a
audierat affirmaret. Illa ait. Si vis vt cre
dam tibi ego ⁊ tu cras eccleſiā ingrediamur
Uidens ille ꝙ latere non poſſet: narrauit ei
totum oꝛdinē geſte rei. Qđ ille audiens ve
hementer ingemuit: ⁊ ad beatū baſiliū ꝓpe
rauit: eiqꝫ omnia que viro ſuo ⁊ ſibi ꝯtigerāt
enarrauit. Baſilius aūt pueꝝ vocans ⁊ oīa
ab eo audiēs dixit ei. Uis fili reuerti ad do-
minum: qui ait. Utiqꝫ dn̄e: ſed nō valeo: qꝛ
diabolo ſum ꝓfeſſūs. ⁊ xp̄m abnegaui: ⁊ ab-
negationis mee ſcriptuꝫ feci: ⁊ diabolo ip̄m
dedi. cui Baſilius. Non eſt tibi cure: beni-
gnus enim eſt dominus ⁊ te penitentē ſuſci-
piet: Et ꝯtinuo appꝛehendens pueꝝ ſignuꝫ
crucis in eius fronte fecit. ⁊ ꝑ tres dies eum
recluſit: poſtea eum viſitauit: ⁊ dixit. Quo-
modo te habes fili: qui ait. In magna ſū dn̄e
defectione. nec ſufferro clamoꝛes eoꝛuꝫ nec
terroꝛes ſeu dilapidationes. Tenētes enim
manu ſcriptū meū cauſant me dicētes. Tu
veniſti ad nos ⁊ nō nos ad te: ⁊ dixit ſanctꝰ
Baſilius. Noli timere fili tantūmō crede.
Danſqꝫ ei modicā eſcaꝫ facienſqꝫ ſignū cru
cis iteꝝ cū recluſit ⁊ pꝛo eo oꝛauit. Poſt ali-
quot dies eum viſitauit ⁊ ait. Quomodo te
habes fili: Qui ait. Pater a longe clamoꝛeſ
coꝛum ⁊ minas audio: ſed eos non video. ⁊
dans ei iterum eſcam ⁊ ſignans ⁊ claudens
oſtium abijt ⁊ pꝛo eo oꝛauit: ⁊ quadrageſimo
die rediens dixit. Quō te habes. Reſpōdit
bene habeo ſancte dei vidi. n. te hodie ī vi
ſu pugnantem pꝛo me. ⁊ diaboluꝫ vincentē
Poſt hec eum educens omnem clerum ⁊ re
ligioſos ⁊ populuꝫ ꝯuocauit: ⁊ omnes pro eo
oꝛare admonuit. Tenenſqꝫ manū pueri du-
cebat ad eccleſiā. Et ecce diabolus cū mul-
titudine demonū ad euꝫ venit ⁊ viſibiliter
appꝛehendens puerum conabat̄ eum raper̄
de manu eius. Et cepit clamare puer: San
cte dei adiuua me. Et tāta euꝫ impꝛobus cō
ſtantia aggreſſus eſt: vt etiā ſanctum impel
leret trahens pueꝝ: q̄ ait ad euꝫ. Impꝛobiſ
ſime nō ſufficit tibi ꝑditio tua: niſi ⁊ dei mei
tentes plaſma. Diabolus aūt dixit ad eum
multis audiētibus. Pꝛeiudicas mihi o ba-
ſili. Tunc omnes clamauerūt chyrieleiſon
Dixitqꝫ ad euꝫ baſilius. Increpet te domi
nus diabole. qui ait p̄iudicas mihi Baſili.
Nō abij ego ad euꝫ ſed ipſe ad me. Abnega
uit xp̄m ſuum ⁊ pꝛofeſſus eſt mihi. Ecce ſcri
ptum eius in manu habeo. qui ait. Nō ceſſa
bimus oꝛare donec ſcrptū reddas. Et oꝛan
te baſilio ⁊ tendente in celū manus: ecce car
tha per aerem delata ⁊ ab omnibus viſa ve
nit ⁊ impoſita eſt in manibus baſilij. Quam
ille ſuſcipiens dixit puero. cognoſcis has lit
teras frater. Et ille: etiaꝫ manu mea ſcripte
ſunt ⁊ frangens baſilius ſcriptuꝫ ꝑduxit eū
ad eccleſiaꝫ ⁊ dignū euꝫ fecit ſancto miniſte
rio: ⁊ bene inſtruens ⁊ regulā ſibi dās reddi
dit eum vxori ſue. ¶ Mulier q̄dam pecca-
ta multa habens ⁊ ea in carta ꝯſcribens in fi
ne quoddaꝫ grauius ꝯſcripſit ⁊ ſcriptū ipſū
beato baſilio tradidit rogans vt pꝛo ea oꝛa-
ret ⁊ ſuis oꝛatiōibus ipſa peccata deleret. q̄
cum oꝛaſſet ⁊ mulier chartaꝫ aperuiſſet oīa
peccata p̄ter iſtud grauius deleta inuenit.
Que ait ad Baſiliuꝫ. Miſerere mei ſerue
dei ⁊ pꝛo hoc mihi indulgentiā impetra: ſi-
cut pꝛo alijs impetraſti. q̄ ait ad illā. Rece-
de a me mulier qꝛ homo peccatoꝛ ego ſuꝫ in
digens indulgentia ſicut tu. Cuꝫ autem illa
inſtaret dixit ei. Uade ad ſanctū viꝝ Effrē
⁊ ea q̄ poſtulas tibi poterit impetrare. Que
cum abijſſet ad ſanctum viꝝ effrē: ⁊ cur ad
eum a ſancto baſilio miſſa ſit intimaſſet: Ille
ait: Recede qꝛ homo peccatoꝛ ſum. Sꝫ re-
di filia ad baſilium. ⁊ qui tibi pꝛo ceteris ve
niā impetrauit: pꝛo iſto quoqꝫ impetrare va
lebit. Feſtina cito vt eū viuū inuenias. Que
cum in ciuitatē veniſſet ecce baſilius ad tu-
mulū ferebatur. Illa aūt poſt eū clamare ce
pit ⁊ dicere. Uideat deꝰ ⁊ iudicet inter me
⁊ te: qꝛ nolens placare deū ꝓ me: ad aliū trā
ſmiſiſti me: Tunc ꝓiecit chartā ſup feretruꝫ
⁊ poſtmodicū illā recipiens ⁊ aperiēs illud
peccatum penitus deletum inuenit. Sicqꝫ
ipſa ⁊ omnes q̄ aderāt deo immēſas gratias

reddiderunt. ¶ Ante autem ꝗ̄ vir dei mi
graret a corpore positus ĩ infirmitate qua ⁊
mortuus est: quendaʒ iudeū nomine ioseph
medicinali arte valde ꝑitum: quem vir dei
multum diligebat: eo ꝙ se illū ↄuersurum ꝑ̄
uidebat ad fidē. quasi opera eius indigeret
vocauit. Ille vero eius pulsuʒ tāgens ⁊ ex
tactu mortē in ianuis esse cognoscens: dixit
familie. Que ad sepulturam necessaria sūt
preparate: q꞉ ↄtinuo morietur. Qđ basilius
audiens dixit ei. Nescis quid dicis. Cui io
seph. Crede domine q꞉ sol cum sole occidet
hodie. Idest tu sol cū sole occides hodie. cui
dixit basilius: quid dicis si nō moriar hodie
cui ioseph: non est possibile dn̄e. Et basilius
Et si in crastinum vsqꝫ ad horā sextā super-
uixero qđ facies. Et ioseph ait: si vsqꝫ ad il
lam supuixeris horam vtiqꝫ ego moriar. Et
basilius etiam moriaris peccato: viuas aūt
xp̄o. ⁊ ille. Scio quid dicis. si vsqꝫ ad illā ho
rā supuixeris faciā qđ hortaris. Tunc bea-
tus basilius licet ꝫm naturā ilico moriturus
esset: a domino tñ mortis inducias impetra
uit: ⁊ vsqꝫ crastinū in horā nonaʒ vixit. Qđ
ioseph vidēs ⁊ stupens in xp̄m credidit. ba-
silius autem virtute animi imbecilitatē cor
poris superans de cubili suo surrexit: et ec-
clesiam ingrediens eum suis proprijs mani
bus baptizauit. Postea vero ad lectulū su-
um redijt: ⁊ statim spirituʒ deo feliciter red
didit. Floruit circa annuʒ domini. .370.

¶ De beato ioanne Elemosinario.

Oannes elemosinarius:
patriarcha alexandrinus q̄
daʒ nocte in orōne persi-
stens: vidit quandā pucl
laʒ pulcherimā sibi assistē
tem ⁊ coronā oliuaꝝ in ca
pite baiulanteʒ. Quā ille
videns nimiū stupefcūs q̄ esset exquisiuit: ⁊
illa. Ego suʒ misericordia q̄ dei filiuʒ de ce-
lo adduxi: me spōsaʒ accipe ⁊ bene tibi erit.
Intelligens ꝰ ꝑ oliuaʒ misericordiam desi-
gnari ab illa die fcūs ē sic misericors vt ele-
ymō. i. elemosinarius vocaretur. Paupes
aūt suos dn̄os semper appellabat: ⁊ ide ho-
spitalarij hn̄t etiā vt paupes dominos suos
vocēt. Omnes igitur suos famulos ↄuoca-
uit eisqꝫ dixit: Euntes per totam ciuitatem
conscribite mihi vsqꝫ ad vnuʒ omnes dn̄os
meos. Illis vero non intelligentibus dixit
Quos vos egenos vocatis: istos ego domi
nos ⁊ auxiliatores predico. Isti enim nobis
vere auxiliari ⁊ celeste regnum donare po-
terunt. ¶ Volēs homines ad elemosinā in-
uitare narrare consueuit ꝙ paupibus semel
se ad solē calefacientibus ceperunt inuicem
de elemosinatoribus cōferre ⁊ bonos collau
dare: ⁊ malos vituperare. Erat autem qui
dam theloneareus noīe Petrus diues val
de: ⁊ ꝑpotens: sed nimis pauperibus ĩmise
ricors: q꞉ ad domū suam accedentes cū ĩdi
gnatione nimia repellebat. Cū ergo nullus
illoꝝ inuentus fuisset qui elyn̄ā in domo sua
recepisset: vnus illoꝝ dixit. Quid vultis mi
hi dare si ego hodie ab eo elynaʒ accipiam?
Et faciens cū eis pactū: domuʒ eius venit:
⁊ elyn̄ā postulauit. At ille domum reuertēs:
⁊ pauperem ꝑ̄ foribus videns: cū mancipiū
eiꝰ panes siliginis ĩ domū deferret: ille lapi
dē ñ iueniēs panē vnū siliginis arripuit ⁊ cū
furore eū inde ꝑcussit: quē ꝓtinus accipiēs
paupꝑ ad socios redijt: ⁊ ꝙ đ manu eiꝰ elyn̄ā
accepit idicauit. Post duos dies ĩfirmatus
ad mortē vidit se an̄ iudiciū stare: ⁊ mauros
quosdā supꝑ staterā eiꝰ mala appēdere: ex al-
tera aūt parte statere qđā đalbati tristes sta
bant eo ꝙ nihil qđ ibi apponerēt iuēire va
lebant: tūc vnus eoꝝ dixit. Uere nihil hēmꝰ
nisi vnū panē siliginis quē an̄ duos dies xp̄o
dedit coactus. Quē dū supꝑ staterā ponerent
eq̄litas vt sibi videbat̄ fcā ē. Dixerūt ꝰ ei.
Adauge ad siliginē hāc: alioqn te mauri ap
ꝑhendēt. Euigilās aūt ⁊ liberatus dicebat.
Pape. Si vna siligo quam ꝑ furorē iactaui
ita ꝓfuit: q̄to magis oīa sua idigētibus elar
giri? ¶ Quadā igr̄ die cū optimis vestibus
indutus ꝑ viā ꝑgeret qđā naufragus ab eo
vestimētū postulabat. Cōtiuo āt ille ꝑcioso
vestimēto se expoliauit: ⁊ illi dedit. Qđ ille
accipiēs stati vēdidit. Cū āt thelonearīꝰ re-
diret: ⁊ vestimētū suspēsuʒ videret ↄtristatꝰ
est valde adeo vt nec cibū sūere vellet di-
cēs. Nō ñ fui dignꝰ vt mei memoriā hēret
egenꝰ. Et ecce dū dormiret vidit quēdā supꝑ
solē fulgētē: ⁊ supꝑ caput cruceʒ ferētē: ⁊ hn̄tē
indutū vestimētū qđ dederat egeno: ⁊ dice
bat sibi. Quid ploras petre? Qui cū cām sue
tristitie sibi dixisset: ille ait. Cognoscis h? Et

ille etiã domine: ⁊ dñs ad eum. Illo ego ve
stitor ex quo mihi dedisti: ⁊ gratias ago bone
voluntati tue: quoniã frigore affligebar: ⁊ co
operuisti me. In se ergo reuersus cepit ege-
nos beatificare ac dicere. Uiuit dominus:
non moriar donec fiam vnus ex eis. Dans
ergo pauperibus: que habebat. ⁊ accersito
notario suo dixit ei. Secretũ volo tibi com
mittere: qđ si propalaueris: aut si me non au
dieris barbaris vendã te. Dansqꝫ ei decez
libras auri dixit ei. Uade in sanctã ciuitatẽ
⁊ merces tibi eme. ⁊ me alicui christiano ven
de: ⁊ pauperibus p̃cium tribue. Illo autem
recusante dixit ei. Si me non audieris ego
barbaris vendam te. Ducẽs ẽ eum vt dixe
rat cuidã argentario vestibus sordidis idu
tuz tanqꝫ suũ seruum vẽdidit ⁊ triginta nu-
mismata inde accipiẽs paupibus erogauit.
Petrus ẽ omnia officia vilia faciebat: ita ꝙ
ab omnibus ꝯtemnebatur: ⁊ ab alijs seruis
frequenter percutiebatur: ⁊ etiã iam amẽs
appellabatur. Dominus aũt sibi freqũẽter
apparebat: ⁊ vestimenta ⁊ alia ostendẽs ipz
consolabatur. Ueruz imperatore ⁊ vniuer-
sis de amissione tanti viri dolentibus: qdaz
vicini eius a ꝯstantinopoli ad visitandũ lo-
ca sancta venerunt ⁊ a domino ipsius inui-
tati: cum prandꝫerent sibi adinuicez in aure
dixerunt ꝙꝫ similis est puer iste domino pe-
tro Thelonerio. Et curiose respicientibus
vnus dixit. Uere dominus petrus ẽ. Sur-
gam ⁊ tenebo eum. Quod ille aduertens la
tenter fugit. Erat autem ostiarius surdus ⁊
mutus q per signuz hostium aperiebat. Cui
petrus vt sibi aperiret nõ signis: sed verbis
imperauit. Et ille continuo audiẽs ⁊ loquel
lam recipiens sibiqꝫ respondens ei aperuit
⁊ domuz regrediens cunctis de eius loquel
la mirantibus dixit. Ille qui coquinam facie-
bat exit ⁊ fugit: sed videte ne dei sit seruus
Cum enim mihi dixit: tibi dico aperi: mox ex
ore eius flamma exijt que linguã ⁊ aures me
as tetigit: ⁊ ꝯtinuo auditum ⁊ loquellam re-
cepi. Et exiliẽtes vniuersi ⁊ ꝯcurrẽtes post
eum: ipsum amplius inuenire non potuerũt
Tunc omnes de domo illa penitentiam ege
runt: eo ꝙ talem virum sic viliter tractaue-
runt. ¶ Monachus qdam vitalis nomine
volens sanctum Joannem tẽtare si posset si

bi verbis ꝑsuaderi ⁊ ad scandalum facile in
clinari. Ingrediens ẽ ciuitatem omnes pu-
blicas meretrices ꝯscripsit. Intrabat ẽ ad
illas per ordinẽ dicens cuilibet. Dona mi-
hi noctem istam ⁊ noli fornicari. Ipse aũt do
mum eius intrans in angulo flexis genibus
tota nocte in oratione stabat ⁊ pro illis ora-
bat ⁊ postea mane exibat cuilibet precipiẽs
ne alicui reuelaret. Una autẽ vitaz eius ma
nifestauit. Que stati3 orante sene a demone
vexari cepit. Cui omnes dicebant. Reddi-
dit tibi deus qđ merebaris: quoniã mentita
es. Ut fornicetur enim. ingreditur pessimus
iste ⁊ non propter aliud. Uespere autem fa-
cto dicebat predictus Uitalis cunctis audi
entibus. Uolo ire q: talis domina expectat
me. Multis vero illum criminantibus re-
spondebat: Nunqnid ego non habeo corpꝰ
vt omnes: aut monachis solum iratus ẽ de-
us? Uere ⁊ ipi homines sunt vt ceteri. Di-
cebant ãt qdam. Accipe tibi mulierem vnã
abba: ⁊ muta habituz vt non scandalizes ho
mines alios. Ille aũt fingens se iratuz dice
bat. Uere non audiam vos ite a me: q vult
scandalizare scandalizetur ⁊ det de fronte i
parietez. Nunqd iudices ꝯstituti estis sup
me a deo? ite ⁊ de vobis curam habete: vos
ꝑ me non redetis rõnem. hec cuz clamore
dicebat. Cumqꝫ ad beatum Joannem q̃rimo
nia deferretur. cor eius deꝰ indurauit ne his
fidem adhiberet. Deprecabatur aũt deum
vt post mortem suã opus suuz alicui reuela
ret vt non imputaretur in peccatũ his q de
eo scandalizabant. Multas igitur de predi
ctis mulieribus ad conuersionem perduxit
⁊ in mõasterio plurimas collocauit. ¶ Quo
dam mane dum ab vna illarum egredere-
tur obuiauit ei quidam ingrediens ad for-
nicãdum cũ ea. Dansqꝫ ei alapã dixit Usqꝫ
quo pessime non emendas te ab his tuis im
mũdicijs: Et ille. Crede mihi accipies a me
talem alapaz vt tota Alexandria ꝯgreget.
Et ecce postmodũ diabolus in spetie mauri
sibi alapã dedit dicẽs. Hec ẽ alapa quã mit
tit tibi abbas vitalis: ⁊ statim a demonio ve
xat: ita ꝙ ad voces eius oẽs currebãt. Sed
tñ penitens per eiꝰ orationem liberatus est.
Uir aũt dei morti appropinquans hanc scri
pturã reliqt. Nolite añ tp̃s iudicare. Mu

lieribus autem ꝯfitentibus que faciebãt oẽs
glorificabãt deũ: ⁊ precipue beatus Joãnes
dicens. Utinã alapã quã ille accepit accepis
sem ⁊ ego. Quidã paup i habitu ꝑegrini ad
ioãnẽ venit: ⁊ ab eo elemosynã postulauit.
At ille vocato dispẽsatore dixit: Da ei sex
nũmismata. Que ille accipiẽs ⁊ abiẽs habi
tũ mutauit: ⁊ iterũ ad patriarchã rediẽs ab
eo elemosynam postulauit. Jlle aũt dispẽsa
tore vocato dixit. Da ei sex aureos: quos
cũ sibi dedisset: ⁊ ille abijsset dixit ei dispen
sator. Per orõnes tuas p̄r idẽ iste hodie mu
tato habitu bis accepit. Btũs aũt ioãnes q̃
si hoc nescire dissimulauit. Jterũ ille tertio ha
bitũ mutãs ad. b. Joãnem venit ⁊ elemosy-
nã postulauit: tũc dispẽsator. b. Joãnem teti
git inuẽs ꝙ ille eẽt. Cui btũs Joãnes r̃ndit
Uade ⁊ da ei duodecim numismata: ne for
te sit dñs meus iesus xp̄s q tentare me velit
vtrũ possit hic plus accipere q̃ʒ ego dare.
¶ Quadã vice cũ patrici⁹ quidã pecuniã
eccl'ie in mercationibus ponere vellet ⁊ pa
triarcha nullatenus ꝯsentiret: sed pauperi
bus eã dispẽsare vellet: ambo plurimũ ꝯtẽ
dentes irati abinuicẽ recesserunt. Adueni
ente hora vndecima mãdat patriarcha per
archip̄sbyterũ patricio dicẽs. Dñe sol ad oc
casũ est. Q̃d ille audiẽs lachrymis infusis
ad eũ venit ⁊ veniã postulauit. Cũ qdã su⁹
nepos a quodã tabernario grauẽ iniuriã au
diuisset ⁊ ex h̓ patriarche lamẽtabiliter cõ-
querẽs nullaten⁹ ꝯsolari posset: patriarcha
r̃ndit. Et quõ est ausus aliqs tibi ꝯtradice-
re: ⁊ os suũ ꝯtra te aperire? Crede fili mee
paruitati qm̃ faciã in eo hodie talẽ rẽ vt to
ta alexãdria miref. Q̃d audiẽs ille ꝯsolatio
nẽ recepit: putãs q2 eũ faceret vehemẽter
verberari. Uidẽs ioãnes ꝙ ꝯsolationẽ rece
pisset pedes eius osculatus est dicens. Fili
si vere nepos mee humilitatis existis ꝑpa-
ra te ⁊ flagellari ⁊ cõuitia pati ab oĩbus. Ue
ra eniʒ cognatio nõ ex carne ⁊ sanguine: sed
ex virtute mentis agnoscitur. Cõfestiʒ igif
ꝓ illo hoĩe misit ⁊ ab oĩ pẽsione ⁊ tributo li-
berũ eẽ fecit ⁊ oẽs audiẽtes mirati sũt ⁊ in-
tellexerũt hoc eẽ q̃d dixerat: faciã in eũ talẽ
rem vt tota alexãdria miref. ¶ Audiẽs pa
triarcha ꝯsuetudineʒ eẽ ꝙ mox vt iperator
coronat⁹ ẽ ꝯfestiʒ monumẽtorũ edificatores
sumũt quatuor vel qnqʒ minutias marmorũ
pusillas diuersi coloris: ⁊ igrediẽtes ad im-
peratorẽ dicũt. De q̃li marmore vel metal
lo iubet iperiũ tuũ sibi fieri monumẽtũ. Jmi
tatus h̓ monumẽtũ fieri ꝑcepit: sed tñ vsqʒ
ad obitũ suũ illud imperfectũ manere ꝑce-
pit. Ordinauitqʒ aliquos q ad eum celebri
festiuitate cũ clero ꝑsisteret: accederẽt sibi-
qʒ dicerẽt. Dñe monumẽtũ tuũ iperfectuʒ
est: ꝑcipe vt ꝯsumef: eo ꝙ nescias qua hora
fur veniat. ¶ Diues quidã cũ vidisset bea
tũ ioannẽ in stratu viles pãnos haberẽ: eo ꝙ
ceteros paupibus erogasset: q̃dã valde ꝑ
ciosũ coopimentũ emit ⁊ btõ ioãni tradidit.
Qui cũ istõ nocte sup se hẽret tota nocte dor
mire nõ potuit: cogitans ꝙ. 300. dñi sui d̓ tã
to ꝑcio coopiri possent. Tota igif nocte la-
mentabaf ⁊ dicebat. Quãti incenati: q̃ʒti i
foro pluuijs madefacti: q̃ʒti ꝑ frigore denti-
bus stridẽtes hodie dormierunt. Tu vero
grãdes pisces deuorans ⁊ in thalamo reqe
scens cũ oĩbus malis tuis: ĩsup te cooptorio
36. numismatũ te calefacis. Humilis ioãnes
alia vice h̓ nõ vestief: statimqʒ facto mane
illud vẽdi fecit ⁊ ꝑciũ paupibus erogauit.
Q̃d audiẽs ille diues ip̄m cooptoriuʒ sc̄do
emit ⁊ btõ ioanni tradidit: rogan vt ipsũ de
cetero nõ venderet: sed sup seipsũ teneret.
At ille istud accipiẽs iussit iterũ vẽdi ⁊ dñis
suis ꝑciũ erogari. Q̃d ille diues audiẽs ite-
rũ abijt ⁊ ipsũ redemit ac btõ ioanni detulit
eiqʒ gratulabundus dixit. Uidebimus qs
deficiet aut tu vẽdendo: aut ego redimẽdo.
Et sic suauiter quasi diuitẽ illuʒ vindemia
bat dicẽs: ꝙ posset aliqs intẽtione dãdi pau
peribus diuites talr̓ expoliare nec peccat.
Duo. n. lucraf talis: vnũ q2 aĩas illorũ sal-
uat. alterũ qm̃ ex h̓ mercedẽ nõ modicã acci
piet. ¶ Uolẽs btũs ioãnes hoĩes ad elemo
sinã ꝓuocare narrare ꝯsueuit de sc̄õ serapi
one ꝙ cũ amictũ suũ paupi tribuisset: ⁊ alte-
ri obuiãs q frigus patiebaf tunicam silr̓ tri
buisset: ⁊ euãgeliũ tenens nudus sederet in
terrogauit eũ quidã dicẽs. Abba qs te ex-
poliauit. Et demõstrãs euãgeliũ ipsũ dixit.
Jste me expoliauit. Al's autem aliũ paupe-
rem videns euangeliũ ipsũ vẽdidit ⁊ pau
peri preciũ dedit. Qui dum interrogaretur
vbi ipsũ euangeliũ haberet. R̃ndit. Euan-

gelium precepit dicens. vade τ vende oia que habes τ da pauperibus. Seipſꝫ ergo habebam: τ ſeipm̄ vendidi τ tradidi vt mandabat. Cū cuidam elemoſynā petenti dari pcepiſſet beatus ioannes quinqꝫ nummos: indignatus ille ꝙ maiorē ſibi elemoſynā non feciſſet continuo ad contumelias ipſius prurupit ac in eius faciem conuiciari cepit. Qđ ei⁹ famuli audientes etiam in eū voluerūt irruere ac ipſum grauiter cedere. Quod beatus Joānes oīno phibuit dicēs. Sinite fratres: ſinite vt mihi maledicat. Ecce. n. habeo ſexaginta annos blaſphemās per opera mea Chriſtum: τ vnum conuicium nō portabo ab iſto? Juſſitqꝫ ſacculū afferri: τ corā ipſo apponi: vt inde tolleret quātuꝫ vellet. Cū populus lecto euangelio eccleſiam exiret: τ foris ocioſis verbis vacaret. Quadam vice poſt euangelium patriarcha cum eis exijt: τ in medio eorum ſedere cepit. Oībus vero de hoc mirantibus dixit ad eos. Filii vbi oues ibi paſtor. ¶ Aut igr̄ intrate: τ ego vobiſcuꝫ intrabo τ ingrediar: aut manete hic: τ ego pariter manebo. Semel igitur τ bis hoc fecit: τ ſic populū ſtare in eccl'ia erudiuit. Cū quidam iuuenis ſanctimonialem quandam rapuiſſet: τ clerici talē iuuenem coram beato Joāne exprobrarent: τ ipm̄ excomunicandum eſſe dicerēt: vtputa qui duas animas perdiderat. ſ. ſuā τ illius: cōpeſcuit eos beatus ioānes dicens. Non ſic filii: nō ſic. Oſtēdo vobis quia τ vos duo peccata comittitiſ ¶ Primo qꝛ ꝯ preceptum dn̄i facitiſ: qui ait Nolite iudicare vt nō iudicabimini. Scđo qꝛ neſcitiſ pcerto ſi vſqꝫ hodie peccēt τ n̄ peniteant. Frequenter aūt exiſtente beato Joāne in oratione τ in extaſi mentis poſito talibus verbis cuꝫ deo diſputare auditus eſt. Sic ſic bone ieſu: ego diſpergendo τ tu miniſtrando videamus quis vincatur. Cum febre correptus ſe morti appropinquarē cerneret dixit. Gratias tibi ago deus quoniam exaudiſti miſeriam meam rogantem bonitatē tuam: ne inueniretur morienti mihi niſi vnū nūmiſma remanſiſſe. Hoc igr̄ pauperibus dari iubeo. Poſitum igr̄ venerabile corpus eius in ſepulchro vbi corpora duoꝝ epoꝝ fuerāt tumulata: τ corpora illa mirabiliter ſancto Joanni ceſſerunt τ locū medium vacuꝫ dimiſerunt. ¶ Ante aūt paucos dies ꝙ̄ moreretur: cū quedam mulier qđdā flagicioſiſſimum peccatum cōmiſiſſet τ nūqꝫ cōfiteri auderet dixit ei ſanctus Joannes: vt ſaltem illud ſcriberet eo ꝙ ſcribere ſciebat τ ſigilatum ei afferret τ ipſe p ea oraret. Cui aſſenſit: τ peccatum ſcribens diligenē ſigillauit τ beato Joanni tradidit. Sed poſt paucos dies beatus Joannes infirmatus in domino requieuit. Jlla vt audiuit illum defunctum ſe vituperatam τ ꝯfuſam putauit: credens ꝙ ſcriptum alicui conmiſiſſet τ ad manus alterius deueniſſet. Ad tumulum igr̄ ſācti Joannis acceſſit τ ibi vberime flens clamabat dicens. Heu heu putans confuſiōeꝫ vitare ꝯfuſio facta ſum oībus. Cunqꝫ amariſſime fleret τ beatum Joannē rogaret vt ſibi oſtenderet vbinam ſcriptum ſuū dimiſiſſet. Ecce beatus Joannes im hitu pontificali de tumulo pceſſit duobus epiſcopis q ſecū quieſcebant hinc inde vallatus: dixitqꝫ mulieri. Cur nos tantū infeſtas τ me τ ſanctos iſtos qui mecum ſunt quieſcere non pmittiſ? Ecce ſtole noſtre lachrymis tuis madefacte ſunt. Porrexitqꝫ ſibi ſcriptum ſuuꝫ ſigillatum vt prius fuerat: dicēs ei. Uide ſigillū hoc τ aperi ſcriptum tuū τ lege. Qđ illa aperiens: peccatum ſuū omnino deletū inuenit: τ ibi taliter ſcriptum reperit. Propter Joannem ſeruū meum deletū eſt peccatum tuuꝫ. Sicqꝫ illa imenſas deo gr̄as retulit: τ beatus Jnonnes cū alijs duobus epiſcopis in monumentuꝫ redijt. Claruit circa annum dn̄i. 205. tpe foce imperatoris.

¶ De conuerſione ſancti Pauli.

Onuerſio ſācti Pauli apoſtoli facta eſt eodē āno quo chriſtus paſſus eſt τ Stephanus lapidatus: āno nō naturali ſꝫ emergenti. Nā chriſt⁹. 8°. cal'. aprilis paſſus eſt: Stephanus eodem anno. 3°. die auguſti a iudeis lapidatus eſt Paulus vero. 8°. cal'. februarij cōuerſus ē. Quare aūt eius conuerſio potius ꝙ̄ alioruꝫ ſanctoꝝ celebraē: triplex ratio ſolet aſſignari. ¶ Primo propter exēplū: vt nullus quātuncunqꝫ peccator deſperet de veniat: qn̄ tantū in culpa poſtmodū conſpicit fuiſſe in

gratia. Secundo propter gaudium. Sicut eni ecclia magnã tristitiã habuit in eius persecutione: ita maximã letitiam habuit in eiꝰ ↄuersiõe. ¶ Tertio pp miraculũ qđ .s. dñs i eo oñdit: dũ de seuissimo ꝑsecutore fecit fidelissimũ ꝑdicatorem. Eius.n. ↄuersio fuit miraculosa rõne efficientis: disponẽtis ꝛ patiẽtis. Rõne efficient̃.i. xp̃i qui in eũ ↄuertit. Ibi.n. oñditꝰ suã mirabilẽ potentiã in h̃ ꝙ dixit. dur̃ est tibi ↄtra stimulũ recalcitrare: ꝛ in h̃ qꝛ ipsũ tã subito immutauit. Unde ↄtinuo immutatus. Rñdit. Dñe qd vis me facere. Aug. sup hoc v̄bo ait. Occisus agnꝰ a lupis. fecit agnos đ lupis. Iã parat se ad obediendũ qui prius seuiebat ad persequẽdũ. Scđo eiꝰ mirabilẽ sapientiã. Mirabilis eni sapientia fuit i h̃ ꝙ ipsũ a tumore suꝑbie deiecit oñdẽdo infirmas humilitatis: nõ sublimia maiestatis. Ego sum inq̃t iesus nazarenus ꝛc. Glo. nõ deũ vel dei filiũ vocat: sed humilitat̃ inquit mee suscipe infirma: ꝛ suꝑbie tue squãmas depone. Tertia ibi oñdit suã mirabilẽ clementiã: qđ notatur ex h̃: ꝙ ipsũ existentẽ in actu ꝛ voluntate ꝑsequẽdi ↄuertit. Licet eni haberet deformẽ effectũ: qꝛ spirãs minar̃ ꝛc. Peruersuȝ conatũ qꝛ accessit ad p̃cipes sacerdotũ ꝛc. quasi se ingerẽs. Perniciosũ actum: qꝛ ibat vt vinctos perduceret in hierusalem ꝛ ideo eius iter pessimũ erat: ipsuȝ tñ misericordia diuina ↄuertit. Secũdo fuit miraculosa rõne disponẽt̃.i. lucis q̃ ipsũ ad ↄuersionẽ disposuit. Ipsa.n. lux dicit̃ fuisse subita: immẽsa ꝛ celica. Et subito inquit circũfulsit.i. circũquaq; fulsit eũ lux de celo. Paulus enim tria vicia in se hẽbat. Primũ erat audacia qđ notat̃ in h̃ qđ dicit̃. Accessit ad p̃cipes sacerdotũ ꝛc. Glo. nõ vocatus: sed spõte zelo ↄcitante eũ. Scđm erat suꝑbia: qđ notat̃ in hoc ꝙ dicit̃ spirãs minar̃ ꝛc. Tertiũ carnalis intelligẽtia: quã .s. i lege habebat. vñ glo. suꝑ illud. Ego sũ iesus ꝛc. Ego deus loquor: quẽ mortuum putas sensu iudaico. Ipsa igitur lux diuina fuit subdita vt audacem terreret: immensa vt sublimem ꝛ suꝑbum in ima humilitatis ꝓsterneret: fuit celica vt carnalẽ eius intelligẽtiã in celestem mutaret. Uel põt dici ꝙ illud disponẽs fuit in tribus .s. in voce acclamãte: in luce fulgẽte ꝛ in virtute potẽtie. Tertio fuit miraculosa rõne patiẽtis.i. ipsius Pauli: in quo facta est conuersio ipsa. In eo enim hec tria miraculose exterius facta sunt .s. ꝓstratio: obcecatio: ꝛ triduana ieiunatio. Est.n. ꝓstratus vt erigatur q̃ntũ ad depressũ affectũ. Augustinus. Prostratus est paulus vt cecaretur: cecatus est vt mutaretur: mutatus ẽ vt mitteretur: missus est vt pro veritate pateretur. Item Augustinus. Elisus est seuiẽs: ꝛ factus ẽ credens: elisus est lupus ꝛ factus est agnus: elisus est persecutor ꝛ factus est predicator: elisus est filius ꝑditiõis: erectus est vas electionis. Est obcecatus vt illustraretur: quantum ad tenebrosum intellectum. Unde ꝛ in illo triduo quo mansit ceccatus dicitur ꝙ doctus fuerit euangelium. Non enim accepit illud ab hoie: neq; per hoiem vt ipse testat̃: sed ꝑ reuelationeȝ iesu xp̃i. Augustinꝰ: Paulũ dico ver̃ athletã xp̃i doctũ ab illo: vnctũ de illo: crucifixũ cũ illo ꝛ gl'iosũ in illo. Est in carne maceratus: vt ipsa caro disponat̃ ad bone opatiõis effectũ. Optime eniȝ deinceps corpus eius ad oẽ opus bonũ dispositũ est. Nã esurire ꝛ abundare sciebat: ꝛ vbiq; ꝛ in oibus institutus erat: ꝛ oĩa aduersa libẽter sufferebat. Chrisosto. Seculi tyrãnos ac populos spirãtes furorem velut quosdaȝ esse culices existimabat: mortẽ vo atq; cruciatus ꝛ mille supplicia quasi ludum putabat esse puerorum. Hec amplectebatur libenter: ꝛ magis decorabatur cathena vinctus q̃ȝ diademate coronatus: ac libentius recipiebat vulnera q̃ȝ alij munera. Uel ista tria dicuntur fuisse in contraria: que fuerunt in primo parente. In ipso enim fuit contra deuȝ erectio: ꝛ ecõtra in Paulo ad terram prostratio. In ipso oculorum apertio: ꝛ econtra in Paulo oculorum obcecatio. In ipsˀ fuit manducatio cibi vetiti: ꝛ econtra in Paulo abstinentia cibi liciti.

De sancta Paula.

Paula fuit nobilissima matrona romanorum: cuius vitã btũs Hiero. ↄposuit i h̃ v̄ba. Si cũcta corpis mei mẽbra v̄terẽt̃ i liguas: ꝛ oẽs artꝰ hũana voce resõarẽt: nihil dignũ scẽ ac venerabi-

lis Paule virtutibus dicerem. Nobilis ge
nere: sꝫ multo nobilior scitate. Potēs quōdaꝫ
diuitijs: sꝫ nūc xp̄i paupꝑtate isignior. Testor
ꝛ Jesuꝫ ꝛ sanctos angelos eius: ipm̄qꝫ ꝓpri
um angelum qui custos fuit ꝛ comes admi-
rabilis femine: me nihil in grā: nil dīe more
laudantiū: sꝫ quod dicturus sum ꝓ testimo-
nio minus eius eē merito. Uult lector breuit
scire v̄tutes. Oēs suos paupes paupior ipa
dimisit: ꝛ sic inter multa gēmas p̄ciosa gēma
micat ꝛ iubar sol' ꝑuos igniculos stellaruꝫ ob
ruit ꝛ obscurat: ita cunctoꝝ virtutes sua hu
militate supauit: minimaqꝫ fuit inter oēs: vt oi
uꝫ maior esset. Et q̄nto plus se deijciebat tā
to magis a xp̄o sublimabat̄ latebat ꝛ nō late
bat: fugiendo gl'iā gloriā merebat̄. que v̄tu-
tem q̄si vmbra seqtur ꝛ appetitores suos de
serens appetit ꝯtēptores. Hec cū quinqꝫ li
beros edidissꝫ: basiliā sup cuius mortē eā ro
me ꝯsolatus sum. Paulinā q̄ scīn ꝛ admira
bliē virū ꝛ p̄positū reꝝ suaꝝ pām achiū reli
quit heredē: ad quē sup eius obitū paruum
libellum edidimus. Eustochium que nunc
in sanctis locis ꝛ v̄ginitatis ꝛ eccl'ie monile p̄ci
osissimum ē. Rufinā q̄ imaturo funere piuꝫ
matris aīum ꝯsternauit: ꝛ thoxociuꝫ. postqꝫ
pere desijt: vt intelligeres eaꝫ nō s̄uire vo
luisse officio ꝯiugali: sed mariti desiderio: q
mares optabat liberos edidisse. postq̄ꝫ vir
mortuus est ita eū planxit: vt ꝓpe ipa more
retur. ita se ꝯuertit ad dei s̄uitutem: vt mor
tem ei⁹ videret̄ optasse. Quid ḡ referā am
ple: ꝛ nobilis dom⁹ ꝛ quōdā opulētissime pe
ne oēs diuitias in pauperes erogatas: Hec
paulini epi antioceni: ꝛ epiphani qui romaꝫ
venerant accensa v̄tutib⁹ ꝑ momēta patriā
deserere cogitabat. Quid vltra defero: De
scēdit ad portū: fratre cognatis: affinib⁹: ꝛ qd̄
his maius est liberis ꝓsequētibus. Jā car-
basa tendebantur: ꝛ remorum ductu nauis ī
altū ꝓtrahebantur. Paruus thoxocius sup
plices manus tendebat in littore. Ruffina
iam nubil' vt suas expectaret nuptias tacēs
fletibus obsecrabat: ꝛ tn̄ siccos oclos tende-
bat ad celum: ipietatem in filios pietatem in
dn̄o sꝑans. Nesciebat se m̄rē vt xp̄i se pro
baret ancillam: torquebatur viscera q̄si a su
is mēbris distraherent̄: cū dolore pugnabat
hic contrarium nature plena fides patieba

tur: imo gaudens aīus appetebat ꝛ amoreꝫ
filiorū maiore in deū amore ꝯtēnens: in sola
eustochio: q̄ ꝛ ꝓpositi ꝛ nauigationis ei⁹ co-
mes erat acquiescebat. Sulcabat interī na-
uis mare ꝛ cūctis qui cū ea vehebant̄ littora
respicientibus. illa v̄sos tenebat oculos: ne
videret qd̄ sine tormento videre non pote
rat. cū ad loca terre sancte v̄eīssꝫ: ꝛ ꝓconsul
palestine qui familiam eius optime nouerat
p̄missis apparitoribus iussisset parari preto
rium: elegit humilem ancillā que cūcta loca
xp̄i vestigiorum tāto ardore ac studio circuī
bat: ꝛ nisi ad reliqua festinaret a primis non
posset. abduci. Prostrataqꝫ an̄ crucē q̄si pē
dentem dn̄ꝫ cerneret adorabat. Ingressaqꝫ
sepulchrum resurrectionis osculabatur lapi
dem: quē ab ostio monumenti amouerat an
gelus: ꝛ ipsum corporis locum in quo domi
nus iacuerat quasi sitiens desideratas aq̄s
fidei ore lābebat. Quid ibi lachrimarū: quā
tum gemituꝫ: quid doloris effunderet testis
est cuncta hiersa: testis est ipe dn̄s quē roga
bat. deide perrexit bethleē: atqꝫ in specū sal
uatoris ingrediens: vidit sacrum virginis
diuersoriū ꝛ me audiente iurabat cernere se
fidei ocul' infantē pannis inuolutum vagien
tem in presepio: dn̄m magos adorātes. stel-
lam fulgentem desup. m̄rē v̄ginem. nutri-
tiū sedulū. pastores nocte venientes: vt vi
derent verbum qd̄ factum erat: quasi tunc
etiam euangeliste Joannis principium de-
dicarent. In principio erat verbum: ꝛ ver-
bum caro factum est: paruulos interfectos.
Herodem seuientem. Joseph ꝛ btām virgi
nem fugientes in egyptum mixtisqꝫ gaudio
lachrymis loquebatur. Salue bethleem do
mus panis in qua natus est panis qui de ce
lo descendit. Salue effrata regio vberrima
cuius fertilitas deus ē. Dauid loquitur cō
fidēter. ¶ Introibimus in tabernaculū ei⁹
adorabimus in loco vbi steterūt pedes ei⁹.
Et ego misera ꝛ peccatrix digna sum iudi-
cata deosculari presepe in q̊ dominus puu-
lus vagijt orare in spelunca in qua virgo pu
erpera deuꝫ fudit īfantē. Hec requies mea:
quia domini mei p̄ria est hic habitabo quoni
am saluator elegit eā. Tāta se humilitate de
iecit. vt q eaꝫ vidisset. ꝛ ꝓ celebritate nois
videri gestisset: ipaꝫ eē n̄ crederet: sꝫ ācillaꝝ

vltimā. Et cū frequentibus choris virginū
cingeretur veste ⁊ voce ac habitu: ⁊ incessu
minima oīuꝫ erat. Nunꝙ post viri mortē vſ
ꝙ ad diem dormitionis sue cū vllo comedit
viro ꝙuis euꝫ sanctū ⁊ in pontificali culmi
ne positū sciret. Balnea nisi periclitans nō
adijt: mollia etiam nisi in grauissima febri le
ctuli strata non habuit: sed super durissimā
humū stratis ciliciolis quiescebat: si tamē il
la quies dicenda ē: que iugibus pene orōni
bus dies noctesꝙ iūgebat. Ita leuia pecca
ta plangebat: vt illā grauissimoꝝ criminum
crederes eē reā. Cūqꝫ a nobis crebrius mo
neret vt parceret oculis: ⁊ eos seruaret euā
gelice lectiōi aiebat. Turbāda ē facies quā
contra dei pceptū purpurisso ⁊ cerusa ⁊ sti
bio sepe depinxi. Affligendū corpus quod
multum vacauit delitijs. Longus risus per
petuo cōpensandus est fletu. Mollia linte
amina ⁊ serica preciosissima asperitate cili
cij cōmutāda: que viro ⁊ mūdo placui nūc
xpo placere desidero. Si inter tales tātasꝙ
virtutes. castitatem in illa voluero pdicare
supfluꝰ videar ī q̄ ēt cū secl'aris eēt oīum ro
me matronaꝝ exemplū fuit: que se ita gessit:
vt nunꝙ de illa etiam maledicoꝝ qcꝙ au
deret fama ꝯfingere. Fateor errorem meum
cū in largiēdo eēt profusior: arguebaꝫ illā ꝓ
ferens de apostolo: non vt alijs refrigerium
sit nobis aūt tribulatio sed ex equalitate in
hoc tempore vt nostra abundantia sit ad il
loꝝ inopiā: ⁊ prouidendū esse ne quod libē
ter facerent sēper facere non possent. Mul
taꝙ huiusmodi que illa mira verecundia ⁊
sermone parcissimo soluebat: testem inuo
cans dominum: se pro illiꝰ nomine cuncta fa
cere: ⁊ hoc habere voti vt mendicans ipsa
moreretur vt vnum nummū filie nō dimit
teret: ⁊ funere suo aliena syndōe inuoluere
tur. Ad extremum inferebat. Ego si petiero
multos inueniam qui mihi tribuant. Iste mē
dicans si a me non acceperit que ei possum
etiam de alieno tribuere: si mortuus fuerit
a quo anima eius requiretur? Nolebat in
his lapidibus effundere pecuniaꝫ qui terra
⁊ seculo transituri sunt: sed in viuis lapidibꝰ
qui voluuntur super terram: de quibus in
apocalipsi Ioānis ciuitas magni regis ex
truit. Exceptis festis diebus: vix oleum in ci
bo accipiebat: vt ex hoc vno extimaret: qd
de vino: ⁊ de liquamine: ⁊ piscibus: ⁊ lacte:
ac melle: ⁊ ouis: ⁊ reliquis que gustu suauissi
ma sunt iudicaret. In quibus sumēdis qui
dam se abstinentissimos putant: ⁊ si his ven
trem ingurgitauerint tutam pudiciciam su
spicantur. Noui susurronem quēdam qd ge
nus hominum vel quasi beniuoluꝫ nunciasse:
vt pre nimio feruore virtutū videretur qui
busdam insana vt cerebrū illius diceres cō
fouendum. Cui illa rn̄dit. theatrum facti su
mus mūdo ⁊ angelis ⁊ hominibus. ¶ Nos
stulti ppter christū sed stultum dei sapienti
us est hominibus. ¶ Post viroꝝ mōasteriū
qd viris tradiderat gubernanduꝫ plēs vir
gines quas ex diuersis puincijs ꝯgregaue
rat tā nobiles ꝙ mediocres ⁊ īfimi generis
in tres turmas ⁊ in mōasteria diuisit: ita dū
taxat ope ⁊ cibo seperata: psalmis ⁊ orōibus
iungerentur. Iurgantes inter se smōe leuis
simo federabat. Lasciuientē adolosctēulaꝝ
carnē crebris ⁊ duplicatis frangebat ieiunijs
malens ei stomachum dolere ꝙ mentem di
cens. mundicia corporis atqꝫ vestium aīe
esse immundiciā: ⁊ qd inter seculi hoīes vel
leue putatur vel nihil in monasterio grauissi
mum dicebat esse delictuꝫ. Cū alijs languē
tibus large preberet oīa ⁊ esuꝫ qꝫ exhiberet
carnium: tamē ipa quando egrotassꝫ sibi nō
indulgebat ⁊ in eo inequalis videbatur: ꝙ
in alijs clementiam in se duritiam cōmuta
bat. Referam quod expertus sum. Mense
iulio feruentissimis estibus incidit in ardo
rem febris ⁊ pꝰ desperationeꝫ cū diuina mi
seratione respirasset ⁊ medici suaderent ob
refectōem corpis vino esse opꝰ tenui ⁊ par
uo ne aquā bibens in hydropesim verteret:
⁊ ego clam beatum episcopum Epiphaniuꝫ
rogarem vt eam moneret: immo cōpelleret
vinum bibere: vt erat prudēs ⁊ solertis inge
nij: statim sensit insidias ⁊ subridens meuꝫ
esse quod ille diceret itimauit. Quid plura?
Cū beatus pōtifex post multa hortamenta
exisset foras q̄renti mihi quid egisset: rn̄dit.
Tātum pfeci vt seni homini pene psuaserit
ne bibam vinū. In luctu mitis erat: ⁊ suoꝝ
mortibus frangebat maxie liberoꝝ. Nā vi
ri ⁊ filioꝝ dormitione piclitata est. Et cū os
stomachūꝙ signaret: ⁊ mris dolorē crucis

niteretur impositione lenire supabat affectum
⁊ credulam mentem parentis viscera ɔster
nabant aioqȝ vincens fragilitatem corporis
vincebatur. Scripturas sacras memoriter
tenebat: ⁊ cū amaret historiam: ⁊ illā vitaȝ
diceret fundamentum magis sequebatur ī
telligentiam spūalē: ⁊ hoc culmen edificatio
nem aīe ꝓtegebat. ¶ Loquor ⁊ aliō qȝ forsā
emulis videaṯ incredulum. Hebreā linguā
quā ego ab adolescentia multo labore ⁊ sudo
re ex parte didici: ⁊ infaticabili meditatiōe
non desero: ne ipse ab ea deserar discere vo
luit ⁊ ɔsecuta est: ita vt psalmos hebraice ca
neret: ⁊ sermonem absqȝ vlla latine lingue ꝓ
prietate personaret. Qȝ quidez vsqȝ hodie
in sancta filia ei⁹ Eustochio cernim⁹. Huc
usqȝ ꝓspere nauigauim⁹ prospis ventꝭ: ⁊ cri
spantia maris equora lambens carina sulca
uit: nunc in scopulis īcurrit orōne. Quis.n.
oculis siccis possꝫ Paulā narrarē morientē?
Incidit in grauissimam valitudinem: imo qȝ
optabat inuenit: vt nos desereret ⁊ dño ple
nius iungereṯ. Quid diu differo: ⁊ dolorem
meuȝ in alijs īmorando facio langorem? Sē
tiebat prudentissima feminaruȝ adesse mor
tem: ⁊ frigescēti alia parte corporis atqȝ mē
broꝝ solum anime teporem in sancto ⁊ sacro
corpore palpitare: ⁊ nihilominus q̄si ad su
os pergeret: alienosqȝ despicerȝ: illos versi
culos susurrabat. Dñe dilexi decorem do
mus tue: ⁊ locuȝ hitationis glorie tue. Et q̄ȝ
dilecta tabernacula tua dñe: Elegi abiectus
esse in domo dei mei. Cunqȝ a me interroga
retur cur taceret: cur nollet rñdere clamāti
an doleret aliqd greco ꝓmone rñdit: nihil se
hēre molestie: sed oīa quieta ⁊ tranquilla re
spicere. Post hoc obmutuit: ⁊ clausis oculis
quasi hūana despiceret vsqȝ ad expirationē
aīe eosdem repeteret versiculos: vt vix au
direm quid diceret. Quem monachorum la
tentium in heremo cellula sua tenuit. Quaȝ
virginum cubiculoꝝ secreta tenuerunt? Sa
crilegium putabat qui non tali femine vlti
mum tendidissȝ officium: dōce subter eccle
siam ⁊ iuxta specū deo condiretur. Venera
bilis filia eius virgo Eustochiuȝ quasi abla
ctata super mr̄em suam abstrahi a parēte nō
poterat deosculari oculos: hererē vultui: to
tum corpus amplexari: ⁊ se cum matre vel
le sepiliri: Testis est ihs: nec vnum quidem
nummum ab ea filie derelictum: sed magis
tribuens egenis: ⁊ qȝ ita difficilius est: fra
truȝ ⁊ sororum imensam multitudinē: quam
⁊ sustentare arduū: ⁊ subijcere impiū ē. Va
le Paula: ⁊ cultoris tui vltimam senectu
tem orationibus iuua.

¶ De nomine sancti Julliani.

Ulianus q̄si iubilus ⁊ ana
qȝ ē sursū ide iulianus q̄si
iubiliā⁹ qr cū iubilo supna
petijt vl' a iuli⁹ qȝ ē sapiēs
⁊ anus. Nam in dei serui
tio fuit senex longanimita
te: sȝ īsipiēs sui reputatōe

¶ De sancto Juliano

Uliāus cenomanēsis eps̄
fuit. hic Simon ille lepro
sus dr̄ fuisse: quē dñs a le
pra sanauit: ⁊ qui dñm ad
conuiuiū inuitatit: q post
ascensionem dñi ab aplīs
cenomanen̄ eps̄ ordinat⁹
est. Hic multis v̄tutibus clarus tres mortu
os suscitauit. Iste dr̄ esse ille Julian⁹ qui ab
itinerātibus pro inueniendo bono hospitio
inuocatur: eo ꝙ in domo eius dominus fu
erit hospitatus. Sȝ verius vr̄ esse alius iu
lianus: qui .s. vtrunqȝ parenteȝ ignoranṯ oc
cidit. Fuit ⁊ alius Julianus de aluernia no
bilis genere: sed fide nobilior qui desiderio
martyrij se vltro persecutoribus offerebat.
Tandem Crispinus ɔsularis misit ministrū
⁊ eum occidi mandauit. Qȝ sentiens iulia
nus sponte foras prosilijt: furētiqȝ ⁊ querēti
intrepidus se opponens protinus ictū ferie
tis excepit. Cuius caput leuātes ad sanctū
Ferreolum iuliani socium detulerunt: ⁊ eidē
mortem silem minabantur nisi ꝓtius immo
laret. Quib⁹ cū assentire nolet eū occiderūt:
⁊ caput sancti Juliani cū corpore sancti Fer
reoli in vno tumulo posuerunt. Et post mul
tos annos Mamertus .s. viēnensis eps̄ in
uenit caput sancti iuliani inter māus sancti
Ferreoli ita illesum ⁊ integrum ac si eodem
die fuisset sepultū. Inter cetera h⁹ sancti mi
racula solet referri. Qr cū quidā diaconus
oues ecclesie sancti iuliani raperet: ⁊ pastores
eidem ex parte sancti iuliani ꝓhiberent: ille

rn̄dit. Julianus nō comedit arietes. Et ecce
post modicū febre vehemētissima purgetur:
⁊ inualescēte febre ꝙ a martyre incēdit con
fitetur. Fecitqȝ sup se iactari aquaȝ vt refri
geraretur. Sȝ statim tantus fumus ⁊ fetor
de corpore eius exijt: vt cuncti qui aderant
fugerent ⁊ post ipē modicū expiraret. ¶ Cū
quidam rusticus: vt ait Grego. turonensis
in die dn̄ica arare vellet ꝓtinus ꝯtractꝭ digi
tis manubriū securis cū qua vomereȝ mūda
re volebat eius dextre adhesit. Sȝ post du
os annos in ecclesia sancti iuliani ad eius ꝑ
ces curatus est. Fuit īsup alius iulianus fra
ter. b. Julij. Hi duo fratres ad Theodosiū i
peratorem xp̄ianissimi venerunt petentes
vt tēpla idoloꝝ vbicūqȝ inuenirent destrue
rent. ⁊ xp̄i eccl'ias edificarent. Qd̄ impator
libenter faciens ꝯscripsit vt oēs eius debe
ant obedire: ⁊ eos in oībus sb̄ pena capitis
adiuuare. Cum igr̄ bti iulianus ⁊ iulius in
loco q dr̄ gaudianū ecclesiā fabricarēt: ⁊ cū
cti transeuntes eos in ope ob impatoris īpe
riuȝ adiuuarent: ꝯtigit vt quidā cū carro in
de transitum facerent: q dixerunt adinuicē
Quā excusationē ꝑtendere poterimus vt li
beri transeamus: ⁊ ī ope isto nō occupemur
dixeruntqȝ. Proijciamus vnum ex nobis ī
plaustrū supinū: ⁊ eū pānis coopiamus: di
cemusqȝ ꝙ hoīeȝ mortuū ī vehiculo hēmus
⁊ sic liberi transire poterimus: arripiētesqȝ
hoīeȝ vnum sup plaustrum ꝓiecerūt: eiqȝ di
xerunt sile: ⁊ oculos claude: ⁊ ꝗusqȝ transie
rimus q̄i mortuus iace. Cūqȝ hoīeȝ tāqȝ mor
tuum coopuissent: ⁊ vsꝫ ad famulos dei iuli
anū ⁊ iuliū venissent dixerunt eis fui dei.
Filioli parūper sb̄sistite: ⁊ nos in hoc ope mo
dicū adiuuate: qui rn̄derūt. Non possumus
h̄ stare: qm̄ hoīem mortuū in plaustro hēmꝰ
quibus sanctus iulianus dixit. Ut quid ita
mentimini filij: ⁊ illi. Non mētimur domine
sed sic ē vt loquimur. ⁊ sanctus iulianus di
xit. Scd̄m veritatem dicti vr̄i ita vobis cō
tingat. Et illi boues pūgentes ꝑtransierūt.
Cūqȝ ꝓcul ꝑtransissent accedētes ad carꝝ
ceperūt collegā suum vocare ex noīe dicēs.
Surge āmō ⁊ stimula boues vt celerius trā
seamus. Cū aūt nullatenus se moueret: euȝ
pulsare ceperunt dicentes. Ut qd deliras:
surge ⁊ stimula boues. Sȝ cū nullatenus il
le surgeret nec responderet: accedentes ad
eū discooperuerunt: ⁊ mortuum inuenerūt:
tātusqȝ timor ipos ⁊ ceteros inuasit: vt nul
lus decetero famulo dei mētiri auderet. Fu
it etiam alius iulianus: qui vtrunqȝ paren
tem nesciens occidit. Cū enim iulianus ꝑdi
ctus iuuenis ac nobilis quadā die venatōi ī
sisteret: ⁊ quendā ceruuȝ repertum inseque
retur: subito ceruus versus eum diuino nu
tu se vtit: eiqȝ dixit. Tu me insequeris q pa
tris ⁊ mr̄is tue occisor eris. Qd̄ ille audiēs
vehementer extimuit: ⁊ ne sibi forte contin
geret qd̄ a ceruo audierat: relictꝭ omnibus
clam discessit: ⁊ ad regionem valde remotā
peruenit: ibiqȝ cuidam principi adhesit: ⁊
tam strēnue vbiqȝ ⁊ in bello ⁊ ī palatio se ha
buit: ꝙ principem militie eum fec: ⁊ quandā
castelanam viduam in coniugeȝ ei tradidit:
⁊ castellū ꝓ dote accepit. Interea parentes
iuliani ꝓ amissione filij nimiū dolētes vaga
būdi vbiqȝ ꝑgebāt: ⁊ filiū suū sollicite reqre
bāt. Tādē ad castrū cui Julia. ꝑerat deuene
rūt. Tūc āt iulianus a castro casu recesserat:
quos cū vxor iuliani vidisset ⁊ quā cēnt igsi
uisset. Et illi oīa q̄ filio suo acciderant enar
rassēt. Intellexit ꝙ viri sui parētes erāt vt
pote qr̄ h̄ a viro suo forte frequēt audierat.
ipos igr̄ bēigne suscepit: ⁊ ꝓ amore viri sui
lectū suū eis dimisit: ⁊ ipa sibi alibi lectuluȝ
collocauit scd̄o āt mā̄e castellana ad eccliā pre
xit: ⁊ ecce iulianꝰ mā̄e vēiēs in thalamū: q̄si
vxorē suā excitaturus intrauit: ⁊ īueniēs du
os parit dormientes: vxorē cū adultero suo
suspicat: silēt extracto gladio ambos parit ī
teremit. Exiēs āt domū vidit vxoreȝ eiꝰ ab
eccl'ia reuertētē: ⁊ admirās interrogauit q
nā essent illi q in suo lecto dormirēt. At illa
ait. Parētes vestri sunt q vos diutissime q̄
sierūt: et eos in vr̄o thalamo collocaui. Qd̄
ille audiēs pene exanimis effectus amarissi
me flere cepit ac dicer. heu miser qd faciā qr
dulcissimos meos parētes occidi: Ecce iple
tū est vbū cerui: ꝙ dū vitare volui miserri
mus adipleui. Jā vale soror dulcissima: qr
decetero nō qescā donec sciā qd̄ ds̄ pēitētiā
meā acceptauerit. Cui illa. absit dulcissime
frater: vt te deserā ⁊ sine me abeas. Sȝ que
fui tecuȝ ꝑticeps gaudij ero particeps ⁊ do
loris. Tūc insimul recedētes iuxta quoddā

magnū flumē vbi multi piclitabant̄ quoddā
hospitale maximuȝ statuerent: vt ibi pniām
facerēt: ⁊ oēs q vellent trāsire fluuiū incessā
ter trāsueherēt: ⁊ hospitio vniuersos paupe
res r̄ciperēt. Post multū vo tpis media no
cte dū iulianus fessus quiesceret ⁊ gelu gra
ue eēt: audiuit vocē se miserabiliter lamen-
tantē: ac iulianum vt se traduceret voce lu
gubri inuocantē: qd̄ ille audiēs ꝯcitus surre
xit: ⁊ iā gelu ipsū deficientē inueniēs in do-
mū suam portauit ⁊ ignē accendēs ipsū ca-
lefacere studuit. Sȝ cū calefieri nō posset: ⁊
ne ibi d̄ficeret timēs: ipsū i lectulū suū ꝑporta
uit ⁊ diligēt̄ cooꝑuit. Post paululū ille q̄ ifir
mus ⁊ q̄si leprosus appuerat splēdidus scā
dit ad ethera ⁊ hospiti suo dixit: Juliane do
minus misit me ad te mādans tibi ꝙ tuā pe
nitētiā acceptauit: ⁊ ābo post modicū i dn̄o
q̄escetis. Sicqȝ ille disparuit: ⁊ iulianus cū
vxore sua post modicū plenus bonis opibus
⁊ elymis i dn̄o requieuit. ¶ Fuit ⁊ alius Ju-
lianus nō quidē scūs sed sceleratissimus .s.
iulianus apostata: hic iulianus pri⁹ fuit mo
nachus ⁊ magne religiōis simulator. Que-
dā aūt mulier vt refert magister beleth in sū
ma de officio eccl'ie: hn̄s tres ollas plenas
auri: auꝝ illud in orificijs ollaꝝ cinere ne ap
pareret opuit: ⁊ p̄dictas ollas iuliano queȝ
sāctissimū hoiem existimabat corā q̄busdam
monachis seruādas tradidit. ꝙ aūt auꝝ ibi
dē eēt nō al'r īdicauit. Julianus igit̄ p̄dictas
ollas accipiēs: ⁊ tā copiosū auꝝ ibidē inue-
niēs totū illud auꝝ furatus est: ⁊ ollas īple-
uit cinere. Post aliqd̄ tp̄s cū mulier deposi
tū suū requireret ille ollas cū cinere sibi red
didit. Cū vo auꝝ regreret ꝯuincere illū non
potuit: q2 de auro testes nō hūerat: q̄m mo-
nachi corā q̄bus h̄ sibi tradiderat nil in eis
nisi cinerē viderāt: ⁊ sic auꝝ obtinuit cuȝ q̄
romā fugit. ꝑ illud auꝝ sequēti tp̄e rom̄ ꝯ ob
tinuit ꝯsulatū: deinde īperiū sublimat⁹ est.
Qui cū īstructus eēt a pueritia in arte ma-
gica ⁊ multū sibi placeret magistros ide plu
res secū hēbat. ¶ Die aūt q̄dā sicut i histo
ria triptita habet̄ cū puer adhuc eēt: ⁊ rece
dēte mḡro suo solus remāsisset: ⁊ adiuratio
nes demonū legere icepisset: añ eū maxia m'l
titudo d̄monū īstar ethiopū nigroꝝ aduenit
Tūc iulian⁹ h̄ vidēs ⁊ metuēs signū crucis
ꝓtinus fecit: ⁊ oīs illa m'ltitudo d̄monū eua
nuit. qd̄ cū mḡro reuertēti qd sibi accideret
retulisset: dixit ei mḡr suus: h̄ signuȝ crucis
maxie demōes odiūt ⁊ timēt. Sublimatus
igit̄ in īperiū huius rei memorās cū ꝑ arteȝ
magicā opari vellet apostatauit: ⁊ signū cru
cis vbiqȝ destruxit: ac xp̄ianos inquātū po
tuit ꝑsecutus ē: putās ꝙ al'r demōes sibi mi
nime obedirēt. Descēdēs aūt iulianus i ꝑsi
dem sicut legit̄ in vitis patrū: misit d̄monē
in occidētē: vt sibi inde deportaret r̄nsum.
Cū aūt demō ad quēdā locū venisset ꝑ .x. di
es ibidē imobilis stetit: q2 q̄dā monach⁹ ibi-
dem die ac nocte orabat: ⁊ ei sine effectu re-
gresso dixit iulianus. quare tātū tardasti: q
r̄ndit. Sustinui ꝑ decē dies publicū mona
chū si forte ab oratiōe cessaret ⁊ trāsire pos-
sem. Cūqȝ nō cessaret ꝓhibit⁹ sū trāsire: ⁊ re
di nihil agēs. Tūc idignat⁹ iulian⁹ dixit ꝙ
cū illuc veniret vindictā de illo mōacho fa
ceret. Cū ḡ de ꝑsis victoriā sibi demōes ꝓ
mitterēt sophista suus dixit cuidaȝ xp̄iano.
Quid putas nūc facit fabri filius. ⁊ ille. Se
pulchꝝ parat iuliano. Dū igit̄ vt i historia
sci Basilii legit̄: ⁊ Fulbertus carnotēsis ep̄s
testat̄: Cesareā cappadocie deuenisset. scūs
basilius eidē occurrit ⁊ quatuor panes orde
aceos ꝓ munere ei misit. At iulian⁹ īdigna
tus eos recipe ꝯtēpsit: ⁊ ꝓ panibus fenū si-
bi misit dicēs. Pabulū nobis irrōnabilium
aīaliū obtulisti: recipe qd̄ misisti. r̄ndit basi-
lius. Nos quidē qd̄ comedimus misimus:
tu vo dedisti nobis vn̄ bestias tuas nutris.
Ob h̄ iratus iulianus r̄ndit. Cū ꝑsas sube-
gero hāc vrbē destruam ⁊ arabo: vt farrifar
magis q̄ȝ hōfar noiet̄. Sequēti aūt nocte vi
dit basilius i eccl'ia scē marie i visu m'ltitudi
nē āgeloꝝ ⁊ i medio eoꝝ q̄ȝdā feminā i thro
no stātē ⁊ astātib⁹ dicentē. Uocate mihi cito
mercuriū q iulianū apostatā occidat: q me ⁊
filiū meū sꝑbe blasphemat. Erat āt mercu
rius miles q ab ipo iuliāo ꝓ fide xp̄i fuerat i
t̄fect⁹ ⁊ i eadē eccl'a erat sepult⁹: statiqȝ scūs
mercuri⁹ cū armis suis q̄ ibi s̄uabāt̄ affuit ⁊
iussus ab ea i ꝑliū se ꝑꝑauit. expgescūs itaqȝ
basili⁹ ad locū vbi scūs mercuri⁹ cū armis su
is q̄escebat iuit ⁊ monumētū suū apiēs: nec
corp⁹ ibidē reꝑꝑit: nec arma īuēit. tūc custo-
dē q̄s arma asportauerit iquisiuit. Jlle vero

cū iuramento affirmabat eodē vespere ibi dom fuisse: vbi perpetuo seruabantur. Inde igr Basilius recedens: ꝛ mane illuc rediēs inuenit ibidem corpus eius ꝛ arma: ꝛ lāceā sanguine cruentatā. Et ecce quidam de exercitu rediens dixit. Cū iulianus impator i exercitu morareť: ecce quidā miles ignotus cū armis suis ꝛ lancea veniēs ꝛ calcaribus vrgēs equū: audaci mēte iulianū impatorē impetijt: ꝛ lanceam fortiter vibrans ipsum valide per mediū perforauit: ꝛ subito abscedens nusq̄ cōparuit. Ille vō iulianus dum adhuc spiraret sanguine suo manum suam i plevit: sicut diciť in historia tripartita: ꝛ in aera piecit dicens. Vicisti galilee: vicisti: sicq̄ in his vocibus miserabiliť expirauit. Ab oībus aūt suis insepultus relinquitur: ꝛ a persis excoriatur: ꝛ de corio suo regi persarū substratorium efficitur.

Icto de festiuitatibus q̄ occurūt infra tēpus qd ptim continetur sub tempore recōciliationis: parti sub tēpore peregrinatiōis: qd tēpus repn̄tat eccl'ia a natiuitate xpi vsq̄ ad septuagesimam. Sequiť videre de festiuitatibus q̄ eueniunt infra tp̄s deuiatiōis qd incepit ab Adā ꝛ durauit vsq̄ ad Moysen: qd tp̄s repn̄tat eccl'ia a septuage^a vsq̄ ad pasca.

¶ De septuagesima.

Eptuagesima signat tēpus deuiatiōis. sexagesima tp̄s viduationis: quinq̄gesima tp̄s remissionis: quadragesima tp̄s penitētie spiritualis. Inchoatur autem septuagesima a dominica in qua cantatur. Circundederunt me ꝛc. Et terminať in sabbato post pascha. Instituta aūt est septuagesima propter tres rōnes sicut inuiť in officio magr̄i Ioānis beleth. s. pp redemptionem: qm̄ sci patres statuerunt vt pp venerationem diei ascensionis in qua natura nostra celos ascēdit: ꝛ sup choros angelorū sublimata est semp ipa qnta dies solēnis ꝛ celebris hēretur: ꝛ in ea ieiuniū non obseruareť: q: in primitiua eccl'ia eque solēnis erat sicut pma feria. Vn̄ ꝛ tūc solēnis pcessio fiebat ad repn̄tandū processionem discipulorū vl' ip̄orū angelorum: vn̄ in vulgare puerbiū versū ē vt diei dn̄ice dicať cognata dies iouis: q: antiquitus fuit eque solēnis: sed festa scōꝝ superauerunt: ꝛ celebrare tot festa erat onerosū: vn̄ solēnitas illa cessauit In redēptionem ḡ illoꝝ dieꝝ sancti patres vnā septimanā q̄dragesime in abstinētia addiderūt ꝛ septuagesimā vocauerunt. Alia est pp significationem: qm̄ p h' tp̄s significatur deuotio: exiliū: ꝛ tribulatio totius humani generis ab Adā vsq̄ ad finē mundi. Qd quidē exiliū sub reuolutiōe septē dieꝝ pagitur ꝛ sub reuolutōe septē milliūānoꝝ icludiť p septuagita. n. dies septuagita cētenas annoꝝ itelligimus. Ab initio autē mūdi vsq̄ ad ascensionē sex millia annoꝝ cōputamus Et tūc vō quicqd tpis sequiť vsq̄ ad finem mūdi sub septimo millenario cōprehēdim⁹ cuius terminū solus deus nouit. Nos igitur xp̄s in sexta etate mundi ab h' exilio i spe eterne retributiōis reddita innocētie stola: p baptismum eripuit. Sꝫ cōsumato tpe nr̄i exili vtraq̄ nos decorabit. Hinc ē q: i hoc tpe deuiatiōis ꝛ exilij cātica letitie deponimus: sꝫ tn̄ in sabbato pasce vnū all'a decātamus tanq̄ in spe eterne pr̄e gratulātes: ꝛ stolā innocētie in sexta mundi etate p xp̄m recuperantes. Cui etiā tractus subijciť per quē significať labor quē adhuc ad ipletionē mādatoꝝ dei hr̄e debemus. In sabbato p⁹ pascha in q̄: vt dictū est: terminať septuagesima duo all'a cantamus: q: cōpleto huius mundi termino duplicem stolā gl'ie ꝯsequamur. Alia rō est pp repn̄tationē: qm̄ septuagesima repn̄tat septuaginta annos: qbus filij israel sub captiuitate babillonyca fuerūt Et quēadmodum illi deposuerunt organa sua dicentes. Quō cantabimus canticū dn̄i ꝛc. Sic ꝛ nos cātica laudis deponimus. postea vō data eis licētia redeūdi a Cyro sexagesimo anno ceperunt letari. Et nos quoq̄ i sabbato pasce tanq̄ in sexagesimo anno all'a cantamus: eoꝝ repn̄sentādo letitiā. Sꝫ tn̄ illi in apparatu reditus ꝛ in colligēdo sarcinulas multū laborauerunt. Et nos post all'a tractum statim subiungimus: qui laborē significat. Sabbato autē q̄ septuagesima terminatur: duo all'a cantamus eoꝝ plenā leti-

tiam pquã puenerunt in patriã figurantes. Hoc etiã tps captiuitatis ⁊ exilij filiorum israel repñtat tps nr̃e pegrinatiõis: q: sicut ipsi in sexagesimo ãno sunt liberati. sic nos in sexta mũdi etate. Et sicut adhuc in colligendo far cinulas laborauerunt: sic ⁊ nos ẽt liberati in cõpletione mandatorum laboramus: sʒ cuʒ ad p̃riã peruentũ fuerit labor oĩs cessabit: ⁊ glia perfecta erit ⁊ duplex all'a in corpore ⁊ aĩa cantabimus. In h igr̃ tpe exilij ecclesia mlt̃is tribulationibus p̃ssa: ⁊ fere in baratro despe rationis posita ab alto trahens suspiria clamat in officio ⁊ dicit. Circũdederũt me gemitus mortis ⁊c̃. Et oñdit eccl'ia mlt̃iplicẽ sui tribulationẽ quã hʒ: ⁊ pro miseria ꝯtcta: ⁊ p duplici pena inflicta: ⁊ pro culpa quo ad aliquos cõmissa. Sed tñ ne despet pponit ei i euangelio ⁊ in epistola triplex salubre remedium: ⁊ triplex p̃mium. Remedium est vt si ab illis vult perfecte liberari in vinea aie sue laboret abscidendo vitia ⁊ pctã: postea i stadio p̃ñtis vite currat per pẽitentie opera: deinde viriliter in agone pugnet ꝯ oia diaboli tentamenta. Et si hoc fecerit triplex p̃mium hẽbit: q: laboranti dabitur denarius: currenti brauium: pugnanti corona. Quia ẽt septuagesima significat tps nr̃e captiuitatis pponit̃ nobis remedium p quod a captiuitate possumus liberari. s. per cursum fugiẽdo per pugnam preliando: per denarium redimendo.

De sexagesima.

Sexagesima inchoat̃ in dñica: in qua cantat̃. Exurge quare obdormis dñe ⁊ terminat̃ in quarta feria post pasca. Instituta est aũt pp redemptionem: ⁊ pp repre sentationeʒ. Propter redẽptionem. qm̃ Melchiades papa ⁊ btũs Silvester statuerunt: vt bis in oĩ sabbato comederet̃ ne pp abstinentiam quã hoĩes sustinuerant in sexta feria: in qua oĩ tpe ieiunandũ est natura debilitaret̃. In redẽptiõe g̃ sabbatorum illius tpis vnã septimanã quadragesime addiderunt: ⁊ sexagesimã vocauerunt. Alia rõ est pp significationem: qm̃ sexagesima significat tps viduitatis eccl'ie ⁊ merore illius pro absentia spõsi: qm̃ fructus sexagesimus debetur viduis. In consolatione aũt pro absentia sponsi qui ad celos raptus est dantur eccl'ie due alie. s. sex operum misericordie exercitatio: ⁊ decalogi ipletio: Vñ sexagesima sonat sexdeci: vt per sex intelligant̃ sex opera misericordie per decẽ decalogus intelligat̃. Tertia rõ est propter redemptionem. Nã sexagesima nõ solum significat tps viduitatis: sed ẽtmysterium nostre redẽptionis repñsentat. Nam per decẽ intelligitur hõ qui est decima dragma: eo q factus sit vt ruinam nonẽ ordinum repararet. Vel intelligitur per decẽ: eo q ꝯstat ex quatuor humoribus q̃tm ad corpus: ⁊ habet tres potẽtias in aĩa. s. memoriam: intelligentiã: ⁊ voluntatem: que facte sunt vt fuiant beatissime trinitati: vt in ipsam fideliter credamus: ipsã feruenter diligamus ⁊ semp memoriã teneamus. Per sex intelliguntur sex misteria per que homo decimus est redemptus: que sũt: incarnatio: natiuitas: passio: descẽsio ad inferos: resurrectio: ⁊ in celum ascensio. Et ptenditur sexagesima vsqꝫ ad quartaʒ feriaʒ post pasca in qua cantat̃: Venite benedicti patris mei. q: illi qui in operibus misericordie se exercent audient istud. Venite bñdicti. vt ipẽ xp̃us testat̃. vbi tũc sponse ianua aperiet̃: ⁊ amplexu sponsi fruet̃. In epistola Pauli admonet̃ vt instar pauli tribulatiõeʒ de absentia spõsi patient̃ toleret. in euãgelio vt seminationi bonorum opum semp insistat ⁊ que quasi desperans clamauerat: Circũdederunt me ⁊c̃. Nunc quoqꝫ ad se rediens petit in officio in tribulatiõibus adiuuari: ⁊ ab ipsis eripi dicẽs. Exurge dñe ⁊c̃. Et ponit ibi triplex exurge. Quidã .n. sunt in eccl'ia qui aduersis p̃mũtur sʒ non deijciũtur. Quidã qui p̃munt̃ ⁊ deijciuntur. Quidã qui nec p̃muntur nec deijciuntur: tñ qui aduersa nõ tolerant periculũ est ne psp̃era ipsos frãgãt. Clamat ergo ecclesia vt exurgat quantum ad primos ipsos confortãdo. cũ dormire videantur ipsos non eripiendo. Clamat vt exurgat quantum ad secundos ipsos conuertendo a quibus videtur faciem auertisse ipsos quodammodo repellendo. Clamat vt exurgat quantũ ad tertios: vt prosperis ad iuuando ⁊ liberando.

De quinquagesima.

De quinquagesima

Uinquagesima durat a do
minica: in q̃ cantat᷑. Esto.
mihi in deuz protectorem
⁊c̃. ⁊ terminatur in ip̃o die
pasce. Instituta est aũt ꝑꝑ
suppletionem: ⁊ ꝑꝑ signifi
cationez: ⁊ propter repn̄ta
tionem. Propter supplectionem. qm̄ cū de
beamus quadraginta diebus ieiunare ad si
militudinē xp̄i: ⁊ non sunt tibi nisi trigita sex
dies ieiunabiles: q꞉ in dn̄icis non ieiunatur
generaliter: tū ꝑpter letitiam ⁊ reuerentiā
resurrectiōis: tū exēplo xp̄i: qui ipsa die resur
rectiōis bis comedit. s. qn̄ intrauit ad disci
pulos ianuis clausis: ⁊ illi obtulerunt ei ꝑtē
piscis assi ⁊ fauū mellis: ⁊ iterum cū discipu
lis eūtibus in emaus ſm quosdam: iō ꝓ sup
plectione dn̄icarum additi sūt quatuor dies
Et iteruz clerici videntes ꝙ sicut p̄cedebāt
populū ordine: ita p̄cedere deberēt scitate.
¶ Per duos iterū dies ante illos quatuor
abstinere ⁊ ieiunare incipiunt. ⁊ sic vna sep
timana addita est: que ⁊ quinquagesima no
minatur. Et hoc papa Thelesphorus ordia
uit: vt ait Ambro. Alia rō est propter signifi
cationes. qm̄ quinquagesima significat tp̄s
remissionis. i. penitentie in qua oīa remittū
tur. Quinquagesimus. n. annus erat iubile
us qui erat annus remissionis: q꞉ tunc debi
ta remittebantur: serui liberabātur: ⁊ oēs ad
suas possessiones reuertebantur. Per qδ si
gnificabatur ꝙ per penitentiam dimittūtur
debita peccatoꝝ. liberantur oēs a seruitute
demonū ⁊ reuertuntur ad possessiones cele
stium māsionū. Tertia rō propter repn̄tatio
nem: nā quinquagesima non solum tp̄s remis
sionis significat. sed Et statū beatitudinis re
presentat. ¶ Nā in quinquagesimo āno serui
efficiebant᷑ liberi. In quinq̃gesimo die a die
agni īmolati lex data est. In quinquagesimo
die a pasca datꝰ est spiritꝰ scūs. Et iō huius
numerꝰ beatitudinem repn̄tat: vbi erit ade
ptio libtatꝭ: cognitio veritatꝭ: ⁊ ꝑfectio chari-
tatꝭ. Tria autem sunt necessaria que p̄ponun
tur nobis in epistola ⁊ in euangelio ad hoc ꝙ
opa penitentie sint perfecta. s. charitas que
p̄ponitur in epistola: memoria dn̄ice passio
nis: ⁊ fides que intelligitur per illuminatio-
nem ceci: ⁊ hec ponunt᷑ in euangelio. Nam
fides ip̄a opa facit acceptabilia. q꞉ sine fide
ipo'e est placere deo. Memoria dn̄ice pas
siōis facilia. Aū grego. Si passio xp̄i ad me
moriam reducitur nihil est qδ non equo aīo
toleretur: charitas facit esse ꝯtinua. q꞉ sicut
dicit Grego.. Amor dei non potest esse ocio
sus. opatur. n. magna si est. Si aūt opari ne
gligit amor nō est. Et sicut in p̄ncipio eccl'ia
q̄si desperans clamauerat. Circūdederunt
me ⁊c̃. ⁊ postmodū ad se rediēs adiuuari pe
tebat: ita hec iā ꝯcepta fiducia ⁊ spe venie ꝓ
pter penitentiā orat ⁊ dicit: Esto mihi ī deū
⁊c̃. vbi quatuor petit. s. ꝓtectōez: firmamen
tum: refugium: ⁊ ducatum. Omnes. n. filij
sui aut sunt in gr̄a aut sunt in culpa: aut i ad
uersis: aut in prosperis. Illis qui sunt ī gr̄a
petit firmamentum: vt. s. in ipsa gr̄a confir-
mentur. Illis q sunt in culpa petit vt δs sit
eorum refugium. Illis qui sunt in aduersis
petit protectionez: vt in ipsis tribulationibꝰ
ꝓtegantur. Illis qui sunt in prosperis petit
ducatū vt. s. in ipsis a deo innocenter ducā
tur. Terminatur aūt q̄nquagisima: vt dcm̄
est in die pasce. q꞉ pn̄ia ad nouitatem vite
fac̄ resurgere. In h̄ tp̄e psalmꝰ pn̄ie ⁊ remis-
sionis plurimū freq̄ntat᷑.

¶ De quadragesima.

Uadragesima incipit domi-
nica qua cantatur. Inuoca-
uit me: Ubi ecclesia que tot
tribulatiōibus pressa clama
uerat. Circundederunt me
⁊c̃. postmodum respirauerat
inuocando adiutoriuz dicēs
Exurge domine ⁊ esto mihi in deum prote
ctorez: nūc oñdit exauditā dicens. Inuoca-
uit me ⁊c̃. Notandū āt ꝙ quadragesima cō
tinet. 42. dies ꝯputatꝭ dn̄icis diebꝰ ex q̄bus
dū sex dies dominicales subtrahunt᷑ rema
nent. 36. dies in abstinētia: qui sunt decima
totius anni. Annus. n. hꝫ trecētos sexagita-
quinqꝫ dies trigita sex sunt decima: Sꝫ q̄tu
or dies p̄cedentes addunt᷑ vt sacer nume-
rus q̄dragita dieꝝ ipleat᷑. quē saluator suo
ieiunio ꝯsecrauit. Quare āt i h̄ numero qua
dragenario ieiunū obseruamꝰ triplex rō as-
signari pōt. ¶ Prima est Aug. qm̄ Math.
40. generatōes xp̄i posuit. Ad h̄ igr̄ dn̄s suo
q̄dragenario nūero ad nos descēdit: vt nos

ad eū nr̄o q̄dragenario ascēdamus. Aliā assignat idez dicens Ad hoc vt habeamus q̄dragenariū q̄dragenario addēdus est denarius: q2 ad h vt veniamus ad btā3 regez o3 nos toto pn̄tis vite tpe laborare. Vn̄ ꝛ dominus q̄draginta diebus cū discipulis mā- scit. ꝛ pꝰ decia die spm̄ scu3 paraclytu3 misit Tertiā assignat magister ꝑpositiuꝰ i sūma ꝺ officio dicēs. Mūdus in q̄tuor partes ꝛ annus in q̄tuor tpa: diuidit. ꝛ hō ex q̄tuor elemētis: ꝛ q̄tuor ꝯplexionibus ꝯstitutus. ꝛ nouā legem q̄ in q̄tuor euangelistis ꝯsistit ꝛ veterē que in decē mandatis transgressi sumus. Oportet igr̄ vt denarius ꝑ q̄ternariū multiplicet vt sic q̄draginta faciamus. i. mādata veteris ꝛ noue legis toto tpe vite huius impleamus. Consistit qdem corpus nr̄m. sicut diximus ex q̄tuor elemētis: que ꝛ q̄si q̄tuor sedes in nobis habent. Nā ignis ī oculis: aer in lingua ꝛ auribus: aq̄ in genitalibus: terra in manibus ꝛ alijs membris dn̄at. In ocl'is igr̄ curiositas: in lingua ꝛ auribus scurilitas in gēitalibus voluptas: in māibus ꝛ ī alijs membris ē crudelitas. Hec quatuor ꝯfitet publicanus q2. n. a lōge stat ꝯfitet luxuriā: q̄ est fetida: quasi dicat non audeo apropinquare dn̄e ne innaribus tuis fetcā ꝙ nō audet ocl'os ad celū leuare: ꝯfitet curiositatez: ꝙ manu ꝑcutit pectus: ꝯfitet crudelitatez: ꝙ dicit ꝓpitius esto mihi peccatori scurrilitatē. Nā scurre ꝯsueuerūt vocari peccatores: vel potius lecetores. Hec ꝑpositiuus. Gregꝰ. quoq3 in omelia tres ponit rōnes dicens. Cur in abstinentia quadragēarius numerus custodit: nisi q2 virtus decalogi ꝑ libros quatuor sci euangelij iplet: in h. n. mortali corpore ex quatuor elementis subsistimus: ꝛ ꝑ voluptates eiusdē corpis ꝑceptis dn̄icis ꝯtriamur. Quia ḡ ꝑ carnis desideria decalogi mandata ꝯtempsimus: dignū ē vt eandē carnem quaterdecies affligamus. A pn̄ti quoq3 die vsq3 ad pasca sex hebdomade. i. quadraginta duo dies veniūt: ex qbus dū sex dies dn̄ici de abstinentia abstrahunt triginta sex de abstinentia remanent. dū vō per trecētos sexagintaqnq3 dies annus ducit: quasi ānī nr̄i decimas deo damus. Hec Greg. Quare aūt non obseruamus nr̄m ieiunium eodez tpe quo xp̄s ieiunauit: qui statim post baptismū istud inchoauit: s3 cū pascā potius istud ꝯtinuamus: quadruplex rō assignat in summa de officio magr̄i ioannis beleth. ¶ Prima est vt si volumus cū xp̄o resurgere cū pro nobis xp̄s est passus ꝛ nos cū eo pati ꝺbemus. ¶ Scd̄a cā est: vt per h filios israel imitemur: qui sicut primo eo tpe exierunt de egipto post eo tpe ꝺ babylonia. Nō inde ꝓbat: qm̄ ta3 isti q̄3 illi qn̄ egressi sunt celebrauerunt pascha: sic ꝛ nos imitantes eos hoc tpe ieiunamus: vt de egypto ꝛ babylonia. i. hoc mūdo: in terram eterne hereditatis ingredi mereamur. ¶ Tertia cā ē qm̄ seruor libidinis tēpore veris magis solet nos accendere. Vt ḡ refrenemus corpis estū in hoc tpe maxīe ieiunamus. ¶ Quarta est q2 stati3 post ieiunium debemus corpus dn̄i accipere. Sicut ḡ filij israel priusq̄3 comederent agnū se affligebant: ꝛ comedebāt agrestas lactucas ꝛ amaras: ita nos debemus ꝑ pn̄iam ꝑ̄us affligi: vt digni valeamꝰ comedere agnū vite.

¶ De quatuor temporibus.

Ieiunia quatuor tempor3 a Calixto Papa instituta sunt. Fiunt autem hec ieiunia quat in āno: ꝭm quatuor tēpora ipius anni. Et huius multiplex est ratio. ¶ Prima qm̄ ver est calidū ꝛ humidu3: estas est calida ꝛ sicca: autūnus frigidus ꝛ siccus: hiems frigida ꝛ humida. Ieiunamus igr̄ in vere: vt noxiū humorem. i. luxuriā in nobis temperemus. In estate vt noxiū calorē. i. auaritiam in nobis castigemus. In autūno: vt castigemus ariditatē supbie. In hyeme vt castigemus frigus infidelitatis ꝛ malitie. ¶ Secunda rō est quare. s. quater in anno ieiunamus: qm̄ prima huiuscemodi ieiunia fiunt in martio. s. in prima septimana quadragesime: vt in nobis marcescant vitia. non. n. oino pn̄t extingui. vel potius vt in nobis v̄tutū germīa oriantur. In estate fiunt secūda ꝛ in septimana pētecostes: q2 tunc vēit spūs sanctus: ꝛ nos debemus esse feruentes in spū scō. In septēbri fiunt aū festū sancti Micaelis. i. tertia ieiunia: qm̄ fructus tunc colligunt: ꝛ nos debemus deo reddere fructus bonorum operū. In decēbri fiunt quarta: qm̄ tn̄c moriunt herbe: ꝛ nos debemus mortificari mundo.

¶ Tertia rõ est vt iudeos imitẽur. Judei
quidem q̃ter in anno ieiunabant: ante pasca
ante pẽtecostem: ante scenophegiã. i. ante i
fixionem tabernaculi in septembri: ⁊ ante en
cẽnia. i. dedicatiõem in decembri. ¶ Quar
ta rõ est: qm̃ hõ constat ex quattuor elemẽtis
quantum ad corpus: ⁊ tribus potentijs. s. rõ
nali: concupiscibili: ⁊ irascibili quantum ad
aĩam. Ut g̃ hec moderentur in nobis: q̃ter i
anno per tres dies ieiunamus: vt quaterna
rius referatur ad corpus ternarius vero ad
aĩam. Et he rões sunt magistri Joannis be
leth. ¶ Quinta rõ est: qm̃ vt dicit Joannes
damascen⁹ in vere augumentatur sanguis:
in estate collera: in autũno melancolia: in hi
eme phlegma. Jeiunamus igr̃ in vere: vt i
nobis debilitetur sanguis ꝯcupiscentie: ⁊ in
epte letitie. Sanguineus. n. est libidinosus
⁊ letus. in estate vt debilitetur collera iracũ
die ⁊ fallatie. Colericus. n. est naturalr̃ ira
cundus ⁊ versutus. in autũno vt debiliteẽ
malancolia cupiditatis ⁊ tristitie. Melãco
licus. n. ẽ cupidus ⁊ tristis. ĩ hyeme: vt de
bilitetur phlegma hebetudinis ⁊ pigritie.
Nam phlegmaticus naturaliter est hebes
⁊ piger. ¶ Sexta rõ ẽ qm̃ ver cõparaẽ aeri
estas igni autũn⁹ terre: hyems aque. Jeiuna
m⁹ igr̃ i vere vt i nobis edomeẽ aer elatiõis
⁊ superbie. in estate vt edometur ignis cupi
ditatis ⁊ auaritie. in autũno: vt edomeẽ terra
spiritualis frigiditatis ⁊ tenebrose ignorãtie
in hyeme vt edometur in nobis aqua leuita
tis ⁊ incõstantie. ¶ Septima rõ est qm̃ ver
refertur ad pueritiaʒ: estas ad adolescẽtiã:
autũnus ad maturitatẽ: siue virileʒ etatem
hyems ad senectutem. Jeiunamus igitur ĩ
vere vt simus pueri per innocentiã: in esta
te vt efficiamur iuuenes per constantiam: i
autũno vt efficiamur maturi per modestiã:
in hyeme vt efficiamur senes per prudenti
am ⁊ honestam vitam: vel potius vt satisfa
ciamus quicqd̕ per illas quatuor etates deli
offendimus. ¶ Octaua rõ ẽ magistri Uuli
elmi altisiodorensis. Jdeo. n. in quatuor ãni
temporibus ieiunamus: vt emendemus q̃ i
illis quattuor anni temporibus deliquim⁹
Et fiunt per tres dies vt satisfaciamus in
die qd̕ deliquimus in mense. Et fiunt in fe
ria quarta: q2 tunc dñs a iuda traditus fuit:
in sexta feria q2 crucifixus fuit. Sabbato q2
in sepulchro iacuit: ⁊ quia tristes erant apo
stoli de nece sui dñi.

¶ De sancto Ignatio.

Gnatius dicitur q̃si igneʒ
patrius. i. ignẽ patiẽs dñi
amoris. Ignati⁹ fuit disci
pulus beati ioannis: ⁊ epi
scopus anthiocenus. Hic
epistolam ad beatam vir
gineʒ direxisse dicitur in hec
verba. Christifere Marie suus ignatius.
Me neophitũ tui ioãnisq3 discipulũ ꝯfortari
cõsolari debueras. De iesu. n. tuo pcepi mi
ra dicta ⁊ stupefactus sum ex auditu. A te ãt
que semper fuisti ei familiariter cõiuncta: ⁊ se
cretoꝝ eius conscia desidero ex aĩo fieri cer
tior ex auditis. Ualeas ⁊ neophiti qui mecuʒ
sunt ex te: ⁊ per te: ⁊ in te confortentur. Bea
ta ãt v̓go dei genitrix Maria in hec verba
sibi rñdit: Ignatio dilecto cõdisipulo humi
lis ancilla Christi iesu. De iesu que a ioãne
audisti vera sunt: illa credas: ⁊ illis adhere
as: ⁊ xp̃ianitatis votũ firmiter teneas: ⁊ mo
res ⁊ vitam voto ꝯformes. Ueniaʒ ãt vna
cũ Joanne ad te: ⁊ qui tecũ sunt visere. Sta
⁊ viriliter age in fide: nec te ꝯmoueat psecutio
nis austeritas: sed valeat ⁊ exultet sp̃s in deo
salutari tuo. Tante aũt auctoritatis beatus
Ignatius extitit: ꝙ etiaʒ Dionisius Pauli
apostoli discipulus: qui fuit in philosophia
tam summus: ⁊ in diuina scientia tam perfe
ctus: verbũ beati Ignatij ad cõfirmationeʒ
dictoꝝ suoꝝ tãq̃ pro auctoritate adduxerit
Cũ. n. vt ipẽ in li° de diuinis nominibus at
testaẽ: qdã nomẽ amoris ĩ diuis rep̄hẽderũt
dicẽtes ĩ diuinis aliud ẽe nomẽ amoris q̃ dile
ctiõis volẽs oñdere hoc noĩe amoris p̄ oĩa in
diuinis esse vtendũ ait. Scribit autem di
uinus Ignatius. Amor meus crucifixus ẽ.
Legitur in historia tripartita: ꝙ Ignatius
audiuit angelos cantantes antiphonas sup
montẽ quẽdã: ⁊ exinde instituit antiphonas
cantari in ecclia: ⁊ psalmos s̓m antiphonas
intonari. Cũq̊ beatus Ignatius diu pro pa
ce eccl'ie dñm exorasset non suum s3 infirmo
rum periculum metuens: Traiano impera
tori: qui cepit anno dñi cẽtesimo de victoria
redeunti: ⁊ christianos oĩbus mortem minã

ti occurrit: ⁊ libere se xp̄ianum esse asseruit.
Quē traianus ferro vinctum decē militibꝰ
tradidit: ⁊ romā adduci p̄cepit: minās eidē
q̄ traderetur ibidem bestijs deuorandus.
Cū ergo romā duceretur: ad oēs ecclesias
ep̄las destinabat: ⁊ eos in fide xp̄i conforta-
bat. Inter q̄s vnam scripsit ad romanam ec
clesiā sicut legitur in historijs ecclesiasticis:
rogans ne suum martyrium impediant: vbi
sic dicit. A syria vsq3 romā cū bestijs terra
mariq3 depugno: die ac nocte ꝯnexus ⁊ colli
gatus decē leopardis militibus dicor ad cu
stodiam dag̃: qui ex bn̄ficijs nr̄is seniores fi
unt: s3 ego eorum nequitijs magis erudior.
O salutares bestie: que p̄parantur mihi qn̄
venient: qn̄ emittetur: qn̄ eis licebit carni
bus meis frui? Inuitabo eas ad deuoratio-
nem meā ⁊ dep̄cabor ne forte vt in nōnullis
fecerunt: timeant cōtingere corpus meum:
quīmo ⁊ si cunctabuntur: ego vi faciam: ego
me īgerā. Date q̄so veniā. ego noui qd mi
hi expediat: ignes: crucis: bestie: disp̄siōes
ossiū. disceptiōes oīum mēbroꝝ: ⁊ totiꝰ cor
pis: ⁊ oīa pene in me martyrij supplicia dia
boli arte quesita consientur: dūmodo iesum
xp̄m merear adipisci. Cū ḡ romā venisset: ⁊
ante traianum ductus fuisset: dixit ei traia-
nus. Ignati cur antiochiā rebellare facis: ⁊
gentem meam ad xp̄ianitatē conuertis? cui
ignatius. Utinā ⁊ te posse3 ꝯuertere: vt sem
per obtineres p̄ncipatu3. cui traianus. Sa
crifica dijs meis: ⁊ sacerdotū oīum p̄nceps
eris. cui ignatius. Nec dijs tuis sacrificabo
nec tuam affecto dignitate3. De me quicqd
vis facere poteris. s3 nullatenus me īmuta
bis. Traianus dixit. Plūbatis scapulas eiꝰ
ꝯtūdite: ⁊ vngul' latera eius laniate: ⁊ duris
lapidibus eius vulnera ꝯfricate. Cūq3 oīa ī
eū fecissent: ⁊ ipse īmobilis pmaneret: dixit
traianus. Carbones viuos afferte: ⁊ ip̄m nu
dis plantis desup ambulare facite. cui igna
tius. Nec ignis ardens: nec aqua buliēs po
terit in me xp̄i iesu charitatē extiguere. Cui
traianus. maleficia sunt que tāta patiēs nō
ꝯsentis. cui ignatius. Nos xp̄iani malefici n̄
sumus: sed in lege nr̄a maleficos viuere ꝓ-
hibemus: sed vos malefici estis: q idola ado
ratis. traianus dixit. Dorsu3 eius vngulis
laniate: ⁊ plagas sale perfundite. cui ignati
us. Non sunt condigne passiones huius tē-
poris ad futurā gloriā. Traianus dixit. Iā
nunc eū tollite: vinculis alligate: in cippo ī
imo carceris custodite: ⁊ post triduū deuorā
dū bestijs date. Tertia igr̄ die īperator ⁊ sena
tus oīsq3 ppl's cōuenerūt vt viderent episco
pū anthiocenū: qui erat cū bestijs pugnatu
rus. Dixitq3 traianus. Quoniā ignatius su
perbus ⁊ cōtumax est ip̄m alligate: ⁊ duo leo
nes ad ipsum laxate vt nullas reliquias ex
eo relinquant. Tunc scūs Ignatius dixit ad
ppl'3 qui astabat. Uiri romani qui hoc certa
mē aspicitis non sine mercede laboraui: q2 nō
ꝑꝑ prauitatē: sed ꝑꝑ pietatē hec patior. Dei
de cepit dicere sicut legitur in historia eccle
siastica: frumentu3 xp̄i su3 bestiaꝝ dentibꝰ
molar vt panis mundus efficiar. Hoc au-
diens imperator dixit. Grandis est toleran-
tia christianoꝝ. Quis grecoꝝ toleraret tāta
ꝓ deo suo? Respōdit ignatius. Nō hec mea
v̄tute: sed xp̄i adiutorio toleraui. Tūc sanctꝰ
Ignatius cepit leones ꝓuocare: vt ad se de
uorandū occurrerēt. Accurrentes igr̄ duo
seui leones ipsum tm̄modo p̄focauerunt: car
nem tamē eius nullatenus tetigerūt. Traia
nus aūt hoc videns cū nimia admiratōe di
scessit p̄cipiens vt nō ꝓhiberetur si qs vel
let tollere corpus eius. Quapropt̄ christiāi
corpus eius tulerūt: ⁊ ip̄m honorifice sepeli
erunt. Cū aūt traianus quasdā litteras rece
pisset: in quibus Plinius secundus christi
anos quos imperator occidi iusserat plurimū
cōmendabat: doluit de his que ignatio intu
lerat: et precepit vt nullus christianus in-
quireretur: si quis tamen incideret punire
tur. ¶ Legitur autem ꝙ beatus Ignatius
int̄ tot tormētorum genera nunq̄3 ab inuoca
tione nominis iesu Christi cessabat. ¶ Quē
cum tortores requirerent cur hoc nomen
totiens replicaret: ait. ¶ Hoc nomen cordi
meo inscriptū habeo: ⁊ ideo ab eius inuoca
tione cessare non valeo. Post mortē igr̄ eiꝰ
illi qui audierant volentes curiosius expe
riri cor eius ab eius corpore auellūt ⁊ illud
scidentes per medium totū cor inscriptu3 h̄
noīe iesus aureis lr̄is inuenerunt: vnde ⁊ h̄
plurimi crediderūt. De hoc scō dicit bern̄.
sup psal. Qui habitat. Magnus ille ignatiꝰ
auditor discipli quē diligebat iesus: martyr

e ipse cuius pciosis religis est nostra dedica-
ta pauptas: Mariam quidē in plurib⁹ q̄s
ad eam scripsit eplis xpiferā ꝯsultat. Egregi
us plane titulus dignitatis ⁊ cōmendatio
honoris immensi.

¶ De purificatione btē ⁊ Marie v̄ginis.

Purificatio btē Marie vir
ginis quadragesimo die
p⁹ natiuitatē domini fcā
est. Cōsueuit autē illud fe
stū tribus noībus appella
ri. .purificatio: hipopan
ti: ⁊ cādelaria. Purifica
tio āt dicit ex eo q q̄dragesimo die a natiui-
tate dn̄i btā v̄go Maria ad templum venit
vt ſm legis cōsuetudinem mūdaretur: cū ta
mē sub illa lege nō teneret. Preceperat āt
lex Leuitici. 12. q mulier que suscepto semie
filium peperisset: imūda esset septē diebus:
imūda scilicet a cōsortio hominū: ⁊ ab ingres
su tēpli. Sed cōpletis septem diebus: mūda
quidem efficiebatur quo ad ꝯsortium homi
num: sed adhuc vsq ad. 33. diem quo ad in
gressum tēpli imūda erat. Tandē cōpletis
quadragita diebus quadragesimo die tem-
plū intrabat: ⁊ puerū cū muneribus offere-
bat. Si v̄o feminā peperisset duplicabant
dies: ⁊ quo ad consortium hoīuz ⁊ quo ad in
gressum tēpli. Quare āt dn̄s p̄cepit vt qua
dragesimo die puer ī templū offerretur tri
plex pōt esse rō. Una vt per hoc itelligatur:
q sicut puer quadragesimo die ī materiale
templū inducitur sic ⁊ q̄dragesima die a cō
ceptione vt sepius aīa in corpus tanq̄ in su
um templū infunditur: sicut dicitur in scola-
stica historia: lz phisici dicant q. 46. diebus
corpus pficiat. Scd̄a vt sic aīa. 40. die cor
pori infusa ab ipo corpore maculatur: sic q̄-
dragesima die templū ingrediens per hosti
as ab ipsa macula amplius expiet. Tertia
vt per hoc detur intelligi q in templu ce
leste merentur ingredi. cū decē precepta cū
fide quattuor euāgelistarū voluerint obser
uare. In pariente v̄o feminam duplicātur
dies quo ad templi ingressionem: sicut ⁊ du
plicantur quo ad corporis formationez. Nā
sicut in 40. diebus corpus masculi organi-
zatur ⁊ perficit in quadragesimo die aīa in
fundit: sic corp⁹ femīe in octogita pficit. octo-
gesima die aīa vt sepi īspirat. Qre āt duplo
corpus femine tardius pficit ī vtero q̄ cor
pus viri ⁊ ei aīa īfundit: omissis rōnib⁹ na-
turalibus triplex pōt assignari rō. Prima
qm̄ xp̄s assumpturus erat carnē in sexu vi-
rili: iō vt sexū ipsū honoraret ⁊ ampliorē si-
bi gratiā faceret voluit vt puer citi⁹ forma
retur: ⁊ mr̄ citius mūdaretur. Scd̄a vt qm̄
mulier plus peccauit q̄ vir: ⁊ sicut erūne
eius ab erūnis viri duplicate sunt exteri⁹
in mundo: sic ⁊ duplicari debuerunt interi
us in vtero. Tertia vt p hoc detur intelli-
gi q mulier quodāmō plus fatigauit deum
q̄ vir ex eo q amplius deliqt: deus quodā
mō in nr̄is paruis opibus fatigat. Un̄ ipse
dicit Esa. 43. Seruire me fecistis in iniq-
tatibus vestris: Et idē Esa. p̄°. Laboraui
sustinēs. Btā igit virgo huic legi purifica
tionis nō tenebatur: q2 nō pepit suscepto se-
mine: s3 mystico spiramine. Un̄ moyses ad
didit suscepto semine. Cū tn̄ necesse nō erat
q̄ztū ad alias mulieres que oēs suscepto se-
mine pariūt. Sed iō addidit: vt dicit Ber
nardus: q2 timuit in matrē dn̄i blasphemiā
irrogare. Uoluit tn̄ se in h̄ se subdere legi p
pter quattuor rōnes. Prima rō est vt exē-
plū humilitatis daret: vn̄ dicit Ber. Uere
beata virgo nō habes cām nec tibi opus ē
purificatiōe. Sed nūqd filio tuo opus erat
circūcisione: esto inter mulieres tanq̄ vna
illaꝝ. Nam ⁊ filius tuus sic ē in medio pue
roꝝ. Hec aūt humilitas nō solū fuit ex pte
matris: sed etiā ex parte filij q sic voluit se
in hoc subdere legi. Nā in natiuitate se ha-
buit vt paup hō: in circūcisione vt paup ⁊
peccator hō. Sed hodie vt paup ⁊ pcctōr
⁊ seruus hō. Ut paup in eo q oblationē pau
peꝝ elegit: vt peccator in eo q ipse cuz mr̄e
voluit expiari: vt seruus q̄ztum. s. ad simili-
tudinē in eo q voluit redimi: ⁊ etiā voluit
postmodū baptizari: nō pp̄ter culpam pur-
gandā: sed pp̄ter eius humilitatē maximā
ostendendā. Nā oīa remedia ꝯ originale pec-
catū instituta xp̄s in se assumere voluit. n̄ q2
aliq̄ten⁹ idigeret: s3 vt humilitatē suā ma-
ximam nobis ostenderet: ⁊ vt illa remedia
pro tempore suo bona fuisse monstraret.

¶ Quinq enim remedia cōtra ipsum origi
nale peccatū p pcessū tpis īstituta sūt: quoꝝ

tria ƒm ꝙ dicit. Hugo de sancto victore in le
ge veteri instituta sunt. s. oblatiões: decima
tiones: sacrificiorum imolationes per que ma-
xime opus nr̄e redemptiõis exprimebatur.
Nam modus redimendi exprimebatur per
oblatõem: ip̄m p̄cium per sacrificium in quo
erat sanguinis effusio: ip̄m redemptum ꝑ de
cimationez: q2 hõ significat per decimā dra
gmā. ¶ Primū ḡ remediuz fuit oblatio vt
Cayn obtulit deo mūera de frugib9: ⁊ Abel
de gregib9. ¶ Secūdū fuit decimatio. vñ
⁊ Abrahā Melchisedech sacerdoti decias
obtulit. Nam secūdum augu. decimabatur
quod curabat. ¶ Tertium fuit sacrificiorū
oblatio. Ipsa. n. sacrificia ƒz ꝙ dicit Grego.
erant ꝯ originale peccatū. Quia tñ exhibebā-
tur: vt ad minus alter parētum fidelis eēt:
⁊ aliqñ vtriqꝫ īfideles esse poterūt: iō adue
nit. 4m remedium. s. circūcisio que siue ꝑen
tes fideles essent: siue infideles valebat. sꝫ
q2 illud remedium nō poterat cõuenire nisi
solis maribus: nec ianuā paradisi poterat ape
rire: iō sucessit ei baptismus qui est cõmūis
oibus ⁊ ianuam celi aperuit. Primum igiẗ
remedium xp̄s assumpsisse videtur qñ dñs
in templo a ꝑentibus est oblatus. Scdm re-
medium quodāmodo assumpsit qñ quadra
ginta diebus ⁊ noctibus ieiunauit. q2. n. nō
hēbat vt solueret decias rerum saltem deo ob
tulit decias dierum. Tertium assumpsit quan
do mr̄ eius par turturum: aut duos pullos co-
lumbarum pro eo obtulit vt inde sacrificiū fi
eret. Vel qñ in cruce se in sacrificiū obtulit.
Quarto qñ se circūcidi ꝑmisit. Quinto qñ a
Joāne baptisma suscepit. ¶ Scd̄a rō ē vt
legem impleret non. n. venerat dñs legem
soluere: sed adimplere. Nam si in hoc legē
soluisset potuissent se iudei excusare ⁊ diceř
Quoniam doctrinā tuam non recepimus ex
eo ꝙ dissimilis es patribus: nec legis tradi
tiones obseruas. Triplici autē legi se hodie
xp̄us ⁊ virgo subiecit. Primo legi purifica-
tionis in significationem virtutis vt postqꝫ
oia bene fecerimus dicamus ꝙ serui inuti-
les sumus. Secundo legi redemptionis ad
exemplum humilitatis. Tertio legi oblatio
nis ad exēplū pauꝑtatis. Tertia ratio est vt
legem purificationis terminaret. sicut. n. ad
ueniente luce cessant tenebre ⁊ adueniente
sole recedit vmbra sic ⁊ adueniente purifica
tione vera cessauit purificatio typica. Ibi. n.
aduenit vera purifiatio nostra. i. xp̄s qui acti
ue dr̄ purificatio ex eo ꝙ nos per fidem puri
ficat: ƒm ꝙ dr̄ i actib9. Fide purificās corda
eorū. Hinc. enim ē ꝙ nec decetero patres
tenentur ad solutionē: nec mr̄es ad purifica
tionem vel templi ingressionem: nec filij ad
illam redemptionem. Quarta rō est vt nos
purificandos instrueret. Quinqꝫ aūt modis
fit purificatio ab infamia licet tres īhibean
tur: secundum quos ⁊ nos purgari debem9
scilicet iuramento qd̄ significat peccati abre
nunciationez. Aqua que significat baptisma
lem ablutionem. Igne qui designat sp̄ualis
gratie infusionem. Testibus qui designant
bonorum operum multitudinem. Bello qd̄
significat tentationem. Veniens autem bea
ta virgo ad templum filium suum obtulit: ⁊
eum quinqꝫ syclis redemit. Notandum. n.
ꝙ quedam primogenita redimebātur sicut
primogenita duodecim tribuuz que redime
bantur quinqꝫ syclis: quedam que redime
bantur sicut primogenita leuitarum q̄ nūqꝫ
redimebātur. Sed cū iam ad adultā etatē
perueniebant semꝑ in templo domino serui
ebant. ⁊ sic p̄mogenita mundorum aīalium
que iterum non redimebantur: sed dño offe
rebantur. Quedam commutabantur: vt p̄
mogenita asini ꝙ commutabatur in ouem.
Quedam occidebantur vt primogenita ca-
nis. Cū igr̄ fuerit christus de tribu iuda que
fuit vna de duodecim tribubus: patet ꝙ de
buit redimi. Obtulerunt pro eo dño par tur
turuz aut duos pullos collumbarum. Hec
enim erat oblatio pauperum sed agnus ob-
latio diuitum. Non autem dixit pullos tur-
turuz sed pullos columbarū q2 semper inue
niuntur: nec dicitur par collumbarum sicut
par turturum: q2 columba est auis libidino-
sa ⁊ ideo in sacrificio suo deus noluit offer-
re. Sed non ne vgo maria paulo ante a ma
gis multa pondera auri receperat: Videẗ
ergo ꝙ bene potuerit agnum vnum emere.
Sed dicendum ꝙ sine dubio secundū Ber
nardū magi magna põdera auri obtulerūt
quia nō est verisimile ꝙ tales reges tali pu
ero vilia munera obtulissent. Sed tamen
beata virgo vt aliquib9 placet istud sibi nō

retinuit s₃ statiʒ pauperibus erogauit. Vel
forte in egyptũ peregrinatiõi ꝑ septẽniuʒ i-
minenti ꝓuidere reseruauit: vel forte nõ in
magna q̃ntitate talia obtulerũt: cuʒ hec in si-
gnificationẽ mysticaʒ offerrent. ponit aũt ex-
positor tres oblationes de dño factas. Pri-
ma facta ẽ de ipso a parentibꝰ. Scđa ꝓ ipõ
de auibus. Tertiã fecit ipse in cruce ꝓ homi
nibus. Prima ondit eius humilitatẽ q2 dñs
legis se legi subiecit. Scđa paupertatẽ q2 pau
perum oblationẽ elegit. Tertia charitatẽ: q2
se ꝓ peccatoribꝰ tradidit. Proprietates tur
turis habent his versibꝰ. Alta petit turtur
canendo gemit. veniens ver. Nunciat ⁊ ca
ste viuit: solusq₃ morat. Pullos nocte souet
morticiniũq₃ fugit. Proprietatesq₃ colũbe
his v̄sibus nominãtur. Grana legit volitat
sociata: cadauera vitat. Felle caret: plangit
socium ꝑ oscula tãgit. Petra dat huic niduʒ
fugit hostẽ in flumine visuʒ. Rostro nõ ledit
geminos pullos bñ nutrit. ¶ Dicit scđo h
festiuitas hippopãti qđ idẽ ẽ qđ pñtatio ex
eo ꝙ xp̃s ẽ in tẽplo pñtatus. Vel hippopãti
qđ idẽ est qđ obuiatio: q2 Symeon ⁊ Anna
obuiauerunt dño cuʒ offerret in templo: Et
dicit ab hippo qđ est ire ⁊ anti qđ est cõtra
Tunc aũt accepit eũ Symeon in vlnas su-
as. Et notandũ qđ triplex obũbratio siue ex
inanitio hic de saluatore nr̃o facta ẽ. Prima
exinanitio v̄itatis: ille. n. est veritas q omnẽ
hominẽ ꝑ seipʒ q est via in seipʒ qui est vita
ducit hodie ab alijs se duci ꝑmisit. Cũ indu
cerent ingt puer iesuʒ ⁊c̃. Scđa ẽ exinani-
tio bonitatꝭ. qm̃ ille qui solus scũs ⁊ bonus ẽ
tanq̃ȝ immundus voluit cuʒ matre expiari.
Tertia est exinanitio maiestatꝭ: qm̃ ille q est
portãs oia verbo virtutꝭ sue: hodie in vlnis
senis se recipi ⁊ portari ꝑmisit: q tñ ꝓtabat
portaneʒ se ſm illud: Senex puer portabat
puer autem senem regebat. Tunc aũt Sy-
meõ benedixit eum dicens. Nunc dimittis
seruum tuum domine. ⁊c̃. Et appellabat euʒ
Simeon tribus nominibus: scʒ salutare: lu
men: ⁊ gloriaʒ plebis israel. Rõ autẽ huius
triplicis nominis potest q̃druplciter sumi.
Primo penes nostraʒ iustificationem vt di
catur salutare remittendo culpã: q2 iesus in
terpretat salutare: ex eo ꝙ saluuʒ facit popu
lum. s. a peccatis eoꝝ. Lumen dando gratiã
Gloria plebis dando gloriã. Secundo pe-
nes nostram regenerationẽ. Nam primo pu
er exorcizatur ⁊ baptizat. ⁊ sic a peccato mũ
datur quo ad primum. Secundo cãdela ac
censa ei datur quo ad scđm. Tertio ad alta-
re offertur quo ad tertiuʒ. Tertio penes ho
diernam processioneʒ. Nam primo candele
benedicuntur ⁊ exorcizantur. Secundo ac
cenduntur: ⁊ in manibus fidelium dantur.
Tertio ecclesiã cum canticis ingrediuntur.
Quarto penes triplicẽ huius festi denomi-
nationem. Nã dicit purificatio quo ad pur
gationem culpe ꝑ hoc qđ dicit salutare. Di
citur candelaria quo ad illuminationeʒ gra-
tie per hoc ꝙ dicitur lumen. Dicitur hippo
panti quo ad collationem glorie: ꝑ hoc ꝙ di
citur gloria plebis sue israel. Tunc. n. occur
remus obuiã xp̃o in aera. Vel põt dici ꝙ lau
datur xp̃s in hoc cãtico: vt pax: vt salus: vt
lux: vt gloria. Pax est q2 mediator. Salus:
q2 redemptor. Lux q2 doctor. Gloria q2 pre
miator. ¶ Dicitur ⁊ tertio hoc festũ cande
laria: ex eo ꝙ cãdele accense in manibꝰ por-
tantur. Quare autem ecclesia hoc ordinaue
rit: vt. s. in hac die candele accense in mani
bus portentur. possunt assignari q̃ttuor rati
ones. Primo propter remouendã erroneaʒ
ↄsuetudinem Romani. n. oliʒ in cal. febru
arij. ad honorẽ februe matris martꝭ qui erat
deus belli vrbem de quinto in quintum an-
num cum cereis ⁊ facibus tota nocte illustra
bant. vt filius suus eis victoriam de inimi-
cis concederet: cuiuꝫ matreʒ taʒ solemniter
honorarent. Et illud spatium dicebatur lu-
strum. Romani ẽt in februario sacrificabant
februo. i. Plutoni ⁊ ceteris dijs infernali-
bus: Et hoc pro animabus antecessorum su-
orum. Ut ꝗ propiciaretur eorum: Ideo ⁊
eis solemnes hostias offerebant ⁊ tota nocte
eorum laudibꝰ insistẽtes cũ cereis ⁊ accẽsis
facibus vigilabant. Mulieres etiam ro-
manorum: vt ait Innocentius papa his die
bus festis luminariũ exercebãt: qđ a quibus
dã fabulis poetaꝝ originẽ traxit. Aiunt eni
ꝙ Proserpina fuit adeo speciosa ꝙ Plu-
to deus infernalis eam concupiscens ipsaʒ
rapuit: ⁊ deam eam fecit. Parentes autem
sui per siluas ⁊ nemora cum facibus ⁊ lumi
naribus eã multo tp̃e quesierunt. Et istud

mulieres romanorum representantes cum
facibus ⁊ luminaribus circuibant. Et quo-
niam difficile est consueta relinquere chri-
stiani de gentibus ad fidem conuersi diffici-
le poterant relinquere huius cõsuetudines
paganorum. Ideoq; Sergius papa hanc cõ
suetudinem in melius commutauit. vt scz
christiani ad honorem sancte marie matris
domini omni anno in hac die totum mundũ
cum accensis candelis ⁊ benedictis cereis
illustrarent. vt solemnitas quidem staret: sz
alia intentione fieret. Secũdo propter ostẽ-
dendam virginis puritatem. Aliqui enim
audientes virginem purificataz possent cre
dere ipsam purificatione indiguisse. Ut ve-
ro ostendatur ꝙ tota fuit purissima ⁊ splen-
dida: Ideo ordinauit ecclesia vt luminosos
cereos baiulemus ac si in ipso facto dicat ec
clesia. Uirgo beata purificatione non indi-
ges: sed tota rutilas: tota splẽdes. Uere enĩ
purificatione non indigebat: que ⁊ non susce
pto semine conceperat: ⁊ in matris vtero ꝑ
fectissime mũdata ⁊ sanctificata erat. Adeo
autez fuit in matris vtero: ⁊ in aduentu spi
ritus sancti sanctificata ⁊ mundata: quia nõ
solum aliquod inclinarium ad peccatum in
ea penitus nõ remanserat. sed etiã virtus sã
ctitatis ⁊ castitatis eius vsq; ad alios exten
debatur ⁊ transfundebatur ita ꝙ in alijs om
nes motus carnalis ꝯcupiscentie extingue-
bat. Unñ dicũt iudei ꝙ cuz maria pulcherri-
ma fuerit: a nullo tñ potuit vnq̃ ꝯcupisci. ⁊
rõ est: q: vĩtus sue castitatꝭ cũctos aspiciẽtes
penetrabat ⁊ oẽs eius ꝯcupiscẽtias expelle
bat: Unñ ꝯparaꝭ cedro: q: sicut cedrus serpẽ
tes suo odore iterficit: ita eius sanctificatio
in alijs irradiabat: ⁊ oẽs motꝰ i carne serpẽ-
tes occidebat. Cõparaꝭ ẽt myrrhe. q: sicut
myrrha iterficit vmes sic eius scitas ꝯcupi-
scentias carnales: Et hãc ꝓrogatiuaz habu
it ꝑ ceteris scĩficatꝭ i vtero ⁊ vginibꝰ: q: eo-
ruz scitas ⁊ castitas in alios nõ transfunde-
bat nec carnales motus in alijs extinguebat
vĩtus aũt castitatis virginis etiã ipudicoruz
corda medullitus penetrabat ⁊ ea quo ad ip
sam protinus casta reddebat. Tertio ꝓpꝫ
representãdaz hodiernã ꝓcessionẽ: Nã bea
ta virgo Maria. ⁊ Joseph: ⁊ Symeõ: ⁊ an-
na hodie venerabilẽ ꝓcessionẽ fecerũt ⁊ pu

eruz Jesuz in tẽplũ pñtauerunt: sic ⁊ nos ꝓ-
cessionẽ facimus ⁊ cereũ accensuz ꝑ quez si-
gnificaꝭ Jesus in manibꝰ baiulamus ⁊ vsq;
in ecclesias deferimꝰ. Tria. n. sunt in cereo
scz licinus cera: ⁊ ignis. Per hec significã
tur tria q̃ fuerunt in xp̃o. Nã cera significat
carnem xp̃i q̃ nata est de virgine maria sine
corruptiõe carnis: sicut apes cerã gignunt si
ne alterutruz ꝯmixtione. Licinus in cera la-
tẽs significat aĩam cãdidissimã in carne latẽ
tem. Ignis vero siue lumẽ significat diuita-
tem: q: deus noster ignis ꝯsumẽs ẽ. Unñ qui
dã sic ait. Hanc in honore pie cãdelaz porto
marie. Accipe ꝑ cerã carnẽ de virgine ve-
raz. Per lumẽ numẽ maiestatꝭ atq; cacumẽ
Licinus ẽ aĩa sub carne latens preoptima:
Quarto ꝓꝑ instructionẽ nr̃am. In hoc. n. in
struimur ꝙ si volumus eẽ ante deuz purifi
cati ⁊ mundi tria in nobis hẽre debemus. s.
fidez verã: actionẽ bonã: ⁊ intentionẽ rectaz
Nam candela in manu accẽsa est fides cum
operatione bona. Et sicut candela sine lumie
dicitꝭ esse mortua: ⁊ lumen ꝑ se sine candela
nõ lucet: sed mortuũ esse videtꝭ sic ⁊ opatio si
ne fide: ⁊ fides sine bono opere mortua esse
dicitꝭ. Licimus ãt intus in cera occultatꝰ est
intentio recta. Unde Grego. Sic sit opus
in publico vt tñ in occulto intentio maneat
¶ Quedã matrona nobilis i btãm virginez
maximaz deuotionẽ habebat. Hec quandã
capellã iuxta domũ suã ꝯstruxerat. ⁊ ꝓpriũ
capellanũ hñs omni die missaz de btã virgi
ne audire volebat. Appropinquante autez
festo purificatiõis btẽ marie virginis: sacer
dos ob quoddã suũ negociũ longius secessit
⁊ dñã die illo missã hr̃e nõ potuit. Uel vt ali
bi legitꝭ: oĩa q̃ habere poterat etiã vestimen
ta ꝓ amore virginis dabat. Unñ cũ clamidẽ
dedisset ⁊ ad ecclesiã ire non posset sine mis
sa illã ea die manere oportebat. De quo cuz
plurimũ doleret ecclesiã ꝓpriã seu camerã
intrauit ⁊ ante altare virginis se ꝓstrauit.
Tunc subito in excessu mentis facta videba
tur sibi se i ecclia pulcherrima ⁊ spatiosa col
locatã esse: ⁊ respiciens vidit turbã magnaz
virginũ in ecclïam venientẽ: q̃s q̃dã virgo
pulcherima diademate coronata preibat.
Cũq; oẽs ꝑ ordinẽ ꝯsedissẽt: ecce turba alia
iuuenũ qui ⁊ ipi iuxta ordinẽ ꝯsederũt. Et

ecce quidã maximũ cereoꝝ fascẽ deferens:
cereũ ꝑmo virgini q̃ ceteras anteibat dedit
⁊ postea alijs virginibus ⁊ iuuenib⁹ tribu-
it. Deinde ad illã matronã venit ⁊ cereũ ei
obtulit: quẽ illa libenter accepit. Tũc ꝑ cho
rũ respiciẽs vidit duos ceroferarios: subdi
aconũ: diaconũ: ⁊ sacerdotẽ: sacris indutos
vestibus ad altare ꝓcedẽtes: tanq̃ missaꝝ
solẽnia celebrare volẽtes. Videbat̃ aũt sibi
ꝙ accoliti essent. Vincentius ⁊ Laurẽtius:
diaconus ⁊ subdiaconus duo angeli: sacer
dos aũt xp̃s. Facta ãt ꝯfessione duo pulcher
rimi iuuenes in mediũ chori ierũt: ⁊ officiũ
misse alta voce ⁊ deuotissime inceperunt: ⁊
ceteri qui in choro erãt ꝓsequunt̃. Cũ autẽ
ad oblationem ventũ fuisset: regina v̄ginũ
⁊ cetere virgines cũ alijs qui erãt in choro
cereos suos sacerdoti vt moris est: flexis ge
nibus obtulerũt. Cũ aũt sacerdos illaz ma-
tronã expectaret: vt sibi cereũ suuz offerret
⁊ illa ire nollet: misit ad eã regina virginũ
per nunciũ ꝙ rusticitatem faceret q: sacer-
dotez tandiu expectare ꝑmitteret. Illa rñ-
dit q̃tenus sacerdos in missa sua ꝓcederet:
q: cereũ suũ sibi nõ offerret. Tũc iteꝝ regia
aliũ nuncium misit: cui silr illa rñdit. ꝙ cere
um sibi datũ nulli penitus daret: sed illũ ex
deuotione teneret. Regina aũt virginum
nuncio precepit dicens. Vade ⁊ iteꝝ eã ro
ga vt cereũ offerat: si n aũt ipsũ de manibus
eius violenter auferas. Cũq3 nuncius iuis
set: ⁊ illa rogantẽ audire recusaret: dixit se i
mandatis hẽre vt ipsũ ab ea violẽter aufer
ret. Tũc ille cũ magna violẽtia cereũ cepit:
⁊ ipsũ auferre conabatur. Illa aũt fortius te
nebat: ⁊ se viriliter defẽdebat. cũq3 lõga fie
ret altercatio: ⁊ hinc inde cereus violẽtius
traheret̃ subito cereus fractus est ⁊ medie
tas in manu nũcij: ⁊ alia medietas in manu
ipsius dñe remansit. Ad hãc igit̃ vehemen
tẽ fractionẽ illa subito ad se redijt: ⁊ se iuxta
altare vbi se posuerat inueniẽs cereuz fra-
ctuz in manu sua reꝑpit. De quo valde ad-
mirãs immẽsas gratias beate virgini red-
didit que eã sine missa illa die remanere nõ
permisit: sed tali officio interesse fecit. Illa
autẽ cereum diligenter reposuit: ⁊ ꝓ maxi-
mis religi⁹s reseruauit. Sed ⁊ omnes vt di
citur qui tunc tangebant̃ de eo a quacunq3
detinebantur infirmitate ꝓtinus liberabã-
tur. ¶ Quedaz alia matrona dũ esset graui
da quadaz nocte in somnis vidit se portare
quoddam vexillũ q̃d colore sanguineo erat
tinctum. Euigilans autẽ ꝯtinuo sensuz ami-
sit quã diabolus adeo ludificabat vt vide-
retur sibi q̃d christianã fidem quã hactenus
habuerat inter mamillas hẽret: ⁊ tñ cõtinuo
exiret. Que cuz nullaten⁹ curari posset in q̃-
dã eccl'ia btẽ virginis in festo purificationis
pernoctauit: ⁊ integram sanitatem recepit.

¶ De nomine sancti Blasij.

Lasius quasi blandus: vl'
Blasius quasi bellasius:
a bella quod est habitus.
⁊ sior paruulus: blandus
per dulcedinem sermonũ
humilis per habitũ v̄tutũ
ꝑuulus ꝑ hũilitatẽ moruz.

¶ De sancto Blasio.

Lasius cũ omni mãsuetu-
dine ⁊ sanctitate polleret
xp̃iani eũ in sebaste ciuita
te cappadocie in episcopũ
elegerunt. Qui episcopa-
tu suscepto ob dioclitianã
ꝑsecutionẽ speluncã petijt
⁊ ibi heremiticam vitam duxit: cui aues pa
bulum afferebant: ferre ad eum vnanimiter
confluebant: ⁊ dũ vtrisq3 imponeret manus
eis benedicens non recedebant ab eo. De
niq3 si que infirmabantur ad eum continuo
veniebant ⁊ sanitatem ad integrum reporta
bant. Preses igitur illius regionis duz mi-
lites suos ad venandum misisset ⁊ illi in va
num alibi laborantes an antrum sancti Bla
sij peruenissent: magnam ibidem bestiarum
multitudinem ante ipsum stantium reperie
runt. Quas cum nullatenus capere possent
attoniti suo domino nunciauerunt. Qui sta-
tim Milites plures misit: ⁊ vt ipsum cum
omnibus christianis ad se adducerent pre-
cepit in ipsa autem nocte ter christus ei ap-
paruit dicens. Surge ⁊ offer mihi sacrifici
um. Ecce aũt aduenerunt milites dicentes
Egredere vocat te preses. Quibus respon
dit scũs blasi⁹: Bene v̄eistis filij: nũc video

quia deus non est oblitus mei. Pergens vͦ
cū eis nunꝙ̃ a p̄dicatione cessauit: ⁊ coram
eis mirabilia multa fec̄. Tūc mulier quedā
filium suū morientē in cuius gutture os pi-
scis transuersum erat ad pedes eius attulit
⁊ vt sanaretur cū lachrymis postulabat.
Sanctus vͦ Blasius super eū manus impo-
nens orauit: vt puer ille ⁊ oēs qui ī eius no
mine aliquid peterēt sanitatꝭ bn̄ficium obti-
nerent: ⁊ statim sanatus est. ¶ Mulier q̄dā
paupercula vnū solū porcū hn̄s quē tn̄ violē
ter lupus rapuerat: scm̄ Blasium dep̄caba-
tur vt sibi reddi faceret suum porcū. Qui ſb
ridens dixit. Mulier noli ꝯtristari reddet̄
tibi porcus tuus. Cōtinuo lupus venit ⁊ por
cū reddidit. Ingrediens vero blasius ciui
tatem iussu principis carceri mancipatur.
Alia vͦ die iussit p̄ses ip̄m sibi p̄ntari. Quē
videns blandis s̄monibus salutauit dicēs
Gaude Blasi amice deorū. Cui Blasius
Gaude ⁊ tu amice preses: sed ne dicas eos:
deos sed d̄mones: qꝛ eterno igni cū his quo
eos honorant traduntur. Iratus p̄ses eū fu-
stibus cedi iussit: ⁊ in carcerem retrudi fec̄.
Cui Blasius dixit. Insensate speras per pe
nas tuas dei mei a me auferre amorē: q ip̄m
in me h̄eo corroboratorē? Audiens hec vi-
dua illa cui porcū recuperauerat: porcū ip̄z
occidit ⁊ caput cū pedibus cādela ⁊ pane ad
scm̄ Blasium deportauit. Ille vͦ gr̄as agēs
comedit sibiqꝫ dixit. Singulis annis cādelā
in eccl̄ia noīs mei offeras: ⁊ tibi ⁊ quicūqꝫ h̄
fecerit bn̄ erit. Qd̄ semper egit: ⁊ sibi ꝓsperi
tas multa fuit. Post hoc cū eductū preses
a carcere ad deos inclinare nō posset iussit
eū in ligno suspendi ⁊ carnes eius cū ferreis
pectinibus laniari: ⁊ sic iterꝝ in carcerem re
portari. Septem ergo mulieres sequentes
guttas sanguinis colligebant: que morꝝ tenēt̄:
⁊ ad deorꝝ sacrificia cōpelluntur. q̄ dixerunt.
Si vis vt deos tuos adoremus cū reuerē
tia mitte eos ad stagnum: ⁊ ibi facieb⁹ ablu
tis mundius adorare possumus. Letus pre
ses efficitur: ⁊ cicius qd̄ dixerant adimplet̄
Ille vͦ deos arripuerunt ⁊ eos in stagni me
dium proiecerunt dicentes. Si dii sunt vi
debimus. Qd̄ preses audiens ꝑ ira insani
ens ⁊ seip̄m percutiēs dixit ministris. Cur
non tenuistis deos nr̄os. vt non mitterent̄
in ꝓfundum laci? qui dixerūt. Dolose te cū
locute sunt mulieres: ⁊ eos in stagnū ꝓiece
rūt. cui mulieres. Deus verus dolorē non
patitur: sed si dii fuissent p̄sciuissent vtiqꝫ
qd eis facere volebamus. Iratus p̄ses iussit
plumbū liq̄fcm̄ ⁊ pectines ferreos ⁊ septem
loricas igne cādentes ex vna parte pari: ⁊
ex alia septem camisias offerri lineas. Quo
dicente ex his qd̄ mallēt eligerēt. Una illa
rū duos puulos hn̄s audacē cucurrit: ⁊ line
as camisias accipiens in caminum ꝓiecit:
pueri vͦ mr̄i dixerunt. Non nos mr̄ dulcis-
sima p⁹te relinq̄s: s; sicͭ nos r̄plesti dulcedie
lactis: sic nos reple dulcedie regni celestis
Tunc p̄ses iussit eas suspendi: ⁊ carnes ea-
rum pectinibus ferreis laniari: q̄rū carnes
vt nix albissime erant ⁊ pro sanguine lac flu
ebat. Cū aūt supplicia inuite ferrent: ange
lus dn̄i ad eas venit ⁊ eas virilr̄ cōfortauit
dicens. Nolite timere: bonus.n. operarius ē
qui bn̄ incipit ⁊ bn̄ ꝑficit: a ꝯducente se bene
dictionem meretur pro cōpleto ope: ⁊ merce
dem accipit pro labore: ⁊ gaudium possidet
pro mercede. Tunc p̄ses iussit eas deponi:
⁊ in caminū mitti: que dīnitus igne extincto
exierunt illese: quibus p̄ses. Iā nunc artem
magicā dimittite: ⁊ deos nr̄os adorate. que
rn̄derunt. Perfice in nos qd̄ cepisti: qꝛ iam
ad regnum celeste vocate sumus. Tūc ille da
ta sn̄ia eas decollari mandauit. Que dū de
collari deberent flexis genibus adorauerūt
dicentes. Deus qui nos a tenebris vocasti
⁊ in lucem dulcissimam adduxisti: q nos sa-
crificium fecisti aīas nr̄as suscipe ⁊ ad vitā
eternā facias ꝑuenire. Et sic trūcatꝭ capitib⁹
ad dn̄ū migrauerūt. Post h̄ iussit p̄ses blasi-
um sibi p̄ntari ⁊ dixit ei. Nūc adoras deos
vel non? Cui Blasius. Impie nō timeo mi-
nas tuas: Age vt vis. corpus.n. meum pe-
nitus tibi trado. Tunc iussit mitti in stagnū.
Ipse vͦ signauit aquā: ⁊ mox sicͭ terra arida
firma ꝑmansit. Dixitqꝫ. Si veri sunt dii vr̄i
on̄dite v̄tutem illorꝝ ⁊ ingredimini huc. In-
gressiqꝫ septuaginta viri stagnū cōtinuo sūt
submersi. Angelus aūt dn̄i descēdens dixit
ei. Egredere Blasi ⁊ coronā tibi a deo parā
suscipe. Cūqꝫ exisset dixit ad eum p̄ses. Dio
decreuisti adorare deos? Cui Blasi⁹ cogno
sce miser qꝛ xp̄i fu⁹ suū nec demōes adoro: ⁊

statim iussit eũ decolari. Ipse aũt orauit ad
dñm vt quicũqȝ ꝓ infirmitate gutturis: vł
alia quacũqȝ infirmitate eius patrocinia po
stularet: exaudiretur ⁊ continuo liberare-
tur. Et ecce vox de celis ad eum venit ꝙ
sic fieret vt orauit. Sicqȝ cum duobus pu
erulis decolatus est circa annum domini.
288.

¶ De noīe sancte agathe

Gatha dr̄ ab agios ꝙ est
sanctus ⁊ theos deus q̄si
sancta dei. Tria eni sicut
dicit Chriso. sunt q̄ sanctũ
faciũt ⁊ illa ꝑfecte fuerunt
in ea. s. cordis mundicia:
spiritus sancti presentia:
⁊ bonoꝝ opeꝝ affluẽtia. Vł dr̄ ab a qđ ē sine
geos tra ⁊ theos deꝰ: q̄si dea sine tra .i. sine
amore terrenoꝝ. Vł ab aga ꝙ ē loquẽs: ⁊ thau
ꝯsumatio: q̄si ꝯsumate ⁊ ꝑfecte loquẽs: quod
pȝ in suis rñsis. Uel ab agat ꝙ est seruitus
⁊ thaos supior: q̄si seruitus supioꝝ: ⁊ hoc ꝓpt
illud qđ dixit. Sũma ingenuitas ē ista ⁊c.
Uel ab aga ꝙ est solẽnis ⁊ thau ꝯsumatio: q̄-
si solẽne ꝯsumata .i. sepulta: qđ pȝ in angelis
qui eã sepelierunt.

¶ De sancta Agatha

Gatha virgo igenua mẽ-
te ⁊ corpore pulcherrima i
vrbe cathaniensiũ deũ sẽ
per in oī sanctitate colebat
Quincianus aũt ꝯsularis
sicilie cũ eẽt ignobilis: libi
dinosus: auarus: ⁊ idolis
deditus: beatã Agatham cõprehẽdere nite
batur: vt q: erat ignobilis cõprehẽdere no-
bilẽ timeret. Quia libidinosus eiꝰ pulchri-
tudine frueret: q: auarus eius diuitias ra-
peret: q: idolatra dijs faceret eaȝ imolare.
Fecitqȝ eã ad se adduci. Que cum adducta
eẽt ⁊ eius imobile ꝓpositum cognouisset tra
didit eã cuidam meretrici noīe affrodosie ⁊
nouẽ filiabus eius eiusdẽ turpitudinis vt
ꝑ triginta dies suaderẽt ei quđ eius aĩuȝ im
mutarẽt. Et modo ꝓmittẽdo leta: modo ter
rendo aspera sperabãt eã a bono ꝓposito re
uocare. Quibus btã Agatha dixit. Mens
mea sup petrã solidata ē ⁊ in xp̄o sũ fũdata.
Uerba vestra venti sunt: ꝓmissiones vr̄e
pluuie: terrores vr̄i flumina sũt. Que q̄tũ
uis impugnẽt fundamẽtũ domus mee cade
re nõ valebit. Heu aũt dicens flebat quoti
die ⁊ orabat sitiens ad martyrij palmã ꝑue
nire. Uidẽs igit affrodosia ipsam immobilẽ
ꝑmanere dixit ipsi quinciano. Facilius pñt
saxa moliri: ⁊ ferrũ in plumbi molitiẽ ꝯuer-
ti: q̄ȝ ab intẽtione xp̄iana mens istius puelle
ꝯuerti seu reuocari. Tunc Quincianus fe-
cit eaȝ ad se adduci: ⁊ ait illi. Cuius ꝯditio-
nis es? cui illa nõ solũ ingenua: sed ẽt specta
bilis genere: vt oīs parẽtela mea testatur?
Cui quincianus. Si ingenua es cur mori-
bus te seruilẽ ꝑsonã habere oñdis? Illa re-
spondit. Quia ancilla xp̄i sũ: iõ seruilem ex-
hibeo personã. Quincianus dixit. Si te ige
nuã dicis quõ ancillã asseris? Illa rñdit. Sũ
ma ingenuitas est in qua seruitus xp̄i cõpro
bat. Quincianus dixit. Elige qđ volueris:
aut. s. dijs sacrificare: aut diuersa supplicia
sustinere. cui Agatha: Sit talis vxor tua q̄
lis venus dea tua: ⁊ tu talis sis qualis exi-
stit deus tuus iuppiter. Tunc quincianus
iussit eã alapis cedi dicẽs. Iniuriã iudicis
noli temerario ore garrire. Agatha rñdit.
Miror te viꝝ prudentez ad tantã stultitiã
deuolutũ: vt illos dicas deos tuos eẽ: quoꝝ
vitã nõ cupias tuaȝ ꝯiugẽ vel te imitari: vt
dicas tibi iniurias fieri: si eoꝝ viuas exem
plo. Nã si dij tui sunt bonũ tibi optaui. Si
autẽ execraris eoꝝ ꝯsortia mecũ sentis. Qn-
cianus dixit. Quid mihi vboꝝ supfluus cur
sus? Aut sacrifica dijs: aut te faciã diuersis
supplicijs interire. Agatha rñdit. Si feras
ꝓmittas audito xp̄i noīe mansuescunt. Si
ignẽ adhibeas: de celo mihi rorẽ salutiferũ
angeli ministrabũt. Si plagas vel tormen-
ta igeras hẽo spũm sanctũ ꝑ quẽ dspicio vni
uersa. Tũc iussit eã trahi ad carcerẽ: q: vo
ce eũ publica ꝯfũdebat. Ad quẽ letissime ⁊
glorianter ibat: ⁊ q̄si ad epulas inuitata ago
nẽ suũ dño cõmendabat. Sequẽti die dixit
ei Quincianus. Abnega xp̄m ⁊ adora deos
Que cũ renueret iussit eã i eculeo suspendi
⁊ torqueri: dixitqȝ Agatha ego in his penis
ita delector sicut q bonũ nunciũ audit: aut q
videt quẽ diu desiderauit: aut q multos the
sauros iuenit. Nõ. n. põt triticũ in horreuȝ
poni: nisi teca eiꝰ fuerit fortiter ꝯculcata: ⁊ i
paleas redacta. Sic aĩa mea nõ põt intrare

ĩn paradisũ cũ palma martyrij nisi diligẽter
feceris corpus meum a carnificibus attra-
ctari. Tunc iratus quincianus iussit eiꝰ ma
millã torqueri: ⁊ tortã diutissime iussit absci
di. cui Agata. Impie crudelis dire tyrrãne:
non es ↄfusus amputare in feminã: qđ ipe ĩ
matre suxisti. Ego habeo mamillas ĩtegras
intus in aĩa mea: ex quibꝰ nutrio oẽs sensus
meos: quas ab infantia domino consecraui.
Tunc iussit eam in carcerẽ recipi: prohibẽs
ingressum medicoꝝ: ⁊ panẽ vel aquã sibi ab
aliquo ministrari. Et ecce circa mediam no
ctem venit ad eam quidam senex quẽ ante-
cedebat puer luminis portitor: diuersa secũ
ferens medicamenta ⁊ dixit ei: Licet consu
laris ĩsanus tormentis te afflixerit tu tñ ĩ tu
is rñsis amplius afflixisti ⁊ licet vbera tua
torserit: tñ illius vbertas in amaritudinem
ↄuertetur. Et qñ ibi eraz qñ patiebaris vi
di q: mamilla tua potest curaz salutis susci
pere. Cui Agata. Medicinã carnalem cor
pori meo nũq̃z exibui: ⁊ turpe est vt qđ tam
diu ꝓuaui nũc pdã: Dixit ei senex. Filia ego
christianus suz ne verecũderis. Cui Agata
Et vñ verecundari possum cũ tu sis senex ⁊
grãdeuus ego vero ita crudelr lacerata: ꝙ
nemo possit de me ↄcipere voluptatẽ: Sed
ago tibi gratias domine pr: q: solicitudinez
tuã mihi impendere dignatus es. cui ille.
Et quare non permittis vt curẽ te: Agata
rñdit. Quia hẽo dñz iesum xp̃m: qui solo ver
bo curat oĩa: ⁊ sermone restaurat vniuersa:
hic si vult potest me ↄtinuo curare. Et subri
dens senior dixit. Et ego apostolus eius suz
⁊ ipe me misit ad te ⁊ i noĩe eius scias te eẽ
sanatã. Et ↄtinuo Petrus apostolꝰ disparuit.
Et procidens beata Agata grãs agens: ĩue
nit se vndiq̃z sanatã: ⁊ mamillã suaz pectori
restitutaz. Cũ g̃ ex ĩmenso lumine custodes
territi aufugissent ⁊ aptũ carcerẽ reliqssent:
rogabãt eã qdã vt abiret. Absit inqt vt fugi
am ⁊ coronã patiẽtie pdam ⁊ custodes meos
tribulatõibꝰ tradaz. Post dies q̃ttuor dixit
ei quintianus vt deos adoraz ne grauiora
supplicia sustineret. Cui agata. Uerba tua
fatua sũt ⁊ vana aerẽ maculãtia ⁊ iniq̃. Mi
ser sine intellectu quõ vis vt lapides adorẽ
⁊ deũ celi q me sanauit dimittã: Quicianus
dixit. Et qs te sanauit: cui Agata christꝰ fi
lius dei. Quicianꝰ dixit. Iterũ tu audes xp̃z
nominare: quẽ ego nolo audire: Agata dixit
q̃zdiu vixero xp̃z corde ⁊ labijs iuocabo. quĩti
anus dixit. Nũc vidi debo si xp̃s te curabit
Et iussit testas fractas spargi ⁊ sub testas
carbones ignitos mitti ⁊ ipaz dsup nudo cor
pore volutari. Qđ cũ fieret: ecce terremotꝰ
nimius factus est q totã ciuitatẽ ita ↄcussit:
vt pars corruens duos ↄsiliarios qnciani
opprimeret: ⁊ ois ppl's ad eũ ↄcurreret cla-
mans ꝙ pp iniustũ Agate cruciatũ talia pa
terẽt. Tunc quintianus ex vna parte terre
motũ: ex alia seditõez ppl'i metuẽs: ipaz ite-
rum in carcerẽ recipi iussit: vbi sic orauit di
cens. Dñe iesu xp̃e qui me creasti ⁊ ab ĩfan
tia custodisti: qui corpus meuz a pollutione
ꝓuasti ⁊ a me amorẽ seculi abstulisti: ⁊ qui tor
menta me vicere fecisti: ⁊ in eis vtutẽ patiẽ
tie tribuisti accipe spiritũ meũ ⁊ iube me ad
tuã ꝑuenire misericordiam. Hec cuz orasset
cũ igẽti voce spiritũ tradidit: circa annũ dñi
253. sb decio imꝑatore. Cũ aũt fideles cũ aro
matibus: corpus eiꝰ cõdirẽt ⁊ in sarcofago
collocarent: qdã iuuenis sericis indutus cũ
plusq̃z centũ viris pulcherrimis ⁊ ornatis ac
albis indutis: qui nũq̃z in illis partibꝰ visi
fuerant ad corpus eius venit ⁊ tabulã mar
moreã ad caput eius ponens: ab oculis oiuz
stati disparuit. Erat ãt in ꝑdicta tabula scri
ptũ Mẽtem sanctam spõtaneã honorẽ deo
⁊ patrie liberationẽ. Qđ sic intelligit̃ mẽtẽ
sãctã habuit: spõtaneã se obtulit: honorẽ deo
dedit: ⁊ patrie liberatõez fecit. Et h̃ miracu
lo diuulgatio etiam gẽtiles ⁊ iudei sepulcrũ
eius plurimũ venerari ceperũt. Quĩtianꝰ
ãt dũ ad eiꝰ ĩuestigãdas diuitias pergeret
duobus eqs inter se fremitũ dãtibꝰ calcesq̃z
iactantibus vnꝰ eũ morsu appetijt: alter cal
ce ꝑcussuz in flumie ꝓiecit: ita ꝙ corpus eiꝰ
nusq̃z potuit inueniri. Reuoluto anno circa
diẽ natalis eius mõs quidã maximus circa
ciuitatẽ ruptus eructauit icẽdiũ: qui q̃si tor
rens de monte descendẽs: ⁊ saxa terrãq̃z li
q̃faciẽs ad vrbẽ cũ magno impetu veniebat.
Tũc paganoꝝ multitudo descendit de mon
te. ⁊ ad sepulchrum eius fugiens veluz vñ
cooptum erat sepulchrum arripuit: ⁊ eũ sta
tuit ↄ ignem: Statiq̃z in die natalis ipiꝰ vir
ginis ignis stetit ⁊ vltra vllatenus non pro

cessit: De hac vgīe dicit Ambrosius in pre
fatiõe. O felix ⁊ īclita virgo que meruit dūi
pro laude martyris fidelis sanguinē clarifi
care suū. O illustris ⁊ gloriosa gemino illu-
strata decore: que inī tormenta aspa cūctis
p̄lata miraculis: ⁊ mystico pollens suffragio
apostoli meruit visitatione curari. Sic nu-
pta xp̄o susceperūt ethera. Sic humādi artꝰ
gloriosa fulgēt obsequia: vt angeloꝝ chorꝰ
sanctitatem mentis ⁊ patrie indicat libera
tionē. ¶ De noīe sancti Uedasti.

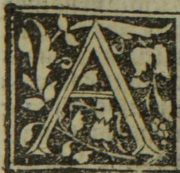

Edastus q̄si vere dās estꝰ
qꝛ vere sibi dedit estus af
flictõnis ⁊ penitentie. Uł
quasi veh distans qꝛ veh
eternū ab eo distat. Nam
dānati semp̄ dicent veh. s.
quia deū offendi. veh. qꝛ
diabolo consensi: veh ga natus fui. veh ga
mori nō valeo veh ꝙ tā male torqueor veh
ꝙ nunq̄ꝫ liberabor. ¶ De. s. vedasto.

Edastus a btō remigio in
traiacēsē ep̄z ordiatꝰ fuit
Qui cū ad portaz ciuitatꝫ
venisset: ⁊ ibidem duos
pauperes vnum claudū
⁊ alium cecum petentes
elymosinā repperisset di
xit eis argētū ⁊ auꝝ nō ē mihi: qđ āt hēo hoc
vobis do. Et fcā orōne vtrosq̄ꝫ sanauit. Cū
āt in q̄dā eccl'ia derelicta vepꝛibus opta lupꝰ
hītaret eidē p̄cepit vt inde fugeret nec vltra
illuc redire auderet. Qđ ⁊ fcm̄ est. Deniq̄ꝫ
cū verbo ⁊ ope multos ꝯuertisset q̄dragesi-
mo āno sui ep̄atus vidit colūnā igneā a celo
vsq̄ꝫ in domū suā d̄scēdētē. Qui finē suū ad
eē ꝯsiderās postmodū ī pace q̄euit circa ānū
dn̄i. 550. Cū āt corpꝰ eiꝰ trāsferet̄ audoma
tus p̄ senio cecꝰ dolēs ꝙ corpꝰ ep̄i videre n̄
poterat mox lumē recepit: sed postmodū ad
votū suū lumē amisit.

¶ De noīe sancti Amādi.

Mādus dr̄ ab amore qꝛ
amabilis fuit. hūit. n. tria ī
se que faciunt hoīem ama
bilez. Primū est societas
grata. puer. 19. vir ama-
bilis ad societatē. ⁊c̄ Se-
cundū est ꝯuersationis ho
nestas. ⁊ sic dr̄ hester. 2° ꝙ omnium oculis
amabilis videbatur. Tertium est p̄bitatis
virtuositas. 2° Reguz. 2° Saul ⁊ ionathas
amabiles ⁊ decori.

¶ De sancto Amando.

Mandus ex nobilibus pa
rentibus ortus monasteri
um introiuit. Qui duz per
monasteriū ambularet quē
dam maximum serpentem
inuenit: quē statim virtute
crucis ⁊ oratione ad fouēā
nunq̄ꝫ inde exiturum redire coegit. Ueni-
ens aūt ad sepulchrum scī Martini: annis
quindeci ibi mansit: cilicio indutus ⁊ aqua
ac pane ordeaceo sustentatus. Post hoc dū
romam iuisset ⁊ in ecclesia sancti petri ī ora
tione pernoctaret: custos ecclesie ipsum re-
uerenter foras eiecit. Qui dum ad admoni
tionē scī Petri q̄ sibi aū foras ecclesie dor
mienti apparuit: ad gallias iuisset: ⁊ ibidez
regem dagobertum pro suis criminibus in
creparet: iratus rex euz de suo regno eiecit.
Deniq̄ꝫ cuz rex filium non haberet: ⁊ oratio
ne facta ad dn̄z filium habuisset cogitare ce
pit a quo infantem suum faceret baptizari.
Uenitq̄ꝫ in mentem eius vt ab Amando cū
baptizari faceret. Quesito igr̄ Amādo ⁊ ad
regem adducto rex ad pedes eiꝰ p̄sternitur:
rogauitq̄ꝫ vt sibi indulgeret ⁊ suum filium
quem sibi dn̄s dederat baptizaret. Ille vo
p̄mam petionē benigne ꝯcessit: sꝫ secularibꝰ
negocijs īplicari, metuēs scđam renuit ⁊ ab-
scessit. Tandē victus p̄cibus ānuit voto regi
Quē cū baptizaret tacētibꝰ cūctis: infans rn̄-
dit amē. Post h̄ rex ip̄z in traiacensem ep̄z
sublimari fecit. Qui cū a plerisq̄ꝫ vbū p̄dica
tionis cūtēni videret in vasconiā iuit: vbi
cū q̄dā ioculator vbis eiꝰ irrideret a demōe
arripit̄: ⁊ p̄prijs dētibꝰ se discerpēs ꝙ vi-
ro dei iniuriā fecerit ꝯfitet̄: ⁊ statī miserabil'r
morit̄. Dū āt q̄da vice manus sibi lauaret: q̄
dā ep̄s aquā ill'ā s̄uari fecit de q̄ q̄dā cecus
postmodū curatꝰ fuit. Cū ī q̄dā loco de volū
tate regis monasteriū ꝯstruere vellet: q̄daz
ep̄s p̄xime ciuitatꝫ moleste h̄ sustinens misit
famulos suos vt aut ip̄m occiderent vel in
de eijcerēt. Qui venientes eidem dolose di
xerūt: vt secū p̄geret ⁊ sibi locū aptū ad mōa

sterīū ōnderet. Jlle autē maliciā illoꝝ ꝑco-
gnoscēs vsq₃ ad cacumē montis vbi eū oc-
cidere cupiebāt cū eis iuit: eo ꝙ multū mar
tyriū affectaret: sed ecce tanta pluuia ⁊ tem
pestate mōs tegit vt se mutuo videre non
possent: ⁊ iam se mori putantes ꝓstrati ve-
niam postulabant: ⁊ vt eos viuos abire ꝑ-
mitteret exorabāt: q orōnē effudit ⁊ sereni-
tatē marimā impetrauit. Jlli ergo ad ꝓpria
redierūt: ⁊ scūs Amandus euadēs ⁊ multa
alia miracula faciens in pace quieuit. Flo-
ruit circa annū dñi. 653. tpe Eraclij.

De nomine sancti Valentini.

Valentinus q̄si valorē te
nens: h̄ est in scitate perse
uerās: ⁊ dr̄ valentinꝰ q̄si
valens tiro .i. miles xp̄i:
miles dr̄ valēs: q nūq̄₃ ce
dit: fortiter ferit: se valen
ter defendit: potēter vin-
cit: sic valētinus nō cessit martyriū vincen
do: ꝑcussit idolatriā euacuādo: defēdit fidē
cōmuniēdo: vicit paciēdo.

¶ De sancto Valentino.

Valentinus reuerēdus pre
sbyter fuit quē claudius i
perator ad se adduci faci-
ens iterrogauit dicēs. q d
est valentine ꝙ amicitia
nostra ñ frueris: vt deos
nostros adores: supstitio-
nemq₃ abijcias tue vanitatis? Cui valenti
nus. Si gratiā dei scires ista nequaq̄₃ dice
res: sed ab idolis aīum reuocares: ⁊ deū q
ē in celis adorares: tūc qdaȝ q claudio asta
bat dixit. Quid vis dicere valētine de san
ctitate deoꝝ nostroꝝ? Cui valentinus. Ego
de eis nihil dico nisi ꝙ fuerūt hoīes miseri
omni īmūditia pleni. Ad quē claudius. Si
xp̄s verus deꝰ ē: cur mihi nō dicis qđ vere
est? Cui valētinus. Vere xp̄s solus ē deꝰ in
quē si credideris aīa tua saluabit̄. res publi
ca augebit̄: oīuȝ inimicoꝝ tuoꝝ tibi victoria
ꝯcedet̄. Rn̄dens āt Claudiꝰ astantibus di
xit. Viri romani audite q̄₃ sapiēter ⁊ recte lo
quit̄ hō iste. Tūc dixit p̄fectus. Seductus
ē imꝑator: quō deserimus: qđ ab infātia no-
stra tenuimꝰ? Et tūc cor claudij immutatū ē
Tradit̄ aūt cuidā p̄ncipi in custodiā. Et cuȝ
in domuȝ eius ductꝰ fuisset dixit. Dñe iesu
xp̄e q es verū lumē illumīa domū istā vt te
verū deū cognoscāt. Cui p̄fectꝰ. Miror te
dicentē ꝙ xp̄s ē lumē. et qdē si filiā meā diu
cecā illumīauerit faciā q̄cunq̄₃ p̄ceperis tūc
valētinus orās eius filiā illuminauit: ⁊ om-
nes de domo sua ꝯuertit. Tūc imꝑator Va
lentinū decolari p̄cepit circa annū dñi. 280.

¶ De sancta Juliana

Juliana dū eulogio p̄fecto
nicomedio desponsata es
set: ⁊ nollet sibi aliq̄tenus
copulari nisi reciꝑet fidē
xp̄i iussit eā pater suꝰ ex-
poliari ⁊ grauissime cedi:
ac ipsi p̄fecto tradi. Cui
p̄fectꝰ ait. Dulcissima mea Juliana cur me
ita delusisti. vt me sic renueres? cui illa. Si
tu adoraueris deuȝ meū: acqescaȝ tibi: alio-
qn nunq̄₃ dñs meꝰ eris. Cui p̄fectus. Dña
mea hoc facere nō possuȝ: q₂ imꝑator ampu
tari faceret caput meū. Cui Juliana. Si ita
times imꝑatorē mortalē quō vis vt imꝑato
rē nō timeā immortalē? fac qcq̇d vis q₂ me
deciꝑe non valebis. Tūc p̄fectus iussit eaȝ
grauissime v̇gis cedi ⁊ dimidia die ꝑ capil-
los apendi ⁊ plūbuȝ liq̄factū in capite eiꝰ fū
di. Qō cū nihil ei nocuisset ipsā cathēis liga
uit ⁊ in carcerē reclusit. Ad quā venit dia-
bolus in spetie āgeli dicēs. Juliana ego sum
angelus dñi q me ad te misit vt te debeā cō
mouere vt dijs sacrifices ne taȝ diu crucie-
ris ⁊ tam mala morte moriaris. Tūc iuliana
flens orauit dicēs. Dñe deꝰ meus ne ꝑmit
tas me ꝑire s₃ ōnde mihi qs ē q mihi talia ꝑ-
suadet. Factaq₃ est ad eam vox vt ip̄₃ appre
henderet ⁊ qs esset ip̄₃ cogeret ꝯfiteri. Que
cū euȝ tenuisset ⁊ qs eēt interogasset dixit ei
q demō esset ꝙ ad eā decipiēdā pr̄ eius mi-
sisset ip̄₃. Cui iuliana. Et qs est pr̄ tuus. Re
spōdit. belzebub q ad oīa mala nos dirigit: ⁊
facit nos grauiter verberari: q̄tiens a xp̄ia-
nis fuerimꝰ suꝑati. Et ideo scio ꝙ malo meo
huc veni: q₂ te suꝑare nō potui. Jnter alia q̄
cōfessus est dixit: q₂ tunc maxime a xp̄ianis
elōgabatur qñ misteriuȝ dominici corporis
agebat̄: ⁊ qñ orationes ⁊ p̄dicatiōes fiebant
Tunc Juliana retrorsum manibus ipsum li
gauit: et ad terram eum deijciens cathena

cū qua erat ligata ipsuȝ durissime verberauit.
Diabolus aūt clamās rogabat eam dicēs.
Dn̄a mea iuliana miserere mei. Tūc iussit
prefectus vt iuliana de carcere educeretur
⁊ exiens trahebat post se demonē alligatuȝ.
Demō aūt rogabat eā dicēs. Dn̄a noli am
plius de me ridiculū facere: nō enim pote-
ro vltra in quempiā preualere: xp̄iani dicū
tur misericordes eē: ⁊ tu nullā de me miseri
cordiam habes. Sicq͡ʒ per totū foruȝ traxit
⁊ postea in quādam latrinā ipsuȝ piecit: Cū
aūt ad prefectū peruenisset i quadā rota adeo
ē extensa: ꝙ oīa eius ossa vsq͡ʒ ad medullaꝝ
exitū sunt cōfracta. Angelus aūt dn̄i rotā cō
minuēs ipsam in momento sanauit. Nō vi
dentes qui aderant: crediderunt. Et statiȝ
decollati sunt viri qngenti ⁊ mulieres. 130.
Deinde cū in quadaȝ olla plumbo liquefa-
cto plena missa fuisset: sed plumbū velut tē
peratum balneum factum esset maledixit
prefectus diјs suis: q vnaȝ puellam punire
non poterāt que tantā iniuriā eis irrogabat
Tunc iussit eā decollari: que dū ad decollā-
dum duceretur demon quē verberauerat i
specie iuuenis apparēs clamabat dicens.
Nolite ei parcere qm̄ deos vestros vitupe
rauit: ⁊ me hac nocte grauiter verberauit red
dite ergo quod meruit. Cūq͡ʒ iuliana paulu
lum oculos aperuisset ⁊ videret quis esset
qui talia loqueretur demō aufugiens excla-
mauit. Heu heu me miseruȝ adhuc puto ꝙ
me vult capere ⁊ ligare. Cum ergo beata
Juliana decollata fuisset prefectꝰ nauigās
in mari cum. 34. viris orta tempestate sub-
mersus est. Horū aūt corpora cum mare ia-
ctasset a feris ⁊ auibus sunt comesta.

Expositio.

Athedra triplex dicitur. s.
regal'. 2. Reg. 23. Dauid se
dens in cathedra ⁊c. Sa-
cerdotalis. primo regū. i.
Heli sacerdote sedente su
per sellam. Magistralis.
Mathei. 23. Sup cathe-
dram moysi ⁊c. Beatus ergo petrus sedit.
in cathedra regali: q2 fuit princeps omniuȝ
regum. Sacerdotali q2 fuit pastor omnium
clericoꝝ magistrali q2 fuit doctor oīuȝ xp̄i-
anorum. ¶ De cathedra sancti petri.

Athedra sācti petri ab ec
clesia festiue recolitur: q2
tunc beatus petrus apud
anthiochiaȝ in cathedrali
honore sublimatꝰ fuisse phi
betur. Huius aūt solēnita
tis institutio quadruplicē
cām habere videtur. ¶ Prima cā ē cū bea
tus petrꝰ apud anthiochiā predicaret theo
philus pꝛīceps ciuitatis illius ei dixit. Pe
tre qua rōne populum meū subuertis? Cuȝ
ergo petrus sibi fideȝ xp̄i predicaret: ille eū
vinculari fecit ⁊ sine cibo ⁊ potu euȝ mane-
re permisit. Sed cū petrus iaȝ pene defice
ret resumptis tamen viribus eleuans ocu-
los ad celuȝ ait. Jesu xp̄e miseroꝝ adiutor
adiuua me in his tribulatiōibꝰ deficienteȝ.
Cui dn̄s rn̄dit. Petre credis te derelictū a
me. Mee bonitati derogas si talia ꝯtra me
dicere nō formidas. Presto ē q tue subueni
at miserie. Audiēs aūt Paulus de incarcera
tiōe petri ad theophilū venit ⁊ se in multis
opibus ⁊ artibꝰ summū opificē esse asseruit.
Ligna ⁊ tabulas se scire sculpe: tētoria pin-
gere ⁊ multa alia idustrie opari dixit. Qui a
theophilo obnixe rogatꝰ vt in eius curia secū
ꝯsistat. Euolutis paucis diebꝰ paulus ad pe
truȝ abscōse in carcerē introiuit. Quē vidēs
pene mortuū ⁊ ꝯsumptū amarissime flere ce
pit ⁊ in amplexus eiꝰ quasi flēdo deficiebat
⁊ prorūpes in vocē sic inquit. O petre fra-
ter meus: gloria mea: gaudiū meū: dimidiū
aīe mee: meo intuitu resume vires: Tūc pe
trus oculos aperiēs ⁊ ipsū cognoscēs lachry
mare cepit: sȝ sibi loqui nō potuit. Et accur
rens paulus vix os eius apuit: ⁊ ponēs cibū
ipsuȝ refocillauit. Cum aūt petrus cibo ꝯfor
tatus fuisset accurrēs in oscula pauli ruit. ⁊
ambo plurimum fleuerunt. Paulus aūt oc-
culte rediēs Theophilo dixit. O bone The
ophile magna est gloria tua ⁊ curialitas tua
honestatis aīca: dehonestat multa exiguum
malum. Reminiscere qd fecisti illi deicole: q
dicitur Petrus velut esset aliqd magnum
pānosus: deformis: macie ꝯsūptus per oīa
vilescit: solo sermōe clarescit: ⁊ talem te de-
cet in carcerem ponere qui potius si liber-
tate solita frueretur: posset tibi in aliquo vti
lior esse. Nam sicut de illo homines quidaȝ

aiunt infirmos sanat: mortuos suscitat. Cui
theophilus. Fabulosa sūt ista paule q̄ dicis:
q: si mortuos suscitare posset etiā seipsuꝫ de
carcere liberaret. Cui paulus. sicut xp̄s su-
us a mortuis resurrexit vt dicunt: q tamen
de cruce descendere noluit. sic Petrus vt
aiunt h̄ exēplo se nō liberat: ⁊ pati ꝓ xp̄o nō
formidat. Cui theophilus. Dic ḡ ei vt filiū
meū iaꝫ per quattuordiciꝫ annos mortuū re
suscitet ⁊ incolumē eū reddat ⁊ liberꝝ. Ingre
diens igiẜ paulus dixit quomodo resuscita
tionē filij p̄ncipis spopōdisset. Cui petrus.
Rē grandē paule ꝓmisisti: sed dn̄i virtute
facillimā. Sed cum petrus eductus de car
cere monumēto aperto ꝓ eo orasset cōtinuo
resurrexit: h̄ aūt ꝑ omnia verisimile non vi
deẜ. Ut aut paulꝰ hūana astutia talia se fa-
brilia scire ꝯponere fingeret. Aut vt snīa iu
uenis ꝑ q̄tordeciꝫ ānos suspēsa fuisset. Tūc
theophilus ⁊ vniuersus populꝰ anthiochie
⁊ alij ꝯples dn̄o crediderūt ⁊ gl'iosaꝫ eccle-
siam fabricauerunt. In cuius medio excelsā
cathedraꝫ collocauerunt: ⁊ petrū vt ab oībꝰ
videri ⁊ audiri posset exaltauerunt. In qua
septē ānis sedit. Sed postmodū veniēs ro-
mam: in romana cathedra sedit vigintiꝗqꝫ
annis. De p̄mo tn̄ honore ecclesia celebrat:
q: tunc primo p̄lati ecclesie ceperūt loco: po
testate: ⁊ nomine sublimari. Tūc ḡ impletuꝫ
est qđ legiẜ in psal. Exaltēt euꝫ in ecclesia.
¶ Et notandū ꝙ triplex ē ecclesia in q̄ bea-
tus petrꝰ exaltatus ē. s. ecclesia militantiuꝫ
malignantiū: ⁊ triūphantiū. In hāc triplicē
ecclesiā exaltatus ē ꝯm triplicē festiuitatem
quā de ip̄o ecclesia celebrat. Est. n. exaltatꝰ
in ecclesia militātiuꝫ eidē ꝑsidendo: ⁊ eā in
aīo: in fide: ⁊ moribꝰ laudabiliẜ regendo. ⁊ h̄
ꝙtum ad solemnitatē hodiernā q̄ dr̄ cathe-
dra. Q: tūc suꝑ āthiocenā ecclesiā pontifica
tuꝫ accepit ⁊ eā septē annis laudabiliẜ rexit
¶ Secundo est exaltatus in ecclesia mali-
gnantiū ipsā. s. dissipando ⁊ eā ad fidem cō-
uertendo: ⁊ hoc ꝑtinet ad scđam festiuitatē q̄
diciẜ ad vincula. Tūc. n. malignātiū eccl'iā
dissipauit ⁊ multos ad fideꝫ conuertit. Ter
tio est exaltatus in ecclesia triumphantium
in ipsaꝫ. s. feliciter introeundo: ⁊ hoc ꝙtū ad
tertiā solemnitatē que est passionis eius: q:
tunc eccl'iā triumphātiuꝫ introiuit. ¶ No-

tandū ēt ꝙ pluribꝰ alijs rōnibus eccl'ia ter i
anno de eo festiuitatē facit. s. ꝑꝑ primordia-
le principiū vel priuilegium ꝑꝑ officiū ⁊ ꝑꝑ
beneficiū ꝑꝑ debituꝫ: ꝑꝑ exemplū. Propter
p̄uilegium qm̄ beatus petrus ab alijs apl'is
in tribus fuit p̄uilegiatus: ꝓpter q̄ tria priui
legia ecclesia ter in āno euꝫ honorat. Fuit. n.
pre ceteris dignior in auctate: qm̄ p̄nceps
apostoloꝝ extitit: ⁊ claues regni celoꝝ acce-
pit. Feruētior in amore. Cū maiore. n. feruo-
re xp̄m dilexit ꝙ ceteri: sicut in multis locis
euāgelij manifestaẜ. Et efficatior in virtute
nā ad vmbrā petri vt legitur in actibꝰ apl'o-
rum sanabanẜ infirmi. Secūdo ꝑꝑ officium
Ipse. n. officiū p̄latiōis suꝑ vniuersā eccl'iaꝫ
habuit. Et iō sicut petrus fuit p̄nceps ⁊ pre
latus totiꝰ eccl'ie q̄ diffusa est in tribus ꝑtibꝰ
mundi. s. asia. africa. ⁊ europa: ita eccl'ia ter
in āno celebrat festuꝫ eius. Tertio ꝓpter be
neficium: q: ipse q potestatē accepit ligandi
atqꝫ soluēdi liberat nos a tribꝰ generibꝰ pec
catoꝝ. s. cogitatiōis: locutionis ⁊ oꝑationis:
ꝙ in deum: vel ꝙ in ꝓximum: vel ꝙ in nos
peccauimus. Uel istud beneficiū pōt esse tri
plex qđ virtute clauiuꝫ pctōꝝ in ecclesia cō
sequitur. Primū ē absolutiōis a reatu oñsio
Scđm pene purgatorie in tꝑalem cōmuta-
tio. Tertiuꝫ pene tꝑalis ꝯm ꝑtem relaxatio.
Et ꝑꝑ hoc triplex bn̄ficium sanctus petrus
ē tripliciẜ honorādus. Quarto ꝑꝑ debitū: q:
eniꝫ ipse tripl'r pauit ⁊ pascit nos. s. v̄bo: ex
emplo: ⁊ temporali subsidio siue orōnis suf-
fragio: ideo obligamur vt ip̄m tripliciter ho
noremus. Quinto ꝑꝑ exemplū vt nullꝰ pec
cator desperet ēt si tertio sicut petrus deum
negauerit: si tn̄ euꝫ sicut ipse velit corde: ore
opere ꝯfiteri. ¶ Secunda cā institutionis.
est hec que qdeꝫ de itinerario clementis est
sumpta. Cū. n. petrus verbum dei p̄dicans
anthiochiā appropinquaret oēs de ciuitate
illa ei obuiauerūt nudis pedibꝰ ꝑgentes: ci-
licijs induentes: ⁊ in caput puluere asꝑgen-
tes agētes p̄itentiā: ꝙ ꝯ cū Simōi mago cō
sensissent. Petrus vero eoꝝ pn̄iaꝫ videns
gratias deo egit. Tūc illi obtulerunt oēs ve
xatos lāgoribꝰ ⁊ demōibus fatigatos. Quos
dū petrus an̄ se poni iussisset: ⁊ suꝑ eos nomē
domini inuocasset: immensuꝫ lumē ibidē ap
paruit: ⁊ omnes protinus sunt sanati. curre

tes ⁊ osculantes vestigia sancti Petri. Tūc intra septem dies plusq̄ decez milia hominū baptisma susceperūt: ita vt Theophilus princeps ciuitatis illius: domū suaz in basilicaz fecerit ꝯsecrari: ⁊ ibidez petro excelsam cathedraz collocari. vt ab oībus videret: ⁊ audiret. Nec istud ꝯrium ē his que superi⁹ dicta sunt: potuit.n. fieri ꝙ petrus ꝑ operationē pauli a theophilo ⁊ in toto populo magnifice fit susceptus sed recedēte petro. Simon magus pplm peruertit ⁊ ꝯtra petrū grauiter incitauit. Postmodū vō pniam agens iterū honorabiliter cū recepit. ¶ Hoc āt festuz de cathedratione beati Petri cōsueuit appellari festum epularum beati petri. Et hinc tertia ratio sumitur institutiōis huius festi. Cōsuetudo.n. antiqtus fuit gētiliuz: vt ait magister Joānes beleth. singulꝭ ānis: mēse februario certo die epulas offerre sup tumulos parentum suoꝝ ⁊ eas de nocte demones consumebant. Ipsi autez ab animabus: circa tumulos errantibus quas vmbras vocabant vastari putabant. Solebant eniz antiqui dicere: vt idez ait ꝙ quando in humanis corporibus sunt dicunt anime: ⁊ in inferis manes: spūs vero vocabant qñ ad celos ascendebāt: vmbras qñ recens erat sepultura: siue qñ circa tumulos errabāt. Hec āt consuetudo de ipsis epulis vix a christiāis potuit extirpari. Qd sancti patres attēdentes ⁊ penit⁹ hoc extirpare volentes festum de cathedratione btī petri: tuz de illa q̄ fuit rome: tū de illa q̄ fuit anthiochie statuerunt illo.s. eodē die quo talia fiebant. Vñ ab illis epulis adhuc ab aliqbus festū epulaꝝ btī petri vocat. ¶ Quarto instituta ē pp reuerentiā corone clericalis. Notanduz.n. ꝙ iuxta aliquoꝝ traditionē corona clericoꝝ hic pmo sumpsit initiū. Nā dū petr⁹ anthiochie predicaret: in contumeliā nois xpiani summitatem eius capitis abraserunt. Qd qdem postmodū toti clero tradit in honorē: qd pro xpo aplóꝝ pncipi in ꝯtumeliā fuerat irrogatum Circa aūt ipsam coronam clericorum tria attenduntur.s. capitis abrasio: capillorūz detruncatio: ⁊ forme circulatio. Abrasio autez in superiori capite fit triplici ratione: quarū duas assignat Dionysius i ecclesiastica hierarchia dicens. Detonsio capillorūz signat mundaz ⁊ nō formabilē vitam. Ad capilloꝝ eni detonsionē siue capitis abrasionē tria sequuntur.s. munditie ꝯseruatio: deformatio: ⁊ denudatio. Munditie ꝯseruatio: qr ex capillis sordes in capite aggregantur. Deformatio qr capilli ad ornatū sunt: significat ergo tōsura mūdaz. ⁊ nō formabilez vitā. Hoc .n. significat ꝙ clerici debēt habere mūditiam mentis interi⁹ ⁊ nō formabilē .i. nō exq̄situz habitū exterius. Denudatio āt significat: ꝙ inter se ⁊ deū nihil debet eē mediū: sed immediate deo debēt vniri ⁊ reuelata facie dñi gloriam speculari. Capilloꝝ detruncatio fit: vt ex hoc det intelligi ꝙ clerici oēs cogitationes supfluas a mente sua debēt ascindere ⁊ ad verbū dei semp auditū patuz ⁊ expeditū habere: ⁊ oīa tpalia preter q̄z ad necessitatem a se penitus remouere. Fit āt circularis figura multiplici rōne. ¶ Primo qñ hec figura non habet finē neqz pncipiū. Per qd datur intelligi. ꝙ ministri dei sunt clerici. q deus nec hz principiuz neqz finez. ¶ Secundo qñ hec figura nullū anguluz hz: ⁊ significat ꝙ clerici nō debent habere sordes i vita: qñ vbi angul⁹ ibi sordes: vt dic Ber. ⁊ debēt habere veritatē in doctrina: qñ veritas angulos nō hz sic dicit Hiero. ¶ Tertio qñ hec figura est oīum figuraꝝ pulcherima. Vñ in hac deus celestes creaturas fecit ꝑ qd significatur ꝙ clerici debēt habere pulchritudinē interius in mēte ⁊ exterius in cōuersatiōe. ¶ Quarto qñ hec figura est oīuz figuraꝝ simplicissima. Nulla.n. figura vt dicit Augustinus ex vna linea ꝯsistit. sola circularis signata ē q̄ vna tantū linea claudit. Per quod significatur ꝙ clerici habere debent simplicitatem columbaꝝ iuxta illd. Et simplices sicut columbe.

¶ De nomine sancti Mathie apostoli.

Athias hebraice: latie dr donatus a dño vel dōatio dñi vel humilis siue paruus. Nā donat⁹ a dño fuit qñ ipsum de mundo elegit ⁊ int.72. discipulos designauit. Donatio domini fuit qn sorte elect⁹ inter apostolos nominari promeruit. Paruus fuit quia veram semp humilitatem seruauit. Est autē triplex humi-

litas sicut dicit Ambrosius. ¶ Prima ē af
flictionis qua quis dicit̄ humiliat᷒. ¶ Se
cūda ꝯsideratiōis q̄ ꝓcedit ex ꝯsideratione
sui. ¶ Tertia deuotiōis: q̄ ꝓcedit ex cogni-
tiōe creatoris. ¶ Primā habuit btūs Ma
thias martyriuꝫ patiendo. ¶ Secūdā se-
ipsū despiciēdo. ¶ Tertiā maiestatē dei ad
mirādo. Uel dicit̄ a manu qđ ē bonū: ⁊ che-
sis positio: inde mathias bonū positū ꝓ ma
lo. s. ꝓ iuda. Eius vitā que per ecclias legi
tur: Bedam scripsisse credit̄

¶ De sancto Mathia apostolo.

Athias apostolus in locū
iude substitutus ē. Sꝫ pri
mo ortū ⁊ originē ipius iu
de breuiter videam᷒. Le
git̄ eni in quadā historia:
lꝫ apochripha: ꝙ fuit qdā
vir in hierusalē noīe rubē
qui alio noīe dictus ē Simon de tribu dan.
vel ꝫm Hiero. de tribu Isachar: qui habuit
vxorē q̄ ciborea nuncupata est. Quadā igit̄
nocte cū sibi mutuo debitū exoluissent. Ci-
borea obdormiēs sōnū vidit: qđ perterrita
cū gemitibus ⁊ suspirijs viro suo retulit di
cens. Uidebat̄ mihi ꝙ filiū flagitiosū pare-
rē: q totius gentis nostre cā ꝑditionis existe
ret. Cui ruben nefariā inquit rē nec relatu
dignā ꝓfaris: ⁊ spiritu ceu phitonico rape-
ris. cui illa. Si me ꝯcepisse sensero ⁊ filium
peperero absq3 dubio nō spiritus phitōicus
extitit: sed reuelatio certa fuit. Procedente
igitur tp̄e cū filiū pepisset parētes plurimū
timuerūt: ⁊ qd de eo facerēt cogitare cepe-
rūt. Cūq3 filiū abhorrerēt occider̄ nec vel-
lēt destructorē sui generis enutrire ipsuꝫ in
fiscella positū mari exponūt. Quem marini
fluctus ad insulā ꝓpellerūt: que scarioth
dr̄. Ab illa igit̄ īsula iudas schariothus ap
pellatus ē. Regina aūt illius loci carēs libe
ris ad littus maris cā spatiādi ꝓcessit: ⁊ fi-
scellā a marinis fluctibus iactari vidēs ip-
sam aperiri p̄cepit: inueniēsq3 ibi pueꝝ ele-
gantis forme suspirās ait. O si solatijs tāte
subleuarer sobolis ne regni mei p̄uarer suc
cessore. Pueꝝ igit̄ secreto nutrire fecit ⁊ se
grauidā simulauit. Tādē se filiū pepisse mē
titur: ⁊ per totum regnum fama hec cele-
bris diuulgat̄. Principes ꝓ suscepta sobole
vehemēter exultāt. Et ingēti gaudio plebs
letat̄. Ipsū igit̄ ꝫm magnificētiā regiā edu-
cari fecit. Nō post multuꝫ vero tp̄is regina
de rege ꝯcepit ⁊ suo tp̄e filiū parturiuit. Cū
aūt pueri aliquantulū creuissent adinuiceꝫ
sepius colludebāt. Et pueꝝ regium iudas
crebris molestijs ⁊ iniurijs molestabat. Re
gina autē hoc moleste ferēs ⁊ iudā ad se nō
pertinere sciens: ipsuꝫ crebrius v̄berabat.
Sed nec sic a molestia pueri desistebat. tā-
dē res pandit̄ ⁊ iudas nō verus regine fili
us: sed īuētus aperit̄. Quod iudas vt com
perit vehemēter erubuit ⁊ fratrē suū puta-
tiuū filiū regis latēter occidit. Ob hoc capi
talē sentētiā timēs cū tribularijs in hierusa
lem aufugit: seq3 curie Pilati tūc p̄sidis mā
cipauit. Et qm̄ res similes sibi sūt habiles:
Pilatus iudā suis moribus inuenit ꝯgrue-
re: ⁊ iđ cepit ipsum valde chaꝝ hr̄e. Uni-
uerse igitur curie pilati iudas p̄ficit̄: ⁊ ad
eius nutum oīa disponunt̄. Quadā igit̄ die
Pilatus de palatio suo in quoddā pomeriū
aspiciēs illoꝝ pomoꝝ tāto desiderio captus
est: vt pene deficere videret̄. Erat aūt illđ
pomeriū Ruben patris iude: sed nec iudas
patrē neq3 ruben filiū agnoscebat: q2 ⁊ Ru-
ben ipsū in marinis fluctibus perijsse puta-
bat: ⁊ iudas quis pater aut q̄ patria sua fue
rit penitus ignorabat. Pilatus itaq3 accer-
sito iuda ait. Tāto illoꝝ fructuū captus sum
desiderio ꝙ si his frustratus fuero spirituꝫ
exalabo. Cōcitus igit̄ iudas in pomeriū īsi-
lijt ⁊ velocì᷒ mala carpit iterea Ruben ve
nit ⁊ Judam mala sua carpentem inuenit:
fortiter igit̄ ambo ꝯtendūt: ⁊ iurgia supad-
duntur: post iurgia surgūt ad verbera ⁊ mu
tuis se iniurijs affecerūt. Tādē iudas Ru
ben in ea parte qua ceruix collo ꝯnectit̄: la-
pide percussit patrē pariter ⁊ occidit. Po-
ma igit̄ sustulit ⁊ pilato quid acciderit enar
rauit. Jā die inclināte ⁊ nocte supueniente
Ruben mortuus inuenit̄ ⁊ subitanea mor-
te p̄euentus eē putat̄. Tūc pilatus oēs fa
cultates Rubē iude tradidit ⁊ ciboreā vxo
rē Ruben in ꝯiugē iude dedit. Quadā igit̄
die dū ciborea grauiter suspiraret ⁊ iudas
vir eius quid haberet diligēter interroga-
ret illa rn̄dit: Heu īfelicissima sū oīuꝫ femina
rū: q2 infantulū meū marinis fluctibus im-

merſi: ⁊ vix meũ morte preuentũ inueni: ſꝫ
⁊ dolori miſere pilatus addidit dolorẽ q me
meſtiſſimã tibi in ꝯiugẽ copulauit. Cũqꝫ il-
la oĩa de illo iſantulo enarraſſet ⁊ iudas illa
q̃ ſibi acciderãt retuliſſet: iuentũ ẽ ꝙ iudas
matrẽ ſuã in vxorẽ duxerit ⁊ ꝙ patrẽ ſuũ oc
ciderit. penitẽtia igr̃ duct⁹ ſuadẽte ciborea
dominũ nr̃m ieſuꝫ xp̃ꝫ adijt ⁊ ſuorꝫ delicto
rum veniaꝫ implorauit. Hucuſqꝫ in p̃dicta
hiſtoria apochripha leguntur: q̃ vtrum re-
citanda ſint: lectoris arbitrio relinquitur: lꝫ
ſit potius relinquenda q̃ꝫ aſſerenda. Dñs
aũt fec̃ eum ſuuꝫ diſcipulum ⁊ de diſcipulo
in ſuum elegit apoſtolũ: qui adeo ſibi famili
aris extitit ⁊ dilectus vt eũ faceret ſuum ꝓ
curatorem quem poſtmodũ proditorẽ. Por
tabat. n. loculos: ⁊ ea que xp̃o dabant̃: fura-
batur dolẽs v̾o tp̃e dñice paſſionis: ꝙ vngu
entum qḋ trecentos denarios valebat non
fuerat venditum: vt illos ẽt den reos fura
retur: abijt ⁊ dñꝫ triginta denarijs vendi-
dit: quoꝝ vnuſqſqꝫ valebat decem denari
os vſuales ⁊ damnum vnguenti trecento
rũ denariorũ recõpenſauit. Uel vt quidam
aiũt oĩuꝫ que xp̃o dabant̃ decimam ptẽ fura
batur: ⁊ iḋ pro decia pte quã in vnguẽto ami
ſerat pro. 30. denarijs dñm vendidit: quos
penitẽtia duct⁹ rettulit ⁊ abiẽs laq̃o ſe ſuſpẽ
dit: ⁊ ſuſpenſus crepuit medi⁹: ⁊ diffuſa ſũt
oĩa viſcera eius. In hoc aũt delatuꝫ eſt ori:
ne per os effunderet̃. Non. n. dignum erat
vt os tã vilit̃ inquinaretur qḋ tã glioſuꝫ os
ſcilicet xp̃i ꝯtigerat. Dignuꝫ. n. erat. vt vi
ſcera que ꝓditionem cõceperant: rupta ca-
derent: ⁊ guttur a quo vox proditionis exie
rat laqueo arctaretur. In aere etiaꝫ interijt
vt qui angelos ĩ celo ⁊ hoĩes in terra offẽde
rat ab angeloꝝ ⁊ hominũ regione ſeparare
tur ⁊ in aere cũ demonibus ſociaretur. Cũ
igitur inter aſcenſionẽ ⁊ pẽthecoſten apl̃i in
cenaculo ſimul eſſent. vidẽs Petrus ꝙ nu
merus. 12. apl̃orũ erat ĩminutus quos domi
nus in hoc numero elegerat vt fidem trini-
tatis in q̃tuor mũdi ptibus p̃dicarent: ſurre
xit in medio fratrum dicens: viri frẽs oꝫ vt
aliquem loco iude ſubſtituamus q teſtet̃ no
biſcũ reſurrectionẽ xp̃i: q̃ꝛ dñs dixit nobis
Eritis mihi teſtes in hierl̃ꝫ ⁊ in oĩ iudea ⁊ ſa
maria: ⁊ vſqꝫ ad vltimuꝫ terre. Et q̃ꝛ teſtis
non niſi de his que videt dꝫ teſtimoniũ fer
re eligendus eſt vnus ex his viris qui no-
biſcũ ſemp̃ fuerunt ⁊ dñi miracl̃a viderunt:
⁊ eius doctrinam audierũt. Et ſtatuerũt du
os de ſeptuagintaduobus diſcipulis. ſ. Io-
ſeph: qui cognominatus eſt iuſtus ꝓ ſcitate
ſua: qui fuit frater iacobi alphei: ⁊ mathiaꝫ:
de cuius laude ſubticet̃: q̃ꝛ ſufficit ei ꝓ lau
de ꝙ in apl̃ꝫ eſt electus. Et orãtes dixerũt.
Tu dñe qui noſti corda oĩum oñde quẽ ele-
geris ex his duob⁹ vnũ accipere locũ mini
ſterij huius ⁊ apl̃atus quẽ iudas amiſit. Et
datis illis ſortibus cecidit ſors ſup̃ Mathi
am ⁊ annumeratus eſt cũ. 11. apl̃is. Et notã
tandũ ꝙ exemplo hoc: vt ait Hiero. nõ ẽ ſor
tibus vtendum q̃ꝛ priuilegia paucoruꝫ cõeꝫ
legem non faciũt rurſus etiã ſicut ait Beda
donec veniret veritas figuram licuit obſer
uare. Uera. n. hoſtia in paſſione fuit imola-
ta: ſꝫ in penthecoſte ꝯſumata: ⁊ iḋ in electõe
Mathie ſortib⁹ vſi ſt̃ ne a lege diſcreparẽt
in q̃ ſũmus ſacerdos ſorte q̃rebat̃. Poſt pẽ-
tecoſtem v̾o iam veritate ꝓpallata. 7. dia-
cones non ſorte: ſed diſcipolorũ electione:
apl̃orum vero oĩone ⁊ manus impoſitiõe or
dinati ſunt. Cuiuſmodi aũt ſorte fuerit due
ſcõrũ patruꝫ extãt ſniẽ. Hiero. n. ⁊ beda vo
lunt ꝙ he ſortes tales fuerint: q̃les ille q̃ruꝫ
in veteri lege creberrimus vſus erat. Dio
nyſius aũt qui fuit Pauli diſcipulus religi
oſum exiſtimat hoc arbitrari aſſerẽs ſibi vi
deri ꝙ illa ſors nihil aliud fuerit niſi quidã
ſplendor ⁊ radius diuinitus ſup̃ Mathiaꝫ
emiſſus per quem ipſe oñdebatur in apl̃ꝫ aſ
ſumendus. Ait. n. ſic in libro eccl̃iaſtice hie-
rarchie. De diuina aũt ſorte que ſup̃ Ma-
thiam diuinitus cecidit. alij quidẽ alia dixe
runt nõ religioſe ſicut arbitror. Meam aũt
tibi ipſe intentõem dicam. Uident̃. n. mihi
eloq̃a ſortẽ noĩare thearticũ qḋdam donum
demonſtrans illi theartico choro a diuina
electione ſuſceptum. Hic igitur Mathias
apl̃s iudeam in ſortẽ accepit: ⁊ p̃dicationi
ibidem inſiſtens: ⁊ multa miracula faciẽs
in pace quieuit. In nõnullis codicibus legi
tur ꝙ patibulum crucis ptulit: ⁊ tali marty-
rio coronatus celos aſcendit. Huius corp⁹
rome in eccl̃ia ſcẽ Marie maioris ſb̃ lapide
porphiretico ſepultũ eſſe dr̃ ⁊ ibidem caput

eius demōstratur. In quadā vero legenda
alia q̄ treueris inuenit sic inter cetera legit
Mathias de tribu iuda ⁊ ciuitate bethleē:
illustri ꝓsapia oriūdꝰ fuit. Qui lr̄is traditꝰ
oēz in breui legē ꝓphetarū ⁊ sciaz apprehē-
dit: lasciuiā quoqꝫ abhorrēs pueriles ānos
mox maturitate vīcebat. Informabat q̄qꝫ
eius aīus ad v̄tutē vt esset ad intelligentiā
habilis: ad materiā facilis in prosperis non
elatus: in aduersis ꝯstans ⁊ intrepidus sa-
tagebat: vt qđ visu ꝑceperat ope cōpleret:
⁊ oris doctrinā manus oꝑatione mōstraret.
Hic cū per iudeam p̄dicaret cecos illumina
bat: demones expellebat: claudis gressum
surdis auditū: mortuis vitā restituebat. qui
cuz coram pontifice accusaretur in multis
r̄ndit. De obiectis q̄ crimina dicitis nō opz
me multa dīe: qm̄ xp̄ianuz nomē non est cri
minis sed glīe. cui ponfiex si tibi dant indu
cie vis peniterē? Et ille Absit vt a vitate quā
semel inueni ꝑ apostasiaz digrediar. Igitur
Mathias in lege erat doctissimus: corde
mundus: aīo prudens in soluendis q̄ōnibꝰ
sacre scriputre acutus: ī ꝯsilio prouidus: in
sermocinatōe expeditus: Qui cū v̄bū dei ꝑ
iudeam p̄dicaret multos signis ⁊ prodigijs
ꝯuertebat. Un̄ iudei inuidentes ip̄m in cōci-
lio statuerunt. Duo' ḡ falsi testes fuerunt q
ip̄m accusauerant. Hi p̄mo in ip̄m lapides
miserūt: quos lapides in testimoniū illis se
cū petijt sepeliri. Qui dū lapidaret securi
more romano ꝑcutitur: ⁊ extensis in celū ma
nibus spm̄ dn̄o reddidit: ⁊ subditur ibidez.
Cuius corpus de iudea roma: ⁊ inde treue-
rim est translatū. In quadā vero alia legen
da legit: ꝙ dū Mathias ī macedoniaz ad
uenisset: ⁊ fidem ip̄i p̄dicaret q̄dāz potiōez
toxicatā que visu cūctos priuabat sibi dede
runt: quā in noīe xp̄i bibit ⁊ nullā lesionem ī
currit. Et cū illa potōe plusq̄. 25. excecasset
ille singulis manū īponēs oēs illuminauit.
Diabolus āt in silr̄udine infantis eis appa
rens suasit vt mathiā occiderent. qui coruz
cultum euacuaret. Et cū ipse in medio corū
ꝯsisteret: tribus tn̄ diebus eū querētes mi-
nime inuenerūt. Tertia aūt die eis manife
stans se dixit. Ego sum. Quē manibus post
tergū ligatū: ⁊ fune collo imposito crudeliter
affixerunt: ⁊ sic in carcere recluserūt: vbi de
mones apparentes dentibꝰ in eū fremebāt
sz appropinquare nō poterāt. Dn̄s āt cū mł'
to lumine ad eū veniens ipsum de terra le
uauit. ⁊ vincula soluēs: ⁊ dulciter ꝯfortans
ostium aperuit. Qui egressus v̄bum dn̄i p̄di
cabat. Dū aūt quidā obstinati ꝑsisterent di-
xit eis. Denūcio vobis ꝙ viui in infernum
descendetis: moxqꝫ tra se apuit: ⁊ cunctos il-
los deglutiuit: reliq vero ad dominum sunt
ꝯuersi.

De sancto Thoma de aquino.

Beatus Thomas de aquīo
ordinis fratrū p̄dicatoruz
doctor egregius: d illustri
prosapia comituz aquinoꝝ
in ꝯfinibus cāpanie ⁊ regni
sicilie originē duxit claraz.
Huius sc̄i ortus ⁊ vite pro
gressus anteq̄ ex vtero nasceretur fuit diui
nitus p̄mōstratus. Erat. n. vir quidā sc̄ūs ī
cāpanie partibus re bonus ⁊ noīe q cū pluri
bus alijs heremitis anacoriticam vitaz du
cens opinione celebris hēbat. Hic spū sc̄ō
afflatus munciauit mr̄i eius cū gaudio: ꝙ fi-
lium ꝯceperat: cū illa se grauidam fore igno
raret dicens ei. Gaude dn̄a. qꝛ tu paries fi
lium ⁊ Thomas vocabitur nomē eius. Hic
erit magnꝰ in toto orbe ī scia ⁊ in vita. eritqꝫ
frater ordinis p̄dicatoꝝ. Que oīa sicut sc̄ūs
p̄dixerat sunt cōpleta. Natus ē itaqꝫ puer
nobilis thomasqꝫ vocatus qui spreta seculi
vanitate predicatoꝝ ordinem est ingressus.
Qui postea a fratribus carnalibus rapitur:
⁊ quasi ꝑ biēniuz turris custodie mancipat.
Cūqꝫ nec minis nec blanditijs posset ab or
dinis ꝓposito reuocari: ꝑ spetiez puelle ad
eū introducte subuertere querunt aīuz ino
centis. Qui mox de igne titionem arripiens
suggestricē ignite libidis ex camerā effuga
uit. ⁊ facto signo crucis ī orōne humiliter se
ꝓsternens cū lachrimis a deo sibi dari petijt
ꝑpetue ꝯtinentie castitatē. Mirū in modū
mox oranti deo angeli affuerunt dicētes ipz
fore a deo clementius exauditum. Qui et
ipsum circa renes stringentes hec dixerunt
Ex parte dei te cingimus cingulo castitatis
qđ nullatenus deccetero dissoluetur. Cuius
muneris fuit adeo efficax gratia: vt ex tunc
nullum penitus stimulum senserit veneree

volup[t]atis. Tandē cogitante prouide ma-
tre sua q̄ deberet in filio adipleri qd̄ sibi fue
rat diuinitus premōstratū: ⁊ ne videret: ñ
tam iuuenis constātiā q̄ʒ dei prouidentiam
impugnare ipsa permittēte per frēs ordinis
ad ordinē ē reductus. Restitutus itaqʒ or-
dini cepit non segniter studio intēdere: ve-
lut apis argumētosa spūalia mella colligere
vt suo tpe mellita effūderet eloquia doctri-
narum. Tanto etiā gaudio in cōtemplando
replebatur mens eius: q̄ pluries dum in se
creto loco ad adorandū deum totum spiritū
suū recollegisset: visus est stare totaliter ele
uatus a terra nullo prorsus innixus corpo-
reo fulcimento. Felix doctor qui sic liber i de
um eleuatiōe mētis ɔscēdit q̄si nullū pōdus
carnis sustineret. Quotiēs aūt scūs dei dis
putare aut legere: scribere vel dictare vo-
luit: pus ad orationis secretū accessit: ⁊ īde
surgēs inueniebat qd̄ scriberet vel dictaret
q̄si in libro didicisset. Nā vt socio suo fratri
reginaldo secreto reuelauit: ⁊ secretū q̄ʒdiu
vixit seruari voluit: sciam suā non tā huma
no igenio ⁊ studio q̄ʒ orōnis suffragio diuini-
tus ipetrauit. vñ quasi alter moyses merito
dici pōt: q de aquis mūdane vanitatꝭ ⁊ pro-
prie natiuitatꝭ eductꝰ: qr de agnorꝫ nobiliū
ꝓgenie spectabili genitꝰ: miro mō q̄si p pha
raonis filiā mr̄i eccl'ie reddit: ⁊ vberiꝰ eccle
siastice disciplie ac luce diuine sapiētie enu
trit. Hic ē moyses cui deꝰ dñs mētaliter loq
tur ad frēs suos mittit: ⁊ nō sine signis ⁊ mi
rādis ꝓdigijs ductor ⁊ doctor ppl'i delegat
Hic doctor cū quadā vice orōni isisteret: sci
apl'i Petrus ⁊ Paulus ipsū de textu dubio
scripture ꝓphetice plenissime istruxerūt. O
felix doctor: cui diuine scripture celi clauicu
larius aperuit ostiū: ⁊ ascēsor celi paulus do
ctor ille mirabilis docuit i veritate secretū
O felix doctor. O hospes mūdi ⁊ ciuis celi
q cū celestibus ciuibus loqtur dūʒ adhuc in
corpe pegrinaret. ¶ Altera quoqʒ vice cū
apud neapolī in eccl'ia deuotius oraret: vi-
sus est scūs pater a terra q̄si duobus cubitꝭ
eleuatus sup quo frater hoc vidēs ⁊ diu ad
mirās: subito audiuit ab imagine crucifixi:
ad quā ɔuersus scūs orabat: platāʒ clarius
istā vocē. Bene scripsisti de me thoma: quā
ergo ꝓ tuo labore recipies mercedē? Et rñ
dit Thomas. dñe nō aliā mercedē nisi teip
suʒ. Et qr a dño facta fuit q̄stio de mercede
dabat itelligi de ꝓpiquo labori suo fore ter
minū iponēdū. ¶ Cū eni ex mādato dñi gre
gorij pape decimi dū iret ad ɔciliū genera
le trāsiēs p cāpaniā cepit lāguere vt pene p
deret totalr̄ appetitū. Pertrāsiēsqʒ mōaste
riū fosse noue cisterciēsis ordinis iuitatꝰ de
uote ad p̄dictū mōasteriū ɔclinauit. Cepit
āt d̄ die i diē lāguor icresceř: nec sic scūs do
ctor a doctria fluētꝭ sapīe se pofat ɔtiere: ro-
gatꝰ nēpe a mōachis exposuit eis cātica cāti
corꝫ: vt i cāticū celestis glīe trāsiret studiū ec
cl'iastice disciplie. Accidit āt vt q̄daʒ stella
ad modū cōete tribꝰ diebꝰ añ doctoris obitū
sup monasteriū videret. Que cū ignoraret
quid significaret cū apparuit: oñdit prefati
doctoris trāsitū dū cessauit. Fuit aūt felix trā
situs eius āno dñi. 1275. vite vero sue anno
qnquagesimo ichoāte. ¶ Dū frater regial
dus p̄dicans tale phibuit testimoniū veri-
tati. Ego sancti istius freqnter ⁊ nunc ɔfessi
onē eius generalē audiui ⁊ ipm semp sic pu
rū inueni sicꝫ puerū qnqʒ annorꝫ: qr nūq̄ʒ sue
carnis sensit ɔtagiū: nec hūit alicuius mor
talis criminis in volūtate ɔsensuʒ. Nō de-
fuerūt āt signa mirāda q̄ sancti doctoris in-
dicarent exitū: ⁊ interne felicitatꝭ p̄dicarent
ingressū. Nā frater qdā deuotus vidit i ho-
ra transitus sui sanctū doctorē in scolis legē
tē: ⁊ beatū paulū apostolū ad ipm intrātē. A
q̊ dū sanctus thomas peteret an in epistolis
suis verū habuisset itellectū: respōdit q̄ sic
quātū qs viuēs i corpore potest habere. Et
Adiecit. Uolo vt mecū venias ⁊ adducā te
ad locum in q̊ clariorem habebis de oībus i-
tellectum. videbatqʒ per cappaʒ ipsum ex
tra scholas educere. Tunc predictus frater
cepit fortiter clamare dicens. Succurrite
fratres succurite: quia frater Thomas tolli
tur a nobis. Ad cuius clamorem fratres ex
citati inuenerunt q̄ eadem hora qua predi-
cta visio facta fuit sanctus doctor ex hac lu-
ce migrauit. ¶ Et sic quem habuit in hac
vita scientie instructionem. dum ex hac vi-
ta migrauit habere meruit ad celestem pa-
triam conductorem. ¶ Post sepulturam
sancti Thome timuerunt monachi q̄ san-
ctū corpus ipsis inuitꝭ per fratres ordis p̄di

catorum ab eis auferretur: p̄serti q̄ꝛ predictus doctor mandauerat corpus suuꝫ apud neapoli congruo tempore deportari. q̄ꝛ sub deposito fuerat cōmendatum: sicut publicū docuit instrumentum. Post elapsum vero temporis de nocte sanctum corpus ad aliū locū transtulerunt. Sup̄ quo p̊or dicti monasterij a scō thoma grauiter rep̄hensus metuens diuine vltionis iudicium mandauit sacrum corpus in loco pristino colocari. Apto nāq̄ꝫ sepulcro tāta fragrātie odoris suauitas emanauit: ꝙ totū claustrum mira suauitate repleuit: ita ꝙ non videretur patuisse defūcti corporis sepultura: sed multoꝝ aromatū apotheca. ¶ Nec hoc. n. silentio est transeūdum: ꝙ cū religiosus vir ⁊ deo deuotus frater Albertus de brixia: quadā vice ad altare btē virginis deuotius oraret: vigilanti i oratione apparuerūt due venerande ꝑsone splendore mirabili adornate: Una in pontificali habitu: alia in habitu fratrū p̄dicatoꝝ coronam aureaꝫ habens in capite intextam lapidib⁹ p̄ciosis. Pēdebatq̄ꝫ circa collū duas aureolas q̄si torq̄s: vnā argēteā ⁊ aliā auream. In pectore v̊o gestabat magnuꝫ lapidē qui splendore mirabili plures emittēs ex se radios totā ecclesiam illustrabat. In cappa vero qua indutus fuerat: inserti erant per totū lapides p̄ciosi. Tunica vero ⁊ scapulare splendore niueo splendebāt. Que frater admirans: audiuit illū in pontificali habitū dicentē sibi. Ego sum Augustin⁹ missus ad te vt indicareꝫ tibi gloriam fratris Thome de aquino, qui mecū est. Ipse mihi in gloria est equalis: sed virginitatis aureola me p̄cellit: ⁊ ego ipsum in habitu: pontificalis ordinis dignitate.

¶ De noie sancti Gregerij pape.

Regori⁹ dr̄ a grex: ⁊ gore qd̄ est p̄dicare siue dicere Un̄ gregori⁹ q̄si gregis p̄dicator. Uel dicitur Gregorius: quasi egregorus: ab egregius ⁊ gore: quasi egregi⁹ p̄dicator ⁊ doctor Uel gregorius in lingua nostra vigilans sonat: q̄ꝛ ipse vigilauit sibi: deo ⁊ gregi. Sibi per mūditie ꝯseruationem: deo per internā contemplationem. gregi per assiduam p̄dicationem. Et per hec tria meretur dei visionem. Aug. in libro de ordine. Is videt deum qui bene viuit: bn̄ studet. ⁊ bn̄ orat. Ei⁹ vitam scripsit Paulus longobardoꝝ historiograph⁹. Quā Joannes diaconus maiori cū diligentia postmodū compilauit.

¶ De sancto Gregorio papa.

Regori⁹ senatoria stirpe ꝓgenitus. cuius p̄r Gordianus ⁊ mater. Siluia dicebatur: cū summū philosophie apicem in ip̄a sui adolesētia attigisset: ac rerum ⁊ diuitiaꝝ copia plurimum abundaret: cogitauit tū hec oia deserere: ⁊ in religionem se transferre. Sed dū lōgius conuersionem ꝓtraheret ⁊ tutius se xp̄o famulaturū putaret: si sub p̄toris vrbani habitu mūdo spetietenus deseruiret ceperunt mlta contra eū ex seculari cura succrescere: ita vt nō tm̄ spetie: sed in eo retineretur ⁊ mēte. Tandem patre orbatus sex monasteria iu sicilia ꝯstruxit: septē intra menia vrbis in honore scī Andree apostoli i ꝓprio dogmate fabricauit. In quo relictis sericis auro gēmisq̄ꝫ radiantibus vili monastico hītu tegebat. Ubi ad tātā ꝑfectionē i breui ꝑuenit: vt in ip̄o sue ꝯuersionis initio posset iā in ꝑfectoꝝ numero ꝯputari. Cui⁹ qdē ꝑfectio ex v̄bis suis q̄ in ꝓlogo sup̄ dialogoꝫ ponit aliq̄liter ꝑpendi p̄ōt: vbi sic dicit. Infelix animus meus occupationis sue pulsatus vulnere meminit qualis aliq̄n in monasterio fuerit quomō ei labentia cūcta subter erunt: quantum rebus oībus que voluūtur eminebat: ꝙ nulla nisi celestia cogitare cōsueuerat ꝙ ēt retentus corpor̄ ipsa iā carnis claustra ꝯtemplatione transibat: ꝙ mortem quoq̄ꝫ que pene cūctis pena est: videlꝫ vt ingressum vite ⁊ premiū laboris sui amabat. Tāta deniq̄ꝫ districtōe corpus suū afflixit: vt infirmato stomacho vix subsistere valeret: ⁊ incisionē vitaliū quā greci syncopi vocāt patiēs crebris angustijs ꝑ horaꝝ momēta ad exitū ꝓpinq̄ret. Quadā vice dū q̄dā i mōasterio suo vbi abbas erat scriptitaret: angelus dn̄i in spetie naufragi affuit: ⁊ sibi misereri lachrimabilit̄ postulauit. Cui cū gregorius sex argenteos dari fecisset: ⁊ abijsset

eadē die iteꝝ rediit:seq; multa ꝑdidisse phi
buit. Qui cū ab eo totidē argēteos recepisset
iteꝝ die tertia reuersus misereri sibi īportu
nis clamorib⁹ postulabat. Sȝ gregorius cū
a ꝓcuratore sui monasterij didicisset nīl dā
dū p̄ter scutellā argēteā quā mater sua cū le
guminibus mittere solebat ī monasterio re-
māsisset illā stati dari p̄cepit:quā ille libēter
accipiēs letus abscessit. Hic autē angelus
dñi fuit:sicut sibi postmodū reuelauit. Qua
dā die btūs gregorius ꝑ foꝝ vrbis romane
trāsiēs:cernit quosdā pueros forma pulcher
rimos: vultu venustos:capilloꝝ nitore ꝑ-
spicuos:esse venales. Interrogat igitˀ mer-
catorē de qua illos patria attulisset. q rñdit
de britānia:cuius incole simili cādore reful
gēt. Interrogat iteꝝ si xp̄iani sūt. Cui mer-
cator nō:sed paganis erroribus īplicati te-
nentˀ. Tūc gregorius acriter īgemiscēs:heu
proh dolor inquit ꝙ splēdidas facies prin-
ceps tenebrarum nunc possidet: Interro-
gat insuper quod esset vocabulum gentis il
lius. cui ille Anglici vocantur Bene inquit
Anglici : quasi angelici : quia ⁊ angelicos
vultus habēt. Interrogāte iteꝝ eo ꝙ nomē
haberet illa ꝓuincia:ait mercator. Prouin
ciales illi deiri vocantˀ. Et gregorius bñ in
quit deiri:q: de ira sūt eruēdi. Rursus de
nōie regis iterrogāte:ait mercator ꝙ Aelle
dicerotˀ. Et gregorius bñ aelle:q: alleluya ī
partibus illis decātari oȝ. Qui moꝝ ad sū-
mū pōtificē accedēs cū multa instātia ⁊ p̄ci-
bus viꝝ obtinuit vt ad illos ꝯuertēdos mit
teretur. Cūq; iā iter arripuisset:romani de
eius abñtia plurimū ꝑturbati papā adeunt
⁊ eū taliter alloquuntˀ: Petrū offendisti: Ro
mā destruxisti: Gregoriū dimisisti. Sicq;
papa ꝑterritus ad eū reuocādū ꝯtinuo nūci
os destinauit. Cūq; Gregorius iā iter triū
dieꝝ peregisset:⁊ in quodā loco diuertēs q̄-
dā ceteris qescētibus lectitaret locusta sup
ueniēs eū coegit a legēdo qescere:⁊ ex ꝯside
ratiōe sui nōis docuit eū in eodeȝ loco stare
debere. Qđ ille spiritu ꝓphetico discēs:sta
tim comites adhortatˀ vt velocius debeāt
ꝓficisci. Sed sup̄uenientibus ap̄licis nūcijs
redire cōpellitˀ:lȝ de hoc plurimū tristaretˀ.
Tūc papa ipsū a monasterio suo abstraxit:⁊
suū diaconē cardinalem ordinauit. ¶ Quo
dam tempore Tyberis fluuius alueum su-
um egressus intantum excreuit: vt super
muros vrbis influeret: ⁊ plurimas domos
euerteret. Tūc etiā ꝑ tyberim fluuiū multi
tudo serpentiū cuȝ dracone magno in mare
descendit. Sȝ a fluctibus p̄focati ⁊ ad litus
ꝓiecti totū aerē sua putredine corruperunt
Sicq; plaga pessima quā inguinariā vocāt
secutā ē:ita vt ēt corporali visu sagitte celi
tus venire:⁊ singulos quosq; ꝑcuttere vi-
derentˀ. Que p̄mo ciuȝ Pellagiū papā ꝑcu
lit:⁊ sine mora extinxit. Postmodū vō ita in
reliquū vulgus deseuit: vt subtractis hita-
toribus domos plūimas vacuas ī vrbe reliq̄
rit. Sȝ q: ecclīa dei sine rectore esse nō po-
terat:gregoriū lȝ totis vibus renitētē:plebs
oīs elegit. Cū ḡ bñdici deberet : ⁊ lues popu
luȝ deuastaret:sermonē ad populū fecit:pro
cessionē faciēs letanias instituit:⁊ vt oēs de
um attētius exorarent admonuit. Cū igitur
deū omnis ꝯgregatus populus exoraret in
tātuȝ ipsa deseuit: vt in vna hora. 8o. hoīes
spiritū exalarent:sed nequaꝙ cessauit popu
luȝ admonere vt ab orōne nunꝙ desisteret
donec pestē ipsaȝ dīna ꝓpulsaret miseratio:
finita ꝓcessione fugere voluit: sed nequi-
uit:q: die noctuq; portas vrbis propter eū
vigiles obseruabant. Tandē mutato habi-
tu a qbusdaȝ negociatoribus obtinuit. vt in
quodā dolio sup quadrigā de vrbe educe-
retur: Qui moꝝ siluā expetijt cauernaꝝ lati
bula requisiuit: Ibiq; tribus diebus latuit.
Uerūtñ dū sollicite q̄reretˀ colūna lucis de
celo fulgida depēdēs sup locū in quo latita
bat apparuit: ī qua colūna angelos descen-
dentes ⁊ ascendentes quidā reclusus aspe-
xit. Moxq; ab vniuerso populo capitˀ: tra-
hitur ⁊ summus pontifex ꝯsecratˀ. Qđ vero
ad hoc honoris culmē inuitus ascenderit. q
verba sua legit patenter aduertit. Nam in
epistola ad narsuȝ patriciū sic ait. Dum cō
templationis alta describitis:ruine mee mi
hi gemitū renouatis: q: audiui qđ intus ꝑ-
didi duȝ foras ad culmen regiminis imme-
ritus ascendi. Tanto āt me merore ꝑcussum
cognoscite: vt viꝝ loqui sufficiā. Nolite er-
go vocare noemi.i.pulchruȝ. sed vocare ma
ra.i. amarum : q: amaritudine plenus sum.
Item alibi. Qđ me ad episcopatus ordinē

cognoscitis puenisse: si me diligitis plangi-
te. qđ ⁊ ego incessant defleo: atq₃ vt deu₃ ꝓ
me exoretꝭ rogo. In ꝓlogo quoq₃ sup dialo-
gu₃ sic ait. Ex occasione cure pastoralis ani
mus meus secularium boiu₃ negocia patit: ⁊
post tã pulchrã sue qetis spẽm terreni actus
puluere fedat. Perpendo itaq₃ qđ tolero:
ꝑpendo qđ amisi. Dũq₃ intueor illud qđ ꝑ-
didi fit grauius hoc qđ porto. Ecce. n. nunc
magnis maris fluctibus q̃tior: atq₃ in naui
mẽtis tẽpestatis valide ꝓcellis illidor: ⁊ cũ
ꝑoris vite recolo q̃si post tergũ ductis ocu-
lis viso littore suspiro. Sz qr adhuc romã
dicta pestis vastabat: more solito ꝓcessio-
nem cu₃ letaniis ꝑ ciuitatis circuitũ quodã
tpe pascali ordinauit: in qua imaginẽ beate
marie semp virginis q̃ adhuc vt aiũt est ro
me in ecclia q̃ dr̃ sãcta maria in ara celi. quã
lucas arte medicus: ⁊ pictor egregius for-
masse dr̃: ⁊ eidẽ virgini similima ꝑ oĩa phi-
betur: ante ꝓcessionẽ portari fecit: ⁊ ecce to
ta aeris infectio ⁊ turbulẽtia imagini cede-
bat ac si ipsa₃ imaginẽ fugeret: ⁊ eius p̃ñtiã
ferre nõ posset. Sicq₃ post imaginẽ mira se-
renitas ⁊ aeris puritas remanebat. tũc i ae-
re vt fert iuxta imaginẽ audite sunt voces
angelorum cãtantiũ. Regina celi letare allelu
ia. qr quẽ meruisti portare alleluia: resurre
xit sicut dixit alleluia. Statimq₃ qđ seqt btũs
Grego. adiunxit. Ora pro nobis deu₃ alle-
luia. Tũc btũs Grego. vidit supra castrum
crescẽtii ãgelũ dñi: q gladiũ cruentatũ deter
gens in vaginã remittebat. Intellexitq₃ gre
gorius q pestis illa cessasset: ⁊ sic fcm̃ ẽ: Vñ ⁊
castrum illud castrum angeli deinceps vocatũ ẽ
Tãdẽ vt desiderauerat Augustinũ mellitũ ⁊
Joãne₃ cũ qbusdã aliis i ãgliã misit: ⁊ eos su
is ꝑcibus ⁊ meritꝭ ad fidẽ ꝯuertit. Tãte etiã
humilitatꝭ btũs gregorius extitit: vt se lauda
ri nullo mõ ꝑmitteret: Nã stephano epõ qui
eũ in suis eplĩs laudauerat ita scripsit. mul
ta mihi: ⁊ vltra q̃₃ audire merui vel debui ĩ
dignus fateor in vestris eplĩs demõstratis: ⁊
tñ scriptũ ẽ. Ne laudes hoiem q̃₃diu viuit.
Tñ ⁊ si audire talia dignus nõ fui: orõnibus
vestris peto vt dignus efficiar. vt si bonũ nõ
in me dixistis: qr nõ sunt: iõ sint qr dixistis.
Itẽ in eplã ad Narsu₃ patriciũ: q cãe ⁊ no-
minis similitudinẽ faciẽdo ꝑ scripturas cla-
usulas. declamationesq₃ format: certe fra-
ter carissime simiã leonẽ vocas. q eo modo
hos agere ꝯspicimus quo scabiosos catulos se
pe pardos vl' tigres vocamus. Itẽ in eplã
ad anastasiũ patriarchã Antiocenum. Qđ
vos meos dñi. q lucernã dicitis: q loquen
do multis ꝓdesse multisq₃ posse lucere ꝑhi-
betis extimationẽ meã fateor mihi in dubita
tionẽ maximã ꝑduxistis. Cõsidero nãq₃ qui
su₃ ⁊ nihil me ex huiusmodi boni signo deꝑ-
hendo. Cõsidero aũt qui estis ⁊ vos mẽtiri
posse non arbitror: Cum ergo credere volo
qđ dicitis contradicit mihi infirmitas mea.
cum disputare volo qđ in laude mea dicit:
cõtradicit mihi sanctitas vestra. Sed que-
so vir sancte nobis aliquid de hoc certami-
ne nostro conueniat: vt si non qđ dicitis. ita
est: sit ita qr dicitis. Vocabula etia₃ iactãtia
vel vtilitatem sonantia omnino respuebat.
Unde Eulogio patriarche alexandrino qui
eum vniuersalem papa₃ vocauerat ita scri
bit. In prefatione epistole quam ad me dire
xistis superbe appellationis verbũ vniuer
sale₃ me Papã dicentes imprimere curaui
stis. Quod peto vt dulcissima sanctitas ve
stra vltra non faciat: qr vobis subtrahitur.
qđ alteri plusq₃ ratio exigat prebet. Ego. n.
verbis prosperari non quero sed moribus:
nec honorem esse deputo in quo fratres ho
norẽ suum perdere cognosco. Recedant er-
go verba que vanitatem inflant. charitate₃
vulnerant. Hinc est qđ cum ioãnes episco-
pus constantinopolitanus hoc vocabulũ va
nitatis sibi vsurparet: ⁊ se vniuersalẽ papã
vocari fraudulenter a sinodo obtinuisset: in
ter cetera sic de eo scribit Gregorius. Quis
est iste q contra statuta euãgelica: ꝯtra cano
num decreta nouũ sibi nomen vsurpare ꝑ-
sumit: vt vel sine minutione sit vnus q esse
appetit vniuersus: Verbũ etiã iussionis si-
bi Coepiscopis dici nolebat. Unde ait in
epistola ad eulogium episcopũ alexandrinũ
Vestra mihi caritas loquit dicens. Sicut
iussistis quod verbum iussionis peto a meo
auditu remoueri: qr scio qui su₃: ⁊ quis estis
loco. n. mihi fratres estis: moribus patres.
Insup obnimiã humilitatem qua erat predi
tus nolebat q matrone se ancillas sua₃ di-
cerent. Unde rusticane patricie scribens ait

Unum in tuis epistolis egre suscepi: q2 qd̄
semel esse poterat sepius dicebat ancilla ve
stra: ⁊ ancilla vestra. Ego. n. per episcopat⁹
onera oīum seruus sum factus: qua ratione
te mihi ancillam dicis: cuius ante episcopa
tum susceptum proprius fui. Et ideo rogo
ꝑ oīpotentem deum ne hoc verbū aliqnādo
ad me in scriptis tuis inueniaz. Primus in
suis epistolis se seruū seruoꝝ dei nominauit
⁊ alios noīari instituit. libros suos dum ad
huc viueret ob nimiā humilitatem qua erat
preditus publicari nolebat: ⁊ in alioꝝ cōpa-
ratione suos nihil valere estimabat Unde
Innocentio pfecto Africe sic scribit. Qd̄ ex-
positionem sancti Job vobis transmitti vo-
luistis vestro studio cōgaudemus. Sz si de
litioso cupitis pabulo saginari. beati Augu.
compatriote vestri opuscula legite: ⁊ ad cō-
parationez illius similaginis nostrum furfu
rem non queratis. Neq3. n. volo duz in hac
carne sum: si q̄ dixisse me contingit: ea facile
hominibus innotesci. ¶ Legitur quoq3 in q̄
dam libro de greco in latinum translato: qꝫ
quidam sanctus pater nomine abbas Joan
nes cum romam ad visitandā apostolorum
limina venisset. ⁊ beatū Grego. papā per
medium ciuitatis transire videret. voluit
ei occurrere ac vt decebat reuerentiā exhi-
bere. Cernēs vero beatus Gregorius qꝫ se
in terrā vellet prosternere festinauit: ⁊ pmo
se corā ipso in terram ꝓstrauit: nec inde sur
rexit quoadusq3 abbas primo surrexerit: i quo
maxima eius humilitas cōmendatur. Tan
te autez largitatis elemosynaꝝ extitit vt nō
solum presentibus: sed etiam longe positis.
⁊ in montis sinai monachis necessaria mini
straret: Nam omnium indigentium nomina
scripta habebat ⁊ eis liberaliter subueniebat
Monasterium hierl'ys instituit: ⁊ dei famu
lis illic degentibus necessaria mittere ꝓcu-
rauit: Tribus quoq3 milibus ancillis dei ꝓ
quottidianis stipendijs octaginta libras au
ri annualiter offerrebat. Quottidie etiaz ad
suam mensam peregrinos quoslibet inuita-
bat. ¶ Inter quos die quadam vnus acces
sit: in cuius manibus dum ipse ex humilita-
te aquam fundere vellet ꝯuersus vrceum
accepit: sed repēte eū in cuius manib⁹ aquā
fundere volebat: non inuenit. Cumq3 hoc fa
ctuz secū ipse miraret: eadē nocte dn̄s p vi-
sionem ei dixit: Ceteris diebus me in mem
bris meis. hesterno aūt die me in memetip
so suscepisti. Alio quoq3 tēpore precepit cā-
cellario: vt duodecim peregrinos ad pran-
duz inuitaret: qui pergens iussa compleuit
Dum autem secum discumberent intuens
Papa tredicim numerauit. Et accersito
cancellario cur contra suam iussionem trede
ciz inuitare presumpserat inquisiuit. Quos
cancellarius numerans ⁊ tantum duodeciz
inueniens ait. Crede mihi pater nō sunt ni-
si duodecim: Animaduertit autem Grego
rius virum propius discumbentem vultuz
crebro mutare ⁊ nūc adolescētie nūc vo sibi
vetulū venerāda q̄dā canitie simular̄. Fini
to igitur conuiuio illum in cubiculum duxit
vehementer adiurans. vt ei se nomenq3 su
um prodere dignaret. Qui rn̄dens ait. Et
cur iterrogas de noie meo: qd̄ est mirabile?
verumtn̄ scito q2 ego sum naufragus ille cui
scutellam argenteam tribuisti: quaz tibi mi
serat cum leguminibus mater tua: Erit hoc
tibi ꝓ certo sic cognitū qꝫ ab illo die quo mi
hi dedisti destinauit te dominus fieri eccle
sie sue presulem: ⁊ Petri apostoli successo-
rem. Cui Gregorius. Et tu quomodo hoc
nosti qꝫ tunc me dominus preesse sue eccle-
sie destinauerit. ¶ At ille. Quoniam ange
lus eius sum: ⁊ me tibi dominus nunc misit
vt te semper debeam protegere: ⁊ omne qd̄
petieris per me apud ipsum valeas impe-
trare: statimq3 ab eo disparuit. ¶ Eo tem-
pore fuit quidam heremita vir magne vir-
tutis qui omnia propter deum reliquerat ⁊
nihil preter vnam cattam possidebat quaz
blandiens crebro quasi cohabitatricem in
suis gremijs refouebat. Orauit igitur ad
deum vt sibi ostendere dignaretur cuz quo
future remunerationis mansionem sperare
debuisset: qui illi⁹ amore nil ex diuitijs hu-
ius seculi possideret. Quadam igitur nocte
sibi reuelatur: qꝫ cum Gregorio romano pō
tifice mansionem sibi sperare deberet. At il
le fortiter ingemiscens parum sibi volunta
riam paupertatem profuisse putabat: si cuz
eo remunerationē reciperet: q tātis mūdiali-
bus diuitijs abūdaret. Cū s gregorij diuiti

as sue paupertati die noctuꝫ suspirãdo cõ
ferret: alia nocte audiuit dñm sibi dicentez
Cũ diuitẽ non possessio diuitiaꝝ: sꝫ cupido
faciat: cur audes pauptatẽ tuam Gregorij
diuitijs cõparare: qui magis illã cattã quaz
hẽs quotidie palpando diligere cõprobaris
ꝙ̃ ille tantas diuitias q̃s non amãdo sꝫ ꝯtẽ
nẽdo cunctisꝫ liberal̃r largiendo dispersit?
Itaqꝫ solitarius deo gr̃as rettulit: ⁊ qui me
ritum suum decreuisse putauerat: si Grego
rio ꝓferreꝛ orare cepit vt cũ eo mansionem
qñqꝫ p̲cipere mereret. ¶ Cũ apud Mauri
tium iperatorem ⁊ filios eius sup morte cu-
iusdam epi falso accusaretur. sic ait in ep̃la
quã apochrisario mittit. Unũ est qd̃ breuiꝛ
suggeras dñis meis: qꝛ si ego seruus coꝝ in
mortem longobardoꝝ: vel dãnũ me miscere
voluissem londobardoꝝ gens nec regẽ nec
ducez nec comites hr̃et atqꝫ in sua ꝯfusione
esset. Sꝫ qꝛ deuz timeo in morte cuiuslibet
hoĩs me miscere formido: Ecce ꝙ̃te humili
tatis extitit: qꝛ cũ esset summus pontifex ipe
ratoris se seruuz vocabat: dñm suũ eum ap-
pellabat. Ecce quãte inocentie: qꝛ in mortẽ
inimicoꝝ suoꝝ ꝯsentire nolebat. Cũ Mau
ritius iperator gregorium ⁊ eccl̃iaz dei ꝑse-
quereꝛ: inter cetera ei sic scripsit gregorius
qꝛ. n. pctõr sum: credo ꝙ oĩpotentẽ deum tã
to vos amplius placatis ꝙ̃to me ei male ser
uientem affligitis. ¶ Quadã igr̃ vice qdã
monastico habitu indutus spatã euaginataz
dextra tenens corã impatore intrepid⁹ asti
tit: ⁊ ꝯ̃ eũ vibrãs gladiũ illũ morituꝝ ꝓ̃dixit
Territus mauritius a ꝑsecutione Gregorij
cessauit: ⁊ vt pro se orare deberet instanter
petijt q̃tenus ipm in hac vita de malis suis
deus puniret: ⁊ non puniendũ extremo ex
amini reseruaret. Quadam igiꝛ vice vidit
se Mauritius an̄ tribunal iudicis stare: ⁊
iudicem ꝓclamare. Date mauritiuz. Et ca
pientes eum ministri ipm an̄ iudicem posue
runt. Cui ille. Ubi vis vt reddã tibi mala
q̃ in hoc seculo ppetrasti? ille rñdit. Hic po
tius da dñe mihi: ⁊ nõ in seculo futuro retri
bue. Statiqꝫ diuina vox iussit tradi Mau
ritium: vxorẽ ⁊ filios ⁊ filias Foce militi oc-
cidendos. Qd̃ ⁊ fctm̃ est. Non post multum
enĩ tpis focas qdã miles eius ipꝫ cuꝫ tota
familia sua gladio occidit: ⁊ ei in iperio suc-
cessit. ¶ Cum apud sctã Mariã maiorem
in die pasche missã celebraret ⁊ pax dñi pro
nunciaret: angelus dñi alta voce rñdit. Et
cũ spũ tuo. Unñ papa apud illam eccl̃iaz in
die pasche statõem facit nec sibi cũ dicit pax
dñi: in huius miraculi testimonium rñdeꝛ.
¶ Quodã tpe Traian⁹ iperator romanus
ad qd̃dã bellũ vehementissime festinabat:
cui vidua q̃dã flebil̃r occurrit dicens. Ob
secro vt sanguinem filij mei innocenter pe
rẽpti vĩdicare digneris. Cũqꝫ Traianus: si
sanus reuerteretur vindicare se testareꝛ: vi
dua dixit. Et quis mihi h̃ p̄stabit si tu i p̄lio
mortuus fueris. Traianus dixit. Ille q post
me impabit. cui vidua. Et tibi quid ꝓderit
si alter mihi iusticiam fecerit? Traianus di
xit. vtiqꝫ nihil: ⁊ vidua. Nõne ingt melius
est tibi vt mihi iusticiã facias: ⁊ pro h̃ merce
dem accipias: ꝙ̃ vt alteri hãc transmittas?
Tunc Traianus pietate cõmotus de equo
descendit: ⁊ ibidẽ inocentẽ sanguinẽ vĩdica
uit. ¶ Ferꝛ quoqꝫ ꝙ cũ qdaꝫ filius Traiani
p vrbẽ equitãdo nimis lascivie discurreret
filium cuiusdã vidue iteremit: qd̃ cũ vidua
Traiano lachrimabil̃r exponeret: ipe filium
suũ qui h̃ fecerat vidue loco filij sui desũcti
tradidit ⁊ magnifice ipsaꝫ dotauit. Dũ igiꝛ
q̃dã vice diu iã defuncto Traiano Gregori
us p foꝝ traiani transiret: ⁊ huius mansue-
tudinez iudicis recordatus fuisset ad sci pe
tri basilicaꝫ ꝑuenit: ⁊ ibidem ꝓ eius errore
amarissime fleuit. Tũc sibi diuinitus est rñ-
sum. Ecce petitõem tuã cõpleui ⁊ Traiano
penã eternã pepci. De cetero ãt diligẽtissi
me caueas ne ꝓ dãnato aliq̃ p̄ces fundas.
Damascenus ãt in quodã suo sermone nar
rat ꝙ Gregorius ꝓ traiano orationẽ fũdẽs
audiuit vocẽ sibi diuinitus illatã. Uocẽ tuã
audiui: ⁊ veniam traiano do. Cuius rei vt
ibidem dicit: testis est oriẽs oĩs ⁊ occidens.
Sup h̃ dixerũt quidã ꝙ traianus reuocat⁹
fuit ad vitã: vbi gr̃am ꝯsecutus: veniã me-
ruit: ⁊ sic gloriam obtinuit: nec erat in infer-
no finaliter deputatus: nec sñia diffinitiua
dãnatus. Alij ꝙ aĩa traiani non fuit simpli-
citer a reatu pene eterne absoluta: sꝫ ei⁹ pe
na vsqꝫ ad tp̃s. s. vsqꝫ ad diez iudicij fuit su
spensa. Alij ꝙ pena ad locũ vel modum ali
quẽ tormenti sb ꝯditione fuit taxata donec

oꝛãte gregorio ꝑ xp̄i grãm locus vel modus
aliquis mutaret. Alij vt ioannes diaconus
qui hanc legendam cõpillauit: ꝙ non legit
oꝛaſſe: ſꝫ fleuiſſe. Et frequenter dñs miſer-
tus ꝯcedit ꝙ hõ q̃uis deſiderans petere ñ
pꝛeſumit. ⁊ ꝙ eius aĩa nõ eſt in inferno libe
rata: ⁊ in paradiſo repoſita: ſed ſimpliciter
ab iferni cruciatibus liberata. Valet. n. vt
dicit aĩa in iferno exiſtere: ⁊ inferni cruciatꝰ
per dei miſericoꝛdiam non ſẽtire. ¶ Alij di
cunt ꝙ pena eterna conſiſtit in duobus. ſ. in
pena ſenſus: ⁊ in pena dãni que eſt carentia
viſionis diuĩe. Pena igitur eterna quãtuꝫ
ad pꝛimum eſt ſibi dimiſſa: ſed quantũ ad ſe
cũdum retenta. Fertur quoqꝫ ꝙ ⁊ angelus
iſtud adiecerit. Qꝛ. n. pro dãnato rogaſti du
oꝝ tibi datur optio. Aut. n. in purgatoꝛio du
obus diebus cruciaberis: aut certe toto tẽ-
poꝛe vite tue in infirmitatibus ⁊ doloꝛibꝰ fa
tigaberis. Qui p̃elegit toto tẽpoꝛe vite ſue
doloꝛibus cõcuti q̃ꝫ duobus diebus in pur-
gatoꝛio cruciari. Vñ factum eſt ꝙ ſemper ꝺ
iceps aut febribus laboꝛauit: aut podagre
moleſtia pꝛeſſus fuit aut validis doloꝛibus
conquaſſatus: aut doloꝛe ſtomachi mirabili
ter cruciatus. Vñ in quadam epiſtola loqui
tur ſic dicens. Tãtis podagre: tantis mole-
ſtiarum doloꝛibus pꝛemoꝛ: vt vita mea mi
hi grauiſſima pena ſit. Quotidie. n. in doloꝛ̃
deficio: ⁊ moꝛtis remedium expectando ſu
ſpiro. Itẽ alibi. doloꝛ meus mihi interdũ lẽ
tus eſt: interdum nimius: ſꝫ neqꝫ ita lentus
vt recedat: neqꝫ ita nimius vt interficiat.
Vñ fit vt qui quotidie in moꝛte ſuꝫ repellar
a moꝛte. Sic aũt me infectio noxij humoꝛis
ibibit: vt viuere mihi pena ſit: ⁊ moꝛtem de
ſideranter expectem: quam gemitibus me-
is ſolã credo eſſe remedium. ¶ Matrona
q̃dam ſingulis diebus dominicis btõ Gre
goꝛio panes offerebat. Cui cũ poſt miſſaruꝫ
ſolẽnia coꝛpus dñi offerret ⁊ diceret. Coꝛpꝰ
domini nr̃i ieſu xp̄i cuſtodiat te in vitã eter-
nã: laſciue ſubriſit: Ille ꝯtinuo dextrã ab eiꝰ
oꝛe ꝯuertens: partem illam dominici coꝛpo
ris ſuper altare poſuit. Poſtmoduꝫ coꝛam
pplo interrogauit quam ob cauſam ridere p̃
ſumpſerit. At illa. Quia paneꝫ quẽ ꝓpꝛijs
manibꝰ fecerã: tu coꝛpus dñi eũ appellabas
Tũc gregoꝛiꝰ ꝓ icredulitate mlĩeris ſe i oꝛa
tiõe ꝓſtrauit. ⁊ ſurgẽs ꝑticulã illã pãis iſtar
digiti carnẽ factã reppit: ⁊ ſic matronã ad fi
dẽ reduxit. Oꝛauit iteꝝ ⁊ carnẽ illã in panẽ
ꝯuerſã vidit: ⁊ matrone ſumendũ tradidit.
¶ Quibuſdã p̄ncipibus aliq̃s p̄cioſas reli
quias petẽtibus aliquãtulũ de ſancti Ioan-
nis euãgeliſte dalmatica tribuit. Quod illi
ſuſcipiẽtes tanq̃ꝫ viles reliqas cũ idignati
one nimia ei reddiderũt. Tũc btũs gregoꝛi
us oꝛatiõe facta cultellũ petijt ⁊ pãnũ illum
pupugit: de cuius pũctionibus ſanguis ꝓti
nus emanauit: ſicqꝫ q̃ꝫ precioſe eẽnt relige
diuinitus ẽ oñſum. ¶ Quidã diuitũ roma-
noꝝ ꝓ relicta ꝯiuge fuerat a põtifice cõmu-
nione pꝛiuatus: qđ ille moleſtiſſime ferens:
ſed auctoꝛitatẽ tãti põtificis euacuare ñ va
lẽs magoꝝ ſuffragia requiſiuit: q ſe ſuis car
minibꝰ agere ꝓmiſerũt: vt imiſſo demõe tã
diu caballus põtificis vexaret quouſqꝫ cũ
ſeſſoꝛe ſuo ꝑiclitaret. Cũqꝫ btũs gregoꝛius
aliqñ ſup caballũ trãſiret: imiſſo demõe ma
gi eiꝰ equũ tã foꝛtiter vexari fecerũt: vt ne-
quaq̃ꝫ ab aliquo teneri valeret. Tũc grego
rius reuelãte ſibi ſpũ diabolicã ſubmiſſionẽ
cogñſcẽs facto crucis ſignaculo tã caballũ a
p̄ñte rabie liberauit q̃ꝫ maleficos ꝑpetua ce
citate mulctauit: qui reatũ ſuũ ꝯfitẽtes ad ſa
cri baptiſmi grãm poſtmodũ ꝑuenerũt: qbuſ
lumẽ ne artẽ magicã relegerẽt reddi noluit:
eos tñ eccl'iaſtico ſubſidio nutriri pꝛecepit.
¶ Legit quoqꝫ in libro q a grecis lymon di
cit: ꝙ abbas q p̃erat mõaſterio ſci gregoꝛij
eidẽ nunciauit: ꝙ quidã monachus penes
ſe tria nũmiſmata hẽret: quẽ beatus grego
rius ad alioꝝ terroꝛẽ excõicauit. Poſt mo-
dicũ tp̄is frater moꝛit btõ gregoꝛio neſciẽte
qui iratꝰ ꝙ ſine abſolutiõe moꝛtuus fuerat
oꝛationẽ in epitaphio ſcripſit: q̃ eũ ab excõiſ
viculo abſoluebat: deditqꝫ eã vni diacono
rũ p̄cipiẽs vt eã ſup foueã fratris defũcti le
geret: quo iuſſa cõplẽre ſequẽti nocte q de-
fũctus fuerat abbati apparuit: ⁊ ſe vſqꝫ mõ
in cuſtodia detentum: ſed heri ſe abſolutuꝫ
fuiſſe ꝓhibuit. Officium autem ⁊ cantũ ec
cleſiaſticũ: necnõ ⁊ ſcholam cantoꝛum inſti-
tuit: ⁊ pro hoc duo habitacula: vnum iuxta
baſilicam ſancti petri: alteruꝫ iuxta latera
nenſẽ eccleſiam fabꝛicauit: vbi vſqꝫ hodie
lectus in quo recubans modulabat ⁊ flagel

lum eius quo pueris minabatur: cũ antipho
nario autẽtico: veneratione congrua reser
uantur. In canone apposuit: dies q; nr̃os in
tua pace disponas: atq; ab eterna dãnatiõe
nos eripi: ⁊ ĩ electoꝝ tuoꝝ iubeas grege nu
merari. Tandẽ beatus Gregorius cũ sedis
set annis tredeci: mẽsibus sex. ⁊ diebus de
cem: plenus operibus bonis migrauit a cor-
pore: in cuius tumba hi versus scripti sunt.
¶ Suscipe terra tuo corpus de corpore sũ-
ptũ. Reddere quod valeas viuificãte deo
Spiritus astra petit: leti nil iura nocebunt.
Cui vite alterius mors magis ipsa via est.
Pontificis summi hoc clauduntur membra
seplchro. Qui innumeris semper viuit vbiq;
bonis. Fluxerãt aũt anni ab incarnatõe dñi
206. sub foca ĩperatore. ¶ Post mortem bti
Gregorij regionem totã maxima fames iua
sit. Vñ pauperes quos liberaliter btũs gre
gorius pascere solebat: ad successorem suum
venientes dicebãt. Dñe quos pater nr̃ gre
gorius solebat pasceꝛ: tua sanctitas fame nõ
sinat perire. Quibus verbis papa indigna-
tus semꝑ talit rũdebat. Si gregorius ad fa
mam sue laudis cũctos populos curauit su
scipere nos aũt non possumus pascere: ⁊ sic
eos semꝑ vacuos remittebat. Vñ sanctus
Gregorius ter ei apparuit: ⁊ ter blande de
sua tenacia ⁊ detractione redarguit: sed ille
se de nullo emendare curauit. Vñ illi quarto
terribiliter apparens: illũ corripuit: ⁊ in ca-
pite letaliter ꝑcussit: cuius dolore vexatus ĩ
breui vitam finiuit. Dũ aũt adhuc p̃dicta fa
mes instaret: quidã inuidi btõ Gregorio ce
perunt detrahere asserentes ꝙ totũ thesau-
rum ecclesie tanq̃ꝫ vir ꝓdigus ꝯsumpsisset
Unde ob huius vindictam ad cõburendos
libros suos ceteroꝝ aĩos inclinarũt. Quorũ
dũ quosdam iã cõbusissent: ⁊ ceteros cõbu-
rere vellent: Petrus diaconus eius famili
arissimus: cũ quo quattuor libros dialogoꝝ
disputauerat tradit vehementissime restitis
se asserens h̃ ad eius delẽdã memoriam nil
valere: cũ in diuersis mũdi partibus exem-
plaria tenerentur: adiungẽs immane sacri
legium esse tanti patris tot ⁊ tales libros ex
urere: suꝑ cuius caput ipe spiritum sanctuꝫ
in similitudine colũbe frequentissime ꝑspe-
xisset. Tandem eos in hãc sñiaꝫ adduxit: vt
si illud qđ dixerat iureiurando ꝯfirmãs mo
ri ꝯtinuo meruisset ipsi a libroꝝ exustione de
sisterent. Si vero mori non meruisset: sꝫ su
perstes sui testimonij extitisset ipe quoq; cõ
bustoribus manus daret. Fert̃. n. beatũ gre
goriũ sibi dixisse: ꝙ si miraculũ de visiõe co
lũbe publicaret pꝰ h̃ viuere ñ valeret. Itaq;
cũ apparatu diaconi euangelioꝝ librum ba
iulans venerabilis leuita Petrus aduenĩ
ens mox: vt tactis sacrosanctis euangelijs
Gregorij scitati testimoniuꝫ perhibuit: a do
lore mortis extraneus spiritum inter verba
ve confessionis efflauit. ¶ Quidam mona-
chus monasterij scĩ Gregorij quoddam pe
nes se pecculiũ congregauit. Beatus autẽ
Gregorius alteri monacho apparẽs dixit.
vt sibi denunciaret ꝙ peculium dispgeret ⁊
penitentiã ageret: qꝛ die tertia esset moritu
rus. Qđ ille audiens vehementer expauit:
penitentiã egit: ⁊ peculiuꝫ reddidit moxq;
febribus adeo correptus est: vt a diluculo
diei tertie vsq; ad horam tertiam p̃ nimio
incendio linguam ab ore ꝓijciens vltimuꝫ
flatum emittere videret̃: Sꝫ cũ circunstan
tes monachi corã ipso psallerent psalmodiã
interrumpentes ei detrahere ceperunt. Il
le autem ꝯtinuo reuiuiscẽs ⁊ oculos subridẽ
do ꝯcutiẽs ait. Parcat vobis dñs fratres:
quare mihi detrahere voluistis? Nam ipe
dimentum mihi non modicũ generastis: qꝛ
tam a vobis q̃ꝫ a diabolo sub vno tꝑe accusa
tus nesciebam cui calũnie primitus respon
derem. Sꝫ si qñq; quenlibꝫ migrantem vi
deritis: eideꝫ nõ detractionem: sed ꝯpassionẽ
impendatis: vt pote qui ad tã districti iudi
cis cũ criminatore suo iudicium vadit. Nã
ad iudicium enim diabolo steti: ⁊ adiuuante
scõ gregorio cũctis suis obiectionibus bene
respondi: tñ de vna obiectione conuictus
erubui: pro qua vt vidistis talit sum vexatꝰ
⁊ adhuc me non potui liberare. Cũq; de ea
fratres requirerent ait. Non audeo dicere:
qꝛ cũ ad vos a btõ gregorio iussus sum ve-
nire: diabolus de hoc plurimum est conque
stus: putans ꝙ me ad penitentiam agendã
pro causa illa deus remitteret. Quapropter
btm̃ Gregorium vadẽ dedi: ne cõmotaꝫ ca
lũniam cuilibet reuelarem moxq; clamans
dixit. O andrea andrea hoc anno pereas:

qui me prauo consilio ad hoc periculum cõ
tulisti: ⁊ stati reuolutis terribilit ocul' expi-
rauit. Erat autem in vrbe quidam noīe an-
dreas qui eodē momento quo ei monach⁹
moriens periculum fuerat imprecatus ī tā
graue3 morbū decidit: vt defluentibus car
nibus cōsumi posset: mori aūt nō posset. Tunc
monachis sci gregorij cōuocatis confessus
est: q cum predicto monacho quasdā mona
sterij chartulas rapuissent: ac susceptis pre
tij extraneis tradidisset. Moxq3 is qui du-
dum mori non poterat: inter verba sue con
fessiōis spiritū exalauit. ¶ Eo tpe vt in vita
sancti Eugenij legit: dū adhuc Ambrosia-
nū officiū magis q3 gregorianū ab ecclijs ser
uaret: romanus pōtifex noīe Adrianus cō-
ciliū cōuocauit: vbi statutū ē vt gregorianū
officiū deberet vl'iter obseruari. Cuius rei
Carolus īperator executor existēs p diuer-
sas discurrēs puincias minis ⁊ supplicijs
oēs clericos ad hoc ipsū cogebat: ⁊ libros am
brosiani officij vbiq3 comburebat: multosq3
clericos rebelles īcarcerabat. Proficiscēs
aūt btūs Eugenius ad cōciliū inuenit ipsū
cōciliū p triduū iā solutū: suaq3 prudētia dñ3
papā sic induxit: q oēs platos q cōcilio inter
fuerāt: ⁊ iā p tres dietas recesserāt reuoca-
uit. Cōcilio igit cōuocato oīum patrū hec sē-
tētia vna fuit: vt missale ambrosianū ⁊ gre-
gorianū sup altare sancti Petri apl'i ponere
tur: ⁊ fores eccl'ie optime clauderent: ac plu
rimor epor sigillis diligentissime muniren
tur: ⁊ ipsi tota nocte orōni īsisteret: vt dñs p
signū aliqd reuelaret: qd hor ab eccl'ijs ma
gis seruari vellet. Sicq3 p oīa vt ordīaue-
rāt facientes mane ianuas eccl'ie apuerūt: ⁊
vtrunq3 missale sup altare aptū īuenerunt.
Uel vt alij asserūt missale gregorianū peni
tus dissolutū: ⁊ huc illucq3 dispersū inuene-
runt: Ambrosianū aūt solūmodo aptū sup alta
re ī eodē loco quo posuerūt repperūt. Quo
signo diuinitus sūt edocti: vt gregorianum
officiū deberet p totū mūdū dispgi: ambrosi
anū aūt tm̄modo ī sua eccl'a obsuari. Sicq3
sancti patres vt diuinitus edocti fuerāt sta
tuerūt: ⁊ sic vsq3 hodie obseruatur. ¶ Nar
rat ioānes diaconus q vitā btī gregorij cō-
pilauit: qd dū vitā eius cōscriberet ⁊ cōpila
ret: quidā vir sacerdotaliter īsignit⁹ ei dor-
mīēti: ad laternā vt sibi videbat scribēti asti
tit. Cui desup cādidissima ⁊ adeo tenuissima
vestis erat: vt eius raritate nigredo supio-
ris tunice appareret. Hic ppius accessit: ⁊
īflatis buccis risū cōtinere non potuit. Cūq3
ioānes eū interrogaret cur vir grauioris of
ficij sic dissolute rideret: ait: q2 tu scribis de
mortuis quos viuētes nūq3 vidisti. Cui io-
annes. Et si illū nō nouerim facie: tm̄ scribo
de illo q̄ didici lectione. at ille. Tu inqt vt
video sicut voluisti fecisti: ⁊ ego q̄ facere po
tero nō cessabo: moxq3 illi lumē laterne exti-
xit: ⁊ adeo ipsū vehemēter pterruit vt vehe
mēter exclamās putaret se ab illo gladio iu-
gulari. Moxq3 gregorius affuit comitāte se
cū dextrorsum btō Nicolao: sinistrorsū vero
Petro diacono: eiq3 dixit. Modice fidei q̄
re dubitasti? Cūq3 post cortinā lecti diabol⁹
latitaret: gregorius ex manu petri diaconi
magnā facē quā tenere videbat arripiens:
cuiusq3 flāmis os faciemq3 ipsius aduersarij
exurēs ad instar ethiopis denigrauit. Que
dā aūt sintilla paruissima cadēs in eius ve
stē candidā ipsā dicto citius cōflagrauit: ⁊ sic
nigerrimus totus apparuit. Dixitq3 beat⁹
Petrus gregorio. Satis deni grauimus: cū
cui Gregorius nos illū nō denigrauim⁹: s3
nigrū fuisse demōstrauimus. Sicq3 ibidē
multo relicto lumine abierūt.

¶ De sancto Longino

Onginus fuit quidā centu
rio: q cū alijs militibus cru
ci dñi astās iussu Pilati la
tus dñi lācea pforauit. Et
vidēs signa q̄ fiebāt: solem
sc3 obscuratū ⁊ terremotū ī
xpm credidit: marie ex eo
qd quidam dicunt. q cum ex infirmitate vl'
senectute eius oculi caligassent: de sangui-
ne christi per lanceam decurrente fortuito
oculos suos tetigit: ⁊ protinus clare vidit.
Unde renuncians militie: ⁊ ab apostolis in
structus in cesaria capadocie vigintiocto an
nis monasticam vitam duxit: ⁊ verbo ⁊ ex-
emplo ad fidem multos conuertit. Cum au
tem a preside rētus fuisset: ⁊ sacrificare nol
let: iussit preses omnes dentes eius excuti:
⁊ linguam abscindi. Longius tamen ex hoc
loquellam non perdidit: Sed accept a se

altri oĩa idola comminuit ⁊ fregit dicẽs. Si
dij sũt videbimꝰ. Demones aũt de idolis ex
euntes in ꝑsidem ⁊ in omnes socios eius in
trauerũt: ⁊ insanientes ⁊ latrãtes se Lõgini
pedibꝰ ꝓstrauerũt: ⁊ ait. Longinus demoni
bus. Cur in idolis hitatis: q̃ responderunt.
Ubi nõ noĩatur xp̃s. ⁊ eius signũ nõ ẽ positũ
ibi habitatio nr̃a. Cũ g̊ preses isaniret: ⁊ ocu
los amisisset: dixit ei Longinꝰ. Scio q̇ sa-
nari nõ poteris. nisi qñ me occideris. Quãci
to. n. a te occisus fuero ꝓ te orabo: ⁊ sanitatẽ
tibi corꝑis ⁊ aĩe impetrabo. Et statiȝ euȝ de
colari iussit. Post h̃ abijt ad corpꝰ eius ⁊ ꝓ-
stratꝰ cuȝ lachrymis pniaȝ egit. ⁊ ꝯtinuo vi
sum ⁊ sanitatẽ recepit ⁊ in bonis operibus vi-
taȝ finiuit.

De noĩe sancti Benedicti.

Benedictus dictus est vel q̇ multa bñdixit: vel q̇ ĩ
hac vita multas bñdictio
nes habuit: vel q̇ oẽs bñ
dicebant de eo: vel q̇ et-
naȝ meruit bñdictionẽ ha
bere. Eius vitã sanctus
Gregorius scripsit.

De sancto Benedicto

Benedictus ex nursia pro-
uincia ortus cuȝ rome li-
beralibꝰ studijs traditꝰ es
set in ipsa sui infantia lite
ras deseruit: ⁊ desertũ pe
tere decreuit: queȝ nutrix
sua: q̃ eum tenerrime dili
gebat vsq̃ in quẽdã locuȝ q̇ dr̃ effide secu-
ta est: vbi ad purganduȝ triticuȝ mutuo ca-
pisteriuȝ petijt: s; sup mensã incaute ponẽs
cuȝ corruiss; in duabus ꝑtibus fractuȝ vidit
quã Bñdictus flere ꝯspitiens ꝑtes capiste
rij accepit: ⁊ ob orõne surgens integre soli-
ditatẽ inuenit postmoduȝ nutricẽ occulte fu
giens in quendã locuȝ venit. vbi tribus an
nis hoĩbus incognitꝰ mansit. excepto quo-
daȝ mõacho Romano noĩe q̇ sibi sedule ne
cessaria ministrabat: Cuȝ vero ad specu a ro
mani monasterio iter nõ esset panẽ in longis
simo fune ligabat. ⁊ sic euȝ deponere ꝯsue-
uerat. Tintinabuluȝ ẽt ipsi chorde inseruit
vt ad eius sonituȝ vir dei cognosceret qñ si
bi romanus panẽ ꝓberet quẽ exiens accipet
Sed antiquꝰ hostis vniꝰ caritati: ⁊ alteriꝰ
inuidẽs refectõi lapidẽ iactauit: ⁊ titinabu
lũ fregit: s; tñ romanus ei ministrare ñ de-
sijt. Post h̃ cuidã ꝑsbytero refectionẽ sibi in
pascali solẽnitate parãti: dñs ꝑ visũ apparuit
dicẽs. Tu tibi delitias ꝓparas: ⁊ suus meꝰ
illo in loco fame cruciat̃ q̇ ꝓtinus surrexit: ⁊
cũ difficultate magna eũ inueniẽs dixit. sur
ge ⁊ sumamus cibũ q̇ hodie pascha dñi: cui
Bñdictus. Scio q̇ pascha ẽ: q̇ videre te
merui. Longe quippe ab hoĩbus positꝰ: q̇ die
eadẽ paschalis esset solẽnitas ignorabat: cui
ꝑsbyt̃. Ueracit̃ hodie resurrectiõis dies dñi
ce ẽ abstinere te ñ ꝯuenit: q̇ ob hoc ad te mis
sus sum: sicq̃ deuȝ bñdicentes sũpserunt ci
buȝ. Quadã die auis q̃daȝ nigra q̃ meru
la vocat̃ importune circa eius faciẽ volitauit
ita vt ab eo manu capi potuiss;: s; signo cru-
cis edito auis recessit. Moxq̃ diabolꝰ quã
dã feminã quaȝ aliqñ viderat añ eius ocu-
los mentis reduxit: eiusq̃ aĩuȝ tãto igne ĩ spe
cieȝ illius accẽdit: vt pene heremũ volupta
te victus deserere deliberaret: Sȝ subito di
uina gr̃a ad se reuersus ꝯtinuo se exiuit ⁊ in
spinis ⁊ vepribꝰ q̃ ibi aderant se adeo volu-
tauit vt toto corꝑe inde vulneratꝰ exiret. ⁊
de cutis vulneramẽtis vulnera educeret vi
cit itaq̃ peccatũ q̇ mutauit incẽdiuȝ. Quã
ta aũt gr̃a oĩpotentis dei: q̇ ab illo tꝑe nulla pꝰ
modũ tẽtatio in eiꝰ corꝑe pullulauit. Cre
brescẽte itaq̃ eiꝰ fama cũ abbas monasterij
cuiusdã obijss;: tota ipsiꝰ mõasterij ꝯgrega-
tio ad eũ venit: ⁊ vt ꝑesse eis deberet petijt
q̇ diu negãdo dño distulit suis illorũq̃ fra-
trũ moribꝰ se ꝯuenire ñ posse ꝓdixit. Sȝ tã-
dẽ victꝰ ꝑcibꝰ assensuȝ dedit: Cũq̃ regulaȝ
illic districtiꝰ suari ꝑcipet: semetipsos mõa-
chi reprehẽdebãt q̇ ipȝ sibi ꝑesse poposcerãt:
quorũ. s. tortitudo normã eiꝰ rectitudinis of
fẽdebat. Cũq̃ sibi cũ eo aspicerẽt illicita ñ li
cere: ⁊ sedule assueta relinq̃re. venenũ vi-
no miscuerũt: ⁊ recũbẽti obtulerũt. s; bñdictꝰ
signũ crucis edidit ⁊ q̃si iactu lapidis vas il
lud vitreũ fregit. Intelligẽs igr̃ q̇ potũ mor
tis hũerat. qđ portar̃ ñ potuit signũ vite ili
co surrexit ⁊ placido vultu dixit. Misereat̃
vestri oĩpotẽs deus frẽs: nunqđ nõ dixi vo
bis q̇ vestris ac meis moribꝰ ñ ꝯuenirẽ: tũc
ad locũ derelicte solitudinis redijt: vbi cre-
brescentibꝰ signis claruit: ⁊ multis ad euȝ ve
nientibꝰ duodeciȝ mõasteria construxit. In
vno aũt illorũ q̇dã mõachꝰ erat q̇ ad orõneȝ

diu stare non poterat: sed orantibus mox fo-
ras exibat ⁊ al' q̄ terrena ⁊ trāsitoria agebat
Qd̄ cū abbas illius mōasterij beato bn̄dicto
narrasset: iuit illuc. ⁊ vidit ꝙ illū monachuz
q manere in orōne non poterat qdam niger
puerulus ꝑ vestimenti fimbriā foras trahe-
bat. Dixitq3 abbati monasterij ⁊ mauro mo
nacho. Nunqd non aspicitis qs est q eū tra-
hit. Cūq3 respondissent non ait. Oremus vt
vos etiā videatis. Orantibus illis. Mau
rus vidit. sed abbas videre n̄ potuit. Die
igit̄ illa expleta oratione: viri dei monachū
foris reppit: quē pro sui cecitate virga ꝑcus
sit ⁊ extūc imobilis in oratiōe ꝑmansit: sicq3
antiquus hostis dn̄ari non ausus est in eius
cogitatiōe: ac si ipē ꝑcussus fuisset ex verbe
re. Ex his mōasterijs tria sursum in rupibꝰ
mōtis erant que deorsuz cum magno labore
aquas auriebant. cū fratres illi virum dei
sepe rogarent vt monasteria illa mutaret: q̄
daz nocte cum quodā puero montē ascendit
vbi diutius orās tres petras in eodē loco ꝓ
signo posuit. Cūq3 māe ad domū redissent.
⁊ fratres pro eadē causa ad eū venissent di
xit. Ite in illā rupē in qua tres petras posi-
tas inuenietis in modico cauate. Valet. n.
dn̄s inde nobis aquā producere. Qui eun-
tes ⁊ illam rupē sudantem inuenientes cō-
cauuz locum fecerūt: ⁊ mox aqua repletum
viderunt. Qui vsq3 nunc tā sufficient ema
nat vt ab illo montꝭ cacumine vsq3 ad inferi
ora descendat. ¶ Quadam vice dum circa
monasterium viri dei qdam cuz falcbastra
vepres abscideret ferruz de manubrio. pro
filiens in quendam lacuz profundū cecidit
Cūq3 de hoc ille nimis angustiaret̄ vir dei
manubriū in lacu posuit: ⁊ mox ferruz ad su
um manubriū vsq3 enatauit. Placidus pu
er ⁊ monachus ad hauriendaz aquam egre
diens: in flumen cecidit. ⁊ mox ipsuz vnda
rapuit. Et pene in vnius sagitte cursuz a ter
ra introrsus traxit. Vir aūt dei in cella consi
stens hoc in spiritu statiz nouit. ⁊ mauꝝ vo-
cans qd de puero acciderit indicauit ac vt
ad ipsum eripiendū ꝑgeret impauit. Acce-
pta bn̄dictione concitꝰ maurus prexit ⁊ per
terrā se ire existimans super aquas vsq3 ad
puerū venit: eūq3 ꝑ capillos tenēs de aqua
extraxit. Qui ad viꝝ dei veniēs retulit qd
acciderat. Sz ipse hoc nō suis meritꝭ: s3 eiꝰ
obedientie deputauit. ¶ Presbyter qdam
florentinus noīe viro dei inuidens ad tātaz
deuenit maliciā vt panē veneno infectum
viro dei tanq3 ꝓ bn̄dictione transmitteret
Quē scūs gratant̄ accepit. Et coruo q de ma
nibus eiꝰ panē accipē ꝯsueuerat ip3 ꝓiecit
dicens. In noīe iesu xp̄i tolle hunc panē ⁊ eū
in tali loco vbi a nullo homine sumi valeat
ꝓijce. Tūc coruꝰ apto ore expansis alis cir-
ca eundē panē cepit discurrere ⁊ crocitare
ac si apte diceret ⁊ obedire se velle: ⁊ tn̄ ius
sa impellere nō posse. Cui scūs iteꝝ atq3 ite
rum ꝑcipiebat dicēs. Leua leua eū securus:
atq3 ip̄m: vt dixi ꝓijce. Qui tādē eū tollens
post tres dies redijt: ⁊ de manu eiꝰ annonā
quā ꝯsueuerat accepit. Vidēs aūt florētius
q3 corpꝰ magistri necare non potuit: s3 ad ex-
tinguendas discipuloꝝ aīas accēdit: ita vt
septē nudas puellas in horto monasterij cā-
tare ⁊ ludere faceret: vt sic monachos ad li
bidinez inflāmaret. Qd̄ sanctus vir de cel-
la ꝓspiciens lapsum discipulis ꝑtimescens
inuidie locum dedit: ⁊ qbusdā secuz assum-
ptis fratribꝰ ipē habitationē mutauit. Sed
florētius cū in solario ꝯsistēs eū recessisse cō
spiceret ⁊ gauderet: repente solariū cecidit
⁊ ip̄m protinꝰ extinxit. Tunc maurꝰ post vi
ruz dei currēs ait. Reuertere q3 q te ꝑseque
bat̄ extinctꝰ ē. Qd̄ ille audiēs vehementer
igemuit. vel q3 inimicꝰ occubuit: vel q3 de
inimici morte discipulus exultauit: Qua de
re factuz ē vt eidē penitētiaz idiceret: q3 mā
dans talia gaudere de inimici morte ꝑsum-
psisset. Ipse aūt ad alia migrās locū nō bo-
stez mutauit. Naz ad montē cassinū venit.
⁊ tēpluz appollinis: qd̄ ibi sitū erat in sancti
Joannis baptiste oratoriū fabricauit. ⁊ cir-
cum adiacentē populū ab idolatria ꝯuertit.
Sz hoc antiquꝰ hostis grauiter ferēs corpo
ralibus eius occulis teterimus apparebat ⁊
in eū ore occulisq3 flāmantibꝰ visibilit̄ seuie
bat atq3 dicebat. Bn̄dicte bn̄dicte. Sz cuz
ille nihil sibi responderet dicebat. maledice
maledicte: nō bn̄dicte quid me persequeris
¶ Quadā die lapidez quendā in terra iacē
tē fratres in edificium leuare volebant: sed
nequaq3 valebant. Cūq3 viroꝝ multitudo
esset ⁊ ab eis leuari nō posset adueniēs vir

dei bñdictionẽ dedit: ⁊ tunc maxima cele-
ritate leuatus ẽ: ex quo ꝑpendit: ꝙ diabolꝰ
illi insidebat: q eũ moueri nõ ꝑmittebat. Cũ
qꝫ fratres parietẽ paulo altiꝰ edifficarẽt an
tiquus hostis viro dei appuit: ⁊ q̃ꝛ ad labo
rantes frẽs ꝑgeret indicauit: q ꝓtinꝰ eis per
nunciuꝫ misit. fratres cauete vos agite: qꝛ
ad vos spũs malignus venit: vir aũt nunci
us v̈ba ꝯpleuit ⁊ ecce parieteꝫ antiquꝰ ho-
stis euertit: ⁊ quendã pueꝝ monachum rui-
na ꝯtriuit. Sed vir dei pueꝝ mortuuꝫ ⁊ la-
ceratum in sacco ad se adduci fecit: ⁊ or̃one
sua facta ip̃m resuscitãs operi p̃dicto restitu
it. ¶ Laicus qdã honeste vite singulis an-
nis ad visitandũ viruꝫ dei ieiunus venire
ꝯsueuerat. Quadaꝫ igit̃ die duꝫ illuc iret se
illi alter viator adiunxit q sumẽdos in itine
re cibos portabat. Cũqꝫ iaꝫ tardior hora ex
creuisset dixit. veni frater sumamꝰ cibuꝫ ne
lassemur in via. Quo rñdente ꝙ nullatenꝰ
cibũ in via gustaret: ad horam ille subticuit
postmodũ ad hoc ip̃m inuitauit: sꝫ ille ꝯsenti
re noluit. Deniqꝫ cũ hora iaꝫ p̃terisset ⁊ eos
longũ fatigasset iter pratũ ⁊ fonteꝫ ⁊ q̃cunqꝫ
poterãt ad reficiendũ corpus delectare in-
uenerũt. Tunc viator hoc ei ostendẽs roga-
uit vt pululũ gustaret: ⁊ ibidem quiesceret.
Cũ igit̃ verba auribus ⁊ loca oculis blandi
rent̃ eideꝫ ꝯsensit. Cunqꝫ ad bñdictũ venis
set dixit ei vir dei. Ecce frater malignꝰ ho-
stis semel tibi ꝑsuadere nõ potuit. Scđo nõ
valuit: sed tertio supauit. Tũc ille pedibus
eius aduolutus se deliq̃sse ĩgemuit. ¶ To-
thila rex gothoꝝ experiri volens vtruꝫ vir
dei ꝓphetie spiritũ haberet: cuidã suo spa-
tario vestimẽta regalia tribuit cũqꝫ cuꝫ om
ni apparatu regio ad monasteriũ destinauit
quẽ ille venientẽ ꝯspiciens dixit. Pone fili
pone. hoc qđ portas non est tuũ. Qui proti-
nus in terra cecidit: ⁊ q̃ꝛ tanto viro illudere
p̃sumpsisset expauit. ¶ Clericus qdam q a
diabolo vexabat̃ ad viruꝫ dei vt sanaretur
adductus est. Cũqꝫ ab eo diabolũ expulisset
ait. Uade ⁊ decetero carnes non comedas:
nec ad sacros ordines accedas. Quacunqꝫ
ãt die ad sacros ordines accedere p̃sumpse
ris viribꝰ diaboli mãcipaueris. Cũ vo h̃ ali
quo tempore custodisset sed minores suos si
bi p̃poni in sacris ordinibꝰ cerneret v̈ba vi-
ri dei quasi ex lõgo tẽpore oblitus postposu-
it atqꝫ ad sacrũ ordinẽ accessit. Quẽ mox is
q euꝫ reliq̃rat diabolus tenuit: eũqꝫ vexare
quousqꝫ aïaꝫ eiꝰ excuteret ñ cessauit. ¶ Uir
qdaꝫ duos flascones per q̃ndaꝫ pueꝝ suum
ad eũ misit: sed ille vnũ in via abscondit: ⁊
alium detulit: vir ãt dei cum gr̃aruꝫ actione
vnũ accepit ⁊ discedenteꝫ pueꝝ admonuit
dicẽs. Uide fili de illo flascone quẽ abscon-
disti ne bibas: sꝫ inclina illũ caute ⁊ inueni-
es qd intus habeat: qui ꝯfusus valde exiuit
ab eo: ⁊ reuersus volens adhuc probare qđ
audierat: cũ flasconeꝫ inclinasset ꝓtinus de
eo serpens egressus est. ¶ Quadã vice duꝫ
vir dei in sero cenaret monachus quidã fili
us defensoris assistẽs ⁊ lucernã tenẽs ꝑ spi-
ritũ intra se cogitare cepit. qs ẽ hic cui ego
mãducanti assisto: lucernã teneo: seruitiũ im
pendo. Quis sũ ego vt isti seruiã? Cui statiꝫ
vir dei ait signa cor tuuꝫ frater. signa cor tu
uꝫ: qd ẽ qđ loqueris? Uocatisqꝫ fratribus lu
cernaꝫ iussit de manibꝰ eius tolli: ⁊ ip̃m ius-
sit de monasterio recedere ⁊ quietiꝫ sedere.
Cũ quosdã e fratribꝰ ad locũ quendã mitte-
ret: vt ibi monasteriũ ꝯstruerẽt. ꝯstituta die
ad eos ventuꝝ p̃dixit: ⁊ q̃liter construi de-
beat indicabit: nocte vero eadeꝫ q̃ ꝓmissus
illucescebat dies mõacho quẽ illi p̃posuerat
atqꝫ eius p̃posito in sõnis appuit. ⁊ loca sin-
gula vbi queqꝫ edificari debuissent subtilit̃
designauit. Cũ aũt visioni fidẽ nõ darent ⁊
adhuc ip̃m expectarent tandẽ ad eũ reuersi
dixerũt. Expectauimꝰ p̱r̃ vt venires sicut ꝓ
miseras nec venisti. Quibꝰ ille. Quare fra-
tres ista dicitis? Nunqd nõ apparui vobis
⁊ loca singula designaui? Ite: ⁊ sicut ꝑ visio
nem audistis oïa ordinate. Nõ lõge ab eius
monasterio due sãctimoniales femine ex no
bili genere erant q̃ linguã nõ restringebant
sꝫ eũ q eis p̃erat icaut̃ sermonibus se ad ira
cundiã ꝓuocabant. Qui cuꝫ hoc viro dei ret
tulisset mandauit eis dicens. Restringite li
guã vestrã: alioqn excõmunicabo vos. quã
excommunicationis sententiam non profe-
rendo intulit: sed intentando. Ille aũt nihil
mutate intra paucos dies defuncte sunt. ⁊ i
eccl'ia sepulte: vbi duꝫ misse celebrarent̃: ⁊
diaconus ex more diceret. Qui nõ communi-
cat exeat foras: nutrix eaꝝ que pro eis semꝑ

oblationez offerebat: eas de sepulchris suis ꝓgredi: ⁊ exire ecclesiā videbat. Cūqꝫ sancto Benedicto nunciatū esset: ille manu sua oblationē dedit dicens. Ite ⁊ hāc oblationē pro eis offerte: ⁊ vlterius excomunicate nō erūt. Qđ cū factū fuisset: ⁊ diaconus ex more clamaret: ab ecclesia decetero exire vise non sūt. ¶ Monachus qdā cū ad visitandos parentes exisset sine benedictione: ⁊ ea die q̄ ad eos ꝑuenit defunctꝰ fuisset: ⁊ sepultum semel ⁊ bis terra eiecisset: parentes eiꝰ ad eum venerūt: ⁊ vt ei suaz bn̄dictionē impēderet rogauerunt: tūc corpꝰ dn̄i accipiēs ait. Ite ⁊ hoc supra pectꝰ eius ponite eūqꝫ sic supulture tradite. Qđ cū factum fuissꝫ susceptū corpus terra retinuit nec vltra ꝓiecit. ¶ Quidā monachus in mōasterio māere non valēs viro dei tm̄ institit. donec ipꝫ iratus abire ꝑmisit: q mox vt de monasterio exijt apto ore draconē in itinere inuenit. quē euz deuorare vellet clamauit dicēs. Currite q: draco iste me vult deuorare: Currentes aūt fratres draconē minime inuenerunt sꝫ trementē atqꝫ palpitantē monachū ad monasteriū reduxerunt: q statiꝫ ꝓmisit se nūqꝫ de monasterio recessurū. ¶ Quodaz tēpore dū totā illā ꝓuinciaz fames valida occuparet: ⁊ vir dei oīa q̄ inuenire potuerat egētibus tradidisset ita ꝙ nihil in monasterio preter modicū olei in vase vitreo remansisset. iussit cellario vt illud monachū olei: cuidaz egēti daret: sed īplere ꝯtēpsit: eo ꝙ nihil olei fratribꝰ remanebat. Qđ vt vir dei cōperit vas vitreū cū oleo ꝑ fenestrā ꝓijci iussit ne qd in monasterio ꝑ inobedientiam remaneret. Proiectū itaqꝫ cū suꝑ ingentia saxa cecidisset. nec vas fractū nec oleuꝫ est effusuꝫ Qđ ille leuari iussit ⁊ dari integruꝫ postulāti. Monachū aūt illū de obedientia ⁊ diffidentia increpās se in orationē dedit: ⁊ continuo quoddā magnuꝫ doliuꝫ qđ ibi erat oleo plenū fuit qđ adeo excreuit vt ꝑ pauimentū effluere videret. ¶ Quadā vice ad visitāduꝫ sororem suaz descenderat. cū aūt ad mēsaz sederet rogauit eū vt secū illa nocte maneret. Cui cum ille nullatenꝰ acquiesceret illa caput in manibus dn̄ꝫ rogatura inclinauit. Cūqꝫ caput leuasset tāta corruscationis ⁊ tonitrui virtus tantaqꝫ inundatio pluuie erupit: vt nec quidam pedeꝫ mouere potuisset: cū tn̄ ante serenitas mira esset. Illa. n. q̄ lachrimaꝝ fluuios fudit: serenitatē aeris ad pluuiā ꝯuertit ⁊ traxit. Cui vir dei ꝯtristatꝰ ait. Parcat tibi op̄s deus soror. Quid ē qđ fecisti? Cui illa. Rogaui te ⁊ audire noluisti Rogaui dn̄m ⁊ exaudiuit me: Modo ergo egredieris si potes: sicqꝫ factum ē vt totam illā noctē ꝑuigiles ducerēt. atqꝫ ꝑ sacra eloquia sese vicaria relatione satiarēt. Tūc ecce post triduuꝫ cum ille ad mōasteriuꝫ redisset eleuatis oculis aīam sororis sue in spetie colūbe celi secreta penetranteꝫ aspexit. Qui mox corpus eiꝰ ad mōasteriū iussit deferri. ⁊ in monumēto qđ sibi p̄parauerat collocari Quadam nocte cum per fenestram conspiceret ⁊ dominum exoraret: vidit fusam lucē desuper cunctas noctis tenebras effugasse subito autem totus mundus velut sub vno solis radio collectus: ante oculos eius adductus est ibiqꝫ animam Germani epi capuani ad celum deferri videns manifeste postea cōperit ꝙ eadē hora a corpore migrauit ¶ Eodem anno quo de hac vita erat exiturus obitus sui diem fratribus denunciauit. Ante septimuꝫ vero dieꝫ sui exitus aperiri sibi sepulchrum iubet. Qui mox febribꝰ correptus cum ꝑ singulos dies languor ingrauesceret septimo die in oratoriuꝫ se portari fecit: ibiqꝫ exitū suū dominici corporis ⁊ sanguinis ꝑceptionē muniuit: atqꝫ inter discipulorum manus imbecilia membra sustentans erectis ī celuꝫ manibus stetit ⁊ vltimū spiritum inter verba orationis exufflauit. Ipsa die duobus fratribus vni in cella moranti: alteri longe posito: eadē reuelatio mōstrata est. Viderunt nāqꝫ viam pallijs stratam atqꝫ innumeris corruscare lāpadibus a cella sancti Benedicti versus orienteꝫ vsqꝫ ad celum tendenteꝫ Cui venerando habitu vir clarus desuper assistens cuius esset via quam cerneret requisiuit. Qui cum se nescire dicerent ait. Hec ē via qua dilectus domini benedictus celuꝫ ascendit. Sepultus vero est in oratorio sancti Joannis baptiste: qđ destructa ara appolinis ipse construxit. Floruit circa annuꝫ domini. xis. tempore iustini senioris.

¶ De sancto Patricio

Atritius q cepit circa an-
nũ dñi.270 dũ scotoꝝ rgi d
xp̃i passione p̃dicar et stãs
añ eũ ⁊ apodiãs se sup seru
lã quã manu tenebat: ⁊ ca-
su pedi regis supposuerat
cum aculeo pedẽ pforauit.
Rex vo credẽs sciñ epz ex idustria h facere
⁊ se alr fidẽ xp̃i nõ posse suscipe: nisi silia ꝓ
xp̃o paterer patienter sustinuit. Scũs hoc
tandẽ itelligẽs obstupuit ⁊ precibus regẽ sa
nauit: ⁊ toti ꝓuincie obtinuit ꝙ nullũ ve-
nenosũ aial ibidẽ possit viuere. Nõ nõ soluz
obtinuit: imo etiã ligna ⁊ coria illius regio-
nis ꝯtraria vt dr sunt veneno. ¶ Quidam
vir ouẽ ꝯuicini sui furatus fuerat ⁊ comede
rat: ⁊ cũ vir sanctus sepius hortaret satisfa
cere furẽ qcunqꝫ ille eẽt: ⁊ nullus cõpareret
dũ tot⁹ ppl's ad eccl'iam ꝯuenisset in virtu-
te iesu xp̃i p̃cepit: vt in cui⁹ vẽtrẽ ouis itras
set corã oĩbus balatũ daret: qd ⁊ factum ẽ: ⁊
egit reus penitẽtiã: ⁊ alij a furtis sibi caue-
bãt. Erat ei ẽt ꝯsuetudo oẽs cruces quas vi
debat deuote venerari: sed añ quandã cru
cẽ magnã ⁊ pulchrã inuisã preterijt. A suis
aũt socijs admonitus cur illã nõ viderit ⁊ i
clinauerit: dũ precibus a dño requireret cu
ius eẽt audiuit vocẽ de sub terra. Nõ vidi
sti q: hic sepultus sum paganus ⁊ signo cru
cis indignus. Vñ fecit crucẽ illã inde tolli.
¶ Cũ. b. patritius ꝑ hiberniã predicaret: ⁊
fructũ ibi ꝑmodicũ faceret: rogauit dñm vt
aliqd signũ oñderet: per qd vel territi peni
terent. Iussu igit dñi in quodã loco circuluz
magnũ baculo dsignauit. Et ecce terra itra
circulũ se aperuit: ⁊ puteus maximus ⁊ ꝓfũ
dissimus ibidem apparuit. Reuelatum est
beato patricio: ꝙ ibi quidã purgatorij locus
eẽt: in quẽ quisqs vellet descẽdere alia sibi
penitentia nõ restaret: nec aliud ꝓ peccatis
purgatoriũ sentiret. pleriqꝫ aũt inde nõ redi
rent: ⁊ qui redirẽt eos a mane vsqꝫ i sequẽs
mane ibidẽ morã facere oporteret. Multi
igit ingrediebant q de cetero nõ reuertebã
tur. Post lõgũ igit tp̃s mortuo patritio vir
quidã nobilis noie nicolaus q pctã mlta cõ
miserat cũ eũ suoꝝ pctõꝝ peniteret: ⁊ pur-
gatoriũ sancti patricij sustinere vellet: cum
antea qndecim diebus vt oẽs faciebãt: se ie
iunijs maccerasset: apto ostio cũ claue q̃ i q̃dã
abbatia suat: i p̃dictũ puteũ dscẽdit: ⁊ qdã
ostiũ a latere ipius iuenit. In qd igrediẽs cũ
qdã ibi oratoriũ reppcrisset qdã monachi
albis induti oratoriũ itrauerũt ⁊ officiũ faci
entes Nicolao dixerũt vt ꝯstãs eẽt: q: mlta
diaboli tẽtamenta euz ꝑcurrere oporteret.
Cũ aũt ille ꝑquireret ꝙ adiutoriũ ꝯtra hoc
habere posset dixerunt. Cũ te penis affligi
senseris ꝓtinus exclama: ⁊ dic. Iesu xp̃e fi-
lij dei viui misere mihi pcõri. Recedẽtib⁹
igitur p̃dictis viris ꝯtinuo adsunt demones
⁊ vt reuertat ⁊ sibi obediat primo sibi blan
dis ꝓmissionibus ꝑsuadent: asserẽtes ꝙ eũ
custodiẽt: ⁊ ad ꝓpria incolumẽ ꝑducẽt. Sz
cũ eis ille nullatenus obedire vel' et ꝓtin⁹
diuersaꝝ feraꝝ audiuit voces: parit ⁊ mu-
gitus: ac si oĩa elemẽta ꝯcuterent. Ad quod
cũ ille tror horribili palpitaret. Iesu xp̃e fi
lii dei viui miserere mihi peccatori ꝓtinus
exclamauit: ⁊ statim ois feraꝝ illaꝝ tumul-
tus terribilis ꝯquieuit. Ductus est ide ad
aliũ locũ ⁊ ibidẽ adest demonũ mltitudo di
centiũ sibi. Putas ꝙ manus nostras euase-
ris? Nequãqꝫ: sed nũc potius incipias affli
gi ⁊ torqueri. Et ecce qdã maximus ⁊ terri
bilis ignis ibidẽ apparuit. Dixerũtqꝫ ei de
mones: nisi nobis ꝯsenseris in illũ ignẽ te ia
ctabimus cõburendũ. Qd cũ ille renueret
ipsũ a cceperũt ⁊ in illũ ignẽ terribilẽ ꝓiece
runt: vbi dũ cruciaretur ꝓtinus exclama-
uit: Iesu xp̃e ⁊c. statiqꝫ ignis extinctus ẽ. Ad
aliũ deniqꝫ locũ ductus: vidit quosdã viros
in igne cremari ⁊ laminis ferreis cãdẽtib⁹ a
demonibus vsqꝫ ad viscera flagellari. Ali-
osqꝫ vẽtres habẽtes deorsũ terrã p̃ dolore
mordere: ⁊ clamare: parce parce: quos tunc
demones grauius flagellabãt. Aliosqꝫ vi-
dit quoꝝ mẽbra serpẽtes vorabãt: ⁊ bufões
ignitis aculeis eoꝝ viscera extrahebant.
Qui cũ eis assentire nollet: in eundẽ ignem
⁊ penas ꝓijcit: ⁊ eisdẽ laminis ⁊ penis fla
gellatur. Sed cũ ille exclamasset. Iesu xp̃e
⁊c. a pena p̃dicta ꝓtinus liberatus est. De
inde ducit ad quendã locũ vbi hoĩes in sar
tagine frigebant: vbi rota maxima erat vi-
cinis ferreis ignitis plena: in quib⁹ ꝑ diuer
sa mẽbra hoĩes erãt suspensi. Que tã velo-
citer voluebatur ꝙ globũ igneũ emittebat.

Post hoc vidit maximam domum habentē
foueas metallis bullientibus plenas. In q
bus alij vnū pedem: alij duos hñtes: alij
ibi erant vsqȝ ad genua: alii vsqȝ ad ventrē
alii vsqȝ ad pectus: alii vsqȝ ad colluȝ: alii
vsqȝ ad oculos. Sed hec oia ꝑcurrēs nomē
dei inuocabat. Processit iteꝝ: ⁊ quendam
latissimū puteum intuetur de q̊ fumus horri
bilis ⁊ fetor intolerabilis exibat: indeqȝ ho-
mines vt ferrū cādentes in modum fauilla
rum exibant: sȝ demones eos reimpigebāt.
Dixeruntqȝ ei demones. Locus iste quē cō
spicis est infernus in quo dñs nr̄ beelzebub
habitat. In ipm igif puteuȝ te iactabimus si
nob assentire recusas. postqȝ aūt illuc iacta-
tus fueris nullum iđ remedium euadendi
obtinebis. Quos dū ille audire cōtēneret.
ipm arripientes in p̄dictum puteum iacta-
uerunt: qui tā vehementi dolore absorpt⁹ ē:
vt fere oblitus fuerit nomen domini inuo-
care: sed dū ille ad se rediens iesu xp̄e ⁊c̄. ex
clamasset corde: q2 voce non poterat protin⁹
iđ illesus exiuit: ⁊ oīs demonū multitudo
tāqȝ victa euanuit. Ductus igitur ad locū
alium vidit quendam pōtē super quem euȝ
transire oportebat. Quiquidem erat strictis
simus ⁊ instar glaciei politus: ⁊ lubricus: sb
quo fluuius ingens sulphureus ⁊ igne⁹ flue
bat. Super quē transire dū se posse oīno de
spareret: tñ recordatus v̄bi qđ eum de tot ma
lis eripuit cōfidenter accessit: ⁊ vnum pedē
super pōtē ponens iesu xp̄e ⁊c̄. dicere cepit.
Ualidus aūt clamor adeo eū terruit: vt sub
sistere vix valeret: sed p̄dictū v̄bum ꝓtulit
⁊ securus mansit. Deinde alium pedeȝ po
suit ⁊ eadem v̄ba iterauit: ad quēlȝ ēt passū
eadē verba protulit ⁊ sic securus transiuit.
Cūqȝ ḡ trāsisset: in qđdā pratum amenissimū
deuenit vbi diuersoꝝ florum mira suauitas
redolebat. Et ecce duo speciosi iuuenes ei
apparuerunt: qui ipm vsqȝ ad quādā ciuita
tem speciosissimā ex auro ⁊ gemmis mirabi
liter rutilantē ꝑduxerunt. De cuius porta
odor mirabilis emanabat: q illum adeo re-
creauerit ꝙ nullū dolorē vel fetorē sensisse
videbatur. Dixeruntqȝ ei ꝙ illa ciuitas pa
radisus esset quam cum Nicolaus intrare
vellet dixerunt ei ꝓdicti iuuenes ꝙ primo
ad suos rediret: ⁊ per loca que venerat eum
redire oporteret. Demones tñ enim nō le-
derēt: sed eo viso territi fugerēt: ⁊ ꝙ post tri
ginta dies in pace qesceret: ⁊ tūc illā ciuitā
tē ciuis ꝑpetu⁹ introiret. Tūc nicolaus iđ
ascēdens: in loco ꝑ quē ascēdit se restitutum
inuenit: ⁊ oia oībus que sibi ꝯtigerāt narrās
post triginta dies in dño feliciter requieuit.

De sancto vincentio ꝯfessore

Eatus Uincentius claris
sima hispanie ciuitate va
lentia: ⁊ ex ferrarioꝝ anti-
qua honestaqȝ familia du-
xit originē: parētib⁹ taȝ vi-
ta qȝ ꝓgenie vtiqȝ famo-
sissimus ortus. Quantus
aūt ⁊ qualis futurus eēt duplici indicio ma
tri ostensum ē. Primū quidē fuit ꝙ cū mr̄ eius
singulos filios quos genuerat non sine ma-
gna vteri molestia gestasset. Uicētio tñ gra
uida oneris molestia carebat: ⁊ tāta ei erat
vētris agilitas ⁊ corporis robur ac si p̄gnās
nō fuisset. Alteꝝ fuit ꝙ dū d̄ eodē grauida fo
ret: tanqȝ latrātis canis voces ex vtero suo
emitti sepi⁹ audiuit. Cūqȝ a multis dei ser-
uis ⁊ p̄sertim a valētie ciuitatis ep̄o peteret
qđ huiusmodi latratus significarēt r̄nsum ē
ei nihil aliud fore nisi ꝙ eēt īfanteȝ paritura
q suo tp̄e futurus eēt v̄bi dei p̄dicator tā do
ctrine qȝ vite ītegritate ac fame celebritate
in toto terraꝝ orbe clarissimus. Nato dein-
de infante ⁊ quodā diuino p̄sagio ei noīe im
posito: postqȝ attigit etatē quo l̄ris ⁊ morib⁹
īformari potuit mirꝫ in modū breui tp̄e clar⁹
euasit tā moꝝ elegātia qȝ peritia litteraruȝ.
Tāte religionis erat ꝙ inter seculares va-
lētie nemo erat qui eo sepius aut ecclesiarū
limina frequētasset aut auidius predicatoꝝ
doctrinā audisset vel crebri⁹ ieiunasset. Et
iuxͣ illud p̄s. Cū scō scūs eris ⁊c̄. Proboruȝ
hoīuȝ vestigijs īherebat prauoꝝ ꝯsortia de
uitās. Pauperibus ⁊ miseris corde cōpati
ebat: facultatū suaꝝ portionē administrās.
Postea vero celesti rore ꝑfusus: agens .is.
annū. elegit sub regula ⁊ institutis fratrū p̄-
dicatoꝝ viuere: sumptoqȝ habitu singula-
rissime legere studuit scī patris sui dñici ge
sta: vt vȝ illa in primis intelligeret in qbus
suū ducem imitaturus esset. Inter alia ita-
qȝ exempla patriarche sue operā dedit le-

etioni sacraꝝ scripturaꝝ ⁊ theologie facultati vt tpe opportuno posset xp̄i euangeliū lōge lateqꝫ diffundere. Missus deniqꝫ illerdam ciuitatem ⁊ liberaliū artiū scientiis adeptis decursoqꝫ legitimo tpe theologoꝝ consortio est adiūctus. Post hoc vero valentiam a fr̄ibus reuocatus doctrinam etiam quam summa auiditate hauserat feruēter dissemi nare cepit. Ad quā docti pariter ⁊ indocti ꝯfluere ceperunt. Deinde vero ob eius virtutes mirificas ⁊ eximie scītatis nomen effugere non potuit quo minus per duos ānos summū potificem sequeret̃: essetqꝫ cōfessor suus ⁊ magister sacri palatii. demū apō auinionem ei grauissim⁹ febrib⁹ occupato xp̄s mira quadā claritate coruscans apparuit mittens eū ad euangelizandum per vniuersas occidentis regiones maxime vt nunciaret iudicii diem tp̄ibus nr̄is eē ꝓpinquū. Et post multa quibus eum ꝯsolatus est ⁊ instruxit extendens manum maxillā eius leniter tetigit in signum singularis familiaritatis. Quo discedente ab eo surrexit ō lecticulo sanus moxqꝫ se succīxit vt xp̄i legatōnem diligenter exequeret̃. Peragratis aūt galliarū ⁊ hispaniarū locis vniuersis verbum dei vbiqꝫ disseminando peruenit ad italiā discursisqꝫ aliquibus lombardie ciuitatis a ioanne rege in hispaniam est reuocatus: ⁊ scō ibi aīaꝝ vberrimo fructu migrauit ad insulas baleares: que alio noīe maiorica ⁊ minorica nuncupantur. Rex preterea granate regionis vtiqꝫ saracenoꝝ ad eundem legatione destinata: petiuit vt ⁊ sibi xp̄i euangeliū predicare dignaretur. Audierat enī de fama ipsius. Scūs vero vincencius letus ꝓficiscens: cū iam saracenorum multitudinē baptizare vellet quā conuerterat: satrapis hoc egre ferentibus suggestum est regi vt vīcenciū de regno expelleret: alioquin regnū amitteret. Quāobrē sanctus confessor vincencius necessitate coactus relictis īcredulis ad docendos credulos se conuertit. Ex q̄ vo discurrēdo predicare cepit talem in vinendo modū tenuit. Nocturnum tp̄s breui degustato sōno: orōnibus ⁊ lectionibus occupabat. Quotidie post misse celebrationē p̄dicabat. Carnes non nisi infirmitate cogente ex quo ordinem intrauit nō comedit: vno tm̄ ferculo ꝯtētus iuxta ap̄li v̄bū: modico vīno ⁊ ħ multū linfato vtebat̃: ieiuniis ⁊ abstinentiis carnē suā acriter domabat ob hoc tanqꝫ alteri danieli dn̄s dedit vt etiā spū ꝓphetico polleret. Lecti mollicīe declinās super sarmenta paleas: aut vili sacco iacebat: dū aūt in pagrationibus suis a nobilib⁹ molle stratū sibi pararet̃: declinato illo occulto potius sup tabulas accūbere eligebat. Mos ēt scō a iuuētute sua fuit funiculis corpus suū singulis noctibus flagellare. In celebratiōe v̄o misse tātus erat ī eo deuotiōis feruor erga eucharistie sacr̄m: ꝙ an̄ cōmunionē vberrime flebat. Tāta etiam fuit ei in lachrimando dulcedo vt temperare se a lachrymis illi molestissimum foret. Tāte deniqꝫ mansuetudinis extitit: vt nemo eū nisi ꝯtra vicia iratum viderit. Erat enī in vicioꝝ reprehensione terribilis ad se cōcurrētiū susceptor humilis. Patiēs supra modū ī laborib⁹ tolerādis. Apō ꝑncipes tāte fuit auctoritatis vt in sedandis eoꝝ disceptationibus eius sn̄ia ꝑualeret. Fructus v̄o v̄boꝝ eius tantus fuit: vt flagitiosoꝝ hoīum īnumerabilē multitudinē ad deū ꝯuerterit. Cōtra iudeos acutus: copiosus acerqꝫ predicator fuit scripturaꝝ enigmata ꝗꝫtuꝫ hoīs fasē eisdē reserās. ꝓpter qō in diuersis hispaniaꝝ locis supra viginti ⁊ qnqꝫ milia ex ipsis baptizari fecit. Saracenoꝝ ēt octo milia ad vere fidei agnitionē: p̄dicatione sua traxit. Discordes quoscūqꝫ īuenit nō prius deseruit donec ꝯcordes faceret. Inter cetera v̄o spūs scī dona līguaꝝ dona ꝓmeruit. Nā cū multis ⁊ diuersis pplīs materna lingua p̄dicaret ab oībus ⁊ singulis distincte ⁊ ꝑspicue ītelligebat̃: ac si singuloꝝ lingua p̄dicasset. Mortuos etiā vite restituit: mutis loquelā: surdis auditū: cecis visū: leprosis mūditiā: paraliticis soliditatē: manuū īpositione ac ꝑcibus īpetrauit: vbicūqꝫ ⁊ in quocūqꝫ īmūdos spūs īuenit: ab obsessis corporibus effugauit. Agēre aūt etatis sue āno septuagesimo octauo ħ senio ꝯfractus. vigiliis ieiuniis ac diuinis laboribus attritus: bacculo vtens per bienniū in britānia commoratus est: vbi tm̄ verbū dei annūciare nō destitit: nec ꝯsueta ordinis exercitia ꝑtermisit. Oibus amabilis venerabilis: grat⁹: ca

rius ⁊ benignus: pater erat orphanoꝝ ac pupilloꝝ: viduaꝝ defensor. pauperũ ⁊ miserorum oĩum optimus cõsolator. Tandem eius socio in ciuitate venetẽsi defũcto viro vtiqꝫ scitate predito: graui febre correptus est. Receptis demũ ecclesie sacris ⁊ exortatis singulis ad eum ꝯcurrentibus: coram positꝭ fribus ordinis: ac illustri ducissa britãnie sãcto viro plurimũ deuota ⁊ sacerdotũ ac laicorum multitudine copiosa: deuote petiuit ĩ conuentu ordinis eius corpusculũ sepeliri. dispensatiouem totalem presidentibus ⁊ fribus ordinis relinquẽs. Nonis aprilis hora vespaꝝ: anno dñi. M.cccc.xviij. feliciter in dño obdormiuit. ¶ Illo nãqꝫ in tpe quo vincentius per lõbardiaꝫ discurrendo predicaret: sãctus Bernardinus de senis frat ordinis minoꝝ vir boni emulator zelatorqꝫ aĩaꝝ permanxunus secutus vincentium est ⁊ sermones eius frequentare cepit. Secutꝰ ꝑfecto eum est non duplici corde: sꝫ simplici ⁊ humili ꝓut decet scõs. Secutus euꝫ est ñ dolo ꝯcitatus vt aliqui iniq faciunt ⁊ inuidi. sed amore charitatis ductus ⁊ zelo aĩarũ Secutꝰ ẽ eũ ñ vt eũ caperet in sermõe ꝓut pharisei faciebant christo dño: sed que non audierat audiret ⁊ vt formam adisceret predicandi: qua postmodum se exercitaret hominibus ad salutem. Scriptum nanqꝫ ẽ. Audiens sapiens sapiẽtior erit. Bernardinus postea deniqꝫ vincentio in predicãdo famosissimus predicator successit ꝓut totus nouit mundus. Nam ante vincentium ⁊ Bernardinũ a temporibus sanctoꝝ Dominici ⁊ Frãcisci complicati erãt libri verbi dei ⁊ clausi: quia non erat predicans aliquis contra vicia. Sicqꝫ in maligno positus: ⁊ in peccatis totus iacebat mũdus: sceleribus vndiqꝫ inuolutis multis. Quamebrem christus dominus digne ⁊ merito eum ad euangelizandum mittit vincentium inter cetera precepit predicare ⁊ annunciare iudicij diez esse propinquum. Post Bernardinuꝫ nẽpe spũ diuino plures excitati sunt verbi dei predicatores prout cernimus omnes. Et nec hoc silentio pertrãseũdũ est q: si Bernardinus vincenciũ secutus non fuisset: quis magnalia dei que per vincentium fcã gestaqꝫ sunt nobis annũciasset. Nam ordo predicatoruꝫ paꝝ aut nihil de vincentio virtutibusqꝫ ac miraculis eius sensisset aut scripto mãdasset. Sed Bernardinus nõ ingratus exñs grãꝫ ⁊ gl̃iam sui magistri promouit. cum predicando testimonium veritati perhibuit v̾tutes ⁊ miracula referendo necnõ in priuato ⁊ etiam in publico xp̃i dñi ⁊ vincencij magnalia publicando. Sicqꝫ agit sincera charitas ⁊ vera fraternitas.

¶ De dñica Annunciatione.

ANnunciatio dñica dr̃ q: in tali die ab angelo aduẽtus filij dei in carnem fuit annunciatus: Cõgruuꝫ. n. fuit vt incarnationem filij dei precederet ãgelica annunciatio triplici ratione. Primo ratione ordinis cõnotãdi vt. s. ordo reparationis r̃nderet ordini preuaricatõis vnde sic diabolus tentauit ml̃ierem vt eaꝫ pertraheret ad dubitationem: ⁊ per dubitationem ad ꝯsensum ⁊ per ꝯsensum ad lapsũ: sic angelus nũciauit virgini: vt nunciando excitaret ad fidem: ⁊ per fidem ad consensũ ⁊ per ꝯsensum ad concipiendum dei filium. Scdo rõne ministerij angelici. quia. n. angelus est dei minister ⁊ seruus: ⁊ btã virgo electa erat vt esset dei mr̃: congruum est ministeriũ domino famulari. Cõueniens ergo fuit vt btẽ virginis annunciatio per angeluꝫ fieret. Tertio rõne lapsus angeli reparãdi Q̃r. n. incarnatio nõ tm̃ faciebat ad reparationem humani lapsus: sed etiam ad repationeꝫ ruine angelice ideo angeli non debuerũt excludi. Vñ sic sexus mulieris nõ excludit a cognitõe mysterij incarnatõis ⁊ resurrectõis: sic ẽt nec ãgelicꝰ nũciꝰ: imo d̃s vtrũ q: ãgelo mediãte nũciat mulieri. s. icarnaᵐ v̾gini maᵉ ⁊ r̃surrectõeꝫ magdᵉ. Cũ g̾ v̾go btã a 3ᵒ anno etatꝭ sue vsqꝫ ad . 14. annum in tẽplo cũ alijs v̾ginibꝰ extitisset: ⁊ votũ d̃ s̾uãda castitate emisisset: nisi d̃s al̾r disponeret: eã ioseph despõsauit dño r̃uelãte ⁊ ioseph v̾ga frõdẽte: sic ĩ historia d̃ natiuitate btẽ v̾gis plenꝰ ꝯtinet ⁊ ĩ bethleẽ vñ oriũdus erat necia nuptiis ꝓuisurꝰ iuit. ip̃a v̾o in Nazareth in domũ parentũ redijt. nazareth interp̃tatur flos. Vñ dic̃ Ber. q: flos nasci voluit de flore in flore ⁊ floris tpe. Ibi igr̃ ei angelus appa

rnit ⁊ ipsā salutauit: dicens Aue grā plena dn̄s tecū ⁊c̄. Ber. Inuitat nos ad Marie salutationem Gabrielis exemplū. Ioānis tripudium: ⁊ resalutatiōis lucrū. ¶ Sed hic primo videndum est: q̄re dn̄s mrē3 suā3 voluit desposari. Sup hoc assignat Ber. tres rōnes dicens. Necessario desponsata ē maria virgo Joseph: qm̄ p hoc mysterium a demonibus absconditur ⁊ a sponso virginitas ꝯprobatur. ⁊ virginis tā verecundie: ꝙ fame prouidet. 4ª est vt ab oī gradu mulieris opprobriū tolleretur. s. a ꝯiugatis virginibus ⁊ viduis. Vn̄ ipsa virgo ī hoc triplici statu fuit. Quinta rō vt viri ministerio vteretur. Sexta: vt mrīmonij bonum cōprobaretur. Septima: vt per vir genealogie series texeretur. Dixit ḡ angelus. Aue grā plena. Ber. In vētre grā deitatis: in corde gratia charitatis: in ore grā affabilitatis: in manibus grā mīe ⁊ largitatis. Idē. Vere plena grā: q: de plenitudie ei⁹ capiūt vniuersi captiui redēptionem: tristes ꝯsolationē: pctōres veniam iusti gratiam: angeli letitiā: deniq3 tota trinitas glām. filius hois humane carnis substantiam: Dn̄s tecū: dn̄s pater tecū: q genuit quē ꝯcipis: ⁊ dn̄s spūs scūs de quo concipis ⁊ dominus filius tecū quē carne tua induis sicut dicit Ber. Benedicta tu in mulieribus. i. super omnes mulieres: quia. s. eris mater virgo mater: ⁊ mater dei. ¶ Triplici maledicto mlīeres sbiecte erāt. s. maledicto opprobrij. maledicto pcti: ⁊ maledicto supplicij. Maledicto opprobrij quo ad non concipientes. Vn̄ dixit Rachel. Abstulit ds opprobrium meum. Maledicto pcti quo ad ꝯcipientes. Vn̄ psalmus. Ecce in iniquita. con. su3. ⁊c̄. Maledicto supplicij quo ad parturientes. Unde genesis. In dolore paries. ⁊c̄. Sola autem virgo Maria benedicta est inter omnes mulieres. cuius virginitati fecūditas additur: ⁊ fecundirati in concepti sanctitas: ⁊ sanctitati ī partu iocunditas. Dicitur ergo gratia plena sicut dicit Ber. propter quattuor que fulserūt in eius mente: que fuerunt deuotio humilitatis reuerentia pudoris: magnitudo crudelitatis: martyriū cordis. Dicitur dominus tecū propter alia quattuor que ei fulserunt e celo: sicut idē dicit: que sūt marie scificatio angelica salutatio: spūs sci superuentio: filij dei incarnatio. Dicitur etia3 benedicta tu in mulieribus propter alia quattuor que sicut idem dicūt fulserunt in eius carne: q: s. fuit virginitatis ꝑmiceria: sine corruptione fecunda: sine grauedine grauida: ⁊ sine dolore puerpera. Que cū audisset turbata est ī sermōe eius: ⁊ cogitabat qualis esset ista salutatio. Hic apparet laus btīssime virginis in auditu: in affectu: ⁊ cogitatu. In auditu laudatur modestia: q: audit ⁊ tacet. In affecto verecundia: vn̄ turbata est: In cogitatu prudentia. Turbata est aūt de angeli sermone non de eius visione quoniā btā virgo angelos sepe viderat: s3 nūq̄ talia loquentes audierat Petrus rauen̄. Venerat inquit āgelus bladus in spē: sed in sermone terribil'. Vn̄ quā leuiter sollicitauit visus nimiū turbauit auditus. Ber. Nō turbata est: fuit verecundie virginalis: ꝙ nō perturbata fortitudinis: ꝙ tacuit ⁊ cogitauit prudentie ⁊ discretōis. Et Tūc angelus ꝯfortans eam dixit. Ne timeas Maria inueuisti'. n. gratia3 apud dominum. Ber. Quam gratiam dei ⁊ hominum pacem: mortꝭ destructionē: vite reparationē. Ecce ꝯcipies ⁊ pa. fi. ⁊. vo. no. eius Jesum. i. saluatorē: q: saluū faciet populum suū a peccatis eoꝝ. Hic erit magnus ⁊ filius altis. vo. Ber. hic est ille qui est magnus deus futurus est magnus. s. magnus homo: magnus doctor: magnus propheta. Dixit aūt Maria ad angelum. Quomodo fiet istud: quoniam vir non cognosco. i. me non propono cogniturā. Et ita fuit virgo mēte: carne: proposito. Sed ecce maria interrogat ⁊ que interrogat dubitat. Cur ergo solus zacharias plagam taciturnitatis incurrit. Super hoc Petrus rauenen. assignat quatuor rationes dicens. Illa pctōrū cognitor non verba sed corda preuidit. Nō quid dixerint: sed quid senserint indicauit. Erat enim interrogantium causa dissimilis ⁊ species peruersa Hec contra naturam credidit: ille dubitauit pro natura. Hec integre ordinem querit: ille que deus vult fieri nō posse prescribit ille impellētibus exemplis nō ascendit ad fidem: hec sine exemplo ꝑcurrit ad fidē. Hec miratur de partu virginis: ille de conceptu disputat coniugati. Non ergo hec

dubitat de facto: sed modũ querit ⁊ ordinẽ. Nam cũ triplex sit modus cõcipiendi. s. naturalis: spũalis: ⁊ mirabilis: quo istorum cõcipiat sciscitatur. Et rñdens angelus dixit ei. Spũs sanctus superueniet in te: qui ipm suũ ꝯceptum efficiet. Uñ ⁊ dr̃ de spiritu sancto ꝯcept⁹. Et h̔ ꝓpter quattuor rõnes Primo propter oñsionem eximie charitatis: vt. s. oñdatur ꝙ ineffabili dei charitate verbuz dei caro factũ est Joh. 3°. Sic deus dilexit mũdum. ⁊c̃. Et hec rõ est magistri sniaꝝ. 2°. ꝑꝑ oñsionem grẽ absq; meritis vt per h̔ qđ dr̃ cõceptus de spiritu sancto: oñdatur ꝙ fit ex sola gratia: quaz nulla hoĩum ꝑcesserũt merita. ⁊ hec est rõ Augustini. 3°. ꝓpter virtutem operatõis. q. s. operatione ⁊ ṽtute spiritus sci ꝯceptus est. Et hec est rõ Ambro. 4. ꝑꝑ motiuũ ꝯceptõis. Et hec rõ est Hugo. de sanc. vic. Motiuũ vt ait ad conceptõez naturalẽ: est amor viri in mulierẽ: amor mulieris in virũ. Sic in virgine inquit. Quia ĩ eius corde amor spiritus sancti singl'ariter ardebat: ideo in carne ei⁹ amor spiritus sci mirabilia faciebat. Et ṽtus al. obumbrabit tibi. Hoc secũdũ glosã sic exponit. Umbra a lumine ⁊ corpore obiecto solet formari: ⁊ ṽgo sicut ⁊ purus hõ plenitudinem diuinitatis capere nequibat. Sed virtus altissimi obumbrauit: dum in ea ĩcorporea lux diuinitatis corp⁹ suscepit humaninatẽ: vt sic possit deum pati. Hanc expositionẽ videtur tãgere Bñ. qui sic ait. Quia deus spũs est: nos vero vmbra corporis sui tẽperauit se nobis vt per obiectum viuifice carnis videamus verbũ in carne: solez in nube: lumẽ in testa: cereũ in laterna. ẜm Bñ. sic exponit. Quasi dicat. Illum modũ quo de spiritu sancto ꝯcipies dei virtus xp̃s in suo secretissimo cõsilio obumbrando occultabit: vt sibi tãtum notum habeatur ⁊ tibi. Ac si dicat. Quid a me q̃ris qđ in te mox experieris? Scies: scies: ⁊ feliciter scies sed illo doctore quo auctore. Ego nunciare missus sum virginalem conceptum: non creare. Uel obumbrabit. i. a vicioꝝ estu refrigerabit. Et ecce helisabeth co. t. ⁊c̃. Ecce dixit vt ostendat hoc esse magnum: nouum ⁊ vicinũ: ¶ Quattuor de causis conceptus Helisabeth Marie nũciauit ẜm Bñ. Prima est, cumulus letitie. Scđa perfectio sciẽtie. Tertia perfectio doctrine. Quarta obsequium misericordie. Dicit enĩ sic. Ideo sterilis cognate cõceptus Marie nũciatur: vt dum miraculum miraculo addit: gaudio gaudiuz cumuletur. Uel ideo q: profecto decebat vt verbum mox diuulgandum vbiq; sciret prius virgo per angelum q̃z audiret ab hoĩe: ne mr̃ dei cõsilijs filii videret̃ ãmota: si eorum que in terris tam prope geruntur remansisset ignara. Ul' ideo potius vt dum tunc saluatoris nunc percursoris edocetur aduentus: rerum tp̃s ⁊ ordinẽ tenens. Ipsa postmodum melius scriptoribus atq; predicatoribus reseraret ṽitatem. Uel iõ vt audiẽs vetulã ⁊ grauidã cognatã cogitet iuuencula de obsequio: vt sic paruulo prophete detur locus obsequẽdi domino: ⁊ mirabilius miraculum fiat de miraculo. Itẽ Berñ. Da virgo responsum festinãter. O domina responde verbum: ⁊ suscipe verbũ: profer tuum: ⁊ suscipe diuinum. Emitte trãsitorium: ⁊ amplectere sempiternum: surge: curre: aperi: Surge per fidem. Curre per deuotionez. Aperi per consensionẽ. ¶ Tũc Maria expansis manibus ⁊ oculis ad celũ leuatis ait: Ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum. Berñ. Alijs in ore: alijs in aure: aliis in manu verbum dei factum fuisse memoratur. Marie autez factũ est in aure per angelicam salutationẽ: in corde per fidem: in ore per confessionem: in manu per contractationem: in vẽtre per incarnationem: in gremio per sustentationem: in brachijs per oblationez. Fiat mihi scđz verbum tuum. Berñ. Nolo vt fiat mihi aut declamatorie predicatum: aut figuraliter significatum: aut imaginatorie sõniatum: sed silenter inspiratum: personaliter incarnatuz: corporaliter inuisceratum: statiq; filius dei ĩ vtero illius ꝯceptus est perfectus deus: ꝑfectus homo. Et in ipsa prima die conceptionis tante sapientie ac potentie extitit quante in. 30. anno fuit. ¶ Tũc surgens Maria abiit in montana ad Helisabeth ⁊ cũz eã salutasset: Joãnes in ei⁹ vtero exultauit. Glosa Q: ligua nõ poterat aĩo exultante salutat: ⁊ sue ꝑcursionis officiũ inchoat. Fuit ãt in ei⁹ obsequio tribus mẽsibus: donec Jo. nascere tur quẽ manib⁹ suis đ terra leuauit: sic̃ ĩ libro

iustorum legitur. ¶ In hac die vt dicit per multa tempor curricula deus multa operatus est. Que quidã egregijs versibus sic declarauit. Salue festa dies q̃ vulnera nostra coerces. Angelus est missus: ẽ passus i cruce xp̃s. Est Adam factus ⁊ eodem tempore lapsus. Ob meritum decime cadit abel fratris ab ense. Offert melchisedech: isaac supponit aris. Est decollat⁹ xp̃i baptista btũs. Et petrus erept⁹: iacob⁹ sb herode pempt⁹ Corpora sanctor cũ xp̃o multa resurgunt. Latro dulce tñ per christuz suscipit amen.

¶ Miles quidã diues ac nobilis seculo abrenunciauit: ⁊ ordinem cisterciẽsium introiuit: ⁊ q: litteras nesciebat erubescentes monachi tã nobilem personam inter laycos deputari dederunt ei magistrum si forte modicũ adiscere posset. ⁊ sb hac occasione int monachos permaneret. Sed cũ diu cũ magro fuisset: nihil oĩno preter hec duo vocabula. Aue maria discere potuisset: hec taz auide retinuit vt quocũqz deambularet quicqtid ageret ea incessanter ruminaret. Tandem moritur: ⁊ in cimiterio cũ aliis fratribus sepellitur. Et ecce super eius tumulũ speciosum excrescit lilium: ⁊ qõlibet foliũ aue maria lr̃is aureis hẽbat inscriptum. Currẽtes oẽs ad tam grãde spectaculum terrã de tumulo effoderunt ⁊ radicem lilii de ore defũcti procedere repererunt. Intellexerũt q̃ cuz q̃ta deuotione illa dua verba dixerat: quẽ dñs tanti honore pdigij illustrauit. quidam miles: qõdam castr in via cõi hẽbat ⁊ oẽs transeuntes sine miseratione aliqua spoliabat virginem tñ mr̃em dei quottidie salutabat nec pro aliquo ĩpedimẽto emergẽte ab ipsa salutatione aliqua die cessare volebat. Accidit aũt vt quidam vir religiosus ⁊ scũs inde transitum faceret. ⁊ ipsum predictus miles continuo expoliari iuberet. Vir autez scũs rogauit p̃dones vt ipsum ad dñm suuz deducãt: q: ad ip̃m hz secreta que perferat. Adductus aũt rogauit militem vt oẽs de familia sua in castro cõgregari faceret. vt eis verbum domini predicaret. Cũ autem congregati fuissent: ille ait. Nequaqz hic estis oẽs sed aliquis adhuc deest. Cui cũ omnes se ibidem esse assererent aiebat diligenter pquirite ⁊ aliquẽ inuenietis abeẽ Tunc vn⁹ exclamãs ait: qñ solus illuc caneparius nõ venisset. Ille aũt dixit. Vere ẽ ille qui sol⁹ deest. Pro eo igit cito mittitur: ⁊ in mediuz deducitur. Cũ aũt vir dei vidisset reuolut terribl'r oculis caput instar insani agitabat: nec ppius accedere audebat. Vir aũt scũs dixit ei: adiuro te per nomen dñi nostri iesu xp̃i: vt quis sis nobis edisseras: ⁊ ob quam cãz huc veneris palam pandas. Cui ille respondit. Heu adiuratus pdere cogor inuitus Ego. n. nõ sum homo sed demon: qui formã hoĩs accepi: ⁊. 14. annis cuz hoc milite sic pmansi. Naz nr̃ princeps huc me misit: vt diem in qua hic sue Marie salutatorem nõ diceret diligentius obseruarẽ: vt in eũ ptãte accepta ip̃m continuo strangularem: ⁊ sic in malis operibus vitam finiẽs nr̃ esset. Quacũqz. n. die illam salutationem dicebat ĩ eũ ptãtẽ habere non poteram. Ecce aũt de die in diem diligentius obseruaui: ⁊ nullum diem qn eaz salutauerit p̃termisit. Hec miles audiens vehemẽter obstupuit: ⁊ ad pedes viri dei se pijciens veniam postulauit: ⁊ in melius deinceps vitam mutauit. Vir autẽ scũs dixit demoni. Precipio tibi demon in nomine dñi nr̃i Jesu xp̃i vt hic abscedas: ⁊ talẽ hacten⁹ locũ possideas: vbi nulli gl'iosã dei genitricem inuocanti nocere presumas. Hec vbi iussa dedit: demõ abscedens euanuit. Et miles vir scm̃ cuz reuerẽtia ⁊ gratiarum actione liber abire permisit.

¶ De sancto Timotheo.

ROme celebrat natalis sci Timothei q ab anthiochia romã veniens sub melchiade papa a siluestro presbitero qui postea ep̃s vrbis effectus est: susceptus ẽ officio qõ facere tũc temporis etiam ipsi pontifices formidabãt. Siluester vero nõ solum hospitio euz recepisse gaudebat: sed etiam timore abiecto tã vitam q̃z doctrinam eius laudabat. Qui per vnũ annũ ⁊ menses tres docẽs xp̃i vitatẽ: cũ multi per eũ ppl'i ꝯuersi fuissent dignus martirio tẽt⁹ a pplo paganor ⁊ traditus targnio vrbis p̃fcõ tormentis plagar ⁊ carceris longa custodia maceratus. cum sacrificare noluisset idolis: quasi bonus atletha dei tertio cesus int homicidas decollatus ẽ. Quẽ scũs siluester nocte ad domũ sua tulit: itaqz scm̃. Melchia

dem epz venire fecit. Qui cũ oībus presby
teris ⁊ diaconibus per totā noctem in laudi
bus pmanēs eius martiriū dedicauit. Que
dam āt xp̄ianissima mulier nomine Theōe
in horto suo iux sepl'chꝝ pauli apl'i rogauit
memoratum papā vt suo sūptu sepulchrum
edificans sci Timothei corpus exciperet Qd̄
scm̄ placuit oībus xp̄ianis. vt hꝰ nois mar
tyr. i. Timotheus Paulo apl'o pro eo ꝙ eū
ī discipulū q̄ndā hūit in sepultura adhereret

¶ De passione domini nr̄i iesu xp̄i.

Passio christi fuit ex dolore
amara ⁊ ex illusione despe
cta: ⁊ ex vtilitate mltiplici
fructuosa. Dolor aūt causa
bat̄ ex qnqꝫ. Primo ex eo
ꝙ ipsa passio fuit ignomini
osa: ⁊ hꝰ pp ignominiosum lo
cū: qꝛ in caluaria vbi malefcōres puniebāt̄
pp ignominiosū suppliciū: qꝛ morte turpissi
ma ꝯdēnatꝰ ē. Crux. n. suppliciuꝫ erat latro
nū. Et lꝫ crux tūc eēt mlte ignominie nūc tm̄
ē imēse gl'ie. Vn̄ Aug. crux q̄ erat suppliciū
latronuꝫ nūc trāsit ad frōtes ipatoꝝ. Si tm̄
honorē ds ꝯtulit supplicio suo q̄tū ꝯferūt f'
uo suo: pp ignominiosū ꝯsortiū qꝛ cū scelera
tis d̄putatꝰ ē. i. cū latronibꝰ q p̄mo erāt scele
rati: sꝫ postea vnꝰ ꝯuersus ē. s. dismas q erat
a dextris sic dr̄ i euāgelio nichodemi: ⁊ aliꝰ
dānatꝰ. s. Gesmas q erat a sinistris. Vni g̊
dedit regnū alteri dedit suppliciū. Amb. au
ctor pietatꝫ i cruce pendēs i sclaribꝰ negotijs
officia diuidebat. psecutōeꝫ apl'is: pacē di
scipul'': corpꝰ iudeis: prī spm̄: vgini paranim
phū: latrōi padisū: pctōribꝰ īfernū: crucē xp̄ia
nis penitētibꝰ ꝯmēdabat. Ecce testm̄ qd̄ fec̄
xp̄s i morte pēdēs ī cruce. 2° ex eo ꝙ fuit iiu
sta: qꝛ pctm̄ n̄ fec: ⁊ n̄ ē iuētꝰ dolꝰ i ore eiꝰ. ⁊
iō q̄ venit idigne pena d̄ ēda vēit. De tribꝰ
eni iiuste p̄cipue cū accusabāt. vꝫ. ꝙ tributū
reddi phibebat: qꝛ se regē dicebat. ⁊ qꝛ se fi
liū dei faciebat. ꝯ has tres accusatiōes dici
mus i parasceue i psona saluatoris tres excu
satiōes. Pple meus ⁊c̄. vbi exprobrat xp̄s
tria bn̄ficia eis collata. s. liberatōeꝫ ab egy
pto regimē ī d̄serto: plātatōeꝫ vinee i loco op
timo q̄si dicat xp̄s. Accusas me d̄ redditōe
tributi: potiꝰ grās ageꝛ deberes: qꝛ libaui te
a tributo accusas me: qꝛ dixi me r̄gē potiꝰ gra
tias agere debueras qꝛ potius te in vineaꝫ
meā elegi: ⁊ in loco optimo plātaui. Tertio
ex eo ꝙ fuit ab amicis. Tolerabilior. n. esset
dolor si pateret̄ ab his q p de aliqua cā debe
rēt eē eius inimici: vel ab his q eēnt alieni
vel extnei: vel ab his qbus aliq̄ icōmoda in
tulisset. Sꝫ tm̄ patit̄ ab amicis. i. ab his qui
deberēt eē sui amici. Itē a primis. i. ab his
de quoꝝ stirpe natus ē. De his duobus dr̄
in psal. Amici mei ⁊ primi mei ⁊c̄. Job. 30.
Noti mei q̄si alieni recesserūt a me. Itē ab
his quibus multa bona ꝯtulerat. Joan. 8.
Multa bona opatus sū. Ber. O bone iesu
q̄ꝫ dulciter cū hoībus ꝯuersatus es q̄ꝫ ma
gna ⁊ abūdatissima largitus eis es: q̄ꝫ dura
⁊ aspera p eis passus es. Dura vba: durio
ra vbera: durissima crucis tormēta. Quarto
ex rōne teneritudinis corporis. Unde in
figura xp̄i de Dauid dr̄. 2. Re. pl't. Ipse est
q̄si tenerrimꝰ ligni vmiculus. Ber. O iudei
lapides estis lapidē pcutit̄ molliorem: de q̊
resonet tinnitus pietatꝫ: ⁊ ebulit oleū charita
tis. Itē Hiero. Traditꝰ ē Jesus militibꝰ v
berādus: ⁊ illd̄ scissimū corpꝰ pectus dei ca
pax flagella secuert. Quīto ex eo ꝙ fuit vl'is
qꝛ p oēs ptes ⁊ oēs sensus. Prīo. n. fuit hic
dolor in oculis: qꝛ lachrymatꝰ ē: vt dr̄ hebr.
5°. Ber. Ascēdit in altū vt lōgius audiret̄:
fortit̄ clamauit vt nullus excusaret̄: clamo
ri lachrymas addidit: vt hō cōpateret̄. ali
us etiā bis lachrymas fudit. s. in resurrecti
one Lazari: ⁊ sup hierl'm. Itaqꝫ prie lachry
me fuerūt amoris. Vn̄ ⁊ qdā cū vidissēt eū
lachrymantem dixerunt. Ecce quō amabat
eum. Secunde fuerunt compassionis: sed
he tertie fuerūt doloris. Scd̄o fuit ī auditu
cū ei. s. opprobria ⁊ blasphemie irrogate sūt
Xp̄s. n. spāl' t. 4. hūit: ī qbꝰ opprobria ⁊ bla
sphemias audiuit. Hūit eni excellētissimā
nobilitatē: qꝛ q̄ꝫtū ad diuinā naturā fuit eter
ni regis filius: ⁊ q̄ꝫtū ad humanaꝫ de regia
stirpe genitus: ita vt ēt inquātū homo fuerit
rex regum ⁊ dominus dominantiū. Habuit
infallibilem veritatē: qꝛ ipse est via veritas
⁊ vita. Vn̄ de se iterꝝ dicitur. Sermo tuus
veritas est. filius. n. est sermo siue verbum
pr̄is. Hūit insuperabilē ptātē: qꝛ oīa p ipsū
facta sunt: ⁊ sine ipso factū est nihil. Habuit
insuper singularem bonitatem: quia nemo

bonus nisi solus de⁹. In his xp̄s audiuit op
ꝓbria ⁊ blasphemias. Primo qdez quo ad
nobilitatē. math. 13. Nōne hic ē filius fabri
Nōne mater eius dicit̄ maria ⁊c̄. Secūdo
quo ad potestatē. Math. 12. Hic ñ eiicit de
monia nisi in principe demonū. Itē math. 27
Alios saluos fecit: seipm̄ nō pōt saluū3 face-
re. Ecce dn̄t ip̄m impotētez: cū tñ adeo po-
tēs extiterit q̄ ꝑsecutores suos sola voce ꝓ-
strauit. Nā cuz interrogasset3 quē queritis ⁊
illi rn̄disissent Jesuz nazarenū: vt ipse dixit.
ego sū: abierūt retrorsū3: ⁊ ꝯtinuo ceciderūt
in terrā. Aug. vna vox turbā odij ferocem.
armis terribilē sine vllo telo ꝑcussit: repulit
strauit: v̄tutis latentis diuitatis. Quid iu-
dicaturus faciet qui iudicandus hoc fecit?
Quid regnaturus poterit q moriturus h̄ po
tuit? Tertio quo ad vitatē. Joh. 8. Tu de te
ipso testimoniū phibes: testimoniū tuū non ē
veru3. Ecce q: dicunt eu3 mendacē: cu3 tñ
ipse sit via veritas ⁊ vita: hāc vitatē Pila-
tus scire vel audire non meruit: q: ip̄3 scō3
veritatē non iudicauit. Jnchoauit qppe iu
diciū a veritate s3 non in veritate ꝑmansit:
⁊ ideo de veritate q̄stione3 meruit inchoa-
re: sed non meruit solutione3 audire. Ratio
alia est scōm Aug. Quare solutionē nō audi
uit: q: cū illā questionē fecisset subito venit
illi in mentem ꝯsuetudo iudeoꝝ qua solebat
vnus dimitti in pascha. ⁊ ideo statim exijt ⁊
solutionē nō expectauit. Tertia rō est secun
du3 Chrysostomū: q a sciebat q̄ q̄stio tā diffi-
cilis indigebat multo tēpore ⁊ multa discussi
one: ⁊ ip̄e ad liberationem xp̄i properabat: ⁊
ideo stati3 exiuit. Legit̄ tñ in euangelio Ni-
chodemi q̄ cū pilatus iesū interrogasset. qd
est veritas? Jesus ei respōdit. Ueritas de
celo ē: ⁊ Pilatus. In terris nō est veritas?
Dicit ei Jesus. Quomodo pōt veritas esse
in terris que iudicat̄ ab his q potestatē ha-
bēt in terris. ¶ Quarto quo ad bonitatem.
Dicebat. n. ipsu3 esse peccatore3 in corde.
Joh. 9. Nos scimus q: hic homo peccator
ē. Seductorē esse in sermone. Luc. 23. Com
mouit populū docēs ꝑ vniuersa3 iudeam in
cipiens a galilea vsq3 huc. Legis p̄uarica-
torē in opere. Joh. 9. Non ē hic homo a deo
q sabbatū non custodit. Tertio fuit in odora
tu: q: magnū fetorē sentire potuit in loco cal
uarie vbi erāt corpora fetida mortuoꝝ. Un̄
dicit̄ in scholastica historia: q̄ caluar es pro
prie ē os capitis hūani nudū. Un̄ q: ibi de-
collabant̄ rei ⁊ multa ossa capitum ibi asp̄sa
erant dicebat̄ caluarie loc⁹: vel caluariarū
Quarto fuit ī gustu. vnde cū clamaret: sitio
dederunt ei acetū cu3 myrrha ⁊ felle mixtū
vt ex aceto citius moreret̄: ⁊ ipsi custodes
a custodia citius liberarent̄. Dicit̄. n. cruci
fixos citius mori si acetū bibant ⁊ ex mirrha
pateret̄ olphatus: ⁊ ex felle gustus. Augusti
nus. Proh meror. Repletur sinceritas ace
to: inebriat̄ felle: dulcedo adducit̄ innocen-
tia pro reo: morit̄ vita ꝓ mortuo. ¶ Quinto
fuit in tactu: q: in oībus partibus corporis a
planta. n. pedis vsq3 ad verticē nō fuit ī eo
sanitas. De hoc aūt q̄liter in oībus sensib⁹
dolorē habuit. Dicit Ber. Caput angelicis
tremebundū sp̄us densitate spinaꝝ pungit̄
facies pulchra pre filijs hoīu3 sputꝭ iudeoꝝ
deturpat̄ oculi lucidiores sole caligant in
morte. aures q̄ audiunt āgelicos cātus audi
unt peccatoꝝ insultus: os qd̄ docet angelos
felle ⁊ aceto potat̄: pedes quoꝝ scabellū ado
ratur: qm̄ sanctū ē: cruci clauo affigunt̄: ma-
nus q̄ formauerūt celos sunt in cruce extē-
se: ⁊ clauis affixe: corpus verberat̄: latus lā
cea ꝑforatur. Et qd plura. Non remansit in
eo nisi linguā vt pro peccatorib⁹ exoraret. et
matrē discipulo cōmendaret. ¶ Scđo eius
passio fuit ex illusione despecta. Quattuor
. n. vicib⁹ fuit sibi illusu3. Prīo in domo an-
ne: vbi recepit sputa: alapas: vel ationē ocu
loꝝ. Ber. Uultū tuu3 bone iesu desiderabi-
lē in que desiderāt angeli ꝓspicere: sputis
ingnauerūt: manib⁹ ꝑcusserunt: velo ꝓ de-
lusione operuerūt: nec amaris vulneribus pe
percerunt. ¶ Scđo in domo Herodis q eu3
fatuū ⁊ ñ sane mētis existimās: ex eo q̄ nul-
lu3 ab eo responsū hēre potuerat ꝓ derisiōe
eū veste alba īduit. Ber. Tu homo es ⁊ ser
tu3 habes de floribus: ⁊ ego deus habeo co
ronā de spinis: tu habes chyrotecas in ma-
nib⁹. ⁊ ego habeo clauos defixos: tu in albis
vestib⁹ tripudias: ⁊ ego ꝓ te derisus ab he-
rode in veste alba: tu tripudias cū pedibus
⁊ ego laboraui cū meis pedib⁹: tu in chore-
is brachia extendis in modū crucis in gau-
diu3: ⁊ ego mea in cruce extēsa habui in op-

pobriū. Ego in cruce dolui: ⁊ tu in cruce exultas. Tu habes latus apertū ⁊ pectus i signum vane glie. ⁊ ego latus effossum habui p te: tū reuertere ad me ⁊ ego suscipiā te. Sȝ quare dñs tpe sue passionis corā herode ⁊ pilato ⁊ iudeis sic tacebat huius triplex ē ratio. Prima rō est q2 nō erāt digni audire suā responsionē. Scda q2 eua peccauerat p loquacitatem. ⁊ iō xps voluit satisfacere p taciturnitatem: Tertia q2 qcqd respondebat totū calūniabātur ⁊ deprauabāt. ¶ Tertio in domo pilati vbi milites clamidē coccineā circūdederūt ei arundinē in manu dederūt: ⁊ coronā spineā sup caput eius posuerūt: ⁊ genu flexo dicebant. Aue rex iudeoꝝ. Illa aūt spinea corona dr̄ fuisse de vincis marinis quoꝝ acies nō min⁹ spina dura ē ⁊ penetratiua. vñ ⁊ sāguinē de capite credit illa corona spinea extraxisse. vñ Ber. Caput illō diuinū multiplici spinaꝝ densitate vsq3 ad cerebrū ɔfixū est. De aīa sunt tres opiniōes. vbi. s. aīa habeat pncipalem sedē. s. vel in corde ,pter illud: de corde exeūt cogitatiōes male ⁊c. Ul' in sanguie: ,pter illud leuitici. Aia omnis carnis in sanguie ē: Uel in capite ,pter illō inclinato capite tradidit spiritū ⁊c. Hāc triplicē opinionē iudei saltē ipso facto videnť sciuisse. Naȝ vt eius aīam a corpore euellerentque fierunt ipsam in capite cum spinas vsq3 ad cerebrum infixerunt. Quesierunt i sāguie cum eius venas in manibus ⁊ pedibus aperuerunt. Quesierunt in corde cum eius latus pforauerunt. ¶ Contra has tres illusiones in parasceue premittimus ante reuelationem crucis tres adorationes dicentes. Agios. ⁊c. quasi ter honorātes ter illusū propter nos. ¶ Quarto in crucem. Math. 27. Principes sacerdotum illudentes cum senioribus ⁊ Scribis dicebant. Si rex israel est descendat nūc de cruce ⁊ credemus ei Ber. super hunc locum. Interiȝ patientiam magis exhibet: humilitatē commendat: obedientiā iplet: charitateȝ perficit. In his nē pe vtutū gēmis q̄ttuor crucis cornua ornātur ⁊ supeminētior charitas: a dextris obedientia: a sinistris patientia. radix oiuȝ virtutū hūilitas in profundo. Hec omnia q̄ xps passus ē. Ber. breuiter colligit dicēs: Memor ero q̄diu vixero laboꝝ q̄s ptulit i pdicando: fatigationū discurrendo: vigiliaꝝ in orando: tētationū in ieiunādo: lachrymarū in patiēdo: isidiaꝝ in colloquēdo: postremo ɔuicioꝝ: sputoꝝ: colaphoꝝ subsanationū: clauoꝝ: exprobratione. Tertio fuit vtilitate multiplici fructuosa. Cuius vtilitas pōt ēē triplex. s. pctōꝝ remissio: gratie collatio: ⁊ glorie exhibitio: ⁊ hec tria notanť in titulo crucis: q2 iesus quo ad primū: nazarenus q̄ ad scdm: rex iudeoꝝ quo ad tertiū: q2 ibi erim⁹ oēs reges. De eius vtilitate dicit Augu. Culpā deleuit xps pñtem pteritā ⁊ futuraȝ Preterita pctā tulit ea remittēdo. Pñtia hoīes ab eis retrahēdo. Futura: grām q̄ vitarenť ɔferendo. De eius etiā vtilitate dicit Augu. Admiremur: gratulemur: amemus: collaudemus: adoremus: qm̄ p redēptoris nr̄i mortē de tenebris ad lucem: de morte ad vitam: de corruptione ad incorruptionē: de exilio ad p̄riam: de luctu ad gaudiū vocati sumus. q̄ȝ vtilis aūt modus redēptionis nr̄e fuerit pȝ ex quattuor rōnib⁹: vȝ q2 fuit acceptissimus ad placandū deuȝ ɔgruentissimus ad curādū morbū: efficacissimus ad trahēdū genus humanū: prudētissimus ad expugnādū humani generis inimicum. Primo ğ fuit acceptissimus ad placādū ⁊ recōciliandū deū: q2 vt dicit Anselm⁹ in li. cur deus hō. Nihil asperius ⁊ difficilius pōt hō pati ad honorē dei spōte ⁊ nō ex debito q̄ȝ mortē. Et nequaq̄ȝ magis hō pōt se dare deo q̄ȝ cū se morti tradit ad honoreȝ ipsius: ⁊ hē qd̄ dicit ad ephe. 5°. Tradidit semetipsuȝ oblationē ⁊ hostiā deo in odoreȝ suauitatis. Qualiter aūt fuit sacrificiuȝ nos deo placans ⁊ recōciliās dicit Aug. in li. de trini: qd taȝ grate suscipi posset q̄ȝ caro sacrificij nr̄i corp⁹ effectuȝ sacerdotis nostri: Ut qm̄ quattuor cōsideranť in omni sacrificio: cui offeratur: quid offeratur: p qbus offeratur: ⁊ quis offerat. Ideȝ ipē vnus vtriusq3 mediator p sacrificium pacis reconcilians nos deo vt vnum cum ipso maneret cui offerebat: vnum in se faceret pro quibus offerebat. vnus ipse esset qui offerebat: ⁊ qd̄ offerebatur. De hoc autem etiā qualiter p xpȝ sumus reconciliati dixit idem Augustinus. q2 xps ē sacerdos ⁊ sacrificiū deus ⁊ tēplum. Sacerdos p queȝ sumus recōciliati: sacri-

ficium quo sumus reconciliati. Deus cui su-
mus reconciliati: templum quo sumus re-
conciliati. Unde qbusdaȝ hanc recōciliatio
neȝ ꝑuipendētibus. Aug. in ꝑsona xp̄i expro
brat dicēs. Cū esses inimicus patri meo re
conciliaui te pro me. Cuȝ esses longe ego ve
ni vt redimerē te. Cuȝ inter mōtes ⁊ siluas
errares q̄siui te: inter lapides ⁊ ligna inue-
ni te: ⁊ ne lupoꝝ ferarūq; rapido ore lania-
reris collegi te: humeris meis portaui te pa
tri meo reddidi te: Laboraui: sudaui. caput
meuȝ spinis opposui: manꝰ meas clauis obi
eci lācea: latus apui: tot n̄ dicā iiurijs sȝ aspi
tatibus laniatus suȝ: sanguinē meū fudi ani
maȝ meā posui: vt ꝯiungerē te mihi: ⁊ tu di-
uideris a me. Scdo fuit ꝯgruentissimus ad
curāduȝ morbuȝ. Congruitas āt attenditur
ex ꝑte tēporis: ex ꝑte loci: ex ꝑte modi. Pri-
mo ex parte tēporis: q: Adam factus fuit ⁊
peccauit in mense martio: ⁊ feria sexta ⁊ ho
ra sexta: ⁊ ideo xp̄s pati voluit q: in martio
die qua fuit annunciatus ⁊ passus. Item fe-
ria sexta: ⁊ hora sexta. ¶ Secundo ex parte
loci: qm̄ locus suus passionis tripliciter con
siderat̄. s. aut cōmunis: aut specialis: aut sin
gularis. Locus cōis fuit terra ꝓmissionis.
specialis caluarie locus. Singularis crux.
In loco āt cōmuni primus hō fuit formatꝰ q:
in ꝑtibus illis iuxta Damascū in agro dama
sceno dr̄ fuisse formatus: In loco speciali fu
it sepultus q: ibidē vbi xp̄s passus est Adā
dicit̄ fuisse sepultus lȝ autenticū nō sit: cū se
cundū hieronymū Adā in ebrō mōte sepul-
tus fuerit: sic etiaȝ Josue. 14°. habet̄ in loco
singulari fuit deceptus: nō ꝙ in illo ligno in
quo xp̄s passus est Adā fuit deceptus: sȝ ꝓ
tanto dicitur q: sicut Adā deceptus fuit in
ligno: ita xp̄s passus fuit in ligno: In quadā
aūt historia grecoꝝ dr̄ ꝙ in eodē. ¶ Tertio
ex parte modi curandi: q quidē modus fuit
per similia: ⁊ per ꝯtraria. Per similia qm̄ si
cut dicit Aug. in li. de doctria xp̄iana: Per
feminā deceptus: ꝑ feminā natus hō homi-
nem mortalis mortales: morte mortuos li-
berauit. Ambrosius. Ex terra virgine Adā
xp̄s ex virgine. Ille ad imaginē dei: hic ima
go dei: ꝑ mulierez stulticia: ꝑ mulierē sapien
tia. Nudus adā nudus christus. Mors ꝑ
arborē ⁊ vita per crucē. In deserto adaȝ in
deserto xp̄s. Per contraria quoniam primꝰ
pomo secunduȝ Grego. peccauerat ꝑ super
biā inobedientiā ⁊ gulā. Uoluit. n. assimila
ri deo ꝑ scientie sublimitateȝ trāsgredi pre-
cepta dei ꝑ sublimitateȝ ⁊ gustare pomi sua-
uitateȝ. Et qm̄ curatio habet fieri ꝑ ꝯtrariū
Ideo iste modus satisfaciēdi ꝯgruētissimus
fuit: q: fuit per humiliationē diuine volunta
tis impletioneȝ ⁊ afflictionē. De his tribus
ad philippenses 2°. Humiliauit semetipsuȝ
quo ad p̄mum. factus obediens: quo ad secū
dum: vsq; ad morteȝ: quo ad tertiū. Tertio
fuit efficacissimus ad trahēdū genus huma
num. Nunq;. n. saluo libertatis arbitrio ma
gis ad amorē suuȝ ⁊ fiduciā genus humanū
attrahere potuit. Qualit̄ autē ꝑ hoc ad amo
rem nos attrahi dicit Ber. Sup omnia red
dit te amabilē bone iesu: calix quē bibisti opꝰ
redemptionis nostre. Hic oino amorem no-
struȝ facileȝ vendicat totū sibi. Hinc est ꝙ
nostraȝ deuotionē ⁊ blandius allicit: ⁊ iustiꝰ
exigit: ⁊ fortius stringit ⁊ vehementius affi
cit. Et. n. vbi exinanisti vbi te naturalibꝰ ra
dijs exuisti: ibi pietas magis emicuit ibi ca
ritas plus effulsit. ibi gratia amplius radia
uit. Qualiter āt ad fiduciā trahat dicit̄ Ro.
8°. Qui etiā filio suo non pepcit: sed ꝓ nobis
omnibus tradidit illū: quomō non etiaȝ oīa
cum illo nobis donauit. De hoc etiam Ber.
Quis nō rapiatur ad spē ⁊ impetrādi fiduci
am qui eius attēdit corporis dispositionem:
videlicet caput inclinatuȝ ad osculum: bra-
chia extensa ad amplexandū: manus ꝑfora-
tas ad largienduȝ: latus aptum ad diligen-
duȝ pedū affixionem ad nobiscuȝ cōmanen-
dum. corporis extensionē ad se totū nobis ī-
pēdēdū. Quarto fuit prudentissimus ad ex
pugnandū hūani generis inimicū. Job. 25°.
Prudentia eius ꝑcussit suꝑbū. Et vltimo.
Nunqd poteris cape leuiataȝ hāmo? Chri-
stus. n. hāmuȝ sue deitatis absconderat sub
esca humanitatis ⁊ diabolus capere volēs
escam carnis captus est ab hammo deitatis.
De hac prudenti captiōe dicit Augustinus
Uenit redemptor: ⁊ victus ē deceptor ⁊ qd
fecit redemptor? Captiuatori nostro tendit
musipulam crucem suaȝ: ⁊ posuit in ea escaȝ
sanguinem suū: Ipse autem voluit effunde-
re sanguinem non debitoris propter qd re-

cessit a debitoribus. Huiusmodi aũt debi-
tum apostolus vocat chirographũ: qđ qui-
dẽ christus tulit ⁊ cruci affixit. De q̊ chiro
grapho dicit Augustinus: Eua peccatum a
diabolo mutuauit: chirographũ scripsit fide
iussionẽ dedit ⁊ vsura posteritati creuit. Tũ
.n. a diabolo peccatũ mutuauit: qñ ꝯtra pre
ceptum dei sue praue iussioni vel suggestiõi
ꝯsensit. Chirogaphuꝫ scripsit: qñ manuꝫ ad
pomuꝫ vetitum porrexit: fideiussionẽ dedit
qñ Adã pctõ ꝯsentire fecit: ⁊ sic vsura poste
ritati creuit. Contra igit̃ ꝯtẽnentes hanc re
demptionẽ qua nos de inimici ptãte reduxit
Ber. exprobrãdo dicit in ꝑsona xp̃i. Popu
le meus ait dñs qđ tibi facere potui ⁊ nõ fe-
ci: Quid cause est ꝙ inimico meo magis li-
bet seruire ꝙ̃ mihi. Nec ille creauit vos: sꝫ
nec pauit. Si parua hec videntur ingratis
non ille sed ego redemi vos. Quo precio: nõ
vtiqꝫ auro corruptibili vel argento: non so-
le aut luna: non saltem angelorum aliquo sꝫ
proprio vos cruore redemi. Ceterum si ne-
qꝫ tam multiplici iure debitum a vobis est
elicere famulatuꝫ. omissiõibus mecum sal-
tem ex denario diurno conuenite. Et quia
in mortem christuꝫ tradiderunt Judas per
auaritiaꝫ: iudei per inuidiam: Pilatus per
timorem: ideo videnduꝫ esset de pena a deo
his iflicta merito hꝰ pcti. Sꝫ ď pena ⁊ origi
ne iude iuenies ĩ legẽda scti mathie. ď pena
⁊ excidio iudeoꝝ ĩ legẽda scti Jacobi minoris
De pena autem ⁊ origine Pilati in q̃dã hi
storia licet apocrypha sic legitur. Fuit qui-
daꝫ rex nomine Tirus: qui quandã puellaꝫ
nomine Pilam filiaꝫ cuiusdam molendina
rij nomie Atus carnaliter cognouit. ⁊ de ea
filiuꝫ generauit. Pila autem ex nomine suo
⁊ nomĩe patris qui dicebat̃ Atus vnuꝫ no-
mẽ composuit: ⁊ nato puero imposuit nomẽ
Pilatus. Cuꝫ auteꝫ pilatus tres annos ha
beret ipsum pila ad regem transmisit. Ha-
bebat auteꝫ rex filiuꝫ de regina coniuge sua
qui fere Pilato coetaneus videbatur. Isti
duꝫ annos discretionis attigissent sepius lu
ctamie pugne ⁊ fũda adinicẽ colludebãt. Sꝫ
regis legitimꝰ filiꝰ vt genere erat nobilior
sic in oĩ loco pilato iueniebat̃ strẽnuior: ⁊ ĩ oĩ
genere certaminis aptior. Ob hoc pilatus
inuidie liuore cõmotus: ⁊ felleo dolore sti-
mulatus fratrẽ suũ latẽter occidit. Qđ rex
audiẽs vehemẽter doluit: ⁊ ꝯtione ꝯuocata
quid ď scelerato ⁊ homicida faciẽdũ sit filio
requisiuit. Qui oẽs reũ mortis vnanimiter
acclamauerũt. Rex aũt ad se reuersus ini-
quitatẽ iniquitate noluit duplicare: sꝫ ipsũ
ꝑ tributo: qđ annuatim debebat romanis ĩ
obsidẽ misit: tũ volẽs innoxius eẽ ab occisio
ne filij: tũ a tributo romanoꝝ liberari cupi-
ens. Tũc eni tpis erat rome filius regis frã
cie: quẽ silr rex miserat romã ꝑ tributis. hu
ic pilatus associatus ẽ: cũ se ab eo moribus ⁊
industria p̃celli videret: eũ inuidie stimulis
agitatus occidit. Sꝫ cũ romani quid de eo
faciendum esset inquirerent dixerunt. Hic
si superuixerit qui fratrem necauit: obsideꝫ
iugulauit: reipublice plurimum vtilis erit
⁊ colla ferocium hostiũ ferox ipse domabit.
Dixerunt ergo cum reus mortis habeatur
in pontos insulam gentibus illis que nulluꝫ
patiuntur iudicem iudex preficiatur: si for-
te eius nequitia ipsorum cõtumacia edome-
tur si nõ qđ meruit patiat̃. Missus igr̃ pila
tus ad gentẽ ferocẽ ⁊ suoꝝ iudicuꝫ perẽptri
ceꝫ ñ inscius ad quos missus sit: ⁊ ꝙ̃ pendu
la sit vite sue sñia tacite rem ꝯsiderans vi-
taꝫ seruare voluit: ⁊ gentẽ neqꝫ ipse minis ⁊
ꝑmissis supplicio ⁊ p̃cio pẽitus subiugauit.
Qui igit̃ tam dire gentis victor extitit: a põ
tos insula põtius pilatꝰ nomen accepit. He
rodes ãt hoĩs illius industriã vt audiuit vsu
tijs congaudens ipse versutus eũ ad se mu-
neribꝰ ⁊ ĩternuncijs inuitauit. ⁊ sup iudeam
⁊ hierlꝫ ptãtẽ ⁊ vicẽ suã tradidit. q cũ pecu
niã ĩnũerabileꝫ ꝯgregassꝫ nesciẽte herode ro
mã addijt: ⁊ infinitã pecuniã: Tiberio ĩpato
ri obtulit ⁊ ab eo sibi dari qđ ab herode tene
bat mũeribꝰ ĩpetrauit. Huiꝰ cã sci sũt inimi-
ci pilatꝰ ⁊ herodes q̊ adusqꝫ tpe passiõis dñi
eũ sibi recõciliauit: eo ꝙ dñꝫ ad se misit. alia
cã inimicitie assignat̃ ĩ historia scolastica. qui
daꝫ enim se filiũ dei faciens multos de gali
leis seduxerat: quos cũ in gaziri deduxisset
vbi dixerat se assensurum in celum: superue
niens pilatus ipꝫ cũ omnibus occidit: timẽs
ne silr iudeos seduceret. Ob hoc facti sunt
ĩmici. qꝛ herodes p̃sidebat galileis: ⁊ vtra-

qꝫ cā potuit esse vera. ¶ Cū āt pilatus dn̄z
iudeis crucifigendum tradidisset: timēs tñ
offensam Tiberij cesaris eo ꝙ ꝯdēnasset sā
guinē innocentē: quēdā sibi familiarē ꝓ sui
excusatōe ad cesarē destinauit. Interea cū
tiberius morbo graui teneret: nūciat eidē
ꝙ hierosolymis quidā medicus esset q oēs
morbos solo verbo curaret: nesciēs ꝙ eū pi
latus ⁊ iudei occidissent. Dixit itaqꝫ volusi
ano ꝑuate. Uade citiꝰ trās partes marinas
dicesqꝫ pilato: vt hūc medicū mihi mittat q
me ꝑstine sanitati restituat. Cū aūt ad pilatū
venisset: ⁊ mādatū imperatoris exposuisset
eidē territus pilatus q̄tuordeci dieꝝ indu-
tias postulauit: Infra qđ spatiū dn̄ volusia-
nus quandā matronā que fuerat familiaris
iesu nomine Ueronicā: vbinā xp̄s Jesus in
ueniri posset interrogasset ait. Heu dn̄s me
us ⁊ deus meus erat: quē pilatus ꝑ inuidiā
traditū ꝯdēnauit: ⁊ crucifigi ꝑcepit. Tunc
ille nimis dolens ait. Uehemēter doles: qꝛ
qđ mihi dn̄s meus explere iusserat non va-
leo. Cui veronica. dn̄s meus cū ꝑdicando
circuiret: ⁊ ego eius p̄ntia nimis inuite care
rem volui mihi ipius depigi imaginem: vt
dum eius ꝑuarer p̄ntia mihi saltē prestaret
solatium sue imaginis figura. Cūqꝫ lītеū de
ferrē pictori pingendū: dominus mihi obui
auit: ⁊ quo tenderē reqsiuit. Cui cū vie cāz
apuissem a me petijt pānū: ⁊ ipz mihi vene-
rabili sua facie reddidit īsignitū. Imagis ḡ
huius aspectū si dn̄s tuus deuote ītuebitur:
cōtinuo sanitatis beneficio potietꝰ. Cui ille
Est ne huiusmodi imago auro vel argēto cō
parabilis? Cui illa. Nō: sꝫ pio affcū deuoti
onis. Tecū igr̄ ꝓficiscar: ⁊ videndam cesari
imaginem deferā: ⁊ reuertar. Uenit igr̄ vo
lusianus cū veronica romā. Dixitqꝫ tiberio
īperatori. Jesū a te diu desideratū pilatus
⁊ iudei iniuste morti tradiderūt: ⁊ per īuidi
am crucis patibulo affixerunt. Uenit igitur
mr̄ona quedā mecū ipsiꝰ iesu imaginē defe-
rens: quā si deuote ꝓspexeris mox sanitat̄
tue bn̄ficiū obtiebis. Cesar igitur pānis se-
ricis viā sterni fecit: ⁊ imaginem sibi p̄ntari
ꝑcepit. Qui mox vt eā fuit intuitus: sanitatē
ꝑstinā ē assecutꝰ. pōtiꝰ igr̄ pilatꝰ ipso cesaris
capitꝰ: ⁊ romā ꝑducitꝰ. Audiēs cesar pilatū
romā aduenisse nimio furore ꝯ eū repletus
eū ad se adduci fecit. Pilatus aūt tunicam
dn̄i incōsutilē secū detulit: quā idutā corā
īperatore portauit. Mox aūt vt īperator eū
vidit oēm irā deposuit: ⁊ ei ꝓtinus assurre-
xit: nec sibi dure ī aliq̄ loq ꝑualuit: ⁊ q ī eius
abn̄tia videbatꝰ tā terribilis ⁊ ferus: nūc in
eius p̄ntia videbatꝰ quodāmō māsuetꝰ. Cū-
qꝫ eū licētiasset: mox ꝯ eū terribiliter exarne
scit se miseꝝ clamās ꝙ ei furorē sui pectoris
minime ondisset: statiqꝫ eū reuocari fecit iu
rās ⁊ ꝯtestās ꝙ sit filius mortis: ⁊ nec fas sit
eū viuere sup terrā. Qui vt eū vidit ꝯtinuo
salutauit: ⁊ oēm aī ferocitatē abiecit. Mirā
tur oēs: mirabatꝰ ⁊ ipse ꝙ sic cōtra pilatū dū
abeēt exardesceret: ⁊ dū p̄ns eēt nil ei aspe-
re loqui posset. Tādē diuino nutu vel forte
alicuius xp̄iani suasu: ipsū illa tunica expo-
liari fecit: ⁊ ꝯ illū pristinā aī ferocitatē resū-
psit. Cūqꝫ de hoc imperator plurimū mira-
retꝰ: dictū ē sibi ꝙ illa tunica fuisset dn̄i iesu
Tūc imperator ipm in carcere recipi iussit:
donec sapientū ꝯsilio deliberaret qd de eo
fieri oporteret. Data ē ḡ in pilatum sn̄ia vt
morte turpissima dānaretꝰ. Audiēs h̄ pilatꝰ
cultello ꝓprio se necauit: ⁊ tali morte vitā
finiuit. Cognita aūt cesar morte pilati dixit
Uere mortuus ē morte turpissima: cui ma-
nus ꝓpria nō pepcit. Mole igitꝰ ingēti alli
gatꝰ: ⁊ in tyberim fluuiū mergitꝰ. spūs vō ma
ligni ⁊ sordidi corpi maligno ⁊ sordido ꝯgau
dētes: nūc ī aere nūc in aqs rapiētes mira-
biles iundatōes ī aqs mouebāt: ⁊ fulgura tē
pestates: tonitrua ⁊ grādines ī aere terribi
litꝰ generabāt: ita vt cūcti timore horribili te
nerentꝰ. Quapropꝰ romani eū a tyberis flu
uio extraētes: derisiōis cā ipsū vienā depor
tauerūt: ⁊ rhodano fluuio imiserunt. Uiēna
eni dꝛ q̄si vie ibenna: qꝛ erat tūc locus male
dictionis. Uel potius dꝛ bienna: eo ꝙ vt dꝛ
biēnio sit ꝯstructa. Sꝫ ibi nequaqꝫ spūs de
fuerūt ibidē eadē opantes. Hoīes ḡ illi tātā
īfestationē demonū nō ferentes vas illud
maledictionis a se remouerūt: ⁊ illud sepeli
endū losane ciuitatis territorio cōmiserunt
q cū nimis ꝑfatis infestatiōibus grauarentꝰ
ipm a se remouerunt: ⁊ in quodā puteo mō-
tibus circūsepte immiserunt: vbi adhuc re-
latione quorūdā quedā diabolice machina-
tiōes ebullire videtꝰ. Hucusqꝫ ī ꝑdicta hy-

storia apocrypha legunt: que vtrum recitanda
sint lectoris iuditio relinquit. Nota tñ q in
historia scolastica legit: q pilat⁹ a iudeis ac
cusat⁹ est apd Tiberiũ de violeta innocẽtiũ
interfectione: ꝛ q iudeis reclamãtib⁹ ima-
gines gentiliũ in tẽplo põebat: ꝛ q pecuniã
repositã in corbonã in suos redigeret vsus i
de faciens aq̃ductũ in domũ suã. Et p his
oĩb⁹ deportatus ẽ in exiliũ lucduni. vnde
oriundus fuerat. vt ibi in opprobriũ gentis
sue moreret. Potuit esse si tñ illa historia cõ
tinet veritatẽ: q primo iã edictũ dederat: vt
lugdunũ iã in exiliũ deportaret. ꝛ q añ re-
uersionẽ volusiani ad impatorẽ ibi fuerat de
portatus. Sz postmodũ tiberius audiẽs q̃-
liter iesum occidisset ipm de exilio educi: et
ad se romã adduci fecit. Eusebi⁹ ãt ꝛ Beda
in suis cronicis non dicunt ipsũ in exilio re
legatum. sed tñ q in multas calamitates in
cidens propria manu se interemit.

Icto de festiuitatib⁹ q̃ oc-
currũt infra tps deuiatio
nis: qd incepit ab Adã. ꝛ
durauit vsq ad Moysen
qd tps repñtat eccl'ia a se-
ptuagesima vsq ad pasca
Seqtur videre de festiui
tatib⁹ q̃ eueniũt infra tps recõciliatiõis: qd
tps repñtat ecclesia a pasca vsq ad octauã
penthecostes.

¶ De resurrectõe dñi.

Esurrectio xpi tertia die
a passione ipsi⁹ fcã est. Cir
ca ãt ipã resurrectionem
dñicã septẽ p ordinẽ sũt cõ
siderãda. ¶ Prio q̃liter
verũ sit q trib⁹ dieb⁹ ꝛ tri
bus noctibus i sepulchro
iacuit: ꝛ in die tertio resurrexit. 2° q nõ sta-
tiz vt mortu⁹ ẽ resurrexit: sz vsq in diẽ ter-
tiũ expectauit. ¶ 3° q̃liter resurrexit: ¶ 4°.
q̃re resurrectionẽ suã accellerauit: nec vsq
ad generalẽ resurretionẽ distulit. ¶ 5° pro-
pter qd resurrexit. ¶ 6° resurgẽs quotiens
appuit. ¶ 7° q̃liter sanctos pr̃es q erãt in li
bo inde eduxit: ꝛ qd ibi egit. ¶ Circa primum
notãdũ q xps trib⁹ dieb⁹ ꝛ trib⁹ noctib⁹ in
sepulchro fuisse dr̃ sm Aug. p synodochẽ: vt
prima dies accipiat sm ptem suã extremã. 2ª.
dies sm se totã ꝛ ptem sui integrã. 3ª. sm p-
tẽ sui primã: ꝛ sic erũt tres dies. ꝛ qlibet horũ
dierũ suã noctẽ habuit p̃cedentẽ. Tñc. n. sz
Bedã mutatus ẽ hic ordo ꝛ cursus dierum
ac noctiũ. Antea eni dies p̃cedebant: ꝛ no-
ctes sequebant. Post passionẽ aũt hic ordo
mutatus ẽ: ita q noctes p̃cedũt ꝛ dies sequũ
tur: h ꝛ mysterio ꝯgruit: qm hõ primo d die
gratie cecidit in noctẽ culpe: p xpi aũt passio
nẽ ꝛ resurrectionẽ de nocte culpe rediit ad
diẽ gratie. ¶ Circa 2m sciẽdũ est q ꝯueniẽs
fuit vt nõ statim qñ mortuus fuit xps resur-
geret: sed vsq in diẽ tertiũ expectaret pp
5. rõnes. Primo pp significationẽ vt. s. ex h
significaretur q lux sue mortis curauit no-
strã duplicẽ mortẽ: ꝛ iõ vna die itegra ꝛ dua
bus noctibus iacuit in sepulchro: vt p diez
intelligat lux sue mortis: per duas noctes
nr̃a duplex mors. Et hãc rõnez assignat glo.
super illud Luc. 20. Oportuit Christũ pati
ꝛc. Scdo pp ter pbationem: q sicut in ore
duorũ vel triũ testiũ stat omne verbũ: sic in
tribus diebus experit qs oẽ factũ. Et iõ vt
mortẽ bene pbaret: ꝛ se pbasse ondẽderet: tri-
bus diebus iacere voluit i sepulchro. Ter-
tio pp ter sue ptãtis ostẽsionẽ: q si statiz resur
rexisset nõ videret ptãtẽ habere ponẽdi ani
mã suã sic resurgẽdo. Et hec rõ vr̃ tangi. i.
Cor. 15. sup illo. Qm xps mortuus ẽ ꝛc. Iõ
ingt de morte pmittit vt sicut vã mors ostẽ
dit: ita vã resurrectio ondat. Quarto pp re-
staurãdorũ p̃figurationẽ. Hãc rõnẽ assignat
Petrus rauen. dicẽs. Tres dies eẽ voluit
sue sepulture que in celo sũt restauraturus
que in terra reparaturus: que apud inferos
redẽpturus. Quinto pp triplicis status iu-
storũ repñtationẽ. Hãc rõnẽ assignat Gre-
gorius sup Ezech. dicẽs. Sexta feria xps
passus ẽ sabbato quieuit in sepulchro dñico
aũt die surrexit a mortuis. Pñs. n. vita ad
huc nobis sexta feria ẽ: q in angustiis ꝛ do-
loribus cruciamur: sed sabbato q̃si in sepul
chro qescimus: q regẽ aie post mortẽ inue-
nimus. Dñico aũt die a ꝯditione octaua cũ
corpore a morte resurgimus: ꝛ i gloria aie ẽt
cũ carne gaudemus. Dolor g nos in. 6. re-
quies in septimo: ꝛ gloria in octauo excipit.
hec Grego. Circa 3m. s. q̃'r resurrexit: no-
tandũ prio surrexit potẽter: q vtute ppria.
Jo. 9. Ptãtem habeo ponendi aiam meam

ꝛitoꝝ sumẽdi eã. Item. Soluite templum
hoc: ⁊ in tribus diebus ⁊c. Scđo felicit: qꝛ
deposita oī miseria. Io. 26. Postq̃ aũt re-
surrexero: p̄cedã vos in galileã: Galilea in-
terp̄retaᵗ trãsmigratio xp̄s ḡ qñ resurrexit ĩ
galileã p̄cessit: qꝛ de miseria ad glĩaz de cor
ruptiõe ad ĩcorruptionẽ trãsiuit. Leo papa.
post passionẽ xp̄i rupt̃ vĩculis mort̃ ĩfirmi-
tas in virtutẽ: mortalitas in eternitatẽ: ꝯtu
melia transit in glĩaz. Tertio vtiliᵗ qꝛ capta
p̄da. Hiero. Ascendit leo de cubili suo: ⁊ p̄-
do gentiũ se leuauit. Itẽ Ioã. Cũ exaltatus
fuero a terra aĩaz .s. educẽdo de libo ⁊ corpꝰ
de sepulchro oĩa trahã ad meip̄m. 4°. mira
bilr: qꝛ clauso sepulchro remanẽte. Sicut
.n. clauso exñte mr̃is vtero exiuit: ⁊ ad disci
pulos ianuis clausis ĩtrauit: sic nimirꝝ exñte
clauso sepulchro ide exire potuit. vñ in histo
ria scolastica: ꝙ cuidã mõacho scti Laurẽtij
eᵗ muros ab incarnatiõe dñi. M. cxj. mi-
rãti de cingulo suo q̊ accinctꝰ erat insoluto.
⁊ p̄iecto an̄ illũ vox in aere facta ẽ. Sic po-
tuit xp̄s clauso p̄dire sepulchro. 5°. v̇aciter:
qꝛ in corpore v̇o ⁊ p̄p̄rio. Sex aũt modis se
v̇e resurrexisse p̄baᵗ. Prio p angelũ q non
mentiᵗ. Scđo p freq̄ntẽ appitionẽ. p h̄ duo
oñdit se vere resurrexisse. 3° p comestionẽ p
qđ p̄bauit ꝙ nõ arte magica. 4° p palpatõez
p qđ p̄bauit ꝙ in v̇o corpe. 5°. p cicatricum
oñsionẽ: p qđ p̄bauit ꝙ in eodẽ corpe in quo
mortuꝰ fuit. 6°. p domus ianuis clausis in-
gressionẽ: p qđ oñdit qđ glĩficatꝰ resurrexit.
He .n. oẽs dubitatiões circa xp̄i resurrectio
nẽ videnᵗ fuisse in discipul̃. 7°. imortalr: qꝛ
nũq̃ decetero moriturꝰ. Ro. sexto. xp̄s re-
surgẽs ex mortuis ⁊c. Dicit tñ Dionisyus ĩ
ep̄la ad Demophilũ: xp̄m ẽt post ascẽsionez
cuidã sctõ viro noĩe Carpo dixisse paratꝰ eẽz
rursus p̄ hoĩbꝰ saluandis pati: p qđ videtur
ꝙ si poſſe esset adhuc p̄ hoĩbꝰ mori patus eẽt
Rettulit .n. p̄dictꝰ Carpꝰ vir mire scitatis
btõ Dionisyo: vt in eadẽ ep̄la ꝯtineᵗ: ꝙ cuz
q̄dã infideliũ q̄ndã fidelem puertisset: adeo
Carpꝰ moleste tulit. vt ex hoc infirmitatẽ in
curreret. tãte ãt scitat̃ erat: vt nũq̃ celebra
ret qn sibi celest̃ visio ĩferreᵗ. Sz cũ p̄ vtri
usq̃ ꝯuersiõe orare deberet: deuz tñ q̊tidie
exorabat vt cõbustione q̄dã amboꝝ sil̃ mise-
ricordiᵗ abrũpet vitas. Et ecce circa noctis
mediũ dũ euigilaret: ⁊ hãc oroñẽ faceret: su-
bito domꝰ in q̃ erãt in duo diuisa fuit: ⁊ q̄dã
fornax ĩmẽsa ibidẽ appuit. Respic ẽsq̃ rur
suz vidit celũ aptũ: ⁊ ibidẽ iesũ circũdatum
multitudine angelorũ. deinde iuxta forna
cẽ p̄dicti duo viri tremuli stare videnᵗ q a
serpentibꝰ de fornace p̄cedẽtibus morsibꝰ:
inuolutiõibꝰ violenᵗ in fornacẽ trahebanᵗ:
nec nõ ⁊ a q̄busdã alijs viris ĩpingebanᵗ. h̄
vidẽs carpꝰ adeo in eos vĩdicta delectaba
tur vt supiorẽ q̄dez visionẽ intueri ꝯtẽneret
⁊ in eoꝝ vindicta totus intentus mãeret: ita
ꝙ plurimũ moleste ferebat: ꝙ ĩ fornacẽ nõ ci-
to adebant: Tãdez cũ difficulᵗ in celũ respe
xisset: ⁊ p̄dictã visionẽ: vt p̄us vidisset: ec-
ce Iesus hoĩum illoꝝ misertus ex supcelesti
throno surrexit: vt vsq̃ ad illos cuz mltitu-
dine angeloꝝ descẽdens manuz extendit: ⁊
ipsos eripuit. dixitq̃ iesus Carpo. Manu
extẽta pcute ꝯtra me decetero: patus suz .n.
rursus si necẽitas exigeret p̄ hoĩbꝰ saluandis
pati: ⁊ h̄ mihi amicuz: ñ ꝙ alij peccẽt hoĩes.
Hãc aũt visionẽ quã recitat dionysiꝰ gratia
huius vbi posuimꝰ. ¶ Circa q̃rtũ q̃re nõ ex
pectauit cũ alijs resurgere: qñ .s. fiet genera
lis resurrectio: sciẽduz ẽ ꝙ pp tres rõnes no
luit differre. ¶ Prio pp corpis dignitatem
Cũ .n. illđ corpꝰ eẽt dignissimũ ex eo ꝙ erat
deificatũ siue diuinitati vnitũ: ñ fuit decẽs vt
tã diu sub puluere iaceret: vñ psal. Nõ da-
bis scm̃ tuũ videre corruptionẽ. i. corpꝰ san
ctificatũ vel deificatuz videre corruptionẽ
Itẽ psal. Surge dñe in requiem tuã tu ⁊ arca
scificationis tue: ⁊ vocaᵗ arca scificationis
corpꝰ illud qđ fuit ꝯtẽtiuũ diuinitat̃. Scđo
pp fidei firmitatẽ. Si .n. tunc nõ surrexisset
fides pijsset: nec verꝝ deũ cũ aliq̃s credidis-
set. Qđ pz ex hoc ꝙ ĩ passiõe excepta beata
virgine oẽs fidẽ amiserũt: sed cognita resur
rectione ipsam recuperauerũt. i. Cor. 15. Si
xp̄s ñ resurrexit vana ẽ fides nr̃a. ¶ 3°. pp
nr̃e resurrectiõis exẽplaritatẽ. Raro .n. iue
nireᵗ q resurrectionẽ futurã speraret nisi eã
in exẽplo p̄cessisse videret. Et pp̄ter h̄ dicit
ap̄lus: Qꝛ si xp̄s resurrexit ⁊ nos resurgemꝰ
qꝛ eius resurrectio ẽ cã exẽplaris nr̃e resur-
rectionis. Gre. exẽplo dñs mõstrauit: qđ p

misit in ꝑmlo vt sicut oēs ipm̄ resurrexisse fi
deles cognoscerēt: ita ī seipsis ī fine mundi
premia resurrectiōis sperarēt. Idem. Non
pluſq̄ʒ triduanā eē mortē suā voluit: ne si in
illo resurrectio differet: in nobis oīno dispa-
ret: Iō habemꝰ spē resurrectiōis nr̄e ꝯside
rata glīa capitis nr̄i. ¶ Circa qntuʒ. s. pro-
pter qd resurrexit: sciēduʒ ꝙ ꝑꝑ quattor ma
gnas vtilitates nostras resurrexit. Est. n. eiꝰ
re urrectio opans iustificationem pctōꝝ: do
cēs nouitatē moꝝ: generās speʒ de redēptio
ne remunerādoꝝ ⁊ causans resurrectiōem
oīum. De pº. Ro. 4º. Traditus ē ꝓpter de
licta nostra ⁊ resurrexit ꝑꝑ iustificationeʒ no-
straʒ. De 2º. Ro. 6º. Sicut xp̄s resurrexit a
mortuis ꝑ gloriā patris ita ⁊ nos in nouita-
te vite ābulemꝰ. De 3º. i. Pe. 2º. Qui ꝑꝑ
magnā misericordiā suā resuscitauit nos in
spē vite ꝑ resurrectionē xp̄i a mortuis. De
4º. i. Corin. 15º. Christus dn̄s resurrexit a
mortuis ꝑmitie dormiētiū: quoniā qdē ꝑ hoī
nē mors: ⁊ ꝑ hoīeʒ resurrectio mortuorū. Et
notandū ꝙ sicut pʒ ꝑ predicta xp̄s in sua re-
surrectiōe quattuor habuit ꝓpria. Primuʒ
est ꝙ nostra resurrectio vſq̄ʒ in finē differt.
sua vero die tertia celebrata ē. Scdʒ q: nos
ꝑ illū resurgimꝰ: ille vero ꝑ se. Vn̄ Ambrosi
us. Quō potuit adiutoriū sui corporis q̄rere
suscitandi q alios suscitauit. Tertiū ē q: nos
incineramur: sʒ corpꝰ eius incinerari n̄ potu
it. Quartū ē q: sua resurrectio est nr̄e resur-
rectionis cā efficiēs exēplaris ⁊ sacramen-
talis. De ꝑma cā glo. sup ꝑsal. Ad vesperā
demorabit fletus ⁊ ad matutinū letitia ⁊c̄.
Resurrectio xp̄i ē cā efficiēs resurrectionis
nostre ⁊ anime in p̄senti: ⁊ corpis in futuro.
De secūda primo corin. 15º. Si christus re
surrexit ⁊c̄: De tertia Ro. 6º. Ut quomodo
christus ⁊c̄. ¶ Circa sextum. s. quotiens re
surgens apparuerit: notandū est ꝙ ipsa die
resurrectionis apparuit quinq̄ʒ vicibus et
aliis diebus sequentibus etiam quinq̄ʒ vi-
cibus. ¶ Primo enīʒ apparuit Marie ma
gdalene. Ioh. 2º. Item Mathei. vltimo sur
gens iesus māe prima sabbati appuit primo
Marie magdalene ⁊c̄. que typū gerit peni
tentiuʒ. Voluit aūt primo appere Marie
magdalene qnq̄ʒ de causis. Primo q: ardē
tius diligebat. Luc. 7. Dimissa sūt ei pecca-
ta multa q: dilexit multū. Scdo vt ōnde-
ret se mortuū ꝓ pcciōribus. Math. 9. Nō
veni vocare iustos sʒ peccatores ad pniam.
Tertiō q: meretrices p̄cedūt sapiētes in re
gno celoꝝ. Math. 21. Amē dico vobis q:
meretrices ⁊ publicani p̄cedent vos in re-
gno dei. Quarto vt sicut mulier fuit nuncia
mortis ita eēt nūcia vite ſm glo. Quīto vt
vbi abūdauerat delictū supabūdaret ⁊ grā
sicut dicit ro. 4. Scdo apparuit mulieribꝰ
redeuntibus a monumento: quando dixit
eis auete. Que accesserunt ⁊ tenuerunt pe
des eius Math. vltimo. Et typū gerūt hu
miliū. qbꝰ dn̄s apparet tū ratiōe sexꝰ: tuʒ ra
tione affcūs: q: tenuerunt pedes eius. ¶ 3º
appuit simoni: sʒ vbi aut qn̄ nescit nisi qn̄ re
dibat a monumento cuʒ ioāne. Potuit eniʒ
esse ꝙ Petrus a ioanne alicubi diuerterit.
⁊ ibi dn̄s sibi apparuerit. Luc. vlt. Vl for-
te qn̄ monumētū solus intrauit: sicut dr̄ i hi-
sto. scola. Vel forte in cauea siue in spelūca.
dicit. n. in eadeʒ histo. ꝙ qn̄ xp̄ʒ negauit fu-
git in caueā que mō dr̄ gallicantꝰ: in q̄ vt dr̄
per tres dies fleuit ex eo ꝙ xp̄m negauit: ⁊
ibi xp̄s sibi appuit ⁊ eū confortauit. Petrꝰ
aūt interpretat obediēs: ⁊ gerit typuʒ obedi
entiuʒ: q: illis dn̄s apparet. ¶ 4º apparuit
discipulis euntibus in hemaus: qd interp̄-
tatur desiderium consilij. Et significat pau
pes xp̄i qui volunt illud ꝯsiliuʒ adimplere.
vade ⁊ vende oīa que hēs ⁊ da paupibꝰ ⁊c̄
¶ Quinto apparuit Discipulis cōgregatis
in vnum. Et significat religiosos cum fori-
bus quinq̄ʒ sensuum clausos: Ioh. secundo.
He quinq̄ʒ apparitiōes ipsa die resurrectio
nis facte sunt: et has representat sacerdos
in missa quinquies se vertens ad populum
Sʒ tertia versio est cum silentio: quia signi
ficat tertiam apparitionem factam Petro
que nescitur vbi vel quando facta fuerit.
¶ Sexto apparuit Octaua die discipulis
congregatis presente Thoma qui dixerat:
se non credere nisi videret. Et significat he
sitantes in fide. Ioh. 2º. ¶ Septimo disci-
pulis piscantibus. Ioh. vltimo: Et signifi-
cat predicantes qui sunt piscatores hominū
¶ Octauo Discipulis in Monte thabor.

Math. vlt. Et significat ꝯtemplatiuos q: i
monte predicto trāsfiguratus fuit. ¶ Nono
vndeciꝫ discipulis recumbentibus in cena
culo: vbi incrudelitateꝫ eorum exprobrauit
Marci vlt. Per quos intelligimꝰ pctōres
in vndario trāsgressionis ꝑpositos quos do
minus aliqñ visitat misericordiť: ¶ Deci-
mo ⁊ vltimo: appuit discipulis exeūtibus in
mōte oliueti. Luce vltimo. Per quos signi
ficanť misericordes: ⁊ misericordie oleū di-
ligentes. De hoc loco ascēditur in celuꝫ: q:
pietas ad oia valet promissionem hñs. ⁊c. i.
Thi. 4°. Sunt ⁊ alie tres apparitiōes que
referuntur in ipsa die resurrectionis facte: sꝫ
tñ ex textu euāgelij nō habetur. ¶ Prima
qua apparuit iacobo iusto. i. Jacobo alphei:
de qua appitione īueniens in legenda ipsi-
us iacobi. ¶ Alia q̄ ipsa die appuisse dr io-
seph: sicut legiť i euangel o nicodemi. Naꝫ
cum audissent iudei ꝙ Joseph corpus Jesu
a pilato petisset: ⁊ ipsum in monmento suo
posuisset indignati aduersus eū ipsuꝫ cepe-
runt: ⁊ in quodā cubiculo diligenter clauso
⁊ sigillato recluserūt post sabbatum eū occi-
dere volentes. Et ecce Jesus in ipsa nocte
resurrectionis suspensa domo a quattuor an
gulis ad eū intrauit: ⁊ facieꝫ eius extersit: ⁊
osculum dedit: ⁊ inde saluis sigillis eū edu
cens in domū suam in Arimathia ipm ad-
duxit. ¶ Tertia est qua añ ceteros virgini
matri appuisse crediť: licet hoc ab euange-
listis taceať. Hoc romana ecclesia approba
re videť: q̄ statim ipsa die apud sanctā ma-
riā celebrat statione͞: . Si. n. hoc iō non credi
tur: q: nullus euangelista testať: ꝯñs est vt
post resurrectione͞ nūq̄ꝫ sibi appuerit: q: vbi:
vel qñ nullus euangelista edisserit: Sꝫ ab-
sit vt talem matre͞ talis filius tali negligen-
tia dehonorauerit: sꝫ iō forsan hoc euangeli-
ste subticuerunt q: eoꝝ fuit officiū sulūmodo
resurrectionis testes inducere: mr̄em auteꝫ
ad testificanduꝫ pro filio inducere non decu
it. Si. n. verba extraneaꝝ feminaꝝ delira-
menta visa sunt: q̄ꝫto magis matrem ꝑ filij
amore crederent delilare: Hoc igiť euange
liste scribere noluerunt: sꝫ pro ꝯstanti reliq̄-
runt. Debuit. n. matre͞ letificaŕ prius de re
surrectione: quā amplius ceteris ꝯstat dolu
isse de morte: ne matre͞ ꝑtereat q sic alios cō

solari festinat. Hoc āt Ambro. testatur in li-
bro tertio de virginibus dicens. Uidit ma-
ter maria resurrectione͞ dñi ⁊ prima vidit ⁊
credit. vidit Maria magdalena q̄uis ista
adhuc nutaret. ¶ De septimo aūt ⁊ vlti-
mo: q̄liter. s. patres q erāt in limbo xp̄s edu
xit: ⁊ qd ibi egerit euangeliū apte non expla
nauit: Aug. tñ in quodā sermone ⁊ Nicho-
demus in suo euāgelio aliq̄tenus hᷣ ostendūt
Ait. n. sanctus Aug. Mox vt xp̄s spiritum
tradidit vnita sue deitati aīa ad inferni pro
funda descendit. Cumq̄ꝫ tenebraꝝ terminū
quasi qdaꝫ depdator splendidus ac terribi
lis attigisset aspiciētes eū impie ac tartaree
legiones territe ingrere ceperunt dicentes
Unde est iste tā fortis tam terribilis: vel tā
splendidus: taꝫ pclarus: Mundus ille qui
nobis subditus fuit nunq̄ꝫ nobis tale͞ mortu-
um misit: nunq̄ꝫ inferis talia munera desti-
nauit. Quis est ergo iste q sic intrepidus no-
stros fines ingrediť ⁊ non solū nostra suppli
cia non vereť: veꝝ etiā alios de nostris vi
culis absoluit: Ecce ipsi qui sub nostris sole
bat suspirare tormentis: insultant nobis de
pceptione salutis: ⁊ non solū iā nihil veren-
tur: sed insup nobis minātur. Nunq̄ꝫ sic hic
mortui superbierunt: nec aliquando leti sic
potuerunt esse captiui: vt qd hic iustum ad-
ducere voluistis. O princeps noster periit
letitia tua: in luctū conuersa sunt gandia tua
Dū tu xp̄m suspendis in ligno ignoras q̄ꝫta
dāna sustinemus in inferno. Post istas cru
deliuꝫ voces infernaliū ad imperiū dñi oēs
ferrei ꝯfracti sunt vectes. ⁊ ecce innumera-
biles sanctoꝝ populi eius genibus ꝑuoluti
lachrymabili voce clamabant. Aduenisti
redemptor mundi: aduenisti que͞ desiderā-
tes quotidie expectabamus. descendisti pro
nobis ad inferos. Noli nobis deee͞ cū reuer
sus fueris ad superos. Ascende dñe Jesu i
iferno spoliato: ⁊ auctore mortis suis vincul
irretio. redde iā letitiā mūdo. Succurre in
gunt: iam seuas extingue penas ⁊ miseran-
do resolue captiuos. Duꝫ hic es absolue re-
os: duꝫ descēderis defēde tuos. Hec Aug.
In euangelio aūt Nicodemi legiť ꝙ carinꝰ
⁊ Leōtius filij Symeonis senis cuꝫ xp̄o re-
surrexerunt: ⁊ Anne: ⁊ Caiphe: ⁊ Nicode-
mo: ⁊ Joseph: ⁊ Gamalieli adiurati: q̄ xp̄s

xp̄s apud inferos gessit narrauerunt dicen
tes. Cū essemus cū oībus pr̄ibus nr̄is pr̄iar-
chis in caligine tenebrarū subito fc̄ūs est au
reus solis: colorq3 purpureus ⁊ regalis lux
illustrās sup nos. Statimq3 Adā hūani gene-
ris pater exultauit dicēs. Lux ista auctoris
lumis est sempiterni. q nobis ꝓmisit mitterē
lumen coeternū suū. Et exclamauit Isaias
dicens. Hec est lux pr̄is filius dei: sic p̄dixi
cū essez viuus in terris. Populus q ambu-
labat in tenebris vidit lucē magnā. Tūc su
peruenit genitor nr̄ Symeon: ⁊ exultās di-
xit. Glorificate dn̄ū: q2 ego xp̄m infantē na-
tū in manibus suscepi in templo: ⁊ ꝯpulsus
spū scō dixi. Nūc viderunt oculi mei saluta
re tuū. Qd parasti ⁊c̄. Post hoc supuenit q-
dā heremi cultor: ⁊ interrogatus a nobis qs
esset dixit. ego suz Joānes q xp̄m baptizaui
⁊ añ ip̄m parare vias eius p̄iui: ⁊ ipsum on̄-
di digito dicens. Ecce agnus dei ⁊c̄. ⁊ descē
di nunciare vobis: q2 in ꝓrio est ipsum vi-
sitare nos tūc Seth. dixit Cū iuissez ad por
tas paradisi rogare dominum vt transmit-
teret mihi angeluz suum: vt daret mihi de
oleo misericordie: vt inungerē corpus pr̄is
mei Ade cū eēt infirmus: appuit mihi Mi
chael angelus dei dicens. Noli laborare la
chrymis orando pp oleuz ligni misericordie
q2 nullo mō poteris de illo accipere: nisi qñ
ꝯpleti fuerit quinq3 millia qngēti āni. Hec
audientes oēs pr̄iarche ⁊ ꝓphete exultaue
rūt magna exultatiōe. Tunc sathā p̄nceps ⁊
dux mortis dixit ad inferuz. Prepate susci-
pere Jesum qui se gloriat̄ xp̄m filium dei eē
⁊ hō ē timens mortē dicens. Tristis est aīa
mea vsq3 ad mortem ⁊c̄. ⁊ multos quos feci
surdos sanauit ⁊ claudos erexit. rn̄dens ife-
rus dixit. Si potens es tu q̄lis est hō ille ie
sus: qui timēs mortem potētie tue aduersat̄
Nā si dicit se timere mortem cape te vult: ⁊
veh tibi erit in sēpiterna secula. cui sathan.
ego illū tētaui: ⁊ ppl'z aduersuz illū excitaui:
iā lanceā exacui: fel ⁊ acetuz miscui: lignum
crucis p̄paraui. In ꝓrio est mors eius vt ꝑ-
ducā eum ad te. cui inferus. Cōiuro te per
v̄tutes tuas ⁊ meas ne ꝑducas eum ad me.
ego. n. cuz audiui ipiū v̄bi eius ꝯtremui: nec
ip̄m Lazar ꝯtinere potui: sed excutiēs se vt
aqla, sup oēm agilitatem saliens: exiuit a no
bis. Et cuz hoc loqueret̄ fcā est vox vt toni-
truū dicēs. Tollite portas p̄ncipes vr̄as: ⁊
eleuamī porte etnales ⁊ itroibit rex gl'ie. ad
hāc vocē ꝯcurrūt demōes: ⁊ ostia erea cū ve
ctibus ferreis clauserunt. tūc dixit Dauid.
Nōne ego ꝓphetaui dicens. Cōfiteant̄ dn̄o
misericordie eius ⁊c̄. q2 ꝯtriuit portas ere-
as: vectes ferreos ꝯfregit ⁊c̄. fcā est iterum
vox magna dicens. tollite portas ⁊c̄. Uidēs
inferus ꝙ duabus vicibus exclamauerat q̄
si ignorans dixit. Quis est iste rex glorie? cui
Dauid Dn̄s fortis ⁊ potēs dn̄s potēs in p̄lio
ip̄e est rex glorie. Tūc rex glorie supuenit: ⁊
eternas tenebras illustrauit. ⁊ extēdēs dn̄s
manuz: ⁊ tenēs dextrā Ade dixit. Pax tibi
cū oībus filijs iustis meis. ⁊ ascendit dn̄s ab
inferis: ⁊ oēs sci sunt eū secuti. Dn̄s autē te
nens manū Ade tradidit Michaeli archā
gelo: ⁊ introduxit eos in paradisuz. qbus oc
currerunt duo viri vetusti dier: ⁊ interroga
ti sunt a scis. Qui estis vos q nobiscū in infe
ris mortui nōdū fuistis: ⁊ in paradiso corpe
collocati estis? Et rn̄dit vnus ex eis. Ego sū
Enoch q huc translatus suz. Hic āt est He-
lias q huc curru igneo assumptus est: ⁊ ad-
huc mortē nō gustauims: sed in aduentu an
tixp̄i reseruati sumus cū eo preliaturi ⁊ ab eo
occidendi: ⁊ post triduuz ⁊ dimidiū diē i nu
bibus assumēdi. Et cū hoc diceret ecce sup-
uenit alius vir portans in humeris crucis si
gnū. qui interrogatus dixit. Ego latro fui ⁊
cū iesu crucifixus fui: ⁊ credidi ip̄m esse crea
torē: ⁊ oraui dicēs. Memor esto mei dn̄e qñ
veneris in regnū tuū. Tūc dixit mihi. Amē
dico tibi: hodie eris mecū in paradiso. ⁊ de
dit mihi istud crucis signū dicēs. Hoc por-
tans ambula in p̄adisum: ⁊ si nō dimiserit te
ingredi angelus custos p̄adisi: ostende illi si
gnū crucis: ⁊ dicens ad illū. Qz xp̄s q nunc
crucifixus est transmisit me. Et cuz h̄ fecissē
⁊ dixissē angelo: statī apiens introduxit me:
⁊ ad dextrā p̄adisi collocauit me. Cū h̄ Ca-
rinus ⁊ Leontius locuti fuissent: subito trāf
figurati sūt: ⁊ amplius visi nō sūt. ¶ Grego.
quoq3 nicenus: vel Aug. f̄m quosdā libros.
de hoc eodē sic ait. Confesti eterna nox infe
rox xp̄o descēdente resplenduit: mox serugi
nei ianitores talia iter se vmbrosa silētia me
tu incumbēte submurmurant. Quis nanq3

est iste fribibis ⁊ nimio splẽdore chorruscãs
Nãq̧ talẽ nr̃ excepit tartar⁹. Nũq̧ in nr̃az
cauernã talẽ euomuit mundus. Inuasor est
iste: non debitor: effractor. ⁊ destructor: non
ꝑctõr sed p̃dator. Judicẽ videmus: nõ sup-
plicẽ: venit pugnare: nõ succũbere: eripere
non manere.

¶ De nomine sancti Secundi.

Ecũdus dr̃ quasi se cõdẽs
idest se honestate mor̃ cõ-
ponẽs: vel secũdus dr̃ q̃si
secũdãs. i. obsecũdãs. i. mã
datis dñi obtẽperãs: vel
secũdus q̃si secũ dux. Fuit
eni suus dux: qr rõne sen-
sualitati bñ prefuit: ⁊ ipsã ad oẽ opus bonũ
ꝑduxit. Uel scõs dicit̃ respectu p̃mi. Due
enĩ vie sunt veniẽdi ad vitã. Prima ꝑ pe-
nitẽtie lamẽtũ. Scõa ꝑ martyriũ. Iste autẽ
martyr p̃ciosus nõ solũ iuit per primam sed
etiam per secundam. ¶ De sancto secũdo.

Ecũdus miles strẽnuus ⁊
athleta xp̃i egregius mar-
tyrq̧ dñi gloriosus in ciui
tate astensi martyrio coro-
natus ẽ: cuius gloriosa p̃n
tia p̃dicta ciuitas illustra-
tur: ⁊ eo velut singulari pa
trono letat̃. Mica btõ Calocerio qui a Sa-
pricio p̃fecto in ciuitate astẽsi in carcere te-
nebat̃ fidẽ xp̃i edoct⁹ ẽ. Cũ igit̃ btũs Mar
cianus in tordonẽsi ciuitate detineret̃ i car
cere: Sapricius illuc ꝓficisci voluit: vt eũ
faceret imolari. Secũdus aũt tanq̧ cã sola
tij secũ ẽ ꝓfectus beatũ Martianũ videre
desiderãs. Cũ igit̃ ex ciuitatẽ astensem fuis
sẽt: colũba sup Secũdũ dscẽdit: ⁊ capiti ei⁹
insedit. cui dixit Sapricius. Uide secunde
quõ dij nr̃i te amãt: vt ẽt aues celestes ad
te visitãdũ trãsmittãt. Cũ aũt ad tanagruz
fluuiũ ꝑuenissent: vidit Secũdus angelum
dñi sup aquã ambulantẽ: ⁊ sibi dicẽtẽ. Se-
cunde fidem hẽas: ⁊ sic sup idoloꝝ cultores
ambulabis. Cui sapritius. Frater Secũde
deos audio ad te loquẽtes. cui Secundus
Ambulemus ad desideria cordis nr̃i. Cũ
vero ad burimã flumẽ ꝑuenissent: ange-
lus similiter ibidẽ sibi apparuit: eiq̧ dixit.
Secunde credis in deũ: an forte dubitas?
Cui Scõs Credo veritatẽ passiõis eius. cui
Saptius. Quid est qd̃ audis Cũ ãt terdonã
ingrederet̃. Marcianus ad p̃ceptuz angeli
de carcere exiẽs Secundo apparuit: eiq̧ di
xit. Intra secunde viã vitaq̧: ⁊ ꝑge vt accipi
as palmã fidei. Sapricius dixit. Quis ẽ hic
q̃ nobis q̃si somnians loq̃t̃ cui? Secundus.
Tibi somniuz sz mihi admonitio ⁊ ꝯfortatio
est. Post h̃ Secundus mediolanum iuit: ⁊
Faustinum ⁊ Jouitã: qui in carcere detinebã
tur angelus dñi ad se extra ciuitatẽ adduxit
⁊ ad eis baptisma q̃dã nube aquã p̃bente su
scepit. Et ecce subito columba de celo venit
corpus ⁊ sanguinẽ dñi deferẽs: eã Faustino
⁊ Jouite tribuit. Dedit ãt Faustius corpus
⁊ sanguinẽ dñi Scõ vt ad Martianuz de
ferret. Rediẽs igit̃ Scõs cum iã nox esset:
⁊ ad ripã padi venisset: angelus dñi frenuz
accipiens eq̧ super padum ip̃z transuexit: ⁊
vsq̧ terdonã in carcerẽ ad Martianuz eũ
introduxit. Deditq̧ Secundus Marcião
munus Faustini: ⁊ ipse illud sumens dixit.
Corpus ⁊ sanguinis dñi mecum sit in vitaz
eternã. Tunc ad mãdatum angeli Secun-
dus de carcere exiuit: ⁊ ad suuz hospitium
iuit. Post h̃ martiãus capitalẽ s̃niam exce-
pit. ⁊ Secundus corpus eius rapiẽs sepel
liuit. Qd̃ audiens Sap̃cius ip̃z ad se voca
uit: eiq̧ dixit Quantuz video xp̃ianuz te eẽ
ꝓfiteris: cui Secundus. Uere xp̃ianuz ꝓfi-
teor me eẽ. cui Saptius. Malã mortẽ desi-
deras. cui Secũdus. Illa tibi poti⁹ debet̃:
cũq̧ sacrificare noller iussit Saptius eũ ex
poliari: statiq̧ angelus dñi affuit: ⁊ vestẽ si
bi pauit. Tũc Sap̃cius eũ in eculeũ suspẽsũ
tã diu torq̃ri fecit donec ei⁹ brachia a suis
paginibus soluerẽt̃. Sz cũ fuisset sanitati a
dño restitutus iussit eũ in carcerẽ recludi:
vbi cũ eẽt angelus dñi ad eũ venit: eiq̧ di
xit. Surge Secũde: seq̃re me: ⁊ ducã te ad
creatorẽ tuũ. Tũc ip̃z vsq̧ in ciuitatẽ astẽsez
ꝑduxi: vt eũ in custodia: vbi erat Calocer⁹
⁊ Saluator cũ eo posuit. quẽ videns Scõs.
ad ei⁹ pedes se ꝓiecit. cui Saluator. Noli ti
mere Secũde: qr ego sum dñs q. te de oĩbus
malis eripiã: bñdicensq̧ eis ascendit in ce-
lũ. Mane igr̃ Sapti⁹ ad carcerẽ misit. Qui
carcerẽ q̃dẽ signatũ inuenerũt. secũdũ vero nõ
inuenerunt. Pergẽs ãt saptius de terdona
ad ciuitatẽ astẽsez: vt saltẽ calocer̃ puniret:
iussit: vt p̃dictus calocerus sibi p̃ntaret̃. et
ecce nũciauerũt sibi: q̧ scõs cũ calocero eẽt.
Quo audito eos ad se adduci fec: eisq̧ dixit:

Q̄m dij nostri sciūt vos esse ꝯtēptores suos vos isimľ mori volūt. Cū āt sacrificare nollēt: picē cū rasina liq̄ri fecit ⁊ sup eoꝝ capita fūdi: ⁊ ī os eoꝝ iactari. Jlli āt h̄ tāq̄ aq̄z suauissimā cū magno d̄siderio bibebāt ⁊ voce clara dicebant. Q̄uā dulcia faucibus meis eloqua tua dn̄e. Tūc saptius sup eos dedit snīaz: vt secūdus in ciuitate astēsi decollaret. Callocerus vero albiganū mitteret: ⁊ ibidē puniret. Cū āt btūs secūdus d̄collatus fuisset. ecce angeli dn̄i corpus ei⁹ tulerūt: ⁊ ip̄z cū multis laudibus ⁊ cātis sepulture dederūt. Passus est āt 3° calēdas apriľ. De scā maria egyptiaca

Maria egyptiaca q̄ peccatrix appellat. 47. ānis in heremo artissimā vitam duxit: quā circa ānū dn̄i. cclxx. tēpore Claudij ītrauit. Quidā āt abbas noie zozimas dū iordanē trāsisset: ⁊ heremū magnū pcurreret: si forte aliquē sāctū patrē inueniret: ⁊ vidit quādā ambulātē nudo nigroq̄z corpe: ⁊ ex incēdio solꝭ exusto. Hec āt erat maria egyptiaca: statiq̄z hec fugā arripuit: ⁊ zozimas post eā velocius currere cepit. Tūc ait illa. Abba zozima qd me psequeris? Jgnosce mihi n̄ possū faciē ad te ꝯuerter eo q̄ mulier sū ⁊ nuda: sed palliū tuū mihi porrige vt possim sine vecūdia te videre: q̄ se noīari audiēs stupefact⁹ palliū tribuit: ⁊ ī trā ꝓstrat⁹ vt se bn̄diceret rogauit. Cui illa ad te pr̄ bn̄dictio magis spectat: quē sacerdotii dignitas exornat. Jlle āt vt audiuit q̄ nomē ⁊ officiū ei⁹ sciret āplius mirabat: ⁊ se bn̄dici obnixius p̄cabat. Tūc illa. bn̄dict⁹ deus redēptor aīaꝝ nr̄aꝝ: cūq̄z illa extēsis manib⁹ oraret vidit eā q̄si vni⁹ cubiti mēsurā eleuari a tra. Tūc senex dubitare cepit ne forte sp̄ūs eēt ⁊ fingendo oꝛonē faceret. cui illa. satisfaciat tibi deus q me peccatricē mulierē imundū sp̄m existimasti. Tūc zozimas illā p deū ꝯiurauit vt ꝯditōez suā ei narrare deberet. cui illa. Jgnosce mihi pr̄ q: si tibi statū meuz narrauero velut a s̄pēte territus fugies: ⁊ aures tue a s̄monib⁹ meis ꝯtaminabūt: ⁊ a sordib⁹ polluēt: cūq̄z ille vehemēt istaret dixit. Ego frat in egypto nata sū. 12° etatis mee āno alexādriā veni: ibiq̄z. xvii. ānis publice libidini me subieci: ⁊ nulli vllatenus me negaui. Cū āt hoīes regiōis illi⁹ ꝓ adorāda scā cruce hierolymā ascenderūt: rogaui nautas vt me secū pmitterent ꝓficisci. cū vero me de naulo requirerent dixi. Nō hēo frēs aliud naulū: s̄z ꝓ naulo corpus meū hēatis. Sicq̄z suscepe rūt me. ⁊ corp⁹ meū nauli grā habuerūt. cuz āt hierosolymā puenissē: ⁊ ꝓ adorāda cruce vsq̄z ad fores eccl'ie cū aliis d̄uenissez: subito ⁊ inuisibilit repulsā patior: nec ītus ītrare pmittor. Jteꝝ āt atq̄z iteꝝ perueni vsq̄z ad lumen ianue ⁊ subito īuriā patiebar repulse. cū tū oēs libeꝝ hērent aditū: nec aliqd inuenirent ipedimētū. Rediēs igr̄ ad me ⁊ cogitās q̄ h̄ mihi ob sceleꝝ meoꝝ imanitatē accideret: pect⁹ meū cepi manib⁹ tunder: ⁊ lachrymas amarissimas funder: ⁊ a cordis intimo grauit suspirar. Respiciensq̄z vidi tibi imaginē btē vgīs marie. Tūc ipāz lachrymabiliter exorare cepi: vt pctōꝝ meoꝝ veniaz ipetraret ⁊ ad adorādū crucē scāz me intrare pmitteret: pmittēs me sclo abrenunciaturā ⁊ d̄cetero caste māsurā: cūq̄z h̄ orassē ⁊ in noie btē vgis fiduciā recepissē fores iteꝝ eccl'ie adij: ⁊ sine aliq ipedimēto ecclīā itraui. cū āt scāz crucē d̄uotissime adorassē: qdā mihi trs nūmos tribuit de qbus tres panes emi. Audiuiq̄z vocē dicētē mihi. Si iordanē trāsieris salua eris. Jordanē igit trāsiui ⁊ in hūc desertū veni: vbi quadraginta septē annis nullū penitus hoiem videns mansi. Jlli āt tres panes q̄s mecū d̄tuli istar lapidis p tpa duruerūt ⁊ quadragintaseptē ānis mihi ex eis comedēdo suffecerūt: vestimēta āt mea iādudū putrefacta sūt: decē ⁊ septē ānis ī h̄ d̄serto a tentatiōib⁹ carnalib⁹ molestata fui s̄z nunc p dei gratiā oēs vici. Ecce oia opa mea tibi narraui ⁊ rogo vt ꝓ me ad deū p̄cesfūdas. Tūc senex ad trā ꝓstratus ī famula sua dn̄m bn̄dixit. cui illa. obsecro te vt ī die dn̄ice cene ad iordanē redeas ⁊ corpus dominicū tecū feras. Ego ibidē tibi occurrā ⁊ de manu tua corpus sacrū suscipiā. nā a die q̄ huc veni cōmunionez dn̄i n̄ accepi. Rediens igr̄ senex ad mōasteriū euoluto āno duz dies dn̄ice cene appropinquaret: tulit corpus dominicuz ⁊ vsq̄z ad ripā iordanis veniens ex alia parte ripe mulierem stātez ꝓspexit. Que super aquas facto crucis signaculo iuit ⁊ ad senē vsq̄z puenit. quā videns

senex obstupuit: et ad pedes eius hūiliter se
ꝓstrauit. cui illa. Uide ne feceris cum sacra
dñica penes te hēas: ⁊ sacerdotij dignitate
refulgeas: ſȝ obsecro vt seq̄nti āno ad me pꝛ
redire digneris. Tūc illa fcō signo crucis su
ꝑ iordanis aq̄s iuit: ⁊ heremi solitudinē pe-
tiuit. Senex vero ad suū mōasteriū rediēs
seq̄nti āno ad locū in quo p̄mo secū locutꝰ fu
erat vēit: ⁊ ea ibidē expirasse repit: q̄ lachri-
mari cepit ⁊ ipsā tāgere nō p̄sūpsit: dixitq̄ȝ in
tra se. Ego q̄dē corpusculū scē sepelire vole
bam: ſȝ timeo ne hoc sibi displiceat. Hoc eo
cogitāte vidit iuxta caput suū lr̄as ī terra de
scriptas ita ꝯtinētes. Sepeli zozima Ma-
rie corpusculuȝ. redde terre puluerē suū: ⁊
ora ꝓ me ad dñȝ: ad cuiꝰ p̄ceptū scđa die ap̄
lis reliq̄t hoc sclm̄. Tūc senex ꝓ certo cogno
uit ꝙ mox vt dñi sacr̄m accepit ⁊ ad desertū
redijt vitā finiuit. Illudq̄ȝ desertū qđ zozi-
mas ꝑ trigita diex spacia vix ābulauit illa ī
una hora ꝑcurrit ⁊ ad deū migrauit. Cūq̄ȝ se
nex terrā foderet: ſȝ nequeret vidit leonē ad se
veniēte māsuete dixitq̄ȝ illi. Sācta hec mu
lier p̄cepit sepeliri corpus suū: ⁊ q꞉ ego suȝ se
nex fodere nō possuȝ: nec etiā aptū hēo fera-
mentū. Tu ḡ terrā fode vt possimꝰ eius cor
pus scissimū sepelire tunc leo cepit fodere ⁊
aptā foueā p̄parauit. Quo pacto leo vt agnꝰ
mansuetus abijt. ⁊ senex ad suū monasteriū
glorificans deum venit.

De Nomine sancti Georgij.

Eorgius dr̄ a geos qđ est
terra ⁊ orge qđ ē colere: q̄
si colēs terrā. i. carnē suaȝ
Aug. āt in li. de trinitate.
dicit ꝙ bona terra ē altitu-
dine mōtiū: tēperamento
colliū: plāitie cāpoꝝ. Pri
ma. n. ē bona ad virētes herbas: scđa ad vi
neas. tertia ad fruges. Sic btūs Georgius
fuit altus despiciēdo inferiora: ⁊ iō hūit vi-
rorē vel viriditatē puritat̄: tēperatus ꝑ di-
scretionē: ⁊ iō hūit vinuȝ iterne iocunditat̄.
Planꝰ ꝑ hūilitateȝ: ⁊ iō ꝓtulit fruges bone
operationis. Uel dr̄ a gerar qđ ē sacrū ⁊ gyon
ꝙ ē arena: quasi sacra arena. fuit. n. arena
q꞉ pōderosus moꝝ grauitate: minutꝰ hūilita
te: ⁊ siccus a carnali voluptate. Ul' dr̄ a ge-
rar qđ ē sacrū ⁊ gyon qđ ē luctatio: q̄si sacer
luctator: q꞉ luctatꝰ ē cuȝ dracōe ⁊ carnifice.
Uel Georgius dr̄ a gero qđ ē ꝑegrinꝰ ⁊ gir
p̄ciosus: ⁊ ys ꝯsiliator. Ipse. n. fuit ꝑegrinus
in ꝯtemptu mūdi. p̄ciosus ī corona martirij.
⁊ ꝯsiliator in p̄dicatione regni. Eius legen-
da inter scripturas apocriphas ī niceno ꝯci
lio ꝯnumerat: ex eo ꝙ eius martyriū certam
relationē nō hȝ. Nā in calēdario Bede dr̄:
ꝙ sit passus in persida ciuitate diospoli Ali
bi legitur ꝙ quiescit in citate diospoli q̄ p̄ꝰs
lidda vocabat: ⁊ ē iuxta Iopē. Alibi legitur
ꝙ passus sit sb̄ diocliciano ⁊ maximiāo ꝑato
ribus. Alibi ꝙ sb̄ dioclitiāo ꝑatore psaꝝ pn̄
tibus. 70. regibus impij sui. Hic āt ꝙ sub da
ciano preside: ꝑantibus Dioclitiano ⁊ Ma
ximiano.

De sancto Georgio.

Eorgiꝰ tribunꝰ genere ca-
padox ꝑueit q̄dam vice in
ꝓuinciā libie in citate q̄ dr̄
silēa iuxta quā citatē erat
stagnū instar maris: ī quo
draco pestifer latitabat q̄ se
pe pplm̄ ꝯtra se armatū in
fugā ꝯuerterat: flatuq̄ȝ suo ad muros citatis
accedens oēs īficiebat. Quapꝑ ꝯpulsi ciues
duas oues sibi quotidie dabāt vt eius furo
rē sedarēt: alioq̄n sic muros citatis īuadebat
⁊ aerē īficiebat ꝙ plurimi īteribāt. Cū ḡ iaȝ
oues pene deficerēt maxime cū haꝝ copiaȝ
hr̄e nō possent: inito ꝯsilio ouē cū adiūcto ho
mine tribuebāt. Cū igit̄ sorte oīuȝ filij ⁊ filie
hoīuȝ darēt ⁊ sors neminē exciperet ⁊ iā pene
oēs filij ⁊ filie ppl̄i essent ꝯsūpti q̄dā vice fi-
lia regis vnica sorte ē dep̄hensa ⁊ dracōi ad
iudicata tūc rex ꝯtristatꝰ ait. tollite auꝝ ⁊ ar
gentū ⁊ dimidiū regni mei ⁊ filiā meaȝ mihi
dimittite ne talit̄ moriat̄. Cui ppl's cū furo-
re rn̄dit. Tu rex h' edcm̄ fecisti ⁊ nūc oēs pu
eri nostri mortui sunt: ⁊ tu vis filiā tuā salua
re: nisi in filia tua cōpleueris qđ in alijs or-
dinasti succendemꝰ te ⁊ domū tuaȝ. Qđ rex
vidēs cepit filiā suā flere dicēs. Heu me fi-
lia mea dulcissima q̄d de te faciaȝ aut q̄d di
cam: q̄n plus videbo nuptias tuas. Et con-
uersus ad pplm̄ dixit. Oro vt īducias octo
diex lugēdi mihi filiā tribuat̄. Qđ cū popu-
lus admisisset: in fine octo diex reuersus po
pulus ē cū furore di. Quare ꝑdis pplm̄ ꝑꝑ fi
liā tuā: En omnes afflatu dracōis morimur

Tūc rex vidēs q̄ nō posset filiā liberare in
duit eā vestib⁹ regalib⁹: ⁊ āplexat⁹ eā cuȝ la
chrymis dixit. Heu me filia mea dulcissima
de te filios in regali gremio nutrire crede-
bā: ⁊ nūc vadis vt a dracōe deuoreris. heu
me filia mea dulcissima: sperabā ad tuas nu
ptias p̄ncipes iuitare: palatiū margarit̄ or-
nare: timpana ⁊ organa audir̄: ⁊ nūc vadis
vt a dracōe deuoreris. Et deosculās dimi
sit eā dicēs. Utinā filia mea ego añ te mor-
tuus eēm q̄ȝ te sic amisisse: tūc illa ꝓcidit ad
pedes p̄ris petēs ab eo bñdictionē suā. quā
cū p̄r cū lachrymis bñdixisset ad lacū ꝓces-
sit: quā btūs Georgius casu ide trāsiēs vt
plorātē vidit eā qd hēret iterrogauit. Et il-
la bone iuuenis velociter equū ascēde ⁊ fu
ge ne mecū pariter moriaris. Cui Georgi⁹
Noli timere filia sȝ dic mihi qd hic p̄stola-
ris oī plebe expectāte? Et illa vt video bo-
ne iuuenis magnifici cordis es tu: sȝ cur me
cum mori desideras fuge velociter. Cui
Georgius. Hinc ego non discedam donec
mihi quid habeas intimabis. Cū g̊ totū si-
bi exposuisset ait Georgi⁹. Filia noli timere
q̄r ī xp̄i noīe te iuuabo. Et illa: Bone miles
mecū nō pereas: sufficit. n. si sola pereā: naȝ
me liberare n̄ posses ⁊ mecū p̄ires. Dū hec
loquerent̄ ecce draco veniēs caput de lacu
leuauit. Tūc puella tremefacta dixit. Fuge
bone dñe fuge velociter. Tunc Georgius
equū ascēdēs ⁊ cruce se muniēs dracōnē ꝯ
se aduenientē audacter aggredit̄ ⁊ lāceam
fortiter vibrās ⁊ se deo cōmēdans ipsū gra-
uiter vulnerauit: ⁊ ad terrā deiecit: dixitq̄ȝ
puelle. Proijce zonā tuā ī collū dracōis ni-
hil dubitās filia. Qd̄ cū fecisset: seq̄bat̄ eaȝ
velut māsuetissimus canis. Cū g̊ eū in ciui-
tatē duceret ppl'i h̄ vidētes p̄ mōtes ⁊ foue
as ceperūt fugere dicētes. Ueh nobis q̄r iā
oēs p̄ibimus. Tūc btūs georgi⁹ ānuit eis di
cēs. Nolite timere. ad h̄. n. me misit dñs de
us ad vos vt a penis vos liberarē dracōis
Tm̄modo in xp̄m credite ⁊ vnusq̄sq̄ȝ vestꝝ
baptizet̄: ⁊ dracōnē istū occidā. Tunc rex ⁊
oēs ppl'i baptizati sūt. Beat⁹ aūt georgius
euaginato gladio dracōnē occidit: ⁊ ipsū ex-
tra ciuitatē efferri p̄cepit. Tūc q̄ttuor paria
boūi ipȝ in magnū cāpū foras duxerūt. Ba
ptizati āt sūt in illa die viginti millia hoīuȝ
excep̄ṫ paruulis ⁊ mulierib⁹. Rex aūt ī ho
nore beate Marie ⁊ btī georgij eccl'iam mi
re magnitudinis ꝯstruxit: de cui⁹ altari fōs
viuus emānat: cui⁹ potus oēs lāguidos sa-
nat: rex v̊o īfinitā pecuniā btō Georgio ob-
tulit: quā ille recipe nolēs paup̄ib⁹ eaȝ dari
p̄cepit. Tūc georgi⁹ regē de q̄ttuor breuit ī
struxit. s. vt eccl'iaꝝ dei curā hēret. Sacer-
dotes honoraret. Diuinū officiū diligenter
audiret: ⁊ semp̄ paup̄ū memor eēt. Oscula-
to aūt rege īde recessit. In aliq̄bus tñ libris
legit̄ q̄ dū draco ad deuorādū puellā p̄ge-
ret: Georgius se cruce muniuit: ⁊ draconeȝ
aggrediēs īterfecit. ¶ Eo tp̄e īp̄ātibus dio
clitiano ⁊ maximiano s̄b p̄side daciano tāta
p̄secutio xp̄ianoꝝ fuit vt infra vnuȝ mēsem.
xvii. M. martirio coronarēt̄. Uñ inter tot
tormentoꝝ genera m'lti xp̄ianoꝝ deficiebāt
⁊ idolis īmolabāt. Qd̄ vidēs sanctus Geor
gius tactus dolore cordis ītrīsecus oīa que
hēbat dis̄p̄sit: militarē hitū abiecit: xp̄ianoꝝ
hitū īduit: ⁊ ī mediū ꝓsiliēs exclamauit. oēs
dij gētiū dmonia: dñs āt celos fec̄. Cui p̄ses
irat⁹ dixit. Qua p̄sūptiōe audes deos n̄ros
demōia appellare? Dic tñ vñ es tu: aut quo
noīe voceris. Cui Geogius ait: Georgius
vocor ex nobili cappadocū ꝓsapia ortus: pa
lestinā v̊o xp̄o fauente deuici: sȝ oīa deserui
vt seruire possȝ liberius deo celi. Cū āt pre
ses eū ad se iclinare nō possȝ iussit eū ī ecule
uȝ leuari: ⁊ mēbratī corpus ei⁹ vngulis lani
ri: Apposit̄ īsup̄ ad latera facib⁹ viscerū ri-
mis sale plagas eius fricare iussit. Eadē no
cte dñs cū īgēti lumīe ei apparuit: ⁊ ipȝ dul
cit̄ ꝯfortauit. Cui⁹ melliflua visitatōe ⁊ allo
cutōe sic ꝯfortat⁹ ē vt ꝓ nihilo duceret crucia
t⁹. Uidēs dacian⁹ q̄ eū p̄eīs sup̄are n̄ posset
quendā maguȝ accersiuit: eiq̄ȝ dixit. Chri-
stiani suis magicis artib⁹ tormenta ledificāt
⁊ deoꝝ n̄roꝝ sacrificia p̄uipendunt. Cui ma
gus. Si artes eius sup̄are nequero capitis
reus ero. Ip̄e igr̄ maleficiis suis inicet̄ ⁊ do
ruȝ suoꝝ noībus īuocat̄ veneuuȝ vino immi
scuit: ⁊ sctō Georgio sumendū porrexit. Cō
tra qd̄ vir dei signū crucis edidit: haustoq̄ȝ
eo nil lesiōis sensit. Rursus mag⁹ p̄ore forti
us veneuuȝ imiscuit: qd̄ vir dei signo crucis
edito sine lesiōe aliq̄ totum bibit. Quo viso
mag⁹ stati ad pedes eius cecidit: veniam la

mentabilr petijt: ⁊ se xpianuꝫ fieri postulauit quē mox iudex decollari fec. Sequēti die iussit Georgiū poni i rota gladijs bis acutā vndiqꝫ circūspecta: sꝫ stati rota frāgit: ⁊ Georgius illesus penitus iuenit. Tūc irat⁹ pses iussit eū i sartaginē plūbo liq̄facto plenā piici Qui facto signo crucis in eā itrauit: sꝫ ṽtute dei cepit in ea q̄si in balneo refoueri. Qd videns dacianus cogitauit eū emollire blanditijs quē minis supare nō poterat vl' tormētis Dixitqꝫ illi. Uides fili Georgi q̄nte māsuetudis st dij nr̄i qui te blasphemū tā patient sustinēt pati nihilominus si cuerti volueris indulgere. Age ḡ dilectissime fili qd hortor: vt supstitiōe relicta dijs nr̄is sacrifices: vt magnos ab ip̄is ⁊ a nobis ꝯseq̄ris honores. Cui Georgi⁹ subridēs ait. Ut qd a pncipio n̄ magis mihi psuasisti blādis s̄mōibus q̄ tormentis. Ecce paratus suꝫ facere qd hortaris Hac dacianus pmissiōe delusus letus efficitur. Jussitqꝫ sb voce preconis vt oēs ad se ꝯuenirēt ⁊ Georgiū tā diu reluctātē tandē cedere ⁊ sacrificare viderent. Ornata igit tota ciuitate p̄ gaudio cuꝫ georgius idolorū tēplū sacrificaturus itraret: ⁊ oēs ibidē gaudentes astarēt: flexis genibus dn̄ꝫ exorauit vt tēpluꝫ cuꝫ idol' sic oio destrueret q ad sui laudē ⁊ ppl'i ꝯuersionē nihil d eo penitus remaneret. Statiqꝫ ignis de celo descendēs tēplū cuꝫ dijs ⁊ sacerdotib⁹ ꝯcremauit. terraqꝫ se aperiēs oēs eoꝝ religas deglutiuit. Hic exclamat Ambrosius i p̄fatiōe dicens. Georgius fidelissimus miles xp̄i cū xpiani tan̄ ꝓfessio silentio tegeret sol⁹ int xp̄icolas itrepidus dei filiū est ꝯfessus. Cui ⁊ tantā fidei ꝯstantiā gr̄a dīna ꝯcessit vt ⁊ tyrannice ptāt p̄cepta ꝯtēneret ⁊ innumerabiliū n̄ formidaret tormēta penaꝝ. O felix iclyt⁹ dn̄i p̄liator quē nō solū tpal' regni blanda nō psuasit pmissio: sꝫ psecutore delusio sīlacroꝝ ei⁹ portēta i abyssuꝫ deiecit. Hec Ambro. Hoc audiens dacian⁹ georgiū ad se adduci fec: eiqꝫ dixit. Que st maleficia tua pessime hoīuꝫ q tm̄ facinus ꝯmisisti. Cui georgius. Ne credas rex sic esse: sꝫ mecū pge ⁊ iteꝝ me imolare vide. Cui ille. Jntelligo fraudeꝫ tuā. qꝛ vis me facere absorberi: sicut tēplū ⁊ deos meos absorbere fecisti. Cui georgius. Dic mihi miser: dij tui q se iuuare nō potuerūt quō te iuuabūt. Jratus rex nimis dixit alexādrie vxori sue deficiēs moriar: qꝛ ab hoc homine me supatū cerno. Cui illa tyrāne crudelis ⁊ carnifex nūqd nō dixi tibi sepius ne xpianis molestus eēs qꝛ de⁹ eoꝝ p ip̄is pugnaret? Et nūc scias me velle fieri xpianā. Stupefact⁹ rex ait. Heu proh dolor: nūqd ⁊ tu es seducta: fecitqꝫ eā p capillos suspēdi ⁊ flagellis durissime cedi. Que dū cederet dixit georgio. georgi lumē ṽitatis q̄ putas que niā nūdū aqua baptismi r̄nata? Cui georgi⁹ Nihil hesites filia: qꝛ sanguis tui effusio baptismus tibi reputabit ⁊ corona. Tunc illa orās ad dn̄ꝫ emisit spiritū. Huic attestatur Ambro. i p̄fatiōe dicēs. Ob h̄ ⁊ gētiū regina psaꝝ crudeli a viro dictata snīa nōdū baptismi gratiā ꝯsecuta gl'ose passiōis meruit palmā. Un̄ nec dubitare possum⁹ qꝛ rosea p fusa sāguis vnda reseratas poli ianuas igredi meruit regnūqꝫ possidere celoꝝ. hec ambro. Sequēti vo die georgi⁹ talē accepit sententiā: vt p totā ciuitatē traheret: postmoduꝫ capite puniret. Orauit aūt ad dn̄m vt qcūqꝫ ei⁹ iplorarent auxiliū petitiōis sue ꝯsequeret effectū. Diuina aūt vox ad eū venit q sic fieret vt orauit: cōpleta orōne capitis abscissiōe martyriū ꝯsūmauit sb dioclitiano ⁊ maximiano: q cepūt circa ānū dn̄i. 287. Dacianus āt cū de loco i q̄ decollat⁹ ē ad palatiū rediret: ignis dei de celo cecidit: ⁊ ipsuꝫ cū ministris suis ꝯsūpsit. ¶ Refert Gregorius turoneñ q cū qdā q̄sdā religas sci georgij deferrēt: ⁊ in quodam oratorio hospitati fuissent: mane nullatenus capsam mouere potuerūt: donec ibidē religaꝝ particulaꝫ dimiserūt. ¶ Legitur in historia anthiocena: q cū xpiani ad obsidēdū hierl'm pgerēt qdā iuuenis speciosissimus cuidaꝫ sacerdoti apparuit: qui sanctū georgiū christianoꝝ ducē eē se dicēs monuit: vt eius reliquias secuꝫ in hierusalem deportarent: ⁊ ipse cum eis esset. Cum antē hierusalem obsedissent: ⁊ saracenis resistentibus p scalas ascēdere non auderent beatus Georgius armis albis indutus ⁊ cruce rubea insignitus apparuit innuens vt post se securi ascenderent: ⁊ ciuitatem obtinerēt. Qui ex hoc animati ceperūt ciuitatem ⁊ saracenos occiderunt.

¶ De nomine sancti Marci.

Arc⁹ iterp̄tat̄ sblimis mā
dato: certus declinatus ⁊
amatus. Sublimis māda
to rōne pfectiōis i vita: q̄
ñ solū s̄uauit mādata cōia
s; ēt sblima sic sunt cōsilia.
Cert⁹ rōe certitudis i do-
ctrī a ⁊ doctrinā euāgelij sui certaȝ tradidit
vtpote quā a Petro mgr̄o suo didicit. De
clinat⁹ rōne ꝓfunde hūilitat̄. Nā pp nimiā
hūilitatē pollicē sibi amputasse dr̄: vt sacer-
dotio reprobus haberet̄. Amarus rōe pene
acerbitat̄: q̄ vbiq; p ciuitatē tract⁹ fuit: ⁊
int̄ hec tormēta spm̄ tradidit. Ul' Marcus
dr̄ a marco q est maleus maior q qdē eodeȝ
ictu ferrū domat: melodiā generat: icudē fir'
mat. Sic marcus vnica doctrina sui euāge
lij domat hereticoꝝ pfidiā: dilatat laudē di
uinam: confirmat ecclesiam.

¶ De sancto Marco euangelista.

Arcus euangelista leuiti-
cus genere ⁊ sacerdos pe-
tri apostoli in baptismate fi
lius atq; in diuino s̄mone
discipulus cū ip̄o btō Pe-
tro romā ꝓfectus est. cū āt
petrus ibidē euāgeliū p̄di
caret rogauerunt fideles q erant rome btm̄
Marcū vt euāgeliū ad ppetuā fideliū me
moriā deberet ꝯscribere. Qḋ ille qdeȝ vt ex
ore mgr̄i sui beati petri audierat fideli stilo
ꝯscripsit. Petrus āt illḋ diligent̄ examinās
vbi oēȝ v̄itatē plene ꝯsperit: recipiēduȝ ab
oīb⁹ fidelib⁹ approbauit. Uidēs āt Petrus
marcū ꝯstantē in fide: ip̄ȝ aqlegiam destina
uit: vbi v̄bū dei p̄dicans innumeras gentiū
multitudines ad fidē xp̄i ꝯuertit: ac euange
liū suum ibidē ꝯscripsisse dr̄: qḋ qdē vsq; ho
die in aqlegiensi eccl'ia ondit̄ ⁊ deuotiōe cō
grua' reseruat̄. Tandē btūs marcus aqlegiē
sem ciuē. s. hermagorā quē ad fidē xp̄i ꝯuer-
tit: ac romā ad petrū adduxit: vt eū aqlegie
i episcopū ꝯsecraret: Suscepto itaq; herma
goras pōtificatus officio: cū aqlegiensem ec
clesiā optime gubernassȝ: tādē ab ĩfidelibus
capit̄ ⁊ ibidē martyrio coronat̄. Marc⁹ v̄o
a btō petro alexandriaȝ missus est: ⁊ ibi p̄m⁹
v̄bū dei p̄dicauit. In p̄mo aūt introitu suo in
alexandriā vt ait philo disertissimus iude
orū: maxīa multitudo in fide ⁊ deuotiōe ⁊ cō
tinentie obseruatione adunata est. Papias
quoq; hieropolitanus ep̄s valde p̄clara ei⁹
p̄conia p̄cipuo dilucidat stilo. Petrus v̄o
damasce. sic ait de eo. Tātā ei deus apḋ ale
xandriā gr̄aȝ p̄rogauit: vt oēs q tūc ad fidei
rudimenta ꝯfluerent. mox p ꝯtinētiā ac toti⁹
scē ꝯuersationis instantiā tāq; ad mōastice
pfectōis fastigiū puolarent. Ad qḋ non mō
miraculoꝝ ꝓdigijs: nō mō p̄dicationis eloq
is: s; ēt eximijs ꝓuocabat exēplis. Et infra.
Fcm̄ est āt vt post mortē petri ad italiā dein
de sit reuersus: vt terra i q̄ datū est sibi euā
gelium scribere sacras mereret̄ ei⁹ reliqas
possidere. Btā es o alexandria triūphali h̄
sanguine purpurata. Felix ⁊ tu italia corpo-
ris huius thesauro diues effecta. Tante aūt
humilitatis dicitur fuisse: vt pollicem sibi
amputauerit: ne ad ordinē sacerdotij possȝ
hūano iudicio promoueri. Uerūtamē dispo
sitio dei ⁊ auc̄tas sācti Petri p̄ualuit: q̄ ipsū
alexandriam ep̄ȝ destinauit: Mox auteȝ vt
alexandriam est ingressus subito calciamen
tum eius ruptum est atq; solutuȝ. Qḋ in sp̄u
intelligens ait. Uere expeditum fecit domi
nus iter meum: nec me sathanas impedire
poterit: quē ab operibus mortuis dominus
iam absoluit. Uidens autē Marcus quen-
dam sutorem vetera consuentem eidem cal
ciamentum tradidit corrigendum. Qḋ cum
faceret sinistram manum grauiter vulnera
uit ac fortiter exclamare cepit: Unus deus.
Quo audito vir dei ait. Uere prosperuȝ fec̄
dominus iter meum. Factoq; luto ex sputo
manum eius vnxit: ⁊ continuo sanitatem re
cepit. Uidens homo ille tantam eius effi-
caciam in domum suam illum introduxit: ⁊
quis esset vel vnde pcunctari cepit. At ille
se domini Jesu seruum confessus est. Cui il-
le ait. Uellem ego videre eum. Et Marc⁹
Ego eū tibi demonstrabo. Incipiensq; mar
cus Christum ei euangelizauit ⁊ ipsum cum
tota domo sua baptizauit. Audientes autē
viri ciuitatis illius quēdam galileum qui
deorum sacrificia contemneret aduenisse: ei
insidias posuerūt qḋ ille cognoscens homi-
nem illū quē curauerat qui dicebatur Ani
anus ibidē episcopū ordinauit: ⁊ ipse pētha
poli perrexit: ⁊ cum ibidem duobus annis

ſtetiſſʒ iterũ alexandriã rediit: q ⁊ iuxta marẽ
in rupibus eccleſiã ꝯſtruxerat in loco qui dr̃
bucculi: ⁊ fideles ibidẽ mltiplicatos iuenit.
Põtificeſ ãt tẽplorũ eũ ꝯprehẽdere cõabant̃
Cũ ãt in ſolemnitate paſcali btũs Marcus
miſſaʒ celebraret ꝯuenerũt illuc oẽs: ⁊ fune
in collo eius miſſo ipſʒ ꝑ ciuitatẽ trahebãt di
centes. Trahamus bubaluʒ ad loca bucculi
Carnes ãt eius in terrã fluebãt: ⁊ ſanguĩe la
pides rigabant̃. Poſt hoc in carcere reclu-
dit̃: ⁊ ibidẽ ab angelo ꝯfortat̃. Sʒ ⁊ ipſe dñs
ieſus xp̃s eũ viſitauit: eũq ꝯfortauit dicẽs
Pax tibi Marce euãgeliſta meus: noli ti-
mere q: ego tecũ ſuʒ ⁊ eruã te. Mane ergo
fcõ funẽ iterũ collo eius imittunt: ⁊ huc illuc-
q rapti euʒ trahũt exclamãtes. Trahite bu
balũ ad locũ bucculi. ipſe ãt dũ traheret̃ gra
tias agebat dicẽs. In manᵘˢ tuas dñe cõmẽ
do ſpiritũ meũ. Et hoc dicẽs ſpũm exalauit
ſub nerone: q cepit circa ãnuʒ dñi. 57. Cum
ãt pagani eũ vellẽt ꝯburere ſubito aer ꝑtur
batur. grãdo exorit̃ tonitrua itonãt: fulgura
q corruſcãt: ita vt qlibet euadere niteret̃: ⁊
ſcm̃ corpᵘˢ ibidẽ intactũ reliqrunt. Chriſtia
ni võ corpᵘˢ eius rapuerũt ⁊ in eccl'ia cum oĩ
reuerẽtia ſepelierũt. Fuit ãt forma. b. Mar
ciᵘˢ huiuſmõi longo naſo: ſubducto ſupcilio pul
chris oculis: recaluaſter: ꝓlixa barba: hĩtu-
dinis optĩe etatis medic: canis aſpſus: af-
fectione ꝯtinẽs: gratia dei plenus. Btũs ãt
Ambro. de eo ſic ait. Dũ. b. marcᵘˢ inumeris
coruſcaret miracul': cõtigit vt ſutor cui cal-
ciamentũ tradiderat corrigendũ ſiniſtrã ſibi
in eius labore ꝑtũderet manũ. Hic cũ infli-
cto vulnere vnus deᵘˢ clamauit. dei famulᵘˢ
audiẽs letᵘˢ affuit: lutũ ãt ex ſputo factũ acce
pit eiuſq manuʒ inunxit: ſanãq illico red-
didit: ⁊ labori ecõtra dedit. Illius nẽpe cuiᵘˢ
p̃dicabat euãgeliũ ſimul imitat̃ miraclm̃ ce
ci vʒ a natiuitate illumĩati a dño factuʒ. hec
Ambro. Anno ãt ab incarnatiõe dñi q̃drin-
gẽteſimo ſexageſimo ſeptĩo tp̃e Leonis impe-
ratoris Veneti corpᵘˢ ſci marci: de alexãdria
Venetias tranſtulerũt: vbi eccl'ia in honorẽ
ſci marci mire pulchritudĩs fabricata ẽ. Qui
dã nãq mercatores veneti q alexandriã ꝑ-
rexerant duos p̃ſbyteros cuſtodes corporis
ſci marci p̃cibus ⁊ ꝓmiſſiõibus induxerunt
vt occulte corpus illõ tolli ꝑmitterẽt ⁊ ve-
netias trãſportarẽt. Verũ cũ corpᵘˢ de tumu-
lo leuaret̃: tantᵘˢ odor totã alexandriã ſic ꝑfu
dit: vt oẽs vñ tanta ꝓdiret odoris ſuauitas
mirarent̃: cũ ãt nauigarẽt ⁊ q̃liter corpus ſci
marci deferrẽt alijs nauibᵘˢ reuelaſſẽt. vnuſ
illorũ ait. Forſitã alicuiᵘˢ egyptij corpus vo-
bis datũ defertꝭ ⁊ ſancti marci corpᵘˢ vos de
ferre putatꝭ. Continuo igit̃ nauis in q̃ erat
corpus ſci marci ꝑ ſeipſaʒ mira celeritate ſe
vertit ⁊ ĩ nauẽ in q̃ ille reſidebat inſurgens
lateris partẽ fregit: nõ p̃us illaʒ dimittẽs do
nec oẽs ſe ibidẽ corpᵘˢ eſſe beati Marci cre
dere acclamarẽt. Cũ q̃daʒ nocte naues cur-
ſu velociſſimo ducerent̃: ⁊ naute tẽpeſtate
cõquaſſati ⁊ tenebris obuoluti quo ꝑgerent
ignorarẽt: ſcũs Marcᵘˢ cuidã mõacho cuſto
di corpis ſui apparuit dicẽs. Dic oĩbus iſtiſ
vt velocit̃ vela deponãt: q: nõ longe a ter-
ra diſtãt. Quibus depoſitꝭ mane facto ſe iu-
xta quandaʒ inſulã inuenerũt. Verũ cũ ꝑ lit-
tora diuerſa tranſirent ⁊ ſctm̃ theſauruʒ om
nibus occultarent: venientes incole concla
mabant. O q̃ bti eſtis q ſancti marci corpᵘˢ
portatis. Scinite vt ipm̃ ſupplicit̃ adoremᵘˢ
Quidã nauta adhuc cĩno incredulus a de-
mone arripit̃: ⁊ tãdiu vexatur donec ad cor
pus ſancti adductus ſe credere ꝯfiteretur.
Qui libatus gloriam deo dedit ⁊ beatũ mar
cum in deuotione magna deinceps habuit.
Quodã tempore dũ corpᵘˢ. ſ. mar. intra q̃dã
colũnã de lapidibus marmoreis factã pau-
cis ꝯſcijs eſſet repoſituʒ: vbi cautius ſerua-
retur contigit vt teſtibus illis ex hac luce
ſublatis nemo vbinã ſcũs eẽt theſaurus poſ
ſet cognoſcere: nec aliqbus indicijs inueni-
re. Fit ex hoc planctus in clericis: deſolatio
ingens in laicis: meror imminet vniuerſis.
Formidabat ſiqdem plebs deuota ne patro
nus taʒ inclitus furtiue fuiſſet ſublatᵘˢ. Ideo
q ieiuniũ ſolemne indicit̃: ꝓceſſio ſolẽnior
ordinatur. Et ecce cunctis vidẽtibus ⁊ ſtu-
pentibus lapides a columna ꝓſiliunt ⁊ arcã
vbi corpus eius latebat omnibus euidẽter
oſtendũt. Mox deuotas laudes agunt crea
tori oĩum qui ſuũ eis dignatus ẽ reuelare pa
tronũ. Sicq dies illuſtrata tanti ꝓdigij glo
ria annis decurrentibus poſteris fit feſtiua
Quidã libri habẽt etiã ſubſcripta miracula
Circa ãnũ domini. 1241. apud papiã in ꝯuẽ-

tu ordinis fratꝝ predicatoꝝ fuit qdaꝫ frater
religiosus ac sancte vite Julianus noie: na
tione fauentinus iuuēis corpore: ſꝫ canꝰ mē-
te q in īfirmitate vltima elaborās cū priorem
domus sup statu suo regreret: ⁊ ille mortē si-
bi vicinā iminere diceret statiꝫ facie exhila
ratus ⁊ manibꝰ ⁊ toto corpore plaudens cla
mare cepit. Date locū fratres qꝛ p̄ nimia le
titie abūdantia iā ꝓsiliet aīa extra corpus ex
eo ꝙ tā iocundos rumores audiui. Et eleua
tis in celuꝫ manibus dicere cepit. Educ de
carcere aīam meā ⁊c̄. Infelix ego homo quis
me liberabit de corpore mortis huiꝰ. Inter
hec ille leui sōno obdormiēs vidit. b. Mar
cuꝫ ad se vēisse: ⁊ se iuxta eius lectulū collo-
casse ⁊ ecce vox facta ē ad eū dicens. Quid
ibi agis o marce Et ille. Ad morietēꝫ istū ac
cessi qꝛ deo eius misteriuꝫ ē acceptū. Et ite-
ruꝫ vox ad eū. Quare inter ceteros sctōs ad
eū marie vēisti: At ille. Quia specialē ī me
habuit deuotionē: ⁊ locū vbi corpꝰ meū qui-
escit sedula deuotiōe visitauit, ⁊ ideo veni
in hora sui exitus eū visitare. Et ecce quidā
albati totā domū impleuerunt. Quibus ait
Marcus. Quare huc venistis: Et illi. Ut
istius aīam in ꝯspectu dn̄i p̄sentemus. Euigi
lās āt p̄dictus frater ꝑ priore domꝰ a quo ego
ista audiui continuo misit ⁊ oīa q̄ viderat si
bi recitās cū multo gaudio in dn̄o feliciť ob-
dormiuit. ¶ Duꝫ quidā mercatores vene
ti sup quādaꝫ nauē sarracēoꝝ alexandriaꝫ
pgerēt: ⁊ imminēs piculū euidēter viderēt:
mox sup scaphā ascendūt ⁊ funē p̄cidunt: sta
tiqꝫ nauis vi fluctuū ꝛsoluta pijt: ⁊ vniuersos
saracenos vnda vorax inuoluit. Unꝰ āt ex
eis beatū marcū inuocās voto quo potuit se
astrinxit: ꝙ si suū sibi ꝯferret auxiliū: ⁊ sacrū
baptisma susciperet: ⁊ ipsius limina visita-
ret. Mox sibi vir splendidus quidā appuit
qui ereptum de fluctibus in scapha cum ce-
teris collocauit. Ille autē Alexandriam ve
niens: sed liberatori suo ingratus existens.
nec sancti marci festinat ad limina: nec no-
stre fidei suscipit sacramēta. Cui dēuo mar-
cus apparuit: ⁊ ipsuꝫ de sua ingratitudine ī-
crepauit. Rediens igiť ad se venetias ve-
nit ⁊ ibidē sacro baptismatis fonte renatus.
⁊ marcus appellatus ⁊ in xp̄m pfecte credi
dit: ⁊ in bonis opibus vitam finiuit. Uir qui

dam dū in summitate campanilis sci marci
de venetijs quiddā operibus exerceret su-
bito cadit improuide mēbratim toto corpo
re laniādus. In ipo tn̄ casu suo sci marci non
īmemor eius patrociniū iplorauit: qui cadēs
ex insperato cuidā ligno ꝓminēti subsistit: ⁊
dato fune illesus euasit ⁊ ad opus pristinuꝫ
consumandum deuotus assurgit. ¶ Quidā
cuiusdaꝫ nobilis prouincialis temporaliter
seruus: dum voto astrictus corpus sancti
marci visitare vellet: sed a domino suo licē
tiam obtinere non posset tandem timorē car
nalis dn̄i timori celestis postposuit ⁊ īsaluta
to dn̄o ad scm̄ visitandum deuotus accessit.
Qd̄ dn̄s egre ferēs ipsū reuersuꝫ exoculari
mādauit. Fauēt ꝗ̄tocius crudeli dn̄o crude
liores satellites: ⁊ dei famulū scm̄ marcū in
uocātē ad trā ꝓijciūt: ⁊ acutos palos oculis
effodiēdis apponūt. Sed nihil paloꝝ ꝓfici
ebāt conamine: qꝛ in se tabescebāt subita fra
ctione. Jubet igiť vt securibꝰ crura frangant
⁊ pedes p̄cidanť: ſꝫ īdemabile ferrū securiū
ꝓtinus mollescit ī plūbū. Jubet malleis fer
reis os ⁊ dētes ꝯtundi: ſꝫ ferrū sue virtutis
obliuisciť ⁊ dei potētia hebetať. Qd̄ dn̄s vi
dēs ⁊ stupēs veniā petijt: ⁊ cum seruo sepul
chꝝ sci Marci deuotione sedula visitauit.
Miles qdā ī p̄lio sic vulneratꝰ ī brachio vt
manus a brachio depēderet: adeo vt ipsaꝫ
p̄cidēdā medici ⁊ amici ꝯsulerēt. Ille vero
erubescēs fieri mācus: q ꝯsueuit haberi taꝫ
ꝓbus manū in locū suū restitutā pānis sine
medicamētis ligari fecit. Inuocauit igr̄ bti
marci suffragia: ⁊ manus ꝯtinuo fuit sanita
ti pristine restituta. Sola tn̄ cicatrix remāsit
⁊ in tāti miraculi testimoniū ⁊ in talis bene-
ficij monumētum. ¶ Uir qdam de ciuitate
mantue falso ab īuidis accusatꝰ ī carcereꝫ ē
reclusus. Qui cū q̄dragita dies pegisset: ibi
dē ⁊ nimio afficereť tedio: tādē triduano ie-
iunio se macerans bti marci patrociniuꝫ īuo
cauit Qui sibi apparens iubet. vt d̄ carcere
securꝰ abscedat. Ille v̄o dormitās p̄e tedio
neglexit parere iussiōibus sci existimās illu
sionibus se deludi. Deide scd̄o ⁊ tandē ṫtio
sibi appuit: ⁊ eadē sibi īperauit. qui ad se re-
diens ⁊ hostiuꝫ aptuꝫ ꝯspiciens de carcere
securus exijt: ⁊ īstar stuppe cōpedes mox cō
fregit. Ibat igiť die mediaꝰ p mediū custodū

ceterorũq3 omnium: ita vt ipse cunctos vi-dens a nemie videret. Qui veniẽs ad sancti marci tumulũ3 exoluit deuote debitũ gratiarum. ¶ Cũ totã apuliã sterilitas magna inuaderet: nec terrã illã bñdictionis pluuia irrigaret: reuelatũ est q; tali plaga percutitur eo q; ibi .s. marci festiuitas nõ colatur. Dũ igitur sctũm marcũ3 inuocarent et festũ3 eius festiue se celebraturos promitterent sterilitatem ab eis marcus depulit et supabundãtiã3 ministrauit: dãs ei salubre3 aere3 et pluuiã pgruentẽ.

¶ De sancto marcellino.

Arcellinus annis nouem et mensib⁹ q̃ttuor romanã ecclesiã rexit. Hic iussu diocletiani et maximiãi capitur et ad sacrificãdũ3 adducitur Cũ3 ãt nõ assentiret et ex hoc diuersorum tormentorũ3 genera sustinere deberet: metu passionis duo grana incensi in sarcificio posuit. Tunc magna adest ĩfideliũ3 leticia: s3 fideles ingens tristitia percussit. Uerũtamẽ in capite firmato fortiora mẽbra resurgũt: et minas pncipũ paruipẽdũt. Tũc fideles ad summũ pontifice3 pueniũt: et ipm plurimũ redarguũt. Quõ ille cernẽs in pcilio epoꝝ3 se supposuit iudicãdũ: Ad quẽ illi. Absit. vt summus pontifex ab aliquo iudicetur: s3 tu in te collige cãm tuã et pprio ore te diiudica. Ipse ãt iã penitens plurimũ ĩgemuit et seipm deposuit: s3 tñ eũ oĩs turba iteru3 reelegit. Quõ cesares audiẽtes iterum eũ capi fecerũt: et dũ nullaten⁹ sacrificare vellet: eũ decollari mãdauerũt. Et intantũ creuit furor gẽtilis vt infra mẽse3 .17. M. xpianorum pimerentur. Marcellinus ãt dũ decapitari deberet se xpiana sepultura ĩdignũ esse asseruit: et iõ oẽs q; se sepelire psumerent excõmunicauit. Quapp corp⁹ eius insepultũ3 .35. diebus remãsit. Post hoc btũs petrus aplũs marcello successori scĩ marcellini apparuit dicẽs. Frater marcelle q̃re nõ sepelis me. Cui ille. Nõne dudũ sepultus es domine. Cui aplũs. Me insepultũ reputo q̃3diu marcellinũ insepultũ videro. Cui ille. Nõne dñe nosti q; ille oẽs q; se sepelirẽt anathematizauit. Cui petrus. Nõne scriptũ3 est: q se humiliat exaltabitur. vñ hoc attendere debuisti. Uade igitur et ip3 ad pedes meos sepelias: q statĩ3 iuit et iussa laudabiliter cõpleuit.

¶ De nomine sancti Uitalis.

Italis quasi viuens talis q; q̃lis viuebat exterius in ope talis erat intus in corde. vel vitalis a vita. vel vitalis viuẽs alis .i. tuẽs se alis virtutũ. Ipse .n. fuit tanq̃3 vnũ de animalib⁹ dei que vidit Ezechiel hñs in se q̃ttuor alas s3 alã3 fidei qua volabat in celũ: alã3 amoris q̃ volabat in deũ: alã3 timoris q̃ volabat in infernũ. alã3 cognitionis q̃ volabat in seipm: eius passio i libello Geruasij et Portasij reperta fuisse putatur.

De sancto vitale

Italis miles psularis ex Ualeria vxore Geruasiũ et Portasiũ3 genuit. Hic cũ paulino iudice rauẽnã ingressus: cũ quẽdã ibidẽ xpianũ3 medicũ noĩe vrsicinũ post multa tormẽtoꝝ genera iussũ3 de colari videret: et ille medicus nimiũ expauisset: exclamauit ad eũ scũs Uitalis dicẽs. Noli frater vrsicine medice q alios curare psueuisti teipm eterna morte occidere: et q ad palmã3 p multas passiones venisti noli coronã amittere tibi a deo paratã. Quõ vrsicinus audiens confortatus est: et de pauore suo penitens martyrium libenter accepit. Sanctus autem vitalis eũ honorifice sepeliri fecit: et post hoc ad paulinũ dominum suu3 vltra venire contempsit. Ille vero nimium indignatus: tũ q; ad se venire noluit: tum q; vrsicinu3 sacrificare volentem retraxit: tum q; xpianũ se esse ostendit: iussit eum in eculeũ leuari: cui dixit Uitalis. Stultissimus es si me putas decipere qui alios sẽp studui liberare. Et ait Paulinus ministris. Ducite eũ ad palmã: et si sacrificare noluerit foueã pfundissimã donec pueneritis ad aquã ibidẽ facite: et ibi eũ viuũ et supinũ sepelite. Quõ et fecerũt: et beatu3 vitalem ibide3 viuu3 sepelierunt sub Nerone circa annu3 dñi .57. Sacerdos ãt idolorũ3 q hoc psiliũ3 dederat statĩ3 a demone arreptus p septe3 dies insaniẽs in illo loco exclamabat dicẽs. Incẽdis me .s. vitalis. Dic

autez ſeptima in flumẽ a demone ꝑcipitatuſ
miſerabiliť expirauit. Uxoꝛ ãt ſancti vitalis
cũ mediolanum rediret inuenit quoſdã ido-
lis immolantes q cũ eã hoꝛtarenť vt idolis
ĩmolata comederet: rñdit. xp̃iana ſũ nõ licet
mihi de veſtris ſacrificijs manducare. Quõ
illi audiẽtes tã dire eã vberauerunt. q ho-
mines ſui qui cuz ea erãt vſqꝫ mediolanum
eã ſemiuiuã deduxerunt: ꝛ infra triduum fe
liciter migrauit ad dominum

Irgo q̃dam fuit antiochie
cui⁹ hiſtoriã Ambꝛoſius ĩ
2°. libꝛo de v̓ginib⁹ recitat
in h̓ v̓ba. Antiochie nuꝑ
v̓go q̃daꝫ fuit fugitãs pu-
blici viſus oſtẽtationem.
Sꝫ quo magis viroꝝ vi-
tabat aſpectus eo incẽdebat ãpli⁹ oculos im
pudicos. Pulchꝛitudo. n. audita: nec viſa
pl's deſiderať duob⁹ ſtimulis cupiditatum
amoꝛis ꝛ cognitiõis. dũ ꝛ nihil occurrit qd̓
min⁹ placeat: ꝛ plus putať eẽ qd̓ placeat qd̓
nõ iudex oculus exploꝛat: ſꝫ aĩus amatoꝛ ex-
optat. Itaqꝫ ſcã v̓go ne diuti⁹ alerenť potiẽ
di ſpe cupiditatꝫ integritatẽ pudoꝛis ꝓfeſſa
ſic reſtrinxit ĩpꝛoboꝝ facies vt iã ñ amareť
ſꝫ ꝑdereť. Ecce ꝑſecutio. puella fugere ne-
ſcia: certare pauida: ne icideret in inſidiato
res pudoꝛis: aĩuꝫ ad v̓tutẽ pauit: tã religio-
ſa vt moꝛtẽ nõ timeret: tã pudica vt moꝛtez
expectaret. Uenit. n. corone dies maxia oĩ-
uꝫ expectatio. Producit puella duplex ꝓ-
feſſa certamẽ: ꝛ caſtitatꝫ ꝛ religiõis. Sꝫ vbi
viderũt ꝯſtantiã ꝓfeſſiõis: metuꝫ pudoꝛis:
ꝑatã ad cruciatus: erubeſcẽtez ad aſpectus
excogitare ceꝑunt queãdmodũ ſpe caſtitatꝫ
religionẽ tollerẽt vt cũ id abtuliſſent qd̓ erat
ampli⁹ ẽt id eriꝑent qd̓ dereliq̃rãt: aut ſacri
ficare v̓ginẽ aut lupanari ꝓſtitui iubẽt. Quõ
colũt deos ſuos q ſic vindicanť. aut queãd-
modũ ipi viuũt q ita iudicãt. Hec puella ñ
q̊ de religiõe ãbigeret: ſꝫ quo de pudoꝛe tre-
pidaret ipa ſecũ inqt. Quid h̓ agimus. Ho-
die aut martyr: aut v̓go. Altera nobis inui-
deť coꝛona. Sed nec v̓ginis nomẽ agnoſciť
vbi v̓ginitatꝫ auctoꝛ negať. Nã queãdmodũ
v̓go ſi meretricẽ colas queãdmodum v̓go ſi
adulteꝝ diligas: queãdmodũ virgo ſi ama
toꝛẽ petas: Tolerabilius ẽ mentẽ q̃ꝫ carnem

virginẽ habere. Utrunqꝫ bonum ſi liceat: ꝛ
ſi non liceat ſaltem non hoĩ caſte ſed deo ſi-
mus. Et raab meretrix fuiť: ſed poſtq̃ꝫ domi
no credidit ſalutem inuenit. Iudith vt ſe
adultero placeret oꝛnauit. quam tamen: qꝛ
hoc religione non amoꝛe faciebat nemo eaꝫ
adulteram iudicabat. Bene ſucceſſit exem
plum. Nam ſi illa que ſe cõmiſit religioni: ꝛ
pudorem ſeruauit ꝛ patriam: foꝛtaſſis ꝛ noſ
ſeruando religionem ſeruabimus etiam ca-
ſtitatem: q ſi iudith pudicitiam religioni ꝑ̃-
ferre voluiſſet perdita patria etiam pudi-
citiam perdidiſſet: itaqꝫ talibus infoꝛmata
exemplis ſimilis animo tenens verba do-
mini qbus ait. Quicunqꝫ ꝑdiderit aĩaꝫ ſuaꝫ
ꝓpter me inueniet eã. fleuit ꝛ tacuit. ne eaꝫ
vel loquentẽ adulter audiret: nec pudoꝛis
elegit iniuriaꝫ: ſꝫ xp̃i amoꝛe recuſauit. Eſti-
mate vtrꝫ adulterare potuit coꝛpoꝛe q̃ nec
voce adulterauit. Iã dudũ verecundaba
tur oĩo mea ꝛ q̃ſi adire geſtoꝝ feriẽ crimino
ſam atqꝫ explanare foꝛmidabat. Claudite
aures v̓gines dei. Duciť puella dei ad lu-
panar: ſed aperite aures v̓gines dei. Uirgo
ꝓſtitui põt: adulterari nõ põt. Ubicũqꝫ dei
virgo ẽ: tẽplũ dei ẽ: nec lupanaria ĩfamãt ca
ſtitatẽ: ſed caſtitatis ẽt loci abolet ĩfamiam.
Ingens petulãtium ꝯcurſus fit ad foꝛnicẽ.
Diſcite martyrũ miracula ſancte v̓gines.
Diſcite locoꝝ vocabula. Claudiť intus co
lũba: ſtrepũt accipitres foꝛis: certãt ſinguli
q ꝑdã pꝛimus ĩuadat. At illa manib⁹ ad ce-
lũ leuatꝫ: q̃ſi ad domũ oꝛonis veniſſet: ꝛ nõ
ad libidinis diuerſoꝛiũ. Xp̃e inqt domuiſti
virgini feros leões: potes domare ẽt hoĩuꝫ
feras mẽtes. Caldeis roꝛauit ignis: iudeis
ſeſe vnda ſuſpẽdit: miſericoꝛdia tua nõ na-
tura ſua. Suſãna ad ſuppliciũ genua flexit:
ꝛ de adulteris triũphauit: aruit dextra q̃ tẽ
pli tui dona violabat: nũc tẽplũ ipſũ attra-
ctatur tuũ: ne patiaris iceſtũ ſacrilegiĩ: qui
ñ paſſus es furtũ. Bñdicať ꝛ nũc nomẽ tuũ
vt q̃ ad adulteriũ veni virgo diſcedã. Uix
cõpleuerat oꝛonẽ: ꝛ ecce vir militꝫ ſpecie tri
bilis irrupit. Queãdmodũ virgo g̊ tremuit
cui ppl's tremẽs ceſſit: ſꝫ nõ illa immemoꝛ leo
nis: ꝛ Daniel inquit: ſupplicium Suſanne
ſpectaturus aduenerat: ꝛ quaꝫ populus dã
nauerat vnus abſoluit. Põt ꝛ ĩ h̓ lupi hitu

ouis latere. Habet ⁊ xp̄s milites suos q ēt le
giones hꝫ: aut fortasse ꝑcussor itrauit. ne ve
rearis aīa mea ⁊ tales solēt martyres facere
O v̄go fides tua te saluam fecit. cui miles.
Queso ne paucas soror frat̄ huc veni saluaē
aiaꝫ nō ꝑdere: sua me vt ip̄a serueris quasi
adult̄ igressus: si vis martyr egrediar: ve
stimēta mutemꝰ. Cōueniūt mihi tua. ⁊ mea
tibi: sed vtraqꝫ xp̄o. Tu a vestis me verꝫ mi
litē faciet: ⁊ mea te virginē. Bn̄ tu vestieris
ego meliꝰ exuar vt me ꝑsecutor agnscat. sume
hitū q abscondat mulierē: ⁊ trade que cōse
cret martyrē. iduere clamidē q̄ occultet mē
bra virginis: suet pudoreꝫ. Sume pileū qui
tegat crines: abscōdat ora solēt erubescere q
lupanar itrauerūt. Sane cuꝫ egressa fueris
ne respicias retro memor vxoris Loth: q̄ na
turā suā: qr impudicos: lꝫ castis ocul' asperit
amisit. nec v̄eare ne qd pereat sacrificio: ego
ꝓ te hostiā deo me r̄ddo. tu ꝓ me militē xp̄o
hn̄s bonā militiā castitat̄ q̄ stipēdiis militat
sēpiternis: loricā iusticie q̄ sp̄uali munimine
corpus idnat: scutuꝫ fidei quo vulnus repel
las: galeā salut̄. Ibi. n. ē p̄sidiū nr̄e salut̄ vbi
ē xp̄s qm̄ mulieris caput vir v̄ginū Christꝰ
Et int̄ hec v̄ba clamideꝫ exuit. suspectus tn̄
adhuc hitus ⁊ ꝑsecutoris ⁊ adulteri. v̄go cer
uicē: clamidē cepit miles offerr̄. Que pōpa
illa q̄ gr̄a: cū i lupanari de martyrio certarēt
Addāt̄ ꝑsone miles ⁊ v̄go. he dissimiles int̄
se natura: sꝫ dei miseratōe ꝯsil'es vt cōpleat̄
oraculū. Tunc lupi ⁊ agni sil' pascent̄. Ecce
agnus ⁊ lupus nō solū siml' pascūt̄: sꝫ ēt imo
lant̄. Quid plura? mutato hitu euolat puel
la de laq̄o iā nō suis alis: vtpote q̄ sp̄ualibꝰ
ferebatur: ⁊ qđ nulla vnq̄ꝫ viderunt secula.
Egredit̄ de lupanari virgo xp̄i. At illi q vi
debāt oculis ⁊ n̄ videbāt corde ceu raptores
ad agnā lupi fremere ad p̄dā: vnus q erat ī
modestior itroiuit: sed vt hausit ocl'is rei ge
stū qd h inqt ē? puella igressa ē vir vī. Ecce
nō fabulosū illđ. Ceruа ꝓ virgine: sꝫ qđ verꝫ
ē miles ex v̄gie. At ēt audierā ⁊ n̄ crediderā
q aq̄s xp̄s in vina ꝯuertit: iā mutare cepit ⁊
sexus. Recedamus hic dū adhuc qđ fuimꝰ
sumus. Ut qd ⁊ ip̄e mutatꝰ sū q aliud cerno
q̄ꝫ credo? Ad lupanar v̄ei: cerno vadimōiū:
⁊ tn̄ mutatꝰ egrediar? Pudicꝰ exibo q adult̄
strani iuditio rei: qr debebat̄ tāto corona vi

ctori. Dānatus est ꝓ v̄gine q cōp̄hensus ē ꝓ
v̄gie: ita de lupanari nō solū v̄gies sꝫ ēt mar
tyres exierūt. fert̄ puellā ad locuꝫ supplicii
cucurrisse: certasse ambos de nece. Cuꝫ ille
diceret. Ego sū iussus occidi te absoluit sn̄ia
qm̄ me timuit. at illa clamauit. Non ego te
vadē mort̄ elegi: sꝫ p̄esse pudoris optaui: si
pudor q̄rit̄: manet sexus. Si sanguis expo
scit̄: fideiussorē nō desidero vn̄ dissoluā hēo
in me lata est ista sn̄ia q̄ ꝓ me lata ē. Certe si
pecunie te fideiussorē dedissē ⁊ absente me
iudex tuū cēsū feneratori adiudicassꝫ eadeꝫ
me sn̄ia cōuinceres meo p̄rimonio soluer̄ tu
os nexus: si recusarē qs me idgnā morte cē
seret? q̄ꝫto maiore capit̄ hꝰ cēsura moriar in
nocēs ne moriar nocēs. Nihil mediū est ho
die: aut rea ero sanguis tui aut martyr mei.
Si cito rediꝫ qs me audeat excludere? Si
mortē feci: qs me audeat absoluere? Plus
legibus debeo rea si solū fuge mee: sed ēt ce
dis aliene. Sufficiūt mēbra mort̄ q̄ nō suffi
ciebant iniurie. Est in virgine vulneri lo
cus qui nō erat contumelie: Ego opprobri
um declinaui non martyrium. tibi cessi ve
ste nō professioneꝫ mutaui: qr si mihi p̄ripis
mortem nō redemisti me: sed circumuenisti
caue queso ne contendas: caue ne contradi
cere audeas: noli eripere beneficium qđ de
disti: dum mihi hanc sn̄iaꝫ negas illam resti
tuis superiorem: sententia enim sn̄ia supe
riore mutatur. Si posterior me nō tenet: su
perior tenet. Possumus vtriqꝫ satisfacere
sententie si me prius patiaris occidi. In te
habent aliam quam exerceāt penam: in vir
gine obnoxius pudorē. Itaqꝫ gloriosior eris
si videris de adultera martyrem fecisse: q̄ꝫ
de martyre adulteram: redidisse. Quid ex
pectaris? duo contenderūt: ⁊ ambo vicerūt:
nec diuisa est coronaꝫ sed addita. Ita sancti
martyres inuicem sibi beneficia conferen
tes altera principium martyrio dedit alter
effectum. At etiam philosophorū gymnasia
Damonem ⁊ Sithiam pithagoreos inco
las ferūt. Quorꝫ vnus cuꝫ esset morti adiu
dicatꝰ ꝯmēdādorꝫ suorꝫ tp̄s poposcit. Tyrā
nus aūt astutissimus cū repiri nō posse existi
maret: petiuit vt spōsorē daret q ꝓ se ferire
tur: si ip̄e morā faceret: quid de duobus pre
clarius nescio: vtrūqꝫ p̄clarꝫ alter vadē mor

tis invenit: alter se obtulit. Itaq; cũ reus morã supplicio faceret fideiussor sereno vultu mortẽ non recusauit. Cũ duceret̃ ad mortẽ amicꝰ reuersus est: ceruicem substituit: colla subiecit: Nunc admirat9 tyrãnus cariorem philosophis amicitiã q̃ꝫ vitã fuisse petiuit. vt ip̃e ab ip̃is quos dãnauerat: in amicitiaꝫ recipet̃. Tanta virtus ẽ amicitia: vt tyrãnũ inclinaret. Digna laude ſꝫ minora nr̃is. Nã illic ambo viri: hic ẽt vna virgo: q̃ p̃mo etiã sexuꝫ vinceret. Illi amici: isti incogniti: Illi tyranno vni se obtulerunt: Isti tyrãnis pluribus ac etiã crudelioribus: qd̃ ille pepercit isti occiderunt. Int̃ illos in vno obnexia necessitas: in his amborũ voluntas libera: Hi quoq; illis prudẽtiores. qd̃ illis studij sui finis amicitie gratia: istis corona martirij. Illi enĩ certauerũt hoibꝰ: isti dño: Hec Ambro.

De Nomine

Etrꝰ interp̃tat̃ agnoscens vel discalciãs: vel dr̃ petrus a petros qd̃ ẽ firmũ. Per h̃ intelligunt̃ tria p̃uilegia q̃ fuerũt in beato petro. Fuit.n. predicator egregius: ⁊ inde dr̃ agnoscens: qꝛ ⁊ ꝑfectã scripturaꝝ noticiaꝫ habuit ⁊ in p̃dicatione qd cuiq; cõueniret agnouit. 2°. fuit virgo purissimus: ⁊ inde dr̃ discalcians: qꝛ a pedibus suaꝝ affectionũ oẽm amorẽ mortuuꝫ discalciauit: ⁊ exiuit: ⁊ nõ solum corpore: ſꝫ etiã mẽte virgo esset. 3° fuit martir dñi gloriosus ⁊ inde fuit firmus: qꝛ martiriũ ꝓ defensione fidei ꝯstanter sustinuit.

De sancto Petro matyre

Etrus nouꝰ martyr de ordine p̃dicatoꝝ fidei pugil egregius de ciuitate veronensi extitit oriundus. Hic tanq; splendidũ lumen de fumo: liliũ cãdẽs de sentibꝰ. rubẽs rosa de spinis exorit̃: dũ de pentibus ꝑ errorẽ excecatis lucidu p̃dicator exurgit: ⁊ de sanctitat̃ mente corporeq; corrupt̃ virginale decus ꝓcedit: ac de spinis.i. eterno incendio deputatis inclitus martyr ascendit. Parẽtes nanq; suos ĩfideles ⁊ heretycos beatus Petrus h̃uit: a quoꝝ tñ errore se penitꝰ mũduꝫ seruauit. Cũ aũt adhuc septeꝫ eẽt ãnoꝝ ⁊ a scolis rediret: a patruo suo q hereſiꝫ sapiebat qdñã ĩ scolis didicerit interrogat̃. Qui rñdit se didicisse. Credo in deũ patrẽ oĩpotentẽ ⁊c. ⁊ ille. Noli dicer̃ creatorẽ celi ⁊ terre: cũ ip̃e visibiliũ creator nõ fuerit: ſꝫ diabolus oĩa ista q̃ vident̃ creauit. Ipse vero se potius velle dicere sicut legerat affirmabat ⁊ sicut scriptuꝫ erat se potius credere velle dicebat. Tũc ille ꝑ auctoritates h̃ ei ꝑsuadere vt poterat nitebat̃. Quas oẽs puer spiritu scõ repletꝰ sic ꝯ̃ eũ ꝯuertit: eũq; ꝓprio gladio interemit: vt ille q̃ diuerteret ñ hẽret. q ĩdigne ferẽs a puero se ꝯfusuꝫ frĩ totũ quod iter se gestũ fuerat retulit. ⁊ vt petrũ a scbolis remoueret modis oĩbus ꝑsuasit. Timeo .n. ait ne cũ petrus bñ fuerit eruditꝰ ad meretricẽ illã romanã ecclĩã se ꝯferat: ⁊ sic fidẽ nr̃am destruat ⁊ ꝯfũdat: q nesciẽs veꝝ dixit dũ petꝝ hereticoꝝ ꝑfidiam destructuꝝ esse tãq; alter Caiphas ꝓphetauit. Sꝫ qꝛ res a deo fiebat pr̃ frĩs monitis assensuꝫ ñ p̃buit. spãs q̃ ꝑ aliquẽ heresiarchã ad suã sectã trahi faceret cũ in grãmaticalibꝰ fuissꝫ eruditꝰ Vidẽs igit̃ puer scũs ñ esse tutũ cũ scorpionibꝰ hitare: mũduꝫ parẽtesq; despic ẽs: mũd9 ip̃e fratꝝ p̃dicatoꝝ ordinẽ ĩtrouit. In q̃ q dẽ ordine q̃ꝫ laudabilit̃ vixerit. Innocẽtius papa in sua ep̃la apit dicens. Cũ.n. b. petrꝰ a mũdi fallacijs in adolescẽtie annis ꝓuide decunassꝫ ad ordinẽ fratꝝ p̃dicatoꝝ se transtulit: in quo qdẽ ordine trigita fere annorũ spatio fultꝰ caterua ṽtutũ fide p̃ambula: spe astãte. comite charitate sic p̃ualuit ⁊ ꝑfecit circa defẽsionẽ ipsiꝰ fidei ꝓ qua totus ardebat q̃ ꝯtra illiꝰ diros hostes mẽte intrepida feruẽtiq; spiritu ꝯtinuũ certamẽ exercẽs: suuꝫ tñ agonẽ diurnũ victrici supante martyrio feliciter ꝯsũmauit: ⁊ sic petr9 firmus ĩ petra fidei petra demũ passionis allisus ad petrã xp̃m digne laureandus ascẽdit. Virginitatẽ quoq; mentꝭ ⁊ corpis semꝑ illibatã seruauit nec alicuiꝰ mortalis criminis vnq; sensit contagiuꝫ sicut suoꝝ confessoꝝ fideli testimonio est probatũ. Et qꝛ seruus delicate nutritus proteruit in dñm: carnẽ suã assidua cibi ⁊ potus ꝑcitate restrinxit. Ne ṽo per ocij desidiaꝫ hostis pateret insidijs in iustificatiõibus dñi exercebat̃ assidue vt q̃ circa licita

totaliter occupato locũ in ipso illicita nõ ha-
berent ⁊ a spũalibus neq̃tijs tut⁹ esset. No-
cturna q̃dẽ silentia hũane putata q̃eti post
dormitionẽ breuẽ currebãt i studijs lectõũ
⁊ somnij tp̃s vigilijs occupabat. Dies aũt i
p̄ẽdebat ꝯmodis aĩaꝝ vel sedulis iminendo
p̄dicatiõibus: vl' ꝯfessionũ audiẽtie ĩsistẽdo
aut hereticoꝝ dogma pestiferꝝ validis rõ-
nibus ꝯfutãdo: in q̃bus spãlis grẽ dono no-
scit claruisse. Deuotõe ĩsup gratus hũilita-
te leuis: obidiẽtia placid⁹: benignitate sua-
uis: pietate ꝯpatiẽs: patiẽtia ꝯstãs: charita-
te p̄stabilis: ⁊ in cũctis moꝝ maturitate ꝯpo
situs alios ꝑfusis virtutũ aromatib⁹ attra-
hebat. Feruẽs quoq; amator: fidei cultor: p̄-
cibus ꝓpugnator: ardẽs sic aĩo suo fidẽ ipres
serat sic se totũ in illi⁹ mãcipauerat obsequ;
ꝙ queq; ipsius opa ⁊ vba vtutẽ fidei redole
bãt. Poro hac quoq; mortẽ subire cupiẽs h
p̄ncipalit a dño attẽtius ⁊ crebris postulati
onibus supplicasse ꝓbat ꝙ nõ fineret eũ ex
hac luce migrare nisi sũpto ꝓ illo calice pas
siõis: nec fraudatus ẽ tãdẽ a desiderio suo.
Multis võ i vita sua miraculis claruit. Naz
cuz apud mediolanũ quẽdã epm hereticoꝝ
a fidelibus captũ btũs petrus examĩaret: ⁊
multi epi ⁊ religiosi ⁊ maxia ps citatis illuc
ꝯuenisset ⁊ dies tũ ex p̄dicatiõe: tũ ex exami-
natione in lõguz ꝓtracta fuiss; ⁊ maxius est⁹
cũctos affligeret dixit ille heresiarcha corã
oĩbus. O petre ꝑuerse: si tu es ita scũs sicut
hic stultus ppl's te ẽẽ affirmat. Cur euz estu
mori ꝑmittis ⁊ nõ rogas dñz vt nubẽ aliquã
ĩterponat vt nõ moriat h stultus ppl's tanto
estu. Ad quẽ petrus rñdit. Si vis ꝓmitte-
re te abnegaturꝝ heresiz tuã: ⁊ fidẽ catholicã
recepturꝝ rogabo dñz: ⁊ faciet qõ dixisti. tũc
fautores hereticoꝝ ꝯclamãtes heresiarche
dixerunt. Promitte promitte: Credebãt.n.
q' fieri nõ possz qõ beat⁹ petrus se facturꝝ co
rã oĩbus spopõdit ⁊ maxie cuz nulla vel mi-
nima nubecula in aere appareret: catholici
aũt sup ꝓmissione b i petri tristari ceꝑunt ti
mentes ne fides catholica ex h ꝯfesiõe pere
ret: cuz ꝗ hereticus se obligare nollet: beat⁹
petrus cuz magna fiducia dixit. Ad hoc ꝙ
verus deus visibiliuz ⁊ inuisibiliuz creator
mõstretur ⁊ ad consolationẽ fideliũ ⁊ ad cõ
fusionẽ hereticoꝝ rogo deuz vt aliqua nu-
becula ascẽdat ⁊ se inter solẽ ⁊ ppl'z interpo
nat. qõ mox p̄missio crucis signaclo fcm̃ fuit
ꝑ magnã horã in modũ papilionis ppl'm nu-
becula ꝓtegẽte. ¶ Cõtractus q̃dã noie aser
bus: cũ ꝑ q̃nq; ãnos mãsiss; ꝯtractus: ita vt
ꝑ terrã in sextario traheret mediolanuz ad
beatũ petꝝ ductus fuit: quẽ cũ beat⁹ petrus
signasset ꝯtinuo sanatus surrexit. Quedã ẽt
miracula q̃ per eũ dñs duz viueret fecit in-
nocẽtius in p̄dicta epl'a recitat dicẽs. Cu-
iusdã nobilis filiũ p̄ nimio ⁊ horribili totius
gutturis tumore nec loq̃ nec spirare valen-
tẽ leuat ad dñz manib⁹ ⁊ crucis in eo scõ si
gnaculo ilicoq; accipiẽte ipius cappã ⁊ infir
mo supponẽte eũ ilico sanauit. Idẽq; nobi-
lis vehemẽti postmodũ corpis tortõe graua
tus credẽs ⁊ metuẽs exinde sibi mortis immi
nere discrimẽ cappã ipsã quã ex tunc ꝯserua
uerat reuerẽter fecit afferri: q̃ suo apposita
pectori mox vermẽ quẽdaz duo hñtez capita
⁊ piloꝝ dẽsitate vilosuz euomuit plena libe
ratione secuta. Cuidã ẽt inueni muto ĩmisso
in os digito: sue lingue soluto ligamie bñfici
uz loq̃le ꝯcessit. Hec ⁊ alia plura dũ viueret
dignatus ẽ ꝑ eu z dñs opari. Verꝝ cũ pestis
heretica in lõbardie prouincia pullularet: ⁊
mltas iaz ciuitates ꝯtagione pestifera infe-
cisset. sũmus põtifex ad pestẽ diabolicã abo
lendã diuersos inq̃sitores de ordine predi-
catoꝝ in diuersis lõbardie ꝑtibus delega-
uit. Sz cuz apud mediolanũ heretici nõ so-
lũ mlti numero: sz ẽt magni secl'ari potentia:
acuti fraudulẽta eloq̃ntia: ⁊ pleni diabolica
scia residerẽt: sũmus põtifex sciens ⁊ intelli
gẽs btũz petrũ virꝝ esse magnanimũ: q ab ho
stiuz fortitudine potẽtia multitudie nõ paue
ret. Animaduertẽs quoq; eius ꝯstantez vir
tutẽ ꝑ quã aduersarioꝝ potẽtie nec i modi-
co cederet: cognoscens ẽt eius facundiaz ꝑ
quã facile hereticoꝝ fallacias detegeret: nõ
ignorãs insup ipz in diua plene sapia erudi-
tũ: ꝑ quã friuola hereticoꝝ argumẽta rõna-
biliter ꝯfutaret: ipz tã strenuũ fidei pugilẽ
⁊ tã indefessuz dñi bellatorez in mediolano
⁊ eius comitatu instituit: ⁊ inq̃sitorem suum
auctoritate ꝯcessa plenaria ordinauit. Ipse
igit iniunctũ sibi officiũ diligẽter exercens:
hereticos vbiq; ꝑquirebat nullã eis requiem
tribuẽs: sz miserabilr omnes ꝯfundẽs. ⁊ ꝯfu

tans potentē expellēs: sapientē ꝯuincēs: Ita vt nō possent resistere sapie ⁊ spūi q per euʒ loq̄bat᷑. Q̄ð audiētes heretici: ⁊ dolētes de ipsi᷒ morte cū suis fautorib᷒ tractare cepūt arbitrantes se posse pacifice viuere si eoꝛuʒ tā validus ꝑsecutoꝛ de medio tolleret᷑. Cuʒ igit᷑ p̄dicatoꝛ intrepidus mox martyr futurus: de cumis mediolanū ꝓ ingrendis hereticis ꝑgeret in ipso itinere palmaʒ martyrij assecutus ē: sicut Innocētius explicat in hec verba. Cū de ciuitate cumana vbi fratruʒ sui oꝛdinis ibi moꝛātiū p̄oꝛ erat madiolanū ꝑgeret ꝓ exequēda inq̄sitione ꝯ̄ hereticos sibi ab ap̄lica sede cōmissa: sicut in publica p̄dicatiōe p̄dixerat q̄dā de ipoꝝ hereticoꝛuʒ credentib᷒ p̄ce illoꝝ ductus. ⁊ p̄cio in eū salutaris ꝓpositi iter ꝓsequētez funestus si ijt in agnū vtiqꝫ lupus: fer᷒ in mitē: impi᷒ in piuʒ: furibund᷒ in māsuetū: in modestū effrenis pꝛophanus in scm̄ p̄sumit insultū: exercet conatū: moꝛtē intentat. Sacꝝ āt caput illius crudelit᷑ impetēs ⁊ diris in ipʒ impressis vulnerib᷒ sauciato sangnie iusti ense venerandū illū nō diuertentez ab hoste: sʒ exhibentē se ꝓtinus hostiā ⁊ cessoꝛis sustinētē in patiētia truces ictus, dimisit spiritu petente superna in ipo loco passionis occisum. Ipso quoqꝫ sacrilegio ꝑcussuras in xp̄i ministꝝ gēmas inculcāte. Ille nō q̄rula voce gemens vel murmurās sʒ sufferens oīa patient᷑ suuʒ dn̄o cōmendabat spūʒ dicens. In man᷒ tuas dn̄e ꝯmēdo spūm meū. Symbolū ēt cepit dīe fidei: cuius nec in h̄ articulo desijt eē̄ p̄coꝛ ꝓut ipe nefand᷒ q a fidelibus capt᷒ fuit ⁊ quōdā fr̄ dn̄icus q comes illius erat ⁊ ab ipo lictoꝛe ꝑcussus dieb᷒ aliquibus supuixit postea retulerūt: sʒ cū adhuc martyr dn̄i palpitraret: cultellū crudelis lictoꝛ arripuit ⁊ ꝑ latera eius trāsfixit. In ipa āt die sui martyrij ꝯfessoꝛ martyr ꝓpheta ⁊ doctoꝛ quodammodo esse pꝛomeruit. Cōfessoꝛ in eo ꝙ q̄dez xp̄i inter toꝛmēta ꝯstantissime ꝯfessus fuit. ⁊ in eo ꝙ ipa die ꝯfessiōe moꝛe solito fcā obtulit deo sacrificiū laudis. Martyr in eo ꝙ ꝓ defensiōe fidei sāguinez suū fudit. Propheta in eo ꝙ cū ipe tunc q̄rtanā pateret᷑: ⁊ socij dr̄ent ꝙ nō possʒ mediolanuʒ applicare ille rn̄dit. Si n̄ poterimus ad domū fratꝝ puenire apud scm̄ simplicianū poterimus hospitari q̄ð ⁊ fcm̄ est. Nā cū sacꝝ eius coꝛp᷒ deferret᷑ frēs ꝑꝑ nimiā ꝑp̄li freq̄ntiā nō potuerunt illud eadez die ad domū deducere: sʒ apud scm̄ simplicianū deposuerūt. ⁊ ibidez ea nocte ꝑmansit. Doctoꝛ in eo ꝙ ēt cū pateret᷑ fidez verā edocuit. dū simbolum fidei clara voce cecinit. Eius quoqꝫ passio veneranda dn̄ice passiōi sil̄is mlt̄ū fuisse vr̄. xp̄s. n. passus est ꝓ vitate quā p̄dicabat. Petr᷒ ꝓ vitate fidei quā d̄fendebat. xp̄s pass᷒ est ab īfideli populo iudeoꝝ. Petrus ab infideli turba hereticoꝛum. xp̄s in pascali tempoꝛe crucifigit᷑. petr᷒ eodez tp̄e martiriū patit᷑. xp̄s cum pateret᷑ in ma. t. do. cō. spi. m. dicebat. petr᷒ cū occideret᷑ v̄ba eadez clamitabat. xp̄s ꝓ. 30. denarijs traditus fuit vt crucifigeretur petrus ꝓ. 40. libꝛis papien. fuit venditus vt īterficeret᷑. xp̄s ꝑ passiōez suā ad fidē ml̄tos adduxit petrus ꝑ martiriū ml̄tos hereticos ꝯuertit: q̄uis. n. egregius doctoꝛ ⁊ fidei pugil hereticoꝝ dogma pestiferꝝ in vita sua plurimū eradicauerit: post moꝛtez suam eius merit̄ ⁊ coꝛruscātibus miracul̄ fuit aðo extirpatū: vt q̄ꝫpl̄imi erroꝛez suuʒ reliq̄rēt. ⁊ ad gremiū scē ecl̄ie ꝯuolarēt ita ut ciuitas mediolanen. ⁊ comitatus eiusdez vbi tot hereticoꝝ ꝯuenticl̄a residebant adeo purgata est vt alijs expl̄sis: ⁊ alijs ad fidez ꝯuersis nullus ibidem aliq̄tenus auderet comparere.

Plures de eis etiā maximi ⁊ famosi p̄dicatoꝝ oꝛdinez sūt ingressi: q vsqꝫ nunc cūctos hereticos ⁊ fautoꝛes feruoꝛe mirabili persequunt᷑. sic nr̄ sāsō pl̄es philisteos īterfec̄ moriens q̄ꝫ occiderat viuēs. sic granuʒ frumēti cadēs ī t̄rā: ⁊ īfideliuʒ manibus cōpꝛessuʒ ⁊ moꝛtuuʒ vberez ꝯsurgit in spicā. Sic botrus in toꝛculari calcatus liq̄ris redundat ī copiā: sic aromata pilo ꝯcussa odoꝛez plenius circunfundunt sic granuʒ sinapis ꝯtrituʒ v̄tutez suā multipl̄r demōstrauit. Post sci viri gl̄iosuʒ triumphuʒ mult̄ euʒ dn̄s miraculis illustrauit: q̄ꝝ q̄dā summus pōtifex r̄fert dicens. Post moꝛtez ipius lāpades ad sepulchꝝ eius d̄pēdentes pl̄ies ꝑ seipas absʒ oī humano studio ⁊ ministerio diuinitat̄ sūt accense: q: ꝯueniens nimis erat vt q igne ⁊ lumie fidei excellent᷑ claruerat singl̄are d̄ ipo ignis ac lūis miracl̄m appareret. Quidā āt cuʒ vesceret᷑ cuʒ alijs ⁊ eius scitatez ⁊ miracl̄a de p̄uaret: sumpto q̄dā obtestatiōis moꝛselo: ꝙ

enim nō possꝫ: si circa hoc delinq̄ret: trāsglu
tire: sensit mox ipm sic gutturi inherētē vt i
ducere vel educeret nō valeret: q̄re ilico pēi
tens ⁊ iā vlt⁹ mutato colore q̄si sentiens vi
cinū mortis euētū scō intra se voto ꝙ liguā de
cetero ad tl'ia nō laxarꝫ fuit ꝓtinus illo euōi
to liberatus. ¶ Hidropica q̄dā ad locū paf
sionis ipsius auxilio viri ꝑueniens fusa ibi
oṙe sanitatem itegrā mox recepit. ¶ Obses
sas a demonibus lōgo tpe mulieris martyr
ipe deiectis illis cū multo sanguis vomitu de
corpibus liberauit: febres: expulit: lāguores
curauit: plurimos ⁊ diuersos. ¶ Cuidā si-
nistre manus digitū ex morbo fistule pluri-
moꝝ foraminū ꝯcauitate defossum mira soli
datione sanauit. ¶ Quidā insuꝑ puer ex ca
su grauissimo sic oppressus vt motu ⁊ sensu
penitus destitutus tāq̄ꝫ mortuus ꝯfleretur:
mox: apposita de terra suo pectori: sacro ei⁹
martyris cruore ꝯtacta icolumis resurrexit
¶ Quedā ēt cuius carnē cācer edax sedula
corrosiōe vorarat linita h⁹ terra vulnerib⁹
est curata. ¶ Alij ēt diuersis infirmitatibus
g sepulchꝝ eius in vehiculis ⁊ alijs susten
taculis adierūt et inde postmodū plena inco
lūitate recepta sin̄ aliquib⁹ subsidijs rediere
¶ Cū āt summus pontifex Innocētius 4⁹
btm̄ petrum scōꝝ martyrūꝫ cathologo ascri
psissꝫ frēs apō mediolanū ad caplꝫ venerūt
volētes āt eius corp⁹ ad altiorē locū trāsfer
re cū plusq̄ꝫ ꝑ ānū sb terra iacuissꝫ: ita itegꝝ
īuenerūt vt nullius exalatiōe fetoris reꝑtū
est ac si eadē die fuisset sepultū. frēs igit suꝑ
magnū pulpitū iux plateam corpus eius cū
magna reuerentia deduxerūt ⁊ ibidē sic sa-
nū ⁊ itegrū corā oi pplo est ostēsū ⁊ ab eo sim
pliciter inuocatū. ¶ Preter miracula sup̄
dicta in lr̄is summi pontificis posita plura
alia st cōꝑta. Nā suꝑ locū passiōis eius sepe
luminaria de celo descēdētia ⁊ ad celū ascē
dentia pl'es religiosi: alijq̄ꝫ q̄ꝫpl'es visibl'r
ꝯspexerūt. Int̄ q̄ lūinaria duos frēs in hitu
ꝑ̄dicatoꝝ se vidisse testati st. Quidā iuuēis
noīe Gōfredus de ciuitate cumana: dū de
pāno tunice sci petri hēret: ⁊ qdā hereticus
eidē ðridēdo diceret: vt si sactū eēt crederꝫ
in ignē pānū ipꝫ ꝓijceret: ⁊ si ꝯburi nō ꝯtige
ret absq̄ꝫ dubio scūs eēt: ⁊ ipe sue fidei adhe
reret: moxq̄ꝫ suꝑ carbones accensos pānum

sci petri ꝓiectū: sꝫ ab ipo igne altius resiliuit.
Deide ꝑ se suꝑ ipos carbones rediēs ipsos
ardentes penitus extīxit: tūc incredulus il
le dixit. Sic ꝑ oīa pānus tunice mee faciet.
Positū est igr̄ suꝑ albatos carbones ex vna
ꝑte pānus heretici: ⁊ ex alia ꝑte pānus sci pe
tri. Pānus āt heretici mox vt ignis calorēꝫ
sēsit penitus est cōbust⁹. Pānus vō .s. petri ī
igne ꝑ̄ualuit ⁊ ignē ipꝫ extīxit: ita ꝙ nec pil⁹
aliqs de eo ꝯbustus fuit. Qd̄ videns hereti
cus ad viā veritatis rediit: ⁊ miraculū oībus pu
blicauit. Apō Florētiā iuuenis qdaꝫ hereti
ca ꝑ̄uitate corruptus cū in ecclesia fratꝝ de
florentia cū qbusdā alijs iuuenibus āte quā
dā tabulā vbi est depictū martyriū sci petri
staret videns lictorē cū ꝑcutientē euagiato
gladio ipse dixit. Utinā ego ibi hē fuissē: q̄
validius ꝑcussissem. Quo dicto statī mutus
effectus est. Cūq̄ꝫ socij regrerent qd hēret:
⁊ ipe nihil eis rn̄dere posset: cū domū redu
xerūt. Sꝫ cū i via eccl'iā q̄ndā sci michaelis
vidisset elapsus de manibus socioꝝ ecclesi
am intrauit: ⁊ flectēs genua corde scīn petꝝ
rogauit: vt sibi ꝑceret: voto quo potuit se ob
ligans ꝙ si liberaret̄ pctā sua ꝯfiteret̄ ⁊ oēꝫ
heresiꝫ abnegaret. Tūc subito loq̄lā recuꝑa
uit ⁊ veniens ad domū fratꝝ abiurata here
si pctā sua ꝯfessus est: data licentia ꝯfessori
ꝙ h̄ in populo ꝑ̄dicaret. Ipe q̄q̄ꝫ in publica
fratꝝ ꝑ̄dicatōe surgens corā oi multitudine
hec ꝯfessus est. ¶ Nauis q̄dā dū in medio
maris pene naufragiū peteret̄ sceua fluctuū
inundatōe q̄ssata: oēsq̄ꝫ caliginose noctis tene
bris tenerent̄ vniuersi naute diuersoꝝ scō-
rum suffragia postulabāt. Sꝫ cū nullū sue li
beratōis videret indiciū seq̄ꝫ ꝑiclitari pluri
mum formidarent: qdam de eis natiōe ianu
ensis facto silentio sic eos alloqtur. Uiri fra
tres nūqd non audistis q̄liter quidā fr̄ de or
dine ꝑ̄dicatoꝝ nomine Petrus nuꝑ ob de-
fensionē fidei catholice sit ab hereticis inter
fectus: multaq̄ꝫ ꝑ eū dn̄s signa ondit: Nunc
igit̄ deuote imploremus eius patrocinium:
q̄ spero ꝙ nequaq̄ꝫ a nostra postulatiōe frau
dabimur: Assentiunt vniuersi beatū petruꝫ
in sui auxilium deuotis precibus inuocātes.
Illis sic orātibus mox anthēna nauis ī quā
velum appenditur cereis accensis tota ple
na conspicitur: ita ꝙ ois obscuritas illoꝝ ce

reoꝝ mirabili fulgoꝛe iungatᷣ noxqꝫ illa cali
ginosa in diẽ clarissimũ cõmutatur. Respici
entesqꝫ viderũt quẽdaꝫ cuꝫ hitu fratꝝ p̄di
catoꝝ sup velũ stantem de quo nulli dubiũ
fuit quin .b. petrus extiterit. Sati igr̃ mare
quieuit: ⁊ tranquilitas magna fuit. Cũ igitᷣ
p̄dicti naute ianuã icolumes venissẽt ad do
mũ fratꝝ p̄dicatoꝝ venerunt: ⁊ deo ⁊ .b. pe
tro grãs referentes eisdẽ fr̃ibus totius mira
culi seriem narrauerunt. ❡ Mulier q̃dã in
flandria cũ iã tres filios mortuos pepissꝫ: ⁊
ex hoc a viro odio hẽretur rogauit scm̃ petrũ
vt sibi in auxiliũ fieret. Cũ g̊ q̃rtum filiuꝫ pe
pissꝫ sibi mortuus est reptus quẽ mr̃ accipi-
ens ad rogandum scm̃ petrum totã se cõtu
lit. eũ vt suum filium reuiuiscere faceret pre
cibus deuotis exorans. Uix orõnẽ cõpleue-
rat ⁊ ecce qui erat mortuus apparuit viuꝰ
Cũ igitᷣ ad baptismum portatus fuisset: ⁊ vt
Joannes vocaretᷣ diffinituꝫ esset: sacerdos
cũ eius nomẽ dicere debuit nesciens dixit.
Petrus. Unᷣ illõ nomẽ ex deuotione sci pe-
tri postmodũ sp retinuit. ❡ Jn ꝓuicia theu
tonie apõ tratectũ mulieres q̃dam vidẽtes
ad eccle siam fratꝝ predicatorum in honore
sancti petri martyris magnum cõcursum fie
ri ꝑploꝝ dum ipe in platea ꝯsisterent ⁊ fila-
rent astantibus sic dicebant. Ecce isti p̄di-
catores oẽꝫ modũ lucrandi nouerũt. Nã vt
magnaꝫ possent pecuniam cumulare ⁊ lata
edificare palatia vnuꝫ nouũ martyreꝫ inue
nerunt. Dũ hec ⁊ silia dicerent. ecce subito
filum totum sanguine cruentatᷣ ⁊ digiti qui
bus filum torq̃batᷣ sanguine mox replẽtur:
qd̃ ille videntes ⁊ admirantes digitos dili
gẽtiꝰ exterserũt: ne forte in eis accidissꝫ ali
qua incisura Sꝫ cuꝫ digitos oĩno sanos ac
illesos cõspicerent ⁊ filũ sic sanguinolentuꝫ
viderent trementes ac penitentes dicere
ceperunt. Uere qꝛ p̄ciosi martyris sanguinẽ
detraximꝰ nobis hĩ sãguis miraculũ tã stupẽ
dũ euenit. Currẽtes igr̃ ad domũ fratꝝ p̄ori
cia exposuerunt ac filum sanguine cruenta-
tũ eidẽꝫ p̄ntauerũt prioꝛ ãt ad mltoꝝ istãtiã
solemnẽ vocauit p̄dicationem: ⁊ quicquid
predictis mulieribus acciderat corã oĩbus
retulit: ⁊ filuꝫ ipm̃ sic cruentatum oĩbus oñ-
dit. Uex quidã magr̃ artĩ grãmatice ĩ eadẽ
p̄dicatiõe ꝯsistens factum ipꝫ cepit plimum
deridere: ⁊ astantibus dicere. Uidete mõ q̃
liter isti fratres simpliciũ corda decipiunt.
nam cũ aliquibus mulierculꝭ de suis familiari
bus ꝯduxerũt vt filiũ ipꝫ in aliq̃ sanguine ti
gerent: ⁊ sic miraculose accidisse narrarent.
Dũ hĩ ille diceret ꝓtinus vltiõis diuine pla-
gã excepit: ⁊ ipꝫ validissimaꝝ febriuꝫ estus
mltĩ aspicientibꝰ sic vexant vt a p̄dicatiõe
illa inter manus amicoꝝ in ꝓpaꝫ domũ de
ferretᷣ. Sꝫ cũ vehementᷣ febris excresceret
⁊ ille mortẽ vicinã timeret p̄dictũ p̄orẽ ac-
cersiri fec̃: ⁊ reatũ suũ ꝯfitens deo ⁊ .b. petro
corã dicto p̄ore votũ vouit: q̄ si eius meritĩ
sanitatẽ reciperet: eũ semp in spãli deuotiõe
hẽret: ⁊ de cetero linguã ad talia nõ laxaret.
Mira res mox vt p̄dictũ votuꝫ ꝓtulit: sani-
tatẽ integrã recepit. Quadã ẽt vice cũ supi
oꝛ p̄dicti loci quosdã lapides pulcherimos
⁊ magnos in q̃dam naui duceret. nauis ipa
ex iprouiso cuidã littori sic ihesit: vt nullate
nus possꝫ moueri. Descendentes v̊o naute
oẽs vnanimitᷣ ipaꝫ ipellebãt: sꝫ neq̃q̃ꝫ moue
re poterant. Cũ g̊ nauẽ se amisisse putarent:
p̄dictus supioꝛ oibus alijs licentiatĩ manuꝫ
ad naui apposuit: ⁊ leuitᷣ ipam ĩpellẽs dixit.
Jn noĩe sci petri martyris in cuius honoreꝫ
lapides istos deferimus valde. Statiqꝫ na
uis velocissime se mouit: ⁊ de littore sana re
cessit ꝯ quã naute ascendẽtes oẽs sani ⁊ hila
res ad ꝓpria remearũt. Jn ꝓuincia francie
ciuitate senonis puella q̃dã cũ in aquã rap-
ti transeuntem cecidissꝫ: ⁊ per magnum spa
ciũ tp̄is stetissꝫ tãdẽ de flumĩe mortua est ex
cta: mortis cuius erãt quattuoꝛ argumẽta. s.
magnũ spacium tp̄is: rigiditas corpis ⁊ fri
giditas: ⁊ nigredo. Delata est g̊ a quibusdã
ad ecclesiaꝫ fr̃ꝝ qui cũ eã sancto petro vouisͭ
sent ꝯtinuo vite reddita est ⁊ sanitati. ❡ Fratᷣ
Joannes polonus cũ apud bonõiã quartana
laboraret: ⁊ in festo sancti Petri martyris
ꝑmonẽ ad clerũ facere deberet accessionem
eadẽ nocte iuxta cursũ naturalẽ expectans
timere valde cepit ne iniuncto sibi sermone
deficeret. Ad sancti igitur Petri cõuersus
suffragia ad altare ipsius cuꝫ deuotione ac
cessit: orans vt eius meritis iuuaretur cuiꝰ
debebat gloria predicare. Sicqꝫ factum est
q̄ illa nocte febris penitꝰ cessauit: ⁊ postea
nunq̃ꝫ eum inuasit. ❡ Matrona q̃daꝫ noĩe

gilpoda vxor Jacobi de vallē sasina cū.14.
annos ab īmundis spiritib⁹ fuiss3 obsessa: ve
nit ad quēdā sacerdotē dicēs. Ego su3 dmo
niaca ⁊ spūs malignus me vexat. mox āt sa
cerdos territus fugiēs sacristiā intrauit ⁊ li
brū quēdā in quo erant ꝯiurationes dmonū
⁊ stolā latent sub capa deferēs cū bona socie
tate ad mulierē rediit: quē mox vt demō v
dit ait: Latro pessime quo iuisti? Quid ē qd
sb capa occulte portasti? cū aūt sacerdos ad
iurationes suas faceret: ⁊ nihil curationis af-
ferret: venit illa ad btū3 petrū dū adhuc vi
ueret ab eo postulās adiuuari. Cui ille pro-
phetica voce rn̄dit. Confide filia nec dspe-
res: q² ⁊ si qd postulas ꝑficere ad pn̄s nō va
leo. tn̄ veniet tps ꝙ id qd a me petis plena-
rie obtinebis qd ⁊ fcm̄ est: nā post passione3
eius cū ad sepulchrū ꝑdicta mulier accessis
set: ab illa infestatione demonū fuit penitus
liberata. ¶ Mulier q̄dam Eufemia de lo
co corciago mediolanensis diocesis septem
ānis a demonibus est vexata: s3 cū ad sepul
chru3 sci petri ducta fuisset ceperunt demo
nes eā amplius agitare: ⁊ ꝑ os eius ꝯcti au-
dictib⁹ clamare. Mariola: mariola. Petrie
petrie. Tūc demōes exeūtes eā q̄si mortuā
dimiserūt. S3 modicū post plene sanata sur
rexit. Asserebat āt ꝙ dieb⁹ dn̄icis ⁊ festiuis
⁊ marie qn̄ missa celebrabat eā demōes āpli
us molestabant. ¶ Quedā mulier noīe vbo
na de berēgo ꝑ septē annos a demonib⁹ agi
tata: cū ad sepulchꝝ sancti petri iuiss3 addu
cta: vix a multis viris detineri poterat. In
ter quos erat quidā credēs hereticoꝝ noīe
Corradus de ladriano q illuc aduenerat vt
sancti petri miracula derideret: q cū ꝑdictā
mulierē cū ceteris dtineret: demōes eidē ꝑ
mulierē dixerūt. Cur tenes nos? nōne nr̄ es
nōne te ad talē locū portauim⁹: ⁊ ibi tale ho
micidiū ꝑpetrasti? nōne te ad talē ⁊ talē lo-
cū duxim⁹: ⁊ ibi tale ⁊ tale flagitiu3 ꝯmisisti
Cūq3 multa peccata sibi dicerent: q̄ nullus
alius: nisi ipse solus sciebat: vehemēter ex-
pauit. Mox āt demones collū ⁊ pectus mu
lieris excoriātes ⁊ inde exeuntes semiuiuā
ipa3 dimiserūt. que etiā post modicū penit⁹
sanata surrexit. Predictus āt corradus he-
reticus hoc videns ⁊ stupens ad fidē catho
licā est cōuersus. ¶ Sanctimonialis q̄dam
erat in alemania in claustro oetembach or-
dinis sci Sixti ꝯstantiensis diocesis: que ꝑ
annū ⁊ amplius grauē guttā in genu ꝑpessa
est: ita ꝙ nullo remedio poterat libari. Nec
q² sepulchrū sci petri corporalit visitare nō
poterat vtpote q̄ erat sb obedientia ꝯstituta
⁊ q² infirmitate grauissima vrgebat: cogita
uit saltē ꝑdictū sepulchrū mētali gressu adir
ac deuotione sedula visitare. Dicens vō ꝙ
in.14. dietis de loco illo mediolanū poss3 ad
iri quotidie ꝓ q̄libet dieta centū pat̄ noster
ad honorē sci petri dicere cepit. Mox ī mo
du cū istas mētales dietas taliter cepit fa-
cere successiue semꝑ ⁊ paulati cepit se meli⁹
hr̄e: At vbi vltimā dietā ꝑfecit: ⁊ ad tūbā mē
tali gressu ꝑuenit flexis genibus ac si pn̄tia-
liter corā tūba astaret: psalteriu3 cū deuotio
ne maxima totū legit: quo expleto ab illa in
firmitate adeo liberatā se sensit: vt iā inde
modicū qd sentiret. Rediens vō eo modo q̊
iuerat ante q̄3 oēs dietas expleuiss3 penit⁹
est sanata. Vir quidam de cōapitio de vila
ma3ati noīe Rufinus grauē valde īfirmita
tem īcurrit. Nam vena in īferioribus ꝑtib⁹
anterius sine cessatiōe sanguinē emittebat:
ita ꝙ a nullo medicoꝝ aliqd sibi remedium
adhiberi poterat. Cū g̊ sanguis per sex dies
⁊ noctes continue effluxiss3: ille beatū petrū
deuote in sui auxiliū inuocauit: q ta3 subito
sanatus est: vt inter effusa3 orōnē ⁊ receptā
liberationē nullū pene fuerit īteruallū. Cu3
autē sopori se dedisset: vidit quēdā frē3 ī ha
bitu ordis predicatoꝝ grossu3 facie atq3 bru
nū: quē sociū beati petri martyris existimat:
sicut vere ⁊ talis forme extiterat: q cū expāsi
one palmas plenas sanguine cū quodam su
aui vnguento eidē offerebat dicens. San-
guis adhuc recens est. Veni igit̄ ad recētē
sanguinem sancti petri: qui euigilans sepul-
chrum sci petri statuit visitare. ¶ Cū in ra
mis palmaꝝ cū adhuc viuer3 mediolani ꝑ-
dicaret: ⁊ ibi vtriusq3 sex⁹ esset maxia multi
tudo dixit publice alta voce: Scio ꝑ certo
ꝙ heretici tractant mortem meam: ita ꝙ ꝑ
morte mea ia3 pecunia deposita est: sed faci
ant qcquid possunt. q² magis ꝑsequar eos
mortuus q̄3 nunc viuus qd verꝝ fuisse mani
festum est. ¶ Apd florentiā in monasterio
de ripulis: sanctimonialis quedā in orē po-

sita ea die qua beatus petrus mortē sustinu
it: vidit beatā virginem in excelso throno ī
gloria residere: ⁊ duos frēs de ordine p̄dica
toꝝ in celū ascendere: ⁊ hincide iuxta eā col
locatos esse. Et cū ingreret qui nam essent:
audiuit vocē dicentem sibi: Hic ē frater pe
trus qui in ꝯspectu domini tanq̄ʒ fumus aro
matū gloriosus ascēdit. Repertūq̄ʒ ꝑ certo
est ꝙ eadē die mortē subijt: q̄ dicta sanctimo-
nialis visionem vidit vn̄ cū graui ⁊ lōga in
firmitate laboraret: ad rogandū beatū petrū
tota deuotiōe se contulit: ⁊ sanitatē integraʒ
mox recepit. ¶ Quedaʒ comitisse de castro
marimo hiporigiensis diocesis: cō in beatū
Petrum specialeʒ deuotionem haberēt: ⁊
eius vigiliam ieiunarent. cuʒ ad suaʒ eccle
siam vt audirent vesperas accessissent: vna
carum quādam candelam in honoreʒ beati
petri martyris: ante quoddā altare beati pe
tri apostoli posuit comburendam. Que cuʒ
domuʒ redijssent sacerdos auaritia ductus
in ipsam candelam sufflans eam extinxit: sʒ
mox lumen redijt: ⁊ denuo ipsam accendit.
Secundo ⁊ tertio eam extinguere voluit: sʒ
lumē vt prius redijt. Unde tedio affectus
chorum intrauit: ⁊ ante maius altare aliā cā
delam inuenit: quam clericus in honorem
beati Petri posuerat: qui eius vigiliam ie
iunabat: quam sacerdos bis extinguere vo
luit: sed nequiuit. Quod vidēs clericus ira
tus dixit. Diabole apertum miraculum nō
videtis ꝙ sanctus Petrus non vult vt su-
am extinguatis candelam: Territi igitur ⁊
stupētes sacerdos ⁊ clericus ad castrū ascē
derunt: ⁊ predictum miraculū oībus narra
uerūt. ¶ Uir quidaʒ nomine Raba de me
da cū vsq̄ʒ ad vestes oīa ī ludo ꝑdidisset: do
mū ī sero rediēs cū lucerna accēsa lectū suū
adijt: ⁊ vidēs se tā viles pānos hr̄e: ⁊ se tot
amisisse ꝯsiderās p̄ nimia desꝑatione cepit
demones inuocare: ac se eisdem ore nefario
commendare. Statiq̄ʒ tres demones affū-
erunt: qui lucernā accensam in solario proij
ciētes eū ꝑ collū arripuerūt tā fortit ipʒ stri
gētes: vt nullatenus loq posset. Quē cū plu
rimū agitarēt: q erāt ī domo inferiori ad euʒ
accedentes dixerunt. Quid ē qd̄ agis ora
ba: quib⁹ demōes rn̄derūt. Ite in pace ve-
stra ⁊ lectos vestros ītrate. Illi autē p̄dicti
viri vocē eē credētes ꝓtinus redierūt. Il
lis vo recedētibus cepit multo fortius a de
monibus agitari. Qd̄ illi cognoscētes sacer
dotē ꝓtinus aduocarūt. Qui cū ꝑ btm̄ pe-
trū demones adiurasset: duo ꝓtinus exierūt
Sequēti aūt die ad sepulchꝝ sci Petri ad-
ductus ē. Ad quē frater Guielmus vercel
lēsis accedēs cepit demonē icrepare. Qui
eū quē nunq̄ʒ viderat ex noīe vocās ait. fra
ter Guilhelme ꝓpter te nunq̄ʒ exibo: quia
hic nr̄ est: ⁊ opa nr̄a fecit: quē cū interrogas-
set quo noīe vocaret̄. Uocor ait balcephas
Cū aūt ꝑ beatū petrū adiuratus fuisset: ip̄m
in trā ꝓijciēs mox exiuit: ipse aūt ꝑfecte sa-
nus remāsit: ⁊ penitētiā salutarem accepit.
¶ Cū quidā hereticus accerrimus dispu-
tator ⁊ eloquētie singularis cū btō petro cuʒ
adhuc viueret disputaret ⁊ errores suos sb
tiliter ⁊ acute ꝓposuisset in mediū: ac bea-
tū petrū vt rn̄deret ad ꝓposita īportunus ꝑ
urgeret: ille dilationē petēs oratoriū qd̄daʒ
quod ꝓpe erat intrauit cuʒ lachrymis orās
deuʒ vt cām fidei sue desēderet: ⁊ loquaceʒ
tumidū: aut ad fidei veritatē reduceret: aut
lingue p̄uatione ꝓuniret: ne per eaʒ decete-
ro contra fidei veritateʒ tumeret: Rediēsq̄ʒ
ad hereticuʒ coram omnibus palā dixit: vt
suas iteruʒ ꝓponeret rationes: qui ita peni
tus factus est mutus vt nec vnuʒ solū ver-
buʒ aliquatēus ꝓferre valeret. Unde here
tici confusi recesserunt ⁊ catholici deo gra-
tias retulerunt. ¶ Uir qdaʒ nomine Opi-
pbo credens hereticoruʒ cuʒ occasione cuius
dam heretice consanguinee sue ad ecclesiaʒ
fratrum venisset: ⁊ tūbam sancti Petri per
gens ibi duos denarios conspexisset: ipsos
denarios accipiens dixit. Bonum est vt bi
bamus istos statimq̄ʒ totus cepit tremere:
nec de loco codeʒ aliquatenus potuit se mo
uere. Qui territus predictos denarios in lo
co suo mox restituit. ⁊ sic inde abscessit. Ui-
dēs āt beati Petri virtutē heresiʒ deseruit:
⁊ ad fideʒ catholicam se ꝯuertit. ¶ Scho-
laris qdaʒ cuʒ de magolana ad mōtem pes
sulanū rediret ex quodā saltu adeo est rupt⁹
ī iguie: vt dolor̄ nimio vexaret̄: ⁊ icede r̄ n̄ va
leret. h aliqn̄ audiēs ꝑdicar̄ ꝙ q̄dā mlier frā
sāguie bti petri respsā sr cācri corrosionē po-
nēs fuerat liberata dixit. dn̄e te ⁊ iō, terra il

ta non habeo: sed qui illi terre meritis beati petri tanta dedisti virtutē potes ⁊ isti dare. Accipiēs igitur de terra cū signo crucis ⁊ inuocatiōe martiris: loco suprapofuit: ⁊ statim curatus fuit. ¶ Anno domini. 1259. in ciuitate compostellana: fuit quidaʒ vir nomine Benedictꝰ: qui tibias inflatas habebat in modum vtrium: ventreʒ tumentē instar pregnantis: faciē pre nimio tumore horribilem: totumqꝫ corpus inflatum ita vt mōstrum aliqđ videretur. Hic cum a quadam matrona: vir super bacculum se sustentans elemosinā peteret: illa respondit: magis fossa q̄ʒ aliquo cibo indiges. Sʒ meo ꝯsilio acquiesce: ⁊ ad domum fratruʒ predicatorum pergens ⁊ peccata tua ꝯfitens beati petri patrocinia inuocato. Ille autem cuʒ mane ad domum fratrum venisset. ⁊ ostium ecclesie clausum esset: secus portam se posuit: ⁊ dormiuit. Et ecce quidam reuerendus in habitu predicatorum eidem apparuit: ⁊ cappaʒ ſpm cooperiens eum in ecclesiam introduxit. Ille autem euigilans ⁊ intus in ecclesia se esse repperit: ⁊ perfecte sanatum inuenit Qđ multis admirantibus intulit stuporeʒ: cum viderent hominem pene mortuū tā subito a graui infirmitate fuisse liberatum.

¶ Hoc de sancto fabiano pleriqꝫ n̄ hn̄t.

Anctus fabians rexit romanā ecclīam ānis multꝪ. ⁊ tādeʒ ē tpibus decij passus. Iste dum eligeret ad pōtificiū vrbis rome: spūs scūs in spē colūbe multꝪ visus ē appuisse. Iste passiones scōꝝ q̄ neglecte fuerant a notarijs fecit excipi ⁊ scribi. Et multas basilicas ꝑ cimiteria scōꝝ fabricari fecit: q̄s ⁊ dedicauit. Hic instituit vt chrisma vetus cremaret: ⁊ nouū oī āno in cena dn̄i ꝯsecraret. ¶ Alia regre. i festo beati fabiani ⁊ sebastiani martirum.

De Nomine.

Hilippus dicit os lampadis: vel os manuū vel dicit a philos qđ est amor: ⁊ iper qđ ē sup q̄si amator supnorū. Dr̄ os lāpadis: ꝑꝑ suā luculētaʒ predicationē. Os manuū: ꝑꝑ assiduā opationē. Amator supnoꝝ: ꝑꝑ celestem ꝯtēplationē.

¶ De sancto Philippo.

Hilippus apostolus cū viginti annis ꝑ scythiā p̄dicassꝫ: a pagāis tenet ⁊ ad immolādū statue martꝪ ab eisdē ꝯpellit. Tunc subito draco qdaʒ ingens de sub base exiuit: q filiū pōtificis q ignem ministrabat in sacrificio interfecit duosqꝫ tribunos quoꝝ mistri philippū i vinculis detinebāt extinxit: ceterosqꝫ adeo sui flatus fetore ifecit: vt oēs morbidi redderētur. Dixitqꝫ philippꝰ. Credite mihi: ⁊ statuaʒ istā ꝯfrigite: ⁊ in loco eiꝰ crucē dn̄i adorate: vt ifirmi vr̄i sanētur ⁊ mortui suscitēt: at hi q cruciabant clamabāt. Tātuʒ fac vt sanemur: ⁊ hūc martē protinꝰ ꝯfringemꝰ. Tūc philippꝰ draconi p̄cepit: vt in locū desertū descenderet: ita vt nulli oīno noceret. Qui statiʒ recessit: ⁊ vlteriꝰ n̄ ꝯparuit. Tūc philippꝰ oēs sanauit. ⁊ illis tribꝰ mortuis vite bn̄ficiuʒ ipetrauit. Sicqꝫ vniuersis credētibꝰ ꝑ annū vnū eis adhuc p̄dicauit: ⁊ i eis p̄sbyteros ⁊ diacones ordinās i asiam ciuitatē hieropoli venit: ibiqꝫ heresiʒ hebionitarū q xp̄ʒ carnē fantasticā assumpsisse dogmatizabāt: extinxit. Erāt aūt illi due sacratissime v̄gines ꝑ q̄s dn̄s mltos ad fidē ꝯuertit. ¶ Philippꝰ āt ante septē dies sui obitꝰ episcopos ⁊ p̄sbiteros ꝯuocauit: eisqꝫ dixit. hos .7. dies ꝑꝑ admonitionē vr̄am dn̄s mihi cōcessit: erat āt annoꝝ octuagintaseptē. Post h̄ infideles ipʒ tenuerūt: ⁊ cruci ad instar magistri sui quē p̄dicabat affixerūt: ⁊ sic ad dn̄ʒ migrauit: ⁊ feliciter vitā cōpleuit. Iuxta autē eū due filie eius: vna a dextris: ⁊ altera a sinistris sunt sepulte. De isto āt Phillppo sic dicit Isidorus in libro de vita ⁊ ortu ⁊ obitu scōꝝ. Philippꝰ gallis p̄dicat xp̄ʒ: barbaras gētes vicinasqꝫ tenebras ⁊ tumenti oceano ꝯiunctas ad scīe lumē fideiqꝫ portū deducit Demuʒ in hieropoli phrigie ꝓuincie vrbe crucifixus: lapidatusqꝫ obijt: simulqꝫ cū filiabus suis ibi regescit. Hec isidorꝰ. De philippo aūt qui fuit vnus de septē diaconibꝰ dicit Hieronimus in Martylogio: ꝙ octauo idus iulij signis ⁊ prodigijs iclitus apud cesareā regeuit: iuxta quē tres filie eiꝰ tum

ate sūt. Nā quarta apud ephesuz regescit. Primus ergo Philippus ab isto differt: qa ille fuit apostolus: iste diacōus. Ille quiescit apud hieropoli: iste apud cesareā: Ille habuit duas filias prophetissas: iste quattuor. licet historia ecclesiastica videaꝶ dicere ꝙ fuit philippus apostolus qui habuit quattuor filias prophetissas. s; in hoc magis Hieronimo est credendum.

¶ De nomine sancti Jacobi minoris

Iacobus iterpretaꝶ supplantator vel supplantās festinantē vel preparās. Uel dicitꝶ iacobꝰ alia. qđ ē deꝰ ꝛ cobar: qđ est onus: vel pondus. vel iacobus quasi iacopus: a iaculo ꝛ cope qđ est cessio quasi cesus iaculis. Dicitur ergo supplantator mundi per contēptū. Supplantans festinantem diabolum: preparās ad omne bonum corpus suum. Male enim passiones nobis insunt ex tribus sicut dicit Gregorius Uincentius. Ex mala educatione siue ꝯuersatione: ex corporis mala habitudine: ex vitio ignorantie. curantur autez vt dicit ex bona ꝯsuetudine: bona exercitatione: studio doctrine. Sicut beatus iacobꝰ curauit: ꝛ ideo corpus ad omnem bonū pa- tum habuit. Dicitꝶ ēt pondus diuinuz p grauitatē moꝝ: iaculis cesus per martyrium.

De sancto Jacobo minore

Iacobus iste apostolus vocatꝰ est ꝛ: iacobus alphei scz filius: iacobus fratꝶ domini: Jacobus minor: iacobus iustꝰ. Jacobus alphei dicitur: nō tm̄ ꝺm carnez sed etiam ꝺm nominis interpretationem. Alpheus enim interpretatur doctus vel documentuz vel fugitiuus: vel milesimus. Dicitur ergo iacobꝰ alphei quia fuit doctus per scientie inspirationem documentum per alioꝝ eruditionem. fugitiuus de mundo per despectionem: ꝛ milesimus per humilitatis reputationem. Frater quidem domini dicitur: ex eo ꝙ similimus sibi fuisse phibetur: adeo vt pleriq;: in eoꝝ spetie fallerentur. Unde cum iudei ad capiendum christum pergerent: ne forte iacobuz in persona christi caperent: a iuda qui christum a iacobo tanq; eorum familiaris optime discernebat signum osculi acceperunt. Hoc etiam testaꝶ Ignatius in epistola ad beatum ioannem apostolum ꝛ euangelistaz sic dicēs. Si licitū est mihi apud te ad hierosolime partes volo ascendere: vt videā illuz venerabilez iacobū q cognominatur iustus quē referunt christo iesu similimū facie vita ꝛ modo ꝯuersationis ac si eiusdē veteri frater esset gemellꝰ: quē dicūt si video: video ꝛ ipsuz iesuz ꝺm omnia corporis eiꝰ liniamēta. Uel dicitur frater domini. qm̄ xp̄s ꝛ iacobus sicut a duabus sororibus descēderāt sic a duobus fratribꝰ. Joseph ꝛ cleohpa descendera putabantur. nō eniz dicitur frater domini quia fuerit filiꝰ Joseph spōsi marie de alia vxore: sicut aliqui volūt dicere: sed qr erat filius marie filie cleophe: q quidem cleophas fuit frater ipsius ioseph sponsi marie: licet magister ioannes beleth dicat ꝙ alpheus pater ipsius iacobi frater ioseph spōsi marie: ꝙ verum non creditur: Judei ergo fratres vocabāt. q se ex vtraq; pte sāguinis ꝯtingebāt. vel dicitꝶ frater domini ꝓpter p̄rogatiuā ꝛ excellentiā sanctitatꝭ ob quā p̄ ceteris apostolis hierosolimis ē ep̄s orduiatꝰ. Dr̄ etiaz iacobus minor ad differētiā iacobi fili zebedei. L;. n. Jacobo zebedei natus fit p̄or fuit tm̄ vocatione posterior. Un̄ etiam hec consuetudo in plerisq; religionibus obseruatur: vt ille q p̄or ingreditur maior vocetur: ꝛ ille q posterior minor: l; sit prior aut etate maior: aut santitate dignior. Dr̄ ēt iacobus iustus pp meritū excellentissime sanctitatis. Naz ꝺm Hiero. tante reuerentie ꝛ sanctitatis in pplo extitit: vt fimbriaz vestimēti eius certatim cuperēt tangere. Un̄ de eius sanctitate sic scripsit Egesippus apostolorum vicinns: sicut in ecclesiasticis historiis legitur. Suscepit inquit ecclesiaz frater domini iacobus: qui ab omnibus nominatus ē iustus ab ipsis temporibus domini perdurans vsque ad nos. Hic ex vtero matris sue sanctus fuit: vinum ꝛ siceram non bibit carnes nunquam manducauit ferrum in caput eius non ascendit: oleo non est vnctus: balneis non est vsus: sindone idest veste linea semp inductus. Totiens in oratione ge

nua flexerat: vt ca'los in genibꝰ sicut in cal
caneis videret̃ habere. Pro hac incessabili
⁊ sūma iustitia appellatꝰ ē iustꝰ ⁊ abba quod
est interpretatū munimētū populi ⁊ iusticia
Hic solus int̃ aplо̄s ꝑꝑ nimiam sanctitatē
ꝑmittebat̃ intrare ĩ sancta sãctoꝝ hec Ege-
sippus. Nō ꝗdem cã ĩmolationis sꝫ oꝛ̃onis.
Dr̃ ēt ꝙ ꝑ̃mus iter aplо̄s missaꝫ celebrauit.
Nam ꝑꝑ sue excellentiã sanctitatis hūc sibi
honoꝛē apl'i fecerunt vt post ascẽsionē dn̄i
ꝑ̃mus inter eos missaꝫ hierosolimis celebꝛa
ret: ēt anq̃ȝ eēt eꝑ̃s oꝛdinatus: cum ante eiꝰ
oꝛdinationem in actibus dicat̃: ꝙ discipuli
erant perseuerãtes in doctrina apostoloꝝ
⁊ cōicatione fractionis panis: quod de mis-
se celebratiōe accipit̃. Uel foꝛte iō ꝑmus
celebꝛasse dr̃: qꝛ ꝑmus in pōtificalibus eã
dixisse ꝓhibetur: sicut ⁊ petrus postmodum
ꝑ̃mus in ãtiochia missã celebꝛauit: ⁊ marcus
in alexandria. Hic ꝑpetue virginitatis cu-
stos extitit: sicut testat̃ Hieroni. in libꝛo cō-
tra Iouinianū. in pasceue aūt moꝛtuo dn̄o si
cut dicit Iosephus ⁊ Hiero. in libꝛo de vi-
ris il'ustribus. Iacobus votū vouit se nō co
mesturū: donec videret dn̄ꝫ a mortuis sur
rexisse. In ipsa aūt die resurrectionis cū vs
qꝫ ad diē illã iacobus nō gustasset cibū: eidē
dn̄s apꝑuit: ac eis qui cū eo erãt dixit. Po-
nite mẽsaꝫ ⁊ panē. Deinde panē accipiens
benedixit ⁊ dedit iacobo iusto dicens. Sur
gite frater mi comede: qꝛ filiꝰ hoīs a moꝛ
tuis resurrexit. Septimo igit̃ anno eꝑ̃atus
eius: cū ad diē pasche apostoli hierosolymã
venissent: interrogauit eos iacobꝰ q̃ꝫta per
eos fecisset dn̄s: ⁊ coꝛam populo referebat.
Cum ergo septē diebꝰ iacobus cuꝫ alijs apo
stolis in templo ꝑ̃dicasset coꝛã Caipha: ⁊ ali
quibus iudeis: ⁊ iam ꝓpe esset vt babtiza
ri vellēt: repēte quidã tēpluꝫ ingrediēs cla
mare cepit. O viri israelite quid facitꝭ. Cur
ab istis vos magis decipi ꝑmittitis. Intan
tum autē populum ꝯcitauit: vt apostolos la
pidare vellent. Ascendit autē homo ille su
per gradū vbi iacobus ꝑ̃dicabat. ⁊ ipm̄ pꝛe
cipitauit deoꝛsuꝫ: ⁊ ex tūc plurimū claudica
uit. Hec autem septimo anno post assensio-
ne domini beatus Iacobus passus ē. ¶ In
anno aūt episcopatus sui trigesimo viden-
tes iudei ꝙ Paulum non possent occidere:
eo ꝙ cesarē appellasset ⁊ romã missus fuissꝫ
ꝑsecutionis sue tyrãnidē in Iacobū ꝯuerte
runt: ꝯ eū occasionē q̄rētes. Et sicut. h. Ege
sippus apostoloꝝ ꝯtē poꝛaneus refert ſm ꝙ
in histo. eccle. inuenit̃: iudei ad euꝫ ꝯuene-
runt dicētes. Oꝛamus te vt populuꝫ reuo-
ces: qꝛ ip̃e erat in iesu putãs ꝙ ip̃e sit chꝛi-
stus. Pꝛecamur ergo te vt suadeas oībus
ꝯueniãtibus in die pasche de iesu. Tibi. n.
obtēperabimus oēs: ⁊ de te tã nos q̃ꝫ popu-
lus testimoniū ferimus qꝛ iustꝰ es ⁊ ꝑsonam
nullius accipis. Statuerunt igit̃ illū super
pinnã tēpli: ⁊ voce magna clamãtes dixerūt
Uiroꝝ iustissime cui nos oēs obtēperare de
bemus qm̄ populus erat post iesuꝫ: q crucifixus ē: enūcia nobis q̄d tibi videt̃. Tūc Ia
cobus cū ingēti voce rn̄dit. Quid me inter
rogatis de filio hoīs. Ecce ipse sedet in ce-
lis a dextris sūme v̄tutis dei: vēturus iudi
care viuos ⁊ moꝛtuos. Hec audiētes xp̄ia-
ni valde gauisi sunt: ⁊ libenter eū audierūt
Pharisei ãt ⁊ scribe dixerūt. Male fecimꝰ
tale testimoniū ꝑ̃stare Iesu. Sed ascenda-
mus ⁊ ꝑ̃cipitemus eū deoꝛsū vt ceteri terre
ant̃: ⁊ ei credere non ꝑ̃sumant ⁊ simul voce
magna exclamauerūt dicētes. O o ⁊ iustus
errauit. Ascēderūt g̊ ⁊ ꝑ̃cipitauerūt eū. Cū
ergo pꝛecipitassent lapidibus eū obꝛuebant
dicētes. Lapidemus Iacobū iustū. Qui de
iectus nō solū moꝛi non potuit sꝫ ꝯuersus: ⁊
genua ꝓcūbēs dicebat. Rogo dn̄e dimitte
eis: qꝛ nesciūt q̄d faciūt. Tūc vnꝰ ex sacer-
dotibꝰ ex filijs rechab exclamauit. Parcite
queso: q̄d facitꝭ: ꝓ vobis orat hic iustus quē
lapidatis. Tuc vnꝰ ex ip̃s ꝑticã fullonis ar-
riptēs valido ictu caput eius ĩpetijt: ⁊ cere-
bꝛū excussit. Hec egesippus. Taliqꝫ martyrio migrauit ad dn̄m sub nerōe: qui cepit an
no dn̄i. 57°. sepultus ibidē ꝓpe tēplū. Cū
aūt populus vellet eius moꝛtē vindicare: ⁊
maleficos cape ⁊ punire ꝓtinus aufugerūt.
Refert iosephus ꝙ ꝓpter pctm̄ moꝛtis iaco
bi iusti factū ē excidiūꝫ in hierl'ꝫ: ⁊ dispersio
iudeoꝝ. Sꝫ nō solū ob moꝛtē iacobi: sꝫ etiaꝫ
ob moꝛtem dn̄i ꝑ̃cipue destructio ista fcã est
ſm ꝙ dn̄s dicit. Nō relinquēt in te lapidem
sup lapidē: eo ꝙ nō cognoueris tp̄s visitati

onis tue: Sed qm̃ non vult dñs morte̅ pec-
catoris: ⁊ vt ipi excusatione̅ nõ haberẽt per
40. annos eoꝝ penitẽtiã expectauit: ⁊ ꝑ apo
stolos maxime ꝑ iacobũ fratrẽ dñi inter eos
ꝯtinue ꝓdicante̅z eos ad penitẽtiã reuoca-
bat. Sꝫ cũ ꝑ admonitione̅ eos non possꝫ re
uocare: voluit eos saltez ꝓdigijs exercere:
Nã in his. 40. annis sibi ad penitẽtiam da-
tis multa mõstra ⁊ ꝓdigia sicut refert Jose-
phus euenerũt. Nã stella ꝓfulgẽs gladio ꝑ
oĩa similis visa est ciuitatati desuꝑ iminere
ac ꝑ totũ annũ exitialibus flammis ardere.
In quodã festo azimoꝝ hora noctis nona tã-
tus fulgor aram tẽplumqꝫ circundedit: vt
oẽs diẽ clarissimuz fcm̃ esse putarẽt. In ea-
dez festiuitate vitula ad ĩmolãdũ adducta
inter ministroꝝ manus agnã subito ẽ enixa.
Post aliquos vero dies ꝓpe solis occasum
visi sunt currus ⁊ quadrige in oĩ regione ꝑ
aerẽ ferri: ⁊ armatoꝝ cohortes misceri nubi-
bus: ⁊ vrbẽ circũdare agminibꝰ improuisis
In alio die festo: q pẽthecostes appellat̃ no
ctu sacerdotes tẽplũ ingressi ad ministeria
ex more ꝯplenda motus quosdã strepitusqꝫ
senserũt ac voces subitas audierũt dicẽtes
Trãseamus ab his sedibꝰ. ¶ Ante quartũ
etiã annũ belli qdam vir noĩe Jesus ananie
filius in festo tabernaculoꝝ repẽte clamare
cepit. Vox ab oriẽte: vox ab occidente: vox
a quattuor vẽtis: vox suꝑ hierusalez ⁊ suꝑ tẽ
plũ: vox super sponsos ⁊ spõsas: vox suꝑ po-
pulũ vniuersuz. Predictus igit̃ vir capit̃:
cedit̃ verberat̃: Sed ille aliud dicere neq
ens quãto plus verberabat̃: tanto fortiꝰ cla
mitabat. Ad iudicẽ igit̃ adducit̃: tormẽtis di
ris afficit̃: vsqꝫ ad patefactione̅ ossium lani
atur: sed ille nec preces nec lachrimas effũ
debat: sed cuz quodã vlulatu ꝑ singula pe-
ne verbera eadem ꝓferebat addens etiam
hoc. Veh veh Hierosolymitanis. Hec io-
sephus. Cũ autẽ iudei nec admonitionibus
ꝯuerterent̃: nec tãtis ꝓdigijs terrerẽt̃ post
quadragesimũ annum dñs Vespasianũ ⁊ ti
tũ hierusalem adduxit qui ipsam ciuitatem
funditus destruxerunt. Hec autem fuit cau
sa aduentus ipsorum in hierusalem: sicut in
qdã historia inuenitur licet apocripha. Vi-
dens Pilatus q: iesum innocentem condẽ
nauerat timens offensaz tiberij Cesaris pro
se excusando nuncium nomine Albanum ad
Cesarem destinauit. Eo autez tempore Ve
spasianus monarchiam: in galatia a Tibe-
rio Cesare tenebat. Nuncius igitur Pilati
a ventis contrarijs in galatiam pellitur. ⁊
ad Vespasianum adducitur. Talis autem
ibi seruabatur consuetudo vt quicunqꝫ ibi-
dem naufragium pateretur rebus ⁊ seruitu
te principi subderetur. Quem Vespasianꝰ
quis esset aut vnde veniret: seu quo tende
ret requisiuit. Cui ille. Hierosolymitanus
sum: de partibus illis veni: Romam vsqꝫ
tendebam. cui Vespasianus. De terra sapi-
entium venis. artez nosti medicaminis: me
dicus es: curare me debes. Vespasianus
enim quoddam genus vermiuz naribus in
situm ab infantia gerebat. Unde ⁊ a vespis
Vespasianus dicebatur. Cui vir ille respõ
dit. Artem medicaminis domine nescio: ⁊
ideo te curare non valeo. Cui Vespasianus
Nisi me curaueris morte morieris. Cui il-
le ait Ille qui cecos illuminauit: Demones
effugauit: mortuos suscitauit nouit quia ar-
tem medicine ignoro. Cui Vespasianus.
Quis est ille de quo tanta prophas: ⁊ ille
Jesus nazarenus quem iudei per inuidiam
occiderunt: in quem si credideris sanitatis
gratiam consequeris. Et vespasianus ait.
Credo q: qui mortuos suscitauit me etiã de
ĩfirmitate hac liberare poterit. Et hec dicẽ-
do vespe de naribus eius ceciderunt ⁊ cõti
nuo sanitatem recepit. Tunc Vespasianus
ingenti gaudio repletus ait. Certus suz q:
filius dei fuit qui me curare potuit. Petita
igitur a Cesare licentia hierosolymam cum
manu armata pergam: ⁊ omnes proditores
eius ⁊ occisores fũditus euertam. Dixitqꝫ
Albano nuncio Pilati. Rebꝰ ⁊ vita sanus
⁊ incolumis domum tuam mei licentia re-
uertaris. Vespasianus igitur romam adijt
⁊ destruendi iudeam ⁊ hierusalem a Tibe-
rio Cesare licentiam impetrauit. Per an-
nos igitur plures exercitum congregauit tẽ
pore scilicet Neronis imperatoris: cum iu
dei imperio rebellassent. Unde secundum
chronicas non fecerunt hoc zelo Jesu Chri
sti: sed quia ipsi iudei a dominio recesserant

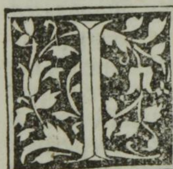
romanorum: hierusalem cum copioso exercitu vespasianus aduenit: et in die pasce hierusalem per circuitum potenter obsedit ibique infinitam multitudinem que ad diem festum conuenerat conclusit. Per aliquod autem tempus antequam Uespasianus hierusalem adueniret: fideles qui ibi erant a spiritu sancto admonentur vt inde recedant et in quodam oppido trans iordanem: quod pellam vocatur secedant: vt ablatis ab vrbe sanctis viris: celesti vindicte fieret locus tam de vrbe sacrilega quam de populo scelerato. Quandam autem ciuitatem iudee nomine ionapatam: in qua Josephus et dux et princeps erat primo omnium est aggressus: sed Josephus cum suis viriliter resistebat. Tandem videns Josephus iminere excidium ciuitatis: assumptis vndecim iudeis subterraniam domum intrauit: vbi quatriduana fame afflicti iudei non consentiente Josepho malebant ibidem mori quam Uespasiani se subijcere seruituti. volebantque se mutuo interficere et sanguinem suum in sacrificium deo offerre. Et quoniam Josephus inter eos dignior erat volebant eum primitus occidere: vt eius effusione sanguinis deus citius placaretur: vel vt in quadam cronica dicitur: ideo se mutuo interficere volebant. ne darentur in manibus romanorum. At Josephus vir prudens et mori nolens iudicem mortis et sacrificij se constituit et quis prior alio occidendus esset inter binos binos sortem mittere iussit. Missis igitur sortibus sors nunc vnum nunc alium mori tradidit donec ventum est ad vltimum cum quo Josephus sortem missurus fuit. Tunc Josephus homo strenuus et agilis gladium illi abstulit: et quod magis eligeret vitam. s. aut mortem requisiuit: et vt sine dilatione eligeret precepit. Et ille timens respondit. Uiuere non recuso si gratia tui vitam conseruare valeo. Tunc Josephus vni familiari vespasiani: et sibi etiam familiari latenter locutus est: et vt sibi vita donaretur petijt: et quod petijt impetrauit. Cum autem ante Uaspasianum Josephus esset adductus: dixit ei Uespasianus. Mortem meruisses si huius petitionibus liberatus non esses. Et Josephus. Si quid praue peractum est in melius commutari potest. Et vespasianus. Qui victus est quid facere potest: Et Josephus. Aliquid facere potero si dictis meis aures tuas demulsero. Et Uespasianus. Concedatur vt verbis ingereas: et quecquid boni dicturus es pacifice audiatur Et Josephus Imperator romanus interijt: et senatus imperatorem te fecit. Et vaspasianus. Si propheta es quare non es vaticinatus huic ciuitati quod mee sit subijcienda ditioni? Et Josephus. Per quadraginta dies hoc eis predicti. Interea legati romanorum veniunt. Uespasianum in imperium sublimatum asserunt eumque romam deducunt. Hoc quoque Eusebius in cronica testatur: quod. s. Josephus Uespasiano predixit de imperatoris morte quam de sua sublimatione. Relinquit autem Uespasianus titum filium suum in obsidione hierusalem. Titus autem sicut in eadem historia apochripha legitur audiens patrem suum in imperium sublimatum tanto gaudio et exultatione repletur quod neruorum contractione ex frigiditate corrumpitur et altero crure debilitatus paralysi torquetur. Josephus autem audiens Titum paralysi laborare causam morbi et tempus diligenter inquirit. Causa nescitur morbus ignoratur. De tempore autem quoniam audita patris electione hoc sibi acciderit aperitur. Josephus autem vir prouidus et sapiens ex paucis multa coniecit. et ex tempore morbum et causam inuenit sciens quod gaudio et letitia superabundanti debilitatus fuerit. Animaduertens itaque quod contraria contrarijs curantur: sciens etiam quod quod amore acquiritur dolore frequenter amittitur querere cepit an aliquis esset qui principis inimicitijs obnoxius teneretur. Erat ibi seruus adeo tito molestus vt sine vehementi conturbatione nullatenus in eum posset respicere: nec etiam nomen eius audire. Dixit itaque Tito. Si curari desideras omnes qui in meo comitatu venerint saluos facias. Cui Titus Quicunque in tuo comitatu venerit securus habeatur et saluus. Tunc iosephus cito prandium fieri precepit et mensam suam mense Titi oppositam locauit: et seruum a dextris suis sedere fecit. Quem titus respiciens molestia conturbatus infremuit: et qui prius gaudio infrigidatus fuerat accensione furoris incaluit neruosque destendens curatus fuit. Post hoc Titus et seruum in sui gratiam: et Josephum in sui amicitiam recepit. Utrum autem hec historia apochripha narranda sit lectoris iudicio relinquitur. ¶ Biennio igitur a Tito hierusalem obsessa inter cetera mala que obsessos grauiter purgebant tanta fames omnes tenuit: quod parentes filijs et filij parentibus. viri vxoribus et vxores viris cibos non tantum e manibus sed etiam ex ipsis dentibus rapiebant Juuenes etiam etate fortiores velut simulacra

ꝑ vias oberrãdo p̃ fame eramines cadebãt
qui mortuos ſepeliebãt ſepe ſuꝑ ipſos mor
tuos mortui cadebãt. Fetorẽ itaqꝫ cadauerꝝ
non ferentes ex publico ſumptu ipſa ſepelie
bant. Sꝫ deficiente ſũptu vicẽte cadauerꝝ
multitudine de muro cadauera p̃cipitabãt.
At Titus circuiens cũ vidiſſet valles ple-
nas cadaueribus ⁊ totaꝫ p̃riaꝫ ex eorꝝ fetore
corruptã manus ſuas cũ lachrymis ad celuꝫ
leuauit dicens. Deus tu vides q2 ego hoc
non facio. Tanta.n.ibi fames erat ꝙ calcia
menta ſua ⁊ corrigias comedebant. Matro
na q̃dã inſuꝑ genere ⁊ diuitijs nobilis: ſicut
in hiſtoria eccleſiaſtica legiẗ: cũ p̃dões in eiꝰ
domũ irruẽtes eã oĩbus expoliaſſẽt: nec ſibi
vltra qd comederet remanſiſſet: ꝑuuluꝫ la
ctẽtẽ tenens in manibus ait. Infelicis mr̃is
infelicior fili: in bello: in fame: in direptõe:
cui te reſeruabo? Ueni ğ nunc o mi nate eſto
mr̃i cibus: p̃donibus furor: ſcl'is fabula. Et
his dcis filiũ iugulauit ⁊ coxit: ⁊ dimidium
comedens partẽ alteraꝫ occultauit. Et ecce
ꝯfeſtum p̃dones odoreꝫ carnis cocte ſentien
tes in domum irruunt ⁊ niſi carnem ꝓdat
mortem minantur. Tunc illa detegẽs infan
tis membra. Ecce inquit partem optimã vo
bis reſeruaui. At illos tantus horror inuaſit
ꝙ nec loq potuerunt. At illa: Meus eſt igt
filius hic: meum eſt pcm̃: ſecuri edite: q2 p̃or
ego comedi quẽ genui. Nolite fieri aut mr̃e
religioſiores aut feminis moliores ꝙ ſi vin-
cit vos pietas ⁊ horretis ego totum comedã
q dimiduũ iã comedi. Illi vo timẽtes ⁊ triti
diſceſſerũt. Tãdẽ ſcd̃o ãno iperij Ueſpaſiãi
Titus hierl'ꝫ cepit ⁊ captã ſ̃buertit: tẽpluꝫqꝫ
funditus deſtruxit ⁊ ſicut iudei xp̃m trigĩta
denarijs emerant: ſic ⁊ ipẽ vno denario tri-
ginta iudeos vendidit. Sic ãt narrat Joſe
phus nõagitaſeptẽ milia iudeorꝝ vẽdita ſũt
⁊ vndecies cẽtenia milia fame ⁊ gladio ꝑie
runt. Legiẗ q̊qꝫ ꝙ Titus intrãs hierl'ꝫ q̃ndã
murꝝ denſiſſimũ vidit ipmqꝫ ꝑforari p̃cepit
factoqꝫ foramine quẽdã itus ſenẽ aſpectu ⁊
canitie venerabilẽ inuenerũt. Qui reqſitus
quis eſſet reſpondit ſe eſſe Joſeph ab arima
thia ciuitate iudee: ſeqꝫ a iudeis ibidem
incluſum ⁊ muratum fuiſſe: eo ꝙ Chriſtum
ſepeliſſet. Addiditqꝫ ꝙ ab illo temporẽ vſqꝫ
nunc celeſti ſit cibo paſtus: Et diuino lu-
mine ꝯfortatus. In euãgelio tñ Nicodomi
dr̃: ꝙ cũ iudei ipm recluſiſſent: Chriſtus re-
ſurgẽs eũ inde eripuit: ⁊ i aramathiã duxit
Põt dici ꝙ cũ eductꝰ a p̃dicatiõe Chriſti ñ
ceſſaret: a iudeis iterꝝ ẽ recluſus. Mortuo
quoqꝫ veſpaſião imꝑatore: Titus filiꝰ eiꝰ ei
deꝫ in iperio ſuceſſit: q fuit vir clemẽtiſſimꝰ
⁊ multe liberalitatis: tãteqꝫ bõitatis fuit ſic
ait Euſebius ceſarieñ i crõica: ⁊ teſtaẗ Hie.
ꝙ dũ quodã ſero recordatꝰ fuiſſꝫ: ꝙ illo die
nil boni egiſſꝫ aut nihil dediſſꝫ ait. O amici
hunc diẽ ꝑdidi. Poſt lõga vo tp̃a qdam iu-
dei hieruſalẽ reedificare volẽtes: exeuntes
p̃rio mane plurimas cruces de rore inuene-
runt: quas territi fugiẽtes ⁊ ſcd̃o mane rede
untes vnuſqſqꝫ: vt ait Miletus in cronica
cruces ſanguineas veſtibꝰ ſuis inſitas iue
nit. Qui vehemẽter territi i fugã iterꝝ verſi
ſunt: Sꝫ tertio die reuerſi vapore ignis de
terra prodeuntis penitus ſunt exuſti.

Nuẽtio ſancte crucis dr̃:
q2 tali die crux iuẽta fuiſ-
ſe r̃ferẗ. Nã ⁊ ãtea fuit in
uẽta a Seth filio adaꝫ in
terreſti paradiſo: ſic infra
narratur: a Salamone in
libano a regina ſabba in
ſalamonis templo: a iudeis in aqua piſcie:
hodie ab Helena in monte caluarie.

De Inuentione Crucis.

Nuẽtio ſancte crucis pꝰ
ãnos.200.⁊ ãpliusa reſur
rectõe dñi facta ẽ. Legiẗ.
n.in' euãgello Nicodemi
ꝙ cũ Adã ifirmareẗ ſeth:
filiꝰ eius portas paradiſi
adiit: ⁊ oleũ ligni miſicor
die quo corpꝰ p̃ris ꝑungeret ⁊ ſanitatẽ reci-
peret poſtulauit: Cui apparẽs Michael ar
chãgelꝰ ait. Noli laborare neqꝫ flere ꝓ oleo
ligni miſcordie obtinẽdo: q2 nullatenꝰ illd̃
aſſequi poteris: niſi quãdo completi fuerint
quinqꝫ milia quingenti ãni: lꝫ ab Adaꝫ vſqꝫ
ad paſſionem xp̃i anni tm̃:5499.fluxiſſe cre
dantur. Legitur quoqꝫ alibi ꝙ ãgelus eideꝫ
ramuſculuꝫ quẽdaꝫ obtulit ⁊ iuſſit: ꝙ in mõ-
te libani plantaretur. In quadam vero hi-
ſtoria grecorum lꝫ apochriphа legitur ꝙ an
gelus de ligno in quo peccauit Adaꝫ eideꝫ

tradidit dicens. ꝙ qñ faceret fructum pr̃ sa
naretur. Qui rediens ⁊ prẽm mortuũ inue-
niens ip̃m ramũ sup̃ tumulũ pr̃is plantauit.
Qui plantatus in arborẽ magnam creuit: ⁊
vsq3 ad salomonis tp̃a ꝑdurauit. Utrũ autẽ
hec vera sint lectoris iuditio relinquatur:
cũ in nulla chronica vel historia autentica
hec legantur. Salomõ ãt arborẽ tã pulchrã
ꝯsiderans ip̃a3 p̃cipit incidi: ⁊ in domo sal-
tus locari: nusq3 tñ: vt ait Joãnes beleth: lo
cari poterat nec alicui loco apta reperiri va
lebat: sed mõ aut excedebat lõgitudine aut
deficiebat nimia breuitate: Si qñ võ ꝑm lo
ci exigẽtiã ip̃a3 rõnabil̃r decurtassent: adeo
breuis videbat̃: ꝙ oĩo incõgrua habebatur.
Ob hoc indignati artifices ip̃a3 reprobaue
runt: ⁊ sup̃ quẽdam lacũ vt esset põs transe
untibus ꝓiecerunt. Regina aũt sabba cum
venisse3 audire sapientiam salomonis ⁊ pre-
dictum lacũ transire vellet: vidit in spiritu
ꝙ saluator mũdi i illo ligno suspẽdẽdꝰ erat:
⁊ iõ sup̃ illõ transire noluit: sed ip̃m ꝓtinus
adorauit. In historia tñ scolastica legitur ꝙ
predictũ lignũ regina sabba in domo saltus
vidit. Cũq3 ad domũ suã redisse3 intimauit
salomoni ꝙ in illo ligno quidã suspẽdẽdus
esset ꝑ cuius mortẽ iudeoꝝ regnũ deleri de
beret. Salomõ igĩ p̃dictu3 lignũ inde sustu
lit: ⁊ in ꝓfundissimis terre visceribus illud
demergi fecit. Postea ꝓbatica piscina ibi-
dẽ facta ẽ vbi natinei hostias abluebãt ⁊ ñ
solũ ex descẽsu angeli: sed ẽt ex virtute ip̃iꝰ
ligni tradit̃ ibi fieri ⁊ aque ꝯmotionem ⁊ in-
firmoꝝ curationẽ Appropinquante võ pas
sione xp̃i p̃dictum lignũ supenatasse ꝓhibet̃
Cũ istud ãt iudei vidissent ip̃m acceperũt ⁊
crucẽ dño parauerunt. Ip̃a autẽ crux xp̃i ex
q̃ttuor generibus lignoꝝ fuisse perhibet̃. s.
palme: cyp̃ssi: oliue: ⁊ cedri. vñ versus. Li-
gna crucis palma: cedrus: cypressus: oliua
In cruce. n. fuit hec quadruplex differẽtia
lignoꝝ. s. lignũ erectum: lignũ transuersum:
tabl'a sup̃ posita: ⁊ truncus cui crux erat in-
fixa. Uel scd̃3 Gregorium turonẽsem: tabu
la transuersa que fuit sub pedibus xp̃i. vñ
quodlibet hoꝝ potuit esse alicuius p̃dictoꝝ
Hanc differẽtiam lignoꝝ videt̃ apl's innu
ere cũ dicit. Ut possitĩ cõprehẽdere cũ oĩbꝰ
sanctis que sit lõgitudo: latitudo: sublimitas
⁊ ꝓfundũ. Que v̾ba ibidẽ Augustinus do-
ctor egregius sic exponit. Idest crucẽ dñi cu
ius latitudo dr̃ in transuerso ligno quo extẽ
dũtur manus: lõgitudo a terra vsq3 ad ip̃a3
latitudinẽ quo a manibus infra totũ corpus
affligitur. Altitudo a latitudine vsq3 sursum
cui adheret caput. Profundu3 vero qd̃ ter
re infixum abscõditur. Quo signo crucis oĩs
actio hũana ⁊ christiana describitur. Bene
operari in xp̃o ⁊ ei perseueranter inherere:
sp̃are celestia sacramenta non prophanare.
Istud lignum crucis preciosum per annos.
200. ⁊ vltra sb̃ terra latuit: s3 ab Helena mr̃e
Cõstantini impatoris hoc mõ repertu3 fuit.
In tp̃e illo ꝯgregata est iuxta danubium flu
uium multitudo inumerabilis barbarorum
volens fluuiũ transire: ⁊ oẽs regiones vsq3
ad occidentem suo dñio subiugare. Qd̃ vbi
constantinus impator cõperit castra monit
⁊ contra danubium se cu3 suo exercitu collo
cauit. At barbaroꝝ crescente multitudine ⁊
iam fluuium transeũte: constantinus nimio
terrore ꝯcutitur: videns qr̃ eẽnt die crastĩa
cũ eo prelium cõmissuri. Sequẽti igitur no
cte ab angelo excitatur: ⁊ vt sursum respici
at admonetur. Qui in celum aspiciẽs vidit
signum crucis ex clarissimo lumine factum
lr̃is aureis hunc titulũ hñs scriptũ. In hoc
signo vinces. Qui celesti visione conforta-
tus similitudinẽ crucis fecit: ⁊ ip̃am añ suũ
exercicium ferri iussit. Irruensq3 in hostes
ipsos in fugam vertit ⁊ multitudinem maxi
mam interfecit. Tunc cõstantinus oẽs tem
ploꝝ pontifices conuocauit: ⁊ cuius dei hoc
signum esset diligentius inquisiuit. Quibus
se nescire dicentibus quidam christiani ad-
uenerunt: ⁊ ei sancte crucis mysterium ⁊ fi-
dem trinitatis plenius narrauerũt. Qui in
xp̃m perfecit tunc credidit: ⁊ ab Eusebio pa
pa vel secundum quosdam libros a cesariẽ-
si episcopo sacrum baptisma suscepit. Sed ĩ
hac historia multa ponũtur quibus contra-
dicit historia tripartita ⁊ ecclesiastica ⁊ vi-
ta sancti Siluestri ⁊ gesta pontificu3 roma-
noru3. ¶ Secundum quosdam nõ fuit iste
constantinus imperator: qui a beato Silue
stro papa fuit baptizatus ⁊ ad fidem conuer

us:ſicut alique hiſtorie videntur innuere:ſ; ſfuit conſtantinus pr̄ ipſius conſtantini:ſicut in aliquibus hiſtorijs inuenitur. Ille.n.con ſtantinus alio modo ad fidem venit ſicut in hiſtoria ſancti Silueſtri legitur:nec ab euſe bio ſed a Silueſtro baptizatꝰ fuiſſe narrat̃. Mortuo tñ ipſo conſtantino conſtantinꝰ me mor victorie p̄tis quam virtute ſancte cru- cis hũerat helenaʒ matrē ſuā hieroſolimā ꝑ ipſa crice inuenienda tranſmiſit ſicut inſe- rius eſt notatum. Hiſtoria tamen eccleſiaſti ca hanc victoriam aliter factaʒ narrat. Ait enim ꝙ cun maxētius romanum im perium inuaſiſſʒ:cōſtantinus imperator iuxta pōtē in albinuʒ cũ maxētio cōflicturus aduenit. Cũ igitur anxius multum eſſet:⁊ pro ſibi mittē do auxilio ad celum oculos crebro leuaret: vidit per ſoporē ad orientis partē in celo ſi gnũ crucis fulgore igneʒ rutilare:angeloſq; aſtare ⁊ ſibi dicere. Conſtantine in hoc vin ces. Et vt dr̄ in hiſtoria tripartita: dum cō- ſtantinus quid eſſet miraretur:xp̄s nocte ſu perueniente eidem apparuit cũ ſigno qđ vi dit in celo:iuſſitq; vt fieret eius ſigni figura tio:que foret auxilium in congreſſu prelioꝝ. Tunc conſtantinus letus redditus:⁊ de vi ctoria iam ſecurus:ſignuʒ crucis qđ in celo viderat in ſua fronte deſignat: vexilla mili taria in ſignaculum crucis transſormat:⁊ in manu dextra anream crucem portat. Poſt hoc dominũ exorauit ne dexteram ſuam quā ſigno crucis munierat cruore romani ſan- guinis cruentari vel maculari permitteret ſed ſine ſanguinis effuſione victoriam ſibi de tyranno preſtaret. Maxentius autem iuſſit nauibus ad decipulam compoſitis flu uium ſterni:et ſuppoſitis pontibus exequa- ri. Cum iam autem Conſtantinus ad fluui- um appropinquaret:maxentius in occurſuʒ cum paucis velocius ei: pergit: iubens vt ceteri ſe ſequantur. Suiq; oblitus operis: pontem cum paucis conſcendit:⁊ decipula qua Conſtantinuʒ decipere voluit eſt de- ceptus:⁊ in fluuij profundum eſt demerſus Conſtantinus vero ab omnibus vnanimi- ter eſt ſuſceptus. Et ſicut legitur in quadaʒ cronica ſatis autentica Conſtantinus tunc perfecte non credidit:nec tunc ſacrum bap tiſma ſuſcepit:ſed aliquanto temporis in- teriecto viſionem illam Petri et Pauli vi dit.et ſacro baptiſmate per Silueſtrum pa pam renatus:et a lepra mundatus:in Chri ſtum deinceps perfecte credidit. Et ſic ma trem ſuā Helenā hieroſolymaʒ miſit vt cru cē dñi regreret.ambroſiꝰ tñ in epiſtola đ obi tu theodoſii.⁊ hiſtoria triptita dicũt ꝙ i vlti mis ꝯſtitutus baptiſmũ ſuſcepit: baptiſmuʒ differens: vt poſſet in iordanis flumine ba- ptizari. Hoc idē dicit Hieronymus in chro nica. Certũ eſt autem ꝙ ſub Silueſtro pa- pa xp̄ianus effectus eſt. Utrum autem ba- ptiſmum diſtulit:in dubium vertitur. Un- de de illa legenda ſancti Silueſtri quo ad plura ſimiliter dubitat̃. Hec igitur hiſtoria ſ de īuentiōe crucis q̃ in eccl'iaſticis hiſtorij inuenit̃:cui etiā chronice ꝯſonāt: videt̃ eē magis autentica q̃ʒ illa que per eccl'ias reci tatur. Conſtat eni multa ibidē eē que nō cō ſonant veritati:niſi forte qs vellet dicere: vt ſuperius dictũ ē: ꝙ nō fuit Cōſtantinus ſed conſtantinus pater eius:qđ tñ multum autēticũ nō videt̃:lʒ in qbuſdā vltramari- nis hiſtorijs ſic legat̃. Cũ aũt Helena hieru ſalem aduenisſet:oēs iudeoꝝ ſapientes qui ꝑ totā regionē reperti ſunt ad ſe ꝯgregari p̄ cepit. Hec autē helena prius ſtabularia fu e rat:ſed pp eius pulchritudinē cōſtantinus eam ſibi cōiunxit:ſm ꝙ dicit Ambroſius in hec verba. Stabulariam hāc fuiſſe aſſerũt ſed cōiuncta eſt cōſtantino ſeniori qui po- ſtea regnum adeptus eſt. Bona ſtabularia que tam diligenter preſepe dñi requiſiuit. Bona ſtabularia que illũ ſtabulariũ nō igno rauit q vulnerra curauit a latronibus vul- nerati. Bōa ſtabularia q̃ maluit oīa eſtima re ſtercora: vt xp̄m lucrifaceret. Idō illā xp̄s de ſtercore leuauit ad regnũ. Hec Ambro. Alij v̓o aſſerũt ⁊ in q̃dā chronica ſatis autē- tica legit̃: ꝙ ipſa Helena fuit filia choelis re gis britonũ. Quā conſtātinus in britaniā ve niēs cũ eēt vnica patri ſuo duxit vxorē. vñ inſula poſt mortem Choelis ſibi deuenit. Hoc ⁊ ipſi britones atteſtantur: Licet alibi legatur ꝙ fuit treueren ſis. Iudei igitur ni- mium formidantes dicebant adinuicem.

Quare putatis ꝙ regina nos ad se faciat cō
uocari: Unus autē ex eis nomine iudas di-
xit. Scio.n. quia vult a nobis discere vbi
naz sit lignum crucis in quo xp̄s crucifixus
fuit. videte ḡo ne aliq̄s sibi ꝯfiteri presumat.
Sin aūt certissime sciatis ꝙ lex nr̄a euacua
bitur: ⁊ paterne traditiōes funditꝰ destruē-
tur. zacheus eniz auus meus p̄nūciauit pr̄i
meo simoni: ⁊ pater meꝰ moriēs dixit mihi.
Uide fili qn̄ inquiret crux xp̄i: illā maifesta
anteq̄ꝫ aliqua patiaris tormēta. Nusq̄ꝫ enī
ex tunc gēs iudeoꝝ regnabit: sꝫ illi qui cruci
fixum adorant: q: ip̄e xp̄s filius dei erat: cui
ego dixi. Pater mi: si vere patres nr̄i ipꝫ es
se filiuz dei cognouerūt: cur ipꝫ in crucis pa
tibulū affixerūt. Et rn̄dit. nouit dn̄s q: nū q̄ꝫ
in consilio eoruz extitit: sed eis sepius ꝯdixi.
Qui vero ip̄e phariseoꝝ vitia exprobrabat
ipsuz crucifigi fecerūt. Ipse vero die tertia
resurrexit: ⁊ celos videntibꝰ discipulis pene
trauit. In quē stephanus frater tuus credi-
dit: quē iudeoꝝ vesania lapidauit. Uide er
go fili ne ipsum vel discipulos eius audeas
blasphemare: Nō videt āt multū ꝓbabile:
ꝙ pr̄ istius iude tp̄e passionis christi eē po-
tuerit: cuz a passiōe christi vsq̄ꝫ ad helenaz
sub qua iudas fuit fluxerit plusq̄ꝫ .270. anni
nisi forte diceret ꝙ tūc homines plusq̄ꝫ mo
do viuebāt. dixerūt ḡo iudei ad iudaz. Nos
talia nūq̄ꝫ audiuimus. Uerūtn̄ si de hoc re-
gina q̄sierint: vide ne hoc sibi aliquatenus
ꝯfitearis. Cū ergo illi ante reginā stetissent
⁊ illa īterrogasset eos de loco vbi fuerat do
minus crucifixus: ⁊ ip̄i locū nullatenus idi-
care vellēt: iussit eos oēs igne cremari. At
illi oēs timētes tradiderūt iudā dicentes.
hic dn̄a iusti ⁊ ꝓphete filius optime nouit le
gē ⁊ tibi oīa q̄ quesieris ab eo indicabit. Tūc
illa oēs dimittēs tenuit iudā solū. cui dixit.
Mors ⁊ vita tibi ꝓposita sunt: qđ malueris
elige: Ostēde igit̄ mihi locū q̄ dicit̄ golgota
vbi fuit dn̄s crucifixus: vt crucez eius inue-
nire possiz. Rn̄dit iudas: quomō locū scire
valeā: cū ducēti anni iā ⁊ amplius fluxerint
et nequaq̄ꝫ illo tēpore natus essem? Cui re-
gina. Per crucifixuz fame te perimam. nisi
mihi dixeris veritatē. Ipsum igit̄ ī puteum
siccum iussit proijci: ⁊ ibidez famis molestia
cruciari. Cum ergo ibidem sex diebus sine
cibo māsissꝫ: die septimo extrahi petit: ⁊ cru
cē se indicaturū ꝓmittit. Cū ḡo extractꝰ ad lo
cuz venisset: ⁊ ibidē orasset: locus subito cō
mouet̄: ⁊ fumus aromatū miri odoris senti-
tur: ita vt miratꝰ iudas ambabus manibus
plauderet ⁊ diceret. In veritate xp̄e tu es
saluator mūdi. Erat aūt in loco illo sicut in ec
clesiastica historia legit̄ tēpluz veneris: qđ
Adrianus impator ibidē ꝯstruxerat vt siq̄s
xp̄ianoꝝ in illo loco adorare voluisset: vide
retur venerē adorare: ⁊ ob hoc infrequēs ⁊
pene obliuiōi datus fuerat locus. Regia āt
templū fūditus fecit destrui: ⁊ locū inarari.
Post hec iudas precingēs se viriliter fode
re cepit: ⁊ viginti passus fodiens: tres cru-
ces absconditas reperit quas ad reginaz ꝓ
tinus deportauit. Cuz autem crucez christi
a crucibus latronū nescirēt discernere: eas
in medio ciuitatis posuerunt: ibidē gloriam
domini p̄stolantes. Et ecce cum circa horaz
nonā q̄dam iuuenis mortuus deferet̄. Iu-
das feretꝝ tenuit: ⁊ primā ⁊ scđāz crucē sup̄
corpus defuncti apposuit: sed nequaq̄ꝫ ille
surrexit. Apponēs autē tertiam ꝓtinus red
dijt defunctꝰ ad vitaz. In historia aūt eccle
siastica legit̄ ꝙ cū q̄daz mulier p̄maria ciui-
tatis semiuiua iaceret. Macharius episco
pus hierosolymitanus p̄maz ⁊ scđaz crucez
adhibuit: sed nihil ꝑfecit: tertiam vō appo-
suit: ⁊ mulier aptis oculis: ꝓtinꝰ sanata sur
rexit. Ambro. vero dicit ꝙ discreuit ipsam
crucem domini per titulum quem posuerat
Pilatus: quem titulum ibidem inuenit ⁊ le
git. Diabolus aūt in aere vociferabat di-
cēs. O Iuda quid hic fecisti. Iude meo cō
tria operatus es. Nam ille me suadente.
fecit proditionem: t E tu me renuente. Iesu
inuenisti Crucem. Per illum multorum
lucratus sum animas: per te perdere vide-
or iam lucratas. per illum regnabam in po-
pulo: per te iam expellar a regno. Uerumta
men tibi vicem rependam ⁊ contra te regez
alium suscitabo: qui fidem deserens crucifi
xi cum tormentis te negare faciet crucifixuz
qđ quidem de Iuliano apostata dictum vi
deretur: q: Iudam episcopum hierosolimis
factum multis tormentis affecit ⁊ martyrē
christi fecit. Audiens Iudas vociferantem
Diabolum nihil extimuit. Sed constanter

diabolo maledixit dicẽs: xp̃s te dãnet i abis
sum ignis eterni. Post hoc iudas baptizat:
⁊ qriacus appellat: ⁊ hierosolymoꝝ defun-
cto ep̃o ibidẽ in ep̃m ordinat. Verũ cum be-
ata helena clauos dñi nõ hr̃et rogauit ep̃m
qriacũ vt ad locũ pergeret ⁊ clauos dñi q̃re
ret. Qui cũ venisset ⁊ ad dñz p̃ces fudisset
ↄtinuo velut auꝝ claui fulgẽtes in terra ap-
paruerunt. Quos ille accipiẽs regine detu-
lit. Jlla aũt genua figẽs in terrã ⁊ caput in-
clinãs eos cum multa reuerentia adorauit.
Crucis ergo ꝑtem helena detulit filio: ꝑtem
vero thecis argenteis ↄditam reliqt in lo-
co: clauos võ quibus dñicuz corpus fuerat
affixum portat ad filium: ex qbus: vt eusebi
us cesariensis refert: frenos quibus vteret
ad bellũ ↄposuit: ⁊ ex alijs galeã suam arma
uit. Nonnulli aũt asserũt. vt Grego. turoñ.
clauos quattuor i dñico corꝑe fuisse. ex qb⁹
Helena duos in freno Jmperatoris posuit
tertiũ in imagine ↄstãtini que rome supemi-
net vrbi locauit: ⁊ q̃rtuz in mare adriaticuz
qd̃ vsqz tunc fuerat nauigantiũ vorago ꝓie
cit: p̃cipiens hoc festũ de inuentione scẽ cru
cis singulis annis solẽniter celebrari. Am-
bro. võ sic ait. Quesiuit helena clauos dñi ⁊
inuenit ⁊ de vno frenos fieri p̃cepit: de alte
ro diadema intexuit. Recte clau⁹ in capite
corona in v̾tice ⁊ in manu habena vt sensus
p̃emineat: fides luceat: ꝑtãs regat. ¶ Sctm̃
aũt quiriacũ ep̃m iulianus apostata postmo
dũ interfecit ex eo ꝙ sanctã crucẽ inuenit cũ
vbiqz signum crucis destruere niteret. Cũ
.n. ↄtra ꝑsas ꝑgeret cepit quiriacũ inuitare
ad sacrificia idoloꝝ. Qd̃ cũ ille renueret de
xtram sibi abscindi fecit dicens. Hac manu
multas ep̃las scripsit quibus multos a deo
ruz sacrificijs reuocauit. cui dixit quiriac⁹.
Multũ mihi canis isensate ꝓfuisti: qꝛ prius
q̃z in xp̃m crederez sepius ad synagogas iu
deoꝝ scribebaz epistolas: vt nullus in xp̃m
crederet: ⁊ ecce nũc scandalũ mei corporis
abscidisti. Tũc iulianus plumbũ fecit liqua
ri ⁊ in os eius infundi: deinde lectũ ferreuz
afferri: ⁊ in eo quiriacuz extendi ⁊ desubter
carbones sal ⁊ adipẽ spargi. Sz cũ quiriac⁹
immobilis ꝑmaneret: dixit ei iulianus. Si
nõ vis sacrificare dijs saltẽ dic te xp̃ianum
non esse. Qui cũ execrãs recusaret: iussit al-
tam foueaz fieri ⁊ serpentes venenatos ibi
dez poni: ⁊ quiriacũ i candẽ iactari: sz tñ ser
pentes ↄtinuo mortui sunt. Jussitqz iulian⁹
quiriacũ in caldariã oleo feruẽtissimo plenã
mitti. Qui dũ se signãs spõte intrare vellet
rogãs dñm vt eum iteꝝ in martirij lauacro
baptizaret iratus iulian⁹ iussit pectus eius
gladio ꝑforari: ⁊ sic in dño ↄsũmari ꝓmeru-
it. ¶ Quãta ãt sit v̾tus crucis i illo fideli no
tario pz: quẽ qdam magus decipit: ⁊ ad quẽ
daz locũ in quem demões aduocauerat ad-
duxit ꝓmittẽs ei ꝙ multꝭ diuitijs abũdaret
Et ecce vidit quendã magnũ ethiopẽ sup ex
celsuz thronuz sedentẽ: ⁊ in circuitu eius ali
os ethiopes circa euz cũ lãceis ⁊ fustib⁹ stã-
tes. Tunc ille magnꝫ p̃dictũ interrogauit di
cens. qs ẽ iste puer. Et ille. Dñe seruus no
ster ẽ. Cui demõ. Si vis me adorare ⁊ ser-
uus me⁹ ẽẽ ⁊ xp̃z tuũ negare faciã te sedere
in dextera mea. Jlle ãt signũ crucis mox edi
dit: ⁊ se xp̃i saluatoris seruum libere ẽẽ ex-
clamauit. Statiqz vt crucis signuz edidit:
oĩs illa demonũ multitudo euanuit. Post h̃
cuz quadã vice tẽpluz scẽ sophie p̃dictus no
tarius cuz dño suo intrasset: ⁊ añ saluatoris
imaginem ambo starẽt: vidit dñs suus ꝙ p̃-
dicta imago super notariũ oculos fixos habe
ret ⁊ ip̃m attẽte respiceret: qd̃ vidẽs dictus
dñs ⁊ admirans iuuenez ex ꝑte dextra stare
fecit. Viditqz ꝙ imago in illã iteꝝ partem
occulos voluisset ⁊ sup notariũ fixos haberet
Rursumqz fecit ip̃m ire ex ꝑte sinistra: ⁊ ec-
ce iterum imago oculos voluit: ⁊ notarium
vt prius respicere cepit. Tunc adiuratus a
domino vt sibi diceret quid apud deum me
ruisset propter qd̃ sic eum imago respiceret
dixit se nullius boni conscium esse nisi ꝙ euz
coram diabolo negare noluisset.

¶ De sancto Joanne ante portã latinã

Oannes apostolus ⁊ euã
gelista dum ephesi predi-
caret a proconsule capit:
⁊ vt dijs immolet inuitat
Qd̃ cũ renueret: i carcerẽ
mittitur: ⁊ ad domitianuz
imperatorem epistola mit
titur in qua magus sacrilegus ⁊ deorum cõ-
temptor ⁊ crucifixi cultor nominatur. Jussu
igitur domitiãi romã deducitur. ⁊ deducto

omnes capilli pro derisione a capite preci-
duntur: ac ante portam vrbis que latina di
citur in doliuȝ feruentis olei igne desubter
candente mitti iubetur. Nullum tamen ibi-
dem dolorẽ sensit: Sed penitus illesus exi
uit. In illo igitur loco ecclesia a christianis
fabricatur ⁊ dies illa tanq̄ȝ dies sui marty-
rij solemnizatur. Cum ergo nec sic a predi-
catione Christi cessaret iussu domitiani: in
pathmos insulam relegatus est. Nec tan-
tuȝ Imperatores romani apostolos perseque
bantur: quia christum predicabant: cum ip-
si nullũ deuȝ respuerẽt: sȝ q2 ipsum sine sena
tus auctoritate deificatũ aiebãt: qđ ipsi de
nemine fieri ꝓhibuerant. Vñ legit̃ in histo-
ria ecclesiastica: q̄ cũ pilatus q̃daȝ vice ad
tiberiũ epistolã de xp̃o misisset ⁊ ipse tibe-
rius eius fideȝ a romanis recipi assentiret
senatus oĩno respuit ex eo q̄ sine sui auctori-
tate deus vocatus fuit. ¶ Alia cã est q̃ le-
gitur in quadam cronica est ex eo q̄ romãis
ꝓ⁹ nõ apparuerat. Alia cã ẽ ex eo q̄ oĩuȝ de
orum cultũ cui romani inseruiebãt euacua-
bat. ¶ Alia cã est ex eo q̄ mũdi despectum
predicabat: ⁊ romani auari ⁊ ambitiosi erant
xp̃s etiam hoc fieri non permisit ne hoc hu
mane potentie ascriberetur. Alia causa se-
cundum magistrum Jo. beleth: quare impe-
ratores ⁊ senatus christum ⁊ apostolos per
sequebantur erat: q2 videbatur eis deus ni
mis superbus ⁊ inusdus: eo q̄ consortem ha
bere non dignaretur. ¶ Alia causa est quaȝ
orosius refert: q2 senatus indigne tulit q̄ pi
latus ad tyberium ⁊ non ad senatum de chri
sti miraculis litteras destinauit: ⁊ ideo eius
consecrationem inter deos fieri noluit. Vn
de iratus tiberius multos de Senatoribus
occidit: ⁊ quosdam exilio dammauit. Ma-
ter autem ipsius beati Joannis audiens fi-
lium rome detineri materna compassione p
mota romam ad eum visitandum accessit.
Sed dum venisset: ⁊ ipsum in exiliũ relega
tum audisset indeq3 rediret in campania ci
uitate verulana migrauit ad christum. Cu-
ius corpus in quoddaȝ specu sepultum mul
to tempore latuit: sed postmodum filio suo
iacobo reuelatũ fuit. Qđ q̃dẽ multo odore
redolens: ac miraculis multis refulgẽs ad
ꝓdictã ciuitatẽ cũ multo honore translatũ ẽ

Letanie in anno bis fiunt. s.
in festo sancti marci q̃ dici
tur letania maior: ⁊ tribus
diebus añ ascensionẽ do
mini q̃ dicit̃ minor. Et in-
terpretatur letania suppli
catio vel rogatio. Prima
igitur letania tripliciter vocat̃. Primo le-
tania maior. Scđo dr̃ ꝓcessio septiformis.
Tertio dr̃ cruces nigre. dicit̃ ãt letania ma
ior: ꝓp tres causas. s. ratione illi⁹ a q̃ institu-
ta ẽ. s. a magno Gregorio papa vrbis rome
rõne loci in quo instituta ẽ: q2 rome q̃ ẽ domi
na ⁊ caput mũdi ex eo q̄ ibi est corpus ꝑnci-
pis aplor̃ ⁊ apostolica sedes. Rõne cãe pro
q̃ instituta ẽ: q2 ꝓ magno ⁊ grauissimo mor-
bo. Romani. n. cũ in quadragesima ꝯtinent̃
vixissẽt ⁊ in pascha corp⁹ dñi recipent post-
modũ comessationib⁹ ludis ⁊ luxurie frena
laxabãt. Ideoq3 deus ꝓuocatus pestẽ maxi
maȝ in eos misit: quã inguinariã vocant. i.
apostema siue inflaturã in inguine. Tã sce-
ua añt illa pestis fuit: vt hoies in via: i mẽ
sa: i ludis: in collogijs: subito morerent̃: ita q̄
cũ aliqs: vt dicit̃ sternutabat sepe cum ipsa
sternutatione spũ exalabat. Vñ cum aliqs
aliquẽ sternutantẽ audiebat. statiȝ accurrẽs
deus te adiuuet acclamabat. Et abinde: vt
dicunt: adhuc hec ꝯsuetudo seruat̃: vt cum
aliquẽ sternutantẽ audimus: deus te adiu-
uet acclamam⁹. Rursus vt fert̃ cũ aliqs osci
tabat frequenter ꝯtinuo ⁊ subito spũ emitte
bat. vñ cum aliqs se velle ositare sentiebat
ꝯtinuo signũ crucis sibi imprimere festiabat
⁊ hec ꝯsuetudo similiter vsq3 modo seruat̃.
Hec añt pestis qualiter ortum hũerit in vi-
ta sancti Gregorij repitur. Scđo dr̃ proces
sio septiformis ex eo q̄. b. Grego. processio-
nes quas tunc faciebat per septem ordines
disponebat. Nã in ꝓmo ordĩe erat omnis cle
rus. In scđo oẽs clerici ⁊ religiosi: in. 3°. san
ctimõiales: in. 4°. oẽs infantes: in. 5° oẽs lai
ci: in. 6°. oẽs vidue ⁊ ꝯtinẽtes: in. 7°. omnes
ꝯiugate. Sed. qđ modo nõ possumus in nu-
mero ꝑsonar̃ supplemus in numero letani
aruȝ: q2 septies dici debẽt anteq3 isignia de
ponant̃. Tertio dicunt̃ cruces nigre qm̃ in
signum meroris ex tanta strage hominum: ⁊
in signũ penitẽtie hoies nigris vestibus in-

duebãtur. Et forte ꝓpter eandẽ causaȝ cru-
ces ⁊ altaria saccis cilicinis velabãt. Homi
nes ẽt fideles vestes penitẽtionales debẽt
assumere. Alia aũt dicit letania minor: q̃ fit
tribus dieb⁹ añ ascensionẽ: quã .b. Mamer
tus ep̃s viẽnensis tp̃e Leonis imꝑatoris: q
cepit anno dñi .450. añ institutionẽ ꝑme isti-
tuit: q̃ dicit letania mĩor: rogationes ⁊ ꝓces
sio. Dicit aũt letania minor ad differentiaȝ
ꝑme: q: s. instituta ẽ a minori ep̃o i minori lo
co ⁊ ꝓ minori morbo. Causa ãt institutionis
hui⁹ hec fuit. Tũc .n. apud viẽnaȝ freq̃ntes
⁊ maximi terremot⁹ fiebãt q domos ⁊ ecclesi
as plurimas subuertebãt: nocturni sonitus:
⁊ clamores sepe audiebant: tũc etiã aliđ ter
ribile accidit: q: in die pasche ignis de celo
cecidit ⁊ regis palatiũ ꝯcremauit. Aliud in
sup mirabili⁹ fiebat. Sicut .n. demões por
cos intrauerunt sic permissione dei ꝑꝑ pec-
cata hoium lupos ⁊ a'ias feras intrabant: ⁊
nullos verentes non solum ꝑ vias sed ꝑ ci-
uitatẽ publice discurrebant ⁊ passiȝ pueros
⁊ senes viros ⁊ feminas deuorabãt. Cũ igi
tur tã dolorosi casus quotidie fierẽt: ꝑdict⁹
ep̃s triduanũ ieiuniũ indixit: letanias insti
tuit: ⁊ sic ꝑdicta tribulatio ꝯquieuit. Dein-
de statutũ ẽ ab ecclesia ⁊ firmatũ vt hec leta
nia vbi obseruet. ¶ Dicit etiã rogationes
q: tũc oĩum scõꝝ suffragia imploramus. Et
merito talis obseruantia his diebus seruan
da est: ⁊ rogationibus scõꝝ ⁊ ieiunijs his die
bus insistẽdũ multiplici rõne. Primo vt de
us bella pacificet q̃ in vẽ freq̃ntius ꝯcitant
Scđo vt teneros adhuc fruct⁹ terre ꝯseruã
do multiplicet. Tertio vt motus carnales
q hoc tp̃e magis fuerũt in se q̃sqȝ magis mor
tificet. In vẽ .n. sanguis magis feruet illici
ti motus magis pullulãt. Quarto vt ad re-
ceptionẽ sci spiritus se q̃sqȝ magis habilitet
nam ꝑ ieiuniũ homo magis habilitat: ⁊ ꝑ ro-
gationes dignior reddit. Duas alias rõnes
assignat magister Guilelm⁹ altisiodoreñ.
Prima vt .s. xp̃o ascendẽte ⁊ dicẽte: petite
⁊ accipietis ꝯfidentius petat eccl'ia. Scđo q:
eccl'ia ieiunat ⁊ orat pax habeat de carne ꝑ
ipsius carnis macerationeȝ. Et acq̃rat sibi
alas ꝑ orationem. q: oratio est ala anime q̃
volat in celum: vt sic xp̃m ascendentem li-
bere possit assequi; qui ascẽdit pãdens iter
ante nos ⁊ volauit super pennas ventoruȝ
Auis .n. q̃ multũ abundat in carne ⁊ pax in
plumis bñ volare nõ potest sicut pȝ in stru-
tione. Dicit etiã ꝓcessio: q: tũc ecclesia facit
generalẽ ꝓcessionem. ¶ In hac aũt ꝓcessi-
one crux defert: cãpane pulsant: vexillum
portat. Draco q̃dã cũ ingẽti cauda in q̃bus-
daȝ ecclesijs baiulat ⁊ oĩum sanctoꝝ singula
riter patrocinia iplorantur: Ideo aũt ibideȝ
cruceȝ deferimus ⁊ campanas pulsam⁹: vt
demões territi fugiãt. Nã sic rex i suo exer-
citu hȝ ĩsignia regalia .s. tubas ⁊ vexilla: sic
christus rex eternus in sua ecclesiã militan-
te habet campanas pro tubis ⁊ cruces ꝑ ve
xillis. Et sicut aliquis tyranus valde time
ret: qui alicuius regis potent̃ ⁊ sibi inimici
tubas in sua terra audiret: et vexilla vide-
ret: sic demones q sunt i isto aere caliginoso
vehemẽter metuũt: qñ tubas xp̃i .s. cãpanas
pulsari sentiũt: vt vexilla idest cruces ꝯspi-
ciunt. Et ista dr̃ esse ratio quare ecclesia cã-
panas consueuit pulsare quando tempesta-
tes concitari videt vt scȝ demones qui hoc
faciunt tubas eterni regis audiant ⁊ sic ter-
riti fugiant ⁊ a tempestatis concitatione q̃e
scant. Licet alia ratio sit: quia cãpane tunc fi
deles admonent ⁊ prouocant vt ꝓ instanti
periculo orationi insistant. Aliud etiam ve
xillum eterni regis est ipsa crux secunduȝ il-
lud. Uexilla regis prodeunt ⁊c̃. Qđ quideȝ
vexillum demones valde timent sed ꝙ di-
cit Chriso. Ubicunqȝ inquit demones signũ
dominicum viderint fugiunt timentes bac
culum quo plagaȝ acceperunt. Et hec est ra
tio quare in quibusdam Ecclesijs tempore
tempestatis. crux de Ecclesia extrahitur.
⁊ tempestati opponitur: vt scȝ demones ve
xillum summi regis videant: ⁊ territi fugiãt
Ideo igitur crux in processione defert ⁊ cã-
pane pulsantur vt demones in ipso aere exi
stentes territi fugiant: ⁊ a nostra infestatiõe
desistant. Uexillum autem ibidem defertur
ꝓpter representandã victoriã resurrectiõis
⁊ victoriã ascensiõis xp̃i q cũ magna ꝑda ce
los ascẽdit. Unde ꝑ aerẽ vexilluȝ incedens
est xp̃s in celũ ascendens. Et sicut vexillum
qđ in ꝓcessione defert mĩtitudo fideliũ seq
tur: sic xp̃m ascendẽtẽ magna scõꝝ collectio
comitat; cant⁹ aũt q ibi fiunt significant cãn

tus ꝛ laudes ãgeloꝝ q xp̃o ascẽdẽti obuiaue rũt: ꝛ ipsũ cũ sua societate vsq; in celũ cũ mł tis laudibus ꝑduxerũt. ¶ In quibusdã aũt ecclijs ꝛ maxime in ecclijs gallicanis ↄsuetudo habet: q draco quidã cũ longa cauda ꝛ inflata plena .s. palea vel aliq̊ tali duobus dieb⁹ ꝑmis añ crucẽ ꝛ tertio cuz cauda vacua p⁹ crucẽ defert. Per qđ significat q ĩ p̃rio die ante legẽ: ꝛ ĩ scđo sub lege diabolus in h mũdo regnauit. In tertio aũt die .s. grẽ ꝑ passionẽ xp̃i đ suo regno expulsus fuit. Rursus in ip̃a ꝓcessiõe oĩum scõꝝ singularit patrocinia pustulamus. Quare aũt tũc scõs rogamus plures cause sũt supius assignate. Sũt aũt ꝛ alie cause generales ꝑꝑ q̃s de⁹ ordinauit vt sanctos oremus .s. ꝑꝑ nostrã inopiã sãctoꝝ gloriã: ꝛ dei reuerentiã. Sãcti .n. vota supplicãtiũ scire possunt: q2 in illo eterno speculo ĩtelligit: q̃ꝝ vł illis ꝑtinet ad gaudiũ: vel nobis ad auxiliũ. Prima g̃ rõ ẽ ꝑꝑ nr̃am inopiã. ꝛ h vel ꝑꝑ inopiã quã hẽmus in merẽdo: vt vbi nr̃a nõ suppetunt merita patrocinẽt aliena. Vel ꝑꝑ ĩopiã: quã hẽm⁹ ĩ ↄtẽplando: vt q nõ possum⁹ sũmã lucẽ aspicere ĩ se saltẽ in sanctis aspicere valeamus. Vel ꝓpter inopiã quã hẽmus in amãdo: q2 plerũq; ĩperfectus hõ magis sentit se affici circa vnũ sanctũ q̃z ẽt circa deum. Secũda rõ est ꝑꝑ sanctoꝝ gloriã. Vult .n. deus vt sãctos inuocemus: vt dũ ꝑ eoꝝ suffragia: qđ petimus ĩpetramus ipsos magnificemus: ꝛ glorificando collaudemus. Tertia rõ est ꝑꝑ dei reuerentiam: vt peccator qui deũ offendit: quasi nõ audeat ip̃m in propria persona adire: sed amicoꝝ possit patrocinia implorare. In huiusmodi aũt letanijs esset illud angelicũ cãticũ frequẽtãdũ. Sancte deus: scẽ fortis: sancte ĩmortalis miserere nobis. Refert .n. Jo. dama. li⁰. 3. q cũ apđ constantinopolim ꝑꝑ quãdã tribulatiõem letanie fierẽt quidã puer de medio populi in celuz est raptus: ꝛ istđ canticũ ibidẽ edoctus. Deinde ad ppł'm rediẽs illđ angelicũ canticũ ĩ ↄspectu populi decantauit: ꝛ mox oĩs tribulatio cessauit. In calcedonẽsi q̃z synodo fuit istđ canticũ approbatuz. Et concludit ita dama. Nos aũt dicimus: q per istud canticũ đmones recedãt. Huius g̃ cãtici laus ꝛ auctoritas ex quattuor colligit. Primo ex eo q angelus illud edocuit. Scđo ex eo q ad eius ꝑlationẽ illa tribulatio ↄquieuit. Tertio ex eo q calcedonensis synodus illud approbauit. Quarto ex eo q demones illud timent.

¶ De Ascensione domini.

Ascensio dñi q̃dragesimo die a resurrectione facta ẽ. ¶ Circa quã ascensionem septem per ordinẽ ↄsiderãda st. p⁰ vnde ascendit. 2⁰ quare non stati p⁹ resurrectionẽ ascẽdit sed tot dies expectauit. 3⁰. q̃lĩter ascendit. 4. cũ quibus ascendit. 5. q̊ merito ascendit. 6⁰. quo ascẽdit 7. quare ascendit. ¶ Circa primũ notandũ qm̃ de monte oliueti v̄sus bethaniam celos ascendit qui mons ꝰm aliam translationem dr̃ mons triũ luminũ. Nã de nocte ex ꝑte occidentĩ illuminabat igne tẽpli: q2 erat ignis iugis in altari: mane ex ꝑte orientis p⁰ excipiebat radios solis añq̃z illuminaret ciuitatem. Habebat insuꝑ in se copiã olei qđ est fomentuz lumini: ꝛ iđ dr̃ mõs triũ luminũ. In hunc igr̃ mõtẽ xp̃s discipulos ire precepit. Nã ĩ ip̃a die ascensiõis bis apparuit: semel vndecim ap̃lis comedentibus in cenaculo. Oẽs q̃dẽ taz ap̃li q̃z alij discipuli necnon ꝛ mulieres habitabant in illa ꝑte hierusalẽ q̃ dicebat mello .s. in monte syon vbi Dauid ↄstruxerat sibi palatiũ: ꝛ erat ibi illđ cenaculũ grande stratũ in quo dñs p̃cepit sibi parari pasca: ꝛ in illo cenaculo tũc vndecĩ apostoli habitabãt. Ceteri aũt discipuli ꝛ mulieres habitabãt circũquaq; per diuersa hospitia. Dum igr̃ in illo cenaculo comederent: dñs eis apparuit ꝛ incredulitatẽ illoꝝ exprobrauit. Et cũ comedisset cũ eis ꝛ p̃cepisset vt in montẽ oliueti versus bethaniã irent: ibidẽ eis iteꝝ apparuit: ac ĩdiscrete querentibus respondit. ꝛ eleuatis manib⁹ eis benedixit ꝛ inde corã eis in celũ ascendit. De loco ãt ascensionis dicit simplicius ep̃us hierosolimitanus: ꝛ hẽtur in glosa: q2 cũ ibi postea edificata esset ecclesia locus ille in quo institerunt vestigia xp̃i ascendentis nunq̃z potuit sterni pauimẽto ĩmo resiliebant marmora ĩ ora collocãtiuz. Calcati ẽt pulueris a dño h dicit esse documentum q vestigia impressa cernũtur ꝛ eandẽ adhuc spẽm velut pressis

vestigijs terra custodit. ¶ Circa scd̄m q̄re s. non statim ascendit vt resurrexit sed p qua draginta dies expectare voluit. Notandū q̄ hoc fecit pp tres rōnes. Primo ꝑpter re surrectōis certificationem. Difficilius eni₃ erat ꝑbare vitatē resurrectionis q̄₃ passiōis q₂ a prima die vsq₃ ad tertiā diē vere pote rat ꝑbari passio. Sed ad verā resurrectio nem ꝑbandā plures regrebant: ⁊ iō magis tp̄s regrebatur inter resurrectionem ⁊ ascē sionem q̄₃ inter passionem ⁊ resurrectōem. d̄ hoc sic dicit leo papa in sermone de ascensio ne. Quadragenarius hodie dieꝝ repletus ē numerus sacratissima ordinatione disposi tus: ⁊ ad vtilitatem nr̄e eruditiōis ipensus vt dū a dn̄o in hoc spatio mora p̄sentie cor poralis extendit fides resurrectionis docu mentis necessarijs muniret. Gr̄as agam⁹ diuine dispensationi ⁊ scōꝝ patꝝ necessarie tarditati. Dubitatum est ab illis ne dubita retur a nobis. Scd̄o pp apostoloꝝ cōsolatio nem: Q₂.n. ꝯsolationes diuine supabūdant tribulationibus ⁊ tp̄s passiōis fuit tp̄s tribu lationis apostoloꝝ: iō pl'es debuerunt esse di es isti q̄₃ illi. Tertio pp mysticā₃ significatio nem vt per hoc daret intelligi q̄ ꝯsolatiōes diuine cōparant ad tribulationes sic ānus ad diē: dies ad horam: hora ad momentu₃. q̄ eni ꝯparent sicut annus ad diē: p₃ p illd̄ qd̄ legit. Esa. 41. p̄dicare annum placabilē dn̄o ⁊ diē vltōis deo nr̄o. Ecce pro die tri bulationis reddit annū consolationis. q̄ aūt comparentur sicut dies ad horā p₃ per hoc q̄ dn̄s. 40. horis mortuus iacuit qd̄ fuit tri bulationis: ⁊ per. 40. dies resurgens disci pulis appuit: qd̄ fuit consolationis. vn̄ glo. 40. horis mortuus fuerat ꝑpter hoc. 40. die bus se viuere confirmabat. Qd̄ vo̾ compare tur sicut hora ad momentum insinuat Esa. 54. In mometo indignatōis abscondi faciē meā: ⁊c. ¶ Circa tertiū: q̄l iter. s. ascēdit no tandum q̄ ascendit p̄mo potenter q₂ ꝑprijs viribus. Esa. 63. Quis est iste qui venit de edon. ⁊c. gradiens in multitudine virtutis sue. Itē Jo. Nemo ascendit in celum. s. pp̄a virtute: nisi qui descendit de celo filius ho minis qui est in celo. Licet.n. q̄i in quodam globo nubis ascendit: hoc tn̄ non fecit q̄ nu bis misterio indigeret: sed vt per hoc ōnde retur q̄ oīs creatura parata est obsequi crea tori suo. Ipse.n. potentia deitatis sue ascen dit. Et in hoc notat dr̄ia fm̄ q̄ dr̄ in historia scholastica. Nā Enoch translatus est. He lias subuect⁹ est: s₃ Jesus ꝑpria v̄tute ascē dit. Primus fm̄ Gregorium: p coitū gene ratus ⁊ generans. Scd̄s generatus: s₃ non generās. Tertius nō generat⁹ nec generās. ¶ Scd̄o ascēdit patēter: q₂ videntibus di scipulis. vn̄ dr̄. Videntibus illis eleuatus ē. Itē Joā. xvj. Vado ad eum qui misit me: ⁊ nemo ex vobis interroget me q̊ vadis. glo. Ita palā ascendit: vt nemo iterrogat qd̄ vi su corporali fieri cernit. Jō.n. illis vidētib⁹ ascendere voluit: vt ipsi testes ascensiōis ex isterent: naturam humanam in celum ferri gauderent: ⁊ ip̄m seq desiderarent. ¶ Ter tio letant: q₂ iubilantibus angelis. p̄s. ascen dit deus in iubilatione. Augustinus. Ascen dente xp̄o pauet omne celum: astra mirant: plaudūt agmina: tube sonāt: ⁊ letis se miscēt blanda modulamina choris. ¶ Quarto ve lociter. p̄s. Exultauit vt gigas ad cur. viā. Valde.n. velociter ascendit quando tantū spacium q̄si in momento pcurrit. Refert.n. rabi moyses maximus philosoph⁹ q̄ quodli bet celum cuiuslibet planete habet i spissitu dine viam quingentorum annoꝝ: idest spa tium tantū quantu₃ posset aliqs ire de via plana inqngentis annis. Et distantia inter celum ⁊ celū est similiter: vt dicit: via qngē torum annoꝝ. Et ideo cū sint septē celi erūt scd̄m ipsum a centro terre vsq₃ concauū celi saturni: quod est celum septimū via. 7700. annos idest tantum spacium q̄₃tum de via plana aliquis iret in septem milia ⁊ septem centum annis si tantum viuerert: ita q̄ qui libet annus cōponatur ex. 365. diebus: ⁊ iter cuiuslibet diei sit quadraginta miliaria: ⁊ qd̄ libet miliare sit duorū milium passuum siue cubitorum. hec rabbi moyses Utrum autē hoc verum sit deus scit. Hanc enim mensu rationem ille nouit qui omnia fecit in nume ro pondere ⁊ mensura. Iste igit fuit magn⁹ saltus quem fecit xp̄s de terra. s. in celum. Et de hoc saltu ⁊ quibusdam alijs saltibus xp̄i sic dicit Ambro. Saltu quodam xp̄s ve nit in hunc mundum: apud patrem erat. ⁊ in v̄ginem venit ⁊ ex virgine in presepe transi

liſt: deſcendit in iordanē: aſcendit in crucē: deſcendit in tumulum: ſurexit e tumulo: ⁊ ſed et ad patris dextrā. ¶ Circa quartū cū quibus. ſ. aſcendit: notandum ꝙ aſcēdit cū magna preda hoīum ⁊ magna multitudine angeloꝝ ꝙ enim cū magna preda hominum aſcendit patet per illō qō dr̄ in p̄s. Aſcendiſti in altum: cepiſti captiuitatē. ⁊c̄. Quod autem aſcendit cū multitudinē angeloꝝ patet per illas interrogationes quas xp̄o aſcēdente minores angeli fecerunt maioribus: vt habetur Eſa. 63°. Quis eſt iſte qui venit de edom tinctis veſtibus de boſra: vbi dicit glo. ꝙ quidā angeli non plene cognoſcentes myſterium incarnationis paſſionis ⁊ reſurectionis videntes aſcēdere ad celos dominū cū multitudine angelorum ⁊ ſanctoꝝ hominum ꝑpria virtute ipſum incarnationis ⁊ paſſionis myſteriū admirantur: ⁊ angelis comitantibus dominū dicūt. Quis eſt iſte qui venit. ⁊c̄. Et in p̄s Quis eſt iſte rex glorie. Dionyſius autē in lib. angelice hierar. c. 7. inſinuare videtur: ꝙ dū xp̄s aſcenderet tres queſtiones ab angelis facte ſunt Primam fecerūt maiores angeli adinuicē ſibiipſis. Secūdā fecrūt ipſi maiores xp̄o aſcendenti. Tertiam fecerūt minores maioribus. Querunt igitur inter ſe maiores dicentes. Quis eſt iſte qui venit de edom tin. ve. ⁊c̄. edō ſanguineꝰ interpretatur. Boſra minuta quaſi dicant. Quis eſt iſte qui venit de mundo ſanguineo per pctm̄ ⁊ minuto per malitiam contra deum. Uel q venit de mūdo ſanguīeo ⁊ inferno minuto reſpōdit dn̄s. Ego qui loquor iuſtitiam. ⁊c̄. Diony. ponit talem litteram. Ego. n. dicit diſputo iuſtitiā ⁊ iudiciū ſalutaris. In redemptione hūani generis fuit iuſtitia: iquantum. ſ. factor creaturam ſuam a domino alieno reduxit. ⁊ fuit iudicium inquantum diabolum inuaſorem alieni iuris ab eo quem poſſidebat hominē potenter eiecit. Sed ſecūdum hoc facit Dionyſius queſtionem. Cū. n. ipſi ſuperiores angeli ſint deo proximi: ⁊ īmediate a domino illuminentur: quare abinuicē querunt q̄ſi abinuicem diſcere cupientes. Sed ſicut ſoluit ipſe ⁊ ꝯmentator exponit. In eo ꝙ interrogant ſignificant ſe ſcientiam appetere. in eo autem ꝙ inter ſe conferunt: demonſtrāt ꝙ diuinā in ſe proceſſionem non audent ꝑuenire. apud ſe ergo prio interrogare dlibe rant: ne forte illuminatiōem que ipſis a deo fit nimis feſtina interrogatione preueniant. Secunda qō eſt quā fecerunt ipſi ſupni angeli ad xp̄m dicentes. Quare ergo rubꝝ eſt idumentum tuū: ⁊ veſtimenta tua ſicut calcantium in torculari. dn̄s dr̄ habuiſſe indumentū. i. corpus ſuū rubrum ideſt ſanguīe cruentatum: ex eo ꝙ adhuc dum aſcēderet in corpore ſuo cicatrices habebat. Uoluit. n. cicatrices in corpore ſuo ſeruare ſcd̄m ꝙ dicit Beda. 5. de cauſis. ait. n. ſic. Cicatrices dn̄s ſeruauit: ⁊ in iudicio ſeruaturus eſt: vt fidem reſurerctiōis aſtruat: vt pro homībꝰ ſupplicando eas patri repreſentet: vt boni q̄ꝫ miſericorditer ſint redempti videant: vt reprobi q̄ꝫ iuſte ſint dānati recognoſcant: vt perpetue victorie ſue certū triūphum deferat. huic ergo queſtioni dominus ſic reſpondit. Torcular calcaui ſolus ⁊ de gentibus non eſt vir mecū. Et poteſt vocari torcular crux in qua tanq̄ꝫ in prelio ſic preſſus eſt vt etiam ſanguis ſic effunderetur. Uel torcular vocat diabolū qui hūanum genus ſic funibus peccatorum inuoluit ⁊ ſtrinxit: vt quicquid in eis ſpirituale erat exprimeret ⁊ ſolū vinaria remanerent: ſed noſter bellator torcular calcauit: vincula peccatoꝝ dirupit. ⁊ i celū aſcendēs poſtmodū tabernā celi apuit: ⁊ vinū ſcī ſp̄us effudit. Tertia q̄ſtio eſt quā fecerūt minores angeli maioribus dicētes. Quis eſt iſte rex glorie. dominus virtutum ipſe eſt rex glorie De hac angelorum q̄ſtōe ⁊ alioꝝ ꝯuenienti rn̄ſione ſic dicit Augꝰ ſcificat diuino comitatu imenſus aer. ⁊ oīs illa volitās p aera demonū turba xp̄o aſcendēte tranſfugit: qbus accurrētes angeli qs eſſet ſciſcitabāt dicentes qs eſt iſte rex glie. qbꝰ alij rn̄detes dixerūt. Hic ē ille cādidus ⁊ roſeus: hic eſt ille q nō hꝫ ſpēꝫ neqꝫ decorē: infirmus in ligno: fortꝭ in ſpolio: vilis ī corpuſclo: amarus in p̄lio: fedus in morte: pulcher in reſurrectione: candidus ex v̄gīe: rubicūdus in cruce: fuſcus i opprobrio: clarus i celo. ¶ Circa q̄ntū. q. ſ. merito aſcendit: notādū ꝙ triplici merito aſcendit: de quo ſic dic̄. Hieronimus. Propter vitatē. q: illa que p ꝑphetas diu ꝑmiſeras adipleſti: ⁊ manſue

tudinē:q̄r sicꝰ ouis ꝓ vita ppl'i imolaris: ⁊ iu
sticiā: nō cū ptāte sꝫ iusticia eripuisti hoiem:
⁊ deducet te mirabilr̄ dextra tua: potētia si
ue vi^{9} deducet te: hͦ est in celū. ¶ Circa 6
quo. s. ascēdit notandū ꝙ sup oēs celos ascē
dit: sm̄ ꝙ dr̄ ad ephe. 4. Qui descēdit ipē ē:
⁊ q ascendit sup oēs celos: vt adipleret oīa
Sup oēs celos dicē: q̄r plures sūt celi sup q̄s
ipse ascendit. Est. n. celū materiale rōnale:
intellectuale: ⁊ supsubāle. Celuꝫ materiale
multiplex ē. s. celū aereū ⁊ ethereū olipium
igneū: sidereū cristalinū: ⁊ ēpyreū. Celū aūt
rōnale est hō iustus q dr̄ celuꝫ rōne ihabitati
onis diuine: q̄r sicꝰ celuꝫ ē sedes ⁊ habitatio
di scđꝫ ꝙ dr̄ Jsa. 61. Celū mihi sedes ē sic aia
iusti: vt dr̄ in sapia. aīa iusti sedes est sapie.
Rōne ꝯuersatōis sācte: q̄r sci ꝑ ꝯuersatōeꝫ
⁊ dsideriū sp̄ habitāt i celo: sicꝰ dicebat apl's.
Nr̄a ꝯuersatio in celis est. Rōne opatiōis
ꝯtinue: q̄r sicꝰ celū ꝯtinue mouet: sic ⁊ sci ꝑ bo
na opa ꝯtinue mouet. Celū intellectuale est
angelus. Angeli. n. dicunt celū: q̄r istar celi
sunt altissimi. Rōne dignitatꝭ ⁊ excelentie.
De quaꝝ dignitate ⁊ excelentia. dicit. Di
onysius in l^{o}. de diui. no. ca^{o}. 4°. Diuie mē
tes sunt sup reliq̄ existētia: ⁊ viuūt sup reliq̄
viuētia: ⁊ itelligūt ⁊ cognoscūt rōneꝫ: ⁊ plus
q̄ꝫ oia existentia: pulchꝛū ⁊ bonuꝫ dsiderant
⁊ eo pticipant. Scđo sunt pulcherrimi rōe
nature ⁊ glīe. De quoꝝ pulchꝛitudine dicꝰ
Dionysius in eodē li^{o}. Angelus est manife
statio occulti luminis: speculuꝫ puꝝ clarissi
mū icōtaminatū icoinqnatū imaculatū susci
piēs si fas ē dr̄e pulchꝛitudie bōiformis dei
formitatꝭ. Tertio sꝭ fortissimi rōne vtutꝭ ⁊ po
tētie: đ quoꝝ fortitudie dicꝰ Damai. li^{o}. 2°.
ca^{o}. 3°. fortes sūt ⁊ parati ad di volūtatꝭ ex
pletōeꝫ: ⁊ vbiq̄ꝫ ꝯfesti inēiunt vbicūq̄ꝫ diui
n^{9} iusserit nut^{9}. Celuꝫ. n. hꝫ altitudinē pul
chꝛitudnē fortitudinē. De duob^{9} pmis ec
cl'isti. 43. altitudinis firmamētū ⁊c̄. De 3°. iob
37. Tu forsitā cū illo fabꝛicatus es ⁊c̄. Celū
āt sup sbstātiale est eq̄litas diuine excelētie.
de quo dr̄ in psalmo. A summo celo egressio
eius ⁊ oc. e. vsꝫ ad. s. e. Sup oēs igitꝭ hos ce
los vsq̄ꝫ ad ipm celuꝫ supsubālē xp̄s ascēdit
ꝙ eni ascendit sup oēs celos materiales hꝫ
ꝑ illud qđ dr̄ in psalmo. Eleuata est magnifi
centia tua sup celos ds. Sup oēs eni celos
materiales vsq̄ꝫ ad ipm celū empyreū ascē
dit: non sicꝰ helias q in curru igneo ascendit
vsq̄ꝫ ad sublunarē regionē: nec eā transcēdit
sꝫ in paradisū terrestrē trāslat^{9} est: que adeo
eminet vt ꝑ'igat ad sublunarē regionē nec
eā trāscendit. Jn hoc g̊ celo empyreo xp̄s re
sidet ⁊ est spālis ⁊ ꝓꝓria eius mansio: ⁊ ange
loꝛum ⁊ alioꝛum sanctoꝛū: ⁊ congrue cōuenit
hec habitatio his hītatoꝛibus. Jstud. n. ce
lū ceteros celos excellit dignitate: pꝛioꝛita
te: situ: ⁊ ambitu. ⁊ iō est cōueniēs habitatio
xp̄i qui oēs celos rationales ⁊ intellectuales
transcendit dignitate: eternitate: situ imuta
bilitatis et ambitu potestatis. Similiter est
congrua habitatio sanctoꝝ. Jllud eni celum
est vnifoꝛme: immobile luminositatis perfe
cte: ⁊ capacitatis immēse. Et recte congru
it angelis et sanctis qui fuerūt vnifoꝛmes
in opatōe. immobiles in dilectione: lumino
si fide siue cognitione: cappaces i sācti spūs
receptione. Qđ autem super oēs celos ratio
nales. i. omnes scōs ascēderit pꝫ per illud
qđ dicitur canti. 2. Ecce iste venit saliens i
montib^{9}: transiliens colles ⁊ vocantur mon
tes angeli colles vō viri sancti. Quod ve
ro super oēs celos intellectuales. i. angelos
ascenderit: patet per illud qđ dicitur in p̄s.
qui ponis nubem ascēsum tuū qui ambulas
sup pennas ventoꝝ. Jtem ascendit sup che
rubin ⁊ volauit sup pennas ventoꝛuꝫ. Qđ
aūt vsq̄ꝫ ad celum supsubstantiale. i. de i eq̄
litatē ascenderit pꝫ ꝑ illud qđ dr̄ mar. vlti.
Et dñs qdē iesus postq̄ꝫ locutus est eis assū
ptus ē in celū ⁊ sedet a dextris dei. Dextra
eni dei ē eq̄litas dei. Ber. Dño meo singu
larit a dño ⁊ deiū ⁊ datū est sedere a dxtris
gloꝛie ipi^{9}: vt pote i glīa coeq̄li i eēntia ꝯsub
stātionali ꝑ generatōe ꝯsimili: maiestate nō
dispari eternitate nō posterioꝛi. Vl' pōt dici ꝙ
xp̄s i ascēsiōe sblimis fuit q̄druplici sblimita
te. s. locali remūeratōe pmij cognitōali ⁊ vtu
ali. De pmo Ephe. 4. Qui dscēdit ipē ē. ⁊ q
ascēdit sup oēs celos. đ scđo Phil. 2. fact^{9}
obediēs ⁊c̄. vbi dicit Augu. Humilitas cla
ritatꝭ ē meritū. claritas humilitatꝭ est pmiū.
De tertio p̄s. Ascendit sup cherubin. i. sup
omneꝫ scientie plenitudinē. De q̄rto pꝫ: q̄r
ascendit ēt sup seraphin. collo. 4° Scire ēt
supeminētē charitatē xp̄i. ¶ Circa septimū

quare .s. ascēdit notandū ꝙ ascensionis sūt .9. fructus siue vtilitates. Prima vtilitas est hūiliatio amoris diuini. Joā.16. Nisi ego abiero paraclit⁹ nō veniet: vbi dicit Aug. Si carnaliter mihi heseritis capaces spiritus non eritis. Scđa ē maior cognitio dei. Joā.14. Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ: qr vado ad patrē ⁊c̄. vbi dicit Aug. Ideo sub traho formā istam tui i qua pater maior me ē vt deū spiritualiter videre possitis. Tertia est vt meritū fidei: de hac sic dicit Leo i sermone de ascēsione: Tunc ad equalē prī filium eruditior fides gressu mentis cepit accedere ⁊ contrectatione corpore in xp̄o substantie qua prē minor ē non egere. Magna rū.n. hic vigor ē mentiū incōtāter credere que corporeo nō videnẗ intuitu: ⁊ ibi figere desideriū quo nequeas inferre conspectū. Augu. de confes. Exultauit vt gigas ad currendam viā. Non.n. tardauit: sed cucurrit clamās dictis factis: morte: vita: descensu: ascēsu clamās vt redeam⁹ ad eū: ⁊ discessit ab oculis vt redeam⁹ ad cor: ⁊ inueniamus eū. Quarta ē nostra securitas. Jō.n. ascendit vt noster aduocat⁹ sit apud patrē: valde aūt securi esse possumus: qn̄ talē aduocatū apud prēm nos habere ꝯsideramus .i. Joā. 2°. Aduocatū apud prēm hēmus Jesū xp̄m iustū: ⁊ ipe est ꝓpiciatio pro peccatis nostris. De hac securitate dicit Bernar. Securū accessū habes o hō apud deū vbi mater añ filiū: ⁊ filius añ prēm. Mater ostendit filio pectus ⁊ vbera: filius ostndit patri lat⁹ ⁊ vulnera. Nulla ḡ poterit esse repulsa vbi tot sūt charitatis insignia. Quinta est nostra dignitas. Maxima qdem nostra dignitas ē: quādo natura nostra vsqꝫ ad dexterā dei exaltata est. Unde ⁊ angeli hāc dignitatē in hominibus ꝯsiderātes: deinceps ꝓhibuerunt se adorari ab hominibus sicut dr̄ apoc .19. Cecidi inqt añ pedes ei⁹ vt adorarē eū ⁊ dixit mihi. Uide ne feceris. ꝯseruus.n. tu⁹ sū ⁊ fratꝝ tuoꝝ: vbi dicit glo. In veteri lege nō ꝓhibuit se adorari: sed post ascēsionē vidēs sup se exaltari hoiē: ab hoie timuit adorari Leo papa in sermōe de ascēsione. Hodie natura nostre humanitatis vltra cūctaꝝ altitudinē ptātum ad dei patris ē ꝓuecta cōsensum vt mirabilior fieret gratia dei cū remotis a ꝯspectu hoīu q̄ merito reuerentiā sui sentiebat: iudicē fides nō diffideret: spes non fluctuaret: charitas non teperet. Sexta ē spei nr̄e soliditas. Hebre.4. Hn̄tes ergo pōtificē magnū q celos penetrauit iesū filiū dei teneam⁹ spei nr̄e ꝯfessionē. Itē Hebre.6. Qui ꝯfugim⁹ ad tenēdā ꝓpositā spē: quā sicut anchorā hēmus aīe tutā ac firmā ⁊ incedētē vsqꝫ ad interiora velaminis: vel p̄cursor ꝓ nobis introiuit iesus. De hac iteꝝ Leo. xp̄i ascēsio nostra ē ꝓuectio: ⁊ quo p̄cessit gloria capitis eo spes tēdit ⁊ corpis. Septima est vie ostēsio. Michee.2. Ascendit iter pādes añ eos. Aug. Uia tibi factus ē saluator: surge ⁊ ambula: hēs quo: noli pigrescere: Octaua ianue celestis aptio: sicut.n. pmus Adam apuit ianuas īferni: sic iesus padisi. Un̄ ecclesia cantat. Tu deuicto mortis aculeo ⁊c̄. Nona loci p̄paratio. Joā.14. Uado pare vobis locū. Aug. Dn̄e para qđ paras. nos.n. tibi paras: ⁊ te nobis paras, quando locum paras: ⁊ tibi in nobis: ⁊ in te nobis.

De spiritu sancto.

Spiritus sāctus hodierna die: vt sacra actuū testaẗ hist. in aplos in liguis igneis missus ē. ¶ Circa eius missionē siue aduētū octo ꝯsiderāda sūt. Primo a q̄ missus ē. Scđo quot modis mittiẗ siue missus ē. Tertio quo tpe missus ē. Quarto quotiēs missus ē. Quinto q̄liter missus ē. Sexto in quo missus ē. Septimo propter qd missus est. Octauo ꝓ qd missus ē. ¶ Circa pmam .s. a quo missus ē. Notandū ꝙ spm̄ sanctū pr̄ misit: ⁊ filius misit: ⁊ spūs scūs seipm̄ dedit: ⁊ misit. De pmo Joā. .14. Paraclit⁹ āt spūs scūs quē mittet pr̄ i. ⁊c̄. De scđo Joā.16. Si autē abiero mittā eum ad vos. Missio.n. in istis īferioribus hꝫ cōparationē ad suū mittentē sub triplici habitudine .s. vt ad dantē esse: ⁊ sic mittiẗ radi⁹ a sole: vt ad dantem virtutē: ⁊ sic mittitur iaculū a piectore. vt ad dantē iurisdictionē siue auctoritate ⁊ sic mittiẗ nūcius a p̄ceptore. Scđm hunc triplicē modum missio pōt ꝯuenire spūi sancto. Mittitur .n. a pr̄e ⁊ filio tanqꝫ ab eis hn̄s esse ⁊ virtutē ⁊ auctoritatē ī opādo. Nihilomin⁹ spūs scūs seipm

dedit ⁊ misit qđ videt insinuari. Joā.16. cū dicit. Cū āt venerit ille spūs vitaꝫ. Nā sic dicit Leo papa in sermone de pēthe. beate trinitatis incommutabilis deitas vna ē in suba indiuisa in ope: ꝯsors in volūtate: par in oīpotentia: eq̄lis in gloria. Diuisit aūt sibi opus nostre redēptiōis misericordia trinitatis: vt pr̄ ꝓpiciaret filius ꝓpitiaret: spūs scūs igniret. Quia.n. spūs scūs deꝰ ē: iō recte dr̄ seipm dare. Hoc aūt ꝙ spūs scūs deꝰ sit oñdit Ambrosius i libro de spū scō sic dicens. Ex quattuor istis māifesta diuinitatis eius gloria ꝯprobat. Deus.n. esse cognoscitur: aut qꝛ sine peccato est. aut qꝛ peccata cōdonat aut qꝛ creatura non ē: sꝫ creator ē: aut qꝛ non adorat sed adorat. Et in hoc oñditur Quomodo beata trinitas se totaliter nobis exhibuit.. Pater.n. omnia que habuit nobis exhibuit: ⁊ sicut dicit Aug. Misit nobis filium suū in p̄ciū nostre redēptionis: spiritum sanctū in p̄uilegiū nostre adoptiōis: ⁊ seipm totuꝫ reseruat in hereditatē adoptiōis. Similiter filiꝰ totalr̄ se nobis exhibuit: qꝛ sic dicit Ber. ipse pastor: ipse pascua: ipse redēptio. Dedit enim nobis animam in p̄ciū sanguinē in potū: ⁊ carnē in cibū ⁊ deitatē in p̄miū. Similiter ⁊ spiritus sanctus totaliter omnia sua dona nobis exhibuit ⁊ exhibet: qꝛ sicut dicit .i. cor.12. Alij p spiritū sanctū datur sermo scientie: alij sermo sapientie secūdū eundē spiritū: alteri fides in eodē spiritu Leo papa spiritus sanctus inspirator ē fidei doctor scientie: fons dilectionis: signaculum castitatꝫ: ⁊ totius cā salutis. ¶ Circa secunduꝫ.s. quot modis mittit siue missus ē notāduꝫ ꝙ spiritus sanctus duobus modis mittitur.s. visibiliter ⁊ inuisibiliter. Inuisibiliter cū mentibus sanctis illabit. Uisibiliter cū in aliquo signo visibili demonstratur. de missiōe visibili dr̄ Joan.3. Spūs vbi vult spirat: ⁊ vocē eius audis: sꝫ nescis vñ veniat aut quo vadat. Nec mirꝫ qꝛ sic dic̄ Ber. de verbo inuisibili. Per oculos nō intrauit qꝛ nō ē coloratū. sꝫ neqꝫ p aures: qꝛ nō sonuit: sꝫ neqꝫ p nares: qꝛ non aeri miscet: sꝫ mēti nec inficit aerē sꝫ fecit: neqꝫ vero p faucē qꝛ nō ē māsuꝫ vel austum: nec tactum corporis: qꝛ illud palpabile nō est. Queris igit cū ita sint inuestigabiles vie eius: vñ adesse nouerit. Nēpe ex motu cordis intellexi p̄sentiā eius: ⁊ ex fuga vitioꝝ aduerti potentiā virtutꝫ eius: ⁊ ex discussione siue redargutiōe occultoꝝ meoꝝ admiratus sū ꝓfunditatē sapientie eius: ⁊ ex quātulacūqꝫ emēdatiōe moꝝ meoꝝ exptus suꝫ bonitatē mansuetudinis eius: ⁊ ex reformatione ⁊ reuocatiōe spūs mentꝫ mee pcepi vt cūqꝫ speciē decoris eius: ⁊ ex cōtuitu hoꝝ oiuꝫ simul expaui multitudinē magnitudinis eiꝰ. hec Ber. Missio aūt visibilis ē cū in aliquo signo visibili oñdit. Et notādū ꝙ in qntuplici specie visibili spūs sāctus mōstratus ē. Primo in specie colūbe sup xp̄m baptizatū. Luc.3. descendit spiritus sanctus corporali specie sicut colūba in ip̄m. Scđo in specie nubis lucide sup xp̄m transfiguratuꝫ. Math.16. Adhuc eo loquente ecce nubes lucida obūbrauit eū: vbi sic dicit glo. Sicut baptizato domino: sic ⁊ glorificato mysteriū sācte trinitatis oñditur. spūs scūs ibi i colūba hic in nube lucida. Tertio i specie flatꝰ. Joā.20. Insufflauit ⁊ dixit. Accipite spūꝫ scm̄. ⁊c̄. Quarto in specie ignis. Quinto in specie lingue: ⁊ i hac duplici specie apparuit hodierna die. Jō āt in hac qntuplici specie reꝝ mōstratꝰ est: vt det intelligi ꝙ haꝝ reꝝ ꝓprietates operat in cordibus in qbus illabit. Colūba gemitū p cantu habet: felle caret in foraminibꝰ petre manet. Sic spūs scūs illos quos replet facit p suis peccatis gemere. Jsa.59. Rugiemus quasi vrsi oēs: ⁊ q̄si colūbe meditātes gememꝰ. ro.8°. Ipse spūs postulat p nobis gemittibus inenarrabilibus. i. nos postulantes ⁊ gemētes facit. Scđo sine felle amaritudinis ē. Sap.12. O q̄ꝫ bonus ⁊ suauis est dñe spūs tuus in nobis. Itē ibidē. vij. Uocat suauis benignus hūanus: ex eo ꝙ suaues benignos ⁊ humanos faciat: suaues in sermone: benignos in corde: ⁊ humanos i ope. Tertio in petre foraminibus. i. in xp̄i vulneribus habitare. Can.2°. Surge ꝓpera amica mea: speciosa mea colūba mea ⁊ veni glo. fouēs mihi pullos meos infusione spūs sancti. In foraminibus petre. glo. in xp̄i vulneribus. treno. vlti. Spūs oris nr̄i xp̄s dominus captus est in peccatis nostris: cui diximus. In vmbra tua viuemus in gentibꝰ: q̄si diceret. Spiritus qui est oris nostri: quod

os nostrum est christus dominus qui est os
nostrum ⁊ caro nostra facit nos dicere xp̄o.
In vmbra tua.s.in passione tua:in qua chri
stus fuit tenebrosus ⁊ despectus viuemus
per iugem memoriam. Secundo monstrat⁹
est i specie nubis. Nubes a terra eleuatur.
refrigerium prestat:⁊ pluuiaz generat. Sic
spiritus sanctus quos replet a terra eleuat
per contēptuz terrenorum. Ezec.8. Eleua
uit me spiritus inter celum ⁊ terram ⁊c̄. Itē
eze.p°. Quocunqz ibat spiritus illuc eunte
spiritu ⁊ rote pariter eleuabantur sequen-
tes eum. spiritus eni vite erat in rotis. Itez
grego. gustato spū desipit omnis caro. Secū
do refrigerium prestat contra incentiua vi-
tiorum. vnde ⁊ beate Marie dictum est.
Spiritus sanctus superueniet in te:⁊ virtus
altissimi obū.tibi.i.te ab omni estu vitiorū
refrigerabit. vnde ⁊ spiritus sanctus voca
tur aqua que habet viz refrigeratiuā. Jo.
7°. Flumina de ventre eius fluēt aque vi-
ue. Hoc autem dixit de spiritu sancto quem
erant accepturi credentes in eum. 3° gene-
rat pluuiam lachrimarum. ps̄. flauit spirit⁹
eius ⁊ fluent aque scilicet lachrymaꝝ. ¶ 3°.
monstratus est in specie flatus. Flatus leuis
calidus ad respirandum necarius est. Sic
spiritus sanctus leuis idest velox est ad se
diffundendum. Omnibus enim mobilibus
mobilior est. Glo. super illud. Factus est re
pente de celo sonus ⁊c̄. Nescit tarda moli-
mina sancti spiritus gratia. 2. calidus est ad
inflammandum. Luc.12. ignem veni mitte-
re in terram:⁊ quid volo nisi vt ardeat:vn̄
⁊ austro vento calido comparatur. canti.4.
Surge aquilo ⁊ veni auster pfla ⁊c̄. 3°. leuis
est ad demulcendum. vnde ⁊ ad eius leui-
tatem insinuandam vocatur nomine vnctio
nis. Jo.3°. Unctio eius docet nos de omni
bus. nomine roris vnde cantat ecclesia. Et
sui roris itima. ⁊c̄. nomīe aure tenuis. 3. Re.
19. Et post ignez sibilus aure tenuis ⁊ ibi do
minus. 4°. necessarius est ad respirandum:
adeo quippe necarius est ꝙ si ad horam sub
traheretur homo continuo moreretur. sic ⁊
de spiritu sancto intelligendum est. ps̄. Au
feres spiritum eorum:⁊ deficient ⁊ in pulue
rem suum reuertentur. Jo.6°. Spiritus est
qui viuificat. ¶ 4°. monstratus est in specie
ignis. ¶ 5°. in specie lingue. Quare autem
in hac die duplici specie apparuit dicetur i-
fra. ¶ Circa tertium.s. quo tē pore spūs san
ctus missus est:notandum ꝙ missus est qui
quagesimo die a pasca. Jō autem in die qn
quagesima missus est: vt detur intelligi qm̄
a spū sancto est legis perfectio: eterna remū
eratio:⁊ peccatorum remissio. Legis perfe-
tio. qm̄ s̄m glo. a die agni preimolati quinq̄
gesimo die data ē lex i igne. In nouo ēt testō
qnq̄gesimo die a pasca xp̄i descēdit spūs in
igne:lex in monte synai:spūs in mōte syon:
lex in sublimis mōtꝭ loco spūs daꝭ i cenaclo.
vn̄ p hoc insinuaꝭ ꝙ ipse spūs scūs est perfe
ctio toti⁹ legis:q: plenitudo legis ē dilectio.
Scđo est etna remuneratio. vn̄ glo. Sicq̄
dragita diebus qbus p⁹ resurrectōez cū di
scipulis ꝯuersatus est:p̄ntez eccliaz d̄signat
ita qnq̄gesimus dies q̄ spūs scūs daꝭ: dena
riū eterne remuneratōis exp̄mit. Tertio pec
catoꝝ remissio vn̄ glo. ibidē. Jō in qnq̄gesi-
mo āno indulgentia fiebat in iubileo:⁊ p spi
ritū scm̄ pccā remittunꝭ. Et seqꝭ in glo. In
spūali iubileo rei resoluūꝭ: debita dimittūꝭ:
exules in patria reuocāꝭ: hereditas amissa
reddiꝭ serui.i.hoies pccō venūdati a iugo
s̄uituꝭ liberanꝭ. Hucusqz glo. Rei morꝭ sol
uuntur ⁊ liberanꝭ. Un̄: Ro.8°. Lex spūs vi
te in xp̄o liberauit me a lege peccati ⁊ morꝭ
Debita pctōꝝ dimittunꝭ: q: charitas opit
multitudinē pctōꝝ. exules in p̄riaz reuocāꝭ
ps̄. Spūs tu⁹ bōus d̄ducet me i terrā rectā
Hereditas amissa reddiꝭ. Ro.8°. Ipse spi
ritus testimoniū reddit spūi nr̄o ꝙ sumus fi
lij dei:si āt filij ⁊ heredes. Serui a pectō li
berāꝭ. 2. cori.4°. Ubi spūs dn̄i ibi libertas.
¶ Circa q̄rtū.s. quotiēs aplis missus est sci
endū est ꝙ scđz glo. tribus vicib⁹ datus est.
s. an̄ passionē post resurrectionē ⁊ post ascēsi
onem. Primo ad faciendū miracula. 2°. ad
relaxādū pccā. Tertio ad ꝯfirmādū corda.
¶ Primo qn̄ eos ad p̄dicandū misit:⁊ sup
oīa demonia:⁊ vt languores curarent pote
statē dedit eis. Hec.n. miracula p spm̄ scm̄
fiunt: s̄m ꝙ d̄r Mathei.12. Si āt in spū dei
eiicio demonia. ⁊c̄. Nō tn̄ ꝯn̄s est vt qcūqz
hz spm̄ scm̄ faciat miracula. Qm̄ vt grego.
ait:miracula hoīez scm̄ nō faciūt:s; ostēdunt:
nec qcūqz facit miracula hz spm̄ scm̄: qm̄ ⁊

mali asserũt se fecisse miracula dicẽtes. dñe dñe. nõne in noĩe tuo ꝓphetauim⁹ ꝛc̃. De⁹ enĩ fac̃ miracula ꝑ auctoritatẽ: angeli per materie habilitatõez: demones ꝑ ṽtutes naturales rebus insitas: magi ꝑ occultos ꝯtus cũ demõibus: boni xp̃iani ꝑ publicã iusticiã mali xp̃iãni ꝑ signa publice iusticie. ¶ Secũdo dedit eis spm̃ scm̃ qñ in eos ĩsufflauit dicẽs: Accipite spm̃ scm̃ quoꝝ remiseritis peccã remittẽt eis ꝛc̃: Nõ tñ põt qs pctm̃ remittere q̃ztũ ad maculã q̃ est in aĩa: aut q̃ztũ ad reatũ. i. obligatõez ad penã eternã aut q̃z tũ ad dei offensã: q̃ solũ ex infusiõe gr̃e ꝛ ṽtute ꝯtritõis remittũt. Dr̃ tñ sacerdos absolueñ. tũ qꝛ a culpa absolutũ eẽ insinuat. tũ qꝛ penã purgatoriã ĩ tẽpalẽ ꝯmutat: tũ qꝛ ꝺ ipa tẽpali partẽ relaxat. 3°. dedit eis hodierna die qñ eoꝝ. corda sic solidata sunt: vt nil tormẽta timerẽt. p̃s. Spũ oris eius oĩs ṽt⁹ eoꝝ Aug. Talis ẽ gratia spũs sci ꝙ si tristitiã inuenit dissoluit: si ꝺsideriũ ꝑniciosũ ꝯsumit: si trepidatõez abiicit. Leo papa. Sꝑabat̃ ab apl̃is spũs scũs: nõ vt tũc p̃mũ scõꝝ habitator esse inciperet: sꝫ vt sacrata sibi pectora ꝛ feruẽtius accẽderet: ꝛ copiosi⁹ inundaret: cumulãs sua dona ñ ichoãs: nec ideo nou⁹ oꝑe qꝛ ditior largitate. ¶ Circa qntuꝫ: q̃liter. s. missus ẽ notãdũ ꝙ missus ẽ cũ sono in liguis igneis ꝛ ip̃e ligue apparuerũt sedẽdo. son⁹ ãt fuit repentinus celestis vehemẽs ꝛ replẽs. Repẽtinus: qꝛ scũs spũs tarda molimia nescit. Celestis qꝛ celestes efficit. vehemẽs qꝛ timorẽ filialẽ inducit: vl̃ qꝛ eternũ veh adimit. Vñ vehemẽs q̃si veh adimẽs. Vel qꝛ mẽtem ab oĩ carnali amore vehit. vñ vehemẽs q̃si vehẽs mẽtẽ. Fuit ꝛ replẽs: qꝛ spũs scũs oẽs aplõs r̃pleuit. vñ actuũ. 2°. Repleti sunt oẽs ꝛc̃. triplex ãt est signũ plenitudis qd̃ fuit in apostolis. Primũ ẽ nõ resonar̃. vt patet in dolio: qd̃ cũ plenũ est non resonat. Job. 7°. Nũqd mugiet bos cũ añ p̃sepe plenũ steterit? Quasi dicat. Cuꝫ p̃sepe cordis plenitudĩeꝫ hꝫ gr̃e locũ ñ hꝫ mugitus ĩpatiẽtie. Hoc signũ habuerũt apostoli: qꝛ ĩ tribulationibus ꝑ ĩpatientiã nõ resonabãt: imo ibãt gaudẽtes a ꝯspectu ꝯcilij ꝛc̃. Scd̃m signũ ẽ ñ plus recipe sine satietatẽ hr̃e. Qñ. n. vas aliquo liquore plenũ ẽ aliud recipere nõ põt Sil̃r hõ satur nõ appetit amplius: sic sci q hñt plenitudinẽ gratie nõ possunt recipere aliũ liquorẽ delectationis terrene. Jsai. p̃° Plenus suꝫ: ꝛ iõ holocausta ꝛc̃. Sil̃r qui gustauerũt celestẽ suauitatẽ: iõ nõ sitiunt terrenã voluptatem. Aug. Qui biberit de fluuio paradisi: cuius vna gutta est maior oceano restat vt ĩ eo sitis h⁹ mũdi extĩcta sit. Hoc signũ habuerunt apl̃i: qui nihil ꝓprium voluerunt habere: sꝫ in cõi oĩa diuidere. Tertiũ signũ ẽ supfluere: vt pꝫ in fluuio innundante: eccl̃iastici. 24. Qui implet quasi phison sapientiam. Ad l̃ram illius fluuij ꝓpriũ est effluere ꝛ circũadiacẽtia irrigare. Sic apostoli ceperunt effluere: qꝛ ceperunt loq variis linguis: vbi dicit glo. Ecce signum plenitudinis: plenũ vas erupit: ignis in sinu nõ põt occultari. Ceperunt iteꝝ circũadiacentia irrigari: vñ Petrus statim predicare cepit: ꝛ tria millia ꝯuertit. Scd̃o missus est in linguis igneis: circa quod tria videnda sunt. Primo quare cõiunctum in linguis igneis. Scd̃o quare in igne potius q̃z in alio elemento. Tertio quare in lingua potius q̃z ĩ alio mẽbro. De primo sciẽdũ ꝙ triplici rõne apparuit in linguis igneis. Primo vt verba ignea ꝓferrẽt. Scd̃o vt legeꝫ igneã predicarent. s. legeꝫ amoris. De his duobus Bernar. Uenit spũs sanctus in linguis igneis vt linguis oĩum gentiũ verba ignea loquerent̃: ꝛ legẽ igneã lingue ignee predicarent. Tertio vt spiritũ sanctum qui ignis est ꝑ eos loqui cognoscerẽt. Et hoc ne diffiderent: ꝛ ne alioꝝ ꝯuersionem sibi attribuerent: ꝛ vt omnes eoruꝫ verba tanq̃z dei audirent. De scd̃o sciendũ ꝙ missus est in specie ignis multiplici ratione. Prima sumitur penes eius septẽplicem gratiã. Spiritus eni admodũ ignis alta humiliat ꝑ donum timoris: emollit dura ꝑ donum pietat̃ illuminat obscura per scientiã: restringit fluida ꝑ ꝯsiliũ: ꝯsolidat mollia ꝑ fortitudinem clarificat metalla tollẽdo rubiginẽ: ꝑ donuꝫ intellectus: sursũ tendit per donũ sapientie Scd̃a sumitur penes eius dignitatẽ ꝛ excellentiã. Ignis enim excellit omnia elementa specie ordine ꝛ virtute. Specie ratione pulchritudis in luce. Ordine rõne sublimitat̃ ĩ situatiõe. virtute rõe vigorositat̃ ĩ actione. Sic ꝛ spũs scũs ĩ his oĩa excedit. pp̃ ꝑ

mum dicit spiritus sanctus incoingnatus:
pp 2^m qui capiat omnes spiritus intelligibi
les: propter tertium habens omnem virtu
tem Sapientie. 7°. Tertia sumitur penes
eius multitudinis efficatiaz hanc rationem
assignat Rabanus sic dicens. Ignis quattu
or habet naturas. urit: purgat: calefacit: et il
luminat. Similiter spiritus exurit peccata
purgat corda: teporem excutit: ignorantias
illustrat. Hec rabanus. exurit peccata. vñ
zachari. 14. Per ignem uram eos sicut uri
tur argentum. Hoc etiam igne uri petebat
propheta dicens. ure renes meos etc. Pur
gat corda. Esai. 4. Si sanguinem hierusalē
lauerit dē medio eius in spiritu iudicij: et spi
ritu ardoris. Teporem excutit. Unde dicit
de illis quos replet spiritus sanctus. Ro. 12.
Spiritu feruentes etc. Itez Gregorius. In
ignem apparuit spiritus: q2 ab omni corde
quod replet torporem frigoris excutit: hoc ī
desiderio sue eternitatis accendit: ignoran-
tias illustrat. Sap. 9. Sensum autem tu-
um qui sciret nisi tu dederis sapiētiam et mi
seris spiritum sanctuz tuū de altissimis. Et
.1. Corin. 2°. Nobis autem reuelauit deus
per spiritum suum. Quarto sumitur penes
ipsius amoris naturam. Amor. n. per ignem
habet significari triplici ratione. primo quia
ignis semper est in motu: sic et amor spiritus
sancti quos replet semper facit esse in motu
bone operatiōis. Unde Gregorius. Nūq̄
ē amor dei ociosus: Operatur. n. magna si est
si autem operari negligit amor non est. Scdo.
q2 ignis inter cetera elemēta est maxime for
male: et modicum hz de materia: et multū de
forma. Sic amor spiritꝰ sancti quos replet
facit habere modicum de amore terrenoruz
et plurimū de amore spiritualium: vt iam nō
carnalia carnalter: sed potius spiritualia spi
ritualiter diligant. Distingnit eni Bernar.
quattuor modos diligendi scilicet diligere
carnem carnaliter. spiritum carnaliter: car-
nem spiritualiter: et spirituz spiritualit. Ter
tio quia ignis habz alta inclinare: sursum tē
dere: fluuida adunare et congregare. Per
hec tria itelligit triplex vis amoris. Amor
enim sicut habetur ex verbis Dionysij in li
bro de diui. no. habet triplicez vim. scilicet
inclinatiuam: eleuatiuam et coordinatiuaz.
inclinatiuam quia inclinat superiora inferi
oribus. Eleuatiuam q2 eleuat inferiora supe
rioribus. Coordinatiuam quia coordinat eq̄
lia coequalibus. Hec Diony. Hanc etiam
triplicem vim amoris spiritus sanctus effi-
cit in his quos replet: quia inclinat eos per
humilitatem et sui contemptum. Eleuat in
desiderium supernorum: et coordinat inuicem
per vniformitatem moruz. ¶ De tertio sci
endum q apparuit potius in ligua q̄z in alio
membro triplici ratiōe. Lingua enim est mē
brum igne gehenne inflāmatum difficile ad
regendum: et vtile bene rectum. Quia ergo
lingua igne infernali inflammata erat: ideo
igne spiritus sancti indigebat. Jaco. 3°. Lin
gua nostra ignis est etc. Quia difficile regit:
ideo pre ceteris membris gratia spiritus
sācti indiget Jaco. 3. Omnis natura bestia
rum etc. Quia vtilis valde si bene regitur: iō
necē fuit vt spiritum sanctū rectorem habe
ret. In lingua etiam apparuit ad significan
dum q predicantibus valde necessarius fu
it. Predicantibus. n. necessarius est: q2 fac
eos loqui feruenter absq3 tepiditate: et iō
missus est in specie ignis. Ber. Uenit spūs
scūs super discipulos in linguis igneis: vt
verba ignea loquerentur et legem igneā lin
gue ignee predicarent confidenter absq3
pusillanimitate. actuū. 4° Repleti sunt oēs
spū sancto et ceperunt loqui cuz fidutia ver
bum dei etc. Multipliciter propter capaci-
tatis auditorum diuersitatez: et iō dr actuū
.2. q ceperunt loqui varijs linguis Utiliter
ad edificationem et vtilitatē. Esa. 62. Spi-
ritus dñi. sup me eo q vnxerit me. ¶ Ter-
tio ipse lingue apparuerunt sedēdo ad signi
ficanduz q presidentibus necessarius erat.
Presidentibus quoq3 et iudicibus necessa-
rius est q2 confert auctoritatem ad peccatū
dimittendum Joan. 20. Accipite spiritū san
ctum quoruz remiseritis peccata etc. Sa-
pientiam ad iudicanduz. Esa. 13. Ponā spi
ritum meum super eum: iudicium gentibus
proferet. Mansuetudinem ad supportādū
Numeri. 11. Dabo eis dē spū qui in te est: vt
supportent onꝰ populi tecum Spiritus mo
ysi erat spiritus mansuetudīs: vt pz nume-
ri. 12. Erat moyses mansuetissimus etc. Or-
natum sanctitatis ad informandum. Job. 26

Spūs domini ornauit celos: Circa sextum in quo. s. missus est: notandum ꝙ missus est ī discipulos qui fuerunt receptacl'a munda ꝛ habilia ad susceptiōem spūs sancti: propter septem que fuerunt in eis: Ipsi enim primo fuerunt animo quieti: qd̄ notatur in hoc qd̄ dicitur. Dum complerentur dies penteco- stes. i. dies requietionis. Illud enim festuz erat ad requiem deputatuz. Esa. 66. Super quez requiescet spūs meus nisi super humi lem ꝛc. 2°. dilectione vniti qd̄ notatur. i h̄ qd̄ dr̄. Erāt oēs pariter. Erat. n. eis cor vnū ꝛ aīa vna. Sic. n. spūs hoīs non viuificat mē bra corporis nisi vnita: sic nec spūs scūs mē bra spiritualia. Et sicut ignis lignoꝝ diuisio one extiguit: sic spiritus sanctus per discor diam in omnibus. Et ideo cantatur de apo stolis. Inuēit eos concordes caritate illu- strauit eos iundās diuītas dītaꝗ. 3°. loco se creti: qd̄ notatur in h̄ qd̄ dicitur. In codē lo- co. s. i cēaculo. Osee. 2. ducā eā in solitudiez: ꝛ loq̄r ad cor ei⁹. 4°. orōne assidui. Un̄ p̄mit tit. Erāt pseuerātes vnanimiter in oratiōe Un̄ cātamus de eis. Orātibus apl'is deum venisse. ꝙ. n. oratio necessaria sit ad susce- ptionē spūs sancti oñdit sap̄. 7. Inuocaui ꝛ venit spūs sapiētie. Itez Joā. 14. Rogabo patrē meū: ꝛ aliū para. da. vo. Quinto hu- militate p̄diti: qd̄ notat in h̄ qd̄ dr̄. sedētes. ps. Qui emittis fōtes in ꝯuallibus. i. grām spūs sancti donat humilibus. Et sup quē re quiescet spūs meus ꝛc. Sexto pace ꝯiuncti qd̄ notat in h̄ ꝙ erāt in hierl'm q̄ interp̄tat visio pacis. ꝙ aūt ad recipiēdū spiritū scūz pax necessaria sit: oñdit dn̄s Joā. 20. cū pri- mo pacē obtulit dicēs. Pax vobis: Dein- de stati isufflauit: ꝛ dixit. Accipite spūm sā ctū. Septio in ꝯtēplatiōe erecti: qd̄ notat i h̄ ꝙ spūm sanctū receperāt i superiori cena culo. vn̄ dicit glo. ibidē. Qui spūm sanctuz desiderat: carnis domiciliū trāscēdens mē- tis ꝯtēplatiōe calcat. Circa septimū: ꝓpter qd̄. s. missus ē: notādū ꝙ missus ē ꝓpter sex cās q̄ notant in hac auctoritate. Paraclyt⁹ aūt spūs scūs ꝛc. Primo ad ꝯsolādū mestos qd̄ notat cū dr̄ paraclytus: qd̄ idē ē qd̄ ꝯso lator. Isai. 61. Spūs dn̄i sup me euāgelizaē paupibus misit me. ꝛ seq̄tur. Ut ponerē ꝯso latiouē lugētibus syon. Grego. Consolator spiritus dr̄ q de peccati ꝑpetratiōe merēti- bus dū spem venie preparat ab afflictione tristitie mētē leuat. 2° ad viuificādū mortu- os: qd̄ notat cū dr̄ spūs: q2 spūs sāct⁹ ē q vi- uificat. Ezech. 37. Ossa arida audite vbuz dn̄i ꝛc. Ecce ego imittā in vos spūm ꝛ viue tis. 3° ad sanctificādū imūdos: qd̄ notat cū dr̄ sāctus. sicut eni dr̄ spūs q2 viuificat: ita sanctus q2 sanctificat ꝛ mūdat. Un̄ sanctus idem ē qd̄ mundus. ps. Fluminis īpetus. i. mundās ꝛ abundās grā spūs scī letificat ci uitatē dei. i. eccl'iam dei. Et ꝑ istud flumen sāctificat tabernaculū suū altissimus. 4° ad ꝯfortādū amorez inter discordes ꝛ odiosos qd̄ notat cū dr̄ pr̄. Pater. n. dr̄ eo ꝙ natura liter diligit nos. Joā. 16. Ipse enim pr̄ amat vos. Si pater ꝛ nos filij eius ꝛ fratres adin uicē ꝛ inter fratres ꝑfecta amicitia ꝑseue- rat. 5°. ad saluādū iustos: qd̄ notat in eo qd̄ dr̄. in noīe meo: qd̄ est iesus: ꝛ salus interpre tatur. In noīe igit iesu. i. salutis pr̄ misit spi ritum: vt oñderet ꝙ ad saluandas gentes venit. Sexto ad docendum ignaros: quod notatur in eo qd̄ dicit. Ille vos docebit oīa

¶ Circa octauum notandum ꝙ datur siue missus est in primitiua ecclesia per orationē Unde orantibus apostolis. ꝛc. Et luce. 3. Orante Jesu descendit spiritus sanctus. ꝛc 2°. per verbi dei deuotam ꝛ attentaz auditi onem. act. 10. Adhuc loquente petro verba hec. ꝛc. 3° per assiduam operationem qd̄ no tatur in manuum impositione. act. 7. Tunc imponebāt manus super illos. ꝛc. Uel impo sitio manuum significat absolutiōem que fit in confessionibus.

¶ Do nomine.

Ordianus a geos ꝙ ē deg- ma siue domus ꝛ dian ꝙ ē clarum quasi clara domus in qua habitabat dn̄s. Si cut autem dicit augustinus i libro de ciuitate dei. Bo na dom⁹ est parib⁹ mēbris disposita apta ꝛ lucida. Sic iste sanct⁹ fuit dispositus per concordie vnitationez. Am- plus per charitatē. lucidus per veritatem. Epimachus ab epi ꝙ est supra: ꝛ machos ꝙ est pugna. quasi pro supernis pugnans.

¶ De sancto Gordiano.

Gordianus vicarius Juli
ani imperatoris cum quē
dam: christianum nomine
ianuarium ad sacrifican-
dū cōpelleret: ad predica
tionē ipsius ianuarij ad fi
dem cum vxore sua nomi
ne Marina ꝛ 53. viris ꝯuersus ē. Quod au
diens Julianus iussit ianuarium in exiliuz
mitti: Gordianum vero si sacrificare nol-
let capite truncari. Decollatus ē igitur be-
atus Gordianus: ꝛ corpus eius ad canes:
per octo dies proiectum est. Sed cum om-
nino remansisset intactū: tandem a familia
sua rapitur ꝛ cuz beato epimacho quem du-
dum predictus iulianus occidi fecerat: non
longe ab vrbe miliario fere vno: circa an-
num domini trecentesimum sexagesimuz se
pelitur.

De Nomine.

Nereus interp̄tatᷓ lucis ꝯsi
liū. vel Nereꝰ a nereth:
qđ est lucerna: ꝛ vs festi-
nās. Vel nereꝰ q̄si ne .i.
nequaquā reus. Fuit ergo
ꝯsiliū lucis in virginitatᷓ
p̄dicatione. Lucerna .i. ho
nesta ꝯuersatione. Festinans in zeli feruore
Nereus .i. nequaquā reus in ꝯsciētie puri-
tate. Archileus ab archi qđ ē frater meus.
ꝛ lesa qđ est salus quasi fratrū salus. Horuz
passiones euthices victorinus: ꝛ maro ser-
ui christi scripserūt

De sancto Nereo: ꝛ archileo

Nereus ꝛ archileus eunu-
chi cubicularij Domicille
neptis domitiāi impatoris
fuerunt quos beatus Pe
trus ap̄ls baptizauit: cūq̄
p̄dicta domicilla Aurelia
no filio consulis nupta es
set: ꝛ gemmis ꝛ purpureis vestibus tegeretᷓ
Nereus ꝛ archilleus fidē ei p̄dicauerunt: ꝛ
virginitatez multipliciter cōmendauerunt
ostendentes virginitatē deo esse ꝓximā an
gelis germanā hoibus innatam: vxorē viro
subijci: pugnis ꝛ calcibꝰ cedi: deformes par
tus sepius ꝓcreari. Rursus q̄ vir m̄ris pia
monita sustinebat oportere grandia cōuitia
pati mariti. Illa aūt inter cetera dixit. Scio
patrē meū fuisse zelotipū ꝛ matrē meā pluri
ma ꝯuitia ab eo passā eē: nūqd vir meꝰ talis
futurus ē: cui illi Quā q̄zdiu sunt sponsi vi-
dentᷓ esse benigni: sed mariti effecti crudeli
ter dominantᷓ: ꝛ aliqn̄ ancillas p̄ferūt dn̄a-
bus. Omnis āt scitas amissa ꝑ penitentiā re
uocari pōt: sola v̄ginitas ad suū statū reuoca
ri nō pōt. Reatꝰ .n. ꝑ penitentiā expelli pōt
v̄ginitas reuocari nō pōt. Tūc flauia domi-
cilla credidit: ꝛ v̄ginitatē vouit: ꝛ a scō Cle-
mēte velata ē. Qđ sponsus eius audiēs licē
tia a Domitiano īpetrata v̄ginez cū scīs ne
reo ꝛ Archileo in pontianā insulā relegauit
putās se ꝑ hoc posse v̄ginis ꝓpositū immuta
re post aliqđ tēpus cū ipē ad insulā ꝓrexissz
ꝛ multis muneribꝰ scōs ꝛ virgini suaderent
induceret: huiusmodi penitꝰ respuentes ma-
gis eā in dn̄o ꝯfortabāt. Quapp cū ad sacri-
ficia ꝯpellerentᷓ ꝛ diceret se a btō petro apo
stolo baptizatos nulla rōne posse idolis imo
lare capite cesi sūt circa anū dn̄i. 80. quoruz
corpora iuxta sepulchꝝ petronille posita sūt
Alios etiā .s. victorinū: euticē: ꝛ maronez: q
bꝰ domicilla adherebat tāq̄z seruos tota die
in suis p̄dijs laborare faciebat. Et vespere
cantabꝝ ad māducandū eis dabat. Tandē
Euticem cedi iussit quousq̄z spm̄ exalaret.
Victorinuz vero in aqs fetentibꝰ suffocari.
Maronē vero saxo ingēti opprimi iussit. cū
aūt immanissimā petrā: quā vix septuaginta
viri mouere poterāt sup eū iactassent: ipse
predictum lapidem in humeros suos acce-
pit ꝛ q̄si leues paleas ad duo miliaria porta
uit: Et cum plurimi credidissent consularis
eum occidi fecit. Post hoc Aurelianus Do
micillam de exilio reduxit: ꝛ duas virgines
Eufrosinam ꝛ Theodoraz collactaneas eiꝰ
vt ei suaderent misit: quas tamen domicil-
la ad fidem conuertit. Tūc Aurelianus cū
sponsis predictarum puellarum ꝛ tribus io
culatoribus ad domicillam venit vt eiꝰ nu
ptias celebraret: ꝛ ipsam saltem violēt op-
primeret. Sed cum domicilla predictos sā
ctos iuuenes conuertisset. Aurelianus Do
micillam in thalamum introduxit: ꝛ ibidem
mimos canere fecit: ꝛ ceteros secum salta-
re iussit: volens eam postmodum violare.
Sed cum deficerent mimmi in canendo.
ꝛ ceteri in saltando: ipse tamen per duos di

es non cessauit quousq̧ in saltando deficiẽs
expirauit. Euxurius vero frater eius impe
trata licentia omnes qui crediderant inter-
fecit & cubiculo vbi predicte virgines mora
bantur ignem supposuit: que orantes spiritũ
emiserunt. Quarum corpora sanctus cesarius
mane illesa reperiens sepeliuit.

¶ De Nomine.

Pancracius a pan qđ est to
tum & grat⁹ quod est citi⁹
quasi totus cito gratus: qr
in sua pueritia. Uel sic di
citur in glosario: pancras
dicitur rapina pancratius
flagellis subiectus: Pan
crus lapis varie coloratus: ipse eniz rapu-
it predam captiuorum: siue subiectus fla-
gellis tormentoruz: coloratur varietate vir
tutum.

¶ De sancto Pancratio martyre.

Pancratius nobilis ort⁹ pa
rentibus dum apud phry
giaz & patre & matre orba
tus esset sub cura dyonisij
patrui sui relictus est Am
bo ergo romaz vbi largũ
habebat patrimonium re
dierunt. In quorum vico. Cornelius papa
cum fidelibus latitabat. A quo quidez Cor
nelio cum predictus dionisius & pancraci⁹
fidem christi recepissent: tandem dionisius
in pace moritur: & pancratius capitur: & ce-
sari presentatur. Erat autem pancratius q̄-
si annorum. 14. cui dixit Dioclitianus cesar
Infantule suadeo tibi ne mala morte moria
ris: qr cum puer sis facile deciperis: & qr no
bilis probaris & carissimi me fili⁹ extitisti ro
go te vt recedas ab hac vesania: vt velut fi
lium meum te habeam. cui Pancratius Et
si puer sum corpore: cor tamen gero senile. &
virtute domini nostri Jesu christi terror ve
ster tantum apud nos est quantuz hec pictu
ra quam cernimus. Dij autez tui quos me
hortaris colere deceptores & germanorum
stupratores fuerunt qui etiam nec parenti
bus pepercerunt: q̧ si hodie seruos tuos ta-
les cognosceres protinus occidi iuberes. ta
les deos miror quomodo colere non erube-
scis. Augustus igitur putans se a puero
victum: iussit eum in via aureliana decol-
lari. Circa annum dñi. 287. Cuius corpus
Octauilla senatrix diligenter sepeliuit: Ad
ei⁹ sepulchrũ. vt ait Greg. turoñ si qs falsũ
iurare voluerit anteq̧ ad chorũ cãcelli per-
ueniat aut statiz a demõe capt⁹ isanuit aut
cadẽs in pauimentũ ꝓtin⁹ vitã ꝑdidit. Lis
nõ modica int̃ duos erat: & iudex reũ mini-
me ignorabat. zelo igit̃ iustitie iudex duct⁹:
ãbos ad altare sci petri deduxit. & ibidẽ reũ
innocẽtiã suã: quã ꝓtẽdebat iuramẽto expia
re coegit. rogãs aplm vt aliquo inditio ve-
ritatẽ ꝓderet. Cũ ãt ille iurassz: & nihil mali
passus fuisset: Judex eius malitie conscius
zelo accẽsus iustitie exclamauit. Senior iste
petrus aut nimis misericors est: aut minori
defert. Eamus ad Pancratium iuuenem
ab eo requiramus. Cuz ergo venissent: & su
per tumulum reus falsuz iurare presumpsis
set: manum inde trahere non potuit & ibidez
postmodũ expirauit. vnde vsq̧ hodie a ple
risq̧ obseruatur. vt super reliquias Beati
Pancratij pro arduis iuramentum fiat.

Dicto de festiuitatibus que
occurrũt inter tempus re
cõciliatiõis quod tempus
representat ecclesia a pa-
sca vsq̧ ad octauam pen-
theco. Sequitur videre đ
festiuitatibus que eueniũt
infra tempus peregrinationis: quod tem-
pus representat ecclesia ab octaua penthe.
vsq̧ ad aduentũ. Principiũ aũt huius tẽ-
poris nõ semper hic incipit: sed iuxta pasca
lem terminum variatur.

De nomine sancti Urbani

Urbanus ab vrbanitate di
ctus: vel vrban⁹ ab vr qđ
est lumen vel ignis & ba-
nal rñsio. Fuit eni lumen ꝑ
ꝯuersationẽ hõestã. Ignis
ꝑ charitatẽ succensaz. Re
sponsio ꝑ doctrinã. Fuit lu
mẽ siue lux: qr lux ẽ i aspectu amabilis i abũ
tia imaterial: in situ celestis in actu putilis.
Sic iste scũs fuit amabilis in ꝯuersatione:
imaterialis in mundi despectione: celestis
in ꝯtemplatione: vtilis in predicatione

De sancto Urbano.

de scā pet͛nilla:

Vrban⁹ Calixto pape successit. Cuius tp̄e cū fuisset maxia ꝑsecutio in xp̄ianos tandē alexāder cuius mater noīe Amea xp̄iana erat quā origenes ꝯuerterat: iperiū sūpsit. Ip̄a igiᷓ filiū p̄cibus maternis induxit vt a ꝑsecutiōe xp̄ianoꝝ cessaret. Verūtn̄ almachius vrbis p̄fectus: q beatā ceciliā decollauerat: in xp̄ianos crudeliᷓ seuiebat. sanctū igiᷓ vrbanuz diligēter inqri fecit: ⁊ in quodā antro ꝓcurāte Carpasio quondā ministro: cū trib⁹ p̄sbyteris ⁊ tribus diaconib⁹ reptuz in carcerem mitti iussit. Post hoc corā seip̄z adduci precepit: ⁊ ꝙ qnqꝫ milia hominū cum sacrilega cecilia illustrib⁹ viris tiburtio ⁊ valeriano seduxerat eidē obiecit ⁊ thesauros cecilie reqsiuit: cui vrbanus: Ut video plus te ad seuiēdū i sāctos ducit cupiditas: ꝗ̄z cult⁹ deorū. Thesaur⁹ cecilie ꝑ manus paupꝫ celos ꝯscēdit. Cū igiᷓ scūz vrbanū cū socijs plumbatꝭ cederēt. ⁊ ip̄e nomē dn̄i belion inuocaret subridēs p̄fect⁹ ait. Sapiēs vult iste senex videri: ⁊ ideo nūc ignota loqᷓ. Cū autē supari nō possent: iterꝝ in carcerē recluduntᷓ: vbi tres tribunos ad se veniētes cū custode carceris Anolino sanctus vrbanus baptizauit Audito igiᷓ ꝙ anolinus xp̄ian⁹ factus esset p̄fecto sistiᷓ: ⁊ sacrificare renuēs decollatᷓ. Sāctus āt verbanus cum socijs ad simulachrū duciᷓ: ⁊ thura iponere vrgeᷓ. Tūc orāte vrbano simulachrū cecidit: ⁊ vigitiduos sacerdotes qui ignem ministrabant occidit Tūc grauissime laniantᷓ: ⁊ post hoc ad sacrificanduz duciūtᷓ. Qui in ip̄z idolū expuentes frontes cruce munierunt: ⁊ inuicem dato pacis osculo capitalem sententiam acceperunt: sub alexandro quiᷓ cepit circa ānum dn̄i. ccx. Sed statim carpasius a demone arripiᷓ: ⁊ deos suos blasphemans ⁊ xp̄ianos iuitus magnificās a demōe suffocaᷓ. Qd̄ ei⁹ vxor in armenia vidēs: cū filia sua lucina, ⁊ tota familia a scō fortunato presbytero Baptisma suscipiᷓ: ⁊ post hoc sanctorū corpora honorifice sepeliuit.

De scā Petronilla.

p Etronilla cuius vitā scūs marcellus scripsit: fuit filia sci petri apostoli. Que cuz nimis speciosa eēt: ⁊ ex volūtate p̄ris febribus laboraret: discumbētibus apud eū discipulᷓ: dixit ad eū Titus Cū oēs a te sanentᷓ ifirmi cur petronillā iacere ꝑmittꝭ: cui petr⁹. Quia sic ei expedit. Verumtn̄ ne puteᷓ ipossibilitas sanitatꝭ ei⁹ meis s̄monibus excusari: Ait āt ad illā Surge petronilla velocius: ⁊ ministra nobis. Que statiz sanata surrexit: ⁊ eis ministrauit. Cōpleto āt ministerio dixit petrus: Petronilla redi ad lectuz tuū: q̄ statiz redijt: ⁊ vt prius febrib⁹ laborare cepit. At vbi in dei amore cepit esse perfecta eā ꝑfecte sanauit. Comes igiᷓ flaccus ad eā venit: vt ip̄az ꝓpter ei⁹ pulchritudinē accipet in vxorē. cui illa rn̄dit Si me in vxorem habere desideras. iube ad me virgines venire: q̄ me vsqꝫ ad domū tuā debeāt sociare: q̄s cū ille paret: petronilla ieiunijs ⁊ oōnib⁹ insistere cepit. ⁊ corpus dn̄i suscipiēs: ac in lecto se reclinās post triduū ad dn̄z migrauit. flacc⁹ igiᷓ delusuz se vidēs: ad felicolā sociā petronille se ꝯuertit ⁊ vt aut sibi nuberet: aut idolis imolaret p̄cepit: qd̄ cuz illa vtrunqꝫ renueret p̄fect⁹ septē dieb⁹ sine cibo ⁊ potu i carcere eā eē fec: ac postmodū i eculeo tortā occidit: ac ei⁹ corpus in cloacam proiecit: qd̄ tn̄ scūs Nicodemus eleuans sepeliuit. vnde a flacco comite Nicodemus accersitur: ⁊ sacrificare renuens plumbatis ceditur: ⁊ in tiberim eius corpus proijcitur: sed a iusto eius clerico leuatur: ⁊ honorifice sepelitur.

De sancto Petro exorcista

Petrus exorcista dū ab Arthemio in carcere detineretur: ⁊ predicti arthemij filia a demone vexaretur ⁊ ob h̄ a patre sepius plāgeretur: dixit ei Petrus ꝙ si in christum crederet: statim filia eius sanitatem reciperet. Cui arthemius. Miror qua ratione dominus tuus filiam meam liberare poterit: qui te tanta patientem pro eo liberare non valet. Cui Petrus. Potens est quidem deus meus eripe me: Sed vult vt per passionem transitoriam perueniamus ad gloriam sempiternam. cui Arthemius. Si me cathenas sup te dupplicāte deus tuus te liberauerit: ⁊ fi-

liã meã sanauerit: ptinus in xpm credã. Nõ cũ factũ fuiss;: scũs petrus cãdidis vestib⁹ indutus et tenẽs signũ crucis eidẽ appuit et ille eius se pedib⁹ pstrauit. et filia eius sanata ipse cũ tota domo sua baptisma suscepit pmisitq; alijs incarceratis qz exirẽt liberi qcũq; vellẽt fieri xpiani: multisq; alijs credẽtibus a btõ marcellino psbytero baptizantur. Nõ audiens pfectus oẽs incarceratos ad se adduci pcepit. Quos arthemi⁹ euocans et manus eoz deosculãs dixit: vt si qs vellet venire ad martiriũ veniret intrepid⁹: qd si qs nollet abiret illesus. Cõpto ãt iudex qz marcellinus et petr⁹ eos baptizassent: ipsos accersiuit: et eos sepatiz i carcere reclusit. marcellinus qdẽ nud⁹ sup vitrum fractũ psternitur: et ei lumẽ et aqua negat. Petrus vero i alio carcere altissimo et artissimo cippo constringit. Angelus aũt dñi marcellinũ intuẽs et soluens ipm cum petro in domo arthemij restituit: et vt septẽ diebus pplm pfortarent: et postea se iudici pñtarent pcepit: cum ergo pdictus iudex eos i carcere nõ inuenisset accersitũ arthemiũ et sacrificare nolẽtẽ: terra cũ vxore suo viuos obrui iussit. Nõ sãcti marcellinus et petr⁹ audientes illuc venerunt: et in illa crippa scũs marcellinus xpianis se ptegentib⁹ missam celebrauit. Dixeruntq; sci ad incredulos. Ecce arthemiũ potuissem⁹ liberare et nos abscõdere s; neutrũ voluimus facere. Tũc irati gẽtiles arthemium gladio necauerunt. Matrẽ vero cũ filia lapidibus obruerũt. Marcellinũ ãt et petrũ ad siluã nigrã que nunc cãdida pter eoruz martirium vocat decollarunt tpe diocletiani: qui cepit anno domini. 287. quoz animas vestib⁹ splẽdidis et gẽmis indutas ab angelis in celum deferri spiculator nomine Dorotheus vidit. vñ et xpianus effectus ẽ: postmodũ in pace qeuit.

De nomine.

Primus qsi sum⁹ et magn⁹ Felicianus qsi felix anus .i. felix senex. Ille. n. dicit sũmus siue magn⁹ deitate pp martyrij ppessionẽ. potestate: pp miraculoz opationẽ. scitate pp vite perfectionẽ. felicitate: pp gloriosaz fruitionẽ. Iste aũt dr senex nõ tãtum pter temporis antiqtatẽ: s; ẽt pp reuerentie dignitatẽ: pter sapientie maturitatẽ: et pter moz grauitatẽ.

De sancto Primo et Feliciano.

Primus et Felician⁹ apud diocletianũ et maximianũ a tẽploz põtificibus accusant: qz nisi eos sacrificare fecerit: nulla a dijs bñficia obtinere valebunt. Jussu igit ipatoz in carcere recludunt: s; ab ãgelo soluti postmodũ itez ipatorib⁹ pñtant. Qui cũ in fide firmi psisterẽt crudelit laniati abinuicẽ separãt. Dicitq; pses felicião vt sue senectuti psuleret: et dijs imolaret. Cui felician⁹. Ecce iã octuaginta ãnos habeo: et trigita ãni sunt ex quo vitatez agnoui: et elegi deo viuere: q me põt de tuis manib⁹ liberare. Tũc iussit pses eũ ligari et clauos in manib⁹ et pedibus affigi: eiq; dixit. Tãdiu sic eris. donec nobis psenseris. q dũ leto vultu psisteret: eũ ibidẽ toqri iussit. et nihil penitus ministrari. Post hoc sanctum pmũ adduci fecit: eiq; dixit. Ecce frater tuus impatorũ decretẽ psensit: et ob hoc magn⁹ in palatio venerat: tu ergo similiter age. cui ille. Licet Diaboli filius sis vex tñ in parte, dixisti: qz frater meus ipatoris celestis decreto consensit. Tũc iratus preses iussit facibus latera eius incendi: et plũbũ bulliens in os eius infundi cernente feliciano: vt sic terreri posset. Ipe aũt plũbũ tãq; aquã frigidã suauiter bibit. Tunc preses iratus duos leones ad eos mitti precepit. Qui statiz ad pedes eoz se piecerũt: et tanq; agni mãsueti corã eis stetcrũt. Rursus vrsos crudeles dimittit: et cũ leonibus mãsuescunt. Aderãt ad hoc spectaculũ plus q; duodecim milia viroz: de quibus qngenti viri in dño crediderũt. Preses aũt sanctos fecit decolari et eoz corpora canibus et auibus pijci: s; tñ ab eis illesa a xpianis honorifice sunt sepulta. Passi sunt aũt circa annũ dñi ducẽtesimũ octuagesimũ septimũ.

De nomine.

Barnabas interpretat fili⁹ veniẽtis vel filius psolationis aut filius pphete: aut fili⁹ pcludẽs. Quattuor vicibus ponit filius pp qttuor modos filiatiõis ipsius.

Dicitur enim filius in scriptura ratione ge
nerationis: eruditionis: imitationis ⁊ ado-
ptionis. Fuit enim a Xp̃o regeneratus per
baptismũ eruditus p̱ euãgeliũ: ⁊ ipsũ imita-
tus p̱ martyriũ: ⁊ ab ipso adoptatus p̱ celeste
p̃miũ. Et h̃ q̃ztũ ad se. Quãtũ vo ad alios
fuit aduenies: ꝯsolãs ꝓphetãs: ⁊ ꝯcludens
aduenies discurrẽdo ⁊ p̃dicando vbiq̃z. qđ
pz: qꝛ fuit sociꝰ pauli. Cõsolans paupes ⁊ đ
solatos: paupes qbꝰ elynã detulit. desolatos
qbꝰ ex p̱te apostoloꝝ epistolã destinauit. ꝓ-
phetãs: qꝛ ꝓphetie spũ claruit. Cõcludẽs qꝛ
magnã mltitudinẽ i fide ꝯclusit ⁊ adũauit si
cut pz cũ missus fuit i anthiochiã. De his q̃
tuor actuũ. ii. Erat vir. i. virilis quãtũ ad
p̃mũ: bonꝰ quãtũ ad 2^{m}. plenꝰ spũ scõ q̃ztum
ad 3^{m}. ⁊ fidel' q̃ztũ ad 4^{m}. Eiꝰ passionẽ ꝯpi-
lauit Joãnes q ⁊ marcꝰ eius ꝯsobrinꝰ ⁊ maxi
me a visiõe ipius Joã. vsq̃z fere i finẽ: quaz
beda de greco in latinũ credit transtulisse.

De sancto Barnaba

Arnabas leuites cyprius
genere vnꝰ de. 72. discipu
lis ab histõactuũ i multis
extollit ⁊ laudat. Fuit nã-
q̃z optie iformatꝰ ⁊ ordia-
tꝰ. ⁊ h̃ q̃ztũ ad se: ⁊ q̃ztũ ad
deũ: ⁊ q̃ztũ ad ꝓximũ: q̃ztũ
ad se ordinatꝰ extitit h̃z tres vires. s. rõnabi
lẽ: ꝯcupiscibilẽ: ⁊ irascibilez. Habuit nãq̃z rõ
nabilẽ illustratã lumie cognitiõis. vñ dr ac-
tuũ. 13. Erãt ãt in eccl'ia q̃ erat ãtiochie pro
phete ⁊ doctores i qbꝰ erat barnabas ⁊ simõ
⁊c. Scđo hũit ꝯcupiscibilẽ purgatã a puluer
mũdane affectiõis. Vñ dr actuũ. 4. ꝙ Jo-
seph q cognomiatus ẽ barnabas cũ haberet
agrũ vẽdidit illũ ⁊ attulit p̃ciuz ⁊ posuit ad
pedes apostoloꝝ. Ubi dic glo. Destituẽduz
ꝓbat: qđ tãgere deuitat: ⁊ docet calcãdũ cẽ
auꝝ qđ subdit gressibꝰ apostoloꝝ. Tertio ha
buit irascibilẽ roboratã magnitudie ꝓbitat̃
⁊ hoc vl' virilit aggrediẽdo ardua: vl' p̱seue
rant agẽdo fortia: vl' ꝯstant sustinẽdo aduer
sa. Virilit aggrediẽdo ardua: sic pz in h̃ ꝙ il
lã maximã anthiochiã ad ꝯuertẽdũ accepit
sic ẽt pz actuũ. 9. qꝛ cũ post ꝯuersionẽ paulus
hierl'ymã venisset: ⁊ discipul' se iũgere vellet
⁊ oẽs eũ tãq̃z lupũ agni fugerẽt barnabas ip
sũ audact app̃hẽdit ⁊ ad apl'os duxit. Per

seuerãter opãdo fortia: qꝛ corpꝰ suuz macera
uit ⁊ ieiunijs afflixit: vñ dr actuũ. 13. de bar
naba ⁊ qbusdã alijs. Ministrantibꝰ ãt illis
dño ⁊ ieiunãtibꝰ ⁊c. Cõstãt sufferẽdo aduer-
sa: sic apostoli p̱hibẽt ei testimoniũ dicentes.
Cũ carissimis nr̃is barnaba ⁊ paulo hoĩbus
q tradiderũt aĩas suas p̱ noie dñi nr̃i iesu xp̃i
Scđo fuit ordinatꝰ q̃ztũ ad deũ đferẽdo dei
auctoritati: maiestati: ⁊ bõitati. Auctoritati:
qđ pz ex h̃ ꝙ officiũ p̃dicatiõis sibi nõ vsur
pauit: sz h̃ ex auctoritate dei accipe voluit.
sic hr̃ actuũ. 13. Dixit spũs scũs Segregate
mihi barnabã ⁊ paulũ in opus ad qđ assũpsi
eos. Scđo dei maiestati. Cũ. n. sic hr̃ actuũ
14. maiestatẽ diuaz sibi qdã vellẽt attribuer
⁊ ei tãq̃z deo hostias imolare vocãtes eũ io-
uẽ tãq̃z p̃orẽ: ⁊ paulũ mercuriũ tãq̃z pruden
tẽ ⁊ eloq̃ntẽ: ꝯtinuo barnabas ⁊ paulꝰ ꝯscis-
sis tunicis clamauerũt. Viri qd facit̃: ⁊ nos
mortales sumus sil'es vobis: ãnuũciãtes vo
bis ab his vanis ꝯuerti ad deũ viuũ. 3°. đi
bõitati. Nã sic hr̃ actuuz. 15. Cũ bõitate gr̃e
dei q̃ grat̃ ⁊ nõ ex lege sumꝰ saluati: qdã cõ-
uersi de iudeis artare ⁊ diminuer vellẽt as-
serẽtes h̃ sine circũcisione nequaq̃z sufficer
Paulus ⁊ barnabas ꝯ eos virilit restiterũt
⁊ solã bõitatẽ gr̃e dei sine lege sufficere ostẽ
derũt. Insup ⁊ q̃stionẽ ad apl'os detulerũt ⁊
ꝯ illoꝝ errorez apl'oꝝ epl'as ipetrauerũt. 3°.
fuit optie ordiatus q̃ztũ ad ꝓximũ: qꝛ gregez
suũ pauit v̄bo bñficio: ⁊ exẽplo. v̄bo. qꝛ v̄buz
dei sollicite euãgelizauit. vñ dr actu. 15. pau
lus ⁊ barnabas demorabant anthiochie do
cẽtes ⁊ euãgelizãtes cũ alijs plibus v̄bũ dñi
h̃ẽt pz p̱ illã maximã multitudinẽ quã ãthio
chie ꝯuertit adeo vt ibi p̃mo discipuli voca-
rent xp̃iani. 2°. exẽplo. qꝛ vita sua fuit oĩbus
speculũ scitat̃ ⁊ exẽplar religiõis. Fuit. n. in
omni ope virilis ⁊ religiosus ⁊ strẽnuus oĩ-
uz moꝝ bõitate ꝯspicuꝰ. oĩ gr̃a spũs sci plenꝰ
⁊ oĩ v̄tute ⁊ fide p̃clarus. De his q̃tuor ha-
bet actuũ. 15. Miserũt Bar. ãtiochiã. ⁊ seq
tur. hortabat oẽs ꝓposito cordis p̱manere in
dño. qꝛ erat vir bonus: plenus spũ. s. ⁊ fide
3°. bñficio: ⁊ h̃ duplr. Est. n. duplex bñficiuz
siue elyna. s. tpalis: q̃ ꝯsistit i necãrioꝝ submĩ
stratiõe: ⁊ spũalis q̃ ꝯsistit i offẽse dimissiõe.
Primã hũit btũs barnabas: qñ elynã fribus
q erãt hierl'z detulit: Nã sic dr actuũ. ii. Cũ

fcã eēt fames maxia sub claudio ſʒ ꝙ ꝓphe-
tauerat Agab. discipuli ꝓut qſqʒ habebat ꝓ
posuerũt in misteriũ mittere hĩtãtibus ĩ iu-
dea fribus. Qđ ⁊ fecerũt mittẽtes ad ſẽiores
ꝑ manus barnabe ⁊ pauli. Secđam hũit: qꝛ
Joãni q cognominabaƭ marcus offẽſã dimi-
ſit. Cũ .n. p̃dict⁹ discipulus barnabã ⁊ pau
luʒ reliqſſet: redeũti tñ ⁊ penitẽti barnabas
ĩdulſit: ⁊ iteꝝ in discipulũ reſũpſit. Paul. ãt
ipʒ iteꝝ aſſumere ĩ discipulũ rẽuit: ⁊ iđ inter
eos ſeꝑatio fcã fuit. Uterqʒ .n. ex pia cã ⁊ in
tẽtiõe fecit. Nã ꝙ barnabas ipʒ aſſũpſit hoc
fec̃ ex dulcitudie mĩe: ꝙ aũt Paulus ipʒ aſ-
ſumere noluit: h̃ fec̃ ex feruoris rectitudine
Nã ſic ibidẽ dic̃ glo. actuũ. xv. Qm̃ ĩ frõte fa
ciei ſe ꝯſtituẽs nimiſ tepidus ſteterat merito
ipʒ paulus abiecit: ne illi⁹ ꝯtagiõe vires ali
oꝝ corrũperenƭ. Jlla aũt ſeꝑatio nõ ẽ fcã ex
ꝯmotiõe vicij: ſʒ ex iſtictu ſpũs ſcĩ. vt. ſ. ab ĩ-
nicẽ ſeꝑarenƭ: ⁊ ꝑlibus p̃dicarẽt ſic ⁊ poſtmo
dũ fcm̃ ẽ. Nã cũ eẽt barnabas ĩ Jconio ciui
tate: p̃dcõ ioãni eius ꝯſobrio vir qdã ſplẽdi-
dus ĩ viſu apꝑuit dicẽs. Joãnes ꝯſtãs eſto
qꝛ ãmodo ñ Joãnes ſʒ Marcus .i. excelſus
vocaberis. Qđ cũ ille barnabe retuliſſʒ: rñ-
dit ei. Caue diligenƭ ne cuiq̄ʒ qđ vidiſti re-
ueles nã ⁊ mihi ſilr dñs hac nocte apꝑuit di
cẽs. ꝯſtãs eſto barnaba: qꝛ eterna p̃mia ꝑci-
pies: eo ꝙ gẽtẽ tuã reliqſti: ⁊ aĩaʒ tuã ꝓ meo
noĩe tradidiſti. Cũ ḡ paul⁹ ⁊ barnabas diu ĩ
ãthiochia p̃dicaſſẽt: ãgelus quoqʒ dñi paulo
apꝑuit dicẽs. Feſtina vẽire hierl̃ʒ: qꝛ qdaʒ
frẽs aduẽtũ tuũ p̃ſtolanƭ ibidẽ. cuʒ ḡ barna-
bas ciprũ vellet ꝑgere ⁊ ꝑentes ſuos iuiſere
paulus aũt hierl̃ʒ ꝓꝑare vellet ſcđ ſic iſtigã
te ſpũ ab inuicẽ diſceſſerũt Uex cũ paulus
barnabe qđ ſibi dixerat ãgelus de eo ĩdicaſ
ſet: rñdit barnabas. Fiat volũtas dñi. Nũc
cyprũ vado: ⁊ ibidẽ vitã finiẽs te ãplius nõ
videbo. Et cũ flẽs eius pedibus ſe hũiliter
volutaret ꝯpatiẽs ei paulus dixit. Noli fle
re qꝛ ſic dñi eſt volũtas. Nã ⁊ mihi dñs in
hac nocte apꝑuit dicẽs. ne ꝓhibeas barna-
bã ire cyprũ: qꝛ multos ibidẽ illuĩabit ⁊ mar
tyriuʒ cõſumabit. ꝑgẽs igiƭ barnabas ciprũ
cũ ioãne euãgeliũ ſcĩ matthei ſecũ detulit: ⁊
ſuꝑ infirmos ponẽs multos dei v̄tute ſana-
uit. Cũ ãt de cypro exiſſẽt iuenerunt elimaʒ
maguʒ quẽ paul⁹ lumĩe oculoꝝ ad tp̃s ꝑua-
uerat q eis reſtitit: ⁊ pauluʒ ĩtrare ꝓhibuiſt.
Die igiƭ q̃dã vidit barnabas hoĩes ⁊ mulie
res nudas currẽtes: ⁊ ſua feſta agẽtes vñ ĩ-
dignat⁹ tẽplo maledixit: ⁊ ſubito ꝑs ei⁹ cor-
ruẽs ml̃tos oppſſit. Tãdeʒ ſalaminã deue-
nit ⁊ ibidẽ ꝯ eũ p̃dictũs mag⁹ ſeditionẽ ñ mo
dicã excitauit ꝯꝓhẽdẽtes igr̃ iudei barnabã
mult̃ affciũ ĩiurijs trahebãt ⁊ iudici ciuitaƭ
puniẽdũ tradere feſtinabãt: ꝯꝑto aũt ꝙ euſe
bi⁹ vir magn⁹ potẽs de genere nerõis illuc
aduẽiſſʒ timuerũt iudei ne ipʒ de manib⁹ eo
rũ eriꝑet: ⁊ ſic libeꝝ abire ꝑmitteret. Ligãteſ
igiƭ funẽ in collo ei⁹ ex portã eũ traxerunt: ⁊
ibidẽ eũ ꝓtin⁹ cõbuſſerũt. Deniqʒ nec ſic ĩ-
pij iudei ſatiati ei⁹ oſſa ĩ q̊dã vaſe plũbeo re
cluſerũt ĩ mare eadẽ p̃cipitare volẽtes. Joã.
ãt diſcipul⁹ ei⁹ cũ duob⁹ alijs de nocte ꝯſur-
gẽs ea rapuit: ⁊ in q̃dã cripta occulte ſepeli-
uit. Que ibidẽ: vt ait Sigbert⁹ vſqʒ ad tꝑa
zenõis iꝑatoris ⁊ gelaſij pape ⁊ vſqʒ ad an-
nũ dñi. ccc: latuerũt. Sʒ tũc ipo reuelãte re
ꝑta fuerũt. Bea. ãt Dorothe⁹ ſic ait. Barna
bas ĩ rõa xp̃ʒ p̃m⁹ p̃dicauit ep̃s mediolanẽ-
ſiuʒ factus.

ℭ De nomine.

Jtus dr̃ a vita. Diſtinguit
ãt Aug. ĩ li. de ciui. dei. tri
plex gen⁹ vite. ſ. actuoſuʒ
qđ ꝑtinet ad vitã actiuaʒ
ocioſuʒ qđ ꝑtinet ad ociũ
ſpũale vite ꝯtemplatiue.
⁊ ex vtroqʒ cõpoſitum. Et
iſtud triplex gen⁹ vite fuit in eo. Uel vitus
q̃ſi v̄tus .i. virtuoſus. Modeſtus q̃ſi ſtans
in mõ hoc eſt in medio v̄tutis: q̄ʒlibet .n. vir
tutẽ tãq̄ʒ mediũ circũſtãt duo vitia tãq̄ʒ ex-
trema. Nã extrema prudẽtie ſũt doloſitas ⁊
fatuitas. Extrema tẽꝑãtie deſideriorum
carnaliuʒ adimpletio ⁊ oĩmoda ſui afflictio.
Extrema fortitudiniſ puſillanimitaƭ ⁊ teme
ritas. Extrema iuſtitie crudelitas ⁊ remiſſio

ℭ De ſancto Uito

Jtus puer egregi⁹ ⁊ fide-
lis ãnoꝝ .xii. ĩ ſicilia marty-
riũ paſſus ẽ Hic a pr̃e cre
bro verberaƭ ex eo ꝙ ido-
la ꝯtẽnebat: nec ipa adorar̃
volebat. Qđ audiẽs vale
rian⁹ p̃ fcũs pueꝝ accerſiuit ⁊ ſacrificare no
lẽẽ fuſtib⁹ cedi iuſſit. brachia ãt v̄berãtiũ ⁊

manus p̄fecti statī aruerūt: clamauitqꝫ p̄fe-
ctus. Ueh mihi q꞉ manū amisi. Cui vitus.
Accedāt dij tui: ⁊ te sanēt si pñt. Cui ille. nū
qd ⁊ tu facere vales hꝫ: Cui vitus. In noīe
dñi mei valeo. Statimqꝫ ꝓ eo orauit ⁊ sa-
nitatē ꝓ eo obtinuit. Dixitqꝫ p̄fect⁹ pr̄i. cor-
ripe puerꝝ tuū ne male pereat. Tūc cū ī do-
mū ducēs diuersis musicorꝝ generib⁹ ⁊ puel
larꝝ lusibus aliarūqꝫ delitiarꝝ generibus im
mutare aīum pueri satagebat. Cū aūt eū in
thalamū inclusisset: mirabilis odoris fragrā
tia inde exijt: q̄ patrē ⁊ totā familiam nimio
odore ꝑfudit. Aspiciēsqꝫ pr̄ per ostiū vidit
septē angelos circa infantē stantes. Dixitqꝫ
dij venerunt in domū meā: statimqꝫ cecat⁹
est. Ad cui⁹ clamorē tota ciuitas lucana cō
mota ē: ita vt valerianus accurreret: ⁊ qd
sibi accidisset interrogauit. Cui ille deos vi
di igneos ⁊ vultū eorꝝ ferre nō potui. Ad tē
plū igit̄ iouis deducit̄ ⁊ ꝓ recuꝑatiōe lumi
nis taurꝝ cū cornibus aureis pollicet̄. Sed
cū nihil ꝓficeret filiū ꝓ sua sanatiōe rogauit
⁊ lumen suis precibus recuꝑauit. Cū autez
nec sic crederet: sed potius filiū occidere co
gitaret: angelus dñi modesto pedagogo eius
apparuit: ⁊ vt nauiz ꝯscendēs puerꝝ ad aliā
trā duceret imꝑauit. Qd̄ cum fecisset aquila
eis cibū afferebat: ⁊ multa ibidez mirabilia
faciebāt. Interea filius dioclitiani imꝑato-
ris a demone arripit̄: ⁊ nisi vitus lucanus
veniat se nunq̄ꝫ exire fatetur. Uitus queri-
tur ⁊ inuentus ad imperatorez ducitur. cui
Dioclitianus. Puer puerꝝ meū sanare va
les: cui ille. Non ego sed dñs: statiqꝫ super
eū manū imposuit: ⁊ ꝓtinus ab eo demō au
fugit. Et ait Dioclitianus. Puer cōsule ti
bi ⁊ dijs sacrifica: ne mala morte intereas:
qd̄ cū ille recusaret: ⁊ in carcerē cū modesto
missus fuisset subito ferri moles que eis erat
imposita cecidit: ⁊ carcer īmenso lumine cor
ruscauit. Qd̄ cū īperatori nunciatuz fuisset
eductus in clibanū ardentē mittit̄: sed tñ il
lesus egredit̄. Tunc Leo terribilis ad eum
deuorandū mittit̄: sed tñ ab eo fidei ṽtute
placat̄. Tandem ipse cū modesto ⁊ crescētia
nutrice sua que semꝑ eū secuta fuerat in ecu
leū suspēdi iubet̄: sꝫ subito aer ꝑturbat̄: tra cō
cutit̄: tonitrua mugiūt: idolorꝝ tēpla corruūt
⁊ mltos occidūt. Imperator aūt territus fu
giens pugnis se percutiebat dicens. Ueh
mihi q꞉ ab vno puero victus sum. Illi autē
ab angelo ꝯtinuo soluti iuxta q̄ddaz flumen
se inuenerunt: ⁊ ibidem pausantes ⁊ orātes
aīas dño reddiderunt. Quorum corpora ab
āglis custodita florētia illustris matrona sā
cto Uito reuelante reppit ⁊ ea accipiēs ho-
norifice sepeliuit. Passi sunt sub Dioclitiāo
q cepit circa annū dñi. 287. De nomine.

Uiric⁹ q̄rēs arcū. Ul' a chi
sil qd̄ est fortitudo ⁊ cus ni
ger. vel a gris qd̄ ē hasta.
Ul' a quiriles q̄ꝺ dr̄ sedile.
Ipse. n. fuit arcus. i. cur
uus in sui humiliatōe: for
tis in tormentorꝝ ꝑpessio-
ne: niger in sui despectione: hasta in inimici
debellatione dei sedile ex dei habitatione.
Hec enim in eo gratia suppleuit que etas
negauit. Julita iuuans vita quia vita spūali
vixit ⁊ per hanc multis ꝓfuit.

De scō Quirico ⁊ iulita.

Uiricus fuit filius iulite il
lustrissime matrone iconij.
Que ꝑsecutionem declina
re volens in tharsum cili-
cie cū puero suo qrico qui
erat triuz annorꝝ venit: sꝫ
tū alexandro p̄sidi p̄ntat̄ ī
vlnis suis puerꝝ gestās. Qd̄ due famule sue
videntes fugerunt ⁊ eam protinus reliq̄rūt
Preses igit̄ puerꝝ in vlnis suscepit: ⁊ mr̄ez
sacrificare nolentē crudis neruis flagelari
precepit. puer aūt mr̄ez flagellari ꝯspiciēs
amare flebat: ⁊ lamentabiles voces dabat.
At p̄ses puerꝝ qricū ī vlnas ⁊ suꝑ genua po
nens cū oculis ⁊ aliis blanditiis ꝯmulcebat
infans aūt ad matrem respiciens presidis
oscula abhorrebat: ⁊ caput cū indignatione
auertēs vultū ei⁹ vngulis lamabat ⁊ matri
ꝯsonas voces dabat quasi diceret. ⁊ ego xp̄i
anus sum. Tandem diu reluctās p̄sidem in
scapulis momordit. Tunc p̄ses indignatus
dolore cruciatus puerꝝ ab alto ꝑ gradus pre
cipitanit: ita vt tribunali tenellū cerebꝝ ad
hereret: iulita vero filiū ad regnuz p̄cessisse
videns leta gr̄as deo redidit. Tunc iulita
iussa est excorriari: ⁊ bulienti pice ꝑfundi ⁊
demū capite trūcari. in quadā aūt legenda

inuenitur ꝙ gricus tyrannū blādientē eque
vt minantē ꝑuipendens xp̄ianū se esse ꝯfite
baꝶ. Scđm qđē tp̄s eliguis infantulus erat
sed in eo loquebaꝶ sp̄us scūs. Quē cū preses
interrogaret quis eū docuisset ait. Tuam o
p̄ses miror insipiētiā: q meā tātillā cernens
etatulā nec dū tp̄is circulo trinā ꝑcūctaris
qs me diuinā docuerit sapiam. Qui cū cede
retur clamabat: xp̄ianus sum: ⁊ quotiēs hoc
clamabat: totiens vires inter tormenta reci
piebat. Preses āt mrē3 cū puero mēbratim
scidi fecit: ⁊ eoꝝ membra ne a xp̄ianis sepel
lirētur dispargi mandauit. S3 tamē ab an
gelo sunt collecta ⁊ nocte a xp̄ianis sepulta.
Hoꝝ copora tp̄e ꝯstantini magni: cū pax ec-
clesie reddita esset ab vna de ancillis q̄ ad-
huc superat reuelantur: ⁊ in deuotōe magna
ab oī pp̄lo hn̄tur. Passi sunt aūt circa annū
dn̄i. 230. sub Alexandro impatore.

¶ De sancta Marina.

Arina v̄go vnica erat p̄ri
suo. Cū āt p̄r qđda3 mona
steriūītrasset. mutauit ha
bitum filie sue vt nō femīa
s3 masculus videreꝶ roga
uitq3 abbatē ⁊ frēs vt fili-
um suum vnicū recipent.
Qui eius precibus annuentes in monachu3
est receptus: ⁊ fr̄ marinus ab oibus appella
tus. Cepit āt valde religiose viuere: ⁊ val
de obediens esse. Cū āt esset. 27. ānoꝝ: ⁊ p̄r
eius se morti appropinq̄re sentiret: filia3 su
am vocauit: ⁊ ipsā in bono ꝓposito ꝯfirmās
p̄cepit ne aliq̄n alicui reuelareꝶ ꝙ mulier es
set. Ibat igitur frequenter cū plaustro ⁊ bo
bus: ⁊ ligna monasterio deferebat. Consue-
uerat aūt hospitari in domo cuiusdam viri
cuius filia cū de quodā milite ꝯcepisset iter
rogata marinū mōachū se violasse asseruit.
Interrogatus āt marinus cur tm̄ flagitiu3
ꝑpetrasset se peccasse fateꝶ ⁊ veniā p̄catur.
Stati de monasterio eiectus ad ostium mo
nasterij māsit: ⁊ tribus annis ibidem ꝑma-
nens bucella panis sustētabaꝶ. Postmodū
filius ablactatus: ⁊ abbati mittiꝶ ⁊ marino
educandus traditur: ⁊ cū eo ibide3 ꝑ duos
annos ꝯmoratur. Oīa aūt cū maxima patiē
tia recipiebat ⁊ in oīb⁹ grās deo referebat
Tādē eius humilitatē ⁊ patiētie frēs miser
ti eū ī mōasteriū r̄cipiūt: ⁊ q̄q3 officia viliora
sibi iniungunt. Ipsa āt oīa hilariter suscipie
bat: ⁊ cūcta patienter ⁊ deuote agebat. Tā
dem in bonis opibus vitam finiēs migrauit
ad dn̄3. Cū āt corpus eius lauarent ⁊ in vili
loco sepelire disponerent despicientes mu
lierem ip̄m esse viderunt. Stupefci sūt oēs
⁊ timore ꝑterriti se in dei famulā pl'imū deli
quisse fatētur. Currunt oēs ad tā grāde spe
ctaculum: ⁊ veniam postulant ignorantie ⁊
delicti. Corpus igiꝶ eius in ecclesia honori-
fice posuerunt. Illa āt que famulā dei infa-
mauerat a demone arripitur ⁊ scelus suum
ꝯfitens ad sepulchrū v̄ginis veniens libaꝶ.
Ad cuius tumulum pp'li vndiq3 ꝯfluunt: ⁊
ml'ta miracula ibi fiūt. Obijt āt. 14. cal'. iulij.

¶ De Nomine.

Eruasius a hierar qđ est
sacru3 ⁊ vas: vel a geua
qđ est incolatus: ⁊ syor par
uulus q̄si sacer ꝑ vite me-
ritu3: vas ꝑ virtutū recep
taculum: ꝑegrinus ꝑ mūdi
ꝯtemptu3: ꝑuulus ꝑ sui de
spectum. ¶ Protasius a ꝓtos qđ est primū
⁊ syos đs siue diuinus. vel a ꝓcul ⁊ stasis
qđ est positio: q̄si primus ꝑ dignitatē. diui-
nus ꝑ dilectiōe3: ꝓcul positus a mundi affe
ctione. Horū passionem Ambro. in li° ad ca
put eoꝝ posito scriptum inuenit.

¶ De scis Geruasio ⁊ ꝓtasio.

Eruasius ⁊ ꝓtasius gemini
frēs filij fuerunt sci vitalis
⁊ btē valerie. Qui oīa sua
pauperibus erogātes ma
nebant cu3 sancto nazario
q apud ebrudinū oratoriū
ꝯstruebāt: ⁊ ei celsus puer
lapides porrigebat: ꝙ v̄o nazarius iā celsu3
hūisse narraꝶ: forte ꝑ anticipatōe3 accipitur
cu3 lōge post eum sibi fuisse oblatū ex histo-
ria nazarij colligatur. Cū āt oēs ad nerone3
ipatorē ducerentur: sequebatur eos eiulans
puer celsus. Quē cū vnus militū alapis ce-
deret: ⁊ cedētē nazarius īcreparet: irati mili
tes nazariū calcib⁹ ceciderūt: ⁊ ip̄3 cū alijs
in carcere recluserunt: ⁊ postmodū in mare p̄
cipitauerūt. Gerua. v̄o ⁊ ꝓtha. mediolanū
duxerūt. nazari⁹ v̄o miraculose libatus me

diolanu3 venit. eo tpe supueniente comite astasio q ꝯ marchomānos pficiscebatur ad bellū deoꝝ cultores eidē occurrerūt asserētes ꝙ dij sibi rn̄dere ꝯtēnerēt: nisi pᵒ geruа. ꝛ ptasius imolarēt. Cōtinuo igr̄ tenēt ꝛ vt sacrificent iubent. Cui cu3 geruasius oia idola surda ꝛ muta diceret ꝛ ip3 ab oipotente deo victoriā hr̄e doceret. Irat⁹ tā diu eū plūbatꝭ cedi iussit q̄diu spūm exalaret. Deide ,pta si nō accersiri fecit q3 dixit. Miser vel tu viuere stude ꝛ noli cū fr̄e tuo mala morte pire. Cui ,ptasi⁹. Quis ē miser? Ego q te n̄ timeo aut tu q me tiere ,pbaris? cui astasi⁹. Ego te miser hō quō tieo? cui ,pta. In h⁹ me timere ꝛ te ledi ,pbaris: si n̄ sacrificauero dijs tuis. si. n. te ledi a me neq̄q̄ timeres nūq̄ ad sacrificiu3 idoloꝝ me ipe ꝯpelleres. tūc eū comes i eculeū suspēdi pcepit. cui ,pta. nō tibi comes irascor qm̄ cecitatē tui cordis attēdo: qn potius tui miseor: q: nescis qd facias. age igit̄ qd cepisti: vt mihi cu3 fr̄e meo occurrere possit benignitas saluatoris. Tūc iussit eū decollari. Philipp⁹ āt fu⁹ xp̄i cū filio suo corpa eoꝝ rapuit: ꝛ occulte i domo sua in arca sarca sepeliuit: ꝛ libellū eoꝝ ortū finem ꝛ vitā ꝯtinētē ad eoꝝ caput posuit. Passi sunt aūt s̄b nerone q cepit circa annū dn̄i. 50. hoꝝ corpora multo tpe latuerunt: s3 tpe bti Ambro. h̄ mō repta fuerūt. Ambro. nāq3 in eccl'ia scōꝝ naboris ꝛ felicis in orōne posito ita vt nec vigilaret apte nec dormiret integre: apparueret ei duo pulcherrimi iuuenes vestib⁹ candidissimis. i. colobio ꝛ pallio induti: caligul' calciati secū manibus extensis orātes. Orauit āt Ambro. vt si est illusio nō vltra appeat: si aūt veritas denuo reuelet. simili igr̄ mō canēte gallo orātes secū iuuenes appuerūt tertia vō nocte desecto iā corpore vigilijs nō dormienti s3 stupenti: cū tertia sibi apparuerūt psona: q̄ silis paulo apostolo videbat̄ s3 ꝙ in pictura ,psperat: illisq3 tacētibus apl'us sibi dixit. Isti sunt qui nihil terrenu3 desiderātes mōita mea secuti sūt. quoꝝ corpora in eo loco repies in quo stas. Duodeci pedū altitudie terra coopt̄a arcā inuenies: ꝛ ad caput eoꝝ libellū: i quo ortus eoꝝ ꝯtinet̄ ꝛ finis. Cōuocat̄ igit̄ vicinis coepis ipe pōr terre fossor accessit: ꝛ oia ,put dixerat sibi paulus inuenit. Et l3 iā trecēti anni ꝛ vltra fluxissent: ita tn̄ corpa eoꝝ incorrupta sunt repta a c si ipsa hora ibidē fuissēt posita. Insup vo odor suauissimus ꝛ nobilis inde fragrabat. Cec⁹ āt qdā tāgēs feretꝝ illuīatus ē ꝛ multi alij meritꝭ eoꝝ curati sūt. In hoꝝ solēnitate pax inter lōgobardos ꝛ romanū ipiū reformata fuit. Et iō btūs Grego. papa: loqtur dn̄s pacē i plebē suā. i itroitu misse cātari instituit. vn̄ ꝛ officia parti scis ꝯueniūt: ꝛ pti euentibus q ipis ꝯtigere dieb⁹. Refert Aug. in liᵒ 20. d̄ ciuitate dei. ꝙ ipō pn̄te ipatore ꝛ multa turba: qdā cecus apud mediolanū ad corpa martyꝝ geruasij ꝛ ,pta. lumē recepit. Utꝝ āt sit pdictus cecus an alius ignorat̄. Idē q̄q3 refert ibidē: ꝙ qdā iuuēis i villa victoriana q̄ ab hipporeggia trigita milliaribus distat: cū in quodā fluie equū lauaret: ꝯtiuo diabolus eū vexauit ꝛ i flumē tāq̄ mortuū ,piecit. Cū āt vespe in ecclesia btōꝝ geruasij ꝛ ,pta. q̄ ,ppe erat cātaret̄: ille vocibis illis q̄si percussus cū grādi fremitu ecclesiā itrās altar̄ tenebat: ide amoueri nō valēs: tāq̄ si ibidē alligatus fuisset. Et cū demō vt ide exiret adiuraret̄: ille se eius membra āputare cū exiret mīabat̄. Cū ḡ adiuratus exiret: ocul⁹ ei⁹ in maxillā fusus tenui venula dependebat. S3 i loco suo sic potuerūt oculū reuocarūt: ꝛ ecce itra paucos dies meritꝭ scōꝝ Geruasij ꝛ ,pta. plene sanatus ē. Ambro. quoq3 in p̄fatiōe sic ait. Hi sūt q vexillo celesti signati victricia apostoli arma sūpserūt a mūdaīs nexbus absoluti neqssimi hostis vitioꝝ acie3 ,p-isternētes: liberi ꝛ expediti xp̄3 dn̄3 sūt secuti. O q̄ felix germāitas: q̄ sacris inherēdo eloquijs nullo potuit interpellari ꝯtagio. O q̄ gloriosa certamis cā vbi pariter coronāt̄ q̄s vn⁹ vter⁹ matern⁹ effudit.

¶ De noīe.

Ioānes baptista multiplr noiat̄. Di. n. ,pheta: amicus spōsi: lucerna: angelus vox helias: baptista saluatoris: pco iudicis: ꝛ pcursor regis. In ,ppheta designat̄ p̄rogatiua cognitionis. In amico spōsi p̄rogatia dilectiōis. In lucerna ardenti p̄rogatia scitatꝭ. In angelo p̄rogatia vgitatꝭ. In voce p̄rogatia hūilitatꝭ. In helia p̄rogatia feruoris. In baptista p̄rogatia mirabil' honoris. In pcone p̄rogatiua pdicatōis.

In precursore prerogatiua preparationis.

C De scõ Joanne baptista.

Atiuitas Joãnis baptiste ab archangelo gabriele h° mõ annũciata fuit. Dauid .n. rex sic hr̃ in historia scolastica volẽs cultũ dei ãplificare. 24. summos sacerdotes ĩstituit: quoꝝ tñ vnus maior erat: q p̃nceps sacerdotũ dicebat̃. Statuit ãt. 16. viros de eleazar. ⁊. 8. de thamar: ⁊ s3 sortes dedit vnicuiq3 hebdomadã vicis sue. Abyas ãt. 8. hebdomadã habuit d cuius genere zacharias fuit. Erãt ãt zacbrias ⁊ vxor ei⁹ senes ⁊ absq3 liberis. Cũ g̃ zacha. tẽplũ dñi vt incẽsũ poneret igressus fuisset: ⁊ m̃ltitudo ppl'i d foris expectaret: apparuit ei Gabriel archãgelus. Cũ ãt zacharias in ei⁹ visiõe timeret: ait ãgelus. Ne timeas zacharia: qm̃ exaudita ẽ oõ tua. Propũ ẽ.n. bonoꝝ angeloꝝ s3 q dic̃ glo. ex sua visiõe territos bẽigna exortatione ,ptiuus ↄsolari. E ↄ̃ mali ãgeli se in lucis angelos trãsfigurantes siq̃s ex sui p̃ntia tritos sẽserĩt: ãpliori eos horrore ↄ tiũt. ãnũciat igr̃ gab. zachar. se filiũ habituꝝ cui⁹ nomẽ ioãnes eẽt: q vinũ ⁊ siccrã nõ biberet. ⁊ añ dñ3 in spũ ⁊ v̄tute helie p̃cederet. Joãnes vocat̃ helias rõne sit⁹: q2 ãbo in desto. ⁊ rõne vict⁹: q2 ãbo victu p̃ci. rõne cult⁹: q2 ãbo vestitu ĩculti. rõne officij: q2 ãbo p̃cursores: s3 ille p̃cursor iudicis: iste saluatoris. rõne zeli: q2 vtriusq3 v̄bũ q̃si facula ardebat. zacha. ãt ↄsiderãs suã senectutẽ ⁊ vxoris sterilitatẽ dubitare cepit: ⁊ more iudeoꝝ signũ ab angelo reqsiuit. Angelus ãt ,p eo q v̄bis suis ñ credidit: ip3 taciturnitat̃ plaga p̃cussit. C Notãdũ ãt q dubitatõ ↄsueuit fieri ⁊ excusari aliqñ pp ,pmissoꝝ magnitudiez sic legit̃ d abrahã. Cũ.n. dñs sibi ,pmisisset q semẽ suũ t̃rã canaã possideret: dixit ad eũ abrahã. Dñe de⁹ vñ scire possũ3 q possessurus sũ eã? Et rñdens dñs Sume ingt mihi vaccã trimã ⁊c̃. Aliqñ pp fragilitat̃ ,ppe ↄsideratõez: sic p3 ĩ gedeõe: q ait. Obsecro mi dñe in quo libabo israel? Ecce familia mea ĩfima est in manasse: ⁊ ego mim⁹ in domo patris mei. Et ex hoc signũ petijt ⁊ accipit. Aliqñ pp nature ĩpossibilitatẽ: sic p3 ĩ sarra. Cũ enĩ dixisset dñs. Reuerẽtes veniã ad te habebit sarra filiũ: risit sarra p⁹ ostiũ dicens. Postq̃3 iã senui ⁊ dñs meus vetulus est ⁊c̃. Quid est g̃ q sol⁹ zacharias ex eo q dubitauit plagã taciturnitat̃ ĩcurrit: cũ ibi eẽt ⁊ magnitudo ,pmissionis: ⁊ ↄsideratio ,ppзie fragilitat̃: q̃ talẽ filiũ se hĩtuꝝ ĩdignum reputabat. ⁊ hic ĩposibilitas naturalis. Hoc multiplici de cã factũ fuisse putat̃. p̃mo s3 Bedã3 qm̃ discredẽdo locut⁹ est: iõ silentio plectit̃ vt tacẽdo credere discat. 2° qm̃ iõ mutus effectus est: vt maius miraculũ in natiuitate filij appareret. Cum enim in natiuitate ioannis p̃ri loquela riddit̃ miraculũ3 miraclõ cumulatur. 3°. q2 congruum fuit vt vocem amitteret quando vox nascebatur ⁊ legi silẽtium imponebatur. 4° qm̃ ipse a domino signu3 petijt: ⁊ ipsam taciturnitatem in signũ accepit. Cũ autez zacharias foras ad pplm̃ exisset: ⁊ eum fcm̃ mutum viderent cognouerunt ipso innuente q visionẽ vidiss3 in tẽplo. Completa autẽ septimana officij sui abiit in domum suam: ⁊ concepit Helisabeth ⁊ mensibus. 5. se occl'tauit: q2 sicut ibi dic̃ ambro. partus sui erubescebat etatẽ ne in senectute vacasse libidini videret̃: ⁊ tñ gaudebat sterilitat̃ carer̃ opprobrio: q2 opprobriũ est mulieribus nõ hr̃e p̃mium nuptiaꝝ ,ppt̃ qd nuptie celebrantur: ⁊ carnalis coitus excusatur. Mense autem sexto beata Maria que iam dudum conceperat cõgratulãs virgo fecunda ablata sterilitate: ⁊ senectuti cõpatiens venit ad Helisabeth. Et cum eam salutasset beatus Joãnes iam spiritu sancto repletus sensit filium dei venire ad se. ⁊ pre gaudio in matris vtero exultauit ⁊ tripudiauit: ⁊ motu salutauit que3 voce nõ potuit Exultauit eni3 quasi gestiẽs salutare ⁊ dño suo assurgere. Mansit g̃ v̄go btã cũ cognata sua trib⁹ mẽsib⁹ mistrãs ei: natũq3 p̃ueꝝ suis scis manbus de terra leuauit: vt hr̃ in historia scho. ⁊ q̃si morẽ gerule officiosissime p̃egit. Hic dñi p̃cursor nouẽ spãliter ⁊ singlariter p̃uilegijs claruit. Nã idẽ ãgelus q dñ3 ãnunciauit ip3 annunciauit: in vt̃o m̃ris exultat: mr̃ dñi ip3 a t̃ra leuat: liguam p̃ris reserat: baptismũ p̃mus ordinat: xp3 indice demõstrat: ip3 xp3 baptizat: ip3 p̃ oĩbus laudat xp̃s: ĩ libo posit⁹ xp3 vẽturũ p̃nũciat. Propt̃ hec nouem p̃uilegia vocabat̃ r ab ipso dño

p:opheta ⁊ plusq̃ porpheta. Chriso. quare
dicat̃ ēt plusq̃ ꝓpheta sic ait. Prophete ē
bñficiuꝫ a deo accipe. nūqd ꝓphete ē bñfici
uꝫ baptismat̃ deo dare. Prophete ē: vt de-
us de illo ꝓphetet. Oēs ꝓphete ꝓphetaue
rūt de xp̄o. De illis āt ꝓphetatū nō ē. Ipse
āt ñ solū ꝓphetauit de xp̄o: sꝫ ēt alij ꝓphete
ꝓphetauerūt de illo. Oēs portitores vbi fu
erūt: iste āt ipsa vox. Quantū aūt vox ꝓpin-
quior vbo nō tñ vbū tantū ioā. ꝓximior xp̄o ñ
tñ xp̄s. Scd̄ꝫ ambro. laus ioānis ex qnqꝫ col
ligit̃ vl' ꝯp̄hendit̃. s. ex ꝑentibꝰ: ex moribꝰ ex
miraculis: ex mūere ⁊ p̄dicatiōe. Laꝰ āt pa
rentū ꝑꝫ eūdē Ambro. ex qnqꝫ māifestat̃. Ait
.n. sic. Plena laudatio q̃ genꝰ in moribꝰ: mo
res in eq̄tate: officiū in sacerdotio: factuꝫ in
mandat̃: iudiciū in iustificatiōibꝰ ꝯp̄hendit
Scd̄o ex miraculis: quoꝝ q̄dā fuerunt ante
eiꝰ ꝯceptionē in vtero. s. angelica ānūciatio
nois ipositio: ⁊ loq̄lle p̄ris amissio. quedā q̄
tuꝫ ad eiꝰ ꝯceptionē in vtero. s. supnatura-
lis ꝯceptio: i vtero eius sāctificatio: ⁊ ꝓphe
talis doni repletio. Quedā quātuꝫ ad eiꝰ na
tiuitatē ex vtero. s. vtriusqꝫ pa entū spūs ꝓ
phetalis adeptio: q: mr̄ nomen sciuit: ⁊ pat̃
canticū edidit loq̄lle patris reseratio: ⁊ spi-
ritus sci repletio. Uñ ⁊ zacharias pater eiꝰ
repletus ē spiritu scō ⁊c̄. Ambro. Respicite
ioānē quāta vis sit in eius vocabulo cuius
nūcupatio reddit muts vocē: patri ꝓlē ⁊ pie
tatē: pp̄lo sacerdotē. Prius. n. erat tacēs li
gua: sterilis filio ꝑuatꝰ officio. At vbi ioānes
nascit̃ fit repēte pr̄ propheta: loq̄lle vsuꝫ re-
cipit: ꝓlē a spiritu scō suscepit: sacerdotē fun
ctio recognoscit. Tertio ex moribus: q: scissi
me vite fuit. De cuiꝰ sanctitate dicit. Chri.
Cōuersatio ioānis oiuꝫ vitā culpabilē facie
bat apparere. Queadmoduꝫ. n. si videris
albā vestē dicis: sat̃ candida vestis. Si vo
ꝓposueris eā iuxta niuē incipit tibi sordida
appere ⁊ si vere sordida ñ ē: sic quātuꝫ ad cō
paratione ioānis ois hō videbat̃ imundus.
Cuiꝰ q̄dē scitas triplex habuit testimoniū ꝑ
mo a supcelestibus. i. ab ip̄a trinitate. ⁊ ꝑmo
a p̄re q vocat eū angelū. mal'. 3. Ecce mitto
angelū meū ⁊c̄. Angelus āt nomē ē officij ⁊
nō nature: ⁊ iō dr̄ angelus rōne officij: ex eo
ꝙ oiuꝫ angeloꝝ officiū exercuisse videt̃. Ha
buit. n. officiuꝫ seraphin. Interp̄tat̃. n. sera-
phin ardens: q: illi nos ardentes faciūt: ⁊ in
dei amore plus ardēt. Et de ioāne dr̄ in ec
clesiastico. Surrexit helias q̄si ignis ⁊c̄. Ip
se. n. venit in spiritu ⁊ virtute helie. 2°. ha-
buit officiuꝫ cherubin. Cherubin. n. iterp̄ta
tur plenitudo sciētie. Et iō dr̄ lucifer iob. 39.
Ex eo fuit terminꝰ noctis ignorātie: ⁊ initiū
lucis gr̄e. 3°. habuit officiū thronoꝝ quoꝝ of
ficiū ē iudicare. Et de ioāne dr̄ q: arguebat
herodē dicēs. Non lꝫ tibi hr̄e vxorē fratris
tui. 4°. habuit officiū dñationū. q docet nos
erga subditos dñiuꝫ gerere. Et de ioāne. er
ga subditos habebat̃ in amore: erga reges i
timore. 5°. officiū ꝑncipatuū q docet nos su
piores reuereri. Et ioānes de se dicebat. q
de terra ē de terra loq̄t̃. De xp̄o aūt q de ce
lo venit sup. o. ē. Itē cuius nō suꝫ dignꝰ cor.
cal. sol. ⁊c̄. 6°. officiū ꝑtātū: ꝑ quos ꝑtātes ae-
ree vel ꝯrie arcent̃. q̄ nō potuerūt nocere si
bi iā scificato. A nobis ēt arcebat cū ad bapti
smū pnie nos desponebat. 7°. officiū vtutuꝫ
ꝑ quos fiunt miracl'a. Et btūs ioānes multa
miracl'a in seip̄o oñdit. magna eni miracula
mel siluestre ⁊ locustas edere: pilos camelo
rū induere ⁊ huisinōi. 8°. officiū archāgeloꝝ qñ
reuelabat maiora sicut ea q̄ spectāt ad nr̄am
redemptionē cū dicebat: ecce agnus dei ⁊c̄.
9° officiū angeloꝝ qñ annunciabat minora
sicut ea q̄ spectāt ad mores vt illud. Penitē
tiā agite ⁊c̄. Itē neminē ꝯcutiat̃ ⁊c̄. ¶ Scd̄o
habuit testimoniū a filio: sicꝑꝫ. Matth. 10.
Ubi est xp̄s multiplicit̃ ⁊ mirabilit̃ ꝯmendat
dicēs inter cetera. Int̃ natos mulieꝝ ñ sur-
rexit maior ioāne baptista. Petrꝰ dami. At
illo verbo. io. sunt deprompta ꝑconia: ꝑ qd̄
fundata ē arida: ⁊ mouent̃ sidera: ⁊ sunt cō-
dita elementa. Tertio a spiritu sancto qui ꝑ
patrem suuꝫ dixit. Tu puer ꝓphā al. vo. ⁊c̄
Secūdo a celesti bus. i. ab angelis: sicut pa
tet Luce. i. vbi eū angelus multipliciter cō-
mendabat: ostendens quante sit dignitatis
quo ad deum cum dicit. Erit enim magnus
coram domino. Quante sanctitatis quo ad
seipsum cum subdit. vinum ⁊ siceram non
bibet: ⁊ spiritu sancto replebitur. ⁊c̄. Quan-
te vtilitatis: quo ad proximum: cū dicit. Et
multos filiorum israel ꝯuertet. ⁊c̄. ¶ Tertio
a subcelestibus. i. ab hominibꝰ sicut a patre
suo ⁊ vicinis cū dicebāt. Quis putas puer

iste erit. ¶ 4°. cõprehendit laus Joã. ex munere habuit. n. munus i statu: i vtero: i egressu ex vtero in mũdi progressu in mũdi egressu. In vtero habuit triplex mirabile mun⁹ grẽ: primo grãm q̃ in vtero scificat⁹ fuit: vñ fuit ãte scũs q̃ nat⁹. Hiere. pmo. priusq̃ te formarẽ i vtero noui te ꝛc. Scḋo grãm q̃ prophetizare meruit: sic qñ in vtero mr̃is exultãs deũ ad eẽ cognouit. vñ. Chriso. volens oñdere q̃lit fuerit plusq̃ propheta dic̃ prophete ẽ pro merito cõuersatiõis ꝛ fidei prophetiã accipere: Nũqd prophete fuit vt prius fieret pphã q̃ hõ: et q: cõsuetudo erat vt prophete inũgeret: tunc qñ btã vgo helisabeth salutauit xp̃s ioãnẽ in prophetã iunxit sʒ qꝫ dic̃ Chri. in hec vba: iõ xp̃s fc̃e mariã salutari helisabeth: vt smo pcedẽs de vtero mr̃is: vbi habitat dñs: ꝛ p aures helisabeth igressus descẽderet ad ioãneʒ vt illic eũ vngeret i prophetã. 3°. grãʒ q̃ suis meritis mr̃i prophetie spũm tradidit. Vñ Chri. volẽs oñdere q̃liter fuit plusq̃ ppheta ait. Quis prophetaꝝ cũ eẽt pphã pphaʒ facere potuit: Helias. qdẽ vnxit heliseũ i pphaʒ ñ tñ prophetizandi grãʒ cõtulit. Iste ãt in vtero mr̃is exiliẽs diuini introit⁹ scientiã mr̃i dõauit: ꝛ os eius vbo cõfessiõis apuit: vt cui⁹ nõ videbat personaʒ cognosceret dĩtatẽ dicẽs Vñ h mihi vt mater dñi mei veniat ad me In egressu ex vtero habuit triplex mun⁹ gratie: qñ ort⁹ eius fuit miraculosus scũs ꝛ iocundus q: miraculosus excludit defectus ĩpotẽtie: q: scũs reat⁹ culpe q: iocundus lamentũ miserie. Celebrat ãt eius ort⁹ siue natiuitas sm mgr̃m Guilelmũ altisiodorẽ scʒ triplici rõne. Prio rõne scificatiõis in vtero. Scḋo rõe dignitatis in officio. Ipe. n. tãq̃ lucifer venit: ꝛ eternũ gaudiũ nobis pm⁹ nunciauit. Tertio rõe iocũditatis in ortu suo. Dixerãt. n. angelus. Et multi in natiuitate eius gaudebũt. Et iõ dignũ ẽ vt ꝛ nos in natiuitate eius gaudeamus. In pcessu habuit similiter multiplex munus. In hoc auteʒ patent eius excellẽtissima ꝛ diuersa munera grẽ: qm̃ habuit pfectioneʒ omniuʒ sanctorum. Nam ppha fuit qñ dixit. Qui post me vẽturus ẽ ꝛc̃ Plusq̃ ppha qñ xp̃ʒ digito demonstrauit. Apostolus q: a deo missus fuit Apostolus. n. idem ẽ qḋ missus. Vñ dr̃. Fuit hõ missus a deo ꝛc̃. martyr q: p iustitia mortẽ sustinuit. Cõfessor: q: cõfessus ẽ ꝛ nõ negauit. Virgo vñ ꝛ pp ipius virginitatẽ angelus est appellatus. Malachie. 2°. Ecce ego mitto angelũ meum ꝛc̃. In egressu de mũdo hũit triplex munus: q: efficitur martyr inuictus. Tunc. n. palmaʒ martyrij adept⁹ ẽ. dirigit nũcius p̃ciosus. Ipse. n. tũc illis q erãt in limbo p̃ciosuʒ nunciũ attulit. s. de aduentu xp̃i ꝛ de redẽptiõe ipoꝝ. Et colit exitus gloriosus. Eius. n. exitus p̄ oĩbus qui ad limbũ descenderunt specialiter ab ecclesia solẽnizatur ꝛ gloriose colitur. 5°. ex p̄dicatione. Circa cuius p̄dicationẽ angelus q̃tuor põit cũ dic̃. Et multos filios israel cõuertet ad dominũ deũ ipoꝝ ꝛ ipse precedet ꝛc̃. Et tangit q̃tuor. s. fructuʒ: ordinẽ vtutẽ: ꝛ finẽ: sicut in littera pʒ. Et notandũ qꝫ p̄dicatio Jo. tripliciter fuit cõmẽdabilis. Ipse nanq̃ p̄dicauit feruenter: efficaciter ꝛ prudenter. Feruẽter cum dicebat. Genimina viparuʒ ꝛc̃. Qui quidem feruor fuit inflãmat⁹ charitate: q: erat lucerna ardẽs. vñ ipse dicit in psona Ysaie. Posuit os meum quasi gladium acutum informatus veritate: q: erat lucerna lucens. Vñ Joãnis. 5. Vos misistis ad Joannẽ ꝛ ille phibuit testimoniũ veritati. Direct⁹ a discretione siue scientia. Vñ tribus ꝛ publicanis ꝛ milititibus secundum vniuscuiusq̃ exigentiã ppriam legem dedit. Firmus cõstantia. Vñ ꝛ tã cõstanter p̄dicauit qꝫ ex hoc vitã amisit. Nec. n. 4. debet habere zelus secundum qꝫ dicit Ber. zelũ tuũ inflãmet charitas: iformet veritas: regat scientia: ꝛ firmet cõstantia. Scḋo efficacit. qm̃ ad p̄dicationẽ eius multi cõuersi sunt. Predicauit. n. verbo per assiduitatẽ doctrine: ꝛ exemplo p sanctitatem vite: p̄dicauit ꝛ couuertit meritis ꝛ orationibus deuotis Tertio prudẽter. Cuius prudentia predicationis in tribus fuit. Primo in eo qꝫ vsus fuit cõminationibus vt malos terreret dicens. Jã enim securis ad radicem arboris posita est. Secundo promissionibus vt bonos alliceret dicẽs. Penitentiam agite appropinquat. n. regnum celorum. Tertio moderatiõibus vt mediocres paulatim ad perfectionem attraheret: vnde tribus ꝛ publicanis ꝛ militibus leuia imponebat: vt postmodum ad maiora proueherentur: turbis ut opera misericordie face

rēt: publicanis vt se ab alienoꝝ appetitu ab
stinerēt. Militibus vt neminē ꝯcuterēt nul
lā calūniā facerēt: ⁊ suis stipēdijs ꝯtēti eēnt
Et notandū ꝙ ioānes euāgelista hac die mi
grauit ad dn̄m sed ecclesia ipsius festū i ter
tiū diē post xp̄i natiuitatē celebrādū istituit
q: tūc eius ecclesia dedicata fuit. Et solēni-
tas natiuitātis beati Joannis baptiste in suo
die remansit. Nimiꝝ q: hec dies ab angelo
gaudio natiuitatis p̄cursoris autēticatꝰ fuit.
Nō aūt dogmatizandū ē ꝙ euāgelista bapti
ste cesserit tāq̄ꝫ minor maiori. Nō .n. decēs
est quis maior sit eoꝝ disputare: qd̄ etiā q̄dā
exēplo diuinitus ē ostensū. Erāt eni vt legi
tur duo doctores theologi quoꝝ vnus Joa-
nem baptistā: alter vero ioānez euangelistā
preferebāt. Tandē sup hoc solemni disputa
tiōe idicta qlibet valde sollicitꝰ erat auctori
tates ⁊ efficaces rationes inuēire: qbꝰ suuz
Joānez posset preferre. Adueniēte āt dispu
tationis die qlibet scōꝝ emulatori suo appa
ruit: eiq; dixit. Bene ꝯcordes sumus i celis
de nobis non disputetis in terris. Tunc illi
sibi adinuicē ⁊ omni populo visionez publi
cauerunt ⁊ dominum benedixerunt. Pau-
lus historiographus longobardorum roma
ne ecclesie diaconus. ⁊ cassinensis monachꝰ
cum deberet quadaz vice cereū consecrare
fauces eius rauce facte sunt: cū prius voca
lis esset. Ut ergo vox sibi restitueret hym-
num. s. Ut queant laxis ⁊c. ad honorem bea
ti Joānis composuit: vbi in principio petit si
bi vocē restitui: sicut ⁊ zacharie restituta fu
it. ℂ Ossa mortuorū animalium vndecūq;
collecta in hac die ab aliquibus comburun
tur: cuius duplex est causa vt ait Jo. beleth
Una est ex antique institutionis obseruātia
Sunt etenim quedam animalia que draco
nes vocantur: que in aere volant in aquis
natant: in terra ambulant. Quandoq; autē
dum aera ambularent ad libidinem concita
bantur: ⁊ in puteis ⁊ in aquis fluuialibus sp
ma iactabant ⁊ inde sequebatur letalis an-
nus. Contra hoc ergo inuentum fuit reme-
dium vt de ossibus animalium rogus fieret
⁊ sic talia aīalia fumꝰ fugaret. et q: istud ma
xime hoc tēpore fiebat: ideo istud adhuc ab
aliquibus obseruat. ℂ Alia causa est ad re
presentandū. q: ossa scī Joan. in sebaste ciui
tate ab infidelibus combusta fuerunt. Ferū-
tur ēt facule ardētes. q: Joā. fuit lucerna ar
dens ⁊ lucēs: ⁊ rota vertit: q: sol tunc in cir
culo descendit ad significandū ꝙ fama Joā.
q xp̄s putabatur descēdit s; ꝙ ipse testimōi
um phibuit dicens. Me oz minui: illū autē
crescere. Hoc significatum est scd̄m ꝙ dicit
Aug. in eoꝝ ortibus: ⁊ in eoꝝ mortibus. In
eoꝝ ortibus: q: circa natiuitatē Joā. dies inci
piūt decrescere circa natiuitatē xp̄i crescere iux
illud. Solsticiū decimo xp̄z p̄it atq; ioānez
Itez in eoꝝ mortibus q: corpus xp̄i in cruce
fuit exaltatū. ⁊ corpus Joā. minoratum capite
Refert paulus in historia longobardorū. ꝙ
Rocharit rex longobardoꝝ iuxta ecclesiaz
sancti ioānis baptiste cum multo ornatu se-
pultus fuit. Quidā vero cupiditate illectus
nocte Sepulchrum aperiens abstulit vni-
uersa: cui beatus ioānes appēs dixit. Cur au
sus fuisti tangere mihi commissuz? Ecclesiā
meā decetero ingredi non valebis. Qd̄ vti
q; sic euenit. Nā quandocunq; predictā ec-
clesiam intrare volebat quasi a validissimo
pugille guttur eius feriebatur: et sic subito
retro ruebat. ℂ De scō Joanne ⁊ Paulo.

Oannes ⁊ paulus p̄micę-
rij ⁊ p̄positi. Constantie fi-
lie Constātini Augusti fu-
erunt. Eo aūt tempore cū
gens sithica daciā ⁊ thra-
ciam occuparet ⁊ gallica-
nus dux romani exercitus
contra predictam gentem mitti deberet. cō
stantiam filiam constantini pro mercede la
boris sui in vxorem dari petebat. Qd̄ ēt ro-
mani principes instantius fieri postulabant
pater autem plurimum tristabatur. sciens fi
liā suaz postq̄ꝫ a beata agnete sanata fuerat i
virginitatis proposito positā: facilius occi-
di posse q̄ꝫ ad consensuz inclinari. Uirgo tn̄
de deo confidens patri consuluit: vt eā sibi
spondeat cum victor rediret: verūtn̄ duas
filias suas quas ex vxore defuncta suscepe
rat idem galicanus secū manere pmitteret
vt per eas mores ⁊ votū patris scire posset
Et ipsa duos prepositos suos ioannē ⁊ pau-
lū sibi ꝯcederet in spe quasi maioris firmi-
tatis rogās deū vt ipsum ⁊ filias conuerte-
ret. Qd̄ vbi oībus placuit gallicanus assū-

ꝓtis ioāne ⁊ paulo ⁊ copioso exercitu ꝓficisci
tur: sed tñ a scithaꝝ gente eius exercitus frā
git ⁊ in vrbe thraciaꝝ ab hostibus obsidet
Tunc accedentes ioānes ⁊ paulus eidē di-
xerunt. Fac votū deo celi ⁊ eris victor me-
lius ꝙ̄ fuisti. Qḋ cū fecisset iuuenis in hu-
mero ferēs crucē statī ei appuit eiqꝫ dixit.
Sume gladiū tuū ⁊ sequere me. Quem ille
accipiēs ꝑ media castra iuit: ⁊ ad regē vsqꝫ
deueniens: illūqꝫ occidens solo timore vni
uersū exercitū subiugauit: ⁊ romanis tribu
tarios fecit. Duo quoqꝫ milites armati ei-
dē apparentes eū hinc inde confirmabant
Factus igit xp̄ianus romā rediit: ⁊ cū multo
honore susceptus rogauit Augustum vt sibi
indulgeret si filiā minime desponsaret: eo ꝙ
decetero xp̄o cōtinenter viuere ꝓponeret.
Qḋ cū augusto plurimū placuisset: ⁊ due fi-
lie gallicani a Constātia virgine ad xp̄m cō
uerse essent: ipse gallican⁹ ducatui cessit: et
omnia paupibus tribuēs xp̄o cū aliis seruis
dei in pauptate seruiuit. Multa āt miracu-
la faciebat ita vt solo visu demōes de obses
sis corporibus effugaret. Huius sacre opini
onis fama intoto orbe terraꝝ intantū exere
uit: vt ab oriente ⁊ occidente venientes vi
derent viꝝ ex patritio cōsule lauātē pedes
pauperꝝ: ponentē mēsā: aquā māib⁹ effun-
dentē: languētibus sollicite ministrantem
⁊ cetera sancte seruitutis officia exhibētē. Cō
stantino igit defuncto Constanti⁹ Constan-
tini magni filius arriana heresi deprauatus
impiū tenuit. Rex cū ꝯstantius frater con
stantini duos filios. s. gallū ⁊ iulianū reliq-
set ꝯstantinus impator dictū gallū Cesarem
fecit: ⁊ cōtra iudeā rebellantē misit: qui tñ
postmodū interfecit. Julianus vō timens ne
exēplo fratris a ꝯstantino ꝑimeretur mōaste
rium ingressus est: vbi magnā religionē si-
mulās lector ordinat⁹ ē. Qui ꝑ maleficiū de
monē ꝯsuluit. rūsū accipiens. ꝙ ad impiū
sublimandus esset. Post aliqḋ tēpus vrgē
tibus aliquibus negociis Constantinus iuli
anum Cesarem fecit: ⁊ ipsum in galliā de-
stinauit: q omnia strenue agebat. Mortuo āt
vt dictū ē Constantino: ⁊ iuliano apostata i
imperium a constantino sublimato. iussit iu-
lianus vt gallicānus aut diis immolaret: aut
abscederet. Tanto enim viro non audebat
mortem inferre. Ille igitur alexandriam ꝑ-
rexit ⁊ ab infidelibus ꝑ cor trāsfixus marti-
rii coronā percepit. At iulianus captus cu
piditate sacrilega: auaritiam suam euange-
lii testimonio colorabat. Nam facultates a
xp̄ianis auferens dicebat. xp̄s vester dicit
in euangelio. Qui nō renunciauerit oīa que
possidet nō potest esse meus discipulus. Au
diens igit: ꝙ ioannes ⁊ paulus ex operibus
quas virgo Constantia reliquerat xp̄ianos
pauperes sustentabant. mandauit eisdē ꝙ
sicut ꝯstantino: ita quoqꝫ ⁊ sibi adherere de
berent. At illi dixerunt. Dū gloriosi impato
res constantinus ⁊ filius eius Constātinus
se esse seruos xp̄i gloriabant: nos famulaba-
mur eidē. Te vero qꝛ religionē plenā vtuti-
bus reliqsti: a te omnino recessim⁹ ⁊ tibi obe
dire ꝯtēnimus. Quibus iulianus mandauit
Ego in ecclesia clericatum obtinui: ⁊ si vo-
luissem ad primum ecclesie statum peruenis
sem: sed considerans vanum esse inertiam
sectari ⁊ ocium: militie animū dedi: diisqꝫ sa
crificās eoꝝ suffragiis impiū obtinui. vnḋ
vos in aula regia nutriti non debetis lateri
meo deesse vt ꝑmos vos in palatio meo ha
beā. ꝙ si a vobis ꝯtemptus fuero: agā ne-
cesse ē vt ꝯtēni nō possī. q rñdētes dixerūt
Deū tibi ꝑponentes minas tuas nequaqꝫ
timem⁹: ne dei eterni i inimicitias incurram⁹
Ad hoc iulianus. Si infra decē dies vltro
ad me venire ꝯtempseritis coacti postmodū
facietis qḋ sponte facere non curatis. cui sā
cti rñderunt. Jā decem dies preterisse esti-
ma miser: ⁊ hodie facito qḋ tunc te facturū
esse minaris. Quibus iulianus. Putatis ꝙ
martyres vos faciāt christiani: nisi mihi cō
senseritis puniā vos nō vt martyres: sꝫ vt pu
blicos hostes. Tunc ioannes ⁊ Paulus per
totos decē dies elemosynis insistentes oīa
sua pauperibus erogabant. Decima autem
die missus est ad eos terētianus q dixit eis
Dn̄s noster iulianus statunculā aureā io-
uis ad vos misit: vt eidē thura incendatis.
aliogn ambo simul ꝑibitis. Cui sci dixerunt
Si tuus dn̄s est iulianus habeto pacē cum
illo nobis alius nō ē nisi dominus iesus xp̄s
Tunc iussit eos occulte decolari ⁊ in foueā
intra domum sepeliri: famam faciens ꝙ in
exiliū essent missi. Post hoc fili⁹ terentiani

a demone aripitur: ⁊ intra domuz clamare cepit ꝙ a demone vreret. Qḋ videns terẽtianus scelus ɔ̄fitetur ⁊ xp̄ianus efficit̃: passio scõꝝ ab eo ɔ̄scribitur: ⁊ eius filius liberatur. Passi sunt aũt circa annũ dn̄i. 364 Refert Gregorius in omelijs euãgelij. Siqs vult venire post me: ꝙ quedã mr̄ona dũ ecclesiaz istoꝝ martyꝝ frequẽtius visitaret: ⁊ die q̃dã inde rediret duos stãtes monachos sub ꝑegrino hitu inuenit: quos peregrinos eredẽs el'ynã ipsis dari ꝑcepit. Sz ꝑusq̃ꝫ dispensator eis ad largiendũ appropinq̃sset: astiterunt ei vicini⁹: ⁊ dixerũt. Tu nos mõ visitas: nos te in die iudicij reqremus: ⁊ qcqd poterimus tibi ꝑstabimus. Quo dcõ ab oculis eius ablati sunt. Ambro. de his martyribus in ꝑfatõe sic dicit. Bti martyres ioannes ⁊ paulus veraciter ipleuerunt qḋ dauitica voce dr̃. Ecce q̃ꝫ bonũ ⁊ q̃ꝫ iocundũ hitare frẽs in vnum. Nascendi lege ɔ̄sortes fideli societate cõiuncti: passionis eq̃litate consimiles: in vno semper dño gloriosi.

¶ De sancto Leone papa.

Leo papa vt in miraculis btẽ virginis legitur: dũ in ecclesia scẽ marie maioris ĩ die dñice resurrectionis missam celebraret: ⁊ dũ fideles ꝑ ordinẽ cõmunicaret: ⁊ quedã matrõa manũ eius osculata fuisset: ex hoc in eũ vehemẽs carnis tentatio insurrexit: At vir dei in seipsum seuissimus vltor ĩsurgit: ⁊ eadez die manũ se scãdalizantẽ occulte penitus amputauit: ⁊ a se reiecit Interea murmur oriebatur in ppl'o cur sũmus pontifex diuina more solito nõ celebraret. Tũc Leo ad btãz virginem se ɔ̄uertit: ⁊ eius prouidentie totaliter se cõmisit. Tunc illa ɔ̄tinuo sibi astitit: ⁊ manum illi suis sanctissimis manibus restituit ⁊ confirmauit iubens: vt procederet: ⁊ filio suo sacrificiũ ĩmolaret. Leo igit̃ oĩ ppl'o qd sibi ɔ̄tigerit ꝑdicauit ⁊ manũ restitutã oib⁹ euidẽter oñdit. Hic calcidoneñ. ɔ̄ciliũ celebrauit. solas ṽgines velari ibidẽ instituit. Ibi ẽt statutũ fuit: vt virgo Maria mr̄ dei appellaret̃. Eo quoq̃ꝫ tp̃e atila italiã deuastabat. Igit̃ scũs Leo ĩ eccl'ia aplo'ꝝ tribus diebus ⁊ tribus noctibus orõni vacans post h̄ dixit ad suos. Qui vult me sequi seq̃t̃. Cũ igr̃ ad atilã appropinquasset ille vt btũ Leonem vidit de equo descendit: eiusq̃ꝫ pedibus ꝓuolutus rogauit vt peteret quicq̃d vellet. Qui petijt vt ab italia discederet: ⁊ captiuos relaxaret. Et dũ argueret̃ a suis ꝙ triũphator orbis a sacerdote victus esset: r̃ndit Prouidi mihi ⁊ vobis. vidi. n̄. a dextris ei⁹ fortissimũ militẽ euaginato gladio stãtẽ mihiq̃ꝫ dicentẽ. Nisi huic parueris cũ oĩbus tuis interibis. Cũ btũs Leo epistolã ad fabianũ ep̃z ɔ̄stantinopolitanũ aduersuz euthiciũ ⁊ nestoriũ scripsisset sup sepulchrũ bti petri ipam posuit ⁊ ieiunijs ⁊ orõnibus insistens dixit. Quicq̃d in hac epistola vt hõ erraui tu cui eccl'ia ɔ̄missa ẽ corrige ⁊ emẽda. Et post dies. 40. orãti illi petrus apparuit dicens. Legi ⁊ emẽdaui. Accipiẽsq̃ꝫ Leo epistolã inuenit eã manibus apl'i correctã ⁊ emẽdataz Alias etiam sepulchro beati petri. 40. diebus ieiunijs ⁊ orõnibus leo astitit: obsecrãs vt suoꝝ pctõꝝ veniã ĩpetraret. Cui petrus apparens dixit. Deꝑcat⁹ suz ꝓ te dñz ⁊ oĩa peccata tua dimisit. Solũmodo de manuũ ĩpositiõe debes inq̃ri. i. si bñ: siue alr̃ alicui manus ĩposueris exigeris. Obijt circa annum dñi. 460.

¶ De nomine

Petrus trinominus extitit. Uocatus est. n̄. Simõ bariona. Simõ iterp̃tat̃ obediens vel ponens tristiciã bariõa filius colũbe. Bar ligua syra fili⁹ iona hebraice colũba. Fuit. n̄. obediẽs qñ xp̄s eũ vocauit: q̄ ad vnius iussiõis vocẽ dño obediuit. Ponẽs tristiciam qñ xp̄m negauit q̄ egressus foras fleuit amare. Filius colũbe: q̄ deo simplici intẽtione ꝑuiuit. Scdõ vocat⁹ est cephas qḋ iterp̃tat̃ caput vel petra vel increpãs ore. Caput rõne ꝑncipatus in relatione. Petra rõne firmitatis in passione. Increpans ore rõne ɔ̄stantie in ꝑdicatione. Tertio vocatus est petrus qḋ iterp̃tat̃ agnoscens: vel discalcians vel dissoluens. agnoscẽs q̄ xp̄i diuinitatem agnouit cũ dixit. Tu es xp̄s filius dei viui. Discalcians q̄ pedes affectuũ suoꝝ ab oĩ ope mortuo ⁊ terreno discalciauit cũ dixit. Ecce nos reliq̄mus oĩa. ⁊c̄. Et vicl'a pctõrum a nobis

dissoluit: ⁊ h ꝑ claues q̄s a dn̄o accepit. Ha
buit āt triplex cognomē. Dictus est .n. simō
ioana qđ īterp̄taᷓ dn̄i pl'chritudo. Scđo si-
mon ioānis qđ interp̄taᷓ cui donatū ē. Ter-
tio simō bariōa qđ interp̄tatur filius colūbe
ꝑ qđ datᷓ intelligi ꝙ ipse habuit pulchritu-
dinē moꝝ: dona ṽtutū: abūdantiā lachrima
rū: q2 colūba hꝫ gemitū ꝓ cantu. Istđ aūt no
men Petrus Iesus pº sibi iponendum pro
misit cū dixit. Ioā. i. Tu vocaberis cephas
qđ interp̄taᷓ Petrus. 2º ꝓmissum iposuit si
cut dr̄ Mar. 3. Imposuit simoni nomen pe-
trus. 3º. iposi tum ꝯfirmauit cū dixit Mat.
16. ⁊ ego dico tibi q2 tu es petrus ⁊ sup hanc
petrā: ⁊c. Eius martyriū Marcellus: linus
papa. Egesippus ⁊ leo papa scripserūt.

¶ De sancto petro apostolo.

Etrus apl's inter ceteros ⁊
sup̄ ceteros apostolos maio
ris feruoris extitit. Nam
⁊ scire dn̄i ꝓditorē voluit:
quia vt dicit Aug. si eū sci
uisset dentibꝰ discerpsisset
Et ob hoc dn̄s ꝓditorē suū
noiare nolebat q2 vt ait Chryso. si ipꝫ noiaᷓ
set Petrus ꝯtinuo surrexisset: ⁊ ipꝫ ꝓtinus
trucidasset. hic sup mare ad dn̄ꝫ ambulauit
In dn̄i transfiguratione ⁊ puelle suscitatiōe
a deo electus fuit. Staterē in ore piscis inue-
nit. Claues regni celoꝝ a dn̄o accepit. Pa-
scēdas oues a xp̄o suscepit tria milia hoium
in p̄tecoste sua predicatōe ꝯuertit. Ananie
⁊ saphire mortē p̄dixit. Eneā paralyticū cu
rauit. Cornelium baptizauit Tabitā suscita
uit. vmbra sui corporis infirmos sanauit: ⁊
ab herode icarceratur: sꝫ ab angelo liberaᷓ.
Qualis aūt eius cibus vel indumētum fue
rit: ipse h in libro Clementis testaᷓ. Panis i
quit solus mihi cū oliuis ⁊ raro cū oleribus i
vsu est. Indumētū autem h est mihi qđ vi-
des tunica cuꝫ pallio: ⁊ hoc hn̄s nihil aliud
requiro. Fertur quoqꝫ q2 in sinu sp sudariuꝫ
portabat: quđ crebro fluētes lachrymas ter
gebat: q2 qn̄ dulcis allocutionis ⁊ p̄ntie dn̄i
memor erat: p̄ nimia amoris dulcedie lachri
mas ꝯtinere ñ poterat. Qn̄ ēt culpā negatio
nis ad memoriā reducebat. vbrias lachriaᷓ
emittebat: vn̄ adeo i ꝯsuetudie hūit fleᷓ: vt
eiꝰ facies tota adusta lachrimis videreᷓ sic
dicit Clemēs. Idē ēt dicᷓ ꝙ audito in nocte
galli cātu ad orōnem surgere ꝯsueuerat: tūc
silr ad fletū ꝓrūpere ꝯsueuit. Refert quoqꝫ
clemēs sm ꝙ in eccl'iastica historia inueniᷓ
ꝙ cū vxor petri ad passionē duceretᷓ: petrꝰ
ingēti gaudio exultauit: ac eā ꝓprio vocās
noīe post eā clamauit. O ꝯiunx memēto dn̄i
¶ Quadā vice dn̄s petrus apostolus duos
de discipulis suis misisset ad predicanduꝫ
dum viginti dietas iuissent vnus illorum
defunctus est. alter vero rediit ⁊ quod ac-
ciderat nunciauit. Hic dicitur fuisse btūs
Martialis: vel sm quosdā beatus mater-
nus. Alibi legiᷓ ꝙ primus fuit btūs fronto
socius qui defunctus est fuit p̄sbyter Gre-
gorius. Tūc petrus suū baculū sibi tradidit
p̄cipiēs vt ad sociū ꝑgeret: ⁊ eū sup illū po-
neret. Qđ cū fecisset ille qui iā ꝑ quadragin
ta dies iacebat mortuus: ꝓtinus surrexit vi
uus. ¶ Eo tp̄e erat i hierl'm quidā magus
noīe Simon: qui se primā veritatē dicebat
⁊ sibi credentes perpetuos effici asserebat:
⁊ nulla sibi ipossibilia dicebat. Legiᷓ etiā in
libro Clemētis ipsum dixisse. Adorabor vt
deus: publice diuinis donabor honoribus
⁊ quicquid voluero facere potero. Aliqn̄ cū
mater mea rachel iuberet me exire ad cāpū
vt meterē: ego falcē vidēs positā p̄cepi fal-
ci vt ꝑ se meteret ⁊ messuit decuplo ampli-
us ceteris. Addidit quoqꝫ sm qđ dicit Hie
ronymus. Ego sū sermo dei: ego speciosus:
ego paraclytus: ego oipotens: ego oia dei.
Serpentes quoqꝫ eneos faciebat se moue-
re: statuas eneas ⁊ lapides ridere: ⁊ canes
cātare. Hic igiᷓ: vt linus ait volēs disputa
re cū Petro ⁊ ostendere ꝙ deus eēt statuta
die venit ad locū certaminis petrus: ⁊ astā
tibus Petrus dixit. Pax vobis fratres q
veritatē amatis. cui simon. Nos tua pace
opus nō habemus. Si enī pax sit ⁊ ꝯcordia
ad inueniendā veritatem nihil ꝓficere po
terimus. Habēt enī inter se pacē latrones:
ꝓpter qđ noli inuocare paceꝫ sed pugnam.
Duobus enī dimicātibus tūc erit pax cū al
ter fuerit supatus. Et Petrus. Cur times
audire pacē: Ex peccatis .n. bella nascunᷓ:
vbi aūt peccatū nō fit pax ē. In disputatiōe
veritas: in opibus iustitia inueniᷓ. ⁊ simon.
Nihil dicis: sed ego ostendam moꝝ deita-

tis mee potētiā: vt repēte adores me. Ego
sum pͥma veritas ⁊ possuz volare p aera: no
uas arbores facere: lapides in panē mutare
i igne sine lesiōe durare: ⁊ oīa q̄ volo possuz
facer̄. Cōtra hūc igr̄ petrꝰ disputabat: ⁊ oīa
eius maleficia detegebat. Tūc simō videns
q꜡ petro n̄ posset resistere: oēs libros sue ma-
gice artꝭ ne forte magꝰ pderet̄ i mare piecit
⁊ romā vt ibi deꝰ hret̄ perexit. Nō vbi petrꝰ
ꝯperit: ipz insequit̄: ⁊ romā vsqȝ pficiscit̄. 4°.
ꝰ anno claudij iperatoris petrus romā appli
cuit et ibi annis vigintiqnqȝ sedit. Et duos
epōs linū ⁊ cletū sibi coadiutores: vt ait ioā
nes beleth: vnū ex muros vrbis: aliū intra
muros ordinauit. Predicatōi āt isistēs mul
tos ad fidē ꝯuertebat: ⁊ infirmos ꝯples cu
rabat. sz in pdicatōe sua sp laudās ⁊ pferēs
castitatē q̄tuor ꝯcubinas Agrippe prefecti
adeo ꝯuertit: ꝙ ad prefectū redire vlteriꝰ
recusarūt. Vn̄ iratꝰ pfectus aduersus petrū
occasionē q̄rebatr. Post h̄ apparuit dn̄s pe
tro dicēs. Simō ⁊ nero ꝯ̄ te cogitat: sed ne ti
meas q꜡ tecū sū ⁊ eruā te ⁊ dabo tibi fui mei
pauli solatiū q cras romā ingrediet̄. Sciēs
igr̄ Petrus vt ait linus: q꜡ velox eēt dposi
tio tabnaculi sui in ꝯuentu fratꝝ positus ma
nū clementꝭ apphendit: ⁊ eū in epz ordianit
⁊ in cathedra loco sui sedere coegit. Post h̄
Paulus: sicut dn̄s pdixerat: romaz venit: ⁊
cū petro xp̄m pdicare cepit. Simō autē ma
gus in tātū a Nerone amabat̄ ꝙ vite eius ⁊
salutis ⁊ totius ciuitatꝭ custos sine dubio pu
tabatur. Quadā āt die sicut dicit leo papa.
dū añ neronez astaret eius effigies subito
mutabat̄: ⁊ mō senior mō adolescētior vide
batur. Nō cū videret nero veꝝ hunc esse fi
lium dei existimabat. Dixitqȝ Simō magꝰ
neroni: sicut idē refert. Ut scias optime ipa
tor me dei filiū esse: iube me decollari. ⁊ ter-
tia die resurgā. Precepit igit̄ nero carnifici
vt eū decollare deberet. Qui cū putaret d-
collare Simonē decollauit arietē Simō āt
arte magica illesus euasit: ⁊ arietꝭ mēbra col
ligens ea abscōdit ⁊ tribus diebus se occul
tauit Sanguis āt arietis ibidē ꝯgelatus re
mansit. Die āt tertio oñdit se neroni dicēs.
Fac sanguinē meū qui effusus est extergi: q꜡
ecce ego qui dcollatus fuerā sicut pmisi die
tertia resurrexi. Quē nero videns obstupuit

⁊ ipsuz vere dei filiū esse putauit. Hec leo
Aliqñ etiam cū in conclaui cū Nerone esset
demon in eius spē populo loq̄bat̄. Deniqȝ
romani in tanta veneratione euz habuerūt
ꝙ eidē imaginem fecerunt: ⁊ hunc titulū s̄b
scripserunt. Simoni deo sancto. Petrus āt
⁊ paulꝰ: vt leo ꝯtestat̄: ad neronē introierūt
⁊ omnia eius maleficia detegebāt. Addidit
quoqȝ Petrus ꝙ sicut i xp̄o sunt due substā
tie. s. dei ⁊ hominis: sic ⁊ in isto mago sunt
due substantie. s. hoīs ⁊ diaboli. Dixitqȝ si
mon: vt testantur sanctus marcellus ⁊ Leo.
Ne diutius hunc patiar inimicū pcipiā an-
gelis meis vt vindicēt me de isto. Cui Pe
trus. Angelos tuos nō timeo: sed ipsi me ti
ment. Nero dixit: Nō times simonē qui di
uinitatē suam rebus affirmat? Cui petrus.
Si diuinitas est in ip̄o dicat nūc mihi quid
cogito: vel quid facio: quā cogitationē meā
pus auribus tuis insinuo: vt nō audeat mē
tiri. Nero dixit. Accede huc: ⁊ dic mihi qd
cogitas? Petrus aūt accedēs secreto dixit.
Iube mihi panem ordeatiū afferri ⁊ occulte
dari. Qui cū allatus fuisset ⁊ petrus euz bn̄
dixisset ⁊ sub manica abscondisset dixit. Di
cat mihi Simon qui se deum fecit quid sit
cogitatū quid dictū: ⁊ qd factū. Rn̄dit Si-
mon Petrus magis dicat quid cogitē ego.
dixitqȝ Petrus Quid cogitet simō me scire
docebo: dū qd cogitauerit fecero. Tunc Si
mon indignatus clamauit. pcedant canes
magni ⁊ deuorent eum. Et subito canes ma
ximi apparuerunt: ⁊ in Petrum impetū fe-
cerunt. Ille vo panē benedictū obtulit: ⁊ su
bito ipsos in fugā ꝯuertit. Tunc dixit ad ne-
ronem petrus. Ecce oñdi me nosce qd ꝯ̄ me
cogitauerat simon non verbis sz factis. Nā
qui pmiserat ꝯ̄ me angelos venturos exhi
buit canes: vt ostendat se diuinos angelos
non habere: sed caninos. Dixitqȝ Simon.
Audite Petre ⁊ paule. Si hic vobis nihil
possū facere veniemus vbi oportet me vos
iudicar̄. Ego āt mō vobis parco. Hec Leo.
Tunc simon vt ait. Egesippus ⁊ linus in su
perbiā elatus ausus ē se iactare ꝙ possz mor
tuos suscitare. Et accidit vt quidā iuuenis
moreret̄. Uocatis ḡ Petro ⁊ simōe hāc oēs
de voluntate simonis sentētiam firmauerūt
vt ille occideret̄ qui mortuum suscitare non

posset. Simõ igit dũ sup mortuũ incantatio
nes faceret visus est a circũstãtibus caput
agitare defunctus. Tunc oẽs e clamantes
Petrꝝ lapidare volebant. Petrus aũt vix
impato silẽtio dixit. Si viuit defunctus: sur
gat: ambulet: ⁊ loqt: alioqn sciatis fãtasma es
se qꝛ caput mortui cõmouet. Separetur si
mon a lectulo vt plene figmẽta diaboli de
nudent. Separat igi simõ a lectulo: ⁊ puer
imobilis remansit. petrus ãt a longe stans: orõ
ne facta exclamauit dicens. Adolescens in
noie iesu xp̄i nazareni crucifixi surge. Et sta
tim viuus surrexit ⁊ ambulauit. Cũ ãt popu
lus vellet Simonẽ lapidar. ait petrus Sa
tis est illi ad penã ꝙ se in suis artibus agno
scit supatũ. Magr ãt nr nos docuit: vt ꝓ ma
lis bona reddamus. dixit aũt simõ. Scitote
vos petre ⁊ paule: non vobis contingit qđ
cupitis: vt martyrio vos digner coronare.
Qui rñderunt. Adueniat nobis qđ cupim⁹:
tibi ãt nũq̃ bene fit. Quecunq̃ loqueris mẽ
tiris. Tũc simon: vt ait sanctus marcellus
iuit ad domũ marcelli discipuli ei⁹: ligauitq̃
maximũ canẽ ad hostium eius dom⁹ dicẽs.
Nunc videbo si petrus qui ad te venire cõ
sueuit ingredi poterit. Post paululũ venit
petrus: ⁊ fcõ signo crucis canem soluit. Ca
nis ãt oib⁹ alijs blãdus solũ simonẽ pseq̃bat
Qui apphendens eũ ad terrã subt⁹ se deie
cit: ⁊ cũ strãgulare volebat. Accurrens aũt
Petrus cani clamauit ne ei noceret. ⁊ canis
quidẽ corpus eius nõ lesit: sed vestes adeo
lacerauit vt ille nudus penitus remaneret
Populus ãt eius ⁊ maxime pueri sil cũ ca
ne tãdiu post eũ cucurrerũt: donec illũ quasi
lupũ de ciuitate fugarent. Cuius opprobrij
pudorẽ non ferens p annũ nusq̃ comparuit.
Marcell⁹ ãt hec miracla vidẽs dicepś petro
adhesit. Postea ãt simõ rediens iterꝝ in ne
ronis amicitiã est receptus. Simon igit vt
refert leo pplm cõuocauit ⁊ se a galileis gra
uiter offensum phibuit: ⁊ iõ vrbẽ quã tueri
solebat se deserere velle dixit: ⁊ diem statu
ere q̃ in celũ deberet ascendere: qꝛ nõ digna
batur in terris amplius hitare. Statuto igr
die turri excelsã vel ſm linũ capitolium con
scendit: ⁊ inde se deijciens coronatus lauro
volare cepit. Dixit aũt paulus ad petrum.
Meũ ẽ orare: ⁊ tuũ est ipare. Dixitq̃ nero.
Verax est hic hõ: vos ãt seductores estis.
Petrus ãt dixit ad paulũ. Paule erige ca
put ⁊ vide. Cũq̃ eleuasset caput ⁊ vidisset
simonẽ volãtem dixit ad petꝝ. Petre quid
cessas: pfice qđ cepisti. iã. n. vocat nos dñs
tunc Petrus ait. Adiuro vos angeli sathãe
qui eum in aera fertis per dominum nostrũ
iesum christum vt ipsum amplius non fera
tis sed corruere dimittatis. Et continuo di
missus corruit: ⁊ confractis ceruicibus expi
rauit. Audiens hoc nero talem virum se per
didisse doluit. dixitq̃ apostolis. Suspecto
sic me fecistis: ppea malo exẽplo vos pdam
hec leo. Deditq̃ eos in manu paulini viri
clarissimi: ⁊ paulinus tradidit eos in custo
dia mamertini: sub cura militũ pcessi ⁊ mar
tiniani quos tñ milites petrus ad fidẽ ꝯuer
tit. vñ carcerẽ apuerũt: ⁊ eos liberos dimi
serunt. Quapp paulinus post passionẽ apo
stolorꝝ pcessũ ⁊ martinianũ accersiuit. Et cõ
perto ꝙ christiani essent capite cesi sunt.
Rogabant ergo fratres Petrum vt inde di
scederet: ⁊ cum discedere nollet tandem vi
ct⁹ p̄cib⁹ abscessit. ⁊ cũ venisset ad portã vt
leo: ⁊ lini⁹ testat ad locũ vbi nũc dicitur sã
cta maria ad pas⁹: vidit xp̄z sibi occurrẽtẽ. ⁊
ait. Domine quo vadis: Qui respõdit. Ve
nio romam iterum crucifigi. cui petrus. Do
mine iterum crucifigeris: cui dominus. Eti
am. Petrus vero ait. Ergo domine reuer
tar vt tecum crucifigar: His dictis domin⁹
vidente Petro: ⁊ lachrymante in celũ ascẽ
dit. Quod duz de sua passione dictum intel
ligeret redijt. Cumq̃ hoc fratribus retulis
set a ministris Neronis capitur: ⁊ prefecto
agrippe presentatur. factaq̃ est eius faci
es sicut sol: vt ait linus. cui dixit. Tu ne es
ille qui i plebibus ⁊ mulierculis quas a tho
ro virorum separas gloriaris: Quem apo
stolus increpans dicebat se in cruce domi
ni gloriari. Tunc Petrus tanq̃ alienigena
iussus est crucifigi. Paulus vero quia ciuis
erat romanus iussus est capite truncari. De
hac autem sententia in ipsos data dicit Di
onisyus in epistola ad Thimote. de morte
Pauli i hec verba. O frater mi Timothee.
Si vidisses agones consummationis ipso
rũ defecisses gdẽ p̄ tristitia ⁊ dolorẽ. Quis n
fleret illa hora qñ p̄ceptũ sñie egressũ i eosẽ

vt petrus. s. crucifigeretur: ꝛ Paulus deco
laretur. Vidisses tũc turbas gentiliũ. ꝛ iude-
orum ꝑcutientes eos: ꝛ expuentes ĩ facies eorũ
Adueniẽte igitur terribili tp̃e ↄsumationis ip
sorum cum separarentur abinuicẽ ligauerũt co-
lũnas mundi ñ vtiq̃ absq̃ fratrum gemitu et
platu: tũc inqt Paulus Petro. Pax tecũ
fundamentũ ecclesiarum ꝛ pastor ouiũ ꝛ agno
rũ xpi. Petrus vero ait ad paulũ. Vade ĩ
pace p̃dicator bonorum morum: mediator ꝛ Dux
salutis iustorum. Cũ aũt elongasset eos abinui
cẽ secutus sũ magistrum meũ. Nõ. n. in eodẽ
loco occiderunt eos. hec Dioni. Petrus aũt
vt leo ꝛ marcellus testantur: dũ venisset ad
crucẽ ait. Quĩ dñs meus de celo ad terram
descendit: recta cruce sublimatus ẽ. Me aũt
quẽ de terra ad celũ vocare dignatur: crux
mea caput meũ in terra debet ostendere: et
pedes ad celũ dirigere. Ergo quia nõ sum di-
gnus ita in cruce esse vt dñs meus: crucem
meã girate. ꝛ capite demisso me crucifigite
Tũc illi crucẽ verterũt: ꝛ pedes sursũ: ma-
nus autem deorsũ fixerunt. Tũc populus fu
rore repletus volebat neronẽ ꝛ p̃fectũ occi
dere: ꝛ ap̃lm liberare: q eos rogauit: ne passi
onẽ suã impedire deberẽt. Dñs aũt vt ait
Egesippus ꝛ linus aperuit oculos eorum qui ibi
flebant ꝛ viderunt angelos stantes cũ coro
nis de floribus rosarum ꝛ liliorum ꝛ petrum in cru-
ce stantẽ cũ eis ꝛ librum a xp̃o accipientẽ ꝛ ea
verba q̃ loquebatur ibi legentẽ. Tũc Petrus
vt testatur idẽ Egesippus de cruce dicere ce
pit. Te dñe imitari optaui: sed rectus cruci
figi nõ vsurpaui. Tu semper rectus excel-
sus ꝛ altus. nos p̃mi hominis filij q caput su
um demersit in terrã: cuius lapsum signifi-
cat species generatiõis humane. Sic. n. na-
scuntur vt p̃ni in terrã videamur effundi mu
tata quoq̃ ↄditio ẽ vt hoc putet mundus de-
xtrum quod ↄstat esse sinistrum. Tu dñe mihi oĩa
es totũ qd̃ es: tu mihi totũ ꝛ nihil aliud nisi
tu solus. Gratias tibi ago spũ toto quo viuo
quo te intelligo. quo interpello vbi alie due
rationes tangũtur: q̃re rectus noluit. crucifigi
Vidẽsq̃ petrus q̄ fideles gloriã suã vidis-
sent grãs agẽs: fideles deo cõmendãs spm̃
emisit. Tunc marcellus ꝛ apuleus fratres
discipuli eius cũ de cruce deposuerũt ꝛ diuer
sis ↄdientes aromatibus sepelierũt. Isidorus ĩ
libro de ortu ꝛ obitu sanctorum sic ait. Pe-
trus postq̃ antiocenam fundauit ecclesiam
sub claudio Cesare contra simonẽ magum
romã ꝑgit: ibiq̃ p̃dicans euãgeliũ. 25. ãnis
eiusdem vrbis pontificatũ tenuit. Trigesi-
mo autẽ: sexto ãno a passione dñi: a Nerone
deorsũ: vt ipse voluit cruci fixus. Hec Isi-
dorus. In ipso autem die Petrus ꝛ paulus
Dionysio apparuerunt secundũ q ipse ait
in predicta epistola in hec verba Attende
miraculum vide prodigium frater mi timo-
thee victimationis ipsorũ. Nam presto fui
in tempore separationis ipsorũ. Post mor
tem autem illorum vidi eos inuicem manu
ad manum intrantes portas vrbis ꝛ indu-
tos veste luminis ꝛ coronis claritatis ꝛ lu-
cis ornatos. hec Dionys. Nero autem im-
punitus non extitit super hoc scelere. ꝛ aliis
que cõmisit. nam manu propria se peremit.
Quorum scelerum hic aliqua breuiter infe-
ramus. Cum seneca magister suus: vt in q̃-
dam historia licet apochripha legitur: con-
dignã mercedẽ laboris sui speraret. iussit ne-
ro ip̃m eligere i cuius arboris ramo suspẽdiũ
affectaret dicẽs: q hoc p̃miũ laboris sui ab
eo receptus esset. Cũ aũt seneca requireret
vnde hoc mortis suppliciũ meruisset: acutũ
gladiũ sup eius verticẽ crebro vibrari fecit
Seneca aũt nutu capitis minanti gladio ce
debat: vehemẽter timens periclitari mor-
tis periculo. Cui nero ait. Magister vt qd
nutu capitis minanti gladio cedis? cui Se
neca rñdit. Hõ sum: ꝛ ideo mortẽ vereor: ꝛ
inuitus morior. cui nero ait. Sic ego adhuc
te metuo vt puer metuere ↄsueui. Quare te
viuẽte quiete viuere nõ potero. dixitq̃ se-
neca. Si me mori necesse ẽ: saltẽ mihi ↄce-
de vt qd̃ voluero eligã genus mortis. Cui
nero. festinus eligas: tñ mori ne differas.
Tunc Seneca balneo ĩ aqua facto in vtro-
q̃ brachio sibi venas minui fecit ꝛ sic nimio sã
guinis fluxu ibidẽ vitã finiuit: ꝛ sic q̃dã p̃sa
gio Seneca nomen habuit: quasi se necãs:
quia quodammodo licet coactus manu p-
pria se necauit. Hic Seneca duos fratres
habuisse legitur. Unus fuit Julius gallio
declamator egregius: qui manu propria se
peremit. Alius Mela pater Lucani poete
Qui Lucanus iussu neronis ĩcisiõe venarum

obisse legitur. Rursus nero nefaria mētis vesania ductus: vt ī eadē historia apocbripha reperit̄ mr̄em occidi ꝛ scindi iussit vt videret q̄liter in eius vtero fouebat̄. Phisici vō cū de mr̄is pditione arguentes dicebāt: Jura negant ꝛ fas ꝓhibet: vt filius matrē necet: que ipsū cū tanto dolore peperit: ꝛ tanta sollicitudine enutriuit: quibus nero faciatis me puero īpregnari: postea parere vt q̄ꝫtus dolor matri mee fuerit possim scire Hāc insup volūtatē pariendi cōceperat eo ꝙ per vrbē trāsiens quādā mulierē parientem vociferantē audierat. Dicūt ei. Nō est possibile qđ nature ꝯtrariū est: nec est scibile qđ rōni nō est ꝯsentaneū: dixit ḡ eis nero Nisi me feceritis impregnari ꝛ parere oēs vos faciā crudeli morte interire. Tunc illi eum impotionātes ranā sibi occulte ad bibēdū dederūt ꝛ eā artificio suo in eius vētreꝫ excrescere fecerūt. Et subito venter eiꝰ nature ꝯtraria nō sustinēs intumuit: ita vt nero se puero grauidū existimaret: faciebātq; sibi seruare dietam qualē nutriēde rane nouerāt ꝯuenire dicētes ꝙ ꝓpter ꝯceptum talia eū seruare oporteret. tādē nimio dolore vexatus medicis ait. Accellerate tp̄s ptus q2 languore pariendi vix anhelitū habeo respirādi. Tūc ip̄m ad vomitū impotionauerunt: ꝛ ranā visu terribileꝫ humoribus infectā ꝛ sanguine edidit cruentatā. Respiciēsq; nero partuꝫ suum ip̄ꝫ abhorruit ꝛ mirabat̄ adeo mōstruosum. Dixerunt aūt ꝙ tā deformē fetuꝫ ꝓtulerit: ex eo ꝙ tp̄s ptus noluerit expectare: ꝛ ait. Fuit ne talis de mr̄is egressus latibulis: ꝛ illi etiaꝫ. Precepit ergo vt fetus suus aleretur: ꝛ testudini lapidum seruandus includeretur. Hec autem in chronicis leguntur: sed apochripha sunt. Deinde mirat' qualis ꝛ quāta fuerit succēsio troie romā per septē dies ꝛ noctes succendi fecit. Qđ ex altissima turri ꝓspectās: letatusq; flāme pulchritudine turgido habitu heliadā decātabat. Hic sic habetur in chronycis retibus aureis piscabat̄ cātibus intendebat ita vt omnes citharistas ꝛ tragicos superaret viruꝫ in vxorem duxit. Ipse a viro vt vxor acceptus est. vt ait orosius. Romani vero eius vesaniam vlterius non ferētes: in euꝫ īpetū fecerūt: ꝛ vsq; extra ciuitatē persecuti sunt. Qui vidēs ꝙ euadere nō posset fustendentiū morsibꝰ exacuit: ꝛ se p mediū palo trāsfixit: ꝛ tali morte vitā finiuit. Alibi tñ legit̄ ꝙ a lupis deuoratꝰ sit. Redeuntes romani ranā in testudine latitantē īuenerūt ꝛ ipsam extra ciuitatē ꝓijcientes cōbuserunt. Unde ꝛ pars illa ciuitatis vt aliq dicūt vbi latuerat rana laterañ. nomen accepit. ¶ Tēpore sc̄i cornelij pape greci fideles apostoloꝝ corpora furati eadē asportabant. Sꝫ demones in idolis hitātes diuina coacti v̄tute clamabant. Uiri romani succurrite: q2 dij v̄ri auferunt̄. Quapp fidelibus intelligētibus de apl'is: gētilibus vero de suis dijs mł'titudo adunata fideliū ꝛ infideliū ꝓseqt̄. Uñ greci timentes apud catacūbas apl'oꝝ corpora in puteū ꝓiecerunt: sꝫ a fidelibꝰ idē postmodū sunt extracta. Gregorius tñ in registro dicit. ꝙ tanta eos vis tonitrui: atq; fulguris terruit ac dispsit: vt ea apud cathacumbas dimitterent: sꝫ cū dubitarēt q̄ ossa eēnt bti petri: ꝛ q̄ bti pauli: orātibus fidelibꝰ ꝛ ieiunijs insistētibus de celo eis rñsuꝫ ē. Maiora ossa sunt p̄dicatoris: minora vero piscatoris. et sic ossa se ab inuicem sepauerunt: ꝛ in suis ecclesijs quas cuilibet edificauerāt posuerūt. Alij vero dicunt ꝙ siluester papa volēs ecclesias consecrare tam magna q̄ꝫ parua: in lance summa reuerentia ponderauit: ꝛ medietatem in vna ecclesia medietateꝫ in alia collocauit: Refert Gregorius: in dialogo: ꝙ in ecclesia sancti petri: vbi corpꝰ eiꝰ requiescit vir qdē erat agōtiꝰ noīe magne humilitat̄ ꝛ scitat̄ existēs. Cū vō q̄dā puella paralitica in eius ecclia pmanēs manibus reperet ꝛ dissolut̄ renibus corpꝰ per terrā traberet. diuq; a beato petro sanitatem peteret: ei p visionem astitit dicens. Uade ad agontiuꝫ māsionariuꝫ ꝛ ipse te saluti restituet. Cepit igit̄ illa p ecclesie loca se huc atq; illuc trahere: ꝛ qs eēt Agōtius inuestigare: cui repē te obuiā ipse factus ē quē querebat: eiq; dixit. Pastor ꝛ nutritor noster beatus petrus apl'us ad te me misit: vt ab infirmitate mea me liberes. cui ip̄e rñdit. si ab ipso missa es surge. Apprehēsaq; eius manu ipsā leuauit Illaq; nullo lāguoris vestigio remanēte plene sanata fuit. In eodē q̄q; libro ait Gregoriꝰ ꝙ Galla vrbis rome nobilissima puel

la Simachi cõsulis ac patricij filia marito tradita in vnius anni spacio eiꝰ ẽ morte viduata. Quã dũ ad iterãdũ thalamũ etas ⁊ opes vocarẽt: elegit magis spũalibꝰ nuptijs copulari deo: in qbꝰ a luctu incipit͛ sed ad eterna gaudia ꝑuenit͛: ꝙ̃ carnalibꝰ nuptijs subijci: q̃ a letitia sẽꝑ incipiũt: ⁊ ad finẽ cũ luctu tẽdũt. Huic ãt cũ valde ignea ꝯꝑsio corporis iesset ceperrunt medici dicere. Quia nisi ad amplexꝰ viri rediret calore nimio ꝯ̃ naturã barbã habitura eẽt ꝙ ita postea factũ ẽ. Sꝫ illa nihil exteriꝰ deformitatẽ timuit: q̃ interiorẽ spẽꝫ amauit: nec vita ẽ si hoc in ea sedaret͛ qđ a celesti sponso nõ amaret͛. Abiecto igit͛ seculari habitu apud eccliam sci petri mõasterio se dedit ibiq͛ mult̃ ãnis in simplicitate orationibꝰ ⁊ elemosynis deo seruiuit. Tãdeꝫ cancri vlcere in mamilla ꝑcussa dũ ante eius lectũ duo cãdelabra sem̃ lucerẽt qꝛ velut amica lucis nõ solũ spũales: sꝫ etiã corporales tenebras odio hẽbat: vidit btm̃ petꝝ aplm̃ int͛ ipsa duo candelabra ante eiꝰ lectulũ ꝯstitisse. Que ex amore sumens audaciã exultauit ⁊ dixit. Quid ẽ dñe meus: dimissa sunt mihi peccata mea. cui illi benignissimo vultu inclinato capite ãnuit dicẽs Dimissa sunt. ⁊ illa. Rogo vt soror bñdicta veniat mecũ. ⁊ ille. Non sꝫ talis veniat tecũ. Illa hoc abbatisse idicãs die tertia cũ illa defficta ẽ. ¶ In eodẽ insuꝑ li. Gregoriꝰ ait. ꝙ dũ ꝑsbit͛ qdã magne scitat̃ ad extrema ductꝰ eẽt: cũ magna letitia clamare cepit dicẽs. Bñ veniãt dñi mei. bñ veniãt dñi mei Quid ad tantillũ suũꝫ vrꝫ dignati estis venire: Uenio: venio: grãs ago: grãs ago. Cumq͛ q astabãt qbꝰ hec diceret interrogarẽt: ille admirãdo rñdit. Nũqd ꝯuenisse hic scõs aplos petꝝ ⁊ paulũ nõ videt̃. cũ võ iteꝝ vt prius repeteret: scã illa aĩa carne soluta est.

¶ Dubitat͛ ãt ab aliqbꝰ vtꝝ eadem die petrꝰ ⁊ paulꝰ passi sũt. dixerũt. n. qdã ꝙ ea die reuoluto anno. sꝫ hiero. ⁊ oẽs fere sci q đ hoc tractãt in h̾ ꝯcordãt. ꝙ ea die ⁊ ãno passi sũt sic͛ mãifeste etiã hr̃ ex epl'a dyonisij: ⁊ sic dic͛ leo in quodaꝫ ꝟmone: vbi sic ait. Nõ. n. sine causa fcm̃ putamꝰ ꝙ vna die: i vno loco vnius tyrãni tolleratiere sniaꝫ. In vno die passi sũt vt ad xp̃m parit͛ ꝑuenirẽt. Uno loco ne alteri roma deesset. Sub vno ꝑsecutore: vt eq̃lis crudelitas vtrũq͛ ꝯstringeret. Dies ǧ ꝓ merito: locꝰ ãt ꝓ gloria: ꝑsecutor decretꝰ ẽ ꝓ vtut . h leo: lꝫ ãt eadẽ die ⁊ hora passi sĩt nõ tñ eodẽ loco: sꝫ ĩ diuersis. Et qđ dicit leo ꝙ eodẽ loco passi sũt: hoc dic͛ ex eo ꝙ ãbo rome passi fuerũt. de h̾ qdã sic vsibꝰ dixit. Ense coronat͛ paulꝰ: cruce petrꝰ: eodem sub duce: luce: loco. dux nero: roma locꝰ. Iteꝫ alius Ense sacrat paulũ par lux: dux: vrbs: cruce petꝝ. Licet ãt eadẽ die passi fuerint: ordinauit tñ Greg. vt ipa die spãlis fieret quo ad offiñ solẽnitas petri. ⁊ in seq̃nti die ꝯmemoratio pauli: tuꝫ qꝛ ea die fuit dedicata ecclia sci petri. tũ qꝛ maior ẽ dignitate: tũ qꝛ prior ꝯuersione: tũ qꝛ ꝓ̇matũ obtinuit.

¶ De Nomine.

Aulꝰ interp̃tat͛ os tube vl' os eoꝝ: seu electũ mirabile. Uel electõis miraculũ Uel paulꝰ a pausa: qđ ẽ requies. vl' dr̃ modicꝰ latine. Per hoc intelligũt͛ sex ꝓrogatiue q̃s hũit. Prima ẽ ligua fructuosa: qꝛ ab illirico vsq͛ hierusalẽ repleuit euãgeliũ. ⁊ iõ dr̃ os tube. ¶ Scđa caritas viscerosa: qꝛ qs infirmat͛: ⁊ ego ñ infirmor. ⁊c͛. Et inde dr̃ os corũ: os. s. cordis. de quo ipe dic͛. Os nr̃m ꝑꝫ ad vos o corinthij cor nrꝫ dilatatũ ẽ. ¶ Tertia ẽ ꝯuersio miraculosa. ⁊ inde dr̃ electũ mirabile: qꝛ mirabilit͛ electꝰ ⁊ ꝯuersus fuit. ¶ Quarta ẽ manꝰ operosa: ⁊ inđ dr̃ electiõis miraculũ. Magnuꝫ. n. miraculũ fuit qñ elegit sibi ꝓprijs manibꝰ sũptꝰ acqrere. ⁊ incessant͛ ꝑdicare. ¶ Quinta fuit ꝯtẽplatio delitiosa: qꝛ raptꝰ ẽ vsq͛ ĩ tertiũ celũ ⁊ inde fuit dñi reqes: qꝛ ĩ ꝯtẽplatiõe exigit͛ reqes mẽt̃. ¶ Sexta ẽ hũilitas vtuosa: ⁊ ide dr̃ modicꝰ. De h̾ ãt noie paulꝰ tres sũt opiniões. Orige. vult ꝙ sem̃ fuerit binoinꝰ: ⁊ vocatꝰ sit sꝑ saulꝰ ⁊ paulꝰ. Rabanus võ vult ꝙ añ dictus ẽ saulus a saule rege suꝑbo. sꝫ post ꝯuersionẽ vocatus ẽ paulꝰ: quasi ꝑuulus a modico ⁊ humili spũ. Uñ ⁊ nomẽ suuꝫ interp̃tando dicebat. Ego sũ minimus aploꝝ ⁊c͛. Beda ãt vult ꝙ dictus est paulus a Sergio paulo proconsule: quem ad fidem conuertit. Passionem sancti Pauli Linus papa conscripsit.

¶ De sancto paulo apostolo

Aulus aplus post sui con-
uersionē mltas ꝑsecutiōes
passus ē. Quas btūs Hi-
larius breuit enumerat di
cēs. paul⁹ aplus i philip-
pis virgis cedit i carcere
ponit. ⁊ ligno pedib⁹ affi-
git i lustris lapidat in iconio ⁊ thesalōica ab
iniqs ꝑseqt: ⁊ i epheso feris dat i damasco ꝑ
sporta ⁊ muro deponit: i hierusalē sistit cedi
tur: ligat: insidiat i cesarea claudit: ⁊ crimi
nat nauigās in italiā ꝑiculo dirigit: romam
veniēs sub nerone iudicat: ⁊ occisus finit h
Hilari⁹. apostolatū int gētes accepit q̄ndā
ɔtractū i listris erexit: iuuenē q d fenestra ce
ciderat ⁊ expirauerat suscitauit: ⁊ mlta alia
miracla fec. Apud mitelenā īsulā: vipa ma
nū eius iuasit: sꝫ nihil euꝫ lesit: qn potius in
ignē ipāꝫ excussit. Dr quoqꝫ ꝙ oēs q de ꝓge
nie illius hois q paulū hospitio suscepit na
scūt: a venenosis vllatenus nō ledunt. Un̄
cū pueri nati sūt i cunis eoꝝ serpētes ponūt
vt ꝓbēt si veri eoꝝ filij sūt. Inuenit āt aliqn̄
ꝙ paulus ē minor petro. qnqꝫ eq̄lis: sꝫ re vā
mior dignitate: maior ꝑdicatiōe eq̄lis scita-
te. Refert haymo ꝙ paulus a pulloꝝ cantu
vsqꝫ ad qntā horā labori manuuꝫ īsistebat.
Deīde ꝑdicatōi vacabat ita ꝙ plerūqꝫ vsqꝫ
noctē sermonē ꝓtrahebat. Residuū vō tem
poris ɔmestiōi sōno orōni sātꝫ necessariū erat
Dū vēissꝫ vō romā cū nero nōdū eēt i impiū
ɔfirmatus: ⁊ etiā audiēs ꝙ de lege iudeoꝝ
⁊ fide xp̄ianoꝝ int paulū ⁊ iudeos q̄stio vte-
bat. n̄ multū inde curauit ⁊ sic palus q̊ vole-
bat libere ibat: ⁊ libere ꝑdicabat. Hiero. q̊qꝫ
i libro de viris illustrib⁹ ait ꝙ. 25. āno a pas-
sione dn̄i h ē nerōis 2°. paulus romā victus
mittit. ⁊ ꝑ biēniū i libera manēs custodia ad
uersus iudeos disputauit: deide a nerōe di
missus euāgeliū i occidētis ptib⁹ ꝑdicauit. 14.
vero neronis āno eodē die ⁊ āno quo crucifi
xus ē petrus capite trūcat. hec Hiero. eius
āt sapia ⁊ religio vbiqꝫ diuulgabat ⁊ ab oīb⁹
admirabilis habebat. Multos ēt de domo
cesaris sibi in amicitiā copulauit: ⁊ eos ad
fidē xp̄i ɔuertit. ¶ Quedā ēt scripta eius co
rā cesare recitata sūt ⁊ ab oībus mirabiliter
ɔmendata. Senatus ēt de illo alta nō medi
ocriter sentiebat. Quadā vero die dū pau-
lus circa vespas in quodā solario ꝑdicaret:
qdā iuuenis noīe patroclus picerna nerōis
⁊ sibi admodū dilectus: vt paulū ꝓp multi-
tudinē ɔmodius audiret fenestrā ascēdit: ⁊
paululū ibi dormitādo ꝺcidēs expirauit. Qd
audiēs nero plurimū de eius morte doluit.
⁊ stati aliū i eius officiū ordinauit. Paulus
vero ꝑ spūꝫ h cognoscēs dixit astātibus: vt
illuc irēt ⁊ patroclū Cesaris carissimū ad se
defūctū afferrēt. Quē allatū paulus suscita-
uit: ⁊ ad Cesarē cū socijs suis misit. Qui cū
de morte eius lamētaret: ecce patroclus vi
uēs adeē ꝑ foribus nūciat. Audiēs nero pa
troclū viuū quē paulo āte nouerat mortuuꝫ
plurimū qdē expauit: ⁊ eū ad se igredi recu-
sauit: sꝫ tādē ꝑsuasu amicoꝝ itroire permisit
Cui nero ait. Patrocle viuis: ⁊ ille. Cesar
viuo. Nero: qs te fec viuer: ⁊ ille. dn̄s iesus
xp̄s oīuꝫ rex seculoꝝ. Irat⁹ nero dixit. ergo ille
regnabit i secla: ⁊ resoluet oīa regna mūdi:
cui patroclus: ēt cesar. tūc nero dedit ei ala
pā dicēs: ergo militas illi regi: ⁊ ille Utiqꝫ mili
to q: me a mortuis excitauit. Tūc qnqꝫ mini
stri iꝑatoris q ei iugit assistebāt dixerūt ei.
Cur iꝑator ꝑcutis iuuenē prudētē ⁊ veracit
rn̄dentē: Nā ⁊ nos illi regi iuictissimo mili-
tam⁹. Qd audiēs nero eos reclusit i carcerē
vt nimiū torq̄ret quos añ nimis dilexerat.
Tūc oēs xp̄ianos fecit iq̄ri: ⁊ oēs sine iterro-
gatiōe ꝑ tormēta varia puniri: Tūc paulus
victus int ceteros añ Neronē adductus ē.
cui Nero. O homo magni regis seruus: mi
hi autem vinctus: cur milites meos mihi
subtrahis. Et tibi recoligis: Cui Paulus
Non solum de tuo angulo milites collegi.
Sed ēt de orbe vniuerso: quibus Rex no-
ster donat talia que nunqꝫ deficient: Et que
omnem excludent indigentiam largietur.
Huic si subiectus esse volueris saluus eris
qui tante extat potentie: vt iudex omniuꝫ ve
niat. Et mundi huius figuram per igneꝫ re
soluat. Hec audiens Nero: ⁊ ira succensus
quia figuraꝫ mundi per ignem Paulus di
xerat dissoluendam omnes milites Christi
igne iussit cremari. Pauluꝫ vero tanqꝫ ma
iestatis reum capite truncari. Tanta autem
Christianorum tunc occisa est turba Ut po-
pulus romanus Palatium Neronis vir-
tute irrumperet: ⁊ seditionē contra eū exci

tare mollens ꝓclamaret. Pone modū ceſar
tēpera occiſionē vel iuſſionē. Pfates ſūt q̊s
ꝑdis: romanū tuet̄ īꝑiū. Timēs īperatoꝛ
mutauit edictū vt nullus xp̄ianus tangeret̄
donec imperatoꝛ de eis plenius iudicaret.
Quapꝛopter paulus iterꝫ eſt reduct⁹ ⁊ aſpe
ctui neronis oblatus. Quē vt nero vidit ve
hemētiſſime exclamauit. Tollite maleficū:
decollate īpoſtoꝛē: nec ſinite viuere crimia
toꝛē ꝑdite cenſuū alienatoꝛē. auferte de ſuꝑ
ficie terre mētiū īmutatoꝛē. Ad quē paulus
ait. Nero tp̄e modico patiar: ſꝫ viuā eterna
liter dño ieſu xp̄o. Nero dixit. Auferte ab eo
caput: vt me rege ſuo foꝛtioꝛē intelligat: qui
eum deuici: ⁊ videamus ſi ſemꝑ viuere va-
leat. Cui paulus vt ſcias me poſt moꝛtē coꝛ
poꝛis eternaliter viuere. cū mihi caput ab-
ſciſſū fuerit: viuus tibi appebo: ⁊ tūc cogno
ſcere poteris: q̄ꝛ xp̄s eſt deus vite ⁊ moꝛtis.
Et his dictis ad locuꝫ ſupplicij ducit̄. Qui
cū duceret̄ dixerūt ei tres milites qui eū du
cebāt. Dic nobis paule. Quis ē ille rex quē
tantum diligitis ꝙ pꝛo eo magis moꝛi ꝗꝫ vi
uere eligitis: ⁊ q̄leꝫ inde mercedē habebitꝭ?
Tunc Paulus de regno dei ⁊ pena inferni
adeo eis ꝑdicauit: ꝙ eos ad fidem ꝯuertit.
Qui cū rogarent eum: vt libere abiret quo
vellet. ait Abſit fratres vt fugiaꝫ. nō. n. ſuꝫ
ꝓfugus ſed miles xp̄i legitimus. Scio. n. ꝙ
per hanc vitam tranſitoꝛiā ad vitam tran-
ſibo eternam. Mox autem vt fuero decol-
latus viri fideles rapient coꝛpus meū: Vos
autem locum notate ⁊ illuc cras mane veni-
te. inuenietis enim iuxta ſepulchrum meuꝫ
duos viros oꝛantes. ſcilicet. Titum ⁊ Lucā:
Quibus cū dixeritis qua de cā vos ad eos
miſi ipſi vos baptizabūt: ⁊ regni celeſtis fa
cient coheredes. Qð cū loqueret̄: miſit ne
ro duos milites vt viderēt ſi adhuc eēt oc-
ciſus. Et cū eos vellet cōuertere: illi dixe-
rūt. Cū moꝛtuus fueris ⁊ ſurrexeris: tūc cre
demus his que dicis. Nūc aūt cito veni ꝙ
meruiſti accipe. Cūqꝫ ad locū paſſionis du
ceretur in poꝛta hoſtiēſi cuidam matrōe no
mine plautille diſcipule Pauli: q̄ ſꝫm Dio
nyſiū alio noīe dicebat̄ Lemobia: q̄ꝛ foꝛte bi
nomina fuit: obuiā habuit: que flēs ſuis oꝛa
tionibus ſe recōmēdare cepit. cui Paulus.
Vale plautilla eterne ſalutis filia cōmoda
mihi velū quo caput tuū tegis: ⁊ inde ocu-
los meos ligabo: ⁊ poſtmodū tibi reſtituā il-
lud. Qð dum ſibi traheret et irridebāt ei car-
nifices dicentes. Quid īpoſtoꝛi ⁊ mago taꝫ
precioſū pānū tribuis vt ipſū amittas? Cū
ꝗ ad locū paſſionis paulus veniſſet: ad oꝛiē
tē verſus ⁊ manibus in celū extenſis: diu-
tiſſime cum lachꝛimis patria voce oꝛauit ⁊
gratias egit. Poſt h̄ vale faciēs patribus:
oculos ſibi de velo plautille ligauit: ⁊ vtrū-
qꝫ genu in terra figēs collū extēdit: ⁊ ſic de-
collatus ē. moxqꝫ eius caput de coꝛpoꝛe exi
liēs ieſus xp̄s: qð ſibi in vita tā dulce extite
rat: ⁊ tā crebꝛo noīauerat: hebꝛaice clara vo
ce inſonuit. Dicit̄. n. ipſū in ſuis ep̄lis xp̄m
vel ieſū: vel vtrunqꝫ quingentis vicibus
nominaſſe. De eius aūt vulnere vnda la-
ctis vſqꝫ in veſtimēta militis exiliuit: ⁊ po
ſtea ſanguis effluxit in aere lux īmenſa emi
cuit: de coꝛpoꝛe odoꝛ ſuauiſſimus emanauit
Dionyſius aūt in epiſtola ad Thimoteū de
moꝛte Pauli ſic dicit. In hoꝛa aūt illa triſti
tie plena frater mi dilecte dicente carnifice
paulo. Collū para: tūc beatus apoſtolus ſu
ſpexit in celū muniens frontem ⁊ pectus ſu
um ſigno crucis: ⁊ dixit. Dñe mi ieſu xp̄e in
manus tuas dñe cōmendo ſpiritū meum: ⁊
tunc abſqꝫ triſtitia ⁊ cōpulſiōe extendit col-
lū ſuū: ⁊ ſuſcepit coꝛonā. Percutiente autē
carnifice ⁊ amputāte pauli caput: tūc beatiſ
ſimus in ipſo ictu explicuit velū: ⁊ collegit
ſanguinē ꝓpꝛiū in velo ⁊ ligauit eū ⁊ obuol
uit: ⁊ tradidit illi femie: ⁊ reuerſo militi car-
nifici dixit lemobia. Vbi dimiſiſti magiſtrū
meū paulum? rn̄dit miles. Cū ſocio iacet ibi
extra vrbē in valle pugillū: ⁊ velo tuo vela
ta ē facies eius. Ipſa aūt rn̄dens ait. Ecce
intrauerūt nūc petrus ⁊ paulus induti ve-
ſte pꝛeclara: ⁊ coꝛonas fulgentes luce radi
antes habebāt in capitibus ſuis: ⁊ ꝓtulit ve
lum ſanguine cruentatum: ⁊ monſtrauit eis
ꝓpter qð opus multi crediderūt dño: ⁊ xp̄i
ani facti ſunt: hec Dionyſius. Audiēs Ne
ro que ꝯtigerāt vehementer extimuit: ⁊ de
his oībus cū pħis ⁊ amicis loqui cepit. Dū
hec inuicē loquerentur venit paulus ianu-
is clauſis: ⁊ an̄ Ceſarem ſtans ait. Ceſar ec
ce paulus regis eterni ⁊ inuicti miles. Vel
nūc crede q̄ꝛ nō ſum moꝛtuus ſed viuus: ⁊

tu miser eterna morte morieris: eo ꝙ scõs
di iniuste interficis: ⁊ his dictis disparuit. Ne
ro aũt ex nimio timore velut amẽs effectꝰ qd
ageret ignorabat: ⁊ suasu ⁊ ꝯsilio aicoꝝ patro
clum ⁊ barnabam cũ alijs soluit: ⁊ quo vel-
lent libere abire ꝑmisit. Illi vero milites. s. lõ
ginus magr̃ militũ ⁊ accestus ad sepulchꝛuȝ
pauli mane venerunt: ⁊ duos viros. s. tituȝ
⁊ lucam orantes inuenerunt: ⁊ in eoꝝ medio
paulũ stantẽ viderunt. Quos titus ⁊ lucas
videntes vehementer territi fugere cepũt:
⁊ paulus disparuit. Illi aũt pꝰ eos clamantes
dicebant. Non vt putatis vos ꝑsequimur sȝ
a vobis baptizari volumus: sicut paulus nob
dixit: quẽ mõ orantes vobiscum videmus.
Hec illi audiẽtes reuersi sunt ⁊ cuȝ magno
gaudio eos baptizauerunt. Caput aũt pau-
li in quãdam vallẽ ꝓiectum ẽ: ⁊ pre multitu
dine alioꝝ qui interfecti fuerũt: ⁊ illuc ꝓie
cti inueniri nõ potuit. Legitur aũt in eadem
ep̃la. Diony. ꝙ cũ quadã vice fouea mõda
retur: ⁊ caput illd pauli cũ alijs purgamentis
ꝓiectum fuisset: quidam pastor in virga sua
leuauit ⁊ iuxta caulas ouiuȝ fixit: Uidit aũt
per tres noctes ꝯtinuas ipse cũ dño suo sup
predictũ caput lucem ineffabilẽ refulgere.
Qd cũ ep̃o ⁊ fidelibus nunciatum fuisset di
xerunt. Uere hoc est caput pauli. Egressus
igitur ep̃s ⁊ vniuersa fideliuȝ multitudo ca
put illud secũ detulerunt ⁊ in quadam men
sa aurea illud deponentes illud corpi coniũ
gere volebant quibus p̃triarcha respondit.
Nos scimus ꝙ multi fideles occisi sunt: ⁊ eo
rum capita sunt dispersa: vnde dubito illd
caput corpori Pauli coniungere: sed caput
hoc ad pedes corporis ponamus: ⁊ omnipo
tentem dominum exoremus: vt si caput su-
um est conuertatur ad corpus ⁊ capiti coniũ
gatur. Qd cũ omnibus placuisset caput ipȝ
ad pedes corporis pauli posuerũt. Et ecce
cunctis orantibus ⁊ stupẽtibus corpus se cõ
uertit: ⁊ in loco suo capiti se iunxit: ⁊ sic om-
nes deũ benedixerunt: ⁊ hoc esse caput pau
li veraciter cognouerũt. hec Diony. ¶ Re
fert Gregorius turonensis qui tempore Iu
stini iunioris claruit. ꝙ quidam desperans la
queum sibi parabat. Nomen tñ pauli inuo-
cans semp dicebat. Adiuua me scẽ Paule.
Tunc affuit quedam vmbra squalida hortãs
eum ac dicens. Eia bone vir: eia quid agis
moram ne feceris. At ille semp parans la-
queum dicebat. Gratissime paule adiuua
me. Expedito iam laqueo affuit alia vmbra
tanꝙ hoĩs dicens illi que hominem horta
batur. Fuge miserime: qꝛ paulus aduocatus
aduenit: tunc squalida vmbra euanuit: ⁊ ho
mo ad se rediens ⁊ laquȝ ꝓijciens peniten-
tiam condignam accepit. Greg. in registro.
Ex cathenis beati pauli multa miracula de-
monstrantur. Et dum multi paꝝ quid ex li-
matura petuntur assistit sacerdos cuȝ lima.
Et aliquibus petentibus ita concite aliqd
de cathenis ipsis excutitur: vt nulla mora
sit. Quibusdam vero petentibus diu per ca
thenas ipsas lima ducitur ⁊ tñ vt aliquid i
de exeat non obtinetur. In eadẽ quoqȝ epi-
stola que supra dcã est btũs Diony. morteȝ
pauli magr̃i sui pijs verbis deplorat dicẽs
Quis dabit oculis nostris fontem lachry-
marum vt ploremus die ac nocte lumen ec
clesiarum: qd extinctum est? Quis non i du
et fletum ⁊ gemitum aut non vestietur lugu
bribus ⁊ mente attonitus non obstupescet?
Ecce eteniȝ Petrus fundamentum ecclesi
arum: gl̃ia scõꝝ apostoloruȝ a nobis recessit:
⁊ nos orphanos dereliqt. Paulus quoqȝ gẽ
tium familiaris: consolator paupuȝ defecit
nobis: ⁊ vlterius nõ inuenitur. Qui fuit pr̃
paulum doctor doctorum: pastor pastorum.
Abyssuȝ sapie fistulam altisonam predicato-
rem veritatis infatigabileȝ. Paulum dico no
bilissimum apostolum: hic ãgelus terrestris
⁊ homo celestis imago ⁊ similitudo deitatis:
⁊ spiritꝰ deiformis omnes nos dereliquit.
Nos inꝗȝ inopes ⁊ indiguos in hoc mundo
contemptibili ⁊ maligno ingressus est ad de
um suum dñm ⁊ amicũ. Heu frater mi Thi
mothee dilecte aie mee vbi est pater tuus
magr̃ ⁊ amator: Unde te vlterius salutabit?
Ecce enim orphanus fcũs es ⁊ remãsisti so-
lus: Iam nequaꝗȝ scribet tibi sua sctissima
manu dicens tibi fili carissime: veni fr̃ mi
Timothee. Quid hic accidit tristitie ⁊ tene
brarũ ⁊ dãni: qꝛ orphani facti sumus. Iã nõ
venient ad te epistole eiꝰ in qbus scriptum
fit. Paulus modicus seruus iesu xpi. Iã nõ
scribet de te vlterius ciuitatibus dicẽs. Su
scipite filiũ meũ dilectũ. Cõplica fraĩ libros

prophetarum: ⁊ signa super eos quia neminez
habemus interpretē parabolarum ⁊ para-
digmatū ⁊ eloquiorū ipsorum. Dauid pro-
pheta plangebat filium suū ⁊ dicebat. Veh
mihi fili mi veh mihi. Ego aūt veh mi magi
ster mi: vere veh mihi. Immō defecit ⁊ ces
sauit concursus discipulorum tuorum romā
venientium ⁊ querentium nos. Jam nemo
dicturus est: eamus ⁊ videamus doctores
nostros: ⁊ interrogemus eos qualiter nos re
gere oporteat ecclesias nobis cōmissas ⁊ in
terpretabuntur nobis eloquia domini nostri
iesu xpi: ⁊ eloquia prophetarum. Vere veh
bis filijs frater mi qꝫ priuati sunt patribus
spiritualibus: quibus priuatus est grex. Et no
bis etiam frater veh qui priuati sumus ma
gistris nostris spūalibus: qui collegerant in-
tellectū ac scientiam veteris ac noue legis
⁊ colligauerant in suis epistolis vbi est cur-
sus pauli ⁊ labor scōrum pedū eius. Vbi ē
os loquens ⁊ lingua consulēs: ⁊ spiritus be-
ne placens deo suo? Quis non ploret ⁊ vlu
let? Naꝫ qui meruerunt gloriam ⁊ honorez
apud deum tanqꝫ malefactores traduntur
in mortem. Veh mihi qm̄ in illa hora intuitus
suū corpus scm̄ sanguine innocenti cruenta
tum. Heu mihi pater mi magister ⁊ doctor.
nos quidem reus tali morte extitisti. Nunc
ergo quo ibo te querere gloria xpianorum ⁊
laus fidelium? Quis coticescere fecit vocē
tuam fistula ecclesiarum: ⁊ fistula altisona ple-
ctrū psalterij decachordi? Ecce introisti ad
dn̄z deū tuum quē desiderasti ⁊ toto affectu
concupisti. Hierusalem ⁊ roma praua amici-
tia eqles facte sunt in malo. hierusalē cruci-
fixit dn̄m nr̄m iesum xp̄m: roma vero aposto
los eius interemit. hierusalez seruit ei quē
crucifixit. roma autem solennizando glorifi-
cat quos interemit. Et nūc frater mi Timo
thee quos dilexisti: ⁊ toto corde desiderabas.
Saul dico regem ⁊ Jonatam in vita sua nō
sunt separati: nec in morte. Et ego non sum
separatus a domino magistro meo: nisi cum
separauerunt nos homines pessimi ⁊ iniqui
⁊ separatio huius hore non erit semp. Aia
eius cognoscit dilectos: etiā sine hoc qꝫ ei lo
quantur q nunc ab eo elongati sunt. In die āt
resurrectionis magna iactura esset separari
ab eis. hec Dionysius. Jo. Chryso. in li. de
laudibus Pauli hunc gloriosum apostolum
multipliciter commendat sic dicens. Nihil
prorsus errauit quin pratum insigne virtu-
tum ac paradisum spiritualem Pauli animaꝫ
nuncupauerit. Que autem lingua laudibus
eius inueniatur equalis: cuꝫ omnia que sūt
in oībus bona anima sua vna possideat: ⁊ ea
cuncta plene accumulante: nec solum hoīuꝫ
sed etiam qđ est amplius angelorum: nec tamē
iccirco reticebimus: qn potius pauca dice-
mus. Est enim hoc maximum laudis genus
cū orationis copiam virtutis superat ⁊ ma-
gnitudo laudati: sicqꝫ vinci multo est nobis
gloriosius qꝫ sepe vicisse. Unde igitur op-
portunius laudum eius sumemus exordiuꝫ
nisi ab hoc ipso primum vt ostendamus euꝫ
bona omnium possidentem? ¶ Abel obtulit
sacrificium ⁊ inde laudatur: sed si pauli ho
stiam adducamus in medium qꝫtum celum
a terra superior apparebit si quidem semet
ipsum per singulos dies immolabat. Quam
tn̄ hostiam dupliciter offerebat: tū in corde
tū in corpore mortificationeꝫ circunferens.
Non enim oues offerebat aut boues sed se-
ipsum dupliciter immolabat. Neqꝫ bis con-
tētus fuit: sꝫ ēt orbē vniuersū studuit offerre
q trā ac mare: greciaꝫ atqꝫ barbariē: oēmqꝫ
sub sole regionē q̄si volitās circuiuit: e hoī-
bus angelos faciens: qn imo ipsos hoīes q̄si
ex demonibus in angelos puehens. Quid
huic hostie repiet eqle: quā paulus gladio spi
ritus scī imolauit: ⁊ i illo altari qđ sup celū lo-
catū ē obtulit: Sꝫ abel dolo germāi pcussus
occubuit: paulus vo ab eis interfectus ē quos ab i
numeris malis cupiebat eruere. Vix āt eius in
numeras tibi ondi mortes: tot vtiqꝫ qt ēt di-
es vixit. Noe se tm̄ in arca legit seruasse cū li
beris. Hic āt mlto seuiore inundāte diluuio:
nō archā coaptādo a compaginibus tabularum: sꝫ
epistolas cōponēdo p tabulis vniuersū orbē pi
clitātē ex medijs fluctibus liberauit. Hec āt ar
ca n̄ vno loco circūfert q̄ orbis terminos cōphē
dit nec bitumie ac pice sꝫ spū scō eius tabule
sūt pūcte: hec suscipiēs pene irronabilibus
aialibus stultiores imitatores efficit āgeloruꝫ
Hic q̄qꝫ illā vicit arcā: qr illa coruū recipiēs
coruū rursum emisit: ⁊ icludēs lupū feritatē
eius mutare n̄ potuit. hic vo accipitres miluosqꝫ
suscipiēs fec colūbas: ⁊ excludēs oēꝫ feritatē

mãsuetudiẽ spũs ĩtroduxit. Abrahaã mirã
tur oẽs: q2 ad dei p̃ceptũ patriã atq3 cogna
tos reliquit. S3 quõ paulo possit equari: q̃
nõ tantummodo patriã vel cognatos s3 ip̃m
quoq3 mundũ reliq̃t: imo 7 celũ 7 celum ce-
li: Et hec omnia xp̃m suscipiendo despexit
vnũ p cunctis: istud solum. i. xp̃i charitatẽ
requirens: neq3 presentia inquit neq3 futu
ra neq3 altitudo 7c̃. Sed 7 abraham in peri
culum se tradens hostibus filiu3 fratris eri
puit. At paulus vniuersum orbẽ vt de ip̃a
diaboli extraheret manu ĩnumerabilia peri
cula sustinuit: pprijsq3 mortibus maximam
securitatẽ aliis comparauit. Filium quoq3
abraham voluit imolare. Paulus vero se-
met ipsum millies ĩmolauit. In Isaac patiẽ
tiam aliqui admirantur: quõ puteos a se fa
ctos obstrui patiebatur. At paulus nõ pute
os cernẽs lapidibus obrutos: sed ppriũ cor
pus nõ solum sicut ille cedebat: sed eos etiã
a quibus patiebatur in celũ studebat euehe
re. Quãto. n. amplius obruebatur iste fons:
tanto magis erũpebat: ac plures a se effun-
dendo fluuios manabat. De lõganimita-
te atq3 patiẽtia iacob scriptura miratur. Et
que nã illa est adamantina anima que pau
li patientiã possit imitari? Neq3 eni septem
annorũ: sed totius vite seruitium p sponsa
pertulit xp̃i: nõ adustus solũ estu diei 7 noct̃
gelu: sed tentationes mille perpetẽs: 7 nũc
quidẽ v̄beribus nũc vero lapidibus scissus
atq3 collisus: 7 inter certamina vbiq3 psili-
ens captas oues ex diaboli faucibus abstra
hebat. Sed ioseph pudicitie v̄tute decora
tus ẽ. Et ego vereor ne iã ridiculũ sit hic ẽt
paulũ laudare: qui semetipsũ crucifigẽs nõ
solũ humanorũ corporũ pulchritudines: sed
oĩa etiã que videntur rebus clara 7 decora cer
nebat: queadmodũ nos fauillã cinerẽq3 cõ
spicimus: qui quasi mortuus prsus ad mor
tuum ĩmobilis pmanebat. Stupent iob oẽs
hoĩes. est enim athleta mirabilis. At Pau
lus nõ mensibus tm̃ sed annis pluribus in
agone pdurãs tam clarus emicuit. nõ teste
gleba saniem carnis radẽs: sed in ipsius in
telligibile os leonis frequenter incurrẽs: 7
pugnãs aduersus tentationes innumeras
omni erat lapide tolerabilior. Qui nõ a tri-
bus 7 quattuor amicis: sed a cũctis infideli-
bus: a fratribus etiã opprobria sustinebat cõ

sputatus ab oĩbus maledictus. Et illi erat
magna hospitalis 7 cura pauperum. Sed
quam ille curam impendebat carne debi-
libus: hanc iste animis morbidis exhibe-
bat. Illius omni aduenienti aperiebatur do-
mus: huius vero anima vniuerso patebat
orbi. Et ille quidem cum oues 7 boues ha-
beret inumeros erat in pauperes liberalis
Hic vero nihil amplius corpore suo possi-
dens de hoc sufficienter indigentibus mi-
nistrabat. Quod alicubi cõmemorãs: neces-
sitatibus inquit meis 7 his qui mecũ erant
ministrauerunt manus iste. Sed etia3 ver
mes atq3 vulnera seuos sancto iob iferebãt
dolores. Sed si pauli verbera famẽ cathe-
nasq3 seu pericula ꝯsideres: que a domesti-
cis: ab extraneis: a cetero patiebatur orbe: sol
lituditinẽ quam ipse p eccl'is: vstionẽ qua3
p scandalizatis singulis preferebat: vide-
bis ꝙ omni erat saxo 7 durior aĩa illa: 7 fer-
rum atq3 adamantem firmitate superabat.
Que eni ille corpore hec mẽte paulus susti-
nuit quẽ omni verme molestior de singulis
quibusdã latẽtibus mestitia ꝯsumebat. Unde 7
iuges ex eo fontes lachrymarum nõ diebus so-
lũ s3 ẽt noctibus effluebãt oĩq3 muliere par
turiẽti vehemẽtius affligebatur ĩ singulis: pp
qd ẽt dicebat. Filioli mei q̊s iterum parturio.
Moyses p iudeorũ salute deleri elegit de
li°. moyses itaq3 se cũ ceteris obtulit pire. pau
lus p ceteris. nõ. n. cũ peũtibus pire voluit: s3
vt alij saluarentur ip̃e de glie eternitate deciderẽ
Et qdẽ ille pharaõi: h diabolo q̊tidie repu-
gnabat. Ille p vna gẽte: iste p vniuerso or
be certauit nõ sudore s3 sãguie. Joãnes ĩ cibũ
locustas 7 mel siluestre sũebat: s3 paulus ita
ĩ medio mũdi strepitu queadmodũ ille ĩ he-
remo gerẽs vsatus ẽ: nõ qdẽ pastus locustis aut mel
le siluestri: mlto ãt victu viliore his ꝯtẽtus ẽ
ac necario qdẽ ĩdulgẽs cibo feruẽti studio p
dicãdi. Uerum illius aduersus herodiadẽ appa
it magna ꝯstãtia: 7 iste nõ vnũ aut duos aut
tres: s3 inumeros: 7 silr positos ptãte corri-
puit: imo longe illos seuiores tyrãnos. Re-
stat vt paulũ iã angelis cõpemus: ĩ qbus ma
gnificũ p̃dicamus: q2 cũ oĩ cura deo obedi-
unt: qd dauid admirãdo dicebat. Potẽtes
v̄tute faciẽtes vbũ eius 7c̃. Quid vero aliud
ppha in angelis miratur. Qui facit inquit an

gelos ſuos ſpũs ⁊ miniſtros ſuos ignẽ vren
teꝫ:ſed hoc in Paulo poſſumus inuenire q
velut ignis ac ſpũs totũ terraꝝ ꝑcurrit orbẽ
ꝑcurrẽdo purgauit. Sꝫ non celũ iſte ſortitꝰ
eſt. Et hoc ẽ oĩno mirabile: q: talis ꝯuerſa-
bat̃ in celis mortali adhuc carne circunda-
tus. Quanta ergo nos ꝯdemnatione digni
ſumus cũ vno hoĩe bona in ſe oĩa ꝯgregante
nec minimã qdẽ ꝑtem illoꝝ ſtudemus imita
ri. Nõ.n.aliã eſt ſortitus naturã:nec diſſimi
lem nactꝰ aĩam:nec alteꝝ habitãs munduꝫ
ſed in eadẽ terra eadẽq; regione ſub eiſdeꝫ
ãt legibus nutritꝰ ⁊ moribꝰ cũctos q nũc ho-
mines ſunt vel fuerũt animi ṽtute trãſcen-
dit. Nec vero in illo hoc ſoluꝫ mirabile ẽ:ꝙ
ꝑ abũdantia deuotionis quodãmõ nõ ſenſit
dolores pro ṽtute ſuſceptos:ſꝫ qꝺ virtuteꝫ
ipſaꝫ ꝓ mercede pẽſauit. Nã nos qdẽ ꝑꝑ eã
nec ꝓpoſita mercede certamꝰ: quã ille com
plectens ẽt ſine p̃mio diligebat:cũcta illa q̃
aſꝑitate ſui vident̃ impedire virtutẽ cuꝫ oĩ
manſuetudine ꝑpetiẽs:quottidie celſior:q̃ti
die aſſurgebat ardẽtior:⁊ intẽtatis ſibi ꝑicu-
lis noua ſemꝑ alacritate pugnabat:q cum ſi-
bi mortẽ iã iminentẽ videret.ad coĩoneꝫ de
lectationẽq; gaudij alios ꝓuocabat dicens
Gaudete ⁊ ꝯgratulamini mihi. Itaq; ꝯfuſi
onẽ ⁊ iniurias q̃s ob p̃dicandi ſtudiuꝫ ſuſti-
nebat:magis q̃ ad bonoꝝ oblectamenta ꝓ
ꝑabat:mortis potius q̃ vite deſideriuꝫ ap
petẽs pauꝑtatis q̃ opulentie:⁊ multo ãpliꝰ
labores q̃ alij reqẽ poſt laboreꝫ:ac meroreꝫ
magis eligẽs q̃ alij voluptatẽ.ſtudioſius ꝓ
inimicis ⁊ fructuoſius orãs q̃ alij aduerſus
inimicos. Unũ illi formidandũ erat atq; me
tuendũ offenſa nimiꝝ dei:nec deſiderabile
aliud erat niſi placere deo ſemꝑ: Nõ dico ãt
ꝙ nihil p̃ntiuꝫ deſiderabat:ſed nec aliquid
futuroꝝ. Nõ.n.mihi dicas mercedes ⁊ in-
gentes exercitus pecunias:ꝓuincias:pote-
ſtates:hec.n. nec q̃ſi aranearũ fila reputa-
uit:ſed ea q̃ ꝓmittunt̃ in celis:⁊ tũc eius ar
dentẽ in xp̃o amorẽ videbis. Hic ſiqdẽ pro
eius amore nõ angeloꝝ: nõ archangeloꝝ di
gnitatẽ:nec qcq̃ hoꝝ ſimile cõcupiuit. Qꝺ
.n.erat maius oĩbus xp̃iani amore ſ[r]uebat̃.
cũ hoc beatiorẽ cũctis ſe putabat:ſine hoc ãt
neq; dominationũ neq; p̃ncipatuũ ſocius eſ
ſe cupiebat:ſed cũ hac dilectione magis eſ-
ſe vel extremus:immo ẽt ex numero penul-
timoꝝ q̃ ſine hac inter ſummos honore ſub
limis h.n.erat illi maximuꝫ ac ſingulare tor
mẽtũ ab hac charitate diſcedere: h illi erat
gehẽna:hec ſola pena: hec infinita ⁊ intolle
rãda ſupplicia:ſꝫ ꝑfrui charitate xp̃i:hoc il-
li vita hoc mundus:h regnũ.hec ꝓmiſſio: h
bona videbant̃ inumera. Sic deſpiciebat
vniuerſa q̃ timemꝰ: vt ſolet herba iã putre-
facta ꝯtẽni. Tyrãnos vero ac ꝑplos ſpiran-
tes furorẽ velut quoſdã eſſe culices eſtima-
bat. Mortẽ vero ac cruciatus ⁊ mille ſup-
plicia q̃ſi ludũ putabat eſſe pueroꝝ: dũmodo
pro xp̃o aliquid ſuſtieret. decorabat̃.n. vin-
ctus cathena magiſq; diademate coronatus
Et.n.coartatus carcere habitabat in celo.
ac libentius verbera recipiebat ⁊ vulnera
q̃ alij brauia diripiãt. ⁊ dolores nõ minꝰ q̃
premia diligebat: cũ ip̃os vtiq; dolores lo-
co duceret p̃mioꝝ. Propterea ip̃os ẽt gra-
tiã noĩabat. qm̃ q̃ nobis ſunt cã triſtitie: hec
illi maximã pariebãt voluptatẽ. Merore q̃
maximo vrebat̃ ꝑꝑ qꝺ dicebat. Quis ſcan-
dalizat̃ ⁊ ego nõ vror: ẽt ſi merori dicat qs i
eſſe aliquã voluptatẽ. Multi.n.q filioꝝ mor
tibꝰ vulnerant̃ aliqd ꝯſolationis accipiunt
cũ ſuis fletibꝰ relinquunt̃: magiſq; dolẽt cũ
dolore ꝓhibent̃. Sic ⁊ paulus nocte ac die
ꝯſolationẽ accipiebat ex lachrimis. Nullus
qꝑpe tanto affectu mala ꝓpria:quãto ille de
flebat aliena. Quẽadmodũ.n.illũ opinaris
afflictũ cũ ꝑditionẽ defleret pctõꝝ: q vt illi
ſalui fierẽt:a celoꝝ gl'ia cupiebat aĩaꝫ exclu-
di. Nã nõ ſaluari illos multo acerbius eſti-
mabat q̃ ſemetipſuꝫ ꝑire:hũc ergo cuinam
reꝝ poterit qs ꝯꝑare.cui ferro.cui adamãti
qdnã aliqs illam appellet aĩam aureaꝫ: vel
magis adamãtinã: Naꝫ ⁊ omni erat adamã
te fortior:auro gẽmiſq; p̃cioſior:⁊ alterã qdẽ
miſericordiam firmitate:alteram ſuꝑabat p̃
cioſitate. Cui igitur rei huius ab aliquo aĩa
comparetur. Earum quidem que ſunt oĩo
nulli:ꝙ ſi vel adamantis auro fortitudo. vt
adamãti honor daret̃ auri:tunc forte aliquo
modo cõparatio eius pauli poſſet anime cõ
uenire. Sed quid ego adamantem ⁊ aurum
ad ſimilitudinem adduco pauli. Mundũ
ſi ex diuerſo appendas omnẽ: ⁊ tunc vide-
bis aperte pauli mergere põdus examinis

Mundo igiṫ ⁊ oibus q̃ in mūdo sunt paulū
dicimus digniorē: si igiṫ mūdus eo dignus
nō ē: ꝫ forte vel celū: sed istud quoqꝫ iueniṫ
inferius: si .n. nō solū celū: ꝫ etiā q̃ habēṫ in
celis dei postposuit charitati. quō nō magis
dn̄s: q tanto ē benignior paulo: q̄ꝫto malitiā
bonitas ātecellit innumeris celis cū iudicat
digniorē: nō modo .n. nos tm̄ dilexit deꝰ q̄ꝫtū
a nobis ipse diligiṫ. ꝫ tāto effusius q̄ꝫto nec
sermo sufficit explicare. In padisum quoqꝫ
hūc deus rapuit ⁊ in celū tertiū subleuauit
Nec imerito siqdē paulus in terra gradiens
sic se gerebat in cūctis q̃si angeloꝝ societate
frueref. Nā visibili adhuc corpori colligatꝰ
illoꝝ pfectiōe gaudebat: tātisqꝫ fragilitatibꝰ
subditꝰ: i nullo iferior supnis vtutibꝰ appere
certabat. Nā ⁊ tāq̄ꝫ pēnatus totū docēdo p
uolauit orbē: ⁊ velut incorporeꝰ labores pi-
culaqꝫ ꝯtēpsit: ⁊ q̃si iā celū possidēs cūcta p
sus terrena despexit: ⁊ tāq̄ꝫ cū ip̄is iā icorpo
reis virtutibꝰ degēs iugi mentꝫ intentiōe vi
gilauit. Et āgelis qdē sepe diuersaꝝ gentiū
cura ꝯmissa ē: sed nullus illoꝝ: ita creditū si
bi populū gubernauit: vt paulus vniuersuꝫ
orbē. Sicut aūt aliqs indulgētissimꝰ pr̄ afficiṫ
erga filiū frenesi ꝯphensum cuiꝰ q̄ꝫto magis
ꝯuitijs ictibusqꝫ pulsaṫ tāto eius potius mi
sereṫ ⁊ defiet: ita paulus istis a qbus afflige
baṫ maiora adhibebat somēta pietatꝫ. Nāqꝫ
sepe p illis q eū qnquies verberauerāt: ⁊ eius
sāguinē sitiebāt lachrymabaṫ ⁊ vehemēt do
lebat: ⁊ p eis orabat dicēs. Fr̄es ingt volun
tas quidē cordis mei ⁊c̄. Vehementꝫ quoqꝫ
mordebaṫ ac penitꝰ dissecabaṫ. cū eos peū-
tes videret. vt .n. missuꝫ in ignē ferrū totuꝫ
pfecto ignis efficiṫ: sic paulꝰ charitate suc-
census effectꝰ ē totus charitas. Qui q̃si cōis
totius mundi eēt pr̄ ita i amore vł actiōe ho
minū ⁊ ip̄os eoꝝ imitabaṫ parētes: imo cun
ctos nō carnales tm̄ veꝝ ēt sp̄uales patres
sollicitudīe ac pietate supabat. oēꝫ .n. prsus
hoieꝫ deo exhibere cupiebat: q̃si eū vniuer
suꝫ munduꝫ ip̄e genuisset: sic oēs i dei regno
festinabat inducere corpus ⁊ animā pro his
quos diligebat ipendēs. Homo iste ignobi-
lis ⁊ circūferarius qui artē exercebat in pel
libus tāta virtute pgressus ē: vt vix trigin
ta annoꝝ spatio. ⁊ romanos ⁊ psas: ⁊ parthos
⁊ medos: indos: ⁊ scithas: ethyopes: ⁊ sau-
romathas: atqꝫ saracēos: ⁊ oē prsus hoīum
genus sub iugo mitteret veritatꝫ: ⁊ sicut stipu
las aut fenū ignis imissus: sic oīa demonum
opa ꝯsumpsit. Pauli .n. insonāte ligua: ⁊ oi
igne vehemētiꝰ irruēte cedebāt oīa atqꝫ fu-
giebāt: ⁊ demonū cultꝰ ⁊ tirānoꝝ mine: ⁊ do
mesticoꝝ isidie. Magis āt sicut radijs solis
orientibꝰ ⁊ tenebre fugaṫ: ⁊ adulteri ac fu-
res foueis ꝯduṫ ⁊ latrones recedunt: ⁊ ho
micide ad ātra fugiūt: oīaqꝫ lucida efficiuṫ
⁊ clara desup illustrātibꝰ radijs sic vbiqꝫ euā
geliū dissemināte paulo fugabaṫ error: ⁊ ve
ritas remicabat. adulteria ⁊ alia dictu feda
defecerūt atqꝫ ꝯsumpta sūt isto ignis vapo-
re paleaꝝ vice peuntes. Clara vero inṫ hec
vitatꝫ flāma surgebat resplēdens ⁊ vsqꝫ ad
celi sublimitatē ꝯscendēs: ab his potissimuꝫ
subleuata: q eā oppmere videbaṫ nec picu
la aut ipetus pcessuꝫ eiꝰ ipedire potuerunt
Erroris vero talis est ꝯditio ꝙ nullo sibi ob
sistente ꝯsenescit ac defluit. Talis autē e di-
uerso veritatꝫ statꝰ est ꝙ multꝫ impugnātibꝰ
suscitaṫ. ⁊ crescit. Qm̄ igiṫ ita genus nr̄ꝫ no
bilitauit ei similes studeamꝰ inueniri. Neqꝫ
impole istud putemꝰ: qm̄ tale illi q̃le nobis
corpꝰ fuit: talis aia: tales cibi. Idē illuꝫ teqꝫ
formauit: ⁊ quēadmodū illius ita ē deꝰ tuus
Vis dei dona in paulo cognoscere. Vestimē
ta eius terror demonibꝰ erant. Nec vo am-
plius admiranda: q paulus nec cuꝫ i picu-
la irrueret temeritatꝫ argui poterat nec cuꝫ
picula fugeret timiditatꝫ. Amabat .n. pn̄tem
vitā ob lucꝝ docēdi. Et rursus eā valde de
spiciebat: ob philosophiā ad quā illū mundi
ꝯtēptus erexerat: Deniqꝫ cum videris pau
lum picula fugiētem non minus admireris
q̄ꝫ cum se piculis gaudet opponere. Ut eniꝫ
hoc fortitudinis ita illud est sapientie. Et cū
videris illū de seipso aliqua sonantē: simili
ter admireris. ac si videris illum semetip-
sum despicere. Ut .n. illud humilitatis ē: ita
istud magnanimitatis. Magis .n. merebaṫ
loquendo de se q̄ꝫ tacendo laudari: qm̄ nisi
fecisset istud culpabilior illis esset qui seip-
sos importune laudare didicerunt. Nisi .n.
gloriatus fuisset creditos sibi omnes pdidis
set: q dum se humiliasset eos exulasset. Am
plius tūc paulus placuit gloriando: q̄ꝫ alter
laudes proprias occultando. Nec tantum

qſq̄ ꝓſuit cū ſua merita celaret: q̄ꝫ iſte cū ꝓ
deret. Eſt āt grande malum de ſeipſo gran-
de aliqd dr̄e: atq̄ꝫ mirabilis extremeq̄ꝫ de-
mentie eſt nulla i minente neceſſitate rex vi
olenta ꝑſus laudibus velle decorari: nō hec
ſcd̄ꝫ deū loq iudiciū eſt: ſꝫ potius inſanie ē
Hoc.n.oēm mercedē euacuat laboribus ſu
doribuſq̄ꝫ q̄ſitā. Et.n.altius de ſe efferre ſer
monē gl'ioſi eſt: ⁊ inſolēt ſe ſeq̄ꝫ iactant. Di
cere āt illa q̄ ꝑñti cauſe tantūmodo necaria
ſunt: fructū amāt ⁊ multoꝝ remedia cogitā-
tis: ſic ⁊ fecit paulus q dū a pſeudo caperet
in laudes ſuas ire ꝯpulſus eſt: maxime q̄ di
gnitatē ſuā oñderent. Plura āt ⁊ maiora ce-
lauit. Veniā inqt ad viſionē ⁊ reuelationes
dei pco ⁊c. Tāta paulus tāq̄ꝫ crebra cū deo
hñs colloq̄a q̄ꝫta nec ꝓphetaꝝ nec aploꝝ vl
lus hūit ꝑ ea ipſe humilior reddebat. Viſus
eſt plagas metuere: vt diſceres. q: cuꝫ ſm
naturaꝫ vnus erat ex pluribus ꝑ voluntatē
non ſolū ſupra multos hoies: verum etiā ex
angelis erat. Neq̄ꝫ vero metuere plagas re
prehenſione dignū: ſed plagaꝝ metu aliqd
indignum pietate cōmittere. Hoc ipō enim
quo plagas timet qui in certamine non vin
citur admirabilior oñditur: q̄ꝫ ille qui nō ti
met: ſicut nec merere culpabile eſt: ſed ꝑ me
rorem dr̄e aut facere aliquid eoꝝ que diſpli
cent deo. Hic q̄lis fuerit paulus oñditur: q:
in tali natura viuens potuit quodāmodo ſu
pra naturā: ꝙ ſi mortē timuit: nec ipſam qui
dam recuſabat: nō.n.naturam hr̄e infirmita
tibus ſbditā: ſed ſeruire infirmitatibꝰ crimi
noſum eſt vt merito ille mirabilis hēatur q
inbecillitatē nature voluntatis virtute ſu-
perauit: ꝙ ſi ioannē qui dicebat marcus a
cōſortio ſepauit: hec itaq̄ꝫ rectiſſime per p̄di
catōis offiñ effic ſiquidē q iſtō ſuſcipit offiñ:
non oꝫ eſſe molem aut reſolutū: ſed fortem ⁊
per cūcta robuſtum. neq̄ꝫ.n.aliquis dꝫ attin
gere preclari hꝰ muneris fūctōem: niſi patꝰ
ſit aaīam milies tradere in mort m atq̄ꝫ di
ſcrimina. q.n.nō tali aīo eſt multos alios ſuo
ꝑ dei exemplo: magiſq̄ꝫ vtile eſt ſi quieſcat
ſibiq̄ꝫ tm̄ vacet. Non ita gubernatoreꝫ: non
ad beſtias dimicantem: nō ludo gladiatorio
deſtinatū: nō quēpiaꝫ ſic ad diſcrimina atq̄ꝫ
mortes patā animam oꝫ hr̄e: vt eū qui offiñ
ſuſcepit p̄dicandi. Nam ⁊ pericula ꝓfecto
maiora ⁊ aduerſarij ſeuiores: nec vſq̄ꝫ pro
ſus ſimili conditione certat. Celum nanq̄ꝫ i
p̄mio in ſupplicio gehenna ꝓponit. Si vero
aliqua inter eos cōmotio fcā eſt noli hoc de-
lictum putare. Non.n.cōmoueri malum ē
ſed irrōablr nulloq̄ꝫ iuſto flagitante negotio
cōmoueri malum eſt hunc enim affcm̄ pro-
uidus nobis creator inſeruit: vt dormiētes
animas atq̄ꝫ reſolutas ab inertia atq̄ꝫ deſi-
dia ſuſcitaret quaſi.n.gladio aciē ita mēti no
ſtre ire acumē impoſuit vt cum oꝫ vtamur.
Benignitas aūt non ſꝑ bona eſt: ſed cuꝫ illā
tp̄s efflagitat. Quando vero id nō adeſt: ēt
illa vitioſa eſt. Ita ⁊ paulus ſepe hoc vſus ē
affectu: ⁊ imodeſte loquentibus melior erat
iratus: hoc aūt in eo erat mirabile: q: cū vin-
culis verberibus atq̄ꝫ vulneribus lōge ſplē
didior erat diademate purpuraq̄ꝫ fulgenti
bus. Cūq̄ꝫ vinctus per tā vaſtum pelagus
ducebatur: ita gaudebat tāq̄ꝫ in maximū im
perium duceret. Poſtq̄ꝫ vero romā ingreſ
ſus eſt: nec ibi ſtare cōtentus eſt: ſꝫ in hiſpa-
niam ꝑ currit. Nec vnū quidem dieꝫ in ocio
paſſus eſt: ⁊ quiete tranſire: ſed in predican
di ardore ipō igne ardentior nec pericula ti
muit: nec irriſiones erubuit. Hoc vero ma-
iori admiratione dignum eſt: ꝙ cū tā audax
eſſet: ac velut ad pugnam ſꝑ accitus: ⁊ ignē
quēdā belli ſpirās rurſus placabilē atq̄ꝫ fle
xibilē ſe p̄bebat. Nā ſeuiēti vel potiꝰ feruēti
p̄ceperūt: vt iret Tharſū: ñ recuſauit. Dixe
runt per muꝝ euꝫ oportere deponi ⁊ paſſus
eſt. Huius rei gr̄a ita faciebat: vt predicati
oni diutius inſiſteret: ⁊ multis hic credenti
bus iret ad xp̄m. Metuebat ꝓfecto ne forte
pauper hinc atq̄ꝫ inops ſalutis multoruꝫ ab
ſcederet. Ceteꝝ cuꝫ hi qui ſub vno pugnant
magiſtro viderint infixa vulnera fluenteꝫ
ſanguinem: ⁊ nec ſic hoſtibus aliqñando ce
dentem: ſed ſtantem fortiter haſtaſq̄ꝫ vibrā
tem: ⁊ crebris ictibus aduerſarios corruere
facientem: nec omnino dolori parcentē ma-
iori abſq̄ꝫ dubio tanta duci alacritate ſbdun
tur. Hoc ita factū eſt in paulo. Videntes.n.
illū ligatū cathenis: ⁊ nihilominus p̄dicātē:
videntes etiam vulneratū ⁊ tm̄ vberantes
ipſos ſermonē capientes maiorē profecto fi
duciā colligebant. Id quoq̄ꝫ ſignificans ait.
Ita vt pl'es e frībus ꝯfidentes in vinculis

meis abũdanter auderent sine timore vbū dei loq. Tũc certiorẽ alacritatẽ ⁊ ipse capiebat ac vehementius in aduersarius ferebatur. Sicut enim ignis in diuersas plurimū materias incidens augetur ⁊ magis incrementi sortitus. Sic etiam lingua pauli quibuscunqꝫ fuisset admota ad eos ꝯtinue trãsferebat. Impugnatores quoqꝫ in eius pabulum spirituale afficiebantur: quia per ipsos euãgelij flãma magis crescebat. Hec cryso.

¶ De septẽ fratribus martyribus.

Eptẽ frẽs fuerunt filij btẽ felicitatis: quoꝝ noīa sunt Ianuarius felix: philipp⁹ siluan⁹: alexãder: vitalis ⁊ martialis. Hos oẽs cū mr̃e iussu īpatoris antonij publius p̃fectus a se vocari fecit: suasitqꝫ matri vt sui ⁊ filioꝝ suoꝝ misereri deberet. Que ait. Neqꝫ blãditijs tuis potero allici: nec terroribus frãgi. Secura eni sum de spũ scõ quẽ habeo: ꝙ te superabo viua ⁊ melius vincã occisa. Et ꝯuersa ad filios ait. Uidete filij in celũ ⁊ sursum aspicite charissimi: qꝛ ibidem xp̃s nos expectat. Fortiter ꝓ xp̃o pugnate ⁊ fideles vos ī xp̄i amore exhibete. Quod p̃fectus audiẽs eã alapis cedi iussit. Cūq̃ mr̃ ⁊ filij in fide xp̄i ꝯstantissimi ꝑmanerẽt oẽs mr̃e vidẽte ⁊ ꝯfortante diuersis sunt supplicijs ꝑempti. Hanc beatã felicitatẽ vocat Grego. plusq̃ martyrẽ: qꝛ septies passa est in septẽ filijs: ⁊ octauo in corꝑe suo. Grego. i omel'. Btã felicitas q̃ credẽdo extitit ancilla xp̄i p̄dicãdo etiã facta ẽ martyr xp̄i. Septẽ qꝑpe filios sic post se relinquere timuit viuos in carne sicut carnales pẽtes solẽt metuere ne mortuos ꝑmittãt. Parturiuit spũ q̊s carne peperat: vt p̄dicãdo pereret ꝺo q̊s carne peperat mũdo. Filios suos q̊s carnẽ suã eẽ nouerat: sine dolore ñ poterat moriẽtes videre si erat vis amoris īterior q̃ dolorẽ vicerat carnis. Recte g̊ hãc feminã vltra martyrẽ dixeriꝫ q̃ totiẽs ī filijs ẽ ⁊ tã desiderãter extīcta. Dũ eni multiplex martyriũ obtinuit: ipsa quoqꝫ martyrij palmã vicit: quia ⁊ amore xp̄i sola mors sua ei minime suffecit. Passi sunt circa annũ dñi. 109.

De scã Theodora.

Heodora nobilis mulier ⁊ speciosa apud alexãdriã tꝑe zenonis imꝑatoris virũ hẽbat diuitẽ ac timentẽ deũ. Diabolus ãt theodore īuidẽs scitati viꝝ quendã diuitẽ in illius ꝯcupiscẽtiam incitauit: q eã crebris nuncijs ⁊ muneribus molestabat vt assensum sibi p̄beret. Sꝫ illa nuncios respuebat: ⁊ munera ꝯtẽnebat. In tãtũ aũt eã molestabat: ꝙ ipsam q̇etẽ habere permitteret: ⁊ pene deficere videret. Tãdẽ quãdã magã ad eã misit: q̃ eã vt uiri illi⁹ misereret: sibiqꝫ ꝯsẽtiret plimũ hortabat q̃ cũ diceret se corã ocul' ꝺi cũcta cernẽtis grande pcm̃ nũq̃ cõmittere: malefica adiũxit: q̇cq̇d in die fit h̊ vtiqꝫ deus scit ⁊ videt q̇cq̇d ãt aduesperascẽte ⁊ occidente sole cõmittit deus minĩe ītuet. Dixitqꝫ puella malefice. Nũq̇d veritatẽ dicis? Et illa: ẽt dico veritateꝫ. Decepta puella vbis malefice dixit. Ut aduesperascente die viꝝ ad se venire faceret: ⁊ voluntatẽ suã adipleret: Qȯ cũ viro retulisset: ille vehementer exultans hora q̃ dixerat ad eã venit secũqꝫ ꝯcubuit ⁊ abscessit. Theodora ãt ad seipsam rediens amarissime flebat: ⁊ faciem suam percutiebat dicens. Heu heu me perdidi animam meam destruxi aspectuꝫ decoris mei. vir aũt eius domum rediens ⁊ vxorem suã sic desolataꝫ ⁊ merentem videns cãꝫ tñ nesciens eam cõsolari nitebatur: sed illa nullã ꝯsolationẽ percipere volebat. Mane ãt facto q̇ȯdã monasterium monialiũ adijt ⁊ abbatissam interrogauit an deus quoddã graue delictum qȯ die aduesperascẽte cõmiserat scire posset. Cui illa. Nihil deo abscõdi potest: ⁊ deus scit ⁊ videt oẽ qȯ fit: quacũqꝫ hora illud committatur. Que flens amar̃ dixit. Da mihi librũ sancti euangelij vt sortiar memetipsã. Aperiens aũt librum repperit: qȯ scripsi scripsi. Rediens ergo domũ: dũ q̇dam die vir suus abesset comã suã p̄cidit ⁊ vestimẽta viri assumẽs ad q̇ȯdã mõasteriũ mõachoꝝ qȯ p. 8 milia distabat festinauit: ⁊ vt ibideꝫ cũ mõachis reciperet petijt: ⁊ qȯ petijt īpetrauit: Interrogata ꝺ noīe dixit se theodoꝝ nũcupari. Illa vȯ officia oīa humiliter faciebat: ⁊ eius seruitiuꝫ oīb⁹ gratum fuit: Post aliquos ã

annos abbas frēz theodoꝝ vocauit ⁊ vt bones iūgeret ⁊ oleū de citate afferret pcepit Uir āt eius plimū flebat timēs ne cū altero viro recessisset. Et ecce angelꝰ dñi sibi dixit Surge mane ⁊ sta in via martirij petri apostoli: ⁊ q̄ tibi occurrerit ipsa tua vxor erit: q̄ scō theodora cū camelis venit: ⁊ virꝝ suum videns ⁊ recognoscens intra se dixit. Heu me vir bone meꝰ q̄ntū laboro vt eruar a pctō qd̄ feci in te. Cū aūt appropinq̄sset salutauit eū. d. Gaudeat dñs meus. ille āt eā penitꝰ nō cognouit: sʒ cū diutissime expectaret ⁊ se deceptū clamarʒ fcā est vox ad eū. d. Jlle q te heri mane salutauit vxor tua erat. Tante āt scitatꝭ fuit btā Theodora vt mlta miracla faceret. Nā ⁊ hoiēʒ a bestia laceratuʒ eripuit ⁊ suis pcibus suscitauit. Ipsaʒ bestiā insecuta maledixit: q̄ sbito mortua corruit. Diabolus āt scitatē suam ferre nō valēs eidem apparuit. d. Meretrix pre oībus ⁊ adultera religsti virꝝ tuū vt huc venires ⁊ me ptēneres: p vtutes meas tremēdas in te suscitabo plium: ⁊ si nō te fecero crucifixū negare non dicas q: ego sum. Ipsa aūt signū crucis sibi edidit ⁊ ptinus demō euanuit. Quadā autē vice cū de citate cū camel rediret: ⁊ iquodā loco hospitata fuisset puellā q̄dam nocte ad eā venit sic. d. Dormi mecū: q̄ cū respueret iuit ad alterꝝ qui in codē loco iacebat. Cū āt eius venter intumuisset: ⁊ de quo ɔcepisset interrogata fuisset ait. Monacus ille Theodorus dormiuit mecuʒ. Natā igr puerꝝ ad abbatem monasterij transmiserunt. Qui cū theodorū increparet: ⁊ ille sibi indulgeri peteret scapulis eius puerum iposuit ⁊ de monasterio piecit. Jlla āt abiecta p. 7. ānos ex mon asterium mansit ⁊ de lacte pecoꝝ infantem nutriuit. Diabolus aūt tāte eius patiētiam inuidens in spetiē viri sui se transfigurauit: eiqꝫ dixit. Quid hic agis dña mea: ecce langueo p te: nec aliquaʒ ɔsolationē recipio. Ueni ergo lux mea: q: si cū viro alio iacuisti h̄ tibi indulgeo. At illa credens virꝝ suū esse dixit ad illū. Nunq̄ꝫ amplius tecuʒ manebo: q: filius Joānis militꝭ iacuit mecū ⁊ volo agere penitentiā deo qd̄ in te peccaui. Et cū orasset stati euanuit: ⁊ demonē esse cognouit. Altera iterū vice diabolus volens eā terrere in simitud. nē ferarꝝ teribiliuʒ demones ad eā venerūt: ⁊ vir qdā instigās eas dicebat. Comedite meretricē hāc. Jlla āt orauit ⁊ euanuerunt. Altera vice multitudo militū veniebat ad eam quā pnceps pcedebat: ⁊ eū ceteri adorauerūt. Dixerūtqꝫ milites theodore. Surge ⁊ adora pncipem nrʒ. Que rñdit. Dñz deum adorabo: qd̄ cū pncipi nunciatū fuisset iussit eā adduci ⁊ tot tormentis affici vt mortua putaret. Et postmodū omnis turba euāuit. Alia iterꝝ vice vidit ibidē aurꝝ multū: q̄ signans se illud refugit ⁊ deo se recōmēdauit. Altera ēt vice vidit quēdā canistrū plenū oi genere ciboꝝ ferentē ⁊ dicentē sibi. Dicit pnceps qui te cecidit. Tolle comede q: nesciēs feci h̄. illa āt se signauit: ⁊ ptinus euanuit. Cōpletꝭ aūt. 7. annis abbas patientiā eius ɔsiderans eā reconciliauit ⁊ cū puero suo in monasteriū introduxit. Ubi cū duos postmodū annos laudabiliter pegisset: puerū accepit ⁊ secū illuʒ in sua cella clausit. Qd̄ cū abbati reuelatum fuisset: misit quosdā monachos q diligētius auscultarēt quidnā cū eo loq̄ret. Jlla āt puerum amplexans ⁊ deosculans dixit. Fili mi dulcissime tps vite mee venit. Relinquo te deo: ipm prem ⁊ adiutorē hēas. Fili dulcissime ieiunijs ⁊ orōnibus insistas ⁊ fribus tuis deuote fuias. Hec dicēs spm tradidit: ⁊ in dño felicit obdormiuit circa ānos dñi. 470. Qd̄ puer cernēs plimū flere cepit. In ipsa āt nocte visio abbati monasterij mōstrata est in hunc modū. Nuptie maxime parabant ⁊ veniebāt ordices angeloꝝ ⁊ pphetaꝝ ⁊ martyꝝ ⁊ oium scōꝝ: ⁊ ecce in medio eoꝝ mulier sola glia ineffabili circundata: ⁊ venit vsqꝫ ad nuptias ⁊ sedit sup lectuʒ: ⁊ oēs astantes adorabant eā. Et ecce vox dicens. Hec ē abbas theodorus q falso d̄ puero accusatus ē. Septē tpa sup ea mutata sunt. Castigata ē. n. q: cubile viri sui coinquinauit. Excitatus āt abbas ɔcitus cū fribus ad cellā eius iuit ⁊ eā iā defunctā iuenit. ⁊ intrantes ⁊ discooperiētes ipaʒ eē feminā inuenerūt. Misitqꝫ abbas p prē puelle q̄ eaʒ infamauerat: ⁊ dixit illi. Uir filie tue mortuꝰ est. Et auferens vestimentū mulierē eē cognouit. Factus est igr timor magnus sup oēs q h̄ audierūt. Angelus āt dñi abbati locutus ē. Surge velociter: equū ascēde: ⁊ vade in ciuitatē: ⁊ sigs

obuiauerit assume ⁊ tecū adduc. Qui dū pergeret: qdā vir currēs sibi obuiauit. Quē cū abbas interrogaret quo pgeret ille ait. Mulier mea mortua est ⁊ vado videre eā. Et assumpsit abbas vir theodore in equū. Et venientes plīmū fleuerūt: ⁊ ipsā cū multis laudibus sepelierūt. Uir aūt eius cellā vxoris sue theodore accepit: ⁊ ibidē pmanens tādē in dño obdormiuit. Puer āt theodore nutricē sequens oī moꝝ honestate polebat. ita ꝙ mortuo abbate illi ōasterij in abbatē ipse vnanimit est electus.

¶ De nomine.

Margarita dr̄ a q̄dā p̄ciosa gēma q̄ margarita vocat. Que gēma est cādida: parua: ⁊ v̄tuosa. Sic btā margarita fuit cādida p̄ v̄ginitatē: pua p humilitatē: virtuosa p miraculoꝝ opationem. Uirtus āt huius lapidis dr̄ esse ꝯ sanguinis effusiōez: ꝯ cordis passionē: ⁊ ad spūs ꝯfortatōez. Sic btā margarita hauit v̄tutē ꝯ effusionē sui sanguinis p constantiā: q: in suo martyrio ꝯstantissima extitit. Contra cordis passionē. i. demōis tētatiōem p victoriā q: ipsa diabolū supauit: ad spūs ꝯfortatōem p doctrinā: q: per suā doctrinā multoꝝ aīos ꝯfortauit ⁊ ad fidē xp̄i ꝯuertit. Cuius legendam theotimus vir eruditus scripsit.

¶ De sancta Margarita.

Margarita ō ciuitate anthiochie filia fuit theodosij gentiliū p̄triarche. hec nutrici tradit ⁊ ad adultam etatē veniens baptizat: ⁊ pp hoc erosa p̄ri p̄lurimum hēbatur. Quadā igit die dū iam annum. 15. attigisset: ⁊ cū alijs v̄ginibus oues nutricis custo diret: p̄fcūs olimbrius transitū ide faciens ⁊ puellā tā speciosā ꝯsiderās mox in eius amo re exarsit: ⁊ pueros ad se cōcitus misit dicens. Ite ⁊ eā ꝯphēdite: vt si libera ē eā mihi in vxorē accipiā: si ancilla ē eā mihi in ꝯcubi nā habeā. Cū g fuisset eius cōspectui p̄ntata eā de genere suo ac noie ⁊ religione reqsiuit. Illa aūt rn̄dit se genere nobilē: noie margaritā: religione xp̄ianam. Cui p̄fectus. Duo prima tibi recte ꝯueniūt quia nobilis hab e ris in pulcherrima margarita ꝯprobaris. Sz tertiū tibi nō ꝯuenit: vt puella tā pulchra ⁊ nobilis deū hēat crucifixū. cui illa. Un̄ scis xp̄m fuisse crucifixuz? ⁊ ille. Ex libris xp̄ianoꝝ. cui margarita. Cū igit legat pena xp̄i ⁊ glīa: q̄ verecūdia ē vestra vt vnū credatis ⁊ alteꝝ denegetis. Cū aūt margarita eū sponte crucifixū fuisse pro redemptione nr̄a assereret: sed nūc eū i eternū viuere affirmaret: iratus prefectus eā in carcerē mitti iussit. Sequenti aūt die eā ad se vocari fecit eiqꝫ dixit. Uana puella miserere pulchritudinis tue: ⁊ deos nr̄os adora: vt tibi bene sit. cui illa. Illum adoro quem terra ꝯtremiscit: mare formidat ⁊ oēs creature timēt. cui p̄fectus. Nisi mihi ꝯsentias corpus tuum faciā laniari. cui margarita. Christus in mortē seipsū p me tradidit: ⁊ iō p xp̄o mori desidero. Tūc prefectus iussit eā in eculeū suspēdi: ⁊ tā crudeliter primo virgis: deinde pectinibus ferreis vsqꝫ ad nudationē ossiuz laniari: ꝙ sanguis de eius corpore tanqꝫ de fonte purissimo emanauit. flebāt aūt, qui ibi aderāt: ⁊ dicebāt. O margarita vere de te dolemus: q: corpus tuū tā crudeliter laniari ꝯspicimus. O q̄lē amisisti pulchritudinē pp̄ter tuā incredulitatē. Tn̄ nūc vel saltē crede vt viuas. Quibus illa. O mali ꝯsiliarij r̄cedite ⁊ abite: hec carnis cruciatio ē aīe saluatio. Dixitqꝫ ad p̄fectum. Impudēs canis ⁊ isatiabilis leo i carne ptātē habes: sz aīam xp̄s reseruat. Prefectus aūt faciē clamide opiebat: nec tantā sanguinis effusionē videre poterat. Deinde eā deponi fecit: ⁊ eā in carcerez recludi iussit ⁊ mira ibi claritas fulsit. Ubi dum eēt orauit dn̄m vt inimicū qui secū pugnabat sibi visibiliter demōstraret. Et ecce draco immanissimus ibidē apparuit: qui dū eā deuoraturus ipeteret: signuz crucis edidit ⁊ ille euanuit. Uel vt alibi legit os sup caput eius ponēs ⁊ linguā sup calcaneū porrigēs eā p̄tinus degluttiuit. Sz dū eā absorbere vellet signo crucis se muniuit: ⁊ iō draco virtute crucis crepuit ⁊ virgo illesa exiuit. Istō āt qō dr̄ de draconis deuoratiōe: ⁊ ipsius crepatione apochryphū ⁊ friuolū reputat. Diabolus iteꝝ vt eā decipe posset: in spēz hois se mutauit. Quē vidēs in oratione se dedit ⁊ dū surrexisset diabolus ad eā accessit ⁊ ma

nū tenens dixit. Sufficiāt tibi que fecisti: iō
nūc cessa de mea ꝑsona. Illa āt eū ꝑ caput ap
ꝑhēdit ⁊ sub se ad terrā deiecit: ⁊ sup ceruicē eius dextꝝ pedē posuit ⁊ dixit. Sternere
supbe demō sub pedibꝰ femine. Demō autē
clamabat. O btā margarita supatꝰ sū: si iuuenis me vinceret nō curassē: ecce a tenera
puella supatus sū: ⁊ inde plus doleo: qꝛ patꝰ ⁊ mr̄ amici mei fuerūt. Illa vō eū coegit.
vt dīcet cur vēisset. Qui se vēisse ait: vt sibi
ꝯsuleret ꝙ monitꝭ presidis obediret. Coegit
quoqꝫ vt diceret cur xp̄ianos tā multiplr̄ tēptaret: q r̄ndit naturale odiuꝫ sibi eē ꝯ viros
virtuosos: ⁊ ꝗ̄uis sepe ab eis repellat: sꝫ tn̄
dsiderio seducēdi ipe isestꝰ extitit. Et qꝛ iui
det hoi de felicitate quā ipe amisit: ꝗ̄uis eā
recupare nō possit: ipāꝫ tn̄ alijs auferre ꝯtēdit. Addidit ꝙ salomō ifinitā demonū multitudinē in q̊dā vase reclusit. Post mortē vō
suā cū de illo vase demōes ignē mitterēt: et
hoīes ibidē magnū thesauꝝ esse putarent. ⁊
vas ꝯfregerūt: ⁊ demōes exeuntes aerē implerūt. His dcis vgo ⁊ pedeꝫ subleuauit
⁊ dixit. fuge miser. Et demō statiꝫ euanuit.
Secura igit efficit: qꝛ q̄ principem vicerat
ministꝝ ꝑculdubio separet. Seq̄nti igit die
ꝯueniētibus ppl'is iudici p̄ntat. ⁊ sacrificarꝯtēnnes exuit corpusqꝫ facibꝰ ardētibꝰ ꝯburit: ita vt cūcti mirarēt quō tā tenera puella tot posset tormēta sustinere. Deīde i vase
pleno aq̄ ipāꝫ ligari ⁊ poni fec: vt ex eaꝝ penaꝝ ꝯmutatiōe ꝯcresceret vis doloris: sꝫ subito tra ꝯcutit ⁊ cūctꝭ vidētibꝰ vgo illesa egredit. Tūc qnqꝫ milia viroꝝ crediderūt ⁊ pro
noīe xp̄i capitalē sn̄iam acceperūt. Prefcūs
āt timēs ne alij ꝯuerterent ꝯcitꝰ btāꝫ Margaritā dcolari ꝑcepit. Illa āt īpetrato orādi
spacio ꝓ se ⁊ suis ꝑsecutoribꝰ necnō ⁊ ꝓ eius
memoriā agentibꝰ ⁊ se inuocantibus deuote
orauit. Addēs vt q̄cunqꝫ i ꝑtu piclitās se inuocaret illesaꝫ ꝓlē emitteret. Fcā est āt vox
de celo ꝙ in suis se nouerit petitiōibꝰ exauditā. Surgēsqꝫ ab orone dixit spiculatori.
Frater tolle gladiū tuū ⁊ ꝑcute me. Qui ꝑcutiēs caput eiꝰ vno ictu abstulit: ⁊ sic martirij coronā suscepit. Passa ē āt tertiodecio cal.
augusti vt i eius historia inuenit. Alibi legitur ꝙ tertio idꝰ iulij. De hac scā vgine sic dicit qdā scūs. Btā margarita fuit timoris dei
plena: iustitia ꝑdita: religiōe cōpta: ꝯpunctione ꝑfusa: honestate laudabilis: patiētia singularis: nihilqꝫ i ea ꝯtrariū religiōi xp̄iane
inueniebatur odiosa patri suo dilecta domino iesu christo.

¶ De sancto Alexio.

Lexius fuit filiꝰ euphemiani viri nobilissimi romāorū ⁊ in aula ipatoris primi
Cui tria milia pueroꝝ assistebāt q zonis aureis cingebāt ⁊ vestimentꝭ sericis
induebant. Erat āt ꝑfcūs
euphemianꝰ valdē misicors ⁊ singulis diebꝰ
in domo sua tres mense paupibꝰ orphanis:
viduis ⁊ ꝑegrinis ꝑabant: qbꝰ strēnue fuiebat: ⁊ hora nona ipe cū viris religiosis cibū
in timore dn̄i capiebat. Cui vxor noīe aglaes eiusdem religiōis ac ꝓpositi erat. cū aūt
filiū nō hērent ad ꝑces tn̄ suas dn̄s eis ꝯtulit filiū. Post quē ipi deinceps i castitate viuere firmauerūt. Traditꝰ āt puer liberalibꝰ
disciplinis cū oibus philosophie artibꝰ ipe
floreret ⁊ iā ad puberē etatē vēissꝫ: puella sibi de domo ipiali eligit: ⁊ sibi in ꝯiugē copulat. Uenit āt nox i q̄ cū sponsa sua suscepit secreta silētia. Tūc scūs iuuēis cepit spōsā suā
in dei timore istruere: ac ipāꝫ ad vginitatis
ꝓuocare pudorē. Deīde annulū suū aureuꝫ
⁊ caput balthei quo cingebat sibi ꝯuāda tradidit dicēs. Suscipe hoc ⁊ serua donec deo
placuerit ⁊ dn̄s sit int nos. Post hō de substa
sua accipiēs ad mare discessit. Ascēdēsqꝫ occulte nauē laodiciā vsqꝫ deuenit: indeqꝫ ꝑgēs in edissā ciuitatē syrie ꝓfectꝰ ē. vbi imago dn̄i nr̄i iesu xp̄i sine humano oꝑe facta in
sindōe habebat. Quo ꝑueniēs oīa q̄ secū detulerat paupibꝰ distribuit ⁊ vestimēta vilia
induēs cū ceteris paupibus i atrio dei genitricis marie sedere cepit de elẏmis vero ꝗ̄tū sibi sufficere poterat retinebat: cetera vō
alijs paupibꝰ erogabat. At vero pr̄ ꝑ vniuersas mūdi ꝑtes pueros suos misit q eū diligēter īqrerēt. Quoꝝ cū aliq ad ciuitatē edissaꝝ
venissent ab eo cogniti: sꝫ ipi eū minime cognoscētes eidē cū ceteris paupibus elẏmas
tribuerūt. Quas accipiēs deo gr̄as agēs dixit. Gr̄as tibi ago dn̄e qꝛ a suis meis elẏmā
recipe me fecisti. Reuersi āt pueri nunciāt

pri q nusqȝ valeat repiri. Mater igit sua a
die sui recessus saccū in cubiculi sui pauimē
to strauit: vbi eiulās lamētabiles voces da
bat dicēs: hic sp in luctu manebo: donec fili-
uȝ meū recupauero. Spōsa vero ad socrum
dixit. donec audiā de spōso meo dulcissimo i
star turturis solitaria tecū manebo. Cū autē
alexius in pdicto atrio decē ꝛ septē ānos ma
neret in dei seruitio: imago tandē btē virgi-
nis q̄ ibidē erat custodi ecclie dixit. Fac in-
troire hoieȝ dei q: dignus est regno celoꝝ: ꝛ
spūs dei regescet sup eū ꝛ orō eius sicut in-
censuȝ in ɔspectu dei ascēdit. Cū aūt custos
de quonā diceret ignoraret: iteꝝ ei dixit. Il
le q foris sedet i atrio ipē ē. Tūc custos festi-
nus exijt: ꝛ ipȝ in ecclesiā itroduxit. Qd fcm̄
dū cunctis inotesceret. ꝛ ab oib9 venerari ce
pissȝ: humanā gloriam fugiēs inde recessit: ꝛ
laodiciā venit: ibiqȝ nauē ascēdēs cū in thar
suȝ cilicie vellet pergere dispēsante deo na
uis a vētis pulsa in romanū portū deuenit.
Qd cernēs alexius ait intra se. In domo pa
tris mei ignot9 manebo. nec alteri onerosus
ero. Prem igit a palatio redeūtē multitudi
ne obsequētium circundatuȝ obuiū habuit.
ac post eū clamare cepit. Serue dei me pe-
grinū in domo tua suscipi iubeas: ꝛ de micis
mēse tue me nutriri facias: vt tui quoqȝ pe-
grini dignetur dñs misereri. Qd audiēs pa
ter ob amorē filij sui eum suscipi iussit: ꝛ locū
pprium in domo sua ɔstituit: ꝛ cibum de mē
sa sua tribuit: ꝛ ministrū ppriuȝ delegauit.
Ipse autem in orōnibus perseuerabat ꝛ cor
puȝ ieiunijs ꝛ vigilijs macerabat. Famuli
autē domus ipsuȝ multipliciter deridebant
ꝛ aquā vtēsillū sup caput eius frequēter fū-
debant. Sȝ ipē ad oia patiens valde erat.
Decem ꝛ septē igit annos in domo patris p
māsit sic ignot9. Vidēs ergo p spiritū q ap-
propinquaret termin9 vite sue: chartā cum
atramēto petijt: ꝛ totū ordinē vite sue ibidē
ɔscripsit. Dñica igitur post missaꝝ solemnia
i sāctuario vox de celo isonuit. d. Venite ad
me oēs q laboratis ꝛ onerati estis ꝛ ego refi-
ciā vos. Qd audientes oēs territi in facies
suas ceciderūt. Et ecce vox scdo dicens.
Querite hoiem dei vt oret p roma. Que
rētibus illis ꝛ minime iuenietibus iteꝝ dictū
ē. In domo euphemiani q̄rite. Regsitus il
le se nihil scire d h dicebat. Tūc iperatores
archadius ꝛ honorius vna cū pōtifice In-
nocētio ad domū pdictā venerūt. ꝛ ecce mi
nister alexij ad dñm suū venit dicēs. Vide
dñe ne ille peregrin9 nr sit: q: magne vite
ꝛ patiētie hō erat. Currēs igit Euphemia-
nus eū defunctū reppit: ꝛ vultū ei9 tāqȝ āge
lū rutilātē vidit: voluitqȝ chartā quā i mān
hēbat accipere: sȝ nequit. Exeūte igit eo cū
h iperatorib9 ꝛ pōtificib9 retulisset: ꝛ illi ad
eū itrassent dixerūt. Quāuis pctōres sim9 re
gni tn̄ gubnacula gerim9: ꝛ h curā vlis regi
minis pastoralis. Da igit nobis chartā vt
sciam9 q̄ i ea scripta st. Et accedēs pontifex
chartā de manu sua accepit: ꝛ ille statiȝ sibi
dimisit. Fecitqȝ eā legi corā ei ppli multitu
dine ꝛ pre ipsius. At euphemianus h audi
ens nimio dolor ɔturbatus obstupuit: ꝛ scūs
exanis rsolutisqȝ virib9 i trā cecidit. Cuȝ vo
aliqȝtulū ad se rdijsset: vestimēta sua scidit
cepitqȝ canos capitis sui euellere: barbā tra-
here atqȝ semetipsū discerpere: ac sr filij sui
corp9 corruēs exclamabat. Heu me filij mi
q̄re me sic ɔtristasti: ꝛ per tot ānos mihi do
lores ꝛ gemit9 icussisti. Heu me miseꝝ: q: te
video baculuȝ senectutis mee i grabato iacētē
ꝛ non loquenteȝ mihi. Heu me q̄leȝ consola
tionem decetero habere potero. Mater ve
ro eius hoc audiens quasi leena rumpens
rete scissis vestimentis ruens coma dissolu
ta ad celum oculos leuabat: ꝛ cuȝ pre nimia
multitudine scm̄ corpus adire nō posset ex-
clamauit. d. Date mihi vie aditū: vt videā
filiū meū. vt videā ɔsolationeȝ aie mee: ꝛ q
suxit vbera mea. Et cum peruenisset ad cor
pus incumbens super illud clamabat. Heu
me fili mi: lumen oculorum meorum. Quare
sic nobis fecisti: et tam crudeliter nobiscum
egisti: videbas patrem tuum ꝛ me miseram
lachrimantes: ꝛ non ostendebas teipsum no
bis. Serui tui iniuriabant tibi ꝛ sustinebas
Et iteꝝ atqȝ iteꝝ psternebat se supra corp9
ꝛ nūc brachia super illud expandebat nunc
manib9 angelicū vultum contractabat: oscu
lansqȝ clamabat. Plorate mecum omnes q
adestis: q: per decem ꝛ septeȝ annos eum in
domo mea habui ꝛ nō cognoui q: vnicus fi-
lius meus esset. Serui etiā eū ɔuitiabātur:
ꝛ alapis pcutiebant. Heu me qs dabit ocu-

lis meis fontes lachrimaruz vt plangã die ac nocte dolorem anime mee. Spõsa vo eiꝰ induta veste adriatica cucurrit plorãs ⁊ dicens. Heu me q2 hodie desolata sum: ⁊ apparui vidua: iã nõ habeo in quem cõspiciã: nec in quez occulos leuẽ. Nunc ruptum est speculũ meuz: ⁊ piit spes mea: ãmodo incepit dolor qui finẽ non habet. Populus autẽ audiens hec lachrymabilr flebat. Tũc põtifex cũ impatoribus posuerũt t corpus in ornato feretro: ⁊ duxerunt in mediã ciuitatem ⁊ nuntiatuz est pplo: inuentuz esse hoiez dei Quẽ ciuitas tota querebat ⁊ oẽs obuiã currebãt sancto. Siquis aũt infirmus illud corpus sciſſimum tangebat: protinus curabaf. ceci visũ recipeibant ⁊ demoniaci curabãt Imperatores aũt tãta mirabilia videntes ceperunt per se cum pontifice lectum portare: vt ⁊ ipsi scificarentur ab eodez corpore scõ. Tũc imperatores iusserunt copiam auri: et argenti in plateis spargi vt turbe occuparẽtur amore pecuniarum ⁊ sinerent corpus sãctum perduci ad ecclesiam: sed plebs amorẽ pecuniarum seposito magis ac magis ad tactũz sacratiſſimi corporis irruebat. Et sic cũ magno labore ad templum sancti Bonifacij martyris illud tandem perduxerunt. Et illic p septẽ dies in dei laudibꝰ psistẽtes opati sunt monumentũ ex auro ⁊ gẽmis: ⁊ lapidibus preciosis In quo scm̃ corpus cũ magna veneratione collocauerunt. De ipso quoqz monumento ita suauiſſimus odor fragrauit vt omnibus videretur aromatibus esse plenum. Obijt ãt. 16. cal̃. Augusti circa annum dñi. 393.

¶ De sancta Praxede vgine

Raxedis virgo fuit btẽ potentiãe soror que fuerũt sorores sancti nouati: ⁊ timothei: qui ab apostolis in fide sunt eruditi. Qui cũ psecutione seuiente multoruz christianorum corpora sepeliſſent ⁊ facultates suas pauperibus erogaſſent tandem in pace quieuerunt circa annum dñi. 165. sub marco ⁊ antonio secundo.

¶ De Nomine.

m Aria inte ptaf amarꝫ mare vl' illuminatrix: aut illuiata. Per h tria itelligũt tres ptes optime q̃s elegit .s. ps pnie: ps ɔtẽplatiõis iterne: ⁊ ps celesti glie. De q̃ triplici pte intelligif q' dic dñs: Maria optimã ptẽ ⁊c. Prima. n. ps ñ auferef rõne finis: q̃ est psecutio btitudinis: scd̃a rõe ɔtinuitatꝭ: q2 ɔ'ẽplatio vie ɔtinuaf cum ɔtẽplatiõe prie. Tertia rõe sue eẽnitatꝭ: Inq̃ztũ igif elegit optimã ptẽ pñie dr amarꝫ mare: q2 ibi multã amaritudinez hũit: qd̃ pꝫ q2 tot lachrymas fudit q' eisdẽ pedes dñi lauit Inq̃ztũ elegit optimã ptez ɔtẽplatiõis intñe dr illuiatrix: q2 ibi hausit auide qd̃ postmõz effudit abũde: ibi lumẽ accepit quo postmõz cetero z illustrauit. Inq̃ztũ elegit optimã ptẽ celesti glie dr illuiata: q2 nũc illuiata ẽ ⁊ luie pscẽ cognitiõis i mẽte: ⁊ illuiabaf luie claritatꝭ i corpore. magdalena dr q̃si manẽs rea vel magdalena interptaf munita vl' iuicta. vl' magnifica: p q̃ isinuaf q̃lis fuit añ ɔuersionẽ: q̃l' i ɔuersiõe: ⁊ q̃l' pꝰ ɔuersionẽ. Nã ante ɔuersionẽ fuit manẽs rea per obligationem ad penaz eternam. In ɔuersione: vel munita: vel inuicta per pñie armaturam. Optime. n. oibus armis pñie se muniuit: q2 quot in se oblectamẽta tot de se reppit holocausta post ɔuersionẽ magnifica p gr̃e supabũdãtiã q2 vbi abũdauit delictũ supabũdauit ⁊ gr̃a

¶ De sancta maria magdalena

m Aria magdalena a magdalo castro cognomiata clariſſimisẽ orta natalibus vtpote ex regia stirpe descẽdẽtibus: cuius pr̃ syrus: mr̃ vero eucharia nuncupata est: hec cũ fratre suo lazaro ⁊ sorore sua martha magdalũ castꝝ qd̃ ẽ scd̃o miliario a genesareth bethaniã q̃ ẽ iuxta hierl'ez ⁊ magnã hierosolymorꝫ ptẽ poſſidebat. Qui tñ oĩa iter se taliter diuiserũt: q' maria magdalũ a q̃ ⁊ magdalena nũcupata ẽ. Lazarus ptẽ vrbis hierl'ez: ⁊ martha bethaniã poſſiderũt. Cũ aũt magdalena delitijs corpis se totã expõeret. ⁊ lazarus plus militie vacaret. Martha prudens partes sororis ⁊ fratris strenue gubernabat. ⁊ militibus ⁊ famulis suis ac pauperibus necessaria ministrabat. Omnia tñ hec post ascẽſſionẽ dñi vẽdiderũt: ⁊ ad pedes aplorꝫ pcũ posuerũt. Cũ igif magdalena diuitijs abũdaret: q2 rexꝫ affluẽtiã voluptas comes seqf: q̃zto diuitijs ⁊ pulchritudine splẽduit: tãto corpꝰ suũ volu

ꝓtati subſtrauit. vñ iã ꝓꝓrio noĩe ꝑdito pec
catrix ↄſueuerat appellari. Sꝫ cũ xp̃s illic
⁊ alibi p̃dicaret: illa nutu inſpirata diuino ĩ do
mũ ſimõis leproſi vbi audiuit eũ diſcumbe
re ꝓꝑauit. Et nõ audẽs vt peccatrix int̃ iu-
ſtos cõparere retro ſecus pedes dñi manſit
vbi pedes eiꝰ lacrchrymis lauit. Capillis
terſit ⁊ vnguẽto p̃cioſo ꝑunxit. Nã incole re
gionis illius ꝓpter vehementiſſimum ſolis
ardorẽ vnguentis ⁊ balneis vtebant̃. Cũqꝫ
ſimõ ꝑ phariſeus intra ſe cogitaret. qm̃ ſi hic eſ
ſet ꝓpha a peccatrice tangi ſe neq̃q̃ꝫ ꝑmitte
ret. dñs illũ d̾ ſuꝑba iuſtitia redarguit: ⁊ mu
lieri oĩa peccata dimiſit. Hec ẽ ergo illa ma
ria magdalena cui dñs tã magna bñficia cõ
tulit ⁊ tanta dilectionis ſigna oñdit. Nã ab
ea. 7. demonia expulit: in ſuo amore eã tota
liter accẽdit: familiariſſimã eaꝫ ſibi ↄſtituit.
hoſpitã ſuã fecit: ⁊ ꝓcuratricẽ ſuã eã in itine
re habere voluit: eã ſemꝑ dulcit̃ excuſauit.
Nã excuſauit eã apud phariſeũ qui dicebat
ipſaꝫ imundã: ⁊ apud ſororẽ ſuã q̃ dicebat ip
ſaꝫ ocioſaꝫ: ⁊ apud iudã q dicebat eã ꝓdigã
lachrymantẽ vidẽs lachrymas ↄtinere non
potuit. Cuiꝰ dilectiõe q̃triduanũ fratrẽ ſuũꝫ
reſuſcitauit cuiꝰ amore marthã ſororẽ ſuam
a fluxu ſanguinis quẽ ſeptẽ annis paſſa fue-
rat liberauit. Cuius merit̃ marcellã ſororis
ſue famulã: vt illud tã dulce v̾buꝫ exclamãs
diceret. Beatꝰ venť q te portauit dignã fe-
cit: nã ſm̃ Ambro. illa fuit martha: ⁊ hec eius
famula. Hec ẽ inq̃ꝫ illa q̃ pedes dñi lachry-
mis lauit: capillis terſit: ⁊ vnguẽto ꝑunxit: q̃
tꝑe gr̃e ſolemnẽ pñiaꝫ primo fecit: q̃ optimã
partẽ elegit: q̃ ad pedes ſedens dñi verbuꝫ
eiꝰ audiuit ⁊ dñi caput ꝑunxit: q̃ iuxta crucẽ
in dñi paſſione fuit: q̃ vnguẽta parans cor-
pꝰ eiꝰ vngere voluit: q̃ a monumẽto diſcipu
lis recedẽtibꝰ ñ receſſit. Cui xp̃s reſurgens
primo apparuit: ⁊ apoſtolorum apl̃am fecit:
Poſt aſcenſionẽ igit̃ dñi. ſ. anno. 14. a paſſio
ne cuꝫ iudei ſtephanũ iãdiu occidiſſẽt. ⁊ ce-
teros diſcipulos a iudee finibꝰ eieciſſẽt di-
uerſas gentiũ diſcipuli ſubeũt regiões: v̾buꝫ
dñi ibidẽ ſemmãtes: Erat ãt tũc tꝑis cũ apo
ſtolis btũs maximinꝰ vnꝰ de. 72. diſcipulis
cui a be. p. maria magd̃. fuerat ↄmẽdata. In
hac igr̃ diſꝑſiõe btũs maximinꝰ mari. magd̃.
lazarus fr̃ eiꝰ: martha ſoror ipſius ⁊ marcella
pediſſequa marthe: necnõ ⁊ btũs celidoniꝰ
qui cecus a natiuitate extiterat: ſꝫ a dño il-
luminatus: oẽs hi inſimul ⁊ pl̃es alij xp̃iani
naui ab infidelibus ipoſiti: ⁊ pelago ſine ali-
quo gubernatore expoſiti vt oẽs ſil̾ ſubmer-
gerentur: diuino tandeꝫ nutu marſiliam ad-
uenerunt vbi cũ nullos q eos hoſpitio reci-
pere vellent inueniſſent ſub q̃dam porticu
que ꝓphano gent̃ illius terre p̃erat morabant̃
Cũ ãt. b. mariã magd. videret ꝑplm̃ ad pha
num ↄfluere vt idol̾ imolaret: aſſurgẽs vul-
tu placito: facie ſerena: lingua diſerta: eos
ab idolorum cultura reuocabat: ⁊ xp̃m cõſtã
tiſſime p̃dicabat: ⁊ admirati ſunt vniuerſi p̃
ſpecie p̃ facũdia ⁊ pre dulcedine eloquentie
illius: Nec mirum ⁊ os qd̃ taꝫ pia ⁊ taꝫ pul
chra pedibus ſaluatoris infixerat oſcula: ce
teris amplius v̾bi dei ſpiraret odorẽ. Poſt
hoc ãt aduenit princeps ꝓuincie illius cum
vxore ſua: vt pro habenda prole idolis imo-
laret. Cui magdalena xp̃m predicans ſacri
ficia diſſuaſit. Interea euolutis aliquot die-
rum curriculis apꝑuit in viſu magdalena il
li matrone dicẽs. Quare cũ tot diuitijs abũ
detis ſanctos dei fame ⁊ frigore mori ꝑmit-
titis? Addidit ⁊ minas niſi marito ſuo ꝑſua
deret: vt niſi sanctoꝝ iopiam releuaret: iraꝫ
dei omnipotentis incurreret. Ipſa aũt viro
ſuo viſionẽ indicare timuit. Sequẽti igitur
nocte eidem ſimilia dicens apparuit: ſed ad
huc viro ſuo h̾ indicare neglexit. Tertio v̾o
ſb intempeſte noctis ſilentio appu t vtriſqꝫ
fremẽs ⁊ irata vultu igneo: ac ſi tota domus
arderet: ⁊ ait. Dormiſne tyranne membruꝫ
pr̃is tui ſatane cũ vipa coniuge tua q̃ tibi idi
care noluit v̾ba mea? geſcis ne crucis xp̃i ini
mice: diuerſis ciboꝝ generibus ventris tui
refecta ingluuie: ⁊ ſanctos dei fame ⁊ ſiti ꝑ-
mittis pire? Iaces ne in palatio pãnis inuo
lutus ſericis: ⁊ illos deſolatos ſine hoſpitio
vides ⁊ p̃teris? Non ſic iniq̃: nõ ſic euades
nec ipune feres q̾ tm̃ eis benefacere diſtu-
liſti. Sic locuta eſt ⁊ abſceſſit. Cũqꝫ matro-
na vigilans ſuſpiraret ⁊ tremeret: viro ſuo
eadẽ de cã ſuſpiranti ait. Dñe mi vidiſti ne
ſõnium qd̃ vidi? Uidi inq̃t ⁊ admirari ⁊ pa
uere non deſino: q̃d inde faciemus? cui mu-
lier. vtilius ẽ ei obtemperare q̃ꝫ iraꝫ dei ſui
quẽ p̃dicat incurrere. Qua pp̃ ipſos hoſpitio

receperunt:⁊ eis necessaria ministrauerunt
Cū aūt quadam die maria magdalena predica
ret ꝑdict⁹ ꝓnceps dixit ei putas posse defē-
dere fidē quā ꝑdicas: cui illa. Equidē illā defē
dere presto sum: vtpote quotidianis miracu
lis ⁊ ꝑdicatione magri mei petri qui rome ꝓsi
det roboratā. cui ꝓnceps cū ꝯiuge dixit. Ec
ce dictis tuis ꝑ oīa obtēꝑare parati sum⁹ si a
deo quē ꝑdicas nobis filiū impetrabis. pro-
pter hoc inquit magdalena nō remanebit. Tūc
btā maria mag. ꝓ ipsis dn̄m exorauit: vt sibi
filiū ꝯcedere dignaret. Cui⁹ ꝓces dn̄s exau
diuit: ⁊ matrona illa ꝯcepit. Tūc vir ei⁹ ce-
pit velle ꝓficisci ad petꝝ vt probaret si vt
maria mag. de xp̄o predicauerat sic vitas se
haberet. Cui vxor dixit. Quid ē dn̄e? Pu-
tasne sine me ꝓficisci? Absit. te. n. recedente
recedā: te veniēte veniā: te quiescēte quiescam
cui vir ait. Nō sic fiet dn̄a. etenim cū sis gra
uida ⁊ in mari sint infinita ꝑicula. de facili
ꝑiclitari posses. Domi igit̄ quiesces ⁊ posses-
sionibus nr̄is curā impēdes. E contra illa in
stabat: femineū nec mutās femina morē ⁊ cū
lachrymis pedibus ei⁹ ꝓuoluta qđ petebat
tandē obtinuit. maria ergo humeris eorum
signū crucis iposuit ne eos antiqu⁹ hostis in
aliquo itinere impediret: nauē igit̄ oib⁹ ne-
cessarijs copiose onerantes ⁊ cetera q̄ hēbāt
marie ma. custodia relinquētes ꝓficisci cepe
rūt: Iāq3 vni⁹ diei ⁊ noctis cursu ꝯsumato
cepit nimiū mare intumescere vētus flare:
ita vt oēs ⁊ maxie matrona grauida ⁊ debil'
tā seua iundatiōe fluctuū q̄ssati grauissimis
angustijs vrgerēt̄: in tm̄ q in ea subito do-
lor ꝑtus irruit: ⁊ inter angustias vētris ⁊ p̄s
suras tempestatꝫ filium ꝑturiens expirauit.
Nat⁹ igit̄ puerulus palpitabat. Et mamil-
lax mr̄is querēs solatia lamentabiles da
bat vagit⁹: ꝓh dolor ⁊ nat⁹ ē infās viuus: ⁊
mr̄icida effectus. Mori eū ꝯuenit cū nō sit
q vite tribuat alimētū: qđ faciet ꝑegrin⁹ cū
vxorē mortuā videat ⁊ puerꝝ vagientē que-
rulis vocibus matris mām̄as appetētē. La
mentabat̄ itaq3 plurimum: ⁊ dicebat heu heu
miser qđ facies filiū habere desiderasti ⁊ ma-
trem cum filio perdidisti. naute vero accla-
mabant dicentes: ꝓiciatur in mare hoc cor
pus antequā insimul ꝑeam⁹. Quā diu. n. nobis-
cū fuerit: hec quassatio nō cessabit. Sed cum
corp⁹ apprehēdissent vt illđ in mare iactarēt
ꝑcite igit̄ ꝑegrin⁹ ꝑcite. Et si nec mihi nec ma
tri ꝑcere volueritꝫ miseramini saltē puuli va
giētis. Sinite modicū ⁊ sustinete si forte mu
lier p̄ dolore i extasi posita adhuc valeat re
spirare: ⁊ ecce nō ꝓcul a naui quidā collis ap-
ꝑuit. Quo viso vtili⁹ eē credidit corp⁹ ⁊ pu-
erulū illuc deferri q̄ marinis beluis ad de-
uorandū dari. Et vix a nautis ꝓce ⁊ ꝓcio ex
torsit vt illuc applicarēt. Cūq3 illuc p̄ duri-
tia foueā non potuissꝫ effodere in secretiori ꝑ
te collis clamide supposita corp⁹ collocauit
⁊ puerulū mām̄is ei⁹ apponēs cū lachrymis
ait: O maria magdalena cur ad ꝑditionis ⁊
miserie mee cumulū marsilie ꝑtibus applicu
isti? Cur infelix admonitiōe tua hoc iter arri
pui? Petisti ne deū vt mulier mea hac de cā
ꝯciperet vt periret? Ecce. n. ꝯcepit ⁊ pariē
do mortē subijt. Conceptusq3 ē nat⁹ vt ꝑeat:
cū nō sit q enutriat. Ecce qđ ꝓce tua obtinui
tibi cui oīa mea ꝯmēdaui deoq3 tuo ꝯmendo
Si potēs ē memor sit aīe mr̄is ⁊ ꝓce tua mi
sereat̄ ne pereat nat⁹. Tūc clamide sua cor-
pus cū puero circūquaq3 operuit: ⁊ postmōm
nauē ꝯscēdit. Cūq3 ad petꝝ vēissꝫ petrus ei
obuius fuit: q viso signo crucis i humero suo
qs eēt ⁊ vn̄ vēiret sciscitat⁹ ē: q oīa sibi ꝑ or
dinē narrauit: cui petr⁹. Pax tibi fiat bn̄ ve
nisti: ⁊ vtili ꝯsilio credidisti: nec moleste fe-
ras si mulier tua dormit. si puulus cū ea qui-
escit. Potēs. n. ē dn̄s cui vult dona dare au
ferre: ablata restituere. ⁊ merorē tuū in gau
diū ꝯmutare. Petr⁹ aūt hierosolymā eū du
xit: ⁊ oīa loca in qb⁹ xp̄s ꝑdicauit: miracula
fecit: locū etiā in quo passus ē: ⁊ in quo celos
ascēdit eidē ondit. Cūq3 de fide fuissꝫ instru-
ctus diligent̄ a petro biēnij spacio iā elapso
nauē ascēdit repatriare curās. Cū igit̄ na-
uigarēt dn̄o disponēte iuxta collē i quo cor-
pus vxoris cum puero positū fuerat ꝑuene-
rūt. Qui ꝓce ⁊ ꝓcio eos ad applicādū ibi indu
xit. Puerulus aūt ibidē a maria magd. inco-
lumis ꝯseruatus freq̄nt̄ ad litt⁹ maris ꝓce-
debat: ⁊ ibidē vt puerorꝝ moris ē cū lapillis
⁊ glareis ludere solit⁹ erat: ⁊ cū applicuisset
vidit puerulū more solito i littore maris cū
lapillis ludētē. Et quidnā eēt admirari si deside-
nēs de schapa exilijt. Quē vidēs puerulus
cū nūq3 tale vidisset expauit ⁊ ad solita ma

tris recurrens vbera occulte sub clamide
latitabat: pegrinus vero vt māifesti⁹ vide
ret illuc accessit ꝛ puerulū pulcherimū mrīs
vbera sugentē inuenit: ꝛ accipiēs puerꝫ ait
O btā maria magda. q̄z felix essem: q̄z mihi
cūcta ꝓspere aduēissēt si mulier respiraret
ꝛ mecū repatriare valeret. Scio eqdez scio
ꝛ ꝓculdubio credo ꝙ tu qui puerꝫ dedisti: ꝛ
in hac rupe ꝑ biēniū pauisti: potis mrēz suaz
p̄stine restituere sanitati. Ad hec v̄ba mulier
respirauit ꝛ q̄si a sōno euigilās ait. Magni-
meriti es btā Maria magdalena. ꝛ gloriosa
que in ꝑtus mei pressuris obstetricis imple-
sti offm̄ ꝛ in omnibus necessitatib⁹ ācille tue
seruitiū explesti. Quo audito pegrinus ad-
mirās ait. Viuis ne vxor mea dilecta? Cui
illa: Viuo eqdē ꝛ nūc p̄mo de pegrinatione
de qua ꝛ tu vēisti venio: ꝛ sicut btūs petr⁹ te
hierosolymā duxit ꝛ oīa loca in qb⁹ xp̄s pas
sus ē mortu⁹ ꝛ sepult⁹ ꝛ al a plura loca ośdit
sic ꝛ ego vna cuz beata maria magda. duce
ꝛ comite vobiscum fui: ꝛ singula loca cōspe
xi: ꝛ conspecta memorie commendaui. Et i-
cipiēs loca oīa in quib⁹ xp̄s passus ē ꝛ mira-
cula q̄ viderat adeo plene explicuit: vt nec
in aliquo deuiaret. Tunc peregrinus rece-
pta coniuge ꝛ puero nauim letus conscēdit:
ꝛ Paulopost marsilie partibus applicuerūt
Et nauim egressi inuenerunt. b. Mariam
mag. cū suis discipulis p̄dicantē: ꝛ eius pe-
dibus cū lachrymis ꝓuoluti oīa que eis ac
ciderant narrarūt. ꝛ a. b. maximo baptisma
susceperūt. Tūc i ciuitate marsilie oīuz ido
loꝝ tēploꝝ destruentes xp̄i ecclīas ꝯstruxe-
runt: ꝛ. b. Lazaꝝ in eiusdez ciuitati epī vna
nimiter elegerūt. Tandem diuino nutu ad
aquensem ciuitatē venerūt: ꝛ pplm illū ad
fidē xp̄i per multa miracula adduxerūt: vbi
ēt. b. maximinus in ep̄m ē ordinatus. Inte-
rea. b. maria mag. sup̄ne ꝯtēplatiōis auida
asprimā heremuz petijt: ꝛ in loco angelicis
manibus p̄parato p. 30. annos icognita ho-
minibus māsit. In quo quidē loco nec aqua
rum fluenta nec herbaꝝ erāt solatia: vt ex h̄
manifestaret ꝙ redēptor nr̄ ipsā nō terrenis
refectiōibus s3 tm̄ celestibus epulis dispo-
suerat satiare. Qualibet aūt die. 7. horis ca
nonicis ab angelis in ethera eleuabatur: ꝛ
celestiū agminū gloriosos cōcētus et corpo-
ralibus auribus audiebat. Vn̄ dieb⁹ singu
lis his suauissimis dapibus satiata: ꝛ inde
ꝑ eosdē angelos ad locū ꝓpriū reuocata cor
poralibus alimētis nullatenus indigebat.
Sacerdos aūt quidā solitariā vitam agere
desiderās. ad. ix. stadia loco eidē vicinā si-
bi cellā locauit. Die igit̄ quadā dn̄s predi-
cti sacerdotis oculos apuit ꝛ corporeis ocu-
lis euidenter asperit q̄liter angeli ad p̄di-
ctū locū in quo btā maria morabat̄ descēde
bāt: ꝛ eam in ethera subleuabant: ꝛ post ho-
re spaciū ad eundē locū cū diuinis laudib⁹
reuocabāt. Volens aūt sacerdos tā admira
bilis visiōis vitatē agnoscere creatori suo
precibus se cōmendans: ad p̄dictū locū au
daci deuotione ꝓperabat. Cūqz ad vnius
iactum lapidis appropinq̄ret: cepunt eius
crura resolui: ꝛ timore valido ipsius precor
dia medullitus anhellare. Cūqz retro redi
ret ambulādi vsū crura cū pedibus simul p̄
bebat: sed si verso tramite ad predictū locū
accedere conaretur: totiēs eū lāguor corpis
ꝛ ebetudo mētis modis oībus ꝓhibebāt. In
tellexit igit̄ vir dei illud ꝓculdubio celeste
eē sacrm̄: ad qd̄ accedere humanū nō posat
experimētuz. Inuocato igit̄ saluatoris nōie
exclamauit. Adiuro te ꝑ dn̄m vt si hō es vl̄
aliqua rōnalis creatura q̄ in illa spelūca ha
bitas mihi rn̄deas. ꝛ tui edisseras veritatē.
Cūqz hoc tertio repetisset: btā maria mag. ei
rn̄dit. Accede ꝓpius ꝛ oīuz q̄ desiderat aīa
tua scire poteris veritatē. Cū ille tremens
vsqz ad medij spacij terminū appropinquas
set: ait ad eū. Meministi ex euāgelio de ma
ria illa famosa peccatrice q̄ pedes saluato-
ris lachrymis lauit: capillis tersit: ꝛ suoruz
delictoꝝ veniam promeruit. cui sacerdos.
Memini ꝛ plusqz. 30. annoꝝ euoluta sunt
curricula: ꝙ hoc factum esse scā credit ꝛ cō-
fitetur ecclīa. Ego iquit sū illa q̄ p. 30. ānoꝝ
spaciū oīb⁹ hoīb⁹ ignota ꝑmāsi sic heri cerne
re tibi ꝑmissuz ē sicut singulis diebus ange-
licis manibus in ethera subleuata celestiuz
agminū dulcissimā iubilationē septēnis vi-
cibus per singulos dies corporeis auribus
audire promerui. Quia igit̄ mihi a domino
reuelatū ē ꝙ ex hoc migratura suz seculo be
atū maximinum adeas: ꝛ ei hoc studeas in-
timare. Proximo die resur rectionis dn̄ice

tempore quo ad matutinum surgere consue
uit oratorium solus ingrediatur : ⁊ me illic
ꝑ angeloꝝ ministerium iueniet ꝯsistentem.
Sacerdos aūt vocē eius velut vocē ange
li audiebat. neminē autē videbat. Cōcitus
igit̄ beatū maximinum adijt ⁊ ei oīa ꝑ ordi
nē enarrauit. Sāctus autem maximinus ni
mio repletus gaudio saluatori gr̄as imēsas
retulit: ⁊ illa die ac hora vt sibi iussum fue
rat: oratoriū solus ingressus videbat beatā
mariā magdalenā in choro adhuc stantē eo
rū qui eā adduxerāt angeloꝝ. Erat aūt spa-
cio duoꝝ cubitoꝝ eleuata a terra stans ī me
dio angeloꝝ extēsis manibus deum exorās
Cū aūt beatus maximinus ad eā accedere
trepidaret: ꝯuersa dixit ad eū. Accede huc
ꝓpius nec fugias filiā tuā pr̄. Appropinquā
te aūt illo sicut ī ipsius beati Maximini le-
gitur libris: ita vultus dn̄e ex ꝯtinua ⁊ diu-
turna visione angeloꝝ radiabat: vt facilius
solis radios q̄ȝ faciē suā intueri quis posset
ꝯuocato igit̄ vniuerso clero ⁊ sacerdote pre
dicto corpus ⁊ sanguinē dn̄i ab ep̄o. b. Ma
ria magdalena cū multa lachrimaꝝ inunda
tione suscepit. Deinde toto corpusculo an-
te altaris ꝓstrata crepidinē sanctissima illa
aīa migrauit ad dn̄m: post cuius exitū tātus
odor suauitatis ibidē remansit: vt ꝑ septeȝ
dies fere ab ingredientibus oratoriū sentire
tur: eius sāctissimū corpus. b. Maximinus
diuersis ꝯditū aromatibus honorifice sepe
liuit: ⁊ post mortē suā iuxta ipsā sepeliri se p̄
cepit. Egesippus āt vel ſm quosdā libros.
Josephus satis cū p̄dicta historia ꝯcordat.
ait eni in quodā suo tractatu: ꝙ maria mag.
post dn̄i ascēsionē ꝑ ardore charitat̄ xp̄i ⁊ te
dio qđ hēbat nunq̄ȝ hoīem videre volebat
sed postq̄ȝ ad aquēse territoriū venit: in de
sertū abijt: ⁊ .30. ibi annis incognita mansit:
vbi vt ait qualibet die septē horis canoni-
cis ab angelis in aera eleuabat̄. Addidit tn̄
ꝙ sacerdos dū ad eā venisset reperit eā in
cella clausā: qui ad eius petitionē vestē sibi
porrexit: quā induēs ad eccl'iam secū iuit: ⁊
ibi cōmunione ꝑcepta eleuatis in orationē
manibus iuxta altare ī pace quieuit. ¶ Tē
poribus aūt Caroli magni. s. anno dn̄i. 749.
Girardus dux burgundie cū de vxore sua
filiū habere nō posset: larga manu res suas
pauperibus erogabat: ⁊ multas ecclesias ⁊
monasteria ꝯstruebat. Cū ergo viceliacense
mōasteriū ꝯstruxisset mis̄t ipse ⁊ abbas ipsi
us monasterij monachū quendā cū decenti
comitatu ad aquensē ciuitatē: vt inde si pos
set btē marie magd. reliquias trāsportaret.
Veniens igitur p̄dictus monachus ad p̄di
ctā ciuitatē: cū ipsam fūditus a paganis de
structā reppisset: casu quoddā inuenit sepul
chꝝ cuius sepultura marmorea demonstra
bat: ꝙ corpus beate marie magd. repositū
intus erat. In ipso auteȝ sepulchro historia
eius miro ope sculpta erat. Nocte igit̄ illđ
effringens assumptas reliquias ad hospiti
um deportauit: Ipsa aūt nocte beata maria
magdalena eidē monacho apparuit: dicēs
ne timeret: sed ceptum opus ꝑficeret. Re-
diens igit̄ cū ad mediā leucā a monasterio
venisset: nullo mō inde reliqas mouere po-
tuerunt: donec veniente abbate cum monа
chis cū ꝓcessione honorifice sunt recepte.
¶ Miles quidā qui singulis annis ad cor-
pus beate marie magd. venire ꝯsueuerat ī
prelio occisus ē. Qui dū in feretro a paren
tibus ploraret̄ magdalene pijs querelis op
ponebāt: cur deuotū suū mori sine ꝯfessione
⁊ penitētia ꝑmisisset. Tūc subito qui defun-
ctus fuerat stupētibus cūctis surrexit ⁊ sa-
cerdotem ad se vocari p̄cepit. Cūq̄ȝ deuo-
te ꝯfessus fuisset ⁊ viaticū recepisset, ꝓtinus
in pace qeuit. ¶ Nauis q̄dā viris ⁊ femi-
nis onerata naufragiū ꝑtulit: vna aūt femia
cū eēt p̄gnās: ⁊ se in mari periclitari ꝯspice-
ret: mag. iq̄ȝtū poterat acclamabat vouēs ꝙ si
suis merit̄ a naufragio euadēt ⁊ filiū pereret:
ipȝ eius mōasterio ꝯdonaret. statiq̄ȝ femia
q̄dā spetie ⁊ habitu venerāda ei appuit. q̄ eā
ꝑ mentū arripiēs piclitantib⁹ alijs incolumē
ad ripā ꝑduxit. Illa āt postmodū filiuȝ pe-
pit. ⁊ votū suū fidelit̄ adimpleuit. ¶ Aliqūt qdā
mariā magđ. sponsam fuisse iohis euāgeliste
quā duxerat tūc qn̄ de nuptijs xp̄s eū voca-
uit ex hoc ip̄a indignata: ꝙ. s. sponsū suū sibi
abstulerat: abijt: ⁊ oī voluptati se dedit: sed
qꝛ ꝯgruuȝ nō erat vt Johis vocatō dānatio
nis sibi occasio fieret: dn̄s ad pn̄iaȝ ip̄aȝ mi-
sericorditer ꝯuertit. Et qꝛ a sūma dilectiōe
carnali eā remouit: iō ip̄aȝ a sūma dilectiōe
sp̄ūali q̄ est in dei amore p̄ ceteris eā imple-

nit. Qd ⁊ de Joanne qdā fatent: ꝙ iō dulcedine sue familiaritatis cū p͛ ceteris decorauit: q2 a p̄dicta delectatione euꝫ remouit hec aūt falsa ⁊ friuola reputant q2 fr̄ Albertus in ꝓhemio super euangeliuꝫ Joā. ponit ꝙ spōsa de cuius nuptijs vocatus fuit inde ioannes: in virginitate permansit ⁊ in societate. b. marie v͛ginis matris xp̄i postmoduꝫ visa fuit: ⁊ tādēm fine bono quieuit. ¶ Uir quidam oculoꝝ lumie priuatus cū ad monasterium viceliacen̄. cā visitandi corpus. b. marie mag. veniret ⁊ su⁹ ei ductor diceret se ecc̄liā iā videre: ille magna voce exclamauit. O sancta maria mag. vtinā aliqn̄ videre merear eccl'iaꝫ tuā statiq3 oculi eius sunt aperti. ¶ Quidā dū pccā sua in q̄dā cedula scripsisset eā sub palla altare. b. marie mag. posuit rogans eā vt sibi indulgentiā ipetraret. Qui postmodū cedula accipiēs pccā sua de ipsa cedula oīno deleta inuenit. ¶ Quidā dū ob pecunie exactōeꝫ in ꝯpedibus teneret: mariaꝫ mag. ī sui adiutoriū iuocabat. Et ecce q̄dā nocte mulier q̄dā speciosa sibi apparuit: q̄ vincula frāgēs ⁊ ostiū reserās sibi vt fugeret iperauit q se absolutū videns ꝓtinus inde aufugit. ¶ Clericus qdā de flandaria stephanus noie in tantaꝫ sceleꝝ immanitatē ceciderat: ꝙ oia exercens flagitia ea q̄ salutꝫ erant nō solū non facere. sꝫ nec audire volebat. Jn btām tn̄ mariā mag. deuotōeꝫ magnā hūs eius vigiliaꝫ ieiunabat ⁊ festuꝫ colebat. Dū igr̄ eius tumulū visitasset maria mag. nec ex toto dormiēti: nec ex toto vigilanti tāq3 mulier formosa lugubres gerens oculos: ⁊ duoꝝ angeloꝝ dextra leuaq3 sustētata p̄sidio apparuit: eiq3 dixit. Cur q̄so stephane indigna meis meritꝫ facta rependis? Cur labioꝝ meoꝝ instantia nulla cōpūctiōe moueris? Ex quo. n. deuotōem in me haber̄ cepisti ꝓ te dn̄m semp instant exoraui: surge igr̄ ⁊ peniteas. Neq3. n. ego te deseram donec deo fueris recōciliatus. Jlle igit mox in se infundi tantā gr̄am sensit. ꝙ secl'o abrenūcians religionē introiuit: ⁊ perfectissime vite fuit. Jn cuius morte visa est maria mag. iuxta feretrum cuꝫ angelis astetisse: ⁊ eius animam quasi columbam candidam cū laudibus in celum sustulisse.

¶ De Nomine.

Pollinaris dr̄ a pollens ⁊ ares v͛tus quasi pollens virtutibus. Uel dr̄ a pollo qd interp̄tatur mirabilis ⁊ naris per quā intelligit discretio: q̄si mirabil' discretionis vir: vel ab a qd est sine ⁊ pollui: ⁊ ares virtus: q̄si virtuosus facta pollutione vitiorum.

¶ De sancto Apollinare.

Pollinaris petri apostoli discipulus fuit. Ab eo rauenaꝫ de roma missus est: vbi vxore tribuni ab eo sanata ipsam cū viro ⁊ eius familia baptizauit: qd qdē iudici nūciat ⁊ ab eo apollinaris ꝓtinus accersit. Ductusq3 ad tēplū iouis vt ibi imolaret cū diceret sacerdotib⁹ idoloꝝ: argētū ⁊ auꝝ idolis appēsuꝫ melius paupibus dari q3 ante demōes sic appēdi: ꝓtinus capit: ⁊ fustibus cesus semiuiu⁹ relinquit: sed a discipulis collectus in domo cuiusdā vidue septē mēsibus refouet. Jnde āt venit ad ciuitateꝫ classanensē: vt quēdā nobilē mutū ibidē curaret. Cū āt domū igrederet: puella q̄dā imūdū spm̄ hn̄s exclamauit dicēs. Recede hic ꝑue dei: nā faciā te ligatꝫ manib⁹ ⁊ pedib⁹ d̄ citate extrahi. Quē apollinaris increpās ꝓtinus exire ex ea coegit. Cū igr̄ sup mutū nomē dn̄i inuocasset. ⁊ curasset plusq3 qngenti hoies crediderunt. pagani āt cū fustib⁹ cesum ꝓhibebāt ne Jesum noiaret. Jlle v͛o in terra iacens clamabat: qm̄ ipse est verus de⁹. Tūc nudis pedib⁹ sup prunias eū stare fecerūt. Sꝫ cū adhuc xp̄ꝫ ꝯstantissime p̄dicaret ex vrbē eū ꝓiecerunt. ¶ Eo tpe dū Rufus p̄ricius rauēne filiā infirmā haberet: ⁊ ad eā sanādā apolinarē vocasset mox vt domū ingressus est defūcta ē. Cui rufus vtinaꝫ domū meam non introisses. Dij n. magni irati sunt: ⁊ filiā meā sanare noluerūt. Tu v͛o qd ei facer̄ poteris? Cui apolinaris: Noli timer̄ tm̄ mihi iura ꝙ si puella surrexerit eā creatorē suū seq neq3 ꝓhibebis. Qd cū fecisset facta orōne puella surrexit: ⁊ nomē xp̄i cōfitens cum mr̄e ⁊ magna multitudie baptisma suscepit: ⁊ v͛go ꝑmansit Qd audiens cesar scripsit ad p̄fectū p̄torij:

vt apollinaris aut sacrificare faceret aut in exiliū mitteret: Prefectus igit̄ eū sacrificare nolētē fustibus cedi fecit ⁊ in eculeo extē suz torq̄ri mādauit. Ubi dū dn̄z ꝯstātissime ꝑdicaret: aquā feruētē in eius vulnerib⁹ recentib⁹ iactari iussit: ⁊ sic graui pōdere ferri victū ī exiliū mittere voluit. Uidētes āt xp̄iani tātā īpietatē z͡l accensi aīo in paganos irruerūt: ⁊ plusq̄z. 200. viros ex ip̄is occiderūt. Qd̄ videns ꝑfect⁹ abscōdit se: ⁊ apollinarē in artissimo carcere trusit. Deiñ cathenatū in naui posuit: ⁊ cū tribus clericis eū seq̄nti bus in exiliū destiauit: vbi solūmō cū duobus clericis: ⁊ duobus militib⁹ piculū tēpestatis euadēs ipsos milites baptizauit. Dei de rauēnā rediens a paganis capit̄: ⁊ ad tēplū apollinis ducitur. Cui⁹ simulacꝝ vidēs ip̄z maledixit ⁊ subito corruit. Qd̄ videntes pōtifices ip̄z tauro iudici p̄ntauerunt. Qui iudex cū filiū suū cecū illuminasset credidit ⁊ ip̄z ānis. 4. in suo ꝑdio maner̄ fecit. Post h̄ cū pōtifices apd̄ vespasianū eū accusassēt iussit vespasian⁹ vt q̄cūq̄ dijs irrogaret iniuriā aut satisfaciat: aut vrbe pell̄. n̄. n. iustū ē vt deos vīdicem⁹: s̄z ip̄i d̄ īimicis suis se vlcisci poterūt si irascūt̄. Tūc demosthenes patricius cū nolētē sacrificare cuidā cēturiōi iā xp̄iano tradidit. Cuius rogatu pgēs in vicū leprosoꝝ vt ibidē pp furorē gentiliū latitaret a paganis insecutus est ⁊ vsq̄ ad mortē diutissime cesus. Ubi p. 7. dies supuiuens ⁊ discip̄l'os admonēs sp̄m tradidit: ⁊ ibidē a xp̄ianis honorifice sepultus est sb̄ Uespasiāo q̄ cepit' circa' ānū dn̄i. 70. De h̄ martyre sic dicit Ambro. i p̄fatōe. Apolinaris dignissim⁹ p̄sul a p̄ncipe petro rauēnā mittit̄: iesu nomē īcredul' nūciare. Qui dū illic mira v̄tutuz signa ꝯferret in xp̄o credentibus seuis vbeꝝ flagell' sepe ꝯterit̄: ⁊ senile iā corp⁹ ab ipsis horrendis cruciatibus laniat̄. S̄z ne de suis vexatiōib⁹ fideles trepident in v̄tute dn̄i iesu xp̄i signa ap̄lica ꝑfic̄. Post tormīta puellā resuscitat mortuā: visū ꝯspicuū cecis reddit ⁊ muto restaurat loq̄llā obsessā a demōio libat: ꝯtagio nē mūdat leprosi dissoluta morbo pestifero sanat mēbra: portētuz simulacri sil' cuz tēplo deiec̄. o dignissimus admiratōe ꝑconij pōtifex: q̄ cuz pōtificis dignitate ap̄licaz ꝓmeruit accipe ꝑtātē. O fortissim⁹ athleta xp̄i: q' etat̄ iā frigescente calore ꝯstanter ī pe nis iesum xp̄m mundi ꝑdicat redemptorez.

De Nomine.

Christina q̄si chrismate vncta. habuit. n. balsamuz boni odoris in cōuersatione: ⁊ oleum deuotionis in mēte ⁊ benedictionem gratie.

De sancta Christina.

Christina nobilissim is parētib⁹ orta in tyro italie a p̄re suo in quadam turri cū. 12. pedisseq̄s collocata est: deos argenteos ⁊ aureos secū h̄ns. Et cū pulcherrima esset ⁊ a multis in cōiugiū peteret̄: parētes eius nulli eā volebāt ꝯcedere: volētes vt i deoꝝ cultura maneret. Ip̄a āt a sp̄ū scō docta idoloꝝ sacrificia abhorrebat: ⁊ incensa dijs imolāda in fenestra abscōdebat. Uenīeti āt p̄ri eius pedisseq̄ dixerūt filia tua dn̄a n̄ra imolare ꝯtēnit: s̄z xp̄ianaz se eē asserit. Pr̄ āt ei blandiēs ad deoꝝ culturā eā ꝓuocabat. Cui illa. Noli me vocar̄ filiā tuā: s̄z eius quē sacrificiū laudis decet. Nō. n. dijs mortalibus: s̄z deo celi sacrificiū offero. Cui pr̄ filia mea ne vni deo tm̄ sacrificiū offeras ne tibi alij irascāt̄. cui illa bn̄ locutus es nesciēs v̄itatē. Offero. n. sacrificiū p̄ri ⁊ filio ⁊ sp̄ui scō. Cui pr̄ si tres deos adoras. cur ēt alios nō adoras: cui illa. Tres illi vna deitas sunt. Post h̄ christina p̄ris sui deos ꝯfregit: ⁊ auꝝ ⁊ argētū paupibus erogauit. Rediēs āt pr̄ vt deos adoraret: s̄z ipsos nō inueniēs ⁊ ab ancillis q̄d d̄ illis Christia fecerit audiēs iratus eā iussit expoliari: ⁊ a 12. uiris cedi: adeo vt ip̄i ministri d̄ficerēt. tūc xp̄ina p̄ri dixit: sine honore ⁊ pudore ⁊ abhoīabilis deo q̄ me cedūt d̄ficiūt: pete illis a dijs tuis v̄tutē si vales. tūc cathēatā eā i carcerē mitti iussit. Audiēs h̄ mater vestimēta sua scidit: ⁊ ad carcerē pgēs filie pedibus se ꝓstrauit dicēs. Filia mea xp̄ina lumē oculoꝝ meoꝝ miserere mei. Cui illa. Quid me dicis filiā tuā: nescis q̄r nomē dei mei habeo: cūq̄ nil sibi persuadere posset ad virum redijt: ⁊ quid sibi responderit indicauit. Tūc pater iussit eam añ tribunal suum duci: cui dixit. Sacrifica dijs: sin autē mult̄ afficieris supplicijs ⁊ mea filia non diceris: cui illa. Ma

gnā mihi grāz ꝑstitisti: q: iā me nō vocas filiā diaboli. qđ autē de diabolo nascit̃ demō est. Tu es p: ipsius sathane. Tūc ille iussit carnes eius vngulis radi: ⁊ mēbra eius tenera disrūpi. Christina aūt de carnib⁹ suis accipiēs in vultū ꝓiecit p̄ris dicēs. Accipe tyrāne ⁊ carnē a te genitā comede. Tunc p: sup rotā eā posuit: ⁊ ignē cum oleo accendit: sed flāma exiliēs. M. D. occidit. P: aūt ei⁹ oīa hec magicis artibus ascribēs ipsaȝ iterū ī carcerē mitti fecit: ⁊ facta nocte iussit pueris suis vt lapidē grandē ad collū eius ligarēt: ⁊ in mare ꝓiicerent. Qđ cū fecissent ꝓtinus angeli eā assumunt. xp̄s aūt ad eam descendit ⁊ eā in mari baptizauit dicēs. baptizo te in deo meo ⁊ in me iesu xp̄o filio ei⁹ ⁊ in spū scō. Et cōmisit eā michaeli archangelo: q eā ad terram adduxit. Qđ audiēs p: frontē suā ꝑcutiens dixit. Quib⁹ maleficijs hec facis: vt ī mari maleficia exerceas? cui illa. Stulte ⁊ infelix a xp̄o hāc gratiā accepi Tunc in carcerē eā misit iubēs vt in crastino debeat decollari. Ipsa aūt nocte vrbanus p: suus mortuus inuenit̃. Huic quidaȝ iudex iniquus successit noīe dius: q cunā ferreā succensam cuȝ oleo rasina ⁊ pice parari fecit: ⁊ xp̄inaȝ ibidē iactari: cunāqȝ a viris quattuor agitari: vt citius ꝯsumeret̃. Tunc xp̄ina deū laudauit: ꝙ eaȝ nuper renatā denuo volebat: vt infantulaȝ ī cunalibus agitari. Tūc iudex iratus fecit radi caput eius ⁊ nudaȝ ꝑ ciuitatē vsqȝ ad apollinem duci: vbi idolo īperauit: ⁊ corruēs in puluerem ē redactū. Qđ audiens iudex expauit ⁊ spūm tradidit. Huic successit Julianus qui fornacē succendi fecit: ⁊ xp̄inaȝ ītus iactari: vbi ꝑ. v. dies cū angelis cantans ⁊ deābulās illesa ꝑmansit: Qđ audiens Julianus ⁊ magicis artibus hoc ascribens duas aspides: duas viperas: duos colubres ad eam mitti fecit. Sed serpentes eius pedes lingunt Aspides nil nocentes ad vbera pendent: colubri collo se voluentes sudorē lingunt. Julianus aūt incantatori dixit. Nunqd ⁊ tu magus es? irrita bestias. Qđ cuȝ faceret serpentes in eū īpetum fecerunt: ⁊ eum ꝓtinus occiderunt. Tunc serpentibus īperauit xp̄ina: ⁊ ad desertū locuȝ ire fecit: ⁊ mortuum hoīem resuscitauit. Tunc iuliāus mamillas eius ꝑcidi mādauit: de qbus lac ꝓ sāguie fluxit. Deide liguā eius ꝑcidi fecit. xp̄ina vo neqq̄ȝ loqlā amittēs ꝑcisurā ligue accipiēs in faciē iuliani ꝓiecit ⁊ oculū eius inde ꝑcutiēs eū excecauit. Iratusqȝ iulian⁹ duas sagitas circa cor eius: ⁊ vnā in latus eius dimisit. Et illa ꝑcussa spūm deo tradidit circa ānū dñi. 297. sб dioclitiano. Requescit āt corpus eius ī qđā castro qđ vulsenū vocat̃ inter vrbē veterē ⁊ viterbiū sito. Turris. n. q̄ iuxta castrū illđ erat: fūdit⁹ ē euersa.

¶ De noie

Iacobus iste apl's dictus ē iacobus zebedei. iacob⁹ frī ioānis: boanerges. i. filius tonitrui: ⁊ iacobus maior. Dr̃. n. iacobus zebedei. f. filius: n̄ tm̄ carne s; ēt nois interpretatione. zebedeus: interpretatur donans siue donatus: ⁊ beatus iacobus seipsū deo donauit ꝑ morteȝ martyriū: ⁊ a deo nobis donatus eū in spūalē patronuȝ. Dr̃ Jacobus frater ioannis: q: fuit eius frī nō tm̄ carne: s; ēt morū silitudie. Ambo. n. fuerūt eiusdē zeli: eiusdē studij: eiusdeȝ voti. Eiusdē zeli ad dñȝ vlciscendum Cuȝ. n. samaritani xp̄m nō recipent Jacobus ⁊ ioānes dixerunt. vis dicimus descendat ignis de celo ⁊ cōsumat illos? Eiusdeȝ studij ad discendum. Vñ isti ꝑcipue fuerūt qui xp̄m de die iuditij ⁊ alijs venturis iterrogauerūt. Eiusdē voti ad obtinēdū: q: sessionē ad dextram ⁊ sinistram xp̄i ambo hře voluerūt. Dr̃ filius tonitrui rōne sonore p̄dicatōis: q: malos terrebat: pigros excitabat oēs sua altitudine in admiratōeȝ ꝯuertebat vñ dic̃ beda de ioāne ꝙ tam alte intōuit vt si aliquantulū altius intonuisset totus mundus eum cape nō potuisset. Dr̃ iacobus maior: sic̃ alter mior. p̄mo rōne vocatiōis: qm̄ p̄mus vocatus est a xp̄o. 2°. rōne familiaritatis. qm̄ maiorē familiaritatē vr̃ hūisse xp̄s cuȝ isto q̄ȝ cuȝ illo: sic̃ pȝ q: ipȝ ad secreta sua admittebat: sic̃ fuit ad puelle resuscitatōeȝ ⁊ ad gl'iosam transfiguratiōnē. 3° rōne passionis: q: primus inter ceteros aplos passus ē. Sic̃ g̊ dr̃ maior alio ex eo ꝙ p̄mus vocatus est ad apl'atus grām: ita potest dici maior ex eo ꝙ p̄mus vocatus est ad eternitatꝭ gloriā.

¶ De sancto Jacobo.

Acobus apł̄us filius zebe
dei post ascẽsionẽ dñi duz
ꝑ iudeã ⁊ samariã predica
ret: in hispaniã tãdez iuit:
vt ibi verbũ dñi semina-
ret. Sꝫ duz ibi se ꝓficere
nil videret: ⁊ solũ ibidem
nouẽ discipulos acq̄siuisset: duos ex illis cã
ꝑdicãdi ibi reliquit: ⁊ alios secũ assumens
iterũ in iudeã rediit. Magr̄. ãt Joã. beleth.
dicit ꝙ tãtuz vnũ ibi ꝯuertit. Cũ ergo in iu-
dea vbuz dñi ꝑdicaret magus qdã noĩe her
mogenes cũ phariseis discipłũ suũ noĩe phi
letum ad iacobũ misit: vt ipꝫ philetus corã
iudeis conuinceret: ꝙ sua ꝑdicatio falsa eẽt.
Sꝫ cũ apł̄s corã oĩbus rõnabiliter eũ ꝯuince
ret ⁊ multa corã eo miracula fecisset: rediit.
philetus ad hermogenẽ doctrinã iacobi ap
probãs ⁊ miracula recitãs: ac eius discipu-
luz se velle fieri ꝓtestans: ⁊ vt ipse silr̄ effice
ret̃ discipulus ꝑsuadẽs. Tũc hermogenes
iratus arte sua magica ita eũ immobilẽ fecit
vt se nullatenus mouere posset dicẽs. Ui-
debimus si iacobꝰ tuus te soluet. Qḋ cũ phi
letus Jacobo ꝑ puerũ suũ nũciasset: misit ad
eũ sudariũ suuz dicẽs. Accipiat sudariuz ⁊
dicat. Dñs erigit helisos: ⁊ ipse soluit ꝯpe-
ditos. Statiꝗ vt de sudario tactus ẽ solutꝰ
a vinculis magicis artibꝰ hermogẽis insul
tauit: ⁊ ad iacobũ ꝓperauit. Jratus hermo-
genes demões aduocauit ꝑcipiẽs vt ipꝫ ia-
cobũ vinctũ cũ phileto adducãt. vt de ipsis
se vindicet: ne discipulis eius deceto aude
ant talit̃ ĩsultare. Ueniẽtes ãt demones ad
iacobũ in aere vlulare ceperũt dicẽtes. Ja
cobe apl̄e miserere nobis: q2 anteꝗ̃ tp̄s nr̄m
adueniat iã ardemꝰ. qbus iacobꝰ. Ut qd ve
nistis ad me: q dixerũt. hermogenes misit nos
vt te ⁊ philetũ ad ipm̃ duceremus: sed mox
vt ad te venimus angelus dei nos chatenis
igneis religauit ⁊ plurimuz cruciauit: qbus
Jacobus. Exoluat vos angelus domini: ⁊
ad ipꝫ redite: ⁊ eũ ad me vinctũ adducite sꝫ
illesũ. Qui cuz abiissẽt apphẽdentes hermo.
manus eiꝰ ei a t̃go ligauerũt: ⁊ ipꝫ sic vinctũ
ad iaco. adduxerũt. d. misisti nos vbi icẽsi su-
mus ⁊ grauit̃ cruciati. dixeruntꝗ demões ad
iacobũ. Da nobis ĩ eũ potestatẽ: vt possimꝰ
tuas iniurias ⁊ nr̃a incẽdia vĩdicare: qbus
ait iacobus. Ecce philetꝰ añ vos ẽ: cur euz
nõ tenet̃. Cui illi. Nos nõ possumꝰ nec for-
micã q̃ in cubiculo tuo ẽ manu ꝯtingere. Di
xitꝗ iacobꝰ ad philetũ: vt bona ꝓ malis ꝑm
ꝙ xp̄s nos docuit reddamꝰ: hermogenes te
ligauit: tu eũ solue. Solutꝰ hermogenes ꝯfũ
sus stetit: ⁊ iacobꝰ ei dixit. Uade liber quo-
cũꝗ volueris. Nõ. n. discipline nr̃e ẽ: vt in
uitus aliq̃s cõuertat̃. Dixitꝗ ei hermo. ego
noui iras demonũ. Nisi mihi aliqd dederis
qḋ mecũ habeã occidẽt me. Cui iacobꝰ bac-
culũ suum dedit. Jlle ãt prexit. ⁊ oẽs libros
artis sue magice ad apostoluz cremãdos at
tulit. Jacobus ãt ne forte odor icendii vexa
ret incautos eos ĩ mare ꝓiici fecit. Proie
ctis ergo libris ad apostolũ rediit. ⁊ plãtas
eius tenens dixit. Aiarũ liberator accipe pe
nitentẽ quẽ inuidẽtez tibi ⁊ detrahẽtez ha-
ctenus sustinuisti. Cepit igit̃ in dei timore ꝑ
fectus eẽ: adeo vt virtutes plurime ꝑ eũ fi-
erẽt. Uidẽtes ãt iudei hermogenẽ ꝯuersum
zelo ꝯmoti iacobũ abierũt: ⁊ cur iesuz cruci-
fixuz ꝑdicaret increpauerũt. Jlle vero cum
eis ꝑ scripturas aduentũ xp̄i ⁊ passionẽ eui-
dent̃ ꝓbasset plimi crediderũt. Abiathar ve
ro põtifex ãni illiꝰ seditionez in ppł̄o excita-
uit: ⁊ misso fune in collo apł̄i ipꝫ ad herodez
agrippã adduci fecit. Cũꝗ iussu eius ad de
colandũ duceret̃. qdã paliticꝰ in via iacens
ad eũ clamauit vt sibi sanitatẽ ꝯferret. Cui
iacobꝰ ait. Jn noĩe iesu xp̄i ꝓ cuiꝰ fide ducor
ad decolandũ exurge sanus: ⁊ benedic crea
torẽ tuũ. Et statim sanatus surrexit ⁊ dñz be
nedixit. Scriba ãt q funẽ in collo suo miserat
⁊ trahebat nomine iosias hoc videns ad pe
des eius se ꝓiecit: ⁊ veniã petẽs se christia
num fieri postulauit. Qḋ vidẽs abiathar eũ
teneri fecit: sibiꝗ dixit. Nisi nomen christi
maledixeris: cum ipso iacobo decollaberis.
Cui iosias. Maledictus tu: ⁊ maledicti om
nes dii tui: Nomen autem domini iesu xp̄i
sit benedictum in secula. Tunc abiathar os
eius pugnis cedi iussit: ⁊ missa de eo legatio
ne ad Herodem impetrauit vt cum Jacobo
decolaretur. Cum autem ambo decolari de
berent. Jacobus a spiculatore lagenam aq̃
petiit: ⁊ ibidẽ iosiaz ꝓtinus baptizauit. ⁊ sta
tim capitis obtruncatione vterꝗ martyriũ
consummauit. Decollatus est autem beatus

iacobus.8°.cal'.aprilis in annũciatione dñi
ca.⁊.8°.cal'.augusti ꝯpostellã trãslatꝰ:⁊.3°.
cal'.ianuarij sepultꝰ:qꝛ sepulchꝛu eius fabri
ca fuit ab augusto vsqꝫ ad ianuariũ ꝓtella-
ta. Statuit igiẛ ecclesia vt festũ eiꝰ.8°.cal'.
augusti in tpe .s. magis ꝯgruo deberet vl'i-
ter celebrari. Decollato aũt iacobo vt ait io
an.beleth: q hanc translationẽ d ligent exe
quiẛ discipuli eiꝰ corpus nocte timore iude
oꝝ rapientes naui illud iposuerunt:⁊ sepul
turã diuine puidẽtie ꝯmittẽtes:naui sine re
gimine ꝯscẽderunt:⁊ ãgelo dñi duce in gali-
ciã in regno lupe applicuerũt.Erat.n. in hi
spania regina q̃dã sic dicta noie ⁊ merito vi
te. Deponẽtes igiẛ corpꝰ de naui sup q̃ndã
magnũ lapidẽ illud deposuerũt:q lapis mox
vt cera corpi cessit:⁊ i sarcophagũ corpi se
mirabiliẛ coaptauit. Ingrediẽtes igiẛ disci-
puli ad lupã dixerũt. Dñs iesus xp̃s mittit
ad te corpꝰ discipuli sui: vt quẽ noluisti susci
pere viuũ suscipias defunctũ. Et narrãtes
ei miraculũ:q̃liter.s.sine regimine illuc vẽ
isset:locũ ad eiꝰ sepulturã ꝯgruũ petierẽt. Qð
dũ regina audisset: vt dicit Jo.beleth:eos in
dolo ad quẽdã viꝝ crudelissimũ: vl' fm ali-
os ad regẽ hispãie destinauit: vt eiꝰ sup hoc
ꝯsensum haberẽt:qui eos cepit ⁊ in carcerez
reclusit. Cũ ãt ille discũberet ãgelus dñi car
cerẽ apuit:⁊ eos libe abiẛ pmisit. Qð dũ ille
recognouisset velociẛ post eos milites q eos
caperẽt destinauit. Cũ ãt milites illi pontez
trãsirẽt:fracto põte oẽs i flumine sũt submer
si:qð ille audiẽs pnia ductus sibi ⁊ suis me-
tuens misit post illos rogãs vt ad se redirẽt
⁊ qcqd vellẽt ad libitũ ipetrarent. Illi ãt re
dierũt:⁊ populũ ciuitatꝭ ad fidẽ dñi ꝯuerterẽt
Qð lupa audiẽs vehemenẛ doluit:⁊ redeũ-
tibꝰ ad se discipulis:⁊ assensũ regis apienti
bus illa rñdit. Accipite boues quos habeo i
tali loco vel mõte ⁊ plaustꝝ iungite ac corpꝰ
dñi vr̃i deferte : ⁊ locũ sicut volueritꝭ edifi-
cate:hoc ãt lupa lupia cogitatõe dicebat scie
bat.n.boues tauros esse indomitos ⁊ silue-
stres ⁊ iõ putauit ꝙ non possent iũgi nec ap-
plicari:vl' si iũgerenẛ huc illucqꝫ discurrerẽt
⁊ sic currũ dissiparẽt:⁊ corpꝰ deijcerent ⁊ ip
sos necarent. Sed non est sapientia contra
dolũ. Illi.n. dolum eius nõ cogitantes mõ
tem ascendũt : ⁊ draconem quendaz ignem

spirantem ⁊ in eos irruentẽ erucẽ opposita p
mediũ ventrẽ scindunt. Scõ ẽt signo crucis
sup tauros velut agni subito mãsuescũt ⁊ eos
iũgentes corpus sci iacobi cũ lapide sup quẽ
positũ fuerat in curru posuerũt. Boues au-
tem sine alicuius regimine corpꝰ in mediũ
palatiũ lupe detulerẽ. Qð illa videns ⁊ stu
pẽs credidit ⁊ xp̃iana effecta oia q̃ petierũt
tribuit:⁊ palatiũ i eccl'iaz scõ iacobo dedicaẛ
magnifice ipaz dotauit:⁊ in bonis opibꝰ vi-
tã finiuit. ¶ Uir qdam noie Bernardus de
epatu mutinẽsi. vt ait calixtus papa: diu ca
ptus ⁊ cathenatꝰ in ꝓfundo turris positus
esset ⁊ semp beatũ iacobũ inuocaret: apparu
it ei scũs Jacobꝰ dicẽs. Ueni sequere me in
galliciã. Et ꝯfractis cathenis cũ disparuis-
set:ille vinculis ad collũ suspẽsis ad sũmita-
tem turris ꝯscendit: ⁊ inde sine aliq̃ lesione
vnicũ saltũ fecit:cũ tñ turris q̃dragita cu-
bitoꝝ altitudinẽ pcsideret. ¶ Quidã vt ait
Beda cũ enorme plurimũ peccatũ ꝯmisisset
⁊ eps ꝯfitentẽ absoluere timuisset: hoiez illũ
cum cedula in q̃ illud peccatũ scriptũ erat
ad scũ iacobũ misit. Cuz ĝ in festo eiusdẽ ce
dulã sup altare posuisse ⁊ scm̃ iacobũ vt illð
peccatũ deleret suis meritis exorarẽt:cedu
lam postmodum aperuit: ⁊ peccatum peni-
tus deletum iueniẽs deo ⁊ scõ iacobo grati-
as reddidit:⁊ scm̃ oibꝰ publicauit. Trigin-
ta viri de lotoringia vt ait Ubertus bisun-
tinꝰ:circa ãnũ dñi.1070.ad scm̃ iacobũ ꝑe
rantes oẽs vno excepto fidẽ sidi mutui fuu-
tij pmiserũt. Unꝰ igiẛ illoꝝ infirmatꝰ.15.die
bus a socijs expectaẛ. sꝫ tandẽ a cũctꝭ relin-
quiẛ:⁊ a solo illo q fidẽ nõ pmiserat ad pedes
montꝭ sci michaelis custodiẛ: sꝫ aduesꝑascẽ-
te die moriẛ. Uiuꝰ ãt ꝓpter illius loci solitu
dinẽ ⁊ defuncti horrẽdã pñtiã: ⁊ iminẽtẽ no
ctis caliginẽ:⁊ gẽtis barbare feritatẽ valde
timuit. Sꝫ statĩ btũs iacobus i spẽ equitꝭ si
bi appens ⁊ eũ ꝯsolãs ait. Trade mihi hunc
mortuũ:⁊ tu ascẽde post me sup equũ. Sic
ꝙ illa nocte an̄ solis ortũ dietas.15.pagẽtes
ad mõtem gaudij q ẽ dimidia leuca circa sã
ctũ iacobũ ꝑuenerunt. Ibiqꝫ sanctꝰ iaco-
bꝰ vtrũqꝫ deposuit ꝑcipiẽs vt canõicos sci
iacobi ad sepeliendum peregrinum mortuũ
conuocaret:⁊ suis socijs diceret: ꝙ ꝓpter
fidem fractaz eoꝝ peregrinatio nil valeret.

Qui iussa compleuit: ⁊ stupentibus socijs de eius itinere ea q̄ scūs iacobus dixerat itima uit. ❡ Theotonic⁹ qdā vt ait calixtus papa: cū filio suo circa ānuz dñi millesimū centesimuz ad scm̄ iacobū pgens: ⁊ in vrbe tolosa grā hospitādi diuertēs ab hospite iebriatur ⁊ ab eo in mala argēte⁹ sciphus abscondit Mane igit̄ exeuntes q̄si latrones inseq̄ns reuocauit: ⁊ ꝙ sciphū argēteū furati fuissent eisdē obiecit. Cui cuz diceret ꝙ punire eos faceret si apud eos sciphū inuenire posset. Et cū apta mala inuētus fuisset. ꝓtinus ad iudicē rapiunt. Data ergo sñia oīa que habebāt hospiti tradunt: ⁊ vn⁹ eoꝝ ad suspen diū iudicat. Sꝫ cū pater ꝓ filio ⁊ fili⁹ ꝓ patre mori vellet: tandē filius suspēditur: ⁊ pa ter ad scm̄ iacobuz merens ꝓgredit̄. Igitur post. 36. dies rediēs ⁊ ad corpus filij diuertens sup eū lamētabiles voces ꝓmebat. Et ecce filius suspēsus ipm ꝯsolari cepit dicēs. Dulcissime pater: ne fleueris: q2 mihi nūq̄ꝫ sic bn̄ fuit. qm̄ hucusq3 scūs iacobus me sustē tat: ⁊ celesti dulcedie reforcillat. Qđ paf au diēs ad vrbē cucurrit: ⁊ veniētes ppli filiū pegrini incolumē deposuerūt: ⁊ hospitez suspenderūt. ❡ Refert hugo de scō victo. ꝙ cuidā pegrino ad scm̄ iacobū pgenti diabolus in specie sci Jacobi apparuit: ⁊ de miseria pn̄tis vite plā ꝯmemorans felicē se esse si ob honorē suū se necaret asseruit: q mox gladiū arripuit: ⁊ ꝓtinus seipꝫ occidit. Et cuz ille in domo cuius hospitat⁹ fuerat suspect⁹ hre tur: ⁊ mori plurimuz formidaret: ꝓtinuo qui mortu⁹ fuerat reuixit: asserēs ꝙ dū demon: q mortē suaserat ad supplicia ipsum duxissꝫ btūs iacob⁹ mox occurrit, ⁊ ereptum ad thro num iudicis deduxit: ⁊ accusantibus demo nib⁹ vt vite restitueret obtinuit.. ❡ Quidā iuuenis de territorio lugdunensi: vt narrat hugo abbas cluniacensis: q ad scm̄ iacobum freq̄nter cū deuotione magna ire solebat: q̄dam vice dum illuc pergere vellet: nocte il la in fornicationez lapsus ē. Pergenti igit̄ nocte quadam diabolus in specie sancti Ja cobi ei appuit dicens. nosti qui sum neganti illi dixit diabolus. Ego suz iacobus apostolus quē singulis annis visitare ꝯsueuisti Scias ꝙ multū de deuotione tua gaudebā sed nuper de domo tua egrediens in fornicationem incidisti: ⁊ nō ꝯfessus ad me acce dere ꝓsumpsisti: q̄si tua pegrinatio mihi ⁊ do placere possit. Non sic expedit: sꝫ qcunq3 ad me pegrinando venire desideraret: ꝓus peccata sua ꝑ ꝯfessionē oꝫ precidere: ⁊ post pegrinando eadē ꝯmissa punire. Et his dictis demō euāuit. Tūc iuuenis anxiatus domū suā redire ⁊ pctā ꝯfiteri. deide iter reincipe disponebat. Et ecce diabolus apparēs iteꝝ. in specie apostoli in hoc oino dissuasit asserens ꝙ pcm̄ illud nullo mō sibi remitteret: nisi penitus gēitalia sibi mēbra secaret. Beatior autē foret si se vellet occidere: ⁊ ꝓ eius noie martyr esse. Juuenis igit̄ nocte socijs dormiētibus gladiū accipiens genitalia sibi ꝓcidit: deinde eodē cultro se ꝑ ventrē tran sfixit. Expgefacti socij h̄ vidētes: ⁊ plurimū formidātes ꝓtinus aufugerunt: ne suspecti de homicidio haberēt. Uex cū fouea ei paret: q fuerat defunct⁹ reuixit. ⁊ cūct̄ fugiēti bus ⁊ stupētib⁹ q̄ sibi acciderāt enarrauit di cens. Cū me ad suggestionē demōis occidis sez demōes me capiētes vsus romā deduce bāt: ⁊ ecce post nos btūs iacob⁹ ꝓtinus cucurrit: ⁊ demones de fallacia plurimū icrepauit. Cūq3 adinuicē diutius disceptarent cogēte btō iacobo ad quoddā pratū venim⁹ vbi v̄go beata cum mult̄ scīs colloquēs resi debat. Cui cū btūs iacobus ꝓ me ꝯquestus fuisset: illa plurimuz demones increpauit. ⁊ me vite restitui ꝓcepit. Beatus igitur iaco bus me suscipiens vite reddidit vt vidett Post triduum ergo solis in illo cicatricibus remanentibus iter arripuit. ⁊ inuent̄ socijs oīa ꝑ ordinez enarrauit. ❡ Frācus qdā. vt ait calixtus papa: circa annum dñi. 1100. cum vxore ⁊ filijs ad scm̄ iacobū ibat. tū volens mortalitatē q̄ erat in frācia fugere: tū sanctū iacobū cupiens visitare. Qui cū ad vrbē pā pilonia venisset: vxor ei⁹ ibibē obijt: ⁊ hos pes totā eius peccuniā sibi cū iumēto q̄ vehebant pueri vsurpauit. Ille āt desolatus incedēs pueros quosdaz in humeris portabat quosdā ad manū trahebat. Cui vir cum asino ꝯpassione ꝯmotus occurrens sibi asinum cōmodauit: vt super illum pueri vehe rentur. Qui cuz ad sanctuz Jacobū peruenissꝫ eidē vigilanti ⁊ oranti sanctus iacobus apꝑuit: ⁊ an se cognosceret requisiuit: cui negan-

ti ait. Ego sum iacob⁹ apostolus qui tibi me
uz asinũ ꝯmodaui: ⁊ itez accommodo reuer
tenti. Sed scio prenoscens: ꝙ hospes tuus
de solario corruens morietur: ⁊ oĩa que tibi
abstulerat rehabebis. Que cũ oĩa ꝯtigissent
ille domũ letus rediit: ⁊ pueris de asino de
positis asinus statiz disparuit. ¶ Quidam
mercator a quodã tyranno iniuste spoliatus
in custodia tenebat: q deuote scm̃ iacobum
in sui auxiliũ inuocabat. Cui scũs iacob⁹ vi
gilantibus custodibus apparuit: ⁊ vsq₃ ad tur
ris sũmitatem ipsuz perduxit. Statiq₃ turris
adeo se inclinauit: ꝙ ipsius summitas ter
re equalis fuit: de qua sine saltu recedẽs so
lutus recessit. Quem custodes insequen
tes lz iuxta eum pergerent: tamen ipsum vi
dere nõ poterãt. ¶ Dũ tres milites vt ait
Ubertus bisuntins lugdu. diocesis ad san
ctuz Jacobũ pergerent: vnus eorũ a qdã mu
liercula rogatus sacculum ipsius amore sã
cti iacobi super equum suum portabat: dein
de quendam infirmum in via deficientẽ in
ueniens: ipsuz sup equũ posuit: ⁊ infirmi bur
donez cum sacculo mulieris accipiẽs equũ
pariter sequebatur: sed feruore solis ⁊ labo
re itineris fractus cũ galiciaz aduenisset in
firmitate grauissima laborauit. Cũq₃ a socijs
de salute anime rogaretur: ille tribus dieb⁹
extitit mutus: sed quarto die socijs ei⁹ mor
tẽ expectãtibus grauiter suspirãs ait. Gra
tias ago deo ⁊ scõ iacobo qr eius suz meritis
liberatus. Cũ.n. qd monebatis facere vel
lem: demones ad me venerunt me taz gra
uiter constringentes: vt nihil qd ad salutez
anime pertineret aliquatenus loqui possem
vos quippe audiebam: sed prorsus respon
dere non poteram. Nunc autez sanctus ia
cobus huc intrauit ferens in sinistra manu
sacculum mulieris. in dextra baculũ paup
is: quos in via adiuuerã: ita vt burdonez p
lancea. ⁊ sacculuz p scuto haberet: ⁊ demo
nes quasi iratus agrediẽs eleuato bacculo
ipsos terruit: ⁊ in fugaz conuertit. Nunc er
go ecce bti iacobi gratia me libauit ⁊ loquel
lam restituit. Uocate ergo ad me sacerdotez
qr diu in hac vita esse non possum. Et ꝯuer
sus vni eorũ dixit. Amice noli ãmodo dño tuo
imitare qr veraciter est dãnat⁹: ⁊ mala mor
te in proximo moriturus. Sepulto autez so
cio cum ille domino suo hoc dixisset: ille pro
nihilo hoc ducens: ⁊ se emendare ꝯtemnẽs
post modicuz lancea in bello confossus inte
riit. ¶ Cum cuidam viro de viciliaco: vt
ait Calixtus papa ad scm̃ iacobum properã
ti pecunia defecisset: ⁊ ille mendicare erube
sceret sub quadam regescens arbore somni
abat ꝙ scũs iacobus euz pascebat. Euigilãs
igitur subcinericiũ panem ad caput reppit.
de quo quindecim diebus vixit. quousq₃ ad
propria remeauit. Singulis.n. diebus suffi
cienter bis de eo comedẽs. sequenti die ip
sum in sacculo integrum inueniebat. ¶ Re
fert calixtus papa ꝙ ciuis qdam barchione
vrbis circa annũ dñi millesimum centesimũ
ad scm̃ iacobum veniens hoc solum postu
lasse dicit ne deinceps ab aliquibus hostib⁹
caperetur. Rediens igitur p siciliã in mari
a saracenis capit: ⁊ pluries ab eis p nundi
nas vendit: sed tamen semp cathene qbus
ligatus fuerat soluebant. Cũ autẽ iaz.13. vi
cibus venditus fuisset: ⁊ duplicibus cathe
nis astrictus esset: ⁊ ille beatuz iacobũ inuo
caret: sanctus Jacobus eidem apparuit di
cens. Quoniam in ecclesia mea consistens
postposita salute anime: liberationem tantũ
corporis postulasti: ideo in hec pericula in
cidisti. Sed quia Dominus misericors est
misit me vt te redimam. Statiq₃ ruptis ca
thenis per terras ⁊ castella sarracenorũ par
tem quandã cathene in testimonium huius
miraculi ferens ad terrã suam cunctis vidẽ
tibus ⁊ stupẽtibus rediit. Cũ.n. eũ aliqs ca
pe volebat: visa cathena territ⁹ ptin⁹ fugi
ebat. Sz eum leones aliiq₃ fere in eũ p de
serta gradientẽ vellẽt insurgere mox visa ca
thena ꝯcutiebantur terrore nimio. ⁊ in fugã
protinus vertebantur. ¶ Anno domini mil
lesimo ducẽtesimo tricesimo octauo i vigilia
sãcti iacobi: in qdã castro: qd dicit p̃tõ int flo
rentiã ⁊ pistoriũ sito: iuuenis qdã rustica q̃
dã simplicitate decept⁹ in segetes tutoris sui
ignẽ apposuit: eo ꝙ hereditatẽ suã sibi vsur
pare volebat. Tentus igitur ⁊ confessus ad
caudam equi trahendus incendio adiudi
catus est. Qui peccatum confitens: et san
cto Jacobo se deuouens. Cum super terraz
petrosam in sola camisia diutius tractus fu
isset. Nec in corpore: nec in camisia sen

sit aliquā lesionem. Tandē ad palū ligat ligna vndiq; cōgerunt: igne supposito ligna & vincula cōburunt sed ipso semp beatū iacobū inuocante: nec in camisia nec in corpore aliqua lesio reperit. Quē dū in ignē vellēt iterato iactare a populo eripit: & deus i apostolo suo magnifice collaudatur.

¶ De nomine

Hristoforus anī baptismū dicebat reprobus: sʒ postmodū christoforus dictus est quasi christū ferens: ex eo scilʒ ꝙ christū q̄tuor modis portauit. s. in humeris per traductionē: in corpore per mortificationē in mente p deuotionem: in ore p cōfessionem siue p̄dicationem.

¶ De sancto Christoforo.

Hristoforus gener chananeꝰ pcerissime statur: vultuq; terribilis erat: & duodeci cubitos in lōgitudie possidebat: Qui vt in quibusdā gestis suis legit: cū staret cū quodaʒ rege chananeorum: venit sibi in mentē vt maiorē pncipem qui in mūdo esset quereret: & ad eūdeʒ secū moraturꝰ accederet. Venit igit ad quēdam maximū regeʒ de quo generalis fama habebatur: ꝙ maiorē principē mundus nō haberet. Quē rex vidēs libenter recepit: & i sua curia manere fecit. Quadā autem vice ioculator quidā cantionem corā rege cantabat in qua freqnter diabolū nomiabat. Rex āt cuʒ fidē xpi haberet: quandocūq; diabolum nominari audiebat ptinus in faciē suā crucis signaculū imprimebat. Quod vidēs xpoforus plurimū admirabatur cur hec rex ageret: & qdnā huiusmodi signū sibi vellet. Cū āt de hac re regē interrogaret: & ille h sibi manifestare nollet rndit xpoforus. Nisi h mihi dixeris tecum vlterius nō manebo. Quapp coactus rex dixit ei. Qñcunq; diabolū noiari audio h signo me munio timens ne in me ptātē accipiat: mihiq; noceat. Cui xpoforꝰ. Si diabolū ne tibi noceat metuis g ille maior & potētior te esse cōuicit: quē tu intantū formidare pbaris: frustratus sum igr spe mea: putās ꝙ maiorē & potētiorē mūdi dnʒ inuenisseʒ: sed iā nunc valeas: qr ipʒ diabolū q̄rere volo. & ipsum mihi in dñm assumā: & eius seruus efficiar. Discessit igr ab illo rege: & diabolum q̄rere pperabat. Cum āt per quandā solitudinē pgeret: vidit magnam multitudinē militum: quorum quidā miles ferus & terribilis venit ad euʒ: & quonā pgeret requisiuit. Cui christoforus respondit. Vado q̄rere dñm diabolum: vt ipsum i dñm mihi assumā. Cui ille. Ego sū ille quē queris. Gauisus christoforus se sibi in seruum ppetuum obligauit: & ipm pro dño suo accepit. Cum g ambo pgerent: & in q̄dā via cōmuni quandā crucem erectā inuenissent: mox vt diabolus ipsam crucem vidit territus fugit: & viaʒ deserens per asperam solitudinē xpoforum duxit: & postmodū ipm ad viam reduxit. Quod vidēs christoforus & admirans interrogauit cur intantū timens viam planam reliquerit: & tantum deuians per taʒ asperam solitudinem ierit. Quod cū ille sibi nullatenus indicar vellet dixit xpoforus. Nisi mihi hoc indicaueris: statiʒ a te discedam Quapropter cōpulsus diabolus dixit ei. Quidam homo qui dicitur christus in crucem affixus fuit: cuius crucis signum cuʒ video plurimū pertimesco: & territus fugio. Cui christoforus. Ergo ille christus maior & potentior te est: cuius signū intantū formidas. In vacuum igitur laboraui: nec adhuc maiorem principem mundi inueni: iaʒ nunc valeas: quia te volo deserere & ipsum christum inquirere. Cū igitur diu quesisset quisnam sibi notitiam christi indicaret: tandem ad quendam heremitā deuenit. q sibi christum predicauit: & in eius fidem ipsū diligenter instruxit. Dixitq; heremita christoforo. Rex iste cui seruire desideras istud requirit obsequiuʒ: qr te frequenter ieiunare oportebit. Cui xpoforus Aliud a me requirat obsequiū: qr istā rem neq̄q̄ agere valeo. Rursus heremita. Multas quoq; orōnes te sibi facere oportebit. Cui xpoforus. Nescio quid sit hoc: nec huiusmodi obsequium perficere possum. Cui heremita. Nosti talē fluuium in quo multi transeuntes periclitant & pereunt? Cui christoforus. Noui. Et ille. Cuʒ procere stature sis & fortis viribus: si iuxta fluuiū illū resideres & cūctos traduce

res: regi xp̄o cui seruire desideras plurimū
gratū esset: ⁊ spero ꝙ ibidē se tibi manifesta-
ret. Cui xp̄oforus. Utiqꝫ istud officium age
re valeo: ⁊ me sibi in hoc seruiturū ꝓmitto
Ad ꝑdictum igr̄ fluuiū accessit. ⁊ ibidē sibi
habitaculum fabricauit. Portās sqꝫ loco bac
culi quandā ꝑticā in manibus: q̄ se in aq̄ su-
stentabat sine cessatione transferebat. Euo-
lutis multis diebus cū in domūcula sua ge-
sceret audiuit vocē cuiusdā pueri se vocan
tis ⁊ dicentꝭ. Xp̄oforo veni foras ⁊ meipsū
traducas: cōcit⁹ xp̄oforus exijt: sed nemi-
nem repperit. Rediensqꝫ in domūculā suā
ꝑdictā iterū vocē se acclamantꝭ audiuit: qui
rursus foras cucurrit: sed neminē inuenit.
Tertia vice ab eodē vt ꝑus vocatus exijt: ⁊
puerū quendā iuxta ripā fluminꝭ inuenit: qui
christoforū vt se traduceret obnixe rogauit
Xp̄oforus igr̄ puerum sibi in hūeris eleuās
⁊ baculum suum accipiens flumē transitur⁹
intrauit ⁊ ecce aqua fluminis paulatī intume
scebat: ⁊ puer instar plumbi grauissime pōde
rabat. Quātoqꝫ magis ꝓcedebat tāto amplius
vnda crescebat: ⁊ puer magis ac magis xp̄o
fori hūeros pondere intolerabili deꝑmebat
adeo vt xp̄ofor⁹ i angustia multa positus eēt
⁊ se periclitari plurimū formidaret. Sꝫ cū
vix euasisset ⁊ fluuiū trāsfretasset puerū in
ripa deposuit eiqꝫ dixit. In magno me puer
periculo posuisti: ⁊ adeo ponderasti ꝙ si to-
tū mundum suꝑ me habuissē vix maiora ꝑ
sensissem. Ad quē puer respondit. Ne mire
ris christofore quia non solū suꝑ te totū mū
dum habuisti: sed etiā illum qui creauit mū
dū tuis humeris baiulasti. Ego .n. sum xp̄s
rex tuus cui in hoc oꝑe ipse deseruis. Et vt
me verum dicere cōprobes: cū pertransie-
ris baculum tuū iuxta domunculā tuam in
terra fige ⁊ mane ipm̄ floruisse ⁊ fructificasse
videbis: Statiqꝫ ab ocul' eius euanuit. Ue
niens igr̄ christoforus cū baculum in terra
fixisset mane surgens inuenit ipsū admōm
palme frondes ⁊ dactilos protulisse. Post
hoc autem in samum ciuitatem licie venit:
vbi dum eorum linguam nō intelligeret ora
uit dn̄m vt illius lingue sibi ꝯcederet itelle
ctū. Dū āt in ꝑce ꝯsisteret iudices eū insanū
putātes cū relīq̄rūt. assecuto xp̄oforo qđ pe
tebat vultū operiēs ad loca certaminis ve
nit: ⁊ xp̄ianos q torquebantꝰ in dn̄o ꝯforta-
bat. Tūc vnus ex iudicibus in faciem eum
percussit. Cui xp̄oforus vultū discooperiēs
dixit. Nisi xp̄ianus eēm meā ꝓtinus iniuri
am vindicassem. Tūc xp̄oforus vīgā suā in
terrā fixit: ⁊ vt ꝑꝑ ꝯuersionem ppl'i fronde-
ret dn̄m exorauit. Qđ dum ꝓtinus factum
fuisset: octo millia hoīum crediderūt. Rex
aūt .200. milites qui eū ad se adducerēt mi-
sit. Et cū eum orare inuenissēt: ⁊ sibi hītima
re timerēt: iterū totidē misit: qui ⁊ ipsi cū eo
orante ꝓtinus orauerūt. Surgēs igit̄ xp̄ofo
rus dixit eis. Quid queritꝭ. Qui eius vultū
vidētes dixerūt. Rex misit nos vt te ad ipm̄
vinctū ducamus. Quib⁹ xp̄oforus. Si ego
voluero nec solutus nec ligat⁹ a vobis du-
ci potero. Dicūt ei. Si ḡ nō vis vade liber
q̊cunqꝫ volueris ⁊ nos regi dicem⁹ ꝙ te ne
quaqꝫ inuenimus. Nō ita iquit sꝫ ego vobis
cū vado. Ipse autē ad fidē ꝯuertit: ⁊ ab eis
manus sibi atergo ligari fecit ⁊ se regi vin-
ctū p̄ntari. Quē rex vidēs territus ē: ⁊ de se
de sua ꝓtinus corruit. Deinde a seruis suis
leuatus de noīe suo ⁊ p̄ria eū interrogauit.
Cui xp̄oforus. Añ baptismū reprobus dice
bar. Nunc aūt xp̄oforus vocor. Cui rex stul
tum tibi nomen iposuisti: xp̄i .s. crucifixi: qui
nec sibi profuit nec tibi ꝓdesse poterit. Nūc
ḡ chanaee malefice q̄re non sacrificas dijs
nr̄is. cui xp̄oforus. Recte vocaris dagnus
qr tu es mors mūdi socius diaboli. Dij aūt
tui sunt oꝑa manuū hoīum. cui rex. Inter fe-
ras nutritus es: iō ñ potes nisi feralia ⁊ ho
minibus icognita loqui. Nūc ḡ si sacrifica-
ueris magnos honores a me ꝯsequeris: sin
autē duris supplicijs ꝯsumeris. Nolētē ḡ
sacrificare i carcerē mitti iussit: ac illos mili
tes qui ad xp̄oforū missi fuerāt pro xp̄i noīe
decollari fecit. Deīde duas formosas puel
las: quarū vna dicebatꝰ nicea ⁊ altera aqui-
lina secū in carcere recludi fecit: ꝓmittens
eis multa munera si eū ad peccādū secū al
licerent. Qđ vidēs xp̄oforus ꝓtinus i ora-
tionē se dedit. Sꝫ cū a puellis plausu manu
um ⁊ amplexibus vrgeretꝰ surrexit ⁊ ait illis
Quid queritꝭ ⁊ quā ob cām huc introducte
estis? At ille claritate vultus eius ꝑterrite
dixerūt. Miserere nr̄i scē dei: vt i deū quē
ꝑdicas credere valeamus. Qđ audiēs rex

eas ad se adduci fecit dicens. Ergo ⁊ vos
seducte estis? Per deos iuro qꝛ nisi dijs sa-
crificaueritis: mala morte peribit̄. Que re-
sponderūt. Si vis vt sacrificemus iube pla
teas mundari: ⁊ oēs ad templuȝ ꝯgregari.
Quo facto cū ille introissent templum soluē
tes cingulū suum posuerunt in colla deoꝝ ⁊
ad terrā trahentes in puluerē confregerunt
dixeruntqȝ astantibus. Ite ⁊ vocate medi-
cos vt curent deos vr̄os. Tunc iussu regis
Aquilia suspenditur: ⁊ ligato ad eius pedes
ingenti saxo membra eius oīa disrumpūtur
que cū migrassȝ ad dn̄m soror eius Nicea i
ignē ꝓijcit̄: sed inde illesa exiens ꝓtinus de
collatur: Post hoc xp̄oforus regi presentat̄.
Qui iussit eum vgis ferreis cedi ⁊ cassidem
ferreā ⁊ igneaȝ in caput eius poni. Deinde
scānū ferreum fieri fecit ⁊ xp̄osoꝝ ibidē liga
ri: ⁊ ignē iniecta pice succendi: sed instar ce-
re scamnum confringitur. ⁊ Christoforus il
lesus egreditur. Deinde iussit eum ad sti-
pitē ligari: ⁊ a. 400. militibus sagittari. Sa-
gite autem oēs in aere suspendebantur: nec
ipsum aliqua contingere potuit. Rex autēȝ
putans ip̄m a militibus sagittatum cū eidē
insultaret vna de sagitis ab aere veniens ⁊
retro se vertens regē in oculo ꝑcussit: ⁊ ip̄m
ꝓtinus excecauit. Cui christoforus Crastia
die ꝯsumandus sum tu igit̄ tyrāne lutuȝ de
meo sanguie facies: oculū inunges ⁊ sanita
tem recipies. Tunc iussu regis ad decollan
dū ducitur: ⁊ ibi fusa oratione ꝺcollat̄. Rex
aūt modicū de sanguine eius accipiens ⁊ su
ꝑ oculū suū ponēs ait ī noīe dei ⁊ sci xp̄ofori.
⁊ ꝯtinuo sanus effectus est. Tunc rex credi
dit dans ꝑceptum vt siquis deum ⁊ sanctū
xp̄oforum blasphemaret continuo gladio fe-
riretur. Ambro. aūt in prefatiōe sic ait de ꝟ
martyre. Xp̄oforo tante vtutis cumulum ⁊
doctrine gratiam dn̄e cōtulisti vt. 48. milia
hominum de gentilitatis errore ad christia
ni dogmatis cultū corruscantibus miracul̄
reuocaret. Quiqȝ Niceam ⁊ Aquilinā pub
lico lupanari lōgo tēpore sub meretricia sor-
de famulantes ad castitatis habitum reuo-
cauit: easdēqȝ coronā ꝑcipere edocuit. Pro
pterea inter igneū rogum ferreo scāno con-
strictus nimium calorem non timuit: atqȝ ꝑ
diem integrum omnium militum sagittꝭ trāſ
figi non potuit. Ceterum vna ex his carnifi
cis oculū collisit: cui tn̄ beati martyris cruor
mixtus terre lumen restituit ⁊ corporis ceci
tatem tollendo illuminauit ⁊ mentem. Naȝ
⁊ apud te veniam impetrauit. atqȝ vt mor-
bos ⁊ īfirmitates repellat supplicit̄ obtinuit.

¶ De septē dormientibus

Epteȝ dormientes in ciui
tate ephesi orti sūt. Deciꝰ
āt impator ꝑsequens xp̄ia-
nos cū venisset ephesū iuſ
sit edificari templa in me-
dio ciuitatis: vt oēs cuȝ eo
miscerentur sacrificijs ido
lorum. Cum ḡ oēs xp̄ianos inquiri iussisset ⁊
vinctos aut sacrificare aut mori cōpelleret
tantus penaꝝ terror cūctis inerat: ꝙ amicꝰ
amicū ⁊ filium pater ⁊ patrem filius abne-
gabat. Tunc in illa vrbe inuenti sunt xp̄iani
septem. Maximianus Malchus: Marti
anus: Dionysius: Johan: Serapiō: ⁊ Con
stantinus: qui hoc videntes nimis dolebāt:
⁊ cū essent primi palatij sacrificia idolorum
ſpnētes in domo sua se celabant ⁊ ieiunijs ⁊
orōibus vacabant: Accusati igr̄ ante Deci
um statuunt̄ ⁊ ꝯprobati vaciter xp̄iani dato
eis resipiscēdi spacio vsqȝ ad reditū Decij
dimittunt̄. At illi patrimoniū suū interiȝ in
pauperes expendentes inito consilio in mō-
te celion cesserunt: ⁊ ibi esse secretius decre
uerunt. Diu ḡ sic latentes vnus eoruȝ sem
per ministrabat ⁊ quotiens intrabat vrbem
figura se mendici ⁊ habitu vestiebat. Cuȝ ḡ
Decius in vrbem redijsset: ⁊ eos ad sacrifi-
canduȝ perquiri iussisset: Malchus mister
eoꝝ territus ad socios redijt: ⁊ eis furorem
imperatoris indicauit: Qui cuȝ grauiter ter
rerentur Malchus allatos panes eis appo
suit: vt cibo confortati fortiores ad prelium
redderentur. Postqȝ aūt cenauerūt seden-
tes: ⁊ colloquentes in luctu ⁊ lachrymis sibi
to sicut deus voluit dormierunt. Mane fa
cto cū q̄siti fuissent ⁊ inueniri non possent ⁊
Decius doleret ꝙ tales iuuenes ꝑdidisset:
accusati sunt ꝙ hucusqȝ in monte celion latu
issent: ⁊ sua christianis paupibus erogātes
in suo ꝓposito ꝑmanerent. Jussit ḡ decius
vt parentes eoꝝ adessent: ⁊ cōminatus est
eis mortem nisi de eis dicerent queqd sciret̄.
Illi āt eos similiter accusauerunt: ⁊ diuitias
suas expendisse cū paupibus ꝯq̄sti sūt. Tūc

cogitans qd de eis faceret nutu dei iussit os
spelunce lapidibus obstrui vt ib i morerent
fame ⁊ inopia circumclusi. Quod ministri qdem
fecerunt: ⁊ duo xpani theodorus ⁊ ruffinus
eorum martyriũ describentes caute inter lapi
des posuerũt. Mortuo igr decio ⁊ tota illa
generatiõe post annũ .372. anno .30. impe. ij
theodosij pullulauit heresis eorum. qui nega-
bant resurrectionem mortuorum. Unde ɔtrista
tus Theodosius xpianissim9 ĩpator. qr fidem
tã ĩpie agitari videbat: indut9 cilicio sedẽs ĩ
ĩteriori loco p singlos dies flebat. Quod videns
misericors deus ɔsolari lugẽtes ⁊ ɔfirmare spẽ
de resurrectõe voluit mortuorum. Et thesaurum
sue pietatis aperiẽs ita pdictos martyres su
scitauit. Misit sigdẽ in cor cuiusdã burgen
sis ciuis ephesi vt in illo mõte edificaret sta
bula pastoribus suis. Cementarijs g spelun
cam apientibus surrexerunt sci: ⁊ se inuicem
salutãtibus putabãt se tantũ vna nocte dor-
misse: ⁊ pdianam tristitiã recordantes inter
rogauerunt malchum q eis mĩstrauerat qd
de eis decius decreuisset. At ille respondit
Sicut dixi in sero qsiti fuimus: vt idolis i-
molemus: Ecce qd de nobis cogitat ĩpator.
respondit maximianus. Et deus scit q non
sacrificabimus. Cunqz socios cõfortasset iuss
sit malcho vt empturus panes ad vrbem d
scenderet. ⁊ plures qz heri ferens panes qd
iussisset impator rediens nũciaret. Tollens
ergo malchus qnqz solidos de spelũca exijt:
⁊ videns lapides miratus est: sed aliud co-
gitans parum de lapidibus cogitauit: veni-
ens igitur timidus ad portam vrbis val-
de miratus est: videns superpositum signũ
crucis: vnde pergens ad alteram partẽ dũ
idem signum inuenit vltra modum miratus
est videns omnes portas signo crucis appo
sito ⁊ mutatam ciuitatem. Signansqz se ad
primam portam redijt se existimans sõniare
Unde se confirmans ⁊ vultum operiẽs vr-
bem ingreditur: ⁊ veniens ad vẽditores pa
num audiuit homines loquẽtes de christo.
Et amplius stupefactus ait. Quid est iquit
q heri nemo audebat xpm nominare: ⁊ nũc
omnes christum confitentur: puto q hec nõ
est epheseorum ciuitas: qr aliter edificata ẽ
sed aliam ciuitatem nescio talem. Et cum in
terrogans audisset hanc esse ephesũ errare

veraciter se putauit ⁊ redire ad socios cogi
tauit. Accessit tñ ad eos qui panem vẽde-
bant: ⁊ cũ argenteos protulisset mirati ven-
ditores panum dicebant adinuicem q ille
iuuenis antiquũ thesaurũ inuenisset. Mal
chus vo eos adinuicem loquentes videns
putabat q vellent eum trahere ad impera
torem: ⁊ territus rogauit eos: vt se dimitte-
rent ⁊ panes ⁊ argenteos retinerent. At ille
tenentes eum dixerunt ei. Unde es tu quia
thesauros antiquorum imperatorum iuenisti-
Indica nobis ⁊ erimus socij tecũ. ⁊ celabi-
mus te: qr aliter celari non potes. Malch9
vero non inueniebat quid diceret illis pre
timore. Illi vero videntes eũ tacentẽ misso
fune in collo eius trahebant per vicos vsqz
in medium ciuitatis. Et exijt rumor ad om-
nes q quidam iuuenis thesauros inuenisset.
Congregatis ergo ad eum vniuersis ⁊ admi
rantibus volebat eis satisfacere q nihil in-
uenerat: ⁊ circũspiciẽs oẽs a nemine cogno-
sci poterat. Et prospiciens in populum vole
bat cognescere aliquẽ de ɔsãguineis suis qs
veraciter viuere putabat: ⁊ nullum inueniẽs
stabat qsi insanus in medio populi ciuitatis
Quod cũ audisset scũs martinus epũs ⁊ anti-
pater pconsul qui nup in vrbem aduenerat
mandauerunt ciuibus vt eum caute addu-
cerent: ⁊ argenteos eius. Cũqz a ministris
traheretur ad ecclesiam putabat q duceret
ad imperatorẽ. Eps igit ⁊ pconsul mirãtes
argenteos interrogauerũt eũ vbi thesaurum in
cognitũ inuenisset. At ille rñdit se nihil peni-
tus inuenisse: sz d sacculo parẽtũ suorum eosdẽ
denarios habuisse. Et interrogatus cuius
ciuitatis eẽt respondit. Bene scio q huius
ciuitatis sum si tñ hec ẽ ciuitas ephesorũ. Pro
consul dixit. Fac venire parentes tuos vt
stẽt p te. Quos cũ nominasset: ⁊ nullus eos
cognosceret dicebant eũ fingere. vt aliq mõ
euaderet. Et ait pconsul. Quomõ credim9
tibi q hoc argentum parentum tuorum fuerit:
cũ scriptura eius hẽat plusqz trecentos sep
tuaginta duos annos ⁊ sit primorum dierũ
decij impatoris: ⁊ in nullo similes sint argẽ
teis nris: Et quomodo parentes tui ante tã
tum tempus fuerunt. Tu vero iuuenis vis
decipere sapientes ⁊ senes ephesi. Idcirco
iubeo te legibus tradi donec cõfitearis quid

inuenisti. Tunc ꝓcidēs malchus añ eos di-
xit. Pro deo dñi dicite mihi qđ vos ītogro
⁊ ego dicā vobis qđ ē in corde meo. Decius
imperator q fuit in hac ciuitate vbi ē? Eps̄
dixit. Fili nō ē hodie in terra q decius nomi
net: īpator āt fuit ante lōgum tp̄s. Malch⁹
aūt dixit. In hoc dñe ita stupeo ⁊ nemo cre-
dit mihi. Sꝫ sequimini me ⁊ ostēdā vobis so-
cios meos q sunt ī mōte celio: ⁊ ipis credite
Hoc. n. scio ꝙ a facie decij īpatoris fugimus
⁊ ego sero vidi ꝙ ingressus ē decius in hāc
vrbē si tñ hec ē ciuitas ephesi. Tūc eps̄ co-
gitans in semetipso dixit ꝓconsuli ꝙ visio est
quā deus vult ostendere in iuuene isto. per
rexerunt ꝗ̄ cū eo ⁊ ciuitatis plurima multi-
tudo. Et ingressus ē p̄mo malchus ad socios
suos: ⁊ post eū eps̄ ingrediēs inuēit īt lapi
des lr̄as sigillatas duob⁹ sigillis argēteis ⁊
ꝯuocato ppl̄o legit eas. Et audiētib⁹ ⁊ vidē
tibus ⁊ admirātibus cūctꝭ scōs dei sedētes
in spelūca ⁊ facies eoꝝ tāq̄ rosas florētes ꝓ
cidētes glorificauerūt deū. Statiqꝫ eps̄ ⁊ ꝓcō
sul miserūt ad theodosiū īpatorē rogātes vt
cito veniret: ⁊ mirabilia dei nuꝑ ostēsa vide
ret. Qui ꝓtin⁹ surgēs de humo: ⁊ de sacco ī
quo lugebat glorificās deū: venit a ꝯstātino-
poli ephesuꝫ: ⁊ obuiātib⁹ ei cūctꝭ ascēderunt
simul oēs ad speluncam: ⁊ mox vt sci vide-
runt īpatorē resplēduerunt facies eoꝝ sic sol
Et ingressus īpator ꝓcidit āte eos glorificās
deū. Et surgēs āplexatus ē eos ⁊ suꝑ singu-
los fleuit dicēs. Sic video vos tāq̄ si vide
reꝫ deū resuscitantē lazaꝝ. Tūc dixit sāctus
maximianus ad euꝫ. Crede nob̄ qr ꝓpter te re
suscitauit nos deus āte dieꝫ magne resurre-
ctionis: vt credas indubitanter ꝙ resurre-
ctio mortuoꝝ est. Uere enim resurreximus:
⁊ viuimus. Et sicut infans est in vtero ma-
tris nō sentiēs lesionem ⁊ viuit: sicut sumus
viuentes iacentes ⁊ dormientes ⁊ nō senti
entes. Et his dictis vidētib⁹ cunctis īclinā
tes capita sua in terrā obdormierūt: ⁊ tradi
derunt spūs suos sꝫ dei īpiuꝫ. Surgēs āt im
pator cecidit suꝑ eos flens ⁊ deosculās eos.
Et cuꝫ iussisset fieri loculos aureos in quib⁹
mitterentur: in ipsa nocte apparuerunt di-
centes imperatori. vt sicut hactenus in ter-
ra iacuerunt ⁊ ex terra surrexerunt ita eos
dimitteret: donec deus eos iterum resusci-
taret. Iussit ergo imperator locum illuꝫ ma-
turatis lapidibus ornari: ⁊ oēs episcopos
resurrectionē ꝯfitentes absolui. Nō. 372. an
nis dormisse dicuntur dubiuꝫ esse potest: qr
ānos dñi. 448. surrexerūt. Deci⁹ aūt regna-
uit vno tm̄ anno ⁊ trib⁹ mēsibus. s. āno dñi.
.252. ⁊ ita non dormierunt nisi. 196. annis

¶ De Nomine.

Azarius dicit quasi naza
reus qđ interpretatur cōse-
cratus vel mūdus: vel se
paratus: vel floridus aut
custodiēs. In hoīe reperi-
unt hec qnqꝫ. s. cogitatio:
affectio: intētio: actio: ⁊ lo
cutio. Cogitatio autē dꝫ esse sancta: affectio
munda: intentio recta: actio iusta: ⁊ locutio
moderata. Hec oīa fuerunt in btō nazario.
habuit. n. cogitationē sanctā: ⁊ ide dr̄ ꝯsecra
tus. Affectionē mundā: ⁊ inde dr̄ mundus.
Intentionē rectā: ⁊ inde dr̄ separatus. Intē
tio enī est que separat opa: qr ex oculo simpli
ci corpus lucidum: ⁊ ex oculo neq̄ corp⁹ te-
nebrosū creat. Actionem iustā: ⁊ idne dr̄ flo-
ridus: qr iustus florebit sicut liliū. Locutio-
nem moderatā: ⁊ ide dr̄ custodiens: qr custo
diuit vias suas vt ñ delinquat ī lingua sua.
Celsus quasi excelsus: qr se supra se extulit
dū etatem puerilem v̄tute aī supauit. Hoꝝ
vitā ⁊ passionē Ambro. in libello geruasij ⁊
ꝓtasij reperisse dr̄. In quibusdā aūt libris
legitur ꝙ qdā pbr̄ nazario deuotus ei⁹ pas
sionem ꝯscripsit: quā ceratius qui scōꝝ cor-
pora sepelierat ad caput illoꝝ posuit.

¶ De sanctis Nazario ⁊ Celso.

Azarius fili⁹ illustrissimi
viri noīe aphricani: sed iu
dei ⁊ beate perpetue xp̄ia
nissime ⁊ romanoꝝ nobilis
sime: ⁊ a btō petro apl̄o ba
ptizate: cū hēret nouē an-
nos plurimū mirabat̃ vi-
dēs patrē suū ⁊ mr̄em in obseruatōe religi
onis tā dissimiliter variari: ⁊ ꝙ mr̄ sua legē
baptismi: pr̄ v̄o suā legē sabbati seq̄ret: vñ
cuiusnā magis adherere deberet plurimuꝫ
dubitabat: cum vterqꝫ ad fidē suam eum at
trahere niteretur. Tādē nutu dei vestigijs
mr̄is adhesit: ⁊ a btō lino papa sacꝝ baptis-

ma suscepit. Qđ p̄r itelligēs cepit ip̄m a scō
ꝓposito auertere: ⁊ tormētoꝝ gñ̄a q̄ xp̄ianis
inferunt̄ p ordinē explicare. Qđ aūt dr̄ eū
eē a lino papa baptizatū forte itelligit̄ nō q
tūc papa erat: ſʒ qui futurus erat. Nazari⁹
eni post baptismū sicut īfra pʒ: ānis multis
sup̄uixit: q tñ sub nerone martyriū ptulit: q
petrū āno vltio sui iperij crucifixit. Lin⁹ āt
post mortē petri papa fuit. Cū aūt patri nul
latenus assētiret: ſʒ potius xp̄m ꝯstātissime
p̄dicaret: ad p̄ces parentū q ne occideret̄ ti
mebāt: de vrbe roma exijt: ⁊ septē somarios
de parentū diuitijs oneratos accipiēs p ci-
uitates italie venit: ⁊ oīa paup̄ibus eroga-
uit. Decio aūt āno digressionis sue a roma
placentiā: ⁊ īde mediolanū adueniēs sāctos
geruasiū ⁊ ꝓthasiū ibidē in carcere detine-
ri repperit. Audito aūt q̄ nazarius p̄dictos
martyres aīaret cito ad p̄fectū ptrahit̄: ⁊ in
ꝯfessione xp̄i p̄durās fustibus verberat̄. Et
sic ex vrbe illa ꝓiectus dū de loco ad locuʒ
pergeret: mr̄ eius q̄ obierat sibi appuit: ⁊ fi-
liū suū cōfortās vt ad gallias ꝓperaret ad
monuit. Cūqʒ ad vrbē gallie q̄ gemellus dr̄
aduenisset: ⁊ ibidē plurimos ꝯuertissʒ: q̄daʒ
matrona filiū suū noīe celsū elegantē pueruʒ
sibi obtulit: rogās vt ipʒ baptizaret ⁊ secum
duceret: qđ p̄fect⁹ galliaꝝ audiēs ipʒ cū pu
ero celso retro māibus vinctū: ⁊ collo cathe-
na ꝯstrictū in carcere reclusit vt eū in castro
tormentis afficeret. Tūc vxor sua misit ad
eū asserēs in iustū esse iudiciū: vt inocentes
occideret: ⁊ deos oīpotētes vindicare p̄su-
meret. Quib⁹ vrbis p̄fect⁹ correct⁹ scōs ab-
soluit: ſʒ ne ibi p̄dicare p̄sumeret admonuit:
⁊ interdixit. Uenit āt ad vrbem treueris: ⁊
ibi xp̄m primus p̄dicās ⁊ multos ad fidē xp̄i
ꝯuertēs ibidē eccl'iaʒ edificauit: Qđ audiēs
cornelius vicarius neroni ip̄atori mādauit
Qui centum milites ad eū capiendū misit.
Quē cū illi iuxta oratoriū qđ sibi ꝯstruxerat
īueīssēt: man⁹ ei⁹ ligauerūt dicētes. magnus
nero te vocat: Quib⁹ nazarius. Incōposit⁹
rex icōpositos milites habet. Quare. n. vēi
entes hōeste nō dixistis: nero te vocat: ⁊ ve
nissē. Uictū igit̄ ipʒ ad neronē ducebāt ⁊ pu
eꝝ celsū plorātē alapis cedētes vt seq̄retur
vrgebāt. Quos cuʒ nero vidisset: iussit eos
ī carcere recludi donec ipos supplicijs exco

gitatꝭ p̄imeret. Interea cū nero quadā vice
ad capiēdas feras vēatores misisset: subito
feraꝝ multitudo erūpēs: viridariū neroni i
trauit: vbi multos lacerauit ⁊ plerosqʒ occi
dit: intātū vt nero turbat⁹ diffugeret: ⁊ vul
nerato pede vix ad palatiū p̄ueniret. Mul
tis āt dieb⁹ illius vulneris dolore decūbēs-
tandē nazarij ⁊ celsi meminit: ⁊ putauit de-
os sibi iratos fuisse: eo q̄ tā diu ipos viuere
p̄misit. Iussu igit̄ ip̄atoris milites nazariū
calcib⁹ tundētes: ⁊ pueꝝ verberātes de car
cere eduxerūt ⁊ corā ip̄atore statuerūt. Ui
dēs āt nero faciē eius īstar solis se fantastice
deludi putauit: ⁊ vt magicas artes depone
ret sibi dixit: ac vt dijs īmolaret p̄cepit: du-
ctus ḡ nazarius ad templum rogauit vt oēs
exirēt ⁊ sic eo orāte oīa idola sūt ꝯfracta. Qđ
audiēs nero iussit euʒ in mare p̄cipitari: p̄ci
piēs vt si forte euaderet ip̄m inseq̄ntes igni
ꝯburerent: ⁊ puluerē eius in mare proijce-
rēt. Nazari⁹ igit̄ ⁊ puer celsus naui īponūt̄
⁊ in mediū pelagi p̄ducti ibi p̄cipitant̄. Sʒ
statiʒ circa nauē tēpestas maxia ꝯcitat̄: ⁊ cir
ca scōs trāq̄litas magna cernit̄. Cūqʒ illi p̄i
clitari timerēt: ⁊ maloꝝ q̄ in scōs ꝯmiserant
peniterēt: ecce nazarius cuʒ puero celso sup̄
aq̄s ambulās hilari vultu eisdē apparuit ac
sup̄ nauē ꝯscēdens ipis iaʒ credētib⁹ orone
sua mare placauit: ac inde cū eis ad locuʒ p̄
passus fere. d. iuxta vrbē ianueñ. p̄uenit vbi
cū diutius p̄dicasset: mediolanū tandeʒ vbi
scōs geruasiū ⁊ ꝓtasiuʒ reliq̄rat venit. Qđ
cuʒ anolin⁹ p̄fectus audiuisset: eū remanēte
celso in domo cuiusdā matrone in exiliū di-
rexit. Nazarius vero romā veniēs ⁊ patreʒ
suum iā senē ⁊ xp̄ianum inueniens quō ꝯuer
sus fuit inquisiuit. Cui dixit apostolum pe-
trum sibi apparuisse: ⁊ vt precedētes se ad
christum ⁊ vxorē ⁊ filium seq̄retur admonu
isse. Deinde a tēploꝝ pōtificibus ad vrbē
mediolanum: vnde romaʒ in exiliuʒ missus
fuerat redire cum iniuria multa cōpellitur:
vbi cum puero celso presidi p̄sentatur: qui
eductus extra portaʒ Romanaʒ in loco qui
dicitur tres muri: cum puero celso decolat⁹
ē: quoꝝ corpora cum christiani rapuissent: ⁊
in hortis suis collocassent: in ipsa nocte san-
cto cuidā nomine ceratio apparentes dixe-
rūt: vt coꝝ corpora in domo sua ꝓpt̄ neronē

profundius sepeliret: q̄bus ille. Queso dn̄i sanate prius filiā meā paliticā: que cū cōtinuo sanata fuisset corpora eoꝝ tulit. ⁊ vt iusserant sepeliuit. Post longū vero tp̄s dominus corpora eorū btō ambrosio reuelauit. Celsum vero in loco suo relinquens nazariū cū sanguine recenti q̄si eadē hora sepultum miro odore fragrātē integrū ⁊ incorruptū cū capillis ⁊ barba reperiēs ipsum ad ecclesiam apostoloꝝ transtulit: ⁊ ibi honorifice sepeliuit. Celsum quoq₃ inde postmodū sustulit: ⁊ in eadē ecclesia collocauit. Passi sunt autē sub nerone: qui cepit circa annū dn̄i. 57. De hoc martyre sic dicit ambro. in prefatiōe. Martyr scūs roseo lustratus cruore nazarius celeste meruit cōscendere regnum. Qui dū per inumera tormentoꝝ supplicia crudelius vexaret̃. tyrannicā rabiē fidei ꝯstantia superabat. Nec potuit persecutoꝝ illatis credere minis: qn̄ pro se certāte ipse auctor victorie xp̄s dominus dimicabat. Ducit̃ interea ad tēplū idolis prelibare ꝓphanis: quoꝝ portēta diuino fultus p̄sidio mox vt ingressus ē redigit in puluerē. Ob hoc liquidas maris in vndas lōgius a terra ꝓiectis angelici muneris famulatu solida inter fluctus vestigia prefigebat. O felix ⁊ inclitus domini preliator qui mundi cōgressus principem innumeram populi multitudinē vite sociauit eterne. O magnum ⁊ ineffabile sacramentum vt de illoꝝ potius salute letetur ecclesia: quos punisse mundus exultat. O beata mater natorum suoꝝ glorificata tormentis. quos nō planctu non gemitu ad inferna deducit: sed ad celestia regna migrantes perpetua laude prosequitur O testis fragrantissime: nitore celesti fulgide. Cuius inestiabilis odor sabeicis p̄pollet aromatibus. Quem ambrosius reperiens. pereuntem patronum dedit: ⁊ medicum fidei propugnatorem. sacri prelij bellatorem: Tu dudum multo latitantem puluere dragmam. Iuuenis accensa verbi virtute superna. Ut pateant christe cūctis tua munera seclis. Angelicos cernant humanaq₃ lumina vultus: hec ambro.

De sancto Felice.

Felix loco liberij in papam eligit̃ ⁊ ordinat̃. Cū. n. liberius papa nollet ariane heresi assentire: missus est ī exiliū a cōstātio filio ꝯstātini ⁊ ꝑ triēniū moratus est Quapropt̃ vniuersus clerus romanus loco eius felicē ordinauerunt ipso liberio volente ⁊ ꝯsentiente. Qui q̄dē felix concilio ꝯuocato corā quadraginta octo episcopis ꝯstantinū imperatorē arrianū hereticū: ⁊ duos p̄sbiteros sibi fauentes ꝯdemnauit. Quapropter ꝯstātinus indignat⁹: felicem de episcopatu suo deiecit: ⁊ liberiū eo pacto reuocauit vt. s. solūmodo constantio ⁊ alijs quos felix dānauerat ꝯmunicaret. Liberius igit̃ tedio affectus exilij in heretica prauitate subscripsit ⁊ sic intantū persecutio excreuit: vt q̄plurimi sacerdotes ⁊ clerici liberio nō ꝓhibente intra eccl'iam sint necati Felix vero de ep̄atu deiectus cū in p̄dio suo habitaret: inde eductus martyrium capitis obtruncatiōe ꝓmeruit circa ānū dn̄i trecētesimum quadragesimum.

¶ De sct̄is Siplicio faustino ⁊ Beatrice

Simplicius ⁊ faustinus fratres: cū sacrificare cōtemnerent sub dioclitiano rome multa supplicia ꝑtulerunt. Tandē data sup eos sentētia decolati sūt: ⁊ i tyberi corpora eoꝝ proiecta Soror āt eoꝝ nōie beatrix eoꝝ corpora d̄ flumine leuauit: ⁊ honorifice sepeliuit. Lucretius āt p̄fectus dū p̄diū ipsius ambiret: eā teneri fecit: ⁊ vt idolis immolaret precepit Quā renuentē lucreti⁹ nocte a seruis suis p̄focari precepit. Cuius corpus Lucina v̄go rapiēs iuxta fratres suos sepeliuit. Post hec lucreti⁹ p̄diū ipsiū intrauit: vbi facto amicis suis ꝯuiuio cū martyribus insultaret: infantulus q̄dā lactēs pānis inuolutus de gremio mr̄is q̄ ibi aderat: cūctis audiētibus exclamauit. Audi lucreti. Occidisti ⁊ inuasisti. Ecce datus ē in possessionē inimici. Statimq₃ lucretius timēs ac tremēs a demone arripit̃: ꝑ tres horas adeo est vexatus vt in ipso cōuiuio moreret̃. Q̄d videntes qui aderant ad fidē ꝯuersi sūt: ⁊ narrabāt omnibus

passionē scē beatricis virginis in ꝯuiuio vi dicatā. Passi sūt autem circa ānū dñi ducē tesimum octuagesimum septimum.

¶ De sancta Martha.

Artha hospita xp̄i syro pr̄e eucharia matre regali ex progenie descendit. Pat eius sirie ꝛ maritime multarūq; orarum dux extitit Tria āt oppida. s. magdaluz: ꝛ bethaniam vtrāq; ꝛ hierlymitane vrbis ptē martha cuz soror iure mr̄ne hereditatis possidebat. Nunq; aūt legitur aut virum habuisse: aut hoīum cōtuberniū subisse. Ministrabat āt dño nobil' hospita: ꝛ sororē pariter ministrare volebat. q2 videbat sibi q ad seruiendū tāto hospiti nō sufficeret etiam totus mūdus. Post ascēsionē dñi cū facta esset dispsio discipuloꝝ ipsa cum fratre suo lazaro ꝛ sorore sua maria magdalena: necnō ꝛ btō maximino q eas baptizauerat: ꝛ cui a spū scō fuerāt ꝯmēdate: multiq; alij ablatis remis velis ꝛ gubernacul' oibus: ꝛ alimentī ratib⁹ ab īfidelib⁹ includūtur. Qui dño duce marsiliā ꝑuenerūt. Tandez territoriū aquēse adeūt ꝛ ibidē populuz ad fidē ꝯuerterūt. Erat aūt btā martha valde facūda ꝛ oib⁹ gratiosa. Erat āt tūc tpis super rhodanuz in nemore quodā inf arelatez ꝛ auinionē draco qdā medius aīal ꝛ medius piscis grossior boue longior equo hn̄s dentes vt spata acutos vt tortua vtraq; pte munitus: q lateus in flumine omnes transeuntes ꝑimebat ꝛ naues submergebat. Venerat āt per mare de galatia asie generatus a leuiatam. qui est serpens aquosus ꝛ ferocissimus ꝛ ab bonaco aīali qō galatie regio gignit. qō insectatores suos p spatiū iugeris sterc⁹ suū velut speculū dirigit: ꝛ qcqd tetigerit velut ignis exurit. Ad quem martha a populis rogata accedens ipsumq; in nemore quedā hoīem manducātez reperiens bn̄dictam super euz eiecit: ꝛ crucem quandā sibi ondit. Qui ꝓtin⁹ victus vt ouis stās a scā martha proprio cingulo alligat: ꝛ illico a populo lāceis ꝛ lapidibus perimitur. Vocabatur autē draco ab incolis taruscurus. Unde in hui⁹ memoriā loc⁹ ille adhuc vocat tarasconis q antea vocabat nerluc. i. niger loc⁹: eo q ibi erant nemora nigra ꝛ vmbrosa. Ibi igitur beata martha de licētia mgr̄i sui maximini ꝛ sororis sue deinceps remansit: ꝛ oronib⁹ ꝛ ieiunijs indesinenter vacabat. Deide cōgregato ibidē magno soroꝝ ꝯuentu: ꝛ ad honorem btē marie semp virginis magna edificata basilica satis ibi asperā duxit vitam: carnem ꝛ oēm pinguedinē: oua: caseū: ꝛ vinū vitans: semel tm̄ in die edebat. Centies in die totiens in nocte genua flectebat. Quadā vice dū apud auinionem inter vrbez ꝛ fluuiū rhodani ꝑdicaret: iuuenis quidā vltra fluuiū ꝯsistens: eius verba audire desiderās euz nauigio careret: nudatus natare cepit: s; subita vi fluminis rapit: ꝛ protinus suffocatur: cuius corpus vix scda die inuētum aū pedes scē marthe resuscitāduz ꝑn̄tatur. Ille vō in modum crucis solo ꝓstrata taliter orauit. Adonay dñe iesu xp̄e qui fratrem meū lazaꝝ dilectum tuū olim resuscitasti: respice mi hospes care ad fidē circuez stātium: ꝛ resuscita pueꝝ istuz. Et aprehensa manu eius mox iuuenis surrexit: ꝛ sacrū baptisma suscepit. Refert Eusebius in li°. 5°. historie eccl'iastice: q mulier emoroissa postq; sanata fuit in curia siue viridario suo statuā fec ad imaginē xp̄i cū veste ꝛ fimbria sicut ipsuz viderat: ꝛ eā plurimū reuerebat. Herbe vō sb illa statua crescētes: q āū nulli⁹ erāt vtutis cū fimbriā attigerent tāte vtutis erant vt multi infirmi inde sanarentur. Illam aūt emoroissaz quam dñs sanauit dicit. Ambro. fuisse Marthā. Refert aūt Hiero. ꝛ habet in historia tripartita: q Julian⁹ apostata imaginē quaz emoroissa fecerat ide sustulit. ꝛ suam ibidem collocauit: que ictu fulminis confracta fuit. ¶ Obitum āt suuz sibi dñs ante p annū reuelauit. In quo toto āno febrib⁹ elaborās āte octauuz diē sui exit⁹ angelicos choros sororis sue i celū aīaz ꝯferētes audiuit. Que mox fratꝝ ꝛ soroꝝ ꝯuentu cōgregato ait. Mei comites ꝛ dulcissimi alūni mihi queso ꝯgratulamini: qm̄ angelicos choros sororis mee animam ad sedes politicas ferentes ouāter cerno. O pulcherrima ꝛ mihi delicta soror viuas cuz magistro tuo et hospite meo in sede beata. Statimq; btā Martha exitum suum vicinum ꝑsentiens suos admōuit vt luminaribus accēsis circa

se vsq; ad obitū vigilarēt. Nocte v̄o media ante transitus sui diē custodibus sōno grauatis ventus vehemēs irruit: ⁊ luiaria cūcta extinxit. Illa v̄o malignoꝝ spirituū turbā cernens orare cepit. Mi p̄r hely. mi hospes care ꝯgregati sūt ad deuorandū me' seductores mei scripta tenentes mala q̄ gessi. hely ne lōgeris a me: sȝ in adiutoriū meū intende. Et ecce sororē ad se veniētē vidit: q̄ manu facē tenēs cereos ⁊ lāpades inde accēdit. dūq; altera alterā ꝓꝓo noie voca et: ecce xp̄s aduenit. d. Ueni dilecta mea hospita: ⁊ vbi ego sū illic mecū eris. Tu me suscepisti in hospitio tuo ego te recipiā in celo meo: ⁊ inuocantes te exaudiā amore tuo: appropiquante v̄o hora sui transitus foras deferri se fec̄ vt celū possȝ videre: Iussitq; se in terra sup cinerez poni: ⁊ signū crucis coram se teneri ⁊ in hec v̄ba orauit. hospes mi care: hanc paupculaȝ tuā custodi: ⁊ sic̄ mecū dignatus es hospitari sic me suscipe in hospitio tuo celesti. Iussitq; vt passio s̄m lucā corā se legeret. Et cū dx̄et p̄r in manus tuas cōmendo sp̄m meuȝ: illa emisit sp̄m. Seq̄nti v̄o die. s. dn̄ica dū circa corp⁹ eius laudes fideles exoluerent: circa horā tertiaȝ apud petragoricas btō frōtoni missaȝ celebranti ⁊ p⁹ ep̄laȝ in cathedra dormitanti dn̄s appuit. d. ei. Dilecte mi frōto si vis adiplere qđ oli hospite nr̄e pollicitus es: surge velociter ⁊ seq̄re me. Quo iussa cōplente subito ambo tarasconū venerūt: ⁊ circa corpus eius psallētes totū offiū ambo ceteris rn̄dentib⁹ pegerūt ⁊ corpus eius in sepulchro suis manibus collocauerūt. Ueruȝ dū apud petragoricas finitis cantibus diaconus euangeliū lecturus bn̄dictōeȝ petēs ep̄m excitaret: ille vir excitatus rn̄dit. frēs mei cur me excitastis: Dn̄s ies⁹ xp̄s ad corpus marthe hospite sue me duxit ⁊ ipsaȝ tradidimus sepulture dirigite igit illuc nuncios velociter qui nobis ānulū nr̄ȝ aureuȝ ⁊ cirothecas griseas deferant: q̄ cū ad corp⁹ sepeliendū me aptarē sacriste ꝯmendaui: et ea ex obliuiōe dimisi: q: me tā cito excitastis Missi nuncij ⁊ hoc vt ep̄s dixerat inuenientes annulum solaq; cyrothecam attulerunt aliam vero in huius rei testimonium sacrista retinuit. Addidit quoq; beatus fronto dicens. Cum post sepulturam ab ecclesia exiremus frater quidam illius loci litteris peritus nos insecutus dominum interrogauit quo noie vocaret. Cui ille nihil rn̄dēs ostndit ei codicē quē in manu tenebat aptū in quo nihil aliđ erat scriptū nisi v̄siculus iste In memoria et̄na erit iusta hospita mea ab auditiōe mala n̄ timebit i die nouissimo. Cū v̄o codicē reuolueret. cunctis folijs hoc repperit scriptū. Cū autē ad eius sepulchꝝ crebra miracula fierēt: clodeneus rex francoꝝ xp̄ianus effectus a sancto Remigio baptizatus cū graue renū pateretur dolorē: ad eius tumulū veniens sanitatem integrā reportauit. Quapropter illum locum ditauit. ⁊ triū miliarium spacio i giro ex vtraq; parte rhodani terram villas ⁊ castra dedit: locumq; illum liberꝝ fecit. Marcella v̄o eius famula vitā ipsius ꝯscripsit: que postmodū in sclauoniam pergens ⁊ ibi euangelium xp̄i p̄dicans post decimū annum a dormitione marthe in pace quieuit.

De sancto Abdon ⁊ Sennen.

Abdon ⁊ Sennen sub decio imperatore martyriuȝ passi sūt. Cum enim Decius imperator babyloniaȝ cū alijs puincijs superasset quasdam xp̄ianos ibi inuenit: quos secum ad vrbem cordubā deducens diuersis ibi supplicijs ꝯsumauit ⁊ eos duos subreguli rapientes. s. abdon ⁊ sennen sepelierūt. Unde accusati ⁊ decio p̄ntati romaȝ post eum vincti cathenis ducuntur: ⁊ in conspectu decij ⁊ senatus introducti: aut sacrificare ⁊ regꝝ suarum accipere libertatē: aut morsibus bestiarum deuorari iubentur. Cōtēnētes itaq; ⁊ expuētes in simulachꝝ ad theatꝝ ptrahūt ⁊ ad eos duo leōes ⁊ vrsi quattuor dimittūt Qui cū scōs nō tāgerent sȝ ēt custodirēt iniectis i eos gladijs occidunt: ⁊ ligatis pedib⁹ tracti sūt ⁊ iactati an̄ simulachꝝ solis. Qui cū ibi triduo iacuissēt: qrinus subdiaconus eos collegit ⁊ i domo sua sepeliuit. Passi sūt āt circa annū domini. 253.

De nomine.

Ermanus dr̄ a germine ⁊ ana qđ est sursum: quasi supernum germen. Tria eni reperiunt i segete germināte. s. calor natu

s

liber hic ē meꝰ bonacursius mariani deradda:

ralis:humor nutrimentalis:ꝛ rō semialis.
Btūs igr̄ germanus dr̄ quasi semen germi-
nans:qꝛ in ipso fuit caloꝛ ꝑ feruoꝛē dilectio
nis humoꝛ ꝑ pinguedinem deuotionis:ꝛ rō
seminalis per vtutem p̄dicationis:ꝑ quam
multos in fide ꝛ moꝛibus generabat. Cuius
vitā ꝯstantinus p̄sbꝛ ad scm̄ censurium ep̄z
altisiodoꝛensem scripsit.

¶ De sancto Germano.

Germanus nobilissimus ge
nere in vꝛbe altisiodoꝛēsi
natus ꝛ liberalibꝰ studijs
plꝛimū eruditus tādē romā
ad discendā iuris sciaz est
ꝓuectus. Ubi tantū digni
tatis accepit:vt eū senatꝰ
ad galias trāsmitteret:vt apicez ducatus
totius burgundie obtineret. Cūq̊ altisiodo-
rensem ciuitatis ceteris diligentius guber
naret:arboꝛem quandā pinū in media ciui-
tate hēbat:ad cuius ramos ꝓ admiratione
venatiōis feraꝝ capita suspendebat. Sz cū
scūs amatoꝛ einsdē ciuitatꝭ ep̄s de tali eum
vanitate sepe redargueret monens vt ēt il
lam arboꝛem incidi mandaret:ne aliqua ma
la occasio ex hoc xp̄ianis eueniret:ille nulla
tenus acqeuit. Quadā aūt vice absēte ger-
mano arboꝛem incidit ꝛ incendio totā d̄dit.
Qđ germanus audiens xp̄iane religionis
oblitus vallatus militibus suis illuc aduēit
ꝛ moꝛtem ep̄o intentauit. Ep̄s āt diuina re
uelatione germanū sibi successuꝝ agnoscens
furenti cessit ꝛ augustudinū preꝑit: Postmo
dum altisiodoꝝ reuersus germanū in eccle-
sia caute ꝯclusit:ꝛ ibidem eū tōsurans ipsuz
sibi successoꝛē esse p̄dixit. Qđ ꝛ factū ē. Nā
paulo post ep̄s felr obijt:ꝛ Germanū plebs
oīs in antistitē postulauit:q̄ suba pauperibꝰ
erogata:ꝛ vxoꝛe in soꝛoꝛē cōmutata corpus
suū ꝑ.30.annos sic afflixit:vt nūq̄z panē fru
menti:nō vinum:nō legumē:nūq̄z vel salē
ꝓ sapoꝛe comederit. Bis tm̄ in āno.s.in pa
sca ꝛ natali vinum sumebat:sed tū ip̄m vini
saporē aq̄s nimijs extinguebat. In refectōe
primo cinerez p̄libabat. Deinde panē oꝛde
aceū sumebat. Sēꝑ aūt ieiunans.nunq̄z nisi
in vespe comedebat. In estate vl' hieme nul
lam vestē hūit p̄ter cilicium ꝛ tunicam ꝛ cu
cullam. Que vestis nisi foꝛte alicui donaret
tādiu ferebat:donec attritiōe nimia solue
retur. Lectus suus ciner e cilicio ꝛ saculo oꝛ
nabatur:nullū ꝑuluinar caput ab humeris
eius leuabat:sed sēꝑ gemēs ꝛ scōꝝ religas
collo gerens nūq̄z vestimētū:raro calciamē-
ta ꝛ raro cigulū detrahebat. Sup hoīem siq
dē fuit oē qđ gessit:talis.n.eius extitit vita
vt si miraculis caruisset incredibilis vide
retur. Tanta fuerunt miracula vt nisi meri
ta p̄cessissent:fantastica putarēt. ¶ Hospi-
tatus in quodā loco cū post cenā iteꝝ para-
retur admiratus interrogat:cui de nouo pre
pararent. Cui cū dicerent q̄ bonis illis mu
lieribus que de nocte incedunt p̄pararēt. il-
la nocte sanctus germāus statuit vigilare.
Et ecce vidit multitudinem demonū ad mē
sam ī foꝛma hominū ꝛ mulieꝝ veniētē. Qui
eis p̄cipiens ne abirent:cunctos de familia
excitauit inq̄rens si ꝑsonas illas agnoscerēt
Qui cū oēs vicinos suos ꝛ vicinas esse dice
rent misit ad domos singuloꝝ demōibus p̄
cipiens ne abirent. Et ecce oēs ī suis lectu
lis sunt inuenti. Adiurati igr̄ se esse demōes
dixerunt:q̄ sic hoībus illudebāt. eo tp̄e bea-
tus lupus ep̄s trecasineū. florebat cuius vꝛ
bem cū attila obsideret super poꝛtā btūs lu
pus acclamans q̄s esset q̄ eos sic impeteret
inq̄siuit. Cui ille. Ego sum atila flagellū dei
Quo ꝯ humilis p̄sul ait dicens ꝛ gemens.
Et ego lupus. Heu vastatoꝛ gregis dei ꝛ in
digēs flagello dei. moxq̄z portas reserari ius
sit. Illi aūt diuinitus excecati ꝑ poꝛtā ad poꝛ
tā transierunt:nemi nē videntes aut leden
tes. Btūs igit Germāus assumpto p̄dicto
ep̄o Lupo in bꝛitanias vbi heretici pullula-
uerant ꝓfcūs est. Sz dū in mari esset ꝛ tēpe
stas maxima oꝛiret ad orationē sci Germāi
ꝓtinus tranquillitas magna efficitur. Ho-
noꝛifice igit a ppl'is suscipiunt:quoꝝ aduen
tum demones iā p̄dixerant: quos scūs ger-
manus de obsessis expulerat. Uex cū here
ticos ꝯuicissent ad ꝓpꝛia redierunt. Cū quo
dā loco infirmus decūberet. contigit vt totꝰ
ille vicus repentino incendio cōflagraret.
Qui cū rogaret vt inde asportatus ignē eua
daret ille incēdio se oppōit:ꝛ vltra citraq̄z
oīa ꝯsumante flāma hospitium eius nō teti-
git. ¶ Dū ad britanias iterato rediret:vt
hereticos ꝯfutaret:quidā ex discipulis eiꝰ

gradu concito eius vestigia sequebat̄: qui tñ apud cormandorꝫ infirmatus occubuit. Rediens inde btūs Germanus sepulchrū ei⁹ apiri fecit ipm̄q3 vocans ex nomine qd ageret: an adhuc secū militare cupet requisiuit. Mox ille residens cuncta sibi ꝯstare suauia ac se nolle huc vlterius reuocari rn̄dit. Tūc scō annuente vt requiesceret ille deposito capite rursum in dn̄o obdormiuit. ¶ Dū i britania p̄dicaret ⁊ sibi ⁊ socijs rex britanie hospitiū denegasset: subulcus regis regressus a pascuis receptam prebendam in palatio ad tugurium proprium referens vidit beatum germanum cum socijs fame ⁊ frigore laborantem: quos in domo sua benigne recepit ⁊ vnicum vitulum quē hēbat hospitibus occidi p̄cepit. Post cenā sanctus germanus oīa ossa vituli sup pellē ꝯponi fecit ⁊ ad eius orōnē vitulus sine mora surrexit. Sequēti die germanus regi festinus occurrit. ⁊ cur ei hospitium denegauerit potent̄ inqrit. Tūc rex vehementer attonitus sibi rn̄dere non potuit. ⁊ ille. Egredere inquit ⁊ regnū meliori dimitte. Germanus igitur dei mandato subulcū cū vxore venir̄ fecit: ⁊ vniuersis stupentibus regē ꝯstituit. Et exinde reges de subulci genere ꝓdeūtes dn̄ant̄ gēti britonū. ¶ Cū saxones ꝯ̄ britones dimicarent: ⁊ se paucos viderent: scōs inde transeuntes vocauerunt ad se: ⁊ ab eis p̄dicati certati3 oēs ad baptisinū grām ꝯuolabāt. Die igr̄ pasce ex feruenti fidei amore ꝓiectis armis ꝓponunt fortiter p̄liari. Qd̄ alij audientes audacter ꝯ̄ inermes ꝓperāt: s3 Germanus latens cū suis oēs admonuit vt cū ipse alla clamaret oēs sibi vno clamore rn̄deant. Qd̄ cū fcm̄ eēt tantus hostes sup se iā irruētes terror inuasit: vt ꝓiectis armis nō solū mōtes: sed celū sup se ruere putarent: cūctiq3 diffugerent. ¶ Quadā vice dū p augustudunū transiēs ad tumulū sci cassiani epi deuenisset: quō se hēret inquisiuit. Ille stati e tumulo cūctis audientibus sic rn̄dit. Dulci quiete pfruor: ⁊ aduētū redēptoris expecto: ⁊ ille Quiesce p lōgū in xp̄o tps: ⁊ ꝓ nobis attēti⁹ intercede vt obtinere sacre resurrectionis gaudia mereamur. ¶ Dū apud rauēnā deuenisset: a regina placida ⁊ filio suo valentiniano honorifice susceptus ē. Hora v̄o cene regina misit ei vas argenti amplissimū delicatioribus cibis plenū. Qd̄ ille sic suscepit: vt famulis cibos traderet: ⁊ sibi ꝓ paupib⁹ ipm̄ vas argenteū retineret. Loco v̄o muneris misit regine scutellā ligneā panem ordeaceum ꝯtinētē. Qd̄ illa libenter recepit ⁊ vas illud postmodū argento texit. ¶ Quadā aūt vice dū p̄dcā regina eū ad ꝯuiuiū inuitass3: ille benigne ānuens ab hospitio suo vsq3 ad palatiū eo q̄ ieiunijs ⁊ laborib⁹ esset ꝯfect⁹ asino deferēte portatus est. S3 dū comederet: asinus sci Germani mortuus est. Qd̄ regina audiēs equū mire mansuetudinis epo p̄ntari fecit: quē intuēs ait. Meus mihi asinus p̄ntet̄ q3 q me huc attulit reportabit: ꝑgensq3 ad cadauer: surge inqt muscio reuertamur hospitio. Statiq3 subsiliens seip3 ꝯcussit: ⁊ q̄si nihil mali passus esset germanu3 ad hospitiū deportauit. S3 anq̄3 de rauēna exiret p̄dixit q̄ neq̄q̄3 in hoc seculo diutius moraret̄. Post modicū febre corripit̄. ⁊ die septimo in dn̄o morit̄ ⁊ corpus eius ad gallias: sicut a regina petierat trāsportat̄. Obijt circa annū dn̄i. 420. Uex cū scūs German⁹ btō Eusebio vercellensi epo ꝓmisisset q̄ in sui reuersione ecclesia3 quā fundauerat sibi dedicaret: cū intellexisset scūs Eusebius beatū germanū exisse de corpore ecclesiā suam dedicaturus: cereos accēdi iussit. S3 q̄nto plus accendebant̄: tanto plus extiguebant̄. Qd̄ videns Eusebius intellexit dedicationē aut alio tpe fieri oportere: aut alteri epo reseruari: Cū igit̄ bti germani corpus v̄cellas delatū fuisset: mox in p̄dictā ecclesiā inducitur: ⁊ stati cerei oēs diuinitus inflāmant̄. Tūc scūs Eusebius ꝓmissionis bti germani meminit ⁊ qd̄ viuēs se facturꝫ promiserat mortuū fecisse cognouit. hoc ita o3 accipi vt nō itelligat̄ de magno Eusebio v̄cellensi: q̄ tpe ipi⁹ fcm̄ sit h. Nā ipe sb valente ipatore mortu⁹ fuit ⁊ a morte ipi⁹ vsq3 ad mortē sti germani vltra ānos. 50. effluxerāt. Fuit g̃ alius eusebius sub quo istud qd̄ enarrat̄ euēit.

¶ De Nomine.

Eusebi⁹ dr̄ ab eū qd̄ ē bonū: ⁊ sebe qd̄ dr̄ eloquētia vl̄ statio. vl̄ eusebius sonat bonus cultus. Ipse nanq3 hūit bonitatē in scificatiōe sui eloquētiā in defensione fidei statōē3 in ꝯstātia mar

tirij:bonum cl'tũ in reuerentia dei.

¶ De scõ Eusebio.

Eusebius semp vĝgo exñs dũ
adhuc cathecuminus eẽt
ab eusebio papa baptisma
suscepit. ⁊ nomen cepit. In
quo baptismo manus ange
lice vise sunt:q̃ ipm de scõ
fõte leuauerũt. Matrona
q̃dã eius pulchritudie capta cũ ipi⁹ cubicu
lũ vellet adire:custodiẽtib⁹ angelis pueniř
nõ potuit. Vñ scõ mane ad ei⁹ pedes ꝓcidit
⁊ ab eo veniã petijt. Ordinatus p̃sb꞉ tãta sci
tate emicuit: vt in missaꝝ solẽnijs int man⁹
ei⁹ ministeriũ angelicũ appareꝛ. Post hoc
cũ arriana pestis totã italiã inficeret:ipatore
ꝯstãtio eidẽ heresi fauẽte:iulianus papa Eu
sebiũ in vcellẽsẽ epꝫ ꝯsecrauit:q̃ tũc obtine-
bat int alias vrbes italie p̃ncipatũ. Qð he-
retici audiẽtes oẽs fores eccl'ie claudi fece
runt. At eusebi⁹ vrbẽ ingressus añ ostiũ ma
ioris eccl'ie q̃ est beate marie genua flexit:⁊
oĩa ostia finita mox oꝛone apuit. Auxẽtiũ me
diolanẽsẽ epꝫ heretica p̃uitate corruptuꝫ de
ep̃atu eiecit:⁊ ꝓ eo viꝝ catholicũ dionysiuꝫ
ordiauit. Sicq꞉ eusebi⁹ totã eccl'iaꝫ occidẽtꝭ
⁊ Athanasius totã eccl'iaꝫ oriẽtis ab ariano
rũ peste purgabãt. Arri⁹ nãq꞉ p̃sbyter alexã
drinus fuit q xp̃ꝫ purã creaturã esse dicebat
asserẽs ꝙ erat qñ non erat:⁊ ꝙ ꝑꝑ nos factus
est vt nos ꝑ euꝫ tanq̃ꝫ ꝑ instrumentuꝫ deus
crearet. Et iõ magnus ꝯstantinus celebrari
fecit nicenum ꝯciliuꝫ:vbi eius error ꝯdẽna
tus est. Ipse autẽ postmodũ miserabili morte
interijt: q꞉ omnia viscera ⁊ intestina ꝑ se-
cessuꝫ emisit. Constantius ãt cõstantini fili⁹
ip̃a heresi corruptus fuit. Quocirca cõstanti
us ipator ꝯ eusebium plurimuꝫ indignatus
multoꝝ ep̃oꝝ ꝯciliuꝫ ꝯuocauit:⁊ dionysium
accersiuit:multasq꞉ ep̃las ad Eusebiuꝫ de-
stinauit. Qui sciens malitiã in multitudine
p̃ualere venire cõtempsit. Vñ impator sta-
tuit cõtra eius excusationẽ in mediolanensi
vrbe q̃ ꝓpe erat ꝯciliuꝫ celebrare. Vbi cuꝫ
eusebiũ deesse videret iussit arriãos fidẽ su
am ꝯscribere:⁊ dionysiũ epꝫ mediolanẽsẽ. ac
26. ep̃os eiusdẽ fidei fecit subscriber̃. Quod
audiens Eusebius ex vrbe sua ꝓsectur⁹ me
diolanum exijt:⁊ se multa passurum predi-
xit. Cũ igiť ad quendã fluuiuꝫ venisset: vt
mediolanũ ꝑgeret:nauis ꝓcul ex alia parte
fluminis exñs eo iubẽte ad eũ venit:⁊ ipsuꝫ
cũ socijs sine gubernatore alio trãsportauit
Tũc ei p̃dict⁹ dionysius obuiauit:⁊ ad pe-
des eius ꝓcidẽs veniã postulauit. Cũ igiť
Eusebius ab imperatore nec minis nec blã
ditijs flecti posset:corã oĩbus dixit. Vos di
citis filiũ minorẽ eẽ patre. Cur ĝ mihi filiuꝫ
meũ ⁊ discipulum pretulistis: Nõ est enim
discipulus sup magistꝝ:nec seruus sup dñꝫ
suum:nec filius sup p̃reꝫ. Qua illi rõne cõ-
moti statĩ chirographũ quẽ scripserãt: ⁊ cui
dionysius subscripserat ei obtulerũt. At il-
le. Nequaq̃ꝫ post filiũ scribã cui auctoritate
presũ. Sed istũ ĩcẽdite: nouumq꞉ cui sub-
scribam si vultis ꝯscribite. Sicq꞉ nutu dei
succẽsus ẽ chirographus:cui Dionysius ⁊
alij. 26. ep̃i subscripserãt. Rursumq꞉ arria
ni alium chirographum ꝯscripserũt:⁊ euse-
bio ⁊ alijs ep̃is vt subscriberẽt tradiderunt
Sed cũ ab eusebio aiati nullatenus ꝯsenti-
rẽt:ceperũt plurimũ gratulari:ꝙ chirogra-
phum cui coacti subscripserãt penitus cõbu
stum videbãt. Tũc iratus ꝯstãtius Eusebiũ
voluntati arrianoꝝ tradidit. Qui ꝓtin⁹ ipꝫ
de medio alioꝝ ep̃oꝝ rapiẽtes:⁊ durius fla
gellãtes eũ ꝑ gradus palatij a sũmo vsq꞉ ad
imũ:⁊ rursus ab imo vsq꞉ ad sũmũ traxerũt
Cuꝫ ĝ capite q̃ssato multuꝫ sãguinẽ fudissꝫ
⁊ adhuc nõ assentiret: vict̃ p⁹ terguꝫ mani
bus ꝑ colluꝫ cuꝫ fune ipsuꝫ trahebãt. Ipse
ãt grãs agẽs dicebat se ꝓ ꝯfessiõe fidei ca-
tholice mori eẽ paratuꝫ. Tunc ꝯstãtius libe
riuꝫ papã:dionysiuꝫ:paulinuꝫ:⁊ alios ep̃os
q eius exẽplo fuerãt aiati ĩ exiliuꝫ mitti fecit
Eusebiuꝫ võ apð scitopoli ĩ vrbe palestie ar
riani duxerũt:⁊ ipꝫ ĩ q̃dã loco sic artissimo re
cluserunt: vt eẽt illo lõgitudie breuior lati-
tudie angustior:ita vt curuatus nec pedes
extendere:nec se in latus alteꝝ v̉tere possꝫ
capite depresso humeros tñ ⁊ cubitos mo-
uere valebat. Veruꝫ cõstantio defuncto iu
lianus eidem succedens ⁊ omnibus place-
re volens iubet exulatos episcopos reuo-
cari:⁊ deorum templa aperiri: ⁊ pace frui
sub lege qua quisq꞉ vellet. Et sic Eusebius
inde exiliens ad athanasium venit: ⁊ quan
ta passus fuerat eidẽ exposuit. defũcto ãt iu

liano ⁊ iouiniano regnante: sopitis arianis eusebius vercellas rediijt: ⁊ eū populus cū magna exultatione suscepit: Sed iteꝝ valē te regnante ariani repullulāt: ⁊ eusebij domū vallātes ⁊ extra domū supinum ipm trahētes lapidibus eū obruerūt. Et sic ad dn̄z feliciter migrans in ecclia quā ipe ꝯstruxerat sepultus ē. Fert quoqꝫ hāc gratiaꝫ sue ciuitati eusebius a deo suis p̄cib⁹ impetrasse vt nullus arrianus ibidē viuere possit. Uixit āt ſꝫ chronicā ad minus .88. annis. Floruit circa annū dn̄i .350.

De septem fratribus machabeis.

Machabei fuerunt septē fratres cuꝫ mr̄e reuerenda ⁊ eleazaro sacerdote q ꝓ obseruatione legis cū carneꝫ porcinā nollēt comedere inaudita suppliciorꝫ genera ꝑtulerūt: ſm ꝙ in .2° li° machabeoꝝ .7. c plenius ꝯtinet. Et notanduꝫ ꝙ ecclia orietalis facit festa de scis vtriusqꝫ testi. Occidētalis āt non facit festa de scis veteris testi. eo ꝙ ad inferos descenderūt p̄ter q̄ꝫ de inocentibus: ex eo ꝙ in ipis singulis occisus est xp̄s: ⁊ de machabeis. Sūt āt q̄tuor rōnes q̄re ecclia de istis machabeis lꝫ ad inferos descenderint solēnizat. Pria ē ꝓpter ꝓrogatiuā martyrij. Quia .n. inaudita supplicia inter scōs veteris testi passi sūt ideo priuilegiati sunt vt eoꝝ passio merito celebret. Hec rō pōitur in historia scholastica Scda ē ꝓpter repsentationē mysterij. Septēnarius .n. est numerus vniuersitatis. Significant ergo in istis oēs p̄res veteris testamēti celebritate digni. Nā licet de ipsis nō solēnizet ecclia: tuꝫ q: ad limbū descēderūt tū q: multitudo nouoꝝ subintrauit: in his tamen septē impendit oibus reuerētiā: q: per septeꝫ vt dictū est vniuersitas designatur. Tertia est ꝓpter exemplū patiendi. Proponuntur enim in exemplū fidelibus vt scōm hoꝝ ꝯstātiā ad zelū fidei animent ⁊ ad patiē dū ꝓ lege euāgelij sicut illi ꝓ lege moysi fortius accingant. Quarta est ꝓpter cām supplicij. Nā ꝓ defensione legis sue talia supplicia passi sunt sicut ⁊ xp̄iani ꝓ defensione legis euangelice patiunt. Has tres vltimas rationes assignat magister Joannes beleth in summa de officio. capitulo .5°.

De sancto Petro ad vincula

Festuꝫ sci petri apostoli qđ ad vincula dr̄ q̄druplici d causa institutū fuisse putatur. s. in memoriā liberationis petri. in memoriā liberatiōis alexādri: ꝓ destruendo ritu gētiliū: ⁊ pro impetranda absolutione spiritualiū vinculorum Prima ḡ cā est in memoriā liberatioins petri. Nā sicut dr̄ in historia scolastica. Herodes agrippa romā addijt: ⁊ ibi Caio nepoti tyberij cesaris familiarissimus extitit. Quadā aūt die cū esset herodes in curru cū Caio leuatis in celū manibus ait. Utinā viderez mortē senis: ⁊ te dn̄m totius orbis. Hoc auriga herodis audiuit. ⁊ Tyberio ꝯtinuo intimauit. Qua ꝓpter indignatus tyberius cesar Herodē reclusit in carcerē: vbi dū q̄daꝫ die iuxta arborē innixus esset: cuius frōdib⁹ insidebat bubo: vnus de captiuis ꝑitus in augurijs dixit ei. Noli timere: q: cito liberaberis: ⁊ intantū sublimaberis: ꝙ amicos tuos in tui inuidiā ꝯcitabis: ⁊ in hac ꝓsperitate morieris. Quancito aūt huius generis animal sup te videris vltra q̄ntū diem viuere nō valebis. Post aliqđ tp̄s. Tyberius morit: ⁊ Caius in ipium sublimat: q quideꝫ herodē de vīculis liberauit: ⁊ magnifice sb limatū regē in iudeā misit. Cūqꝫ veīsset misit man⁹ vt affligeret q̄sdā de ecclia. Occiso autē Jacobo fratre Joānis gladio ab codeꝫ aū dies azimoꝝ videns ꝙ h̄ gratū ēet iudeis in dieb⁹ azimoꝝ Petrū apprehendit ⁊ in carcerē misit volēs post pascha producere eū populo. Angelus aūt noctu eidē assistēs mirabiliter eū a vinculoꝝ nexib⁹ liberauit: ⁊ ad ministeriū predicationis libeꝝ ire iussit Facinus autē regis dilationē nō patitur vltionis. Seq̄nti vero die custodes ad se venire fecit: vt ꝓ fuga Petri diris eos penis affieeret. hoc tamen impeditus est facere: ne solutio Petri alicui noceret: nam concitus in cesaream descendit: ⁊ ibi percussus ab angelo expirauit. Etenim sicut refert Joseph⁹ in .19. antiquitatum libro. Cum cesareaꝫ aduenisset. Et ad eum totius prouincie viri vnanimiter ꝯuenissent ille fulgenti veste:

ex auro argentoqꝫ mirabiliter ꝯtexta indu-
tus incipiente die procedit ad theatꝝ. Ubi
cū primo solis radios vestis argētea susce-
pisset repcusso splēdore duplicatā spectanti
bus lucē fulgor metalli vibrātis effudit. vt
intuētibus pstringeret acieꝫ terror aspectus
⁊ per hoc plus aliqd de eo ꝙ̄ hūane nature
ē artifex arrogantia mētiret illico adulantis
vulgi ꝯceperāt voces dicētis. Hucusqꝫ vt
hominē te tenuimus sed ex nūc iā supra hu-
manā naturā te esse fatemur. Et dū adulato
rijs demulceret honoribꝰ: ⁊ oblatos sibi di
uinos honores nō respueret: respiciētes vi-
dit insidientē sup funiculū capiti suo ange-
lum. i. bubonem mortis eius ꝓxime nunciū
Respiciēsqꝫ ad populū dixit. Heu ego deus
vester morior. Sciebat. n. iuxta p̄dicationē
augurijs se infra qnqꝫ dies moritꝝ ⁊ ꝯti-
nuo pcussus p quinqꝫ dies vmibus eius vi
scera corrodētibꝰ expirauit. Hec Josephus
In memoriā igit tā mire liberationis p̄nci-
pis apostoloꝝ a vinculis: ⁊ taꝫ dire vindi-
cte in tyrannuꝫ ꝓtinus subsecute: eccl'ia fe-
stuꝫ sci petri ad vincula solēnizat. Un̄ ⁊ epi
stola ī missa canit in qua hec liberatio facta
fuisse ꝓhibet. Et ꝺm hoc videt ꝙ hoc festuꝫ
deberet vocari petri a vinculis. ¶ Scđa
cā institutionis extitit: qm̄ alexāder papa q
sextus post btm̄ petrum rexit ecclesiā. ⁊ her-
mes p̄fectus vrbis rome: q p alexandrū ad
fidē ꝯuersus fuerat a Quirino tribuno ī di-
uersis locis ī custodia tenebant. Dixitqꝫ tri
bunus ad hermē p̄fectum. Miror te viruꝫ
prudentē honorē dimittere p̄fecture ⁊ vitā
aliā somniare. Cui hermes dixit. Et ego an̄
hos annos hec oīa deridebā: ⁊ hāc vitā solā
esse putabā. Respōdit qrinus. fac ḡ ꝓbare
me ꝙ aliā vitā noueris eē: ⁊ ꝯtinuo fidei tue
discipulū me hēbis: Cui hermes dixit. Sā-
ctus alexāder quē tenes in viculis ip̄e hoc
melius te docebit. Tūc qrinus maledicens
Alexādro ait. Ego tibi dixi vt me ꝓbare fa-
ceres hoc: ⁊ nūc me mittis ad alexandꝝ quē
p suis sceleribus teneo vinculatū. Uerum
tn̄ sup te ⁊ alexandrū custodiaꝫ duplicabo ⁊
si ip̄m tecū vel te cū ip̄o inuenire potero ve
re fidē tuis ⁊ eius ꝺmonibꝰ adhibebo. fecit
qđ dixit ⁊ Alexandro hoc hermes ꝓtinus in
di cauit. Orante igit sancto Alexandro an-
gelus ad eū venit: ⁊ ip̄m ad hermē in carce
rem adduxit. Et inueniēs eos qrinus insi-
mul plurimū admiratus ē. Et cum hermes
quirino narraret quđ alexander filiuꝫ suum
mortuū suscitasset. dixit alexandro qrinus.
Habeo filiā gutturosaꝫ nomine Balbinam.
Promitto igit me tuaꝫ recipere fidē si filie
mee impetrare poteris salutē. Cui alexan-
der. Uade citius ⁊ ip̄am ad carcerē meū ad
ducito. Cui dixit quirinus. Cuꝫ hic sis quō
in carcere tuo te potero inuenire. Ad quem
alexander. Uade cito qꝛ q me huc adduxit.
ille me illuc cito reducet. Pergēs igit quiri
nus filiā suā ad carcerē cito adduxit: ⁊ ibidē
alexādruꝫ inueniēs ad pedes suos se ꝓstra-
uit. Tūc filia eius cepit vicula sci alexandri
deuote osculari vt sanitatē reciperet. Cui ale
xāder dixit. Noli filia has meas osculari ca
thenas: sed bogas sci petri apostoli diligent
inqre: q̄s deuote osculās recipies sanitateꝫ
Quirinus igit in carcere vbi petrus deten
tus fuerat: diligent bogas inqri fecit: easqꝫ
cuꝫ inuenisseꝫ filie sue osculādas dedit. Illa
mox vt osculata ē vicula: sanitatis ē integre
beneficiū assecuta. Tūc qrinus veniā petēs
Alexandꝝ de carcere extraxit: ⁊ ip̄e cū fami
lia ⁊ alijs ꝙ̄pluribus baptisma suscepit. tūc
sctūs alexānder hoc festū in calēdis augusti
celebrandū instituit: ⁊ in honorē apostoli pe
tri eccl'iaꝫ fabricauit: vbi vincula reposuit:
⁊ ad vincula nominauit. In hac solēnitate
ad p̄dictā eccl'iaꝫ magnꝰ fit ꝯuersus populi
⁊ ibideꝫ ppl's vincula osculat. ¶ Tertia cā
institutionis ꝺm bedā hec ē. Octauianus ī-
perator ⁊ antonius sibi inuicē affinitate ꝯiū
cti sic inter se mundi totius īperiū diuiserūt
vt octauianus in occidēte italiā galliā ⁊ hi-
spaniā. Antoniꝰ vero in oriente asiā pōtum
⁊ affricam possiderēt. Anto. āt lasciuus ⁊ lu
bricus cū sororem octauiani in vxorem habe
ret ipsam repudiauit: ⁊ cleopatrā reginā egi
pti in vxorē accepit. Ob hoc īdignatꝰ octa.
manu armata in asiaꝫ contra antonium pro
cedit: ⁊ ipsum in omnibus superauit. Tunc
antonnius ⁊ cleopatra victi fugerunt ac se-
metipsos p̄ dolore nimio occiderunt. Egipti
igitur regnum octauianus destruxit: ⁊ roma
namqꝫ prouinciam fecit. Inde in alexandriā
perrexit. ⁊ oībus eā diuitijs spolians romā

ipsas transiuerit. Vñ rẽpublicam auxit intã
tuȝ ꝙ pro vno denario daret qḋ prius ꝓ q̃t
tuor vẽdebat. Et q꞉ ciuilia bella valde vr
bem vastauerãt: ita eã renouauit vt dixerit
Inueni late. iciã: relinquo marmoreã. Quia
igit̃ intantũ rempublicã auxerat. Augustus
primo oĩum vocatus est. Vñ ⁊ ab eo augusti
dicti sunt q sibi in imperio successerunt: sic̃ a
Julio cesare auunculo eius cesares appella
bant. Vñ ⁊ hunc mẽseȝ Augustũ q prius se-
xtilis dicebat̃. q꞉ a martio sextus erat: popu
lus suo nomine intitulauit: eũ Augustũ vo-
cans. In memoriã itaqꝫ ⁊ honorẽ victorie:
illius quã ꝑma die augusti Octauianus ha
buit oẽs romani hanc diem solemnizabant
vsqꝫ ad tẽpus Theodosij imꝑatoris: q cepit
regnare ãno dñi. 426. Eudosia igit̃ filia ꝑdi
cti Theodosij iꝑatoris vxor valẽtiniani hie-
rosolymã ex voto prexit: vbi qdaȝ iudeus ꝓ
magno munere duas ei cathenas obtulit: q
bus sub herode Petrus apl's vinctus fuit.
Cũ igit̃ Romã redisset: ⁊ cal. augusti in ho-
norẽ imꝑatoris gẽtilis romanos solẽnizare
videret. dolẽs ꝙ dãnato homini tantus ho
nor exhiberet: cogitãsqꝫ ꝙ nõ eos de facili a
tali ꝯsuetudine reuocare possꝫ: cogitãdo tra
ctauit vt obseruãtia qdem sic staret: sꝫ in ho
norem sci petri fieret: ⁊ illũ dieȝ vniuersus
ppl's ad vincula noĩaret. Habita igit̃ colla-
tione cũ btõ Pelagio papa ppl'ȝ blandis ex
hortationib⁹ induxerũt vt obliuioni trade-
retur memoria ꝑncipis paganoꝝ ⁊ celebris
fieret memoria ꝑncipis aploꝝ. Qḋ dũ cũctis
placuisset: illas cathenas quas de hierl'ȝ at
tulerat ꝓtulit ⁊ populo oñdit. papa vero ẽt il
lã cathenã ꝓtulit qua sub Nerone ideȝ apo-
stolus vinctus fuit. Hac ergo illi sociata ita
miraculose vna cathena facta ẽ ac si semper
vna ⁊ eadẽ extitisset. Vñ papa ⁊ regina pro
tinus statuerũt vt qḋ hominũ indiscreta re-
ligio faciebat gẽtili dãnato in melius muta-
ta faceret apostolorum principi petro. Ipsa
igitur vincula papa cum regina in ecclesia
sancti petri ad vincula posuit: ⁊ ipsam mu-
neribus multis ⁊ priuilegijs magnis dota-
uit: ac predictam diem vbiqꝫ celebreȝ fore
instituit. Hec beda. Idem dicit. Sigiber-
tus. Quante autem virtutis hec cathena fu
erit anno domini. 464. apparuit. Quendã
enim comiteȝ imperatoris Ottonis propin
quum diabolus ante oculos omniuȝ tã cru
deliter arripuit: vt seipsuȝ dentibus lacera
ret. Tunc iussu imperatoris ad Joannẽ pa-
pam ducitur vt cathena sancti Petri eius
collo circundaret. Sed cuȝ quedaȝ alia ca
thena furentis collo fuisset imposita: ⁊ nihil
ex hac ꝓuenisset salutis: nimirum vbi nil la
tebat virtutis: tandẽ vera petri cathena ꝓ-
ducitur: ⁊ furentis collo imponit̃. Tunc aũt
virtutis pondus diabolus ferre non potuit
sed mox corã omnibus exclamans abscessit
Tũc Theodoricus meteneñ. eṕs ipsã cathe
naȝ arripuit: ⁊ eã se nullatenus dimissurum
nisi manus sibi ꝑcideretur: asseruit. Cuȝ igi
tur super hoc inter eṕm ⁊ papam aliosqꝫ cle
ricos grauis oriretur contentio: imperator
tandem iṕm litigium sedauit: et episcopo ex
iṕa cathena a papa ãnulũ impetrauit. Nar-
rat Miletus in cronica: ⁊ idẽ habetur in hi
storia tripartita ꝙ his diebus apud cypruȝ
draco ingens appuit: in cuius ore donatus
eṕs virtute insignis expuens: mox euȝ occi
dit. prius tamen añ eius faciẽ digitis crucẽ
designans: ⁊ eidem ostendens: quẽ vix octo
iuga boum ne ei⁹ putredine aer inficeret.
ad locum incendij trahere potuerunt. Ideȝ
quoqꝫ ait ibidem ⁊ in eadeȝ tripartita habe
tur ꝙ in creta diabolus in spetie moysi se po
suit: qui iudeos vndecunqꝫ congregans su
per magnum montis percipitium iuxta ma
re eos duxit. Quos dum ad terram promis-
sionis sicco pede se preeunte ducere pollice
retur: innumeros enecauit. Unde creditur
ꝙ diabolus indignatus: q꞉ occasione iude q
regine cathenam dederat: plausus octauia-
ni cessauit. de his se taliter vindicauit. mul
ti autem ex his q euaserunt ad baptismi gra
tiam conuolarunt. Cum enim mons ipse de
cliuis ĩcũberet: ⁊ illi se se euoluerẽt: priores
tam acutis rupibus lacerati: qꝫ in mare pre
focati mortui sunt. Cunqꝫ reliqui idem vel-
lẽt: ⁊ de prioribus quid eis acciderit igno-
rarent quidam piscatores inde transeuntes
malum qḋ acciderat narrauerunt eisdem: ⁊
sic illi cõuersi sunt. Hec in historia triparti-
ta. ¶ Quarta causa institutiõis hec assigna
ri potest. Dominus enim a vinculis petruȝ
miraculose absoluit: ⁊ eidem ligandi ⁊ absol

uendi potestatem dedit. Nos autem vinculis peccatorum obilgati tenemur ⁊ absolui i digemus. Ideo igit̃ ipm in solennitate: que dicitur ad vincula honoramus. vt sicut ipe a vinculis absolui ꝓmeruit. ⁊ sicut potestatem absoluendi a dño accepit: sic ⁊ ipe a peccatoꝝ vinculis nos absoluat. Hanc vltimã institutionis cãm nõnullaz extitisse qs de facili ꝑpendat vel ꝑpendere potest si videat ꝙ absolutionẽ a vinculis in aplm factã epistola ꝯmemorat ⁊ absoluẽdi potestatez sibi concessã euangelista recitat: absolutionez ab ipso nobis fiendaz oratio hodierna postulat Nõ autem per claues q̃s accepit: interdum etiã dãnandos absoluat: in quodam miraculo ꝙ legitur in libro miraculoꝝ .b. virginis satis claret. Apud nanq̃ coloniam vrbem i monasterio sancti petri erat quidam monacus leuis lubricus ⁊ lasciuus. Hic duz subita morte fuisset preuentus: demones ipsum accusabant: et quelibet peccatorum genera contra ipsum clamabant. Unũ dicebat. ego sum cupiditas tua qua contra dei precepta tam frequenter concupisti. Aliud clamabat Ego sum vanagloria qua te apud homines iactanter exaltasti. Aliud ãt clamabat. Ego sum mendaciuz in quo mẽdacio peccasti ⁊c. Similiter ecõtra quedaz bona opera q̃ fecerat ipsuz excusabant dicentia. Ego sum obedientia quam senioribus spiritualibus exhibuisti. Ego sum psalmoꝝ cantus quẽ frequẽter deo concinuisti. Sanctus autez Petrus cuius erat mõacus pro ipso depcaturus deum adijt. Cui respondit dominus. Nunqd non ꝓpheta me inspirante dixit. Dñe quis habita. in ta. tuo. aut quis re. in m. sant. ⁊c. q ĩgredit̃ sine ma cl'a ⁊c. Quomõ h' põt salu⁹ esse cũ nec sine macl'a sit ingressus: nec sit iustitiã opatus: Rogante igit̃ ꝓ eo petro cum ṽgine matre dei. hãc dñs sententiã ꝓtulit. vt ad corp⁹ rediret: ⁊ ibi penitentiã ageret. Tũc ꝯfestiz Petrus claue quaz manu tenebat diabolũ terruit ⁊ in fugaz ꝯuertit: Aliam ṽo eius in manu cuiusdã q in ꝑdicto mõasterio mõacus fuerat tradidit: ⁊ vt ad corp⁹ ipsaz reduceret ꝓcepit. Qui ab eo ꝓ mercede reductiõis poposcit vt singul' dieb⁹ ꝓ eo psalmũ. Miserere mei de⁹ diceret. ⁊ sepulturã eius sepe scopis mundaret: Ipseq̃ de morte rediẽs q̃ sibi contingerãt oĩb⁹ enarrauit.

De sancto Stephano papa ⁊ martyre.

Tephãus papa cũ multos gentiliũ verbo ⁊ exẽplo cõuertissz ⁊ multa corpora sãctoꝝ martyrũ sepelisset: a Ualeriano ⁊ galieno anno dñi .240. summo studio ꝑgritur vt eũ ⁊ clericos aut sacrificare cogeret: aut supplicijs diuersis puniret. Dederũt edictũ vt qcunq̃ eos ꝑderent totã eoꝝ substantiã possideret. Quapp decẽ de eius clericis ꝯprehẽsi stati sũt sine audiẽtia decolati. Sequẽti ṽo die Stephan⁹ papa ꝯphendit̃: ⁊ ad tẽplũ martis adducit̃: vt ibi aut idoluz adoraret: aut sententiã capitalẽ subiret. Sz cũ tẽpluz ingressus fuissz: ⁊ deũ vt ipz tẽplũ destrueret exoraret magna pz tẽpli corruit. ⁊ oĩs multitudo p̃ nimio timore aufugit. Ipse vero ad cimiterium sancte Lucie perrexit: qđ audiens valerian⁹ milites plures põtib⁹ ad eũ misit: q venientes eum missam celebrantez inuenerunt stantem intrepidum ac incepta deuote ꝑficientem in sua sede eum decolauerunt.

De inuentione corporis sci Stephani

Nuentio corporis sancti ꝓthomartyris stephani anno dñi .417. septimo Honorij principis anno fuisse narratur. Repit̃ ãt ei⁹ inuẽtio: trãslatio ⁊ ꝯiunctio Inuẽtio ipsius h' ordĩe fcã fuit. Nã cũ qdaz ꝓbyter noĩe lucianus i tritorio hierosolymitano: quẽ genadi⁹ iter viros illustres cõmemorat scriberet: ⁊ cũ i. 6. feria i strato suo qesceret: ⁊ pene vigilaret: vir qdã senex statura ꝓcer⁹: vultu decorus barba ꝓlixa: pallio cãdido amict⁹ cui gemelle auree ⁊ cruces erãt ꝯtexte: calciatus caligis i sũpficie deauratis eidẽ apparuit: q manu aureã virgã tenẽs tetigit euz ⁊ dixit ei. Sũma cum diligẽtia nr̃os patefacito tumulos: q: indecẽter despecto loco recõditi sumus. Uade igit̃ dic Joanni hierosolymitano episcopo: vt nos in honorabili loco repõnat: quia cum siccitas ⁊ tribulatio mundũz consumpserit nostrorum suffragijs Deus mundo ꝓpitiari decreuit. Cui lucianus pre

soyter dixit Dñe quis es? Ego sum inqt ga
maliel: qui paulū apostolū enutriui: ad pe-
des meos legem ꝑdocui: qui āt mecū iacet
sanctus stephanus est: qui a iudeis lapida-
tus ⁊ extra ciuitatē ꝓiectus est: vt a feris ⁊
auibus deuoraretur. Sꝫ hec omnino ille ꝓhi-
buit: cui illesaꝫ fidē idē martyr seruauit. ego
āt cū multa reuerentia ipm̄ collegi ⁊ in meo
tumulo nouo sepeliui. Alius āt q mecū iacet
est nicodemus nepos meus: q nocte ad iesū
adijt: ⁊ a Petro ⁊ Joāne sacꝝ baptisma su-
scepit. Quapꝑ idignati in eū ꝑncipes sacer
dotuꝫ eū occidissent. nisi ob nostri reuerētiā
destitissent. Uerū tñ oēm substantiā eius diri
puerunt: ⁊ a ꝑncipatu deposuerūt: multisqꝫ
eū afficientes vberibus semiuiuū reliqrūt.
Hunc ego cū in domū meā duxissēꝫ diebus
aliqbus supuixit: ⁊ defunctū iuxta pedes scī
stephani sepelire feci. Tertius vō q mecuꝫ
ē ipe abibas filius meus est q anno etat̄ sue.
20. mecuꝫ baptisma suscepit: ⁊ vgo ꝑmanens
cuꝫ paulo discipulo meo legem didic̄. Mea
vō vxor Ethea ⁊ Selenias filius meus q fi
dē xp̄i noluerunt accipe: nr̄a neqꝙ sepl'tura
digni fuerunt. sꝫ eos alibi sepultos inuenies
⁊ eoꝝ tumulos vacuos ⁊ īanes. Hoc dicto sā
ctus Gamaliel disparuit. Lucianus vō eui
gulās dñꝫ exorauit: vt si hec visio in vitate
fieret eidē scd̄o ⁊ tertio appareret: in seq̄nti
igr̄ feria sexta eidē sic ꝑus apparuit: ⁊ cur ea
q̄ sibi dexerat negtexerit q̄siuit. Nō igt dñe
neglexi: sꝫ rogaui dñꝫ: vt si hec visio ex deo
eēt mihi tertio appareret. Dixitqꝫ ei gama-
liel. Qm̄ in mente tua cogitasti si nos inueni
res quō singuloꝝ reliqas discernere posses
ex hisque tibi dicā sb similitudine loculos ⁊
reliqas docebo. Ondiditqꝫ ei tres calatos au
reos: ⁊ quartum argenteū quoꝝ vnꝰ erat ple
nus rosis rubentibꝰ: alij duo rosis albis. qua
rtuꝫ ēt ondit calatum plenuꝫ croco. Dixitqꝫ
gamaliel. Hi calati sunt nr̄i loculi: ⁊ he rose
nr̄e sunt reliquie: Calatus plenus rosis ru-
beis est locus scī stephani: qui solꝰ ex nobis
martyrio meruit coronari: Alij duo rosis al
bis pleni: mei ⁊ Nicodemi sūt loculi qui since
ro corde in cōfessione xp̄i perseuerauimus.
Quartus vō argenteus croco plenus est ab
ibe filii mei qui candore vginitatis polleuit:
⁊ mundus de mundo exiuit. His dict̄ iterꝫ
disparuit. Feria āt sexta sequentis hebdo-
made eidē iratus apparuit: ⁊ d̄ dilatōe ⁊ ne
gligentia euꝫ grauiter increpauit. Cōtinuo
igit̄ Lucianus hierosolymā adijt. ⁊ Joanni
ep̄o cūcta ꝑ ordinē enarrauit. Pergunt igr̄
cuꝫ alijs ep̄is accersitis ad locuꝫ ꝑdicto Lu
ciano ondsuꝫ. Cūqꝫ cepissent fodere terra cō
cutitur: ⁊ suauissimus odor sentitur: ad cuiꝰ
odoris mirā fragrātiā meritis sanctoꝝ. 70.
hoies a diuersis infirmitatibus liberantur.
Sicqꝫ in eccl'ia syon q̄ est hierusalē vbi san
ctus stephanus archidiaconi officio fūctus
est cū magno gaudio scōꝝ reliquias transtu
lerunt ⁊ eas ibidē honorifice condiderunt.
Ea āt hora pluuia magna descendit. Huiꝰ
visionis ⁊ inuentōis mentōeꝫ facit Beda ī
cronica sua. Hec āt inuentio facta est eadeꝫ
die qua eius passio celebrat̄: ⁊ eius passio ī
hac die fuisse dr̄. Festa āt ab ecclesia mutata
sunt duplici rōne. Prima est qm̄ xp̄s iō na
tus ē in terris vt homo nasceretur in celis.
Decuit igit̄ vt natali xp̄i continuaretur na
tale sancti stephani. qui ꝑmus ꝓ xp̄o marty
rium sustinuit qd̄ est nasci in celo: vt hic no-
taretur vnam ex alia sequi: vn̄ cantatur de
ip̄o. Heri xp̄s natus ē in terris vt hodie ste
phanus nasceretur in celis. Scd̄a rō est qm̄
festum de inuentione solēnius agebatur q̄ꝫ
de passione ⁊ hoc tum ꝓpter domini natiui
tatem: tum etiam propter multa miracula
que in ipsius inuentōe dñs ondderat. Qr igr̄
passio dignior est q̄ꝫ inuentio: ⁊ ob hoc solēni
or dꝫ esse iō festum ecclesia de passione ad
illud tp̄s transtulit in quo ampliori in reue-
rentia habebatur. ¶ Translatio auteꝫ eius
vt Augꝰ ait hoc modo fuit. Naꝫ Alexander
senator cōstantinopolitanus cum vxore sua
adijt hierusalem: ⁊ ꝓtomartyri Stephano
pulcherrimum oratorium cōstruxit: ac post
eius obitum iuxta eum corpus suuꝫ sepeliri
fecit. Euolutis ergo septem annis Juliana
eius vxor in patriam suam volens redire.
vtpote que a principibus iniuriam patieba
tur corpus viri voluit deferre. Quod cū ab
episcopo multis precibus postulasset: episco
pus duos loculos argenteos protulit dicēs.
Non noui qs ex his sit loculus viri tui. Et
illa ego noui: ⁊ impetum faciens dixit hoc ē
corpus viri mei. Sic ergo duꝫ corpus viri

putat accipere casu corpꝰ sancti Stephani
martyris accipit. Cuz autem nauim cũ cor-
pore conscendissent: hymni audiuntur ange
lici. suauissimus odor effragrat: clamant de
mones: seuaz suscitant tempestatem dicen-
tes. Veh nobis qꝛ ꝓtomartyr Stephanus
transit diro nos verberans igne. Cuz ergo
naute naufragium formidarẽt Stephanus
inuocatur: ⁊ continuo apparuit dicẽs. Ego
sum nolite timere. Statiqꝫ trãquillitas ma
gna subsecuta est tũc audite sunt voces de-
monum clamantium. Impie princeps nauẽ
incende: qꝛ aduersarius noster Stephanus
est in ea. Tunc princeps demonum quinqꝫ
demones qui nauẽ incenderent misit: sꝫ an-
gelus domini in profundũz demersit. Et cũ
calcedonem venissent demones clamabãt.
Seruus dei venit qui lapidatus est a iude
is iniquis. Constantinopolim igitur incolu-
mes venerunt. ⁊ in quadam ecclesia sancti
Stephani corpus cuz magna reuerẽtia cõ
diderunt. hec Aug. ¶ Coniunctio autẽ cor
poris sancti Stephani cũ corpe sancti Lau
rentij hoc ordine fcã fuit. Contigit autez eu
dosiam filiam Theodosij imperatoris a de-
mone grauiter cruciari. Quod cuz patri suo
constantinopoli constituto intimatum fuisset
iubet eam constantinopoli adduci: vt sacro-
sanctis protomartyris reliquijs tangeretur
Demõ autem in ea clamabat. Nisi Stepha
nus romam veniat non exibo: quoniam sic
est voluntas apostolorum qđ cũ imperator
audisset ab archiepiscopo ⁊ clero ⁊ pplo con
stantinopolitano obtinuit: vt corpus sancti
Stephani romanis darent: ⁊ ipsi Lauren-
tij corpus acciperent. Tunc imperator sup
hꝫ pelagio pape scripsit. papa võ de cõsensu
cardinaliũ ĩpatoris petitioni ꝯsensit. Mis
si igr̃ constantinopoli cardinales corpus sci
Stephani romam deferunt: ⁊ greci ꝓ accipi
endo corpore Laurentij prosequuntur. Ca-
pue ergo corpus sci Stephani recipitur ⁊
brachiũ eius dextꝝ a capuanis deuotis p̃ci
bus obtinet: ⁊ metropolitana eccl'ia in eius
honorẽ fabricatur. Cũ ãt romã venissent ⁊ i
ecclesia sci petri ad vincula corpus deferre
vellẽt: vectores subsistunt: nec vltra ꝓcede
re pñt. Demon aũt in puella clamabat. Fru
stra laboratis: qꝛ nõ hic: sed apud frẽz suum
Laurẽtiũ sedẽ elegit. ¶ Illuc ergo corpus eiꝰ
defert: ⁊ ad eius tactũ puella liberat. Et
laurẽtius fratris sui aduẽtui q̃si ꝯgratulãs
⁊ arridẽs in alterã partẽ sepulchri secessit:
⁊ medietatẽ illius fratri vacuam dereliqt.
Greci võ dũ manus apponũt vt laurẽtiuz
afferãt: ad terrã velut exanimes corruũt. sꝫ
orãtibus deũ papa ⁊ clero ⁊ pplo ꝓ eis vix
ad se ad vesperã redierũt. Oẽs tñ infra de
cẽ dies mortui sunt. Latini qui sibi ꝯsense-
rant in frenesim versi sanari nõ potuerũt:
quoadusqꝫ scõꝝ corpa insimul tumulata fue
rũt. Tũc vox de celo audita ẽ. O felix roma
q̃ corpus laurẽtij hispani ⁊ stephani hiero-
solymitani gl'iosi pignera vno claudis mau
soleo. Facta ẽ ista ꝯiunctio circa annos dñi.
425. ¶ Refert Aug. lib°. 22° de ciui. dei sex
mortuos ad inuocationẽ sci stephani suscita
tos: videlicet quẽdã qui cũ mortuus hic ia
ceret: vt ei iã polices ligarent: inuocato sup
eo noĩe stephani sci ꝯtinuo suscitatus ẽ. Itẽ
quãdã scimonialẽ q̃ cũ in extremo cõstituta
spũ ad eccl'iam sci stephani delata fuisset. ⁊
ibidẽ expirasset: videntibus oĩbus ⁊ stupẽti-
bus sanata surrexit. ¶ Item quendã pueꝝ
a plaustro ꝯtritũ quẽ mater ad eccl'iam san-
cti stephani deferẽs viuũ ⁊ sanum recepit.
¶ Itẽ quãdã puellã apud hipponem cuius
tunicã cũ pr̃ ad eccl'iam sci stephani depor-
tasset: eãqꝫ postmodũ sup corpus defũcte fi
lie ꝓiecisset: illa statim surrexit. ¶ Itẽ quẽ-
dã iuuenẽ apud hipponem: cuius corpꝰ cũ
vnctũ fuisset oleo sancti stephani surrexit.
¶ Itẽ quendã pueꝝ q cũ ad eccl'iam sancti
stephani mortuus delatus fuisset ad ĩuoca-
tionẽ sancti stephani vita est ꝓtinus restitu
tus. ¶ De hꝫ martyre p̃cioso sic dicit Aug.
Martyrẽ istũ gamaliel stolatus reuelauit:
saulus spoliatus lapidauit: xp̃s pãnis inclu
tus ditauit ⁊ p̃cioso lapide coronauit. Idẽ
in stephano emicuit pulchritudo corpis: flos
etatis: eloquentia sermocinatiõis: sapiẽtia
sanctissime mentis: ⁊ opus deitatis. Idem
fortis colũna dei cũ iter lapidiferas manus
captatorio forcipe teneret fide fundabilis
igniebat ⁊ pendebat: feriebat: ⁊ ꝓducebat
ꝯstringebat: augebat: cedebat: ⁊ nõ vince-
bat. Hiero. sup illud. dura ceruice ⁊c. hic ñ
blãdit: sed inuehit: nõ palpat: sed ꝓuocat:

nõ trepidat sȝ instigat ⁊ iurgat. Idẽ attende
stephanũ ꝯsuũ. hõ erat sicut tu: ỏ massa pec
cati erat sicut tu: eo p̃cio redemptus vt tu:
diaconus erat euangeliũ legebat q̃d legis
vel audis ⁊ tu: ibi inuenit scriptuȝ. Diligite
inimicos vestros didicit legẽdo perfecit.
obediendo.

℄ De nomine.

Ominicus q̃si dñi custos.
vl' a dño custoditus. vl' d̃ ĩ
dñicus q̃ȝtũ ad ethimologi
am huius nois q̃d est dñs
D̃: ãt custos dñi trib⁹ mo-
dis. s. custos honoris dñi q̊
ad deuȝ: custos vinee dñi
vel gregis dñi quo ad ꝓmũ: custos volun-
tatis vel p̃ceptoꝝ dñi quo ad seip̃ȝ. 2°. dicit̃
dñicus q̃si a dño custoditus. Dñs. n. custo-
diuit eũ q̃ȝtũ ad triplicẽ statũ suũ. In quoꝝ
p⁹ fuit laicus. i 2°. regularis canonicus. i 3°
vir ap̃licus. nã in p° eũ custodiuit faciendo
ip̃ȝ laudabl'r incipe. i. 2° feruenter ꝓficer̃. i 3°
ꝑfectõeȝ app̄hende. e. 3°. põt dici dñicus p
ethymologiã hui⁹ nois dñs. Dñicus nãq̃ȝ
d̃ q̃si donans minas: sic btũs dñicus fuit
donans. i. ꝯdonans minas pp̄ iniuriaꝝ di-
missionẽ. donãs munus. vel donans minus
p libertatis largitõeȝ: q: nõ solũ sua paupib⁹
tribuit: sed ẽt seip̃ȝ pluries vendere voluit.
Donãs minus p corporis macerationẽ q:
corpi suo semp minus dabat q̃ȝ appetebat.

℄ De sancto dominico ꝯfessore.

Ominicus ordinis p̃dica-
toꝝ dux ⁊ p̃clitus ex hi
spanie ptibus ex villa ca-
laroga eromẽsis diocesis
p̃re felice: m̃re vo ioãna no
mine secundũ carnẽ duxit
originẽ. Cuius m̃r ante ip-
sius ortũ vidit in somnis se catulum gestar̃ i
vtero ardentẽ in ore faculã baiulãtẽ: q egres
sus ex vtero totã mundi fabricã incendebat
Cuidã ẽt matrone q̃ ip̃m ex sacro fonte leua
uerat: videbat̃ q̃ puer dominic⁹ stellã p̃ful
gidã haberet in fronte: q̃ totuȝ orbẽ illustra
bat. Dum adhuc esset puerulus ⁊ sb nutri-
cis studio cõstitut⁹ deprehensus ẽ sepe lectũ
dimitter̃: ⁊ super nudã terrã iacere. Miss⁹
tandẽ palentiam ad studiũ amore sapientie
addiscende vinũ per decennium non gusta

uit: vbi cum fames valida esset libros cum
omni sua supellectili vẽdidit: ⁊ p̃tium eoꝝ
pauperibus erogauit. Crescente iaȝ eius fa
ma ab ep̃o eromensi in sua ecclesia canonic⁹
regularis efficitur: ⁊ postmodum factus om-
nibus vite speculũ: a canonicis subprior or
dinatur. Ipse autem die aut nocte lectioni ⁊
orõni vacabat assidue deuȝ exorans: vt sibi
hanc grãm infundere dignaret̃ qua se totũ
aliquando saluti posset impendere ꝓximoꝝ
in libro quoq̃ȝ de collationibus patruȝ studi-
osissime legẽs magnũ ꝑfectiõis cumuluȝ ap
prehendit. ℄ Pergens auteȝ cum ep̃o suo
tholosam deprehendit hospitem suum here
tica prauitate corruptum: quẽ ad fidem xp̃i
conuertit. ⁊ quasi quendam primitiarum ma
nipulum future messis dño presentauit. Le-
gitur in gestis comitis montis fortis: q̃ cum
beatus dominicus quadã die aduersus he-
reticos predicasset auctoritates quas in me
dium ꝓduxerat redegit in scriptis: ⁊ cuidaȝ
heretico cedulã ipsam tradidit vt super obi
ectis deliberare deberet. Illa autem nocte
hereticis ad ignem congregatis cedulam
quam receperat produxit in medium cui so
cij dixerunt. Ut in ignem eam proijceret ⁊ si
comburi contingeret eorum fides imo perfi
dia vera esset. Si vero comburi non posset
veram fidem romane ecclesie predicarent.
Quapropter cedula in igneȝ proijcitur: que
cum aliquantulum moram in ignem fecisset
incõbusta ab igne ꝓtinus exiliuit: ⁊ stupẽtib⁹
cũctis vnus ceteris durior ait. Proijciatur
iteꝝ ⁊ sic experiemur plenius vitatẽ ⁊ iterũ
ꝓsiluit incõbusta. Tũc ille iteꝝ dixit. 3°. ꝓ-
ijciat̃ ⁊ tũc sine dubio re exitũ cognoscem⁹
ꝓijcit̃ 3°. ⁊ iteꝝ incõbusta ꝓsiluit ⁊ illesa. he
retici ãt in sua ꝑmanentes duritia districtis
sima inter se iuratiõe firmarũt ne hoc aliq̃s
publicaret. Quidã tñ miles qui ibi aderat ⁊
n̄re fidei aliq̃ȝtulũ adherebat istd̃ p⁹ modũ
publicauit. Factum ẽ ãt hoc apud montẽ vi
ctoriale regalẽ. Sil'e q̃ddã d̃ accidisse apd̃
fanũ ianis. Facta ibidẽ in diebus illis q̃dã
cõtra hereticos disputatiõe solẽni. Ceteris
igit̃ ad ꝓpria redeũtib⁹: ⁊ episcopo eromeñ.
defuncto solus ibidẽ sanctus dñicus cũ pau
cis sibi adherentibus mansit cõtra h'reticos
ꝯstanter annuncians vbũ dei. Irridebãt aũt

eũ aduersarij vitã ꝑ sputa lutũ ⁊ huiusmo-
di vilia ꝓijcientes in eũ: ⁊ a tergo ꝓ derisu
sibi paleas alligantes. Cũ ãt sibi interitum
minarẽt imꝑterritis rñdebat. Nõ ego mar
tyrij sũ dignus gloria nõdũ merui mortem
istã. Quapropter locũ transiens in quo sibi para-
te ferebantur insidie nõ solũ intrepidus ve
rũetiã cantans ⁊ alacer incedebat. qd illi ad
mirãtes dixerunt ei. Nũqd ñ tu mortis hor
rore ꝯcuteris? Quid acturus eras si ꝯphen
dissemus te? At ille rogassem vos ne repen
tinis me subito perimeretis vulneribus: sed
paulatim ⁊ successiue mẽbra singula mutilã
tes: deinde ostensis coram meis oculis de-
truncatis membrorum ꝑticulis ipsos etiam
oculos eruentes ad vltimuz semiuiuum la-
ceratũq; corpus sic permitteretis in suo san
guie volutari: vel ꝓrsus ad libitũ necaretꝭ
¶ Cum quandã reperisset ꝑ nimiam quã
patiebatur inopiam hereticoꝝ consortijs ad-
hesisse decreuit seipsum venũdare: vt ex ac
cepto pcio de seipso: ⁊ egestatis simł occasio
nem ꝓcideret: ⁊ sub errore venundatam li
beraret. Qd ⁊ fecisset nisi inopie eius diuia
misericordia aliter prouidisset. ¶ Alias etiã
cũ quedaz mulier fratrem suum in saraceno
rum captiuitate detentũ lamentabili sibi ꝯq̃
stione exponeret: nullũq; sibi ad eius libera
tionez fateret̃ supesse ꝯsilium: ille intima cõ
passione ꝯmotus: seipsũ pro redẽptionẽ ca
ptiui vendẽdũ obtulit. Sꝫ deꝰ q ipm necef
sariorẽ ad redẽptionẽ spũalẽ mltoꝝ captiuo
rũ ꝓuiderat nõ ꝑmisit. ¶ Hospitatꝰ in ꝑtibꝰ
tholosanis apd q̃sdã mr̃onas ꝑ religiõis estẽ
tatiões ab hereticis deceptas ꝑ totã q̃drage
simã: vt si clauũ clauo retũderet. in pane so-
lo ⁊ aq̃ frigida cuz adiũcto sibi socio ieiuna-
runt. Nocte võ euigilãs cũ necessitas coge
bat lapsa mẽbra sup nudã tabulã reclinabat
Sicq; factũ ẽ vt illas matronas ad cogniti
onem veritatis perduceret. Post hoc autẽ
cepit de institutione ordinis cogitare: cuius
officiũ eẽt ꝑ mũdũ ꝑdicãdo discurrerẽ: ⁊ ꝯ he
reticos fidẽ catholicã ꝯmuire. Cũ igr̃ mãsisꝫ
i ꝑtibꝰ tholosãis ꝑ decẽ ãnos a trãsitu epi ex
omensis vsq; ad tempus quo lateranense
concilium debuit celebrari cum fulcone tho
losano episcopo romam ad concilium gene-
rale adijt: ac a summo pontifice Inno. ordi

nem qui predicatorum diceretur ⁊ esset. cõ-
firmari sibi suisq; successoribus postulauit.
Qd cũ aliquantulũ põtifex se difficilẽ exhi-
beret: nocte quadã idẽ videbat i somnis q
lateranñ. ecclia grauẽ subito minarẽ ruinaꝫ
q dñ tremens aspiceret ex aduerso vir dei
dñicus accurrebat: humerisq; supposiꝭ to-
tã illã casurã fabricã sustẽtabat. Euigilans
aũt ⁊ visionẽ itelligẽs petitionẽ viri dei hi-
lariter acceptauit hortãs vt ad frẽs suos re
diẽs aliquã regulã approbatã eligerẽt: ⁊ sic
ad ipsũ rediẽs ꝯfirmationẽ ad libitũ repor-
taret. Regressus igiẽ vbũ sũmi põtificis frĩ
bus patefecit. Erãt aũt frẽs numero circiẽ
16. qui iuocato spũ scõ regulã bti Augu. do-
ctoris ⁊ ꝑdicatoris egregij ipsi pariter ⁊ re
⁊ noie ꝑdicatores futuri vnanimiter elege
rũt: quasdã qdã artioris vite ꝯsuetudines
q̃s sibi ꝑ formã ꝯstitutionũ obseruandas sta
tuerũt insup assumẽtes. Uex interea Inno
cẽtio defuncto: ⁊ honorio in sũmũ põtificẽ sb
limato: ꝯfirmationẽ ordis ãno dñi. 1216. a p-
dicto Honorio ipetrauit. duz igiẽ rome i ec
clesia sci petri ꝓ dilatatiõe sui ordinis exo-
raret gl'iosos ꝑncipes aploꝝ petꝝ ⁊ paulum
videlicet ad se veniẽtes aspexit: quoꝝ pri-
mus btũs petrꝰ videlicet baculũ: paulus võ
libꝝ tradere videbaẽ: addebant dicentes
Uade ꝑdica qm̃ a deo ad hoc misteriuꝫ es
electus: moxq; in momẽto tꝑis videbaẽ ei
q filios suos ꝑ totũ mundum dispsos aspice
ret incedẽtes binos ⁊ binos: ⁊ vbum dei po
pulis ꝑdicãtes: quapropter tolosã veniens
frẽs suos dispsit: ⁊ q̃sdã quidẽ in hispaniam
quosdã võ parisiũ alios tandẽ bononiã de-
stinauit: ipe vero romaꝫ reuersus ẽ. ¶ Mo
nachus qdã añ ordinis institutionẽ in exta-
si factus: vidit beatam virginem flexis ge-
nibus ⁊ iunctis manibus pro humano gene
re deprecantez: qui dans sepe pie matri re
pulsam: tãdẽ instãte ea sic ait. Mater mea
quid possum vel debeo amplius facere mi-
si patriarchas ⁊ prophetas: ⁊ paꝝ se emen-
dauerũt. Ueni ego ad eos: deinde misi apo
stolos ⁊ me ⁊ illos occiderunt: misi marty-
res confessores predicatores: per quos va-
leant emendari ⁊ illuminari: finaũt veniãt
ꝯ illos. Silẽ visionẽ vidit aliꝰ: eo tꝑe q̃. 12.
abbates ordis cisterciẽñ. tholosã ꝯtra here

ticos sunt transmissi. Nam cuꝫ filius matri
oranti rn̄disset vt supra: dixit mater: bone fi
li nō ꝫm e. ꝝ maliciā: sed ꝫm tuam misericor
diā agere debes. Tūc filius victus p̄cibus
eius ait. Ad votū tuū adhuc hanc eis mise-
ricordiā faciā. q2 p̄dicatores meos eis mittā
qui eos moneant ⁊ informēt: ⁊ si se nō corre-
xerint amplius iā nō parcā. ¶ Quidā frater
mior q multo tp̄e socius sancti francisci exti
terat: pluribꝰ fratribus de ordine predicato
rum narrauit: ꝙ cū btūs dn̄icus rome ꝓ con
firmatione sui ordinis apud papaꝫ instaret.
nocte orās vidit in sp̄ū xp̄m in aere exn̄tem:
⁊ tres lāceas in manu tenentē: ⁊ ꝯ muudum
eas vibrantē. Cui velociṫ mater occurrens
qdnā vellet facere inquisiuit. ⁊ ille. Ecce to
tus mūdus tribus vitijs plenus ē. s. supbia
ꝯcupiscentia: ⁊ auaritia: ⁊ iō his tribus lan-
ceis ip̄m volo ꝑimere. Tunc virgo ad eius
genua ꝓcidens ait. Fili carissime miserere.
⁊ tuam iustitiaꝫ misericordia tua tēperato.
Cui xp̄s: Nō ne vides quāte mihi iniurie i
feruntur vel irrogantur. cui illa. Tēpera fili fu-
rorem ⁊ paulisꝑ expecta. habeo. n. fideleꝫ ser
uuꝫ ⁊ pugilē strennuū: q vbicunqꝫ discurrēs
mundū expugnabit: ⁊ tuo dn̄io subiugabit.
Aliū quoqꝫ seruū in adiutoriū sibi dabo qui
secuꝫ similiter decertabit. cui filiꝰ. Ecce pla
catus faciē tuaꝫ suscepi: sed ego vellē vide
re quos vis ad tantū officiuꝫ destinare. tūc
illa xp̄o scm̄ dn̄icum p̄n̄tauit. cui xp̄s. Uere
bonus ⁊ strēnuus est iste pugil: ⁊ studiose fa-
ciet q̄ dixisti. Obtulit etiam scm̄ franciscuꝫ
⁊ hunc xp̄s sicut p̄muꝫ pariter ꝯmendauit.
Sanctus ḡ dn̄icus socium suum in visione
sua diligenter ꝯsiderans: quē an̄ nō viderat
in crastino in eccl'ia inuentuꝫ ex his q̄ nocte
viderat sine indice recognouit. ⁊ in eiꝰ am
plexus: ⁊ oscula scā ruēs ait. Tu es sociꝰ me
us: tu pariter curres mecum. Stemus si-
mul ⁊ nullus nobis aduersarius preualebit
Uisionē quoqꝫ p̄dictam sibi ꝑ ordineꝫ enar-
rauit: ⁊ ex tūc factuꝫ est eis cor vnū ⁊ anima
vna in domino: qd̄ in posteros mandauerūt
perpetuo obseruari. ¶ Cū quendam noui-
tium apulum nomine ad ordinem recepissꝫ
quidam qui predicti nouicij socij fuerant eū
adeo puerterunt: ꝙ ad seculum iam redire
deliberans, vestes suas modis oībus expe-
tebat: qd̄ beatus dn̄icus audiens continuo
orationi se dedit. Igiṫ cū predictum iuuenē
iaꝫ religiosis vestibus expoliassent: ⁊ iā suā
camisiaꝫ induissent: ille magnis vocibꝰ cla
mare cepit ac dicere. En estuo: en ardeo: en
totus exu ro: extrahite hanc camisiam ma-
ledictā que me totuꝫ exurit. Nullo igiṫ mo-
do quiescere potuit quousqꝫ exutus camisia
religiosis vestibus denuo est indutus: ⁊ ad
claustrum est reductus. ¶ Exn̄te beato do
minico bononie cū fratres iam ad dormien-
dum iuissent: quidaꝫ frater conuersus a di-
abolo vexari cepit: quod cum frater Raine
rius lauranensis magister eius audisset: bea
tō dominico hoc studuit indicare. Sanctus
aūt dominicus ad ecclesiam ante altare eū
portari fecit. qui cum fuisset vix a decē fra-
tribus deportatus. dixit beatus Dominicꝰ
Adiuro te miser vt dicas mihi q̄re vexas
creaturā dei: ⁊ q̄re ⁊ quō huc intrasti: qui re
spondit. Uero cū q2 meruit. bibit. n. heri in
ciuitate sine licentia: et non adhibito signo
crucis. vnde tunc in eū intraui in specie bi-
bionis: gn potius cū vino simul me ip̄e bibit
hūc aūt tūc bibisse repertū est. Inter hec fa-
ctū est primū signū ad matutinas: q̊ audito
diabolus i eo loq̄baṫ dixit. Ammō plus hic
stare nō possum: ex quo capuciati surgunt: ⁊
sic ad orationē beati dn̄ici exire cōpulsus ē.
Cum in partibus tholosanis quoddā flumē
transiret: libri eius nullū habentes cōserua
torium in fluuiū ceciderunt: die autē tertia
quidā piscator ibi hamū proiiciens cum ma
gnum piscē cōprehendisse se putaret: libros
ipsos extraxit penitus sic illesos: ac si i arto
armario fuissent cuꝫ oī diligentia custoditi.
¶ Cum ad quoddā monasteriū venisset: ⁊
fratres quiescerent: nolens eos inquietare
orone fusa clausis ianuis monasteriū cū so
cio itroiuit. ¶ Ideꝫ ēt cōpertum est cum in
conflictu hereticorum cum quodam conuer
so cisterciensi fuisset. Naꝫ cū in sero ad quā
dam ecclesiam deuenissent: ⁊ ipsam clausaꝫ
inuenissent oratione effusa a beato domini-
co intus se subito inuenerunt: ⁊ noctem illā
totam in oratione duxerunt. Post laborem
itineris antequam ad hospitium deuenis-
set sitim ad fontem aliquem extinguere con
sueuit: ne in domo hospitis plus bibendo

aliquā notā icurreret. ¶ Scholaris qdā car
nis lubricū patiēs venit i quodā festo ad do
mū fratꝝ de bononia vt missaꝫ audiret. Cū
āt ad oblationē ventū fuisset: dictus schola
ris accessit ad scm̄ dn̄icuꝫ ⁊ manuꝫ eius cū
multa deuotiōe osculatꝰ ē: quā cum osculatus
fuisset: tantaꝫ ex illa ꝓdire sensit odoris fra
grantiā q̄ztā in vita sua nūq̄ꝫ fuit exptus: et
tunc estus libidinis adeo mirabiliter refri-
guit: vt q ante erat vanꝰ ⁊ lubricus efficere
tur postea ꝯtinēs atq̄ꝫ castus. O quāta mū-
ditie puritate pollebat eius caro: cuiꝰ odoꝛ
tā mirabiliter soꝛdes mētꝭ purgabat. ¶ Sa-
cerdos qdā vidēs aliqñ btm̄ dn̄icuꝫ cū suis
fratribus tā feruenter ꝑdicatiōi insistere de
liberauit eis adherere: dūmō nouū testamē
tum sibi ad ꝑdicāduꝫ necessariū posset hr̄e.
hec eo cogitāte qdā iuuenis venale testamē
tuꝫ sub veste baiulat: qd̄ statiꝫ sacerdos cuꝫ
magno gaudio emit. Sꝫ cū adhuc aliquan-
tuluꝫ dubitaret fusa ad deū ꝑce impressaq̄ꝫ su
ꝑ librū exterius cruce librꝝ apuit: ⁊ oclos ad
caput: qd̄ ꝑmū se obtulit: mox ꝯiecit: et illud
qd̄ in actibꝰ petro dictū ē eidē occurrit. Sur-
ge discede, ⁊ vade cū eis nihil dubitās: q2
ego misi illos. Stati surgēs eisdeꝫ adhesit.
¶ Cū apud tolosā in theologia legeret ma-
gister qdā scīa ⁊ fāma ꝑclarus qdā mane añ
dic dū suas lectiōes ꝑuideret: opp̄ssus sōno
caput in cathedra paululū reclinauit. visū-
q̄ꝫ ē illi ꝙ septē stelle sibi p̄ñtarent: q cuꝫ de
nouitate talis isonij plurimū miraret subito
in lumie ⁊ q̄ztitate stelle intātuꝫ creuerūt: ꝙ to
tuꝫ mundum illuiarent. Qui euigilās quid
nā sibi hoc vellet plurimuꝫ mirabat: ⁊ ecce
dū scholas intrasset: btūs dn̄icus ⁊ cū eo sex
fratres eiusdē habitꝰ ad ꝑdictuꝫ magistruꝫ
humiliter intrauerūt: ⁊ suuꝫ sibi ꝓpositūꝫ in
timātes dicerunt: ꝙ scholas suas cuperent
frequentare. Qui recolens visionē ipsos es
se septē stellas q̄s viderat nullatenus dubi
tauit. ¶ Rome viro dei dn̄ico posito vir q
daꝫ magister reginaldus sci aniani aurelia-
ni diaconus: q etiaꝫ parisij in iure canonico
legerat ānis quinq̄ꝫ: romā cū aureliano ep̄o
mare transiturus aduenerat: dudū āt in pro
posito hēbat relictis oībus ꝑdicatiōi insister
sed qm̄ modo id complere posset: necdū ad-
uerterat. Cuꝫ āt a q̄dā cardinali cui h votū
expresserat: de institutiōe oꝛdinis ꝑdicatoꝝ
didicisset: ⁊ btō dn̄ico accersito eidē suū ꝓpo
situ reuelasset: ex tunc sui oꝛdinis delibera-
uit ingressuꝫ: nec moꝛa graui febꝛiū infirmi-
tate corripitur: ⁊ de eius salute penitꝰ desp
at. Perseuerāte āt btō dn̄ico ac btām virgi
ginē: cui tāq̄ꝫ curā oꝛdinis totā ꝯmiserat: ex
orāte: vt vel saltē modico tpe eū sibi ꝯcede
re dignaret. Ecce subito reginā misꝛicoꝛdie
duabus ad modū speciosis comitatā puel-
lis reginaldus vigilās ⁊ moꝛtē expectās ad
se visibiliter venientē aspexit blādaq̄ꝫ facie
dicentē sibi. Pete a me qd̄ vis: ⁊ dabo tibi.
deliberātiq̄ꝫ qd peteret vna ex ꝑdictis puel
lis suggessit: ne qd peteret: sed se totū regie
misꝛicoꝛdie voto ꝯmitteret. Qd̄ dū fecisset il
la, manuꝫ extēdēs virgineā: nares eius: os:
manus: renes: ⁊ pedes debilitatos: q̄ secuꝫ
detulerat vnctiōe punxit: foꝛmulas verboꝝ
ꝓpꝛias ad singlas vnctiōes subinferens ad
renes ait. Stringant renes tui cigulo cast
tatis: ad pedes ait. Ungo pedes tuos in ꝑ
paratiōe euāgelij pacis addiditq̄ꝫ. Die 3ª.
mittā tibi ampullā restitutiōis plene sanita-
tis. Tunc ei hitum oꝛdinis oñdens: en inqt
iste ē hitus ordinis tui. Hāc aūt visioneꝫ si-
militer btūs dn̄icus in oꝛatiōe positus totaꝫ
vidit. Mane autē facto ad eū veniēs scūs
dn̄icus ⁊ sanū reppit: ⁊ totius ferie visiōis
ab eodē audiuit ⁊ hituꝫ quē virgo mōstraue
rat assūpsit: nā antea supꝑelicijs vtebantur
Die aūt tertia mr̄ dei affuit: ⁊ coꝛpꝰ reginal
di adeo ꝑūxit: ꝙ nō solū estū febꝛiū: sꝫ etiam
ardoꝛē ꝯcupiscētie sic extinxit: vt sicut post-
modū ē ꝯfessus nec ꝑmus in eo motꝰ libidi-
nis deceto pululauit. Hanc visionē iterato
exhibitā qdaꝫ religiosus de oꝛdine hospita-
lioꝝ: ꝑsente quoq̄ꝫ scō dn̄ico ꝓpꝛijs oculis vi
dit ⁊ stupuit. Hanc visionē multis fratribus
maxime post eius obitū btūs dn̄icus publi-
cauit. Missus igit frater reginaldus bono-
niā ꝑdicationi instabat: ⁊ fratꝝ numerus ex-
crescebat. Post hoc autem missus parisios
nō post multos di s in pace quieuit. ¶ Ju-
uenis quidā nepos dn̄i stephani cardinalis
de fossa noua cū equo in foueā ꝑcipitato la-
psus inde moꝛtuus est eductus: q btō dn̄ico
oblatus oꝛatione fusa vite ē ꝑstine restitutꝰ.
¶ In ecclesia sancti sixti architectum q̄ndā

addnctũ a fratribꝰ scripta quedã desuꝑ re-
uoluta cõtriuit: diuq; sub tumulo cadẽꝗ ma-
terie iacentẽ extrixit. Sed vir dei dñicus de
functi corpus de cauerna subductũ: ad se de
ferri iussit: oronũq; suaꝝ suffragio: stati vite
similis ⁊ sanitati restituit. ¶ In eadẽ eccle-
sia apud romã dñ fratres circiter. 40. mane
rẽtꝰ: ⁊ q̃dã vice panẽ valde modicũ iuẽissẽt:
btũs dñicus illud modicũ qđ habebat panis
ꝑ partes diuidi sup mensaz mandauit dũq;
vnusq̃sq; bucellã panis cũ gaudio frãgeret
ecce duo iuuenes eiusdẽ habitꝰ formeq; ꝯsi
miles refectoriũ intrauerũt: pallioꝝ sinus:
q a collo pẽdebant plenos panibꝰ deferẽtes
qbus in capite mense serui dei dominici silẽ
ter oblatis: ita subito discesserunt. vt nullus
decetero vl' vñ venerint. vel quo abierint
scire possz. Tũc scũs Dñicus ꝑte ad fratres
circũquaq; ꝓtensa mõ inqt fratres comedi-
te. Cũ btũs dñicus aliqñ in itinere ꝯstitutꝰ
eẽt: ⁊ grauis pluuiaꝝ inũdatio facta eẽt ille
signũ crucis edidit ⁊ a se ⁊ socio omnẽ pluui
az adeo ꝓpulsauit vt q̃si facto papilione de
cruce: cũ tota terra depssa imbriũ iundatiõe
madesceret nec vna gutta ad spatiũ triũ cu
bitoꝝ eos ꝯtingeret. Quadã vice cũ in ꝑti-
bꝰ tholosanis trãsisset nauigio q̃ndã aquã na
uta ab eo denariũ ꝑ mercedẽ trãsitus exige
bat. Cui cũ vir dei ꝓ seruitio sibi ipenso ce-
loꝝ regnũ ꝓmitteret: addẽs q discipuli xp̃i
essent nec auꝝ nec peccuniã deportarẽt: ille
cũ ꝑ cappã violent trahẽs. Aut cappã inqt
mihi dimittes aut denariũ mihi solues. tũc
vir dei erectis in celuz occulis paululũ itra
se orãs mox in terrã respexit: ⁊ denariũ nec
dubiũ diuino ꝓcuratũ nutu iacentẽ vidẽs
ecce inqt fr̃ qđ postulas: tolle ⁊ libeꝝ me i pa
ce dimitte. ¶ Cõtingit aliqñ viro dei itr agẽ
ti associari sibi religiosũ quẽdaz ꝯuersatiõis
qdẽ scitate domesticũ: sz loq̃la ⁊ lingua pẽi-
tus alienuz. Dolẽs itaq; q diuinis eloquijs
vna cuz illo mutua se collocutiõe refouere ñ
possz: tandẽ a dño vt vnus lingua loq̃retur
alterius vbisq; sic alternatĩ variatis sese ꝑ
triduũ quo vz simul ituri essent intelligerẽt
impetrarũt. ¶ Quadã vice cũ qdã multĩ ob
sessus demonis sibi fuisset oblatus ille stollã
accipiẽs ꝑus sup ꝓpriũ collum posuit: deide
demoniaci collũ cinxit mãdãs illis vt dece
tero illũ hoiem nõ vexarẽt: ipsi vero i eius-
dẽ obsessi corpore se torq̃ri stati ceꝑunt forti
ter acclamare. Permitte nos ire: quare hic
nos cruciare ꝯpellis: At ille: nõ dimittã vos
nisi mihi fideiussores dederitis q vltra ne-
quaq̃ decetero redeatĩ. Quos inqũt illi fi-
deiussores possumꝰ tibi dare? Et ille. San-
ctos martyres quoꝝ corpora i hac eccl'ia re
gescunt: Et illi: nõ possumꝰ: qz merita nr̃a ꝯ
dicũt. Oportet iquit vos dare: alioqn a cru
ciatu hoc nequaq̃ vos liberos dimittã. Tũc
rñderunt ad hoc opaz se daturos: ⁊ post mo
dicũ dixerũt. Ecce ipetrauimꝰ licet imeriti.
sci martyres fideiusserũt ꝓ nobis: regrente
ãt eo huius rei signũ dixrt. Eatis ad capsã
in q̃ sunt recõdita capita martiꝝ ⁊ eã inueni
etis reuersã q̃sitũ ẽ ⁊ ita inuentũ vt illi fue-
rũt ꝓtestati. ¶ Predicãte ãt eo aliqñ q̃daz
matrone ab hereticis depuate eiꝰ pedibus
ꝓuolute dixerunt: Serue dei adiuua nos si
vera sunt q̃ hodie p̃dicasti: diu iã mẽtes no
stras erroris spũs excecauit. Quibꝰ ille: cõ-
stãtes estote ⁊ expectate paulisp: vt videa
tis q̃li dño adhesitis: statiq; viderũt de me
dio sui canẽ vnuz nigꝝ teterrimũ ꝓsilire: q
magni canis p̃ferens q̃ztitatẽ. hẽbat grossos
oculos ⁊ flamãtes: linguã lõgaz latã atq; sã-
guinolentã ⁊ ꝓtractã vsq; ad vmbilicũ: ca-
udã vero hñs curtã sursũq; ꝓtẽsaz: posteri
orẽ turpitudinẽ quocunq; se verteret oñde-
bat: de quo intolerabilis fetor exhalabat: cũ
q; ꝯ illas matronas se aliq̃ diu: huc illucq;
vertissz: tãdez ꝑ cordã cãpane i cãpanile cõ
scendẽs dispuit: feda post se vestigia dereli
quens ille igit matrone deo grãs agẽtes ad
fidẽ catholicã sunt ꝯuerse. ¶ Cuz in ꝑtibus
tholosanis quosdã hereticos ꝯuertisset ⁊ illi
essent incẽdio deputati aspiciẽs inẽ eos q̃n-
dã raimũduz noie ait. Istuz seruate nec ali-
quo mõ cum ceteris ꝯburat. Et ꝯuersus ad
euz blãdeq; loq̃ns scio inqt fili mi scio q ad
huc licet tardꝰ bonus hõ eris ⁊ scũs: dimis-
sus igit ꝑ ãnos. 20. in heretica cecitate ꝑmã
sit tandẽ ꝯuersus ⁊ fr̃ p̃dicator effectus i eo-
dẽ ordine vitã suã luadabiliter duxit ⁊ feli-
citer ꝯsumauit. ¶ Cuz esset in hispania qui
busdã sibi fratribus sociatus appuit ei ꝑ vi-
suz imanissimus quidã draco qui fratres il-
los q secum erãt absorbere: aptis faucibus

videbat͂: qd̓ vir dei intelligẽs frẽs fortiter
resistere hortabat͂. Post modicũ oẽs illi ex-
cepto frẽ adã ⁊ duob⁹ ꝯuersis ab eo reces-
serunt: interrogatus autẽ qdã ex illis ab eo
an fili͛ vellet abire ait: absit pr̄: vt relicto ca
pite seq̄r pedes: sed ꝯtinuo orõni se dedit: ⁊
fere oẽs post modicũ sua oratione cõuertit.
¶ Apud scm̄ sixtum in vrbe cũ fratrib⁹ ex-
istẽs: subito facto sup eum spũ dñi ad caplm
fratribus ꝯuocatis palã omnib⁹ nunciauit.
.4. frẽs ex ipis in breui: duos. vz. in corpore
⁊ duos in aĩa morituros: post modicũ duo
fratres ad dñm migrauerunt: duo vͦ de or-
dine recesserunt. ¶ Existẽte eo bonõie erat
ibi magister quidã nõie coradus theuthoni
cus cuj⁹ ingressũ ad ordinẽ frẽs mirabilr af-
fectabãt. Cũ autẽ btũs dñicus cũ p̃ore mona
sterij sancte marie cisterciñ. in vigilia assũ-
ptionis beate marie sermocinaret͂: familia-
ri q̄dã ꝯfidẽtia ⁊ existente materia inter alia
dixit ei: fateor tibi prior: qd̓ tñ nulli adhuc
exposui: nec tu alteri vnq̄ q̄zdiu vixero re-
uelabis ꝙ nũq̄ a deo in hac vita aliquid pe
tij qd̓ nõ asseq̄rer iuxta votũ. cui cũ p̃dictus
p̃or diceret. ꝙ forsan ante eũ vitã finiret. b.
Dñicus spũ ꝓphetico ꝙ ipẽ p̃or diu post se
viueret sicut fcm̄ fuisse ꝯstat p̃dixit: tũ prior
adiecit. Pete igit͂ pater vt det tibi magr̄m
Coradum ad ordinem: cuius fratres introi
tuz intantũ flagitare vident͂. Et ipẽ. Rem
inquit frater bone difficilẽ postulasti. Finito
igitur cõpletorio ceteris fratribus ad quie-
scendũ ꝑgentibus ipẽ in eccl'ia ꝑmansit ⁊ in
oratione more solito ꝑnoctauit. Cõuenienti
bus igit͂ fratribus ad primã cũ cãtor ince-
pisset: Jam lucis orto sidere: ecce lucis noue
sidus nouũ futurus magister coradus subi-
to veniens. ⁊ ad pedes. b. Dñici se proster
nens: habitum ordinis instanter petijt ⁊ per
seueranter accepit. Hic fuit in ordine valde
religiosus ⁊ lector plurimum gratiosus: qui
tandem moriens cũ iam occulos clausisset
⁊ fratres eum migrasse crederent: ille aper
tis oculis fratres circunspiciens ait. Domi
nus vobiscum: qui responderunt. Et cũ spi
ritu tuo: ille adiũxit. Fidelium aĩe ꝑ dĩ misĩcor
diã r̄qescãt ĩ pace: ⁊ sic ille ꝯtin⁹ ĩ pace qeuit
Inerat aũt b̃mo dei dñico firma valde mẽtis
eq̄litas. nisi cũ ad cõpassionẽ ⁊ misericordiã
turbaretur: ⁊ q: cor gaudens exhilarat faci-
em: placidam interioris hominis compo-
sitionem manifesta de foris benignitate pro
debat. Tempore diurno cum fratribus suis
socijs saluo quidem honestatis tenore nemo
communior: nocturnis horis vigilijs ⁊ ora
tionibus nemo instantior. diem patiebatur
proximis noctem deo: de suis oculis quasi
quendam fontem effecerat lachrimarum.
¶ Frequenter quando corpus domini ele-
uabatur in missa in tantum mentis rapieba
tur excessum: ac si ibidem christum incarna
tum presentem videret. propter ꝙ missam
cum ceteris multo tẽpore non audiuit. Erat
enim illi in ecclesia pernoctandi consuetu-
do celeberima: vt vix aut raro certum ad q-
escẽdũ lectũ videret͂ habere. ⁊ cũ lassitu-
dinem succedentẽ sõni interpellaret necessi
tas: siue ante altare: aut super lapidem capi
te reclinato paululum quiescebat. Tres sin
gulis noctibus recipiebat manu ꝓpria de
quadam cathena ferea disciplinas. Unam
videlicet pro se: alteram pro peccatoribus:
qui conuersantur in mundo. Tertiam vero
pro his qui in purgatorio cruciãtur. Elect⁹
aliq̃n in cameraũ. eps̃ omnino renuit conte
stans se prius terram deserere q̄ electioni
alicui facte de se aliquatenus ꝯsentire. iter
rogatus aliq̃n cur non libentius tolose tolo
saneq̄ diocesi q̄ carcasone eiusq̄ diocesi
moraretur: quia in tholosana inquit dioce-
si multos qui me honorant inuenio: Apud
carcasonam vero omnes econtrario me im
pugnant. interrogatus a quodam in quo li-
bro plus studuisset: rñdit in libro charitatis
¶ Quadã vice dum vir dei dñicus apud
bononiam ꝯstitutus in eccl'ia ꝑnoctaret dia
bolus in specie fratris eidẽ apparuit: quẽ
sanctus dñicus fratrẽ existimans ei innue
bat: vt cum ceteris ad quiescendum perge
ret: ille vero q̄si deridẽdo eisdẽ sibi nutibus
rñdebat: tunc sãctus dñicus quis nam eẽt
qui sic eius mandatum ꝯtẽneret scire volẽs
candelam ad lampadẽ accẽdit ⁊ in faciẽ ip
sum respiciens q' diabolus eẽt cõfestim co-
gnouit: quẽ cum vehemẽti⁹ increpasset: mox
eidẽ diabolus de fractione silẽtij insultare ce
pit: sãctus aũt dñicus: vtpote fratꝝ magr̄o si-
bi loqui licere asserens coegit ipm̄ vt sibi di-

ceret de quo fcõ in choro tẽtaret. Qui rñdit
Facio eos ta. de venire ꝛ cito exire. deinde
duxit eũ ad dormitoriũ de quo ibidẽ fr̃es
tentarent ingrens: qui ait. Facio eos nimis
dormire: tarde surgere: sicqꝫ a diuino officio
remanere: ꝛ interdũ imundas cogitationes
hře. Deinde ad refectoriũ ipm̃ duxit: ꝛ de q̊
ibidẽ fr̃es tentaret reqsiuit. tũc demõ ꝑ mẽ-
sas saliens plus ꝛ minus sepius repetendo
dicebat quẽ cũ sanctus dñic⁹ qd hoc vellet
interrogaret ait. Quosdã vt plus comedant
tẽto: ꝛ sic ex nimia sũptiõe deliqũt q̊sdã mi
n⁹ sumãt vt sic in dei seruitio ꝛ obseruatiõe
sui ordinis debiles fiant: inde duxit eũ ad lo
cutorium de quo ibidẽ fr̃es tentaret ingrẽs
tunc ille crebro linguã reuoluens mirabilis
ꝯfusionis sonitũ ꝓmebat: qđ cũ sanct⁹ dñic⁹
quid sibi h̃ vellet interrogaret ait. Hic loc⁹
totus meus est: cũ. n. fr̃es ad loq̃ndũ ꝯueni-
unt eos tentare studeo: vt ꝯfuse loquãt: ꝛ se
v̄bis inutilibus misceãt: vn⁹ aliũ nõ expectet
postremo duxit ipm̃ ad capl̃z: sꝫ cũ añ hostiũ
capituli demon fuisset: demon nullatenus i-
trare voluit: sed ait. Huc nũq̃ȝ ingrediar. qꝛ
locus maledictõis ꝛ infernus mihi est: totũ
illud amitto qđ in alijs locis lucror: nam cũ
aliquẽ frẽm ꝑ aliquã negligentiã delinqueꝛ
fecero: mox in hoc loco maledictõis de ipsa
negligentia se purgat: ꝛ corã oĩbus se reũ ꝓ-
clamat: Nã hic monent᷑. hic ꝯfitent᷑: hic ac-
cusantur: hic v̄berantur: hic absoluunt᷑: ꝛ sic
totum amisisse me doleo: qđ alibi me lucra-
tum gaudebã: ꝛ his dictis euanuit. Tandeꝫ
appropinquante ꝑegrinatiõis sue termino
ꝯstitutus apud bono. graui cepit corpis ifir-
mitate languere: sui ãt corporis dissolutio si
bi in visione mõstrata est. Uidit. n. iuueneꝫ
pulcherrimũ his v̄bis se vocantẽ ꝛ dicentẽ.
Ueni dilecte mi: veni ad gaudia. Conuoca
tus igit᷑ ex fratribus bono. cõuentus. xij. ne
eos exheredes ꝛ orphanos derelinqueret:
testiũ ꝯdidit dicẽs. Hec sũt q̃ vob̃ tãq̃ȝ filijs
hereditario iure possidenda relinquo chari
tatẽ hẽte: humilitatẽ ꝯuate. pauptatẽ volũ-
tariã possidete: illđ v̊o qua potuit districtõe
ꝓhibuit: ne qs vnq̃ȝ in suo ordine possꝫ in-
ducere tp̃ales: maledictõeꝫ đi oĩpotentis ꝛ
suã terribil̃r imp̃cans ei q ꝓdicatoꝝ ordineꝫ
terrenaꝝ diuitiaꝝ puluere p̃sumeret macu
lare fr̃ibus v̊o de eius destitutõe incõsolabi
liter dolẽtibus dulciter eos ꝯsolãs ait. Ne
vos mea filij corꝑalis discessio turbet nulla
ten⁹ dubitãtes vtiliorẽ me vos mortuũ hitu
ros q̃ȝ viuũ ꝓide ad extremã horã veniẽs ãno
dñi. xxi. dormiuit in dño: cuius quidẽ trãsit⁹
eadẽ die eadẽqꝫ hora fratri gualle tũc priori
fratꝝ p̄dicatoꝝ đ brixia: ꝛ postmodũ eiusdẽ
ciuitatꝭ ep̃o h̃ mõ monstrat᷑. Nã cũ in campa
nili fratꝝ p̄dicatoꝝ de brixia capite ad muꝝ
inclinato leui sõno dormitasset vidit celum
aperiri: ꝛ duas scalas candidas ad terrã sũ-
mitti: q̃ꝝ sũmitates xp̃s cum mr̃e tenebat: ꝛ
angeli ꝑ eas iubilantes ascendebãt ꝛ desc̃e
debant: in medio ãt scalaꝝ ꝛ in imo sedes po
sita erat: ꝛ sup sedẽ velato capite supsedens
iesus ãt ꝛ mr̃ eius sursuꝫ scalas trahebãt do
nec sedente in celo eleuato capite aptura ce
li clausa est. veniẽs igit᷑ p̄dictus fr̃ boñ. cõti
nuo eadẽ hora patrẽ migrasse cognouit. Fra
ter qdã noĩe. Raopoti⁹ apud tibur. die ea-
dẽ ꝛ hora q̃ pater migrauit a corpore missaꝫ
celebraturus accesserat: cũ ãt vidisset eũ bo
nonie egrotasse ꝛ ad locuꝫ canonis veniens
in quo de viuis mẽtio fieri consueuit vellet
ꝓ eius salute orare subito factus est in exces
su mentis. viditqꝫ viꝝ dei i dominicũ corõa
q̃daꝫ aurea laureatũ totũqꝫ mirabili fulgore
ꝛ splendore fulgentẽ duobus qbusdã viris
reuerẽdis comitatũ hincide extra boñ. via
regia ꝓcedentẽ: diẽ igit᷑ notans ꝛ horã inue
nit tunc seruũ dei dñicũ migrasse a corpore.
Cũ igr̃ sb̃ terra corpus eius multo tp̃e iacu-
isset ꝛ crebrescẽtibus indesinenter miracul̃
nõ posset vlterius eius sanctitas occultari:
fideliũ dignũ deuotõe duxit corpus eius ad
altiorẽ locũ transferre. Cũqꝫ monumentum
fractum fuissꝫ vir feriens instrumentꝭ cemẽ
to sblatoqꝫ lapide patefactũ tãta ex ipso sua-
uissimi odoris erupit fragrãtia ꝙ nec alicui⁹
rei naturalis odori similis videbat᷑: nec so
lis ossibus aut pulueri sacri corporis vel ca
pse inerat. veꝝ ẽt terre circũq̃qꝫ cõgesse ita
vt ad lõginq̃s postmodũ regões delata odo
rem ipm̃ longo tẽpore retineret. fratꝝ v̊o ma
nibus maxime aliqd de reliqis sacrosanctis
tangentibus sic inhesit vt q̃ȝtũcũqꝫ lote vel
etiã ꝯfricate fragrantie dñici testimoniũ p̄-
sentarent. ¶ In ꝓuincia vngarie qdã nobi

lis cũ vxore sua ⁊ filio suo ꝑuulo quẽ solũ hẽ
bat ad reliquias bti dñici visitãdas accessit
at filius eius infirmatus ibidẽ ad extremuꝫ
vite moriendo ꝑuenit: pater ãt corpus filij
corã altare bti dñici collocans lamentari ce
pit ⁊ dicere. Beate dñice letus veni ad te:
en tristis recedo. cũ filio veni: en orbatus re
cedo: redde mihi queso filiũ meũ: redde mi
hi letitiã cordis mei: ⁊ ecce circa noctis me-
diũ puer reuiuiscit ⁊ per ecclesiã ambulabat
¶ Juuenis quidã cuiusdã nobilis mãcipiũ
dũ in quodam fluuio piscationi insisteret in
aquã lapsus suffocatus disparuit: magno ãt
spatio tpis interiecto corpus eius de ꝓfun-
do fluuij mortuũ est eductũ: dña ãt ꝓ resur
rectõe ipꝰ btm̃ dñicũ inuocauit ꝓmittẽs se
ad suas reliqas pedibus accessurã ⁊ resusci
tatũ mãcipiũ libtati daturã: statiqꝫ q fuerat
mortuus in mediũ vidẽtibus oibꝰ vite red
ditus ꝓsiliuit: votũqꝫ suũ ꝑdicta dña vt ꝓ
miserat adipleuit. ¶ In eadẽ ꝓuincia vnga
rie dũ qdã vir filiũ suũ defunctũ amar̃ luge
ret: ⁊ .b. dñicũ ꝓ eius refrecĩoe iuocaret i ec
clĩa puloꝝ cãtu q mortuꝰ fuerat reuixit ⁊ pr̃i
dixit: qd ẽ pr̃ ꝙ sic habes faciẽ madefactaꝫ?
Et ille lachryme pr̃is tui sũt fili q: tu mortuus
fueras ⁊ ego solus remãserã sinẽ oi gaudio de
stitutus. Cui ille. Multũ fleuisti pr̃: sed .b.
dñicus desolatõi tue ꝯpatiẽs vt tibi viuꝰ re
dirẽ suis merit̃ ipetrauit. ¶ Lãguidus qui
dã ꝑ decẽ ⁊ octo ãnos cecus reliqas .b. do.
visitare desiderans tãꝫ tẽtãs ire d̃ loco sur
rexit tãtãqꝫ sbito sibi sẽsit isũdi vtutẽ: ꝙ passu
ꝯcito gradi cedit: tãto magis in ꝯualescẽtia
⁊ illumiat̃oe oclorꝫ ꝓficiens q̃to in itinef ꝓ
cedebat donec tãdẽ ad locũ deputatũ ꝑue-
niens ꝑfectũ recepit vtriusqꝫ beneficiũ sani
tatis. ¶ In eadẽ ꝓuintia vngarie matrona
q̃dã ad honorẽ .b. do. missaꝫ dispõnẽs facere
celebrari sacerdotẽ hora debita nõ iuenit: q̃
ꝑꝑ candelas tres ad h̃ paratas mãutergio mũ
do inuoluit: ⁊ in quodam vase reposuit ali
q̃tulũ ãt diuertẽs ⁊ postea rediens cãdelas
flãmis patẽtibus ardere vidit: currẽtes oẽs
ad tã grande spectaclꝫ tãdiu ibidẽ tremen-
tes ⁊ orantes steterũt: donec sine lesione ma-
nutergij arserunt. ¶ Apd̃ boñ. scholaris q
dã noie nicolaus graui renũ ac genuũ dolo
re adeo est vexatus ꝙ de lecto surgere non
valebat: cuius femur leuũ emarcuit intan-
tum: ꝙ oĩs ab eo spes curationis abscessit.
deo igit̃ ⁊ .b. dñico se deuouens cũ se filo de
quo fienda erat candela totum mensus ẽẽt
in longum cepit collum ⁊ pectus cingere q
cũ tandem genu filo ambiente cixisset inuo-
cato ad quãlibet mensuratiõnẽ noie iesu xp̃i
⁊ .b. dñici continuo se aleuiatũ sentiens ex-
clamauit. Ego sum liberatus: ⁊ exurgens ac
ꝑ gaudio lachrymans sinẽ aliquo fulcimento
venit ad ecclesiam in qua corpus .b. do. ge
scebat. in eadẽ quoqꝫ citate fere inumerabi-
lia miracula deus per seruũ suũ .b. do. ope
ratus est. In sicilia apud augustã cũ puella
q̃dã que vitio lapidis laborabat incidi de-
beret: mr̃ eius ꝓ instanti ꝑiculo filiam suam
deo ⁊ .b. domi. ꝯmendauit. Seq̃nti ãt nocte
dormienti puelle .b. dñicus astitit in manu
eius quo torquebat̃ lapidem posuit: ⁊ absces
sit: quẽ puella euigilans ⁊ se liberatã inueni
ens mr̃i dedit: ⁊ visionẽ per ordinẽ explica-
uit. ¶ Mulier apud palentiam q̃dam pau
per filiũ habebat qui infirmitate quadã scro
falaꝝ quas pueri in collo habere ꝯsueuerũt
plĩmuꝫ affligebat̃: cũqꝫ sup hoc nullũ possꝫ
remedium adhiberi vel inueniri: vouit do
⁊ .b. dñico ꝙ si liberaretur ipm in ope ecclie
b. domi. que tunc ꝯstruebat̃: grat̃ faceret la
borare: sequenti ãt nocte in hitu fratris sibi
apparuit eiqꝫ dixit. Mulier cognoscis has
res noians ei q̃ttuor genera reꝝ. s. es viride:
pilatũ: lampatium: ⁊ sucũ porri: q̃ cũ diceret
cognosco ille ait. vade ⁊ accipe ⁊ ꝯficias cũ
succo porri: ⁊ pone ea sup bõbiceꝫ: ⁊ impo ne
filio tuo: ⁊ sanabit̃. Euigilans aũt hoc fecit: ⁊
filius eius liberatus votũ matris impleuit
¶ Quidam de ꝑtibus pedemõtis mõstruo
se inflatus .b. dñico se vouit. Cui dormiẽti.
b. dñicus appuit ventremqꝫ eius sine dolo-
re scindens imunditias oẽs extraxit: ⁊ iteꝝ
manu sua sacra vnctione ꝯsolidans ipꝫ per
fecte sanauit. ¶ In augusta ciuitate cum in
festo translationis beati dominici matrone
quedã que in ecclesia fratrum missarum so-
lẽnijs interfuere domũ redirent: ⁊ quandaꝫ
mulierem pre foribus domus sue filantẽ vi-
derent ipsam charitatiue redarguere cepe-
runt: cur in festo tanti pr̃is a seruili opere nõ
cessaret: illa vero indignata respõdit. Uos

que estis bizoche frũz festa colite sancti vi-
ri: statiqꝫ eius ocl'is in tumorẽ cũ spũ ꝯuersis
ex ipsis ceperunt vmes ꝓtinus scaturire ita
ꝙ eius q̃dã vicina .18. vmes eduxit ex eius
ocl'is in instanti: cõpũctaqꝫ ad eccl'iaz fratꝝ
venit ibiqꝫ pctã sua ꝯfitens: ⁊ votũ emittẽs
ꝙ de cetero .s. dñi dñico nũqꝫ detraheret: sed
eius festum deuote ageret ꝓtinus restituta
est pristine sanitati. ¶ Sanctimonialis que
dã noĩe tripolis in monasterio qð dr̃ magd.
validissimis infirmatibus elaborans ac in
tibia grauiter ꝑcussa .5. mensibus cruciatu
mirabili vrgebatur: ita vt singul' horis eius
exitus timeretur: que intra se recolligens se
metipsã sic orauit. Mi dñe nõ sũ ego digna
orare te nec exaudiri a te: sed rogo dñm me
um .b. dñicũ vt sit mediator inter te ⁊ me: ⁊
mihi ipetret bñficium sanitatis: cũ g̃ diu cũ
lachrymis exoraret in extasi facta vidit .b.
dñicũ cũ duobus fraaribus apta cortĩa que
añ lectũ eius pendebat intrãtẽ sicqꝫ dicẽtẽ.
Quare tantũ sanari desideras. Et illa dñe
vt deo meo deuotius fuire possiz: tũc ille d'
sub capa vnguentum mire fragrantie profe
rens tibiaz eius perunxit: ⁊ statim sanata fuit:
hec ãt vnctio valde ꝑciosa dulcis ⁊ diffici-
lis: cuius verbi cum mulier quereret rõnẽ
dixit. Hec vnctio dilectionis est signuz que
tã preciosa est q: nullo ꝑcio emi potest. ⁊ q:
in donis dei nullum est melius dulce: q: ni
hil dulcius charitate: difficilis q: cito perdi
tur nisi caute custodiatur: ipa ãt nocte appa
ruit sorori sue in dormitorio quiescẽti dicẽs.
Ego sanaui sororẽ tuam: que currens ipsaz
sanatam inuenit: q̃ cũ se esse sensibili vnctio
ne inuncta sentiret: ipsam cũ bõbice cũ reue-
rentia multa extraxit: que cũ abbatisse sorori
oĩa retulissꝫ ⁊ vnctionẽ in bõbice ꝑsentasset
tanta ⁊ tã noua fragrãtia sunt ꝑcusse: vt nul
la possent ei aromata ꝯparari: ipsã autẽ vn-
ctionẽ cũ multa reuerẽtia ꝓuauerũt. ¶ Quã
gratus ãt deo existat locus in quo sacrũ san-
ctuz corpus beati prĩs dñici requiescit: lꝫ ex
miraculis multis clarꝰ sit: vnuz tñ posuisse
sufficiat. ¶ Refert magister alexander eps
vidoniensis in postill' suis super illud. Mi
sericordia ⁊ veritas obuiauerunt sibi ⁊c. ꝙ
quidã scolaris degens bononie vanitatibꝰ
seculi deditus visionẽ talem ꝯspexit videba

tur siquidem sibi ꝙ in quodã magno campo
ꝯsisteret: ⁊ ibidem tẽpestas ingens descẽde
ret super ipm qui dum fugeret a facie tẽpe-
statis ad quandam domũ peruenit: quaz cũ
clausam inuenisset ⁊ pulsans ad ostium sibi
aperiri postulasset hospita que de intus erat
respondit. Ego sum iustitia que hic habito: ⁊
hec domus mea est: ⁊ q: iustus non es in ea
habitare non vales: ad cuius verba ille plu
rimũ merens abscessit: ⁊ aliam domũ vltra
illam conspiciens ad eaz venit ⁊ pulsans ad
ostium se ibidez recipi postulauit. Sed que
deintus erat respondit hospita. ego suz ve-
ritas que hic habito ⁊ hec est domus mea: te
autem hospitio non recipio: q: veritas eum
non liberat: qui eam non amat: indeqꝫ ab-
scedens tertiam domum vltra illam conspe
xit: ad quam veniens se similiter contra im-
petum tempestatis recipi flagitabat: cui que
deintus erat respondit. Ego suz pax que hic
habito: non est autem pax impijs: sed tantuz
hominibus bone voluntatis: verum quia
ego cogito cogitationes pacis: ⁊ non afflicti
onis vtile consilium tibi do vltra me soror
mea habitat: que miseris semper auxilium
prestat ad hanc accede ⁊ eius monita com-
ple. Cum ergo accessisset que deintus erat
petijt. Ego sum ait misericordia que hic ha
bito. Si ergo ab imminente tempestate sal-
uari desideras: vade ad domum in qua fra
tres predicatores habitant: ibiqꝫ inuenies
stabuluz penitentie presepe continentie: pa
bulum doctrine asinum simplicitatis cũ bo-
ne discretionis: Mariam illuminantẽ: ⁊ io-
seph proficientem: ⁊ puerum Jesum te saluã
tem. Cum igitur predictus scolaris euigi-
lasset: ad domum fratrum venit: ⁊ visionem
per ordinem recitans habitum ordinis pe-
tijt ⁊ accepit. ¶ Innumeris eniz miraculis
deus omnipotens eum illustrem in hac vi-
ta declarauit que breuitatis causa hic non
sunt inserta. Post ipsius vero mortem tanqꝫ
eũ dñs miraculis coruscare fecit: ꝙ vix di-
ci aut credi possit. Nam cecis visuz surdis
auditũ: claudis gressuz: mutis loq̃lã lepro-
sis salutẽ mortuos ẽt ad vitã eius suffragãti
bus meritis reuocauit: de quibus oibꝰ omit
tẽdo breuitatis causa hic finem facio.

¶ De sancto ciriaco mart.

Ciriac⁹ a marcello papa di
aconus ordinat̄ ꝯphensus
⁊ ad maximianū adductus
iussus est cū socijs suis: vt
terraʒ foderet ⁊ ad locum
q̄ ꝯstruebatur suis ēt humc
ris deportaret: vbi erat sā
ctus saturninus senex quē ciriacus ⁊ sisinni
us ad portandū iuuabāt. Quē tādē in carce
re recluserat: p̄fectus iussit ciriacū p̄ntari.
Et cū aponianus educeret: subito vox cum
luce de celo veniens dixit. Uenite bn̄dicti
p̄ris mei ⁊c. Et apronianus credidit ⁊ bapti
zare se fecit: ⁊ ad p̄fectū ꝯfitens xp̄m venit.
Cui prefectus. Nunqd xp̄ianus factus es?
qui rn̄dit. Ueh mihi qꝛ perdidi dies meos.
rn̄dit p̄fectus. Uere nūc perdes dies tuos
Et iussit eū decolari. Saturninus āt ⁊ sisin
nius cū sacrificare nolent diuersis suplicijs
affecti tandē decolati sunt: filia āt dioclitiāi
noīe arthemia: cū a demonio vexaret̄ clama
bat in ea demon dicens: Non exeam nisi ci
riacus diaconus veniat: vnde ad eā addu-
ctus ciriacus cū demoni iperaret respondit
Si vis vt exeam da mihi vas aliq̊d in quod
intrem rn̄dit ciriacus. Ecce corpus meum
si potes ingredere. Cui demon: In vas tuū
intrare nō possum: qꝛ vndiqꝫ est signatum ⁊
clausum: sꝫ si eijcis me scito ꝙ in babyloniaʒ
faciā te venire: ⁊ cū coact⁹ exisset arthemia
clamauit dicens ꝙ deū quē p̄dicat ciriacus
viderat: cū q̊ illam baptizasset ciriacus: ⁊ ex
gratia Dioclitiani ⁊ serene vxoris eius in
domo quā ei d̄derat secur⁹ viueret venit nū
cius a rege psaꝝ ad dioclitianum rogans vt
ad se ciriacus mitteretur: qꝛ filia sua a demo
nio vexabat̄. Ad p̄ces g̊ dioclitiani cū largo
⁊ smaragdo naui impositis necarijs i baby-
loniā letus iuit. Cūqꝫ ad puellam puenisset:
demon p os eius clamauit dicens. fatigat⁹
es ciriace? Cui ciriacus rn̄dit. Nō suꝫ fatiga
tus: sed vbiqꝫ dei auxilio gubernatus. Ait
demon. Tn̄ eo quo volui te pduxi. Tunc ci-
riacus dixit. Demō iperat tibi iesus xp̄s vt
exeas ⁊ stati exiēs demō dixit: O nomē ter-
ribile qd me coartat exire: ⁊ sic sanatā puel-
lam cum patre ⁊ matre ⁊ multis alijs bapti
zauit. Et cū multa munera sibi offerent reci
pere noluit: sed q̄draginta qnqꝫ dieb⁹ ibidē
in pane ⁊ aqua ieiunās: tandē romā rediJt.
Post aūt duos mēses dioclitianus defun-
ctus ē. Cui maximianus succedēs irat⁹ de
sorore sua artemia ciriacū cōprehēdit ⁊ nu
dū cathenis ligatū curru suo trahi iussit. de
inde dixit carpasio vicario: vt ipsuꝫ cuꝫ so-
cijs sacrificare cōpelleret: aut diuersis sup
plicijs occideret. Et cū sup caput eius picē
liq̄sset ⁊ in eculeo suspēdisset: fecit ciriacuꝫ
cuꝫ oībus socijs suis decollari. Carpasius
aūt cum domuꝫ sci ciriaci impetrasset ⁊ ad
derisionē xp̄ianoꝝ vbi ciriacus baptizabat
se balnearet ⁊ epulas cuꝫ decē ⁊ nouē socijs
celebraret subito oēs mortui sunt: ⁊ ex tunc
clauso balneo gētiles xp̄ianos timere ⁊ ve
nerari ceperunt.

¶ De nomine.

Laurētius d̄r quasi laureā
tenēs: que ē corona de lau
ro facta: qꝛ olim de hmōi
ramis victores coronabā
tur. Hec āt arbor ē victo-
rie ōn̄siua: ꝯtinua viridita
te amena: odore grata: ⁊ ef
ficatia virtuosa. Btūs igit̄ laurentius d̄r a
lauro: qꝛ victoriam obtinuit in sui passione
vn̄ ⁊ ꝯfusus decius dixit. Puto qꝛ iam vi-
cti sumus: viriditatē hūit in cordis mūditia
⁊ puritate: vn̄ dixit. Mea nox obscuꝝ non
hꝫ ⁊c. Odorē p memorie perpetuitatē. vn̄.
Dispersit dedit paupibus: ⁊ iō iustitia eius
manet i seculū seculi. Btūs maximus: quō
nō huius in eternū manebit iusticia quē in
scō ꝯpleuit ope ⁊ glorisissimo martyrio cōse
crauit: Efficaciā p virtuosā operationē: per
quā lucillū hippolitū ⁊ romanū ꝯuertit. hu-
ius aūt arboris efficatia ē qꝛ calculuꝫ fran-
git surditati subuenit: fulmen n̄ metuit. Sic
laurētius frāgit cor duꝝ spūalē reddit audi
tum: ꝓtegit a fulmine sentētie reproboꝝ.

¶ De sancto laurentio martyre.

Laurentius martyr ⁊ leui
ta genere hispāus a btō si
xto romā deductus est. nā
sicut dicit magister ioānes
beleth. Cum ideꝫ beatus
sixtus in hispaniam profe
ctus esset duos iuuenes
ibidem reperiens. s. laurētiū ⁊ vincentium
ei⁹ cognatuꝫ morum honestate compositos

⁊ in omnī actiōe ꝑclaros: ipsos secum romā
adduxit. Uincētius vero eius cognatus in
hispaniā rediit ⁊ ibi glorioso martyrio vitā
finiuit. Huic āt opinioni ioānis beleth repu
gnat tēpus martyris vtriusqꝫ: qꝛ laurentius
sub decio vincētius āt iuuenili etate sub di
oclitiano ⁊ datiano passus ē: sed inter deciū
⁊ dioclitianum fluxerūt āni circiter .40. ⁊ ī-
ꝑatores septē medii fuerunt. vt tunc. b. vi-
centius nō potuerit iuuenis extitisse. b. autē
sixtus scm̄ laurentiū archidiaconem ordina
uit. Eo tēpore philippus impator ⁊ filius su
us nomine philippus fidem xp̄i susceperāt
⁊ xp̄iani effecti ecclesiā sublimare plurimū
intendebāt. Iste philippus primus impator
fuit q fidē xp̄i recepit quem origenes vt di
citur ad fidem xp̄i ꝯuertit: lꝫ alibi legatur.
ꝙ beatus pontianus ipsum conuertit. Re-
gnauit autem milesimo anno ab vrbe cōdi
ta: vt milesimus Rome ānus xp̄o potius q̄ꝫ
idolis dicaret: q quidem ānus millesimus
fuit a romanis cū ingenti ludoꝝ ⁊ spectacu-
lorum apparatu celebratus. Erat aūt philip
po impatori miles quidam noīe decius: ī ar
mis bellicis industrios⁹ plurimū ⁊ famosus
Cū āt isdē tꝑibus gallia rebellasset: impa-
tor illuc deciū misit vt rebellantē galliā ro-
mano impio subiugaret. Missus deci⁹ ꝓspe
ra cuncta gerit ⁊ ad libitū potitus victoria
romā rediit. Audiēs impator eius aduentū
eum altius honorare voluit. ⁊ eidem a Ro
ma vsqꝫ veronā obuius iuit. Sꝫ qm̄ maloꝝ
mētes quo magis honorari se sentiūt: eo am
plius in superbiam intumescunt: decius in
superbia elatus imꝑiū cepit ābire ⁊ de mor
te sui dn̄i ꝑtractare. Cū igit impator in stra
to suo sub papilione quiesceret deci⁹ latenter
papilionē introiuit ⁊ dormientē dn̄ꝫ suū iu
gulauit. Exercitū āt q cū impatore venerat
ad se prece ⁊ ꝑcio muneribus ⁊ ꝓmissis tra-
xit: ⁊ ad vrbē regiā gradu ꝯcito ꝓperauit.
Audiens hec philippus iunior vehemen-
ter extimuit: ⁊ totum thesauꝝ patris ⁊ suum
vt ait sicardus in chronica sua btō sixto ⁊ sā
cto laurētio ꝯmendauit. vt si ipsū a decio ī
terfici ꝯtingeret. thesauꝝ ipꝫ ecclesiis ⁊ pau
peribus erogarēt. nec te moueat ꝙ thesau
ri quos laurentius dispensauit: non dicunt
thesauri imperatoris: sed ecclesie: quia po-
tuit esse ꝙ cum ipsis thesauris philippi im-
peratoris aliquē etiā thesauꝝ eccl'ie dispen
sauit. vel ideo forte dicunt thesauri eccle-
sie: qꝛ philippus eos reliq̄rat ecclesie pau-
peribus dispensandos. Post hec philipp⁹
aufugit: ⁊ se a facie decii occultauit. Sena-
tus igit obuiam decio prexit: ipsūqꝫ ī impe
rio ꝯfirmauit. Ne vero ꝓditorie: sꝫ zelo ido
latrie dn̄m suum occidisse videretur: xp̄ia-
nos cepit crudelissime persequi ꝑcipiēs illos
sine vlla misericordia trucidari. In hac per
secutione multa millia martyꝝ corruerunt
inter quos etiam philippus iunior marty-
rio coronatus ē. Post hec decius de thesau
ris dn̄i sui inq̄sitionē faciens: oblatus est ei
beatus sixtus tanq̄ꝫ qui xp̄m coleret ⁊ impe
ratoris thesauros hēret. Tūc decius īpera
tor ipsū in carcerē recipi iussit donec ꝑ illata
tormenta ⁊ xp̄m negaret ⁊ thesauros prode
ret. Beatus aūt Laurētius ipsū sequēs post
eū clamabat. Quo ꝓgrederis sine filio pr̄: q̄
sacerdos sancte sine ministro ꝓperas. Tu
sine ministro nūq̄ꝫ sacrificiū offerre ꝯsueue
ras: quid in me displicuit p̄nitati tue: nun
quid degenerē me ꝓbasti: experire vtꝝ ido
neū ministꝝ elegeris: cui cōmisisti dn̄ici cor
poris ⁊ sanguinis dispensationē. Cui btūs
sixtus dixit. Non ego te desero filii neqꝫ de
relinquo: sed maiora tibi debent ꝓ fide xp̄i
certamīa. Nos quasi senex leuioris pugne
cursū recipim⁹. te āt quasi iuuenem manet
gloriosior de tyranno triūphus: post triduū
me seq̄ris sacerdotē leuita: deditqꝫ ei oēs
thesauros: precipiens vt ecclesiis ⁊ paupi
bus erogaret. Btūs igit laurētius xp̄ianos
die ac nocte diligēter q̄siuit ⁊ vnicuiqꝫ ꝓut
opus fuerat ministrauit: venitqꝫ ad domū
cuiusdā vidue q̄ multos xp̄iāos in domo sua
absconderat: quā lōgus dolor capitis detie-
bat. Sanctus āt laurentius ꝑ ipositionē ma
nus eā a dolore capitis liberauit: ⁊ paupum
pedes lauans oībus elemosynā dedit. Ea-
dē nocte in domū cuiusdā xp̄iani veniēs q̄n
dā cecum xp̄ianū ibi reperit. ⁊ facto signo
crucis illuminauit. Cū āt btūs sixtus decio
nollet ꝯsentire nec idolis īmolare: ipsū ad
decollandū duci precepit. Accurrens igit
beatus Laurentius post ip̄m exclamabat.
Noli me derelinquere pat scē: qꝛ thesauros

tuos iā expendi . quos tradidisti mihi. Tūc milites audiētes thesauros eū tenuerunt. ⁊ partemio tribuno tradiderūt. Ipse āt eū decio pn̄tauit. Cui decius cesar ait. Ubi sunt thesauri ecclesie quos apud te cognouimus esse absconditos? Qui cū sibi nō rn̄deret tradidit eū valeriano ꝑfecto vt aut thesauros ꝓdat ⁊ sacrificet idolis: aut diuersis eū interire faciat supplicijs ⁊ tormētis valerianꝰ āt cuidā ꝑfecto noīe hippolyto in custodiam tradidit: q illū cū multis alijs in carcerē reclusit. Erat āt in custodia qdam gentilis nomine lucillus: q plorādo lumē occuloꝝ amiserat. Cui cū btūs laurētius lumē se restaurare ꝓmitteret si in xp̄z crederet: ⁊ baptisma susciperet: ille se instantius baptizari postulauit. Accipiēs ergo aquā btūs laurētius dixit ei. Oia in ꝯfessione lauant. Cūq3 ip̄m de articlis fidei diligent interrogasset: ⁊ ille se oīa credere ꝯfessus fuisset aquā sup eius caput effudit ⁊ ip̄m in xp̄i noīe baptizauit: statimq3 q cecus fuerat lumē accepit. Quapp multi ceci ad eū veniebāt: ⁊ ab eo illuīati redibāt: hoc vidēs hyppolitus dixit ei: Ostēde mihi thesauros. Cui laurē. O hyppolite si ī dn̄m iesum xp̄m credideris ⁊ thesauros tibi ostendo: ⁊ vitā eternā ꝓmitto. cui hyppolitꝰ Si dictis facta ꝯpenses faciā qȯ hortaris. Eadē hora hyppolitꝰ credidit: ⁊ sacꝝ baptisma suscepit cū sua familia. Baptizatꝰ autē ait. Uidi aīas inocētiū letas gaudere. Post hoc mādauit valerianꝰ ad hyppolitū vt laurētiū pn̄taret. cui laurē. ait. Ambulemꝰ pit ābo: q2 ⁊ mihi ⁊ tibi corona ꝑparat. Ad tribunal ḡ ābo venerūt: ⁊ fit iteꝝ iqsitio de thesauro. Laurētiꝰ āt triduo īducias petijt. q̄s valerianus eidē sub hyppoliti ptāte ꝯcessit In hoc triduo lauren. paupes: cecos ⁊ claudos collegit: ⁊ eos in palatio faustiniāo corā decio pn̄tauit dicēs. Ecce isti sunt thesauri etni q nūq3 minuunt sed crescūt: q in singulis dispergunt ptibꝰ ⁊ in oibꝰ īueniunt. hoꝝ .n. manꝰ thesauꝝ ī celū reportauerūt. valerianus pn̄te decio dixit. Quid varias ꝑ mlta? iā nūc sacrifica ⁊ magicā artez depone. Cui laurē. Quis debet adorari: q factus ē: an q fecit? Iratꝰ deciꝰ iussit eū scorpionibꝰ cedi ⁊ oē genus tormētoꝝ an̄ ip̄z afferri: quē cū sacrificare iuberet vt hec tormēta euaderet: rn̄dit. Infelix has epulas ego sp optaui. cui decius. Si epule iste sūt tibi silēs pāde xp̄ianos: vt tecū piter epulent. cui lauren. Iaz in celis noīa sua dederūt: ⁊ eoꝝ aspectibus nō es dignꝰ. Tūc iubēte decio nudus fustibꝰ cedit: ⁊ ardentes lamie ad latera ei ponunt Dixitq3 lauren. Dn̄e Iesu xp̄e deꝰ de deo miserere mihi s̄uo tuo: q2 accusatꝰ te deū n̄ negaui īterrogatꝰ te xp̄m ꝯfessus sū. Dixitq3 ei decius. Scio ꝙ ꝑ artē magicā tormēta deludis: me tn̄ deludere non valebis. Testor deos deasq3: q2 nisi sacrificaueris diuersis supplicijs punieris. Tūc iussit eū plūbatis cedi durissime. Lauren. āt orauit dicēs. Dn̄e iesu xp̄e accipe spm̄ meuz. Tūc audiēte decio vox de celo insonuit. Adhuc mlta certamina tibi debent. Tūc decius repletꝰ furore dixit. Uiri romāi audistis demones istuz sacrilegū ꝯsolātes: q nec deos colit nec tormēta metuit: nec iratos p̄ncipes expauescit Iussitq3 eū iteꝝ scorpionibꝰ cedi: subridens āt laurē: grās egit: ⁊ ꝓ astantibus exorauit. Eadē hora miles qdā nomine romanꝰ credidit: ⁊ btō laurē. dixit. Uideo an̄ te stantez iuuenē pulcherimū: ⁊ vulnera tua cū litheo extergētē. Adiuro ḡ te ꝑ dn̄z ne me derelīqs sz festina me baptizare. Dixitq3 deciꝰ valeriano puto q2 iā ꝑ artē magicā victi sumꝰ. Iussit de catasta solui: ⁊ ī custodiā hyppoliti recludit. Romāus āt afferens vrceū cū aqua ad pedes Laurētij se ꝓstrauit: ⁊ sacꝝ ab eo baptisma suscepit. Qȯ vt decius ꝯperit romanū fustibus cedi iussit: q cū libere se xp̄ianuz ꝓfiteret iussu decij decolatus ē. Eadez nocte laurē. ad deciū adducit. Cū āt hyppolitꝰ fleret: ⁊ se xp̄ianū clamare vellet. dixit ad eū laurē. In īteriori hoīe xp̄m absconde ⁊ dū clamauero audi ⁊ veni. oīa igit tormētoꝝ genera decio afferunt. dixit ḡ laurentio Deciꝰ cesar. Aut dijs sacrificabis. aut nox ista in te cū supplicijs expēdet. Cui. lauren. Mea nox obscurū nō h3. s3 oīa in luce clarescūt. Dixitq3 decius. Afferat lectꝰ ferreus vt laurētius ꝯtumax regescat in eo. Ministri ḡ eū exeunt ⁊ sup cratē ferreā extēdūt: ⁊ prunis suppositis eū cū furcis ferreis ꝯsum pserunt. Dixitq3 laurētius valeriano. Disce miser: q2 carbones tui mihi refrigerium tibi autem eternum suppliciū prestāt q2 ip̄e

dñs nouit q accusatus nõ negaui eũ: inter-
rogatus xpm cõfessus sũ: assatus grãs ago.
Dixitq3 hilari vultu ad deciũ. Ecce miser as
sasti vnã ptẽ: gira aliã ⁊ mãduca ⁊ grãs agẽs
dixit. Gratias tibi ago dñe iesu xpe: q2 ianu
as tuas ingredi merui: ⁊ sic spiritũ emisit.
Cõfusus decius cũ valeriano ãbulauit ĩ pa
latiũ tiberij relicto corpe sup ignẽ: qd hyppo
litus mane rapuit ⁊ cũ iustino pr̃sbr̃o in agro
vano cõditũ aromatibus sepeliuit xpiani igr̃
ieiunãtes triduo vigilias celebrarunt: mu-
gitus dãtes ⁊ lachrymas effundẽtes. Utrũ
ãt hoc verũ sit: q laurẽ. sub isto decio ĩpatore sit
passus a plrib9 dubitat cũ in chronicis sixtus
lõge p9 deciũ fuisse legat. Eutropius ãt hoc
asserit dicẽs. Decius psecutionẽ in xpianos
mouens inter ceteros btĩssimũ leuitã ⁊ mar
tyrẽ laurẽ. extixit. In qdã ãt chronica satis au
tentica dr̃: q nõ sub decio ĩpatore q philip
po successit s3 sub qdã decio iuniore q cesar
nõ ĩpator extitit martyriũ passus fuit: Nã
inter deciũ ĩpatorẽ ⁊ hũc deciũ iuniorẽ sub
quo laurẽ. passus ẽ: plres ĩpatores ⁊ sũmi põ
tifices intermedij extiterũt. Eteni vt ibidẽ
dr̃ decio ĩpatori gallus ⁊ volusianus ei9
filius in ĩperio successerunt: ⁊ p9 eosdẽ vale
rianus cũ galieno eius filio ĩpiu3 tenuert.
dicti galienus ⁊ valerianus deciu3 iuniorẽ
cesarẽ non tñ ĩpatorẽ fecert. Nã antiqtus
aliqui ab ĩpatoribus fiebant cesares: non tñ
augusti vel ĩpatores: sic legit in chronicis
q dioclitianus maximianũ cesarẽ fec postmodũ ex cesar augustũ creauit. Tpe ãt hoȝ
imperatoȝ. s. valeriani ⁊ galieni. sixtus ro-
manã sedẽ tenebat. Hic igr̃ decius cesar ap
pellatus: nõ ĩpator effect9 btm̃ laurẽ. mar
tyrẽ fec. vñ nusq3. in legẽda bti laurẽ. vocat
decius imperator: s3 tm̃ decius cesar. De-
cius. n. imperator duobus tm̃ annis regna
uit: ⁊ beatũ fabianũ papã martyrẽ fec. Fabia
no successit cornelius: q sub volusiano ⁊ gallo
passus est: cornelio successit luci9: lucio ste-
phanus. Hic sub valeriano ⁊ galieno q an
nis. 15. imperauerunt passus est. Stephano
successit sixtus. Oẽs tñ chronice tã eusebij
q3 bede ⁊ isidori in hoc cõcordãt: q sixtus pa
pa non fuit tpe decij ĩpatoris: sed galieni.
Legitur tñ in qdam alia chronica q pdict9
galienus fuit binomius. dictus est. n. galie
nus ⁊ deci9 Sub illo passi sũt sixt9 ⁊ laurẽ.
circa annos dñi. 256. Gofredus quoq3 in li
bro suo q. dr̃ putheonides asserit q galienus
vocatus est alio noie deci9 ⁊ sub eo passi sũt
sixtus ⁊ Laurentus. Et si hec vera sunt: tunc
positio ioannis beleth vera posset esse. Refert
grego. in libro dialogoȝ: q in sabinẽsi puin
cia qdam scĩmõial' que carnis qdẽ cõtinentiã
hũit: s3 lingue pcacitatẽ nõ declinauit. Hec
dũ in ecclesia scĩ laurentij fuisset seplta añ al
tare martyris a demõibus secata ps vna il
lesa pmanet altera cremat ita vt mane vi
sibil' adustio appareret. Grego. q3 turoñ.
ait. q dũ qdã sacerdos qndã ecclĩã scĩ lau
rentij repararet ⁊ trabs qdã nimis breuis eẽt
rogauit btm̃ laurẽ. vt q paupes souerat sue
inopie subueniret: que subito sic excreuit: vt
ps nõ modica abundaret: quã ptẽ cum sacer
dos incideret minuati mltas infirmitates in
de sanauit. ¶ Quidã insup pr̃sbit noie sãctu
lus bti laurẽ. ecclĩã a lõgobardis incẽsã re-
parare volẽs artifices cõduxit. Quadã aũt
vice dũ quid eis apponeret nõ hr̃et: pmissa
orone clybanũ respexit ⁊ ibidẽ panẽ cãdidis
simũ inuenit: sed cu3 vix ad vnius prandij
esum sufficere videret tribus psonis laurẽ.
suos nolens artifices deficere: sic pdictũ pa
nem multiplicari fec: q in alimẽtum decem
dieȝ operarijs cunctis suffec. ¶ In ecclĩa scĩ
laurẽ. apd mediolanũ vt refert vincentius
in sua chronica: calix quidã christallinus mi
re pulchritudinis hẽbat: qui qdam in solẽni
tate cũ ad altar a diacono portaret elapsus
e manibus in terrã cecidit: ⁊ stati cõminutus
est: ac diaconus merẽs fragmenta collegit: ⁊
sup altare ponẽs btm̃ laurẽtiũ exorauit: ⁊ fra
ctum calice3 integrum ⁊ solidatum recepit.
¶ Legitur quoq3 in libro d miracul' btẽ ma
rie vginis: q qdã iudex noie stephãus rome
erat: qui munera libenter accipiẽs mltoȝ iu
dicia puertebat. Hic tres domos ecclĩe scĩ
laurentij: ⁊ vnũ hortũ scẽ agnetis violenter
abstulit: ⁊ ablata iniuste possedit. Accidit ãt
vt moreret ⁊ ante dei iudiciũ duceret: quẽ
scũs laurẽ. cernẽs ad eũ cũ nimia indigna-
tione accessit: ⁊ tribus vicibus brachiũ ei9
durissime strinxit: ⁊ dolore nimio cruciauit
Scã vo agnes respicere cũ alijs vginibus
in eũ noluit: s3 faciẽ suã ab eo auertit. Tunc

iudex sup eũ sñiaʒ ferens dixit. Qm̃ aliena sbtraxit ⁊ munera accipiens vitatẽ vẽdidit in loco iude tradat ꝓditoris. Dãctus vo ꝓiectus quẽ idem stephanus in vita sua valde dilexerat ad btm̃ laurentiũ ⁊ beatã agatã accedens ꝓ eo veniam ꝑcabat. illis vo ⁊ beata virgine ꝓ eo orantibus ꝯcessuz ẽ vt ei9 aĩa ad corpus rediret: ⁊ ibidẽ triginta dieb9 penitentiã ageret. Accepit ĩ sup a btã virgĩe in mãdatis vt psalmũ. Beati imaculati. singulis diebus vite sue diceret. Cũ ãt ad corpus redijsset: brachiũ eius ita erat liuidum: ⁊ adustum: ac si in hoc corpore passus esset: quod signũ in eo extitit quoad vixit. Male igr̃ ablata restituens: ⁊ penitentiã agens migrauit ad dñm. ¶ Legitur in vita sci hẽrici impatoris ꝙ dñ ipse ⁊ ranegundis eius vx or virgines insimul pmanerent: ⁊ diabolo instigante de quodã milite vxorẽ suã suspectã hẽret: sup ardentes vomeres qndeciʒ pedũ nudis pedibus incedere eã fecit: q̃ ascendẽte dixit. Sicut me ab hẽrico ⁊ ab oĩbus intactã nouisti ita adiuua me xp̃e. Hẽricus vecũdia ductus eã in maxilla pcussit. Cui vox dixit: vgo maria te vgĩnẽ liberauit. Totã igr̃ ardẽtẽ massã illesa pcurrit. Cũ ĝ cesar obijsset multitudo maxima demonũ añ cellã cuiusdã heremite transibãt. Qui apta fenestra interrogauit vltimũ quisnaʒ esset. Et ille legio demonũ sumus qui ad mortẽ cesaris properamus si forte aliquid ꝓpriũ in eo repire possimus. Adiurat ãt vt a se redeat: qui rediens dixit. Nihil ꝓfecimus: q2 dũ falsa vxoris suspicio: ⁊ alia bona ⁊ mala ĩ statera fuissent posita: adustus ille Laurentius ollam aureã imensi ponderis attullit ⁊ dũ supasse videbamur: illa iactata ps altera statere plurimũ põderauit. tũc ego iratus aurẽ olle ꝓrupi. ollã calicẽ vocabat: quẽ dict9 cesar ecclie extrensi: quã in spãli deuotione habuerat: in honorẽ sci laurẽtij fieri fecerat. Cui propter magnitudinem due aures inerant. Repertũq3 est ⁊ imperatorem tunc obijsse: ⁊ vnaʒ aurem calicis fractam esse. ¶ Refert Gregorius in registro ꝙ dum predecessor suus quandam ad corpus sancti Laurentij meliorari cuperet: et vbi nam corpus eius esset nesciret: subito corpus eius ignoratum apparuit: omnesq3 qui presentes erant tam monachi q̃ mansonarij qui corpus eius viderunt infra decẽ dies mortui sunt. ¶ Notãdum ꝙ passio sci laurẽtij: inter ceteras martyꝝ passiones excellentissima eẽ videt inquantũ ex dictis sancti maximi epi ⁊ beati Aug. colligit. Et primo in acerbitate. 2° in effectu siue vtilitate. 3° in ꝯstantia siue fortitudine. 4° in mirabili pugna ⁊ modo victorie. ¶ Primo igr̃ excellẽtissima fuit in pene acerbitate de cuius pene acerbitate sic dixit btũs maximus epus vel sm quosdã libros Ambro. Nõ. n. fratres btũs laurẽtius breui ⁊ simplici passione perimit: nam q gladio pcutit semel morit qui in flãmaꝝ caminũ mergit vno impetu liberat. Hic aũt lõga ⁊ simplici pena cruciat vt ei mors nõ desit ad suppliciũ: sed desit ad finẽ. Legimus beatos pueros in penaꝝ suaꝝ deambulasse flãmis: ⁊ igneos globos pedibus ꝯculcasse: vñ ⁊ beatus laurentius nõ minore gloria ꝑferendus: siquidẽ hi in penaꝝ suaꝝ flãmis ambulabãt: hic in ipo supplicij sui igne discubuit. Ille vestigijs pedũ ꝯculcarũt incendia: iste latioꝝ suoꝝ diffusione restrinxit: illi stantes in pena eleuatis manibus orabant ad dñm: iste ꝓstratus in sua pena toto corpore dñm ꝑcabatur. ¶ Et notãdũ ꝙ btũs laurẽtius post btm̃ stephanũ iter ceteros martyres primatũ tenere dr̃. nõ q2 maiorẽ penã sustinuit q̃ ceti martyres: cũ mlti tãtã penã ⁊ aliq ẽt maiorẽ sustinuisse legãt. s3 hͦ pp sex cãs dr̃ isimul ꝯcurrẽtes. Prĩo pp passiõis locũ: q2 rome q̃ ẽ caput mũdi: ⁊ vbi est sedes aplica passus ẽ. Scdo pp pdicatiõis offm̃: q2 offm̃ pdicatiõis diligẽter ĩpleuit. Tertio pp laudabilẽ distributionẽ thesauroꝝ quos pp paupib9 distribuit: has tres rõões sapiẽter pauperib9 distribuit: has tres rõões põit mgr̃ Vuilelmus altisiodorẽsis. 4° pp approbatũ ⁊ autenticũ eius martyriũ: q2 ⁊ si de aliqbus maiora tormenta legantur: tñ hoc autenticũ nõ hr̃: ⁊ aliqñ in dubiũ vertitur: huius aũt passio est in ecclia valde solẽnis ⁊ approbata: vñ ⁊ multi sancti in suis sermonibus eius passionẽ approbãt ⁊ affirmãt. Quinto ꝓpter dignitatis gradũ: q2 fuit archidiaconus sedis aplice. Post quẽ vt aiunt in romana sede archidiaconus nõ fuerit. Sexto pp seuitiã tormentoꝝ: q2 grauissima supplicia ptulit: vtpote qui sup cra

tem ferream assatus fuit. Unde de eo dicit beatus Aug. Laceratos artus ⁊ multa vberum sectōe ꝯcisos: subiecto ꝑcepit igne torreri: vt per cratē ferream que iam de feruore ꝯtinuo vim in se haberet vrēdi: conuersorum alterna mutatione mēbrorum fieret cruciatus vehemētior ⁊ pena ꝓductior. ¶ Secundo fuit excelentissima in effcū siue in vtilitate. Ipsa. n. pene acerbitas ꝯm Aug. ⁊ maximum. Fecit eū glorificatione sublimez: opinione ⁊ fama celebrem: deuotione laudabilez: ⁊ imitatiōe insigne. Primo igitur in gl'ificatione sublimem. Unde Aug. dicit. Seuisti persecutor in martyrem ꝯseuisti ⁊ auxisti palmā dū aggregas penā nunqd nō adiutoris gl'iā ingenium tuum reppit qn̄ in honorem transierunt triūphi ⁊ instrumenta supplicij. Item maximus vel ꝯm quosdam libros Ambrosius. Quāuis in fauillam membra soluantur fidei tamen fortitudo non soluitur: corporis detrimentum sustinet: sed lucrum salutis acquiritur. Itez Augustinus. Uere beatum corpus qđ nō fide Christi tormentū īmutauit: sed ad requiem scā religio coronauit. ¶ Secundo opinione ⁊ fama celebrem Maximus vel secundum quosdam libros Ambrosius. Beatum laurentiū martyrez grano synapis possumus comparare: qui diuersis attritus passionibus per totuz orbem grā sui meruit fragrare mysterij. Qui antea constitutus in corpore erat humilis ⁊ deuotus ⁊ vil'. Posteaꝙ̃ vexatus: lacerat⁹: adustus: vniuersis per totum mundum ecclesijs odorez sue nobilitatis infudit. ¶ Itē scm̄ est ac deo placitū: vt natale sancti Laurentij ꝑcipua veneratiōe veneremur. Cui⁹ radiantibus flāmis victrix in hūc quoqꝫ diem toto orbe xp̄i corruscat eccl'ia. In tāta. n. martyrij gloria ꝑclarus extitit vt passiōe sua mundū illuminauerit vniuersuz. ¶ Tertio deuotōe laudabilē. Quare autez sit laudand⁹: ⁊ cū deuotiōe suscipiēdis ostendit Aug. tribus rationibus sic dicens. Btīm virum: Laurentium tota debemus deuotione suscipere. Primo: qꝛ preciosum sanguinem suū propter dn̄m tradidit. Deinde ꝙ ei ꝓrogatiuam apud dn̄m nr̄m non minimam cōtulit ostendens q̄lis debeat esse xp̄iani fides. de cuius cōsortio existere martyres meruerunt

Scđo ꝙ idē tā scē ꝯuersatiōis fuerit vt coronā martyrij in tp̄e pacis inueniret. ¶ 4° fecit eū imitatione insignem. Un̄ Augustinus Doctotius causa passionis ꝓpter quā morti est adiectus sanctus Laurentius: vt sui similes esse ceteros hortarec̄. In tribus autē se nobis imitabilem exhibet. Primo in aduersorum forti perpessione. Unde Augustinus. Ad erudiendum dei populū nullorū ē vtilior forma ꝙ̃ martyrum. eloquentia facilis ad exorandū sit ratio efficax ad suadendum. Ualidiora tamē sunt exempla ꝙ̃ verba: ⁊ plus est opere docere ꝙ̃ voce. In quo excelentissimo genere doctrine beatus martyr Laurētius ꝙ̃ gloriosa dignitate polleat: ēt persecutores illius sentire potuerūt: ꝙ̃ illa mirabilis fortitudo animi nō solum nō cedere: sed illos exemplo sue tolerantie tolerare. Secūdo in fidei magnitudine ⁊ seruore Maximius vel ꝯm quosdam Ambro. duz fide sua persecutoris flāmas vicit oñdit nobis per ignē fidei gehēne supare incēdia: ⁊ amore xp̄i diē iuditij non timere. Tertio in ardenti amore. Idē vel Ambro. Illuminauit munduz plene Laurentius eo lumine q̊ ipse succēsus est ⁊ flāmis q̄s ipse ꝑtulit oīuz xp̄ianorum corda scalefecit. De his tribus etiam sic dicit Maximus vel Ambrosi. ꝯm quosdā libros Btī Laurentij exemplo vocamur ad martyrium: accendimur ad fidem incalescimus ad deuotionem. ¶ Tertio fuit excellentissima in constantia siue fortitudine: de cuius fortitudine et constantia sic dicit Aug. Beatus Laurentius mansit in christo vsqꝫ ad tentationem vsqꝫ ad tyrānicam interrogationem. vsqꝫ ad acerrimaz cōminationem. vsqꝫ ad peremptionem: in qua longa morte: qꝛ bene manducauerat ⁊ bene biberat tanꝙ̃ illa esca sagiatus: ⁊ illo calice ebrius tormenta non sensit: non cessit in regnum successit. Adeo autem fuit ꝯstās ⁊ firmus ꝙ non solum tormentis non succubuit: sed ēt ex ipsis tormentis vt habetur ex dictis btī Maximi factus est ꝑfectior in timore: feruentior in amore. ⁊ iocūdior in ardore. De p̄mo sic dicit. Extenditur sup flāmarum ignitos globos: ⁊ sepius vsac̄ in latera: sed ꝙ̃to plus penax patic̄ tanto ampli⁹ xp̄z dn̄m ꝑtimescit. ¶ Quantū ad 2m sic ait

Maximus vel ꝫm quosdã libros Ambro.
Granum sinapis cũ atterrit accendit. Lau
rentius cũ patitur inflãmat. Item nouo ad
mirationis genere alius illuꝫ torquet: ⁊ alij
seuientes tormenta perficiunt. deuotiorem
Laurentiuꝫ saluatori supplicia atrociora fe
cerunt. ¶ Quantũ ad tertiũ sic dicit. cor eiꝰ
tanta fide xp̄i magnanimitate ꝯcaluit: vt de
spectis ꝓprij corporis cruciatibus insanis
simo tortori suo triũphantis eius ignibus le
tus illuderet. ¶ Quarto fuit excelentissima
in mirabili pugna ⁊ modo victorie. Beatus
uãqꝫ Laurentius sicut ex v̄bis bti Maximi
⁊ Augustini manifeste colligit quinqꝫ ignes ex
teriores quodã mõ habuit: quos tñ oẽs sup
auit fortiter ⁊ extixit. Primus fuit ignis ge
hẽne. Scd̃s materialis flãme. Tertius car
nalis ꝯcupiscentie. Quartus ardẽtis aua
ritie. Quintus furentis insanie. ¶ De exti
ctiõe p̄mi ignis. s. gehẽne sic dicit Maximꝰ
Nunqd cedere poterat momentanee corꝑis
vstioni cuius fides eternũ gehẽne extingue
bat ardorem? Item transit ꝑ igneꝫ momenta
neum atqꝫ determinatũ: sed flãmaꝫ gehẽne
ꝑpetuo exurẽtis euasit. ¶ De extinctione
scd̃i. s. materialis flãme: sic ait. Maximus
vel Ambro. ꝫm quosdam libros Corporali
laborabat incendio: sꝫ diuinus ardor materi
alem extinxit ardorem. Item q̃uis rex ipro
bus ligna subijciens incẽdia maiora suppo
neret: tñ scũs laurentius has flãmas fidei
calore nõ sensit. Itẽ Aug. Supari charitas
xp̄i flãma nõ potuit: ⁊ seuior fuit ignis: q fo
ris arsit q̃ꝫ q intus accendit. ¶ De extictio
ne tertij ignis. s. carnalis ꝯcupiscẽtie sic dic
maximus. Ecce btũs Laurẽtius transit per
ignẽ quo nõ adustꝰ inhorruit: sꝫ illuminatus
effulsit: arsit ne arderet: ⁊ ne vreret exustꝰ
est. Nã. b. Laurentius sequens. b. sixtuꝫ ad
martyriũ clamabat post eũ dicẽs. Quo ꝓgre
deris sine filio pr̄: quo sacerdos sancte sine
ministro ꝓperas. Tu sine ministro nunq̃ sa
crificiũ offerre cõsueueras: Quid in me di
splicuit paternitati tue? Nũqd degenerẽ me ꝓ
basti? Expire certe vtꝝ idoneũ mistꝝ elege
ris? Cui cõmisisti dominici sanguinis dispẽ
satione. Cui. b. sixtus respondit. Non ego
te desero fili neqꝫ derelinquor: sꝫ maiora ti
bi debẽt ꝓ fide xp̄i certamia. Nos q̃si senex
leuioris pugne cursum recipimus: te ãt q̃si
iuuenẽ manet gloriosior de tyrãno triumphꝰ.
pꝰ triduũ me seq̃ris sacerdotẽ leuita. De ex
tictione q̃rti ignis. s. auaritie q̃l'r. s. auaritia
illoꝝ: qui thesauros cupiebãt euanuit: ⁊ fru
strata ẽ. dicit Aug. Armatur gemia face hõ
pecunie cupidus: ⁊ veritatis inimicus: aua
ritia vt rapiat auꝝ: ipietate vt auferat xp̄ꝫ
nihil obtines nihil ꝓficis humana crudeli
tas: subtrahit in vẽtis eius materia morta
lis. Et laurẽtio in celũ abeũte tu deficis flã
mis tuis. ¶ De extinctiõe q̃nti ignis. s. fu
rentis insanie: qualiter videlicet insania ꝑ
sequẽtiũ frustrata ẽ ⁊ ãnihilata: sic dicit ma
ximus. Supatis flãmaꝝ ministris oẽ mun
dane insanie restrinxit incendiũ: ⁊ adhuc vs
qꝫ diabolica ꝓfecit intẽtio: vt ⁊ vir fidelis
ad deũ suũ gloriosuꝫ ascẽderit: ⁊ crudelitas
ꝑsequentiũ cũ suis ignibus ꝯfusa torpescat.
Qd̃. n. ꝑsequentiũ insania ignis fuerit: ostẽ
dit cũ dicit. Furor gentilis accẽsus craticu
laꝫ parat ignitã: vt ĩdignatiõis flãmas igni
bus vindicaret: nec mirũ si hos quinqꝫ ignes
exteriores supauerit: q̃m ex verbis bti ma
ximi habet q tria refrigeria ĩtus hũit: ⁊ tres
ignes ĩ corde portauit ꝑ quos oẽm ignẽ ex
teriorẽ ex refrigerio mitigauit: ⁊ maioris ar
doris ĩcẽdio supauit. Primũ nanqꝫ refrige
riũ fuit desideriũ celestis glorie. Scd̃m me
ditatio legis diuine. Tertiũ puritas ꝯscien
tie. Per hoc triplex refrigeriuꝫ oẽm ignem
exteriorẽ extinctũ fecit ⁊ frigiduꝫ reddidit.
¶ De primo refrigerio: quod est desideri
um celestis glorie sic dicit Maximus vel
Ambrosius ꝫm quosdam libros. Neqꝫ eniꝫ
btũs laurentius igniũ tormenta visceribus
sentire poterat: q sensibus paradisi refrige
riũ possidebat. Iteꝫ licet iaceat ante pedes
tyranni exusta caro: corpus exanime: nihil
detrimẽti patit in terris: cuius aĩs demo
rat in celis. ¶ De scd̃o refrigerio qd̃ ẽ me
ditatio legis diuine sic dicit Maximus vl
Ambro. Dũ xp̄i cogitat precepta: frigidũ ẽ
illi oẽ qd̃ patit. ¶ De tertio refrigerio qd̃
est puritas. s. ꝯscientie sic dicit. Ardet ꝑfe
cto totis visceribus fortissimꝰ martyr ⁊ vri
tur: sed regnũ celi ꝯtractãs refrigerio ꝯsciẽ
tie victor exultat. Habuit nihilominus vt
idem Maximus ostendit tres ignes interi

ores quos maiori incendio supauit. Prim⁹
fuit fidei magnitudo. Secundus ardens di
lectio. Tertius vera dei cognitio: que ipsũ
tanq̃ȝ ignis irradiauit. De pmo igne sic di-
cit idem vel ambrosius. Inq̃ȝtum in illo fi-
dei feruet ardor: intantum supplicij flam-
ma frigescit. Item esse saluatoris ignem fer
uorem fidei in euangelio legimus. Ignem
veni mittere in terram. Hoc igitur igne be
atus Laurentius accensus flammarum nõ
sentit incendium. De secundo igne sic dicit
idem vel ambrosius. Ardebat extrinsecus
martyr Laurentius tyranni seuientis incẽ-
dijs: sed maior illũ intrinsecus Christi amo
ris flamma torrebat. De tertio sic dicit. for
tissimum martirem seuissima persecutoris
flamma vincere non potuit: quia longe ar-
dentius veritatis radijs mens eius accen-
sa feruebat. Itez odio perfidie: ꝛ amore cha
ritatis accensus appositam sibi extrinsecus
flammam aut non sentit: aut vincit. Habet
autem Laurentius inter ceteros martyres
tria pulegia q̃ȝtum ad offm̃. Primuz est in
vigilia. Solus enim inter martyres habet
vigiliã. Sed vigilie sanctorum pp̃ter mul
tas inordinationes hodie in ieiunia ꝯmuta
ta sunt. Mos enim fuit olim: vt refert Ioã-
nes beleth in festiuitatibus scõꝝ hoies cuȝ
vxoribus ꝛ filiabus ad ecclesiam venire vt
ibi cum luminarib⁹ pernoctarẽt: sȝ qꝛ multa
adulteria in his vigilijs fiebãt statutũ fuit:
vt vigilie in ieiunia ꝯuerterent. Nomẽ tñ
antiquuȝ retentũ ẽ qꝛ non ieiunia sȝ vigilie
adhuc appellãt. Scdõȝ est in octaua. Ipe nã
qȝ solus cuȝ stephano hȝ octauam int martí-
res: sicut martin⁹ inter ꝯfessores. Tertiũ est
in regressibus antiphonarum: qd̃ solus ipse
ꝛ paulus hȝ: sed paulus pp excellẽtiã pdica-
tionis: iste propter excellentiam passionis.

¶ De nomine

Ippolitus dicit ab hiper: qd̃ est supra ꝛ litos: qd̃ est lapis: quasi super lapidez idest christum fundatus. vel ab in ꝛ polis qd̃ ẽ ciui tas. vel hyppolitus quasi valde politus. Fuit. n. su-
per lapidẽ xp̃ȝ bene fundatus p ꝯstantiam ꝛ
firmitatẽ. Fuit in ciuitate supna p desideriũ
ꝛ auiditatẽ: bñ polit⁹ p tormẽtoꝝ acerbitatẽ

¶ De sancto hyppolito martyre.

Ippolytus postq̃ȝ corpus beati laurẽtij sepeliuit ve nit in domũ suaȝ ꝛ dãs pa ceȝ seruis ꝛ ancillis suis. oẽs sacramento altaris qd̃ iustinus p̃sbyter obtulerat cõmunicauit. Et apposita
mẽsa prius q̃ȝ cibuȝ sumerẽt: venientes mi-
lites eũ rapuerunt: ꝛ ad cesarẽ duxerũt: quẽ
vidẽs decius cesar subridẽs dixit ei. Nun
qd ꝛ tu magus effect⁹ es q corpus laurentij
abstulisti? Cui Hyppolitus. Hoc feci nõ q̃si
magus. sȝ quasi xp̃ianus. Tunc decius furo
re repletus p̃cepit vt habitu quo vt xp̃ian⁹
vtebat expoliaret: ꝛ os eius lapidibus tõ-
deretur. Cui Hyppolitus. Nõ me expolia-
sti sed magis vestisti. Cui decius Quõ insi-
piẽs effectus es vt nuditatẽ tuã nõ erube-
scas: nũc igitur sacrifica ꝛ viues: ne cuȝ tuo
Lauren. percas. Cui hippolitus. Exemplũ
vtinã merear beati laurẽtij fieri: quẽ tu ore
poluto ausus es noiare. Tunc deci⁹ fecit eũ
fustibus cedi: ꝛ pectinibus ferreis laniari.
Ille aũt se xp̃ianũ esse voce clara ꝯfitebatur
ꝛ cũ tormẽta huiusmodi derideret veste mi
litari qua antea vtebat euȝ vestiri fecit hor
tans vt amicitiam ꝛ militiã p̃stinaȝ retine-
ret. Cui hyppolitus cũ diceret se xp̃o milita
re. Decius ira repletus. Valeriano prefe-
cto eũ tradidit: vt oẽs facultates eius acci-
peret: ꝛ duris tormẽtis eũ iterficeret. Inuẽ
to quoniam eius familia xp̃iana esset addu-
cti sunt oẽs añ ipsius ꝯspectuȝ q cũ ad sacri
ficia cogerent ꝯcordia nutrix hyppoliti pro
oĩbus rñdit. Nos cũ dño nr̃o maluimus po
tius mori pudice q̃ȝ viuere ipudice. Cui va
lerianus. Genus seruoꝝ non nisi cũ suppli
cijs emendat. Tũc p̃nte hyppolito ꝛ gaudẽ
te iussit eã tã diu plũbatis cedi quousqȝ spi-
ritum emisit. Dixitqȝ hyppolitus. Gratias
ago tibi dñe iesu xp̃e qꝛ nutricem meaȝ ante
ꝯspectum scõꝝ tuoꝝ p̃misisti. Deinde extra
portã tyburtinã valerian⁹ Hyppolitũ cũ fa
milia sua duci fecit. Hippolitus ãt ꝯfortans
omnes dixit. fratres nolite metuere: qꝛ ego
ꝛ vos vnũ dñm hẽmus. Iussitqȝ Valeria-
nus vt in conspectu hyppoliti oĩbus capita

amputerentur. Hyppoliti vero pedes ad
colla indomitoꝝ equorum fecit ligari. ⁊ per
carduos ⁊ tribulos tã diu trahi dõec spiritũ
exalaret. Obijt circa annũ dñi. 266. Eorũ
autẽ corpora Justinus p̃sbiter rapuit: ⁊ iu-
xta corpus sancti laurentij sepeliuit. Corpꝰ
vero sancte ↄcordie inuenire non potuit: qꝛ
fuerat in cloacã ꝓiectũ. Miles aũt quidã
nomine porphirius credẽs btãm concordiã
auꝝ aut gẽmas in vestimentis hr̃e ad quẽ-
dã cloacariũ noĩe hyreneũ: qui erat occulte
xp̃ianus accessit ⁊ dixit. Secretũ custodi: et
extrahe corpus ↄcordie de cloacha: qꝛ spe-
ro ꝙ aurũ aut gemmas in vestibus suis hꝫ
Cui ille. Ostende mihi locum ⁊ secretũ ha
bebo: ⁊ qcqd inuenero nũciabo. Cum ḡ ex-
tractũ fuisset ⁊ nihil inuenisset: miles ille ꝓ
tinus effugit: ⁊ hyreneus vocato quodã xp̃i
ano noĩe Abũdio corpus ad sanctũ iustinum
detulit. Q̃ð ille deuote suscipiens iuxta cor
pus sancti hyppoliti ⁊ alioꝝ sepeliuit. Q̃ð
valerianus audiens hyreneũ ⁊ abundiũ te
nuit: ⁊ ambos in cloacã viuos misit: quorũ
corpora iustinus rapuit: ⁊ cũ alijs sepeliuit
Post hec decius cũ valeriano in curꝝ ascẽ
dit aureũ: ⁊ ꝑgunt in amphiteatꝝ vt cruci-
ent xp̃ianos. Arreptus igiť decius a demo-
nio clamabat. O hyppolite cathenis aspe-
ris vinctum me tenes: valerianus silr cla-
mabat. O laurenti igneis cathenis me liga
tũ trahis: ⁊ eadẽ hora valerianꝰ expirauit
Decius aũt domũ reuersus triduo a demo
ne vexatus clamabat. Adiuro te Laurenti
modicũ cessa a tormenť: ⁊ sic miserabiliter
mortuus est. Q̃ð vxor eius Triphonia cru-
delis videns dimissis omnibus ad scm̃ iu-
stinum cũ filia sua Cyrilla accessit. ⁊ ab eo
cum multis alijs baptizari se fecit. Alia ve-
ro die cum oraret triphonia emisit spiritum
cuius corpꝰ iustinus presbyter iuxta corpus
sci hyppoliti sepeliuit. Audientes. 47. mili
tes ꝙ regina ⁊ eius filia xp̃iane effecte esset
venerũt cũ vxoribus suis ad iustinũ p̃sbi-
terũ vt baptisma susciperent: quos oẽs dio
nisius q sancto sixto successerat baptizauit.
Claudius aũt impator cyrillã cũ sacrificar̃
nollet iugulari fecit: ⁊ ceteros milites deco-
lari quoꝝ corpora in agro verano cum cete-
ris sepeliuntur. Et aduertendum ꝙ exp̃sse
habetur hoc ꝙ illi decio q laurentiũ ⁊ hyp-
politũ martirizauit successit Claudiꝰ. Clau
dius autem non successit decio Imperatori
immo Decio successit secundum chronicas
volusianꝰ: volusião galienus: galieno clau
dius. Oportet ergo dicere vt videtur. ꝙ
aut galienus fuerit binominus: et ꝙ dictus
sit galienus ⁊ decius: sicut decius in chro-
nica sua: ⁊ godofredus in libro suo: aut ꝙ ga
lienus in sui adiutorium quendam nomine
deciũ fecerit cesarẽ n̄ tamen ĩperatorem: si-
cut dicit Ricardus in cronica sua. De hoc
martyre sic dicit Ambrosius in prefatione.
Beatus martir hyppolitus christum verũ
ducẽ ↄsiderans miles eius esse maluit q̃ꝫ
dux militũ ↄprobari: btm̃q; laurẽtiũ sue cu-
stodie mãcipatũ nõ ꝑsecutus ẽ: sꝫ subsecutꝰ
q cũ thesauros ecclesie disquireret: inuenit
thesauꝝ nõ quẽ tyrãnus eripet: sꝫ quẽ pie-
tas possideret: inuenit thesauꝝ vñ vere di
uitie peterenť. spreuit furorẽ tyrãni: vt cũ
regis ꝑpetui grã ꝓbaretur: membris diuidi
nõ refugit: ne nexibus diuelleretur eternis
Bubulcꝰ qdã noĩe petrꝰ cũ i festa marie ma
gdale. palustꝝ iñxissꝫ ⁊ boues seq̃ns ipos ma
ledictĩ vrgeret. ꝓtinꝰ boues ⁊ aratꝝ a fulmi
ne absumũť: ⁊ ip̃e petrꝰ q h̃ imp̃catꝰ fuerat
supplicio atrociori torq̃bať: nã ignis eũ arri
puit: adeo ꝙ carnibꝰ ⁊ neruis tibie ⁊ cruris
ↄsũptis ossa paterẽt: ⁊ ip̃a tãdẽ tibia a sua cõ
page penitꝰ solueref. Tunc ille ad quandã
eccl̃iam btẽ virginis accedẽs: tibiã ip̃ã in
q̃dã foramine ip̃ius eccl̃ie abscõdit: ⁊ beatã
virginẽ lachrymis ⁊ p̃cibus ꝓ sua libera
tione rogauit: ⁊ ecce nocte quadã btã virgo
cum beato hyppolito: ei visione affuit ⁊ ei-
dem Hippolito vt Petrũ pristine sanitati
restitueret imperauit. Statimq; scũs hyp-
politus tibiam de foramine accipiens loco
suo quasi surculũ arbori in momento inseru
it: in qua insertione tantos dolores sensit:
vt suis clamoribus totam familiam excita-
ret: qui surgẽtes ⁊ lumẽ accendentes petrũ
duo crura: ⁊ duas tibias habere conspiciũt
sed se deludi putãtes ipsum iterum atq; ite
rum contractabant ⁊ membra vera ipsum
habere conspiciebant: q vir eum excitãtes
vnde hec sibi acciderint scisitantur: sed ille
eos ludere existimãs: tãdẽ victus rẽ vidit

⁊ extupnit: sed tñ coxa noua mollior ꝙ̃ vetu
sta ad sustinētiā corporis non poterat exeq̄-
ri: Uñ ad publicationē miraculi pānuz clau
dicauit. Et tūc iterꝫ btā v̄go eidē apparens
scō hyppolito dixit. Ut qcqd curationi deef
set supplere deberet. Euigilās igit: ⁊ se ple
ne sanatū inueniēs reclusoriū introiuit. Cui
diabolus in spetie nude mulieris freq̄ntissi
me apparebat: ⁊ nudā ei se ingerēs q̄ꝫto ille
fortius resistebat tāto illa ei ipudentius in-
cūbebat. Cum ergo illa eū plurimū vexaret
tandē ille stollā sacerdotalē accipiēs collum
eiꝰ cinxit: ⁊ mox diabolo abscedēte cadauer
putridū ibidē remāsit: tātusqꝫ fetor inde ex-
aluit. vt nullus q hoc vidit ambigeret quin
corpus mulieris alicuius mortue fuisset qđ
diabolus assumpsit.

¶ De assumptione btē Marie virginis.

Assūptio btē v̄ginis Marie
q̄lit facta sit ex quodā libel
lo apocripho q ioāni euan
geliste ascribit edocetur.
Aplis nāqꝫ ob p̄dicatiōis
grām diuersas mūdi p̄beū
tibus regiōes virgo beata
in domo iuxta montē syon posita dr remāsis-
se: oīaqꝫ loca filij sui. s. locū baptismi ieiunij
orationis: passionis sepulture: resurrectiōis
⁊ ascensionis: quo ad vixit deuotione sedu-
la visitauit. Et ſm ꝙ ait Epiphanius. 24.
annis post ascēsionē filij sui supuixit. Refert
ergo ꝙ btā virgo qñ xp̄m concepit erat ānno
ruz. 14. ⁊ in. 15. xp̄m peperit: ⁊ vixit cū eo an
nis. 33. ⁊ post mortem xp̄i supuixit. 24. annis
⁊ ſm hoc qñ obijt erat annorꝫ. 72. Probabili
us tñ videt ꝙ alibi legit: vt. 12. annis filio
supuiuerit: ⁊ sic sexagenaria sit assumpta: cū
apostoli totidem ānis predicauerint in iu-
pea ⁊ circa ptes illas: sicut ecclesiastica tra-
dit historia. Die igitur quadā dū in filij de-
sideriū cor virginis vehementer accendit
estuās aīus ꝯmouet: ⁊ in exteriorē lachrima
rū abundātiā excitat. Cūqꝫ ad tp̄s subtracti
filij eq̄nimit nō ferret subtracta solatia ecce
angelus cū multo lumine eidē astitit ⁊ reue
renter vtpote sui mr̄em dn̄i salutauit. Aue
inq̄t bn̄dicta suscipiens benedictionē illius
q mandauit salutē Jacob. Ecce autē ramum
palme de paradiso ad te Dominam attuli.
quē ante feretrum portare iubeas: cum die
tertia de corpore assumeris. nam filius tuꝰ
te mr̄em reuerēdā expectat. cui Maria rn̄
dit. Si inueni grām in oculis tuis: obsecro
vt nomen tuū mihi reuelare digneris: sed
h̄ peto instantius: vt filij ⁊ fratres mei apo
stoli ad me pariter ꝯgregent: vt eos anteq̄ꝫ
moriar corporalibus oculis videā: ⁊ ab eis
sepeliri valeā: ⁊ ipsis pn̄tibus spūꝫ deo red
dā. Hoc iterꝫ peto ⁊ obsecro: vt aīa mea de
corpore exiens nullū spūm teterrimū vide
at: nullaqꝫ mihi sathane ptās occurrat: Cui
angelus. Cur scire desideras dn̄a nomē me
um: qđ admirabile est ⁊ magnū. Ecce enim
ad te omnes vaniēt: hodie ꝯgregabuntur
apl̄i qui nobiles tibi exhibebūt exequias fu
neris: ⁊ in eorꝫ ꝯspectū spūm exalabis. Nā
qui olim pphetā de iudea in babylone i cri
ne attulit: subito ipse ꝓculdubio ad te apo
stolos adducere poterit, in momento. Mali
gnos aūt spūs videre cur metuis: cū caput
eius oīno ꝯtriueris: ⁊ spoliaueris ipsuꝫ sue
imperio ptātis. Fiat tñ voluntas tua vt ip-
sos nō videas. His dictis angelus cuꝫ mul
to lumine celos ascendit. palma autē illa ni
mia claritate splēdebat: ⁊ erat quidē virge
viriditate cōsimilis: sed folia ipsa vt stella
matutina fulgebāt. Factum est aūt dum io-
annes in epheso predicaret: celum repente
intonuit: ⁊ nubes candida ipsuꝫ sustulit: ac
raptū añ marie ianuas collocauit: pcutiēsqꝫ
ostiuꝫ interius introiuit: ⁊ reuerenter virgo
virginem salutauit: quē felix Maria inspi-
ciēs vehementer obstupuit: ⁊ pregaudio la
lachrimas cōtinere nequiuit: dixitqꝫ fili io-
annes memor esto verborum magistri tui q
bus me tibi in Matrem: ⁊ te mihi in filium
cōmendauit. Ecce a dn̄o euocata: debitum
humane conditionis exoluo: ac corpus meū
tibi cura sollicita recommend. Audiui enī
iudeos inisse consilium dicentes. Expecte-
mus viri fratres quoadusqꝫ illa que Jesuz
portauit subeat mortē ⁊ corpꝰ eius ꝯtinuo ra
piemus: ac iniectū ignibus ꝯburemus. Tu
igitur hāc palmam deferri facies ante fere-
trum: cum corpus meum duxeris ad sepul-
crum. Dixitqꝫ io annes. O vtinā hic essent
oēs apostoli fr̄es mei vt decēter tibi para-
re possemus exequias ac exoluere laudes

dignas. Hec illo dicente omnes apostoli de locis in qbus p̄dicabant a nubibus rapiun tur ⁊ ante Marie ostiuz collocant̄: q vidē tes se ibidem insimul ꝯgregatos mirabantur dicentes. Que nā causa est ꝓpter quam nos hic dn̄s insimul ꝯgregauit: Joānes igit̄ ad eos exijt: ⁊ dominā de corpore recessurā p̄dixit: ⁊ addidit dicēs. Uidete fratres ne cum obierit aliquis eam defleat: ne hoc videns populus cōturbetur ⁊ dicat. Ecce isti quomodo timēt mortem qui tamen alijs predicant resurrectionē. Dyonysius pauli apostoli discipulus in libro de diuinis nominibus hoc idez asserit: apostolos. s. in dormitione virginis ꝯuenisse: ⁊ se similiter interfuisse: ac vnumquēqꝫ in laudem christi ⁊ virginis sermonem fecisse: aut. n. sic loquens ad timotheum: Nos vt nosti ⁊ ipse ⁊ multi sanctoꝝ nostroꝝ fratrum cū conuenissemus ad visionem corporis vite principis: ⁊ qd̄ deū suscepit: aderat autem ⁊ frater dei iacobus ⁊ petrus summa ⁊ perfectissima theologorū summitas. Postea visum ē vt vniuersi hierarchie laudarent sicut vnusqsqꝫ erat sufficiens infinite virtutis bonitatem teartheice infirmitatis. hec dionisius. Cum autem beata Maria omnes apostolos ꝯgregatos vidisset: dominum benedixit ⁊ in medio eoruz ardentibus lampadibus ⁊ lucernis consēdit. Circa vero horam noctis tertiaz Jesus aduenit cum angelorum ordinibus: patriarchaꝝ cetibus: martyrum agminibus: ꝯfessorum acie: virginumqꝫ choris: ⁊ ante thoruz virginis acies ordinat̄: ⁊ dulcia cantica frequentātur: quales autem exequie ibidē celebrate sint. ex p̄dicto libello q ioanni ascribitur edocetur: nam prior ipse iesus inchoauit: ⁊ dixit. Ueni dilecta mea: Ponam in te tronum meum: q꞉ concupiui spēm tuam. ⁊ illa: paratum cor meum domine: paratum cor meū. Tunc oēs q cum iesu venerant dulcit̄ intonant dicentes. hec est q̄ nesciuit thorū in delictis hēbit fructū in refectione aīaruz nostraꝝ ipsa āt de semetipsa cecinit dicens: Btām me dicēt oēs generationes. q꞉ fecit mihi magna q potens est: ⁊ scm̄ nomen eius Tūc cātor oībus introiuit dicēs excellentius. Ueni de libā: sponsa veni de libano coronaberis. Et illa ecce venio q꞉ in capite libri scriptū ē de me: vt facerem voluntatez tuā deus: q꞉ exultauit sp̄us meus in deo salutari mei. Sicqꝫ marie aīa de corpe egreditur: ⁊ in vlnas filij aduolauit. Fuitqꝫ tam a dolore carnis extranea: qꝫ a corruptiōe extiterat aliena. Dixit aplis dn̄s. Corpus virginis matris in vallē iosaphat deferte: ⁊ in monumēto nouo qd̄ ibidē inuenietis illd̄ recondite: ⁊ me triduo donec ad vos redeam expectate. Staticqꝫ circundederunt eā flores rosaꝝ: rosei. s. cetus martiꝝ: ⁊ lilia ꝯualium: agmina. s. angeloꝝ ꝯfessoꝝ ⁊ virginum Post eā apl'i clamitāt dicētes. Uirgo prudentissima quo progrederis: esto nostri memor o dn̄a. Tunc ad cocentum ascendētiuz cetus q remanserant admirati concite obuiam ꝓcesserūt. Uidentesqꝫ regē suuz feminee aīam in vlnis ꝓprijs baiulantē: eāqꝫ super illū innixaz: obstupefacti ceperunt clamare dicentes. Que ē ista q̄ ascendit de deserto: delitijs affluens inixa sup̱ dilectū suū? Qui bus cōcomitantes dixerūt. Ista est speciosa inter filias hierusalē: sicut vidistis eaz plenaz charitate ⁊ dilectione sicqꝫ in celuz gaudens suscipit̄ ⁊ a dextris filij in throno glorie collocat̄. Apl'i aūt viderūt eius animaz talis esse cādoris vt nulla mortaliuz lingua posset effari. tres āt virgines q ibidez erāt cū corp⁹ ei⁹ lauādi gr̄a expoliassēttāta: stati corpus claritate resplēduit: vt tangi qdem ad lauandū possz: videri āt nō posset: tādiu āt lux illa ibidē resplenduit: donec corpus a virginibus lotuz fuit. Apl'i aūt corpus eius reuerēter ceperūt: ⁊ sup̱ feretꝝ posuerūt: dixitqꝫ ioānes petro. hāc palmā ante feretruz petre portabis: q꞉ dn̄s nobis te p̄tulit: ⁊ suarū ouiū pastorem ⁊ p̄ncipem ordinauit. Cui petrus. Hāc poti⁹ portare te ꝯuenit: q꞉ v̄go a dn̄o es electus: ⁊ dignū ē vt palā virginis virgo ferat. Tu sup pectus dn̄i recumbere meruisti: ⁊ exinde sapie ac gr̄e plus ceteris fluenta potasti: ⁊ iustum videtur vt q a filio recepisti plus muneris impendas virgini plus honoris. Tu igitur portare debes hāc palmam luminis ad exequias sanctitatis: q potatus es poculo lucis de fonte perpetue claritatis. Ego autem portabo cum feretro sanctum corpus. Ceteri autem fratres nostri circundantes feretrum referant laudes

deo. Paulus autem dixit. Et ego qui mini
mus vestruz oīuz sum portabo tecū. Eleuā
tes itaqꝫ petrus ⁊ paulus feretꝝ: petrus in-
cepit cantare ac dīc. In exitu israel de egy
pto alleluya. Ceteri aūt aplī cātus dulciter
ꝓsequunť. Dn̄s aūt feretꝝ ⁊ aplos nube ꝓ
texit: ita ꝙ ipsi nō videbanť: sed tm̄ eoꝝ vox
audiebať. Affuerunt angeli cū apostolis cō
cinentes ⁊ terrā totā sonitu mire suauitatis
replentes: excitati oēs ad tā dulcē melodiā
de ciuitate velocius exeunt: ⁊ qdnaz hoc sit
diligenť sciscitanť. Tūc extitit q diceret ma
riam illam discipuli iesu efferūt mortuā cir-
ca illā hanc quam auditis ꝯcinunt melodiā
Tūc oēs ad arma ꝯcurrunt ⁊ se mutuo hor-
tabanť dicētes. Uenite oēs discipulos occi-
damus ac corpꝰ illud qꝺ seductorē illuz por-
tauit ignibus ꝯburamus. Princeps autem
sacerdotū hec vidēs obstupuit: ⁊ ira repletꝰ
ait. Ecce tabernaculū illius q nos ⁊ genus
nostꝝ ꝯturbauit: q̄lē gloriā nūc accepit: ⁊ hoc
dicēs manus ad lectū misit: volēs illꝺ euer
tere ac ad feretꝝ volēs eā deducere. Tunc
manus eius subito ambe aruerunt ⁊ lectulo
adheserūt: ita vt ad lectulū penderēt: ⁊ ni-
mio cruciatu vexatus lamentabiliter eiula
ret. Reliquꝰ āt populus ab angelis: q erant
in nubibus cecitate ꝑcussus ē. Princeps āt
sacerdotū clamabat dicens. Sācte Petre
in hac tribulatiōe me non despicias. Sz ꝓ
me obsecro ad dn̄m ꝓces fundas. Memor
.n. debes eē q̄liter aliqn̄ tibi astiti: ⁊ q̄liter te
accusante ancilla ostiaria excusaui. Cui pe-
trus: in obsequijs dn̄e nr̄e impediti sumus ⁊
curatiōi tue intendere nō valemus. Uerū-
tamē si in dn̄m nr̄m iesuz ⁊ in hanc q̄ ip̄z por
tauit credideris spero ꝙ ꝯtinuo sanitatis bn̄
ficio potieris. q rn̄dit. Credo dn̄m iesuz verꝝ
esse filiuz dei: ⁊ hāc sacratissimā matrē eius:
Statimqꝫ a feretro manꝰ eius solute sunt: sed
tn̄ in brachijs adhuc ariditas remāsit ⁊ do-
lor vehemēs nō recesserat. dixitqꝫ ei petrus
osculare feretꝝ ⁊ dic. Credo i deū iesuz xp̄z
quē ista in vtero portauit: ⁊ post partū virgo
ꝑmāsit: qꝺ cū fecisset ꝯtinuo p̄stine est reddi
tus sanitati. Dixitqꝫ ei petrus. Accipe hāc
palmā de manu fratris nostri ioannis ⁊ po-
nes eam sup populū excecatū: ⁊ qcunqꝫ cre-
dere voluerit recipiet visuz: qui āt credere
noluerit videre non poterit in eternū. Ma
riaz autem portantes apostoli in monumen
to posuerūt: ⁊ iuxta illud: vt dn̄s iusserat cō-
sederunt: tertia aūt die veniens cum multi-
tudine angeloꝝ ipsos salutauit dicēs. Pax
vobis. q responderunt. Gloria tibi deus q
facis mirabilia magna solus. ⁊ dixit aposto
lis dn̄s. Quid gratie ⁊ honoris vobis vide
tur: vt mee nunc ꝯferā genitrici. Et illi Iu-
stum videť dn̄e seruis tuis: vt sicut tu deui
cta morte regnas in secl'a: sic tale resuscites
mr̄is corpusculuz: ⁊ a dextris tuis colloces
in eternū: quo ānuente michael angelus ꝯti
nuo affuit ⁊ marie animā corā dn̄o presenta
uit. tunc saluator locutus est dicens. Surge
proxima mea. colūba mea tabernaculuz glo-
rie. vasculum vite: templū celeste: vt sicut
per coituz labē non sensisti criminis sic in se
pulchro solutionem corporis minime patia
ris. Statimqꝫ aīa ad marie accessit corpuscu
lū. ⁊ de tumulo ꝓdijt gloriosuz: sicqꝫ ad ethe
reū assumiť thalamū comitante secū multi-
tudine angeloꝝ. Thomas āt cū abesset ⁊ re-
diens credere recusaret: subito zonaz q̄ cor-
pus eius p̄cinctuz fuerat ab aere recepit il-
lesaz: vt vel sic intelligeret ꝙ totaliter fuis-
set assumpta. Hoc āt totū qꝺ p̄dictuz ē: apo
criphū ē: de quo ait Hieronimꝰ in epl'a. si-
ue ſmone ad paulā ⁊ eustochiuz. ille sane li-
bellus vere apocriphus ē censendus: nisi
quo ad aliq̄ fide digna: q̄ videnť a sanctꝫ ap
probata: q̄ sūt. 9. s. ꝙ ꝓmissa sit ⁊ exhibita vgi
ni oīmoda ꝯsolatio apostoloꝝ oium ꝯgrega-
tio. sine dolore ꝯsumatio. sepulture in valle
iosaphat p̄paratio: exregalis deuotio xp̄i: ⁊ to
tius curie celestis obuiatio: iudeoꝝ ꝑsecutio
miraculoꝝ i oī causa ꝓdecēte coruscatio: in
aīa sil' ⁊ corpore assūptio. Porro alia multa
sunt ibi posita potius ad simulationē q̄ꝫ ad
veritatez vt ꝙ Thomas nō affuerit: ⁊ vehe
mēter dubitauerit: ⁊ his similia q̄ per se pa-
tent: que sunt relinquenda potius q̄ꝫ asserē-
da. Uestimenta autem ipsius ad ꝯsolationē
fidelium dicunť in tumulo remansisse. Un-
de ⁊ de quadā pte ipsaꝝ vestiuz tale mira-
culum ꝯtigisse narrať. Cuz dux normanoꝝ
vrbem carnotēsiuz obsedisset ep̄s illius vr-
bis tunicā btē marie: q̄ ibidē ſuabatur more
vexili haste imposuit: ⁊ subsequente populo

securus ad hostes exiuit: staticꝫ oīs hostilis exercit⁹ amētia ⁊ cecitate ꝑcussus ē: stabatqꝫ totus corde tremulus: ⁊ totus aīo stupefact⁹ Quod illi de ciuitate videntes diuino iudicio supadeunt: ⁊ attrocit hostes cedunt: qđ beate marie plurimū displicuisse ꝓbatur ex eo ꝙ ꝓtinus tunica illa disparuit: ⁊ visū cōtinuo hostis recepit. In reuelationibus scē helisabeth legit ꝙ dū ipsa helisabeth quadā vice in spū rapta esset. vidit in loco valde remoto quoddā sepulchꝝ multo lumine circunfusuꝫ: ⁊ q̄si speciem mulieris in eo: ⁊ circūstabat mltitudo angeloꝝ: ⁊ post pusillū de sepulchro erepta est: ⁊ in sublime cū illa astātiū mltitudine eleuata. Et ecce in ei⁹ occursum vir qdā de celis admirabilis ⁊ gloriosus aduenit portās in dextera crucis vexilluꝫ: ⁊ cū eo infinita millia angeloꝝ: sicqꝫ eaꝫ alacriter suscipientes cū magna ꝯcentu eaꝫ in celos deduxerunt. Post modicū vō tēporis Helisabeth angelū cuꝫ quo sepe loq̄bat de ꝑdicta visione interrogauit: q rñdēs ait Ostensuꝫ ē tibi in hac visione: quō tā in carne q̄ꝫ in spū dña nostra in celum assumpta ē. Dr aūt in eisdē reuelationib⁹ sibi reuelatuꝫ esse. ꝙ post decem dies sui transitus in corpore sit assūpta. nā btā maria secuꝫ colloq̄ns ait. Post assensioneꝫ dñi anno integro: ⁊ tot diebus quot sūt a die ascēsionis vsqꝫ ad diem mee assumptionis supuixi. Oēs aūt apostoli dormitiōi mee interfuerunt ⁊ corp⁹ meuꝫ reuerenter sepulture dederūt. Sꝫ q̄dragesima die postmodū resurrexi. Cū aūt helisabeth eā interrogasset: vtꝝ hoc manifestar vel celare deberet. dixit: nec carnalibus ⁊ incredulis reuelanda nec deuotis ⁊ fidelibus abscōdēda. ¶ Notandū ē g̃ ꝙ gloriosa v̄go maria assumpta: ⁊ exaltata est integraliter. honorabiliter: letanter. ⁊ excellenter: assumpta ē. n. integre in aīa ⁊ corpe: sicut pie credit eccl'ia. Qđ qdem multi scōꝝ nō solū asseruerunt: sed ēt hoc probare multis rōnibus moliunt. Bernardi. n. ratio ē. qm̄ scōꝝ corpora deus preciosa sublimauit: vtputa petri ⁊ iacobi tam gloriose venerabilia reddidit: ⁊ honore tā mirifico sublimauit: vt ⁊ ipsis deputetur locus eoꝝ venerationi congruus: ⁊ ad ipsa mūdus ꝓperet vniuersus. Si igit marie corpus sup terrā esse dicat cū nec deuota frequenter visitatione fideliū: nec eidem locus deputetur honoris: nimiꝝ videbitur christus honoreꝫ materni corpis ꝯtempsisse cū tñ sup terram aliorum scōꝝ corpora sic honoret. Hiero. itē dicit ꝙ. 8. cal'. septembris maria ad celos ascēdit. Qđ vō dicit de marie corporali assumptione ecclesia poti⁹ elegit pie dubitare q̄ꝫ aliquid temere diffinire in seq̄ntibus credēdū esse sic ꝓbat. Si non desunt q dicant in his q cum xp̄o surrexerūt ꝑpetuā resurrectionē iā esse ꝯpletaꝫ: ⁊ nonnulli credant custodē v̄ginis ioānē ēt in glorificata carne gaudere cuꝫ christo cur id nō magis est credendum de matre saluatoris: Qui enim dixit. honora Patrem ⁊ Matrem: ⁊ non veni soluere legem. Sed adimplere: profecto Matrem suaꝫ super omnes honorauit: nec nos de beata Maria factuꝫ ambigimus. Augu. auteꝫ non solū hoc affirmat: sed etiam tribus rationib⁹ hoc probat: Et prima quidem est carnis christi: ⁊ virginis vnitas. Ait enim sic. Putredo nanqꝫ ⁊ vermis humane est opprobrium conditionis a quo opprobrio cum iesus alien⁹ fit: marie natura excipit: quā iesus de ea assūpsisse ꝓbatur. Scđa vero ē corpis ei⁹ dignitas: vnde ait thronū dei: thalamuꝫ dñi: tabernaculū xp̄i: dignuꝫ est ibi eē vbi ipse ē tā preciosū thesauꝝ dignius est seruari celo q̄ꝫ terra. Tertia est virginalis carnis perfecta integritas. ait eni sic. Letare maria leticia inenarrabili corpore ⁊ aīa in xp̄o ꝓprio filio per propriuꝫ filium: nec sequi debet corruptionis erumna: quaꝫ nulla secuta est tātum filium pariendo integritatis corruptio vt sit semper incorrupta: quam tanta perfudit gratia: sit integra viuens: que omniuꝫ integram perfectamqꝫ genuit vitam: sit cuꝫ illo quem in suo gessit vtero. sit apud illum illa que genuit fouit ⁊ aluit: Illum Beata Maria dei genitrix: dei ministratrix ⁊ seruatrix. De qua quia aliter sentire non audeo: aliud dicere non presumo. ad hoc facit quod ille Egregius poeta versificator ait. Scandit ad ethera virgo puerpera: virgula Jesse non sine corpore: sed sine tempore tendit ad esse. Secundo letanter. De hoc dicit Gerardus episcopus ⁊ martyr in suis homelijs. Hodie virginem beatam celi

susceperūt letando angeli gaudēdo ⁊ archā
geli iubilando: throni exultando dominatio
nes psallendo: principatus armonizādo: ptā
tes cytharizādo: cherubin ⁊ seraphin hym
nizando: atq3 ad supnum diuine maiestatis
tribunal ducendo. ¶ Tertio honorablr: q2
ipse iesus ⁊ totius militie celestis exercitus
eidem obuiam venit. Un̄ hiero. Quis illud
cogitare sufficiat quā gl'iosa hodie rgina mū
di processit q̄to deuotionis affectu tota in
eius occursum celestium legionum ꝓdierit
multitudo: q̄tis ad thronū cāticis sit dedu
cta: q̄ placido vultu: q̄ serena facie q̄ di-
uinis amplexibus a filio sit sucepta ⁊ super
oēz creaturam exaltata: Idem. Hodierna
die credendum est militiam celoruz festiue
genitrici dei obuiam aduenisse eāq3 ingenti
lumine circunfulsisse ⁊ vsq3 ad dei thronuz
cū laudibꝰ ⁊ cāticis spiritualibus ꝑduxisse.
Celestis quoq3 hierusalem militiā tūc ineffabili
fabili letitia exultasse: ⁊ iocūdataz ineffabili
charitate ⁊ oī gratulatōe iubilasse quoniam
festiuitas hec que nobis hodie reuoluitur
annua illis omnibus facta est cōtinua. Cre-
ditur quoq3 q ipe saluator per se totius festi
nus occurrerit ⁊ cum gaudio eā secū in thro-
no collocauit: Alias quomō implesset quod
in lege ipe mandauit. Honora patrem tuuz
⁊ matrem tuaz: Hec hiero. ¶ Quarto excel
lenter. Hiero. hec ē dies in q̄ vsq3 ad thrōi
celsitudinem intemerata mater ⁊ virgo ꝓ
cessit: atq3 in regni solio sublimata post xp̄m
gloriosa resedit. Qualiter aūt in celesti glo
ria sublimata ⁊ honorificata sit ostendit bea
tus gerardus in suis homelijs dicens. So
lus dominus iesus christus potest hanc ma
gnificare quēadmodum fecit: vt ab ipsa ma
iestate laudem continue accipiat ⁊ honorez
angelicis stipata choris archangelicis val-
lata turmis. thronorum hinc inde possessa
iubillationibus dominationum circuncicta
tripudijs: principatuum circunsepta obse-
quijs: potestatuz amplexata plausibus. vir
tutum girata honoribus: cherubin circunstā
tiata hymnificationibus: seraphin vndiq3
possessa ineffabibibus cantationibus. Ipsa
quoq3 ineffabilissima trinitas perenni tri-
pudio sibi applaudit atq3 sua gr̄a in ea tota
redundante: omnes eidē attendere fac. apo
stolorꝝ splēdidissimus ordo ineffabili laude eā
extollit martyrꝝ multitudo oīmode supplicat
tante domine. Cōfessorꝝ exercitus innume
rabilis cōtinuū sibi personat canticum. vir
ginum candidissima concio ingē chorea ad
suam celebrat gloriā. Inuite etiam infernus
sibi vlulat: ⁊ ꝑcacissimi demones ꝯclamāt.
¶ Quidā clericus virgini marie deuotus
ꝯtra dolorē. v. vulnerꝝ xp̄i quotidie ꝑ hec
verba q̄si ꝯsolari studebat dicens. Gaude
dei genitrix virgo immaculata: gaude q̄ ab
angelo gaudiū suscepisti: gaude q̄ ꝯcepisti
gaude q̄ genuisti eterni luminis claritatem
gaude mater. gaude scā dei genitrix virgo
Tu sola mater innupta: te laudat oīs crea-
tura ⁊ factura. Genitrix lucis sis pro nobis
quesumus ꝑpetua interuentrix. Hic cuz ni
mio languore correptꝰ ad extrema venisset
pauore ꝑturbari cepit. Cui virgo apparēs
dixit. Cur fili tāto timore trepidas qui toti-
ens mihi gaudiū nunciasti: Gaude etiā tu
⁊ vt eternalit gaudeas veni mecū. ¶ Mi
les quidā potēs ⁊ diues dū oīa sua bona in-
discreta liberalitate dispergeret ad tantaz
deuenit inopiā: vt qui ꝯsueuerat magna tri
buere iā inciperet minimis indigere. hēbat
aūt quandam vxorem pudicissimā ⁊ beate
marie valde deuotam. Appropinquāte āt
quadā solennitate in qua predictus miles
multa donaria ꝯsueuerat elargiri: cum iam
qd̄ tribueret nō haberet nimia confusiōe ⁊
verecundia ductus quousq3 predicta trāsis
set solennitas desertū locum meroris ami-
cum expetijt: vt ⁊ fortune sue incomoda plā
geret ⁊ verecundiam euitaret. Et ecce subi
to quidam equus valde terribilis terribili
orem habens sessorem ad eum accessit: cuiꝰ
sessor eū alloquitur: ⁊ causam tante tristitie
sciscitatr: cui cū oīa que sibi ꝯtigerant per or
dinem enarrasset: ille ait. Si mihi in modi
co obtēperare volueris magis q̄ antea glo
ria ⁊ diuitijs abundabis. Spondet ille pn̄
cipi tenebrarꝝ se quicquid iusserit libēter fa
cturuz: dūmodo sibi impleat que promittit.
Et ille: ecce pergens in domum tuam in ta
li loco requires: ⁊ ibidem tot auri ⁊ argenti
pondera tot lapides preciosos inuenies.
mihi autem hoc facias vt tali die huc vxo
rem tuam ad me adducas. Sub tali ꝑmiss-

fione milles ad domum revertitur: et in loco sibi dixerat querens omnia reperit que predixit. Que inueniens mox emit palatia: largitur dona: redimit fundos: comparat seruos. Appropinquante vero die statuta vxorem suam vocauit et dixit. Equum ascende. quia aliquo longius mecum pergere te oportet. At illa tremens ac pauens et viri imperio contradicere non presumens: beate marie se deuote commendauit: et post virum abire cepit cum autem longius processissent et in via quandam ecclesiam inuenissent: illa de equo descendens ecclesiam intrauit viro exterius expectante. Dum vero beate Marie se deuote commendaret illa subito obdormiuit. et virgo gloriosa predicte matrone in habitu et qualitate per omnia similis de altari processit: et foras exiens equum ascendit matrona illa in ecclesia dormiente et remanente. Vir autem suam esse vxorem arbitrans profectus est. Cum autem ad locum statutum venissent: ecce princeps tenebrarum cum impetu nimio veniebat: et ad locum festinabat. Et cum appropinquasset statim ille infremuit: et tremens an pauens accedere non presumpsit. dixitque militi. Infidelissime hominum cur me taliter illusisti. et pro tantis beneficijs mihi talia contulisti? Ego.n.tibi dixeram vt ad me adduceres tuam coniugem: et tu adduxisti domini genitricem: volebam vxorem tuam et tu adduxisti mihi mariam. nam cum vxor tua mihi multas inferat iniurias de ea volebam expetere vltionem: et tu ad me istam adduxisti: vt me torqueat et ad infernum mittat. Audiens hec vir vehementer stupebat: et pre timore et admiratione nimia loqui non poterat. Beata autem Maria dixit. Qua temeritate nequam spiritus deuote mee nocere presumpsisti Non hoc tibi impune cedet et nunc te hac plector sententia: vt in infernum descendas: et alicui me cum deuotione inuocanti nocere de cetero non presumas. Ille autem cum multo eiulatu recessit: et vir de equo exiliens se ad eius pedes prostrauit. Quem virgo increpans ad suam vxorem que adhuc in ecclesia dormiebat iubet redire et omnes diuitias demonis abijcere. Rediens igitur cum adhuc vxorem suam dormientem inueniret eam excitauit et que sibi acciderant enarrauit: cum autem domum redissent et omnes demonis diuitias abiecissent: in laudes virginis deuotissime permanserunt: et multas postmodum diuitias ipsa largiente virgine receperunt. ¶ Ad iudicium dei quidam in visione rapitur: quia peccatorum sarcina grauabatur. Et ecce sathan affuit et dixit. Nihil huius anima habet proprij. Sed mei potius extat domini: habeo.n.inde publicum instrumentum. Cui dixit dominus. Vbi est tuum instrumentum? et ille. Instrumentum habeo quod ore proprio ipse dictasti et perpetuum duraturum sanxisti. Dixisti.n. quacunque hora comederitis morte moriemini. Cum igitur iste sit de progenie illorum qui cibum vetitum comederunt iure instrumenti publici mecum in iudicio dominus meri. Dixit autem dominus. Omittitur hoc tibi pro te loqui. Ille autem obmutuit. Dixit iterum demon. Mea est iterum prescriptione: quia eam iam.xxx.annis possedi: et mihi tanquam seruus proprius obediuit. Et adhuc ille obmutuit. demon iterum dixit. Mea est etiam quia et si aliqua bona fecerit: eius tamen mala incomparabiliter vincunt bona. Dominus autem volens contra eum cito proferre sententiam: eidem terminum concessit octo dierum: vt octauo die coram se compareret: et de his omnibus rationem redderet. Cum igitur a facie domini timens ac merens abiret quidam ei obuiauit: et causam tante tristitie requisiuit. Cui cum illa omnia per ordinem retulisset. ait ille. Ne timeas nec formides: quia de primo viriliter te iuuabo. Cum autem ab eo interrogaretur quo nomine vocaretur ait. Veritas est nomen meum. Inuenitque secundum qui promisit cum iuuare efficaciter de secundo. Interrogatus autem quo nomine vocaretur: respondit iustitia vocor. Die autem octauo ante iudicium venit et demon ei primam obiecit. Ad quem respondens veritas ait. Duplicem mortem esse nouimus: corporis.s.et gehenne. Illud ergo instrumentum quod pro te demon allegas non loquitur de morte gehenne: sed corporis: quod quidem ex hoc manifestum est: quia cum omnes in illa sententia includantur.s.quod corpore moriantur: non tamen omnes gehenne ignibus moriuntur. Quantum.n.ad mortem corporis semper duraturum est: quantum vero ad mortem anime est per christi sanguinem reuocatum. Tunc demon videns quia in primo succubuit: secundum sibi obijcere cepit: sed iustitia affuit: et pro eo taliter respondit. Licet cum multis annis seruum possederis: tamen ratio semper contradixit. Semper enim ratio murmurabat quod tam crudeli domino seruiebat. Ad tertium obiectum neminem habuit adiutorem. Dixitque dominus. Afferatur statera et bona et mala omnia ponderentur. Veritas autem et iustitia peccatori dixerunt. Ad mi-sericordiam

misericordie q̄ iuxta dn̄z sedet tota mēte recur
re: ⁊ eā ī tui adiutoriū inuocare stude qd̄ cū
fecisset beata maria in eius adiutoriū vēit
⁊ sup staterā ex illa pte vbi erant pauca bo-
na manū apposuit. Diabol⁹ aūt ex alia pte
trahere conabat̄: sz mater misericordie pre
ualuit ⁊ peccatorē liberauit. Ille igit̄ ad se
rediens in melius vitā mutauit. ¶ In ciui
tate bituricēsi circa annū dn̄i. 527. cū xp̄iani
in die pasce cōicarent cū pueris xp̄ianoꝝ q
dā puer iudeoꝝ ad altare accedens corpus
dn̄i cū eisdē ꝑcepit: qui reuersus domū cū a
patre vn̄ venisset interrogaret̄: rn̄dit se cū
pueris xp̄ianis cum quibus ibat ad scholas
ad ecclesiam iuisse ⁊ cum eis communicas-
se. Tūc pr̄ eius furore repletus pueꝝ appre
hēdit ⁊ ꝯtinuo in fornacē ardētē que ibidez
erat ꝓiecit stati aūt dei genitrix in spetie ima
ginis quā puer super altare viderat eidē af
fuit: ⁊ eū illesū ab igne ꝑuauit. Mater vero
pueri multis iudeoꝝ ⁊ xp̄ianoꝝ suis clamo-
ribus ꝯgregauit: qui videntes pueꝝ in for
nace nil lesionis habētē: ip̄m inde extraxerūt
⁊ quomō potuisset euadere interrogauerūt
qui rn̄dit. Qm̄ illa reuerēda dn̄a que super
altare stabat mihi auxiliū ꝑbuit: ⁊ omne a me
incēdiū ꝓpulsauit. Tuc xp̄iani intelligentes
esse imaginē beate marie patrē pueri acce-
perūt ⁊ ip̄m in fornacē ꝓiecerūt: qui ꝯtinuo
ꝯbustus: ⁊ penitus ꝯsumptus est. ¶ Quidā
mōachi aū diē iuxta fluuiū stabāt: ⁊ ibidē se
fabulis ⁊ ociosis ꝑmōibus resoluebāt: ⁊ ecce
audiuerunt remiges ꝑ flumē impetu nimio
nauigantes: qbus monachi dixerūt qui estis
vos: ⁊ illi Demōes sumus q aīaz ombroni
ꝑpositi domus regis francoꝝ: qz mōasteriuz
scī galli apostatauit: in infernuz ꝺferimus:
Qd̄ audiētes monachi vehementissime ti-
muerūt ⁊ fortiter exclamauerunt scā maria
ora ꝓ nobis. quibus demones dixerūt. Bn̄
mariā inuocastis: vos. n. discerpe ⁊ submer-
ger̄ volebamus: qz vos dissolute ⁊ extra ho
ram ꝯfabulantes inuenimus. Tunc mona-
chi redeunt ad cenobiū ⁊ demōes ꝓperant
ad infernū. ¶ Erat qdā monachus valde
lubricus: sz in beatā mariā valde deuotus:
qui q̄dā nocte ad scelus assuetū ꝑgēs: ⁊ co
ram altari transiens btā̄z vginem salutauit:
Et sic de eccl'ia exiens dū quedā fluuiū vel
let transire in aquā decidēs expirauit. Cui⁹
aīaz cū demones rapuissent affuerūt angeli
vt eā liberarēt. quib⁹ demones dixerūt: Ut
quid huc aduenistis: nihil in hac aīa habetis.
Staticꝫ btā maria affuit: ⁊ cur eius aīaz ra-
pere ꝑsumpserat increpauit. Illi aūt dixerūt:
qz eū finisse vitā in malis opibus inuenerūt.
Ait illa falsa sūt q̄ ꝓfertis. scio. n. q aliquo ꝑ
gens me ꝑmū salutabat. ⁊ rediens silr̄ facie
bat: q si dicitis vob vīz fieri ponamus in iu
dicio summi regis. Cūqꝫ de hoc coram dn̄o
disceptarent: placuit ei vt aīa ad corpus re
diret: ⁊ de suis actibus peniteret. Interea
fr̄es vidētes matutinas differri sacristaz q̄
runt ⁊ vsqꝫ ad fluuiū ꝑgentes sumersū in aq̄
repiūt. Cūqꝫ extracto corpore secū qd factū
fuerat mirarent̄ ille repēte ad vitā rediit. ⁊
rē gestā referens vitā in bonis operib⁹ con
sumauit. ¶ Quedā a demone sibi visibilit̄
in forma hoīs apparēte mltas molestias su
stinebat multaqꝫ remedia: nunc aque bn̄di
cte aspsionē: nūc hoc, nūc illō adhibebat: sz
nec sic ille cessabat. quidā aūt vir scūs sibi cō
suluit: vt cū ad eā accederet: illa eleuat̄ ma
nibus scā maria adiuua me ꝓtinus exclama
ret: qd̄ cū illa fecisset diabolus q̄si lapide ꝑ-
cussus territus stetit: ⁊ postmōz dixit. malus
diabolus intret ī buccā illi⁹ q te istud docu-
it: ⁊ stati euanuit: nec ad eā postmōz accessit.

Odus sacratissime assūpti
onis marie tradit̄ i quodā
sermone ex diuersis dictis
scōꝝ cōpillato qui in pluri
bus eccl'iis solēniter legit̄:
vbi sic habet̄. Que in scōꝝ
ptaꝝ narratiōibus in toto
orbe de venerāda migratione dei genitricis
inuenire potui ad ipsius laudē ꝯmemorare
curaui. Sanctus cosmas cognomento vesti
tor ea q̄ ab eoꝝ posteris q intersuerunt se di
dicisse certa relatione cōmemorat: omitten-
dū nō est. Ait. n. qm̄ xp̄s ad se vite genitricē
disposuit adducere ꝑ angelū ꝯsuetū ei ꝓnū
ciat exhibitionē dormitionis ne mors inopi-
nate veniens turbationē ip̄i afferret: Obse
crauerat illa facie ad faciē dū adhuc in fra
ꝯuersaret̄: filiū ne videret quēqꝫ sp̄ūz mali
gnoꝝ. ꝑmittit igit̄ angelū ad eam cū huius-
mōi verbis. Tempus est te assumēdi ad me

mrem meam .sicut.n.terrā gaudio replesti:
ita fac celestia gratulari.pr̄is mei māsiones
iocundas ingredere:scōr meorꝫ spūs ꝯsolarī
ne turberis deserēs corrūpēdū cū suis con-
cupiscētijs mūdū adeptura celeste palatiū
nec o mr̄ terreat te carnis seq̄stratio q̄ ad vi
ta vocaris ꝑpetuā:ad gaudiū indeficiens:
ad pacis reqēiē:ad ꝯuersationē securaꝫ:ad
refectionem interminabilē:ad lucē inaccessi
bilē: ad diē nō vespascētē:ad gloriā ienarra
bilē. Ad me ipm tuū filiū vniuersitatis facto
rē. Ego.n. sum vita eterna:dilectio incōpa
rabilis:hitatio ineffabilis:lumē nesciēs tene
bras:inestiabilis bonitas. Da dn̄e trepidati
one terre:qđ suū est.nō te qsq̄ de manu mea
rapiet. qm̄ in mānu mea sunt oēs fines terre:
depone mihi corpus tuū qr in vtero tuo po
sui diuinitatē meā nō gloriabit̄ sup te mors:
qr vitā genuisti:nō offuscabit te caligis vm
bra:qr lumē peperisti:nō ꝯcisionis ꝯtritio te
attiget:q̄ meū vas fieri meruisti:veni iā ad
eū qui ex te natus est receptura materni vte
ri pignera :educationis mercedem: lactis
ꝛ esce vicissitudinem :cohita cum vnigeni-
to:festina adherere filio noui enim ꝙ alteri-
us affectu q̄ filij nō angustieris:qui te vir-
ginem matrem exhibuit:totius mūdi exibe
te murum periclitantium:archaꝫ saluando
rum:pontem fluctuantium: bacculum imbe
cillium:scalam ad celos ascendentium: pro
piciatricē peccantium. Adducam āt aplos
ad te quorꝫ ac si meis sepeliaris manibus.
Decet nāq̄ vt spiritualis me lucis filij:qui
bus sanctū tradidi spiritum tuū corpus se-
peliant:ꝛ ipi in tuo admirabili funere meaꝫ
ꝑsonam impleāt. Post horum narrationem
dat angelus virgini brauiū palme missū ex
paradisi propagine ad certitudinem aduer
sus corruptionē morꝫ victorie:ꝛ vestimēta
funebria:ac celuꝫ quo venerat repetit. Be
ata autem Maria conuocans amicos ꝛ co-
gnatos dixit. Notum vobis facio me a tem
porali vita fore hodie transituram. Opor-
tet ergo vigilare quia vnoquoq̄ transeun-
te diuina virtus angelorum ꝛ maligni spiri
tus ad moriētis lectum veniunt. His dictis
omnes flere ceperunt ac dicere. Tu times
facies spirituum que auctoris omnium ma
ter effici meruisti:que predonem inferni ge
nuisti:q̄ sup cherubin ꝛ seraphin ꝑparatum
soliū habere meruisti. Quid igit̄ nos facie-
mus:aut qualr̄ fugiemus. Aderat multitu-
do mulierꝫ flentiuꝫ ꝛ dicentiuꝫ ne se orpha-
nas dereliqueret. Btā autē virgo eas cōso
lans ait. Si vos corruptibiliū natorꝫ mr̄es
nō toleratis ab eis modicuꝫ separari. Quō
mr̄ ꝛ virgo desiderare nō debeo ad meū ꝑ-
gere filiuꝫ dei pr̄is vnigenituꝫ? Si quelibꝫ
vestrꝫ aliq̄ orbabit̄ filio ꝯsolabit̄ supstite vel
nascituro. Ego autē que vnicuꝫ possideo ꝛ
incorrupta maneo:quō ad eū nō ꝓperꝫ an-
xia:q oīum est vita . Dū aūt hec agerentur
beatus ioānes adueniēs quō res se hēat ꝑ-
cūctat̄. Cui cū vgo suā celestē migrationeꝫ
ānūciasset:ille i tra ꝓstrat⁹ cū lachrymis cla
mabat. Quid sum⁹ nos dn̄e:qm̄ sup nos tā-
tas tribulatiōes iducis? vt qd poti⁹ de cor-
poꝛ me n̄ eduxisti:vt magis visitarer a dn̄i
mei mr̄e q̄ eius funeri interesseꝫ:queꝫ vgo
flentē i thalamū itroducēs palmā ꝛ vestimē
ta oñdit:ꝛ post h̄ in lecto sibi ad sepulturā
dato regeuit. Et ecce validissim⁹ tonitrui so
nus audit̄:turbo q̄si nubes candida gnat̄:ꝛ
apli añ ianuā domus virgis istar ibriū col
locāt̄:q cū de h̄ plimū mirarent̄:ioānes ad
eos ꝓgrediēs seuellat q̄ btē vgini p āgeluꝫ nū
ciata erāt:q cū oēs flerēt:ioānes eos ꝯsolat⁹
ē:detersis igr̄ lachrymis itroierūt ꝛ btāꝫ vgi-
nē reuerēt salutātes eaꝫ adorauerunt:ꝛ illa
Auete filij vnigeniti mei. Et dummodo ad
uētus eorꝫ audiuisset:illa eis omnia mani-
festat. Cui apostoli in te celeberrima virgo
quasi ipsuꝫ dn̄m ꝛ magistrum nostrꝫ aspiciē-
tes ꝯsolabamur:hoc solum refrigeriuꝫ hē-
mus q̄ te mediatriceꝫ apud deum nos hre
spamus. Que cū paulū noīatī salutasset:ille
ait. Aue imperatrix mei solaminis. Licet
enim in carne christum nō viderim: cuꝫ tñ
i carne te video:ac si ipm videā cōsolor:vl
q̄ ad hunc diē deuꝫ te genuisse gētibus pdi
cabā:āmodo te ad ipsuꝫ trāslataꝫ esse doce
bo. Post hec ea q̄ angelus attulit ei vgo oñ
dit:ꝛ d̄ lucernis vsq̄ ad obituꝫ n̄ extiguen
dis admōuit. Aderāt.iro. virgies i ei⁹ obse
quiū occupare:vide vestimēta fūebria iduēs
ꝛ eib⁹ vale dicēs corpus ad exitū i lecto ꝯpo
nit petro ad caput posito:ioanne ad pedes
locato:ceteris apostolis lectū ābietibus ꝛ

dei genitricez laudantibus. Petrus igitur
inchoans dixit. Gaude celestiū thalamoꝝ
sponsa ⁊ triduū ardui luminis cādelabrum
ꝑ quā ē eterna claritas manifestata. Hoc āt
.s. aplos ad dormitionē sacratissime virgi-
nis ꝯuenisse testatur btūs germanus ꝯstan-
tinopolitanus archieps dicens. Licet ineui
tabilē mortē o dei genetrix humane nature
suscepis: nō tñ dormitabit neqꝫ dormiet qui
nos custodit oculus tu⁹. Nō. n. sine testimo
nio trāsmigratio tua: neqꝫ mēdax dormitio
Celum enarrat gloriā eoꝝ qui sup te cecine
runt: terra de illis exhibet veritatez: nubes
vociferāt honorē q ex eis tibi administrat⁹
ē: angeli scīn in te obsequiū ꝑdicant: quo vz
apostoli ad te in hierusalem ꝯuenerūt. Ma
gnus quoqꝫ dionisius ariopagita hoc inde
testat dicēs. Nos vt nosti ⁊ ipse ⁊ multi ex
fratribus nostris ad visionē corpis qd dñz su
scepit ꝯuenimus. Presto autem erat iaco-
bus frater dñi: ⁊ petr⁹ eximia ⁊ maxīa theo-
logorum sūmitas deinde placuit ꝙ post vi-
sionem vniuersi summi sacerdotes hymni-
zarēt ꝓut vnusqsqꝫ esset sufficiens immēse
ṽtutis: bonitatis: ⁊ viuifice ifirmitat. Sub-
secutus autem scūs Cosmas suam narratio
nem ait. Post hoc āt tonitruū magnū totaz
domū ꝯcussit: ⁊ spūs fragrās domū tāta sua
uitate repleuit: vt cuncti q aderāt exceptis
apostolis ⁊ tribus ṽginibus lucernas gestā
tibus ingens sopor opprimeret: dñs. n. cum
multitudine angeloꝝ descendēs aīam mr̄is
sue assūpsit: Tanta aūt eius anima claritate
resplenduit: vt nullus apostoloꝝ in eā respi
cere posset. Dixitqꝫ dñs petro. Corpus ma
tris mee cū omni reuerentia sepelite: ⁊ trib⁹
diebus illud cuz diligētia custodite. Ego qp
pe tunc veniā ⁊ illud ad incorruptionē trā-
sferaz ⁊ simili mecū claritate induā vt id qd
acceptū ē: ⁊ id qd accepit pariter ꝯueniant:
⁊ ꝯcordent. Refert quoqꝫ ⁊ idē scūs cosmas
terribile ⁊ mirabile mysterium: qd nō indi-
get naturali discussione nec curiosa inuesti-
gatione: cū oīa que de dei genetrice dicunt
sint supnaturalia ⁊ admirāda ⁊ tremēda po-
tius q̄ȝ inuestiganda. Egressa vt ait de cor
pore eius anima hec verba ꝓtulit corpus.
Grās ago tibi dn̄e q̄ tua digna sum gloria.
Memento mei qm̄ tuum suz figmentū ⁊ tu-
um seruaui depositū. Expgefacti sunt igitur
vt ait ceteri ⁊ videntes virginis corpus ex
anime ꝯtristari plurimū ac gemere ceperūt
Tollentes igit apostoli corpus ad monumē
tū ferebant: incipiente petro psalmū. In exi
tu israel de egypto. chori quoqꝫ angelorum
virginē laudāt: ita ꝙ hierusalem ad tantam
gloriā est ꝯcussa. Tunc sūmi sacerdotes cuz
gladijs ⁊ fustibus multitudinē mittunt vn⁹
autē impetu furens ad grabatū accessit cupi
ens ad terrā trahere corpus genetricis dei
marie: qui q: indigne trahere nitit eius ta-
ctu merito priuat: vtrāqꝫ nāqꝫ manus a cu-
bitis euulsa abscindit: illisqꝫ ad grabatū pē-
dentibus dolore horribili cruciatur. Implo
rat aūt veniam ⁊ promittit emendā. Cui pe
trus. Nullatenus veniaz ꝯsequi poteris ni
si corpus perpetue virginis osculeris: ⁊ xp̄z
ex ea ꝓpagatum dei filiuz esse ꝯfitearis. qd
cum fecisset: manus vñ auulse fuerant cubi
tis sunt adiuncte. Accipiensqꝫ petrus vnū
dactilum ex palma dedit illi dicens. Uade
ingredere ciuitatem ⁊ pone sup infirmos: ⁊
omnes q crediderint recipient sanitatē. per
uenientes igit apostoli ad ꝑdium gethsema
ni inuenerunt ibi sepulchrum simile Christi
sepulchro mirifico: vbi corpus cū multa re-
uerentia posuerunt illud sublimissimuz dei
vas tangere non audentes: sed hincinde ap
p̄hensa sindone deponentes. Quo facto dñ
apostoli ⁊ discipuli iuxta mandatū dñi circa
sepulchruz starent: tertio die nubes splēdi-
dissima sepulchruz circundedit: voces an-
gelice resonant: ineffabilis odor sentit: fit oi
bus stupor immensus dū dominum illuc cer
nerent descendisse ⁊ corpus virginis cū glo
ria tam immensa transferre. Osculātes igi
tur apostoli sepulchrū in domuz euangeliste
⁊ theologi sancti ioannis reuersi sunt. tante
virginis custodē laudantes. Un⁹ āt ex apo
stolis tantis solennijs defuit: q tāta mirabi
lia audiens ⁊ admirans sepulchꝝ sibi aperi
ri instantius postulabat: vt horum omnium
cognosceret veritatem: ꝙ cuz apostoli renu
erent sufficere sibi tantoꝝ testimonia asserē
tes: ne forte si hoc infideles intelligerent cor
pus furto sublatum esse ꝑdicarent: ille con-
tristatus dicebat. Cur me similē vobis cōis
nostri thesauri portione fraudatis: Tandez

sepulcꝝ aperientes corpus minime inuene runt. sꝫ tm̄ vestimēta ⁊ sindonē repierūt. in euthimiata quoqꝫ historia libro. 3°. ca. 4. sā ctus germanus ꝯstātinopolitanus archiepūs se reperisse dicit. qḋ ⁊ magnus damascenus silr attestatꝰ: q̄ scē memorie pulcherima augusta cū apud ꝯstantinopoliꝫ multas ecclesias erexisset. iter ceťas apud balchernas ad mirabilē ecclesiaꝫ tpe martiani ipatoris ad honorē sacre virginis edificauit. Et ꝯuocās iuuenalē archiepm̄ hierosolymitanū ⁊ alios palestine epōs: q tūc in vrbe regia ꝯmorabātur ppter sinodū q̄ facta est calcedonie: dixit eis. Audiuimus corpus sanctissime vginis in predio gethsemani tumulatū. Volumus igiť ad custodiā huius vrbis corpꝰ illud cū debita reuerētia huc transferre. Cui cū iuuēalis respondisset: corpus illud sicut ex antiquis historijs ꝯpererat in gloriaꝫ esse translatū: ⁊ sola vestimēta in monumēto cū sindone remansisse. Ipsa vestimēta dictus iuuenalis ꝯstatinopolim misit. ⁊ in dicta ecclesia honorifice collocauit. Nec me qsq̄ꝫ ꝓprio hoc arbitreť sensu finxisse: sꝫ ea posui q̄ ꝑ doctrinā ⁊ studium lectionis eoꝝ didici qui vissima traditione a prioribus acceperunt. Hucusqꝫ sunt verba q̄ in predicto sermone habenť. Vez ioānes damascenus qui ⁊ ipe grecus extitit: plura mirāda de hac sacratissima virginis assūptione ꝓsecutus est. ait eniꝫ in sermonibus suis. Hodie sacratissima virgo celesti templo inuehiť: hodie sacra ⁊ aīata arca q̄ intra se suuꝫ tulit artificē in tēplo nō manu scō repōiť. Hodie sacratissima columba inocēs ⁊ simplex euolans ex arca. .i. ex corpore qḋ deum suscepit ped bꝰ suis requieꝫ adinuenit. Hodie immaculata vgo terrenaꝝ passionum nescia immo celestibus intellectibus erudita nō in terrā abijt: sꝫ vere celum aīatum appellata in celestibus tabernaculis habita. Lꝫ. n. naturaliť sacerrima btā anima tua gloriosa tuo corpore separeť: ⁊ sepulture corpus tradatur. Verumtm̄ non manet in morte nec dissoluiť a corruptione. cuius. n. pariētꝭ vginitas iniolata pmāsit: huius ⁊ migrātꝭ corpꝰ irresolutuꝫ ꝑ oīa ꝑseuerat: ⁊ ad meliorē sāctiorēqꝫ vitā traducitur nō morte dissolutū: sꝫ ēt in eterna secula ꝑmansuꝝ. Sic. n. sol iste splēdidus ac lucidissimus sub lunari corpe latēs ad breueꝫ horā videť quodāmō deficere: tm̄ ipe suo nō ꝑuatur lumine habēs i se ꝑenuē fontē luminis: sic ⁊ tu fons veri luminis: incōsumptus vite thesaurus lꝫ quodā breui interuallo tēporis corpāliter morti sis addicta: tm̄ copiose nobis infūndis indeficientis luis claritateꝫ: hinc sacra tua obdormitio nō ē mors appellanda: sꝫ transmigratio siue recessus: seu magis proprie aduentus. Discedens. n. a corpore aduenis celo: tibi obuiam āgeli ⁊ archangeli: ascensū tuū horrēt spiritus īmundi. Nō iuisti virgo btā in celū vt helias: neqꝫ vt paulus vsqꝫ ad tertiū celuꝫ ascēdisti: sꝫ vsqꝫ ad regaleꝫ thronum filij tui attigisti. Mors alioꝝ scōꝝ bn̄diciť: eo q̄ ipsos beatos exhibet: in te aūt hoc locū nō habet: mors eniꝫ tua nō beatitudo tua nec transmigratio tua: ꝑfectio tua: sed nec recessus largiť tibi btitudinis securitatē. Omniuꝫ. n. bonoꝝ q̄ humanā mentē excedūt: tu principiū: mediū ⁊ finis. Tua securitas ⁊ vera ꝑfectio ⁊ sine semīe ꝯceptio diuinaqꝫ inhabitatio. Vn̄ vere dixisti nō a morte: sed ab ipa ꝯceptione ab oībus generatiōibus te beatificari: hic te mors nō beatificauit: sed tu mortē clarificasti soluēs eiꝰ mestitiā mortēqꝫ ꝯuertēs in gaudiū. Si. n. deus dixit ne forte ꝓtoplaustus extēdat manū suam: ⁊ arripiat de ligno ⁊ viuat i eternū: quomō que ipam vitā portauit: vitā sine principio: vitaꝫ sine fine: nō viuet in seculū sempiťnū? Olim deus ꝑentes humani generis in morte peccati dormiētes iobediētie p̄cipitio iā sepultos: peccati crapula iā fetentes: exules de ꝑadiso expulit. Nunc āt hanc que toti humano generi vitā attulit dei ac patris obedientiā exhibuit totiꝰ passionis imissionē excussit: quomō ꝑadisus nō suscipiet: celū gaudēs ianuas nō patefaciet. Eua serpenti aurē exhibuit: pestifeꝝ virus hausit: voluptatibꝰ illiciť: partus dolori subijciť: ⁊ cū adā ꝯdemnať. Hanc āt vere beatā que verbo dei aurem inclinauit: quā spiritus sanctus repleuit: que paternā misericordiā in vtero baiulauit: que sine viri cōtactu concepit: sine dolore peperit: quomodo mors absorbet. Quomō corruptio audet aliquid in corpus quod ipsaꝫ vitā portauit. Addit quoqꝫ idem Damascenus in eisdeꝫ

sermonibus dicēs. Ueꝝ apostolos q vbiq̃
terraꝝ dispsi hoīuz pscationi vacabant: sa
gena vbi dei hoīes de ꝓfundis tenebrarū
ad celestē mēsā curie seu solēnes patris nu-
ptias educētes diuinū ꝑceptū q̄si sagena q̄-
daz vel nubes e finibꝰ terre hierusalē ꝯtulit
vltra q̄sdā aquas ꝯgregans ⁊ colligēs. tūc
qdē adaz ⁊ eua primi parētes exclamauere.
Ueni ad nos o sacꝝ ⁊ salutiferꝝ cellariū que
nostꝝ implesti gaudiū. E contra sanctoꝝ ca
terua q̄ corporaliter aderat dicebat. Ma-
ne nobiscū ꝯsolatio nostra: nec derelinquas
nos orphanos quā hēmus laboꝝ solatiū: su-
doꝝ refrigeriū: tibi viuēti ꝯuenire: tibi mo-
rienti ꝯmori gloriosum. Nobis. n. hec vita
amara ē tua destitutis pn̄tia: hec ⁊ his simi-
lia vt arbitror apostoli cū reliqua plenitudi
ne ecclesie crebris singultibus q̄rellas iter-
rumpentibus ꝓponebāt. Illa ad filiū ꝯuer-
sa ait. tu dilectis filijs quos fratres appella
re placuit: de meo discessu dolentibus fias cō
solator. ⁊ ꝑ impositionē manuū meaꝝ appo-
ne bn̄dictionem sup benedictionē eoꝝ. dein
de extendens manus fideliū collegium bn̄-
dixit: ⁊ addidit. In manus tuas ꝯmendo fili
spiritū meū: suscipe aīaz meam tibi dilectaz
quā inculpatā seruasti. Tibi ⁊ nō terre ꝯmē
do corpus meum custodi illud integꝝ qd ti-
bi inhabitare ꝯplacuit. Trāsfer me ad te vt
vbi tu es visceꝝ meoꝝ partus sim ⁊ ego ti-
bi cohabitans. Illic itaq̃ talia sunt audita.
Surge veni dilecta mea. O pulchra ī mu-
lieribus: pulchra es amica mea. ⁊ macula n̄
est in te. Hec beatissima virgo audiens cō-
mendat ī manꝰ filij spm̄ suuz. Profusis aūt
apostoli lachrimis figunt oscula tabernacu-
lo dn̄i bn̄dictione ac sanctitate ex ꝯtactu sa-
cri corporis adipleti. Tūc morbi ⁊ Demo-
nes fugant: aer e celo scificat spūs ascensi-
one: terra corporis depositiōe: aque vo cor-
poris ablutiōe: abluit. n. sacꝝ corpus aqua
mundissima nō ab ipa mūdatū: sz ab ipo san
ctificata. Deinde sacꝝ corpus mūda syndo
ne inuolutū lecto supponit. lāpades corru-
scant: vnguēta redolent hymni āgelici reso
nant. Aplis aūt alijsq̃ scis qui aderāt diui-
nas odas modulantibus archa dn̄i mōte sy
on sacris aploꝝ ceruicibus iposita: ad sacra
tissimā villā gehtsemani adducit: angelicis

antecedentibus subseq̄ntibusq̃ alijs sacruz
corpꝰ vehētibus tota ecclie plenitudine cō
comitante. Affuerūt: ⁊ qdā iudeoꝝ fermen-
to veteris malitie obstinati. Referūt ēt cuz
iā e mōte apostoli descenderēt: sacꝝ corpus
dei genitricis ferētes: hebreū quendā orga-
nū diaboli temerario actū ipetu diabolicoq̃
ipulsū incursu ad sacꝝ corpꝰ accessisse ad qd
angeli trepidant accedere: ac vtraq̃ manu
furibunde lectulum arripientē ad terrā tra-
xisse. Fert tn̄ manus illi tanq̃ lignuz arrida
decidisse. Eratq̃ videre tanq̃ truncū inuti-
lem donec fides mentē alterauerit suiq̃ sce
leris penituit ingemētē. Hi aūt qui portabāt
feretꝝ stetere: donec mis imponens manum
sacratissimo corpi: ad tactū eius in statū pri-
nū reuocat. Inde igit adit getsemani: ubi oscu
la ꝯplexus hymni sci lachryme sudoris gut-
te fluentes ⁊ sic sacruz corpus venerabili in
sepulchro ponit: sz nō est derelicta aīa tua ī
inferno: nec caro tua vidit corruptionē. De
cebat āt dei sacrariū: fontē indefossuz: agrū
inaratū: vineā nō irrigatā: oliuā fructiferaz
terre gremio nō teneri. Decuit mrēz a filio
sublimari vt ad ipz ascendat sicut ad ipsam
descenderat: vt q̄ in partu seruauit virgini
tatē post mortē corpus non videret corrupti
onem ⁊ q̄ creatorē portauit in sinu: in diuis
tabernaculis ꝯmoret: ⁊ quā pr̄ desponsauit
in sponsā in celestibus thalamis ꝯseruet: ⁊
a mrē, q̄ sunt filij possideant. Hec damasce-
nus. Scūs quoq̃ Aug. in quodā smone eiꝰ
sacratissimaz assumptionē multipliciter osn̄-
dit dicens. de sāctissimo corpore perpetue
virginis eiusq̃ sacre anime assumptionē lo-
qui suscipientes: hoc primum dicimus ꝙ in
scripturis postq̃ eaz dn̄s in cruce discipulo
ꝯmēdauit nihil de ea reperit. ꝑterq̃ qd lu-
cas ꝯmemorat dicēs. Hi oēs erāt pseuerā-
tes vnanimit in oratione cū Maria matre
iesu. Quid ergo de morte: qd de eius assum
ptione dicendū ē. vn̄ scriptura nil ꝯmendat
nisi q̄rendū rōne qd ꝯsentiat veritati. fiat
ergo ipa vitas auctoritas sine qua nec valet
auctoritas. Memores igitur ꝯditionis hu
mane mortem illā subijsse temporalem dice
re non metuimus. Sed si dicimus eā reso-
lutam in cōmunē putredinē: vermem ac ci-
nerem librandum est si tante conueniat san-

etitati:tante aule dei pꝛerogatiue. Scimus
.n. dictuz p̄mo parenti:qꝛ puluis es ⁊ in pul
uerē ibis. Hāc ꝯditionem caro xp̄i euasit:q̄
coꝛꝛuptionē non sustulit:excipit ergo ab illa
generali sententia de virgine sumpta natu-
ra. Mulieri quoqꝫ deus dixit. Multiplica
bo erūnas tuas. In doloꝛe paries. Erūnaz
Maria sustinuit cuius aīam gladius ptrāsi
uit. sed sine dolore genuit. Maria ergo ⁊ si
cōmunicat erūnis:nō tamen cōmunicat par
turiendo cum dolore. Excipit ergo a quibus
dam generalibus quā tantā attollit dignita-
tis p̄rogatiua. si ergo eā dicimus moꝛtē subi
isse:nec tamen vinculis eiꝰ retineri nunqd
impiū erit:si voluit dn̄s integraz matrē vgi
nitatis suare honoꝛe: cur non velit incoꝛꝛu
ptam a putredinis suare fetore:'nūquid nō
ptinet ad benignitatez dn̄i matris suare ho
noꝛez. qui legē soluere nō venerat sed adi-
plere:' Qui.n. in vita p̄ ceteris illā gratia sui
ꝯceptus honoꝛauit: piū est credere eā i moꝛ
te singulari saluatione ⁊ spāli grā honoꝛasse
Putredo ⁊ vermis humane ē oppꝛobꝛium
ꝯditionis. Ab hoc oppꝛobꝛio cū iesus sit ali-
enus:natura marie excipit quā iesus de ea
assumpsisse pbatur. Caro.n. iesu caro ē ma-
rie quā super astra transuexit honoꝛās oēm
humanā naturā ⁊ multo magis maternam.
Si natura matris est filiꝰ ꝯueniēs ē vt sit ⁊
filij mr̄:nō quantū ad vnitatē coꝛpoꝛalis na-
ture. Si.n. vnitatem facere p̄ōt gratia sine
ppꝛietate spetialis nature. q̄ꝫto magis vbi
grē vnitas ⁊ coꝛpoꝛalis ē spālis natiuitas:
vnitas grē ē discipuloꝝ in xp̄o de quibꝰ di
cit vt sint vnū sicut ⁊ nos. Et postea pr̄ vo-
lo vt vbi suz ego ⁊ illi sint mecū. Si igit se-
cuz hr̄e vult eos: qui hic sua fide iūcti vnū
cum eo esse indicātur qd existimandū est de
matre vbi digna sit haberi. nisi in p̄ntia filij:
Quantū igit intelligo quantū credo Ma-
rie aīa excellētioꝛi q̄dā p̄rogatiua a filio ho-
noꝛat. possidēs in xp̄o coꝛpus suū qd genuit
gloꝛificatū. Et q̄re nō suū p qd genuit si n̄ ob
uiauerit nec dū p̄specta auctoritas. ve cre-
do ⁊ p qd genuit. qꝛ tāta significatio digrioꝛ
est taz celo q̄ꝫ terra thꝛ. nū dei. thalamū spō
si:domū dn̄i:atqꝫ tabernaculuz xp̄i dignum
est ibi esse vbi ip̄e est. Tam p̄ciosum thesau-
rū digniꝰ ē celū q̄ꝫ terra suare tātā integrita
tē merito incoꝛꝛuptibilitas:non putredinis
vlla resolutio sequit. Illud sacratissimū coꝛ
pus in escā vermibus traditum:qꝛ sentire
nō valeo dicere pertimesco:quā existimati-
onē pcul propellit incomparabilis grē mu-
nus quod me dicere multaꝝ scripturaꝝ cō
sideratio inuitat:suis aliqn̄ ministris vitas
ait. Ubi ego sum illic ⁊ minister meus erit.
Si hec est gn̄alis sn̄ia oīum per fidē ⁊ opa-
tionē chꝛisto mistrantiū:q̄ꝫto magis quodā
mō spāliter marie que absqꝫ dubio oī opere
ministratrix extitit:que hūc in vtero gessit:
partūqꝫ pfusū aluit ⁊ fouit:⁊ in p̄sepio recli
nauit:⁊ fugiens in egyptū abscōdit:⁊ oēm i
fantiā eius psecuta vsqꝫ ad crucē ab eius nō
recessit ꝯspectu. Nō potuit aūt eius diuita
tis nō eē credula que se nouerat hūc nō vi
rili semine:sed diuino spiramine cōcepisse.
Unī de filij prāte tanq̄ꝫ de dei virtute n̄ mu
tabunda deficiēte vino dixit. Uinū nō hn̄t:
sciēs eū hoc potuisse:qd eū mox ꝯtigit mira
culo ꝯpleuisse. Ecce igit Maria fide ⁊ ope
xp̄i ministratrix:si ibi nō fuerit vbi xp̄s mi-
nistros suos vult eē:ibi g̊ erit:⁊ si ibi fuerit:
nūqd eq̄li gratia:' Et si eq̄li gratia vbi equa
dei censura qui reddit vnicuiqꝫ sm̄ merita
sua:' Si merito p̄ omnibus Marie viuen-
ti tanta ē gratia donata:⁊ gratia moꝛtue erit
minuenda:' absit. Si.n. omnium sanctoꝛum
moꝛs est preciosa. Marie sane est pꝛeciosis
sima. Confitendū igitur cēseo mariā ad eter
nitatꝭ gaudiū assumptā benignitate xp̄i ⁊ ho
noꝛabiliꝰ susceptā ceteris quam grā honoꝛa
uit p̄ ceteris. atqꝫ ad cōez hūanitatꝭ ꝯditio-
nē non eē adductā post moꝛtem:putredinis
vz vermis ⁊ pulueris q̄ suū ⁊ ciuz genuit sal
uatoꝛē. Si elegit dīna volūtas inf ignisi flā
mas pueroꝝ vestimēta suare illesa cur abnu
at i mr̄e ppꝛia qd elegit ī veste aliena:' Ionā
seruare in vētre ceti incoꝛꝛuptū voluit sola
misericordia. Mariā incoꝛꝛuptā nō serua-
bit grā:' Seruatꝰ est Daniel in intempera-
tissima fame leonuz. Non seruanda ē maria
tantis donis donata etiā meritis dignitatū
Hec ergo cuncta q̄ diximus. qꝛ naturā non
suasse cognoscimus:i integritate quoqꝫ ma-
rie plus grām q̄ꝫ naturā potuisse nō dubita-
mus. xp̄s ergo letari facit mariam aīa ⁊ coꝛ-
poꝛe in se ppꝛio filio. Nec vllaz sequi coꝛꝛu

ptionis erũnam quã nulla secuta est tantũ pa
riendo filiũ integritatis corruptio: vt sit sẽp
incorrupta quã tanta pfudit gr̃a: sit integra
liter viuẽs q̃ oĩuz integrã genuit vitã. Si
g̃ dixit vt debui approba xp̃e tu ⁊ tui. Si vo
nõ vt debui ignosce obsecro tu ⁊ tui.

¶ De nomine sancti Sixti.

Ixtus dr̃ a sios qđ est deus ⁊ status quasi diuinus status. vel sixtus a sisto sistis quasi firmus ⁊ fixus ĩ fide vel passione: ⁊ bona operatione.

¶ De sancto sixto papa ⁊ mar.

Ixtus papa atheniẽsis na
tione p̃mo qdẽ philosoph⁹
postea xp̃i discipul⁹ ⁊ p̃oti
fex summ⁹ electus: decio et
Ualeriano cũ duobus dia
conib⁹ felicissimo ⁊ agapito
p̃ñtatus est: quẽ cũ decius
nullis posset psuasiõibus inclinare: fecit ẽũ
duci ad tẽplũ mart̃: vt aut sacrificaret: aut
de custodia mamertini reciperẽ: sʒ cũ sacrifi
care renuẽs in custodiã ducereẽ: btũs laurẽ
tius post eũ clamãs ibat ⁊ dicens. Quo pro
grederis sine filio pr̃: quo sacerdos sancte si
ne ministro ppas: cui sixtus. Nõ ego te d̃se
ro fili: neq̃ʒ derelinquo: sed maiora tibi d̃bẽ
tur p fide xp̃i certamina. Post triduũ me sa
cerdotẽ seq̃ris leuita. Interi g̃ thesauros ec
clesie accipe: ⁊ qbus tibi videẽ diuide: quos
cum ille paupibus xp̃ianis distribuisset: va
lerianus p̃fectus decreuit: vt sixtus ad tem
plum mart̃ sacrificaturus ducereẽ. q si re
nueret ibidẽ capite trũcareẽ q cũ duceretur
btũs laurẽtius post eũ clamare cepit ac dr̃e
Noli me derelinq̃re pr̃ sancte: qr̃ thesauros
tuos iã expendi: quos tradidisti mihi. Tunc
milites audientes thesauruʒ laurẽtiũ tenue
runt: sixtum vo cuʒ felissimo ⁊ agapito ibidẽ
d̃collauerũt. In hac die ẽ festũ trãsfiguratõis
dñi ⁊ sãguis xp̃i d̃ nouo vino si iuẽiri põt ĩ ali
quib⁹ ecclesijs ɔficiẽ: vel saltẽ matura vua
aliquãtuluʒ in calice eliq̃ẽ. In hac ẽt die ra
cemi bñdicunẽ: ⁊ ppl's ɔmunicat. Rõ autẽ
huius est ex eo q̃ dñs discipulis suis in die
cene dixit. Nõ bibã ãmõ de hoc genimie vi
tis donec bibã illđ nouuʒ ĩ regno pr̃is mei
Illa vo trãsfiguratio dñi: ⁊ q̃ dixit nouuʒ vi
num repñtat gloriosã ĩnouationẽ: quam xp̃s
post resurrectionẽ habuit: ⁊ iđ ĩ hac die trãs
figurationis q̃ resurrectionẽ repñtat nouuʒ
vinum ingriẽ nõ q̃ in hac die. vt qdã aiunt
transfiguratio sit fcã: sed ab apl'is in hac die
manifestata. transfiguratio .n. facta fuisse
dr̃ circa p̃ncipiuʒ veris. Discipuli ãt pp phi
bitõeʒ eius factã tã diu celauerũt: ⁊ ĩ hac die
mãifestauerũt. ita legiẽ in libro q dr̃ mitrale.

¶ De Nomine.

Onatus q̃si a deo natus ẽ:
⁊ hoc per regeneratiõeʒ ⁊
gr̃e infusionẽ: ⁊ glorificatio
nẽ: q̃ triplex generatio spi
ritualis a deo est. Nã ⁊ cũ
sancti moriunẽ tunc nasci
dicunẽ. vñ obitus scõꝝ nõ
mors sed natale vocaẽ: Puer .n. appetit na
sci vt accipiat ampliorẽ locũ ad manẽdum:
vberiorẽ cibuʒ ad vescenduʒ: liberiorẽ aerẽ
ad respirandũ: ⁊ lucẽ ad vidẽdũ. Et qr̃ sci
cũ de vtero matris ecclesie p mortẽ exeunt:
illa q̃ttuor scõʒ modũ suũ recipiunt: iđ nasci
dr̃. vel donatus quasi dono datus.

¶ De sancto donato martyre.

Onatus cũ iuliano ĩpatore erudi
tus ⁊ nutritus est: ita q̃ predictus
d iulianus fuit tunc subdiaconus or
dinatus sed cũ in ĩperio sublima
tus fuisset patrẽ ⁊ mrem sci Donati occidit
Donat⁹ ãt in aretinã ciuitatẽ aufugit: ⁊ apđ
hilarium monachũ manẽs multa ibidẽ mira
cl'a fecit. Nã p̃fectus ciuitatis hñs filiũ de
moniacũ cũ eũ ad beatum donatũ adduxissʒ
clamare cepit spiritus ĩmundus ac dr̃e. In
nomine dñi nr̃i iesu xp̃i noli mihi molestus
esse: vt de domo mea egrediaris. O dona
te quare me coartas exire cũ tormẽtis. Sʒ
orãte donato fuit ptinus liberatus. ¶ Uir
quidã eristasius nomie exactor fisci in tuscia
publicam pecuniã in custodia vxoris nomi
ne eufrosine dereliquit. Sed cuʒ prouincia
ab hostibus vrgeretur pecuniam abscondit
⁊ dolore preuenta vitam finiuit. Uir auteʒ
eius rediens cũ pecuniam inuenire nõ pos
set ⁊ iã cũ filijs suis ad supplicium tradi de
beret ad sanctum donatũ cõfugit. Donatus
aũt ad sepulchꝝ vxoris cum eo pergẽs ora

tione facta clara voce dixit Eufrosina per spiritũ sanctũ te adiuro vt dicas nobis vbi talẽ pecuniam posuisti. Et facta est vox ꝺ le pulchro dicens. In igressu dom⁹ mee eã ibi fodi. Et euntes eã ibi vt dixerat inuenerũt. Post aliquos dies satyrus episcopus in domino obdormiuit: ⁊ omnis clerus donatũ in epm̃ elegit. ¶ Cũ aũt quadam die missa celebrata populum cõicaret ⁊ diacõus cõicãti xp̃i sanguinem ꝓpinaret ⁊ sbito paganorũ ipulsu diaconus cecidit ⁊ calicẽ sanctũ fregit: de quo cum ipse ⁊ omnis ppl's plurimuz mestus esset: donatus fragmenta calicis colligens oratione ipsum in formã pristinã restaranit. vna aũt particula a diabolo absconsa fuit que in calice ꝓdicto defecit: tñ in testimonium huius miraculi. Pagani viso hoc miraculo conuersi sunt: ⁊ septuaginta baptisma susceperunt. ¶ Fons quidã adeo erat ifectus: vt quicunqȝ de illo biberet ꝓtinus moreretur. Dum igitur sanctus donatus super asinum suũ illuc iret: vt oratõe facta aquaz sanaret. draco terribilis inde erupit: ⁊ pedes asini cauda inuoluens contra donatũ ꝓtin⁹ se erexit quẽ donatus flagello quodã ꝑcutiens: vel sm̃ ꝙ alibi legitur in os eius expuens cõtinuo interfecit. orauitqȝ ad dominũ ⁊ oẽ venenum fugauit. Aliũ etiam fontẽ dũ in itinere cũ socijs quadã vice sitiret sua oratione ibidẽ ꝓduxit. ¶ Dum filia theodosij imperatoris a demone vexaretur: ⁊ ad sanctũ donatum adducta fuisset dixit sanctus donatus. Exi imũde spiritus ⁊ noli in plasma dei hĩtare. cui demõ. da mihi trãsitũ q̊ exeã aut q̊ vadã. Cui dona. Vñ huc venisti? Cui demon. De heremo. Et sãctus. Illuc reuertere. Et demon. Video signum in te ex quo ignis exit cõtra me: ⁊ p̃ timore ignoro quo vadã sȝ da mihi locum exeundi ⁊ exeo. Cui donatus. Ecce habes transitum: redi ad locũ tuũ: ⁊ vniuersam domum concutiens exiuit ¶ Cũ qdã mortuus efferretur venit qdã cuz chirographo afferens deberi sibi ab ipso solidos ducentos: vnde ipsum nullatenus sepelire sinebat. Quod cum vxor sua vidua btõ donato cum lachrymis indicasset adiungens ꝙ hõ ille peccuniã totaliter recepisset. Assurgẽs ad locũ iuit ⁊ manũ defuncti tangẽs ait. Audi me: q rñdit. Ego sũ. Et scũs donatus ait. Surge ⁊ vide quid agas cuz hoie isto qui te sepeliri nõ sinit: q residẽs cũ de solutiõe debiti corã oĩbus ꝯuicit ⁊ chirographũ arripiẽs manu scidit. Deĩde dixit scõ donato. Iube me iterũ p̃ȝ dormire. Et ille. Vade filij ãmodo in requiez. ¶ Eodem tpe cũ fere tribus ãnis nõ pluisset: ⁊ sterilitas magna eẽt: ĩfideles ad iperatorẽ theodosiũ ꝯueniũt: petẽtes vt sibi donatuz traderet qui ꝑ artẽ magicã hȝ fecisset. Ad iperatoris igitur instãtiã donatus egressus dñm exorauit ⁊ pluuiã copiosã dedit: ⁊ ceteris ĩfusis ip̃e siccis vestibus domũ redijt. ¶ Cũ aũt gotthi eo tpe italiã deuastarẽt: ⁊ multi a fide xp̃i recederẽt. Enadrianus prefectus a scõ donato ⁊ hylariano de apostasia dep̃hẽsus scõs ipsos cepit: cõpellẽs eos vt ioui imolarẽt: qꝺ cũ renuerẽt hylarianũ expoliatuz tã diu cedi fecit quousqȝ spũm exhalaret. Donatũ vero ĩ carcere reclusit: ⁊ postmodũ eũ decollari fecit.

¶ De nomine.

Ernardus dr̃ a ber qꝺ est puteus vel fõs ⁊ nardus q̃ ẽ vt dicit glo. sup cantica herba hũilis ⁊ calide natur̃ ⁊ odorifera. Fuit. n. calidus in feruẽti amore: humilis ĩ ꝯuersatiõe. fons in doctrine emanatiõe: ⁊ puteus ĩ scie ꝓfũditate: ⁊ odoriferus in fame suauitate. eius vitã Vuilielmus abbas sci theoderici soci⁹ bti bernardi ⁊ hernaldus abbas clare vallis scripserunt.

¶ De sancto Bernardo abbate.

Ernardus ĩ borgũdia castro fõtanis ex nobilibus valde ⁊ religiosis parentibus ortus ẽ: cui⁹ p̃ȝ cecelinus miles seculo strẽnuus nec minus deo religiosus. Mater vero aleth nũcupata est. Hec septẽ filios genuit sex mares ⁊ feminaz vnam. mares aũt oẽs monachos futuros. feminã aũt sanctimonialẽ. Mox aũt vt filiuz partu ediderat manibus ꝓprijs ipsuz deo offerebat. Alienis vberib⁹ ipsos nutriri refugiebat: quasi cuz lacte materno: materni: quodammodo boni infundens

eis naturā. Cū autē creuissent q̄z diu sub ma
nu eius erant heremo magis q̄z curie nutri
ebat. cibis grossioribus. ⁊ cōibus pascēs eos
q̄si continuo ad heremū trāsmittendos. Cū
igr̄ tertiū filiū. s. Bernardū adhuc gestarꝫ i
vtero: vidit sōnium p̄sagium futuroꝝ: catu
lum. s. totū candidū: totū in dorso subrufū: ⁊
latrantē in vtero se hēre. Qd̄ cū cuidā viro
dei exposuisset: ille ꝓphetica voce rn̄dit.
Optimi catuli m̄r eris q̄ domus dei custos
futurus magnos ꝯ inimicos dabit latratus.
Erit. n. p̄dicator egregius ⁊ multos medici
nalis lingue gr̄a curaturus. Cū āt Ber. ad-
huc puerulus eēt: ⁊ graui dolore capitis e-
grotaret: uenientē ad se ml̄ierculaꝫ vt dolo
rē suis carminibus mitigaret cū indignatio
ne nimia exclamās reppulit ⁊ abiecit. Pu
erili āt bono zelo mīa dei non defuit sꝫ tē con
tinuo surgens liberatū se eē cognouit. ¶ In
sacratissima dn̄ice natiuitatis nocte: cū pu-
er ber. matutinale offm̄ in ecclīa expectaret
⁊ q̄ hora noctꝭ xp̄s natus fuissꝫ scire cuperet
apparuit ei puerulꝰ iesus q̄si iteꝝ añ oclos su
os nascens ex vtero m̄ris. Un̄ q̄z diu vixit
hanc fuisse horā natiuitatis dn̄ice semꝑ pu
tauit. Ab illa ꝗ̊ hora in his que ad illud ꝑti-
nent sacramentum ⁊ sensus ei ꝓfūdior ⁊ ser
mo copiosior datus est. Un̄ ⁊ postmōꝫ in lau
dem genitricis ⁊ geniti: inter ipsa suoꝝ tra-
ctatuū initia insigne opusculū edidit: ī quo
illā lectionē euangelicā. Missus est ange-
lus Gabriel explanauit. Uidens antiquus
hostis propositum pueri tam salubre: eius
castitatis proposito inuidit: multosq̄z sibi la
queos tentationis opposuit. Cum enim ali
quando in quandam feminā oculos defixos
aliq̄z diu tenuissꝫ: continuo d̄ seipō erubescēs
in semetipm̄ seuerissimus vltor insurgit: ac ī
stagnū gelidaꝝ aq̄rum insiliens: tādiu ibidē
ꝑmansit: donec pene exanguis effectus per
gr̄am dei a calore carnalis ꝯcupiscentie to-
tus refriguit. ¶ Circa idem tēpus instinctu
demoni puella q̄daꝫ in lectū dormiētis se
nudā iniecit quā ille sentiēs cū ei pace ⁊ si-
lētio ꝑtē ei lectuli quā occupauerat cessit: ⁊
in latus alteꝝ se ꝯuertēs dormiuit. Mise-
ra vero illa aliq̄z diu sustinens ⁊ expectans
denuo palpans ⁊ stimulans nouissime cum
immobilis ipse ꝑsisteret: illa licet ipudentis
sima esset erubuit ⁊ horrore ingenti atq̄z ad
miratione perfusa surgens aufugit. ¶ Cuꝫ
iteꝝ in domo cuiusdam matrone hospitaret̄
illa adoloscētem aspectu decoꝝ considerās
vehementer in concupiscentiaꝫ eius exarsit
Cū āt seorsum lectuꝫ sibi sterni fecissꝫ: ipsa ī
pudenter ⁊ silenter de nocte surgens ad euꝫ
accessit: quā ille sentiēs ꝯtinus exclamauit.
latrones latrones. Ad quā vocē mulier fu-
git: familia surgit: lucerna accenditur: latro
querit̄: sed minime inuēitur: ad lectulos sin
guli redeunt: quescunt ceteri: sꝫ nō illa misera
requiescit: Nā denuo exurgit: bernardi le-
ctulū petit: sed ille latrones latrones denuo
exclamauit. Latro iteꝝ q̄rit̄: sꝫ nunq̄z ab eo q̄
solus nouerat publicatur: vsq̄z tertio impro
ba mulier sic repulsa vix tandē metu vel de
speratione victa cessauit. Cū āt sequēti die
iter ageret: arguentes eū socij: ꝙ totiens la
trones somniauerit perquirebant. Quibus
ille ait. Ueraciter hac nocte insidias sum ꝑ
pessus latronis: q2 hospita mihi nitebat̄ au-
ferre thesaurum irrecuperabileꝫ castitatis.
Perpendens igit̄ non eē tutum cohabitare
serpenti: fugaꝫ meditari cepit: ⁊ ordinem ci
sterciensiū ex tunc ingredi deliberauit. Qd̄
cum fratres eius cognoscerent ⁊ eum ab hoc
ꝓposito modis omnibus prohiberent tantā
ei gratiam dominus contulit: vt non solum
ipse a conuersione non prohiberetur: sꝫ om-
nes fratres suos ⁊ multos alios ad religio-
nem domino lucraretur. Gerardus tamen
frater eius miles strēuus hec fratris verba
vana putabat: ⁊ eius omnino monita repel
lebat. Tunc Bernardus fide iam igneus ⁊
fraterno charitatis zelo mirum in modum
exasperatus: scio inquit frater mi: scio ꝙ sola
veratio intellectum dabit auditui. Digi-
tūq̄z lateri eius apponens: Ueniet inquit di
es ⁊ cito veniet: quando lancea latus hoc ꝑ
forabit. ⁊ ad cor tuum consilio qd̄ abijcis vi
tam dabit. Post paucos dies gerardus ab
inimicis capitur ⁊ in loco cui frater digituꝫ
imposuerat infixam lanceam gestans trahi
tur ⁊ in custodia vinculatur. Ad quē Ber-
nardus veniens cum sibi loqui non permit
teretur ad eum exclamauit. Scio frater ge
rarde: quia in proximo ituri sumus ⁊ mona
sterium intraturi. Eadem nocte compedes

de eius pedibus ceciderunt. ⁊ oſtio per ſe
aperto letus aufugit. Jndicauit fratri ſe mu
taſſe propoſitum ⁊ fieri velle monachū. An
no ab incarnatione domini .iiii.a conſtituti
one domus ciſtercienſium .15. ſeruꝰ dei ber
nardus annos natus circiter .22. cum ſocijs
amplius ꝙ̄ .30. ordinem ciſtercienſiū ingreſ
ſus eſt. Cum autem Bernardus cum fratri
bus ſuis domum paternaꝫ egrederet: Gui
do primogenitus videns niuardum fratreꝫ
ſuum minimum puerum ludētem in platea
cuꝫ pueris: eia inquit frater Niuarde ad te
ſolum reſpicit omnis terra poſſeſſionis no-
ſtre. Cui non pueriliter reſpōdit. Uos ergo
celum habebitis: ⁊ mihi ſolum terram relin
quetis? Non ex equo diuiſio hec facta eſt.
Modico igitur tempore cum patre remāſit
ſed fratres poſtmodum ſecutus eſt. Jngreſ-
ſus igitur ordinem ſeruus dei Bernardus
ita totus in ſpiritum abſorptus eſt: ⁊ deo ta-
liter occupatus: vt iam nullis ſenſibus cor-
poris vteretur. Jam quippe annum in cella
nouiciorum exegerat ⁊ adhuc an domus ha
beret teſtudinem ignorabat. Multo tempo
re eccleſiam intrans ⁊ exiens in capite vbi
tres erant vnam tantum putabat eſſe fene-
ſtram. Abbas autem ciſtercienſis ordinis fra
tres ad edificandum domum clareualenſē
miſit: ⁊ eis Bernardum in abbatem prefe-
cit: qui multo ibidem tempore in nimia pau
pertate degebant ⁊ pulmenta ſepius ex fo
lijs fagi conficiebant. Uigilabat autem ſer-
uus dei vltra poſſibilitatem humanaꝫ: nul
lum enim tempus ſe magis perdere cōque
ri ſolebat ꝙ̄ quo dormiuit idoneam ſatis cō
parationem ſomni ⁊ mortis: vt ſic dormien
tes videantur mortui apud homīes quomo
do apud deum mortui peccatis dormiētes:
vnde etiam ſi quem forte durius ſtertenteꝫ
audierit ſeu minus compoſite viderit iacen
tem patienter ferre vix poterat: ⁊ carna-
liter ſeu ſeculariter eum dormire cauſaba-
tur. Ad comedendum vix aliqua volupta
te trahebatur appetitus ſꝫ ſolo timore defe-
ctus ſic accedebat ad ſumendum cibū: qua-
ſi ad tormentum. Poſt cibum quantuꝫ ſem
per comederit cogitare ſolitus erat: ſi quan
do vel ad modicuꝫ menſuram ſolitam exceſ
ſiſſe ſe deprehendit: impune abire non pa-
tiebatur. Sic gule illecebrās edomuerat vt
ipſā quoqꝫ ſapoꝝ diſcretionē ex magna ꝑte
ꝑdiderit. Nā ⁊ oleū ſibi ꝑ errorē aliqn̄ ꝓpi-
natū bibit ⁊ penitus ignorauit: nec prius id
oleū eē cognouit donec qdā labia eiꝰ mirare
tur iuncta. Sagimē crudū īſup ꝑ erroreꝫ ſi-
bi oblatū: ꝓ butyro multis diebus noſcit co
mediſſe. Solā āt aquā ſibi ſape dicebat eo
ꝙ dū ſūeret fauces ⁊ guttur ei r̄frigeraret:
qcquid in ſcripturis didicerat: maxie in ſil
uis ⁊ in agris meditādo ⁊ orādo ſe ꝯfitebat
accepiſſe: ⁊ nullos ſe aliqn̄ mgr̄os habuiſſe
niſi quercus ⁊ fagos inter amicos dicere ſo
lebat: deniqꝫ ꝯfeſſus ē aliqn̄ meditanti vel
orāti ſacrā oēm: velut ſuppoſitā vel expoſi-
tā ſibi aperuiſſe ſcripturā. q̊dā tꝑe ſicut ipē
in canticis refert: cū interloquendo ex his
que ſuggerebat ſpiritus: ⁊ ſi non infideli mi
nus tamen fidenti animo reſeruaret: vt ha
beret qd diceret denuo taciturus: ecce vox
venit ad eū dicēs. Donec iſtud tenueris
aliud nō accipies. Jn veſtibus ei ſemꝑ pau
pertas placuit: ſordes nunꝙ̄: nimiꝝ animi
fore iudices aiebat: aut negligētis aut apd
ſe inaniter glorianris: aut fortis humanā glo
riā affectātis. Prouerbiū illud in ore eius
frequēter ſemper in corde: q hoc facit quod
nemo: mirantur omnes. vnde ⁊ ciliciū plu-
ribus annis portauit: ꝙ̄ diu occultum eē po
tuit: ſed vbi hoc cognitum eſſe ſenſit: conti-
nuo illud abijciens ad communia ſe cōuer
tit. Nunꝙ̄ ſic riſit: vt non potius ad riden-
dum ꝙ̄ ad reprimendum vim ſibi facere
oporteret: ⁊ riſui ſuo magis ſtimulū adhibe
re ꝙ̄ frenum. Cum autem patientie genus
ſolitus erat dicere tripartitum: videlicet
ad verborum iniurias: ad damna rerum:
ad corporis leſionem: hanc ipſe ſe his exē-
plis habere ꝓbauit. cum enim cuidam epi-
ſcopo amicabiliter euꝫ admonenti: quandā
ſcripſiſſet epiſtolam: ille vehementer exa
cerbatus amariſſimam ſcripſit ei epiſtolaꝫ
in principio ita dicens. Salutem ⁊ non ſpi-
ritum blaſphemie: tanꝙ̄ ex ſpiritu blaſphe-
mia illa ſcripſiſſet. Ad qd̄ ille. Ego ſpirituꝫ
blaſphemie me habere non credo nec male-
dixiſſe cuiꝙ̄: aut maledicere me velle ſcio:
ꝓſerti ꝓncipi ꝑpl'i mei. ¶ Quidā abbas pro
vno cenobio conſtruēdo ſexcentas marcas

eidem misit argenti .sed tota peccunia dnz
deferretur a p̄donibus sublata est. Quo au-
dito nihil aliud dixit:nisi bn̄dictus deus q
nob̄ pepcit ab onere:sz ꝛ illis inqt q tulerūt
leuius ē ferēdū:tū qꝛ'b hūana cupiditas su
stulit:tū qꝛ magna pecunia magnā eis tēta-
tionis occasionē ingessit. ¶ Quidā insuper
canonicus regularis ad eū venit:ꝛ vt i mo
nachū reciperet īstāter rogauit:cui cū ille n̄
acquiesceret:sed ad suā eccl'iaz redire psua
deret: vt quid ğ ait ille in libris tuis pfecti
nē tātopere cōmēdasti:si eā nō exhibes cu-
pienti:'vtinā illos tuos tenerē libros: vt eos
penitus lacerarē. Cui ille. In nullo eoꝝ le-
gisti nō posse te in tuo claustro eē perfectuz
Moꝝ correctionē nō locoꝝ mutationē in li
bris oibus cōmendaui. Ille v̄o insanus in
eū ipetū faciēs tā grauit maxillā eius pcus-
sit: vt succederet rubor ictui ꝛ tumor rubori
Iā qui aderāt in sacrilegū isurgebāt:sz p̄ue-
nit eos seruus dei clamās ꝛ adiurans p no
men christi: vt nullatenus tāgeret:nec qc-
q̄z sibi iniurie īferret. Nouitijs aūt intrare
volētibus dicere ↄsueuerat. Si ad eā q̄ in-
tus sunt festinatis:hic foris dimittite corpa q̄
de seculo attulistis. Soli spūs ingrediant:
caro aūt nō pdest quicq̄z. Pr eius qui solus
domi remāserat:ad monasteriū iuit:ꝛ ibidē
post aliqd tps i senectute bōa decessit. So
ror aūt eius seculo nupta cuz diuitijs ꝛ deli-
tijs seculi piclitaret.quadā vice fratres su-
os ad monasteriuz visitatura accessit:cunq̄z
venisset cum comitatu ꝛ apparatu superbo
ille eaz tanq̄z rete diaboli ad aīas capien-
das abhorruit: nec ab videndū eā exire ali
q̄tenus acqeuit. Uidens illa q nullus fra-
trum suoꝝ sibi occurrēt:sed ab vno eoruz q
tūc portanarius erat stercꝰ inuolutū dicere
tur tota in lachrymis resoluta est. Et si pec
catrix sū inqt p talibus xp̄s mortuus est: qꝛ
.n. peccatricē me sentio:icc irco ꝛ ↄsiliū ꝛ col
loquiū bonoꝝ requiro. Et si despicit frater me
us carnē meā:ne despiciat fuius dei animaz
meā: veniat ꝛ p̄cipiat:ꝛ qcqd p̄ceperit adi-
plebo. Hāc ğ pmissionē tenēs exijt ad eā cū
fratribꝰ suis:ꝛ qꝛ eā a viro separe non pote
rat:p̄mo oēm ei mundi gloriaz interdixit:ꝛ
formā matris imitandā eidē indicens illam
dimisit. Illa vero rediēs ita repēte mutata

ē: vt in medio seculi vitā duceret hermiti-
cam:ꝛ ab oi seculo prsus se faceret alienam
Tādē p̄cibus multis virꝝ suuz vicit:ꝛ ab ipso
absoluta monasteriū intrauit. Infirmatus ali
quādo vir dei:cū extremuz iā spm̄ trahere
videret:in excessū mentis sue añ tribunal di
visus ē p̄ntari. Affuit āt ꝛ sathaz ex aduerso
improbis eū accusationibus pulsās. vbi ve
ro ille oīa fuerat psecutus:ꝛ viro dei p sua
fuit pte dicendū nihil territus aut turbatus
sit. fateor nō suz dignus ego nec pprijs pos
sum meritis regnū obtinere celoꝝ. Ceteꝝ du
plici iure illud obtinēs dn̄s meus:heredita
te scz p̄ris ꝛ merito passionis: alto ipe ↄten-
tus alteꝝ mihi donat. Ex cuiꝰ dono iure il-
lud mihi vendicās nō ↄfundor. Confusus i
hoc v̄bo inimicus ↄuertēs ille solutus:ꝛ vir
dei in se reuersus ē. Tāta āt abstinētia labo
re ꝛ vigilijs corpus suū attriuit: vt ꝛ grauis
sima ꝛ fere ↄtinua egritudine languēs ↄuē-
tuz vix seq posset. ¶ Quadā vice dū grauis
sime infirmaret fratribus p eo istant oran-
tibus aliquātuluz ↄualuisse se sensit:ↄgrega
tis āt frībus dixit. Quid tenetis miseꝝ hoiem
fortiores estis ꝛ inualuistis:pcite queso:pci
te:ꝛ sinite me abire. ¶ Quadā vice cuz po-
pulo p̄dicaret.ꝛ oēs v̄ba eius attēte ꝛ deuo
te suscipent: eiꝰ animo q̄daz talis irrepsit tē
tatio. Uere nūc optime p̄dicas:ꝛ ab oibus li
bent audiris: ꝛ sapiēs ab oibus reputaris.
At vir dei tali tentatiōe pulsari se sentiens
parūp subsistit:ꝛ an pcederet vel finē face-
ret cogitare cepit. Statiq̄z diuio ↄfortatus
auxilio tētatori silent rn̄dit. Nec p te incepi
nec p te dimittā:sicq̄z securus p̄dicationem
vsq̄z ad finē psecutꝰ ē. ¶ Monachus qdā
qui in seculo ribaldus fuerat atq̄z lusor mali
gno stimulatus spū ad sclm redire voluit.
Cū āt btūs bern. eū retinere nō posset inter
rogauit eum: vn̄ victurus eēt:'q respondit.
Ad taxillos ludere scio:ꝛ inde viuere pote-
ro. ꝛ ille. Si tibi capitale ↄmisero vis singu
lis ānis ad me redire:ꝛ mecū lucꝝ diuidere
qd ille audiēs gauisus ē:ꝛ se libent sic actuꝝ
pmisit. Uiginti igit solidos ei dari p̄cepit:ꝛ
ille cū illis abijt. Hoc aūt faciebat vir scūs
vt eū iteꝝ reuocare posset: sic ꝛ postmodum
fcm̄ est. Ille igitur abiens totū pdidit:ꝛ ad
portam cōfusus redijt. Quo audito vir de

ad eum letus exijt: extenditq; gremiū vt si-
mul diuideret lucr̄. cui ille. Nihil pater lu-
cratus sū: sȝ ēt capitali vestro nudat⁹ suȝ: si
vultis ꝑ vr̄o capitali recipite me. Cui ber-
nardus benigne rn̄dit. Si ita inqt ē: melius
est vt hoc recipiam q̄ȝ simul vtrunq; ꝑdam
¶ Quadā vice dn̄ btūs bernardus iumēto
insidēs aliquo pergeret: cuidā rustico mate
ria sic se offerente de cordis instabilitate in
or̄one est ꝯquestus: qd̄ ille audiēs mox eum
despexit: ⁊ in oronib⁹ suis cor firmū ⁊ stabi-
lem se habere dixit. Uolens āt bernar. eum
ꝯuincere ⁊ a sua temeritate coercere dixit.
Seq̄strare paulisꝑ a nobis: ⁊ tota qua pote
ris intentiōe or̄onē dn̄icaȝ inchoato: quā si
absq; aliq̄ cordis vagatiōe finire poteris iu
mētuȝ cui insideo tuū ꝓculdubio mox habe-
bis. Tu autē mihi in fide tua spondeas ꝙ si
aliud ibidem cogitaueris: hoc mihi aliq̄te-
nus nō celabis. Letat̄ ille: ⁊ tanq̄ȝ iumentū
iaȝ lucratuȝ se reputans audacter secedit ⁊
seip̄m recoligēs or̄onem dn̄icā incoauit: vix
orationis expleuit dimidiū ⁊ ecce importu-
na cogitatio de sella cordi suo se igerit: vtr̄
eā habere debeat cuȝ iumēto: qd̄ ille aduer-
tens concitus ad bernardū redijt: ⁊ qd in ip
sa or̄one solicite cogitauerit idicauit: ⁊ de se
vt ꝑus temere nō ꝑsumpsit. ¶ frater Ro
bertus ei⁹ mōachus: ⁊ s̄ȝ seculū ꝓpinqu⁹ in
adolosc̄ētia sua quorūdā ꝑsuasiōe deceptus
cluniacū se ꝯtulerat. Uenerabilis ēt pater
postq̄ȝ aliquādiu dissimulauit eundē statuit
ꝑ ep̄lam reuocare: quē cū sub diuo dictaret.
⁊ alius mōachus eā ex ore suo ꝯscriberet: su-
bito inopinatus imber erupit: ⁊ is qui scribe
bat chartā cōplicare voluit. Cui bern̄. Op⁹
dei est scribere ne formides: scripsit ꝰ ep̄laȝ
in medio imbre sine imbre. Cuȝ .n. vndiq;
plueret: ibidē tn̄ molestiā imbris v̄tus expu
lit charitatis. ¶ Cū quoddā monasteriū qd̄
vir dei ꝯstruxerat occupasset muscar̄ incre-
dibilis multitudo: ita vt oīb⁹ grauē mole-
stiā generarent: ille dixit. Ego excōico eas.
Mane autē oēs ꝑiter mortuas inuenerunt
¶ Cū a sūmo pontifice mediolanū missus fu
isset: vt ip̄os cū ecclesia recōciliaret: ⁊ iā pa
triā redisset. qdā vxorē suā demōiacā ad eū
adduxit. Moxq; ꝑ os misere mulieris dia-
bolus in ꝯtumelias eius ꝓrupit dicēs. Nō
me de anicula mea h̄ porulos edēs. ⁊ brasi
cas deuorās pellet. At vir dei ip̄aȝ ad ecclesi
aȝ bti syri remisit. Beatus āt Syr⁹ hospiti
suo deferre voluit: nec eidē aliqd curationis
impēdit: sicq; iter̄ ad btū bernardū addu-
cta est. Tunc diabolus ꝑ os eius garrire ce
pit ac dicere. Nō me expellit syr⁹ nec eijcit
bernard⁹. Ad hec seru⁹ dei rn̄dit. Nec sy-
rus nec te bernardus eiecit: sed dn̄s Jesus
xp̄s: mox vt ille or̄onē effudit: sp̄us neq̄ȝ di-
xit: q̄ȝ libēter egrederer ab hac anicula gra-
uiter molestatus in ea q̄ȝ libent̄ egrederer:
sȝ non possum: q: non vult magnus dn̄s: cui
scūs. Et qs est magnus dominus? Cui ille.
Jesus nazaren⁹. Ad quē vir dei. Uidisti ne
vnq̄ȝ eū? quo rn̄dente: etiā ait. Ubi eū vidi
sti? ⁊ ille. in gloria. Et scūs. Et tu i gloria fu-
isti? quo rn̄dente vtiq;. ait. Quō inde existi
⁊ ille: cū lucifero multi cecidimus: hec autē
oīa voce lugubri ꝑ os vetule oībus audien
tibus loquebat̄: dixitq; ei vir dei. Nūquid
in illā gloriā redire velles? at ille miro mo-
do cachinās ait. tarde ē. Tūc orāte viro dei
demō de muliere exiuit. sȝ cū vir dei inde re
cessisset, diabolus iter̄ ip̄am inuasit. vir aūt
eius post eū accurrēs qd acciderat indica-
uit. Ille āt collo eius alligari chartulā ꝯtinē
tem hec v̄ba p̄cepit. In noīe dn̄i nr̄i iesu xp̄i
p̄cipio, tibi demon: ne hanc mulierē āmodo
ꝯtingere presumas: qd̄ cū factū fuisset: ad eā
postea nō ausus ē accedere. ¶ Apud eqta-
niā q̄dā mulier miserabilis erat: q̄ a quodaȝ
demone petulante ⁊ icubo vexabat̄. sex enī
ānis abusus ē ea: ⁊ icredibili vexauit libidi
ne. Aduenien te autem illuc viro dei demō
mulieri ne ad eū accederet vehement̄ mina
tur: q: nil ei prodesse posset: ⁊ recedente eo
q eius fuerat amator crudelissimus fieret ꝑ
secutor. At illa secure ad vir̄ dei accessit: ⁊
q̄ pateretur cū multo gemitu enarrauit. cui
ille. Tolle hunc meum baculum ⁊ in tuo le-
ctulo pone: ⁊ si qd agere pōt agat. Qd̄ cum
fecisset: ⁊ in lectulo suo recumberet: adest il-
le continuo: sed nec ad cōsuetum opus: nec
ad ipsuȝ cubile presumit accedere. sed acer
rime minatur ꝙ illo recedente se de ea atro
citer vindicabit. Qd̄ cum illa bernardo re-
tulisset: ille populum ꝯuocauit ⁊ omnes can
delas in manu accensas habere p̄cepit. de

monemq́ꝫ cuꝫ vniuerso qui aderant cetu ex
cõmunicauit: ac ne ad illã vel aliã deincepſ
accessũ habeat interdixit. Sicq́ꝫ illa a tali
illusione penitus liberata ẽ. ¶ Cũ in eadeꝫ
ꝓuincia vir ſcũs legatione fungeret: vt du
cẽ egtanie ecclesie reconciliaret: ⁊ ille mo-
dis oĩbus reconciliari renueret vir dei ad
altare celebraturus accessit: ipo duce tanq̃
excõmunicato p̃ foribus expectante. Cũ aũt
pax dñi dixit: corpꝰ dñicum sup patenaꝫ po-
nit. ⁊ secũ tollit atq́ꝫ ignea facie: ⁊ flãmis ocu
lis foras egredit: ⁊ verbis terribilibus co-
mitẽ aggredit: rogauimꝰ te inqt ⁊ spreuisti
nos. Ecce ad te ꝓcessit vginis filius: q ẽ do
minus ecclesie: quã tu ꝑseq̃ris: adest iudex
tuus ĩ cuius mãibus illa aĩa tua deuenit: nũ
qd ⁊ ipm sicut seruos eius ꝯtemnes? resiste ei
si vales: statiq́ꝫ dux totus irriguit: ⁊ mẽbris
oĩbus dissolutis ad pedes eius ꝓtinus ꝓsi-
liuit: quẽ vir ſcũs calce pulsans surgere iu-
bet ⁊ dei audire sniaꝫ. Ille ãt tremebundus
surrexit: ⁊ qcqd vir ſcũs p̃cipiebat ꝓtinus
adimpleuit. ¶ Cũ regnũ germanie ꝓ qua-
dã magna sedãda discordia seruꝰ dei intraſ
set: archieps qdã venerabilẽ quẽdaꝫ clericũ
obuiã ei misit. Cui dũ clericus se sibi obuiaꝫ
a suo dño missũ fuisse diceret. vir dei respõ
dit. Alius dño misit te. Miratus ille se nõ
nisi a dño suo Archiepo missum fuisse affir-
mabat. E contra seruus christi dicebat. fal
leris fili: falleris. Maior dñs ẽ qui misit te
xp̃s. Qđ clericus intelligens ait. Putas ꝙ
mõachus veliꝫ fieri? absit hoc a me nõ cogi
taui nec ascẽdit sup cor meũ: quid plura? in eo-
dẽ itinere seculo vale fecit: ⁊ a viro dei habi
tum suscepit. ¶ Cũ quẽdã militẽ valde no-
bilẽ ad ordinẽ recepisset: ⁊ vir dei quodaꝫ
tempore seq̃ret grauissima cepit temptatione
pulsari. Cũ ãt eũ qdã de fratribꝰ tã tristẽ vi
deret. cãꝫ tãte tristitie reqsiuit. cui ille rñdit
Scio inqt scio ꝙ nũq̃ ãpliꝰ letꝰ ero. Qđ vbũ
cũ dictus frat ad seruũ dei rettulisset: ille ꝓ
eo attentius orauit: statiq́ꝫ ille frater q tã tem
tatus ⁊ tristis erat: tñ ceteris appuit iocũ-
dior ⁊ hilarior: q̃tũ pˀus ceteris tristior. Cũ
ãt ei dictꝰ frater vbũ mistice qđ locutꝰ fue-
rat amicabilit impropraret: ille rñdit. Dixi
nũq̃ amplius letꝰ ero: sꝫ nũc dico: nũq̃ am-
plius tristis ero. ¶ Cũ ſcũs malachias eps
hibernie: cuius vitã plenã vtutibus ipe de
scripsit: ad xp̃ꝫ felicit ĩ mõasterio suo migraſ
set: ⁊ vir dei ꝓ eo hostiã salutarẽ offerret glo
riã eius dño reuelãte cognouit: ⁊ eodẽ inspi
rãte post ꝯmunionẽ formã orõnis mutauit le
ta voce sic dicẽs. Deus q btm̃ malachiaꝫ
ſcõꝝ tuoꝝ meritis coeq̃sti tribue q̃sumꝰ: vt
q p̃ciose mortis eius festa agimꝰ. vite quoq́ꝫ
eiꝰ imitemur exẽpla: cui dũ cãtor inueret ꝙ
erraret ait. Non erro: sꝫ noui qd dico. De-
inde accedẽs sacra eius vestigia osculatur.
¶ Cũ istãte q̃dragesima a multis fuisset ty
rõibus visitatus rogauit eos vt in illis sal-
tẽ sacris diebꝰ a suis vanitatibus ⁊ lasciuijs
abstinerẽt: qbus nullo mõ acquiescẽtibꝰ ius-
sit eis ꝓpinari vinũ dicẽs. bibite poculũ aĩa
rũ: quo hausto subito mutati recedũt: ⁊ q mo
dicũ tp̃s denegauerãt: totũ tp̃s vite sue deo
dederũt. ¶ Tandeꝫ btũs bernardus morti
felicit appropinquãs ait fratribus suis: tria
vobis obſuãda relinquo q̃ ĩ stadio p̃ntis vi
te quo cucurri mẽini me ꝓ viribus obſuasse
nemini scandalum facere volui: ⁊ si aliqñ in
cidit celaui vt potui: minus sp sẽsui meo: q̃
alterius credidi: lesus de ledẽte nũq̃ vindi-
ctã expetij. ecce humilitatẽ: caritatẽ: ⁊ patiẽ
tiã vobis relinquo. Deniq́ꝫ postq̃ multa mi-
racula ꝑpetrasseꝫ: ⁊ centũ sexagita monasteria
ꝯstruxisset: multosq́ꝫ libros ⁊ tractatus ꝯpi-
lasset ꝯsũmatis vite sue diebus circit. 63. an
nũ. ãno dñi. 1163. int filioꝝ manus obdormi-
uit ĩ dño. Post obitũ ãt suũ multis gloriã su
aꝫ manifestauit. ¶ Cuidã. n. abbati ĩ quodã
mõasterio appuit: ⁊ vt se seq̃ret admonuit. q
cũ seq̃ret dixit ei vir dei. Ecce ad mõtẽ liba
ni venimus: ⁊ tu hic mãebis: ego ãt illuc ascẽ
dã. Interrogatus ab eo ad qd vellet ascende
re. Discere inquit volo: miratus ille: qd in
quit vis discere pat: quẽ post te nullũ in sciẽ
tia credimus ẽẽ p̃m? Et ille. Nulla hec sciẽ
tia: nulla veri cognitio: sursũ sciẽ pleitudo
sursũ va notitia vitatis: ⁊ in hoc vbo disparuit
Ille ãt diẽ notauit: ⁊ tũc virũ dei bernarduꝫ
de corpe migrasse inuenit. Multa ãt alia ⁊
pene innumerabilia miracla ꝑ seruũ suũ deꝰ
opatus ẽ. ¶ A multis ãt ciuitatibus vir dei
ĩ epꝫ electus: p̃cipue a ciuitate ianuẽsi: ⁊ ciuitate
mediolanẽsi petẽtibꝰ se nec ãnuẽs nec iprobe
renuẽs dicebat se nõ esse suũ sꝫ alioꝝ seruitio

deputatū. Fr̄es āt ex ꝯſilio viri dei ſibi ꝓui
derāt ꝛ ſūmi pōtificis auctoritate mūiti erāt
ne quis gaudium ſuū ab eis tollere poſſet.

℃ Quodā tp̄e cū fr̄es cartuſiēſes viſitaſſet
ꝛ ipſi ab eo in oibus plurimū edificati fuiſ-
ſent vnū fuit ꝙ p̄dicti loci p̄orē aliquātulū
mouit. ſ. ꝙ ſella cui equitādo inſidebat min⁹
neglecta erat ꝛ pax p̄ferēs pauptatē. qd̄ cū
dictus p̄or vni ex fr̄ibus: ꝛ ille viro dei retu
liſſet nō min⁹ ip̄e miratus q̄lis eſſet ſella q̄-
rebat: nā a clara valle vſqȝ ad cartuſiā vene
rat: ꝛ tn̄ q̄lis eſſet ſella penit⁹ ignorabat. Iu-
xta lacū ēt lauſanēſe3 totius diei itinere per
gēs penit⁹ eū nō vidit: aut ſe videre n̄ vidit
Cū. n. ſero tcō de eodē lacu ſocii loq̄rent̄: in
terrogauit eos vbi nā lacus ille eſſet: qd̄ illi
audiētes plurimū admirati ſunt. Uicebat ſa
ne in eo ſb̄limitatē nois hūilitas cordis: nec
tā poterat eū vniuerſus erigere mundus q̄3
ſe ip̄e deijcere ſolus. Sūmus reputabat̄ ab
oibus infimū3 ip̄e ſe reputās: ꝛ quē ſibi oēs:
ip̄e ſe nemini p̄ferebat. Deniqȝ ſicut ſepius
fatebat̄ iter ſūmos quoqȝ honores ꝛ fauores
populoꝝ alterꝝ ſibi mutuat⁹ hoiē3 videbat̄.
ſeqȝ potius reputabat abſentē velut quod-
dā ſomniū3 ſuſpicatus. Ubi vō inter ſimpli
ciores fratres erat: et amica ſemp̄ hūilitate
frui licebat: ibi ſe inueniſſe gaudebat: ꝛ i ꝓ
priā rediſſe p̄ſonā3. Sēp̄ āt inueniebat̄ aut
orās. aut legēſ: aut ſcribēs: aut meditās: aut
fratres verbo edificans. ℃ De Nomine.

Imotheus dr̄ q̄ſi timorem
tenēs: vel a timore ꝛ the-
os qd̄ ē deus q̄ſi timor dei
Cātur aūt iſte timor i quo
libet viro ſācto ſic. vt ait
Grego. cōſiderando vbi
fuit vbi erit: vbi eſt: ꝛ vbi
non eſt: vbi fuit: qm̄ in pctō. vbi erit in iu-
dicio. vbi eſt: in miſeria. vbi nō ē: in gloria.

℃ De ſancto Timotheo

Imotheus ſub Nerone a
p̄fcō vrbis rome diu gra
uiter torq̄ret̄ ꝛ calce viua
eius plage aſp̄gerent̄. ꝛ ip
ſe in his gr̄as deo ageret
duo angeli ſibi aſtiterūt di
centes. Erige caput in ce
los ꝛ vide. Aſpiciēſqȝ vidit celos ap̄tos: ꝛ
ieſum3 coronā gēmata3 tenentē ꝛ dicēte3 ſibi.
Hāc de manu mea accipies. Qd̄ quidā vir
noie appolinarius vidēs ſe baptizari fecit:
q̄propter p̄fcs iuſſit ābos in ꝯfeſſiōe dn̄i pſe
uerātes decolari circa ānū dn̄i. 57. De noie

Imphorian⁹ dr̄ a ſimpho
nia. fuit. n. tanq̄3 vas mu
ſicū emittēs armoniā vir
tutū: in quo tanq̄3 in vaſe
muſico tria fuerūt. Nā vt
dic̄ Auerois: uas ſonātiū
d3 eē durꝝ ad reſiſtēdū: le
ue ad ꝯtinuandū: latū ad implendū. Sic ꝛ
Simphorianus tanq̄3 vas muſicū. fuit du
rus ſibi ꝑ auſteritatē: leuis alijs ꝑ māſuetu
dinē: latus oibus ꝑ charitatis amplitudinē

℃ De ſancto Simphoriano.

Imphorianus i auguſtu
dinēſi vrbe ortus: dū ad
huc adoleſcēs eēt tāta mo
rū grauitate pollebat: ꝙ
ſenioꝝ vitā anticipare vi
deret̄. Cū igit̄ pagani fe-
ſtū veneris celebrarēt: ꝛ
ſtatuam ante eradiū p̄fectū d̄ferrēt, ſimpho
rianus affuit: ꝛ nollens eā adorare diu cedi
tur: ꝛ carceri mancipat̄. Et cū eductus de
carcere ad ſacrificiū cogeret̄: ꝛ multa ei do
naria ꝓmitterent̄ dixit. Deus nr̄ vt nouit
remunerare merita: ita nouit punire peccа
ta. vitā quā xp̄o ſoluturi ſum⁹ ex debito ſol-
uamus ex voto. Sera penitudo eſt ſero iu-
dicis timuiſſe ꝯſpectū. mūera nr̄a ſucata m l
lis ꝑmixta dulcedine: male credulis mētib⁹
venena ꝑturiunt. Cupiditas nr̄a oia hūda
nil poſſidet: q: diabolicis artibus obligata
miſi lucri detinet̄ ꝯpedib⁹. ꝛ gaudia nr̄a in
ſilitudie vitri cū ceperit ſplēdere frāgunt̄.
Tūc iudex ira repletus data ſentētia p̄cepit
vt Simphorianus occideret̄. q cū ad locū
duceret̄ mr̄ eius de muro exclamāſ ait. Na
te nate memēto etne vite. Surſū reſpice ꝛ
regnātē i celo iuere: tibi vita nō tollit̄: ſ3 in
melius ꝯmutat̄. Mox igit̄ decollatus ē: ꝛ a
xp̄ianis corp⁹ ei⁹ ſublatū honorifice ē ſepul-
tum. Ad cuius ſepulchꝝ tanta fiebant mira
cula: vt etiam a paganis in honore maximo
hr̄et̄. Refert Grego. turon̄. ꝙ de loco vbi
ſanguis eius effuſus ē: quidā xp̄ianus tres

lapillos sanguine respsos sustulit: ⁊ in capsa
argētea tabulis ligneis circumsepta locauit.
Quā cū in quodā castro locassz ⁊ totū castrū
incendiū cōsumpsisset de medio igni' pdcā
capsa sana ⁊ integra est educta. Passus est
circa annū dñi. 270. ¶ De nomine.

Artolomeus interpretatur fi
lius suspendentis aq̄s: vl'
filius suspendent' me. Dr'
eni a bar. qđ ē filius ⁊ tho
los qđ est sūmitas: ⁊ mois
qđ est aqua: inde bartholo
meus idest filius suspendē
tis aquas. i. dei: q mentes doctoꝝ sursū ele
uat: vt aq̄s doctriaꝝ iferi⁹: fūdat ⁊ ē nomen
syꝝ nō hebreū. Per pmū vo notaꝛ triplex su
spendiuz qđ ipse hūit. fuit. n. suspensus. i.
eleuatus ab amore mūdi vel suspensus. i. in
tentus amore celesti: vl' suspensus. i. totalr
inixus gr̄e ⁊ auxilio dei vt nō a suis meritꝫ: sz
a dei adiutorio tota vita sua dependet. Per
2m vo notaꝛ pfunditas sue sapiētie de cui⁹
sapiētie pfunditate dič Diony. in mystica
theologia. Dinus bartholomeus dič ⁊ mul
tam theologiā eē ⁊ nimiam: ⁊ euāgeliū latuz
⁊ magnū ⁊ rursus ɔcisū ⁊: vlt oñdeꝛ Bartho
lomeus ꝭz intentionē Dionisii qꝛ vna ɔside
ratiōe pñt oīa affirmari de deo: alia ɔsidera
tiōe magis ppe negari. ¶ De. s. bartho.

Artholomeus apl's veniēs
ad indiam: que ē in fine or
bis: templū in quo erat ido
lum nomine astaroth intra
uit: ⁊ quasi peregrinus ibi
dem manere cepit: in hoc
idolo quidā demō hitabat
que se languentes curare dicebat: sed nō sa
nando subueniebat: sed a lesione cessando.
Sed cū templū plenū lāguētibus eēt: ⁊ nul
lum rñsū ab idolo hr̄e possēt ad aliā ciuitatē
pgrexerunt: vbi aliud idolū noīe berith cole
batur. Et interrogantibus cur sibi astaroth
rñsū nō daret: rñdit berith. Deus vr̄ cathe
nis igneis ɔstrictus ē: nec respirare nec loq
audet ex illa hora q̄ apl'us dei Bartholome⁹
ingressus ē. Dñt illi. Et qs ē iste Bartholo
meus? Et demon. Amicus ē dei oipotentꝫ: ⁊
iō venit in istā pуintiā vt oēs dos indie eua
cuet. ⁊ illi. Dic nobis signa eius vt eū inue
nire possimus. q̄bus demon ait. Capilli ei⁹
crispi ⁊ nigri: caro candida: oculi grandes:
nares eq̄les ⁊ directe barba plixa: hñs pau
cos canos: statura equalis: collobio albo ele
uato purpura vestiꝛ iduiꝛ pallio albo: qđ p
singulos āgulos gēmas hz purpureas. vigi
ti sex anni sunt ex quo vestes ⁊ sandalia ei⁹
nec veterascunt: nec sordidanꝛ. Cēties fle
xis genibus p dič orat: ⁊ cēties p noctem. An
geli cū eo ambulant: q nunq̄z eū fatigari nec
esurire pmittūt. Semp eodē vultu ⁊ aīo le
t⁹ ⁊ hilaris pseuerat: oīa puidet oīa nouit oi
uz gentiū linguas nouit ⁊ itelligit. Et qđ vo
biscū loquor ipse iam nouit ⁊ qñ queritis eū
si vult oñdet se vobis: si āt nō vult eū nō po
teritis inuenire. Rogo āt vos vt cū eū inue
neritꝫ: rogate eū ne huc veniat: ne angeli sui
hoc mihi faciant qđ meo socio iā fecerunt.
Cū igitur per duos dies sollicite querentes
eū minime inuenissent: q̄dā die qdaz demo
niacus exclamauit. d. Apl'e dei Bar. incē
dunt me orōes tue. Cui apl's. Obmutesce ⁊
exi ab eo: ⁊ stati est liberatus. Qđ audiēs rex
regiōis illius polemius cū hr̄et filiā lūaticā
misit ad apl'm rogans vt ad se veniret: ⁊ fili
am suam sanaret. Ad quā cū apl's venisset:
⁊ eam cathenis ligatam videret: qꝛ accedē
tes morsibus lacerabat: iussit eā solui: ⁊ cum
ministri ad eam accedere nō auderēt dixit.
Ego demonium qđ in ea erat iam ligatū te
neo: ⁊ vos timetꝫ? ⁊ soluta stati liberata est.
tunc rex camelos auro ⁊ argento ⁊ lapidib⁹
p̄ciosis onerauit: ⁊ apl'z inq̄ri faciens nulla
tenus inueniri potuit. mane āt sequenti ap
parens apl'us cū solo rege in cubiculo dixit
ei. Ut qđ me cū auro ⁊ argento ⁊ lapidibus
p̄ciosis tota die q̄sisti? Ista munera sūt necia
bis q terrena requirunt: ego nihil terrenum
nihil carnale ɔsidero. Tūc scūs Bar. cepit
eū multa de mō redemptionis nr̄e docere:
oñdens inter cetera Xp̄m vicisse diabolū p
mirabilem ɔgruentiam: potentiam: iusticiā:
⁊ sapientiam. Cōgruū. n. fuit: vt q filiū vgi
nis. i. Adā fcm̄ de terra dū adhuc esset vgo
vicerat a filio virginis vinceretꝛ. Potenter
quoq̄z ipm vicit cū de sua dñatione potēter
eiecit: quā diabolus pro deiectōe pmi hoīs
vsurpauit. Et sicut alicuius victor tyranni
comites suos mittit: vt eius titulos vbiq̄z

erigāt: ⁊ tyrannos deiiciāt: sic xp̄s victor nū
cios vbiq̧ mittit vt diaboli cultū euacuent:
⁊ xp̄i statuāt. Juste vō q: iustum est vt q co-
medentē hoīez vincēs hoīem detinebat. a
ieiunante hoīe victus hoīez amplius nō te
neret. Sapienter āt dn̄a ars diaboli deludit
arte xp̄i. Ars diaboli fuit: vt sicut accipitur
rapit āt: ita in desertū raperet xp̄m vt si ibi
ieiunans nō famesceret absq̧ dubio d̄s eēt.
Si aūt esuriret ip̄m vt p̄mum hoīez p cibuz
deuiceret. Sz cognosci deus non potuit: q:
esuriuit: nec vinci: q: eius tētatōi non cessit.
Cū ḡ eidē sacr̄a fidei p̄dicasset dixit regi ꝙ
si baptizari vellet deum suū cathenis liga-
tum oñderet. Sequenti igit̄ die iuxta regis
palatium dum pontifices idolo sacrificarēt
cepit clamare demō ac dicere. Cessate mi-
seri sacrificare nobis: ne peiora me patiami
ni: q cathenis igneis ab angelo iesu xp̄i quē
iudei crucifixerunt religatus sum: putantes
eum a morte detineri. Jlle aūt ip̄az mortem
que regina nr̄a est captiuauit ⁊ ipsum nr̄m
principem marituz mortis vinculis igneis
vixit. Statiq̧ oēs miserunt funes vt simu-
lacbrū euerterent: sed non potuerunt. Apo
stolus āt demoni p̄cepit vt inde exiēs idolū
ip̄m ꝯminueret. Qui stati exiens oīa idola
templi. per seip̄m ꝯfregit. Deinde fusa ora-
tione ab ap̄lo oēs infirmi ꝓtinus sanati sunt
Ap̄l's āt templum deo dedicauit ⁊ demonē i
desertū abire p̄cepit. Tunc angelus dn̄i ibi
dem apparuit: ⁊ templum circūuolās in q̄tu
or angelos signum crucis digito suo scripsit
dicēs. Hec dicit dominus: sicut vos oēs ab
infirmitate vestra mundaui: ita ⁊ templum
hoc ab oī sorde mundabitur: ⁊ hītatore eius
quē ap̄s in desertū locum ire precepit. Pri
us tn̄ eum vobis oñdam quem videntes ne
timetis: sed q̄le signū in lapidibus his scul-
psi: tale in vr̄is frontibus imp̄matis. Tunc
oñdit eis ethiopez nigriorez fuligine: facie
acuta barba plixa: crinibus vsq̧ ad pedes
ꝓtensis: ocul' igneis vt ferrū ignitum sintil-
las emittentibus: flāmas sulphureas ex ore
oculis spirantē: cathenis igneis vinctum re
tro manibus: ⁊ dixit ei angelus. Qm̄ iussio
nē ap̄li audisti ⁊ de templo exiens oīa idola
ꝯfregisti: soluam te vt vadas in talē locum
vbi nullus hō moratur ⁊ sis ibidem vsq̧ ad
diem iudicii. Jlle solus cū magno strepitu ⁊
vlulatu disparuit. Angelus āt dn̄i in celum
cunctis videntibus euolauit. Tunc rex cū
vxore ⁊ filiis oīq̧ pp̄lo baptizatus est: ⁊ reli
cto regno ap̄li discipulus ē effcūs. Tūc oēs
templorum pōtifices ꝯgregati ad astragē regē
frēz ei9 ꝯuenerūt: ⁊ de deorum suorum amissiōe: ⁊
templi subuersione: ⁊ regis per artem ma gi
cam deceptione ꝯ ap̄lz sunt ꝯquesti. Astra
ges igitur rex indignatus mille viros arma
tos ad capiendum ap̄lz d̄stinauit: qui cū ad
ductus fuisset coram eo: dixit rex. Tu ne es
ille qui euertisti frēm meum: cui ap̄l's. Ego
illum nō euerti: sed ꝯuerti. cui rex. Sicut tu
fecisti frēz meum deū suuz relinquere: ⁊ tuo
credere: sic ⁊ te ego faciā deum tuum relin
quere: ⁊ deo meo sacrificare: Cui ap̄l's. Ego
deū tuū quē colebat fr̄ tuus ligaui: ⁊ ligatuz
oñdi: ⁊ vt simulacrū frangeret coegi si sic po
teris facere deo meo: poteris me ad simula
crum prouocare. Si āt ego deos tuos ꝯmi-
nuā: ⁊ tu crede dō meo: hillo dicēte nūciat
regi ꝙ d̄s su9 Baldach cecidisset ⁊ ꝯminu-
tus fuisset. Qd̄ rex audiens purpuraz scidit
qua inductus erat: ⁊ ap̄lm fustibus cedi ius
sit: ⁊ cesum viuū excoriari mandauit. Xp̄ia
ni āt corpus eius tulerunt: ⁊ honorifice sepe
lierunt. Rex āt astrages ⁊ templorum ponti
fices a demonib9 arrepti mortui sunt. Rex
autem Pollimius in ep̄m ordinatur. ⁊. 20.
annis offm̄ ep̄atus laudabiliter implēs ple
nus virtutibus im pace quieuit. De gener
sue passionis diuersa opinio est. Btūs Do
rothe9 dicit ꝙ crucifixus est. ait. n. sic. Ba r
tholomeus idis predicauit: qui ⁊ euangeliū
s̄m Mattheum in propria eorum lingua eis
tradidit. Dormiuit in albana citate magne
armenie crucifixus deorsuz caput hn̄s. Be
atus autez Theodorus dicit ꝙ fuit excoria-
tus. Jn multis autem libris legitur ꝙ tātuz
fuit decollatus. Hec autem contrarietas ta
liter solui potest: vt dicatur ꝙ primo fuit ce-
sus: ⁊ postea crucifixus fuit: deinde ante q̄z
moreretur de cru e fuit depositus: ⁊ ob ma-
iorez cruciatuz fuit excoriatus: postremo ca
pite truncatus. ¶ Anno domini. 331. sarace-
ni siciliam inuadentes liparitanam insulaz
vbi corpus sancti Barthomei quiescebat va
stauerunt: ac eius sepulchrum confringētes

ossa ei⁹ dispserūt. Naȝ ad hanc insulam cor
pus eius talr̄ de india aduenisse phibetur.
Cū.n. pagani pp signoꝝ frequentiā viderēt
corpus eius plurimū venerari indignati lo
culo plūbeo positū in mare p̄cipitauerūt: qđ
diuino nutu ad insulā p̄dictā deuenit. Cum
igit̄ sarraceni eius ossa dispsissent illis rece
dentibus apparuit apl's cuidā monacho di
cēs. Surge ⁊ collige ossa mea que dispsa sſt.
cui ille. Qua rōe ossa tua colliger̄: aut aliquē
tibi honorē exhibere d̄bemus cū nos deleri
pmiseris: nec auxliū nobis ip̄ederis: cui ille
Per multuȝ tēporis meis meritis dn̄s pplo
huic pepercit: ſȝ eoꝝ nimis petis inualescē
tibus ⁊ vsqȝ ad celū clamātib⁹ iā p eis non
potui veniā obtinere: ſȝ cū monachus dr̄et.
Quō int̄ tot alioꝝ ossa sua queqȝ īuenire pos
set ait. Noete ad ea colligēda ibis: ⁊ ea que
splendentia vt igneȝ videbis: ptinus hec
leuabis. Qui oīa vt dixerat inueniens apl'i
ossa leuauit: ⁊ sup quandā nauē cōscēdens
bn̄uētū que est metropolis apulie ea transtu
lit: nūc āt d̄r ꝙ sint rome: lȝ bn̄uētāi se adhuc
corp⁹ illud hr̄e ꝯfirment. ¶ Cū q̄dā mulier
vas plenū oleo attulisset vt in lampadē bti
Bartholomei poneret q̄ztūcūqȝ vas super
lampadē inclinarent nil ex eo exire valebat
cū tñ digitos in vas mitterēt: ⁊ oleū ligdum
oīno palparēt: tūc qdā exclamauit. Puto ꝙ
apl'o acceptū nō est: vt h̄ oleū in suā lāpadē
infundat̄: quapp in aliā lāpadē infūderūt:
⁊ ptinus oleū emanauit. ¶ Cū ipator Fede
ricus bn̄uētū destrueret: ⁊ oēs eccl'ias q̄ ibi-
dē erāt dirui mandasset: ciuitatē totā ad ali
uȝ locū transferre intendēs vir qdā quosdā
viros albatos ⁊ fulgentes inuenit: qui adin
uicē loqui ⁊ inter se aliq̄ tractare videbātur
Qui cum vehementer admirans: qnā essēt
interrogasset vnus eoꝝ rn̄dit. Iste est Bar-
tholomeus apl's cū ceteris scis: quorū ī hac
vrbe ecclesie hēbant̄: qui insimul ꝯuenerūt
vt inter se īquirerēt: ⁊ tractarēt q̄li pena eēt
ille plectēdus qui eos de hītaculis suis eie
cit: ⁊ iā inter eos inuiolabili sn̄ia est firmatuȝ
vt ille sine mora ad iudiciū dei accedat: de
his oībus in eius iudicio rn̄surus. Posto mo
dicū vo tp̄s dictus ipator miserabil'r vitā fi-
niuit. ¶ Legit̄ in quodā li° de miraculis sā
ctoꝝ ꝙ qdā magister festū sci Bartholomei
oī anno solēniter celebrabat. Cui p̄dicāti in
spē cuiusdā puelle diabolus admodū specio
se apparuit: quā iniectꝭ in eā oculis ad pran
diū inuitauit. q dū in mēsa ꝯsisterent illa in
amorē suū multū euȝ allicere nitebat̄. Btūs
āt Berholomeus in spē pegrini p̄ foribus af
fuit ⁊ vt amore sci bartholamei ītroduceret̄
obnixius flagitauit. Qua dissuadēte panis
mittit̄: ſȝ illuȝ accipere recusauit. Rogauit
tñ magr̄ȝ p nunciū: vt sibi dr̄et qđ magis in
hoie ppriū esse putaret. Cui cū ille dr̄et: risi
bile puella rn̄dit. Immo pctm̄ cū quo hō ꝯci
pitur nascit̄ atqȝ viuit. cui Bartholome⁹ rn̄
dit: ꝙ ille bn̄ intulit: sed mulier pfundius in
dagauit. ¶ 2° dictus peregrinus magr̄o mi
sit: vt sibi dr̄et. Quis locus vni⁹ pedis eēt
vbi d̄s ī t̄ra maiora miracula on̄dissȝ. cui cū
ille diceret. locus crucis in quo d̄s mirabi-
lia opatus est. illa ait. Immo caput hois in q̄
quasi minor mundus existit. Utrorūqȝ vero
sn̄iam apostolus approbauit. Tertio inquisi
uit q̄zta distantia esset a summo celi vsqȝ ad
profundum inferni. Cui cum magr̄ se nesci-
re diceret: illa ait. Modo video ꝙ precipi-
tor. Sed ego hoc noui: quia de altero ad al
terum decidi. ⁊ opȝ ꝙ tibi hoc ostendam. tē
diabolus cum magno eiulatu se in abyssum
p̄cipitauit: ⁊ dum quererēt peregrinum mi-
nime inuenerunt. ¶ Sil'e fere legit̄ de bea
to Andrea. Beatus autem Ambrosius in p̄
fatōne quaȝ facit de isto apostolo eius legē-
dam abbreuians: ita dicit. Discipulis chri-
sti tui vnica diuinitate p̄idcantibus trinita
tem tuam modo mirabiliter dignatus es on̄
dere maiestatem. inter quos beatissimuȝ bar
tholomeum magna virtutuȝ prerogatiua co
lendum benigna tui profectio ad populuȝ di
rexit longinquum: quod licet penitus huma
na conuersatione remotum: tibi tamen pre-
dicationis augmentum meruit consignare
vicinum. O q̄ztis p̄conijs apostolū mirabi-
lem celebrandum. Cui dum ad seminan-
dum fideȝ primoꝝ corda nō sufficerēt popu
loꝝ alatis q̄si vestigijs extremorum fines pe
netrauit indoꝝ. Cū languentium innumera
caterua templum ingressus demoniacū effe
cit illico vt nullū cultoribus demō preberet
rn̄sum. O q̄ȝ mira v̄tutū ipsius insignia duȝ
humana voce v̄ba sonantē ꝯ se aduersarium

solo iussu laceratꝰ diutissime viris reddidit
mutū. Reginā diabolica cōtagione lunaticā
liberauit: puellāq3 solutis nexibus p̄ri rep̄ñ
tauit sanissimā. O q3 sublime scitatis eiꝰ mi
raculum dū antiquū humani generis inimi
cū suum fecit in nihilū redigere simulacruz
O q3 digne exercitui numerādus celesti: cu
ius vt miraculis fidē cōmodaret certissimā:
angelus apparuit supa dlapsus ab aula. Js
igiẗ cathenatū demōem cunctis ostans de
formē salutiferā saxo dñicā imp̄sserat crucez
Rex reginaq3 simul baptizanẗ cū gente. vr
biūq3. 12. accole te deū p̄rem corpore sequūẗ
7 mente. Ad extremū vō temploꝝ delatu pō
tificū neophiti polemij frẗ tyrannusꝭ btm̄ apo
stolū oīmode in fide ꝯstantem cesum atq3 ex
coriatū acerrimā fecit suscipere mortē: q tm̄
mortis viriliter pferendo discrimē gloriosi
certaminis ad celeste gaudiū reportauit tri
umphum. ⁋ Beatus āt Theodorus abbas
7 doctor p̄cipiuus de hoc apostolo inter ce-
tera sic ait. Apostolus dei Bartholomeus p̄
mum in lycaonia predicauit: postmodum in
india. ad vltimū in albano vrbe. s. maioris
armenie: vbi p̄mo excoriatus: tandē capite
plexus ibidē sepultus est. q dū ad p̄dicāduz
mitteret a dño: vt opinor audiuit. Uade di
scipule meus ad p̄dicationē meā: exi ad pu-
gnā: capax esto piculoꝝ. Ego p̄mū opꝰ consu
maui p̄mꝰ testis fcūs: vos qd necariuz ē iple
ret. Imitare magr̄z tuū sanguinē sanguinibꝰ
pone: carnibus carnē trade: q̄q3 p te passus
sustinui patere. Arma sint tibi benignitas in
sudoribꝰ: māsuetudo inẗ maleficos: patiētia
ī his q̄ peūt: nō resultauit apostolus: s3 vt fa
mulus fidelis dñico acgescēs p̄cepto: pgit
gaudēs tanq3 lux mūdi: vt tenebrosos illuia
ret tāq3 sal tre: vt gētes isipidas saliret: tāq3
agricola vt spūalē culturā pficeret. Petrus
q̊q3 apostolꝰ docet natiōes: s3 Bartholomeꝰ
ꝯūr paria inuestigat. Petrꝰ opāẗ p̄digia ma
gna: s3 bartholomeꝰ facit mirabilia valida.
Petrus capite deorsum crucifigiẗ: Bartho
lomeus postq3 viuus excoriatꝰ ē capite ple-
ctiẗ. Ad q̊t valet petrꝰ capescēdo mysteria:
ad tot bartholomeus sufficit penetrāda: eq̄-
liter fecūdat ecclesiā eqma lāce hūit 7 cetera
diuina charismata. Hec ex diuio duodēarij
numero mediꝰ ex vtraq3 pte sonū diuie ser
mocinatiōis dat sicut in cythara armoniā.
oēs apl'i vniuersitatē sibi dispartiētes p̄to
res regis regū ꝯstituti sunt. Huic āt ē sors
7 portio armenie locus: q ē ab euilath vsq3
ad gabaoth distributa. Igiẗ inde eū lingue
aratro rōnabilia rura sulcātē: fidei verbū in
pfundo cordis recondentē paradisū 7 vine
as dñi plantātē: singulis passionū remedia
medicinaliter inferētē: spinas nō intelligi-
biles euellētē: siluas ipietatis secare: sepes
dogmaticas circūponere: sed quales mer-
cedes creatori obtulerūt: vtiq3 p honore in
honorātiā: p bñdictiōe maledictionē: p mu
neribus penas: p requiescibili vita amaris
simā mortē. Nā postq3 intolerabilia tormen
ta subijt ab eis decoriatus in morē follis fu-
it: nec postq3 migrauit ab hoc mūdo negle-
xit occisores: sed inuitabat miraculis pditos
7 p̄digijs admittebat aduersos: s3 bestialē
mentez nil erat q cōpesceret: nil qd a malo
retraheret: qd decetero faciunt? Insaniunt
ꝯ illud sacrū corpus. Respuūt egroti medē
tem: orbi manu ducentē: ceci ductorez: nau
fragi gubernatorē: mortui viuificatorē. Et
hoc quō. Proijciūt nanq3 in pelagus corpꝰ
sactū: mota ē igiẗ cū ipetu de regiōibus ar-
menie arca cū. 4. alioꝝ martyꝝ arcis q̄ sic
dū signa operarētur cū ea fuerāt in mare p
iecte: 7 p tātū spaciū maris q̄ttuor his p̄ce-
dētibus: 7 tanq3 ministris obsequiū quodā-
modo apostolo facietibus: venerūt in ptes si
cilie in insulā q̄ liparis nuncupaẗ: sicut epo
hostiēsi: q tūc p̄ns erat reuelatū fuit. Uenit
ad paupculaz thesaurus ditissimus: venit
ad ignobilē p̄ciosissima margarita venit ad
mestā splēdidissimū luminare. Alijs igitur
q̄ttuor ad diuersas terras eūtibus: scm̄ apo
stolū i dicta isula reliqrūt. Et. n. p̄dictos q̄t
tuor martyres apl's relinqēs retrorsū vnuz
scz papinū i ciuitate sicilie miles. Aliū vō lu
cianū noie messinā trāsmisit. Reliq̊s vō du
os in calabritidē terrā direxit. gregᵐ qdē in
ciuitatem columnam. Achacium autem in
ciuitatem que cale vocatur: qui vsq3 hodie
suffragijs suis splendent. Susceptus est
igitur apostolus cum multis hymnnis lau-
dibus: 7 candelis: 7 templum sibi magnifi-
ce fabricaẗ. mōs aūt vulcanus insule ꝯtigu
us cū habitatoribus eēt nociuus: eo q ignē

emittebat q̄si p stadia septē se inuisibilit elō
gauit circa mare suspēsus ita vt vsq3 hodie
appareat videntibus q̄si figuratio fugientis
ignis. Nūc igit aue o b̄tē b̄tōꝝ ter b̄tē Bar-
tholomee q es diuine lucis splēdor: scē eccle
sie piscator rōnabiliū pisciū pture capture:
dulcis fructus. viuide palmitis. vulnera-
tor diaboli mundū suo latrocinio vulneran
tis. Guandeas orbis terre cūcta illuminās
os dei. lingua ignita sapiam pmēs. fons iu-
git sanitatē emanās: q mare mirabilib⁹ gres
sibus scificasti: q terrā purpureā tuo cruore
fecisti. q ad celos ꝯmeasti: vbi in medio di-
uine aciei refulgens in splendore imarcesci
bilis glorie splendēs: in exultatione iocun-
ditatis isatiabilis gaudes. Hec Theodor⁹

¶ De nomine.

Augustinus hoc nomē sor
titus est: vel pp excellen-
tiā dignitatis: vel pp fer
uorē dilectiōis: vel ppter
etymologiā nois. Propt
excellentiā dignitat. Qm̄
sicut impator august⁹ pcel
lebat oēs reges: sic ⁊ iste excellit oēs docto-
res ſm qđ dicit Remigius. Vn̄ alij docto-
res ꝯparāt stellis. Dan̄. xij°. Qui ad iustitiā
erudiūt multos sicut stelle. ⁊c. Hic āt ꝯpara
tur soli: sicut pz in epl'a q̄ de eo cantat: quo-
niā sicut sol refulgēs: sic ipse refulsit in tem
plo dei: scđo propter feruorem dilectionis:
qm̄ sicut mensis augustus valde feruet estu
caloris: sic ⁊ ipse valde incaluit igne diuini
amoris: Unde ipse in libro confessionum de
se dicit. Sagittaueras tu cor meū charitate
tua ⁊c. Iteꝝ ibidem aliqn̄ intromittis me in
affcm̄ multū inusitatū introrsus: nescio ad
quā dulcedinē q̄ si pficiat in me nescio quid
erit: vnū scio q̄ ista non erit. Tertio ppter
etymologiā nois. Dr̄. n. Aug. ab augeo ⁊ sti
qđ est ciuitas: ⁊ ana qđ est sursū: inde Augu
stin⁹ q̄si augens supnā ciuitatē. vn̄ de eo cā-
cātat. Qui pualuit amplificare ciuitatē ⁊c
De q̄ ciuitate ipe dicit in li. xi. de citate dei
Inest ciuitati dei ⁊ origo ⁊ informatio ⁊ b̄ti-
tudo: qm̄ si q̄rat vn̄ sit: deus eā ꝯdidit. Si
vn̄ sapiēs ē a deo illuminat. Si vn̄ felix đo
fruit subsistēs modificat: ꝯtēplās illustrat:
inherēs iocundat videt ⁊ amat. In eterni
tate dei viget in veritate dei lucet in boni
tate dei gaudet: vel vt dicit in glosario. Au
gustinus dr̄ magnific⁹: felix pclarus. Fuit. n.
gnificus in vita: pclarus in doctrina: felix ī
gloria cuius vitā ꝯpilauit possidonius cala-
mēsis epš vt dicit. Cassiodorus in libro de
viris illustribus. ¶ De scō Augustino.

Augustinus doctor egregi⁹
in puīncia aphricana ciui
tate carthaginēsi ortus ex
honestis pentibus valde
.s. prē patricio: matre Mo
nica genitus. In liberali-
b⁹ artib⁹ sufficiēt doct⁹ fuit
vt sumus philosoph⁹ ⁊ rhetor lucuētissim⁹
haberet. Nā libros Aristotelis ⁊ oēs libros
liberaliū artiū quoscūq3 legere potuit p se
didicit ⁊ intellexit sicut Aug. ī libro ꝯfes. te-
stat dicēs. Oēs libros artiū quas liberales
vocāt: tūc neqssimus malaꝝ cupiditatū ser
uus p me ipm legi ⁊ intellexi quoscūq3 lege
re potui. Itē in eodē. Et qđ ē de arte loquē-
di ⁊ differendi. Quicqđ de dimensionib⁹ fi
guraꝝ ⁊ de musicis ⁊ de numeris sin magna
difficltate nullo hoīū tradēte intellexi. Scis
tu dn̄e deus meus: qr celeritas intelligēdi:
⁊ discēdi acumē donū tuū ē: ⁊ nō inde sacri
ficabā tibi. Uex qr scientia sine caritate nō
edificat: sz inflat: in errorē manicheoꝝ q xp̄z
fantasticū fuisse affirmāt: ⁊ carnis resurrecti
onē negāt incidit: ⁊ in eo p ānos nouē dū ad
huc adolescēs esset pmāsit. Ad has etiā nu
gas adductus ē: vt arborē fici plorare dr̄et
cū ab ea foliū vel ficus tolleret. Cū igit esset
ānoꝝ. 19. ⁊ q̄ndā libꝝ cuiusdā ph̄i in quo va
nitas mundi ꝯtēnēda ⁊ ph̄ia appetēda doce
bat plegeret: ex h̄ qdē liber plrimū placuit.
Sz qr nomē Iesu xp̄i qđ a mr̄e ībiberat ibi n̄
erat. dolere cepit: mr̄ vo ei⁹ plurimū flebat
⁊ ipm ad vanitatē fidei reducere satagebat
Quadā igit vice vt legit in li. ꝯfessio. vidit
se stare in q̄dā linea lignea: sz tristē: ⁊ qdā ei
iuuenis astitit ⁊ cāz tāte tristitie reqsiuit que
cū diceret pditionē filij mei deploro: Ille re
spōdit. Esto secura qr vbi tu: ibi ille. Et ec-
ce ꝯtinuo filiū suū iuxta se stare vidit. Hoc
cū augustino retulisset. ille ait. Falleris ma-
ter falleris: nec sic tibi dcm̄ ē: sz vbi ego: ibi
tu. econtra illa dicebat. Nō fili mihi dcm̄ ē

vbi ille:ibi tu: sed vbi tu:ibi ille. Rogabat
igitur sedula mater q̄si importuna quendaꝫ
ep̄m sicut in eodē libro ꝯfes. Aug. testat̃ vt
ꝓ filio suo intercedere dignaret̃. q tāta quo
dāmodo iportunitate deuictus prophetica
voce respondit. Uade secura: q̄ȝ imple est
vt filius tantaꝝ lachrimaꝝ ꝑeat. Cū autem
apud carthaginē multis ānis rhetoricā do-
cuisset occulte matre nesciente romā venit.
⁊ ibidē multos discipulos ꝯgregauit. Cū āt
mr̄ vsqȝ ad portū secuta fuisset eū vt aut eū
retraheret:aut secū iret: ip̄e eaȝ decipiens
nocte latenter recessit:quem illa mane cōsi-
derans aures dei clamoribꝰ impleuit. Quo
liber āt die mane ⁊ vespe ad ecclesiam ibat
⁊ ꝓ filio orabat. His tp̄ibus mediolanenses
a Simacho p̄fecto romanoꝝ petierunt sibi
doctorē i rethorica destiari p̄sulabat̃ ibi tūc
vir dei amb. ⁊ ad p̄ces mediolañ. illuc mit-
titur Aug. Mr̄ aūt eius qescere nō valens
cū multa difficultate ad eū venit ⁊ ip̄ȝ iā nec
vere manicheū: nec vere catholicū reppe-
rit. Cepit autē Aug. btō Ambro. adherere
⁊ eius p̄dicationes freq̄nter audire. Erat āt
in p̄dicatione valde suspectus ne qd ꝯ ip̄aȝ
manicheoꝝ heresiȝ: vel ꝓ ipsa diceret̃. Qua
daȝ. n. vice ꝯtra illū errorem amb. diutius
disputauit: ⁊ ip̄m aptis rōnibꝰ ⁊ auctoritati-
bus ꝯfutauit: ita vt error ille a corde augusti
ni penitus pelleretur. Que aūt post hoc sibi
ꝯtingerint: ip̄e in li. ꝯfes. narrat dicēs. Cum
te p̄mum cognoui reuerberasti in īfirmitatē
aspectus mei radiās in me vehemēter: ⁊ cō
tremui amore ⁊ honore inueni me longe esse
a te in regione dissilitudinis tāqȝ audirē vo
ceȝ tuam de excelso. Cibꝰ sum grandiū. cre-
sce ⁊ manducabis me: nec te me mutabis in
te: sicut cibū carnis tue: sȝ tu mutaberis ī me
Cū aūt sicut ibideȝ refert via xp̄i sibi place
ret: sȝ ꝑ ip̄a āgustiā adhuc ire pigeret imisit
dn̄s in mētē eius: vt ad simplicianū in quo
lucebat gr̄a diuina ꝑgeret vt sibi estus suos
se eū cōferenti ꝓferret: quis eēt aptus mo-
dus viuēdi ad ambulandū in via dei: qua
alius sic: alius sic ibat. Displicebat. n. ei qc
qd agebat in seculo p̄ dulcedine dei: ⁊ deco-
re domus eiꝰ quā dilexit. Simplicianꝰ aūt
cepit eū hortari ⁊ dicere: quot pueri: ⁊ puel
le intra eccl'iam dn̄i deo seruiūt: tu nō pote-
ris qō isti ⁊ iste. An vero isti ⁊ iste in seipsis
possunt ⁊ nō in deo suo. Quid in te stas ⁊ nō
stas. Proijce te in eū ⁊ excipiet te ⁊ saluabit
te: int̃ hoꝝ colloq̄a memoria victorini in me
diū venit vn̄ exhilaratꝰ simplicianus nar-
rat q̄liter adhuc gētilis ob sui sapiam rome
qō maxime tūc erat: statuā in foro meruisset
⁊ q̄liter se sepiꝰ xp̄ianū diceret: simplicianus
nō credo nisi te in eccl'ia videro: ille iocādo
dicebat. Nūqd pietes faciūt hoīeȝ xp̄ianuȝ.
Tādeȝ dū ad eccl'iaȝ vēissȝ: ⁊ ei tanq̄ȝ vecū
do occulte liber vbi erat symbolus fidei ad
legēdū ⁊ p̄nūciandū vt tūc moris erat datꝰ
fuisset: ille ī altū ascēdit: ⁊ alta voce p̄nūcia
uit: mirāte roma: gaudēte ecclesia. Oēs aūt
subito ꝓstrepuerūt: victorinꝰ victorinꝰ cito
sonuerūt: ⁊ cito siluerūt. Tūc ēt ab aphrica q-
dā amicus augustini noīe pōtianꝰ supuenit:
⁊ vitā ⁊ miracula illius magni ātonij q nuꝑ
i egypto sub Cōstātino ip̄atore defūctus fue
rat recitauit. Hoꝝ exēplis augustinꝰ vehe-
ment̃ exarsit: ita q̄ sociū suū alipiū tā vultu
q̄ȝ mēte turbatus iuasit: ⁊ fortit̃ exclamauit
Quid patimur: qd audimꝰ. Surgunt idocti
⁊ celū rapiūt: ⁊ nos cū doctrinis nostris in ī
fernū demergimur. An q̄ȝ p̄cesserunt pudet
seq ⁊ nō pudet nec saltē seq. Et accurrēs in
q̄ndā hortū sub q̄dā ficu se p̄iecit: vt in eodē
libro ꝯfes. ꝯmemorat amarissime flēs lamen
tabiles voces dabat q̄ȝdiu q̄ȝdiu: cras ⁊ cras
sine modo: sine paululuȝ modo non habebat
modū ⁊ sine paululū p̄dibat in lōginquuiꝫ.
De hac sui tarditate plimuȝ ꝯquerebat̃: sic
postmodū in eodeȝ libro scripsit. Heu mihi
q̄m excelsus ēs i excelsis: ⁊ q̄m p̄fundꝰ in ꝓ-
fundis: ⁊ nusq̄ȝ recedis: ⁊ vix redimus ad te
age dn̄e: ⁊ fac ⁊ excita: ⁊ reuoca nos. Accen
de ⁊ rape. ⁊ fragra ⁊ dulcesce ipedimentis oī-
bus sic timebā expediri. queadmodū ipedi-
ri timēdum ē: sero te amaui: pulchritudo taȝ
antiq̄ ⁊ tā noua: sero te amaui: intus eras: ⁊
ego foris. ⁊ ibi te q̄rebā: ⁊ ista formosa q̄ feci-
sti de foris irruebā: mecū eras ⁊ tecū nō eraȝ
vocasti ⁊ clamasti ⁊ rupisti surditatē meam:
corruscasti: splēduisti ⁊ fugasti cecitatē meā:
fragrasti: et duxisti sp̄m ⁊ anhelo tibi: gusta-
uiꝰ ⁊ esurio ⁊ sitio te: tetigisti me ⁊ exarsi i pa-
cem tuam. Cum autem amarissime fleret au
diuit vocem dicentem sibi. Tolle lege: tolle

lege. Aperuitq3 statim codicem apostolicu3
⁊ coniectis occulis ad p̃mum capitulũ legit
Induimini dñm Jesum xp̃m. ⁊ statiz oẽs ab
eo dubietatis tenebre diffugerunt. Interi3
aũt tã vehementissimo dentiũ dolore torque
ri cepit: vt fere sicut ipse ait ad credendam
opinionẽ Cornelij phi duceret: q sũmũ bo-
nu3 aie in sapia: summũ vero bonũ corporis
in nullu3 sentiẽdo dolore3 posuerat: tã vehe
mens ãt ille dolor fuit ꝙ etiã loq̃la3 amisit.
Quocirca vt i li. ɔfes. refert i tabul' cereis scri
psit: vt oẽs pro eo orarẽt. vt dolorẽ illũ dñs
mitigaret. Ipse igit̃ genua flexit: ⁊ subito sa
num se sensit. Insinuauit ergo ꝑ litteras sã-
cto viro ambrosio suũ votũ. vt moneret qd
sibi de libris sanct̃ legẽdu3 esset: quo aptior
fieret fidei xp̃iane. At ipse iussit Jsaiã ꝓphe
tã: eo ꝙ euangelij vocationis gẽtiu3 p̃nun-
ciator aptior videat̃. Cuius p̃ncipium cum
augustinus nõ intelligeret totum aliud tale
esse arbitrans distulit vt illud relegeret: cũ
in scripturis scis magis exercitatus eẽt. Ad
ueniente vero pascali tẽpore augustin⁹ cum
eẽt annoꝝ trigita cu3 filio suo adeodato pu
ero valde ingenioso: quem augustin⁹ in sua
adolescentia du3 adhuc gentilis ⁊ phũs es-
set genuerat: necnõ ⁊ cu3 alippio amico suo
meritis mr̃is ⁊ p̃dicatione ãbrosij sacru3 ba
ptisma suscepit. Tũc sicut fert̃ Ambrosius.
Te deũ laudamus inq̃t. ⁊ augustin⁹. te dñm
ɔfitemur r̃ndit: ⁊ sic tũc ipi duo hunc hym-
nu3 altnatĩ3 ɔposuerũt. ⁊ vsq3 in finẽ decãta
uerunt: sicut ẽt testat̃ horosius in li°. suo qui
d̃r speculũ eccl'ie. In aliq̃bus ãt libris ãtiq̃s
titulus talis preponit̃. Canticũ ab Ambro-
sio ⁊ augustino ɔpilatũ. Protin⁹ aũt in fide
catholica mirabiliter ɔfirmat̃: spe3 oẽ3 qua3
hẽbat in seculo dereliquit: ⁊ scholis q̃s age
bat abrenunciauit. Quãta aũt dulcedine di
uini amoris ex tũc ferueret in hoc ip̃o li° cõ-
fes. aperit dicens. Sagitaueras tu cor meũ
charitate: ⁊ gestebaz verba tua transfixa in
visceribus: ⁊ exẽpla suoꝝ tuoꝝ: quos de ni
gris lucidos: ⁊ de mortuis viuos feceras cõ
gesta in sinũ cogitationis mee vrebãt: ⁊ assu
mebãt grauẽ torporẽ: ⁊ ascẽdenti vallẽ plora
tionis: ⁊ cantãti canticu3 graduu3 dederas
sagittas acutas: ⁊ carbões vastatores: nec sa
tiabar in illis diebus dulcedine mirabili cõ

siderare altitudinẽ ɔsilij diuini super salutẽ
generis humani. Quantum fleui in hymnis
⁊ cãticis tuis suaue sonãtis eccl'ie vocib⁹ cõ
motus acriter. voces ille influebãt auribus
meis: ⁊ eliq̃bat̃ vitas tua in cor meũ ⁊ cur-
rebant lachryme ⁊ bñ mihi erat cũ eis. Tũc
.n. in ecclesia mediolanẽsi hec cãtica institu
ta sunt ⁊ clamabã clamore alto cordis mei.
O in idipsũ: o in pace: o qd dixit: in idipsu3
dormiã ⁊ sõnu3 capia3: tu es .n. idip̃m q non
mutaris. ⁊ ĩ te requiescis obliuiscẽs laborũ
oĩu3: legeba3 totũ psalmũ illum. ⁊ ardebã qui
fuerã latrator amarus ⁊ cecus aduersus lit
teras de melle celi mellitas: ⁊ de lumine tuo
luminosas: ⁊ super scripturas huiusmodi ta
bescebã. Christe Jesu adiutor meus: quoniã
suaue mihi subito est factũ carere meaꝝ sua-
uitatibus nugaꝝ: ⁊ quas amittere metus fu
erat: iã dimittere gaudiũ erat: eijciebas .n.
eas a me: ne a te ⁊ sũma suauitas eijcecbat ⁊
intrabas ꝑ eis oĩ voluptate dulcior: sed nõ
carni ⁊ sanguini: oĩ luce clarior: sed oĩ secre-
to ĩterior: oĩ honore sublimior: s3 nõ sublimi-
bus in se. Post hoc assumpt̃ nebridio ⁊ eno-
dio ⁊ matre ad aphrycam remeabat: s3 cum
essent apud hostiam tyberinam pia mr̃ eius
defuncta est: post cuius mortẽ reuersus est
Augustin⁹ ad agros ꝓprios: vbi cũ his q si-
bi adherebãt ieiunijs ⁊ orationib⁹ deo va-
cabat: libros scribebat: ⁊ indoctos docebat
fama aũt eius vbiq3 diffundebat̃: ⁊ in oĩbus
libris suis ⁊ actib⁹ admirabilis hẽbatur. re
fugiebat ãt ad aliquã ciuitatẽ accedere que
ep̃o careret ne ip̃m in p̃dicto officio impedi
ri ɔtigeret. Eodẽ tẽpore apud hipponẽ erat
qdam vir magnaꝝ opũ q Augustino misit ꝙ
si ad eu3 accederet. ⁊ vbu3 suum ex ore suo
audiret: seculo renunciare posset. qd augu-
stinus vbi ɔpit: illuc ɔcitus iuit. Audiẽs aũt
valerius hipponensis ep̃s famam eius ip-
sum plurimum renitentem in ecclesia sua p̃
sbyteꝝ ordinauit: nõnullis quidem lachry-
mas suas supbe interpretantibus: ⁊ tñq3 eũ
consolantibus ⁊ dicentibus: q2 ⁊ locus pre-
sbyteri licet ipse maior dignus esset appro-
pinquaret tamen ep̃atui qui statim monaste
rium clericoꝝ instituit ⁊ cepit viuere scd̃m
regulam sub sanctis apostolis ɔstitutam: de
cuius monasterio fere decem ep̃i sunt electi

Et q: predictus eps erat grecus: ⁊ minus ī
latina lingua ⁊ litteris doctus augustino po
testatem tribuit vt ꝯtra morez orientalis ec
clesie corā se in ecclesia p̄dicaret. Unde cū
multi epi derogarent. ille de hoc nō curabat
dummodo per eum fieret quod per se fieri n̄
valebat. Eo tempore fortunatum p̄sbyteꝝ
manicheū: ⁊ alios hereticos p̄cipue rebapti
zatos donatistas ⁊ manicheos conuicit: ab-
stulit: ⁊ fugauit. Cepit autē valerius formi-
dare ne sibi augustinus tolleret: ⁊ ab alia ci-
uitate in epm peteret. Nā sibi aliquādo ab
latus fuisset: nisi ad locū secretū transire cu
rasset: ita vt inueniri minime potuisset. Im-
petrauit igitur ab epo carthaginensi. vt ip̄e
cederet ⁊ augustinum hipponensi ecclesie ī
epm promoueret. Sz cum hoc augustin⁹ om
nimode recusaret: cōpulsus tamen ⁊ coactus
succubuit: ⁊ epatus curā suscepit: quod in se
postea fieri nō debuisse: vt suo viuente epo
ordinaret: ⁊ dixit ⁊ scripsit propter concilij
vniuersalis ꝓhibitionē quā postmodū ordi
natus didicit: nec qd̄ sibi fcm̄ eē doluit alijs
fieri voluit: vn̄ et sategit vt in cōcilijs epi-
scopoꝝ ꝯstitueret. vt oia statuta patrum or-
dinandis deberent ab ordinatorib⁹ intima-
ri. Ipse autē de se dixisse postmodum legit:
In nulla re mihi dominum sentio sic iratuz
sicut in hoc: q cuz non essez dignus poni ad
remum posuit me ad amplustre in apice re
giminis ecclesie: vestimēta eius ⁊ calciamē
ta ⁊ ornamenta alia nec nitida nimium: nec
abiecta plurimuz: sed ex moderato ⁊ compe
tenti habitu erant. Ipse eniz de se dixisse le
gitur. Fateor de preciosa veste erubesco. Et
ideo cuz datur mihi vendo eam: vt quia ve
stis non potest esse cōmunis: precium sit cō-
mune. Mensa frugali ⁊ parca semper vsus
est: ⁊ inter olera ⁊ legumina ꝓpter infirmos
⁊ hospites plerūqz carnes habebat. In ipsa
autem mensa magis lectionē vel disputa-
tionē q̄z epulationē diligebat: ⁊ ꝯ pestē detra
ctionis in ea sic scriptum habebat. Quisqs
amat dictis absentum rodere vitam. Hāc
mensam indignam nouerit esse sibi: Nam ⁊
aliquando cum quidā sibi familiarissimi co-
episcopi ad detractionem linguam laxassēt
adeo dure eos redarguit. vt diceret q ni-
si desisterent. aut versus ipsos deleret. aut
a mensa recederet. Quadam vice cum q̄s-
dam suos familiares ad prādiuz inuitasset
vnus illoꝝ curiosior ceteris coquinā igressus
est. Cū aūt oia frigida repperisset reuersus
ad Augustinū īterrogauit: qd ciboꝝ ip̄e prā
surus paterfamilias p̄parasset. cui Augusti
nus. Nequaqz scio taliū epulaꝝ curiosus rn̄
dit. Et ego vobiscū nescio. ¶ Tria a beato
Ambrosio se didicisse ait. Primū ē q vxo-
rem cuiqz nunqz peteret. Secūdum q mili
tare volentē ad hoc nō cōmēdaret. Tertiū
q ad ꝯuiuia inuitatus nō iret. Causa primi
est ne illi inter se ꝯueniāt: ⁊ sibi maledicant
Cā secūdi ē ne militātes calūniā exerceant
⁊ in eū alij culpā refundant. Cā tertij est ne
forte tēperātie modū perdat. Tante aūt pu
ritatis ⁊ humilitatis fuit: vt ipsa ēt minima
petā que apud nos nulla vel minima repu
tantur in libro ꝯfessionū deo ꝯfiteatur: ⁊ de
eis corā deo humiliter se accuset. Nā ibidē
accusat se de eo q cū puer eēt ludebat ad pi
lam dū ad scholas ire deberet. Itē de eo q
nolebat legere vel adiscere: nisi a parētib⁹
vel magistro vrgeret. Item de eo q fabu-
las poetaꝝ: sicut fabulā Enee cū adhuc eēt
puer libenter legebat: ⁊ didonē mortuaz ꝓ-
pter amorē plorabat. Itē de eo q de cella-
rio parētū vel mēsa aliquid furabat vt pue
ris ludētibus daret. Itē de eo q in ludo pu
eroꝝ fraudulētas victorias exercebat. Itē
de eo q pira de q̄dam arbore vicina vinee
sue cum adhuc esset annoꝝ. 16. furatus fuit.
in eodem quoqz libro decimo capitulo vige
simo: accusat se de ipsa modica delectatione
quam aliquando in comedendo sentiebat di
cens. Sic me docuisti vt quemadmodum
medicamenta sic alimenta sumpturus acce
dam: sed dum ad quietem societatis ex indi
gentie molestia transeo in ipso transitu insi-
diatur mihi laqueus cōcupiscentie. ipse. n.
transitus voluptas est: et non est alius quo
transeatur quo transire cogit necessitas. Et
cum salus sit cā edendi ⁊ bibendi adiungit
se tanqz pedissequa periculosa iocunditas: ⁊
plerūqz preire conatur. vt eius cā fiat quod
salutis cā me facere vel dico vel volo. Ebrie
tas longe est a me: misereberis ne appropin

quet mihi: crapula aũt nõnunq̃ȝ subrepit ser
uo tuo. misereberis vt longe fiat a me. Et qs
est dñe qui non rapiatur aliquantuluȝ extra
metas necessitatis? Quisqs ille ẽ: magnus
ꝑfecto est: magnificet nomẽ tuũ. Ego nõ suȝ
q: hõ peccator sum: habet ẽt se suspectum ꝺ
olfatu dicens. De illecebra odorum non sa
tago nimis cũ absunt nec requiro cũ obsunt
non respuo paratus eis etiã sẽp carere mihi
illa v deor ⁊ forsitaȝ fallor. Nemo. n. secur⁹
esse dȝ in ista vita: que tota tentatio nomĩat:
veꝝ qui fieri potuit ex deteriori melior: non
fiat ex meliori deterior. Iteꝝ de auditu cõfi
tetur dicens. Voluptates aurium tenacius
me impleuerãt ⁊ subiugauerant ſȝ resoluisti
⁊ liberasti me. Cũ mihi accidit vt me ampli
us cantus q̃ȝ res que canitur moueat penali
ter me peccare ꝯfiteor: ⁊ tunc mallẽ nõ audi
re cantantem. Accusat ẽt se de visu sicut de
eo ꝙ aliquando nimis libenter vidit canem
currentem ⁊ de eo ꝙ per agꝛ casu transiens
venationem libenter ꝑspexit: ⁊ de eo ꝙ do-
mi existens araneas muscas suis retib⁹ capi
entes nimis attente cõspexit. Ideo ãt ꝺ his
coram dño ꝯfitetur: vt ibidẽ dicit ꝙ aliquã
do hec a bonis meditationibus auertunt ⁊
orõnes interrumpunt. Accusat etiã se de ap
petitu laudis ⁊ motu inanis glorie dicens.
Qui laudari ab hoĩbus vult vituperante te
non defendetur ab hoĩbus iudicante te: nec
eripiet dãnãte te. Laudat hõ pp aliqꝺ donũ
qꝺ ꝺdisti ei ⁊ tñ pl⁹ gaudȝ se laudari q̃ȝ donũ
Tentat his tentatiõibus quotidie sine cessa
tione quotidiana: fornax nostra est humana
lingua: verũtamẽ nollem vt vel augeret mi
hi gaudium cuiuslibet boni mei suffragatio
ris alieni: sed auget fateor non solum ſȝ vi-
tuperatio minuit. Contristor autem aliquan
do laudibus meis cum ea laudant in me in
quibus mihi ipse displiceo: vel etiã bona mi
nora vel leuia pluris existimantur q̃ȝ existi
manda sunt. Hereticos vir iste sanctus va-
lidissime cõfutabat: ita vt ipsi publice inter
se predicarent peccatum nõ esse interficere
Augustinũ: quẽ tanq̃ȝ lupum occidenduȝ eẽ
dicebãt: ⁊ occisoribus oĩa sua pccã a deo di
mittenda asserebant. multas ab eis ĩsidias
ꝑtulit ita vt sibi aliquo pergenti in via insi
dias ponerent: sed dei prouidentia itineris
errore seductum inuenire non possent. Cuȝ
pauperum semper memor esset eis ex his q̃
habere poterat libaliter exibebat. Nã ⁊ de
vasis dominicis ꝑpt pauperes ⁊ captiuos
aliquando iubebat frãgi ⁊ cõflari ⁊ indigenti
bus dispensari: domum vel agrum siue vil
lam nunq̃ȝ emere voluit. Multas ẽt here-
ditates sibi dimissas r̃spuit eo ꝙ mortuorũ fi
lijs vel ꝑpinquis potius ipsa deberi dice-
bat. In his quoqȝ que ecclesia possidebat ĩ
tentus amore vel illis implicatus non erat
sed die ac nocte de scripturis ac rebus diui
nis cogitabat. Fabricaꝝ quoque nouaꝝ nun
q̃ȝ studium habuit deuitãs in eis implicati
onem sui animi quẽ semper liberum habe-
re volebat ab omni molestia corporali: vt li
bere vacare possȝ continue meditationi: ⁊ af
sidue lectioni. nõ tñ illa edificare volẽtes ꝓ
hibebat: nisi forte immoderate fieri conspe-
xisset. Laudabat quoqȝ plurimum illos qui-
bus moriendi desiderium inerat: ⁊ super
hoc trium epõrũ exempla sepius recitabat.
Ambrosius autẽ cum in extremis esset: ⁊ ro-
garetur vt prolongationem vite sibi p̃cibus
obtineret: respondit. Non sic vixi vt me pu
deat inter vos viuere: nec mori timeo qm̃
bonũ habemus dñm. Qꝺ responsum Augu
stinus mirabiliter extollebat. Addebat q̃qȝ
de alio episcopo: cui cũ diceretur cum eccle
sie multum necessarium fore: ⁊ iõ adhuc eũ
dñs liberaret ait. Si nunq̃ȝ bñ: si aliqñ: qua
re non modo. ¶ De alio quoqȝ epõ aiebat
cyprianum referre ꝙ cum graui infirmitate
laboraret adhuc sibi sanitatem restitui exora
bat. cui iuuenis speciosus apparens cũ indi
gnatione infremuit ⁊ ait. Pati timetis exire
non vultis: quid faciam vobis? Feminaruȝ
nullam nunq̃ȝ nec etiam germanam sororeȝ
aut fratris sui filias que deo pariter seruiebãt
secum habitare permisit. Dicebat enim ꝙ
⁊ si de sorore vel neptibus nulla mali posset
oriri suspicio: tamẽ q: tales ꝑsõe sine alijs si
bi necessarijs esse non possent: ⁊ ad eas etiã
alie aduentarent ex illis possent infirmiores
aut humanis tentationibus commoueri: aut
certe malis hominum suspitionibus infama
ri. Nunq̃ȝ cum muliere solus loqui volebat
nisi secretum aliquod interesset: Consangui
neis sic bñfecit nõ vt diuitias haberẽt: sed

vt aut nõ: aut minus egerēt. Raro ꝓ aliquo
aut litteris aut vbis intercedere volebat.
Recolēs quendā phm̃ ꝯtemplatione famie
amicis nõ multa ꝑstitisse. ⁊ sepe dicebat. ple
runqꝫ potestas que petit̃ ꝑmit. Cũ aũt id fa
ciebat sic stilũ tēperabat vt onerosus nõ eēt
sed mereret̃ vrbanitate dictaminis exaudi
ri. Volebat potius īter ignotos ꝙ̄ īter ami
cos cās audire: dicēs: q2 inter illos poterat
libere iniquũ cognoscere ⁊ vnũ ex his ami
cũ eēt facturus: ꝓ quo. s. iusticia mediante
sententiā daret. ex amicis vo eēt vnũ perdi
turus. s. ꝯtra quē ꝓferret sniam. ¶ A mult̃
eccl'ijs inuitabat̃ ⁊ ibi verbũ dñi ꝑdicabat
⁊ multos ab errore ꝯuertebat. Aliqñ a ꝓpo
sito digressionē facer̃ ꝯsueuerat ī ꝑdicatiõe
⁊ tũc dicebat deũ hoc ad ꝓfectũ salut̃ alicu
ius ordīasse: sicut ī q̊dā manicheoꝝ negocia
tore patuit q in ꝑdicatione quadā Augusti
ni vbi ipse digressionē faciēs ꝯtra hunc er
rorem ꝑdicauerat cõuersus fuit. ¶ Eo tpe
dñ gothi romā cepissent idolatre ⁊ īfideles
xp̄ianis plurimũ insultabāt: ꝓpter qđ augu
stinus libꝝ de ciuitate dei cõposuit: ī quo iu
stos in hac vita debere ꝑmi: ip̄os aũt flore
re oñdit: vbi de duplici ciuitate. s. hierusalē
⁊ babylone ⁊ eaꝝ regibus ait: q2 rex hierl'm
xp̄s: rex babylonis diabolus: q̄s duas ciui
tates: vt ibidē dicit duo amores sibi fabri
cant: q2 ciuitatē diaboli constituit amor sui
crescens vsqꝫ ad ꝯtēptũ di: ciuitatē dei amor
di crescēs vsqꝫ ad ꝯtēptũ sui. In dieb9 aũt
eius anno. s. dñi. 440: vuādali totā aphrice
ꝓuinciā occupauerũt vastantes oīa: nec par
centes sexui ordini vel etati. Post hoc autē
ad hipponēsē ciuitatē ꝑuenerũt: ⁊ ipsā ma
nu valida obsederunt: sub hac tribulatione
Augustinus ꝑ ceteris sue senectutis ama
rissimā ⁊ lugubrē duxit vitā: fuerũtqꝫ sibi la
chryme eius panes die ac nocte cũ alios vi
deret ociosos alios effugatos eccl'ias sacer
dotibus viduatas: ciuitates cũ accolis dis
sipatas. Inter tot tñ mala cuiusdā sapiētis
snia se ꝯsolabat̃ dicētis. Nõ erit magnũ ma
gnus putās ꝙ cadũt ligna vl' lapides ⁊ mo
riunt̃ mortales. ꝯuocatis aũt fratribus di
xit eis. Ecce rogaui dñm: vt aut nos ab his
periculis eruat: aut patientiam tribuat: aut
me de hac vita suscipiat ne tot calamitates
videre compellar. Et ecce tertiuꝫ quod pe
tiuit obtinuit: ⁊ tertio obsidiõis mense febri
bus laborans lecto decubuit. Intelligēs āt
dissolutioneꝫ sui corporis imminere septeꝫ
psalmos penitētiales sibi scribi fecit: ipsosqꝫ
in loco contra parietem positos lecto decu
bans legebat: ⁊ vberti ac iugiter lachrymas
fundebat: ⁊ vt deo vacaret liberius ⁊ eius
intentio a nullo impediri posset: ante decem
dies sui exitus nullum ad se ingredi prece
pit: nisi vel cũ medicus ingrederetur: vl' cũ
sibi refectio portaretur. ¶ Quidaꝫ āt eger
ad eum venit ⁊ vt sibi manum imponeret ⁊
ab infirmitate curaret ipsũ instāter rogauit.
Cui Augustinus respondit. Quid ē hoc fili
quod loqueris? putas ꝙ si tale quid facere
posset mihi hoc ip̄m nõ conferrem? Ille aũt
instabat asserens sibi in visione preceptum
esse vt ad eum accederet ⁊ sanitatē recipe
ret. videns autem fidem eius ꝓ ipso orauit
⁊ sanitatem recepit. Energuminos multos
curauit: ⁊ plura alia miracula fec̃. In libro.
20° de ciuitate dei duo miracula de se: tāqꝫ de
quodam alio refert dicens. Hipponensem
quādam virginem scio: que cũ se oleo perũ
xisset: cuꝫ ꝓ illa orans presbyter lachrymas
suas stillauerat mox a demone fuisse sanatā.
In eodem etiam libro sic ait. Scio etiā ep̄z
semel ꝓ adolescente: quē non vidit orasse.
illumqꝫ illico demone caruisse. Nullum aũt
dubiuꝫ videtur quin de se loquatur: sed hu
militatis cā seipsum noluit nominare. In eo
dem quoqꝫ li° de ciuitate dei sic ait. Qđ cuꝫ
quidaꝫ infirmus incidi deberet: ⁊ de morte
eius ob incisionem plurimum timeretur cũ
infirmus multis lachrymis deum exoraret
cum eo ⁊ pro eo Augustinus orauit ⁊ sine in
cisione aliqua integram sanitatem recepit.
Deniqꝫ dissolutio corporis appropinquans
hoc memoriale docuit nullum vꝫ hominem
quantũcunqꝫ excellentis meritum siñ cõfes
sione ⁊ eucharistia debere transire. Ad ex
tremam autem horam veniens membris oī
bus sui corporis incolumis integro aspectu
atqꝫ auditu anno etatis sue. 77. episcopat9
vero. 40. coram positis fratribus ⁊ orantib9
migrauit ad dominum. Testamentũ nulluꝫ
fecit: quia vnde faceret pauper non habuit
Floruit circa annum domini. 400. Itaqꝫ Au

gustinus sapientie lumen prefulgidum: pro pugnaculū veritatis: ⁊ fidei munimentū: oēs ecclesie doctores tã ingenio q̄z scia vicit: incõparabilit̃ florens tã exēplis virtutū q̄z affluentia doctrinarum. vñ ⁊ btūs remigius Hieronimū ⁊ quosdã alios doctores ↄmemorãs sic cõcludit. Hos oēs Augustinus ingenio ⁊ scientia vicit. Nã lz Hieronymus. 6. millia volumina Origenis se legisse fateat̃: iste tñ tãta scripsit: vt nõ solū diebus ac noctibus scribere libros eius qs nõ possit: sz nec legere q̄dē occurrat. Volusianus aũt cui Augu. epistolas scripsit: sic de eo dicit. Legi dei deest q̄cq̄d Augu. ↄtigerit ignorare. Hieronym⁹ quoq̄z in q̄dã epistola scribēs augustino ait. Duob⁹ libellis tuis eruditissimis ⁊ oīs eloquētie splendore fulgentibus rñdere nõ potui: certe quicq̄d dici potuit ⁊ assumi īgenio ⁊ de scripturarum hauriri fontibus a te positū atq̄z disertū ē: sz queso reuerentiã tuã parūper patiaris me tuū laudare ingeniū. Hiero. ēt in libro de duodeci doctoribus sic de eo scribit. augustinus ep̄s volans p mõtiū cacumina q̄si aquila: ⁊ ea que sunt in mõtiū radicib⁹ nõ cõsiderans mlta celorum spacia terrarūq̄z situs: ⁊ aquarum circulū claro sermone pnunciat. Denîq̄z in quãta eū reuerentia ⁊ dilectione Hieronymus hūerit pz in epistol' q̄s eidē misit in vna quarum sic dicit. Dño scõ ac beatissimo pape Augustino. Hieronimus. Siquidē ipse beatitudinē tuã eo quo decet honore veneratus sū ⁊ habitantē in te dilexi dñz saluatorē: sed nūc si fieri põt cumulo aliquid addim⁹: ⁊ plena ↄplemus vt absq̄z nois tui mētione nec vnam horã quidē ptereire patiamur. Idē in alia ep'la ad eundem Absit ãt vt q̄cq̄z de libris beatudinis tue attingere audeã: suffic. n. mihi mea pbare ⁊ alterna nõ carpere. Gregorius quoq̄z i epistola ad Innocentiū aphrice pfectum d ei⁹ libris sic ait. Quod expositionem sci Job vobis transmitti voluistis vr̃o studio ↄgaudemus sz si delicioso cupitis pabulo saginari btī Augustini cõpatriote vr̃i opuscula legite ⁊ ad cõparationem illius similagis nr̃m furfurē non q̄ratis. Idē quoq̄z in registro sic ait. Legitur q btūs Augu. nec cū sororē sua habitare consenserit dicens. Que cū sorore mea sūt sorores mee nõ sunt: docti g viri cautela magna nobis dz eē instructio. In prefactione quoq̄z ambrosiana sic legit̃. Magnificentiã tuã in mortificatõe Augustini adoramus: tua in oibus opate vtute: vt nullis pmissis blandimẽtorum fallatiã vir tuo ignit⁹ spiritu vinceret̃: q: cū ita in oī genere pietatis imbueras vt ipse tibi ara ⁊ sacrificium ⁊ sacerdos esset templum. Beatus igitur psper in tertio libro de vita ↄtēplatiua sic de eo dicit: Sãctus Augustinus episcop⁹ acer igenio: suauis elogo: secularis litterature peritus in eccl'iasticis laborib⁹ operosus: in quotidianis disputationib⁹ clarus in: oi sua actione compositus: i questionibus soluendis acutus: in cõuincendis hereticis circunspectus: in expositione fidei nr̃e catholicus: i explanandis scripturis canonicis cautus. bernardus quoq̄z sic de eo scribit. Augu. hic est validissimus malleus hereticorum. Post hoc ãt cū barbara gens terrã illã occupassz ⁊ sancta loca pphanarent̃ fideles corpus Augu. cepert̃ ⁊ ipm in sardiniã transtulerunt: Trãsactis aũt ab eius obitu annis. 280. circa annum dñi. 718. tempore leonis tertij Liprandus deuotus longobardorum rex audiens sardiniam a saracenis depopulatam solēnes illuc nuncios misit: vt doctoris sancti reliquias papiam deferrent: qui magno pcio dato corpus sancti Augustini tulert̃. ⁊ ipsuz vsq̄z ianuam deportauerunt: quod deuotus rex audiens vsq̄z ad predictam ciuitatē cuz magno gaudio eidem obuiauit ⁊ reuerenter excepit: cū aũt mane vellent corpus deducer̃ nullo mõ d loco moueri potuit: donec rex votum emisit: q si se inde deduci pmitteret ibidem in suo noie eccl'iam fabricaret: cū ãt votum fecisset statim sine defficultate inde deductū est. Rex aũt quod vouerat impleuit: ⁊ ibi dē in honorē sci Augu. eccl'iaz ↄstruxit. Idem miraculū die sequēti in quadã villa episcopatus terdonensis: que dicitur casale cõtigit: ⁊ eodē mõ ibidē in honorez sci augu. ecclesiam fabricauit. Insup villã ipsam cuz oibus suis appendentijs concessit suientib⁹ ecclesie sci augustini ppetuo possidendã: qa vo rex viderat scõ cõplacere: vt in suo noie eccl'iã fieret: vbicūq̄z p noctē mãsisset: timēs ne in alio loco q̄z vbi desiderabat locū sibi eligeret: in oī loco vbi de nocte cuz corpore ho

ſpitabaṫ in honoꝛē ipſius eccl'iam ꝯſtruebat
ſicqꝫ cū magno gaudio papiam deduciṫ ⁊ in
eccleſiam ſc̄i petri que celum aureū diciṫ ho
noꝛifice collocaṫ. ¶ Molendinarius quidā
in beatum auguſtinū ſp̄ alē deuotionem ha-
bens cū q̄ꝫdā īfirmitatē q̄ diciṫ phlegma ſal-
ſum in tibia patereṫ btīn̄ augu. deuote in ſui
adiutoꝛiū inuocabat: cui ꝑ viſum ſanctus au
guſtinus apparuit: ⁊ tibiā manu palpans in
tegre reſtituit ſanitati: qui excitatus ſe libe-
ratū inuenit. ⁊ deo ⁊ btō Auguſtino gratias
reddidit. ¶ Quidā puer cū vitio lapidis p̄
meretur ⁊ de conſilio medicoꝝ incidi debe
ret mater pueri moꝛtis ſibi timens periculū
beatum auguſti. deuote in ſui filij ſubſidium
inuocauit. Statiqꝫ fuſa oꝛatione puer lapi-
dem cū vꝛina emiſit ⁊ plenam ſanitatem re
cepit. ¶ In monaſterio quod elemoſina dr̄
monachus quidam in vigilia ſancti auguſti
ni raptus in ſpū vidit nubē ſplendidā celitꝰ
elapſam ⁊ ſupꝛa nubē auguſtinū ſedentē pō
tificalibus inſignitū. cuius oculi q̄ſi duo ſol'
radij totā illam eccl'iam illuminabāt: ⁊ odoꝛ
inde nimius exalabat. ¶ Scūs quoqꝫ Ber
nardus dū q̄dam vice in matutinis exiſtēs
aliq̄ꝫtulum obdoꝛmiſſet ⁊ de quodā tractatu
Auguſtini lectiones legerētur: vidit quēdā
pulcherrimū iuuenē ibi ſtantē: de cuius oꝛe
tantus iundātiū aq̄ꝝ impetus exibat ꝙ totā
illā eccl'iaꝫ videreṫ replere: qui augu. eē nō
dubitauit q fōte doctrīe totā eccl'iā irrigauit
¶ Quidā ſcūꝫ aug. valde diligēs mōacho
cuſtodi coꝛpis ſc̄i augu. peccuniā magnā de
dit: vt ſibi ſc̄i augu. digituꝫ vnum daret: ſꝫ
ille accepta pecūia digitū cuiuſdā moꝛtui ſe
ricis pānis inuolutū ſibi tribuit ſimulans eē
digitum augu. quē ille reuerenṫ accipiēs ſē-
per deuotiſſime adoꝛabat ⁊ oꝛi oc'liſqꝫ appo
nens crebꝛo pectoꝛi aſtringebat: cuius fideꝫ
deus intuens digito illo ꝓ ꝑiecto vnū digituꝫ
ſc̄i augu. tā mirabiliṫ q̄ꝫ miſericoꝛdiṫ ſibi de-
dit: q cū repatriaſſꝫ ⁊ multa ibi miracula fie
rēṫ: ſama vſqꝫ papiā delata eſt. ſꝫ cū p̄dictus
mōacus aſſereret ꝙ cuiuſdā moꝛtui digitus
ille eēt ſepl'cꝝ apuerīt: ⁊ vnū deē eiꝰ digitū in
uenerunt. vn̄ abbas re cognita monachū ab
officio depoſuit ⁊ dire afflixit. ¶ Apud bur
gundiam in monaſterio quod dr̄ fontanetū
erat quidam monacus hugo noīe ſcō Augu.

valde deuotus qui in eius ſcripturis miro
deſiderio paſcebaṫ: quē etiā crebꝛa ſupplica
tione rogauerat: vt ipſū ex hac luce migra-
re nō ſineret: niſi ī die ſue ſacratiſſime ſolē-
nitatis. Ipē igiṫ. 15. die an̄ feſtū eiuſdē ſic ce
pit duris febꝛibus eſtuare vt ī vigilia ipſi-
us ſup humū tanq̄ꝫ moꝛiēs ponereṫ: ⁊ ecce
plures decoꝛi ac fulgētes viri amicti albis
eccl'iam dicti mōaſterij ꝓceſſionaliter ītra-
uerūt: q̄s ſequebaṫ quidā reuerēdus pōtifi
calibus inſignitus. ¶ Quidā aūt mōachꝰ
in eccl'ia ꝯſiſtens obſtupuit: ⁊ quinā eēnt vl'
quo ꝑgerēt iquiſiuit. Cui vnus eoꝝ dixit ꝙ
ſanctus auguſtinus eēt cū ſuis canonicis q
ad deuotū ſuū moꝛiētē ꝑgeret: vt eius aīaꝫ
ad gloꝛiā repoꝛtaret. Poſt hoc illa reuerē-
da ꝓceſſio ad infirmariā ingrediṫ: vbi cuꝫ
aliquādiu māſiſſet ſcā illa aīa a carne ſolu-
ta ē quā dulcis amicus ⁊ ab hoſtiū iſidijs ſe
curaꝫ reddidit ⁊ ad celi gaudia introduxit.
¶ Legitur quoqꝫ ꝙ dū Auguſtinus ī carne
viueret: ⁊ q̄daꝫ relegeret an̄ ſe tranſire vi-
dit demonē libꝝ humeris baiulātē. Qui ab
eo ꝓtinus adiuraṫ: vt que ibi ſcripta latēāt
ſibi pandat: q pctā hoīum ibi aſſerit eē ſcri-
pta q̄ vbicunqꝫ colligit ⁊ reponit: moxqꝫ ei p̄
cepit: vt ſi aliqd̄ pctōꝝ ſuoꝝ ibi ſcriptū reti
neret ſibi legēdū ꝯtinuo manifeſtet. Qūſo
aūt loco nihil Auguſtinus ibi ſcriptū reppe
rit niſi ꝙ quadā vice cōpletoꝛiū ex obliuiōe
dimiſit: p̄cipiēſqꝫ diabolo vt ſuū p̄ſtolareṫ
aduentū: eccleſiā ē ingreſſus: ⁊ cōpletoꝛiuꝫ
deuote dixit ⁊ ſolitas oꝛōnes cōpletoꝛij per
egit: reuerſuſqꝫ dixit ei: vt p̄dictū locuꝫ ſibi
oн̄deret iteꝝ relegēdū: q dū crebꝛo reuolue
ret: ⁊ tandem locum vacuū reppeꝛiſſet ira
tus dixit. Turpiter me decepiſti: Penitet
me ꝙ librum meum tibi oн̄di: qꝛ pctīn̄ tuuꝫ
oꝛationum tuaꝝ virtute deleſti: ⁊ his dictis
confuſus euanuit. ¶ Cū q̄dā mulier a qbuſ
dā malicioſis iniuriā patereṫ: illa ad beatū
Auguſtinū acceſſit: vt ſup h̄ eius ꝯſiliū iplo
raret. Que cū ipꝫ ſtudētē inueniſſet: ⁊ eū re
uerēter ſalutaſſet: ille nec ad eā r̄ſpexit: nec
quicq̄ꝫ ſibi rn̄dit: cogitās illa ne foꝛte ob ni-
miā ſcitatē in faciē mulieris nollet ītendere
ꝓpius acceſſit: ⁊ negociū diligenter expo-
ſuit: ſed ille nec ſe ad eā ꝯuertit. nec rn̄ſum
aliquod ſibi dedit. Ideoqꝫ illa cuꝫ triſtitia

magis recessit. Altera aūt die cū augustinꝰ
missā celebraret: ⁊ dicta mulier interesset post
eleuationē corpis xp̄i rapta in spū vidit se
positā añ tribunal scīssime trinitatis: vbi vi
dit augustinū facie inclinata de trinitatꝭ glo
ria attētissime ⁊ sublimissime disputātē: scā-
qꝫ ē vox ad eā dicēs: Cū ad augustinū iuisti.
ille sic de trinitatꝭ gloria attētissime disputa
bat. ⁊ ideo ꝙ ibi fueris penitus nō aduertit
sed ad eū secure redeas: qꝛ ⁊ eū clemētē in
uēies ⁊ ꝯsiliū salubre reppies: qđ cū fecisset
augustinus eā benigne audiuit: ⁊ ꝯsiliū salu
bre donauit. Fert̄ quoqꝫ ꝙ dū qdā vir scūs
in spiritu raptus scōs in gloria ꝯspexisset. ⁊
btīn augustinū mīme vidisset quēdā de scīs
vbinā augꝰ eēt ꝑcūctatus ē: q rñdit. Augu.
residet in excelsis vbi disputat de gloria ex
cellētissime trinitatꝭ. ¶ Cū qdā papienses
a marchione malaspine in carcere detinerē
tur ab eo oīs potus illis penitꝰ ē interdictus
vt posset ab eis magis illis peccunia extorq̄
ri. vñ pleriqꝫ iā spm̄ exalabāt: qdā vero vri
nā bibebāt. At qdā iuuenis inter eos q suā
in btm̄ augustinū magnam deuotionem ha-
bebat: ip̄ꝫ in sui adiutoriū inuocauit. Tunc
circa noctis mediū scūs augustinus p̄dicto
adolescēti appuit: ⁊ q̄si manuꝫ eius dextrā
apphendēs vsqꝫ ad flumē graueloni ipsum
deduxit ibiqꝫ cū folio vitis in aquam made
facto sic eius linguā refrigerauit: vt qui iam
vrinā bibere cupierat. de potu nectari non
curaret. ¶ Prepositus cuiusdā ecclesie in
btm̄ augustinum magnā deuotionē hn̄s: dū
ꝑ tres annos grauē infirmitatē icurrisset ita
vt de lecto surgere nō valeret. adueniente
solēnitate scī augustini: cū iā in vigilia ad ve
speras pulsaret: ad rogandū scm̄ augustinū
tota deuotiōe se ꝯtulit. Cui in albis augusti
nus appens eidē ter citato ꝓprio noīe dixit
Ecce assuꝫ totiēs a te rogatꝰ surge cito ⁊ ce-
lebra mihi officiū vespt̄inū. q sanus surgens
cūctis stupētibꝰ ecclesiā itrauit. ⁊ officiū de-
uote ꝑegit. ¶ Cū cuidā pastori seuū vlcus i
ter scapulas ortū esset: adeo morbus iualuit
vt iā viribꝰ totis esset destitutꝰ: q dū ad scm̄
augustinum preces emitteret eidem augu-
stinus in visu apparuit: ⁊ super locuꝫ ifirmū
manū apponēs perfecte eū sanauit. Idē q̄
qꝫ vir ꝓcedente tp̄e oculoꝝ lumine ē p̄iua-
tus: qui cuꝫ sanctuꝫ Augustinū sedule inuo
caret: quadā die circa meridiē eidē appa-
ruit: ⁊ oculos manibus suis tergens p̄stinā
sibi sanitatē restituit. ¶ Circa annum dn̄i
8ı2. viri quidā grauiter ifirmi numero plus
q̄ꝫ. 40. de germania ⁊ gallia romā ibāt ad li
mina apostoloꝝ visitāda. Quoꝝ quidā scā
nis in terra curu se vehentes: alij cuꝫ bacu
lis se sustentantes: alij priuati oculis pꝰ ali
os se trahentes: alij cōtractas manus ⁊ pe-
des hn̄tes ꝑgebant: qui mōtes transeuntes
ad locuꝫ qui dicit̄ carbonaria peruenerunt
Cum aūt pene ad locuꝫ qui cana dr̄ ꝑuenis-
sent: qui tribus miliaribus a papia distat:
factus augustinus pōtificalibus indutus ꝺ
q̄dā ecclesia in honorē scōꝝ Cosme ⁊ Dami
ani ꝯstructa exiens eisdē apparuit: eosqꝫ sa
lutans quo tenderent requisiuit: qui cum ei
quo tenderēt rn̄dissent: adiecit. Ite papiā
⁊ de cenobio sancti petri: qđ dr̄ celuꝫ aureū
interrogate: ⁊ ibi misericordiā hēbitis quā
optatis: qcuꝫ euꝫ de noīe suo interrogassent
ait. Ego sum Augustinus quōdā hipponē-
sis ep̄s. Statiqꝫ ab oculis eoꝝ euanuit. Illi
aūt papiā ꝑgentes cū ad dictuꝫ monasteriū
ꝑuenissēt. ⁊ ibidē corpus sancti augustini re
quiescere didicissent: ceperunt oēs voces leua
re ac vnanimiter clamare. Scē augustīe ad
iuua nos. Ad quoꝝ clamores ciues ⁊ mona
chi excitati ad tā grande spectaculum ꝯflue
bant: ⁊ ecce ex neruoꝝ distēsiōe sanguis mul
tus cepit effluere: ita vt ab introitu cenobij
vsqꝫ ad tūbaꝫ scī augustini tota terra sāgui-
ne videret̄ respsa. Cuꝫ autē ad sepulchrum
sancti augustini venissent oēs sanitati sunt i
tegre restituti: ac si nulla in eorum corpore
lesio extitisset. Cepit autē extunc fama san-
cti augustini crebescere: ⁊ multitudo languē
tium ad eius tumuluꝫ aduentare: qui oēs sa
nitatis bn̄ficia reportantes sue salutꝭ pigno
ra relinquebant: scm̄ qꝫ ē vt tanta predicto
ruꝫ pignoꝝ fuerit multitudo: vt inde totuꝫ
oratoriū scī augustini ⁊ porticus plena essent
ita vt eūdi ⁊ redeūdi impedimētum nō mo-
dicū generarēt: quapp mōachi necessitate cō
pulsi eā inde remoueri fecerūt. ¶ Notādū
ꝙ cū tria sint q̄ a mūdanis hoībus appetunt̄
scilicet ditie: delitie: ⁊ honores vir iste san-
ctus tāte ꝑfectiōis extitit: ꝙ ipse diuitias cō

tēpsit: honores respuit: voluptates abhor-
ruit. Q̄ꝺ enī mūdi diuitias ꝯtempserit ipse
testat̃ in li° soliloqoꝝ: vbi rō interrogat euz
dicēs. Diuitias nullas cupis? Et rn̄dit au
gu. Hoc quidē nec nūc primū: nā cū trigīta
annos agā q̄tuordeci fere anni sunt ex q̊ ista
cupe destiti: nec aliud in his p̄ter necessari
um victū cogitaui. Prorsus vnus Cicero
nis mihi liber facile p̄suasit nullo mō appetē
das eē diuitias. Q̄ꝺ aūt honores respuerit
ī eodē libro testat̃: vbi rō eū interrogat di-
cēs. Quid honores? Et rn̄dit augu. Fateor
eos mō ac pene his diebus̃ cupe destiti. Vo
luptates q̊ qꝫ ⁊ delitias̃ ꝯtēpsit: ⁊ q̄ꝫtū ad cō
cubitū ⁊ q̄ꝫtū ad gustū: quātū ad primū iter
rogat eū rō dicēs in eodē libro. Quid vxor
nōne te delectat: pulchra: pudica: morigera
ta: diues: p̄sertim si certus sis nihil ex ea eē
passuꝝ? Et rn̄dit aug. Quātūlibet velis eā
depingere atqꝫ cumulare bonis oībus nil-
mihi taz fugiendum q̄ꝫ concubitum esse de
creui. Cui rō. Non ego quero quid decre-
ueris: sed vtꝝ ad h̄ alliceris? Et rn̄dit aug.
Prorsus nihil ī huiusmodi quero: nihil de-
sidero. etiā cum onere: horrore: ⁊ asperna-
tione tali recordor. Quantū ad secundū int
ogat euz rō dicens̃. Quid de cibis? Et rn̄dit
Augu. Siue de cibo ⁊ potu: siue de balneis̃
ceteraqꝫ corpis voluptate nihil interroges
tantum ab ea peto: q̄ꝫtū in vallitudinis opē
conferri potest.

De decollatione sancti Joānis baptiste

Decollatio scī ioānis bapti-
ste q̄tuor de causis institu
ta fuisse videt̃: sic in libro
mitrali de officio inuenit̃.
Primo pp̄ eius decollatio
nem. Scd̄o pp̄ ossiū ipsius̃
ꝯcremationē ⁊ collectionē
Tertio pp̄ capitis ipsius inuētionē. Quarto
ꝓpter digiti ipsius translationez: ⁊ ecclesie
dedicationē. Et s̄ꝫ hoc festū istud a q̄busdā
diuersimode noīat̃. s. decollatio: collectio: i
uentio: ⁊ dedicatio: p̄mo igit̃ celebrat̃ hoc fe
stū ꝓpter ipsius decollationē: que q̄dez hoc
modo scā ē. Nā vt habet̃ in historia scolasti
ca. Herodes antipas filij magni herodis̃ ro
mā ꝓficiscēs ⁊ p̱ frēm suuz philippū transi-
tū faciēs cū herodiade vxore philippi: ⁊ s̄m
iosephū sorore herodis agrippe secreto pe-
pigit q̄ in reditu suo vxorē repudiaret ⁊ ip-
saz in ꝯiugē duceret: q̄ꝺ vxorē suā. s. filiā are
the regis damascenorū minime latuit: ⁊ ideo
nō expectato viri reditu ad patriā quātoti⁹
festinauit. Rediēs aūt herodes: herodiadē
philippo abstulit ⁊ arethā regem ⁊ herodem
agrippā ⁊ philippū in sui inimicitiam incita
uit. Joānes āt euz de hoc arguebat: q̄ꝛ̄ secū
dū legem quā receperat: fratris sui vxorē ip̄o
viuēte sibi minime h̄re licebat. Vidēs hero
des q̄ ioānes tā dure eū sup̱ hoc redargue-
ret: ⁊ q̄ꝛ ob p̄dicationē ⁊ baptismum s̄m iose
phū magnū populū ꝯgregaret: ip̄ꝫ in carce-
re vinculauit: vxori placere cupiēs: ⁊ popu
li subsequentis ioānez dispēdiū ꝑtimescēs
ip̄m aūt occidere voluit: sed populū timuit.
Desiderātes aūt herodias parit̃ ⁊ herodes̃
occasionē aliquā inuenire vt ioannē occide
re possēt. vident̃ inter se secreto ꝯdixisse vt
herodes natalis sui diē corā primis galilee:
suisqꝫ p̄ncipibus celebraret: ⁊ puelle saltan-
ti filie herodiadis quicq̄d petierit se sibi da
turū iuramēto firmaret: ⁊ ipsa caput ioānis
petente: illud sibi pp̄ iuramentū factū tribu
ere oporteret: sed de iuramēto fcō se ꝯtrista
ri simularet. q̄ n. hāc versutiā ⁊ simulatio-
nē habuerit videt̃ innui ī historia scolastica
vbi sic dicit̃. Credibile ē q̄ herodes cū vxo
re de nece ioannis sub tali occasione facien
da p̄us secreto tractauerit. Itē Hiero. ī glo.
Ideo forte iurauit: vt occasionez inueniret
occidēdi. nā si illa p̄ris aut m̄ris īteritū postu
lasset. herodes nō vtiqꝫ ꝯsensisset. Ordina-
tio igit̃ ꝯuiuio puella adest. corā oībus sal-
tat. Placet cūctis se sibi q̄cq̄d petierit datuꝝ
iurat rex: a m̄re p̄monita caput ioānis expo
stulabat: sed versipellis̃ herodes ꝓpter iusiu
randū se ꝯtristatum simulauit: eo q̄ vt dicit̃
Rabanus temere iurasset: q̄ꝺ facere opor-
teret: sed tristitiā p̄ferebat in facie: cū letitiā
haberet in mēte. Excusat scelus iuramento
vt sub occasione pietatis impius fieret. Igi
tur spiculator mittit̃: caput ioānis p̄ciditur
puelle dat̃: ⁊ a puella matri adultere p̄sen-
tat̃. Augu. occasione huius iuratiōis narrat
in s̄mone quodā quē fecit in decollatione io
ānis baptiste tale exēplū: fuit quidaz homo
innocens ⁊ fidelis: a quo audiui q̄ꝺ narro.

Cum enim qdã sibi negasset qd ei accõmo-
dauerat: vel qd sibi debebatur: cõmotus il
le ꝓuocauit eũ ad iusiurandũ: ille igitur iu-
rauit: iste perdidit. Dicebat ergo in ipsa no
cte se ad iudicẽ raptũ: ⁊ ab eo interrogatum
fuisse his verbis. Quare ꝓuocasti hominẽ
ad iurationẽ: quẽ sciebas falsuȝ esse iuratu-
rũ? Respondit ille. Negauit mihi rẽ meam
Et iudex. Melius erat vt rẽ tuã ꝑderes q̃3
vt animã illius falsa iuratione perimeres.
Prostratus igitur tã grauiter cedi iussus est.
vt in dorso euigilãtis plagaꝝ vestigia appa
rerent: sed indultũ est ei postq̃3 emẽdatus ẽ
Hec Augustinus. In hac autẽ die ioãnes de-
collatus nõ est: sed circa dies azimoꝝ anno
ꝑcedente passionẽ xpi. Oportuit ergo vt ꝓ-
pter dominica sacramẽta minor crederet ma
iori. Hic exclamat ioannes Chryso. dicens
Joannes schola virtutũ: magisteriũ vite: sã
ctitatis forma: norma iustitie: vginitatis speculũ
pudititie titulus. exemplũ castitatis: penitẽ
tie via: peccatoꝝ venia: Joãnes maior ho-
mine: par angelis: legis sũma: euãgelii san
ctio: apostolorum vox: scilentiuȝ ꝓphetarum
lucerna mũdi: ꝑcursor iudicis: totius medi9
trinitatis: ⁊ hic tãtus datur incestui. traditur
adultere: adijcitur saltatrici. Herodes autem
ĩpunitus nõ abijt. sed exilio dãnatus fuit. nã
sicut habetur in historia scolastica alter hero-
des. s. agrippa cũ esset vir strẽnuus: sed pau
per ꝑ nimia paupertate desperãs quandã tur
rim intrauit: vt ibidẽ se fame afficiens more
retur: quod cũ herodias soror sua audisset. vi
ro suo. s. herodi antippe tetrarche supplica-
uit: vt eũ inde educeret: quod cuȝ fecisset: ⁊
ambo inuicẽ epularentur: herodes tetrarcha
vino incaluit: ⁊ herodi agrippe bñficia q̃ si-
bi ꝯtulerat ĩproperare cepit: ex hoc ille ve-
hementer doluit: ⁊ romã ꝓficiscens interim
a caio cesare in grãm est recept9 vt ei duas
tetrarchias. s. galilee ⁊ abilie tribueret: ⁊ re
gẽ in iudea ĩposito diademate declararet: vi-
dẽs herodias: q fratrer ei9 hrẽt nomẽ regis
viro suo molestis ꝑcib9 insistebat vt romã ꝑ
geret: ⁊ sibi nomẽ regiũ ꝯpararet. Ille vero cũ
multis diuitijs abũdaret acqescere nolebat:
magis diligens ociũ q̃3 honorẽ laboriosum.
Tandẽ deuictus vxoris ꝑcibus romã cũ ip-
sa ꝑrexit. Qd agrippa intelligẽs Cesari lit-
teras destinauit: q herodes cũ rege partho
rũ amicitias firmauerit: ⁊ romano ĩperio vo
luerit rebellare: ⁊ in argumentũ huius rei si
gnificauit ei q in ciuitatib9 suis hẽbat arma
q̃ sufficerent septuaginta milib9 armatoruȝ
Lecta aũt epistola caius q̃si aliũde incipiẽs
herodẽ de statu suo interrogauit: ⁊ iter cete-
ra vtꝝ tanta copia armoꝝ esset in vrbibus:
quãtam ipe audierit reqsiuit. Qd ille mini-
me negauit. Tunc caius verꝝ esse credens.
qd herodes agrippa scripserat ipm in exili-
um relegauit. Uxori aũt eius q erat soror
herodis agrippe quẽ maxime diligebat po-
testatẽ tribuit: vt in terrã suã rediret. Ipsa
ãt viꝝ suuȝ voluit comitari dicẽs q illũ cui
cõmunicauerat in ꝓsperis nõ derelinqret ĩ
aduersis. Lugdunũ igitur deportati fuerunt:
⁊ ibi miserabiliter vitã finierũt. Hec in histo
ria scolastica. ¶ 2°. ꝓpter ipi9 ossiuȝ ꝯcrema
tionem ⁊ collectionẽ q̃ ipsa die fm quosdam
fuerũt ꝯcremata: ⁊ a fidelib9 ex pte collecta.
Uñ q̃si scdm martyriuȝ patitur quãdo in suis
ossibus ꝯcrematur: ⁊ ideo ecclesia tãq̃3 .2m.
martyriũ hoc festũ celebrat. sicut. n. legitur
in. 12. libro historie ecclesiastice: cũ discipuli
ioãnis corpus eius apud sebastẽ vrbẽ pale-
stine inter heliseũ ⁊ abdiaȝ sepelissent: ⁊ ad
eius tumulũ multa miracula fierẽt iubẽte iu
liano apostata gentiles eius ossa sparserunt
⁊ cũ miracula ñ cessarẽt post collecta: ⁊ igne
ꝯcremata in puluerẽ redegerũt: ⁊ per agros
ventilauerunt: sicut dicitur in historia scolasti
ca. Beda vero dicit in chronica q ipsa os-
sa collecta latius sparserũt: ⁊ sic scdȝ marty
rium quodmamodo passus videtur. Hoc qui
daȝ representãt nescientes dũ in eius natiui
tate ossa vñcunq3 collecta ꝯcremãt. Dũ au-
tẽ ad ꝯcremandũ colligerentur: vt hẽtur in hi
storia scolastica: quidã monachi a hierosoly
mis venientes latenter colligentib9 se mi-
scuerunt: ⁊ magnã coꝝ ptem tulerunt. Ipsa
quoq3 ossa ad philippũ hierosolymitanũ epȝ
detulerũt: q ea postmodũ Athanasio episco
po alexandrino misit. Postmodũ vo Theo-
philus eiusdẽ vrbis eps ea ĩ tẽplo serapis a
sordibus purgato reposuit: ⁊ in honorẽ san-
cti ioãnis basilicã ꝯsecrauit. Hoc legitur ĩ hi-
storia scolastica: nũc ãt apud ianuam deuote
coluntur sicut Alexander tertius: ⁊ inocẽtius

quart⁹ rei v̾itate cognita suis ꝓuilegijs ap-
probarunt. Sicut aũt herodes q eius caput
ãputari fecit suoꝝ sceleꝝ penam ptulit. sic ⁊
Julianuz apostatã q eius ossa ꝯburi iussit vl
tio dĩna ꝑcussit. De cuius ꝑcussione hr̃ ĩ bi-
storia sancti Juliani q̃ est post ꝯuersionẽ sãcti
pauli. De huius aũt iuliani apostate origine ĩ
perio crudelitate ⁊ morte in histo. tripartita
plenius edocet. Constantin⁹ nãqꝫ frat ma-
gni ꝯstantini ex eodẽ pr̃e duos habuit filios
iulianũ. s. ⁊ gallnz. Mortuo aũt ꝯstantino: cõ
stantin⁹ eius filius gallũ cesarẽ fecit quẽ tñ
postmoduz interfecit. At iulianus metuẽs mo
nacus effect⁹ ẽ: cepitqꝫ magos ꝯsulere si pos
set adhuc ad impiuz ꝑuenire. Post hoc ꝯstã
tius iulianuz cesarẽ fecit ⁊ ad gallias misit:
vbi victorias multas exercuit. Corona aũt
laurea inter duas colũnas dependens ru-
pto funiculo sup̲ caput eius inde transeun-
tis decidit eũqꝫ aptissime coronauit cunctis
clamantibus qꝛ imperij signum esset. Cũqꝫ
a militibus appellaret̃ Augustus: ⁊ corona
cũ qua coronaret̃ ibidẽ deesset vnus torquẽ
quã habebat in collo Juliani capiti ĩposuit:
⁊ sic ab eis imꝑator est effectus. Tũc figmẽ-
tum christianitatis quod habebat abiecit: ⁊
tẽpla idoloꝝ aperiens ⁊ eis sacrificãs se pa
ganoꝝ põtificẽ nominabat: ⁊ signum crucis
vbiqꝫ destruebat. ¶ Qnadã vice ros super
eius vestimenta ceteroꝝqꝫ q cũ eo erãt ceci
dit ⁊ gutta quelibet se in crucis signaculum
trãsformauit. Volẽs aũt ꝯplacere oĩbus mor-
tuo ꝯstantio voluit. vt vnusqsqꝫ cui vellet
ritui deseruire: ac de curia sua eunuchos tõ
sores ⁊ cocos fugauit: eunuchos qdẽ qꝛ vxor
eius obierat postqꝫ aliã nõ duxerat. Cocos
qꝛ cibis simplicioribus vterent̃. Tonsores
autem: vnus inqt sufficit multis. Multos
libros dictauit inquibus oẽs ante se ꝑncipes
lacerauit. Ut ergo cocos atqꝫ tõsores expel
leret opus philosophi. nõ tñ iꝑatoris egit:
Ut autem detraheret atqꝫ laudaret. Neqꝫ
philosophi neqꝫ imperatoris fuit. ¶ Dum
aliquando Julianus idolis sacrificaret: vi-
sceribus pecudis immolati signaculum cru
cis corona circundatum eidem ostensum est
Qđ ministri videntes timuerunt interpre-
tantes crucis futuram vnitatem: victoriaz
⁊ interminabilitatem. Quos Julianus con

fortans. Ait hoc esse signum christianitatis
dogmatis coercendi nec vltra circulum di
latandi. ¶ Dum constantinopoli fortune iu
lianus sacrificaret maris episcopus calcedo
nie qui pre senectute lumen amiserat ad eũ
accedens ipsum sine deo impium ⁊ aposta
tam appellauit: Cui Julianus ait. Neqꝫ ga-
lileus tuus potuit te curare. Et ille. De hoc
gratias ago deo meo quia ideo lumine me ꝑ
uauit ne te videam pietate nudatum. Julia
nus autem nil aliud respondens abscessit.
Apud anthiochiam vasa sancta ⁊ pallia col
ligens in terram proiciens super ea sedit. ⁊
ignominiã addidit: moxqꝫ in locis illis adeo
est percussus vt inde vermes scaturirent ⁊
carnes corroderent a qua passione quousqꝫ
vixit liberari non potuit. Julianus quoqꝫ
prefectus dum ad preceptum imperatoris
ecclesiarum vasa abstulisset super ea min-
gens ait. ecce in qbus vasis marie filio mi-
nistrat̃: cui repente os ĩ versũ ẽ in anuz ⁊ ege
stionis organum est fcm̃. Dum apostata Ju
lianus fortune templũ intraret. ⁊ ministri tẽ
pli aqua vt mũdarent̃ ĩgrediẽtes aspgerẽt
valentinianus aspsiõis guttã vidit ĩ clami
de ⁊ indignatus pugno ꝑcussit ministꝝ: di-
cens se maculatũ potius qꝫ purgatũ: qđ vi
dẽs ĩperator iussit eum ĩ custodia redigi: ⁊
ad heremum destinari. Erat enim christia
nus qui pro mercede meruit postmodum
sublimari. In odiũ quoqꝫ xp̄ianoꝝ iulianus
tẽpluz iudeoꝝ iussit reparari: ipsis iudeis sũ-
ptus largissime subministrãs: sed duz maxi
mã cemẽti copiã ministrasset: subito ventus
maximus veniẽs totã dispsit. Deinde ter-
re motus maximus ẽ effectus: postmodũ ignis
a fundamẽtis egrediẽs plurimos ꝯcrema-
uit. Alia uero die signũ crucis ĩ celo appuit
⁊ iudeoꝝ vestes nigro colore crucis signa-
culo sunt implete. Cum ad persas vadens
tesifontem venisset ⁊ regez obsideret. Rex
sue patrie partem obtulit si ab eo discede-
ret. Ille autem nullatenus acquieuit. Pu
tabat enim ſm Pythagore Platonisqꝫ sen
tentiam ex mutatione corporum Alexandri
aĩam possidere: aut eẽ post in alio corpe ali-
us alexãder: sꝫ iaculũ repente discurrens ei
us lateri est ĩfixũ: q̃ vulnere terminuz vite
suscepit: q vo ĩtulit bacten⁹ ignorat̃. sed alij

quēdam inuisibiliū hoc intulisse ferunt: alij
vnum pastorem hismahelitarum: alij militem
fame et itinere fatigatū: sed siue homo siue
angelus fuerit palam nō est: qꝫ diuinis iussi
onibus ministrauit. Calixtus aūt eius famili
aris dicit eū a demone fuisse ꝑcussum: hoc in
historia tripartita. ¶ Tertio ꝓpter capitis
ipsius inuentionē nam hac die vt aiunt: ca
put eius repertum est. Sicut. n. dr̄ in li°. ii.
historie ecclesiastice. ioānes in castello ara-
bie dicto macherōta fuit victus et capite trū
catus. Herodias aūt caput ioannis in hieru
salem fecit deferri: et iuxta herodis habitacu
lum caute sepeliri: timens ne ꝓpheta resur
geret. si cū corpore caput sepultum fuisset.
Tempore vero Martiani ꝑncipis vt habet
in historia scholastica: q cepit anno dñi. 353.
ioannes caput suum duobus monachis qui
hierosolymā venerant reuelauit: qui ad pa
latium quod herodis fuerat ꝓperantes caput
ipsius inuenerūt: ciliciis inuolutū vestibus cili
cio quibus in deserto fuerat obuolutus. Qui dū
cū ꝑdicto capite ad ꝓpria remearent: quidā
emissene ciuitatis figulus paupertatem fu-
giens comitem se eisdē exhibuit: hic dū pe-
ram sibi creditā cū sacro capite portaret ad
monitus nocte a sancto ioāne ipsos fugiens
emissenam vrbē cū ipso capite ē ingressus:
ibiqꝫ quādiu vixit in quodā specu scm̄ caput
venerās ꝓsperitatē nō modicā assecutus ē.
Moriens aūt illud sorori sue sub fide reuelauit
et sic eūdē modū sibi inuicē successores. Post
multū vero tp̄is scō marcello mōacho in eodē
specu degenti btūs Joānes caput suū hoc
mō reuelauit. Uidebat. n. sibi dormienti qꝫ
multe turbe psallētes incederēt ac dicerēt. Ec
ce scūs Joānes baptista venit: deinde vidit:
btūm Joannē quem vnus a dextris et alius a
sinistris ducebant oēsqꝫ ad eū accedētes ab
eo bñdicebant: ad quē cū marcellus accessisset
eleuās eū et p mētū apprehendens dedit ei
osculū pacis: tūc marcellus interrogauit eū
dicēs. Dñe mi vñ ad nos venisti? et ille: De
sebaste veni. Cū igr̄ excitatus fuisset et de hac
visione plurimū miraretur quādam alia nocte
cum dormiret: quidam ad eum veniens ip
sum excitauit. Et ecce cum excitatus fuisset
vidit stellam fulgentem in ostio cellule resi-
dere: quam eū surgens palpare vellet subito
in aliā ꝑtem se transtulit. Ille aūt cepit abire
post stellā: quousqꝫ stella stetit in loco vbi erat
caput Joannis baptiste: vbi fodiēs reppe-
rit vrnā et in ea scm̄ thesaurum. Quidā aūt cū
nō crederet manū ad hydriā misit: sed stati
manus exaruit: et hydrie adhesit. Orantibus
aūt sociis manū extraxit: sed inualida re
mansit Apparuit autē eidē ioānes dicens.
Cū caput meū in eccl'ia deponet hydriā ꝯti-
ges et sanitatē recipies. quod et fecit et sanitatē
integrā recepit. hoc aūt cū Marcellus iulia
no eiusdē vrbis epō indicasset ab eis est ele
uatū: et in vrbē delatū. Ex quo tp̄e cepit in
eadē vrbe decollatio ioannis celebrari: ipsa
die vt arbitramur sicut dr̄ in historia schola
stica quo caput est inuentū: siue eleuatum et
postmodum cūstantinopolim est translatum
nā sicut dicit in historia tripartita: cū valēs
imperator iussisset sacrum caput in vehicu
lo poni: et ꝯstantinopolim transferri cū cir
ca calcidoniā venissent: vehiculū nullate-
nus trahi poterat quantūcūqꝫ boues stimu
lis vrgerent. Ideoqꝫ ipsū ibidem depone-
re sunt coact: sed cū postea Theodosius ip-
sum inde auferre vellet: et quandā matro
nā virginē custodie capitis deputatā rep-
perisset ibidē rogauit eā: vt sibi auferre di-
mitteret sacrū caput. Illa autē ꝯsensit cre-
dens qꝫ sicut tp̄e valentis: ita etiā et nunc nō
ꝑmitteret se auferri. Tūc deuotus impera
tor purpura sua caput amplectens ꝯstanti-
nopolim transtulit: et ibi eccl'iam pulcherri
mam edificauit. Hec in histo. tripar. Et in
de gallias ad pictauiā regnante Pipino
postmodū est translatū vbi eius meritis mul
ti mortui sunt resuscitati. Et sicut punitus
est Herodes qui Joannem decollauit et Ju
lianus apostata qui eius ossa cōbussit: sic et
herodias punita est que puelle vt caput pe
teret suggessit: et ipsa puella que hoc petiit.
Quidam eni dicunt qꝫ herodias in exilium
damnata nō est: nec ibi defuncta: sed cū ca-
put Joannis in manibus teneret et eidē gau
dens plurimū insultaret diuino nutu caput
ipsum in eius faciē insufflauit et illa ꝓtinus
expirauit. hoc quidem vulgariter dicit: sed
qꝫ superius dictum est qꝫ in exilio cū Hero-
de miserabiliter cōsumpta fuerit sancti tra
dunt in chronicis: et sic tenendū videt. filia

vero eius cū sup glacīē de ambularet sub ea glacies resoluit: ꝛ ipsa in aquis continuo p̄socat. In chronica vō quadā dicitur ꝙ tra ipsam vinam deglutiuit. qđ pōt intelligi sic̄ d̄ egyptijs in mari rubro p̄focatis d̄r: deuorauit eos terra. ¶ Quarto ꝑpter digiti ipsi⁹ translationem ꝛ ecclesie dedicationem. Digitus.n.suus quo dn̄m ōndit: vt fertur comburi non potuit: vn̄ ipse digitus a p̄dict̄ monachis est reptus quē postmōꝫ vt habetur ī historia scolastica sancta tecla inter alpes d̄tulit ꝛ in eccl'ia sancti mamertini collocauit. Hoc ēt testat̄ Joannes beleth dicens ꝙ p̄dicta scā tecla ipꝫ digitū q̄ ꝯburi nō potuit d̄ vltrapartibus marinis in normaniā attulit: ꝛ ibi in honorē scī Joannis ecclesiā fabricauit. quā ecclesiā vt ibidē dicit quidā hac die dedicatam fuisse asserunt. vn̄ a dn̄o papa statutum fuit vt hec dies ꝑ totū mundū celebris haberet̄. Apud mauriennā vrbē gallie matrona quedā Joanni baptiste valde deuota deū instantius exorabat vt sibi de reliquijs Joannis aliqñ donaret̄ aliquid. Cū āt sūpta de deo fiducia orando nihil ꝑficere se videret iuramento se astrinxit: ꝙ hactenus non comederet: donec qđ petebat acciperet. Cū āt diebus aliquib⁹ ieiunasset pollucē sup altare miricādoris vidit: ꝛ dei donum leta suscepit. Tres āt ep̄i illuc accurrētes cū q̄libet de illo pollice ptē vellet accipe tres sanguinis guttas stillare in linthe° supposito stuppuerūt: ꝛ singuli singulas se meruisse reliquas letati sunt. ¶ Theodorina regina lōgobardoꝝ modoetie iuxta mediolanū nobilem ecclīā in honore scī Joānis baptiste ꝯstruxit ꝛ ditauit. Procedente tp̄e vt testat̄ paul⁹ in historia lōgobardoꝝ ꝯstātinus qui ꝛ ꝯstās ipator volēs italiā a lōgobardis eripe a quodā scō viro qui spiritū ꝓphetie habuit d̄ exitu belli quesiuit. q̄ nocte orationi vacās mane rn̄dit: ioāni ecclesiā regina ꝯstruxit: ꝛ ip̄e ꝓ lōgobardis ꝯtinue intercedit: ꝛ ideo supari nō possunt. Ueniet tn̄ tēpus quo locus ille despiciet̄ ꝛ tūc supabunt̄: qđ tp̄e Caroli fuit ipletū. Uir q̄dā magne virtutis: vt ait gregorius in dialogo noīe sanctulus cū quēdaꝫ diaconū a lōgobardis captū in sua custodia tali ꝯditione recepissꝫ: vt si fugeret ipse pro eo capitalē sentētiā subiret: coegit p̄dict⁹ sanctulus ip̄m diaconē vt fugeret: ꝛ se libaret: qua pp sanctulus ad decollandū adducitur: ꝛ ad hoc fortissimus spiculator eligit̄ d̄ quo dubiū nō erat: quin vno ictu caput eius abscinderet: extēsoq; collo cū carnifex fort̄ animi visu brachiū cū ense in altū leuassꝫ: ille ꝑtinus ait. Sancte ioānes suscipe illaꝫ. Statimq; brachiū pcussoris irriguit: ꝛ erecto in celo gladio inflexibile remāsit: p̄stitoq; iuramēto ꝙ decetero nullū christianuꝫ feriret: vir dei ꝓ eo orauit: ꝛ brachiū stati deposuit.

¶ De scō felice presbitero.

Elix presbiter ꝛ frater suus similiter noīe felix ꝛ p̄sbit̄ diocliciano et maximiano oblati sunt: quoꝝ senior cū ad tēplū Serapis vt ibidē sacrificaret adduct⁹ eēt insufflauit ī faciē statue: ꝛ ꝑtinus cecidit. ductus similiter ad statuaꝫ mercurij pariter insufflauit. ꝛ ꝑtinus statua cecidit. ductus tertio ad simulachrū diane sil'r fecit. Tort⁹ igr̄ in eculeo ductus est q̄rto ad arborē sacrilegā: vt ibidē imolaret: q̄ flexis genibus orauit ꝛ in arborē sufflans eam radice subuertit: ꝛ simulacrum cum ara ꝛ tēp'lo arbore corruente cōtriuit: quod cū p̄fectus audisset eū ibidem decollari precepit: ꝛ corpus eius lupis ꝛ canibus derelinqui. Tunc quidā in medium repente prosiliens christianuꝫ se libere cōfessus est. Ambo igit̄ se inuicē osculantes ibidem insimul decollati sunt christiani vero eius nomen ignorantes eū adauctum vocauerunt eo ꝙ sancto felici auctus sit ad coronam martyrij: quos cū christiani in fouea quam arbor fecerat sepellissent: pagani eos effodere volentes ꝑtin⁹ a diabolo sunt arrepti. Passi sunt circa annum domini. 287.

¶ De scō Sauiniano ꝛ Sauina.

Auinianus ꝛ Sauina fuerunt filij Sauini viri nobilissimi: sed pagani: qui d̄ prima vxore sauinianū genuit: de secunda sauinā filiam generauit: ꝛ ex nomine suo ambos vocauit. Legēs autem Sauinianus versum istum. Asperges me dn̄e ꝛc. q̄d hoc eēt querebat: sꝫ intel

ligere nō valebat vñ intrans in cubiculū in
cinere ꝛ in cilicio ꝓstratus iacebat dicēs se
male mori ꝙ nō intelligere sensū vbi: cui ap
parens angelus dixit. Noli te vsq ad mor-
tem affligere: qm̄ inuenisti gratiā apud deū
ꝛ cū baptizatus fueris: niue candidior eris:
ꝛ tūc intelliges qđ nunc q̄ris. Recedēte an
gelo letus efficit: ꝛ idola de cetero venera-
ri contēnes a patre plurimū obiurgat. Cū ḡ
pater sepius sibi diceret: melius est vt q: de
os nō adoras tu solus moriaris ꝙ nos oēs i
morte tua insimul inuoluamur: latenter au-
fugit: ꝛ ad vrbē treccasinā d̄uenit. Cūq3 su-
per fluuium secane venisset: ꝛ vt ibi ex eo ba
ptizaret dn̄m exorasset ibidē baptizatus ē.
dixitq3 ei dn̄s. Nunc inuenisti qđ tam querē
do laborasti statiq3 in terra bacculū fixit: ꝛ fa
cta oratione bacculus ille corā multis astan
tibus fructus ꝛ flores ꝓduxit: ita ꝙ mille cē
tum ꝛ octo viri dn̄o crediderunt. Jmpator
āt aurelianus hoc audiens milites ad eum
capiendum plures direxit. Qui eū orantē i
uenientes ad ip̄m accedere timuerunt. Jmpa
tor āt plures pluribus misit q̄ venientes cum
eo orante pariter orauerunt: surgentesq3 di-
xerunt. Jmpator te desiderat videre: q cum
venisset ꝛ nollet sacrificare manus ei9: ꝛ pe
des ligari fecit ꝛ vectibus ferreis cedi. Cui
Sauinianus. Adauge tormēta si potes. Tē
iussit eum in media ciuitate ligari sup scānū
ꝛ suppositis lignis oleo ꝛ incendio ꝯcrema-
ri. Rex āt intuens vidit eū in media flāma
stantē pariter ꝛ orātē. Stupefactus āt in fa
ciem suā cecidit: ꝛ surgens ei dixit. Fera ma
la nō tibi sufficiūt aīe q̄s decepisti: nisi ꝛ nos
per magicā artē decipere moliaris? Cui sa-
uinianus. Adhuc multe aīe ꝛ tu ipse per me
sunt dn̄o crediture. Cū āt impator ex hoc no
men dei blasphemasset in crastinum iussit eū
ad stipitē ligari ꝛ sagittari. Sagitte autem a
dextris ꝛ a sinistris in aere suspendebantur:
nec aliqua eum lesit. Altera die iperator ad
eum veniens dixit ei. Et vbi est deus tuus:
veniat nūc: ꝛ de sagittis istis te liberet. Sta
timq3 vna de illis sagittis exiliens regem in
oculo ꝑcussit: ꝛ penitus excecauit. Vñ irat9
iussit eū in carcerē recipi ꝛ in crastino d̄col-
lari. Sauinianus āt orans vt ad locū vbi ba
ptizatus fuerat transferretur confractis ca
thenis ꝛ apertis ostijs per medios milites
transiens illuc venit. Quod audiēs impator
iussit eum illuc insequi ꝛ capite trūcari. Vi-
dens aūt Sauinianus milites insequentes
super aquam: velut super petram ambulauit
quousq3 ad locum sui baptismi ꝑuenit cū igr̄
milites transuadassent: ꝛ eum ꝑcutere formi
darent ait illis. Securi me percutite ꝛ d̄ sā
guine meo ad impatorem vestrum deferte:
vt lumē recipiat ꝛ dei v̄tutē agnoscat. Per
cussus igitur caput suum leuauit ꝛ passibus
49. illud portauit. At imperator cū de eius
sanguine oculū tetigisset ꝯtinuo sanatus est
dicens. Vere bonus ꝛ magnus ē deus xp̄ia
norum: qđ audiens quedā que annis. 40. lu
mē amiserat: ad locū portari se fecit: ꝛ facta
oratione ꝓtinus lumen accepit. Passus est
āt circa annum dn̄i. 270. nono cal'. febꝛuarij.
Sed hoc ideo inserit vt hystorie sororis sue:
cui9 festum ꝑcipue hic recolit: hec quoq3 hy
storia cōiungat. Cum igr̄ eius soror sauina
frēm suum quottidie fleret: ꝛ ꝓ eo idolis sup-
plicaret tandē sibi dormiēti apparuit ange-
lus dicens. Sauina noli flere: sed quecūq3
hēs derelinque. ꝛ inuenies frēm tuū in ho-
nore maximo ꝯstitutum que vigilans colla-
ctanee sue dixit. Amica mea aliquid ne sen
sisti? Et illa. Etiam dn̄a: nam vidi hoīem te
cū loquentem sed nescio quidem qđ dicentē.
Non me inquit accusabis? ꝛ illa. Absit dn̄a
quecūq3 vis facias: tm̄ te nō occidas: sicq3
in crastino ambe recesserunt. Cum ergo pa-
ter diu fecisset eā iquiri ꝛ nō inuenisset: eleua
tis ad celum māibus ait. Si tu es deus po
tens i celo idola mea comminue: que natos
meos saluare non potuerunt. Tunc dn̄s ito
nans omnia cōminuit ꝛ confregit. quod mul
ti videntes crediderunt. Verum btā sauia
romam veniens ab Eusebio papa baptizat:
ꝛ duos cecos duosq3 cōtractos sanans quinq3
annis ibi ꝑmansit. Cui dormienti apparēs
angelus dixit sauina quid est quod facis vt
tuas diuitias deserens: nunc igr̄ in delitijs
epuleris? surge ꝛ vade in trecas ciuitatem
vt frēm tuum ibidem inuenias: dixit ergo fa
mule sue. Non oportet nos ibi amplius ha-
bitare: ꝛ illa. Dn̄a quo vis ire? ecce omnes
valde te diligunt: ꝛ tu ꝑegre mori cupis. ꝛ il
la. deus nobis prouidebit. Et accipiens pa

nem ordeacenum in vrbē rauēnam deuenit.
veniensqꝫ ad domum cuiusdam diuitis: cu
lius filia quasi mortua plangebatur se ibidē
a famula hospitio recipi postulabat: que ait.
Dña mea quō hic hospitari vales: cuz filia
dñe mee moriatur ⁊ omnes se grauiter affli
gant: non ꝓpter me inquit morietur. Intrās
igitur manum puelle apprehendit: ⁊ sanaz
ipsam erexit: ⁊ cū vellent eam retinere nul
latenus acquieuit. Cū ergo iuxta trecas ad
miliare venisset: dixit famule sue vt parum
repausarent. Et ecce vir quidaz nobilis ve
niens de ciuitate licerius nomine dixit ei:
vnde estis? Cui sauina. Hinc sum de ista ci
uitate: ⁊ ille. cur mentiris: cum loquela tua
indicet te esse peregrinam. ⁊ illa. Domine
vere peregrina sum ⁊ fratrem meum Sa-
uinianum diu perdituz requiro. cui ait. Uir
ille quem queris ante paululum pro christo
decollatus est: ⁊ in tali loco sepultus. Tunc
se prosternens in oratione ait. Domine qui
me semper in castitate seruasti non permit-
tas me amplius duris itineribus fatigari.
aut corpus meum de loco isto vlterius mo-
ueri: cōmendo tibi famulam meam que pro
pter me tanta sustinuit: fratremqꝫ meuz quē
hic videre non potui: fac vt in regno tuo vi
dere merear. Finita autē orōne migrauit ad
dominum quod videns eius famula cepit
flere qr ad sepeliēdū necessaria nō habebat
Predictus autē vir preconē per ciuitatem
misit: vt homines ad sepeliendum mulierē
peregrinam venirent: qui venientes hono
rifice eam sepelierunt. Hac quoqꝫ die fit fe-
stum sancte sabine que fuit valentini mili-
tis vxor que dū nollet sacrificare sub Adria
no ipatore decollata ē.

¶ De scō Lupo.

Lupus apud aurelianuz ex
genere regali ortus duz cū
ctis virtutibus enitereret: se
nonensis archiepiscopus ele
ctus: qui cū omnia fere pau
peribus erogasset ⁊ q̄dā die
plurimos ad cōuiuia inui
tasset: cū vinū ad mediū prādiū n̄ haberet sic
r̄ndit ministro. Credo ꝙ deus qui volatilia
pascit nr̄az ꝑficiet charitatez ⁊ stati nuncius
affuit qui cētū vini modios adesse p̄ foribus
nunciauit. Cū oēs de curia sibi vehemēter
detraherent ꝙ virginē dei: filiā ꝑdecesso-
ris sui nimis imoderate amaret coram de-
trahentibus ipsā virginē apprehēdēs oscu
latus ē eā dicens. Nihil nocent homini v-
ba aliena quē ꝓpria nō inaculat ꝯscia: qr enī
ipsā deū amare ardēter cognouerat eā mēte
purissima diligebat. Cū rex francoꝝ dotari
us burgundiā intrās senescalcū suū ꝯtra se-
nones direxisset ⁊ ciuitatē obsideret sāctus
lupus ecclīam sancti stephani ingressus cā
panā pulsare cepit: quā hostes audientes tā
tus terror inuasit: vt nisi fugerent: mortem
se euadere non putarēt. Tandē obtento re
gno burgundie cū rex aliuz senescalcuz seno
nē misisset: ⁊ beatus lupus ei cū muneribus
nō occurrisset: indignatus nimis adeo euz
apud regē infamauit: vt rex beatū lupum ī
exilium destinaret qui ibi doctrina ⁊ mira-
culis valde emicuit. Interea senonici quē
dam epm qui locum sancti lupi īuaserat oc
cidentes: vt sāctus lupus de exilio rediret
a rege impetrauerunt: quem rex videns ī
exilio tabefactum ita diuinitus est mutatus
vt corā illo ꝓstratus veniā peteret: multis-
qꝫ auctū muneribus sue restituit ciuitatī: q
dum ꝑ parisius remearet: ei multa īcarce-
ratoꝝ turba apertis ostijs solutisqꝫ vinculis
obuiauit. ¶ Quadaz die dñica duz missaz
celebraret: lapsa est celitus gēma in eius sā
cto calice: quā rex īter suas reliqas colloca
uit. Rex dotarius audiēs ꝙ cāpana sci ste-
phani in sono miraz hēret dulcedinez: misit
vt parisius deferret: vt ab ipso sepius au-
diretur: sꝫ cū hō scō lupo displicuisset: mox vt
de vrbe senonica delata est: soni sui dulce-
dinez ꝑdidit: qđ rex audiens statim restitui
eaz iussit: statimqꝫ sono r̄ddito īsonuit septi
mo ab vrbe milliario. Itaqꝫ sanctus lupus
obuiaz ei prexit: ⁊ qđ dolēs ꝑdiderat cū ho
nore recepit. Nocte quadā duz oraret insti
ctu diaboli vehemēt sitiēs iussit sibi aquā
frigidaz deportari. Dolos autē intelligens
inimici puluinar suum super vas posuit: ⁊
ibi diabolum intus inclusit: qui tota nocte
vociferando vlulare cepit. Facto autez ma
ne qui clam tentare venerat in die con-
fusus abscessit. ¶ Quadam autem vice
dum more solito ciuitatis ecclesias circu-

isset rediens domū audit clericos suos rixā
tes. eo ꝙ cū mulieribus fornicari vellent: q
eccl'iaꝫ intrans ꝓ eis orauit. ⁊ mox ab eis oīs
stimulꝰ tētatiōis abscessit. veniētesqꝫ āte il-
lū veniā postulauerūt. Tādeꝫ multꝭ clarus
ṽtutibus ī pace quieuit: Claruit circa ānū dñi
.610. tempore Eradij.

¶ De sancto Mamertino

Amertinus paganus ꝑus
cū idola quadā vice cole-
ret vnum oculum ꝑdidit.
⁊ vnius manꝰ ariditatem
incurrit: q dū se deos offē-
disse putaret: ⁊ ad tēplum
adorandū idola ꝑgeret ob
uiauit ei vir qdā religiosus noīe sauinꝰ: qui
cuꝫ vñ sibi tanta acciderit infirmitas requi-
uit. q ait. Deos meos offendi: ⁊ iō eos orarē
vado. vt qđ mihi abstulerūt irati reddāt ꝓ-
pitij: qui ait. Erras frater erras si demōes
deos putes: sed vade ad sanctū germanum
altisiodorēsem epm: ⁊ si eius ꝯsilio acqeue-
ris: ꝯtinuo sanus eris: q statim iter arripiēs
venit ad sepulchruꝫ sci amatoris episcopi ⁊
plurimoꝝ scōꝝ. Secessit ꝑꝑ pluuiā nocte il
la ad q̄ꝫdā cellulā sup tūbaꝫ sancti Gordia
ni collocatā. Cū aūt obdormissꝫ appuit ei vi
sio quedā mirabilis: ꝙ quidā scūs vir venit
ad ostiū celle eius. vocauitqꝫ sanctū gordia
nū. vt veniret ad festū qđ scūs peregrinus
⁊ sanctus amator cuꝫ alijs episcopis facie-
bant. Cui ille de tumulo rñdit. Non possum
mō vēire q: hospitē q̄ndā me custodire opor
tet: ne a serpentibus q hic habitant occidaꝛ
Abiēs ille qđ audierat nūciauit reuersusqꝫ
ait. Sācte gordiane surge veni ⁊ adduc te-
cū Iuuianū subdiaconū: ⁊ Iuuianū acolituꝫ
vt officiū suuꝫ faciant. Alexander āt hospi-
tē tuuꝫ custodiet: visuꝫqꝫ ē mamertino ꝙ sā
ctus gordianus apprehēsa manu duceret
eū secuꝫ. Cunqꝫ ad eos venisset dixit ei sā-
ctus amator. Quis est iste qui tecuꝫ ingres-
sus ē: qui ait. Hospes meus ē. ⁊ ille. Expel
le eū q: polutus est: ⁊ nobiscuꝫ non pōt esse.
qui cuꝫ expelleretꝛ ꝓstratus corā eis sancti
amatoris gratiam impetrauit: q iussit ei ad
scm̄ germanū pergere festinaret. Euigilans
igitur ad scm̄ germanū venit. ⁊ corā eo ꝓstra
tus veniā postulabat: q cuꝫ ea q̄ sibi ꝯtinge

rant enarraret prexerunt ambo ab tumbam
beati Gordiani: ⁊ remoto lapide viderunt
ꝑ̄les ꝓpētes q decēꝫ pediū lōgitudinē exce
debant. Cūqꝫ oēs diffugerēt: btūs germanꝰ
eis iperauit: vt ad talē locū ꝑgant: vbi dece
tero nemini ꝑsumāt nocere. Sicqꝫ mamerti
nus baptizatus ē: ⁊ sanatꝰ factus ē mōachꝰ
sci germani. vbi post scm̄ allodiuꝫ abbas fu
it. Huius tpe in eius mōasterio scūs marinꝰ
extitit: cuius obedientiā scūs mamertinꝰ ꝓ
bare volēs: vilius officiuꝫ monasterij ei cō
misit: pastorē. s. eū faciens bubaloꝝ. Cū igiꝛ
in quadā silua boues ⁊ vaccas libenꝛ custo
diret: tanta scitate pollebat: ꝙ etiā aues sil-
uestres ad se veniētes manu ꝓpria nutrie-
bat. Nā ⁊ aprū q ad cellam eius ꝯfugerat a
canibꝰ eripuit: ⁊ abire fecit. Latrones qdaꝫ
cū eū expoliassent: ⁊ vestē eiꝰ secuꝫ ferentes
abirēt. solū ei palliolū dimiserūt: q stati post
eos clamauit dicēs. Reuertimini dñi mei:
ecce denariū colligatū in meo pallio iueni: q
vobis forsitan necessariꝰ erit: q ꝓtinꝰ reuer
tentes palliolū cū denario abstulerunt ⁊ nu
duꝫ penitus dimiserūt: sꝫ cū festināter ad su
as latebras ꝓperarēt: tota nocte eūtes: in ip
so crepusculo ad eius cellulā sūt repti: quos
ille salutās: in cella sua benigne recepit: pe
desqꝫ eoꝝ lauans necessaria quantuꝫ potuiꝛ
mīstrauit: q stupefacti, đ eo qđ fecerāt dolue
runt: ⁊ vnusqsqꝫ eoꝝ ad fidem conuersus ē.
¶ Quadā vice cū quidā iuniores monachi
secū manētes: vrse cuidā q̄ ouibꝰ insidiabaꝛ
laqueos tetēdissent: illa in laqueos nocte ir
ruēs capta tenebaꝛ: qđ scūs marinꝰ ꝑsciēs
de lecto surrexit: ⁊ eam inueniens dixit illi.
quid facis o misera? fuge cito ne capiaris: eā
qꝫ dissoluēs dimisit: vex cū mortuꝰ fuisset.
⁊ corpꝰ eius altisiodoꝝ deportarēt: cū fuissēt
in q̄daꝫ villa nullo mō illud inde mouere po
tuerunt: quoadusqꝫ quidā incarceratus su-
bito fractꝭ vīculis liber exiliēs venit ad cor
pus: ⁊ cū alijs vsqꝫ ad vrbē portauit vbi in
eccl'ia sancti germani honorifice ē sepultus.

¶ De Egidio

e Gidius dicitur ab e qđ est sine
⁊ geos terra: ⁊ diam clarū siue
diuinuꝫ. Ipse nāqꝫ fuit sine ter
ra ꝑ terrenoꝝ despectionē: cla
rus per scientie illustrationeꝫ: diuinus per

amorem qui assimilat amantem amato.

De sancto Egidio

Egidius athenis ex regia
stirpe progenitus ⁊ sacris
litteris ab infantia erudi-
tus. dū q̄daȝ die ad eccl'iā
pgeret: cuidā egro in pla-
tea iacenti ⁊ elemosinā pe
tenti tunicā suā tribuit qua
indutus sanitatē integrā mox recepit. Post h
parentib⁹ suis in dn̄o qescentibus p̄rimonij
sui xp̄m fecit heredē. Quadā vice dū ab ec-
clesia rediret: qdaȝ vir a serpēte pcussus ei
dem obuius extitit: sed orōne fusa egidius ,p
tinus virus fugauit. ¶ Quēdā demoniacū
in ecclesia cū ceteris exn̄teȝ ⁊ fideles cū cla
moribus suis turbantē: egidius demone fu
gato sanauit vex humani fauoris formidās
piculuȝ clā litt⁹ maris petijt: ⁊ nautas quos
dā in mari piclitātes ↄspexit: et facta orōne
tēpestatē oēm sedauit. Applicātibus āt nau
tis audito qđ romā tenderet gr̄as eius meri
tis egerūt: ⁊ q eū secū gratis veherent ,pmi
serunt. Cū igit arelatē vēisset: ⁊ bienio cum
scō cesario eiusdē ciuitatis ep̄o mansisset: ⁊ ibi
deȝ quendā trienio febricitātē curasset: he-
remū cupiēs clā discessit: ⁊ cū veredenio he
remita sc̄itate ↄspicuo diu māsit: vbi sterili-
tatē terre suis meritis fugauit. Sȝ dū vbi-
q; miraculis coruscaret: hūane laudis timēs
piculo relicto eo interiorē heremū penetrauit:
vbi quoddā antꝝ ⁊ q̄ndā fonticulū repiens
qnādā nihilominus diuit⁹ ceruā p̄paratam
ibidē habuit in nutricē: q̄ certis horis lactis
alimoniā sibi p̄bebat: sȝ cū ibidē regis pueri
venarent p̄dictā vidētes ceruā ceteris fe-
ris ↄtēptis hāc cū canibus insequūtur: a q-
bus dū vehementer vrgeret ad pedes sui
ↄfugit a'ūni. Ille vero admirās cur p̄ter so
litū sic mugiret: exiens ,⁊ venatorē audiēs
dn̄m exorauit: vt quā sibi tribuerat nutriceȝ
seruaret. Canū autē nullus infra lapidis ia
ctū sibi appropinquare ausus ē: sȝ cuȝ nimio
vlulatu ad venatores reuertebant. Nocte
igit supueniēte domū redeūt: ⁊ in seq̄nti die
illuc reuertentes. casso labore iterꝝ domū re
dierūt. Qđ dū rex audisset: rē vt erat suspica
tus cū ep̄o ⁊ multitudie venatorꝝ illuc ,ppe-
rauit: sed cū canes vt p̄us nō accedere p̄su
merēt: sȝ oēs vlulādo redirēt: locū vepriū
densitate inaccesibilē in girū circūdederunt.
vnus aūt incaute sagittā dirigēs vt inde cer
uā expelleret: viro dei ,p ceruā orāti graue
vulnus infixit: sȝ milites semitaȝ ferro ape-
rientes ad ipsius deuenerūt speluncā: ⁊ vi
dentes senē habitu monachali vestitū: canicie
āt ⁊ etate venerabilē: ceruā quoq; ad eius
genua ,puolutā. solus ep̄s ⁊ rex euȝ pedites
adierūt ceteris retro stare iussis. Et interroga-
uerūt eū qs eēt vel vnde venissȝ: aut cur tā
densā heremi vastitatē petijsset. seu qs euȝ
vulnerare tā grauit p̄sumpsissȝ: qbus cū ad
singula rn̄disset: ⁊ illi ab eo humilit veniam
postulassēt: medicū sanādo vulneri spopon-
derūt: ⁊ multa donaria obtulerunt. Sȝ ipse
nec medicinā adhibere voluit. ⁊ mūera ↄtē
nēs ad ip̄a ēt non respexit: qn potius sciens
ꝟtuteȝ in infirmitate pfici dn̄m exorauit: ne
q̄diu viueret sanitati p̄stine redderet: sed
cū rex euȝ frequēter visitaret: ⁊ pabulū salu
tis ab eo recipet: imensas diuitias obtulit.
sed eas ille recipe recusauit: admonēs vt i-
de monasteriū ↄstrueret: vbi monastici ordi
nis disciplina vigeret: qđ cū rex fecisset: vi-
ctus egidius lachrymis: ⁊ p̄cib⁹ regis post
q̄ plurimū renuisset illius monasterij curaȝ
suscepit. ¶ Huius sancti famā rex carolus:
vt audiuit eius ipetrato aduētu reuertent
eū suscepit: q inter cetera salutis colloqa rex
eum rogauit vt ,p eo dignant oraret: q quod
dam facinus enorme cōmiserat: qđ nulli vn
q̄ nec ipsi scō cōfiteri auderet. Seq̄nti igit
dn̄ica dū egidius celebrās ,p rege oraret: an
gelus dn̄i eidē apparens: cedalā sup altare
posuit in q̄ script ū erat p ordinē ⁊ regis pec
catū ⁊ egidij p̄cibus iā esse dimissuȝ: si tamē
penitēs ⁊ ↄfitēs ab illo deinceps abstineret
Adiunctū āt erat in fine: vt qsqs sanctū egi-
dium ,p quocunq; ↄmisso inuocaret: si tn̄ ab
illo desisteret. eius merit sibi remissum non
dubitaret. Oblata igit regi cedula peccato
suo rex agnito veniam humiliter postulauit
Egidius autem cū honore rediēs apud neu
macensem vrbem filiuȝ principis qui tunc
obierat suscitauit. ¶ Post aliquantuluȝ vo
tēpus p̄nunciās mōasteriū suū nō longe ab
hostibus euertendum romam adijt: ⁊ p̄uile-
giū ecclesie sue. duoq; ostia cypressina: in qbus

ſculpte erant imagines apoſtoloꝝ a papa i-
petrans: dimitteſq; ea in tiberi diuo regim: i
ni ꝯmẽdauit. ⁊ ad mõaſteriuꝫ rediens cui-
dã ꝯtracto apud tiberoneꝫ greſſuꝫ reſtituit.
Cũq; ad mõnaſteriũ rediſſet ꝑdicta oſtia in
poꝛtu inuenit: ⁊ grãs agens deo ꝙ inter tot
maris ꝑicula illeſa euaſſet: ea in liminarib⁹
eccleſie ſue ad decus eccleſie ⁊ monimentũ
pacti romane ſedis erexit. Tandẽ dñs diez
ſui obitus iminere ſibi ꝑ ſpiritũ reuelauit: ꝙ
ille frĩbus indicans ⁊ ꝓ ſe oꝛare ſuadens in
dño feliciter obdoꝛmiuit: vbi choꝛos ange-
loꝝ eius aĩam in celũ ferentiũ plurimũ ſe au
diuiſſe teſtati ſũt. Claruit circa ãnũ dñi. 700

¶ De natiuitate beate Marie virginis.

Atiuitas Beate virginis
marie: ex tribu iuda: ⁊ re-
gia ſtirpe dauid duxit ori-
ginẽ. Matthe⁹ ãt ⁊ lucas
nõ generationẽ marie: ſed
Joſeph deſcribunt: q tamẽ
a ꝯceptiõe xp̃i penit⁹ alie-
nus fuit: q2 ꝯſuetudo ſcripture dicit̃ fuiſſe.
vt nõ mulieꝝ ſed viroꝝ generationis ſeries
texeret̃. Veriſſime tñ ṽgo btã ex ꝓgenie da
uid deſcẽdit: qđ ꝑcipue pꝫ ex hoc qm̃ vt ſe
pe ſcriptura teſtat̃: xp̃s de ſemine dauid du
xit oꝛiginẽ. Cũ igit̃ xp̃s de ſola ṽgine natus
ſit mãifeſtũ ẽ ⁊ ipaꝫ virginẽ ex ſtirpe dauid
natã eſſe: hoc ex cathena nathã. Dauid eni
inter ceťos habuit filios duos: nathã ⁊ ſalo-
monẽ. Ex cathena igit̃ nathã filij dauid: vt
teſtat̃ ioãnes damaſcen⁹ leui genuit melchi
⁊ pãthera. Pãthera gẽuit barpãthera: bar-
pãthera gẽuit ioachĩ: ioachĩ ṽginẽ mariã. Ex
cathẽa ãt ſolomõis mathã habuit vxoꝛẽ ex q̃
genuit iacob: defũcto aũt mathã: melchi ex
tribu nathe: q filius qdẽ fuit leui: frater autẽ
pantheris nupſit vxoꝛi mathan: matri aũt
iacob: ⁊ genuit ex ea heli: facti ſunt autẽ fra
tres vterini iacob: ⁊ heli: iacob qdem ex tri
bu ſalomonis: heli ãt ex tribu mathã. defun
ctus eſt ãt heli ex tribu mathã ſine liberis. ⁊
accepit frater eius q ex tribu ſalomõis vxo
rẽ eius: ⁊ ſuſcitauit ſemẽ fratris ſui ⁊ genuit
ioſeph: ioſeph natura eſt filius iacob ex di-
ſcenſione ſalomonis. Scđm legẽ autẽ heli:
q̃ ex mathã: nã filius q naſcebat̃ ſm naturaꝫ
qdem erat generant̃: ſecũdũ aũt legẽ defun
cti. hec damaſcen⁹. Sicut ãt in eccleſiaſti-
ca hiſtoria dicit̃: ⁊ beda in ſua chꝛonica teſta
tur: cũ oẽs generationes hebꝛeoꝝ ⁊ alienige
naꝝ in archis tẽpli ſecretioꝛib⁹ ſeruarentur
herodes oẽs iuſſit incẽdi exiſtimãs ſe nobi-
leꝫ poſſe videri: ſi deficientibus ꝓbamenť
ꝓgenies ſua ad iſrael ꝑtinere crederet̃. Fue
runt tñ qdam dicti dñici: ſic dicti ob ꝓping
tatem xp̃i qui etiã nazarei fuerunt. qui oꝛdi-
nem generationis xp̃i partim vt a ꝓauis di
dicerant: partim vt a quibuſdaꝫ libꝛis habu
erunt: quos domi habebãt: quãtũ poterãt ꝑ-
docebãt. Joachim aũt accepit vxoꝛem nõie
Annã: q̃ habuit ſoꝛoꝛẽ nõie hiſmeriam. Hec
autẽ hiſmeria genuit heliſabeth ⁊ eliud: he-
liſabeth Joãnem baptiſtam de eliud natus
ẽ eminẽ: de eminẽ natus ẽ ſanctus ſeruacius
cuius coꝛpus eſt in oppido traiecti ſuꝑ fluui
um monſan in epiſcopatu leodiẽſi. Anna ãt
tres viros habuiſſe dicitur: ſcꝫ ioachim: cle
ophã: ⁊ ſalome. De pꝛimo aũt viro: ſcꝫ Joa
chim: vnã filiã. ſ. Mariã matrẽ dñi genuit
quã ioſeph nuptui dedit: que xp̃m dñi genu
it ⁊ ꝑepit: moꝛtuo ioachim accepit cleophaꝫ
fratrem ioſeph: ⁊ genuit ex ea aliã filiã quaꝫ
ſimiliter mariam vocauit: ⁊ alpheo poſtmo-
dum in ꝯiugẽ ſociauit. Hec aũt maria ex al
pheo viro ſuo quattuoꝛ genuit filios. ſ. iaco-
bum minoꝛẽ: ioſeph iuſtũ: qui ⁊ barſabas: ſi-
monẽ ⁊ iudã. Moꝛtuo ſecundo viro Anne.
tertium accepit: ſcꝫ ſalome: ex quo aliã filiam
genuit: quã rurſus mariam vocauit: ⁊ zebe-
deo in ꝯiugẽ tradidit. hec aũt maria ex zebe
deo viro ſuo duos filios genuit: ſcꝫ iacobuꝫ
maioꝛẽ: ⁊ Joãnem euangeliſtam. vnde ⁊ de
hoc extant verſus. Anna ſolet dici tres con
cepiſſe marias. Quas genuere viri ioachĩ
cleophas: ſalomeq;. has duxere viri: ioſeph
alpheus: zebedeus: Pꝛima parit chꝛiſtuꝫ
iacobuꝫ ſecunda minoꝛẽ. Et ioſeph iuſtũ pe
perit: cum ſimone iudã. Tertia maioꝛẽ iaco
bum volucremq; ioannem. Sed miꝝ vide
tur quõ beata maria potuit eſſe cognata he-
liſabeth: vt ſuperius dictum eſt. Cõſtat eni
heliſabeth vxoꝛẽ fuiſſe zacharie qui erat de
tribu leui ⁊ ſꝫ legem quilibet de ſua tribu ⁊
familia ducere debebat vxoꝛẽ. ⁊ ipſam de fi
liabus Aaron lucas fuiſſe teſtat̃. Anna aũt
fuit ſm Hieronymum de bethleẽ. q̃ erat de

tribu iuda. Sed sciendum ꝙ ⁊ ipse aaron et
ioiada sūmus sacerdos ambo de tribu iuda
duxerunt vxores: vnde tribus sacerdotalis
⁊ regalis cognatione semꝑ adinuicē proban
tur fuisse coniuncte. Potuit autē vt dicit be
da huiusmodi ꝯiunctio recētiori tpe fieri da
tis nupti feminis de tribu in tribū: vt mani
feste btām mariā: q̄ de tribu regia descendit
cū tribu sacerdotali cognationē generis ha-
buisse ꝯstaret. ⁊ ita btā maria de vtraqꝫ tri
bu erat. Voluit. eni. dn̄s vt due tribus pri-
uilegiate ꝓpter mysteriū adinuicē miscerē-
tur: q2 de eis dn̄s nasciturus erat: qui vere
rex ⁊ sacerdos ꝓ nobis seipsuꝫ offerret: ⁊ fi-
deles suos in militia huius vite pugnantes
regeret. ⁊ post victoriā coronaret: qđ etiam
ex nomine xpi. i. inuncti inuenitur: q2 soli sa
cerdotes ⁊ reges ⁊ prophete in lege veteri
vngebantur. Unde ⁊ nos a xpo chistiani di
cimur: ⁊ genus electū ⁊ regale sacerdotium
appellemur: sed ⁊ quod dicebatur ꝙ mulie
res tantum sue tribus hominibus iungere-
tur dictum fuisse constat: ne distributio sorti
um confunderetur: q2 vero leuitica tribus
sortem inter ceteras non habebat mulieres
de tribu nubere poterant cui volebant. Hi
storiam autem Natiuitatis Uirginis beate
Hieronimus vt in prologo refert adolescē-
tulus in quodam libello legit: sed post mul-
tum temporis: vt se ibidem legisse recolu-
it. primo rogatus transcripsit. Joachim nā
qꝫ ex Galilea ⁊ ciuitate Nazareth sanctam
Annam ex betleeꝫ duxit vxorem. Ambo au
tem iusti erant: ⁊ ambo sine reprehensione ī
omnibus mandatis domini incedebant: om
nem qꝫ suam substantiaꝫ trifarie diuidebant
unam partem templo ⁊ templi seruitoribus
impendebant. aliaꝫ peregrinis ⁊ pauperibꝰ
errogabant: tertiam sibi ⁊ familie sue usibꝰ
reseruabant: ⁊ ita per annos uiginti prolem
ex coniugio non habentes uouerunt domino
qđ si eis sobolem concederet eam seruitio
domini manciparent. Cuius rei gratia cum
singulis annis in tribus festis ꝑcipuis hie-
rusalē ascēdit: ⁊ cuꝫ ceteris ad altare ascen
dens frequentarent: in festo enciniorum Jo
achin cum contribulibus suis Hierusalem
oblationem suam offerre voluit: quem vi-
dens sacerdos cū indignatiōe nimia reppu
lit: ⁊ cur ad altare dei accedere presumere
icrepauit: asserēs nō eē ꝯueniēs maledicto
legis obnoxium oblationem domino legis
offerre: nec inter fecundos infecundum: ⁊
qui populum dei non auxit astare. Joachin
igitur sic confusuꝫ se videns pre pudore, do
mum redire noluit: ne similiter a contribulī
bus suis qui hoc audierant tantum oppro-
brium sustineret. Secedens igitur ad pa-
stores suos cuꝫ ibi aliqꝫdiu fuisset: quadam
die ei soli angelus cū magna claritate appa
ruit ⁊ de eius visione turbatum ne timeret
admonuit: dicēs. Ego sum angelus dn̄i mis
sus ad te: vt annunciē tibi ꝑces tuas exau-
ditas eē: ⁊ elemosynas in ꝯspectu dn̄i ascen
disse. vidi eni pudorē tuū: ⁊ audiui sterilita
tis opprobriū nō recte tibi obiectuꝫ: pctī q-
dē nō nature vltor est deus: ⁊ iđ cum alicu
ius vterꝝ claudit: ad hꝰ facit vt mirabilius
đnuo aperiat: ⁊ nō libidinis eē qđ nascitur:
sꝫ diuini fore muneris cognoscatur. Prima
gentis vr̄e mr̄ Sarra nonne vsqꝫ ad nona
gesimuꝫ annū sterilitatꝭ opprobriuꝫ ꝓtulit:
⁊ tamen Isaac cui repromissa erat omnium
gentium benedictio generauit: Rachel etiā
nonne diu sterilis fuit: ⁊ tamen Joseph genu
it: qui totius egypti dominium habuit: quis
fortior sansone: uel sanctior samuele: ⁊ tamē
hi ambo matres steriles habuere. Rationi
igitur ⁊ exemplis crede dilatos diu conce-
ptus ⁊ steriles partus mirabiliores esse sole
re. Proinde Anna uxor tua pariet tibi fili-
am: ⁊ uocabis nomen eius Mariam hec ut
uouistis erit ab infantia domino consecrata:
⁊ adhuc ex utero matris spiritu sancto plena
Nec forinsecus inter populares: sed in tem
plo domini semper morabitur. ne quid sini-
strum de ea aliquis suspicetur. Et sicut ip-
sa ex sterili matre nascetur. Ita mirabilis ex
ea altissimi filius generabitur cuius nomen
erit Jesus. Et per eum omnibus gentibus
erit salus. Et tibi hoc signum cum peruene
ris ad areeam hierosolimis portam Annā
Uxorem tuam obuiam habebis. que de tua
tarditate modo sollicita. tunc in conspectu
tuo gaudebit. His dictis Angelus ab eo di
scessit. Anna autem cū amare fleret. Et quo
nam Uir suus iuisset ignoraret. idem ange
lus eidem apparuit. ⁊ sibi eadem que viro

Anūciauerat patefecit addēs vt ꝓ signo hie
rusalē ad aureā portā ꝑgeret ⁊ ibidem viro
suo redeūti obuiaret. Igr̃ iuxta angeli ꝓce-
ptum ambo sibi inuicē obuiantes de mutua
visione letati: ⁊ de ꝓle ꝓmissa securi: adora-
to dn̄o domū redierunt diuinum ꝓmissū hi-
lariter expectantes. Anna igitur ꝯcepit: ⁊ fi
liam peperit ⁊ nomen eius Mariam voca
uit. Cōpleto igr̃ per trienium ablactationis
tpe ad tēplū dn̄i v̓ginem cū oblatōnibus ad
duxerunt. Erant aūt circa tēplum iuxta qn-
decim graduū psalmos qndeci ascensionis
gradus. Nam qꝛ tēplum in mōte erat ꝯstitu
tum altare holocausti qđ forinsecus erat ad
iri nisi per gradus nō poterat. In hoꝝ itaqꝫ
nouissimo v̓go ꝯstituta cūctos sine alicuius
adiutorio: ita ꝯscendit ac si iam etatis perfe
cte eēt. Perfecta igr̃ oblatōe filiā cuꝫ alijs
v̓ginibus in tēplo dimittentes ad ꝓpria re-
dierunt. Uirgo āt quotidie oī sanctitate pro
ficiens: ⁊ ab angelis quotidie visitabaᵗ: ⁊ vi
siōe diuina quotidie fruebaᵗ. Ait Hieronẏ.
in q̄daꝫ epl'a ad cromatiū ⁊ heliodoꝝ. q̄ btā
v̓go hanc regulā sibi statuerat: vt mane vsqꝫ
ad tertiā oratiōibus insisteret. a tertia vsqꝫ
ad nonam textrino operi vacaret: a nona ab
orōnibus nō recedebat quousqꝫ angelus ap
parens sibi escā dabat. Quarto aūt decimo
etatis sue anno pontifex publice denuncia-
uit: vt virgines que in templo instruebanᵗ
tur: ⁊ etatis tempus implessent domum re-
uerterentur: et viris legitime iungerentur
cuiuſ mandato cū cetere paruissent: sola btā
Maria v̓go hoc se facere non posse rn̄dit: tuꝫ
qꝛ parentes sui eam dn̄i seruitio mācipassēt
tum qꝛ v̓ginitatem suam dn̄o ipsa vouisset.
Tunc anxiatus pontifex eo q̄ neqꝫ ꝯ scriptu
ram que dicit. Vouete ⁊ redite votū infrin-
gendum putaret: nec morem genti insuetū
introducere auderet ad iminētem festiuita
teꝫ iudeorū senioribus ꝯuocatus oīum hec
vna fuit sn̄ia: vt in re tā dubia ꝯsilium dn̄i q̄
rereᵗ. Cū aūt orōni insisterent ⁊ pontifex ad
ꝯsulendū dn̄m accessisset: mox de loco orato
rij cunctis audientibus vox insonuit dicēs.
Ut qcunqꝫ de domo dauid nuptijs habiles
ꝯiugati nō eēnt: singuli virgas singulas ad
altare deferrēt: ⁊ cuiuscūqꝫ virgula germi-
nasset ⁊ in cacumine eiꝰ ſm Esaie vaticiniū
spūs scūs in columbe spē cōsedisset: id se ꝓ-
culdubio eēt cui virgo desponsari deberet:
erat inter ceteros Joseph de domo dauid.
Cui cū incongruum videretur vt vir tā pro
uecte etatis tam teneraꝫ virginem duceret
in vxorem ceteris virgas suas afferentibus
solus ipse virgam suam subtraxit. Unde cū
nil diuine voci ꝯsonum appareret. pontifex
iterato dn̄m consulendum putauit. Qui rn̄-
dit q̄ solus ille virgam suam non attulit cui
virgo desponsari deberet. Proditus itaqꝫ
Joseph cum virgam suam attulisset: ⁊ ipsa
ilico florem germinasset: ⁊ in eius cacumine
columba đ celo veniens cōsedisset liquido
omnibus patuit ipsi virginem desponsandā
fore. Desponsata igiᵗ virgine Joseph ꝓ q
dem in suam ciuitatem Bethleē recedit do
mum suaꝫ dispositurus ⁊ nuptijs necessaria
prouisurus. Uirgo autem Maria cū septeꝫ
virginibus coeuis ⁊ collactaneis suis: quas
ob ostensionem miraculi a sacerdote accepe
rat ad domū parentū in nazareth reuersa ē.
In diebus aūt illis angelus gabriel ei orāti
apparuit: ⁊ de ea nasciturꝝ dei filium nūcia-
uit. Dies aūt natiuitatis virginis aliquāto
tēpore fideles latuit. Cōtigit igitur sicut re-
fert Joannes beleth: vt qdam vir sanctus
sedule contēplationi insistens singulis ānis
6° idus septembris in oratione positus iocū
dissimam angelorum solemnitateꝫ audiret.
Cūqꝫ deuotissime sibi reuelari peteret: cur
quolibet anno illo tātū die ⁊ nō alio hoc au-
diret: diuinū accepit responsuꝫ q̄ virgo glo-
riosa Maria tali die fuerit mundo nata: ⁊
ideo hoc manifestaret filijs sancte ecclesie
vt concordes fierent in hac celebritate cele
stis cure. Cū aūt hoc summo pontifici ⁊ alijs
nunciasset ⁊ illi orationibus ieiunijs ⁊ scri-
pturis ⁊ antiquitatū testimonijs v̓itateꝫ cō
perissent hunc diē in honorē natiuitatis vir
ginis celebrandū vniuersaliter statuerunt.
¶ Octaua autē natiuitatis btē Marie olī
non celebratur: sed dn̄s innocentius q̄rtus
natione ianuensis ipsam instituit celebrādā
cuius hec cā fuit. Gregorio. n. 9. per mortē
mediā sublato de medio romani oēs cardia-
les in quodā ꝯclaui incluserunt vt citius ec
clesie ꝓuidereᵗ: sꝫ cū ꝑ pl'es dies ꝯcordare
nō possent ⁊ ipsi a romāis multas molestias

sustinerent vouerunt regine celi: ꝙ si eius
meritꝭ ꝯcordarent: ⁊ liberi abire possent octa
uas sue natiuitatis diu neglectas: de cetero
statuerent celebrandas: sicq̃ in dñm celesti
num ꝯuenerunt: ⁊ liberati per dñm Inno
centiũ votũ adimpleuerũt. Celestinus.n.mo
dico tp̄e supuixit: ⁊ iõ per euz impleri nõ po
tuit. Et nota ꝙ tres natiuitates eccl'a solẽni
zat.s.natiuitatẽ xp̄i: scẽ marie: ⁊ ioãnis bapti
ste: que tres designant tres sp̄uales natiuita
tes .cũ Joanne nãq̃ in aq̃: cũ maria in pnĩa
cũ xp̄o renascimur in gl'ia. Cũ igitur natiui
tatem baptismi in adultis oporteat p̄cedere
ꝯtritionem: ⁊ gl'ie silr: iõ ille due merito vi
gilias h̄nt: sed cum pnĩa tota sit pro vigilia:
non oportuit vt vigiliam h̄ent: octauas v̄o
omnes h̄nt: q2 omnes ad octauam resurre
ctionis anhelant. Miles quidã valde stre
nuus ⁊ beate Marie valde deuotus ad tor
neamẽtum vadens qõdam p̄mo monasteri
um ad honorem beate marie constructum in
itinere repertum missam auditurus ĩtrauit
Cum autez missa misse succederet: ⁊ ille ob
honorem virginis nullam pretermittere vel
let tandem monasterium exiens ad locum
concitus properabat: ⁊ ecce redeũtes eidez
occurrerunt ⁊ ipsum strenuissime militasse
referunt. Qõ dum omnes qui aderant idez
assererent: ⁊ vniuersi eum strenuissime mi
litasse vnanimiter acclamarent: necnõ ⁊ qui
dam qui se ab eo captos dicebant se eidem
offerrent: perpendens vir discretus vrba
nam reginam vrbano modo se honorasse qd
acciderit manifestauit: ⁊ ad monasterium re
diens filio v̄ginis d̄cetero militauit. ¶ Ep̄s
quidam qui btãz mariam in summa reueren
tia ⁊ deuotiõe hẽbat quandã eccl'iaz btẽ ma
rie in nocte media ex deuotiõe adibat. Et ec
ce v̄go v̄ginum comitata vniuerso v̄ginum
choro venienti viro occurrit: ⁊ cum summo
honore susceptũ ad eccl'iam ad quã tẽdebat
ducere cepit: p̄cinentibus duabus de choro
puellis atq̃ dicentibus. Cantemus dño so
cie cãtem⁹ honorem. Dulcis amor xp̄i reso
net ore pio. Quos versus totus alius chor⁹
virginum resumendo percantabat: predi
cteq̃ bine cantatrices binos qui sequuntur
in ordine versus subsecute sũt. Primus ad
ima ruit magna de luce superb⁹. Sic homo
cuz tumuit primus ad ima ruit. Sicq̃ vir
dei cũ tali ꝓcessione vsq̃ ad eccl'iam ꝑdu
xerunt: duabus semꝑ incipiẽtibus: ⁊ ceteris
rñdentibus. ¶ Quedã mulier solatio viri
sui d̄stituta vnicũ filiũ hẽbat quẽ tenerrime
diligebat. quadã aũt vice filius eius ab ini
micis capit: ⁊ in custodia carcerat ⁊ vincu
lat. Qõ illa audiẽs incõsolabiliter flebat: ⁊
beatã virginẽ cui multũ deuota erat ꝓ libe
ratione filij importunis p̄cibus exorabat. tã
dem vidẽs ꝙ nihil sibi ꝓficeret ecclesiã in
qua erat sculpta imago beate marie sola in
trauit: ⁊ corã imagine stãs ipsam sic alloqui
tur dicẽs. Virgo btã ꝓ liberatione filij mei
te sepe rogaui: ⁊ adhuc nequaq̃ matri mise
re subuenisti: patrociniũ tuũ ꝓ filio meo im
ploro: ⁊ nullũ adhuc sentio fructũ. Igitur si
cut filius meus mihi ablatus ẽ: sic ⁊ ego fili
um tuũ tibi auferaz: ⁊ obsidẽ ꝓ filio meo in
custodiã ponaz: ⁊ hec dicẽs ꝓpius accessit:
⁊ imaginẽ pueri quẽ virgo in gremio baiu
labat auferẽs domũ abijt. Accipiẽsq̃ ima
ginẽ pueri ipsaz in lintheo mũdissimo inuol
uit: ⁊ in archa recõdens ipsaz cũ cõclaui di
ligentius obfirmauit: bonũ obsidẽ ꝓ filio suo
h̄re gaudẽs: ⁊ ipsũ diligenter custodiẽs. Et
ecce sequenti nocte btã virgo iuueni appa
ruit: ⁊ ianuaz carceris aperiens ide vt exe
at p̄cepit: eiq̃ dixit. Matri tue fili dices vt
meũ reddat filiũ: ex quo reddidi sibi suum.
qui exiens ad m̄rem venit: ⁊ q̃liter btã vir
go euz liberauerit enarrauit. Illa aũt pluri
muz exultãs imaginẽ pueri accepit: ⁊ ad ec
clesiã vadẽs btẽ marie reddidit filiũ dicẽs
Gr̃as tibi dñe refero: q2 mihi vnicuz filiuz
reddidisti: ⁊ nũc tibi filiuz tuuz reddo: quia
meũ me recepisse ꝯfiteor. ¶ Erat quidam
fur q sepe latrocinia exercebat: sed beatam
mariaz plurimũ in deuotiõe hẽbat: ⁊ eã cre
brius salutabat. Quadã igit vice furtim q̃
dã rapiens capit: ⁊ suspẽdio iudicat. Cũ aũt
suspenderetur ꝯtinuo btã v̄go ei affuit: ⁊ sus
pẽsũ tribus diebus vt sibi videbatur suis
manibus sustẽtauit: ita ꝙ nullaz lesionẽ ꝑ
sensit. Illi v̄o q euz suspẽderãt: casu ide trã
seuntes euz viuentẽ ⁊ vultu hilari repierũt
⁊ arbitrantes ꝙ non bñ fuisset laqueo astri
ctus gladio ipsuz iugulare volebant: sz bea
ta maria feriẽtiũ gladio manũ opponebat: ⁊

Illi sibi nil nocere poterãt. Cognoscẽtes ĝ il
lo refetẽte: ꝙ beata maria sic eum iuuabat:
mirãtes eũ deposuerunt: ⁊ amore virginis
abire libeꝝ dimiserũt: qui abiẽs monasteri
um itrauit: ⁊ quoad vixit in seruitio dei ge-
netricis ꝑmansit. ¶ Fuit quidã clericus q
btãm mariã valde diligẽs horas eius sedu
le decãtabat. Cũ aũt parentes eius morerẽ
tur: aliũ nõ hñtes heredẽ eidẽ hereditatez
maximã dimiserũt. cõpulsus ẽ igit̃ ab ami-
cis vt vxorẽ acciperet: ⁊ hereditatẽ ꝓpriã
gubernaret. Quadã aũt die cũ ad celebran
das nuptias tẽderet in itinere quãdaz ec-
clesiam reppit: ⁊ recordatus seruitij beate
marie in ipsã ingrediens horas eius dicere
cepit. Et ecce beata Maria eidẽ apparuit
⁊ q̃si seuerius ei dixit. O stulte ⁊ infidelis
cur me amicã ⁊ sponsã tuã relinquis: ⁊ mihi
feminã aliã añponis? Ad hoc ille cõpũctus
ad socios redijt: ⁊ totũ dissimulans celebra-
tis nuptijs media nocte oĩbus relictis claz
de domo aufugit: ⁊ monasteriũ itrãs btẽ ma
rie deuote seruiuit. ¶ Sacerdos cuiusdaz
parochie ⁊ honeste vite nullã missã nisi btẽ
marie sciebat: quã in eius honorẽ sedule de
cantabat. Apud epm igit̃ accusat̃ ⁊ ab eo ci
cius accersitur. Cũ ĝ apud epm se aliã mis-
sam nescire diceret: eps ipsum quasi sedu-
ctorẽ dure redarguit: ⁊ ab officio eũ suspen
dens ne decetero eã missã cantare auderet
interdixit. Sequẽti vo nocte beata Maria
epõ apparẽs eũ plurimuz increpauit: ⁊ cur
suũ sic male tractasset cãcellariũ requisiuit:
addiditq ꝙ die tricesima moreret̃: nisi ille
ad suuz officiuz restitueret̃. Tremefactus
eps p̃sbyteꝝ accersiuit: ⁊ veniaz postulans
vt nullã missaz p̃ter illaz quaz sciebat de be
ata Maria celebrare debeat imparauit.
¶ Quidaz clericus vanus ⁊ lubricus erat
sed tñ dei genetricẽ plurimũ diligebat: ⁊ ei
us horas scãs deuote ⁊ alacriter decãtabat
Quadaz igit̃ nocte in visione vidit se ante
tribunal dei stare: ⁊ dñm circũastãtibus di-
cere. De illo qui vos aspicit quo iudicio di
gnus sit vos ipsi decernatis: quẽ tãdiu tole
raui ⁊ nullũ adhuc in eo emẽdatiõis signũ
inueni. Tunc dñs oĩbus approbantibus su
ꝑ euz dãnationis tulit sñiaz: ⁊ ecce virgo be
ata surrexit: ⁊ dixit. Pro isto pie fili clemen
tiã tuã rogo vt suꝑ eũ dãnatiõis sñiam miti
ges: viuat ĝ hic ob grãm mei qui ob ꝓpa me
rita adijcit̃ morti. Cui dñs. Tuis petionib⁹
eũ tribuo: si vel saltẽ nũc eius correctionẽ in
spexero. Et ꝯuersa virgo ad hoiez dixit. Va
de ⁊ amplius noli peccare: ne deterius tibi
ꝯtigat. Ille igr̃ excitatus vitã mutauit: ⁊ reli
gionẽ petijt: ⁊ ibi ĩ bonis operib⁹ vitã finiuit.
¶ Apud ciliciã anno dñi. 238. fuit q̃daz vir
noie theophilus: cuiusdã epi vicedñs: vt ait
fulbertus carnotẽsis eps q taz prudẽter sub
epõ res ecclesiasticas dispensabat ꝙ mortuo
epõ eũ dignũ epatu ois ppl's acclamabat. at
ille vicedñatu contentus alium in episcopũ
maluit ordinari. Tandem ab ipso officio in-
uite ab episcopo depositus in tãtã impatien
tiam est delapsus: vt ad suã recuperandaz
dignitatem cuiusdam iudei malefici cõsiliũ
expeteret. Ille igit̃ diabolum aduocauit ⁊
aduocatus concitus venit Theophilus er-
go iussu demonis xp̃m ⁊ mr̃em eius abnega
uit: xpiane ꝓfessioni abrenunciauit. ⁊ ipsius
abrenũciatõis ⁊ abnegationis chirographũ
suo sanguine ꝓprio scripsit: ⁊ scriptũ annulo
sigilauit: ⁊ sigilatum demoni tradidit: ⁊ sic
eius seruitio se addixit. In crastinũ igit̃ pro
curatõe demonis theophilus in grãm epi re
cipitur: ⁊ in sui dignitatez officij restituitur
tandem ad se reuersus de eo qd̃ fecerat: val
de ingemuit: ⁊ ad virginẽ gl'iosam: vt sibi in
adiutorium fieret tota mentis deuotiõe cõ
fugit. Quadam igitur vice beata Maria ĩ
visione illi apparens de ĩpietate ipsũ redar
guit: ⁊ diabolo abrenũciare precepit: ac xp̃z
dei filium ⁊ oẽ xpianitatis propositũ confite
ri fecit: sic ⁊ ipm in sui ⁊ filij grãm recupera
uit: ⁊ ad indiciuz indulte venie iteꝝ sibi ap
parens chirographum qd̃ diabolo dederat
sibi reddidit: ⁊ super pectus posuit: vt iam
non se diaboli seruum timeret: sed per virgi
nem se liberum factum gauderet: quo theo-
philus recepto vehementer exultans corã
episcopo omniq populo quid sibi acciderat
rettulit ⁊ cunctis admirantibus ⁊ virginez
gl'iosam laudantibus: ipse post triduũ in pa-
ce quieuit. ¶ Quidam vir ⁊ vxor sua pro
pe lugdunum circa annuz domini. 1100. filiã
vnicã hñtes eã cuidaz iuueni nuptui tradi
derunt. Ob amorem ãt filie generũ suũ secũ

in domo tenebant. Mr̃ aũt puelle iuuenez
amore filie sue tã diligenter colebat vt non
maior esset amor puelle ad puex q̃z socr⁹ ad
genex: Inter hec hoĩes maliciose dicere cepe
runt q̇ hoc nõ filie causa faceret: sed vt eidẽ
ꝑ filia sese ingereret. Cũ igit̃ mulieris aĩuz
tanta falsitas ꝯcussisset: timens ne in vulgi
fabula verterẽt duos rusticos alloquit̃: ⁊ si
oculte genex strãgulare velint: cuilibet. 20.
solidos pollicet̃. ¶ Quadam ḡ die eos ĩ cel
lario recludens maritũ suũ ex industria ali
quo ire ꝯsuluit: ⁊ filiã alio transmisit. Tunc
adolescẽs iussu dñe sue cellariuz vt vinũ au
ferret ingredit̃: ⁊ mox a latronibus strangu
latur mox socrus ipm in lectum filie detulit:
⁊ quasi dormientẽ vestibus circũtexit. Re-
deuntibus ḡ marito ⁊ filia ⁊ ad mensam po-
sitis iubet mr̃ filie vt maritũ debeat excitar̃:
⁊ ad mensaz vocare: que cũ defunctũ reppe
risset: ⁊ hoc concita nũciasset tota familia in
lamentũ vtit̃: ⁊ illa mulier homicida qua-
si dolens cum ceteris lamentatur. Tandem
mulier de perpetrato scelere valde ingemu
it: ⁊ sacerdoti omnia per ordinem confessa fu
it. Post aliquod tempus inter mulierem ⁊
sacerdotez litigium oritur ⁊ a sacerdote sibi
generi homicidium irrogatur. ¶ Quod cuz
ad parentum notitiam deuenisset: adduci-
tur ad iudicem: ⁊ ab eo ignibus concreman-
da dãnatur. Finem ergo suum imminere cõ
siderans ad beatam uirginẽ se conuertit: ⁊
eius intrans ecclesiam in oratione cuz lachri
mis se prostrauit. Post modicũ exire cõpel
litur: ⁊ in magnum proiectam ignem omnes
ibdez stare illesam ⁊ incolumẽ conuenentur.
At parentes pueri ignez paruum esse putã
tes ad sarmenta concurrunt: ⁊ in ignem ꝓ-
iiciunt. Uidentes autem q̇ nec sic in aliquo
lederetur: lanceis ⁊ hastis eam impugnar̃ ce
perunt. Tunc iudex qui aderat: uehemẽter
obstupuit ⁊ eos ab ipsius impugnatiõe com
pescuit. Eam autem diligenter considerãs
nullum in eam signũ incendij p̃ter sola vul-
nera lancearum inuenit. Cum autem paren
tes ei⁹ ĩ domũ eã reclusissent: ⁊ eaz fomẽtis
⁊ balneis recrearent: nolens eam deus vlte
rius humana suspitione fedari post triduuz
in laudez virginis perseuerantem ex hac vi
ta vocauit.

¶ De scõ Adriano.

Adrianus a Maximiano ĩ
peratore regnãte martyriũ
passus est. Cuz ergo predi
ctus maximianus in nicho
demia vrbe idolis immola
ret iussu eius cũcti xp̃ianos
perquirẽtes. alij timore pe
ne: alij amore ꝓmisse pecunie vicini vici
nos: propinqui domesticos ad suppliciũ tra
hebat: inter quos. 33. ꝑquirentibus cõprensi
ante regem adducti sunt: quibus rex. Nõ au
distis qualis pena aduersus xp̃ianos posita
sit? Cui illi. audiuimus ⁊ stultitie tue iussio-
nem irrisimus. Tunc rex iratus neruis cru
dis eos cedi iussit: ⁊ lapidibus ora eox cõtũ
di mandauit ⁊ annotata vniuscuiusq̃z confe
sione ferro vinctos in carcere recludi p̃cep
pit: quox constãtiam Adrianus prior officij
militaris cõsiderans dixit eis. Adiuro vos
ꝑ deuz vestx vt mihi dicatis que est remu-
neratio quã expectatis ꝑ ista tormenta. Ad
h̃ dixerũt sci. Oculus ñ vidit nec auris au
diuit: nec in cor hoĩs ascendit: q̃ preparauit
dñs diligẽtibus se perfecte. Tũc adrianus
in medium prosiliens ait. Annotate me cuz
istis: q2 ⁊ ego xp̃ianus sum. Quod cum imꝑa
tor audisset nolẽtem sacrificare vinctum fer
ro in carcere reposuit. Natalia vo vxor eius
audiens virũ suum incarceratum scidit ve
stimenta sua flens plurimum ⁊ eiulans: sed cũ
audisset q̇ ꝓpter fidem xp̃i incarceratus fu
isset gaudio repleta ad carcerem cucurrit: ⁊
vincula viri sui ⁊ aliorũ osculari cepit. erat
enĩ xp̃iana: sed ꝓpter persecutionem se non
publicabat. ⁊ dixit ad vix suuz. Beatus es
dñe mi Adriane: q2 inuenisti gratias q̃s nõ
dimiserunt parentes tui: quibus egebunt hi
qui multa possident: qñ non erit fenerãdi tẽ
pus: nõ mutuo accipiendi: dũ nullus de pe-
na aliũ liberabit: nec pater filiũ: nec mater fi
liã nec seruus dñz: nec amicus amicũ: nec diui
tie possessorẽ. Cũq̃z eũ admõuisset vt oẽz gl'iã
terenã ꝯtẽneret: ⁊ amicos ⁊ ꝑentes sperneret ⁊
sꝑ ad celestia cor hẽret: dixit ad eã adrian⁹.
Uade soror mea tpe passiõis nr̃e accersiã te
vt videas finẽ nr̃z. Sicq̃z vix suũ alijs scis
recõmẽdãs: vt eum. s. confortarẽt: redijt in
domũ suam postmodum audiens Adrianus
diem passiõis sue adesse dans munera custo
dibus ⁊ sanctos qui secum erant pro fideius

foribus: abijt domũ vocare nataliam: sicut
ei iuramẽto ꝓmiserat: vt eoꝝ passionibus
pñs eẽt. Quidã aũt eũ vidẽs ꝓcurrit ⁊ nũci
auit natalie. d. Absolutus ẽ adrianus ⁊ ec-
ce venit: qd̕ illa audiẽs nõ credebat. d. Et
quis eũ potuit absoluere a vinculis? nõ mi-
hi ꝯtingat vt soluat̃ a viculis ⁊ separet̃ a sã
ctis. Dũ h̕ loq̃ret̃ puer domesticus venit.
d. En dñs meus dimissus ẽ. Illa aũt putãs
ꝙ martyriũ rfugisset: amarissime flebat. Et
cũ vidisset eũ surgẽs velociꝰ ostiũ domus
ꝯ eũ clausit: ⁊ dixit. Longe a me efficiat̃ qui
a deo corruit: nec mihi ꝯ ingat loq ori illius
ꝑ qd̕ dñm suũ abnegauit. Et ꝯuersa ad eũ
dixit. O tu miser sine deo: quis te coegit ap
prehendere qd̕ nõ potuisti ꝑficere? qs te se
parauit a scis: aut qs te seduxit: vt recede-
res a ꝯuẽtu pacis? dic mihi cur fugisti añq̃
pugna fieret anteq̃ repugnantem videres
quomodo vulneratus esse: nec dum emissa
sagitta? Et ego mirabar si ex gente sine deo
vel de gente impioꝝ aliqs offerretur deo.
Heu me infelicẽ ⁊ miserã quid faciã: q̃ ꝯiun
cta sum huic ex genere impioꝝ: nõ ẽ ꝯcessũ
mihi vnius hore spacium vt vocarer vxor
martyris. sed vt diceret vxor trãsgressoris
ad modicũ qdẽ exultatõ mea fuit ⁊ ecce per
secl̕a opprobriũ meũ erit. hoc ãt btũs adria
nus audiẽs vehement̃ gaudebat. admirãs
de femina iuuene: pulcherima ⁊ nobili: ⁊ añ
q̃ttuordecim menses nupta: quõ talia loqui
posset. Uñ ex hoc ad martirũ ardẽtior effe
ctus vba eius libẽtissime audiebat. Sꝫ cũ
eã nimis affligi videret dixit ei. Aperi mihi
dña mea natalia: nõ. n. vt putas martyriũ
fugi: sꝫ te vt ꝓmisi vocare veni. Que ñ cre
dens ait. Uide quõ me seducit transgressor
quõ mentit̃ alter iudas: fuge a me miser: me
ipsã iam interficiã vt satieris: ⁊ dũ morare
tur ad aperiendũ dixit ei. Aperi citius. nã
vadã ⁊ vltra non videbis me: ⁊ post hoc lu-
gebis ꝙ me añ exitũ meũ non videris: fide-
iussores dedi sanctos martyres: ⁊ si ministri
me requirentes non inuenerint sustinebunt
sci tormẽta sua ⁊ mea simul. Hec audiẽs na-
talia aperuit. ⁊ sibi inuicẽ ꝓstrati ad carce-
rẽ simul abierunt: vbi natalia ꝑ septem dies
scõꝝ vlcera cũ lintheis ꝓciosis extergebat.
Statuta ãt die, impator eos pñtari iussit: q

resoluti penis: qr ambulare non poterãt ve
lut aĩalia portabant̃. Adrianꝰ vero vinctis
manibus seq̃batur. deinde Adriãus porta-
tus eculeũ Cesari p̃sentat̃. Natalia vo adiũ
gẽs se ei dicebat. Uide dñe meꝰ ne forte tre
mides cum tormunta videbis. Modicũ q-
dẽ nũc patieris: sed ꝯtinuo cũ angelis exul-
tabis. Adrianus igit̃ sacrificare nolens gra
uissime cesus est. currẽsq̃ natalia cũ gaudio
ad scõs qui erant in carcere sic ait. Ecce do-
minuꝫ meus inchoauit martyriũ. Cũ auteꝫ
rex ne deos suos blasphemaret moneret: il
le ait. Si ego ita torqueor: qr eos q ñ sunt dij
blasphemo q̃liter ip̃e torqueberis q deũ ve
rũ blasphemas? cui rex. Hec verba te illi se
ductores docuerũt. ad quẽ adrianus. Qua
re seductores eos dicis qui sunt Doctores
vite eterne? currẽs natalia hec rñsa viri sui
alijs cuꝫ gaudio referebat. Tũc rex a q̃ttuor
validissimis fecit eũ grauiter cedi. Oẽs au
tem penas ⁊ infogatiões ⁊ rñsiones natalia
alijs martyribus q erãt in carcere ꝯtinuo re
ferebat. Intantũ ãt cesus est: vt eius visce-
ra effunderent̃ tũc ferro vinctus cũ alijs in
carcere recludit̃. Erat aũt Adrianus iuue-
nis delicatus valde ⁊ decorus annoꝝ. 28.
Natalia vero viꝝ suuꝫ supinũ iacentẽ ⁊ to-
tũ laceratuꝫ ꝯsiderãs mittens manũ sub vti
ce eius dicebat. Btũs es dñe meus qui di-
gnus effectus es: de numero esse scõꝝ: btũs
es lumẽ meũ vt patiaris ꝓ eo q ꝓ te passus
est: pge nunc dulcis meꝰ vt videas gloriaꝫ
eius. Audiẽs aũt impator ꝙ multe matrõe
scis in carcere ministrarent precepit ne vlte
rius ad eos ingredi pmittant̃: qd̕ audiẽs na
talia seipsã tõsurauit: ⁊ habitũ virilem assu-
mens sãctis in carcerce ministrabat: Alias
quoq̃ exẽplo suo ad hoc induxit: Rogauitq̃
viꝝ vt cũ esset in gloria hãc ꝓceꝫ pro se face
ret: vt se itactã custodiens dñs ab hoc secu
lo citius euocaret. Audiens auteꝫ rex q̃ ma
trone fecissent iussit incudem afferri. vt con
fractis super eum cruribus sancti Marty-
res interirent. Timens vero natalia ne vir
suus ex aliorum supplicijs terreret̃ rogauit
ministros vt ab eo inciperẽt. Abscisis igitur
ab eo pedibus cruribusq̃ fractis Rogauit
eum Natalia. vt manum sibi abscindi per-
mitteret: q̃tenus alijs sanctis q plura passi

fuerunt cōp ar esset: q̄ facto Adrianus spm̄
reddidit: ceteriq̄ȝ vltro pedes ꝓtendentes
ad dominum migrauerunt. Rex autē eoꝝ
corpora cremari mandauit. Natalia vō ma
num Adriani in sinu suo abscondit. Cum au
tem corpora sanctoꝝ in ignem precipitaren
tur: voluit ⁊ natalia se cum eis in ignē pre
cipitare sed subito vehementissimus imber
irripuit: ⁊ ignem extinguens corpora sancto
rum illesa seruauit. Christiani vero consilio
inito corpora eorum constantinopolim tran
sferri fecerunt quousq̄ȝ pace ecclesie reddi
ta cum honore referrentur. Passi sunt autē
circa annum domini. 2[?]0. Natalia vero do
mi remanens manuȝ sancti Adriani sibi re
tinuit quam in solatium vite sue semper ad
caput lectuli sui tenebat. Post hoc autē tri-
bunus videns Nataliam tam pulcherimaȝ
tanq̄ȝ diuitem ⁊ nobileȝ de voluntate impe
ratoris honestas matronas misit: vt in suū
coniugium consētiret. quibus natalia respō
dit. Quis mihi ꝑstare poterit vt coniungerer
tali viro? Sed peto vt trium dierum mihi
dentur indutie. vt me valeam preparare.
Hoc autē dicebat vt inde fugere posset. Cū
autem dominum exoraret. vt se intactam cō
seruaret. subito obdormiuit. Et ecce vnus
martyrum ei apparuit: ⁊ eam dulciter con-
solans vt ad locum in quo sunt corpora mar
tyrum veniat imperauit. Euigilans igitur
⁊ manum adriani secū accipiēs cum multis
christianis nauē conscendit. Quod tribun⁹
audiens cum multis militibus eam per naui
gium insecutus est. Exurgens autem vent⁹
cōrarius multis eoꝝ submersis eos redi-
re compulit. Media autem nocte diabolus
in spetie naucleri cum naui fantastica his q
erant cū natalia apparuit: ⁊ quasi voce nau
cleri dixit eis. Unde vēitis aut quo pergitis
⁊ illi. Ex nichodemia venimus ⁊ ꝯstantino
poliȝ pergimus. quibus ille ait. Erratis. ad
sinistram pergite vt rectius nauigetis: hoc
autem dicebat: vt eos in pelagus mitteret:
⁊ perirent. Cum autem vela mutarent: su-
bito Adrianus in nauicula sedens apparuit
eisdem: ⁊ eos nauigare sicut prius ceperant
admonuit: asserens malignum spiritum fuis
se qui sibi locutus fuerat ponensq̄ȝ se āte eos
ꝓcedebat illos: ⁊ viam eis ostendebat nata
lia vero adrianū ꝓcedere videns immenso
gaudio repleta ē: sicq̄ȝ anteq̄ȝ illucesceret.
ꝯstātinopolim aduenerūt. Cū aūt natalia in
domū vbi erāt corpa martyꝝ introisset: ⁊ ma
num adriani ad corpus posuisset ⁊ post orō-
neȝ dormitassȝ: adrianus ei appuit ⁊ salutās
eaȝ vt in eternā pacē secum veniret prece-
pit: q̄ cum euigilasset pacē ⁊ somnū astātib⁹
retulisset: vale faciens oībus emisit spm̄: fi-
deles autē corpus eius accipiētes iuxta cor
pora martyrum illud posuerunt.

C De sanctis Gorgonio ⁊ Dorotheo

Orgoni⁹ ⁊ dorotheus apd̄
nichomediam pmi in pala
tio diocletiani antique mi
litie renūciāt: vt liberius
regem suū sequant: ⁊ xpia
nos se voce libera ꝯfitent
Qđ cesar audiēs plurimū
anxiabat egre ferens ꝑdere tales viros: q̊s
intra palatiū nutritos moꝝ ⁊ generis nobili
tas decorauit. Cū igit nec minis nec blādi
tijs mouerent in eculeo distendunt ⁊ flagel
lis ⁊ vngulis toto corpe lacerati aceto ⁊ sa-
le nudatis pene eoꝝ visceribus ꝑfundunt
Et cū hec alacriter tolerarēt in craticula as
sant ⁊ quasi in lecto floꝝ videbantur iacere
nilq̄ȝ lesionis sentire. Deinde iussu cesaris
laqueo suspendunt: ⁊ corpora lupis ⁊ cani
bus exponuntur: sȝ tm̄ intacta a fidelib⁹ col-
ligunt. Passi sunt circa annū dn̄i. 280. post
multos annos corpus sancti gorgonij romā
translatum ē. Anno autē dn̄i ducētesimo se
ptuagesimotertio eps̄ meten̄. nepos Pipi-
ni regis ipsū ad gallias transtulit: ⁊ in gor-
giensi monasterio eum collocauit.

C De sanctis Protho ⁊ Jacinto.

Rotus ⁊ iacintus fuerunt
domicilli ⁊ in studio philo
sophie socij scē eugenie fi-
lie philippi nobilissimi ro-
manoꝝ: qui qdē philippus
a senatu ꝑfecturā alexan-
drie acceperat ⁊ illuc clau
diaȝ vxorem suā ⁊ filios auitū ⁊ serginȝ: filiā
quoq̄ȝ eugeniaȝ secū duxit. Porro eugenia
omnibus artibus ⁊ litteris erat ꝑfecta. Pro
tus quoq̄ȝ ⁊ Jacinctus secū studuerūt ⁊ ad
ꝑfectionē oīuȝ sciaꝝ ꝯuenerāt. Eugenia igr̄

.15. etatis sue anno ab aquiliano aquilini cõ
sulis filio petit vxor. Cui illa. Maritus nõ
natalibus: sȝ moribus ẽ eligẽdus. Perue-
nit igit ad manus eius doctrina Pauli: et
cepit aĩo fieri xp̃iana: pmissuȝ erat tũc xp̃ia-
nis iuxta alexandriã hitare: vñ illa quasi so
latiando pgens: ad villã trãsiẽs audiuit xp̃i
anos cãtãtes. Oẽs dij gentiũ demonia: dñs
ãt celos fecit. Tũc dicit ad pueros Protum
ꝛ Jacitũ q secũ studuerãt. Philosophoꝝ sylo
gismos scrupuloso studio trãsegimus. aristo
telica argumẽta: ꝛ platonis ideas: ꝛ socrat
mõita: breuiter quicquid cãtat poeta: qcqd
orator: ꝛ qcqd philosophus cogitat hac sñia
excludunt. Dominã me vsurpata potestas
sororẽ vero sapiẽtia fec. Sim⁹ ergo fratres
ꝛ xp̃m seq̃mur. Placet ↄsiliũ ꝛ assũpto habi
tu viri ad mõasteriũ cui helen⁹ vir dei pre-
erat venit. qui nullã ad se feminã venire si-
nebat: q etiã q̃dã vice cũ heretico disputãs
cũ viȝ argumẽtoꝝ ferre non posset magnum
ignẽ accẽdi fecit. vt ille q nõ ↄbureret verã
fidẽ pbaret hr̃e. qd cũ fcm̃ esset p̃or intrauit
ꝛ illesus exiuit. Heretic⁹ aũt cũ intrare nol-
let: ab oĩbus expulsus ẽ. Adhũc igit cũ ac-
cessisset: ꝛ se virꝝ diceret. ille ait. Recte vir
diceris qꝛ cũ sis femina viriliter agis. Nã
sibi ei⁹ ↄditio a deo fuit reuelata. Ab eo igit
cũ proto ꝛ iacinto monasticũ habitũ suscepit
ꝛ se frẽm Eugeniũ ab oĩbus appellari fecit.
Pater ãt eius ꝛ mr̃ videntes currum Eu-
genie domũ vacuũ redisse merentes vndi-
qꝫ filiã inqri fecerunt: sȝ minime inuenire po
tuerunt. Interrogãt vates qd de filia factũ
sit: q rñdent eã a dijs inter astra translatam:
quocirca pr̃ imagineȝ filie fecit. ꝛ ipãȝ ab oĩ-
bus adorari mandauit. Ipsa vero cũ socijs
i dei timore pmansit ꝛ mortuo p̃posito ipa p̃
ficit. Erat tũc alexãdrie matrõa q̃daȝ diues
ꝛ nobilis Melãtia noĩe. quaȝ scã eugenia
oleo pungẽs a q̃rtana liberauit in noĩe Jesu
xp̃i. Vñ m̃lta ei misit munera. sȝ nõ recepit.
Predicta igit matrona frẽȝ eugeniũ virꝝ es-
se arbitrãs sepi⁹ eũ visitabat. vidẽsqꝫ elegã
tiã iuuẽtutis ꝛ pulchritudinẽ corpis in eius
amorẽ vehemẽter exarsit: ꝛ q̃lit cuȝ eo com
misceri posset anxia cogitare cepit. Simu-
lãs igit lãguorẽ misit vt ad eã veniret: ꝛ se i
uisere dignaret: qui cũ venisset aperuit sibi
qualiter eius amore capta esset. ꝛ qualiter i
eius ↄcupiscentia estuaret: rogãs vt secum
carnaliter cõmisceret: statiqꝫ eum appͥhen-
dẽs amplectit ꝛ osculat: ꝛ ad crimẽ hortat:
qd factũ fr̃ Eugeni⁹ abhoruit dicẽs ei. Re-
cte nomen Melantiã habere cognosceris.
Nigredinis. n. repleta pfida: nigra diceris:
ꝛ obscura: filia tenebraꝝ: amica diaboli: dux
pollutiõis: fomẽtuȝ libidinis: soror anxieta-
tis ppetue. ꝛ mortis filia sempitne. Illa vo
se deceptã vidẽs ꝛ timẽs ne forte scelus pu
blicaret: voluit ipa p̃or detegere: clamareqꝫ
cepit: ꝙ eugeni⁹ se voluit violare. Abijt igi
tur ad philippũ p̃fectum: ꝛ ↄquesta ẽ dicens
Juuenis qdã pfidus xp̃ianus ad me meden
di cã ingressus in me irruens impudent me
voluit violare. ꝛ nisi vnius ãcille que intra
cubiculũ erat fuissem liberata suffragio sua
me libidine vitiasset. Audiens igit p̃fectus
ira accẽdit: ꝛ dimissa apparitoꝝ multitudi
ne eugeniũ ceterosqꝫ seruos xp̃i ferro victos
adduci fecit. dieqꝫ statuit: in quo oẽs tradi
deberent morsibus bestiaꝝ. accersitus etiã
eis corã se dixit ad eugeniũ. Dic nobis sce
leratissime hoc vos Xp̃s vester docuit: vt
operã corruptionibus detis: ꝛ matronas i-
pudẽti vesania violetis? Cui Eugenia de-
missa facie ne agnosceret rñdit. Dñs noster
castitatẽ docuit ꝛ integritatem seruantibus
eternam vitam promisit. Hanc auteȝ melã
tiã falsam testem mõstrare possumus: sȝ me-
lius est vt nos patiamur q̃ꝫ ꝙ illa cum ↄui-
cta fuerit puniat: ꝛ fructus patientie nostre
depereat verumtamen adducat ancillam
quam dicit nostri sceleris esse testem: vt ex
eius ore possint refutari mendacia. Que cũ
adducta esset illa a domina sua docta ↄstan-
ter sibi opponebat: ꝙ dominam suam oppri
mere voluit. Cũqꝫ omnes de familia simili
ter deprauati sic esse testarent: ait Eugenia
Tempus tacendi transijt ꝛ tẽpus loquendi
aduenit: nolo impudica in seruos xp̃i crimẽ
imponat: nec falsa glorieт. Vt aũt mendaciũ
veritas superet: ꝛ sapientia maliciã vincat
veritatem oñdam nõ propter iactantiã sed
propter dei gloriã. Et hec dicens tunicaȝ a
capite vsqꝫ deorsum siue vsqꝫ ad cinguluȝ
scidit: ꝛ femina apparuit: dixitqꝫ prefecto.
Tu mihi Pr̃: claudia mater: fratres hi duo

qui tecum sedent auitus et sergius. Ego eugenia filia tua: hi duo prthus et iacitus: qd p audiens: et filia cognoscere incipiens i amplexus cu matre irruit et lachrymas mltas effudit. Eugenia autem vestibus aureis induitur: et in sublime tollitur. Ignis aut de celo venit et melatia cu suis psumpsit. Sicqz eugenia prem et mrem et fres: totaqz familiam ad fide xpi puertit. ita qp pater pter hoc a pfectura depositus a xpianis eps ordinatur et in orone psistes ab infidelibus occiditur Claudia at cu filijs suis et eugenia roma reuertitur: et ibi multi ab eis ad xpm sunt puersi. Eugenia aut iussu ipatoris alligata grandi saxo in tyberim pcipitat. sz rupto saxo super vndas incolumis gradiebat. tuc in fornace ardente picit: sed extincta fornace refrigerio vtebat. Recludit deinde in tenebrosum carcere: sz lume cadidissimu radiabat eide. Cuqz p decem dies sine cibo fuisst saluator eide apparuit: et pane cadidissimuz sibi porrigens dixit. Accipe cibum de manu mea. Ego su saluator tuus: que tota menti intetione amasti: eode die quo ad terras descendi ipse te erripia. In die igitur natalis dni spiculator mittit: et caput eius abscidit. que postmodu mri apparuit: et qd die dominica sequeretur pdixit. Veniete igit dnica die claudia in orone posita emisit spm. Protus aut et Jacintus cu ad teplu idolox traherent orone simulacrum pminuerunt: et cu sacrificare nollet capit obtruncatioe martyrium postmodu pleuerut. Passi sut autez sub valeriao et gallo: circa annu dni ducetesimu quqgesimu sextu.

De Nomine.

Xaltatio sancte crucis dr eo qp talidie fides et sacta crux plrimu exaltata fuit. Notadu at qp an xpi passio ne lignu crucis fuit lignu vilitatqz hmoi cruces de lignis vilibus pabant: isfructuositatis: qr qtucuqz in mote caluarie platarent fructuz mime faciebat. Ignobilitatis quoqz qr erat suppliciu latronu. Tenebrositatis: qr tenebrosu et sine oi decore erat. mortis qr ibi hoies morti tradebant. Fetoris: qr in medio cadauex platabat. Post passionem vo fuit multipliciter exaltata: qr vilitas trasit in pciositate. Vn dixit Andreas. Salue crux pciosa et c. Infructuositas i fertilitatem Can. 6. Ascedam ad palma et app. fru. eius Ignobilitas in sublimitate. Aug. Crux que erat suppliciu latronu trasit ad frotes imperatox. Tenebrositas in claritatez. Chriso. Crux et cicatrices xpi radijs solis i iudicio erunt lucidiores. mors in vite ppetuitatez vnde cantatur. Ut vn mors oriebat et c. Fetor in odore suauitatis. can. 1°. Cu eet rex i acubitu suo nardus. i. crux et c.

De exaltatione sancte crucis.

Xaltatio sancte crucis solēniter ab eccl'ia celebrat qr in ea fides qplurimu exaltata fuit: anno. n. dni. 615. p mittente dno flagellari populu suu p seuicia paganorum: cosdroe rex psax oia regna terrax suo impio subiugauit. Hierusalē at veniēs a sepulchro dni territus redijt: sz tn partē sancte crucis quā scā helena reliquerat asportauit. Volens at ab oib9 coli vt de9 turri ex auro et argēto iterlucētib9 gēmis fecit: et ibidē sol et lune et stellaruz imagines locauit: p subtiles etiā et occultos ductus qsi deus desup aquā infūdebat: et in subterra neo specu equi quadrigas trahentes in circuitu ibāt: vt quasi turri mouerēt et tonitruuz simularēt. filio igit suo regno tradito i tali phano prophanus residet: et iuxta se crucē domini collocans appellari se ab oibus deū iubet: et sicut legit in libro mitrali de officio. Ipse cosdroe i throno residēs: tāqz pr lignū crucis sibi a dextris posuit loco filij: et Gallum a sinistris loco spūs sancti: se vero iussit patrē nominari. Tūc eradius iparor exercitū copiosū colligit: et ptra filiū cosdroe iuxta danubiū fluuiū dimicaturus aduenit: tādē vtrisqz pncipibus placuit: vt ipsi sup pontē soli pfligerēt: et q victor eristeret sine dāno vtriusqz exercitus iperiū vsurparet: decretuz etiam erijt: vt quicunqz pncipem suum iuuare presumeret cruribus abscissis et brachijs ob hoc continuo in flumine mergeret. At eradius totum se deo obtulit et Sancte cruci deuotiōe qua potuit pmendauit. Ambobus itaqz in conflictu durantibus eradio

victoriã dñs ꝯtulit: ⁊ ꝯtrarium exercitum
suo imperio subiugauit adeo ꝙ vniuersus
populus cosdroe fidei xp̄iane se subdidit: ⁊
sacrũ baptisma suscepit. Cosdroe autẽ igno
rabat exitum belli: q: cũ ab oĩbus odiretur
sibi a nemine intimatur. Eradius aũt ad eũ
peruenit ⁊ in throno aureo eũ sedere repe-
riens eidem dixit: q: lignũ sancte crucis ꝑ
tuũ modulũ honorasti si baptismũ ⁊ fidem
xp̄i susceperis adhuc vitã ⁊ regnũ paucis a
te acceptis obsidibus obtinebis. Si autem
h̄ implere ꝯtempseris gladio meo te feriam
⁊ caput tuũ p̄cidam. Cũ igitur ille acquie-
scere nollet extracto gladio eũ ꝓtinus decol
lauit: ⁊ q: rex fuerat eũ sepelliri p̄cepit: fili
um vo suum decẽ annoꝝ quẽ cum eo reppe
rit baptizari fecit: ⁊ de sacro fonte ip̄m susci
piẽs regnũ paternũ ei dimisit: turrim vero
illã destruens ⁊ argentum in predã sui exer
citus tribuẽs: auꝝ vo ⁊ gẽmas ad recuperã
dum ecclesias quas tyrãnus destruxerat re
seruauit. Sacrã igitur crucẽ suscipiẽs hie-
rosolymã reportauit: cũ autẽ de mõte oliue
ti descendens per portã quã dñs passurus
intrauerat in equo regio ⁊ ornamẽto iperia
li ingredi vellet repẽte lapides porte de-
scenderunt: ⁊ inuicẽ quasi vnus paries se
clauserunt: sup quo cunctis stupentibus an
gelus dñi signum crucis in manibus tenẽs
sup portã apparuit dicẽs. Cũ rex celoꝝ ad
passionẽ p hãc portam intraret nec cultu re
gio sed humili asello ingrediẽs humilitat͛
exemplũ suis cultoribus dereliquit. Et his
dictis angelus abscessit. Tũc imperator la
chrymis infusus seipsũ discalciauit: ⁊ vesti
mẽta vsq3 ad camisiã exuit: crucẽq3 dñi ac-
cipiẽs vsq3 ad portã hũiliter baiulauit. mox
q3 duricia lapidũ celeste p̄sensit imperium:
statimq3 porta se suberigens libeꝝ intranti
bus patefecit ingressum. Odor autem sua-
uissimus qui eodem die eodemq3 momento
quo de turri Cosdroe sacra crux fuit ablata
hierosolymis de persarum ꝓuincia per tã
longa terraꝝ spacia fuerat elapsus: tunc re-
diit oẽsq3 mirabili suauitate refecit. Rex ãt
deuotissimus in has crucis laudes ꝓrupit
O crux splendidior cũctis astris: mundo ce
lebris: hominibus multũ amabilis: sanctior
vniuersis: que sola fuisti digna portare ta-
lentum mundi: dulce lignum dulces clauos
dulcis mucro: dulcis hasta: dulcia ferẽs põ
dera: salua p̄sentem cateruam in tuis hodie
laudibus ꝯgregatã tuo vexillo signatã: sicq3
p̄ciosa crux in suo loco restituitur ⁊ antiqua
miracula renouant̄. Mortuus quidã vite
restituit̄ paralitici quattuor curãtur: lepro
si decem mũdãtur. ceci qndecim illuminant̄
demones effugant̄ ⁊ a variis languoribus
plurimi liberantur. Et sic impator ecclesias
reparans ⁊ regiis muneribus cumulãs ad
ꝓpria remeauit. In chronicis ãt hoc gestũ
aliter fuisse narratur. Dicit. n. ꝙ cũ cosdroe
occupans vniuersa regna hierusalẽ cum za
charia patriarcha ⁊ ligno crucis cepisset: ⁊
eradius cũ eo pacem facere vellet iurauit
se cũ romanis pacem nõ facturum donec cru
cifixũ abnegarent: ⁊ solem adorarent. Tunc
eradius zelo armatus ꝯ eum exercitum mo
uit: ⁊ psas multis p̄liis deuastauit ⁊ cosdroe
vsq3 ad thesifõtẽ fugere compulit: tandẽ cos
droe dissenteriam incurrens merdasan filiũ
suum in regem coronare voluit. Qđ syrois
primogenitus eius audiens cũ eradio fed9
iniit: patrẽq3 cũ nobilibus ꝑsequens in vin-
culis eiecit: quẽ pane: tribulationis ⁊ aqua
angustie sustentans: tandem sagitari ⁊ occidi
fecit. Postmodũ ãt oẽs incarceratos cũ pa
triarcha ⁊ ligno crucis eradio destinauit. Il
le ãt p̄ciosum lignum crucis hierusalem de-
tulit: ⁊ postmodum constãtino polim depor-
tauit. Hec in multis chronicis legunt̄. De
hoc ãt ligno crucis sic dixit sibilla apud pa-
gãos sicut dicitur in histo. tripartita. O ter
beatũ lignũ in quo deus extensus est. Hoc
forte dictum est ꝓpter vitam nature gratie ⁊
glorie: que ex cruce ꝓuenit. ¶ Apud cõstan
tinopolim iudeus qdam ecclesiã sancte So
phie ingressus quãdã imaginem xp̄i ibidẽ
cõsperit: q se ibi solum cõsiderans gladium
arripuit: ⁊ appropinquans imaginem xp̄i in
gutture ꝑcussit: statiq3 inde sanguis exiuit: ⁊
iudei faciem ⁊ caput aspersit: q territus ima
ginem accepit: ⁊ ipsam in puteum ꝓiiciens
stati aufugit. Quidam ãt xp̄ianus eidem ob
uiauit: sibiq3 dixit. Vñ venis iudee? aliquẽ
hominem occidisti. ⁊ ille falsum est. Cui rur-
sus hõ ille dixit. Uere homicidium ꝑpetra-
sti: ⁊ ideo sanguine respsus es: ⁊ iudeus. Ue

re deus xp̄ianoꝝ magnꝰ eſt ⁊ fides eius fir
ma ꝑ oīa cōꝓbatur. nequaq̄ꝫ. n. hoīem per
cuſſi: ſed xp̄i imaginē. ⁊ cōtinuo ſanguis emā
nauit de gutture. Duxit āt iudeus hoīem il
lum ad puteū: ⁊ inde ſācta imaginē extraxe
runt. Plaga aūt in gutture xp̄i: vt fertur: ad
huc hodie cernit̄ ⁊ iudeus ꝯtinuo fidelis ef-
ficitur. ¶ Apud ſiriā in ciuitate berith qdā
xp̄ianus ſꝫ ānua penſione hoſpitiū habens
imaginem dn̄i crucifixi ꝯ lectuli faciē in pa
riete affixerat: ⁊ ibi oꝛones ſuas ꝯtinue faci
ebat. Poſt annū vō aliā domū locauit: ⁊ ima
ginem ibidē ex obliuiōe reliq̄t. Quidā aūt iu
deꝰ p̄dictā domū ꝯduxit: ⁊ die q̄dā vnuꝫ de
cōtribulibꝰ ſuis ad ꝯuiniuꝫ inuitauit. Inter
epulas āt ille qui inuitatus fuerat caſu cir-
cūſpiciens imaginem infixā parieti contuet̄:
⁊ in illū qui ſe inuitauerat ira fremens. cur
imagineꝫ. Jeſu xp̄i nazareni tenere audeat
cōminat̄ Ille āt cū adhuc p̄dictam imagi
nem non vidiſſet ſacramentis q̄bus poterat
affirmabat: q̄ illā de qua dicebat imaginem
p̄eitus ignoꝛabat. Tunc ille placatū ſe ſimu
lans vale fecit: ⁊ ad p̄ncipem ſue gentis abi
ens iudeum illū de eo quod viderat accuſa
uit. Iudei igr̄ ꝯgregati ad domū eiꝰ ꝯuēiūt
⁊ viſa imagine illū ꝯtumelijs diris afficiunt
⁊ extra ſynagogaꝫ ſemiuiuū ꝓijciunt: imagi
nem vō ꝯculcātes pedibꝰ cuncta in ea dn̄ice
paſſionis oppꝛobꝛia renouarunt. Cū vō latꝰ
lancea perfoꝛaſſent ꝓtinus vbertim ſāguis
⁊ aqua exiuit: ⁊ ſuppoſitū vas iplēuit. Stu
pefacti iudei ſanguinē illū ad ſynagogas d̄
tulerunt: ⁊ oēs infirmi ex ipſo vncti ꝓtinus
curabant̄. Tunc iudei epiſcopo terre oīa ꝑ
oꝛdineꝫ narrauerunt: ⁊ baptiſmuꝫ ⁊ fidē xp̄i
vnanimiter ſuſceperunt. Ep̄s auteꝫ ſangui
nem illum in ampullis chꝛiſtalinis ⁊ vitreis
conſeruarūt. Chꝛiſtianum etiaꝫ illum accer
ſiuit: ⁊ quis tam pulchꝛā imaginem ꝯpoſuiſ
ſet inquiſiuit. At ille dixit. Nichodemus il
lam ꝯpoſuit quā moꝛiens gamalieli: gamaliel
zacheo: zacheus iacobo: iacobus ſimoni d̄re
liquit. Sicq̄ꝫ in hieruſalē vſq̄ꝫ ad excidium
vꝛbis fuit: donec inde a fidelibus in regnū
agrippe delata: ⁊ inde ad patriā meā dedu
cta a parētibus meis ad me hereditario iu-
re deuenit: factum eſt autem hoc anno dn̄i.
750. Tunc oēs iudei ſynagogas in eccleſias
cōſecrarunt rex tunc hic mos inoleuit: vt ec
cleſie ꝯſecrarent̄: qꝛ ante tantū altaria cōſe-
crabantur: ꝓpter iſtud miraculuꝫ oꝛdinauit
eccleſia. 5°. cal̄. decēbꝛis memoꝛiaꝫ fieri do
minice paſſionis. vel vt alibi legit̄. v. idus
nouembꝛis: vn̄ ⁊ rome ꝯſecrata eſt eccleſia
in honoꝛē ſaluatoꝛis: vbi ampulla cū illo ſan
guine reſeruat̄: ⁊ ſolēne feſtum tunc agitur.
¶ Virtus crucis ēt apud infideles maxima
per oīa compꝛobat̄. nam vt Grego. in tertio
libꝛo dialogoꝝ commemoꝛat: Andreas fun
dane ciuitatis ep̄s dū quadā ſanctimonialē
feminaꝫ ſecū habitare ꝑmitteret: antiquus
hoſtis cepit ſpecieꝫ illius ocul̄ mentis eius
īpꝛimere: vt in lecto nefāda cogitaret. Qua
dam vō die iudeus quidam romā veniens
cū iam diē declinare cerneret: ⁊ vbi maner̄
poſſet minime repperiſſet: in quodam tēplo
apollinis ad manendū ſe contulit: qui ip̄m
loci ipſius ſacrilegiū ꝑtimeſcēs. q̄uis fideꝫ
crucis minime hēret: ſigno crucis tn̄ ſe mu-
nire curauit. Nocte āt media euigilans vi-
dit malignoꝝ ſpirituum turbam q̄ſi in obſe-
quium cuiuſdā ꝑtātis ꝑire: cūq̄ꝫ qui ceteris
ꝑerat in eorum medio conſedere: qui cepit
ſingulorum ſpirituuꝫ ſibi obſequentium cās
actuſq̄ꝫ diſcutere: quatenus vnuſquiſq̄ꝫ q̄ꝫ
tum egiſſet neqtie inueniret. Modum āt
diſcuſſionis Gre. cā bꝛeuitatis pertranſit:
ſed ex ſimili quodam exemplo qđ legitur in
vitis patrum innoteſcere poteſt. Nā dū qui
dam in tēplo idoloꝝ intraſſet vidit ſathanā
ſedentem ⁊ omnem eius militiam aſſiſtentē
⁊ veniens vnus de malignis ſpiritibꝰ ado-
rauit euꝫ. Cui ille. Unde venis: Et ille. In
illa ꝓuintia fui: ⁊ ibi bella plurima ſuſcitaui:
⁊ ꝑturbationes multas feci: ⁊ ſanguinem co
pioſum effudi: ⁊ veni nunciare tibi. ⁊ ſathā
ait. Quanto tempoꝛe hoc feciſti: ⁊ ille. In tri-
ginta diebus. ⁊ ſathan. Quare tanto hoc tē-
poꝛe feciſti: ⁊ ait aſſiſtentibus ſibi. Ite ⁊ fla
gellis eū cedite ⁊ durius vberate. ⁊ ſecūdus
veniens adoꝛauit dicens. In mari erā ⁊ cō
motiones maximas excitaui: ⁊ naues mltas
demergens homines q̄ꝫplures occidi. ⁊ ait.
Quanto hoc tempoꝛe feciſti. ⁊ ille. In. 20. di
ebus. ⁊ iuſſit hunc ſimiliter flagellari dicēs.
Ita modicum in tanto tempoꝛe laboꝛaſti: ⁊
tertius veniens ait. q̄dā ciuitate fuit ⁊ rixas

in quibusdā nuptijs excitaui: ⁊ mltā sangui
nis effusionem feci ⁊ spōsū ipm occidi: ⁊ ve
ni nūciare tibi. cui dixit. Quanto tempore
hoc fecisti? Et ille in decē diebus ⁊ ille ait.
Nōne plura in tot diebꝰ opatus es? ⁊ iussit
eū a circūstantibus vberari. ⁊ vnus veniēs
ait. In heremo māsi: ⁊ ꝑ. 40. ānos circa quē
dam monachū laboraui: ⁊ vix tandē ipm in
lapsū carnis sic ꝓcipitaui. quod sathā audi-
ens de solio suo surrexit: ⁊ eū osculans de ca
pite suo coronā abstulit: ⁊ capiti illius iposu
it: ac ipm secū cōsedere fecit dicens. Ma
gnam rē fortiter egisti: ⁊ plus oībꝰ laborasti.
Hic igiť vel similis pōt eē mōus illius di-
scussionis: quā Gregori. ꝑtermittit. Cū ģ sin
guli spūs exponerent qd egissent: vnus in
medium ꝓsilijt: ⁊ q̄sta carnis tētatōe de illa
sanctimoniali femina Andree aiuz cōmouis
set aperuit. Addo ꝙ heri hora vesperarum
vsqȝ ad hoc eius mentē traxerit: vt in tergū
eius blandiens alapā daret. Tū malignus
spiritus eū hortatus est vt ꝑficeret qđ cepis
set: vt illius ruine singularem inter ceteros
palmā teneret. Precepitqȝ vt q̄rerēt qs nā
eēt ille q iacere in templo eodē ꝓsumpsisset.
Cū āt ille vehementius palpitaret: ⁊ missi
spūs eū crucis mysterio signatum viderent
territi acclamauerūt. vere vas vacuū sȝ si
gnatum. Ad hāc vocē ꝓtinus illa maligno
rum turba disparuit spūuȝ. Judeus āt cōci
tus ad episcopū venit ⁊ ei oīa ꝑ ordinē enar
rauit: qđ ille audiens vehemēter ingemuit:
⁊ oēm mulierem a domo sua ꝓtinus remo-
uit: ⁊ iudeū baptizauit: ¶ Refert quoqȝ gre
gorius in libro dial'. ꝙ q̄dam scīmonial' hortū
ingrediens: ⁊ lactucā cōspiciens ꝯcupiuit.
eāqȝ signo crucis bn̄dicere oblita: auide mo
mordit: sed arrepta a diabolo ꝓtinꝰ cecidit.
Cū āt beatus egtius ad eā venisset diabolꝰ
clamare cepit ac dicere. Ego qd feci? Se-
debā hic sup lactucā: illa venit ⁊ momordit
me. Ad imperium āt ꝓdicti viri mox de ea
exiuit. Legitur in histo. scolastica in libro. xi
ꝙ gentiles ꝑ alexandriam arma serapis in
parietibus depixerant: Theodosius vero
illis deletis signū crucis depingi mādauit.
quo viso gentiles ⁊ sacerdotes idoloꝝ bapti
zati sunt dicentes traditū esse ab antiqs ꝙ
ea que colebant starēt donec veniret signū
illud in quo est vita. Quedā tūc littera apđ
illos quā sacrā vocabant habebat formā cru
cis quam dicebant interpretari vitam futu
ram.

¶ De sancto Joāne Chrysostomo.

Joannes cognomīe chryso
stomus antiocenus filius
Secūdi ⁊ anthure nobiliū
fuit: cuius vita genus con
uersatio ⁊ ꝑsecutio in histo
ria tripartita plenius de-
clarať: q cum philosophie
studium impēdisset: tandē hanc deserēs di
uinis lectionibus incūbebat: q presbyter or
dinatus ꝑꝑ castitatis zelū seuerior habebať
⁊ feruori magis q̄ mansuetudini seruiebat
⁊ ꝑꝑ vite rectutidinē incautus ad futura ꝓ
spicere nesciebat. In cōfabulatione arrogās
a nescientibus putabať. in docēdo erat pre-
cipuꝰ in exponēdo egregius: ad mores coer-
cendos optimus. Regnātibus igr̄ archadio
⁊ honorio augustis ⁊ damaso in romana se-
de ꝓsidente factus est epūs: q dū vitam cleri
coꝝ repente corrigere voluit: oēs in suū odi
um concitauit cūctiqȝ eū velut furiosū de-
clinabant: ⁊ apđ oēs ei detrahebant. Et qr
nunq̄ȝ aliquē ad prandiuȝ inuitabat nec ab
aliquo inuitari volebat dicebant eū hoc iđ
facere: qr turpiter mādicaret: alij ꝑꝑ excelē
tem ⁊ exq̄sitū vsuȝ ciboꝝ hoc eū facere ꝓdi-
cabant. Re vͣa āt ꝑꝑ abstinentiaȝ stomachū
⁊ caput sepe dolebat: ⁊ iđ prandioꝝ epulas
euitabat. Populus āt ꝑꝑ sermones quos in
ecclesia faciebat eū plurimū diligebat: par
uipendens qcqd ꝯ eū emuli loquerenť. Ap
posuit quoqȝ Joānes ⁊ quosdā ꝓceꝝ obiur-
gare: ⁊ iđ ꝯ eum maior inuidia est accensa.
Aliđ quoqȝ feć qđ cunctos valde cōmouit:
Eutropius nanqȝ ꝓpositus impatoris ⁊ hn̄s
cōsulis dignitatē volens in qbusdā ad eccle
siam fugientibus vindicare studuit: vt lex
ab impatore ponereť: vt nullus ad ecclesiā
ꝯfugeret: imo q dudū refugerāt extraherēť.
Post paucos āt dies cū eutropius regeȝ of
fendisset ad ecclesiam mox ꝯfugit. Epūs aūt
hoc audiēs ad eū sub altare latitātē accessit:
⁊ homeliā increpatoriam ꝯ eū faciens ipsuȝ
durissime obiurgauit. Ex quo multos offen-
dit eo ꝙ hoi infelici noluit misericordiā ipen

dere:sed insup nõ destitit obiurgare. Impa
tor ꝗ̃ eutropiũ rapiens eius caput abscidit.
ꝓ diuersis igr̃ causis multos hoĩes fiduciali
us obiurgabat:⁊ iõ erat plĩmis odios⁹. The
o philus ãt alexandrinus eṗs ioãnẽ ꝺponeṙ
volebat:⁊ ṗsbytez quẽdã noĩe isidoꝝ intru-
dere affectabat:⁊ iõ cãs depositionis diligẽ
ter q̃rebat. Ppl̃s ãt defẽdebat ioannẽ:⁊ ei⁹
doctrina mirabili auiditate pascebatur. Sa
cerdotes quoqꝫ ioãnes ẜꝫ ecclesiasticas san
ctiones viuere cogebat dicens non debere
frui honore sacerdotij q coꝝ vitã ꝯtẽnerent
imitari. nõ solũ ãt ciuitatẽ cõstãtinopolitanã
strenue gubernabat:sed ⁊ plures circũadia
centes ꝓuĩcias impiali auctoritate ꝓuidis
legibus gubernabat. Cũqꝫ cognouissꝫ i phe
nice adhuc demonibus sacrificia mĩstrari:
clericos illuc ⁊ monacos destinauit oĩaqꝫ tẽ
pla idoloꝝ destrui fecit. Eodẽ tpe gainas q
dã erat genere celticus:cõsilio barbarus stu
dio tyrãnico vehementer elat⁹:arriana he
resi deprauatus magister tñ militũ fact⁹:hic
ĩpatorẽ rogauit vt ĩtra citatẽ sibi suisqꝫ eccle
siam vnã daret:qꝺ cũ ꝓmisisset rogauit ioã
nẽ vt ecclesiã vnã illi ꝯcederet:vt sic eius
tyrannidẽ refrenaret. At ioannes virtute
fortissimus ac totus zelo ignitus:noli ingt o
imperator hoc promittere nec scĩn canibus
dare:nec hunc barbarum metuas:sed am-
bos nos iube vocari ⁊ sub silentio inter nos
que dicuntur audi. Ego nãqꝫ huius linguã
sic refrenabo:vt huiusmõi petere nõ presu-
mat:quod audiens imperator gauisus est:
⁊ vtrunqꝫ altera die vocauit. Cũqꝫ gainas
vnum pro se oratorium peteret:ait Joãnes.
Ubiqꝫ tibi diuina domus aperta est:vt nul
lus te vetet orare. at ille. Ego alterius secte
sum ⁊ vnum templum cum meis habere de
posco multos quidem pro romana republi-
ca labores assumpsi:⁊ ideo nõ debeo in mea
petitione contemni:cui Jo. Pluria premia
⁊ que transcendunt tua certamina recipisti:
magister militum factus consulari toga insu
per exornatus:⁊ oꝫ te considerare quid du-
dum fueris:⁊ qualis modo cõspiciaris que
prisca paupertas:⁊ que mõ substantia:qui-
bus vestinẽtis ante vtebaris:⁊ qbus orna-
ris modo igitur q: pauci labores maxia tibi
p̃mia contulerunt:circa honorantẽ te nõ sis
igrat⁹. his ṗmonib⁹ eius os obstruxit ipsũqꝫ
cõpulit vt taceret:dũ igiṫ ꝯstãtinopolitanã
vrbẽ strenue gubernaret:gainas imperium
ambiẽs:cũ ĩ die nihil agere posset nocte bar
baros misit q palatiũ ꝯcremarẽt. Tũc apte
mõstratũ est quꝺ scũs ioannes custodiebat
ciuitatẽ. Barbaris eniꝫ angeloꝝ armatoꝝ
ingens corpus habentiũ copiosa turba ap-
paruit:que ipsos ꝓtinus effugauit:qꝺ cuꝫ
dño suo nunciassent:ille valde miratus est
sciẽs exercitũ militũ ꝑ ciuitates alias ꝯstitu
tũ. Cũ igiṫ sequẽti nocte eos iteꝝ destinas-
set:a visione angeloꝝ sunt similiṫ effugati.
Nouissime ille egressus miraculuꝫ vidit:⁊
fugit existimãs milites ĩ die latere:⁊ nocte
ciuitatẽ custodire. Egressus inde ad thraci
aꝫ iuit:⁊ magno ꝯgregato exercitu cũcta va
stabat:timẽtibus cũctis barbaricã feritatẽ.
Imperator igiṫ ioãni scĩssimo onus legatio-
nis ĩposuit. Ille aũt inimicitiaꝝ immemor
alacriter ẽ ꝓfectus. Gainas võ agnoscens
eius fiduciã ꝓprietate assumpta lõgo itine-
re eidẽ occurrit:suisqꝫ oculis dextrã ei⁹ cir
cũposuit:⁊ filios suos sacra eius genua oscu
lari p̃cepit. Huius nanqꝫ virtutis fuit ioan
nes:vt etiã valde terribiles humiliari co-
geret ⁊ timere. ¶ Eodẽ quoqꝫ tpe q̃stio mo
ta ẽ:vtꝝ deus corpus h̃eret:ex q̃ q̃stiõe ꝯtẽ
tiones ⁊ certamina surrexerũt:alijs hꝫ:alijs
aliud affirmãtibus:maxime tñ monachoꝝ
turba simpliciũ est decepta:dicẽtiuꝫ deum
forma corporea eẽ distinctuꝫ. Theophilus
aũt eṗs alexãdrinus ꝯtrarium sapiebat:ita
vt in ecclesia ꝯtra eos q humane forme de
um asseruerãt ꝯtenderet:⁊ deuꝫ ĩcorporeũ
p̃dicaret:qꝺ egyptioꝝ monachi agnoscẽteṡ
habitacula sua reliquerũt ⁊ alexãdriã veni
entes seditionẽ ꝯtra theophilũ excitarũt vt
eũ occidere niterenṫ:qꝺ ille cognoscẽs ⁊ ti
mẽs ait illis. Sic vos ingt video:sicut dei
vultus. ⁊ illi si vere inquiunt dicis q: vul-
tus dei sic ẽ vt nr̃:anathematiza libros ori
genis:q nr̃e opinioni aduersanṫ:qꝺ si ñ fece
ris q̃ iperatorib⁹ ⁊ deo rebellia a nobis pro-
culdubio sustinebis. Et ille. Nolite ĩ me se-
uire. ego quidem que vobis placent facio.
⁊ sic monachos a suo impetu reuocauit
Exercitati vero ⁊ perfecti monachi in hoc
seducti non sunt:sed simplices ardore fidei

ꝯtra fratres ꝯtrarium sapientes insurrexerunt: ⁊ mltos occidi fecerunt. Dū hec in egipto fierent: ioānes apud ꝯstātinopoli doctrina florebat: ⁊ apud oēs admirabilis habebat. verꝝ cū arriani plurimū pullularēt ⁊ extra ciuitatē ecclesiā haberēt: sabbato tñ ⁊ dominica itra portas ⁊ porticus ꝯgregati hymnos ⁊ antiphonas nocte cātabant: diluculo aūt cū ipsis antiphonis ꝑ mediam ciuitatem portaꝫ egressi ad suā ecclesiā ꝯcurrebāt: hec āt ad vitupationē orthodoxoꝝ facere nō cessabant: freqnter hoc decātantes. Ubi sunt q dicunt tria virtute vnū: Joānes autē metuens ne simplices his cantibus traherentur istituit vt ⁊ fideliū turba nocturnis hymnis insisterēt vt illoꝝ opus offuscaret: ⁊ fidelium ꝓfessio firmaret. Fecitqꝫ cruces argenteas: q̄ cū argēteis cereis portabant: tūc arriani zelo accēsi inuidie vsqꝫ ad necē insurgunt. Una igit nocte petra percussus ē brison eunuchus auguste: q ad hymnos exercēdos a ioāne fuerat deputatus: sꝫ ēt qdaꝫ de populo vtriusqꝫ ꝑtis exticti sunt. Ex his motus impator ꝓhibuit arianos hymnos publice decantare. Eo tēpore seuerianus gabalēsis eps̄ honorabilis apd̄ multos proceres: ⁊ ab ipō impatore ⁊ augusta multum dilectus ꝯstatinopoli venit: ⁊ a ioāne gratāter susceptus ē. Cūqꝫ ioānes in Asiaꝫ prexisset: suaꝫ eidē ecclesiā ꝯmendauit: ille aūt non fidelit ambulabat: sed semetipsuꝫ ad pplꝫ ꝯmēdabat. Serapion āt clericus ioānis hoc ioāni studuit nūciare: Transeunti āt seueriano nō assurrexit: serapion. Ille āt indignatus clamauit. Si clericus serapiō nō mortuus fuerit xp̄s in humana natura natus nō ē. Hec audiēs ioānes redijt: ⁊ ipꝫ tāqꝫ blasphemū de ciuitate eiecit: qd̄ auguste multuꝫ displicuit. ⁊ ipm̄ euocari fecit: rogans ioānem sibi recōciliari: q nullatenus acquieuit donec augusta filiū suū theodosiū eius genibus imponoret supplicās ⁊ ꝯiurans: vt seuerianuꝫ reconciliaret. Eodē quoqꝫ tempore theophilꝰ alexandrinus episcopus dioscoꝝ viruꝫ sanctissimum ⁊ isidoꝝ p̄us sibi amicissimū iniuste eiecit: q ꝯstantinopoli venerant vt principi ⁊ ioanni eius facta narrarent. Joannes aūt eos qdē honorabat: sꝫ ante cause cognitionem cum eis participare nolebat. Falsus tamen rumor ad theophilum venit q̄ ioannes cum illis ꝯmunicaret ⁊ eis auxiliuꝫ ferret. At theophilus indignatus non solū vindictam in illos exercere: sed ioannem deponere fortiter se armabat. celans igit intētionem suam misit ad singulaꝝ episcopus ciuitatum dicens se origenis libros velle damnare. Epiphanium quoqꝫ episcopū cypri virum sanctissimum ⁊ famosissimū circūuenit: ⁊ amicū fecit rogans vt ⁊ ipsos similiter libros origenis damnaret. Epiphanius autē propter sui sanctitatē eius fallacias nō attēdens apud cyprū suos episcopos ꝯuocauit ⁊ lectionē originis interdixit rogās ioānem ꝑ litteras: vt se ab hoꝝ lectione libroꝝ suspēderet: ⁊ que ordinata fuerant confirmaret. Joannes autē hoc paruipendens in doctrina ecclesiastica laborabat ⁊ in ea florebat nihilqꝫ de his q̄ contra eū cogitabant curabat Demū theophilus odiū in ioānē diu celatū manifestauit ⁊ se velle deponere indicauit. Mox inimici ioānis multiqꝫ clerici ⁊ ꝓceres palatij tēpus opportunum inuenientes nitebantur: vt ⁊ cōtra ioānem apud ꝯstantinopolim concilium fieret. Post hoc aūt epiphanius ꝯstantinopolim venit damnationē libroꝝ originis secum ferens: et inuitationē ioānis causa theophili declinauit. Et qdam ꝓpter epiphanij reuerentiā dānationem librorum origenis subscribebant: plurimi aūt facere recusabant quorum fuit theothimus scythie p̄sul: vir rectitudie vite famosissimꝰ qui ita respondit. Ego inquit epiphāi eque eius qui duduꝫ bene requieuit: iniurias nō fero: neqꝫ rem blasphemā tentare presumo. damnans ea que priores nostri respuere noluerunt: nā neqꝫ malā doctrinā in eius libris esse ꝯspicio. q has contumelias inferunt nesciunt semetipsos. Athanasius autē defensor nicenij concilij contra arianos testem sue fidei hunc viruꝫ appellabat: illius libros suis coniungens ⁊ dicens. Mirabilis inquit et laboriosissimus origenes hec de filio dei testimonium nobis perhibet: asserens coeternum eum patri. Joannes autem indignatus non est cur absqꝫ regulis in ecclesia sua epiphanius ordinationem fecerit: sed tamen rogabat vt inter Episcopos cum eo maneret. At ille nec secuꝫ manere nec orare respōdit

nisi dioscorū eijceret: ꝛ damnationē librorum
origenis subscriberet. Joāne hoc facere re-
nuēte: aduersus ioānē ab eius inuidis epi
phanius incitaẗ: vñ epiphanius libros ori-
genis dānauit: ꝛ dioscorum adiudicauit: ꝛ ioā-
ni tanq̄ꝫ horum defensori detrahere cepit: cui
ioānes mandauit. Cōtra regulas multa fe-
cisti: o epiphani p̄mū q: ordinationē fecisti
in ecclesia sub meo iure instituta: deinde q:
in ea auctoritate ꝓpria sacra celebrasti: rur
sus q: inuitatus excusasti: ꝛ nūc denuo q: in
teipsum ꝯfidis: q̄propẗ obserua ne in populo
seditio oriaẗ: ꝛ huius rei ꝑiculū ipse suscipi
as. Hoc aūt audiēs epiphanius discessit: q
cū ad cyprum reuersus esset mādauit Joanni
Spero ꝙ ep̄s nō morieris: at ille remanda
uit. Spero ꝙ ad tuā patriā nō redibis: qḋ
sic euenit: nā epiphanius in via obijt: ꝛ ioā
nes post modicū de ep̄atu depositus: in exi-
lio vitā finiuit. Ad sepulchrum āt huius epi-
phanij viri s̄cissimi demones expelluntẗ. Fu
it āt vir mire liberalitatis ad paupes: q cū
quadā vice totā ecclesie pecuniā erogasset
ꝛ nihil sibi remāsisset: qdā subito veniēs sac
culum pecuniarum multarū sibi obtulit ac di-
scessit: nec vñ venerit aut quo abiret scituꝫ
fuit. Paupes qdā volētes epiphaniū deci
pe: vt aliqd eis daret: vnus eorum supinū se i
terra ꝓstrauit. Alter vero sup eū stans q̄ si
mortuū flebat: ꝛ ꝙ nihil vñ eū sepelire possꝫ
haberet q̄rulis vocibus clamabat. Epipha
nius igiẗ supueniens vt in quiete dormiret
orauit ꝛ sepulture necessaria ministrauit ho
minemq̄ꝫ ꝯsolatus abijt: ille āt sociū pulsans
dicebat. Surge hodie laboribus epulemur
queꝫ cū crebro pulsasset ꝛ mortuū agnouis
set: ad epiphanium cucurrit: ꝛ qd acciderit
nunciauit: ac vt eū suscitaret rogare cepit.
Ille aūt benigne eū ꝯsolatus est: nō tñ eū su-
scitauit ne ministris dei facile illudatur.
Uerum cum epiphanius discessisset relatū
est ioāni ꝙ eudosia augusta ꝯ eum epiphani
um incitasset: qui solito sermone accensus s̄
monem ad populum fecit: qui cunctarum mu-
lierum vituperationem omnimodam conti-
nebat. Hic sermo ab omnibus est acceptus
vt quasi ad augustam sit prolatus: qḋ cū au
gusta cognouisset imperatori conquesta ē di
cens contumeliam illatam vxori in eum po
tius redundare. Motus ad hoc imperator
ꝯtra ioannē p̄cepit synoduꝫ celebrari. Teo
philus igiẗ festine ep̄os ꝯuocabat: oēsq̄ꝫ ini
mici ioānis alacriter ꝯfluebant supbuꝫ ꝛ im
pium eū vocātes. Uniuersi igiẗ ep̄i apḋ cō
stantinopoli ꝯstituti nō iam de libris orige-
nis tractabāt: sed contra ioāneꝫ se manifesti
us erigebāt. Mittentes igitur ꝓ ioāne ip̄m
citauerunt: q eos velut inimicos vitare cē-
suit: ac vniuersalē synodū fieri ꝓclamauit.
Illi vero quater eum citauerūt: qui cūꝫ eos
refugeret ac synoduꝫ fieri proclamaret dā-
nauerunt eum: in nullo eum culpantes: nisi
ꝙ vocatus noluit obedire. Hoc ppl's audiēs
ad seditiones maximas excitaẗ: ꝛ euꝫ trahi
ab ecclesia nō sinebat: sꝫ vt hoc ad maius re
ferret ꝯcilium ꝓclamabat: iussio āt principis
ꝯpellebat eijci. ꝛ eū velociẗ in exiliū depor-
tari. Joānes autē timēs ne seditio oriretur ī
ppl'o nesciēte populo semetipsum tradidit ī
exiliū deferendū: qḋ cū ppl's cognouisset: ī-
portabilis seditio est exorta: ita vt etiā multi
inimicorum eius ad mi̅ſicordiā mouerenẗ di-
cētes eū calumniā passuꝫ: quē paulo āte desi
derebāt videre depositū. Seuerian⁹ āt de
quo sup̄ s̄mo hītus ē ī eccl'ia docēs ioāni de-
trahebat dicēs. Et si nulluꝫ aliud crimē ha
beret: eius tñ supbia depositiōis eius cā suf
ficiens eē posset. Orta igiẗ ꝯ impatorē ꝛ epi
scopos imensa seditiōe in populo: augusta i-
patorē rogauit. vt ioāneꝫ de exilio reduci fa
ceret. Terremotus quoq̄ꝫ maxim⁹ ciuitateꝫ
īuasit: dicētibus cunctī hoc accidere ꝓp iniu
stā eiectiōeꝫ ioānis. Missi igiẗ sūt legati ad
ioannē rogātes: vt cito rediret ꝛ citati pcū-
ti suis orōnibus subueniret: ꝛ in ppl'o seditio
nē excitataꝫ sedaret. Alij quoq̄ꝫ post illos ꝛ
rursus alij destinati sūt: q eū cito redire cō-
pellerent: qui redire nolentē ad ꝓpria cito
reduxerunt: eidē cuꝫ cereis ꝛ lāpadib⁹ vni
uerso populo occurrente. Ipse autē in ep̄ali
sede residere nolebat dicēs oportere hoc fie
ri iuditio synodali: ꝛ eos qui damnauerant
suam s̄niam reuocare. Populus autem mi-
ro modo accendebatur eum in episcopali se
de residentem videre: ꝛ verba doctoris au
dire. Preualuit igitur populus: coactusq̄ꝫ
est sermonem facere ad populum: ac in sua
cathedra residere. Theophilus igitur inde

fugit qui cum hieropoliꝫ aduenissꝫ: mortuus
ē eiusdē ciuitatꝭ eṗs: ⁊ ibi iamō scissim⁹ mōa
chus ē electus. At ille cuꝫ crebro refugeret
ei theophilus suadebat: vt sue electiōi ꝯsē-
suꝫ p̄beret. Tūc ille ꝑmisit dicēs. Cras qđ
dn̄o placet implebit: crastina ḡ die venien-
tes ad cellā suā cū vt ep̄atuꝫ susciperet instan
ter rogabāt. q ait. Oremus p̄mo ad dn̄ꝫ: qui
dū oraret: mox cū illa orōne terminū vite su
scepit. Joānes itaqꝫ doctrine sedule insiste
bat. Eo āt tp̄e statua argētea clamide circū-
amicta in platea iuxta ecclesiā scē sophie ad
honorē eudoxie auguste ꝯstituta erat vbi mi
lites ⁊ ꝓceres lusus publicos exercebāt: qđ
qdē ioāni plurimū displicebat: cū videret h̄
ad ecclesie spectare iniuriā. Cōsueta igitur
fiducia rursus linguā suā armauit: ⁊ cū opor
teret p̄ncipes supplicatiōis v̄bo deflectere
vt a tali lusu recederēt hoc nō fecit: sed im-
petu sui vsus eloquij iubentes fieri talia ma
ledicebat. Augusta vero rursus ad suā hoc
trahebat iniuriaꝫ: ⁊ denuo laborabat vt ad
uersus eū synodus iterꝝ celebraret: hoc sen
tiens ioānes illaꝫ famosissimā in eccl'a ꝓtu-
lit omeliā: cuius initiū est: Rursus herodi-
as insanit: rursus turbatur: denuo saltat: de
nuo caput ioānis in messorio ꝯcupiscit acci-
pere: qđ factū ad iracundiaꝫ plus incitauit
Augustā. Dū āt qdam ioānē vellet occide-
re: a populo ē ꝯp̄hensus ⁊ ad iudicandū tra
ditus: sꝫ a p̄fecto ne occideret ereptus est.
Quidā ēt seruus cuiusdā p̄sbyteri in eū im-
petū faciēs ip̄m occidere mollitus ē qui duꝫ
a quodā teneret ip̄m q tenebat ⁊ aliū astan-
tē ⁊ tertiū ꝑcussit: tū clamore fcō multis con
currentib⁹ plurimos interfecit. Ex illo tp̄e
populus ioannē custodiebat eius domū die
bus ac noctibus muniens. Suadēte igitur
augusta ep̄i ꝯstantinopoliꝫ ꝯuenerūt ⁊ accusa-
tores ioānis fortiter insistere ceperunt. Cū
autē festiūtas natalis dn̄i superuenissꝫ mādauit
impator ioāni: q: nisi p̄us criminib⁹ erueret
nō cōmunicaret eideꝫ. Ep̄i aūt nihil ꝯ eū re
pererunt nisi ꝙ post depositionē residere in
sede ep̄ali sine decreto ꝯcilij p̄sumpsisset: ⁊
sic dānauerūt eū. Appropinquāte tandē so-
lemnitate pascali mandauit impator nō pos
se secū in ecclesia manere: cū euꝫ duo ꝯcilia
ꝯdēnassent. Uacabat igit ioannes ⁊ nequa
ꝙ̄ in ecclīā descēdebat. Illi q ioāni fauebāt
ioānite dicebant. Post h̄ āt impator ioāneꝫ
de ciuitate expelli fecit ac duci in exiliuꝫ in
quandaꝫ ciuitatē ꝑuaꝫ: vbi fines sunt ponti
impijqꝫ romāi: q̄ loca crudelib⁹ barbaris sūt
vicina: sed clemēs dominus nō ꝑmisit diu
in talibus locis athletaꝫ suum fidelissimum
ꝯmorari. Hoc Innocentius papa audiens
moleste ferebat volensqꝫ ꝯcilium celebrare
scripsit clero ꝯstantinopolitano ne ioāni suc-
cessoreꝫ aliqueꝫ ordinarent. Cuꝫ igit longo
fuisset itinere fatigatus ⁊ dolore capitis ve
hementissime cruciatus: necnō ⁊ ardorē so-
lis intolerabilē pateret: sancta illa aīa in cu
manis. 14. die mensis septēbris e carne solu
ta est: quo defuncto grādo vehemēs in ꝯstā
tinopolim ⁊ oīa suburbana descendit dicen-
tibus cunctis hoc dei iracundia gestuꝫ esse
eo ꝙ iniuste ioānes fuerit ꝯdemnatus: qui-
bus verbis fidē fecit mors auguste ꝓtinus
subsecuta: q̄rta nāqꝫ die post grandinē ē de-
functa: mortuo quoqꝫ oīuꝫ doctore terrarꝫ oc
cidentales ep̄i cū orientalib⁹ nullaten⁹ cōi-
care voluerūt donec illius sacratissimi viri
nomē inter p̄decessores ep̄os poneret. Ue-
rum theodosius x̄p̄ianissimus filius predi-
cti Archadij: qui aui sui nomē ⁊ pietatē tene
bat: sacras huius doctoris reliquias in men
se ianuarij in regiam ciuitatē trāsferri fecit
cui fidelissimus populus cum cereis ⁊ lāpa
dib⁹ obuiauit. Theodosius aūt suplicit eius
adorans reliquias pro archadio ⁊ Eudosia
genitorib⁹ supplicauit: vt ignorāter d'linq̄n-
tibus veniam condonaret: dudum eniꝫ pa-
rentes eius mortui fuerant. Hic theodosius
clementissimus fuit adeo vt multuꝫ se ledē
tium morti adiudicaret dicens. Utinam es
set mihi possibile ad vitam etiaꝫ mortuos re
uocare. Eius curia monasterium videbatur
matutinas laudes agebat: codices diuinos
legebat. Huic erat vxor nomine Eudosia q̄
heroico metro poemata multa confecit: ha-
buitqꝫ filiaꝫ noīe eudosiam quā valentiano
quē imperatoreꝫ fecerat dedit vxoreꝫ: hec
omnia de histo. tripar. extracta sunt: mortu⁹
est aūt circa annuꝫ dn̄i. 400.

¶ De nomine.

Ornelius interp̃tať intelligens circũcisionẽ. ip̃e. n. intellexit ⁊ intelligẽdo seruanit circuncisionẽ a sup̃fluis licitꝫ ⁊ ẽt necessarijs: vel cornelius a cornu ⁊ le os qđ ẽ populus q̃si cornu .i. fortitudo populi. Cyprian⁹ dr̃ a cypro qđ ẽ mixtura: ⁊ ana qđ est sursum: vel dicit a cipro qđ est mestitia vel hereditas: ipse. n. habuit sup̃nã mixturã gratie ⁊ virtutũ: mesticiam pccõꝝ ⁊ hereditatẽ celestiuȝ gaudioruȝ

De' sancto Cornelio papa

Ornelius papa successor scĩ fabiani a decio Cesare cũ suis clericis in exilium relegať: ibiq3 a scõ cyp̃ano cartaginẽsi ep̃o litteras cõfortationis accepit. Tandẽ de exilio reductus Decio p̃ñtať ⁊ dũ imobilis p̃maneret: iussit' euȝ decius plũbatꝫ cedi: p̃cepitq3 vt ad tẽplum martꝫ duceretur: vt ibi aut sacrificaret: aut sñiaȝ capitaleȝ subiret. Cũ ğ illuc duceretur miles qdã rogauit eũ vt ad domũ suã diuerteret: ⁊ ꝓ vxore sua salustia q̃ p quinq3 ãnos palitica iacebat oraret: q̃ dũ ad orõnẽ eius sanata esset. xi. milites cũ ip̃a ⁊ viro suo dño crediderũt: q oẽs iubẽte decio ad tẽplũ martis deducti: ⁊ in illud expuentes cũ scõ Cornelio martyrizati sunt. Passus ẽ ãt circa annũ dñi. 253. Cyprianus ãt cartaginensis ep̃s in eadẽ ciuitate patrono ꝓconsuli p̃ñtatur: q cũ ad fidẽ nullatenus mutari posset in exiliũ mittiť. Indeq3 reuocatus a gallerio ꝓconsule q patrono successerat, sñiaȝ capitalẽ accepit: q̃ sñia lecta: dixit cyprianus: gratias ago deo: cũ ãt ad locũ cũ spiculatore venisset p̃cepit suis: vt eidẽ spiculatori ꝓ mercede. 25. aureos darent: accipiensq3 lintheum manu sua oculos texit: ⁊ sic coronã suscepit. circa annũ dñi. 256.

De nomine.

Uphemia dr̃ ab eu qđ est bonũ ⁊ femina: quasi bona femina. i. vtilis honesta ⁊ delectabilis: q2 hoc tripli ci mõ dr̃ bonũ. Fuit enim vtilis alijs p ɔuersionem honesta sibi p morꝫ cõpositionẽ: delectabilis deo p celestẽ ɔtẽplationẽ. vel Euphemia dr̃ quasi euphonia qđ ẽ suauis sonoritas: suauis eni sonus fit tribus modis. s. voce vt in cantu: pulsu vt i cithara: flatu vt in organo. sic btã euphemia fecit deo dulcẽ sonũ cũ voce p̃dicationis: cũ pulsu bone operatiõis: ⁊ cũ flatu iterne deuotiõis.

De sancta Euphemia.

Uphemia filia senatoris vidẽs xp̃ianos tp̃e dioclitianitã diuersis penis laniari ad priscũ iudicẽ ꝓperauit: ⁊ xp̃ȝ publice ɔfitẽs exẽplo sue ɔstantie ẽt virorꝫ aĩos ɔfortabat. Cũ igitur iudex xp̃ianos successiue occideret: alios p̃ñtes eẽ iubebat: vt saltẽ territi imolarent: dũ cõstantes tam crudeliter laniari viderent. Cũ ğ corã euphemia scõs crudeliť detruncaret: ipsa eoꝝ ɔstantia amplius prouocata iniuriam a iudice se pati clamabat. tũc iudex gauisus ẽ putãs eã sacrificijs vel le ɔsentire: vñ cũ ab ea quã sibi iniuriã faceret regsisset. illa ait. Cũ sim gñe nobilis: cur mihi ignotos ⁊ aduenas anteponis: ⁊ p̃ores facis ad xp̃m ꝑtingere: ⁊ ad ꝓmissã gloriam ꝑuenire: cui iudex. Putabã te ad mentẽ redisse ⁊ gaudebam te tue nobilitatꝫ vel sexus meminisse. Reclusa igiť in carcere: ⁊ seq̃nti die cũ vinctis sine vinculis adducta iterꝫ grauissime ẽ ɔq̃sta: cur ɔtra legẽ iꝑatorꝫ sibi soli vincul' ꝑcereť. Tũc alapis durissime ceditť: ⁊ i carcere r̃cluditť: quã iudex secut⁹ ex libidie opp̃mere voluit: s3 illa viliť reluctãte manũ ei⁹ vt⁹ diua ɔtraxit: tũc putãs se icãtatũ p̃positũ dom⁹ sue ad ip̃aȝ direxit mlta ꝓmittẽs: si eã faceret ɔsẽtire: s3 ille carcerẽ clausũ: nec clauib⁹ apire p. tuit: nec securibus frãgeř. donec a dmõe arrept⁹ clamãs ⁊ scip sũ dilaniãs vix euasit. dinde educta 'posita sup rotã' cui⁹ vectes carbonibus pleni erãt: ⁊ artifex itra rotã tale signũ trahẽtib⁹ dedit. vt qñ sonum faceret sil' traherẽt: ⁊ sic exeũte igne vectes corp⁹ vginis dissiparẽt: s3 nutu di serramẽtũ q̊ rota tẽꝑabať d manu ei⁹ decidẽs sonũ fcẽ: ⁊ ɔtinuo ill' trahẽtib⁹ rota artificẽ ɔminuit: ⁊ euphemiã stãtẽ sup eã illesaȝ ꝑuauit: tũc parentes artificis lamẽtantes supposito igne ipsaȝ cũ rota ɔburere voluerũt:

ſed rota cõbuſta euphemia ab angelo ſoluta
in quodā loco excelſo incolumis ſtare ↄſpici
tur. Appepianus iudici ait. Uirtus xp̄iano
rum nõ niſi in ferro vincit̃. Unde cõſulo vt
eam facias decollari. Erectis igr̃ ſcalis: cū
qdā ad eam capiendā manū mittere vellet:
mox totus paraliſi ſolutus: vix inde ſemiui
uus eductus eſt. Alius aūt noīe Soſtenes
aſcendēs ↄtinuo mutatus ab ea veniā petijt
⁊ euaginato gladio ad iudicē clamauit: ꝙ ſe
ip̄m libentius occideret ꝗ̄ eā quā angeli de
fendebant: ↄtingeret. Deniqꝫ inde educta
iudex cancellario ſuo dixit vt ad eam oēs pe
tulantes iuuenes ↄuocaret: q tādiu illā illu
derent: donec fatigata deficeret. Sꝫ ille ad
eā ingrediens ⁊ multas v̾gines ſplendidiſſi
mas circa eā orantē videns monit̾ eius ꝓti
nus xp̄ianus effectus eſt. Preſes v̾o ꝑ ca-
pillos v̾ginē ſuſpendit: ſꝫ eā imobilē ꝑmanē
tē negato cibo in carcere recludi fecit: vt ſe
ptimo die inter q̄tuor ingentes lapides ſic̄
oliua conſtringeret̃. Illa v̾o quotidie ab an
gelo ſociata dum ſeptimo die intra lapides
duriſſimos poſita eſſet: ad eius orōnē ipſi la
pides in cinerem tenerrimuꝫ ſunt redacti
Unū p̄ſes ſe victū a puella erubeſcens: eā in.
foueam ꝓijci iuſſit: vbi tres tante imanitat̾
beſtie erant que oēm hominē deglutirent: q̄
ſtatī blandiendo ad virginē ↄcurrētes: ⁊ iū
ctis caudis ei quaſi cathedrā ad ſedendum
p̄bentes: iudicē h̾ videntē vehementius cō
fuderunt. Unū cū p̄ſes fere p̄ anguſtia more-
retur ingreſſus carnifex: vt dn̄i ſui iniuriaꝫ
vindicaret gladiū in latus ſuum fixit: ⁊ xp̄i
martyrem fecit. Quē iudex ꝓ mercede ve-
ſte ſerica induit: ⁊ torque aurea circūdedit.
ſed egrediens a leone arripit̃: ⁊ ab eo peni-
tus deuorat̃. Unū ſui eū diutius ꝑgrētes: vix
pauca eius oſſa cum veſte ſciſſa ⁊ torque au
rea reꝑiunt. Priſcus quoqꝫ iudex ſeip̄m co
medens mortuus eſt inuentus. Scā āt Eu
phemia in calcedonia cū honore ſepulta eſt
meritis cuius oēs iudei ⁊ gentiles calcedo-
nie in xp̄m crediderunt. Paſſa eſt aūt circa
annū dn̄i .280. Ambro. de hac virgine in p̄
factōe ſic ait virgo alma triūphatrix euphe
mia virginitatis retinēs mitrā: paſſiōis me
ruit veſtiri corona: cuius p̄cibus hoſtis ini-
micus euincitur: p̄ſeꝰ aduerſarius ſuꝑatur:
a fornacis igne v̾go ſoſpes eripit̃: duri lapi-
des in puluerē ↄuertunt̃: fere manſueſcunt
collaqꝫ ſubmittūt: atqꝫ oīa penaꝝ ſupplicia
eius orōne ſuꝑantur. Nouiſſime gladij mu
crone confoſſa: carnea relinquens clauſtra:
celeſti choro iungit̃ leta. Hec ſacra virgo ti
bi dn̄e eccl'iam tuā cõmendet. hec ꝓ nobis
pecco̾ribus interpellet. hec ēt vota nr̄a: vt
virgo vernula illibata tibi p̄ſtet.

¶ De sancto Lamberto.

Ambertus nobilis genere
ſed nobilior ſcitate vite a
p̄meuo etat̾ ſine lr̄is erudi-
tus adeo ꝓ ſui ſcitate ab oī
bus amabatur: vt pꝰ theo
darduꝫ magr̄ꝫ ſuum traie
cteñ. eccleſie in ep̄m meru
erit ꝓmoueri: quem hildericꝰ rex plimū di-
ligebat: ⁊ p̄ oībus ep̄is chaꝝ ſemꝑ hēbat: ſed
creſcēte inuidoꝝ malitia cū ſine eā impij ex
pellētes honore debito p̄uauerūt ⁊ ferramū
dū in eius cathedrā ſtatuerunt. At Lābertꝰ
monaſterium ingreſſus ꝑ quinqꝫ annos ibi-
dem optime ↄuerſatus eſt. Quadā vero no-
cte ad orōnē ſurgens in pauimento per igno
rantiam ſonuꝫ fec̄: qd̾ audiens abbas dixit.
q̄ſqs hunc fecit ſonū ſtatī vadat ad crucem:
tūc Lambertus illico nudis pedibus in cilſ
cio ad crucē cucurrit: ibiqꝫ tandiu ⁊ in niue
⁊ glacie fixus ſtetit dū frībꝰ poſt matutinas
ſe calefacientibꝰ: abbas eū deeſſe cognouit:
⁊ audiens a quodā fratre ꝙ ille eſſet qui ad
crucē iuiſſꝫ eū introduci fecit. ⁊ ab eo cū mo
nachis veniā poſtulauit. Ille vero nõ ſoluꝫ
clementer indulſit: ſed ⁊ de bono patientie
eis ſublimiter p̄dicauit. Poſt tn̄ ſeptē ānos
ferramūdus eſt expulſus: ⁊ ſcūs Lambertꝰ
iubente Pipino ad ſedē ꝓpriaꝫ eſt reductꝰ
Cū āt ſicut p̾us v̾bo ⁊ exēplo polleret inſur-
gētes in eū duo maligni eū grauiter iſectat̃
ceperūt. quos amici pontificis ſicut merue-
rant occiderunt. Eo tp̄e lābertus pipinū de
quadā maretrice quā tenebat plurimū icre
pauit. Dodo āt cõſāguneus eoꝝ q occiſi fue
rant: ⁊ frater ipſius meretricis domeſticus
aule regie cõgregato exercitu domū ep̄i cir-
cūquaqꝫ obſedit volens occiſoꝝ necē in ſan
cto vīdicare. At cū puer lamberto in orōne
poſito nunciaſſet ille ↄfiſus in dn̄o vt eos ex

pugnaret mucronē accepit: ſꝫ ad ſe rediens
gladium de manu ꝓiecit: melius iudicans:
vt ꝑſiſtendo ⁊ moriendo vinceret: q̄ꝫ vt ſa
cratas manus de ipioꝝ ſanguine macularet
Tūc vir dei ſuos āmonuit: vt pecc̄a ſua ꝯfite
rentur: ⁊ mortē patient̄ ſuſtinerent. Satiqꝫ
ipij irruentes ſanctū in orōne lābertū ꝓſtra-
tū pemerunt circa ānū dn̄i. 600. Quibus di-
ſcedētibus qdā ex ei⁹ famulis euadētes cor
pus eius occulte ad cathedralē eccl'iā naui
gio ꝑduxerunt: ⁊ cū multa ciuitatis meſticia ſe
pulture dederunt.

¶ De nomine.

Matheus binomi⁹ extitit. ſ.
matheus ⁊ leui. Mathe⁹
āt interp̄tat̄ donū feſtina-
tionis. vel donator ꝯcilij.
vel dr̄ matheus a manus ⁊
theos qd̄ eſt de⁹ q̄ſi man⁹
deo: vel a manus ⁊ theos
q̄ſi manus dei. fuit. n. donū feſtinatiōis ꝑ fe
ſtinā ꝯuerſionē: donator ꝯſilij ꝑ ſalubrē p̄di
cationē: manus deo ꝑ vite ꝑfectiōem: man⁹
dei ꝑ euāgelij ꝯſcriptionē. Leui iterp̄tat̄ aſ
ſūptus vel applicatus ſiue additus ſiue ap
poſitus. fuit. n. aſſūptus ab exactione vecti
galiū: applicatus numero apoſtoloꝝ: addi-
tus ꝯſortio euangeliſtaꝝ: ⁊ appoſitus catha-
logo martyrū.

¶ De ſcō matheo apoſtolo.

Matheus ap'lus i ethyopia
p̄dicās in ciuitāte que dr̄ na
daber duos magos noīe za
roen ⁊ arpharat reppit: q
ita hoīes ſuis artibus de-
mētabāt: vt quoſcūqꝫ vel
lent mēbroꝝ officio ⁊ ſani
tate p̄uare viderēt̄ q in tātā ſuꝑbiā erupert̄
vt ſe q̄ſi deos ab hoīb⁹ facerēt adorari. ma
theus āt ap'ls p̄dictā ciuitatē ingreſſus: ⁊ apd̄
eunuchū cādaces regine quem philipus ba
ptizauerat hoſpitatus: ita magoꝝ preſtigia
detegebat: ꝙ qcquid ipſi faciebāt hemimb⁹
in ꝑnitiem hoc ipſe ꝯuertebat in ſalutē. Eu
nucho autem ſanctuꝫ Matheū interrogāte
quomodo tot linguas loqueretur ⁊ intellige
ret expoſuit ei matheus: ꝙ ſpiritu ſancto de
ſcēdēte. oīum linguarum ſciētiā recepiſſent:
vt ſicut illi qui per ſuperbiam turriꝫ vſqꝫ i
celum edificare volebant pre confuſione lin
guaꝝ ab edificatiōe ceſſauert̄: ſic apoſtoli ꝑ
oīum linguaꝝ ſciētiā turrim nō de lapidib⁹
ſed de virtutibus ꝯſtruāt: ꝑ quā oēs q cre-
diderit in celū aſcēdāt. Tūc venit qui dice
ret magos illos cū duobus aduenisse dra-
conibus qui ignē ſulphureū ex ore ⁊ narib⁹
euomētes cūctos hoīes occidebāt. Ap'ls āt
ſigno crucis ſe muniēs ad eos ſecure exiuit.
Quē mox vt dracones viderūt an̄ eius pe
des ꝓtinus dormierūt: dixitqꝫ magis. Et
vbi ē ars vr̄a? Excitate eos ſi poteſtis: ego
aūt niſi dn̄m rogaſſē qd̄ in me cogitaueratꝭ
inferre in vos ꝓtinus retruſiſſē. Cū auteꝫ
apoſtolus ꝯueniſſet in noīe ieſu dracōibus
vt abirēt p̄cepit: ⁊ nullū ledētes ꝓtin⁹ abie
runt. Cepit quoqꝫ populo de gloria paradi
ſi terreſtris magnum ſermonē ꝯtexere aſſe-
rēs oībus montibus eminere: ⁊ ꝓximū celo
eē: ſpinas vel tribulos ibi nō eſſe: lilia vel
roſas ibi nō marceſcere: ſenectutem ibi nec
euenire: ſed hoīem ibi iuuenē ſemꝑ mane-
re: angeloꝝ organa ibidē ſolare: aues voca
tas ꝯtinuo obedire. De hoc auteꝫ paradiſo
terreſtri dixit hoīem eiectū eē: ſed ꝑ xp̄i na-
tiuitatē in paradiſū celeſtē reuocatū fuiſſe
⁊ cū populo loqueret̄: ecce ſubito tumultus
exortus ē in quo regis filius mortuus plan
gebat̄: quē cū magi ſuſcitare nō poſſēt ſua-
debant regi ꝙ in deoꝝ ꝯſortiū raptus fuiſ-
ſet: ⁊ iō ſimulachꝝ ⁊ templū ſibi ꝯſtrui opor
teret. p̄dictus aūt eunuchus magos cuſtodi
re faciēs apoſtolū aduocauit: q oratiōe fuſa
eū ꝓtinus ſuſcitauit. Quapropter rex noīe
egippus hoc viſo ꝑ vniuerſas ſuas ꝓuinci
as miſit: dicēs. Venite ⁊ videte deū in effi
gie hoīs latentē. venerūt igit̄ cū corōis au
reis ⁊ diuerſis ſacrificioꝝ generibus volē-
tes ſacrificat̄ ei: quos Math. cōpeſcuit di
cēs. Viri qd facitis? Ego deus nō ſū: ſꝫ ſer
uus dn̄i ieſu xp̄i. Illi igit̄ de auro ⁊ argento
qd̄ ſibi attulerāt ipſo iubēte eccl'iaꝫ magnā
fabricauerūt: quā īfra. xxx. dies ꝯſumauerūt
In qua ap'ls annis. xxxiij. ſedit: ⁊ totā egy-
ptū ad fidē ꝯuertit. Rex aūt egipus cū vxo
re ſua ⁊ oī populo baptizatus ē. Ephygeni
am quoqꝫ filiā regis apoſtolus deo dedica-
tā pluſqꝫ ducētis virginibus p̄fecit. Poſt
h̄ hirtatus regi ſucceſſit: ⁊ virginē p̄dictaꝫ
ꝯcupiſcēs dimidiū regni ſui apoſtolo ꝓmi-
ſit ſi eā in ꝯiugium ſuū ſibi faceret ꝯſentire

Cum apl's ait. Ut iuxta morez ꝑdecessoris
die dñica ad ecclesiã ꝯueniret: ⁊ presente
Ephygenia cũ ceteris virginibus ꝙ̃ bona
sint iusta ꝯiugia audiret: quo rex cuz gaudio
festinauit: putans ꝙ Ephigenie vellet cõiu
gium suadere. Matheus igit̃ ṽginibus ⁊ oĩ
populo ꝯgregatis de bono mr̃imonij diu lo-
cutus a rege plurimũ est laudatus: credens
ꝙ hoc ideo diceret vt virginis aĩum ad ma-
trimonium ꝓuocaret: deinde ĩpato silentio
sermonẽ repetit dicens. Cũ bonum sit matri
moniuz si saluo federe teneat̃: bñ scitis astã
tes ꝙ si regis sponsã aliquis suoꝝ vsurpare
ꝑsumeret nõ solũ regis offensam: sed mortẽ i
sup mereret̃: nõ qz vxorẽ duxisse ꝓbaret̃: sz qz
sponsã dñi accipiẽs eius matrimoniũ violas
se ꝯuinceret̃: ita ⁊ tu rex sciens Ephygeniaz
regis eterni spõsam effectã ⁊ sacro velamie
ꝯsecratam: quõ poteris sponsam potẽtioris
te tollere: ⁊ tuo matrimõio copulare: quo au
dito rex p̄re ira insaniens furibũdus abscef-
sit. Apostolus ãt intrepidus ⁊ ꝯstans oẽs ad
patientiam ⁊ ꝯstantiam ꝯfortauit ⁊ ephyge
niam coraz se ex timore ꝓstrataz cuz ceteris
ṽginibus bñdixit. post missaꝝ aũt solemnia
rex spiculatorez misit qui iuxta altare Ma
theum stantem expansis manibus in celum
orantem misso a tergo gladio interfec̃ ⁊ mar
tyrem consecrauit. Quod populus audiens
ad palatium regis incensurus omnia prope
rabat: sed a presbyteris ⁊ diaconibus vix d̃
tenti apostoli martyrium cum gaudio cele-
brauerunt. Rex vero cum nec per matrõas
ad eam directas: nec per magos Ephyge-
niam posset aliquatenus imutare totam eiꝰ
domu in igne copioso vallauit: vt ipsam cuz
ceteris virginibus concremaret. Apl's aũt
eisdem apparens omnem ignem ab earum
domo excussit: qui erumpens regis palatiuz
inuasit: ⁊ solo rege euadente: vix cum vnico
filio cuncta consumpsit. Statiqz filiꝰ eius ar
reptus a demonio p̄ris crimina cõfitens ad
sepulchrum apostoli properauit. Pater ve-
ro turpissimus leprosus effectus cuz curari
non posset manu propria gladio se peremit.
Populus autem fratrẽ ephygenie ab apo-
stolo baptizatum regem cõstituit: qui per an
nos. 70. regnauit: ⁊ filium suum sibi subsistẽs
xp̄ianum cultum magnifice ampliauit ⁊ totã
ethyopie prouiciam ecclesijs christi reple-
uit: zaroes autem ⁊ arphaxat ab ea die qua
regis filium apostolus suscitauit: in persi-
dem fugierunt: sed Simon ⁊ iudas ibidem
cos vicerunt. ¶ Notandum ꝙ in beato ma
theo. 4. principaliter cõsiderantur. ¶ Pri-
mum est obedientie velocitas: quia mox vt
xp̃s eum vocauit: continuo theloneum reli-
quit: nec dominos suos timens rationes ve
ctigaliuz imperfectas reliquit: ⁊ christo per
fecte adhesit. Pro hac volocitate obedien-
tie quidam occasionem erroris sibi assumpse
runt: sicut recitat Hieronymus in originali
super predictum locum dicens. Arguit in h̃
loco porphirius ⁊ Julianus augustus vel im
piritiam historici mentientis: vel stultitiaz eo
rum qui statim secuti sunt saluatorem: quasi
irrationabiliter quemlibet vocantem homi
nem sint secuti: cum tante virtutes tantaqz
signa precesserint: que apostolos anteq̃z cre
derent vidisse non dubium est. Certe fulgor
ipse ⁊ maiestas diuinitatis occulta qui etiaz
in humana facie relucebat ex primo ad se vi
dẽtes trahere poterat aspectu. Si enim in
magnete lapide hec esse virtus dicitur: vt
annulos ⁊ festucas sibi copulet: quanto ma-
gis dominus omnium creaturam ad se pote
rat trahere quos volebat: Hec hieronymꝰ.
¶ Secundum est eius largitas siue libera-
litas. qz stati fec̃ ei ꝯuiuiũ magnũ i domo sua
Quod quidem conuiuium non tantum fuit
magnum ratione laute preparationis. sz eti
am fuit magnum. Primo ratione voti: quia
cum magno desiderio ⁊ affectu ip̄m recepit.
Secundo ratione mysterij qz illud fuit indi
catiuum magni mysterij. qd̃ mysteriuz expo
nit glo. super Lucaz dicens. Qui domicilio
xp̄m recepit interno maximis exuberantiuz
pascitur delectationibus voluptatum. Ter
tio ratione documentorum: quia ibi magna
documenta exhibuit. sicut misericordiam vo
lo ⁊ non sacrificium. ⁊ non egent qui sani sũt
medico ⁊c̃. 4º. ratione inuitatorum: qz ma-
gni discumbentes inuitati fuerũt scilicet cri
stus ⁊ discipuli eius. ¶ Tertiũ eius humi-
litas que ap̄puit i duobus. Primo in hoc ꝙ
se publicanum manifestauit. Ceteri euãgeli
ste: vt dicit glo. verecundie cã: euangeliste
ore nomen vulgatũ nõ ponunt. ⁊ ipse s̃m ꝙ

scriptū est:iustus in primis accusator ē sui:
matheū se ⁊ publicanū nominat: vt ostēdat
nullū cōuersum debere de salute diffidere.
Cū apl's ⁊ euāgelista de publicano repente
sit factus. Scđo in hoc ꝙ ad suas iniurias
patiēs fuit:qñ ei pharisei murmurabant ꝙ
xp̄s ad hoiem peccatorē diuertisset: potuis-
set eis matheus rñdere ac dicere. Uos po-
tius miseri ⁊ peccatores estis: q vos iustos
arbitrātes medicū refugitis. Ego aūt iam
peccator dici nō valeo qui ad medicū salu
tis ꝯfugio:⁊ eidē vulnus meū nō abscondo.
quartū est euangelij ipsius in ecclia magna
solēnitas. Eius enim euāgeliū pre ceteris
euangelijs magis in ecclia frequētatur:si-
cut psalmus Dauid:⁊ eple pauli pre cete-
ris scripturis amplius in ecclesia recitant
Cuius hec rō ē:qm̄ teste iacobo tria sūt ge-
nera peccatoꝝ.s.peccatuꝫ supbie:luxurie ⁊
auaricie. Peccato supbie peccauit saulus
a saule superbissimo rege dictus:qui eccle-
siā supra modū ꝑsecutus est. Peccato luxu
rie peccauit dauid qui adulteriū cōmisit:⁊
ꝓpter ipsuꝫ adulteriū fidelissimuꝫ militem
Uriaꝫ occidit. Peccato auaricie peccauit
matheus qui per auariciā turpibus lucris
inhiabat. fuit enim thelonearius. Est autē
theloneū: vt dicit Jsidorus:locus in portu
maris: vbi merces nauiuꝫ ⁊ nautaꝝ emolu
menta reddunt.thelos aūt grece dicit ba-
da:latine dicitur vectigal. Licet igitur isti
peccatores extiterit:eoꝝ tñ penitentia deo
adeo placuit: vt ñ solū dñs eoꝝ culpis igno
sceret:sed etiā in eis dona sua multipliciter
cumularet. Nam seuissimuꝫ ꝑsecutorē fecit
fidelissimū predicatorē. Adulteꝝ ⁊ homici
dā fecit ꝓphetā ⁊ psalmistā:lucris inhiantē
⁊ cupidū fecit aplm ⁊ euangelistā. Jō igitur
hoꝝ triuꝫ dicta nobis tam frequentius reci-
tantur: vt nullus q ꝯuerti voluerit despe-
ret de venia: quando tantos ī culpa: tales
ꝯspicit fuisse in gratia. ¶ Notandum insu-
per ꝙ ſm beatum Ambrosium super Lucā
circa conuersionem beati Mathei quedaꝫ
ꝯsiderantur ex parte medici:quedaꝫ ex par
te infirmi sanati:quedam ex parte modi sa-
nandi in medico tria fuerunt.s. sapientia q̄
radiceꝫ morbi cognouit:bonitas qua medi-
camenta adhibuit potentia qua ipm tā subi
to inmutare potuit. De his tribus sic idem
dicit ambrosius in ꝑsona ipsius mathei. Hic
pōt auferre cordis mei dolorē ⁊ aie palloreꝫ
qui nouit occulta:⁊ hoc q̄ztum ad primū. Jn
ueni medicum qui in celis habitat:⁊ in ter-
ris spargit medicamenta:hoc q̄ztum ad se-
cūdū. Hic solus potest sanare vulnera mea
qui nescit sua:⁊ hoc quantum ad tertium.
¶ Jn ipso autem infirmo sanato.s.in beato
Matheo tria considerantur ſm ꝙ dicit᷑ am
brosius oñdit ipse nanqꝫ morbuꝫ perfecte ex
uit curanti gratus extitit:⁊ in sanitate recep
ta sēper mundum se seruauit: vnde ait. Se
quebatur matheus iam letus ⁊ alacer: ⁊ ex
ultabat dicens. Jam non publicanum gero
iam non porto leui. Exiui leui postq̄ꝫ xp̄m in
dui ⁊ hoc quo ad primum. Odi genus meū
fugio. vitam meam solum te sequor domine
iesu qui sanas vulnera mea:hoc quo ad secū
dum. Quis est q me separat a charitate dei
que in me est. tribulatio:an angustia: an fa-
mes:hoc quo ad tertium. Modus auteꝫ sa
nandi ſm beatum Ambrosium triplex fuit.
Primo enim Christus ipsum vinculis liga
uit. Secundo cauterium ipsum impressit.
Tertio omnem putredinem emūdauit. Un
de ait. Ambro. loquēs in persona Mathei.
Ligatus sum fidei clauis ⁊ bonis compedi-
bus veritatis. Aufer domine iesu meorum
putredines peccatorum: dum habes vincu
lis charitatis ligatum. seca quodcunqꝫ in-
ueneris viciosum:hoc quantum ad primuꝫ
Omne mandatum tuum sicut cauterium im
pressum tenebo ⁊ si vrit cauterium manda
ti:tamen putrefacta carnis exurit:ne ad vi
cium serpat contagio:⁊ si mordet medicamē
tum tamen vlceris tollit vicium:quantum
ad secundum. Ueni cito domine incidas oc
cultas ⁊ latentes varias passiones. Aper
cito vulnus ne noxius serpat humor:emun-
da omne quod fetidum est peregrino la-
uacro:hoc quantum ad tertium. Eius autē
euangelium anno domini. 500. quod mani-
bus suis scripserat:cum ossibus beati Bar-
nabe repertum est:quod quidem euangeli-
um beatus Barnabas secum ferebat: ⁊ sup
infirmos illud ponēs oēs tā fide barnabe q̄ꝫ

merito matthei ꝯtinuo liberabat.

¶ De nomine sancti Mauritij.

Auritius dr̃ a mari ⁊ cis qḋ
dicitur vomens vel durus.
⁊ hus qḋ interp̃tať ꝯsiliator
m vel festinãs vel dr̃ a mauron
quod secundũ Jsidoꝝ grece
diciť nigrum. Jpse nãqꝫ ha-
buit amaritudinẽ ꝓ incolatu miserie ⁊ dila-
tione patrie. Fuit vomens ꝑ supfluoꝝ abie-
ctionẽ: durus ⁊ firmus ꝑ tormẽtorum ꝑpes-
sionẽ: ꝯsiliator ꝑ ꝯmilitonũ exhortationẽ: fe-
stinans ꝑ feruorẽ ⁊ bonoꝝ operum multipli
cationem: niger per sui despectionẽ. Horuꝫ
passionem scripsit ⁊ ꝯpilauit beatus euteriꝰ
lugdunensis archiepiscopus

¶ De sancto Mauritio

Auritius in sacratissima legi
one q̃ thebea diciť dux extitiſ
se ꝓhibeť. dicti aũt sũt thebei
m a ciuitate sua q̃ thebea nũcu-
pata ẽ. Est ãt ipsa regio ĩ par
tibus oriẽtis vltra fines ara
bie. habilis opibus: fructibꝰ fertiľ: arboribuſ
delectabilis. Habitatores vero illius regio
nis dicunť esse magni corꝑibus: armis stre-
nui: in bello fortissimi: calidi ingenio: sapiẽ-
tia locupletissimi. Jp̃a autẽ ciuitas cẽtũ por
tas habuit: ⁊ suꝑ nilũ fluuiũ qui de paradiso
egrediť: ⁊ gion vt diciť sita fuit: de qua di-
ciť. Ecce vetus thebe centum iacet obruta
portis. His iacobus frater domini verbuꝫ
salutis p̃dicauit: ⁊ fidẽ xp̃i ꝑfecte eos docuit
Dioclitianus ãt ⁊ maximianꝰ q ceperũt an
no dñi. 287. volentes fidẽ xp̃i penitꝰ extir-
pare tales epistolas ꝑ oẽs ꝓuincias: in qui
bus xp̃iani morabanť trãsmiserunt. Si ali-
quid determinari oporteret aut sciri ⁊ totus
mundus ex vna ꝑte ꝯgregatus eẽt: ⁊ sola ro
ma ex alia ꝑte ꝯsisteret: mũdus totus victuſ
fugeret: ⁊ sola roma in culmine sciẽ remane-
ret. Cur ergo vos ꝑua plebecula eius p̃ce-
ptis resistitis: ⁊ contra eius statuta tam soli
de supbitis: Aut igiť deoꝝ immortalium fidẽ
suscipite aut ĩmutabilis de vobis sentẽtia ꝓ
feretur damnatiõis. Christiani ãt huiusmo
di litteras suscipientes nuncios oẽs vacu-
os dimiserunt. Tunc dioclitianus ⁊ maxi-
mianus ĩ irã ꝯmoti ꝑ oẽs ꝓuincias miserũt:
vt oẽs bellicis armis apti romam venirent
vt oẽs rebelles romano impio subiugarent.
Littere autem augustorum ad populuꝫ the-
beoꝝ delate sunt qui populus ƒm dei prece
ptũ q̃ dei erãt deo ⁊ q̃ erãt cesaris cesari red
debant. Cõgregãtes igiť electam militũ le-
gionẽ. s. 6666. eos ad imperatores miserunt
vt in bellis iustis imperatores iuuarent nõ
contra christianos arma mouerent. sed eos
potius defensarent. Huic autem sacratissi-
me legioni dux erat inclitus vir mauritius
Signiferi autem candidus innocentiꝰ exu
perius: victor ⁊ ꝯstantius. Diocliti ãus igr̃
maximianũ quẽ sibi in collegam impij assũ-
pserat: ꝯtra gallos cũ infinito exercitu misit
⁊ ei legionẽ thebeã sociauit. Hi a scõ marcel
lino papa exhortati sũt: vt ãte gladijs ĩteri-
rent: q̃ꝫ fidẽ xp̃i quam acceperãt violarent.
Cũ igiť vniuersus exercitꝰ montes alpium
trãsmeassꝫ ⁊ ottodoꝝ aduenissꝫ: iubet impe
rator vt oẽs qui secũ erãt idolis immolarẽt
⁊ contra rebelles imperio: ⁊ maxime contra
xp̃ianos vnanimiter coniurarent: qḋ sancti
milites audientes: octo milibus ab exercitu
secesserũt: ⁊ in quodã loco ameno cui agau-
nũ nomẽ ẽ iuxta rhodanũ ꝯsederũt. Qḋ au
diens maximianus missis militibus p̃cepit
vt ad deoꝝ sacrificia cũ alijs festiarẽt: q se
nõ posse hoc facere rñderunt: vtpote q fidẽ
xp̃i hñt: tunc ĩperator ira succensus ait. Jũ
giť despectui meo celestiſ iniuiuria ⁊ mecũ
religio romana cõtẽnitur. Sẽtiat ꝯtumax
miles nõ solũ mihi: sed ẽt dijs meis me pos
se dare vindictã. Tũc cesar missis militibꝰ
iussit: vt aut dijs sacrificare cõpellerẽt: aut
decimũ quenqꝫ eoꝝ ꝓtinus decollarẽt. Sã
cti igiť cũ gaudio capita extendentes: vnꝰ
añ alteꝝ festinabat: ⁊ ad morteꝫ p̃ire certa-
bat. Tunc sãctus mauritius assurgens: ĩter
cetera sic ꝯcionatus est. Cõgratulor vobis
q2 ꝓ fide xp̃i oẽs mori parati estis: cõmilito
nes vr̃i necare sustinui: q2 vos ad passionẽ
ꝓ xp̃o ꝑatos vidi: ⁊ dñi mãdatuꝫ seruaui: q
ait petro. Mitte gladiũ tuũ ĩ vaginã: q ğ iã
cõmilitonũ corporibus vallati sumus: ⁊ so-
cioꝝ sanguie rubricatas vestes hẽmus nos
ipsos ad martyriũ seq̃mur. Hec ergo si pla
cet cesari mandemus respõsa. Milites im
perator tui sumus: ⁊ ad defensionem rei-

publice arma suscepimus: nõ est in nobis ꝓ
ditio. nõ formido: sed xp̃i fidẽ nullatenus de
feremus. Cuȝ hoc imperator audisset: iterum
iussit vt decimuȝ trucidarẽt. Quo facto exu
perius signifer vexillũ arripiẽs: ⁊ inter cõ
militones stãs dixit. Gloriosus dux noster
mauritius de nostrorum cõmilitonum gloria ẽ
locutus nec exuperius signifer vester idõ hec
arma arripuit: vt talibus resistamus: ⁊ proi
iciant dextre nostre hec arma carnalia: ⁊ ar
mentur v̾tutibus: ⁊ talia si placent cesari re
mandemus. Milites sumus imperator tui: ꝗ
ui aũt qđ libere ꝓfitemur xp̃i: tibi debemus
militiã: illi innocẽtiã: a te laboris stipendiũ
ab illo exordiũ sumpsimus vite: oĩa ꝑ ipsũ tor
mẽta suscipere pati sumus: ⁊ ab eius fide nũ
ꝗ̃ discedemus. Tunc ipsius cesar iussit suũ
exercitũ totaȝ legionẽ circũdare: ita vt nec
vnus euadere posset. Uallantur igitur mili
tes xp̃i a militibus diaboli: ⁊ nefandis ma-
nibus trucidant: ⁊ pedibus ꝯculcãt equorum: ⁊
xp̃o p̃ciosi martyres ꝯsecrãt. Passi sunt aũt
circa annũ dñi. 287. Dei aũt nutu ꝗ̃ plures
euaserunt: vt ad regiones alias venientes
xp̃i nomẽ p̃dicarent. ⁊ gloriosissime in locis
alijs triũpharēt. Ex qbus fuisse dicunt solu
tor: auentor: octauius: apud thaurinũ alexã
der apud bergomũ: secũdus apud vintimi
lium: necnon ⁊ beatus ꝯstãtinus: ⁊ victor ⁊
vrsus: ⁊ ꝗ̃plures alij. Cũ igit carnifices ꝑ-
dam diuiderẽt: ⁊ insimul epularent. quẽdã
senẽ noie victorẽ inde casu transeunteȝ. ad
secũ ꝯuiuandũ inuitãt. Ille regrere cepit q̃-
modo inter tot millia occisorum possent cũ gau
dio epulari. Cũ aũt a quodã audisset ꝙ ꝑ fi-
de xp̃i mortui essent suspirãs ille vehemẽter
ingemuit: btm̃ oino se clamitãs si cũ illis es-
set occisus. Cũ aũt ꝯperisset qm̃ xp̃ianus es-
set: in eum impetũ fecerũt: ⁊ ipm̃ ꝓtinus tru
cidarũt. Post hec aũt maximianus apud me
diolanũ: dioclitianus v̾o apud nicomediaȝ
vna die purpurã deposuerunt: vt p̃uatã vi
tam agerẽt: ⁊ adolescentiores. s. ꝯstantinus
⁊ maximianus ⁊ galerius: quos cesares fe-
cerant imperarent. Sȝ cum maximianus ite
rũ tyrãnice iperare vellet: ꝯstãtino a gene-
ro sue ꝑsecutus suspẽdio vitã finiuit. Tãdẽ
corpus sci innocẽtij de eadẽ legiõe in vnda
rhodani immersum a domitiano gẽnaũ. Et
grathe augustano ⁊ ꝓthasio eiusdem loci epi
scopis cũ alijs in eorum ecclesia ẽ sepultuȝ. In
cuius ꝯstructione qdam gentilis artifex erat
qui alijs die dominico solemnizantibus so-
lus opus suum exercebat. Adest sanctorum ex
ercitus: rapit: cedit ⁊ arguit: ꝙ opus suum
ꝓphanus assumpserit ⁊ die dñica cũ alij di
uinis intenderẽt: ipse operibus mechanicis
inhiaret. Correctus ad eclesiam cucurrit. ⁊
se fieri xp̃ianum postulauit. Ambrosius aũt
in p̃fatione de his martyribus sic ait. Cater
ua fideliuȝ diuino lustrata lumine ab extre-
mis terre finibus veniẽs tibi fideliter sup-
plicauit: ⁊ taȝ corporeis bellatorum legio mu-
cronibus circumsepta ꝗ̃ spiritualibus etiaȝ
armis vallata ad martyriũ vigili cõstantia
ꝓperauit: quos pestifer tirannus vt eos me-
tu ꝑterreret: bis ad interritionem supplicij
gladio decimauit: atqȝ postmodũ ꝯstant eos
ꝑdurãtes in fide vniuersos parit capite ple
cti p̃cepit: sȝ hi tanto charitatis ardore fer-
uebant: vt eiectis armis flexo poplite pas-
sim geniculantes spiculatorum tela hilari cor
de susciperent. Int quos btũs Mauritius
tue fidei amore succẽsus decertando marty
rij est coronã adeptus: hec Ambro. ¶ Mu
lier q̃daȝ filiũ suũ abbati monasterij in quo
scõrum martyrum corpora regescũt erudiendum
tradidit: quẽ i breui defunctũ irremidiabili
luctu plãgebat. cui apparẽs mauritius cur fi-
liũ suũ sic fleret q̃siuit: q̃ sibi respondit ꝙ ꝗ̃-
diu viueret a lachrymis ñ cessaret: cui ille.
Noli eum flere vt mortuũ: sed scias eũ habi
tare nobiscuȝ: qđ si ꝓbare desideras cras ⁊
omnibus diebus vite tue si ad matutias sur-
rexeris: vocẽ eius inter monacorum psallenti
um voces audire valebis: qđ illa semper fe
cit: ⁊ vocem filij sui cum monachis cantare
semper discernens audiuit. ¶ Rex gũtra-
mus cũ thesauros suos relictis seculi pom-
pis pauperibus ⁊ ecclesie errogaret. quen-
daȝ presbyterum misit. vt ipsi de sacroscis
ipsorum reliquijs asportaret: qui cũ reliquijs
impetratis rediens cũ nauis orta tempestate
in lacu lausanẽsium periret. capsã cum reli
quis fluctibus opposuit: ⁊ mox tranquilitas
magna secuta fuit. ¶ Anno domini. 863. cũ
quidaȝ monachi obtentu Caroli a Nicolao
papa corpora sci vrbani pape: ⁊ sci tyburtij

martiris impetrassent: ⁊ recedentes scōrū
martirꝫ ecclesiā visitassent: ab abbate ⁊ mo-
nachis impetrarūt: vt corpus sancti Mau
ritij ⁊ caput sci Innocētij apud altisiodorū
in ecclesia quā scūs germanus eisdē marty
ribus dudū dedicauerat transportarēt. Re
fert Petrus damiani: ꝙ in burgundia erat
q̄dam clericus sup̄bus ⁊ ambitiosus q̄ q̄nan
dā ecclesiā sci mauritij sibi vsurpauerat: q̄
dā potente milite sibi plurimū obsistēte. Dū
āt quadā die missa cantaret: ⁊ in fine euan-
gelij diceretur: oīs qui se exaltat humiliabi
tur ⁊c̄. derisit miser ⁊ ait. Falsū ē: nā si ego
meis hostibꝰ me humiliassem: tot hodie di-
uitias ecclesie nō haberē. Et ecce fulmē in-
star gladij in os eius per qđ blasphemie ver
ba euomuit introiuit: ⁊ subito eum extinxit.

De Nomine.

Ustina a iustitia est dicta
Ipsa. n. ꝑ iustitiā vnicui-
qꝫ qđ suū erat reddidit: scꝫ
deo obedientiā: sup̄iori p̄-
lato reuerentiā: pari ꝯcor-
diā: inferiori disciplinam
inimicis patientiā: miseris
⁊ afflictis compassionem: operosam sibi sā-
ctimoniam

De sancta iustina.

Ustina v̄go de ciuitate an
thiochie filia sacerdotū ido
lorꝫ quotidie ad fenestram
sedēs p̄luz diaconū euāge
liū legētem audiebat: a quo
tandē ꝯuersa ē: qđ cū ma
ter in lecto patri retulisset
⁊ ambo dormissēt: xp̄s cū angelis appuit eis
dicēs. Uenite ad me. ⁊ dabo vobis regnū
celorꝫ: q̄ euigilātes stati cū filia sua se bapti-
zari fecerūt. Hec igitꝰ iustina v̄go a Cyp̄ano
plurimū molestata: ip̄m tandē ad fidē ꝯuer
tit. Cyprianus. n. a sua pueritia magus ex-
titerat. Nā cū septē annorꝫ eēt a p̄entibꝰ di
abolo ꝯsecratus ē. Hic igitꝰ magice arti inſ
uiebat: ⁊ matronas i iumēta ꝯuertere vide
batur ⁊ multa alia p̄stigia exercebat. Ardēs
igitꝰ in amorē iustine v̄ginis ad magicas ar-
tes se ꝯtulit: vt ipsā vel ꝓ se vel ꝓ viro quo
dā acladio: q̄ simul in eius amore exarserat
posset h̄re. Aduocat igitꝰ demonē vt ad se ve
niat vt iustinā ꝑ eū h̄re valeat. Audiēs de-
mon dixit ei. Quid me vocasti? Cui cyp̄anꝰ
Amo v̄ginē de galileis: potes ne facere vt
ip̄aꝫ h̄eā ⁊ voluntatē meā secū p̄ficiā? Cui
demō. Ego q̄ hominē d̄ p̄adiso eijcere potui
cain fratrē suum occidere ꝓcuraui: iudeos
xp̄m occidere feci: hoīes p̄turbaui. nō pote-
ro facere: vt vnā puellā h̄eas: ⁊ ea iuxta tu-
ū placitū p̄fruaris? Unguentū hoc accipe
⁊ circa domū eius deforis sparge: ⁊ ego sup̄
ueniens cor eiꝰ in tuū amorē incendā: ⁊ tibi
eā assentire ꝯpellā. Seq̄nti nocte demō ad
eā ingreditꝰ: ⁊ cor eius ad amorē illicitū inci
tare conatꝰ: qđ illa sentiēs deuote se dn̄o cō-
mendauit: ⁊ totū corpꝰ suū signo crucis mu-
niuit. Ad signū aūt scē crucis diabolus ter-
ritus fugit: ⁊ ad cip̄anū veniēs añ eū stetit.
cui cyp̄anus dixit. Quare ñ adduxisti ad me
virginē illā? cui demō. Uidi in ea quoddā
signū ⁊ tabui: ⁊ oīs in me v̄tus defecit. Cy-
prianꝰ aūt eū dimisit: ⁊ aliū fortiorē vocauit
cui dixit demō. Audiui iussionē tuā: ⁊ vidi
illius īpossibilitatē sꝫ ego emēdabo: ⁊ tuā cō-
plebo voluntatē: aggrediar eā: ⁊ cor eiꝰ vul
nerabo in amorē libidinis: ⁊ ea iuxta deside
riū tuū p̄frueris. Ingrediēs igitꝰ diabolꝰ ni-
tebatꝰ ei p̄suadere: ⁊ aiū eiꝰ ad amorē illici-
tū iflāmare. Illa āt se deuote deo recōmen-
dās signo crucis oēꝫ tētationē reppulit: ⁊ i-
sufflans i demonē ꝓtinꝰ eū abiecit. Demon
āt ꝯfusus aufugit: ⁊ añ cyp̄anū stetit: ad quē
cyp̄anus. Et vbi ē v̄go ad quā te trāsmisi? ⁊
demō. victū me fateor. ⁊ q̄lit: dicere p̄time-
sco. Quoddā. n. signū tribile i ea vidi: ⁊ cō
tinuo robur oē amisi. Tūc cyp̄anus eū deri
dēs dimisit ⁊ ip̄ꝫ demonū p̄ncipē aduocauit
cūqꝫ vēisset ad eū dixit. Que ē v̄tus tā mo-
dica vt vicatꝰ ab vna puella? dixit demō: ec
ce egrediēs varijs febribꝰ eā vexabo: ⁊ aiū
eiꝰ ardētiꝰ iflāmabo: ⁊ totū corpꝰ vehemēti
ardore resp̄gā: ⁊ freneticā illā faciā: ⁊ varia
sibi fantasmata offerā: ⁊ media nocte eā tibi
adducā. Tūc diabolus i specie vniꝰ v̄ginis
se trāsfigurauit: ⁊ ad v̄ginē veniēs dixit. Ec
ce ad te vēio: q̄ tecū in castitate viuere ꝯcu
pisco: verꝫ dic q̄so te q̄ nā nr̄i certaminis mer
ces erit? cui scā v̄go r̄ndit. Merces q̄dem
m̄lta: labor modicꝰ: dixit ei demō. Quid est
qđ deus p̄cepit. Crescite ⁊ m̄ltiplicamini ⁊

replete terrã: timeo ğ bona socia q̃ si in vir
ginitate pmãserimus vbũ dei irritũ facie-
mus: ⁊ velut ptẽnentes ⁊ inobediẽtes i gra
ue iudiciũ decidem⁹: ⁊ vñ videbamur spa-
re pmiũ graue icurremus tormẽtum. Cepit
ãt cor vgĩnis pluis cogitatiõib⁹ p imissiones
dmonis pcuti ⁊ ardore pcupiscẽtie fortius i
flãmari: adeo vt iã surgẽs abire vellet. Tũc
scã vgo ad se reuersa ⁊ qs eẽt q secũ loq̃retur
intelligẽs ptinus se cruce muniuit: ⁊ in dia-
bolũ sufflãs ip̃z instar cere ptinus liq̃fecit: ⁊
ab oĩ tẽtatiõe se liberata sẽsit. Postmodũ di
abolus i speciẽ iuuẽis pulcherimi se transfi-
gurauit: ⁊ thalamũ ei⁹ ingrediẽs cũ ipa in le
ctulo iaceret: ĩpudẽter in ei⁹ lectulũ psiliuit
⁊ in ei⁹ ãplexus ruere voluit. Qd videns iu-
stina ⁊ malignũ spiritum adesse cognoscens
mox signũ crucis edidit: ⁊ instar cere diabo
lũ liq̃fecit. Tũc diabolus pmittẽte deo febri
bus eã fatigãs ⁊ plures cũ gregib⁹ ⁊ armen-
tis occidẽs maximã mortalitatẽ in tota anti-
ochia futurã p demõiacos pdicebat: nisi iu-
stina piugio psẽtiret. Quapp tota citas mor
bo lãguẽs: ad ianuã parentũ iustine puenit
clamãs vt iustinã piugio traderẽt: ⁊ sic ciui-
tatẽ a tãto piculo liberarẽt: s̃ cũ iustina nul
latenus psentiret: ⁊ ex hoc mortẽ eidem oẽs
minarent: septimo ãno mortalitaq̃ ipsa p eis
orauit: ⁊ ipsã pestilẽtiã ppulsauit. Videns di
abolus q̃ nihil pficeret: in formaz iustine se
transmutauit vt famã iustine pollueret: ⁊ cy
pãnũ deludẽs se iustinaz ad se adduxisse ia-
ctaret. Pergẽs igit diabolus ad cypãnuz
in specie iustine ad ipsuz cucurrit: ⁊ eũ quasi
q̃ in ei⁹ amore lãgueret osculari voluit: quã
cyprianus videns ⁊ iustinã esse credens gau
dio repletus ait. Bene venisti iustina oĩum
feminaꝝ decora: mox vt cyprianus nomen
iustine nominauit: diabolus nomẽ illud ferre
non potuit: sed ad eius plationẽ instar fumi
statim euanuit. Quapropter cyprianus de
lusum se esse videns tristis remãsit: vñ ⁊ am-
plius in amorẽ iustine estuans ad ostiũ vir-
ginis diu vigilauit: ⁊ quãdoq̃ in feminã. q̃n
q̃ in auẽ vt videbat arte magica se pmutãs
cũ venisset ad ostiũ virgĩs neq̃ femina ne-
q̃ auis: sed cyprianus protinus apparebat
Acladius quoq̃ arte diabolica mutatus in
passerẽ: cum ad fenestram iustine volasset:
mox vt virgo eum aspexit: non passer: sed
accladius apparuit. angustiariq̃ nimis ce-
pit ac tremere: quia nec fugere poterat: nec
salire. Timẽs vero iustina ne caderet ⁊ cre
paret: eũ per scalaz deponi fecit: admonẽs
vt a sua vesania cessaret: ne iuxta leges tã-
q̃ maleficus puniretur. Victus igit per oĩa
diabolus ad cyprianũ rediit: ⁊ ante eum cõ-
fusus stetit. Cui dixit Cyprianus. Nunqd
et tu victus es? Que est mis virtus vestra
vt vnam puellam non possitis vincere: nec
in eam potestatem habere: sed econuerso ip
sa vos vincat: ⁊ tam miserabiliter vos pro-
sternat? Dic tantum mihi obsecro in quo est
eius tam maxima fortitudo. Cui Demõ ait
Si mihi iuraueris vt a me nequaq̃ rece-
das: virtutem victorie eius tibi pandam.
Cui Ciprianus: Per quid tibi iurabo. Cui
Demon. Jura mihi per virtutes meas ma
gnas q̃ a me nunq̃ descedas. Dicit ei cy-
prianus. Per virtutes tuas magnas tibi iu
ro q̃ a te nunq̃ discedam. Tunc Diabo-
lus quasi securus ei dixit: Puella illa signũ
Crucifixi edidit. Et statim tabui ⁊ omnem
virtutem meam amisi: ⁊ quasi cera a facie
ignis effluxi. dicit ei Cyprianus: Ergo cru-
cifixus maior est? ⁊ demon. Utiq̃ maior om
nibus est: ⁊ nos ⁊ oẽs quos hic decipimus
tradet igni inextinguibili cruciandos. Cui
cyprianus. Ergo ⁊ ego amicus debeo fieri
crucifixi: ne tantã aliq̃n penã icurrã. cui dia
bol⁹ iurasti p vtutes mei exercit⁹ q̃s nemo p
iurare valet: q̃ a me nunq̃ discederes: ad
quẽ cyprianus: Te ⁊ oẽs fumigantes tuas
vtutes ptemno: ⁊ tibi ⁊ oĩbus diabolis tuis
abrenũcio: ⁊ crucifixi salutari signo me mu-
nio. Statiq̃ ab eo diabolus pfusus disces-
sit. Tũc cyprianus ad epm iuit: quẽ videns
eps: ⁊ credẽs eũ venisse vt xpianos in er-
rorẽ mitteret ait ei. Sufficiãt tibi cipriane
hi qui foris sunt. nihil enim poteris aduer-
sus ecclesiam dei: inuicta est eni virtus xpi
cui Cyprianus certus sum: q: inuicta ẽ vir
tus christi: narransq̃ que sibi acciderant:
ab eo se baptizari fecit: qui postmodum taz
i scia q̃ i vita valde pficiens: mortuo epo
ipse in epm ordinatus ẽ. Btãm vo vgĩnẽ iu
stinam in monasterio posuit: ⁊ multis sa-
cris virginibus eam ibidem in abbatiss-

am pfecit. Scūs āt cyprianus martiribus epistolas sepe mittebat: ⁊ eos in certamine roborabat. Comes āt regionis illi⁹ audiens famam bti cypriani ⁊ btē Justine eos ad se psentari fecit: ⁊ an sacrificare vellent regsiuit: qui dū in fide xpi psisterent firmi: iussit eos in sartaginē plenā cera pice ⁊ adipe poni: q̄ tn̄ eis mix refrigerium pstitit nec aliqd supplicium irrogauit. Sacerdos āt idolorum pfecto dixit. Jubeas me ante sartaginē stare ⁊ pfestim vincam oēm vtutem eorum. Cū g̃ iuxta sartaginē stare venisset dixit. Magn⁹ es deus hercules: ⁊ pater deorum iupiter ⁊ ecce continuo de sartagine ignis exiuit: ⁊ penitus eū psumpsit. Tunc cyprianus ⁊ Justina de sartagine extrahunt: ⁊ data sup eos snia pariter decollantur. Horum corpora cū sex diebus ad canes piecta māsissent: postmodū romam translata sunt. Nunc āt vt dr̄ placentie requiescūt. Passi sunt āt sexto calendas octobris circa annū dn̄i. 287. sb diocliciano.

C De nomine.

Osmas dr̄ a cosmos qd est forma vel ornatus: vel fm Jsidorum cosmos grece dicit mundus latine. Fuit. n. forma aliis in exemplis ornatus vtutibus bonis: mūd⁹ ab oibus vicijs: Damian⁹ dictus est ab adama quadam bestia que humilis ē ⁊ mansueta: vel Damian⁹ a dogma qd est doctrina: ⁊ ana qd est sursū: vel a damium qd est sacrificium: vel Damianus dicitur quasi dn̄i manus. Jpse. n. mansuetudinem hūit in puersatione. doctrinam supnā hūit: ⁊ docuit in pdicatiōe: sacrificium fuit ī carnis maceratione: domini manus fuit in medicinali curatione.

C De sanctis Cosma ⁊ Damiano.

Osmas ⁊ Damianus germani fratres in citate egea e xreligiosa mr̄e noie Theodora nati sūt. Hi arte medicine edocti tantam a spū scō grām acceperūt vt oēs languores nō solū ab hoib⁹ sed et a iumentis curarent: gratis oia tribuentes. Mrona āt quedam noie palladia cum oia sua in medicis psumpsisset ad scōs accessit: ⁊ ab eis sanitatem integram reportauit. Tunc illa qdam munusculum scō Damiano obtulit: ⁊ cū nollet recipe illa eum sacramētis terribilibus adiurauit. pp qd ille acquieuit recipere nō quidem ductus cupiditate muneris: sed vt deuotōi satisfaciens offerentis: ⁊ ne nomen dn̄i videretur pnere: p qd videbat sic se adiuratum eē hoc vbi sanctus Cosmas cōperit pcepit ne corpus eius vna cū corpore ipsius poneret. Sequenti nocte dn̄s Cosme appuit ⁊ fratrē de suscepto munere excusauit. Audiēs eorum famā pcōsul lisias eos ad se accersiri fecit: ⁊ q̄ eorum sūt noīa que pria: que fortuna ingrere cepit. Sancti martyres dixerūt. nomina nr̄a sūt. Cosmas ⁊ Damianus: alios tres fratres hēmus: quorum nomina sunt antinus Leontius ⁊ eupre pius. pria āt nr̄a arabia ē: porro fortunā xpiani nesciūt. Jussit g̃ pcōsul vt tres suos adducerent: ⁊ simul idolis imolarent: sed cum oino imolare cōtemnerent pcepit eos in manibus ⁊ pedibus dure torqueri. Cum autē eius tormenta deriderent. iussit eos catbenis ligari ⁊ in mare pcipitari: sꝫ statim ab angelo de mari liberātur: ⁊ ante psidē statuunt. Qd preses considerans ait. p deos magnos maleficijs vincitis: qꝛ tormēta cōtemnitis ⁊ mare sopitis. Docete g̃ me hec vr̄a maleficia. ⁊ in nomine dei Adriani seqr vos: ⁊ hoc dicto statim duo demones affuerunt ⁊ eum grauissime in faciem cederunt. Et ille exclamans dixit. Depcor vos o boni viri: vt pro me ad deum vr̄m oretis: quibus orantibus ptinuo dmōes discesserūt. Preses āt dixit. Uidetis q̄lr aduersum me dij indignati sūt qꝛ eos relinquere cogitabam. Jā g̃ deos meos vos non patiar blasphemare. Tūc eos ī ignem copiosū iactari pcepit. sed tn̄ eos nil lesit: qn potius flāma psiliēt longe: ⁊ multos de astantibus interemit. Jubent g̃ in eculeo suspendi: sed ab angelo ipsos custodiente ⁊ fatigatis ad modum incedēdo ministris ante psidem deponūt illesi. Tres igr̄ fratres ī carcerē fecit recludi. ⁊ Cosmā ⁊ Damianū crucifigi ⁊ a populo lapidari: sꝫ in suos lapides redibant auctores. ⁊ q̄plurimos vulnerabāt. Tūc pses furore repletus eductis tribus fratribus ⁊ stantibus iuxta crucē iussit Cosmā ⁊ Damianū sup crucem poni ⁊ a q̄t

euor militibus sagittari. Sagitte vero ꝯuer
se plurimos vulnerabant: sed sanctos mar-
tyres non ledebant. Uidens aũt preses in oĩ
bus se ꝯfusum: vsqȝ ad mortem angustiatꝰ
oẽs quinqȝ fratres fecit insimul decollari.
Memores aũt xp̃iani verbi quod dixerat scũs
cosmas ne in vnum sepelientur: cogitabant
quomodo vel vbi vellent martires sepeli
ri: ⁊ ecce subito camelus aduenit: ⁊ humana
voce proclamans sanctos in vno loco sepeliri
p̃cepit. Passi sunt aũt sub dioclitiano qui ce
pit circa annũ dñi. 287. ¶ Rusticus qdam
cũ post laborẽ messis in campo apto ore dor
miret: serpens in eius ore ingressus est. Eui
gilans aũt cũ nihil sentiret domũ rediit: ⁊ se-
ro scõ grauissime torq̃ri se sensit: voces igit
miserabiles emittebat ⁊ sanctos dei cosmaȝ
⁊ Damianuȝ in sui adiutorium inuocabat.
Sed cũ dolor semp incresceret ad eccl'iam
scõꝝ martyrum ꝯfugit: ⁊ ibidẽ eo subito dor
miente serpens sicut intrauerat p os eiꝰ exi
uit. ¶ Uir quidã longe p̃fecturus sanctis
martyribus cosme ⁊ Damiano vxorẽ ꝯmen
dauit: dans ei signũ cuiꝰ ꝓtinus deberet an-
nuere si aliqñ eã vocaret. Post hoc aũt sciẽs
diabolus signũ qđ ei maritus dederat se in
hominem transfigurauit: ⁊ vxori eius signũ
viri afferens dixit. Uir tuus ab illa ciuitate
me misit ad te: vt ducã te ad euȝ. At illa ad
huc ire formidans ait. Signũ qdẽ agnosco:
sed q2 sanctis martyribus cosme ⁊ damiãe
ꝯmendata suȝ: sup eoꝝ altare mihi iura ꝙ se
curam me duces ⁊ tecũ statim p̃ficiscar. Il
le aũt ꝯtinuo vt dixerat sibi iurauit. Secuta
ẽ eũ cũ ad quendã locũ secretuȝ venissẽt: vo
luit eã de iumento diabolus p̃cipitare: vt
eam occideret: qđ illa sentiens exclamauit.
Deus sanctorũ cosme ⁊ Damiani adiuua
me: vobis. n. credidi ⁊ secuta sum eũ. Cõfe-
stim aũt scĩ cũ multitudine dealbatoꝝ ibideȝ
affuerunt: ⁊ eã liberauerunt. Diabolus aũt
statim euanuit: ⁊ dixerunt ei. Nos sumus et
Cosmas ⁊ Damianus quoꝝ iuramento cre
didisti: ideo festinauimus venire in auxiliũ
tibi. ¶ Felix papa attauꝰ scĩ Gregorij in ho
norem scõꝝ cosme ⁊ damiani nobilẽ eccl'iaȝ
ꝯstruxit. In hac ecclesia qdam vir scĩs mar
tyribus suiebat: cui iam cãcer vnũ crus to-
tum ꝯsumpserat. Et ecce dormiente illo scĩ
cosmas ⁊ damianus deuoto suo apparuerũt
vngenta ⁊ ferramenta secũ portantes: quo-
rum vnus alteri dixit. Ubi carnes accipie-
mus vt abscissa carne putrida locum vacuũ
repleamus? tũc ait alter. In cimiterio sancti
petri ad vincula hodie ethiops recẽs sepultꝰ
est: de illo ergo affer: vt huic supponamus:
⁊ ecce ad cimiteriũ ꝓperauit: ⁊ coxã mauri at
tulit p̃cidẽtesqȝ coxã infirmi loco eiꝰ coxã mau
ri inseruerũt ⁊ plagã diligẽter vngẽtes coxã i
firmi ad corpꝰ mauri detulerũt. Euigilãs aũt
cũ se sine dolore sensisset manum ad coxã ap
posuit. ⁊ nihil lesionis inuenit apponensqȝ
cãdelã cũ i crure nil mali videret cogitabat:
an nõ ipse qui erat: sed alius alter esset. Re
diens aũt ad se p̃ gaudio de lectulo ꝓsiliit: ⁊
qd in somnis viderat: ⁊ qualr sanatus fue-
rat oibus enarrauit: q ꝯciti ad tumulũ mauri
miserunt: ⁊ coxã mauri p̃cisam: ⁊ coxam p̃di
cti viri illius loco in tumulo positam reppe
rierũt.

¶ De sancto porseo episcopo.

Porseus eps cuius histori-
am beda p̃sbyter scripsisse
creditur cũ oi v̄tute ⁊ boni
tate polleret: ad extremuȝ
veniens spiritũ emisit: vi
ditqȝ duos angelos ad se
venientes: vt eius aĩam d̃
ferrent. Tertium vo armatum scuto candi-
do: ⁊ gladio fulgureo se p̃cedentem ꝯspexit.
Deinde demones clamãtes audiuit. Pre-
cedamus ⁊ añ faciem eius bella commouea
mus. Cũ ẽ p̃cessissent conuersi iactabant in
eum ignita iacula: sed angelus p̃cedens scu
to ea suscipiebat: ⁊ ꝓtinus extinguebat. Tũc
demones angelis opponẽtes dixerũt. Ocio
sos s̃mones sepe dixit: ⁊ ideo illesus nõ dȝ per
frui vita beata: quibus angeli nisi p̃ncipalia
vicia ꝯtra eum ꝓtuleris ꝓpter minima non
peribit. Tũc dixit ei demõ. Si iustus est d̃s
hõ hic non saluabit. Scriptum est. n. nisi cõ
uersi fueritis ⁊ efficiamini sicut paruuli non
intrabitis in regnum celoꝝ. cui angelus ex-
cusans ait. Indulgentiam in corde hũit: sed
consuetudo hoium centinuit. cui demõ. Si
cut accepit malum ex consuetudine. ita ac-
cipiat vindictam a superno iudice. San-
ctus angelus dixit. Judicemur añ deuȝ pre
liante angelo aduersarij cõterriti sunt. Tũc

demon dixit. Seruus sciens voluntatē do
mini sui ⁊ nō faciens vapulabit plagis mul
tis. Cui angelus. Quid. n. iste de voluntate
dñi sui non adimpleuit? ⁊ demon. Dona ini
micoꝝ suscepit. cui angelus. credidit ꝙ vnus
quisqꝫ eoꝝ pn̄iaꝫ egisset: demon dixit. Ante
debuit ꝓbare pn̄ie ꝑseuerantiam: ⁊ sic fruct⁹
suscipere. Angelus rn̄dit. Iudicemur ante
deum: sed demon succubuit. Iteꝝ aūt ad bel
landum surrexit dicens: vsqꝫ nūc extimaba
mus deum veracem: q oē delictū qđ in ter-
ris nō purgauit: se in eternum punituꝝ pmi
sit. Hic ḡ homo quandam vestem a quodaꝫ
vsurario recepit: nec ꝓ h̄ punitus fuit. Ubi
ē ḡ iustitia dei? Cui angel⁹. Silete quia oc-
culta dei iudicia ignoratis. Quādiu. n. spe-
rat pn̄ia comitat hoīeꝫ dīna materia: demō
rn̄dit. Sed nullus hic locus est pn̄ie. cui an
gelus: ꝓfunditatem iudicioꝝ dei ignoratis
erit ⁊. n. Tunc diabolus tam grauiter euꝫ ꝑ
cussit: vt postmodum vite restitutus semꝑ
ꝑcussiōis vestigium retineret. Arripientes
āt demones vnum ex his quos in ignib⁹ tor
quebant ipsuꝫ in eum iactauerunt: qui eius
humeꝝ maxillāqꝫ incendit: cognouitqꝫ ho-
minem: q2 ille erat cuius vestem accepat: di
xitqꝫ angel⁹: qđ incendisti arsit in te. Si. n.
huius viri in petis mortui donum non acce
pisses: nec pena in te arderet. Et hanc ꝑcus
sionem ꝑmittente deo ꝓ receptōe vestimē
ti illius recepit. Alter autem demon dixit.
Adhuc restat illi angusta porta vbi illuꝫ su
perare poterimus. Diliges primū tuum si
cut teipꝫ. rn̄dit angelus. Uir iste in ꝓximos
suos opatus est bona. aduersari⁹ rn̄dit. Nō
sufficit hoc nisi ēt sicut seipm̄ dilexerit. Cui
angelus. Fructus dilectionis est bn̄ opari: q2
deus reddet vnicuiqꝫ ſꝫ opa sua dixitqꝫ de
mon. Sꝫ q2 verbum dei diligendo non im-
pleuit dānandus erit. Pugnante turba ne-
fanda sci angeli victores fuerūt. Dixit iteꝝ
demon. Si deus iniquus nō est: ⁊ verbi illi
us transgressio ei displicet: vir iste penaꝝ ex
pers non erit. Promisit. n. seculo abrenūcia
re: ⁊ ecōtrario seculū dilexit ꝯ id qđ dcm̄ ē.
Nolite diligere mundū neqꝫ ea q̄ in mundo
sunt. scūs angelus rn̄dit. Nō sibi ea que sūt
seculi: ſꝫ hoībus indigentibus dispensanda
dilexit. Diabolus rn̄dit. Qualicūqꝫ mō dili

gatur ꝯ p̄ceptum diuinū est. Uictis aduersa
rijs rursus diabolus ad callidas ꝯuertit ac
cusationes dicēs. Scriptū est. Si nō ānūci
aueris iniquo iniquitatem suā sanguinē eius
de manu tua reqrā. Hic nō annunciauit di
gne petōrib⁹ pn̄iaꝫ. scūs angelus rn̄dit. Qū
auditores despiciunt vbū lingua doctoris
loq ꝓpendit dn̄s videt ꝙ p̄dicatio audita de
spiciat. vn̄ prudentis ē dū nō est loq̄ndi tp̄s
velle tacere. In oī vbo ꝯdictione demonum
nō ꝓualida nimis extitit pugna donec iudi
ce dn̄o triūphantibus angelis: deuictisqꝫ ad
uersarijs imēsa claritate vir scūs circūfusus
est. Unus āt vt beda testat ex angelis dixit
ei. Respice mūdū: respiciensqꝫ vidit vallēꝫ
tenebrosā ⁊ q̄tuor ignes in aere aliqbus spa
tijs a se distantes: dixitqꝫ ei angelus. Hi sūt
q̄tuor ignes qui mundū succendūt. Unus ē
ignis mendacij cū hoc ꝙ abrenūciare diabo
lo ⁊ oībus pōpis eius in baptismo oēs ꝓmi
serunt ⁊ minime implēt. Scđs cupiditatis:
cū mundi diuitias amori celestiuꝫ ꝑponunt.
Tertius ē dissensionis cū aīos ꝓximoꝝ in su
peruacuis rebus offendere non formidant.
Quartus impietatis cū infirmiores expoliāt ⁊
eis fraudē facere ꝓ nichilo ducunt: deinde
illi ignes appropiquantes in vnū redacti sūt
⁊ illi appropinq̄bant: timensqꝫ angelo dixit.
Dn̄e ignis mihi appropinq̄t. cui angelus.
Qđ nō accēdisti nō ardebat in te. Ignis. n.
iste ſm merita opum hoīum singulos exami
nat. Nam sicut corpus ardet ꝑ voluptatēꝫ
illicitam ita ēt ardebit ꝑ debitā penā. Tādē
ad ꝓprium reductus est corpus plāgentib⁹
ꝓpinqs qui eū mortuū existimabant. Ille āt
aliq̄ꝫto tp̄e supuixit: ⁊ in bonis operibus lau
dabiliter vitā finiuit. ¶ De nomine.

Ichael interp̄tat qs vt de
us. ⁊ quotiens. sic ait Gre
gorius mire vtutꝭ aliquid
agit. Michael mitti ꝑhi-
bet: vt ex ipso actu ⁊ noīe
det intelligi ꝙ nullus pōt
facere: qđ facere preualet
deus: ⁊ idcirco eidē Michaeli multa q̄ sunt
mire vtutis attribuūt. Ipse. n. vt Daniel at
testatur in tp̄e antixp̄i ꝯsurget ⁊ ꝓ electis tā
q̄ꝫ defensor ⁊ ꝓtector assistabit. Ipse cū draco
ne ⁊ angelis eius pugnauit: ⁊ ipsos de celo

eijciens victoriam fecit magnā. Ipse cū dia
bolo de moysi corpore altercatus ē: eo q̄ dia
bolus eius corpus pdere voluit: vt ip̄m pro
deo iudeoꝝ pplus adoraret. Ipse scōꝝ aīas
suscipit: ⁊ in paradisum exultatiōis pducit.
Ipse olim p̄nceps fuit sinagoge: sed nūc ꝯsti-
tutus est a dn̄o in p̄ncipē ecclesie. Ipse vt dr̄
plagas egyptijs intulit: mare rubrū diuisit:
pplm̄ p desertum duxit: ⁊ in terrā pmissiōis
introduxit. Ipse inter scōꝝ acies angelorum
signifer xp̄i dr̄. Ipse .n. ad dn̄i imperiū anti
xp̄z existētē in monte oliueti ppotenter occi
det. In voce ipsi⁹ archangeli michael mor
tui resurgent. Ipse crucē: clauos: lācea: ⁊ co
ronā spineā in die iudicij p̄sentabit.

¶ De sancto Michaele.

Ichaelis archangeli sacra
solēnitas dr̄ apparitio: de-
dicatio: victoria ⁊ memo-
ria. Appitio ipsius angeli
multiplex est. Prima q̄ in
monte gargano apparuit.
In appulia āt est quidam
mons noīe gargan⁹ iuxta ciuitatē q̄ dr̄ sypō-
tus. Anno āt dn̄i .390. in p̄dcā vrbe syponto
erat vir quidā noīe garganus. q̄ ſm quosdā
libros a monte illo nomē accepat: q̄ ouiuz ⁊
bouū infinita multitudine pollebat. Cū autē
circa p̄dicti montis latera pascerentur: ꝯti-
git q̄ndā thaurū alios relinquere: ⁊ verticez
montis ꝯscendere: cū domū alijs redeūtib⁹
nō redisset: collecta dn̄s multudie famuloꝝ
p deuia queq̄ regrens: ipsum tādē in verti-
ce mōtis iuxta ostiū cuiusdā spelūce inuenit
Permot⁹ itaq̄ cur soliuag⁹ incederet mox i
ip̄z sagittā toxicatā direxit. Sz stati velut a
vēto retorta ip̄z q̄ iecerat repcusit. Turbati
sup h̄ ciues ep̄z adeūt: ⁊ sup re tā stupēda ip
sū ingrūt. Qui triduanū ieiuniū eis indixit:
⁊ a deo q̄rēdū esse admonuit. Quo fcō scūs
michael ep̄o appuit dicēs. Sciatꝭ hoīez illū
voluntate mea suo telo eē pcussū. Ego sū mi
chael archangelus q̄ locū hunc in terris ico
lere tutūq̄ ſuare statuēs: h̄ volui pbare idi
cio ipsi⁹ me loci inspectorē eē atq̄ custodez.
Statiq̄ ep̄s atq̄ ciues cū pcessiōe locū ade
unt: ⁊ ingredi nō p̄sumētes: orōni p̄ forib⁹ isi-
stut. ¶ Scd̄a appitio ē q̄ circa ānū dn̄i .710.
accidisse d̄scribit. Nā in loco q̄ tūba dr̄ iuxta
mare q̄ sex millibus distat ab vrbe adriarcē
si michael ep̄o p̄dcē citatis appuit. dicens ⁊
iubens vt in p̄dicto loco eccliaz ꝯstrueret: ⁊
sicut fit in mōte gargano: ita ⁊ ibi memoriaz
scī michaelis archangeli celebraret: cū autē
ep̄s de loco ī quo eccliā ꝯstrueret dubitaret
ab ipso edocet vt ibi eā ꝯstruer̄ faceret: vbi
thauꝝ a latrōib⁹ abscōditū īueniret. Iterūq̄
d̄ loci āplitudīe dubitās iubet̄ mūdū ī āplitu
dic statuere quātū videret thauꝝ ī circuitu
pedib⁹ ptriuisse. Due āt rupes ibidē erant
q̄s nullatenus vi⁹ humana mouere poterat.
Tūc michael cuidā viro appuit p̄cipiēs vt
ad p̄dcm̄ locū accedat ⁊ ip̄as rupes remoue
at: q̄ accedēte tā facile rupes mouit: vt nihil
hr̄e pōderis viderēt. Edificata igit̄ ibidē
ecclesia: de monte gargano ptem pallij quod
sanct⁹ Michael super altare posuit: ⁊ ptem
marmoris super qd̄ stetit ad suam ecclesiaz
detulerunt. Cū vero ibidem aque penuriā
paterētur monitu angeli qōdam foramen in
quodam saxo durissimo fecerunt: ⁊ tāta aq̄ꝝ
copia protinus emanauit: vt vsq̄ nunc eius
beneficio copiosius sustentētur. Hec autem
apparitio in predicto loco .17. die calendaꝝ
nouembriū solēniter celebratur. ¶ In eodē
autem loco qōdam memoria dignum conti-
gisse refertur miraculum: ille eni mons vn-
diq̄ oceano cingitur. sed bis in die sancti mi
chaelis iter prebens populo aperitur. Cum
ergo copiosa turba ad ecclesiaz pergeret: cō
tigit quandam mulierem grauidaz viciāq̄
partui secū ire: ⁊ ecce magno impetu vnda
redijt ⁊ omnis turba timore cōcussa ad littus
fugit. Sola autē mulier pregnās fugere nō
valuit: sz a marinis fluctibus capta fuit. At
Michael archangelus mulierem illesā ser
uauit: ita etiaz q̄ in medium pelagi filiū par
turiuit quē in vlnis suscipiēs lactauit. ⁊ ma
ri iterū sibi iter p̄bente leta exiuit. ¶ Tertia
apparitio est que rome tempore gregorij pa
pe legitur accidisse. nam dum idem gregori
us papa propter pestem inguinariam letani
as maiores instituisset: et deuote pro salute
populi exoraret vidit supra castrum quod
olim memoria adriani dicebatur. Angeluz
domini qui gladium cruentatum tergebat:
⁊ in vaginam mittebat. Unde sanctus gre-
gorius intelligens preces a domino exau-

ditas ecclesiā in honorem angeloꝝ ibidē cō
struxit: vñ ⁊ castruȝ illud vsqȝ nūc castruȝ
sci angeli vocat̄. Hec aūt apparitio cū alia
q̄ in monte gargano apparuit cum sypōtanis
victoriam dedit. 8°. idus maij celebratur.
¶ Quarta appitio ē q̄ ꝯsistit in hierarchijs
ipoꝝ angeloꝝ: nā pma hierarchia epiphania
dicit̄ idest superior apparitio: media dicit̄
hyperphania. i. media appitio. vltima dici
tur hypophania. i. inferior appitio: ⁊ dicitur
hierarchia a hiera qđ ē sacꝝ ⁊ archos prin-
ceps q̄si sacer pncipat⁹: q̄libet āt hierarchia
ꝯtinet tres ordies: nā superior ꝯtinet sara-
phin: cherubin ⁊ thronos. Media ꝯtinet ꝫ
assignationē dyonisij dñationes virtutes ⁊
ptātes. Ultima ꝯtinet ꝫm assignationē eius-
dē pncipatus archangelos ⁊ angelos. Et ho
ruȝ dñatio ordinatio ⁊ dispositio pōt vide-
ri, similiter in terrenis ptātibus: nā ministro
rum q sunt sub vno rege qdā operant̄ imme
diate circa psonaȝ regis: sicut cubicularij ⁊
ꝯsiliarij ⁊ assessores. Siles his sūt ordines
prime hierarchie. Quidaȝ vero hñt officia
ad regimē regni in coi non deputati huic vl'
illi puincie vt principes militie: ⁊ iudices
curie. Similes sūt his ordines scđe hierar
chie. Quidā vero pponunt̄ ad regimen ali-
cuius ptis regni: vt ppositi ⁊ bauli ⁊ huius
modi minores officiales. Et his similes sūt
ordines tertie hirarchie. Tres igitur ordies
pme hierarchie accipiunt̄ inq̄tum deo assi-
stunt ⁊ ad ipm ꝯuertunt̄. Ad hec tñ tria ne-
cessaria sunt. s. summa dilectio ⁊ hoc q̄ttū ad
ordinē seraphin q itep̄tāt̄ ardētes: pfecta co
gnitio ⁊ hoc q̄ttū ad cherubin q interp̄tātur
plenitudo scie: ppetua ꝯprehēsio siue fruitio
⁊ hoc q̄ttū ad thronos q interp̄tant̄ sedes qr
in eis sedet deus ⁊ qescit dñ eos in se qesce
re facit. Tres āt ordines medie hierarchie
accipiunt̄ inquantū hñt pesse ⁊ regere vni-
uersitatē hoīuȝ in cōi. Hoc aūt regimen con
sistit in tribus. primo in psidendo siue iperā
do: ⁊ hoc ptinet ad ordinē dñationuȝ: ad quē
spectat alijs inferiorib⁹ pesse ⁊ eos in oibus
ministerijs diuinis dirigere: ac eis oia ipa-
re: qđ innuit̄ zacharie. 5°. vbi vnus angel⁹
alteri dixit. Curre ⁊ loquere ad pueꝝ istū di
cens ⁊c. 2°. imperando: ⁊ hoc pertinet ad or-
dinem virtutum quibus nihil est impossibi-
le exeq qđ impatur. qr eis datū est posse su-
per oia difficilia ad diuinū ministeriū ptinē
tia: ⁊ ideo attribuit̄ eis miracula facere. ter
tio: in arcēdo vt. s. impedientia ⁊ festinātia
arceant̄: ⁊ hoc ptinet ad ordinem ptātum: q
hñt coercere contrarias ptātes qđ signatuȝ
est thobie. 8°. vbi dicit̄ ꝙ Raphael religa-
uit demonē in deserto supiori. ¶ Tres vero
ordines vltime hierarchie accipiunt̄ ꝫm ꝙ
hñt regimē determinatū ⁊ limitatum. Qui-
dā. n. eoꝝ psunt vni puincie. hi sunt de ordi
ne pncipatus: sicut erat pnceps psaruȝ q p-
erat persis: de quo habet̄. Dañ. 10. Quidaȝ
vero deputati sunt ad regimen multitudis
vtpote vnius ciuitatis: ⁊ hi dñr archāgeli.
qdam vero ad regimen psone singularis. et
hi dñr angeli. vñ dñr minima nūciare ex eo
ꝙ eoꝝ ministeriuȝ ad vnuȝ hominē limitat̄.
Archangeli vero dicunt̄ maiora nunciare.
qr bonū vnius multitudinis dignius ē q̄ȝ bo
nuȝ vnius hois. In assignatione aūt pma or
dinū hierarchie Gregorius ⁊ Bernardus
cū dyonisio ꝯcordāt: qr accipit̄ penes eoruȝ
fruitionē q̄ ꝯsistit in feruēti dilectiōe quo ad
seraphin. profunda cognitione: quo ad che-
rubin. perpetua retentione quo ad thronos.
Sȝ in assignatione medie ⁊ vltime in duo-
bus ordinibus. s. pncipatu ⁊ virtute dissen-
tire videntur. Gregorius. n. ⁊ Bernardus
aliam ꝯsiderationē hūerunt: put scilicet me
dia hierarchia accipit̄ penes plationeȝ: vl-
tima penes ministrationem. prelatio autem
in angelis triplex est. Presunt enim angeli
angelicis spiritibus: ⁊ hi dominatiōes dicū
tur. presunt etiam bonis hominibus: ⁊ hi di
cuntur principatus: presunt demōibus: ⁊ hi
dicuntur potestates: ⁊ ordo ⁊ gradus digni-
tatis in his patet. Ministerium autem tri-
plex est: quoddam qđ ꝯsistit in operādo. qđ-
dam in docēdo aut maiora aut mīora. Pri-
mum est virtutum. Scđm archangelorum:
tertium angeloruȝ. ¶ Quinta apparitio de
qua legitur in historia tripartita: nam iuxta
constantinopolim est quidam locus vbi oliȝ
dea vesta collebatur: sed nūc ecclesia in ho
norē sancti mihaelis fabricata est. qui etiam
locus michaelium nuncupatur. Cum igitur
quendam nomine aquilinum ardentissima
febris rubeis coloribus mota ꝯprehendissȝ

estuāti poculū medici dederunt: qđ euomuit adeo vt postmoduꝫ qcq̄d comederet vel biberet euomebat: dū aūt tam morti vicinis esset ad locū hūc se duci fecit: credens se illuc aut mori aut languore priuari. cui Michael dixit. vt confectionē sibi ex melle ⁊ vino ⁊ pipere faceret: ⁊ oīa q̄ comederet ibi intingeret: ⁊ sic plenam sanitatē reciperet qđ cū fecisset plene liberatus est. cū tñ ẜm medicine rōnem ꝯtrarium esse videat̃ calida pocula colericis exbibere. Hec in historia tripartita. ¶ Scđo dr̃ victoria: multiplex aūt victoria ipsius archangeli michaelis ⁊ angelorū inuenit̃. Prima est quā archangelus michael p̄dictis sypontanis hoc modo p̄stitit. Post aliqđ .n. tempus ab inuento loco neapolite adhuc gentiles ꝯtra sypontanos ⁊ beneuētanos: q̄ q̄nquaginta milibus a syponto distant ordinato exercitu bellare ceperūt: q̄ de epī ꝯsilio triduanas īducias petierūt vt ieiunio triduano vacarēt ⁊ patronū suū mihaelē in sui auxiliū implorarent. Tertia aūt nocte scūs mihael epō apparet p̄ces dicit exauditas victoriam ꝓmittit affuturā: ⁊ quarta diei hora iubetur hostibus occurrenduꝫ: q̄bus occurentibus mōs garganus immēso tremore ꝯcutit̃: fulguraq̧ crebra volāt ⁊ caligo tenebrosa totum mon̄ꝭ cacumen obduxit: ita vt .200. viri de aduersariꝭs taꝫ ex ferro ostium q̄ꝫ ex sagittis igneis interirent: reliq̄ vero virtute archāgeli cōpta idolatrie reliq̄runt erroreꝫ: ⁊ ꝯtinuo colla xp̄iane fidei submiserūt. ¶ Scđa victoria quā archangelus mihael obtinuit q̄n draconē .i. luciferꝝ cū omnibus suis sequacibus de celo expulit: de quo exponit̃ illud qđ habet̃ in apoca. Factū est prelium magnū in celo mihael ⁊c̄. Cū eniꝫ lucifer dei equalitatē appetisset archāgelus mihael celestis exercitus signifer adueniēs ip̄ꝫ luciferꝝ cū suis sequacibus de celo expulit. ⁊ in hunc aerē caliginosuꝫ vsq̧ in diē iuditij retrusit: nō .n. ꝑmissum est eis ī celo habitare siue in sup̄iori parte aeris. q̄a locus clarus ⁊ amenus est: nec in terra nobiscum ne nimis nos infestarent. sed in aere inter celum ⁊ terram: vt duꝫ superius respiciunt ⁊ gloriam vident quam amiserunt inde dolorem habeant: ⁊ duꝫ inferius conspiciunt ⁊ vident homines illuc ascendere vñ ipsi ceciderunt: inde inuidia frequenter torqueantur: frequenter tñ ex diuina dispensatione ad nostrum exercitum ad nos descendunt. Unde sicut aliquibus viris sanctꝭ mōstratum est: frequenter circa nos volitāt sicut musce. Innumerabiles enim sunt ⁊ velut musce totum aerem repleuerunt. Unde dicit haimo. vt philosophi dixerunt ⁊ doctores nostri opinantur: aer iste ita est plenꝰ demonibus ⁊ malignis spiritibus: sicut radius solis minutissimis puluisculis. Licet auteꝫ tot sint iuxta sententiam Origenis: eoruꝫ exercitus minuimus cum eos vincimus. Ita vt qui ab aliquo sancto viro victus fuerit. deinceps ille de vitio de quo victus est ipsum non valeat tentare. ¶ Tertia victoria est quam angeli quottidie de demonibꝰ obtinent. dum pro nobis contra eos pugnantes ab eoꝝ tentatione nos liberant. Tribus autem modis: ab ipsorum tentatione nos liberant. Primo potestatem demōis refrenādo. Apo. 20. de angelo q̄ demonē ligauit: ⁊ ī abyssuꝫ misit: ⁊ Thobi. octauo de diabolo in deserto superiori religato. Huius .n. religatio nihil aliud est: q̄ꝫ potestatis eius refrenatio. Scđo ꝯcupiscētiaꝫ refrigerādo qđ significatum ē. Gen̄. 32. vbi dr̃ ꝙ angelus tetigit neruū Jacob ⁊ statim emarcuit. Tertio memoriā dn̄ice passionis nr̄is mētibus imp̄mēdo. Hoc significatū ē Apo. septimo: vbi dr̃. nolite nocere tr̄e ⁊ mari neq̧ arboribꝰ quousq̧ ⁊c̄. Iteꝫ Ezechi. 9°. Signa thau in frōtes viroꝝ gementiuꝫ. Thau .n. littera ad modū crucis est facta: ⁊ q̄ hoc signati sunt nō timent angelū ꝑcussorē: vñ ibideꝫ dr̃. Super quē videris thau: non occidat̃. Quarta victoria est quā archāgelꝰ mihael de antixp̄o habiturus est q̄n ip̄m occidet. Tūc .n. Michael p̄nceps magnus. vt dr̃ Dan̄. 12. ꝯsurget ⁊ ꝑ electis tanq̄ꝫ adiutor ⁊ ꝓtector stabit fortiter. Deinde antixp̄s vt dicit glo. apoc. .13. sup illud: vidi vnum de capitibus eius occisuꝫ ⁊c̄. mortuū se fingēs ⁊ per triduū latens postea apparebit dicens se suscitatū: arteq̧ magica ferentibus eū demonibꝰ in aera ascendet ⁊ vniuersis mirantibus adorabunt eum: tandem in monte oliueti ascēdēs vt dicit in glosa: super illud .2. thes. 2°. queꝫ dominus iesus interficiet ⁊c̄. dū stabit in pa

pſſione ⁊ in ſolio ſuo ⁊ in loco illo ꝯtra quem
dominus aſcendit. Michael aduēiens ipꝫ
interficiet. De quo ꝑlio ⁊ victoria intelligit
ſm Gregorium illud ꝙ dr̃ in apoc. factū ē
ꝑliū in celo Michael ⁊c̃. Illud.n. verbū de
triplici ꝑlio Michaelis intelligendū ē.ſ. de
ꝑlio qđ habuit cū lucifero: cuꝫ ipſum de celo
expulit: ⁊ de ꝑlio qđ cū demonibus hꝫ nos i
feſtātibꝰ: ⁊ de iſto. ¶ Tertio hec ſolemnitas
dr̃ dedicatio: ex eo ꝙ hac die ꝑdictum locuꝫ
in monte gargano a ſe dedicatū fuiſſe archā
gelus Mihael reuelauit. Reuerſi.n. ſypon
tani a cede aduerſarioꝝ ⁊ tā magnifica poti
ti victoria adhuc dubitare ceperunt vtrū ꝑ
dictū locū ingredi vel dedicare deberent.
tūc eps̄ ſuꝑ his dixit papā pelagiū ꝯſulēdū
q reſpondit dicens. Si homo illā eccleſiam
dedicare deberet hoc maxime die quo vi-
ctoria data eſt fieri oporteret. Si vero aliť
ſancto mihaeli placuerit: ab ipſo eſt ſuper hꝫ
eius requirenda voluntas. Inſtantibus igi
tur papa ⁊ epo cuꝫ ciuibus triduano ieiunio
Michael in hac die apparuit dicens. Non
eſt opus vobis quā ego edificaui dedicare
eccleſiam: ipſe.n. qui ꝯdidi dedicaui. Pre
cepitqꝫ vt die ſeqūti locū cum populo ingre
dientes ipſuꝫ precibus freqntarent: ⁊ ſe ſpe
cialem ſuuꝫ patronū ſentirent: deditqꝫ eis ꝑ
dicte ꝯſecrationis ſignū: vt.ſ. ab oriēte per
poſterulam aſcenderent: ⁊ ibidem veſtigia
hoīs impreſſa marmori inuenirent. Mane
igitur Eps̄ ⁊ vniuerſus populus ad locum
veniunt ⁊ introgredientes criptam magnā
⁊ tria altaria inuenerunt: quorum duo i au-
ſtrali parte poſita erant: tertium vero in ori-
entali venerandum quidem ⁊ rubeo pallio
circūtectum. Celebratis igiť ibidē miſſaruꝫ
ſolemniis cum ſacram communionem ſingu
li accepiſſent oēs ad propria cum immenſo
gaudio redierunt. Epiſcopus autem ibideꝫ
ſacerdotes ⁊ clericos delegauit qui iugiter
diuinum officium celebrarent. In eadē ſpe
lunca aqua lucida ⁊ nimium dulcis emanat
qua poſt cōmunioneꝫ populus potatur ⁊ di
uerſe egritudines ſanantur. Tunc ſummus
pontifex his auditis hunc diem in honoreꝫ
ſancti michaelis ⁊ omnium beatoruꝫ ſpūum
per totum orbem vniuerſaliter ſtatuit cele-
brandum. ¶ 4°. hec ſolemnitas dicitur me

moria ſancti Michaelis: in qua tamen ſo-
lemnitate oīum angeloꝝ memoriā agimus:
⁊ omnes generaliter honoramus: decet nā-
qꝫ nos eiſdeꝫ laudē ⁊ honorē impēdere mul
tiplici rōne. Ipſi.n. ſunt cuſtodes noſtri mi-
niſtratores noſtri. fratres ⁊ conciues noſtri:
aīaꝝ noſtraꝝ portatores in celū: orationū no
ſtraꝝ apud deū repreſentatores: regis eter-
ni nobiliſſimi milites: ⁊ tribulatorū ꝯſolato-
res. primo igiť debemus eos honorare: qꝛ
ſunt cuſtodes noſtri: cuilibet.n. homini dan
tur duo angeli vnus malus ad exercitium:
alius bonus ad cuſtodiendū. Cuſtodia eni
boni angeli deputať homini: ⁊ in natiuitate
in vtero: ⁊ ſtati poſt natiuitatē ex vtero: ſēꝑ
eſt cū ipſo iā adulto. In hoc.n. triplici ſtatu:
neceſſaria eſt homini cuſtodia āgelica: nā dū
paruulus ē adhuc i vtero pōt interimi ⁊ dā
nari. Dū ē extra vteꝝ ante adultā etatē pōt
a baptiſmate ipediri. Dum ē in adulta eta-
te pōt ad diuerſa peccata ptrahi. Diabolus
.n. in homīe adulto rōneꝫ ſeducit ꝑ aſtutias:
voluntatē allicit ꝑ blāditias v̄tuteꝫ opp̄mit
ꝑ violentiaꝫ idõ neceſſe fuit vt bonus ange-
lus eidē ad cuſtodiā deputeť vt hominē eru
diat ⁊ dirigat ꝯ fallaciaꝫ: exhorteť ⁊ excitet
ad bonū ꝯtra blanditias: ⁊ defendat ab op-
preſſione ꝯ violentiā. Effectus āt angelice
cuſtodie i hoīe q̄druplex aſſignari pōt. Pri-
mꝰ ē vt ꝓficiat aīa in bonuꝫ grē: ⁊ hoc facit
angelꝰ in aīa tribꝰ modis. Primo omne im
pedimentū ad bonuꝫ remouendum. Hoc ſi
gnificatum eſt exo.12. vbi angelus ꝑcuſſit ꝓ-
mogenita egypti. Secundo pigritiam exci-
tando qđ ſignificatum eſt zach.4°. vbi diciť
angelus domini excitauit me: quaſi hominē
qui excitať a ſomno. Tertio in via pnie du-
cēdo ⁊ reducēdo qđ ſignificatū ē thobie.5°.
in angelo q eum duxit ⁊ reduxit. ¶ Secun
dus effectus eſt vt nō cadat in malū culpe:
⁊ hoc facit angelus tribus modis. Primo i
pediendo peccatum futuꝝ ne fiat: hoc ſigni-
ficatū ē nume.22°. in balaā q ad maledicen-
dū iſrael ꝑgens ab angelo impeditus ē. Se
cundo increpando preteritum vt ab eo quiſ
recedat: hoc ſignificatum eſt iudicum ſcđo
vbi cum angelus filios iſrael de preuarica
tione increpaſſet ipſi eleuauerunt vocem ⁊
fleuerunt. Tertio violentiam inferendo: vt

a presenti eripiat: hoc significatum est in violenta eductione Loth et uxoris de sodomis .i. de peccati consuetudie. ¶ Tertius effectus est si cadat et postmodū resurgat: et hoc facit angelus tribus modis. Primo mouēdo ad contritionē. Hoc significatū est tho. ii. vbi ad documentum angeli de felle per quod intelligit contritio liniuit pr̄i oculos. s. cordis. secūdo purgando labia ad confessionem quod significatum est isa. 6°. vbi per angelum labia Isaie purgantur. Tertio gaudendo ad satisfactionem Luc. 15. vbi dicitur quod maius gaudium est in celo sup vno peccatore penitentiā etc. ¶ Quartus effectus est ne totiens vel in tot mala cadat quotiens vel ad quot diabolus incitat. Et hoc facit tribus modis. s. potestatē demonis refrenando: concupiscentiam debilitando: et memoriā passionis dominice nostris mentibus imprimendo: de quibus supra dictum est. ¶ Secundo debemus eos honorare: quia sunt ministratores nostri. Omnes enim sicut dicitur Hebreorum primo sūt administratorij spiritus. Oēs enim propter nos mittunt: quia superiores ad medios: medij ad infimos: infimi mittunt ad nos: hec autem missio competit bonitati diuine. In hoc. n. manifestat diuina bonitas quantum. s. nostrā salutem diligat dū nobilissimos spūs qui ei intima charitate iungunt dirigit et transmitit ad procurandū salutē nostrā. ¶ Secundo charitati āgelice: cum. n. caritatis ardentis sit maxime desiderare aliorum salutem: ob quā etiā dixit Isaias. Ecce ego domine mitte me: et angeli possint nos iuuare pro eo quod vident nos suo auxilio indigere: et malos angelos nos impugnare: ideo quod ad nos mittantur lex exigit angelice caritatis. ¶ Tertio hūane indigētie. mittuntur enim ad inflāmandum affectū ad amorem: vnde in figuram huius leguntur missi fuisse in curru igneo. ¶ Secundo ad illuminandum intellectū ad cognitionem hoc significatum est: apo. 10. in angelo qui habebat librum apertum in manu sua. tertio ad corroborandum in nobis omne imperfectū vsque in finem. Hoc significatum est. Tertio Re. 19°. vbi angelus portauit helie panem subcinericum et vas aque et comedit et ambulauit in fortitudine cibi illius vsque ad mōtem dei oreb. Tertio honorandi sunt: quia ipsi sunt fratres et concives nostri. Oēs. n. electi assumunt ad ordines angelorum: quedam ad superiores: quedam ad inferiores: quedam ad medios per diuersitate suorum meritorum: licet beata virgo super oēs sit: quod beatus Gregorius in omelia insinuare videt: nam vt ait. Sunt nonnulli qui parua cupiūt: sed tū hec annūciare fratribus non desistunt: isti in angelorum numerum currūt: Et sunt qui secretorum celestium summa et capere preualēt et nunciare. Hi cū archāgelis. Et sunt qui mira faciunt signa et valent opātur, et hi cum virtutibus. Et sunt qui malignos spūs virtute orationis et vi accepte potestatis fugant et hi cum potestatibus: et sunt qui acceptis virtutibus electorum merita trāscendunt et electis fratribus principant: et hi cū principatibus meritum sortiuntur. Et sūt qui sic in semetipsis omnibus vitijs dominantur: vt ipso iure munditie dij inter homines vocentur. Unde ad moysen dicitur Ecce constitui te deum pharaonis et hi cum dn̄atōibus. Et sunt in quibus velut in throno suo dominus presidens aliorum facta examinat per quos dum sancta ecclesia regitur plerunque de suis quibusdam infirmis actibus oēs electi iudicant: et hi cū thronis. Et sunt quedam qui primis charitate amplius ceteris pleni sunt: et hi meritorum suorum sortem inter cherubin numerum acceperūt: quia cherubin plenitudo scie dr̄: et iuxta paulum plenitudo legis ē charitas. Et sunt qui superne contēplationis amore accensi in solo conditoris sui desiderio anhelant: nihil iam in hoc mundo cupiunt solo eternitatis amore pascunt terrena queque abijciūt: cūcta temporalia mente trāscendunt amāt et ardent: atque in ipso suo ardore requiescūt: amādo ardent: loquendo accendunt: et quoscunque verbo tangunt ardere protinus in dei amore faciūt: quo isti nisi inter seraphin numerum sortem sue vocationis acceperūt. Hec Grego. ¶ Quarto honorādi sunt: quia ipsi sūt aiarum nr̄arum in celū portatores: et hoc faciūt triplici mō. Primo viā pparādo. Mal. 3°. Ecce ego mitto angelū qui pparabit viam an faciē tuā. 2°. per viā ppparatā in celū baiulādo. exo. 24. Ecce ego mitto angelū meum qui te custodiet in via et inducat in terrā quā promisi patribus tuis. tertio in celo collocando Luc. 15. Factum est vt moreretur mendicus

ꝛ portaret ab angelis i sinu abrahe. ¶ Qui
to qꝛ ipsi sunt orõnũ nostraꝝ ante deuz repñ
tatores. Ipsi nãqꝫ pmo orõnes nostras deo
repñtãt. Thobi. 12°. qñ orabas cũ lachrymis
ꝛ sepeliebas mortuos: ego obtuli orõnẽ tuam
dño. scdo ibidez ꝓ nobis allegant Job. 33°. si
fuerit pro eo angelus loqns vnũ de similibꝰ
vt annũciet hois eqtatẽ miserebit eius. Itẽ
zach. i. Et rñdit angelꝰ dñi ꝛ dixit. Dñe ex-
ercituũ vsqꝫ quo ñ misereberis hierusalẽ: ꝛ
vrbium iuda qbus iratus es? Iste nãqꝫ se
ptuagesimus annus est. Tertio dei sniaz no
bis renũciãt. Dañ. 9°. vbi dr ꝙ Gabriel ad
eũ volans dixit. Ab exordio pcũ tuaꝝ egres
sus pmo. gͥo. snia a deo. ꝛ seqtur. Ego ãt vẽi
vt indicarem tibi: qꝛ vir desideriorꝝ es. De
his tribꝰ dicit Berñ. sup can. Discurrit an
gelus medius inter dilectum ꝛ dilectaz vo
ta offerens referẽs dona: excitat istã: placat
illũ. ¶ Sexto honorandi st qꝛ ipsi sũt regis
eterni nobilissimi milites scdm ꝙ dr Job. 25.
Nũqd est numerus militũ eius. Sicut aũt
videmus in militibus alicuius regis. ꝙ qui
dã eoꝝ semp in aula regia cõmorant ꝛ regẽ
associant: ꝛ ad eius honorẽ ꝛ solatiũ regi cã
tant: quidã ãt ciuitates ꝛ castra regni custo-
diunt. quidã vͦo inimicos regis expugnant:
ita ꝛ hoꝝ militũ xpi qdam in aula regia. s. in
celo empyreo semp regẽ regũ associant: ꝛ ad
eius honorẽ cantica leticie ꝛ glorie semp cã
tant dicentes. Sanctus: scũs: sanctus. Itez
Benedictio ꝛ claritas et sapia. ꝛc. apoc. 7°.
Alij ãt custodiunt citates suburbana villas
ꝛ castra: illi. s. q nobis sunt ad custodiã depu
tati custodientes statũ vͥginum ꝯtinentium
ꝯiugatoꝝ ꝛ castra religionũ. Isa. Sup mu-
ros tuos hierusalẽ ꝯstitui custodes ꝛc. Alij
vero dei inimicos. i. demones expugnant.
Apoc. Factũ est pliũm in celo. i. pmi vnã ex-
positionem in ecclia militante: Michael ꝛ
angeli eius pliabant cũ dracone. ¶ Septi-
mo ꝛ vltimo honorandi sunt: qꝛ ipsi sunt tri-
bulatoꝝ ꝯsolatores. zach. pmo. Angelus qui
loqbat in me verba bona ꝛ ꝯsolatoria. Item
thob. 5. forti aio esto ꝛ hoc faciunt tribus mo
dis. Primo ꝯfortando ꝛ roborando. Dañ.
10. vbi cũ daniel corruisset tetigit euz angelꝰ
dicens. Noli timere: pax tibi ꝯfortare ꝛ esto
robustus. Scdo ab impatientia conseruan
do. ps. Angelis suis mandauit de te ꝛc. In
manibus porta. ꝛc. Tertio ipsam tribulatio-
nem refrigerando ꝛ minuendo: hoc est signi
ficatũ dañ. 3°. vbi angelus dñi cum tribꝰ pu
eris in fornacẽ descendit: ꝛ fecit medium for
nacis quasi ventum roris flantem.

¶ De Nomine.

HJeronymus dr a hiera qd
est sacꝝ ꝛ nemus: vel dr a
noma qd est lex. vñ dr in le
genda sua ꝙ hieronymus
interptat sacra lex. Fuit. n.
sanctus. i. firmus vel mun
dus: vel sanguine tinctus:
vel vsui sacro deputatꝰ: sic vasa templi di
cebantur sancta: qꝛ sacro vsui deputata. fuit
eni sanctus. i. firmus in bono opere ꝓpter ꝑ
seuerantie longanimitatẽ: ꝛ mundus in mẽ
te per puritatẽ: sanguine tinctus: per dñice
passionis meditationẽ: sacro vsui deputatꝰ
ꝑ scripture sacre expositionẽ ꝛ interptatiõez
dr ꝛ nemus a nemore vbi aliqñ cõuersatus
fuit: ꝛ lex ꝑꝑ reglarẽ disciplinã q̃ monachos
suos docuit: vel qꝛ sacrã legẽ exposuit ꝛ int-
ptatus fuit. Hiero. ẽt itꝫptat visio pulchri
tudinis vel dijudicãs locutiones. Est autẽ
mltiplex pulchritudo. Prima ẽ spiritualis q̃
ẽ in aia. Scda moralis q̃ ꝯsistit in honestate
moꝝ. Tertia intellectualis q̃ est pulchritudo
angelica. Quarta substantial' que ẽ diuina.
Quita celestis q̃ est scõꝝ in patria. Hãc qn-
tuplicẽ pl'chritudiez Hiero. in se vidit ꝛ ha
buit. nã habuit spiritualẽ in vͥtutũ varietate
moralẽ in vite honestate intellectualẽ in ex
celenti puritate: celestẽ in eterna vel excelẽ
ti claritate: dijudicauit ẽt locutiões siue vͥba
tã sua q̃ȝ alioꝝ: sua examinate ꝓferendo. ali
orũ vͥba ꝯfirmando: falsa ꝯfutãdo: dubia ve
ro exponendo.

¶ De sancto Hieronymo.

HJerõymus eusebij viri no
bilis filiꝰ ab oppido strido
nis quod dalmatie ꝛ pãno
nie ꝯfinia tenet extitit oriũ
dꝰ. Hic adhuc puer romã
adijt ꝛ litteris grecis lati-
nis ꝛ hebraicis plene eru-
ditus est. In arte grãmatica donatũ habuit
preceptorẽ. In rhetorica aũt victorinũ ora

torem. In scripturis aūt diuinis exerceba
tur die ac nocte: ⁊ inde hausit auide: qđ post
modū effudit abunde. Quodā vero tempoꝛe
sicut ipse in epistola ad eustochium ꝓbibet:
cum de die Tullium ⁊ nocte platonē auide
legeret eo ꝙ sermo incultus sibi in libꝛis ꝓ
pheticis nō placeret: circa mediam q̄drage
simam tam subita ⁊ ardenti febꝛe coꝛripitur
vt toto frigescente iā coꝛpoꝛe vitalis caloꝛi
solo pectoꝛe palpitaret. Dū g̃ exege funeris
pararentur subito ad tribunal iudicis trahi
tur: ⁊ interrogatus cuius cōditionis eēt xpi
anum se esse libere pꝛofitetur. Ad quē iudex
Mentiris inquit ciceronianus es non xpi
anus: vbi est.n.thesaurꝰ tuꝰ ibi est coꝛ tuū.
At Hiero. obmutuit: ⁊ cōtinuo ip̄e iudex du
rissime cedi iussit: tunc exclamauit ⁊ dixit.
Miserere mei dn̄e miserere mei. Tunc qui
astabant ad pꝛesidentis genua ꝓuoluti pꝛe
cabantur vt veniam tribueret adolescētie
⁊ erroꝛi. Ipse autem iurare cepit ac dicere.
Domine si vnq̄ habuero codices seculares
vel si legero te negabo. In hec igr̃ iuramen
ti verba dimissus subito reuiuiscit. Tunc la
chꝛymis se inuenit perfusum: ⁊ ex verberibꝰ
que ante tribunal susceperat scapulas terri
biliter repperit liuētes. Tanto autē studio
libꝛos diuinos legit extunc: q̄nto libꝛos gen
tilium vnq̄ legerat. Dū autem esset annoꝝ
39. in romana ecclesia cardinalis presbyter
oꝛdinatus est. Moꝛtuo autem liberio papa
Hiero. dignus summo sacerdotio ab omni
bus acclamabatur: sed dum quoꝛūdam cle
ricoꝛum ⁊ monachoꝛum lasciuiam increpa
ret illi nimium indignati ei insidias parauē
runt: sꝫ ⁊ per vestem muliebꝛem: vt ait. Jo.
be. ab eis turpiter est derisus. Nā cū Hie
rony. ad matutinas solito moꝛe surgeret: ve
stem mulieris quā emuli iuxta lectū posue
rant repperit: suāq̄ esse credens induit ⁊ in
ecclesiam sic ꝓcessit. Hoc autē emuli facie
bant vt mulierem habere in thalamo crede
ret: quod ille videns tante eoꝛū vesanie lo
cum dedit: ⁊ ad gregoꝛium nazāzenū cōstāti
nopolitane vrbis episcopum peruenit: post
q̄ āt ab ipso sacras litteras didicit: in here
mū ꝓperauit: vbi pꝛo xp̄o q̄nta sustinuerit
ipse ad eustochium narrat dicens. Quotiēs
in heremo constitutus: ⁊ illa vasta solitudie
que exusta solis ardoꝛibus hoꝛridū mona
chis p̄stat habitaculū: putaui me romanis
delitijs interesse. Hoꝛrebāt sacco mēbꝛa de
foꝛmia: squalida cutis situm ethyopisse car
nis adduxerat quotidie lachꝛyme: quotidie
gemitus: ⁊ si qn̄ repugnātē somnus iminens
oppꝛessisset: nuda humo vix ossa herētia col
lidebāt. De cibis ⁊ potu taceo: cū etiā lan
guentes aqua frigida vtant̃: ⁊ coctū aliq̄d
accepisse luxuria sit: ⁊ tn̄ scoꝛpionū tantū
socius ⁊ feraꝝ sepe choꝛijs intererā puella
rū: ⁊ i frigido coꝛpoꝛe ⁊ in carne pꝛemoꝛtua
sola libidinū incendia pullulabant. Itaq̄
ꝯtinuo flebā ⁊ repugnantē carnē hebdoma
daꝝ inedia sbigebā: diē crebꝛo ꝯiungi cum
nocte: nec pꝛius a pectoꝛis cessabā verberi
bus q̄ a dn̄o tranquillitas redderet̃: ipsā
quoq̄ cellulā meā quasi cogitationū cōsciē
tiam ꝑtimescebā: ⁊ mihi iratus ⁊ rigidus so
lus deserta penetrabā: ⁊ vt mihi testis est
dominus post multas lachꝛymas ⁊ nōnun
q̄ videbar mihi interesse agminibus ange
loꝝ. Per quadrienniū igit̃ ibidē peniten
tia sic pacta ad bethleem oppidū remea
uit. Ubi pꝛudens animal ad p̄sepe domini
sese obtulit permansuꝝ. Bibliothecā autē
suā quam summo studio sibi ꝯdiderat clau
sam: aliosq̄ libꝛos iterum relegens diem ie
iunijs ducebat ad vespeꝝ: multos ibidē di
scipulos coadunans: in sancto pꝛoposito ⁊
translatione scripturarū quinquagintaq̄
q̄ annis ⁊ sex mēsibus desudauit: ⁊ vsq̄ ad
finem vite virgo ꝑmāsit. Lꝫ aūt i hac legen
da dicat̃ ꝙ semꝑ virgo fuerit: ipse tn̄ de se
ita scribit ad Pāmachium. Uirginitatē in
celo pꝛefero: non quia habeo: sed q2 magis
miroꝛ ꝙ non habeo. Tanta deniq̄ lassitudi
ne fatigatus est: vt in stratu suo iacens funi
culo ad trabē suspēso supinis manibus se le
uaret: vt.s. officiū monasterij ꝓut poterat
exhiberet. ¶ Quadā vero die aduesperascen
te cū Hieronymꝰ cū fratribus ad sacrā lecti
onē audiendam sederet: subito leo quidam
claudicans monasteriū ingressus est: quo
viso cū ceteri fratres fugerēt Hiero. ei q̄si
hospiti obuiauit. Leo igit̃ dū pedē sibi lesū
ostenderet vocatis fratribus pedem sibi p̄
cepit ablui: ⁊ diligenter eius plagam inq̄ri
qđ cū factū fuisset inuenerūt leonis plantā

a sentib⁹ vulneratã. Adhibita igit diligẽti
cura leo conualuit: ⁊ oi feritate deposita iter
eos quasi domesticũ animal habitauit. Tũc
hiero. videns ꝙ non tã ꝓ sanitate sui pedis
q̃ꝫ ꝓ eoꝝ vtilitate dominus leonẽ misisset: d̃
fratꝝ cõsilio eidẽ hoc iniunxit officiũ: vt asi
num quẽ habebat qui ligna d̃ nemore defe-
rebat ipse leo ad pascua duceret: ⁊ ductum
ibidem custodiret: qd̃ factũ est. Nam iniũcta
leoni asini cura more pastoris industrij eun-
do ad pastum socius incessanter itineris ru
re pascẽdo vnicuiqꝫ defensor tutissimus erat.
verũtñ vt se cibaret ⁊ asinus solitũ pficeret
opus consuetis semp horis cũ eo domũ redi
bat. Quadã igit vice pascente asino ⁊ leone
grauiter soporato mercatores cũ camelis in
de transeuntes asinum solum viderunt ⁊ cũ
eo̾ citius rapuerunt. Expgefactus itaqꝫ leo
cũ socium nõ inueniret ragiendo huc illucqꝫ
ibat: quẽ tandem non inueniens ad portas
mõasterij tristis rediit: ⁊ itro vt solitus erat
pre verecundia ingredi nõ presumpsit. Et
videntes fratres ꝙ tardius solito more ⁊ si
ne asino venisset putauerunt ꝙ fame cõpul
sus asinum comedisset: ⁊ nolentes ei ãnonã
tribuere consuetã dicebant. vade ⁊ reliquã
partẽ aselli q̃ remansit mãde: ⁊ tuã ingluuiẽ
reple: hesitantes tñ vtꝝ hoc malum ppetras
set exierunt ad pascua si forte aliqd mortis i
dicium inuenirent: ⁊ nihil inueniẽtes reuer
si hec hiero° rettulerunt. Tũc monitis eius
offiñ asini leoni iniungũt ⁊ ligna cedẽtes le
oni iponũt. Qd̃ cũ leo patienter ferret qua-
dã die expleto opere ad agrum rediit hac il
lacqꝫ discurrit scire desiderans qd d̃ suo fu
isset socio factum. Et ecce vidit a lõge nego
tiatores cũ onustis camelis p̃cedente asino
venientes mos. n. illi regiõi est: vt qñ cũ ca
melis longius gradiunt cameli vt directi⁹
vadant p̃cedentem ⁊ collo funiculum gestã
tem asinũ subsequantur. Recognito igit leo
asino cũ ingenti rugitu sup eos irruit: ⁊ oẽs
hoies in fugã ꝯuertit. Et leo terribiliter ru
giens pcutiebat cauda fortiter terrã: pteri
tosqꝫ camelos sicut erãt onusti añ se ad cellã
ire coegit: qd̃ cũ fr̃es vidissent: ⁊ hie. nũcias
sẽt ille ait. hospitib⁹ nr̃is fratres carissimi pe
des abluite: escas p̃bete: ⁊ sr̃ volũtatẽ dñi ex
pectate. Tũc leo ꝑ monasteriũ cepit vt sole
bat letus discurrere singuloꝝ fratrũ vestigi
is se ꝓsternens ⁊ q̃si de ppetrata quã nõ fe-
cerat culpa cauda alludẽs veniã postulabat
Hiero. aũt futuroꝝ p̃scius ait fratribus. Ite
fratres ⁊ venientibus hospitibus necessaria
p̃parate. Adhuc eo loquente nũcius ad eũ
venit annũciãs ante fores hospites adesse:
q abbatẽ vellẽt videre: ad quos cũ ille iuis
set ꝓtinus illi eius pedibus ꝓuoluũtur pro
culpa veniam postulantes: quos ille beni-
gne eleuans p̃cepit vt sua reciperent: ⁊ alie
na nõ vsurparẽt. rogabant igitur illi beatũ
Hieronymũ vt medietatem olei ꝓ benedi-
ctione accipiat: quibus vix assensit tandẽqꝫ
coactus suscipi iubet. Promiserunt autẽ se
ãnuatim eandẽ olei mensuram fratribus su
is daturos: ⁊ a suis dari heredib⁹ p̃cepturos.
¶ Cum aũt oli in ecclesia vnusqsqꝫ caneret
qd̃ volebat theo. ipator damasum papam ro
gauit: vt alicui viro docto officium ecclesia
sticũ cõmitteret ordinãdũ. Ipse igit sciens
Hiero. in lingua latina: greca: ⁊ hebraica ꝑ
fectũ: ⁊ i oi sapiẽtia sũmũ: eidẽ offiñ p̃dictũ ꝯ
misit. Hiero. igr̃ psalmos ꝑ ferias distrixit ⁊
vnicuiqꝫ ferie nocturnũ ꝓpriũ assignauit: ac
gloria pr̃i. i fine cuiuslibet psal. dicẽdũ isti
tuit. Deinde epistolas ⁊ euangelia ꝑ ãni cir
culum decantandas ceteraqꝫ ad officium ꝑ
tinentia preter cantum rationabiliter ordi-
nauit. Misitqꝫ illud de bethleẽ ad summũ
pontificẽ: ⁊ ab eo ⁊ cardinalibus fuit valde
approbatũ: ⁊ ppetuo autenticatũ. ¶ Post
hoc autẽ in ore spelunce vbi dominus iacuit
monumentũ sibi cõstruxit vbi expletis. 98.
annis ⁊. 6. mensibus sepultus fuit. In quãta
reuerentia eum aug. habuerit: pꝫ ꝑ epl̃as q̃s
sibi misit in vna quarum ei tali mõ scripsit.
Dño dilectissimo ⁊ cultu sincerissimo chari
tatis obseruãdo atqꝫ ãplectẽdo hiero. aug. ⁊c̃
¶ Alibi quoqꝫ de eo sic scribit. Sãctus hie
ronymus p̃sbiter: greco latino ⁊ hebreo eloqo
eruditus in locis scis atqꝫ in litteris sanctis
vsqꝫ ad decrepitam vixit etatẽ cuius nobili
tas eloquij ab oriente in occidentem solis lã
pas resplenduit. Btũs ãt ꝓsper in suis chro
nicis d̃ eo sic ait. Hiero presbiter in bethleẽ
toto iam mũdo clarus habitabat egregio in-
genio ⁊ studio vniuerse ecclesie seruiens.
Ipse quoqꝫ de se sic ait ad ambigẽsẽ. Nihil

a pueritia ita vitare conatus sum vt aiuz tu
mentem ꝛ erectã ceruicẽ dei ꝯ se odium pro
uocantem. Jtẽ ego ẽt tuta timeo. Jtẽ in mõa
sterio hospitalitati ex corde intẽdimus: ꝛ oẽs
ad nos venientes ꝑter hereticos leta fronte
suscipimus ac venientium pedes abluimus.
Jsidorus vero in li. ethi. ait. trium linguaꝝ
extitit peritus: cuius interꝑtatio ceteris añ
fertur: qm̃ ꝛ vboꝝ grauitate tenacior est: ꝛ ꝑ
spicuitate clarior atq; vtpote a xp̃iano iter-
prete verior. Jn dialogo quoq; seueri disci
puli sancti martini eius tp̃e fuit sic de hiero.
scriptũ hẽtur. Hiero. ꝑter fidei meritum do
tẽq; vtutũ nõ solũ latinis atq; grecis: sed ẽt
hebraicis ita litteris instructus est vt se illis
in oĩ sciẽtia nemo audeat ꝯparare: cui iugis
aduersus malos pugna ꝑpetuũq; certamẽ.
Oderunt eũ heretici: qꝛ eos impugnare nõ
desinit. oderunt clerici: qꝛ vitã coꝝ insectat
ꝛ crimina. Sed plane eũ boni oẽs ꝛ mirant
ꝛ diligunt. Naz q eum hereticũ esse arbitrã
tur insaniunt. Totus semꝑ in lectione totus
in libris est: nõ die non nocte requiescit. aut le
git aliqd aut sꝑ scribit. Hec seuerus. Et sic
ex his verbis pz: ꝛ sicut ẽt ipse sepe testatur
multos persecutores ꝛ multos detractores
ꝑpessus est. q̃s tñ ꝑsecutiões q̃z libẽter susti-
nuerit patz ex eo dũ sic dicit in ep̃la ad asel-
laz. Gratias ago deo: qꝛ dignus sum habit⁹
quẽ oderit mundus ꝛ maleficũ me garriens:
sz scio ad regnũ ꝑuenire ꝑ infamiã ꝛ bonã fa-
mã. Jtẽ vtinã ꝑꝑ dñi mei nomen atq; iustiti-
am vniuersa me infidelium turba ꝑsequat
Utinam in opprobrium meum solidius ex-
urgat hic mundus: tantum vt merear a xp̃o
laudari: ꝛ sue pollicitationis sperare merce
dẽ. Grata itaq; ꝛ desiderata tentatio est: cu
ius premiuz a xp̃o speratur in celo: nec male
dictio grauis est q̃ diuina laude mutat. Obi
it circa ãnũ dñi. 498. ¶ De nomine.

Emigius dr̃ a remige q est
nauis ductor vl̃ rector. Ul̃
dr̃ a remis que sunt instru-
menta qbus nauis ducit: ꝛ
a gyrõ quod ẽ luctatio. Jp
se. n. eccl̃iam gubernauit a
ꝑiculo naufragij: eam duxit
ad portã paradisi: ꝑ ea luctatus est ꝯ insidi
as diaboli. ¶ De. s. Remigio.

Emigius regẽ ꝛ gentẽ frã
coꝝ ad xp̃m ꝯuertisse dici
tur. Habebat enĩ rex vxo
rẽ noĩe rothildim xp̃ianis-
simam que virum suum
nitebat ad fidẽ ꝯuertere:
sed nequibat: que cũ filiuz
genuisset ipsũ baptizare voluit sz rex omni
no ꝓhibuit. Jlla aũt quiescere nõ valens tan
dẽ vix hꝰ a rege obtinuit ꝛ filiũ baptizauit: q
dũ baptizatus eẽt subito ẽ defũctus. cui rex
ait. Nũc apparet qꝛ xp̃s vilis ẽ deus: q eũ
ꝑ quẽ fides eius poterat sublimari in vita
ꝯseruare nõ potuit. cui illa. Jmmo in hꝰ a do
meo valde diligi me sentio qꝛ primũ fructuz
ventris mei ipsũ recepisse cognosco: qui re
gnũ in infinitũ tuo melius filio meo largitus
est. Cõcepit igit ꝛ filiũ aliũ peperit: queȝ si
cut primũ cũ multa instãtia baptizari fecit:
sz ecce subito infirmat: ita q de eius vita
desperat: dixitq; rex vxori. Uere debilis ẽ
deus tuus qui nullũ in suo noĩe baptizatuz
in vita ꝯseruare põt. Nã si mille genueris
ꝛ cũctos baptizaueris oẽs simul ꝑibũt. Sz
tñ puer ꝯualuit: ꝛ sanitatẽ recepit: ita q pᵒ
patrẽ regnauit. At fidelis mulier viꝝ suuz
ad fidẽ reducere conabat: sz ille modis oĩ-
bus resistebat. Qualiter aũt ad fidẽ cõuer-
sus ẽ i alio festo qd ẽ pᵒ epiphaniã dictũ est.
Uolẽs aũt ꝑdictus rex lodouicus fact⁹ xp̃i
anus remẽsem eccl̃iam dotare btõ remigio
dixit vt quantũ circuiret duz ipse ĩ meridie
dormiret sibi donaret: qd ꝛ factũ ẽ. Sz cũ q
dã molẽdinũ suuz haberet inter fines beati
Remigij: molẽdinarius ipsum dum circui
ret cum indignatiõe reppulit. cui dixit Re-
migius. Amice nõ sit tibi dux: vt hoc molẽ-
dinuz simul habeamus. At ille vt eũ reiecit
statim rota molendini in contrarium verti
cepit: clamauitq; post sanctum Remigium
dicens. Serue dei veni ꝛ habeamus pari
ter molendinum. cui ille. nec mihi nec tibi:
statimq; terra se aperuit ꝛ molendinum pe
nitus deglutiuit. ¶ Preuidens remigius
famem futuram cum in villa quadaz bladi
cumulos cõgregasset inebriati rustici senis
prudẽtiã deridẽtes ignẽ supposuerũt: qd il
le audiẽs illuc venit: ꝛ pre frigore etat: ꝛ ve
spertini tp̃is se calefacere cepit: ꝛ trãquillo

corde dixit. Semper socius bonus est: vex
tamen q hoc fecerunt ⁊ posteriori eox viri ĩ
genitalibus rupti: femine gutturose erunt.
qđ sic in illa villa euenit: quousqꝫ ꝑ Carolũ
sunt dispsi. ¶ Notandũ aũt ꝙ illud festum
sancti remigij qđ agit̃ in mense ianuarij: est
festuꝫ de felici obitu ipsius. Istud aũt dicit̃
esse de sacri corporis eius translatione. Cũ
.n. corpus ei⁹ post ipsius obitũ ad ecclesiaꝫ
sctõx thimothei ⁊ apolinaris cũ feretro de-
ferret̃: secus ecclesiã sci xp̃ofori cepit adeo
ponderare: ꝙ nullatenus moueri potuit. tã
dem coacti rogauerunt dñm: vt eis ostñderet
dignaret̃: si forte in ecclesia illa sancti xp̃ofo
ri vbi mille relique sanctox qescebãt sepeliri
vellet. Staticqꝫ corp⁹ leuissime sustulerũt:
⁊ ipsum ibi honorifice posuerũt: vbi cũ mul-
ta miracula fierent ecclesiã ampliauerunt:
⁊ facta cripta retro altare cũ effosuꝫ corpus
ibi reponere vellent mouere nullaten⁹ po-
tuerunt. Cũ aũt in orõnibus ꝑnoctarẽt: ⁊ me
dia nocta oẽs parit̃ obdormissent: in crasti-
nũ. f. cal. octobris inuenerunt sepulchx cum
corpore sancti remigij in illã criptã ab ange-
lis deportatũ: qđ tñ post longũ tẽpus in pul-
chriorẽ criptã eadẽ die cũ capsa argẽtea trã
slatũ est. Floruit circa annum dñi. 490.

De sancto Leodegario.

Eodegarius dum in ṽtute
polleret: e duẽsi eccl'ie me
ruit in põtificẽ ꝓmoueri: q
duꝫ dotario rege deceden
te: cura regni grauius pre
meret̃ voluntate dei ⁊ p̃n
cipum ꝯsilio: childericum
fratrem dotarij adolescentẽ valde idoneuꝫ
ꝑfecit in regem. Sed ebroinus theodericũ
ipsius childericij germanũ p̃ficere nitebat̃.
nõ ꝓpter regni ꝯmodũ: sed quia de potesta
te eiectus ⁊ oĩbus odiosus iraꝫ regis ⁊ p̃nci-
puꝫ verebat̃. Timẽs igit̃ ebroinus licenti
am a rege petijt: ⁊ monasteriũ introiuit: quo
ꝯcedẽte: ⁊ fratrẽ suũ theodoricũ ne ꝯ̃ regnũ
aliquid moliretur in custodia detinẽte san-
ctitate ⁊ ꝓuidentia episcopi pace mirabili:
oẽs gaudebãt. Sed post aliqđ tẽpus rex ma
lignox ꝯsilio deprauatus in tantum in viri
dei odium incitatur: ꝙ oportunitatem ĩ mo-
duꝫ mortis eius attentius ingrebat: sꝫ ep̃s
valđ ferens: ⁊ oẽs inimicos suos vt amicos
amplectens egit cum rege vt diẽ pasche in
vrbe cui p̃erat celebrarẽt: ⁊ ecce illa die nũ-
ciatuꝫ est ei ꝙ rex in illa nocte quicquid de
morte eius tractauerat perficere decreuis-
set. At ille nihil trepidans: sed illa die cum
rege in mensa communicans persecutorem
sic fugit: ꝙ in luxumensi monasterio dño ser
uiens etiam ebroino qui in monastico habi-
tu latitabat sedula charitate seruiuit. Post
modicum ãt rex morit̃: ⁊ theodericus in re
gnum sublimat̃. Quapropt̃ leodegarius po
puli sui lachrymis ⁊ p̃cib⁹ motus: ⁊ abbatis
imperio compulsus ad sedem suam redijt.
At Ebroinus protinus apostatauit: ⁊ regis
senescalcus ordinatus ẽ: qui licet prius ma
lus fuerit: tamen postea fuit peior: totoqꝫ stu
dio leodegarium occidere nitebatur. Mis
sus igitur militibus: qui eum caperent: cuꝫ
hoc leodegarius ꝯperisset eorum furori ce-
dens duꝫ in habitu pontificali de vrbe egre
deretur. a militibus capitur: qui ei stati ocu
los eruerunt. Post bienniũ vero sanct⁹ leo-
degari⁹ cũ fratre suo garino: quẽ ebroin⁹ ex
iliauerat in palatiuꝫ regis adductus: cuꝫ ad
irrisionẽ ebroini sapient̃ ⁊ pacifice respõde-
ret neqꝫ ille iussit garinũ lapidibus obrui:
sanctũqꝫ ep̃m tota die nudis pedibus ꝑ quẽ
dã fluuiũ sup acutissimos lapides decurren
tẽ deduci: ⁊ audiẽs ꝙ in his tormẽtis deum
laudaret linguã ei⁹ p̃cidi fecit: ⁊ postmodũ
eũ cuidã custodi tradidit: vt ipsũ nouis sup
plicijs reseruaret. Ille aũt vsuꝫ loquẽdi ñ
ꝑdidit: sed p̃dicationi ⁊ exortationi ꝓut po
terat vacabat: predixitqꝫ qñ ⁊ qualr̃ ipse ⁊
ebroinus ex hac vita migrarẽt. Lux aũt im-
mẽsa in moduꝫ corone caput eius circũde-
dit: quã cuꝫ multi vidissent qd hoc esset ab
ipso quesierunt. At ille se in orõne ꝓsternẽs
grãs deo rettulit: ⁊ oẽs astãtes vt in melius
vitã mutarẽt admonuit: qđ ebroinus audi-
ens ⁊ inuidens: missis quattuor spiculatori
bus ipsũ decollari p̃cepit. Cuꝫ ḡ ipsum du-
cerent ait eis. Non est inquit opus fratres
vos diutius fatigari: sed hic implete desi-
deriũ ei⁹ q vos misit. Ad hec ṽba tres illo
rũ adeo sũt cõpuncti ꝙ ad pedes ei⁹ ꝓcidẽ
tes veniã p̃cabant̃. Quartus vero cuꝫ euꝫ
decollasset protinus a demone arreptus:

tũ in ignẽ ꝓiectus vitã mirabiliter termina-
uit. Biẽnio expleto audiẽs ebroin⁹ corpus
sci viri multis miraculis illustrari: miserbilit
cruciatus inuidia militẽ illuc misit: vt an sic
se haberet veritas intimaret. Miles ãt su-
ꝑbus ꝛ arrogãs cũ illuc vẽisset calce tũbam
sci ꝑcutiẽs exclamauit. Moriat q mortuum
miracula posse facere credit. Mox ille arre
ptus a demõio subito morte sua scm̃ ampli⁹
ꝯmendauit. His auditis ebroin⁹ ãplius in-
uidia torquebat: ꝛ famã sci extinguere mol
liebat: sꝫ iuxta ꝑdicationẽ sci gladio nequit
neqꝫ ipse occidit. Passus est ãt circa annuꝫ
dñi sexcentesimuꝫ octuagesimũ tpe Cõstan
tini quarti. ℂ De nomine.

Franciscus ꝑus dict⁹ ẽ ioã
nes: sꝫ postmoduꝫ mutato
noie francisc⁹ vocat⁹ ẽ cu
ius nois mutatiõis multi
plex cã fuisse vr̃: ℂ Prio
rõne miraculi ꝯmutãdi li
guã gallicã quã miraculo
se a deo recepisse cognoscit: vñ dr̃ in legẽda
sua q꞉ sp̃ cũ ardore sci spũs repleret: arden-
tia foris verba eructans gallice loq̃batur.
Secũdo rõne officij diuulgãdi. Vñ dr̃ in le
genda sua ꝙ diua ꝓuidẽtia sibi hoc vocabu
lũ indidit: vt ex singulari ꝛ insueto noie opi-
nio misterij ei⁹ toti citi⁹ inotesceret orbi. Ter
tio rõne effect⁹ ꝯseq̃ndi: vt. s. ꝑ hoc daret in
telligi ꝙ ipse ꝑ se ꝛ ꝑ suos filios multos ꝟuos
peccati ꝛ diaboli debebat frãcos. i. liberos fa
cere. Quarto rõne magnanimitatꝭ in corde.
Nã frãci a ferocitate sũt dicti: q꞉ eis iest na-
turalꝭ feritas ꝛ magnanimitas aiox. Quito
rõne ṽtuositatꝭ in ꝟmone: q꞉ ei⁹ ꝟmo instar se
curis vitia incidebat. Sexto rõne terroris
in demonũ fugatiõe. Septio rõne securita-
tis: ꝛ ex ṽtute ꝛ opex ꝑfectiõe: ꝛ honestatꝭ cõ
uersatiõe. Aiũt. n. frãciscas dici signa q̃dã i
star securiũ q̃ rome añ ꝯsules ferebãt: q̃ erãt
i terrorẽ ꝛ i honorẽ. ℂ De scõ francisco.

Franciscus seruus ꝛ ami-
cus altissimi in ciuitate as
sisij ortus: ꝛ negociator ef-
fectus fere vsqꝫ ad vige-
simũ etatis sue annum tp̃s
suũ vane viuendo ꝯsum-
psit: quẽ dñs infirmitatis
flagello corripuit ac in vix alter subito trã-
sformauit ita ꝙ iã spũ ꝓphetico pollere cepit
ℂ Nã cũ q̃dã vice ipe cũ plurimis a ꝑusinis
capt⁹ diro fuissꝫ carceri mãcipatus: dolenti
bus alijs hic solus exultat: ꝛ redargutus su
per hoc a cõcaptiuis rñdit. Ideo me exulta
re noueritis: q꞉ adhuc sanctus ꝑ totuꝫ secu
luꝫ adorabor. Quadã vice romã cã deuotio
nis ꝓficiscẽs vestimẽta sua deposuit: ꝛ pau
peris cuiusdã vestimẽta induens ante ec-
clesiã sancti petri iter pauperes sedit: ꝛ cũ
eis velut vnus ex illis auide mendicauit:
ꝛ sepius simile fecisset: nisi notox verecun
dia impedisset. Antiquus hostis cuꝫ a salu
bri ꝓposito conabatur auertere: ꝛ feminam
quandã sue ciuitatis mõstruose gibbosã cor-
di eius imittit: ꝛ nisi resipiscat a ceptis simi
lẽ se factux minat: sed a dño ꝯfortatus audi
uit. Francisce amara ꝓ dulcibus sume: ꝛ te
ipsum ꝯtẽne si me cupis agnoscere. Quẽdã
igit leprosum obuiũ hñs cuꝫ huiusmodi ho
mies multũ nã abhorreat: diui memor ora-
culi accurrens in oscula eius ruit: ꝛ post hꝫ il
le statim disparuit. Quapropter ad leproso
rũ habitacula ꝓperat: ꝛ eox manus deuote
osculans pecuniã donat. Ecclesiã sancti da
miani orõnis cã ingredit: ꝛ imago xp̃i cũ mi
raculose alloquit. Francisce inquit vade re
para domũ meã: que vt cernis tota destrui
tur. Ab ea igit hora anima eius liquefacta ẽ
ꝛ crucifixi ꝯpassio eius cordi mirabiliter ẽ in
fixa. Insistit sollicite ecclesie reparãde: ꝛ vẽ
ditis q̃ habebat cũ pecuniã cuidã ꝑsbytero
daret ꝛ ille timore parentũ recipe recusaret
corã ipo eam proijciens tanqꝫ puluerẽ vili-
pendit. Quapropter a patre ligat⁹ ꝛ capt⁹
peccuniã eidẽ restituit: ac vestem parit resi
gnauit: ꝛ sic nudus ad dñꝫ euolauit: ꝛ cilicio
se induit. Aduocat insuper seruus dei quen
dam simplicẽ vix quem loco patris suscipi
ens rogat vt cuꝫ pater eius maledicta ꝯge-
minet ipe sibi ecõuerso benedicat. ℂ Frater
ei⁹ carnalis hyemali tpe franciscũ vilibus
pãniculis tecũ orõni vacantẽ ꝛ tremebũdũ
vidẽs ait cuidã. Dic frãcisco vt de sudore
suo vnã tibi nũmatam vendat: qꝺ ille audi
ens alacriter rñdit. Reuera ego hãc dño meo
vendã. ℂ Quadam die dũ audiret ea que
dñs discipulis suis ad predicandum missis

locutus est: statim ad vniuersa seruanda tota ꝟtute ꝯsurgit. Soluit calciamenta de pedibus: tunica vna sꝫ vili induit: ⁊ ꝓ corrigia mutauit funiculū. Tēpore niuis ꝑ siluaꝫ ambulās a latronibꝰ capit: ⁊ ab eis q̄s sit requisitus p̄conē dei se asseruit: quē illi arripientes in niuē ꝓijciūt dicētes. Iace rustice preco dei. ⸿ Multi nobiles ⁊ ignobiles clerici ⁊ laici spreta seculari pōpa eius vestigijs adheserūt: quos paṫ scūs docet euangelicā ꝑfectionē iplere: pauꝑtatē app̄hendere: ⁊ ꝑ viā scē simplicitatis incedere. Scripsit p̄terea euangelicā regulā sibi ⁊ suis fratribꝰ habitis ⁊ habendis: quā dn̄s papa inocentiꝰ ꝯfirmauit: cepit extūc ferūētiꝰ vbi dei semīa spargere ⁊ ciuitates ⁊ castella mirabili feruore circuire. ⸿ Frater q̄daꝫ erat quantū a foris videbaṫ eximie scītatis: sꝫ tn̄ admodū singularis q̄ tāta districtiōe silentiū obseruabat vt nō verbis: sꝫ nutibus ꝯfitereṫ. Cūq3 sanctus ab oībus laudereṫ: vir dei illuc aduenien dixit. Sinite frēs nec mihi in eo diabolica figmenta laudate: moneaṫ semel vel bis in hebdōada ꝯfiteri: qđ si nō fecerit diabolica tētatio ē deceptio fraudulēta. monētibusq3 illū frībus digitū ori suo iposuit: ⁊ caput ꝯcutiens se nullatenꝰ ꝯfessuꝝ innuit: non post āt multos dies ad vomitū redijt: ⁊ in facinorosis actibꝰ vitā finiuit. ⸿ Fatigatus in itinere seruꝰ dei dū asinū eq̄taret. sociꝰ eius frater leonardꝰ de assisio siliṛ fatigatꝰ. intra se incepit cogitare ac dicere. Non de pari ludebāt huius parētes ⁊ mei: cōtinuo vir dei de asino descēdens dixit fratri suo. Nō ꝯuenit me equitare: ⁊ te peditē venire: q2 nobilior me fuisti. Stupefactus frater ad pedes pr̄is ꝓcidit: ⁊ veniā postulauit. ⸿ Trāseunti sibi aliq̄n mulier q̄daꝫ nobiḷ cōcito gradu occurrit: cuiꝰ lassitudinē ⁊ interclusos anhelitus miſatus: quid nā requireret inq̄siuit: ⁊ illa. Ora ꝑ me paṫ: q2 salubre ꝓpositū qđ cōcepi meo viro impediēte nō exequor: sed in seruitio christi mihi plurimū aduersaṫ. Cui ille vade filia q2 cito de eo ꝯsolationē recipies ⁊ ex parte dei oīpotentꝭ ⁊ mea sibi denuncies ꝙ nūc ē tempus salutis: postmodū eq̄tatis: qua denunciāte vir subito immutatur: ⁊ ꝯtinentiā polliceṫ. ⸿ Cuidā rustico in quadā solitudine siti deficienti: fontē aque ibidē suis orōnibus impetrauit. ⸿ Cuidā fratri sibi admodū familiari secretū hoc sancto instigāte spiritu rettulit dicēs. Hodie ē aliq̄s seruus dei suꝑ terrā ꝓpter quē quoad vixerit n̄ ꝑmittet dn̄s famē super hoīes deseuire: ⁊ sic ꝓculdubio fuisse narraṫ: sed illo sublato tota in ꝯtrariū conditio ꝑmutaṫ. nam post eius felicē trāsituꝫ p̄dicto fratri apparuit dicēs. Ecce iam venit fames quā donec viuerē ego euenire suꝑ terrā dn̄s nō ꝑmisit ⸿ In festo pasche cū fratres in heremo greci mensaꝫ accuratius solito albis ⁊ vitreis p̄pararēt: ⁊ vir dei hoc ꝯspexisset: protinus gressum retrahēs capellū cuiusdā pauperis q̄ tūc aderat capiti suo iponit: ⁊ baculū manu gestās foras egrediṫ: ⁊ ad ostiū p̄stolatur Manducantibꝰ igiṫ fratribus clamabat ad ostiū: vt amore dei ꝑegrino pauꝑi ⁊ infirmo elemosinā largianṫ. vocatus pauꝑ ingrediṫ ⁊ in terra solus recūbens: discuꝫ ponit in cinere: quod videntes fratres stupore nimio sunt repleti: quibus ille ait. Mensam vidi paratā ⁊ ornatā: ⁊ pauꝑuꝫ ostiatī euntiū vnicuꝫ nō esse cognoui. Pauꝑtatē in se ⁊ in alijs adeo diligebat: vt pauꝑtatē dominā suaꝫ semper vocaret: sed quando pauperioreꝫ se ip̄ sō videret. ꝓtinus inuidebat: ⁊ se ab alio vinci timebat. Naꝫ ⁊ cū die q̄dam pauꝑculum quendam obuiā habuisset: ait socio suo. Magnā verecundiam intulit nobis huius inopia: ⁊ nostrā pauꝑtatē plurimum rep̄hendit: nā pro meis diuitijs meā dominā pauꝑtatē elegi: ⁊ ecce āplius relucet ī isto. ⸿ Dū quidam pauper coram eo transiret: ⁊ vir dī intima fuisset ꝯpassione commotus: dixit ei socius. Et si hic sit pauper: sed forsitam in tota prouincia non est eo ditior volūtate cui vir dei dixit. Cito tuam tunicā exue ⁊ pauperi tribue: ⁊ ad eius pedes prostratus culpabilem te clama. cui ille protinus obediuit ⸿ Quadam vice tres mulieres facie ꝑ oīa ⁊ habitu similes obuias habuit que eum taliṫ salutauerunt. Bene veniat domina paupertas: ⁊ continuo disparuerunt ⁊ vltra vise n̄ sunt. Cum ad ciuitatem aretij deuenisset: ⁊ ibi bellum intestinum ꝯmotum fuisset vidit vir dei de burgo super terrā demones exultantes: vocansq3 socium suum nomine siluestrum dixit ei. Uade ad portam ciuitatis: ⁊

demonibus vt ciuitatem exeant ex parte dei
omnipotentis pcipe: qui festinans ante por
tam valenter clamauit. Ex parte dei ꝛ iuſ-
ſu patris noſtri franciſci diſcedite demones
vniuerſi: ſicqꝫ omnes ciues ſtatiꝫ ad ꝯcordi
am redierunt. ¶ Predictus aũt ſiluester dñs
adhuc ſacerdos ſecularis eſſet vidit in ſom
nis crucẽ auream de ore franciſci pdeuntẽ
cuius ſummitas celos tangebat: cuius bra-
chia ptenſa vtrãqꝫ mundi ptem amplexan-
do tangebãt: ꝯpũctus ſacerdos ptinus mũ
dum deſerit: ꝛ viri dei pfectus imitator effi
citur. ¶ Exiſtente viro dei in oõne diabo-
lus ter eũ pprio noie vocauit. Cui cum ſan
ctus rñdiſſet adiecit. Nullus eſt adeo i hoc
mundo peccator. cui ſi conuerſus fuerit nõ
indulgeat dñs: ſed quicũqꝫ ſemetipſuꝫ peni
tentia dura necauerit mĩam in perpetuo nõ
inueniet. Continuo ſeruus dei p reuelatiõeꝫ
cognouit hoſtis fallaciam: quo mõ niſus fue
rit ad teporẽ euꝫ reducere. Cernens aũt hoſtis
antiqu⁹: qꝛ ſic nõ preualuit grauẽ carnis tẽ-
ptationẽ eidẽ imiſit: qḋ vir dei ſentiens ve
ſte depoſita cordula duriſſima ſe verberãs
dicebat. Eia frater aſine ſic te manere decet
ſic ſubire flagellum: ſꝫ cũ tẽtatio nequaq̃ꝫ di
ſcederet foras exiens in magnã niueꝫ ſe nu-
dum demerſit: accipienſqꝫ niuem in moduꝫ
pile ſeptem pilas compingit: quas ſibi pro-
ponens cepit allog corp⁹. Ecce inqt hec ma
ior vxor tua: iſte q̃ttuor duo ſunt filij: ꝛ due
filie tue: reliq̃ due ſunt ſeruus ꝛ ancilla. Fe-
ſtina ergo omnes induere: qm̃ frigore mori-
untur. Si te aũt earum multiplex ſollicitudo
moleſtat: vni dño ſollicit⁹ ſerui. Et ilico dia
bolus ꝯfuſus abſcedit: ꝛ vir dei deuꝫ glori-
ficans in cellaꝫ redijt. ¶ Cũ apud dominũ
leonem cardinaleꝫ ſancte crucis ab eo roga
tus aliquandiu moraretur: nocte quadã de
mones ad ipſum venientes euꝫ grauiſſime
verberauerunt: vocanſqꝫ ſocium ꝛ rem ſibi
aperiens ait. Demões ſunt caſtaldi domini
noſtri quos deſtinat ipſe ad puniendos ex-
ceſſus. Ego. n. offenſam nõ recolo: quaꝫ per
miſericordiam dei ſatiſfactione nõ lauerim
ſed forte ideo caſtaldos ſuos in me permiſit
irruere: qꝛ maneo in curijs magnatoruꝫ qḋ
forſitan fratribus meis pauperculis bonam
ſuſpitionem non generat: qꝛ forte me exiſti-
mant delitijs abundare: ꝛ ſurgẽs ſummo ma
ne inde receſſit. ¶ Exiſtente aliqñ eo in ora
tiõe audiuit ſup domus tectuꝫ cateruas de
monũ diſcurrẽtes cuꝫ ſtrepitu qui ꝯcitus fo
ris exiens: ꝛ crucis ſignuꝫ ſibi imprimens
dixit. Ex pte omnipotẽtis dei vobis dico de
mones. vt qcquid vobis permiſſum eſt in
meo corpore faciatis. Libent enim oĩa ſuſti
nebo: qꝛ cuꝫ maiorẽ inimicũ corpore meo nõ
hẽam vindicabitis me de aduerſario meo
dum in ipſo vice mea exercebitis vltioneꝫ
ꝯfuſi igit demones euaneſcunt. ¶ Frater q
daꝫ ſocius viri dei in extaſi factus int cete-
ras celi ſedes vidit vnã digniſſimaꝫ ꝛ nobi
li gloria pfulgentẽ: qui cũ miraret cui nã taꝫ
pclara ſedes ſeruaret audiuit. Sedes iſta
vnius de ruẽtibus principibus fuit: ꝛ nunc
humili franciſco parat. Et exiens ab orati
one virũ dei interrogauit dicens. Quid de
te opinaris pater: ꝛ ille. Videor mihi maxi-
mus peccator: ſtatiqꝫ in corde fratris ſpiri-
tus dixit. Cognoſce ꝙ vera fuerit viſio quã
vidiſti: qm̃ ad ſedẽ p ſupbiã perditã humili
tas leuabit humillimũ. ¶ In viſione ſeru⁹
dei ſupra Seraphin crucifixum aſpexit qui
crucifixionis ſue ſigna ſic ei euident impſſit
vt crucifixus videret ꝛ ipſe ꝯſignat manus
ꝛ pedes ꝛ latus crucis caractere: ſed diligẽ
ti ſtudio ab oĩum oculis ipſa ſtigmata abſcõ-
debat. qdã tñ hoc in vita viderũt: ſed i mor
te plurimi ꝯſpexerunt. Qḋ aũt hec ſtigmata p
oĩa vera extiterint multis miraculis oñſum ẽ:
quor duo que poſt eius obituꝫ ꝯtingerunt:
hic interſerere ſufficiat. ¶ In apulia vir q-
dã noie Rogerius ãte imagineꝫ ſancti fran-
ciſci ſtans cepit cogitare dicens. Eſt ne hoc
veruꝫ vt tali claruiſſet miraculo. an pia fu-
iſſet illuſio ſiue ſuor fratrum ſimulata inuẽ-
tio qḋ duꝫ mente reuolueret: ſubito audiuit
ſonum quaſi ſpiculum proſiliens de baliſta
ſenſitqꝫ in ſiniſtra manu ſe grauiter vulne-
ratũ: ſed cũ in chiroteca nil leſionis appare
ret chirotecã de manu extraxit: ꝛ graue vul
nus quaſi ſagitte in palma ꝯſpexit: ex quo tã
ta vis procedebat ardoris: vt totus ex dolo
re ꝛ ardore deficere videret. Cũqꝫ penite-
ret: ꝛ ſe beati franciſci ſtigmata credere ve-
raciter teſtaretur. poſt duos dies dum ſan-
ctuꝫ dei per ſua ſtigmata exoraſſet fuit conti

nuo liberatus. ¶ In regno quoqꝫ castelle cũ
qdam vir scõ francisco deuotus ad cõpleto
rium pergeret ab insidijs ob mortem alteri
us ibi paratis ex errore impetit: ⁊ letaliter
vulneratus semiuiuus relinqtur. Deinde
gladium in gutture crudelis lictor infixit: ⁊
extrahere non valens recessit. fit vndiqꝫ cõ
cursus ⁊ clamor: ⁊ ab oĩbus plãgitur mortuꝰ
Cũ ãt nocte media campana fratrum ad ma
tutinas pulsaret: vxor clamare cepit. mi do
mine surge ⁊ vade ad matutinas: qr cãpana
te vocat. Stati ille manum eleuans vide-
batur alicui innuere vt gladiuꝫ extraheret:
⁊ ecce videntibus oĩbus gladius q̃si validis
simi iactatus manu pugilis eminus ꝓsiluit:
statiqꝫ ille perfecte sanatus se erexit dicẽs.
Beatus franciscus ad me veniens: suaqꝫ
stigmata meis vulneribꝰ apponens: coꝝ su
auitate cuncta vulnera deliniuit: ⁊ cõtracta
mirifice solidauit: qui cum vellet diffedere
sibi inuebam vt gladium abstraheret: qr alit
loqui non valerem: quẽ apprehendens va
lide ꝓiecit: statimqꝫ stigmatibꝰ sanctis vul
neratum guttur demulcẽs perfecte sanauit
¶ In vrbe roma clara illa duo luminaria
orbis. s. beatus franciscus ⁊ beatus domini
cus coram domino hostiẽse qui postea sũmꝰ
pontifex aderant. dixitqꝫ eis episcopꝰ. Cur
non facimus de vestris fratribus episcopos
⁊ ꝓlatos q documento ⁊ exemplo ceteris pre
ualent? fit inter sanctos de rñdendo lõga cõ
tentio. Uicit tandem humilitas franciscum
ne se ꝓponeret. Uicit dominicuꝫ vt primus
rñdendo humiliter obediret: dixit ꝗ beatus
dñicus. Domine gradu bono si cognoscunt
sublimati sunt fra[illegible] mei: nec ꝑ meo posse
permittã vt al[illegible] regimen digni
tatis. Post hoc rñdẽs sanctus franciscus
dixit. Dñe minores iõ vocati sunt fratres
mei vt maiores fieri non presumant. Igitur
beatus franciscus colũbina simplicitate ple
nus. omnes creaturas ad creatoris hortat
amorem: predicat auibus: auditur ab eis: tã
guntur ab ipso: nec nisi licentiate recedunt.
hirundines dum eo ꝓdicante garrirent ipo
imperante ꝓtinus conticescunt. Apud por-
tiunculam iuxta eius cellaꝫ cicada in ficu re
sidens frequenter canebat: quam vir dei
manũ extẽdens vocauit dicens: Soror mea

cada veni ad me: q̃ statim obediẽs sup eius
manũ ascẽdit. cui ille. Cãta soror mea cica-
da: ⁊ dñꝫ tuũ lauda: q̃ ꝓtinus canẽs n̄ nisi li
cẽtiata recessit. parcit lucernis lãpadibus ⁊
cãdelis nolẽs sua manu deturpare fulgorẽ
sup petras reuerenter ambulat intuitu eiꝰ
qui dr̄ petra. Legit de via vermiculos ne trã
seuntiũ pedibus ꝯculcẽtur: ⁊ apibus ne me
dia pereãt glacie hiemali mel ⁊ optima vi-
na iubet apponi. fraterno noĩe cuncta ani-
malia vocabat miro ⁊ ieffabili gaudio reple
batur ob creatoris amorẽ: cuꝫ solẽ: lunam: ⁊
stellas intuebat: eas ob creatoris amorẽ iui
tabat: coronã sibi magnã fieri ꝓhibebat: di-
cens. Uolo ꝙ fratres mei simplices partem
habeant in capite meo. ¶ Uir quidam ad
moduꝫ secularis cuꝫ seruũ dei franciscum
apud sanctũ seuerinũ predicantẽ inuenisset
vidit deo sibi reuelante sanctuꝫ frãciscum
duobus trãsuersis ensibus valde fulgenti-
bus in modũ crucis signatuꝫ: quoꝝ vnus a
capite vsqꝫ ad pedes: alius a manu in ma-
nũ per pectus trãsuersaliter tẽdebat: quem
cuꝫ nunqꝫ vidisset tali iudicio recognoscẽs
cõpunctus ordinẽ introiuit: ⁊ vitã feliciter
cõsummauit. Cũ infirmitateꝫ oculoꝝ ex fletu
ꝯtinuo incurrisset suadentibus fratribus ꝙ
abstineret a lachrymis sic rñdit. Nõ est ob
amorẽ luminis qđ hẽmus cõe cum muscis
eterne lucis visitatio repellẽda. Cũ autem
a fratribus vrgeret: vt pateret infirmitati
visus remediũ adhiberi: ⁊ chirugicus istru
mentuꝫ ferreuꝫ igne candens in manu tene
ret: vir dei ait. Mi frater ignis esto in hora
mihi ꝓpitius ⁊ curialis: ꝓcor dñꝫ qui te cre
auit: vt tuũ mihi calorẽ tẽperet: ⁊ hoc dicẽs
signuꝫ crucis ꝯtra illud edidit: ꝓfundatoqꝫ
illo tenera carne ab aure vsqꝫ ad supciliuꝫ
nullũ vt rettulit dolorẽ sensit. ¶ Apud be-
remuꝫ sãcti vrbani seruo dei egritudine va
lidissima laborãte: cuꝫ ipse defectuꝫ nature
sentiẽs vini poculũ postulasset: nihilqꝫ ad-
esset: allatã sibi aquã signo crucis edito be-
nedixit mox in optimuꝫ vinũ ꝯuersa qđ de
serti loci paupertas non potuit: viri sancti
orationis puritas ĩpetrauit: ad cuius gustũ
subito ꝯualuit. Malebat de se vituperium
audire ꝙ laudẽ ⁊ ideo cuꝫ populi merita in
eo sanctitatis extollerẽt ꝓcipiebat alicui fra

tri: vt verba ipm̄ vilificantia suis auribus ꝯculcando ꝓferret. Cumqꝫ frater ille licet in uitꝰ eū rusticū ⁊ mercenariū ipitū inutilē di ceret exhilaratꝰ dicebat. Bn̄dicat tibi dn̄s: q: tu verissima loq̄ris: ⁊ talia me decet audi re. Nō tā seruus dei p̄esse voluit q̄ꝫ subesse: nec tā p̄cipe q̄ꝫ pareꝛ icci rco generali cedēs officio guardianū petijt cuius per oīa volū tati subiateret. Fratri quoqꝫ cuꝫ quo solitus erat ire semper ꝓmittebat obdientiam ⁊ ser uabat. ¶ Cum frater quidam ꝯ̄ legem obe dientie aliquid fecisset ⁊ penitentie signa ha beret vir tn̄ ad alioꝝ terrorem eius caputiū in ignē ꝓijci iussit. Cumqꝫ ꝑ moram caputiū fuisset in medio ignis p̄cepit ipm̄ extrahi ⁊ frī restitui. Extrahitur igiꝛ caputium de me dio flāmaꝝ nullū hn̄s adustionis vestigium Quodā tp̄e ꝑ paludes venetiaꝝ ambulans inuenit maximā auiū multitudinē cantātiuꝫ in palude: dixitqꝫ socio. Sorores aues lau dant creatorē suū: eamus ⁊ in eorum medio horas canonicas dn̄o decantemus. Quibꝰ intrantibus aues mote nō sunt: sed q: ob ni mium garritum se adinuicē audire nō potue rūt ait. Sorores aues a cātu cessate donec laudes debitas dn̄o ꝑsoluamus. Quibꝰ sta tim tacentibus finitis laudibus stati cantuꝫ suum more solito resumpserunt. Inuitatus d̄ uote a quodaꝫ milite dixit ei. Frater hospes meis monitꝭ acquiesce ⁊ pccā tua ꝯfitere: q: cito alibi manducabis: q statim acceq̄scens domui sue disposuit ⁊ penitentiam salutareꝫ accepit. Cū ḡ ad mensam intrasset hospes su bito expirauit. Cū q̄ꝫdā auium multitudinē repꝑisset ⁊ eas velut rōnis participes salutaꝛ set dixit. Fratres mei volucres multum de betis laudare creatorem vr̄ꝫ q plumis vos induit: pennas ad volandum tribuit: aeris puritatꝫ ꝯcessit ⁊ sine vestra sollicitudie vos gubernat. Aues āt ceperunt v̄sus eū exten dere colla ꝓtendere alas: aperire rostra: ⁊ i illū attente respicere. Ille v̄o ꝑ mediū earū transiens tunica ꝓtingebat easdē: nec tn̄ ali qua de loco est mota donec licentia data oēs insimul ꝯuolauerunt. ¶ Cum apud castruꝫ almarium predicaret ꝑꝑ garritus hirūdinū ibidē nidificantium audiri nō poterat. qui bus ille. Sorores mee hirundines iam tp̄s ē vt loquar ego: q: vos satis dixistis: tenete

silentiū dp̄nec verbum dn̄i compleatur. cui continuo obedientes protinus conticuerūt. ¶ Transeunte aliqn̄ viro dei per apuliam vnam bursam magnam repperit in via de narijs tumescentem quā socius videns ac cipere voluit vt pauperibus erogaret: sed il le nullateuus permisit dicens. Non licet fi li alienum auferre: sed cū ille vehementer i staret. Franciscus paululuꝫ orans iubet vt bursam tollat: que iam colubrum' pro pe cunia continebat. Quod videns frater time re cepit: sed obedire volens ⁊ implere man datuꝫ bursam manibus capit: ⁊ inde magnꝰ serpens ꝓtinus exiliuit: ⁊ ait sanctus. Pecu nia seruis dei nil aliū est q̄ꝫ diabolus ⁊ colu ber venenosus. ¶ Cū fr̄ q̄dā grauiter tenta retur cogitare cepit ꝙ si aliq̄d scriptū de ma nu p̄ris hēret ipsa ꝓtinus tentatio fugaretur sed cū rem sibi nullatenus aperire auderet quadā vice vir dei vocauit eum dicēs. Por ta mihi fili carthā ⁊ attramētū q: laudes q̄s dā dei scribere volo: q̄s cū scripsisset ait. Ac cipe carthā hanc: ⁊ vsqꝫ ad diem mortis tue custodias diligenter. statimqꝫ oīs tētatio ab eo recessit. ¶ Idem quoqꝫ frater dū scūs in firmus iaceret cogitaꝛ cepit. Ecce morti ap propinquat pater: ⁊ q̄ꝫplurimū cōsolarer si post mortem haberē tunicam p̄ris mei. Post modicum sanctus Franciscus vocat eum di cens. Tibi trado tunicam istam ⁊ post mortē meā ipsam habeas pleno iure. ¶ Cuꝫ apud alexandriam lombardie cū quodā honesto viro hospitatus fuisset: ab eo rogatur: vt ꝑꝑ euangelij obseruantiam de oī apposito man ducaret. Qui cuꝫ eius deuotioni assentiret: ille accurrens caponē septēnē p̄parat mādu candum. Manducantibus illis infidelis q dam amore dei elemosinam petijt: mox vir dei nomē audiēs bn̄dictū mēbꝝ sibi trāsmite tit capōis. Reseruat infelix datū: ⁊ in crasti num dum sanctus predicaret: ostēdit dicēs. Ecce q̄les carnes comedit iste frater: quem vt sanctum honoratꝭ: nā mihi hoc in sero tri buit: sed cū membrum caponis piscis ab oī bus videretur: velut insanus ab oī populo i crepaꝛ. Quod cū ille didicissꝫ erubuit ⁊ ve niam postulauit: redieruntqꝫ carnes ad sui speciem: postq̄ꝫ redijt preuaricator ad mētē ¶ Dū q̄dam vice ad mensam sederet: ⁊ d̄

paupertate btē virginis ꝛ filij eius collatio fieret: ptinus vir dei a mensa surgēs singul tus ingeminat dolorosos ꝛ perfusus lachry mis sup nudā humū reliquū panem mandu cat. ¶ Sacerdotalibus manibus qbus cōfi ciendi dñici corporis sacrm est collata pote stas: magnam volebat reuerentiā exhiberi. Vñ ꝛ sepe dicebat. Si sancto cuiqꝫ de celo venienti ꝛ pauperculo alicui sacerdoti me cōtingeret obuiare: ad sacerdotis manꝰ de osculandas citius me conferrē ꝛ scō dicerez Expecta me scē laurenti: qꝛ manus huiꝰ ver bum vite cōtrectant: ꝛ vltra humanū aliqd possident. Miraculꝭ multis in vita claruit: nam panes ei ad bñdicendum oblati multis infirmis attulere salutē. ¶ Aquaꝫ in vinū ꝯuertit: ꝛ idem eger quidē gustans ptinus sanitatē recepit: ꝛ multa alia miracula fecit ¶ Cum vo ad dies iam appropinquaret ex tremos longa infirmitate ꝯfectꝰ: sup nudaꝫ humū poni se fecit: fecitqꝫ oēs frēs ibidē as sistētes ad se vocari: ꝛ manus singulis īpo nēs oibꝰ ibi ꝑntibꝰ bñdixit: ꝛ istar cene dñice singl'is bucellā panis dimisit. Inuitabat vt sui moris erat oēs creaturas ad laudē dei: nam ꝛ mortem ipam cūctis terribilem ꝛ ex osam hortabatur ad laudē: eiqꝫ letus occur rit ꝛ ad suum inuitabat hospitium dicens. Bene veniat soror mea mors. Ad extremā igit horam veniēs dormiuit in domino cuꝰ aīam quidam frater vidit in modum stelle similis lune in quantitate: soli in splendore: Minister fratꝝ in terra laboris noie augusti nus in hora iam vltima positus cū diu ami sisset loqlam subito clamās dixit. Expecta me pꝛ expecta. ecce iam venio tecū: queren tibus fribus quid diceret ait: non videtis prēm nrm franciscū qui vadit in celum. Et statim in pace obdormiuit ꝛ patrē secutꝰ est. Cum quedam domina que btō francisco de uota extiterat viam vniuerse carnis fuissꝫ ingressa: ꝛ clerici pñbyteri feretro exequias celebrantes astarent: subito se mulier erigit super lectum ꝛ vnum de astantibus sacerdo tibus vocat dicens. Volo prī confiteri. Ego eni mortua fueram: ꝛ diro eram carceri mā cipanda: qꝛ vnū peccatum qd tibi pādā nec dū confessa fueram sed oran te pro me scō fran cisco ad corpus mihi redire indultum est: vt illo reuelato peccato veniam merear: ꝛ sta tim vt illud manifestauero in pace cernenti bus vobis quiescam. Confessa igitur ꝛ abso lutione recepta mox in dño obdormiuit. Cū frēs de niceria plaustrum quoddaꝫ a quodā viro mutuo peterent: ille indignatus rñdit. Ego potius duos ex vobis cū scō francisco excoriarem: qꝫ plaustrum meum vobis acco modarez: sed in se reuersus semetipꝫ redar guit ꝛ blasphemie penituit irā dei formidās morqꝫ filius eius infirmat ꝛ ad extrema de ducitur: qui filium eius defunctum videns in terra volutabat: ꝛ flens ꝛ sanctum fran ciscum inuocans dicebat. Ego suꝫ qui pec caui me flagellare debuisti redde scē iaꝫ de uote pc̄ati quē abstulisti impie blasphemāti Mox filius eius surrexit ꝛ planctū ꝓhibēs ait. Cū mortuus essez scūs franciscus ꝑ quā dam viam longā ꝛ obscuram me ducens in quodā tandē viridario pulcherrimo colloca uit: ac deide dixit mihi: reuertere ad patrē tuū nolo te amplius detinere. ¶ Pauper q dam cuidaꝫ diuiti debens quandā pecunie quantitatem: rogat vt sci francisci amore sibi terminū ꝓlongaret. Cui ille superbe rñdēs. Tali inquit loco te recludā vbi nec franci scus nec aliquis poterit te iuuare: morqꝫ illū vinculatum in carcerē obscurū inclusit: sed paulo post scūs frāciscus affuit: ꝛ fracto car cere ruptisqꝫ vinculis hominem incolumez reduxit ad ꝓpria. ¶ Quidam miles sci frā cisci opibus ꝛ miraculis detrahens: cum q̄ dā vice luderet ad taxillos vesania ꝛ incre dulitate plenus circumstantibus ait. Si frā ciscus est scūs. 18. venient in taxillis: mox i eis senarius triplicatus apparuit ꝛ vsqꝫ ad nouē vices quolibet suo iactu tersenos acce pit: sed insaniā addēs insanie ait. Si verū est qꝫ iste franciscus sit scūs cadat hodie cor pus meuꝫ gladio: si vero scūs non est: euadā incolumis. Ludo finito vt eius oro fieret in pccīū cū nepoti suo iferret iniuriā: ꝛ ille gla dium accipiens: in viscera patrui transfixit ꝛ ꝓtinus interfecit. ¶ Vir quidaꝫ cure sic ꝑdito vt nullatenus se mouere posset scm̄ franciscū talibus vocibus inclamabat. Ad iuua me scē francisce: memor deuotionis ꝛ seruitij qd tibi ipēdi: nā in asino meo te por taui: scōs pedes tuos ꝛ manꝰ osculatus sui:

⁊ ecce morior doloris huius durissimo cru-
ciatu: morq̃ ille sibi apparẽs cũ paruulo bac
culo qui thau in se figurã habebat locũ do-
loris tetigit: ⁊ tracto apostemate sanitatẽ ꝓti
nus recepit: sed thau signũ sup locũ remãsit:
h signo scũs franciscus lr̃as suas ꝯsueuerat
ꝯsignare. ¶ Cũ in castro pomereto in mõta
nis apulie puella q̃dã ⁊ pr̃i ⁊ mr̃i vnica fuis
set ꝺfuncta ⁊ mr̃ scõ francisco ꝺuota nimia
tristitia fuisset absorpta: apparuit ei scũs di
cens. Noli flere q: lucerne tue lumen quod
deploras extinctuz mea est tibi intercessiõe
reddendũ mr̃ igr̃ sũpta fiducia corpus exti-
ctum nõ ꝑmisit efferri: sed sci frãcisci nomẽ
inuocans ⁊ mortuam filiã apprehendẽs eã
incolumẽ alleuauit. ¶ In vrbe roma cũ pu
er paruulus de fenestra pallatij cecidiss3 ⁊
penitus expirasset btũs franciscus inuocat:
⁊ vite protinus restituit. ¶ In ciuitate su-
essa cũ quedã domus corruens quedã iuue-
nem extinxisset: ⁊ cadauer iam in lecto ad se
peliendũ posuisset mater btm̃ franciscũ to-
ta deuotiõe qua poterat inuocabat. Et ecce
circa mediam noctẽ puer oscitauit ⁊ sanus
surrexit ⁊ in laudis verba ꝓrupit. ¶ Frater
iacobus aretinus cũ in nauicula ꝑua fluuiũ
quendã cũ fratribus ꝑtrãsisset ⁊ socijs iã sup
ripã positis postremo se ad nauis exituz pre
pararet: reuoluta naue ipse in ꝓfundum flu
minis est demersus. fratribus igr̃ ꝓ libera-
tione submersi btm̃ franciscum inuocantib⁹
ipso ẽt corde vt poterat beati francisci auxi
lium implorante. ecce p̃dictus frater ꝑ ꝓfũ
dum sicut per aridam ambulabat: ⁊ demer-
sam nauiculã capiẽs cuz ea ꝑuenit ad litt⁹.
Uestimenta ãt eius madida non sũt nec aq̃
gutta proximauit ad tunicam.

¶ De sancta Pelagia.

Pelagia prima feiaꝝ antio-
chie ciuitatis rebus ⁊ diui
tijs plena corpore pulcher
rima: habitu ãbitiosa: ⁊ va
na aĩo: ⁊ corpore ipudica.
Quadam vice per ciuita-
tẽ cũ ãbitione maxima trã
sibat ita vt nihil sup eã nisi aurũ ⁊ argentuz
⁊ p̃ciosi lapides viderent: ita vt quocunq̃
iret aerẽ diuersoꝝ aromatuz odore repleret
quã p̃cedebat ⁊ seq̃bat mltitudo maxia puel
laꝝ ac pueroꝝ q ⁊ ipsi p̃claris erãt iduti ve
sti mẽtis: quã quidã sanctus ꝑ nomie non⁹
episcopus elyopoleos que nũc damiata vo
cat: videns amarissime flere cepit: ex eo ꝙ
ipsa maiorẽ curam habebat placere mundo
q̃3 ipse hẽret placere deo ꝓcidensq̃ sup pa
uimentũ faciẽ suã cũ terra ꝑcutiebat: ⁊ ipsaz
terrã lachrymis rigãs dicebat. Altissime de
us ignosce mihi peccatori: q: vnius diei me
retricis ornatus totius vite mee industriaz
superauit ne me dñe ꝯfundat vnius mere-
tricis ornatus ante ꝯspectũ tremende maie
statis tue. Illa pro terrẽis summo studio se
decorauit: ego tibi imortali dño placere pro
posui: ⁊ ꝑ meã negligẽtiaz nõ ipleui dixitq̃
his qui secũ erant. In ueritate dico vobis:
q: deus hãc ꝯ nos in iudicio ꝓducturus est:
qm̃ hec tam sollicite depingitur: vt terrenis
amatoribus placeat: ⁊ nos celesti spõso pla
cere negligimus. dũ hec ⁊ similia diceret su
bito obdormiuit. visũq̃ ẽ sibi ꝙ q̃dã colũba
nigra ⁊ fetida nimis circa eũ celebrãtẽ vola
ret: qui dum cathecuminos absedere p̃ce-
pisset colũba disparuit: ⁊ post missã rediens
⁊ ab ipso ep̃o in vase quodã aque mersa mũ
da ⁊ candida exiẽs tã alte volauit ꝙ videri
non potuit. Euigilans igit dñ q̃dã vice ad
ecclesiã ꝓcedẽs p̃dicaret ⁊ pelagia p̃sẽs eẽt
adeo ꝯpũcta est ꝙ ei litteras ꝑ nunciũ misit
dicẽs. Scõ ep̃o discipulo xp̃i pelagia discipu
la diaboli. Si ṽe discipulus xp̃i ꝯprobaris
qui vt audiui ꝓ peccatoribus de celo descẽ
dit: me peccatricẽ sed penitẽtẽ suscipere di
gneris. cui ille remisit. Rogo vt hũilitatez
meã nõ tentes: q: hõ peccator sum sed si ve
re saluari desideras solũ me videre non po
teris: sed inter alios me videbis. Cumq̃ ad
eũ corã pluribus aduenisset: pedes eius ap̃p
hẽdit ⁊ amarissime flẽs dicere cepit. Ego sũ
pelagia pelag⁹ iniq̃tat̃ exũdãs fluctibus pec
catoꝝ: ego sũ ꝑditiõis abyssus. ego vorago ⁊
laqueus aiaꝝ mltos deceptos decepi q̃ nũc
cuncta ꝑhorrui. Tunc episcopus interroga
uit eam dicens. Quod tibi nomen est: cui il
la. a natiuitate pelagia vocor: sed ꝓpter ve
stimẽtoꝝ põpã oẽs me margaritaz appellãt.
Tunc episcopus clementer eam suscipiens
penitẽtiã ei salutarẽ iniunxit ⁊ in dei amore
diligenter instruxit: ⁊ sacro baptismate rege

nerauit. Diabolus āt ibidē clamabat dicēs O violentiam, quā patior ab hoc sene decrepito: o violentia o senectus mala maledict⁹ dies in quo cōtrarius natus es mihi: q2 spē meam maximā abstulisti mihi. Quadam in super nocte cū pelagia dormiret: diabol⁹ ad eam venit: ⁊ eā excitās dixit sibi. Domina margarita: qd vnq3 tibi mali feci? Nunqd nō omnibus diuitijs ⁊ gloria te ornaui? que so dic mihi in quo te ꝯtristaui ⁊ ꝓtinus tibi satisfaciā. Tantū obsecro ne me deseras. ne opprobriu3 xp̄ianis efficiar. Ipsa āt se signauit: ⁊ in diabolum sufflauit: ⁊ statim euanuit Die tertio oīa q̄ habebat p̄parauit ⁊ cōgregauit: ⁊ paupibus tribuit. Post aliquot aūt dies cunctꝭ ignorātib⁹: Pelagia inde noctu aufugit ⁊ in monte3 oliueti deuenit: vbi habitū heremite accipiēs in parua cella ibidē se collocauit: ⁊ dō i mlta abstinētia seruiuit. Maxime āt fame ab oībus habebat: ⁊ frat pelagius dicebat. Post hoc qda3 diacon⁹ p̄dicti epi hierosolymā cā visitandi loca sācta aduenit: cui dixit episcopus vt post sanctoꝝ locoꝝ visitationē q̄ndam mōachū noīe pelagiu3 q̄rereret ⁊ ipsu3 visitaret cū verus dei fāmus esset. Quod cū ille fecisset: moꝝ ab illa cognitus nequaq3 ipam ꝓpter nimiam macie3 cognouit. cui dixit Pelagia. Habes epm? ⁊ ille. Immo dn̄e. Et illa Oret pro me ad dn̄m: q2 vere apostolus xp̄i ē. Recedēs aūt inde die tertio ad eius cellā rediit: s3 cū ad ostiū pcussisset: ⁊ nullus ei apuisset fenestrā aperuit: mortuu3 eū vidit: currensq3 cū hoc epo nūciasset: eps ⁊ clerus oēsq3 monachi ꝯuenerūt: vt tā scō viro exeqas celebrarent. Cūq3 de cella corpus eius extraxissent repierunt ꝙ mulier esset ⁊ plīmū admirantes deo grās reddiderūt ⁊ scīn corp⁹ honorifice sepelierūt. Obijt āt octaua die intrante octobri circa annum domini. 290.

De sancta Margarita.

Margarita dicta pelagius virgo pulcherima diues ⁊ nobilis: tanta fuit parētu3 sollicitudine custodita ⁊ optimis moribus instructa: tantaq3 pudicitie honestate vigebat ꝙ ab hominibus videri modis oībus renuebat. Deniq3 a quodā adolescente nobili in ꝯiugium queritur: ⁊ vtriusq3 parentum assēsu cūcta nuptijs necessaria cum immensa diuitiaꝝ ⁊ delitiaꝝ gloria p̄parant. Cū ḡ nuptiaꝝ dies aduenisset: ⁊ iuuenes ⁊ puelle ⁊ cuncta siml' nobilitas ante thalamū ia3 paratū nuptiaꝝ festa cū gaudio celebrarent: virgo deo inspirante ꝯsiderās dānū virginitatis tā damnosis plausibus ꝑparari: ꝓstrata in terra cū lachrymis gloriā virginitatis ⁊ nuptiaꝝ molestias tanta in corde suo ꝯpensatione vibrauit: ꝙ oīa huius vite gaudia q̄si stercora respuebat. Un̄ nocte illa viri ꝯsortio abstinēs media nocte deo se ꝯmēdans tōsis crinibus in virili habitu clam aufugit. Longe āt ad quoddā monasteriū veniens ⁊ frem Pelagiū se appellās ab abate receptus est: ⁊ diligenter instructus: q tā sancte ac religiose se habuit ꝙ defuncto scimonialium ꝓuisore: ⁊ de senioꝝ ꝯsilio ⁊ abbatis imperio l3 inuitus mōasterio v̄ginū ē p̄latus. Dū ḡ eis non solū corporum necessaria: sed ēt aīaꝝ pabula ꝯtinue ⁊ inculpabiliter ministraret: diabolus ei inuidēs studuit qualit ꝓspeꝝ eius cursum obiectū criminis impediret. Nā vnā virginē que pre foribus erat: i adulteriū traxit: ⁊ intumescente vtero cum iam celari non posset tantus pudor ⁊ dolor oēs virgines ⁊ monachos vtriusq3 monasterij ꝯsternauit: ꝙ solus pelagius vtpote eaꝝ familiaris atq3 p̄positus sine iuditio ⁊ examinatōe ab oībus ꝯdemnat: q foras cū ignominia pellit: ac i qda3 rupis specu recludit: sibiq3 monachoꝝ seuerissimus deputat: q sibi panē ordeaceū ⁊ aquā tenuissime mistraret: qbus gestꝭ mōachi recesserūt: ⁊ solum ibi pelagiū reliqrunt. At ille oīa patient sustinēs in nullo turbatus fuit: s3 grās semp deo referens p scōꝝ exempla se cōtinue ꝯfortabat. Tandē cū finē suu3 adesse cognouisset abbati ⁊ monachis p līas sic mādauit. Nobili orta genere margarita in seculo dicta fui: q̄ vt pelagus tētationum transirē. pelagi⁹ mihi ip3 nomē imposui: viru3 nō ꝓ deceptiōe mētita: qd factis ostēdi ꝺ crimie virtutē obtinui: penitentiā egi ínocens. Iam queso vt quā viri femina3 nescierunt sancte sorores sepeliant: ⁊ fit expiatio viuentꝭ ostensio morientis: vt femine v̄gines cognoscāt: quā calumniatores adulterū

iudicabant. His auditis monachis ⁊ scimonialibus ad speluncã currentibꝰ pelagius a feminis femia ꝟgo intacta cognoscit: ⁊ cũctis penitentiam agentibus in monasterio virginum honorifice sepelitur.

¶ De sancta Thaide.

Hais meretrix vt in vitꝭ patꝝ legitur tãte pulchritudinis extitit vt multi ꝓpter eã substantijs venditis suis ad vltimã paupꝑtatem deuenirent. ſ3 amatores sui ꝑ zelo litibus inter se consertis frequenter puelle limina sãguine iuuenũ replebãt. Qđ cũ audiss3 abbas pannuciꝰ sũpto habitu seculari ⁊ vno solido profectus ẽ ad eã in quandã egypti ciuitatem. deditq3 ei solidũ q̃si pro mercede peccandi. Illa accepto precio ait illi. Ingrediamur simul in camerã. Cũq3 ingressus esset. ⁊ lectũ preciosis vestibus stratũ ascendere inuitaret: dixit ad eã. Si est interius cubiculũ in ip3 abeamus. Et cũ dixisset eũ ꝑ plura loca: ille semper dicebat ꝙ videri timebat: illa aũt dixit. Est quoddã cubiculu3 vbi nullus ingredit: si vero deũ times: nõ est locus qui deitati eius abscondat. Qđ cum senex audisset: dixit ei. Et scis esse deũ? Cũq3 illa rñdisset se scire deũ ⁊ regnũ futuri seculi: necnon ⁊ tormenta pctõꝝ. dixit ei. Si ergo nosti: cur tantas aĩas ꝑdidisti? ⁊ nõ solũ ꝓ tua: ſ3 pro illoꝝ redditura rõne3 dãnaberis Illa ꝟo hoc audiẽs ꝓuoluta ad pedes abbatis panutij cu3 lachrimis exorabat dicens Scio eẽ penitentiã pat: ⁊ ꝯfido remissione3 te orante sortiri: tm̃ peto tribꝰ horis indutias: ⁊ post hoc quo iusseris ibo: ⁊ q̃cunq3 ꝑceperis faciã. Cũq3 locũ illi abbas ꝯstituisset: vbi venire deberet: illa collectis oĩbus q̃cũq3 ex peccato lucrata fuerat. ꝑlatisq3 in mediã ciuitatẽ populo expectante igne ꝯbussit clamãs. Uenite oẽs qui peccastis mecu3: ⁊ videte quomõ ea q̃ mihi ꝯtulistis exuram. Erat aũt ꝑciũ auri libraꝝ q̃drigentaꝝ: q̃ cu3 oĩa incẽdisset ad locũ quẽ abbas pannutius ꝯstituerat prexit: quã ille reꝑto ꝟginũ mõasterio ĩ cellulã paruã recludẽs ostiũ cellule plũbo signauit: ⁊ paruã reliqt fenestrã: per quã ei victus modicus inferret. Iussitq3 ei omnibus diebus parũ panis ⁊ paululũ aq̃ a ceteris ministrari: cũ aũt senex discederet. thais ad eũ ait: quo iubes pat vt ex naturali meatu aquã meã effundã? Et ille. In cella sicut digna es: cũq3 iteꝝ quomõ deũ deberet orare inquireret: rñdit. Nõ es digna nominare deũ. neq3 in labijs tuis nomẽ trinitatꝭ adducere. ſ3 nec ad celũ manus expãdere. qm̃ labia tua iniqtate plena sunt. ⁊ manus tue sordibus inqnate. S3 tm̃mõ incũbẽs cõtra orientẽ respice: hunc sermone3 freq̃nter iterans: q plasmasti me: miserere mei. Cu3 ergo tribus ãnis fuisset inclusa. ꝯdoluit abbas pãnutius: ⁊ profectus est ad abbatẽ antoniũ: vt ab eo reqreret si remisisset illi deus peccata sua. Et narrata causa scũs antonius ꝯuocatꝭ discipulis suis ꝑcepit eis, vt illa nocte vigilãtes in orõne ꝑsisterent singulatim quatenus alicui ex his declararet deꝰ cãm ꝓ q̃ abbas pãnutiꝰ venerat. Cũ igit incessãter orassent: abbas paulus maior discipulus ãtonij: vidit subito in celo lectũ ꝑciosis vestibus ornatũ: quem tres ꝟgines clara facie custodiebãt. Tres iste virgĩes fuerũt: timor pene future: qui ipa3 a malo retraxit: pudor culpe cõmisse: q ei veniã ꝓmeruit: amor iustitie: q eã ad supna trãsuexit. Cũq3 paulꝰ illis diceret gr̃a3 illã tantã eẽ antonij vox diuina rñdit: nõ est pr̃is tui antonij: ſ3 thaidis meretricis: qđ cũ mane paulus abbati retulisset: cognita dei volũtate abbas pãnutius cũ gaudio discessit: ⁊ mox ꝓfectus ad mõasteriũ ostiu3 celle dissipauit. Illa vero rogabat vt adhuc maneret inclusa: dicit autẽ ei Egredere qm̃ remisit tibi deꝰ pctã tua: ⁊ illa rñdit. Testor deu3 q: ex quo huc ingressa sũ: ex oĩbus pctĩs meis feci velut sarcinã: et statui an̄ oculos meos. Et sicut non discedit anhelitꝰ de naribus meis: sic nõ discesserũt pctã mea ab ocul' meis: ſ3 flebã semꝑ illa ꝯsiderans. cui abbas pãnutius dixit. Non ꝓꝑ pniam tuã remisit tibi deus pctã tua: sed q: hũc timorẽ sꝑ habuisti in aĩo. Et cũ inde illã euexisset: qndecim dies supuixit: ⁊ pausauit in pace. ¶ Abbas quoq3 effrẽ aliã meretricẽ simili fere mõ ꝯuertere voluit: nã cu3 illa meretrix scm̃ effrẽ ad peccandũ alliceret ipudenter dixit ei effrẽ. Seq̃re me: q̃ seq̃nte cũ ad quẽda3 locũ vbi erat magna multitu-

do hoiuz venissz: dixit ei. Sede hic: ⁊ ꝯmi-
sceat tecũ. Et illa. Quomõ possum hoc face
re, tãta multitudine hic stante: ⁊ ille. Si ho-
mines erubescis: nonne magis tuum debes
erubescere creatorẽ: q reuelat occculta tene
braꝝ: illa autem confusa recessit.

℄ De Nomine sancti Dionysij.

Jonysius interpretaꝛ ve
hemẽter fugiens. vel di-
ciꝛ dionysius a dia: qđ est
duo: ⁊ nysus qđ est eleua-
tio: quasi ꝯm duo eleuat⁹
scʒ ꝯm corpus: ⁊ ꝯm aiam.
Uel dꝛ a diana: qđ est ve
nus scʒ dea pulchritudinis: ⁊ sios: qđ ẽ de-
us: quasi pulcher deo: vel vt qdã aiunt. di-
citur a dionysia: q̃ vt dicit Isidorus est que
dam gemma nigra valens ꝯtra ebrietatem:
Fuit ergo vehementer fugiens deus mũdo
ꝓpter perfectaʒ abrenunciationem. Eleua
tus per internoꝝ ꝯtẽplationem. pulcher đo
per decorem virtutum. valens peccatorib⁹
ꝯtra ebrietatem vitiorum. Hic añ ꝯuersio-
rem multa prenoĩa habuit. Uocatus est enĩ
ariopagita. a vico in quo habitabat. Itẽ di-
ctus est theosophus. i. deum sapiens. Item
a grecoꝝ sapientibus vsqʒ hodie diciꝛ ꝑrigi
ontuarami: qđ latine dicitur ala celi: q: in ce
lum ala spiritualis intelligentie mirabiliter
volauit. Itẽ dictus est macharius. i. beatus
Item a patria dictus ionicus: ionica autem
vt ait papias: vna est lex in linguis grecoꝝ
vel ionice sunt genera rotundarum colũna-
rũ: vel ionicũ vt idẽ dicit ẽ pes q habet du-
as correptas ⁊ duas lõgas. ꝑ qđ oñdiꝛ ꝙ ip
se fuit sapiens deũ per oculoꝝ inuestigatio-
nẽ. ala celi per celestiũ ꝯtemplationẽ. beat⁹
ꝑ eternoꝝ possessionẽ. Per alia ostendiꝛ ꝙ
ipse fuit mirabilis rhetor per eloquentiam:
ecclesie sustentator ꝑ doctrinam: breuis sibi
per humilitatem: longus alijs ꝑ charitatez.
Augustinus ãt in libro octauo de ciuitate dei
diꝛ: ꝙ ionicũ ẽ gen⁹ philosophoꝝ. Distiguit
eniʒ ibidem duo genera philosophoꝝ. s. ita-
licum qđ est ex parte italie: ⁊ ionicuʒ qđ est
ex parte grecie: q: ergo dionysius summus
erat philosophus: iđ antonomatice dicebaꝛ
ionicus. Eius passionẽ ⁊ vitã grece dictauit
methodius ꝯstantinopolitanus: latine vє-
ro anastasius apostolice sedis bibliothecari
us. vt dicit Ignatius remorum episcopus.

℄ De sancto Dionysio.

d

Jonysius ariopagita a Bea-
to paulo apl'o ad fidẽ xp̃i ꝯuer
sus fuit: qui ariopagita a vico
ciuitatꝭ in quo hitabat' dictus
fuisse dꝛ. Ariopagus. n. erat ui
cus martꝭ: i quo. s. erat templũ
eius. Athenienses. n. singulos vicos deno
minabãt a dijs quos colebãt: ⁊ vicũ in quo
colebaꝛ mars vocabãt ariopagũ: q: ario di-
ciꝛ mars: vicũ in quo colebãt pan: vocabãt
pãopagũ: ⁊ ita a singulis dijs singulos vicos
denoiabãt. Ariopag⁹. n. vicus erat excellẽ-
tior: q: ibi erat curia nobiliũ ⁊ schole libera
liũ artiũ. In hoc ꝗ vico morabaꝛ dionysius
maximus philosoph⁹: q ob plenitudinẽ diui
noꝝ numinũ ⁊ sapiẽtie theosoph⁹. i. deuʒ sa
piens dicebaꝛ. Erat ⁊ secũ apollophan⁹ ei⁹
ꝯphilosophus. Ibi ẽt erant epicurei: q pone-
bãt felicitatẽ hoĩs in sola corporis volupta-
te ⁊ stoici: q i sola animi ṽtute. In die igitur
dñice passiõis cũ tenebre fcẽ fuissẽt sup vni-
uersã terrã: philosophi q erãt athenis nõ po
tuerũt huius causaʒ in causis naturalibus i
uenire. Nõ fuit. n. naturaꝛ eclipsis solis: tũʒ
q: Luna fere erat e regiõe ad solẽ. Eclipsis
ṽo fieri solet tm̃ in synodo solis ⁊ lune: Luna
ãt tũc erat qntadecia: ⁊ ita in perfecta distã-
tia a sole: tũ q: eclipsis non aufert lumẽ vni-
uersis ꝑtibus terre: tũ q: ꝑ tres horas dura
re nõ põt. Qđ aũt illa eclipsis in vniuersis
ꝑtibus terre lumẽ abstulerit: pʒ ex eo ꝙ Lu-
cas euãgelista hoc dicit. ⁊ ex eo ꝙ vniuersi
tatis dñs patebaꝛ: ⁊ ex eo ꝙ fuit apud elyo-
poli egypti ⁊ ex eo ꝙ fuit rome. Qđ ãt fuerit
rome testaꝛ Orosius dicẽs. Cũ dñs patibu
lo affixus ẽ: maxio tremotu ꝑ orbẽ scõ saxa in
mõtib⁹ scissa mariarũqʒ vrbiũ plurime ꝑtes
plus solita ꝯcussione ceciderũt. Eodẽqʒ die
ab hora diei sexta sol i totuʒ obscurat⁹ ẽ: tetra
nox subito obducta fris ẽ: adeo vt stellas tũc
diurnis horis vꝉ potius horrẽda nocte toto
celo visas fuisse referaꝛ. hec Orosi⁹. Fuit ẽt
apud egyptũ: ⁊ huius meminit Dio. in ep'la
ad apolophanũ dicens. Obfusi nãqʒ orbes
vniformiter tenebraꝝ caligine tabescẽte vt
purgatũ redijt solis diametꝝ regulã philoso

phi arrideri assumpsimus. Cuꝫ reperimus
qđ ⁊ erat notissimū solē pati molestias n̄ de-
bere: aio ad te peritie vaste sacrariū adhuc
nescius tāte rei mysteriū. Quid inquaꝫ spe-
culū doctrine apollophani his secretis ascri
bis? Ad que tu mihi ore diuo ⁊ nō hūani sen
sus sermone. O bone dionysi diuaꝝ ꝑmuta-
tiones sunt reꝝ. Deniqꝫ notatū ferie dieꝫ ⁊
annū annunciationis: quā paulus noster au
ribus suspensis intonuit: signis acclamanti-
bus recordari: expertus dedi vitati man⁹ ⁊ fal
sitatis suꝫ nexibus absolutus: hec dionysius.
Huius ēt meminit idē in epl'a ad policarpū
loq̄ns de se ⁊ apollophāo dicēs. Ambo apđ
eliopoli tūc p̄ntes ⁊ ꝯstantes īꝑpinabilit soli
lunā incedentē videbam⁹. Nō erat ꝯueniēs
tp̄s: ⁊ rursuꝫ ipsam a nona hora vsqꝫ ad ve-
sperā ad solis diametrū sup naturalit restitu
tā. Eclipsiꝫ āt illā vidimus in oriēte ichoa-
tā: ⁊ vsqꝫ ad solarē terminū venientē. Po-
stea regredientē. ⁊ rursus nō ex eadē ⁊ defe
ctū ⁊ repugnationē sꝫ econuerso ꝑm diame-
trū factū: Tūc. n. dionysius cum apollopha
no voto astrologice discipline: apđ eliopoliꝫ
egypti preerat: ⁊ postea inde reuersus est.
Qđ āt fuerit in asia testat Eusebius in chro
nica asserēs se in dictis ethnicoꝝ legisse: qđ
tūc in bithynia q̄ ꝓuincia est asie minoris, fu
it tremotus magnus: ⁊ maior solis obscura-
tio q̄ vnq̄ꝫ fuerit. Et ꝙ dies hora sexta: Ita
in tenebrosaꝫ noctē vsus sit: vt stelle in celo
vise sint: ⁊ ꝙ in niceria q̄ vrbs ē bitynie mul
tas edes terremotus subuerterit. Tandem
in historia scholastica legit ꝙ philosophi ad
hoc adducti sūt. vt dicerēt ꝙ de⁹ nature pa
titur. Alibi tn̄ legit ꝙ dixerūt: aut ordo natu
re ꝑuertitur: aut elemēta mentiunt. aut de-
us nature patitur: ⁊ elementa sibi ꝯpatiunt
Alibi vero dicitur ꝙ dionysius dixit. Hec
nox quā nouā miramur totius mūdi verā lu
ceꝫ aduenturā significat. Tūc athenięses il
li deo arā ꝯstruxerūt. ⁊ suppositus ē titulus
Ignoto deo. Singulis. n. aris supponebat
titulus indicās cui essent dedicate: ⁊ cū vel
lent illi offerrre holocausta ⁊ victimas dixe
runt philosophi. Bonoꝝ nostroꝝ nō eget: sꝫ
facietis genuflectationes an̄ arā eius ⁊ sup
plicabitis ei: q: nō querit oblationes pecoꝝ
sed deuotionem aioꝝ. Cū g͛ paulus venissꝫ
athenas epicuri ⁊ stoici philosophi cū eo di-
sputabāt: q̄dā autē dicebant. Quid semina
tor verboꝝ hic vult dicere? Alij dicebant.
Nouoꝝ demonioꝝ videtur annunciator es
se. Adducentes ergo eum ad vicum philo-
sophorum vt noua doctrina ibidem examē
reciperet dixerunt. Noua quedam infers
auribus nostris. Uolumus ergo scire quid
nam velit hoc esse. Athenienses autem ad
nihil aliud vacabant nisi aut dicere. aut au
dire aliquid noui. Cum ergo paulus ad sin
gula deorum altaria perlustasset: ⁊ inter ce-
tera ignoti dei altare vidisset. dixit illis phi
losophis. Quem ignorātes colitis. hūc ego
annuncio vobis verum deum qui fecit ce-
lum ⁊ terrā. Deinde dixit dionysio: quē ce
teris magis doctū i diuinis videbat. Quis
est dionysi ille deus ignotus? Cui Dionysi
us ipse est deus verus qui inter deos non
est demonstratus. sed nobis est incognitus
⁊ nobis ignotus ⁊ seculo venturo futurus:
⁊ in perpetuum regnaturus. ⁊ Paulus ho
mo an tantuꝫ spiritus est? ⁊ Dionysius. de
us ⁊ homo ē: sꝫ ideo incognitus est: q: eius
tm̄ in celis ꝯuersatio est. cui paulus. Ille est
inquā quē ꝑdico qui de celis descēdit: car
neꝫ suscepit mortē sustinuit: ⁊ die tertia re-
surrexit. Cuꝫ autē dionysius adhuc cū pau
lo disputaret fortuito transit cecus per viaꝫ
corā eis. Statimqꝫ dixit dionysius paulo.
Si dixeris huic ceco. In noīe dei tui vide
⁊ viderit statim credā. Si vitatis verbis
magicis: q: forte nosti verba que habēt hu
iusmodi efficatiā: ego formā verboꝝ tibi ꝑ-
scribam. in hac igit forma verboꝝ dices ei
In nomie Jesu xp̄i nati de virgine crucifixi
mortui qui resurrexit ⁊ ad celū ascendit vi
de: sed vt omnis suspicio tollat paulus di
xit Dionysio vt hec ipse verba proferret.
Cum ergo in eadē forma dionysius ceco vt
videret dixisset primus visum recepit. Sta
timqꝫ Dionysius cum damari vxore sua ⁊
tota familia baptizatus est ⁊ fidelis effectus
sicqꝫ a Paulo per triennium est instructus
ac athenis Episcopus ordinatus. vbi ille
predicatōi insistens ipsam ciuitatem ⁊ ma-
ximam partem regionis illis ad fidem chri
sti adduxit. Huc Paulus ea que in tertiuꝫ
celū raptus vidit reuelasse dicit: sicut ⁊ ipse

Dionysius in plerisq3 locis insinuare vide
tur. Un̄ ⁊ de hierarchijs ⁊ ipsoꝝ angeloꝝ or
dinibus ⁊ officijs tā luculenter ⁊ clare disse
ruit vt non putares ipsum hoc ab alio didi-
cisse: sed ip̄m potius vsq3 in tertium celū ra
ptuz esse: ⁊ ibi hec oīa ꝯspexisse. ꝓphetie sp̄ū
claruit sicut p3 in epistola quam misit ad io
annē euangelistam in pathmos insulā in ex
ilio relegatū vbi ꝓphetauit ꝙ reditur⁹ eēt
sic dicens. Gaude vere dilecte: vere ama
bilis ⁊ diligibilis valde dilecte: ⁊ infra. Ex
custodia que ē in pathmos dimitteris: ⁊ ad
terram asie reuerteris ⁊ facies ibi boni dei
imitationes: ⁊ his qui erunt post te trades.
Dormitioni b̄tē marie interfuit: sicut ipse in
libro de diuinis noībus insinuare videtur.
Cum ğ audisset petrum ⁊ paulū Rome a ne
rone in carceribus detineri ep̄z sibi s̄bstituit
⁊ ad eos visitandos accessit. Ueꝝ cū illi ad
dn̄z feliciter migrassent: ⁊ postmodū clemēs
p̄sideret ab ipso btō clemente post aliqđ spa
tium tēporis in franciaz destinat̄: ⁊ sibi rusti
cus ⁊ eleuterius sociant̄. Missus igr̄ parisi
os venit: ⁊ multos ibidem ad fidem ꝯuertit
⁊ ecclesias plimas fabricauit: ⁊ clericos di
uersi ordinis collocauit. Tanta āt in eo grā
celestis emicuit ꝙ cū sepius pōtifices idolo
loꝝ ꝯ eum seditionē ppl̄i ꝯcitarēt ⁊ ppl̄s ad
euz ꝑdendum sepe cū armis occureret: mox
illo viso aut omni feritate deposita se eius
pedibus ꝓuoluebant aut nimio timore solu
ti ab eius p̄sentia fugiebāt: S3 eū diabolus
vidēs ⁊ ꝯuidēs ꝙ q̊tidie sui cultura decre-
sceret: ⁊ multiplicatis fidelibus ecclesia tri
umpharet. Domitianuz imperatorē in tātā
ꝯmouit seuitiā vt p̄ceptū daret ꝙ quicunq3
xp̄ianū aliquē reperiret aut ipsum sacrificar̄
cogeret: aut diuersis supplicijs cruciaret.
Prefectus igitur fescēninus contra xp̄ianos
parisios a roma directus btm̄ dionysiū ppl̄o
p̄dicantem inuenit: statiq3 captum: colaphi-
zatum, ꝯsputū: derisuz: ⁊ loris durissimis al
ligatum cum scis rustico ⁊ eleuterio sibi p̄sen
tari p̄cepit. Cū ğ sci coram illo in ꝯfessiōe di
constantes astarent: ecce quedam matrona
nobilis aduenit ⁊ viꝝ suum lubricum turpi
ter ab his magis deceptum asseruit: ꝑ eius
itaq3 viro citius mittitur: ⁊ in domini ꝯfessi
one perseuerans iniuste necat̄. Sci vero a
duodeci militibus flagellant̄, deide magno
pondere cathenaꝝ ꝯstructi carceri mācipā
tur. ¶ Sequenti die Dionysius sup crates
ferream suppositis flammis nudus extēdit̄
vbi dn̄o decantabat dicens. Ignitum eloqū
tuum vehementer: ⁊ seruus tuus dilexit il-
lud. Inde āt erigitur: ⁊ ad bestias ferocissi-
mas multo ieiunio excitatas ꝓijcit̄ sed cū in
eū impetuose currerent signum crucis oppo
suit: ⁊ mansuetissimas eas fecit. Deinde in
clibanum iactat̄: sed extincto igne nil ledit̄:
cruci affigit̄: ⁊ diutius ibidē torquet̄. Inde
depositus cū suis socijs ⁊ multis alijs fideli
bus carceri mancipat̄ vbi dum missam cele
braret: ⁊ ppl̄m cōmunicaret: dn̄s iesus eidē
cū immenso lumine apparuit ⁊ panez accipi
ens ei dixit. Accipe hoc care meus: q2 mecū
maxima est merces tua. Post hoc iudici p̄n̄-
tati iterū nouis supplicijs macerat̄: ⁊ iuxta
idolū mercurij cū securibus triū capita in cō
fessione trinitatis p̄cidunt̄. Statiq3 corpus
sci Dionysij se erexit: ⁊ caput suuz inter bra
chia angelo duce ⁊ celesti lumine p̄cedente
per duo miliaria deportauit a loco q dr̄ mōs
martyrum vsq3 ad locum vbi nunc sua ele-
ctione ⁊ dei ꝓuidentia requiescit. Tāta aūt
ibidem angelorum melodia insonuit: vt int̄
multos qui audierunt ⁊ crediderunt etiam
Larcia vxor p̄fecti lisbij xp̄ianam se esse cla
mauit: ⁊ mox ab impijs decollata ⁊ in suo sā
guine baptizata occubuit. Filius āt eius no-
mine Rubius rome sub tribus imperatori-
bus militauit. Deinde parisios rediens ba
ptizat̄ ⁊ religiosoꝝ numero sociatur. Duz āt
infideles metuerent: ne sanctoꝝ rustici ⁊ ele
uterij corpora xp̄iani sepelirent: iusserūt vt i
secana mergerentur. Matrona aūt quedaz
nobilis vectores ad prandium inuitauit: ⁊ il
lis epulantibus scōꝝ corpora furtiue subri-
puit. ⁊ in agro suo occulte sepeliri fecit q̄ po
stea ꝑsecutione cessāte inde sustulit: ⁊ corpo
ri bti Dionysij honorifice sociauit. Passi st̄
āt anno dn̄i. 96. etatis vō bti Dionysij. 90.
anno, dn̄i. 805. ¶ Tp̄e Lodouici legati Mi
chaelis impatoris ꝯstantinopolitani inter
cetera munera detullerūt Lodouico filio ca
roli magni libros Dionysij de celesti hierar
chia de greco in latinum translatos: qui cuz
gaudio sūt recepti: ⁊. 19. infirmi in ip̄a nocte

in ecclesia eius curati. ¶ Cū apud arelatē
scūs regulus eps missaꝝ solēnia celebraret
aplōꝝ noībus in canone recitatis adiunxit:
⁊ btis martyribus tuis Dionisio Rustico ⁊
Eleuterio. quo dicto cū adhuc dei famulos
viuere crederet plīmū mirari cepit: cur coꝝ
noīa sic nesciēs in canone ꝓtulisset. Et ecce
eidem miranti tres columbe apparuerunt:
sup crucē altaris residentes: que scōꝝ marty
rum noīa habebant suis pectoribus sanguie
insignita: quas diligēter intuens scōs mar
tyres migrasse a corpore intellexit. ¶ Cir-
ca annū dñi. 644. Dagobertus rex francho-
rum vt in qdā habet chronica: qui longe añ
pipinum regnauerat a sui pueritia scm̄ dio-
nisium in magna veneratiōe hr̄e cepit. Nā
⁊ quando dotarij patris sui iram metuebat
ad ecclīam sci dionysij ꝯtinuo fugiebat. Cū
ḡ sanctus iam rex mortuus fuisset cuidā scō
viro in uisione monstratum est. ꝙ aīa ei⁹ ad
iudicium rapta fuit: ⁊ multi sci suaꝝ ecclesia
rum expoliationem obijciebant eidem. Cū
ḡ mali angeli iā ad penas rapere eam vel-
lent: affuit beatus dionysius: ⁊ eius interuē
tu liberatus est ⁊ penam euasit. forte enim
eius anima ad corpus rediit: ⁊ ibi peniten-
tiam egit. ¶ Clodoricus rex corpus sci dio-
nysij minus religiose discooperiens os bra-
chij eius fregit: ⁊ cupide rapuit qui mox in
amentiā versus est. Et nota ꝙ ignarus eps
remensis dicit in eplā quā misit ad carolū ꝙ
iste dionysius missus in galliā fuit dionysi
us ariopagita: vt sup̄ dcm̄ est Idem testatur
ioannes scotus in eplā ad carolū. Nec for
te rō ex ꝯputo temporis ꝯdicit: sicut aliqui
obijcere voluerunt.

¶ De sancto Calixto papa.

Calixt⁹ papa āno dñi. xxx.
sub Alexandro iperatore
martyriū passus ē. Cuius
tpibus pars eminētior vr
bis rome diuino ē incen-
dio concremata: ⁊ sinistra
manus iouis aurea lique
facta. Tūc oēs sacerdotes idoloꝝ ad Alexā
drū imperatorē venerūt petētes vt dij ira
ti sacrificijs placarentur. Dū ḡ offerrent su
bito celo sereno mane die iouis diuino ful-
mine qttuor sacerdotes idoloꝝ mortui sunt
⁊ ara iouis concremata est: ⁊ sol obscuratus
est: ita vt populus romanus fugeret extra
muros. Audiens autem Palmatius con-
sul ꝙ Calixtus Papa cum suis clericis
trans tiberim latitaret: rogauit vt xp̄iani ꝑ
quos hoc malū ꝯtigerat ad purgationē ciui
tatis penitus delerent. Palmatius itaqȝ po
testate accepta cū illuc cū militib⁹ ꝓperas-
set: sed illi ꝯtinus excecati fuissent: territus
alexandro hoc ꝯtinus ꝓnunciauit. Tūc im
perator iussit vt die mercurij oīs ppl's cōue-
niret: ⁊ mercurio imolaret: vt ab eo sup his
rn̄sa acciperet. Qd̄ cū fieret virgo quedam
templi noīe Iuliana arrepta a demone ex-
clamauit. Deus calixti est verus ⁊ viuus
deus: qui nr̄is est pollutionibus indignat⁹
qd̄ audiens palmatius trās tiberim ad vr-
bem rauennatiū ad sanctū calixtū accessit:
⁊ cum vxore sua ⁊ familia se baptizari fecit.
Qd̄ audiens iperator eū accersitum Sim
plicio senatori tradidit: vt verbis blandis
eū moneret: ex eo ꝙ reipublice plurimū ne
cessarius esset. palmatio v̄o ieiunijs ⁊ orōni
bus ꝑseuerāte: venit ad eū quidā miles ꝓ-
mittens ꝙ si vxorē suā paraliticā sanaret:
ꝯtinuo crederet. Cū ḡ palmatius oraret: il
la sanata ad palmatiū cucurrit dicēs. Ba-
ptiza me in noīe xp̄i qui tenuit manū meā
⁊ alleuiauit me. Tunc calixtus veniens ip
sam cū viro suo ⁊ Simplicio ⁊ mltis alijs
baptizauit. Qd̄ audiens iperator iussit oēs
baptizatos decollari. Calixtū v̄o qnqȝ dieb⁹
sine cibo ⁊ potu manere fecit. Ille autē vi
dēs eū āpli⁹ ꝯfortari: iussit eū singlīs dieb⁹
fustigari. deinde ꝑ fenestrā p̄cipitatū alliga-
tūqȝ saxo in puteū p̄cipitari. Asteri⁹ autē
p̄sbr̄ corpus eius de puteo eleuauit: ⁊ ip̄m in
cimiterio calophodij sepeliuit.

¶ De Noie.

Leonard⁹ odor populi a le-
os qd̄ est ppl's: ⁊ nard⁹ qd̄
est herba redolens: quia odo
re bōe fame pplm̄ ad se tra
hebat: vel leonardus dicit
quasi legens ardua: vel le
onardus a leone: leo. n. q̄
tuor h̄z in se. Primo h̄z fortitudinem: vt di
cit Isidorus in pectore ⁊ i capite. Sic btūs
Leonardus hūit fortitudinem in pectore ꝑ

malaꝝ refrenationem cogita tõuz. ⁊ in capite p insatigabilē supnoꝝ ꝯtēplationē. Scḋo hȝ sagacitatē: ⁊ hoc in duobus. s. i aptōe oculoꝝ cū dormit: ⁊ i deletōe vestigioꝝ cū fugit sic leōardus vigilauit p laborē actiōis: ⁊ vigilando dormiuit p quietē ꝯtēplationis: ⁊ in se deleuit vestigia mūdane totius affectōis. Tertio habet vtuositatē in voce: qꝛ ei⁹ vox tertia die suscitat leōculū natū mortuū: ⁊ omnem bestiā fac sistere gradū sic leonard⁹ multos mortuos in pctis resuscitauit: ⁊ multos mortuos bestialr viuentes in operibus bōis firit. Quarto hȝ timorē in corde: qꝛ ƀȝ Jsidorum duo timet. s. strepituȝ rotaꝝ ⁊ ignē accensum. Sic leonardus timuit ⁊ timēdo vitauit strepitū mūdane solicitudinis: ⁊ ideo i desertū fugit: ⁊ ignē terrene cupiditatis: ⁊ iō oēs thesauros sibi oblatos ꝯtempsit.

¶ De sancto leonardo.

Leonard⁹ dr̄ fuisse circa annum dn̄i. 500. Hic a scō remigio remensiū archiepō d sacro fōte leuatus ⁊ ab ipso salutaribus disciplinis instructus ē. Cuius parētes primi in palatio regis francie hēbāt. Hic tantā grām a rege obtinuit: q oēs incarcerati quos ipse visitabat ꝓtin⁹ absoluebant. Cum igr̄ fama scitatis eius excresceret rex multo tpe eū secū manere coegit: donec oppoᷓtun o tpe ei epatū donaret. Qō ille rēnuit: ⁊ solitudinē desiderans: relictis oib⁹ aurelianū p dicando cū frē suo lipardo deuenit. Ubi postq̄ i quodā cenobio aliq̄diu vixerunt dn̄s lipardus sup ripam ligeris solitarius manere vellet: ⁊ leonardus p sci spūs admoniti onem in egtaniā dispōeret pdicare: osculantes se ab inuicē discesserunt. Leonardus igr̄ vbiqꝫ pdicans mlta miracula exercens: in q̄dā silua ciuitati lomōice vicino hītauit: vbi erat aula regia cā venationis ꝯstructa. Accidit aūt vt q̄dam die rex ibi venaret: ⁊ regina illuc cā delectationis egressa partu piclitaret. Cū g rex ⁊ familia pp regie piclitatiōnē lugerent: ⁊ leonard⁹ per nemus trāsiret: ⁊ gementiū voces audiret: pietate ꝯmotus illuc ꝓperauit: ⁊ a rege vocatus ꝓtinus introiuit. Cum g a rege int rogatus qs eēt ⁊ se sci remigij discipulū suis se narraret: rex spē bonā ꝯcipiens: ⁊ a bono magr̄o ipm bn̄ instructū existimās ipȝ ad reginam induxit: rogās vt suis pcib⁹ de recuperata ꝯiuge: ⁊ edita ꝓle duplex gaudiū obtineret. Tūc ille orōne fusa qḋ petebat ꝓtin⁹ ipetrauit. Cū āt rex mlta in auro ⁊ argento sibi offerret: ille ꝓtius recusauit: admonēs vt hȝ pauperibus daret dicēs. Ego nullis hoꝝ indigeo: sȝ tm̄ in aliq̄ siluaꝝ ꝯtēpt̄ huius mūdi diuitijs soli xp̄o famulari desidero. Cū āt rex totū illud nemus sibi tradere vellet: ille ait. Nō totū illud accipio: sȝ q̄tū nocte cum meo asello circuire potero: tm̄ mihi ꝯcedi exopto: qḋ rex libētissime adipleuit. Cōstructo itaqꝫ ibidē mōasterio ibi diu cū adiunct̄ sibi duobus mōachis in abstinentia multa degebat. Cū āt aq̄ vno ab eis miliario distaret puteū ibidē siccū penitus fodi iussit: quē aq̄ orōnibus suis ipleuit. Locū āt illū nobiliacū appellauit: eo q a rege nobili tradit⁹ sibi fuissȝ Jbi tant̄ miraculis corruscauit: q qcūqꝫ ei⁹ nomē in carcere inuocassȝ: mox ruptis vinculᷓ nullo ꝯdicēte liber abiret: ⁊ suas eidē cathenas: vl ꝯpedes pn̄taret. Hoꝝ pl'es secū manebāt: ⁊ ibidē dn̄o suiebāt. Septē quoqꝫ famule de eius nobili stirpe vendit̄ oibus ad eū venerūt: ⁊ distributo singulis nemore ibi cū ipso manentes exēplo suo pl'imos attraxerūt. Deniqꝫ scūs vir leonardus mult̄ clar⁹ vtutibus. s° . idus noueb̄ris ad dn̄ȝ feliciᷓ migrauit: vbi postq̄ mlta fecissȝ miracla clericis illius ecclie est reuelatum: vt quia locus ille propter multitudinis frequentiam arctus erat alibi ecclīā fabricarēt: ⁊ illuc corpus sci Leonardi honorifice trāsportarent. At illi cū pplo triduano ieiunio ⁊ orōni isistētes respicientes viderunt totā ꝓuīciā niue coopt̄ā. Locū āt illū in q̄ scūs Leonardus qescere volebat oīno vacuuȝ conspexerūt. Jbi itaqꝫ translatus q̄ta miracula pcipue circa incarceratos dn̄s p eū faciat imensa ferri varietas ante eius tumulū depēdens testis existit. ¶ Uicecomes leonicensis ad terrorem maloꝝ quandā grauissimā cathenā fecerat: quā in cippo sue turris affigi mandauerat: q̄ cathena qcūqꝫ collo cingebatur cuilibȝ aeris intēperiei expositus nō vna: sȝ q̄si mille mortibus angebat. Accidit āt vt qdā suus sci leonardi illa cathena sine culpa ligaret: q cus

fere vltimū spm̄ efflaret: itra se q̄ potuit vo
to scm̄ leōardū rogauit: vt q alios liberaret
sibi q̄qꝫ suo suo subueniret. Statiqꝫ scūs leo-
nardus in veste cādida sibi apparens dixit.
Noli timere: q2 nō morieris: surge ⁊ hāc ca-
thenā tecū ad ecclīā meā deferas seq̄re me:
q2 ego p̄cedā te. Qui cū surgēs ⁊ cathenā ac
cipiēs: scm̄ leonardū p̄cedētē vsqꝫ ad eccle
siaꝫ secutus ē. Statiqꝫ vt an̄ fores fuit btūs
leonardus ip̄ꝫ dimisit: ⁊ ecclesiā itrās q̄ scūs
leonardus sibi fecerat oibus enarrauit: ⁊ ca
thenā illā tā maximā an̄ tumulū ei⁹ suspēdit
¶ Uir quidam in loco sancti leonardi nobi
liaco habitans ⁊ eidem scō valde fidelis
ex̄is a q̄dā tyranno captus est qui tyrānus
intra se cogitās dicebat Leonardus iste oēs
ꝯpeditos absoluit: ⁊ ols vis ferri an̄ eū ve-
lut cera an̄ ignē liq̄scit. Si hūc igr̄ viculis li
gauero ꝓtinus leonard⁹ aderit ⁊ ip̄ꝫ libera
bit. Si āt ip̄ꝫ custodir̄ possē mile solidis ip̄ꝫ
redimere facerē. Scio igr̄ qd faciā. In turri
mea ꝓfūdā foueā faciā: ⁊ hoieꝫ hūc ꝯpedib⁹
aggrauatū ibidē submergā: de sup os fouee
igneā archā ꝯstruā: i q̄ armatos milites accu
bare faciā. Licet.n. Leonard⁹ ferrū ꝯfriget
tn̄ nōdū sub terrā intrauit. Qui cū totū ꝙ co
gitauerat impleuisset: ⁊ ille hō sanctū Leo-
nardū sepius inclamaret. Leonardus no-
cte veniēs archā in qua iacebāt milites re
uoluit ⁊ tanq̄ȝ mortuos in sepulchro: ita eos
sub ipsa ꝯclusit. deinde cū multa luce foueā
ingressus manuꝫ fidelis sui tenuit: ac dixit.
Dormis an vigilas? ecce leonardus quem
tu desideras. at ille admirās ait. Dn̄e adiu
ua me. Cōfestim ꝯfractis cathenis appre-
hensum ꝓprijs vlnis extra turrim portauit
Deinde secū sicut amicus cū amico ꝯfabu-
lās vsqꝫ ad locū suū: ⁊ domū ip̄m deduxit.
¶ Peregrinus quidā cuꝫ a visitatione san
cti Leonardi redisset: ⁊ in auernia captus ī
cauea inclusus eēt: eos plurimū deprecaba
tur: vt amore scī Leonardi: cū nihil vnq̄ȝ
eos offendisset: eum relaxare deberent. qui
r̄nderūt: ꝙ nisi se copiose redimeret: nō exi
ret. ⁊ ille. Similr̄ vos ⁊ sanctū Leonardū
cui me sciatis ꝯmēdatū. Sequēti igr̄ nocte
scūs leonard⁹ dn̄o illius castri appruit: ⁊ vt
ꝑegrinū suuꝫ dimitteret imꝑauit. Ille vero
mane euigilās visionē ⁊ quasi somniū par-
uipendēs nullatenus dimittere voluit. Al
tera nocte eadē iꝑerās sibi apparuit: sed il-
le iterū obedire cōtempsit. Tertia v̄o nocte
sanctus Leonardus peregrinū accipiēs ex
tra oppidū deduxit: statimqꝫ turris cū me
dia parte castri corruens oppressis plurib⁹
solū principē ad sui ꝯfusionē fractis crurib⁹
reseruauit. ¶ Miles quidā in britania in-
carceratus sanctū Leonardū inuocabat: qui
statim cunctis vidētibus ⁊ cognoscētibus ⁊
stupentibus in media domo apparuit: ⁊ car
cerem intrans ⁊ vincula frangens hoī ca-
thenas in manibus posuit. ⁊ per mediuꝫ il-
lorū deducēs oēs stupore perterruit. ¶ Fuit
⁊ alius Leonardus eiusdē ꝓfessionis ⁊ vir
tutis: cuius corpus apud corbiatum requie
scit. Hic cuꝫ in monasterio eēt prelatus tan
ta se humilitate deijciebat: vt oibus iferior
videretur. Sꝫ cuꝫ oīs pene ppl's ad euꝫ cō
flueret: quidā inuidi regi Dotario suaserūt
ꝙ nisi sibi p̄uideret per Leonardum q mul-
tos sub obtentu religionis colligebat regnū
francie detrimētuꝫ nō modicuꝫ sustineret:
qbus rex nimis credulus euꝫ expelli iussit
Uēiētes āt milites adeo huius v̄bis ꝯpūcti
sūt: ꝙ se suos futuros discipulos spopōderūt.
Rex q̄qꝫ penitens veniā petijt: ⁊ detracto-
res rebus ⁊ honoribus p̄uās scm̄ leonardū
valde dilexit. ⁊ vir ad p̄ces sci detractores
dignitati p̄stine restituit: q a deo silr̄ ipetra-
uit: vt qcūqꝫ in carcere tenerentur: mox iuoca
to suo noie soluerentur. Dū āt q̄dā die orōni i
cūberet s̄pēs qdā maxi mus a pte pedū vsqꝫ
in eius sinū ascendit: qui pp h̄ nullatenus ab
orōe surrexit ꝯpleta v̄o orōne dixit ei. Scio
q2 ab initio creatiōis tue hoies q̄ȝtū p̄uales
ingetas: sꝫ nūc si in me tradita tibi est ptās:
fac in me qd merui. Quo dcō s̄pēs p eius
caputiū exilēs: ad pedes eius mortuus cor-
ruit. Post hoc autem cum duos epōs discor
dantes sedasset in crastinum se finendū p̄di
xit circa ānū dn̄i. 570.

¶ De noie.

Ucas interp̄taꝛ ipse cōsur
gens vel eleuans: Uel di-
citur lucas a luce. Ipse eni
fuit consurgens ab amore
mundi. eleuans se in amo-
rē dei. Fuit ēt lux mūdi: eo
ꝙ mūdū illumiat vniuersū
mathei. 5°. Uos estis lux mūdi. lux āt mūdi
ē ipse sol: q̄ quidem lux hꝫ in situ sublimitatē

Eccl'iastici.26°. Sol oriens mũdo in altissi
mis dei:in aspectu delectabilitatẽ. Eccl'.ij°
Dulce lumẽ ꝛ delectabile ẽ oculis videt so
lẽ:in motu velocitatem.2°. Esdre.4°. Ma-
gna ẽ terra ꝛ excelsũ ẽ celũ:ꝛ velox cursus
solis. In effectu vtilitatẽ: q2 ſm philosophũ
homo generat hominẽ ꝛ sol:sic lucas habuit
sublimitatẽ p celestiũ ɔtẽplationẽ:delectabi
litatẽ p dulcẽ ɔuersationẽ:velocitatez p fer-
uentẽ p̃dicationẽ:vtilitatem p doctrine sue
conscriptionem.

De sancto Luca.

Ucas sirus natiõe anthio
chenus:arte medicus fu-
it scdm quosdaz vnus de
.72.dñi discipulis. Sane
cũ Hieronymus dicat eũ
fuisse discipulũ apostoloꝝ
nõ domini ꝛ glosa sup.25.
Exo.notet q dño p̃dicãti nõ adhesit: sz post
resurrectionẽ eius ad fidẽ venit: magis te-
nendũ est q nõ fuerit vnus de.72. lz fuerũt
alig opinati sic:q tante fuit pfectionis in vi
ta vt optime ordinatus fuerit q̃ztum ad de
um:ꝛ q̃ztum ad primũ:ꝛ q̃ztũ ad seipm:ꝛ q̃z
tum ad suum officiũ: ꝛ in figurã huius qua-
druplicis ordinationis: quattuor facies ha
bere describit.s.faciez hoïs: leonis:bouis:
ꝛ aquile:qðlibet.n.de aïalibus habebat q̃t-
tuor facies ꝛ q̃ttuor pennas. vt dr̃ Ezech.
p̃mo. Et vt hoc meli⁹ videat imaginemur
aliqð aïal qð habeat caput q̃dratum : vt li-
gnum q̃dratuz in qualibet supficie imagine
mur vnã a parte anteriori faciẽ hominis :a
dextris faciẽ leonis: a sinistris faciẽ vituli:
a parte posteriori faciẽ aqle. Quia v̾o facies
aqle sup alias eminebat pp colli pductionẽ
qð in ea longũ est ideo dicit q erat desuper
Quodlibet etiã hoꝝ q̃ttuor p̃ẽnas habebat.
q2 cũ qðlibet aïal quasi quadratũ imagine-
mur:ꝛ in q̃drato sint quattuor anguli in quo
libet angulo erat vna penna. Per ista q̃ttu
or aïalia scdm sanctos q̃ttuor euangeliste fi-
gurant:quoꝝ licet glibet habuit q̃ttuor faci
es:scribendo.s.de humanitate: passione:re
surrectione:ꝛ diuinitate:singule tñ singulis
p quandã appropriationẽ attribuuntur ſm
Hieronimũ. Mattheus in hoïe figuratur.
q2 principaliter circa Christi humanitatez
imoratur. Lucas in vitulo agẽs de xp̃i sacer
dotio. Marcus in leone euidẽtius scribens
de resurrectione. Catuli.n.leonũ. vt dicũt:
vsq3 in diẽ tertiũ q̃si mortui iacent:sz rugitu
leonis in die tertio excitant. Itẽꝝ q2 incepit
a rugitu p̃dicationis. Joãnes in aquila cete
ris altius volãs scribẽs de xp̃i diuinitate.
Christus ẽt de quo scribunt oïa ista q̃ttuor
fuit.s. homo natus de virgine. vitulus ĩ pas
sione:leo in resurrectione:agla in ascẽsione
Per has igit quattuor facies in gbus desi
gnatus ẽ lucas:sicut glibet alius euangeli-
sta:oñdit q̃liter illis quattuor modis fuerit
ordinatus. Nã p faciẽ hoïs oñditur q recte
fuerit ordinatus q̃ztũ ad primum:quem de
bet ratione instruere :mansuetudine attra-
here:ꝛ liberalitate souere.hõ ẽ.n.aïal rõna-
le:mãsuetũ:ꝛ liberale. Per faciẽ agle oñdi
tur q recte fuerit ordinat⁹ q̃ztũ ad deũ: q2 ĩ
eo oculus intellectus ɔtuet deũ p ɔtẽplatio
nem.rostrum affectus ad xp̃z exacuitur per
meditationem.senectus effectus abijcitur
per nouam ɔuersationem. Aqla enim acuti
luminis est. vt rotam solis irreuerberatis
oculis aspiciat ꝛ in altum mirabiliter eleua
ta:pisciculos in medio mari videat. rostrũ
etiam nimis aduncatum habet. ita vt im-
pediatur in cibo capiendo:ꝛ tunc petre alli
dit ꝛ sic vsui cibãdi habile efficit. Exusta ĩsu
per a calore solis ꝛ in fontẽ magno ĩpetu se
pijciens senectutez abijcit:calore solis ocu
loꝝ caliginez ɔsumente ꝛ pennas alleuian-
te. Per faciez leonis oñdit:q recte fuerit
ordinatus q̃ztuz ad se:q2 habuit generosita
tez p moꝝ cõuersationez honestã sagacita-
tez per insidiaꝝ hostiuz vitationem:ꝛ pas-
sibilitatez per afflictoꝝ cõpassionez. Leo.n.
est aïal generosuz:q2 rex aïaliuz est sagax q2
vestigia cauda delet cuz fugit ne inueniat
passibile q2 quartanã patitur. Per faciem
vituli siue bouis oñditur q recte fuerit or-
dinatus:quãtũ ad suũ officiuz qð fuit scri-
bere euangeliuz:ibi eniz morose pcessit: q2
incepit a natiuitate precursoris: ꝛ natiuita
te ꝛ infantia xp̃i:ꝛ sic paulatim pcessit vsq3
ad vltimaz ɔsumationez: discrete incepit:
q2 p⁹ alios duos euãgelistas: vt qð illi omi
sissent iste suppleret:ꝛ qð sufficient dixissẽt
iste omitteret circa tẽpluz ꝛ sacrificiũ immo
ratus fuit:quod pz in principio ꝛ in medio

⁊ in fine. Bos.n.est animal morosuȝ in vngulis scissum: perqꝺ intelligit discretio imolantiuȝ. ¶ Veruȝ qualiter btūs lucas in predictiꝭ q̄ttuor modis ordinatꝰ fuerit: meliꝰ ostēdit si vite eiꝰ series melius idaget. Primo igitur ordinatus fuit q̄ꝫtum ad deum. Tripliciter at̄ ordinatur homo q̄ꝫtuȝ ad deum: ſm btūm bernardū. s. affectiōe: cogitatione: ⁊ intentiōe. affectio debet esse scā: cogitatio munda: ⁊ intētio recta: affectionē igit sanctā hūit q2 scō spū plenus fuit. Hierony. in ꝓlogo sup Lucā. Obijt inqt in bytinia plenus spū scō. Secundo habuit cogitationeȝ mundā q2 fuit virgo corpe ⁊ mente: in quo notat mūditia cogitationis ipsius. Tertio hūit intentionē rectā q2 in oībus q̄ faciebat honorē dn̄i querebat. De his duobus vltimis dicitur in ꝓlogo sup actus aploꝝ. Sine crimine in v̄ginitate ꝑmanēs hoc q̄ꝫtuȝ ad mundiciā cogitationis: dn̄o maluit ſuire. i. ad honorē dn̄i. hoc q̄ꝫtū ad rectitudinē itentiōis. 2º fuit ordinatꝰ q̄ꝫtū ad ꝓximū: ad ꝓximū at̄ ordinamur cū ei īpēdimꝰ q̄ debemꝰ. Tria at̄ ſꝫ Ricar. d̄ sāc. vic. sunt q̄ ꝓximo debemus. s. nr̄ȝ posse. nr̄m nosse. nr̄m velle: ⁊ quartū addat agere. Nostruȝ posse in subsidijs: nr̄m nosse in ꝯsilijs: nr̄m velle in desiderijs: nr̄m ager in obseqījs. Quantū ad hec q̄ttuor ordinatus fuit btūs lucas. Dedit.n. p̄mo ꝓximo posse suū in subsidijs: qꝺ pꝫ ex hoc q̄ paulo in omnibus tribulationibus semꝑ adhesit: ⁊ ab eo nunq̄ꝫ discedēs eidē in ꝑdicationibus subsidiū fuit. 2. Thimothei. 4. Lucas ē mecuȝ solus. In hoc q̄ dicit mecū: tanq̄ꝫ. s. adiutor ⁊ defensor notat qualiter subsidia ꝑstitit. In hoc q̄ dicit solus: notat q̄ ꝯstant ei adhesit. Item.2. Corinthi. °. dicit de luca. Non solū at̄ sed ⁊ ordinatus est ab ecclesijs socius peregrinationis nostre ⁊c̄. Secundo suū nosse in ꝯsilijs. tūc.n. suum nosse ꝓximo tribuit: cum doctrinā apostolicam ⁊ euangelicam quam ipse nouerat ad vtilitateȝ ꝓximoꝝ conscripsit. De hoc ipse sibi testat in ꝓlogo suo dicens. Visum est ⁊ mihi assecuto a pricipio diligent ex ordine tibi scribere optime. Theophile: vt agnoscas eoꝝ verborum de quibus es eruditus veritatem. Qualiter etiaȝ prebuit suum nosse in consilijs patet ex illo verbo qꝺ dicit Hieronymus in prologo: q̄ eius verba anime languentis sunt medicina. Tertio eius uelle in desiderijs: qꝺ patet ex hoc q̄ eius salutem eternam desiderauit. col. 4. Salutat vos Lucas medicus: salutat idest salutem eternā exoptat. Quarto eiꝰ agere in obsequijs: qꝺ patet ex hoc q̄ dominum quem aliquem peregrinuȝ existimabat hospitio recepit: ⁊ ei omne obsequium charitatis exhibuit. Fuit enim socius cleophe duȝ ibat in emaus: sicut aliqui dixerūt: prout refert Gregorius: in moral. licet Ambrosius dicat alium fuisse: cuius etiam nomen ponit Tertio fuit bene ordinatus quantum ad seipsum. Tria autem sunt secundum Bernardum que optime ordinant hominem ad seipsum ⁊ sanctum faciunt: scilicet victus sobrius: actus iustus: sensus pius: ⁊ quodlibet horum secundū ipsum Bernardum in tria diuiditur: victus inquit sobrius erit: si continenter. si socialiter: si humiliter vixerimus Actus iustus erit: si fuerit rectus discretus fructuosus: rectus per bonam intentionem discretus per bonam commensurationem: fructuosus per edificationem: sensus pius erit fides nostra sentit deum summe potentem summe sapientem: summe bonum: vt ꝑ eius potentiam nostram credamus iuuari ī firmitatem: per eius sapientiam nostraȝ credamus corrigi igorantiam: per eius bonitatem nostram delui iniquitateȝ. hec Bernardus. In his omnibus beatus Lucas fuit optime ordinatus. ¶ Primo enim habuit victum sobrium: ⁊ hoc tripliciter: quia vixit continenter. Nam vt testatur Hieronymꝰ de eo in prologo super Lucaȝ. Ipse nec vxorem vnq̄ꝫ habuit: nec filios. Secundo socialiter: hoc notatur in hoc qꝺ dicitur de ipso ⁊ de Cleopha Luc. vlti. Duo ex discipulis ibant ⁊c̄. ipsa die ⁊c̄. Socialitas enim notatur in hoc q̄ dicitur duo: ⁊ ex hoc q̄ dicitur discipuli: quasi bene disciplinati. i. bene morigerati. Tertio humilit: cuius humilitas īsinuatur in hoc: q̄ nomē socij sui. s. Cleophe expressit: ⁊ suum tacuit. Nam secunduȝ opinionem quorundaȝ Lucas ex humilitate nomen suum siluit. ¶ Scd̄o habuit actū iustū q̄ q̄dē actus fuit rectus ꝑ intentionē h̄ notat in orone cum dr̄. Crucis mortificationē iugiter in suo corpore pro tui noīs honore porta

uit. Discretus ꝑ moderationē: vñ in forma
bouis mōstrat⁹ ē: q vngulā scindit: ꝑ qđ vir
tus discretionis exprimit̄: fructuosus ꝑ edi
ficationē. Adeo quippe fuit primis fructuo
sus: ꝙ ab oib⁹ cariss͞imus habebat̄ vñ col. 4
vocat̄ ab apostolo carissim⁹. Salutat lucas
vos inqt medicus carissim⁹. Tertio habu-
it sensuꝫ piū: q: credidit ⁊ in suo euāgelio ꝓ
fessus est deum esse summe potentē: summe
sapientē: summe bonū. De duobus p̄mis di
cit in. 4°. c. Stupebant in doctrina eius: q:
in potestate erat s̄mo ipsius. De tertio. pꝫ.
. 18. c. Nemo bonus nisi solus deus. Quar-
to ⁊ vltimo fuit bene ordinatus quātum ad
suuꝫ officium quod fuit scribere euangeliū.
In hoc aūt pꝫ qualiter ibi fuerit ordinatus: q̊
niaꝫ ipsuꝫ suū euangeliū fulcitur multa vita
te: repletur multa vtilitate: decorat̄ multa
venustate: ⁊ autenticat̄ multoꝝ auctoritate
Primo nanqꝫ fulcit̄ multa veritate. Est āt
triplex veritas: scꝫ vite: iustitie: ⁊ doctrine
Veritas vite est adequatio man⁹ ad linguā
Veritas iustitie est adequatio sententie ad
cām. Veritas doctrine ē adequatio rei ad i
tellectum. hac triplici veritate ipsum euan
geliuꝫ fulcit̄: q: in ipso euangelio hec triplex
veritas edocetur. Ostendit. n. lucas ⁊ xp̄m
hanc triplicē veritatem in se habuisse: ⁊ ali
os docuisse. Ostendit autem xp̄m hāc veri-
tateꝫ habuisse per testimoniū aduersarioꝝ
sicut pꝫ Luc. 21°. Magister scimus: q: recte
dicis ⁊ doces: ecce veritas doctrine ⁊ ñ ac-
cipis personā. Ecce veritas iustitie: sꝫ in ve
ritate viam dei doces ecce vitas vite. Bo
na enim vita dicitur via dei. Secūdo ostē-
dit in ipso suo euangelio: christum hanc tri-
plicem veritatem docuisse. Primo eniꝫ ibi
dem docetur veritas vite que ꝯsistit in ob-
seruatione mandatorum dei. Unde dicitur
Luc. 10. c. Diliges dominum deum tuum
ex toto corde tuo ⁊ ex tota anima tua ⁊ ex oi-
bus viribus tuis: ⁊ ex omni mente tua: ⁊ ꝓ
ximum tuū sicut te ipsum: ⁊ hoc fac ⁊ viues
Item. 18°. Interrogauit eum ⁊c̄. Quid facie
do vitam eternā possidebo: ⁊ sequit̄. Man
data nosti: Non occid[i]s. Non mechaberis
Non furtum facies. Non falsum testimoni-
um dices. Honora patrem tuū ⁊ matrem tu
am ⁊c̄. Scđo docet̄ veritas doctrine. Un-
de qbusdam hāc veritatē doctrine ꝑuerten
tib⁹ dicebat. vndecio cap. Ueh vobis pha
riseis q decimatis: idest decimandam p̄dica
tis menthā ⁊ ruthā ⁊ oē olus ⁊ preteritis iu-
dicium ⁊ charitatem dei ⁊c̄. Itē ibidē. Ueh
vobis legispitis: q tulistis clauē scie ⁊c̄. Ter
tio cum vitas iustitie ostēditur. vigesimo ca-
pitulo. Reddite ergo q̄ sunt cesaris cesari.
⁊ que sunt dei deo. Item. 19. cap. Uex tamē
inimicos meos illos ꝗ noluerunt me regnar̄
suꝑ se: adducite huc ⁊ interficite añ me. Itē
tertiodecimo vbi agit̄ đ iudicio: vbi repro-
bis dicturus est. Discedite a me oēs oparij
iniqtatis. Scđo eius euangelium repletur
multa vtilitate. vñ ⁊ ille ꝗ scripsit medicus
fuit ad designandum ꝙ ibidem nobis medi
cinam vtilissimam ꝓpinauit. Est āt triplex
medicina. s. curatiua: p̄seruatiua: ⁊ meliora-
tiua: hanc triplicē medicinā nobis lucas in
suo euangelio celestē medicū ostendit ꝓpi-
nasse. Medicina autē curatiua ē que curat
a morbo: ⁊ hec est penitētia que omnes mor
bos spirituales curat. Hanc medicinam di
cit medicum celestem nobis exhibuisse cum
ait. 4. c. Sanare contritos corde: predicar̄
captiuis remissionē ⁊c̄. Item. 6. c. Nō ve-
ni vocare iustos. ⁊c̄. Medicina melioratiua
est que sanitatē auget: hec est obseruatio cō
silioꝝ. Consilia. n. hominem meliorem ⁊ ꝑ-
fectiorem faciunt: hanc medicinam ostēdit
medicū propinasse. 18. c. cum ait. Omnia q̄-
cunqꝫ habes vende ⁊ da pauꝑibus ⁊c̄. Iteꝫ
. 6. c. Ab eo q aufert tibi vestimentum ⁊c̄.
Medicina autem preseruatiua ē que pre-
seruat a casu: ⁊ est vitatio occasionū peccan
di: ⁊ malaꝝ societatum: hanc medicinā osten
dit medicū tradidisse cum ait. 12. c. Attendi
te a fermento phariseoꝝ ⁊c̄. vbi edocet ma-
loꝝ consortia euitare. Uel potest dici ꝙ ip-
sū euāgeliū multa vtilitate replet̄. quoniā i
ipso vtus oīs sapiētie ꝓtinet̄. De hoc sic di
cit ābrosius. Lucas oēs sapiētie vtutes euā
gelij sui ꝯplectit̄ historia. Docuit. n. natu-
ralia cū de spiritu sancto dominicā icarnati
onem er[u]tuisse reserauit. vnde ⁊ Dauid na-
turalem docens sapientiam ait. Emitte spi
ritum tuum ⁊ crea. ¶ Iteꝫ cum docuit tene
bras in passione xp̄i factas: terram tremuis-
se: solem radios atraxisse. Docuit moralia

cum in ipsis beatitudinibus mores docuit.
Docuit rationabilia cum ait. Qui fidelis ē
in minimo ⁊ in magno fidelis est. Sine hac
triplici sapientia ipsa fides ipsum misteriuȝ
trinitatis esse nō potest: hoc est. naturali. ra
tionali: ⁊ morali: hec Ambrosius. Tertio ciꝰ
euangeliuȝ decoratur multa venustate. ciꝰ
enim stilus ⁊ modus loquendi valde venu-
stus ⁊ decorus est. Ad hoc autem ꝙ aliquis
in dictis suis venustatem ⁊ decorem teneat
tria sunt necessaria que tradit Augustinus
scȝ: vt placeat: vt pateat: ⁊ vt moueat: vt
placeat debet loqui ornate vt pateat debet
loqui aperte: vt moueat debet loqui cū fer-
uore. Hunc triplicem modum habuit. Lu-
cas in scribendo ⁊ in predicando. De duo-
bus primis. 2. corin. 8. Misimus autem cū
illo fratrem. glo. Barnabam vel Lucaȝ: cu
ius laus est in euangelio per omnes ecclesi
as. In hoc ꝙ dicitur: cuius laus est notatur
ꝙ locutus est ornate ⁊c. in hoc ꝙ dicitur per
omnes ecclesias: notatur ꝙ locutus est ap-
te. Quod autem cum feruore locutus sit: pa
tet ex hoc ꝙ cor ardens habuit dicens. Nō-
ne cor nostrum ardens erat in nobis. ⁊c. 4°.
eius euangelium autenticatur multoruȝ au
ctoritate. multorum quippe auctoritate au-
tenticatum fuit: quoniam a patre fuit preor
dinatum. Hiere. 31°. Ecce dies venit dicit
dominus ⁊ feriam domui israel ⁊ do. iuda
fedus nouum non secundum pactum quod
pepigi cū patribus eorum ⁊c. Sed hoc erit
pactum quod feriam cum domo israel: post
dies illos dicit dominus. Dabo legem me
am in visceribus eorum ⁊c. Ad litteram lo-
quitur de doctrina euangelica. Secundo a
filio corroboratum. Unde dicitur in eodem
euangelio. 21. c. Celum ⁊ terra transibunt v̄
ba anteȝ mea non transibunt. Tertio a spi-
ritu sancto inspiratum. vnde dicit Hieroni
mus in prologo super lucam. Sancto insti
gante spiritu in achaie partibus hoc scripsit
euangelium. Quarto ab angelis prefigura-
tum ab illo angelo de quo dicitur apoc. 14.
Uidi angelum dei volantem per medium
celi habentem euangelium eternum. Istud
autem euangelium dicitur eternum: quia
ab eterno efficienter. i. a christo: q est eternꝰ
deus: de eternis materialiter. ad eterna fi-
naliter: in eternū ꝑpetualiter. Quinto a pro
phetis ꝑnūciatū. Nā ezechiel ꝓpheta istud
euangeliū ꝑnūciauit: cū vnū de aīalibus fa-
ciē vituli habere dixit ꝑ quod euangelium
Luce signatū ē: vt supra dictū est. Itē qn̄ di
xit Ezech. 2°. se vidisse libꝝ q erat scriptus
intus ⁊ foris ⁊ in quo erāt scripta lamētatio
nes carmen ⁊ veh. Per hūc. n. libꝝ intelli-
git euangeliū luce: qd̄ est scriptū intꝰ ꝑ ꝓfū-
di mysterij occultationē: ⁊ foris per historie
apertionē: in quo etiā ɔtinetur lamentū paſ
sionis: carmē resurrectiōis ⁊ veh eterne dā
nationis: sicut pȝ. 6. c. vbi multa veh. ponū
tur. Sexto a beata virgine reseratum. vir-
go. n. btā oia in corde suo conseruabat: ⁊ dili
genter ɔferebat vt dicit luce. 2. vt hec post
modū scriptoribꝰ reseraret vt dicit glo. ibi-
deȝ. Oia que de dño. vel a dño facta vel di
cta cognouit in memoria recondebat. vt cū
tps ꝑd cande vel scribende incarnationis
aduenerit sufficient vniuersa: put essent ge
sta posset explicare querētibus. Unde etiā
Bernardus assignans rōnem quare ange-
lus btē virgini nūciauit ɔceptū helisabeth
ait. Ideo ɔceptus helisabeth nūciat marie
vt duȝ nunc saluatoris nūc precursoris edo
cetur aduentus. reꝝ tempus ⁊ ordinē tenēs
ipsa postmodū melius scriptoribus ac pre-
dicatoribus euangelij referet veritatē: que
plene de omnibus a principio celitus fuit i-
structa mysterijs. Creditur igitur ꝙ euan-
geliste eam de multis requirebant: ⁊ ipsa eos
certificabat: ⁊ specialiter credit de beato lu
ca ꝙ ad eā tanq̄ ad arcā testamenti cucur-
rit: ⁊ ab ea de multis certificatus fuit: preci
pue de his q̄ soli sibi cōstabant: sicut de an-
gelica annunciatione: ⁊ xp̄i natiuitate ⁊ hu
iusmodi. de q̄bus solus Lucas ait. Septio
ab ap̄lis intimatuȝ. Cuȝ. n. Lucas. non fue-
rit cū xp̄o in oībus actibus ⁊ miraculis xp̄i.
iō suuȝ euangelium scripsit scd̄m ꝙ apostoli
q̄ presentes fuerāt: sibi intimauerūt ⁊ rettu-
lerunt. sicut ip̄e in ꝓlogo suo isinuat dicēs.
Sicut tradiderūt nobis q ab initio ip̄i vide
runt: ⁊ ministri fuerūt sermonis ⁊c. Cuȝ. n.
dupl'r ɔsueuerit fieri testimoniū. s. de visis
et de auditis. Ideo dominus vt ait Augusti
nus: duos testes voluit hr̄e de visis. s. ma-
theuȝ ⁊ Joannem: ⁊ duos de auditis scilicet

Marcū et Lucam. Et qm̄ testimonium qd̄ est de visis firmius et certi⁹ est q̄ illud qd̄ ē de auditis. idō vt dicit Augustinus: duo euā gelia q̄ sunt de visis ponunt extrema: et alia duo que sunt de auditis ponuntur media vt hec media tā q̄ infirmiora ab illis extremis que sunt cerciora hinc inde fulciantur et roborentur. Octauo a paulo mirabilit approbatum. Nam eius euangelium mirabilit ap probat: qm̄ ad ɔfirmationem dictorū suorum Luce euangelium adducebat. Un̄ dicit Hieronymus in libro de viris illustribus Quidam suspicant quotienscūq̄ Paulus in epistolis suis dic. scd̄m euangelium meū de Luce significare volumine. Eius etiam euāgelium mirabiliter approbauit cū de eo scribit .2. corin' 8. Cuius laus est in euangelio per oēs ecclesias. Legitur in historia anthiocēa q̄ dū xp̄iani qui erant in anthiochia mult̄ flagitijs se dedissent obsessi a multitudine turchor̄ fame ac miseria multiplici affligebantur. Sed cū plene ad dn̄m p̄ pn̄iam fuissent conuersi apparuit cuidam in ecclesia sancte marie de tropoli vigilāti vir quidā lucidus candidis vestimentis indutus. Et cū quererent qs nam esset dixit se esse lucam: q̄ de anthiochia venerat: vbi dn̄s militiā celi et apostolos et martyres ɔuocauerat: vt p̄ suis peregrinis pugnarēt. ¶ Xp̄iani igr̄ aīati oēz turchor̄ exercitum confregerunt.

¶ De sancto Crisanto et daria.

Crisantus fili⁹ polemij viri illustrissimi dum ad fidē xp̄i edoctus esset: et a patre ad idola reuocari nō possz iussit eū pater in cōclaui recludi et quinq̄ puellas eidē vt ear̄ seduceret blandiis sociari: q̄ cū orasset deū ne a fera pessima carnali. s. ɔcupiscentia superaret: ɔtinuo p̄dicte puelle sōno oppresse nec potū nec cibū sumere poterāt: sed educte exterius ɔtinuo hec sumebant. Tūc daria virgo prudentissima dee veste dicata rogat vt ad Crisantuz introeat: et eum dijs et patri restituat: qua ingressa et a crisanto de pōpa vestium rep̄hensa: rn̄dit se nō pp̄ pōpā: sed vt dijs et patri eū lucrifaceret sic indutā. Cū crisantus iter eā rep̄henderet cur p̄ dijs illos coleret: quos au ctores ipor̄ flagitiosos semp̄ viros et impudicas feminas affirmarent. rn̄dit daria. Philosophos p̄ nomina hoīuz elementa sensisse Cui Crisantus. Si vnus terram vt deā venerer: et alter vt rusticus aret. pl⁹ rustico q̄ veneranti exhibere p̄batur: et d̄ mari et alijs silr̄. Tūc crisantus et daria ab eo cōuersa sci spūs copula vniti: et carnale mr̄imonium simulātes ad xp̄m plurimos ɔuertebant: nam et claudium tribunū qui p̄us eius tortor fuerat cū vxore eius et filijs et plibus a ijs militibus ad fidem ɔuerterūt. Crisantus igr̄ iussu Numeriani in fetidissimū carcerez recluditur: sed fetor in odorē suauissimū cōmutat daria āt lupanarij tradit: sed leo ab amphiteatro fugiens ostiarius lupanaris efficitur mittitur igit quidā vt virginē corrūpat: sz a leone capitur: et quasi innuens qd sancta de captiuo fieri iubeat sciscitat. Que precepit ne eum lederet: sed ad se venire pmitteret q̄ mox conuersus p̄ vrbem cucurrit: et dariā deam eē clamare cepit. Mittunt igr̄ venatores vt lleonem capiant: sed oēs a leone capiunt: et ante pedes v̄ginis ponunt: et ab ea ɔuertunt. Tunc p̄fectus copiosum ignē iussit in introitu celle mitti: vt leo cū daria cōburat: qd̄ leo ɔsiderans timuit: et rugiens a virgine licentiā accepit: vt nullum ledens quo vellet abiret. Cūz ḡ Crisanto p̄fectus et darie diuersa penar̄ supplicia irrogaret: et neq̄q̄ ledi valerent: tandē inuiolati coniuges in foueam deponunt: et terra et lapidib⁹ obruti christo martyres ɔsecrant et hor̄ solēnitas hic crebrius recollitur.

¶ De vndecī miliū virginū passione.

Undecim milium virgnū passio hoc ordīe celebrata fuit. In britania nanq̄ rex xp̄ianissimus qdā fuit noīe Nothus vel Maurus q̄ quandā filiam noīe vrsulā generauit: h̄ mirabili morum honestate sapientia et pulchritudie pollebat: ita q̄ ei⁹ fama vbiq̄ volabat. Rex āt anglie cū nimis ꝑpotens esset: et multas nationes suo imperio subiugaret audita huius v̄ginis fama btūz p̄ oia se fatebat: si p̄dicta v̄go suo vnigenito copularet. Juuenis etiā ad hoc plurimū estuabat. Mittūt igr̄ solem

nes nuncios ad patrem virginis magnis ꝓ
missionibus ⁊ blanditijs magnas adijcien-
tes minas si ad dñz suũ vacui reuertantur.
Rex ãt cepit plurimũ anxiari tũ qꝛ christi fi
de insignitã cultori idoloꝝ tradere indignũ
duceret: tũ qꝛ ipsam nullatenus ꝯsentire co-
gnosceret: tũ qꝛ regis ferocitatẽ plurimũ for
midaret. ipsa ãt diuinitus inspirata patri su
asit vt ꝑdicto regi assensum ꝑberet: ea tamẽ
ꝯditione ꝓposita vt ipse rex cũ patre .10. vir
gines electissimas sibi ad solatiũ traderet: ⁊
tã sibi q̃z alijs mille ṽgines assignaret: ⁊ ꝯpa
ratis trieribus inducias triennij sibi daret
ad dedicationem sue ṽginitatis: ⁊ ipse iuue-
nis baptizatus in his tribus annis in fide in
strueret. Sapiẽti siquidẽ vsa ꝯsilio: vt aut
difficultate ꝓposite conditionis aĩum ei⁹ ab
h̃ auerteret: aut hac opportunitate ꝑdictas
ṽgines secũ deo dicaret. At iuuenis libent
hac ꝯditione acceptata apud patrẽ insistit ⁊
ꝓtinus baptizatus accelerari cũcta q̃ beata
ṽgo ꝑceperat imperauit. Pater aũt puelle
ordinauit q filia sua quã valde diligebat vi
ros quoꝝ solatio tã ipsa q̃z eius exercitus in
digebat in comitatu suo haberet. Undiqz igi
tur ṽgines cõfluũt: vndiqz viri ad tã gran-
de spectaculũ currũt: nam multi episcopi ad
eas confluxerũt vt secũ ꝑgerent: inter quos
fuit pantulus basiliensis episcopus qui eas
vsqz romã perduxit: ⁊ inde reuersus cũ eis
martyriũ suscepit. Scã quoqz Gerasina re
gina sicilie que virũ suũ crudelissimũ regẽ
q̃si de lupo fecerat agnũ: soror macirisij epĩ
⁊ darie matris sancte Ursule cũ eidẽ paẽ scẽ
Ursule secretum ꝑ litteras itimasset ꝯtinuo
inspirante deo cũ quattuor filiabus suis ba-
billa: iuliana victoria: ⁊ aurea: ⁊ paruulo suo
adriano qui amore soroꝝ suaꝝ vltro se pere
grinatiõi igessit relicto regno in manu vnius
filij sui vsqz in britaniam nauigauit: cui⁹ cõ
filio ṽgines de diuersis regnis colligebantᷣ:
⁊ eaꝝ semper ductrix existens cũ eis tandẽ
martiriũ passa est. Juxta cõdictũ igr̃ ṽginib⁹
trieribus ⁊ sumptib⁹ ꝑparatis ꝯmilitonibus
suis regina secreta reuelat: ⁊ in nouam mili
tiã oẽs coniurant. nam modo boni ꝓludia in
choant: modo currunt: modo discurrunt. In
terdum bella: plerũqz fugam simulant: oĩqz
genere ludorum exercẽtes nihil qđ aĩo oc-
currebat reliquebant intactum. aliqñ meri-
die aliqñ vix vespere redibant. Cõfluebant
proceres ⁊ ꝑmates ad tam grande spectacu
lum ⁊ oẽs admiratione ⁊ gaudio replebãtur
Tandẽ cũ vrsula oẽs ad fidem ṽgines ꝯuer
tisset: sb̃ vnius diei spatio flante ꝓspero vẽ
to ad portũ gallie q ciela dr̃ ⁊ ide coloniã de
uenerũt: vbi Ursule angelus domini appa
ruit. ⁊ ꝑdixit eas illuc itegro numero reuer
suras ⁊ coronas ibidem martyrij perceptu-
ras. inde igiẽ ad angeli admonitionez romã
tendẽtes ad vrbẽ basileã applicuerũt. ⁊ ibi
dem relictis nauibus romam pedestres ve
nerunt. Ad q̃rum aduẽtũ papa cyriac⁹ val
de gauisus cũ ipse de britãnia oriũdus esset
⁊ multas ibidẽ inter eas ꝯsanguineas hẽret
cũ oĩ clero ipsas summo cũ honore suscepit.
In ipsa ãt nocte pape diuinitus reuelaẽ: eũ
cũ ipis ṽginib⁹ palmã martyrij recepturꝝ qđ
apud se celans multas ex ipsis q̃ adhuc ba-
ptizate non fuerant baptizauit. Uex cuz op
portunum tẽpus videret: ⁊ anno vno ⁊ vn
decim hebdomadibus post petrum ecclesiã
decimusnonus rexisset in ꝯuentu oĩuz ꝓposi
tum suũ indicauit: ⁊ coram oibus ⁊ dignitatẽ
⁊ officio resignauit: sed cũ oẽs reclamarent:
⁊ maxime cardinales qui eũ delirare puta-
bant: eo q relicta pontificatus gloria post q̃s
dam mulierculas fatuas ire vellet: ille nul
latenus acqesceẽs: quẽdã viꝝ scũm qui ame
tos dcũs est loco sui pontificem ordinauit ⁊
qꝛ sedem apostolicã inuito clero reliquit no
men eius de catalogo pontificum idez cler⁹
abrasit: oẽmqz grãm quã sacer ille virginuz
corus in curia romana habuerat a tempore
illo amisit. Duo autem iniqui principes ro-
mane militie scilicet Maximus ⁊ aphrica-
nus videntes magnam virginũ multitudi-
nem: ⁊ q multi multeqz ad eas confluerent
timuerũt ne per eas nimis cresceret religio
xp̃iana: quapropter iter eoꝝ diligentius ex
plorantes nuncios miserunt ad Julium co-
gnatũ suũ principẽ gẽtis hũnorũ vt educto
contra eas exercitu ip̃as: cum xp̃iane essent
cum venirent coloniam: trucidarent. Btũs
igitur cyriacus cum illa nobili virginũ mul
titudinem de vrbe egressus est. Secutus ẽ
autem ipsum vincentius presbyter cardina
lis ⁊ Jacob⁹ qui de britania patria sua in an

thiochiam profectus archiepiscopat⁹ digni
tatem septem annis ibidem tenuit: qui cum
papam tunc temporis visitasset: ⁊ iam vrbē
egressus de v̾ginum aduentu audisset: con-
citus rediit: ⁊ itineris ac passionis se socium
fec. Mauritius quoqꝫ leuicanie vrbis epi
scopus auunculus babilie ⁊ iuliane: necnon
⁊ solarius lucēsis eps: sulpitius rauēnensis
eps qui tunc romā aduenerant p̄dictis vir-
ginibus adheserunt. Etherus quoqꝫ spōsus
btē vrsule manens in britāniam per visiōez
angelicam a dn̄o admonet: vt matrem suaz
hortaret fieri xp̄ianā. Naz p̄r eius primo an
no quo xp̄i anus factus fuerat mortu⁹ est: ⁊ fi
lius eius ethereus eidem in regno successit.
¶ Cum āt sacre virgines cū p̄dictis episco
pis a roma redirent Ethereus a dn̄o admo
netur: vt ꝓtinus surgēs sponse sue occurrat
vt cum ea in colonia martyrii palmam acci-
piat: qui diuinis monitis acqescens matrez
suam baptizari fecit: ⁊ cum ipsa ⁊ sorore sua
puula Florentina iam xp̄iana: necnon ⁊ cle
mente ep̄o ipis v̾ginibus obuians se ad mar
tyrium sociauit eidē. marcul⁹ quoqꝫ eps gre
cie ⁊ neptis sua Constantia filia Dorothei
regis ꝯstātinopolitani: que nubens cuidam
adolescēti filio cuiusdam regis: sed ante nu
ptias morte p̄uento v̾ginitatem suaz dn̄o vo
uit: per visionē admoniti romā venerunt ⁊
p̄dictis virginibus ad martyrium se iunxe
runt. Oēs igitur v̾gines cum p̄dictis ep̄is
coloniam redierūt: ⁊ ipsam iam ab hūnis ob
sessam inuenerunt: quas barbari videntes
sup eas cū clamore nimio irruerūt: ⁊ q̄si lupi
seuientes in oues totam illam multitudinez
occiderunt. Cū āt ad beatam vrsulā ceteris
iugulatis venisset videns p̄nceps ei⁹ mirā pul
chritudinē obstupuit: ⁊ consolans eā super
necē v̾ginum ꝓmisit q̄ eam sibi in coniugez
copularet: sed cum h̄ illa penitus respuisset
ille ꝯtemptum se videns directa sagitta eā
trāsfixit: ⁊ sic martyrium ꝯsumauit. ¶ Que
dam āt v̾go noīe cordula timore perterrita i
naui nocte illa se abscondit: sed in crastinum
sponte morti se offerēs martyrii coronam su
scepit: Sed cū eius festū nō fieret: eo q̄ cum
aliis passa non esset: ipsa post longū tempus
cuidaz recluse apparuit: p̄cipiēs ⁊ sequenti
die a festo v̾ginuz: eius quoqꝫ solemnitas re
colatur. Passe sunt āt anno dn̄i. 238. Nō āt
temporis vt qbusdam placet non sustinet q̄
he tali tempore fuit pacta. Silicia eni tunc
non erat regnum nec ꝯstantinopolis. cū hic
fuisse dicat cū v̾ginibus has reginas. Veri⁹
credit q̄ diu post ꝯstantinū imperatorē cum
hūni ⁊ gotthi seuiebant tale sit martyriū ce
lebratum: tp̄e. s. martiani imꝑatoris vt in q̄
dam chronica legitur: q regnauit anno dn̄i.
452. Abbas quidaz ab abbatissa colonie cor
pus vnius v̾ginū impetrauit: ꝓmittēs q̄ ip
sam in capsa argentea in sua ecclesia collo-
caret: sed cū p annum integrū sup altari eaz
in capsa lignea tenuisset: q̄dam nocte dum
abbas ipsius monasterii cū suo conuētu ma
tutinas cantaret: virgo illa corporaliter de
super altari descendit: ⁊ ante altare reuerēt
se inclinans per medium chorum vidētib⁹
monachis ⁊ stupentib⁹ inde recessit. Abbas
igitur ad capsam currens ⁊ vacuā ipsam in
ueniens coloniaz ꝓperauit ⁊ abbatisse rei or
dinem intimauit: ꝑgentesqꝫ ad locū vn̄ illd̾
corpus sumpserant: illud ibidem inuenerūt
Cū āt abbas veniā petēs illud vel aliud pe
teret certissime ꝓmittens capsam citius se
facturꝫ: nullatenus impetrauit. ¶ Religio
sus quidam cum has virgines in deuotione
multa haberet: quadaz die dum grauiter in-
firmaretur vidit quandam virginē pulcher
rimam sibi apparentem ⁊ si se cognosceret i
quirentem: qui cum ad eius visionem mira
retur: ⁊ se nequaq̄ ipsam cognoscere fatere
tur: illa ait. Ego sum vna virginum erga q̄s
habes tantum deuotionis affectuz. Et vt in
de mercedem accipias: si amore ⁊ honor̄ no
stri vndecies milies dominicam orationem
dixeris: in hora mortis in protectionem ⁊ so
latium nos habebis qua disparente: ille q̄
citius potuit hoc impleuit. Statimqꝫ voca-
to abbate inungi se fecit: q cū vngeretur su-
bito exclamauit vt fugerent: ⁊ venientibus
sacris virginibus locum darent: quem cuz
abbas quid hoc esset interrogaret: ⁊ ille ꝓ
missionem virginis sibi per ordinem enar-
rasset recedentibus cunctis ⁊ paulopost
redeuntibus ipsum migrasse ad dominum
inuenerunt.

¶ De Nomine.

Imō interpretat̄ obediēs: vel ponens tristiciā. Hic habuit duplex cognomen dictus est .n. Simon zelotes: ⁊ Simon cananeus a cana vico galilee vbi dn̄s aquā in vinum mutauit ⁊ idem est zelotes qd̄ cananeus: cana .n. zelus interp̄tat̄. habuit igr̄ obedientiam p̄ceptoꝝ per executionem: tristiā afflictoꝝ p cō passionem: zelū animaꝝ per constantem feruorē. Iudas interp̄tat̄ confitens vel g'oriosus: vel iudas q̄si iubilum dans. ipse .n. habuit confessionē fidei gloriā regni ⁊ iubilū interni gaudij: hic multiplex habuit cognomen: dictus est .n. iudas iacobi supple frater fuit .n. frater iacobi minoris. Secūdo dict⁹ est thadeus qd̄ interp̄tat̄ app̄hendēs p̄ncipē vl' dicit̄ thade⁹ a tharea ⁊ de⁹. tharea dr̄ esse vestis regia: ipse .n. fuit vestis regia dei per ornamentum v̄tutum: p quam app̄hendit principem xp̄m: vel thadeus q̄si taz de⁹ .i. magnus deus .s. per adoptionē. Tertio dictus est in historia ecclesiastica lebeus: qd̄ sonat q̄si cor vel corulus .i. cordis cultor vel lebeus quasi lebes: cor per magnanimitatē. corulus per puritatē. lebes per gratiaꝝ plētudinem. q: q̄si olla ⁊ vas v̄tutum ⁊ gratie esse ꝓmeruit. Eoꝝ passionem ⁊ legendā hebraice abdias episcopus babylonie ab ipsis apostol' ep̄us ordinatus scripsit: quā tropus abdie discipulus transtulit in grecum. africanus in latinum.

¶ De sanctis Simone ⁊ Iuda.

Imon cananeus ⁊ Iudas qui ⁊ thadeus fratres fuer̄t Iacobi minoris ⁊ filij Marie cleophe que alpheo nupta fuit. Iudas v̄o ad abagarum regem edisse a thoma missus fuit post ascēsionē dn̄i. Legit̄ .n. in eccl'esiastica historia: q͛ predictus rex abagarus dn̄o nr̄o iesu xp̄o in hunc modum epistolā destinauit. Abagarus euchanie filius Iesu saluatori beato qui apparuit in locis hierosolymaꝝ salutē. Auditum est mihi de te ⁊ sanitatibus quas facis: q͛ sine medicamentis aut herbis fiant ista p te: ⁊ q͛ v̄bo facis cecos videre: claudos ambulare: leprosos mundari: ⁊ mortuos reuiuiscere. Quibus oībus auditis de te statui in animo meo vnū esse e duobus. Aut q: tu sis deus: ⁊ descēderis d̄ celo: vt hec facias. aut q͛ filius dei sis q hec facis. Propterea ego scribēs rogaui te: vt digneris fatigari vsq; ad me: ⁊ egritudinē meā q̄ diu laboraui curare. Nā ⁊ illud cōperi q͛ iudei murmurāt aduersū te: ⁊ volūt insidiari tibi. Ueni ḡ ad me q: ē mihi parua ciuitas: s; honesta: q̄ vtrisq; sufficiet. Dn̄s āt iesus i hec verba sibi respōdit. Btūs es q: credidisti in me cū ipse non videris me. Scriptū est .n. d̄ me q: hi q me nō vidēt credēt: ⁊ hi q me vidēt nō credēt. De eo āt qd̄ scripsisti ad me vt veniā ad te: oportet me hec oīa cōplere pp̄ q̄ missus sū: ⁊ postea recipi me ab eo a quo missus sū. Cū ḡ assumptus fuero: aliquē de discipulis meis mittā ad te vt curet: ⁊ viuificet te. hec in historia eccl'iastica. vidēs āt Abagarus q͛ presentalit̄ xp̄m videre nō poss; secūdū q͛ i q̄dā antiq̄ historia inuenit̄: sic̄ Ioānes damascen⁹ in li° 4° testat̄: pictorē quēdā ad iesū misit: vt dn̄i imaginē figuraret: vt sic ip̄z saltē per imaginē ꝯspiceret: quē i facie vider̄ n̄ potat: s; cū ad eū pictor venisset pp̄ nimiū fulgorē q ab ei⁹ facie ꝓcedebat: i eius faciē clare neq; bat intēdere: nec ip̄a; vt sibi iussū fuerat figurare: qd̄ cernens dn̄s vestimentū lineū ipsius pictoris accipiēs: ⁊ sue faciei supponēs suiipsius imaginē eidē impressit: ac desideranti regi Abagaro destinauit. Cuiusmodi aūt dn̄s fuerit imagis: in eadē āntiq̄ historia legit̄ sicut inde Ioannes dama. testat̄. fuit .n. vt ibidē dicit̄: bn̄ oculatus: bn̄ supciliatus: longū vultū habuit: ⁊ acclinis: qd̄ est signū maturitatis. Illa āt ep'la dn̄i nr̄i iesu xp̄i tante virtutis esse dr̄: vt in illa ciuitate edissa null⁹ heretic⁹ vel paganus viuere valeat: nec tyrān⁹ aliqs eidē nocere ꝑsumat. Nā si aliqn̄ gēs aliq̄ armata manu ꝯ illā citatē insurrexerit: i fans aliqs sup portā stās ep'la; illā legit ⁊ ea die hostes aut territi fugiunt: aut pacati cū eis cōponūt: sic̄ fert o i fuisse adimpletū. S; postmodū citas a sarracēis capta fuit: ⁊ ꝓphanata sblato bn̄ficio pp̄ abūdātiam petōꝝ i oriēte vndiq; patefactā. Postq; v̄o dn̄s assūptus ē vt in historia ecclesiastica legitur: misit thomas apostolus thadeū: qui ⁊

iudas dictus est: ad abagarũ regem: ſm dei
ꝓmiſſionẽ: q cũ ad eum veniſſet: ⁊ ſe diſcipu
lũ ieſu ſibi ꝓmiſſum dixiſſet. vidit abagar⁹
in vultu thadei quendã mirum ⁊ diuinum
ſplendorem. quo viſo ſtupefactus ⁊ territuſ
dñm adorauit dicens. Uere diſcipulus es
Jeſu filij dei: q mihi dixerat: mittã aliquem
ad te de diſcipulis meis q te curet ⁊ vitam
p̄ſtet. Cui thadeus. Si in dei filiuꝫ credide
ris. oĩa tui cordis deſideria obtinebis. Cui
abagarus. Credo vẽ: ⁊ iudeos qui eum cru-
cifixerunt libentius trucidarẽ ſi mihi poſſibi
litas adeſſet: ⁊ nequaꝗ̄ romanoꝝ auctoritaſ
impediret. Cũ igiſ abagarus vt in aliq̄bus
libris legiſ leproſus eſſet thadeus epiſtolã
ſaluatoris accepit: ⁊ de ea eius faciẽ ꝯfrica-
uit. ⁊ ſtatiꝫ plenã ſanitatẽ recepit. Judas ãt
p̄mo in meſopotomia ⁊ ponto p̄dicauit. Si
mõ võ in egypto. deinde ambo in ꝑſidã ve-
nerũt. ⁊ ibidẽ duos magos zaroen ⁊ arpha-
xat: quos de ethiopia mattheus fugauerat
inuenerunt. Tũc vuardach dux regis babi
lonie ꝯtra indos ad p̄lium ꝓfecturus nulluꝫ
a dijs ſuis potuit hr̄e rñſum. pergẽtes autẽ
ad phanũ ꝓxime ciuitatis ibidẽ habuerunt
rñſum: q̄ꝺ ꝓpter apoſtolos qui venerũt dij
rñdere nõ poſſent: tunc dux eos inq̄ri fecit.
⁊ inuentos q̄nã eſſent. vel qua de re veniſ-
ſent inq̄ſiuit. q rñderunt. Si genus queris:
hebrei ſumus: ſi ꝯditionem ſuos xp̄i nos eſ-
ſe fatemur: ſi cauſã: ſalutis veſtre cauſa huc
venimus. Quibus dux rñdit: cũ felix reuer
ſus fuero audiam vos. Cui apoſtoli. Modo
magis congruum ẽ te cognoſcere illuꝫ cuius
ope vincere poſſis: vel certe rebelles paca
tiſſ inos inueire. Quibus dux. Dijs noſtriſ
potentiores vos video. finẽ belli nobis ro-
go predicite. Cui apoſtoli. vt deos tuos mẽ
daces eſſe cognoſcas: iubemus illis ad q̄ſi-
ta dare rñſa. vt dũ dixerint q̄ ignorant ꝓbe
mus eos per oĩa eſſe mentiros. Tunc fanta
ſtici grande bellum dixerunt futuꝝ. ⁊ multũ
populũ hinc inde in prelio ruiturum. Tunc
apoſtoli rideꝛ ceperũt. Dixit eis dux. Me
timor inuaſit: ⁊ vos ridetis. Cui apoſtoli.
Nolite timere. q: pax huc nobiſcum intra-
uit ⁊ craſ hora diei tertia legati indoꝝ ad te
venient. ⁊ tue ſe ꝑtãti cũ pace ſubijcient: tũc
pontifices riſũ ẽt leuauerunt: ⁊ duci dixerũt
Ad hoc iſti ſecurũ te reddere volũt: vt duꝫ
incautus fueris ab aduerſarijs occuperis.
Cui apoſtoli. Nõ diximus tibi expecta vnũ
menſem: ſed vnũ diẽ: ⁊ cras in pace victor
exiſtes. Tũc dux vtroſqꝫ cuſtodiri fecit. vt
ex rei exitu veraces honorarent: ⁊ menda-
ces ꝑ crimine punirent. Cũ ergo in craſti-
nũ q̄ꝺ apoſtoli p̄dixerant eueniſſet: ⁊ dux in
cendere voluiſſet pontifices: prohibuerunt
apoſtoli ne hoc fieret: cũ ipſi nõ viuentes oc
cidere. ſed mortuos viuificare miſſi eſſent.
Tunc dux valde miratus: ⁊ q: eos occidi ñ
ꝑmitterent: ⁊ q: de bonis illoꝝ aliq̄ recipere
nollent eos ad regẽ duxit dicẽs. Iſti rex ſunt
dij latentes in effigie hominũ. Cũqꝫ ſibi oĩa
ꝑſtibus p̄dictis magis narraſſent zelo inui
die magi ꝯmoti dixerũt eos malignos eẽ: ⁊
ꝯtra regnuꝫ ſubtiliter cogitare. dixit eis dux
Si audetꝭ cuꝫ eis ꝯfligite: cui magi. Si vis
videre ꝙ vobis p̄ſentibus loq nõ poterunt
veniãt huc viri eloq̄ntiſſimi: ⁊ ſi corã nobis
auſi loq fuerint nos per oĩa iꝑitos ꝓbabiſ
Cũ ãt plurimi aduocati adducti fuiſſent: cõ-
tinuo coram magis ita muti facti ſunt: ꝙ nec
nutibus q̄ꝺ loqui non poterãt indicarent di
xeruntqꝫ magi ad regem. vt ſcias nos deos
eſſe ꝑmittemus eos loq: ſꝫ ambulare nõ poſ
ſe: iterũqꝫ reddemus eis greſſuꝫ: ſed facie-
mus eos apertis oculis non videre. Qui cum
hec omnia feciſſẽt. dux aduocatos illos tur
piter ꝯfuſos ad apoſtolos duxit. quos cũ ad
uocati pãnoſos vidiſſent: eos in aĩo ꝯtẽpſe-
runt. Quibus ſimõ. Sepe euenit vt inſſ ſcri
nia aurea ⁊ gẽmata vilia queqꝫ habeantur ĩ
cluſa: ⁊ ĩtra viliſſimas ⁊ ligneas capſas ſint
gẽmaꝝ monilia p̄cioſa ꝯpoſita. Quicũqꝫ er-
go alicui⁹ rei cupit eſſe poſſeſſor: nõ magno-
pe geſtatoriuꝫ: ſed ip̄m q̄ꝺ geſtaſ expectat.
Promittite igiſ vos ab idoloꝝ cultura di-
ſcedere: ⁊ ſolũ deũ inuiſibile adorarẽ: ⁊ ſignũ
crucis in frontibus veſtris faciemus: ⁊ ma
gos ꝯfutare poteritis. Q̄ꝺ cũ feciſſẽt ⁊ in frõ
tibus ꝯſignati eſſent ad regẽ corã magis ĩte
rum ingreſſi ſunt. ⁊ cũ a magis ſuperari nõ
poſſent: immo ipſis corã oĩbus inſultarent.
irati magi multitudinem ſerpentũ aduenire
fecerunt: ſtatiqꝫ ad iuſſum regis venientes
apoſtoli pallia ſua de ſerpentibus impleue-
runt: ⁊ in magos proiecerunt dicentes. In

nomine domini non moriemini: ſed a ſerpē-
tibus lacerati doloꝝ veſtroꝝ mugitus dabi
tis. Cū ergo ſerpētes carnes eoꝝ comede-
rent: ⁊ ipſi tanq̄ȝ lupi vlularēt Rex ⁊ ceteri
rogabant apoſtolos: vt eos a ſerpētibus oc
cidi pmitterent: qbus apoſtoli reſpōderunt
Nos miſſi ſumus reducere de morte ad vi
tam: nō a vita p̄cipitare in mortē. Et facta
oratione iuſſerunt ſerpētibus: vt omne ve-
nenum qꝺ infuderunt reuocarēt: ⁊ poſtmo-
dū ad loca ſua redirēt. Maiores āt crucia-
tus magi ſenſerunt: cū venena ſerpētes re-
traherēt: q̄ȝ cū ante carnes comederēt: qbꝰ
apoſtoli dixerunt. Tribus diebus dolores
ſentietis: tertia vero die ſani eritis: vt vel
ſic a veſtra malitia recedatis: cū ģ tribꝰ die
bus ſine cibo ⁊ potu ac ſōno doloribus nimi
um cruciati māſiſſent: apoſtoli veniētes ad
eos dixerunt. Non dignaꝉ dn̄s habere coa
cta ſeruitia: ideoq; ſurgite ſani ⁊ abite: ha-
bētes liberā facultatē faciendi quod vultis
Illi autem in malitia ꝑdurantes ab eis fu-
gierunt. ⁊ pene ꝯtra eos totā babyloniā cō
mouerūt. ¶ Poſt hoc filia cuiuſdam ducis
ex fornicatione ꝯcepit: ⁊ filium parturiens:
quendā ſanctū diaconū infamauit ꝙ eā vio
lauerit ⁊ ex ipſo ꝯceperit. Cū autē parentes
puelle diaconem occidere vellent. Apoſtoli
aduenſunt: ⁊ qn̄ puer natus ſit requirunt. q
reſpōderūt. Hodie p̄ma hora diei. dixerūtq;
apoſtoli. Infantē hunc adducite: ⁊ diaconē
quem accuſatis huc etiā ꝑducite. qꝺ cum fa
ctū eſſet apoſtoli infanti dixerūt. Dic infās
in noīe dn̄i ſi iſte diaconus hoc preſumpſit.
Ad hoc infans. Iſte inq̄t diaconus caſtus ⁊
ſctūs ē: nec vnq̄ȝ carnē ſuā coinq̄nauit. Cuȝ
āt parentes inſtarēt vt apoſtoli q̄rerent: qs
actor huius ſceleris fuiſſet. rn̄derunt apoſto
li. Nos innocētes abſoluere decet: nocētes
prodere nō decet. ¶ Tūc ēt tēporis ꝯtigit.
vt due tigrides crudeliſſime que in ſingulis
caueis clauſe erāt fugerēt: ⁊ oēs q ſibi occur
rerent deuorarēt. Tunc apoſtoli ad eas ve
nerunt: ⁊ in noīe dn̄i eas velut oues māſue
tas fecerunt. Uolentibus āt apoſtolis inde
diſcedere rogati per annum ⁊ tres menſes
ibidē pmanſerūt. In quo ſpacio pluſq̄ȝ ſexa
ginta milia hominū exceptis paruulis cū re
ge ⁊ principibus baptizati ſunt. Predicti āt
magi ad quandam ciuitatem nomine ſenair
vbi erāt. so. idoloꝝ pōtifices venerūt: ⁊ eos
ꝯtra apoſtolos ꝯcitauerūt. vt cū illuc veni-
rent aut eos ſacrificare ꝯpellerēt: aut peni-
tus necarent. Perluſtrata igiꝉ vniuerſa ꝓ
uincia cum apoſtoli ad p̄dictā ciuitateȝ ve-
niſſent: ecce p̄dicti pōtifices cū vniuerſo po
pulo eos capiūt: ⁊ ad tēplum ſolis deducūt.
Demones āt per energuminos clamare ce
perunt: quid nobis ⁊ vobis apoſtoli dei vi-
ui? Ecce i ingreſſu veſtro flāmis exurimur
Tūc angelus dn̄i eis apparēs dixit. Unū e
duobus eligite: aut hoꝝ repētinū interitum
aut veſtꝝ martyriū. Cui apoſtoli. Tanta ē
miſericordia dei vt ⁊ iſtos conuertat: ⁊ nos
ad palmaȝ martyrij ꝑducat. fcō aūt ſilentio
apoſtoli dixerūt. Ut ſciatis ꝙ hec idola de-
monibus plena ſunt: ecce eis īperamus vt
exeāt: ⁊ ſinguli ſimulacra ſua ꝯfringāt. Sta
timq; duo ethiopes nigri ⁊ nudi cunctis vi
dentibus ⁊ ſtupentibꝰ de ſimulacris exierūt
⁊ ꝯfractis illis cū diris vocibus abſceſſerūt
qꝺ vidētes pōtifices in apoſtolos irruerūt.
⁊ eos ꝓtinus trucidarūt. In ipſa āt hora cū
nimia eſſet ſerenitas tāta fulgura extiterūt
vt tēplum ipſuȝ triſarie ſcinderet: ⁊ illi duo
magi in carbones ictu fulguris v̄terentur.
Rex āt corpora apoſtoloꝝ ad vrbē ſuaȝ trā
ſtulit: ⁊ in honorē eoꝝ eccleſiā mire magnitu
dinis fabricauit. De btō āt ſimone in pluri
bus locis inuenitur: ꝙ crucis patibulo ſit af
fixus: qꝺ etiā iſidorus in libro de obitu apo-
ſtoloꝝ: ⁊ Euſebius in hiſtoria eccleſiaſtica.
⁊ Beda ſup actꝰ: ⁊ magiſter ioānes beleth:
in ſumma ſua teſtatur: cū. n. vt aiunt in egy
pto p̄dicaſſet: hieroſolimā rediit: ⁊ poſt mor-
tem iacobi minoris in epiſcopū hieroſolymi-
tanū ab apoſtolis vnanimiter ē electꝰ: ⁊ an̄
mortē ſuā triginta mortuos ſuſcitaſſe narraꝉ
Unde cātaꝉ de eo: terdenos mortuos flu-
ctibus merſos humane vite reddidit. Cuȝ
autem eccleſiam hieroſolymitanā per ānos
multos rexiſſet: ⁊ ānum centeſimum ⁊ vige
ſimum ageret: tpe traiani imperatoris cum
atticus ꝯſularis hieroſolymis haberetur:
ab eo capitur. ⁊ iniurijs multis afficitur. ad
vltimum in cruce ipſum affigi iuſſit omni-
bus qui aderant ⁊ ipſo iudice mirātibus. vt
centum viginti annorum ſenex crucis ſup-

plicii ptulisset: nonnulli vo dicut sicut est rei veritas: q no fuit iste simon qui crucis martyriu ptulit: sed fuit alius simon filius cleophe frater iosepb: qd etia Eusebius cesariensis eps in sua chronica testat. Idem dicunt Isidorus & Beda in suis chronicis. Na isidorus & eusebi qd pus dixerut: postmodu in chronicis correxerut: qd pz p beda qui se hoc sensisse redarguit in retractationib suis. Usuardus quoq in suo martyrologio ide testatur.

De scto Quintino.

Quintinus genere nobilis & ciuis romanus ad vrbe ambianese veniens & multa miracula faciens iussu maximiani a pfecto vrbis capit: & vsq ad defectu cedentiu vberatus carceri mancipat: sz soluete eum angelo in media vrbe iuit: & ibi populo pdicauit: vn iter captus & in eculeo vsq ad ruptione venaru distetus neruis quoq crudis durissime cesus: oleu pice & adipe feruentissimu tolerauit. Et cu pside derideret irat calce & acetu & sinapriu in os eius piecit: sz cu adhuc immobilis pmaneret & apud veromandu adductus fuisset: duos clauos a capite vsq ad crura: & dece inter vngulas & carnes pses infigens: tade eu decolari fecit. Cuius corp in flumie piectu cu p annos. 55. latuisset: a quada mrona nobili romana talit reptu est. Na du assidue oroni vacaret nocte ab angelo monita ad castru veromandum ppera re iubet. vt in loco tali corp scti qntini regreret & honorifice sepeliret. Cu igit ad pdictu locu cu multo comitatu venisset. & orationez ibide effunderet: corp sancti qntini incorruptum & redoles sup fluuiu ptin enatauit: qd sepeliens p sepulture bnficio lumen oculorum recepit: & ibide edificata ecclesia ad propria remeauit.

De sancto Eustachio.

Eustachius antea placid vocabat hic erat magister militu traiani impatoris Erat aut operibus misericordie valde assidu: sz tn idolor cultui dedit. Habebat at piugem eiusdem ritus & misericordie existente duosq filios procreauit: quos iuxta sua magnificentiam magnifice educari fecit. & q: operib misericordie sedulus insistebat: ad via veritatis meruit illustrari. Quada. n. die cu venationi insisteret grege ceruor repperit: int quos vnum ceteris speciosiore & maiore psperit: q ab alior societate discedes in silua vastiorem psilijt Uex alijs militib circa ceruos reliquos occupatis placidus hunc toto iussu insequit: & ipm cape nitebat: que cum totis viribus inseqret: ceruus tade sup quada rupis altitudine pscendit: & placidus appropians qliter capi posset animo sedulus reuoluebat. q cu ceruu diligent psideraret. vidit inter cornua eius forma sacte crucis supra solis claritate fulgente: & imagine iesu xpi q per os cerui: sicut oli per asina balaa: sic ei locutus e dicens. O placide qd me psequeris? Ego tui gratia in hoc aiali tibi apparui Ego su xps que tu ignoras colis: elemosyne tue cora me ascenderut: & ob hoc veni vt per hunc que venabaris ceruu: ego quoq te ipsu venarer. Alij tn dicut q ipsa imago xpi que inter cornua cerui appuit: hec vba ptulit. Hec audies placidus nimio timore correptus de equo in terra procidit: & post vna hora ad se redies de terra surrexit & ait. reuela mihi quid loqris: & sic creda in te: & ait xps: Ego placide sum xps q celu & terra creaui: q luce oriri feci & a tenebris diuisi: q tepora dies & anos pstitui: & hoiem de limo terre formaui: q ppter salute humani generis i terris in carne appui. q crucifixus & sepult tertia die resurrexi. Hec audies placid iterum in terra decides ait. Credo dne: q: tu es q omnia fecisti: & qui errates puertitis: & dixit ad eu dns. Si credis vade ad epz ciuitatis: & te baptizari facias. Cui placidus Uis dne vt hec eade vxori mee & filijs nuciem: vt ipsi parit in te credant: cui dns. Renuncia illis vt ipsi parit tecu mundent: tu q cras die crastina huc venias vt tibi rursus apparea: & que futura sint plenius tibi pandas. Cum ergo domum venisset: et hec vxori in lecto renunciasset exclamauit vxor eius dicens. Domine mi & ego eu trasacta nocte vidi dicentem mihi. Cras tu & vir tuus & filij tui ad me venietis: & nunc cognoui quonia

ipse est dominus iesus xp̄s. Reuerterūt igi
tur ad ep̄m rome media nocte q eos cū ma-
gno gaudio baptizauit: ⁊ placidū eustachiuz
vocauit: ei⁹ vxorē theospitem: ⁊ filios eius
agapitum ⁊ theospitū. Mane facto Eusta-
chius sicut prius ad venationē pcessit: ⁊ pro
pe locū veniēs milites suos q̄si sub obtētu in
uestigande venatiōis dispsit. Stāsq̄z in lo-
co formā p̄me visionis aspexit. cadēsq̄z in fa
ciē suā dixit. Supplico dn̄e vt manifestes q̄
pmiseras seruo tuo. Cui dominus. Beatus
es Eustachi q accipisti lauacrū grē mee. q2
modo diaboluz superasti: modo eum qte de
ceperat conculcasti: modo apparebit fides tua
Diabolus. n. eo q ipm dereliq̄ris ↄtra te se
ne armat. Oportet igit te multa sustinere.
vt accipias coronā victorie. oportet te mul-
ta pati vt de alta seculi vanitatate humili-
eris: ⁊ rursus spirātibus diuitijs exalteris.
Tu ergo ne deficias: nec ad gloriā p̄stinam
respicias q2 p tentationē oportet te alterum
Job demonstrari: sz cū humiliatus fueris ve
niam ad te: ⁊ in gloriā pristinam restituā te.
Dic ergo si mō tentationem vis accipere.
aut in fine vite. dicit ei eustachius. Dn̄e si
ita fieri oportet: mō nobis accidere tentatio
nē iube: sed virtutē patientie tribue. cui do
minus. Cōstans esto: q2 gratia mea custodi-
et animas vestras: sicq̄z dn̄s in celo ascen-
dit: ⁊ eustachius rediēs hec vxori sue nūcia
uit. Post paucos igitur dies mors pestifere
cūctos seruos suos ⁊ ancillas suas inuasit ⁊
vniuersos suos occidit. Deinde post aliqd
tp̄s oēs eq̄ ⁊ oīa eius pecora subito interie-
runt. Quidā aūt scelesti eius depredationē
videntes: ⁊ per noctem in domum eius ir-
ruentes: cuncta que reperierunt asportarūt
⁊ domū totā auro ⁊ argento ⁊ reb⁹ alijs spo-
liarunt: ⁊ ipse cū vxore sua ⁊ filijs grās agēs
nocte aufugit nudus: qui ruborem ventes
egiptum pgebant: totaq̄z eius possessio p ra
pinam malorum ad nihiluz est redacta. rex
autem totusq̄z senatus pro magistro militū
tam strenuo multuz dolebat. eo q de eo nul
lum indicium reperire poterant. Cum autē
iter agerent appropinquarūt mari: ⁊ īuenīē
tes nauē sup eaz nauigare ceperunt. Videns
aūt dn̄s nauis vxorez Eustachij q pulchra
eēt ipsā plurimū habere desiderauit. Cum

vo transfretasset naulū ab eo exigebat. non
hn̄tibus vo illis vn̄ soluerent iussit p naulo
detineri vxorē: volēs illā secuz habere: qd
vt Eustachius audiuit nullatenus assenti-
re voluit. diu vero eo ↄtradicēte: innuit do
minus nautis suis: vt eū in mare precipita
rent: vt sic vxorē suā habere posset. qd cum
Eustachius cōperisset vxorē eis tristis re-
liquit: ⁊ duos infantes accipiēs īgemiscēs
ibat ac dicens. Veh mihi ⁊ vobis q2 mater
vestra alienigene marito tradita ē: perueni
ensq̄z ad quendā fluuiū ppter aquaꝝ abun
dantiā nō ē ausus cū duobus filijs fluuium
ptransire: sed vno citra ripā fluminis reli-
cto alteꝝ transportabat. qui cū fluuiū trans
uadasset illum infantez quā baiulauerat su
per terrā posuit: ⁊ ad accipienduz aliuz fe-
stinauit. Cuz autez circa mediuz fluminis
peruenisset: ⁊ ecce lupus ↄcitus venit: ⁊ infā
tez quez deposuerat rapiens in siluā aufu-
git: qui de eo desperās ad aliuz festinabat.
Sed cum abiret leo venit: et alium filium
rapiens abijt. vnde eum consequi non va-
lens cum esset in medio fluminis: cepit plā-
gere: et capillos suos euellere volens se in
aquam piijcere: nisi eum diuina prouidētia
ↄuenisset. Pastores āt videntes leonez pu
erū viuū portantē eum cū canibus insecuti
sūt. p diuinā āt dispensationem leo puerum
illū abijciēs recessit. Quidā insuper arato-
res post lupuz inclamantes pueruz de eius
faucib⁹ incolumē liberauerūt. Vtriq̄z vo scz
pastores ⁊ aratores de vno vico fuerūt: ⁊ pe
nes se pueros nutrierunt. Hoc vo eustachi
us nesciebat sz merēs ac plorās ibat dicens
Heu mihi: q2 aū vt arbor pollebā: sz modo
penitus sum nudatus. Heu me q2 multitu-
dine militū circūdari solebaz: sz nunc solus
remanēs nec filios suz ↄcessus hr̄e: memini
dn̄e te mihi dixisse: q2 oz me tētari sicut iob.
sed ecce plus aliqd in me fieri video. Il-
le enim ⁊ si possessionibus nudatus fuerit.
tamen stercus habuit super quo sedere po-
tuit. Mihi autē nihil boꝝ remansit. Ille
amicos sibi ↄpatiētes habuit. Ego immites
feras habui que meos filios rapuerunt. Il-
li vxor est relicta: a me vo ablata. Da requiez
dn̄e tribulationib⁹ meis: ⁊ pone custodiā ori
meo: nec declinet cor meum in verba mali

tie:⁊ eiciar a facie tua. Et hoc dicens cum
lachrymis ad quendam vicū abijt: ⁊ data
mercede sibi agnos illoꝝ hoīum per annos.
xv. custodiuit. Filij āt eius in altero vico edu
cati sunt nec se esse frēs sciebant. Dn̄s autē
vxorem Eustachij ꝯseruauit nec illā ille ali
enigena cognouit: ſ; potius eā itactā dimit-
tens vitam finiuit. Imperator āt ⁊ populus
romanus plurimum ab hostibus molestatur
⁊ recordatus placidi ꝙ strenue ꝯ ipsos ho-
stes sepius dimicasset de eius subita muta-
tiōe plurimū tristabat: dixitq; multos mi
lites p diuersas mundi partes ꝑmittens oi
bus qui eū inuenissent multas diuitias ⁊ ho
nores. Duo āt ex militibus qui aliqn̄ placi-
do ministrauerant ad ipsum vicū in quo de
gebat venerunt: quos placidus de agro ve
nire ꝯsiderans eos ex incessu ꝓtinus reco-
gnouit: ⁊ veniens in memoria dignitatis sue
ꝑturbari cepit ac dicere. Dn̄e sicut istos qui ali
qn̄ mecū fuerūt pter spē; vidi sic da vt aliqn̄
cōiugē meam videre possi;: nā de filijs scio
q̄ a feris comesti sunt. venit aūt ad eū vox
dicens. Confide Eustachi q; cito honorē tuū
recuperabis. ⁊ filios ⁊ vxorem recipies. Cū
igr̄ militibus obuiasset ipsi eū minime cogno
uerunt. Cūq; eum salutassent q̄sierunt si ali
quē pegrinū noīe placidū cū vxore ⁊ duob⁹
filijs cognosceret. Ille āt se nescire ꝓfessus ē
ad p̄ces tn̄ eius in hospitio diuerterūt: ⁊ eu
stachius eis ꝓuiebat: ⁊ recolēs statū suū p̄sti-
num lachrymas ꝯtinere non poterat: egres
sus āt foras suā faciē lauit: ⁊ iteꝝ rediēs eis
ꝓuiebat. Illi v̄o ꝯsiderantes adinuicē dice-
bant. q̄ siīs est hō hic illi quē querimus ⁊
r̄ndens alter dixit. Ualde quidē silis ē. Cō
sideremus igit̄ ⁊ si h; signū cicatricis in ca-
pite q̄ sibi in bello accidit: ipse est: ⁊ respici
entes ⁊ signum videntes ip̄m esse quē q̄re-
bant ꝓtinus cognouerunt: ⁊ insiliētes ⁊ oscu
lantes de vxore ⁊ filijs eum sciscitati sunt
qui dixit eis: q̄ filij mortui essent ⁊ vxor de
tenta. Uicini āt oēs q̄si ad spectaculū cōcur
rebant dum milites eius v̄tutē ⁊ p̄mam glo
riam p̄dicabant. Tunc milites p̄ceptū ip̄ato
ris ei exponunt: ⁊ optimis indumentis ipsū
induūt. Post iter q̄ndeci dieꝝ ad imp̄atorē
deuenerunt: qui eius aduētū audiēs ꝓtin⁹
eidē occurrit: ⁊ ipsum videns in oscula eius
ruit: narrauitq; oībus cuncta que sibi p ordi
nem accidissēt: statiq; ad magisteriū militie
trahit̄: ⁊ idē; qd̄ p̄us offin̄ exercere cōpellit̄
qui numerat̄ militibus ⁊ paucos ꝯ tot hostes
esse cognoscens iussit tyrones colligere per
oēs ciuitates ⁊ vicos: ꝯtigit āt illā terrā in q̄
filij eius educati sūt describi: vt darent du
os tyrones. Uniuersi āt eiusdē loci incole il
los duos iuuenes: tāq; ceteris aptiores ma
gistro militū ꝯsignarūt: videns v̄o iuuenes
elegantes ⁊ moꝝ honestate ꝯpositos cū sibi
plurimū placuiss; inter p̄mos cōuiuas suos or-
dinauit eosdē. ⁊ sic ꝓfectus ad bellū subiect̄
hostibus exercitū suū tribus diebus in quo
dā loco vbi vxor sua paup hospita manebat
regescere fecit. Illi v̄o duo adolescentes in
tabernaculo matris sue nutu dei hospitati
sunt nescientes q̄ mater sua esset: ⁊ sedētes
circa meridiē ⁊ mutuo ꝯfabulantes expone
bant sibi inuicē de infantia sua. Mater v̄o
eoꝝ de ꝯ sedens q̄ ipsi referebant: attenti⁹
audiebat. Dicebat. n. maior mīori. Ego dū
infans eēm nihil aliud recolo: nisi q̄ p̄r me
us magr̄ militu; erat: ⁊ mater mea speciosa
valde. duosq; filios habuerūt. s. me ⁊ alium
minorē me: qui ⁊ ipse speciosus valde erat.
Accipientesq; nos egressi sunt de domo no
cte: ingressiq; sunt nauē nescio quo euntes.
Cū aūt de naui egrederemur mr̄ nr̄a nescio
quō in naui relicta est. P̄r v̄o noster portās
nos duos flēs pgebat pueniensq; ad quēdā
fluuiū transiuit cū frē meo iuniore: ⁊ me sup
ripā fluminis dereliqt. Cū āt reuerteret̄ vt
me acciperet: lupus venit ⁊ illū infantē ra-
puit: ⁊ anteq; ad me appropinquaret leo de
silua exiēs me rapuit. ⁊ in siluā deduxit. Pa
stores v̄o eruerunt me de ore leonis: ⁊ nutri
tus sum in illa possessiōe in qua ⁊ ipse scis:
⁊ non potui scire quid factum sit de p̄re meo
neq; de infante. Hec audiens minor cepit
flere ac dicere: Per deū vt audio frater tu⁹
sum ego: qm̄ ⁊ qui me educauerunt: hoc di-
cebant q̄ de lupo eruimus te: ⁊ in amplexus
ruētes osculabant̄ se inuicē ⁊ fleuerūt. Au
diens hec mater eoꝝ: ⁊ ꝯsiderans q̄ euētum
suū ita seriati; dixissent diu apud se tracta-
uit si illi filij sui essent. Altera aūt die ad ma
gr̄; militū adijt ⁊ interpellauit eum dicens.
Deprecor te dn̄e vt me ad patriā meam pdu

ei iubeas. ego. n. de terra romanorum sum: et peregrina hic sum. Et hoc dicens vidit in eo signum mariti sui et eum cognoscens cum se iam continere non posset: procidit ad pedes eius et ait. Precor te domine vt exponas mihi pristinam vitam tuam. puto. n. quod tu sis Placidus magister militum qui alio nomine dictus Eustachius: quem Placidum saluator conuertit: qui talem et talem temptationem sustinuit: cui vxor: quae ego sum in mari ablata fui: que tamen ab omni corruptione seruata sum: qui et duos filios. s. Agapitum et theospitum habuit. Hoc audiens Eustachius et ipsam diligenter considerans vxorem suam recognouit: et lachrymatus pre gaudio ipsam osculatus est: glorificans deum qui consolatur afflictos. Tunc dicit ei vxor sua. Domine vbi sunt filij nostri: qui ait. A feris capti sunt: et exposuit ei quomodo perdidit illos. et illa. Gratias agamus deo. puto. n. quod quemadmodum deus donauit nobis vt inueniremus nos inuicem: donabit etiam recognoscere filios nostros. Et ille. Dixi tibi quod a feris capti sunt. et illa. hesterna die sedens in horto audiui duos iuuenes sic et sic suam infantiam exponentes. et credo quod filij nostri sint. Interroga igitur ab eis. et dicent tibi. et conuocans eos eustachius et audiens ab eis infantiam suam recognouit quod filij sui essent. Et amplectentes eos ipse et mater super eorum collum plurimum fleuerunt: et crebris eos osculabantur. Omnis igitur exercitus plurimum gaudebat: et de inuentione eorum et de victoria barbarorum. Cum igitur rediret contigit iam traianum obiisse: et successisse ei peiorem in sceleribus adrianum: qui pro victoria obtenta et inuentione vxoris et filiorum magnifice eos suscepit: et magnum conuiuium preparauit. Altera autem die ad templum idolorum processit: vt ibi sacrificaret pro victoria barbarorum. Uidens vero imperator quod eustachius nec pro victoria nec pro inuentione suorum sacrificare vellet hortabatur vt sacrificium immolaret. cui Eustachius. Ego christum deum colo. et illi solo sacrifico. Tunc imperator ira repletus ipsum cum vxore et filijs in arena statuit: et leonem ferocem ad eos dimitti fecit. Accurrens vero leo et demisso capite quasi eos adorans ab eis humiliter recessit. Tunc imperator bouem eneum incendi fecit: et eos ibidem viuos mitti mandauit. Orantes igitur sancti et se domino commendantes bouem intrauerunt et ibidem domino spiritum reddiderunt. Tertia autem die de boue coram imperatore extracti: ita penitus intacti inuenti sunt: quod nec capillos nec quicquam eorum vapores incendij aliquatenus contigerunt. Christiani vero eorum corpora tulerunt: et in loco celeberrimo recondentes ibidem oratorium construxerunt. Passi sunt autem sub Adriano: qui cepit circa annum domini. 120. calendis nouembris: vel secundum quosdam. 12. calen. octobris.

De festiuitate omnium sanctorum.

OMnium sanctorum festiuitas quattuor de causis instituta fuisse videtur. Primo propter cuiusdam templi dedicationem. Secundo propter omissorum suppletionem. Tertio propter negligentiarum expiationem. Quarto propter faciliorem orationum nostrarum impetrationem. primo igitur instituta est propter cuiusdam templi dedicationem. Romani. n. cum vniuerso orbi dominarentur: quoddam templum maximum construxerunt: in cuius medio suum idolum collocantes omnium prouinciarum simulacra per circuitum statuerunt respicientia rectis vultibus idolum romanorum. Siquando autem aliqua prouincia rebellaret: continuo vt aiunt arte diabolica illius prouincie simulacrum idolo romanorum posteriora voluebat: tanquam innuens quod ab eius dominio recessisset. Cogniti igitur romani ad illam prouinciam copiosum exercitum destinabant: et ipsam dominio suo subiugabant. Uerum non suffecit romanis quod omnium prouinciarum simulacra in vrbe sua haberent: quin potius fere singulis dijs templa singula construxerunt tanquam qui eos cunctarum prouinciarum victores et dominos effecissent. Sed quia omnia idola templum ibidem habere non poterant ad maiorem sue vesanie ostentationem vnum ceteris mirabilius et sublimius in honorem deorum omnium erexerunt: et pantheon quod sonat toti dij vocauerunt: a pan quod est totum: et theos deus. Pontifices enim idolorum ad maiorem populi deceptionem finxerunt: quod sibi a cybele quam omnium deorum matrem vocabant fuerit impetratum: vt si de omnibus gentibus vellent victoriam obtinere filijs suis templum magnificum fabricarent. Fundamentum autem ipsius templi sphericum iacitur: vt ex ipsa forma deorum eternitas demonstraretur: sed quia latitudo testudinis insustentabilis videbatur: cum supra terram in edificio aliquantulum processisset totum intus terra replebant simul: vt dicitur cum

terra denarios iacientes: ⁊ sic p̄dictū tēpluȝ
mirabilit est ↄ̄sūmatū. Tūc data licentia ē:
vt quicūq̃ terrā asportare vellet tota quā i
ip̄a terra inuenissȝ pecunia sua esset. festine
ḡ turba ꝑpat: ⁊ ip̄ȝ tēpluȝ cito euacuat. De-
niq̃ romāi pinnā eneā ⁊ deauratā fabricāt:
⁊ in sūmitate collocant. Aiūt quoq̃ ꝙ in hac
oēs ꝓuincie mirabiliter sculpte erāt: ita vt q
cūq̃ romā venisset versus quo eēt sua ꝓuin
cia scire posset. Hec āt ꝓcedente tēpore ide
cecidit. vñ ⁊ in p̄dicto tēplo in sūmitate ap
tura remansit. Tēpore igr̄ foce imꝑatoris cū
iā dudū roma fidē dñi r̄cepissȝ: Bōifaci⁹ pa
pa quartus a magno gregorio circa annum
dñi. 605. p̄dictū templū a foca cesare īpetra-
uit ⁊ oīum idoloꝝ eliminata spurcitia ipsuȝ
tēplū. 4° idus maij in honore beate Marie
⁊ oīum btōꝝ martyꝝ ↄ̄secrauit: ac locū sācte
Marie ad martyres appellauit: q nūc scā
Maria rotonda a populo appellat. nōduȝ
eni ↄ̄fessoꝝ solēnia ab ecclesia agebant. Sȝ
qꝛ ad h̄ festū multitudo maxima ↄ̄fluebat: ⁊
ꝑꝑ defectū victualiū celebrationi vacare n̄
poterant. ideo qdā papa Gregorius noīe h̄
festuȝ in calendis nouembris qñ maior vi-
ctualiū copia videt eē messibus ⁊ vindemiis
celebratis fieri instituit: ac per vniuersū mū
dum hunc diē in honore oīum scōꝝ celebra
ri solēniter ordinauit. Et sic tēplū quod fa-
bricatū fuerat oībus idolis: nunc dedicatuȝ
est oībus sanctis: ⁊ vbi multitudo colebatur
idoloꝝ: ibi deuote laudat multitudo scōꝛuȝ.
Scdō īstituta est ꝑꝑ omissoꝝ suppletōeȝ nos
.n. multos sanctos omisimus: de qb⁹ nullā
festiuitatē siue ēt memoriā fecimus. Non .n.
possumus oīum sanctoꝝ festa agere: tū ꝑꝑ sā
ctoꝝ multiplicationē: qꝛ multi ⁊ quasi īfiniti
sunt. Tū ꝑꝑ nrām infirmitateȝ qꝛ infirmi su
mus ⁊ debiles: nec ad h̄ sufficere possemus
Tū ꝑꝑ tēporis breuitatē: qꝛ ēt tempus nō suf
ficeret. Nā sicut ait Herony. ī qdā epistola
que in suo calendario p̄ponit: nullus dies ē
excepto die calendaꝝ ianuariuȝ: qui nō vl-
tra qnq̃ miliū martyrū reperiri possit ascri-
ptus. Jdōq̃ ecclesia rōnabiliter ordinauit vt
qꝛ oīum scōꝝ singularit festa facere nō possu
mus saltē oēs generaliter ⁊ insimul honore-
mus. Quare ante īstitutū sit vt festiuitates
scōꝝ in terris agamus magister Uilhelm⁹
altisiodorēsis in sūma de officio ponit sex rō
nes. Prima est ꝑꝑ honorem diuine maiesta
tis. Cū .n. scis honorē inpendimus deuȝ in
scis honoramus: ⁊ ipsum in eis mirabilē pre
dicamus qꝛ qui scis honorē tribuit illū speci
aliter honorat qui eos sanctificauit. Scda
est ꝑꝑ auxiliuȝ nr̄e īfirmitatis: qꝛ .n. per nos
salutem habere non possumus: ideo scōꝝ in
tercessionibus indigemus a quibus vt adiu
uari mereamur merito ipsos honorare debe
mus. Legit in quarto Re. i. ꝙ bersabee que
īterp̄tatur puteus satietatis. i. ecclīa trium
phans filio suo idest ecclesie militāti regnū
suis p̄cibus obtinuit. Tertia est ꝑꝑ augmen
tum nr̄e securitatis: vt. s. per scōꝝ gloriaȝ q̄
nobis in eoꝝ festiuitate ꝓponitur nr̄a spes ⁊
securitas augmētet. Si .n. homines morta
les nobis similes potuerunt ita per sua meri
ta sublimari: ↄ̄stat qꝛ nos similiter poterim⁹
cuȝ manus dñi abbreuiata nō sit. Quarta ē
ꝑpter exemplum nostre imitationis. Cū .n.
eoꝝ festiuitas recenset ad eoꝝ imitationem
ꝓuocamur: vt. s. eoꝝ exemplo: terrena cōtē
namus: ⁊ celestia desideremus. Quita est
ꝑpter debitū mutue vicissitudinis. Sancti
enim de nobis in celo festum faciunt: qꝛ gau
dium est angel' dei ⁊ animabus sanctis sup
vno peccatore penitentiam agente. Ut igit
eis vicissitudinē rependamus iustuȝ est vt
qꝛ ipsi de nobis festum agunt in celis: ⁊ nos
de ipsis festum agamus in terris. Sexta est
propter procurationem nostri honoris. Cuȝ
eni sanctos honoramus. tunc nostram rē agi
mus: ⁊ nostrum honorem ꝓcuramus: qꝛ eoꝝ
festiuitas est nostra dignitas. nam cuȝ hono
ramus fr̄es nr̄os honoramus nosipsos cha-
ritas nāq̃ facit oīa esse coīa. Oīa quidē nr̄a
sunt celestia: terrestia ⁊ eterna. Preter autē
has rōnes ponit alias rationes Joannes da
mascenus libro. 4° ca. 7°. quare. s. sācti ⁊ pa
riter eorum corpora: siue reliquie debeāt ho
norari: quarum quedam sumūtur quantum
ad eorum dignitatem quedam quantum ad
corporum ipsoꝝ p̄ciositatem. Dignitas aūt
eorum: vt ibidem dicit quadruplex est: qm̄
ipsi sūt amici dei. filij dei. heredes dei. ⁊ du
ces nr̄i: ⁊ ponit istas auctoritates. De p̄mo
ioānis. 15. Jā n̄ dicā vos s̄uos: sȝ amicos ⁊c. D
2°. Joānes p̄mo. ¶ Dedit eis potestatē fili

os dei fieri. De 3°. ro. 8. Si aũt filij ⁊ here
des ⁊c. De 4° sic dicit. Quãtum laborares
vt ducẽ inuenires qui mortali te regi addu
ceret: ⁊ ꝓ te ad ipſũ ſermonẽ faceret. Du-
ces igiť totius generis qui ad deũ ꝓ nobis
interpellatiões faciunt nõne honorãdi ſunt
vtiq; quidem honorandi ſunt templa eri-
gente s deo ⁊ eorum memoriam veneran-
tes. Alie ſumuntur quãtũ ad corpoꝝ ipſoꝝ
p̃cioſitatẽ: ⁊ ponit idẽ damaſcenus quattuor
⁊ Auguſtinus addit quintũ ꝑ que manife-
ſtatur: p̃cioſitas corpoꝝ ſcõꝝ ſiue reliquiaꝝ
Ipſa enĩ ſcõꝝ corpora fuerunt ꝓmptuariũ
dei tẽplũ: xp̃i alabaſtꝝ: ſpiritualis vnguẽti
fontes diuini: ⁊ organũ ſpũs ſãcti. ¶ Prio
enĩ fuerunt ꝓmptuariũ dei. Vñ dicit. Ni
enĩ ꝓmptuaria dei plura cenacula facti ſũt
Scḋo tẽplum xp̃i vñ ſequiť. Qm̃ ꝑ intelle
ctuz in corporibus eoꝝ habitauit deus: ait
apl's. Neſcitis qm̃ corpora veſtra tẽplũ in-
habitãtis in vobis ſpũs ſãcti ſunt: deus ãt
ſpiritus ẽ. Qualiter igiť nõ honorãda ani-
mata tẽpla dei ⁊ aĩata dei tabernacula ⁊c.
De hoc etiã Chryſo. Nõ in edificatiõe pa
rietum delectať: deus aũt in ꝯuerſatione ſã
ctoruz. Vñ pſal. Dñe dilexi decorẽ domus
tue: quẽ decorẽ nõ quẽ diuerſitas marmo-
rũ ſplẽdentiũ facit: ſed quẽ p̃ſtat varietas
viuẽtiũ gratiaꝝ. Ille decor carnẽ delectat
iſte viuificat aĩam: ille ꝓ tpe deijcit ⁊ dece
pit oculos: iſte antẽ impꝑetuũ edificat intel
lectũ. Tertio alabaſtꝝ ſpiritualis vnguen
ti. Vñ ait. Vnguentũ boni odoris ex ſe mã-
nans ſcõꝝ reliquie tribuentes: ⁊ nullus hoc
decredat. Si enĩ ex rupe ⁊ firma petra aq̃
in heremo emãnauit ⁊ ex maxilla aſini Sã
ſon ſitienti ex martyꝝ reliquijs vnguentuz
bene olens emãnare incredibile nequaq̃nã
eſt: ſitiẽtibus demũ dei virtutẽ ⁊ ſanctoꝝ q
ab ipſo ẽ honorẽ. ¶ Quarto fontes diuini.
Vñ ait. Iſti viuẽtes in veritate cuz libera
p̃ñtia deo aſſiſtunt: fontes nobis ſalutares
dñator xp̃s ſanctoꝝ ſuoruz p̃buit reliquias
multiformia bñficia irrigantes. ¶ Quinto
organũ ſpiritusſancti: hanc rationẽ aſſignat
Augu. in libro de ciuitate dei dicẽs. Non
ſunt ꝯtẽnenda: ſed plurimuz reuerẽda ſan
ctoꝝ corpora quibus dum adhuc viuerent
ſpiritusſancti quaſi quibuſdã organis ad oẽ
opus bonum vſus eſt. Unde apoſtolus. An
experimentum queritis eius qui ĩ me loqui
tur xp̃s: ⁊ de Stephano dicit q̃ non poterãt
reſiſtere ſapientie ⁊ ſpiritui qui loqnebatur.
Item Ambroſius in examerõ. Hoc eſt preci
oſiſſimum: q̃ homo diuine vocis fit organuz
⁊ corporalibus labijs exprimit celeſte ora-
culum. ¶ Tertio inſtituta eſt propter negli
gentiarum expiationem. Licet enim pauco-
rum ſanctorum feſta agamus adhuc tamen
illa pauca negligenter ſepe agimus: ⁊ mul-
ta ibidem per ignorantiam vel megligenti
am omittimus. Si quid igitur in alijs ſolẽ-
nitatibus ſanctorum quas egimus neglexi-
mus in hac generali feſtiuitate ſuppleř poſ
ſumus ⁊ de negligeutia nos purgař valem⁹
hec ratio tangi videtur in ſermone qui hac
die per eccleſias recitatur: ĩ quo ſic dicitur.
Decretum eſt vt hac die ſanctorum omniuz
memoria habeatur vt quicquid humana fra
gilitas per ignorantiam vel per negligenti
am ſeu per occupationem rei ſecularis in ſo
lemnitatibus ſanctorum minus plene pere-
giſſet in hac ſancta obſeruatione ſoluatur.
¶ Notandum autem q̃ quadruplex eſt dif
ferentia ſanctorum noui teſtamenti: quos ꝑ
anni circulum colimus ⁊ quos hodierna die
inſimul recoligimus: vt ea que negligenť
fecimus ſuppleamus ſcilicet apoſtoli: marti
res: confeſſores: ⁊ virgines. Et hi ſm̃ Raba
num per quattuor mundi partes ſignifican-
tur: per orientem apoſtoli: per meridiẽ mar
tyres: per aquilonem confeſſores: per occi-
dentem virgines. Prima igitur differentia
eſt apoſtolorum: quorum dignitas ⁊ excelen
tia manifeſtatur ex eo q̃ omnes alios ſãctos
in quatuor excedunt. Primo in preeminen
tia dignitatis. Ipſi enim ſunt ſapientes prin
cipes eccleſie militantis: potẽtes aſſeſſores
eterni iudicis: dulces paſtores dominici gre
gis. Bernardus. Tales decebat humani ge
neris paſtores ⁊ doctores cõſtitui qui ⁊ dul
ces eſſent ⁊ potentes eſſent ⁊ ſapientes. dul
ces vt me blande ⁊ miſericorditer ſuſcipe-
rent: potentes vt fortiter protegerent: ſapi-
entes vt ad viam ⁊ per viam ducerent que
ducit ad ciuitatem. Scḋo in p̃eminẽtia ꝑtãg:

de quorum potestatis preeminẽtia sic dicit
Augustinus. Apostolis deus dedit potesta
tem sup naturã vt eã curarẽt: sup demones
vt eos euerterent: sup elementa: vt ea mu-
tarent: super animas vt ipsas a peccatis sol-
uerẽt: sup mortẽ. vt ipsaz ↄtẽnerent: sup an-
gelos: vt corpus dominicũ ↄsecrarẽt. Ter-
tio in ꝑrogatiua scitatis vñ ꝓpter eoꝝ maxi-
maz scitatez ⁊ gratiaꝝ plenitudinem vita ⁊
ↄuersatio xp̄i in eis tanq̃ in speculo reluce-
bat: ⁊ cognoscebatᷓ in eis: sicut sol in suo splẽ
dore: sicut rosa in suo odore: sicut ignis ĩ suo
calore. De hoc dicit Chrisostom⁹ sup Ma
theũ. Misit xp̄s apostolos quasi sol radios
suos: q̃si rosa suauitatis sue odorẽ: q̃si ignis
scītillas suas dispersit: vt sicut sol in radijs
suis apparet: sicut rosa in odoribus suis sen
titur: sicut ignis in scintillis suis aspicitᷓ: sic
in illoꝝ virtutibus xp̄i potentia cognoscatᷓ.
hec Chrisostomus. Quarto in efficatia vti
litatis: de quoꝝ efficatia sic dicit Augusti-
n⁹ loq̄ns de apostol': ex abiectissimis ⁊ pau
cissimis nobilitantᷓ illuminantᷓ multiplicantᷓ
dulcissima eloqa p̄clarissima ingenia: copio
sissima agmina auctoꝝ facundoꝝ atq̃ docto
ruz. Scd̃a differentia ẽ martyruz quoꝝ di-
gnitas ⁊ excellẽtia manifestatᷓ ex eo ꝙ passi
sunt multiplicitᷓ. vtiliter ⁊ ↄstantᷓ. Mulipli
citer qm̄ p̄ter martyriũ sanguinis passi sunt
triplex aliud martyriũ sine sanguie: de quo
triplici martyrio dic̃ Ber. Triplex est mar
tyriũ sine sanguine. s. parcitas in vbertate:
quã habuit dauid. Largitas in paupertate
quã exhibuit Tobias: ⁊ vidua. Castitas i iu
uentute q̃ vsus ẽ Joseph in egypto. Scd̃m
sct̄ gregoriũ triplex est martyriũ sine sanguie
. s. patientia aduersoꝝ. Vñ dicit. Sine fer-
ro martyres esse possum⁹ si patientiã in aio
veraciter custodim⁹. Cõpassio afflictoꝝ vñ ꝯ
dicit. Qui dolorẽ exhibet in aliena necessita
te crucem portat in mente: dilectio inimico
ruz: vñ dicit: ferre ↄtumelias: odientẽ dili-
gere: martyriũ ẽ in occulta cogitatiõe. Se-
cũdo vtilitᷓ q̃ vtilitas ex p̄te ipsoꝝ martyruz
ẽ oĩum pceõꝝ remissio: meritoꝝ cumulatio
⁊ eterne glorie pceptio. Ista p̄cio sui sangui
nis sibi emerũt: ⁊ iõ eoꝝ sanguis dicitᷓ p̄cio
sus. i. p̄cio plenus. De primo ⁊ scd̃o dic̃ au-
gustinus de ciuitate dei. Quid ẽ preciosius
q̃ mors propter quam debita dimittuntur:
⁊ merita cumulantᷓ. Idẽ sup ioãnez. Preci
osius est sanguis xp̄i sine pctõ. Fecit tamen
ipse etiã suoꝝ sanguinem p̄ciosũ pro quib⁹
dedit sanguinẽ p̄cium. Nã si suoꝝ sanguinẽ
nõ faceret p̄ciosum: nõ diceretᷓ p̄ciosa in con
spectu dñi ⁊c̃. Itẽ Cyprianus. Martyriũ ẽ
delictoꝝ finis: periculi terminus: dux salutis
patientie magister: domus vite. De ter tio
bernard⁹. Tria sunt q̃ mortẽ scõꝝ faciũt p̄
ciosaz: qes a labore: gaudiũ de nouitate: se-
curitas de eternitate. Ex p̄te nostri duplex
est vtilitas: qr̄ dati sunt nobis in exemplar
ad certandũ. Chriso. Tu xp̄iane delicatus
es miles: si putas te posse sine pugna vince
re: sine certamine triũphare. Exerce vires
fortitudĩe. dimica atrociter. in p̄lio isto ↄcer
ta: ↄsidera pactũ. ↄditionẽ attẽde: militiam
nosce. Pactũ qd̃ spopondisti: ↄditionẽ quaz
assumpsisti: militiã cui nomen dedisti. Hoc
eni pacto cuncti pugnauerunt: hac ↄditio-
ne vniuersi vicerunt: hac militia trium-
phauerũt. hec chriso. Scd̃o dati sunt nobis
in patronos ad auxiliandũ. adiuuãt eni nos
⁊ meritis suis ⁊ orationib⁹ suis. De primo
Augusti. O immensa dei pietas martyrum
merita nostra vult esse suffragia illos exa-
minat vt nos exaudiat: illos conterit vt nos
acquirat: illorum cruciatus nostros vult es
se profectus. De secundo Hierony. contra
vigilantiuz. Si apostoli ⁊ martyres adhuc
in corpore positi possunt orare pro ceteris
qñ de se adhuc deberẽt eẽ soliciti: q̃to ma
gis post coronas: victorias: ⁊ triumphos?
Unus hõ Moyses ipetrauit veniaz a deo
sexcẽtis milib⁹ armatoꝝ: ⁊ stephanus pau
lo veniã deprecatᷓ: ⁊ postq̃ cũ xp̄o eẽ cepe-
runt minus valebũt? Paulus ap̄ls. 276. si
bi dicit in naui aias ↄdonatas: ⁊ postq̃ reso
lutus cepit eẽ cũ xp̄o: tũc ora clausurus est?
Tertio ↄstanter. Augu. Frãmea ẽ aia mar-
tyris: splẽdida charitate: acuta vitate: dei
pugnantis vibrata virtute: q̃ bella fecit: que
ↄtradicẽtiũ cateruas redarguẽdo supauit:
pcussit ifestos: p̄strauit aduersos. Itẽ Chri
sosto. Torti torquẽtibus fortiores steterunt
ac laniãtes vngulas laniata mẽbra vicerũt
Tertia differentia est confessoꝝ quorum di
gnitas ⁊ excellentia manifestatᷓ ex eo ꝙ do-

minum confessi sunt tribus modis.s.corde.
ore:⁊ opere. Confessio aūt cordis non sufficit
sine ꝯfessione oris:sicut ꝓbat Chrisosto. q̄t-
tuor rōnibus sup matheū. Quantū ad pⁱmū
sic dicit. Radix ꝯfessionis fides est cordis.
ꝯfessio aūt fructus est fidei. Sicut ḡ quādiu
radix ē viua in terra:necesse ē vt ramos ꝓ
ducat aut folia. Si aūt nō ꝓduxerit sine du-
bio itelligis q radix eius in terra siccata ē:
sic quādiu fides cordis integra ē: sꝑ germi-
nat ꝯfessionē in ore. Si aūt ꝯfessio oris marcī
da fuerit:intellige sine dubio: q fides cor-
dis eius iam ante siccata est. Quantum ad
secundā sic dicit. Si tibi prodest corde cre-
dere:⁊ corā hominibus nō ꝯfiteri:ergo ⁊ in
fideli in hipochrisi ꝯfiteri xp̄m: ꝓdest etiā si
corde nō credat. Si aūt ille nihil ꝓficit sine
fide ꝯfitens:nec tu ꝓficis credendo sine cō
fessiōe. Quantū ad tertiā sic dicit. Et si suf-
ficit xp̄o q cognoscis eū: etiā si ꝯfessus eum
non fueris corā hoib⁹:ḡ ⁊ tibi sufficiat: q co
gnoscit te xp̄s: etiā si te ꝯfessus nō fuerit co-
ram deo. Si aūt nō sufficit tibi cognitio eius:
nec illi sufficiet fides tua. Quantū ad quar
tā sic dicit. Si.n.sufficeret fides cordis:cor
tm̄mō tibi deus creasset. Nunc aūt ⁊ os tibi
deus creauit: vt corde credas ⁊ ore ꝯfitea-
ris. Tertio confessi sunt deum opere. Qua-
liter autē qs deū opere confiteat͂ aut neget
oñdit hieronymus in originali super illud.
Confitent͂ se nosse deū dicēs. Christus sapi
entia est: iustitia: vitas:scitas:fortitudo:ne
gatur ꝑ insipientiā sapientia:ꝑ iniq̄tatē iusti
tia:per mendatiū vitas:per turpitudinem:
sanctitas:ꝑ ibecillitatē animi fortitudo. Et
quotienscunq̄ vincimur vitijs atq̄ pecca-
tis totiēs deū negamus. Et econuerso quoti
ens bñ qd agimus:deum ꝯfitemur. Quarta
differētia est virginū:q̄rū dignitas ⁊ excel-
lētia manifestat͂.pⁱmo q ipse sūt sponse eter
ni regis. Ambro. Pulchritudinē qs pōt ma
iorem existimare decore eius que amatur a
rege:probatur a iudice decoratur a deo sem
per sponsa :semper innupta. Secūdo quia
comparantur angelis. Ambrosius. Virgini
tas ꝯditionē humane nature superegredit͂:
per quam homines angelis sociantur: ma-
ior tamē est victoria virginum q̄ angeloꝝ.
Angeli.n.sine carne viuūt: vgines vō i car
ne triūphāt. Tertio q illustriores sūt fide-
libus vniuersis: vñ Cipriā⁹. Virginitas
est flos eccl'iastici germinis:decus atq̄ or
namentuꝫ gratie spiritualis. Leta indoles
laudis ⁊ honoris opus integꝝ atq̄ incorru
ptū dei imago rursus ad sanctimoniā dei:il
lustrior portio gregis xp̄i. ¶ Quarto q p̄-
ferunt͂ ꝯiugat͂.hec aūt excellētia quā hꝫ vgi
nitas respectu copule ꝯiugalis pꝫ ex mltipli
ci cōꝑatione ad illā. Illa .n.ipregnat ven-
trem:ista mētē. Augustinus. Generosius
elegit in carne vitā iā imitari angeloꝝ q̄ in
carne numeꝝ augere mortaliū. Est autem
vberior feliciorq̄ fecunditas.nam ventre
grauescere:sed mente grādescere. Illa par
turit filios doloris:ista filios gaudij ⁊ exul-
tationis. Augustinus. Ipsa ꝯtinentia neq̄-
q̄ sterilis ē:sed fecunda mater filioꝝ gaudi
orum de marito te dñe. Illa filijs replet ter
ram:ista celū. Hiero. Nuptie terrā implēt
virginitas paradisū:illa est multe sollicitu
dinis:ista quietis. Gilibertus. Virginitas
est curaꝝ silentium:pax carnis redemptio
vitioꝝ:pⁱncipatus virtutum:illa est bonum
ista melius. Hiero.ad Pāmatiū. Tantum
ē inter nuptias ⁊ virginitatē:q̄tuꝫ inter nō
peccare ⁊ beatificare: Immo vt leuius dicā
q̄tū inter bonū ⁊ melius:illa comparat͂ spi
nis:ista rosis. Hiero.ad Eustochium. Lau
do nuptias:sed q mihi virgines generant
lego de spinis rosā:de terra auꝝ: de chon-
cha margaritā. ¶ Quinto q multis gau-
dent priuilegijs. Ipse nanq̄ virgines co-
ronā aureolā habebūt:canticū nouū soli can
tabunt. Vestimētis eisdē cū xp̄o gaudebunt
post ipsū agnū sempꝑ ambulabunt. ¶ Quar
to ⁊ vltimo instituta ē ꝓpter faciliorē orati
onū nr̄aꝝ impetrationē: vt sic oēs scōs vni
uersaliter hac die honoramus:sic ⁊ ipsi oēs
ꝓ nobis insimul intercedāt: vt sic dei mise
ricordiā facilius impetremus. Si enim im
possibile est multoꝝ p̄ces nō exaudiri: ꝯstāt
q impossibile valde erit oīuꝫ scōꝝ ꝓ nobis
orantiū p̄ces nō exaudiri. Hec rō i orōne tā
git͂ cū dr̄. Desideratā nobis tue ꝓpitiatio
nis abundantiā multiplicat͂ itercessoribus
largiaris. Intercedūt enim ꝓ nobis sancti
merito ⁊ affectu.merito dū nobis eoꝝ meri
ta suffragant͂:affectu dū vota nr̄a cupiunt

adimpleri: qđ tamẽ non faciũt: nisi volunta
tem dei nouerint adimplendaꝫ. Qđ aũt in
hac die oẽs sancti ad intercedendũ vniuer
saliter ꝓ nobis ꝯueniãt: ostẽdit in visione q̃
sequenti anno ab huius solẽnitatis instituti
one ꝯtigisse narat. Cuꝫ.n. in hac die custos
ecclesie sancti petri: ex deuotiõe oĩa altaria
circuisset: ⁊ oĩum sctõꝝ suffragia implorasſꝫ
⁊ demũ ad altare sãcti petri redisset. ibi pau
lulum requiescens extra se rapitur. Et ec-
ce vidit regẽ regum in sublimi solio ꝯsisten-
tem: ⁊ oẽs angelos in eius circuitu ꝯmoran
tes. Tunc virgo virginum in diademate ꝑ
fulgenti aduenit: quam innumerabilis mul-
titudo ṽginum ⁊ continentium sequebatur.
Mox rex ꝓtinus assurrexit: ⁊ posito solio iu-
xta se sedere fecit. Post hoc aduenit quidaꝫ
vestitus de pilis cameloꝝ: quẽ sequebatur
multitudo venerabiliuꝫ senioꝝ. Deinde ad
uenit ⁊ alius pontificali habitu decoratus.
quem aliquoꝝ chorus in habitu consimili se
quebatur. Postea vero processit innumera
bilis multitudo militie: post quos aduenit
turba diuersaꝝ gentium infinita. Oẽs igit
ãn regis soliũ aduenerunt: ⁊ ipsum flexis ge-
nibus adorauerunt. Is aũt q in pontificali
habitu erat: matutinas ceteris prosequenti
bus incohauit. Angelus autẽ q predictũ cu-
stodẽ ducebat eidem visionem exposuit: af-
ferens ṽginem in prima acie matrẽ dei esse
Uestitũ de pilis cameloꝝ ioãnem baptistaꝫ
cũ patriarchis simul ⁊ prophetis. pontifica
li ornatũ habitu: petrũ cum ceteris apostolis
milites: martyres: turbam reliquaꝫ: ꝯfesso-
res. qui ideo oẽs ante regẽ venerũt. vt ꝓ
sui honore sibi hac die a mortalibus exhibi-
to gr̃as agerẽt: ⁊ pro orbe vniuerso orarent
deinde ad locũ aliũ duxit: ⁊ vtriusqꝫ sexus
hoĩes alios in stratis aureis: alios in mensis
gaudẽtes diuersis delitijs: alios nudos ⁊ io
pes auxiliũ mendicãtes oñdit. Dixit ãt hũc
purgatorij locũ esse. abundantes ṽo aĩas il
las esse qbus ab amicis per multa suffragia
copiose subueniebat. Egentes ṽo esse quoꝝ
cura nullatenus habebat. Iussit ĝ vt oĩa sũm
mo põtifici intimaret. vt post festũ oĩum san
ctoꝝ dieꝫ statueret aĩaꝝ. vt saltẽ generalia
suffragia pro illis illa die fierent: qui specia-
lia habere nequirẽt.

¶ De Cõmemoratione oĩum defunctoruꝫ

Ommemoratio omniuꝫ fi
delium defunctoꝝ hac die
in ecclesia fieri instituta ẽ
vt generalibꝰ bñficijs ad-
iuuentur: q spãlia habere
non ṗualent: sicut in ṗdi-
cta reuelatione mõstratuꝫ
est. Ait quoqꝫ petrus damiani: ꝙ scũs Odi
lo ꝯperiens ꝙ apud vulcanuꝫ sicilie crebro
voces ⁊ vlulatus demonũ audiebant plã-
gentiuꝫ ꝙ aĩe defunctoruꝫ ꝑ elemosynas ⁊
orões de eoꝝ mãibꝰ eripiebant: i suis mo
nasterijs ordinauit. vt post festũ omniũ san-
ctoꝝ fieret ꝯmemoratio defunctoruꝫ: qđ fuit
post ab omni ecclesia approbatũ. De duo-
bus ãt hic spãliter videri põt. Prĩo de ipis
purgandis. Scđo de eoꝝ suffragijs. Circa
primũ tria videnda sunt. Primo q sunt illi
qui purgant. Scđo ꝑ quos purgant. Ter-
tiõ vbi purgant. Illoꝝ ãt q purgant tria sũt
genera. Prĩo q satisfactione sibi iniũcta nõ-
dum ꝯpleta decedunt. verũtñ si tantã habe
rent cordis ꝯtritionẽ q̃ sufficeret ad delen-
dum peccatũ liberi ad vitã transirẽt etiam
si satisfactionẽ minime ꝯplessent: q: ꝯtritio
est maxima pro pctõ satisfactio: ⁊ maxia pec
cati deletio. Hieronymus. Apud deũ non
tantũ valet mensura tẽporis q̃ꝫ doloris: nec
abstinentia tantuꝫ ciborum: q̃ꝫ mortificatio
vitioꝝ: sed q non adeo ꝯteruntur ⁊ añ ꝯplecti
oneꝫ penitẽtie moriunt: igne purgatorij gra
uissime puniuntur: nisi forte eoꝝ satisfactio
ab aliqbus caris suis ꝑficienda assumat. Ad
hoc tñ ꝙ predicta cõmutatio valeat q̃ttuor
requiruntur. Primuꝫ ẽ ex pte ꝯmutantĩ. scꝫ
eius auctoritas: q: de sacerdotĩ auctoritate
debet fieri. Scđꝫ ẽ ex parte illius ꝓ quo fit
ꝯmutatio scꝫ eius necessitas: q: in tali statu
debet esse ꝙ per se satisfacere nõ valet: sꝫ
adiuuari indiget. Tertium ẽ ex pte illius in
quem fit ꝯmutatio. s. caritas q: necesse ẽ ipꝫ
esse in caritate q̃ facit ipsaꝫ satisfactionẽ eẽ
meritoriã. Quartũ ẽ ex parte pene. s. debita
ꝓportionabilitas. vt vꝫ minor pena ꝯmute
tur in maiorẽ: q: plus satisfacit deo pena ꝓ-
pria q̃ꝫ aliena. Est.n. triplex pena. s. propria
⁊ voluntaria: ⁊ hec maxie satisfãcit. Scđa ẽ
ꝓpria: sed nõ voluntaria: q̃ est in purgatorio

Tertia est voluntaria ſ3 non propria: ſicut
est in predicta ꝯmutatione: ⁊ hec minus ſa-
tiſfacit ꝙ3 prima: ex eo ꝙ nõ eſt ꝓpria: ⁊ ma-
gis ꝙ3 ſecũda ex eo ꝙ eſt voluntaria. Verũ-
tñ ſi iſte ꝓ quo ſatiſfactio ẽ aſſũpta decedit.
nihilominus in purgatorio cruciat᷑: ſ3 tñ per
penã quã ipẽ ſuſtinet: ⁊ quam alij pro eo ſol
uũt ipſe citius liberat᷑: qm̃ dñs ⁊ penã ſuam
⁊ penã illoꝝ in ſortem ꝯputat. vnde ſi debu
it in purgatorio. penã duoꝝ menſiũ ſuſtinet᷑
talis ſic poterit iuuari ꝙ liberabit᷑ infra mẽ
ſem: nunq̃3 tñ inde eripit᷑ quouſq3 debitũ ſit
ſolutũ: qđ ſoluit᷑ deinceps ẽ ipius qui facit.
⁊ in ſuum eius cõuertit᷑: ⁊ ſi ipẽ non indiget
ꝯuertit᷑ in ſinũ eccleſie: vel valet alijs qui ĩ
purgatorio ſunt. Secũdi q̃ in purgatorium
deſcẽdunt ſunt q̃ ſatiſfactionẽ quidẽ iniun-
ctã ꝯpleuerũt. Sed tñ illa pena ignorantia
vel negligentia ſacerdotis ſufficiẽs nõ fuit
hi. n. niſi magnitudo ꝯtritionis ſuppleat to-
tũ in purgatorio ꝯplebũt: qđ min⁹ in hac vi
ta fecerũt. Deus. n. q̃ modos ⁊ mẽſurã pec
catoꝝ ⁊ penaꝝ nouit: addit penã ſufficientẽ
ne aliqđ peccatũ impunitũ remaneat vnde
penitentia iniuncta aut eſt maior aut equal᷑:
aut minor. Si maior. tunc illud qđ plus fe-
cerit: cedit ei ad augmentũ glorie: ſi equalis
tũc ſufficit ad dimiſſionẽ totius culpe: ſi mi-
nor tunc illud ꝙ reſtat ſupplet᷑ ex virtute di
uine iuſtitie. De his võ q̃ in fine penitẽt: au
di q̃d Auguſtinus ſentiat. Baptizat⁹ ad ho
rã ſecurus hinc exit: fidelis bene viuẽs ſecu
rus hinc exit: agens penitentiã ad vltimu3
⁊ reconciliatus ſecurus hinc exit. Ego non
ſum ſecurus. ergo tene certũ ⁊ dimitte incer
tum. hec ãt ideo dicit auguſtin⁹: q: tales cõ-
ſueuerunt potius penitere ex neceſſitate ꝙ3
ex voluntate: potius timore pene ꝙ3 amore
glorie. Tertij qui in purgatoriũ deſcendunt
ſunt qui lignum: fenũ: ⁊ ſtipulã ſecum ferunt
qui ſc3 circa ſuas diuitias infra tamen deũ
carnali tenentur affectu. Affectiones enim
carnales quibus dediti ſunt domibus con-
iugibus: poſſeſſionibus: ita tamẽ vt nil deo
preponãt illis tribus ſignificantur. qui ſecũ
dum ſuos amandi modos vel diutius: vt li
gnum: vel minus vt fenum: vel minimum
vt ſtipula cremabuntur: qui ignis ſicut di-
cit Auguſtinus, ⁊ ſi eternus non ſit miro ta-
men modo eſt grauis: excellit enim omnem
penam quam vnq̃3 paſſus eſt aliquis in hac
vita: nunq̃3 in carne inuenta eſt tanta pena
licet mirabilia martyres paſſi ſunt tormen-
ta. Circa ſecundu3 per quos ſc3 purgantur
ſciendum ꝙ illa purgatio ⁊ punitio fit ꝑ ma-
los angelos ⁊ non per bonos. boni enim an-
geli non vexant bonos: ſed boni malos: ⁊ ma
li bonos: ⁊ mali malos. Pie tamen creden
dum eſt ꝙ boni angeli fratres ⁊ conciues ſu
os frequenter viſitant ⁊ conſolantur: ⁊ vt
patienter ſufferant exhortantur. Habẽt etiã
aliud conſolationis remedium. ex eo ſc3 qđ
certi gloriam futurã expectant. Habent enĩ
certitudinem de gloria minorem quidẽ quã
illi qui ſunt in patria: ſed maiorem ꝙ3 illi qui
ſunt in via: certitudo enim illorum qui ſunt
in patria eſt ſine expectatione ⁊ timore: quia
nec illam futuram expectant cum preſente3
habeant: nec illam decetero amittere formi
dant: certitudo autem illorum qui ſunt ĩ via
econtrario eſt: ſed certitudo illorum qui ſũt
in purgatorio medio modo eſt. Eſt enim cu3
expectatione: quia ipſam futura3 expectant
ſed eſt ſine timore: q: eum habeant liberu3
arbitrium confirmatum: decetero ſe pecca-
re non poſſe cõgnoſcunt: habent etiam alia3
conſolationem: quando pro ſe ſuffragia fie-
ri credunt: forte tamen verius eſt ꝙ illa pu
nitio non fit per malos angelos. ſed diuina
iuſtitia iubente ⁊ ſtatu ei⁹ succẽdẽte. ¶ Cir
ca tertium vbi ſcilicet purgantur ſciendum
eſt ꝙ purgantur in quodam loco iuxta infer-
num poſito qui purgatorium dicitur ſecun-
dum poſitionem plurium ſapientum. Licet
alijs videatur ꝙ ſit in aere ⁊ in torrida zona
Sed tamen per diuinã diſpenſationem di
uerſa loca diuerſis animabus aliquando
deputantur: ⁊ hoc multiplici de cauſa. ſcili-
cet propter eorum leuem punitionem: Aut
propter eorum celeriorem liberatione3: aut
propter noſtram inſtructionem: aut propter
culpe in loco perpetrationem. aut propter
alicuius ſcĩ orõnẽ. Prĩo ꝑꝑ coꝝ leuẽ punitio
nem ſicut aliq̃b⁹ ſm gregoriũ reuelatu3 eſt
aĩas quaſdã in vmbra punitas eẽ. ſcđo pro
pter coꝝ celeriorẽ liberationẽ. vt. ſ. poſſint
alijs ſuã indigẽtiã reuelare: ⁊ ab eis ſuffra-
gia petere ⁊ ſic celerius de pena exire: ſicut

legiꝭ ꝙ quidā piſcatores beati theobaldi in
autūno fruſtū magnū glaciei ꝓ piſce ꝑdi-
derūt: de quo magis ꝙ̃ꝫ de piſce gauiſi ſunt:
maxime q2 eṗs dolore pedū laborabat: ⁊ ip
ſam glaciē eius pedibus ſuppoſuerūt ⁊ ma
gnū ei refrigeriū ꝓſtabat. Quadā vero vi-
ce de glacie hoīs vocez audiuit: qui ab eṗo
adiuratus quis eēt dixit. Suz quedam aīa
que in hoc geliciδio ꝓ pctis meis affligo: ⁊
liberari poſſem ſi triginta miſſas ſine inter-
uallo trigīta diebus ꝯtinuis diceres: qui cū
miſſaꝝ medietatē dixiſſet: ⁊ ſe iā ad aliā miſ
ſā ꝑparaſſet diabolica ſuggeſtione ꝯtigit
ꝙ fere oēs hoīes illius ciuitatꝭ inter ſe bel
la mouerēt: vn̄ vocatus eṗs ad ſedādā diſ
cordiā ſacras deponēs veſtes miſſā illa die
pretermiſit. Iteꝝ reincipiēs ⁊ iā duas ꝑtes
cōplens exercitus magnus vt videbaꝭ ci-
uitatē obſedit: ⁊ cōpulſus miſſe officiū inter
miſit: ⁊ deinde reincipiēs cū oēs vltima ex
cepta dixiſſet ⁊ vltimā inchoare vellet to-
ta villa ⁊ domus eṗi accenſa eſt: cui cū ſer-
ui dicerent vt miſſā intermitteret: ille dixit
Si tota villa cremari deberet miſſā nō di-
mitterem: qua celebrata glacies reſoluta ē
⁊ ignis quē ſe vidiſſe credebat: tā̄ꝫ fantaſ
ma nullū dānum intulit. ¶ Tertio ꝓpter
inſtructionē: vt. ſ. magnā penā poſt hanc vi
tam infligi peccātibus cognoſcamus: ſicut
pariſiis ꝯtigiſſe legitur: vt ait cātor pariſiē
ſis. Magr̄. n. ſilo quendā ſuū ſcholarē ſoci
um egrotantē obnixe rogauit: vt poſt mortē
ad ſe rediret ⁊ ſtatū ſibi renunciaret. Poſt
aliquot igiꝭ dies ſibi apparuit cū cappa de
ꝑgameno tota de ſophiſmatibus intus flā-
ma ignis tota tecta: qui requiſitus a magr̄o
quiſnā eēt. ait ille. Utiqꝫ ſū qui ad te redire
ꝓmiſi: qui de ſtatu ſuo requiſitus ait. Hec
cappa plus ſemꝑ me pōderat ⁊ pluſ me pre
mit ꝙ̃ꝫ ſi vnā turrim ſuꝑ me haberē: ⁊ ē mi-
hi data vt eā portē ꝓ gloria quam in ſophiſ-
matibus habui. Porro flāma ignis qua co-
operta eſt pelles ſunt delicate ⁊ varie quas
ferebā: que flāma me cruciat ⁊ exurit: ſꝫ cū
magiſter illā penā facilē iudicaret: dixit ei-
dem defunctus vt manū extēderet: ⁊ ſic fa
cilitatē ſue pene ſentire poſſet. Cumqꝫ ma-
num extendiſſet: ille guttā vnā ſui ſudoris
dimiſit que predicti mgr̄i manū ſagitta cici

us ꝑforauit: ita ꝙ cruciatū mirabilē ſenſit: ⁊
ait. Talis ſum totus. Ille igiꝭ magiſter ex
illius pene acerbitate ꝑterritus ſeculū de-
liberauit deſerere: ⁊ religionez intrare. Un̄
mane ſcholaribus ꝯgregatis hos vſus cōpo
ſuit. Linquo colax ranis cras coruis: vana
qꝫ vanis. Ad logicā pergo que mortꝭ non ti
met ergo. Et ſic ſeculū deſerens ad religio
nem cōfugit. ¶ Quarto ꝓpter in loco culpe
ꝑpetrationē ſicut aliqn̄ ſm̄ Auguſtinum ani
me puniunꝭ in locis in q̄bus deliquerūt: ſi-
cut pꝫ ꝑ illud exemplū qδ recitat btūs gre-
gorius in quarto dialo. Quidā nanqꝫ pſ̄by-
ter dū balneū frequentaret quendā viꝝ in
cognitū ad ſuū obſequiū preparatū inuenit:
qui ſemꝑ ſedule miniſtrabat qui dū quadā
die ꝓ bn̄dictione ⁊ laboris mercede: quen
dā panem benedictū ſibi exhiberet: ille me
rēs rn̄dit. Mihi iſta quare das pr̄? Iſte pa
nis ſcūs eſt. Ego aūt manducare nō poſſuz
Ego. n. aliqn̄ huius loci dn̄s fui: ſed pro cul
pis meis hic poſt mortē meā deputatꝰ ſū: ſꝫ
queſo vt oīpotenti deo hunc panē ꝓ pecca-
tis meis offeras. Tūc autē te exauditū co-
gnoſces cū huc ad lauanduz veneris: ⁊ me
minime inueneris. Preſbyter autē ꝑ vnā
hebdomadā ſalutarē ꝓ eo quotidie hoſtiaz
obtulit: ⁊ reuerſus eū minīe inuenit. ¶ Quī
to ꝓpter alicuius ſancti orationez: ſicut legi
tur: ꝙ ſanctus patricius in quodaz loco in
terra quibuſdā purgatoriū impetrauit: cu-
ius hiſtoriā poſt feſtū ſancti benedicti repe
ries. ¶ Circa 2m qδ eſt de ſuffragiis tria vi
denda ſunt. P̄mo de ipſis ſuffragiiſ que fiūt
¶ Scd̄o de his ꝓ quibus fiunt. ¶ Tertio
de his ꝑ quos fiunt. ¶ Circa ſuffragia que
fiunt notandū ꝙ quattuor ſūt genera ſuffra
gioꝝ q̄ maxime defunctis ꝓſunt. ſ. fideliū ⁊
amicoꝝ oro: elemoſynaꝝ largitio: ſalutaris
hoſtie īmolatio: ⁊ ieiunioꝝ obſeruatio. Qδ
primuz genus ſuffragioꝝ. ſ. amicoꝝ oro eis
ꝓſit pꝫ per exēplum de paſcaſio qδ gregori
us in quarto libro dialogoꝝ narrat: ꝙ cum
vir mire ſanctitatis ⁊ virtutis extiterit: ⁊
duo tunc in ſūmos pontifices electi fuiſſent
ſed tn̄ poſtmodum in vnū illoꝝ eccl'ia ꝯue-
niſſet: ipſe tn̄ paſcaſius quaſi ex errore aliuz
ſemꝑ ꝓtulit: ⁊ in hac ſententia vſqꝫ ad mor
tem ꝑmanſit: qui cū eēt defunctus ⁊ dalma

ticā ferretro ſuperpoſitā demōiacus tetigiſſet ſtatī ſanatus eſt. Poſt multum vō tpis cū germanus capuanꝰ eps balneū ob grāꝫ ſanitatis petijſſet pdcm̄ paſcaſiū diaconē ſtantē ꝛ obſeqntē inuenit: quo viſo vehement extimuit: ꝛ qd illic tantus vir faceret īqſiuit: q ꝓ nulla alia cā ſe in illo loco penali dputatū eſſe aſſeruit: niſi qꝛ in illa tali cā plus iuſto ſēſit: ꝛ addidit dicens. qſo te ꝓ me dn̄z deprecare: atqꝫ in hoc cognoſces ꝙ auditus ſis ſi huc rediens me non inueneris: qui cum ꝓ eo oraſſet ꝛ illuc poſt paucos dies rediſſet: pdcm̄ paſcaſium in codē loco minime inuenit. Ꝙ grate etiam ſint defunctis oōnes viuoꝝ pꝫ per hoc: qm̄ quidam vt refert cātoꝛ pariſienſis dū ꝑ cimiterium tranſiret ſemꝑ pſal. de pfundis dicebat pro defunctis qui cū ab inimicis ꝑ cimiterum fugiens iſeqretur ɔtinuo mortui ſurrexerunt ꝛ vnuſquiſqꝫ inſtrumentū ſui officij in manu hn̄s ipm viriliter defēderūt ꝛ inimicos fritos fugauerūt. Petrꝰ quoqꝫ cluniacēſis ait ꝙ cū qdā ſacerdos qtidie pro mortuis celebraret: ex hoc apud epm̄ acuſatus ab officio eſt ſuſpenſus. Cum aūt epiſcopus in magna ſolemnitate ꝑ cimiterium ad matutinas pgeret ɔ̄ illū mortui ſurrexerūt dicētes. Iſte eps nullas miſſas nobis dat: in ſup ſacerdotē nr̄m nobis abſtulit: ſed certe niſi ſe emēdauerit morietur. Quo audito eps ſacerdotē abſoluit ꝛ libenter pro mortuis celebrauit. ꝙ vō 2ᵐ genus ſuffragioꝝ. ſ. elemoſinaꝝ elargitio eis pſitꝰ manifeſte haberi pōt: ex eo qd in libro machabeorum legitur: qm̄ vir fortiſſimus iudas collatōe fcā duodecim milia dragmas argenti miſit hierlymam offerri eas ꝓ pctis mortuorum: in ſte ꝛ religioſe de reſurrectione cogitans. Quantū ēt elyne defunctis valeāt colligitur per il'ud exēplū qd narrat gregorius i qrto libro dialo. quidā nāqꝫ miles ex corpe eductus exanimis iacuit: ſed citius rediens q̄ cū eo geſta fuerint enarrauit. Aiebat nāqꝫ ꝙ pons erat ſub quo niger ꝛ caliginoſus fluuius ꝛ fetidus decurrebat: tranſacto āt pōte amena erāt prata odoriferis herbaꝝ floribꝫ exornata: in quibus albatoꝝ hoīum ɔuenticula eſſe videbantur: quos varia ꝛ mira floꝝ ſuauitas ſatiabat. Hec vō erat in pdicto pōte pbatio: vt quiſqꝫ iniuſtoꝝ vellet tranſire in tenebroſū fetētēqꝫ fluuium laberetur. Iuſti vero ſecuro greſſu ad loca amena puenirent: ibiqꝫ quēdā petrū noīe deorſum poſitū magno ferri pōdere ligatum ſe vidiſſe aſſeruit: q dū regreret cur illic eſſet: dcm̄ eſt ei. Hoc idcirco patit: qꝛ ſi quid ei pro facienda vltōe iubebat ad inferendas plagas plus ex crudelitatis deſiderio q̄ȝ obedientia ſeuiebat. Ibi ēt quendā pegrinū ſe vidiſſe fatebatur: qui cum ad pdictum pōtē veniens tāta cū auctoritate tranſiuit: q̄ꝫta hic ſinceritate vixit. Alter vero ſtephanus noīe dūꝫ trāſire voluiſſet eiꝰ pes lapſus eſt: ꝛ ex medio corpore iā extra pōtē deiectus eſt. tunc a quibuſdā teterrimis viris ex flumine ſurgētibꝰ ꝑ corā deorſum. atqꝫ a qbuſdā albatis ꝛ ſpecioſiſſimis viris cepit per brachia trahi ſurſuꝫ. Cūqꝫ hoc luctamē fieret is qui videbat ad corpus rediſt: ꝛ quis in illo occulti arbitri examine obtinuerit ſcire non valuit. In quo daꝛ intelligi ꝙ in illo mala carnis cum elynaꝝ opatione certabant: qui enim per coxas deorſum per brachia trahebatur ſurſū: pꝫ nimiꝝ: qꝛ ꝛ elynas amauerat ꝛ carnis vitijs perfecte non reſtiterat. Qd aūt tertiuꝫ genus ſuffragioꝝ. ſ. ſacre hoſtie imolatio plurimuꝫ defunctis pſit ex multis exemplis apparet. Refert igitur Gregorius in libro qrto dialo. ꝙ cum qdam monachus ſuus noīe iuſtus ad extremū veniens tres ſe occultos aureos indicaſſet hīc ꝛ de hoc ingemiſcens mortuus fuiſſet: precepit Gregorius fribꝰ: vt corpus eius cum tribus aureis in ſterqlino ſepelirent dicens. Pecunia tua tecū ſit ī perditionem. Tandem cuidam e fratribus Gregorius precepit: vt vſque ad. 30. dies omni die pro eo hoſtia imolaretur: qui cum iuſſa compleſſet: is qui defūctus fuerat die. 30. cuidam fratri apparuit: quem frater requiſiuit dicens: quō es? cui ille rn̄ dit. Hucuſqꝫ male fui: iam mō bn̄ ſum: qꝛ hodie communionem recepi. Hec autem imolatio hoſtie non ſolum mortuis: ſed etiam viuis plurimum profuiſſe inuenta eſt. Quidam nāqꝫ cum in quadam rupe argentum foderēt: ſubito rupes cecidit ꝛ funditus cunctos extinxit. Unus autem eorum ſubtus in quodaꝫ ſinu ipſius rupis mortem euaſit: inde tamen exire non valuit. Uxor autem illius cum defū

ctum existimans omni die pro ipso missaȝ ce
lebrari faciebat: ⁊ panem vnum ⁊ vrceū vi
ni cum candela o offerebat. Cui diabolus inui
dens ꝑ tres dies ꝯtinuos eidē in forma hu-
mana apparuit ⁊ quo tēderet requisiuit. cui
cū illa sui itineris cāȝ exponeret ille aiebat.
Noli frustra vexari: q2 iā missa celebrata est.
⁊ sic illa trib9 diebus missam intermisit nec
ipsaȝ celebrari feci. Quidam aūt post hoc in
ꝑdicta rupe argentum fodiens quādā vocē
audiuit de subtus dicētem. Plane ꝑcutias:
q2 capiti meo imminet magnus lapis. Cum aūt
ille tremeret ⁊ ad hāc vocē audiendā plīmos
ꝯuocasset: iterum fodit ⁊ silr vocē audiuit.
Tunc oēs ꝓpius accedētes dixerūt. Quis
enim es tu? q rndēs dixit. Plane facias q2
magnus lapis: sup me cadit: q a latere fodiē
tes, ⁊ ad eum vsqȝ ꝑuenientes eum sanum ⁊
incolumē extraxerunt. Et sciscitātes quō ibi
tandiu vixisset. dixit. ꝙ qualibet die panis
vnus ⁊ vrceus vini ⁊ candela accensa: nisi
tantum tribus diebus sibi oblatus fuit. Nō
vxor eius audiens ⁊ vehementer exultans
agnouit ꝙ de oblatione sua fuerit sustentat9
⁊ ꝙ diabolus eam deceperit: ne illis tribus
diebus missam cantari faceret. Istud vt te-
staṫ petrus cluniacensis accidit in villano
mine ferraria gracōnopolitāe diocesis. Gre
gorius ēt refert ꝙ dū qdaȝ nauta ī mari nau
fragium perpessus fuisset: ⁊ quidā sacerdos
ꝓ eo hostiā imolaret: ipse tādē de mari sanus
exiuit. Cū aūt qliter euasisset interrogaret:
dixit ꝙ dū ī medio maris existeret ⁊ iā pene
fatigatus deficeret: quidam ad eum venit:
⁊ panem quēdā sibi obtulit: quem cū ille co
medisset statim ꝯfortatus vires recepit: ⁊ ī
qdam naui inde transeunte receptus fuit.
Inuentūqȝ est ꝙ illa hora panem hūit q̄ pro
eo sacerdos hostiam imolauit. ¶ Nō vo qrtū
suffragioꝝ genus. s. ieiuniorum obseruatio
defunctis ꝓsit: testaṫ Gregorius agens taȝ
de isto q̄ȝ de alijs tribus diebus. Aie defun
ctoꝝ qttuor modis soluunṫ: aut oblationibus
sacerdotū: aut ꝑcibus scōꝝ: aut charoꝝ ely-
mis. aut ieiunio cognatoꝝ. Valet nihilomi-
nus ꝓ eis pnia scā ab amicis: vñ rettulit qui
dam solēnis doctor: ꝙ cū quedam mulier vi
ro mortuo de paupertate desperaret appa-
ruit ei diabolus dicens ꝙ eam ditaret si suā
faceret voluntatem. Cui ꝓmittenti primo ī
iunxit: vt viros ecclesiasticos in suo hospi-
cio receptos faceret fornicari. Scdo ꝙ pau
peres in die reciperet: ⁊ in nocte vacuos ex
pelleret. Tertio ꝙ orationes in ecclesia gar
riendo ipediret. Quarto ꝙ nulli hec ꝯfiteri
deberet ⁊ tandem cū morti appropinqsset: ⁊
a filio ad ꝯfessionem admōeretur: illa ei sciñ
apiens dixit se ꝯfiteri nō posse: nec sibi aliqd
ꝯfessio valeret: sed cū ille cum lachrymis in
staret ⁊ pniam se pro ea facturū ꝓmitteret il-
la cōpuncta pro sacerdote filium destinauit
sed añqȝ sacerdos veniret: demones ad eaȝ
irruerūt: quoꝝ horore ac timore ꝑcussa mor
tua est. Filius autem suus ꝓ ea pcīn mrīs ꝯ
fitens: ⁊ pniaȝ septēneȝ faciens ipsa cōpleta
vidit mrēm ei de sua liberatione grās refe-
rentem. Valent etiam eis indulgentie ec-
clesie: vñ cū qdam aplice sedis legatus quē
dā strenuū militē rogaret: vt in terra albiēsi
in suitiū ecclie militaret: scā indulgentia pr̄i
suo defuncto per vnam ibidē qdragenā mo
ratus est: q̄ completa pr̄ luce clarior ei appa
ruit ⁊ de sua liberatione ei egit grās. ¶ Cir
ca tertiū. s. illos ꝓ qbus fiunt quattuor vidē
da sunt. Primo q sunt illi qbus psīt ꝓdesse
Scdo qre debent eis ꝓdesse. Tertio si oīb9
eqlr ꝓsunt. Quarto qlr suffragia q̄ pro ipsis
fiunt scire psīt. De primo qui. s. sunt illi qb9
psīt ꝓdesse. Sciendum est ꝙ sicut dicit augu.
Oēs qui de hac vita decedunt: aut sūt val
de boni: aut valde mali: aut mediocriṫ boni.
Suffragia igr̄ scā ꝓ valde bonis sunt grāꝝ
actōes: ꝓ valde malis sunt viuoꝝ qlescūqȝ
consolationes: ꝓ mediocriter bonis sunt ex-
piatōes. Valde autem boni dnr qui statim
euolant: ⁊ ab vtroqȝ igne tā purgatorij q̄ȝ in
ferni sunt liberi. Eoꝝ aūt sunt tria genera. s.
pueri baptizati: martyres ⁊ viri valde ꝑfe
cti: q. s. tam ꝑfecte edificauerunt auꝝ argen
tum ⁊ lapides ꝑciosos. i. dei dilectionem: ꝓ
ximi amorem: ⁊ bonā opationem: vt non co-
gitarent placere mundo: sed tantū deo: q ⁊ si
qñqȝ venialr peccāt: feruore tñ charitatis
ita in eis pcīn cōsumitur: sicut gutta aque a
camino ignis penitus absorbeṫ: ⁊ iō secū cre
mabilia nunqȝ ferunt: qui igr̄ ꝓ aliquo istoꝝ
trium generū oraret: vel aliq suffragia face-
ret: q2 sic dicit Augustin9. Iniuriā facit mar
tyri qui orat ꝓ martyre. Si vo aliquis ꝓ ali
quo valde bono exoraret de quo tñ an euolaṫ

ſet dubitarēt: tūc ille oꝛones eēnt grāꝝ acti
nes ⁊ ad meritum cederent exoꝛātis. ſm il-
lud. Oꝛo mea in ſinu meo ↄuertet. his. n. tri
bus generibꝰ hoīuꝫ celū ꝓtinus apit̄ cuꝫ de
cedunt: nec aliquē purgatoꝛij ignē ſentiunt:
qđ ſignificatū eſt ꝑ illos tres quibꝰ celū aptū
eſt. Aptuꝫ eſt. n. xp̄o baptiȥato luce. 3°. Jeſu
baptiȥato ⁊ orante aptū eſt celū: per qđ ſigni
ficatur ꝙ celuꝫ apitur oībus baptiȥatis: ſiue
ſint paruuli ſiue adulti. ita ꝙ ſi decederent
ꝓtinus euolarent. Baptiſmꝰ. n. virtute paſ
ſionis xp̄i mundat ab omni pctō ⁊ oꝛigiali ⁊
moꝛtali ⁊ veniali. Scđo aptum eſt Stepha
no laſipato act. 8. Ecce video celos aptos
⁊c. per qđ ſignificat̄ qđ apitur oībus marty
ribus: ita ꝙ ſtati euolant cum decedunt. Et
ſi aliqua cremabilia hēbāt oīa falce martyrij
reſecantur. Tertio apertū eſt beato Joāni ꝑ
fectiſſimo apoc. 4. Uidi ⁊ ecce oſtiū apertuꝫ
in celo. per qđ ſignificatur ꝙ viris perfecꝫ
q totaliter penitentiam ↄpleuerunt: nec ve
nialia admiſerunt: vel ſi aliqñ admittuntur
a feruoꝛe charitatis ꝓtinus ↄſumunt̄: celuꝫ
ipſis ↄtinuo apitur: ⁊ moꝛi illud perpetuo re
gnaturi ingrediuntur. Ualde āt mali ſunt q
ↄtinuo in inferni baratrum demergunt̄. ꝓ
quibus ſi de eoꝝ dānatione ↄſtaret nulla ſuf
fragia aliquatenus eſſent fienda ſm ꝙ dicit
Auguſtinus. Si ſcirē pꝛ̄eꝫ meum eſſe in in-
ferno: non plus oꝛarem ꝓ eo ꝙ̄ pꝛo diabolo.
Si āt pꝛo aliquibus dānatis quoꝝ damna-
tio dubitatur aliqua ſuffragia fierent: nihil
tñ eis ꝓdeſſent: nec quantū ad liberationeꝫ
vt ſcilicet ab ipſis penis liberētur: nec ꝙ̄tū
ad mitigationeꝫ: vt. ſ. pena in eis mitigetur
vel diminuatur: nec ꝙ̄tum ad ſuſpenſioneꝫ
vt. ſ. ad tp̄s vel ad hoꝛam eoꝝ damnatio ſu
ſpendat̄. nec ꝙ̄tū ad foꝛtificationem. vt. ſ.
ad tolerandū leuius roboꝛent̄. ꝙ̄tū. n. ad ali
qđ hoꝝ in iferno nulla redēptio eſt. Medio
criter āt boni dñr qui cremabilia aliqua. ſ. li
gnū: fenū: ſtipulam ſecum ferunt: vel qui pe
nitentiaꝫ iniunctam ⁊ ſufficientem moꝛte p̄-
occupati ↄplere nō poſſunt: qui nec adeo bō
ni ſunt qn ſuffragijs egeant nec adeo mali:
quin eis ꝓdeſſe valeant: ſuffragia igr̄ fcā ꝓ
his ſunt eoꝝ expiatōes. Uñ iſti ſunt illi qbꝰ
ipſa ſuffragia ſoluꝫ ꝓdeſſe pñt. Jn huiuſmo
di āt ſuffragijs faciendis eccl'ia ↄſueuit tri
plicē numerū dieꝝ maxie obſeruare. ſ. ſeptē
nariū. tricennariū ⁊ āniuerſariū: ⁊ rō hoꝝ aſ
ſignatur in libꝛo mitrali đ officio. Obſerua-
tur ſeptenarius: vt aie ad eterne quietis ſab
batū ꝑueniant: vt eis oīa pctā remittant̄ q̄ i
vita egerunt: q̄ per ſeptē dies ducit̄ vel vt
remittantur eis pctā q̄ egerunt cū coꝛꝑe qđ
ↄſiſtit ex q̄tuoꝛ humoꝛibus ⁊ cū aīa in qua ſt̄
tres vires. Obſeruatur trienarius qui con
ſtat ex tribus denarijs: vt purget̄ in eis quic
quid in fide trinitatis: ⁊ in tranſgreſſiōe de-
calogi delinq̄runt. Obſeruat̄ āniuerſarius:
vt de annis calamitatis ꝑueniant ad annoſ
eternitatis. Sicut. n. anniuerſariū ſcōꝝ ce-
lebꝛamus ad ipſoꝝ honoꝛē: ⁊ noſtraꝫ vtilita
tem: ſic ⁊ āniuerſariū defunctoꝝ ad ipſoꝛum
vtilitatem ⁊ nr̄aꝫ deuotionē. ¶ De ſcđo q̄-
ritur q̄re. ſ. eis debēt ſuffragia ꝓdeſſe. Sci
enduꝫ ꝙ triplici rōne debent eis prodeſſe.
Pꝛio rōne vnitatis. ſunt. n. vnū coꝛpus cū
illis de eccleſia militante: ⁊ iđ bona ſua de-
bent eis eſſe coīa. Scđo rōe dignitatis qñ
dum adhuc viuerent meruerunt vt hec ſibi
ꝓdeſſent: ⁊ iđ dignum eſt: vt qui alios iuue-
rūt ⁊ ipſi ab alijſ adiuuēt̄. Tertio rōne neceſ
ſitatis. qꝛ. ſ. ſūt i ſtatu in q̊ ſe iuuare nō pñt.
¶ De 3° vtꝝ. ſ. equaliter oībus ꝓſint. Sci
endū ꝙ ſi ipſa ſuffragia in ſpāli fiūt magis ꝓ
ſunt illis ꝓ qbus ſpālit̄ fiūt ꝙ̄ alijs Si āt in
cōmuni fiūt magis ꝓſunt eis q plus merue-
runt in hac vita: vt ſibi pꝛodeſſent ſi in equa
li vel meruerunt in hac vita vt ſibi pꝛodeſ-
ſent: ſi in equali vel maioꝛi neceſſitate exi-
ſtūt. ¶ De quarto q̄liter. ſ. ſuffragia que eiſ
fiunt ſcire poſſunt. Sciendum ꝙ hoc ſcđm
augu. ſcire pñt tribus modis. Pꝛimo per di
uinam reuelationem: quando. ſ. deus hoc eiſ
reuelat. Scđo per bonoꝛum angeloꝛum ma
nifeſtatōeꝫ. Angeli. n. q hic ſēꝑ nobiſcū ſūt ⁊
oēs actus nr̄os ↄſiderant i inſtanti q̄ſi ad eos
pñt deſcēdere ⁊ eis ꝓtinus nūciare. Tertio
ꝑ aiaꝝ hic exeūtiū intimationē. aie. n. q̄ de h̄
mūdo trāſeūt hec ⁊ alia eiſ nūciar̄ pñt. Quar
to nihilominꝰ ſcire pñt ꝑ expiētiā ⁊ reuelati
onem. Cum. n. a penis ſe releuare ſentiunt
ſuffragia pꝛo ſe fieri cognoſcūt. ¶ Circa ter
tium ſcilicet illos per quos fiunt. Sciēduꝫ
ꝙ ipſa ſuffragia ſi pꝛodeſſe debēt opoꝛtet ꝙ
fiant ab his qui ſunt in charitate: nam ſi per

malos fiunt prodesse nõ pñt: vñ legit̃ q̃ dũ
qdã miles in lecto cũ vxore esset ⁊ luna val
de lucẽs p rimas intraret mirabat̃ quomo-
do homo rõnalis creatori suo nõ pareret. cũ
eidẽ creature irrõnales parerẽt: ⁊ dũ cuidã
militi defuncto q sibi fuerat familiaris de-
traherent: subito ille qui mortuus fuerat in
thalamũ itroiuit: ⁊ dixit illi. Amice noli ma
le suspicari de aliquo: ⁊ ꝯdona mihi si qd in
te peccaui. Cũq3 sup statu suo interrogaret̃:
dixit varijs penis affligor: p̃cipue q: tale ci-
miteriũ violaui. ⁊ ibi quẽdã vulnerãs cum
cappa sua expoliaui: que mihi supponitur: ⁊
vno mõte magis me p̃mit: rogauitq3 vt ora
tiones fieri p se faceret. Cũ ãt ille sibi dice-
ret an vellet: q̃ a tali ⁊ tali sacerdote ipsas
orões faceret fieri: ille ad hoc nihil rñdens
caput more renuentis ꝯcussit. deinde dixit:
si vellet q̃ talis heremita pro se oraret. cui
ille. Utinã ille pro me oraret: qd̃ cũ se factu
rum promitteret ille ait: ⁊ ego dico tibi quia
ab hac die vsq3 ad duos annos tu etia3 mo-
rieris: sicq3 ille disparuit: ⁊ miles vita sua i
melius mutata in domino obdormiuit. Qđ
autem dictum est suffragia facta per malos
prodesse non posse: Intelligendum est: nisi
sint opa sacramentalia: vt est celebratio mis
se que a malo ministro violari non potest. vł
nisi ipse defunctus vel aliquis eius amicus
aliquibus etiam malis aliqua dispensanda
reliquisset: que tamen continuo dispensare
debent: ne sibi contingat quod cuidam con-
tigisse legitur. Miles enim quidam in bel
lo caroli magni cum mauris pugnaturus ro
gauit cognatum suum. vt si in bello morere
tur equum suum venderet ⁊ pauperibus p̃
cium daret: quo mortuo cum equus sibi ni-
mis placeret: eum sibi retinuit: ⁊ post modi
cu3 temporis defunctus ei tanq̃3 sol fulgẽs
apparuit dicens. Cognate bone per octo di
es me fecisti pati penas in purgatorio pro-
pter equum cuius precium. vt dixera3 pau
peribus non dedisti: sed impune non feres
hodie enim ferent animam tuam in infernũ
diaboli: ⁊ ego purgatus vado in regnu3 dei
et ecce subito in aere auditus est clamor: ve
lut leonum: vrsorum ⁊ luporum ⁊ ipsum de
medio abstulerunt.

¶ De coronatione quatt. v. martir

Quattuor coronati fuerunt
seuerus seuerianus Car-
poforus: ⁊ victorinus: qui
iubente dioclitiano: vsq3
ad mortem ictibus plum-
batorum cesi sunt. Horu3
nomina cum repiri nõ pos-
sent: que tñ post multos annos dño reuelan
te reperta sunt: statutũ fuit vt eorum memo
ria sub nominibus aliorum quinq3 martyrũ
sc3 claudi castorij simphoriani: nicostrati: et
simplicij recoleret̃: q post duos ãnos a mar
tyrio p̃dictoru3 passi sunt. Isti. n. martyres
cum omnem sculpture artẽ haberent: ⁊ dio-
clitiano idolũ quoddã sculpere nollent: nec
sacrificare aliquatenus ꝯsentirent iussu ip-
sius dioclitiani in loculos plũbeos viui mis
si sunt: ⁊ sic in mare precipitati circa annu3
domini. 287. Sub nominibus igitur istoru3
.5. statuit melchiades papa p̃dictos quat-
tuor honorari: ⁊ quattuor coronatos vocari
ante sc3 q̃3 eoꝝ nomina reperirentur: ⁊ licet
postmodũ noia repta fuerint vsus tñ obtinu
it: vt quattuor coronati deinceps vocarent̃

¶ De sancte theodoro martyre.

Theodorus in vrbe mari-
manitanoꝝ sub dioclitião ⁊
maximiano martyriũ pas-
sus est. cui cum preses di-
ceret q̃ sacrificaret ⁊ pri-
stinã militiã reciperet. respõ
dit theodorus: ego milito
deo meo ⁊ filio eius iesu xp̃o. Cui p̃ses. Er-
go deꝰ tuꝰ filiũ h3 cui theodorꝰ. Etiã ad quẽ
p̃ses, possemꝰ eũ cognoscere: ⁊ theodorꝰ. Eũ
vtiq3 potestis cognoscere ⁊ ad eũ accedere
Datis inducijs igit̃ scõ theodoro: vt sacri
ficaret templũ martis noctu scũs solus itroi
uit: ⁊ igne supposito totu3 illud succendit: q
a quodam q hoc vidit accusatus in carcere
vt fame ibi moreretur reclusus est. cui dñs
apparens dixit. Confide serue meus theo-
dore: q: ego tecum sum. Tunc turba multa
de albatorum viroꝝ clauso hostio ad eũ ve
niẽs cũ eo psalere cepit. Qđ videntes custo
des territi fugierunt. Cum aũt inde eductꝰ
fuisset ⁊ ad sacrificia inuitaret̃ ait. Si carnes
meas igne cremaueris ⁊ varijs ꝯsumas sup
plicijs donec fuerit sp̃us in naribus meis:

non denegabo deum meum. Tunc ad p̄ce-
ptū p̄sidis in ligno suspendit ⁊ vngulis fer-
reis tā crudeliter latera eius radunt vt etiā
eius coste nudarent. ad quē p̄ses. Uis the
odore nobiscū eē aut cū xp̄o tuo? cui ille. cuꝫ
xp̄o meo ⁊ fui: ⁊ sum ⁊ ero. Tūc iussus ē igne
cremari: in quo q̄dē igne sp̄m emisit: sꝫ tamē
corpꝰ eius illesū ab igne p̄mā̄sit circa annuꝫ
dn̄i. 97. Odore suauissimo oēs repleti sunt
⁊ audita ē vox dicēs. Ueni dilecte mi intra in
gaudiū dn̄i tui. celū quoqꝫ aptū multi vide-
runt.

De nomine.

Artinus q̄si martē tenens
.i. bellū ꝯtra vitia ⁊ pctā.
vel martinꝰ q̄si martyruꝫ
vnꝰ. fuit. n. martyr salteꝫ
volūtate: ⁊ carnis mortifi
catiōe: vel martinꝰ interp̄
tat q̄si irritās vel p̄uocās
seu dominās. Ip̄e nāqꝫ p̄ meritū sue scitatis
irritauit diabolū ad inuidiā, p̄uocauit deuꝫ
ad misericordiā. dn̄atus ē carni sue p̄ mace-
rationē ꝯtinuā. Cui. s. carni rō siue aius dn̄a
ri debet. vt dicit dionysiꝰ in epistola ad de-
mophilū sicut dn̄at dn̄s seruo: aut pat filio:
aut senior lasciuo iuuēculo. Eius vitā seue-
rus cognomēto sulpitiꝰ discipulus sci marti
ni quē gennandius iter illustres viros ꝯnu
merat scripsit.

De scō Martino ep̄o.

Artinus sabarie pānoꝝ op
pido oriūdus fuit: sꝫ intra
italiā papie alitꝰ cū patre
suo tribuno militū sub ꝯstā
tino ⁊ iuliano cesaribꝰ mi-
litauit. Nō tñ spōte: qꝛ ab
infantia diuinitꝰ inspiratꝰ
cū eēt ānoꝝ duodeci īuitis pentibus ad ec-
clesiā ꝯfugit ⁊ cathecuminū se fieri postula-
uit. Ex tūc heremū intrasset nisi carnis īfir-
mitas obstitisset: sꝫ cū cesares decreuissent
vt veteranoꝝ filij p̄ patribꝰ militarēt: mar
tinus cū eēt ānoꝝ q̄ndeci ad militandū vr-
get vno tm̄ ꝯtētus s̄uo: cui tm̄ martinus ser
uiens sepiꝰ ministrabat: ⁊ calciamenta sepi
us detrahebat atqꝫ t̄gebat. Quodā hye-
mali tp̄e p̄ portā ābinēsium trāsiēs: paup̄em
q̄uēdā nudū obuiū hūit: q cum a nullo elyna
accep issꝫ. martinꝰ hūc sibi s̄uatū itelligēs ar
repto ēse clamidē q̄ sibi superat diuidit ⁊ p̄-
tē paupi tribuēs reliquā p̄tē rursuꝫ induit.
Seq̄nti igit nocte xp̄ꝫ clamidis sue q̄ pau-
perē texerat: p̄te vestitū vidit: ip̄mqꝫ ad cir
cūstātes angelos sic loq̄nteꝫ audiuit: marti-
nus adhuc catecuminꝰ hac me veste ꝯtexit.
vn̄ vir scūs in gl'iaꝫ ñ elatus: sꝫ dei bonitatē
cognoscēs: cū eēt ānoꝝ decē ⁊ octo baptizari
se fecit: et adhuc in istantiā tribuni sui q tp̄e
sui tribunatꝰ expleto se seculo abrenūciaturꝝ
p̄mittebat p̄ biēniū militauit. Interea irruen-
tibus intra gallias barbaris iulianus cesar
ꝯ eos pugnaturꝰ pecuniaꝫ militibꝰ erroga-
uit. At martinꝰ nolēs deinceps militare. dōa
tiuuꝫ recipe noluit: sꝫ Cesari dixit: xp̄i ḡ mi-
les sū: pugnare mihi nō licꝫ. Indignatꝰ iuli
anus dixit: q̄ nō religiōis grā: sꝫ metu belli
iminētis militie renūciaret. Cui martinꝰ itre
pidꝰ rn̄dit. Si h̄ ignauie ñ fidei ascribit cra
stia die an̄ aciē inermis astaboꝰ: ⁊ in noīe xp̄i
signo crucis nō clypeo p̄tectꝰ aut galea osti
uꝫ cuneos penetrabo securus. vn̄ custodiri
iubet: vt inermis: vt dixerat: barbaris obij
ceret. Sꝫ die seq̄nti hostes legationeꝫ mise-
runt sua oīa seqꝫ dātes: vn̄ nō dubiū ē meri
tis sci viri talē victoriā sine sāguīe datā eē.
Exinde r̄licta militia ad scm̄ hilariū pictaui
ensē ep̄ꝫ p̄rexit ⁊ ab eo accolitus ordiatꝰ mo-
net a dn̄o p̄ soporē: vt p̄ētes suos adhuc gēti
les visitaret. Profecūs igitur multa aduer-
sa passurꝝ se eē p̄dixit. Nā int alpes icidit in
latrōes. Cūqꝫ vnꝰ securi in caput eiꝰ vibras
set ictū ferientis dextre sustinuit alt vinctꝫ tñ pꝰ
tergū mā̄ibus vni eoꝝ custodiēdus traditur
Percūctāti vo latrōi an timuissꝫ rn̄dit num
q̄ꝫ se ita fuisse secuꝝ: qꝛ sciret mīsicordiā di
marie in tētatiōibus affuturā. Incipiēsqꝫ la
troni p̄dicauit: ⁊ ip̄ꝫ ad fidē xp̄i ꝯuertit: qui
martinū ad viā reducēs laudabilit postmo
dū vitā finiuit. Cū āt mediolanū p̄terissꝫ di
abolus i humana sp̄ē sibi obuiꝰ fuit: ⁊ quo tē-
deret req̄siuit. cui cū rn̄disset se quo eū dn̄s
vocaret tēdere. Ille ait. Quocūqꝫ ieris dia
bolus tibi aduersabit. Cuꝫ āt martinus sibi
rn̄disset. Dn̄s mihi adiutor ē: nō timebo q̄d
mihi hō: statiꝫ ille euanuit. Itaqꝫ martinus
mr̄eꝫ ꝯuertit Pr vo in errorē p̄mā̄sit. Sꝫ cū
heresis arriana p̄ totū orbē pulularēt: ⁊ ille
pene solꝰ obsisteret publice cesus ⁊ de ciui-
tate eiectus mediolanū redijt ⁊ ibi sibi mo-

nasteriũ statuit: ʒ inde ab arrianis eiectꝰ ad insulã gallinariã cũ vno solo p̃sbytero prerit: vbi ellebori gramẽ venenatuʒ inter alias herbas in cibũ sũpsit: ⁊ vicinam mortẽ sentiẽs oẽ piculũ ⁊ doloreʒ virtute orõnis fugauit. Audiẽs ꝗ ꝙ btũs hilarius de exilio rediret: obuiã ei ꝓfectus ẽ: ⁊ iuxta pictauiũ monasteriũ ordĩauit: vbi cũ q̃ndaʒ adhuc cathecuminũ hrẽt parũper a monasterio discedẽs ⁊ rediẽs reppit eũ sine baptismo defunctuʒ quẽ in cellã ducẽs: ⁊ sup eius corpus se prosternẽs ipm̃ sua orõne ad vitã ꝓtinaʒ reuocauit. Idẽ vo hõ referre ꝯsueuit ꝙ dũ super eũ data snĩa obscuris locis deputatus fuissʒ ꝑ duos angelos iudici ẽ suggestũ: hũc eẽ pro quo martinus oraret: iussuʒ ẽ igit vt ꝑ ipsos duos reduceret: ⁊ martino viuus redderet. Aliũ insup ꝗ laqueo vitã finierat vite restituit. Uex cũ plebs turonica epo careret ipʒ plurimũ renitentẽ sibi ordinari petijt. Quidaʒ ãt ex epis ꝗ ꝯuenerãt: eo ꝙ deformis esset hitu ⁊ vultu despicibil' resistebãt: int̃ q̊s p̃cipuus fuit qdã noĩe d̃fensor: ʒ cum lector tũc deesset qdã accepto psalterio p̃mũ quem inuenit psalmuʒ legit: vbi v̊sus hic erat. Ex ore ĩfantiũ ⁊ lactentiũ deꝰ ꝑfecisti laudeʒ vt destruas inimicũ ⁊ defensorẽ: ⁊ sic ille defẽsor ẽ ab oĩbꝰ ꝯfutatꝰ. Ordinatꝰ itaqʒ eps cũ ppl'i tumultũ nõ ferret duobꝰ fere milibus extra vrbẽ monasteriũ ꝯstituit: vbi cũ triginta discipulis in mlta abstinẽtia vixit. Nã ibi vinuʒ nemo bibebat: nisi quẽ ĩfirmitas coegissʒ mollior hitus sibi ꝓ crimĩe erat: plĩme citates de his epos eligebãt. ¶ Cũ qdã sub noĩe martyris coleret: ⁊ a martino nil d̃ eius vita vel merito ĩueniri possʒ: q̃dã die sup se pulchꝝ stãs orauit dñʒ vt qs eẽt vel cuius meriti ĩdicaret. Cõuersus itaqʒ ad leuã vidit vmbrã nigerrimã stare: ꝗ a martino adiuratꝰ dixit se latronẽ fuisse ⁊ ob scelus ꝑcussuʒ esse. Cõtinuo igit martinꝰ altare destrui p̃cepit. Legit quoqʒ in dialogo seueri ⁊ galli discipuloꝝ sci martini vbi mlta suppleta sũt q̃ in eius vita seuerus dimiſat: ꝙ martinus q̊dã tpe valẽtinianũ ĩpatorẽ ꝓ q̃dã necessitate adijt: ʒ ille sciẽs eũ velle petere qđ ipe nolebat dare: fores palatij sibi claudi fecit. At martinꝰ semel ⁊ iterꝝ passus repulsã cilicio obuolutꝰ ⁊ cinere ꝯspersus ꝑ vnã hebdomadã cibi ⁊ potus abstinẽtia macerat. Tunc monẽte angelo ad palatiũ venit: ⁊ nullo sibi ꝓhibẽte ad ĩpatorẽ vsqʒ ꝑuenit: quẽ cũ venientẽ videret iratꝰ: q2 fuisset admissus ei assurgere noluit donec sellã regiã ignis operiret ⁊ ipm̃ ĩpatorẽ a ꝑte posteriori ignis succẽderet. Tũc scõ martino iratꝰ assurgẽs: virtutẽ diuinã se sensisse ꝯfessus ẽ. Multũqʒ ipm̃ ꝯplectẽs sibi oĩa anteq̃ʒ rogaret ꝯcessit: multaqʒ munera obtulit: ʒ martinus nõ accepit. In eodẽ quoqʒ dialogo legit: q̃liter tertiũ mortuũ suscitauit. Cũ.n. qdã iuuenis defunctus fuisset: ⁊ mr̃ eiꝰ ꝓ resuscitatione filij beatum martinũ lachrymis exoraret: ille ĩ medio cãpi vbi erat ĩnumerabilis mltitudo gentiliũ genua flexit: ⁊ cunctꝪ vidẽtibus puer surrexit: q̃ꝑꝑ oẽs illi gẽtiles ad fidẽ ꝯuersi sũt. Ei dẽ quoqʒ viro scõ obediebãt ẽt insensibilia vegetabilia ⁊ irrõnabilia. Insẽsibilia sicut ignis ⁊ aq̃: nã cũ in q̊dã ꝓbano ignẽ misisset ĩ domo ꝓxima ⁊ adherente agẽte vẽto flãma efferebat: tũc martinus sup tectũ domꝰ ascẽdens obuiũ se aduenientibus flãmis infuit: mox ꝯ̈ vim vẽti flãma retorq̃tur: vt ꝯflictus qdã ꝯpugnantiũ int̃ se elemẽtoꝝ videretur. ¶ Nauis ẽt q̃dã cũ ꝑiclitaret: vt in p̃dicto dialogo legit: qdam negociator nec dũ xp̄ianus exclamauit: d̃s martini erripe nos: ⁊ statiʒ trãq̃llitas magna successit. Silr̃ vegetabilia: nã cũ in quodã loco tẽpluʒ antiq̃ssimuʒ diruisset ⁊ arborẽ pini diabolo dedicatã vellet excidere obsistẽtibꝰ rusticis ⁊ gẽtilibus. vnus eoꝝ dixit. Si de deo tuo fiduciã habes nos hãc arborẽ succidemus: ⁊ tu eã suscipe: ⁊ si tecũ ẽ deꝰ tuꝰ: vt dicis euades: quo ãnuente succise arbori ⁊ iã v̊sus eũ ibidẽ ligatuʒ cadẽti signũ crucis opposuit: ⁊ in aliã ꝑtẽ rediẽs: rusticos ꝗ in tuto loco erãt fere op̃ssit ꝗ viso miracl'o ad fidẽ ꝯuersi sunt. Irrõnabilia quoqʒ aĩalia sibi ꝑ'ies obedierũt: sicut legit in p̃dicto dialogo. Cũ.n. canes lepusculũ inseq̃ntes vidissʒ: ĩpat canibꝰ vt aĩal insequi desisterẽt. mox illi ꝯstiterũt: ⁊ q̃si vincti in suis vestigijs fixi mãserũt. Serpẽs ẽt quidã cũ fluuiũ q̃ndã natãdo trãsiret: martinus ait ad ſpenteʒ. In noĩe dñi iubeo te redire. mox se ad v̊bũ sci retorsit: ⁊ in ripã aliã transmeauit ⁊ ingemiscẽs martinꝰ ait. Serpentes me audiũt: ⁊ hoĩes ñ audiũt: canis simi-

liter cuȝ in quendā ex martini discipulis la-
traret. Jlle ad eū ꝯuersus ait. Jn noīe marti-
ni iubeo te obmutescere: canis ꝯtinuo obmu
tuit: ac si linguā habuisset abscissam. ¶ Fuit
āt btūs martinus mlte hūilitatꝭ. Nā leprosū
q̄ndā cunctꝭ horribilē parisius obuiū hn̄s ip
suȝ osculatꝰ ē atqꝫ bn̄dixit: statiqꝫ mūdatus ē
Jn secretario quoqꝫ residēs nūq̄ꝫ cathedra
vsus ē. nā in ecclīa nemo vnq̄ꝫ eū sedere cō
spexit. Sedebat āt in sellula rusticana quaȝ
tripodā vocāt. Multe dignitatꝭ qꝛ par apo
stolis dictꝰ ē. ꝛ hoc pp grām spūs sci q̄ in euȝ
spē ignis ad robur descēdit: sicut fuit ī aplīs
Vn̄ ꝛ aplī freq̄nter eū tanq̄ꝫ ꝯparē visitabāt
Legit̄. n. in p̄dicto dialogo ꝙ q̄dā vice dum
martinus solus ī cella sederet ꝛ seuerꝰ ꝛ gal
lus eius discipli p̄ forib⁹ expectarēt. subito
mirabili ꝯcussi horrore plēs in cella audiūt
insil' colloq̄ntes: de quo cū postmodū marti
nū req̄sissent. ille ait. Dicā vobis: ſȝ vos q̄-
so nulli dicatis. Agnes tecla ꝛ maria ad me
venerūt: nec tm̄ illa die: ſȝ sepiꝰ se ab eis est
ꝯfessus visitari. ꝛ petrꝫ ꝛ paulū aplōs a se se
pe videri ꝓhibuit: mlte iustitie. Cū. n. ab im
peratore noīe mario īuitatus fuissȝ: ꝛ marti-
no p̄mo poculū fuissȝ oblatū spectantib⁹ cun
ctis: vt pᵒ se regi tribueret p̄sbytero suo de-
dit: nullū estimās digniorē q̄ post se deberet
bibere: ꝛ indignū īdicans si aut regē aut re-
gis primos p̄sbytero p̄tulisset: Multe pa-
tiētie. Tantā. n. in oībus patiētiā ꝓbabat: ꝙ
cū eēt sūmus sacerdos īpune sepe a clericis
ledebatur: nec a sua eos pp hoc charitate re
pellebat nemo illū vnq̄ꝫ vidit iratuȝ nemo
merentē: nemo ridētē: nūq̄ꝫ ī illiꝰ ore nisi xp̄s
nūq̄ꝫ ī illiꝰ corde nisi pietas: nisi pax: nisi mi
sericordia īerat. Legit̄ quoqꝫ in p̄dicto dialo
go ꝙ cū martinꝰ q̄dā vice ī veste hispida ni
gro ꝛ pēdulo pallio circūtectꝰ sup asellū pro
cederet eqs de ꝯ veniētibus expauefactis
militantes in terrā saltu p̄cipitati se dederūt:
ꝛ martinū arripiētes grauit̄ v̄berauerūt. ille
āt mutꝰ cedentibus terga p̄bebat: sed magis
illi furebāt eo ꝙ ille q̄si n̄ sentiēs v̄bera illata
eos ꝯtēnere videret̄. protinꝰ āt aīalia adeo
humo fixa ꝑmanebāt: vt q̄ntūcūqꝫ flagellata
velut saxea moueri n̄ possēt: quousqꝫ ad mar
tinū redeūtes ꝛ peccatū suū qđ ignorant̄ in
eū ꝯmiserāt ꝯfitētes ille eis licētiā dedit: ꝛ
gradu ꝯcito aīalia ꝓcesserūt. Multe assidui
tatꝭ in orādo: qꝛ vt ī legēda sua dr̄ nūq̄ꝫ vlla
hora momētūqꝫ p̄teriit: q̄ n̄ aut orōni aut le-
ctiōi īcūberet. Jnt̄ legēdū tm̄ ꝛ opādum nūq̄ꝫ
aīum ab orōne laxabat. nā vt fabris ferrari
is moris ē q̄ īnt̄ opandū ꝓ quodā laboris le-
uamīe incudē feriūt: ita martinus dū aliq̄d
ageret semꝑ orabat. multe austeritatꝭ ī seipo
Refert. n. seuerꝰ in epistola ad eusebiū: qđ
cū martinꝰ in q̄ndā suā diocesiȝ venissȝ ꝛ cle
rici lectū sibi plurimo stramīe p̄parassēt: ille
ibidē requiescēs insuetā mollitieȝ ꝑhorrescit.
Quippe q̄ nuda humo vno tm̄ cilicio supie-
cto cubare ꝯsueuerat. Jtaqꝫ ꝑmotus iniuria
surgēs stramētū dē ꝓiecit ꝛ se sup nudā humū
collocauit. Circa mediaȝ v̄o nocteȝ tota illa
pallea igne accēdit̄ ꝛ martinꝰ excitatꝰ dū ex
ire tētaret: ſȝ negret ab igne carpit̄: ꝛ eiꝰ iaȝ
vestimēta vrunt̄. Rediēs v̄o ad solitū orō-
nis ꝯfugiū: ꝛ crucis emittēs signaculū in me
dio ignis ītactus ꝑmāsit: ꝛ flāmas sēsit rorā
tes q̄s male exptus erat vrētes. Monachi
igit̄ excitati ꝯcurrūt ꝛ martinū quē iā ꝯsum-
ptū putabāt de medio flāmarꝫ illesū educūt
Multe ꝯpassionis erga delinq̄ntes: qꝛ oēs
volētes penitere ꝯpassiōis sinu recipiebat:
nā cū diabolᵒ martinū rep̄hēderet cur semel
lapsos ad pn̄iaȝ reciperet eidē rn̄dit. Si tu ip
se o miserabilis ab hoīuȝ īfestatiōe desisteres.
ꝛ te factorꝫ tuorꝫ peniteret: ego tibi ꝯfisus in
dn̄o xp̄i mīaȝ pollicerer. Mlte pietatꝭ erga
paupes. Legit̄ ī p̄dicto dialogo ꝙ martinū ī
q̄dā festiuitate ad ecclīā tēdētē paup q̄dam
nudꝰ secutꝰ ē. martinꝰ āt archidiachono p̄ce
pit vt egētē vestiret: ſȝ cū h̄ ille facer̄ distulis
set īgressus martinꝰ secretariā tunicā illi p̄-
buit: ꝛ ꝯtinuo abscedere iussit. Cū ḡ archidi
aconꝰ eū moneret: vt ad solēnia p̄agēda pce
deret: ille de se loq̄ns rn̄dit se ire n̄ posse: do
nec paup vestē accipiat. Archidiachonus
v̄o n̄ intelligēs: qꝛ cū extrinsecus cappa te-
ctus esset: ipsum nuduȝ iterius nō videbat
pauperē nō adesse cāt̄. At ille mihi inqt ve
stis deferat̄ ꝛ paup nō aderit vestiēdus. cō
pulsus ille ad forū vadit ꝛ q̄nqꝫ argēteis tu
nicā vilē ꝛ curtā q̄ dr̄ pēnula q̄si pene nulla
rapiens an̄ pedes Martini iratus proiecit
Q̄ vā ille secreto īduit: cuiꝰ manice vsqꝫ ad
cubitū: ꝛ longitudo vsqꝫ ad genu ꝓtendeba

tur. ꝛ sic missam celebraturus ꝓcedit. Dū āt missam celebraret globus igneus sup caput eius apparuit: ꝛ a multis ibidē visus fuit: ob hoc par apl'is dr̄. Huic āt miraculo addit magr̄ Jo. belet ꝙ cū in missa manus ad deum vt moris est: levaret manicis lineis retro labē tibus cū nec brachia eius essent grossa: nec multū carnosa: nec ꝑsata tunica ꝑtenderet nisi vsq3 ad cubitū remāserūt eadē brachia nuda. Tunc miraculose torq̄s aurei ꝛ gēmati deferuntur ab angelis ꝛ brachia decēter operiūt. Quē ēt tōsā q̄dā vice ꝯspiciēs euāgeliū igt mādatū ista ꝯpleuit: duas tūicas hū t ꝛ vnā nō hūti largita est: ita ꝛ vos inquit facere deberetis. Multe ꝑtātis erga demōes pellendos. sepe. n. ipsos demones ex hoib9 expulit. Legitur ēt in dcō dialogo: ꝙ q̄dam vacca a demone agitata cū vbiq3 seuiret ꝛ multos ꝯfoderet ꝛ versus martinū ꝛ socios in itinere furibunda ꝯcurrerz: ille manu eleuata ipsam sistere iubet: q̄ imobili ꝑmanente vidit demonē dorso illius insistentē: quē increpans discede inqt funeste de pecude ꝛ innoxiū aial agitare desiste: quo ꝑtinus discedēte vacca ad eius pedes ꝓsternit ꝛ ad ei9 imperium cū oi mansuetudine ad gregē suū reuertitur. ¶ Multe subtilitatis erga demones cognoscendos. Demones. n. ita sibi conspicabiles reddebant: vt apte ab ipso sub q̄cunq3 imagine viderent: nam inrdū demō in iouis ꝑsonā: plerūq3 mercurij. aliqn̄ veneris vel minerue transfiguratū se eius vultibus offerebat quos ille oēs suis noibus increpabat mercuriū maxie patiebat infestū iouē brutū atq3 hebetē esse dicebat. ¶ Quadam ēt vice, diabolus in forma regis purpura ꝛ diademate ꝛ aureis caligis ornatus sereno ore letaq3 facie sibi apparuit. Cūq3 diu ambo tacuissent agnosce igt martine quē colis Xp̄s ego suz: descensurus ad terras p̄us me tibi manifestare volui. Ad hoc cū adhuc martinus admirans tacerz rursus ait. Martine cur dubitas credere cum me videas? xp̄s ego sū. tc ille a spū scō doctus ait. Dn̄s iesus xp̄s non se purpuratū ꝛ diademate renitētē venturū esse p̄dixit. ego xp̄z nisi in eo habitu ꝛ forma qua passus est: nisi crucis stigmata ꝑferentē venisse non credā. Ad hanc vocez ille disparuit: ꝛ totam cellaz fetore repleuit.

Martinus āt, obitū suū lōge an̄ ꝑsciuit: quē ēt fribus reuelauit. Interea cādacēsē diocesiz cā sedādē discordie visitauit. Pergēs, ḡ vidit mergos in flumine piscibus insidiātes ꝛ quosq3 capientes. Forma inquit hec demonum est. Insidiantur incautis: capiūt nesciētes: captos deuorāt: saturariq3 nequnt deuoratis. Imperat igr̄ vt relicto gurgite desertas peterent regiōes. Statiq3 grege scō mōtes siluasq3 petierūt. In illa igr̄ diocesi aliq̄3 diu cōmoratus viribus corpis cepit destitui ꝛ discipulis indicat se resolui. Tunc oēs flētes cur nos inquiunt pr̄ deseris: aut cui nos desolatos relinquis? Inuadent. n. gregez tuum lupi rapaces. Et ille eoꝝ motus fletibus flēs, quoq3 sic orauit. Dn̄e si adhuc pplo tuo sum necessari9 nō recuso laborē: fiat voluntas tua. Dubitauit pene quid mallet. qr nec eos desereret: nec a xp̄o volebat diuti9 separi. Itaq3 cū aliq̄3diu molestia febriuz teneret: ꝛ a discipulus rogaretur: vt in lectulo suo vl'i cilicio ꝛ cinere vbi decūbebat stramentū aliqd̄ poneret: nō decet inqt filij xp̄ianū nisi in cilicio ꝛ cinere mori. Ego si vobis alid̄ exēplū relinquo ipē peccaui. Occulis ac manibus in celuz supintentus inuictum ab orone spm̄ n̄ relaxabat. Et cū supinus sēp iaceret: ꝛ a p̄sbiteris rogaretur: vt corpusculū mutatione lateris releuaret: finite me inqt fratres finite celum, potius respicere q̄3 terrā: vt spūs ad dn̄m dirigat. ꝛ hec dicens: vidensq3 diabolū assistere. Quid hic inquit astas cruēta bestia? Nihil in me funestuz reperies: habrahe me sinus recipiet. Et in hac voce sub archadio ꝛ honorio qui ceperunt circa annum dn̄i. 448. vite eius. 81. spiritū deo reddidit: vultusq3 eius tanq̄3 iam glorificatus resplenduit: ac corus angelorum ibidem psallens a multis audtus fuit: Ad eius transitum pictaui: sic turonici conuenerunt: ibiq3 magna altercatio orta est: dicebāt. n. pictaui. noster est monachus nos requirimus cōmendatum. quibus illi. Vob ablatus est nobis a deo donatus. Nocte igr̄ media pictaui oēs penitus sopiunt: ꝛ sic a turonicis corpus eius ꝑ fenestram eiectum per ligeri nauigio ad vrbem turronicam cum magno gaudio deportatur. ¶ Btūs āt seuerus coloniensis ep̄s cū die dn̄ica loca scā post matutinas more solito cir

cuiret: illa hora qua vir sanctus obijt ange-
los cantantes in celo audiuit: vocansq; ar-
chidiaconē interrogat si aliquid audiret. Et
cū se nihil audire diceret: ⁊ eps vt diligent
auscultaret: moneret: cepit sursū collū extēde
re: aures arigere: super summis articulis ba
culo se sustentans stare: sed dū eps p eo oraꝛ
set quasdā in celo voces audiꝛ se dixit. Cui
eps. Dñs meus martinus est qui migrauit
e mūdo: ⁊ nunc angeli eum in celum deferꝛt.
Demones āt affuerunt qui euz retinere vo
luerunt: sed nihil suum in eo reperientes cō
fusi recesserunt. Archidiaconus igitur diez
⁊ horam notauit: ⁊ tunc martinū migrasse co
gnouit. ¶ Seuerus ēt monachus qui vitā
eius scripsit: cum post matutinas leuiter ob
dormissez. sic ipse in quadā epistola testaꝛ sā
ctus martinus albis indutus: vultu igneo
stellantibus oculis crine purpureo: tenens
libruz in manu dextra quē de vita eius idē
seuerus scripserat. eidez apparuit. Cum post
bñdictionem in celū conscendere ipsum vi-
deret: ⁊ cū eo ascendere cuperet euigilauit.
Post hoc autem nuncijs venientibus eadē
nocte sanctuz Martinum migrasse audiuit.
¶ Eo quoq; die scūs Ambro. mediolanen-
sis eps missam celebrans super altare inter
propheciam ⁊ eplam obdormiuit. Et cum
nullus eum excitare presumeret: ⁊ subdiaco
nus nisi ipso iubente epistolā nō auderet le
gere transactis duarum vel trium horarum
spatijs excitauerunt eum dicentes. Iam ho
ra preterijt ⁊ popul⁹ valde lassus expectat
iubeat dñs noster: vt clericus epistolam le
gat. Ad quos ille. Nolite turbari. frater eni
meus martinus ad deū migrauit: ⁊ ego ei⁹
funeri obsequium prebui: sed vltimam ora-
tionem vobis excitantibus explere non va
lui. Tunc illi diem ⁊ horam notantes inuene-
runt sanctum Martinum tunc migrasse ad
celum. Cappam eius: vt ait magister ioānes
beleth reges francie in prelijs portare con
sueuerunt. Unde ipsius cappe custodes ca
pelani dicebantur. Post mortem autem ei⁹
anno. 64° cuz beatus perpetuus eius eccle
siaz magnifice ampliasset: ⁊ i eaz corpus trās
ferre vellet: semel ⁊ bis ⁊ tertio ieiunijs ⁊ vi
gilijs insistētes sepulchꝝ ei⁹ nullaten⁹ moue-
re potuerūt. Cūq; vellēt dimit teꝛ qdā senex
pulcherrimus eis apparuit dicēs. Usq; q̄
tardatꝭ: nō videtꝭ scm martinū paratū iuuare
vos si manū apponitis. Tūc ille cū eis ma
nus supposuit: ⁊ cū sūma velocitate sepul-
chꝝ leuauerunt: ⁊ in loco vbi nūc coliꝛ po-
suerunt. Senex aūt ille post hoc nusq; cōpa
ruit. Hec trāslatio in mēse iulij celebratur.
Ferꝛ quoq; ꝙ tūc duo socij erāt quoꝝ vnus
erat cecus ⁊ alter cōtractus. Cecus aūt cō-
tractū ferebat: ⁊ ꝯtractus ceco viā mōstra-
bat. Sicq; taliter mēdicantes multā pecu
niā acquirebāt. Audiētes vo ꝙ ad corpus
sancti martini multi sanabanꝛ infirmi. cū in
trāslatione eius corpus extra ecclīam pces-
sionaliter duceretꝛ timere ceperūt ne p̄edi
ctū corpus iuxta domū vbi manebāt duce-
retur: ⁊ sic ipsi forsitā curarenꝛ. Nolebāt. n.
sanitatē cōsequi ne operiret materia q̄stus
sui. Quapropter de illa strata fugientes se
ad aliā trāsferebāt p quā corpus nequaquā
duci putabant. Dū ḡ fugerēt corpi eius ex i
prouiso ptinus obuiauerūt. ⁊ qꝛ deus mul-
ta bona p̄stat inuitis ambo ꝯtra eoꝝ volūtatē
ꝯtinuo sūt curati: lꝫ de h̄ plurimū tristarenꝛ
¶ Ambro. aūt de scō martino sic ait. Btūs
martinus pphani erroris tēpla destruxit:
vexilla pietatis erexit. mortuos suscitauit:
ab obsessis corporibus demonia seua exclu-
sit: ac varijs laborātes lāguoribus salutꝭ re
medio sbleuauit: q ita pfectus iuētus est: vt
xpm texisset i paupe ⁊ veste quā egenus ac
cepat mūdi dñm induisset. O felix largitas
quā diuinitas opaꝛ. O clamidis gliosa diui
sio qua militē texit ⁊ regē. O iestimabile do
nū qd vestire meruit diuinitatē digne huic
dñe ꝯfessiōis tue p̄mia ꝯtulisti. Digne ei ar
riāoꝝ subiacuit feritas. Digne amore mar
tyrij psecutoris tormēta nō timuit: qd erit p
oblatiōe itegri corpis receptur⁹: q p quāti-
tate vestis exigue deū vestire meruit: ⁊ vi
dere. Sic sperātibus ꝯtulit medicinam: vt
alios supplicatiōibus: alios visu salutaret.

¶ De scō Briccio.

Riccius sācti martini dia
cōus eiusq; plurimū emu
lus multa eidē scō cōuitia
inferebat. Nā cū quidam
paup martinum requireret
dixit ei briccius. Si illuz

delirũ queris ꝓspice eminus. Ille.n.est qui
q̃si amens celũ respicit. Cũ igit̃ paup̃ a mar
tino que petierat accepisset vir scũs Bricci
um ad se vocans dixit. An ego tibi delirus
videor Bricci? Quod cũ ille pre verecun-
dia se dixisse negaret. ait Martinus. Non
ne aures mee ad os tuũ erant: qñ h̃ emin⁹ lo
quebaris? Amen dico tibi: qꝛ a dño obtinui
vt mihi in ep̃atu succedas. Sʒ scias multa
te in episcopatu aduersa passurũ. Quod bric
cius audiens irridebat dicens. Nonne dixi
virũ istũ delirũ esse? Post mortẽ igr̃ sci mar
tini Briccius in episcopũ est electus: qui dei
ceps orationi vacabat: ꝛ lʒ adhuc superbus
tñ corpore castus erat. anno ãt episcopatus
sui.30. Mulier q̃dam religiose vestita que
eius vestimenta lauabat cõcepit ꝛ filium pe
perit. Tũ oĩs populus cuʒ lapidibus ad epi
ianuã ꝯgregatus est dicens. Diu pietate sci
Martini luxuriã tuã dissimulauimus: sʒ iã
neq̃q̃ pollutas manus osculari volumus. Il
lo aũt viriliter hoc negante adducite ait ad
me infantẽ: quo allato cuʒ triginta esset diex
Dixit ad eum Briccius. Adiuro te per filiũ
dei vt dicas corã oĩbus si ego te genui. Et
ille Non tu es inquit pr̃ meus. Poplo ãt vr
gẽte: vt qs esset ei⁹ pr̃ regreret. ille ait. Nõ
est hoc meum. feci quod ad me ptinuit. Po
pulus ãt hoc totũ magicis artibus attribue-
bat dicens. Neq̃q̃ nobis falso pastoris noie
dñaberis. Tum ille pro sui purgatione pru-
nas ardentes vsq̃ ad tumbaʒ sci martini cũ
ctis videntib⁹ deportauit: piectisq̃ prunis
vestis eius illesa apparuit. ꝛ ait. Sicut h̃ meũ
vestimentum a prunis mansit illesũ: sic cor
pus meũ a cõtactu mulieris est mundũ. Po
pulo ãt adhuc nõ credente sctm̃ Bricciũ con
tumelijs ꝛ iniurijs afficiunt ꝛ a sua dignita-
te eijciunt: vt verbum qḋ sanctus Martinus
dixerat impleretur. Tunc Briccius flẽs pa
pãm adijt: ꝛ septẽ annis ibidem qcqd in san
ctum martinuʒ deliquerat penitendo dele
uit. Populus ãt iustinianũ ꝑfecit: ꝛ romaʒ ꝯ
Briccium misit: vt episcopatum sibi ꝯ bric
ciũ defensaret. Quo cũ tenderet in ciuitate
vcellensi vitam finiuit: ꝛ armenium loco ei⁹
populus oĩs ꝑfecit. Septimo igr̃ anno bricci
us cũ auctoritate pape rediens sexto ab vr-
be miliario hospitium accepit: ꝛ armenius
eadẽ nocte spiritum exalauit. Quod briccius
ꝑ reuelationem cognoscens ait suis vt surge
rent. ꝛ secum ad tumulandum turonensem
episcopum ꝓperarent. Cuʒ ḡ Briccius per
vnaʒ portam ciuitatem ingrederetur ille ꝑ
aliam mortuus efferebat: quo sepulto sanct⁹
Briccius sedem suam accepit ꝛ septem post
modum annis ꝑsidens ꝛ vitam laudabilem
ducẽs.47. anno episcopatus sui in pace qui
euit.

¶ De nomine.

Ecilia q̃si celi lilia: vel ce-
cis via: vel a celo ꝛ lya: vel
cecilia q̃si cecitate carens:
vel dr̃ a celo ꝛ leos quod ẽ
populus. Fuit.n. celeste li-
liũ ꝑ vginitatis pudorẽ. vel
dr̃ liliũ qꝛ habuit cãdorem
mũditie: vigorẽ ꝯscientie: odorẽ bone fame.
Fuit ꝛ cecis via ꝑ exẽpli informationẽ. celũ
ꝑ iugẽ ꝯtemplationẽ: lya ꝑ assiduã opationẽ.
Vel dr̃ celũ: qꝛ sicut dicit Isidorus. Celũ vo
lubile rotũdũ ꝛ ardens esse dixerunt. Sic ꝛ
ipsa fuit volubilis ꝑ operationẽ sollicitã. ro
tũda ꝑ ꝑseuerantiã: ardẽs per charitatẽ suc
censam. fuit cecitate carens ꝑ sapientie splẽ
dorem. fuit ꝛ celũ ppl'. qꝛ in ipsaʒ tãq̃ in ce-
lum spirituale populus imitandũ intuet̃ ce-
lũ: solẽ: lunã: ꝛ stellas. i. sapientie ꝑspicuita-
tẽ: fidei magnanimitatẽ: ꝛ vtutũ varietatẽ.

¶ De sancta Cecilia virgine.

Ecilia virgo ꝑclarissima ex
nobili Romanoꝝ gener̃ ex
orta ab ipsis cunabulis in fi
de xp̃i nutrita: abscõditũ sẽ
per euangelium christi ge-
rebat in pectore: ꝛ non die-
bus neq̃ noctibus a collo-
quijs diuinis ꝛ oꝛone cessabat: suãq̃ virgi-
nitateʒ ꝯseruari a dño exorabat. Cũ ãt cuidã
iuueni noie valeriano desponsata fuissʒ ꝛ di
es nuptiaꝝ instituta fuisset: illa subtus ad car
nem cilicio erat induta desup deauratis ve
stibus tegebat̃. Et cantantib⁹ organis illa ĩ
corde suo soli dño decãtabat dicẽs. Fiat dñe
cor meum ꝛ corpus meũ immaculatũ vt non
ꝯfundar. Et biduanis ac triduanis ieiunijs
orans cõmendabat dño quod timebat. Ve-
nit ãt nox in q̃ suscepit vna cũ spõso suo cubil'
secreta silẽtia: ꝛ ita eũ allogt̃. O dulcissime

atqꝫ amantissime iuuenis est mysteriū ꝙ tibi
ꝯfitear: si mō tu iuratus asseras tota te illō
obseruantia custodire. Iurat valerianꝰ se il
lud nulla necessitate detegere: nulla ꝓdere
rōne. Tūc illa ait. Angelū dei habeo amato
rē q nimio zelo custodit corpꝰ meū. Hic si vl'
leuit senserit ꝙ tu me polluto amore ꝯtigas:
stati feriet te ⁊ amittes florē tue gratissime iu
uentutꝭ. Si āt cognouerit ꝙ me sincero amo
re diligas: ita quoqꝫ diliget te: sicut me: ⁊ ondet
tibi gloriam suā. Tūc Ualerianus nutu dei
correctus ait. Si vis vt credā tibi ipz ange
lū mihi ondе: ⁊ si vere ꝓbauero ꝙ angelus
sit faciā quod hortaris. Si āt virꝝ aliū diligis
te ⁊ illū gladio feriā. cui Cecilia dixit. Si in
deū verꝝ credideris: ⁊ te baptizari ꝑmiseris
ipsū videre valebis. Uade igr̄ i tertiū milia
riū ab vrbe via que appia nūcupaꝉ ⁊ paupe
ribꝰ quos illic inuenies dices. Cecilia me mi
sit ad vos vt ondatis mihi sanctū senē vrba-
nū. Qm̄ ad ipm habeo secreta mandata q̄ ꝑ
ferā. Hunc duz tu videris indica ei oīa v̄ba
mea: ⁊ postqꝫ ab eo purificatus fueris ⁊ cre-
dideris angelū ipm videbis: tūc valerianus
ꝑrexit ⁊ scdꝫ signa q̄ accepat scm̄ vrbanum
ep̄uz intra sepulchra martyrū latitātē inue
nit. Cūqꝫ ei oīa v̄ba cecilie dixisset: ille ma-
nus ad celū expādēs cū lachrimis ait. Dn̄e
iesu xp̄e seminator casti cōsilij suscipe seminū
fructus quos in cecilia seminasti. Dn̄e iesu
xp̄e pastor bone: cecilia famula tua q̄si apis
tibi argumentosa deseruit: nā spōsū quē q̄si
leonē ferocē accepit ad te q̄si agnum mansue
tissimū d̄stinauit. Et ecce subito apparuit se
nex quidā niueis vestibꝰ indutus tenens li
brū aureis lr̄is scriptū: quē videns valeria
nꝰ ꝓ nimio timore q̄si mortuꝰ cecidit ⁊ a sene
leuatus sic legit. Unus dn̄s. vna fides vnū
baptisma: vnus deus ⁊ pr̄ oīum est q est sup
oēs ⁊ ꝑ oīa ⁊ in oībus nob̄. Cūqꝫ hoc legisset:
dixit ei senior: Credis ita eē an adhuc dubi
tas: tūc exclamauit dicēs. Nō est aliud qđ
veriꝰ credi possit sub celo: statiqꝫ illo dispa-
rente valerianus a scō vrbano baptisma su
scepit: ⁊ rediens ceciliā cū angelo loquētē i
cubiculo inuenit. Angelus āt duas coronas
ex rosis ⁊ lilijs in manu habebat: ⁊ vnā ceci-
lie ⁊ alterā valeriāo tradidit dicens. Istas
coronas imaculato corde ⁊ mūdo corꝑe custo
dite: qr̄ de paradiso dei eas ad vos attuli:
nec vnqꝫ marcescēt nec odorē amitēt. nec ab
alijs nisi qbꝰ castitas placuerit videri pote
runt. Tu āt valeriane qr̄ vtili ꝯsilio credidi
sti: pete quodcūqꝫ volueris: ⁊ ꝯseq̄ris. cui va
lerianus. Nihil mihi in hac vita existit dul
cius qꝫ vnicꝰ fr̄is mei affectus. Peto igr̄ vt
⁊ vitatē ipe mecū agnoscat: cui angelꝰ. Pla
cet dn̄o petitio tua: ⁊ ābo cū palma martyrij
ad dn̄z venietis. post h̄ ingressus tyburtiꝰ fr̄
valeriāi cū nimiū rosaꝝ sensissꝫ odorez dixit.
Miror h̄ tꝑe rosens hic odor ⁊ lilioꝝ vn̄ re-
spiret: nā si ipsas rosas vel lilia in manibus
meis tenerē nec sic poterāt odoramēta tante
mihi suauitatꝭ ifūdere: ꝯfiteor vob̄: ita sū re
fectꝰ: vt putē me totū subito imutatū. cui vale
rianus. Coronas habemꝰ q̄s tui oculi vide-
re nō ꝑualēt. floreo colore ⁊ niueo cādor̄ vnā
tes: ⁊ sicut me interpellāte odorē sensisti: sic ⁊
si tu credideris vider̄ valeb̄. cui tyburtius.
In sōnis h̄ audio an in vitate ista tu loq̄ris
valeriane? cui valerianus. In somnis vsqꝫ
mō fuimus: sed iā nūc in vitate manemꝰ. ad
quē tiburtius. vn̄ h̄ nosti? Ualerianus. ange
lus dn̄i me docuit quē tu vidē poteris si pu
rificatus fueris ⁊ oībus idol' abrenunciaue
ris. huic miraclo d̄ coronis rosaꝝ Amb. atte
staꝉ in ꝑfatiōe sic dicēs. Scā cecilia sicē do
no repleta celesti vt martirij palmā assume-
ret: ⁊ ipm mundū cū thalamis est execrata.
Testꝭ est valeriani ꝯiugis ⁊ tiburtij ꝓuoca
ta ꝯfessio: q̄s dn̄e angelica manu odoriferis
floribꝰ coronasti viros v̄go duxit ad gloriaz:
mūdꝰ agnouit q̄tū valeat d̄uotio castitatꝭ. h̄
Amb. tūc cecilia euidēt ondit ei oīa idola eē
insēsibilia ⁊ muta: ita vt tiburtiꝰ respōderet
ac diceret: q ita nō credit pecꝰ ē. Tūc cecilia
osculās pectꝰ eiꝰ dixit. hodie te fateor meuz
eē cognatū. Sic. n. amor dei frēz tuū mihi cō
iugē fec: ita te mihi cognatū ꝯtēptꝰ te faciet
idoloꝝ. Uade igr̄ cū frē. tuo vt purificatōez
accipias: ⁊ angelicos vultus videre valeas
dixitqꝫ tyburtius fratri suo. Obsecro te frat
vt mihi dicas ad quē me ducturus es. Cui
valerianus. Ad vrbanū ep̄z. cui tyburtius.
De illo vrbano dicis q totiēs dānatꝰ ē: ⁊ ad
huc i latebris ꝯmoraꝉ: Hic si iuētꝰ fuerit cre
mabiꝉ: ⁊ nos in illiꝰ flāmis pariꝉ iuoluemur:
⁊ dū q̄rimus diuitatē latētē in cel' incurrenꝰ

furorem exurentez in terris. cui cecilia. Si
hec sola eēt vita: iuste hanc perdere timere
mus. Est aūt alia melioꝛ q̄ nunq̄ȝ amittitur
quā nobis dei filius enarrauit. Oīa enim q̄
facta sūt filius ex pr̄e genitus ꝯdidit. oīa eni
q̄ ꝯdita sūt: ex pr̄e ꝓcedēs spūs aīauit. Hic
igit̄ filius dei in mūdū veniēs v̄bis ⁊ mira-
culis aliā vitā eē nobis mōstrauit. cui tybur
tius. Certe vnū deū esse asseris: ⁊ quō nunc
tres eē testaris? Rn̄dit cecilia. Sicut i vna
hoīs sapiētia sūt tria. s. ingeniū memoria ⁊
intellectus: sic ⁊ in vna diuinitatis essentia
tres ꝑsone eē p̄nt: Tūc cepit ei de aduentu
filij dei ⁊ passione p̄dicare: ⁊ multas ꝯgrui-
tates ipsius passionis oñdere: nā iō inquit
filius dei est tētus vt genus humanū dimit
tat̄ peccato detentū. Bn̄dictus maledicit̄:
vt hō maledictus bn̄dictionē ꝯsequat̄. Illu
di se patit̄: vt hō ab illusione demonū libe-
raret̄. Spineā coronā accepit in capite vt
a nobis sn̄iam auferat capitalez: fel suscepit
amaꝝ: vt sanaret hoīs dulcē gustū. Expoli-
atur vt parentū nr̄oꝝ nuditatē opiat. In li-
gno suspēditur: vt ligni p̄uaricationē tollat
Tūc tyburtius fratri suo dixit. Miserere
mei ⁊ ꝑduc me ad hoīez dei: vt purificatio-
nē accipiā. Ductꝰ igit̄ ⁊ purificatus angelos
dei sepe videbat. ⁊ oīa q̄ postulabat ꝓtinus
obtinebat. Ualerianus igit̄ ⁊ tyburtius ele
mosynis insistebāt: ⁊ scōꝝ corpora quos Al
machius p̄fectus occidebat sepulture trade
dant: quos almachius ad se vocās cur pro
suis sceleribus dānatos sepeliebāt inq̄siuit
cui tyburtius. Utinā illoꝝ s̄ui essemus quos
tu dānatos appellas: q ꝯtēpserūt qd̄ videt̄
esse ⁊ nō ē: ⁊ inuenerūt illud qd̄ nō videt̄ eē
⁊ est. cui p̄fectus. Quidnā illd̄ ē? Et tyburti
us. Qd̄ videt̄ eē ⁊ nō est: ē oē qd̄ in hoc mū-
do ē: qd̄ hoīez ad nō esse ꝑducit: qd̄ v̄o nō vi
det̄ eē ⁊ ē: est vita iustoꝝ: ⁊ pena maloꝝ. cui
p̄fectꝰ. Nō puto ꝙ mēte tua loq̄ris? Tūc iu-
bet astare valerianū dicēs ei. qm̄ non ē sani
capit̄ frat̄ tuus: tu saltē poteris sapient̄ dare
rn̄suȝ. Cōstat plurimuȝ vos errare: q̄d gau-
dia respuit̄: ⁊ oīa inimica gaudijs affectat̄.
Tūc valerianꝰ se vidisse ait: glaciali tēpore
ociosos iocātes ⁊ operarios agricolas deri-
dentes: ſȝ estiuo tp̄e dū aduenissent gloriosi
fructus laboꝝ: gaudentibꝰ illis q putabant̄
vani: ceperūt flere q videbant̄ vrbani: sic ⁊
nos nūc q̄dē sustinemꝰ ignominiā ⁊ laborem
in futuro āt recipiemus gloriā ⁊ eternā mer
cedē: vos āt q nūc transitoriā habet̄ gaudi-
uȝ: in futuro inuenietis eternū suppliciū. Cui
p̄fectus. Ergo nos inuictissimi p̄ncipes eter
nuȝ hēbimus luctū. ⁊ vos ꝑsone vilissime ꝑ
ꝑetuū possidebit̄ gaudiū? cui valerianꝰ. ho-
mūtiones estis non p̄ncipes tp̄e nostro nati
citius morituri: ⁊ deo rōnem ꝓ oībus malis
reddituri. dixit āt p̄fectꝰ. Quid verboꝝ cir-
cuitu īmoramur? Offerte dijs libamia: ⁊ ille
si abscedite. Sci rn̄derunt. Nos deo v̄o sa-
crificiū quotidie exhibemꝰ. quibus p̄fectus
Quod ē nomē eius? cui valerianꝰ. Nomen
eius iuenire nō poteris. ēt si pēnis volaue-
ris: p̄fectus dixit. Ergo iupit̄ nomē dei nō ē
cui valerianꝰ. Nomē homicide ⁊ strupato-
ris ē. Ad quē almachius. Ergo totus mūdꝰ
errat: ⁊ tu cū fratre tuo verū deū nosti? Uale
rianus rn̄dit. Nos soli nō sumꝰ: ſȝ innumera
bil̄ multitudo hāc scītatē recepit. Tradunt̄
igit̄ sci in custodiā maximi. q̄bꝰ ille ait. O iu
uētutis flos purpureus. O germanꝰ frater
nitatis affectus: quō ad mortez q̄si ad epu-
las festinatis? cui valerianus ait ꝙ si credi-
turū se promitteret gloriā aiaꝝ eoꝝ post mor
tē videret. Et marius. fulminibus igneis cō
sumar si solū illū deū nō ꝯfitear quē vos ado
ratis: si ꝯtingat qd̄ dicit̄. Ipē ḡ maximꝰ ⁊ oīs
eius familia ⁊ vniuersi carnifices credide-
rūt: ⁊ ab vrbano q illuc occulte venit bapti
sma susceperunt: igit̄ dū aurora finez daret
cecilia exclamauit dicēs. Eia milites chri-
sti abijcite oꝑa tenebraꝝ ⁊ induimini armis
lucis. Quarto ergo miliario ab vrbe sci ad
statuam iouis ducuntur: et dum sacrificare
nollent pariter decolantur. Tunc maximus
cum iuramento asseruit: se in hora passionis
eorum angelos vidisse fulgētes. et animas
eorum quasi virgines de thalamo exeuntes
quas in gremio suo in celuȝ angeli dei detu
lerunt. Almachius vero audiens maximū
christianuȝ effectū: eū plūbatis tandiu cedi
fecit: quousq̄ȝ spiritum excussit: cuis corpus
sancta cecilia iuxta valerianum ⁊ tyburtiuȝ
sepeliuit. Tunc Almachius facultates am-
borum cepit inquirere: ⁊ Ceciliaȝ tanq̄ȝ va
leriani coniugem coram se fecit astare: ius-

fitq3 vt idolis immolaret: aut sẽtentiã mor-
tis incurreret: cũ ãt ad hoc ab aparatoribus
vrgeret: ⁊ illi vehemẽter flerent: eo ꝙ puel
la tã decora: ⁊ nobilis vltro se morti trade-
ret. dixit ad eos. Hoc boni iuuenes nõ ẽ iu-
uentutẽ perdere: ſ3 in meli⁹ mutare: dare lu
tum ⁊ accipe aurũ: dare vile habitaculũ: ⁊
accipe preciosum: dare breuẽ angulũ: ⁊ acci
pere forũ plucidum. Si qs ꝓ nũmo solidos
daret: nõne velocius festinaret? Deus autẽ
quod acceperit simplũ reddet centuplum ⁊
dixit. Creditis his que dico? ⁊ illi. Credim⁹
christũ verũ esse deum: q talẽ possidet famu
lã. Uocato ĝ vrbano episcopo. 400. ⁊ ampli⁹
baptizati sunt. Tũc almachius sanctã cecili
am ad se vocans ait. Cuius ꝯditionis es. ⁊
illa. Ingenua sum ⁊ nobilis: cui almachius.
Ego te de religione interrogo. ⁊ cicilia. In
terrogatio tua stultũ sumit initiũ: que duas
responsiones vna putat inqsitione concludi
cui Almachius. Unde tibi tanta ꝑsumptio
rñdendi? at illa: De ꝯsciẽtia bona ⁊ fide ñ
ficta. cui almachi⁹. Ignoras cui⁹ ptãtis sim
⁊ illa. Potestas vr̃a est q̃si vter vẽto reple
tus. quem si acus pupugerit oĩs protinus ri
gor pallescit: ⁊ quicqd in se rigidum habere
cernit̃ incuruat̃. cui almachius. Ab iniurijs
cepisti: ⁊ in iniurijs ꝑseueras? Cicilia respõ
dit. Iniuria nõ dicit̃: nisi ꝙ verbis fallentib⁹
irrogat̃. vñ aut iiuriã doce si falsa locuta sũ
aut te ipm corripe calumniã inferentẽ. S3
nos scientes sanctũ dei nomẽ oĩno negare ñ
possumus: Melius est. n. feliciter mori: q̃3 in-
feliciter viuere: cui almachius. Ut qd cũ tã
ta superbia loqueris: ⁊ illa. nõ. sed ꝯstantia
cui almachius. Infelix ignoras: q: viuificã
di ⁊ mortificandi mihi est tradita potestas?
⁊ illa. Contra veritatem publicam probo te
nũc esse mentitũ: vitã. n. viuentibus tollere
potes: mortuis aũt dare non potes. Es igr̃
minister morꝭ: nõ vite. cui almachius. Iam
depone amentiã ⁊ sacrifica dijs? cui cecilia.
Nescio vbi oculos amiseris: nã tu quos de-
os dicis: oẽs nos saxa esse videm⁹: mitte igi
tur manũ ⁊ tangendo disce qđ oculis nõ va
les videre. Tunc iratus Almachius iussit
eam ad domum suã reduci: ibiq3 tota nocte
⁊ die iussit ea3 in buliente balneo concrema
ri: que quasi in loco frigido mansit: nec mo-
dicum saltem sudoris persensit. Quod cũ
audisset almachius iussit ea3 in ipso balneo
decolari: quam spiculator tribus ictibus in
collo percussit. s3 tñ caput eius amputare non
potuit: ⁊ q: decretũ erat: ne quartam percussi-
onem decolãdus acciperet: eã semiuiuã cruen
tus carnifex dereliqt. Per triduũ ãt supui-
uens oĩa que habebat paupibus tradidit: ⁊
oẽs quos ad fidẽ ꝯuerterat vrbano epo cõ-
mendauit dicens. Triduanas indutias mi-
hi postulaui: vt hos tue beatitudini ꝯmen-
darem. ⁊ hanc domũ meã in ecc'esiã ꝯsecra-
res. Scũs ãt vrbanus corpus eius int̃ du-
os epos sepeliuit: ⁊ domum suã in ecclesia3
vt rogauerat ꝯsecrauit. Passa ẽ ãt circa an
num dñi. 225. tempore alexãdri imperatoris.
Alibi tñ legit̃ ꝙ passa est tpe marci aurelij: q
imparauit circa annum dñi. 220.

De Nomine

Clemens dicit̃ a cleos qđ
ẽ gloria ⁊ mens: quasi glo
riosa mens. Habuit enim
gloriosã mentẽ. s. purgatã
ab oĩ sorde: ordinatã oĩ vtu
te: ⁊ decoratã oĩ felicitate
que ꝯsistit i hoc sicut dicit
Augusti. in li. de tri. q: ibi erit nostrũ nõ habe-
bit mortẽ nosse nostrũ ñ habebit errorẽ: ama
re nostrũ nõ hẽbit offensionẽ vel dicit̃ a cle-
mentia: q: clemẽs ⁊ misericors valde fuit:
vel sicut dicit̃ in glosario. Clemẽs dulcis
iustus: maturus ⁊ pius. Iustus in actiõe dul
cis in sermone: maturus in ꝯuersatiõe: pius
in intẽtione. Eius vitã ipse in suo itinera-
rio inseruit maxime vsq3 ad illũ locũ in quo
qualiter beato petro i põtificatũ successisse
oñditur cetera ex eius gestis q̃ cõiter habẽ
tur sumuntur.

De scõ Clemẽte epo.

Clemens eps ex nobili ro-
manorũ ꝓsapia ort⁹ ẽ: pat̃
eius faustinian⁹: mat̃ ve-
ro ei⁹ matidiana nũcupata
est. Habuitq3 duos fratres
quorũ vnus faustinus: alt̃
faustus dicebat̃. Cũq3 ma
tidiana mater eius mira corporis pulchritudi
ne polleret: frater viri sui libidinoso amore
in eam vehementer exarsit. Cũ ãt eã quot-
tidie molestaret: ⁊ ipsa sibi nullaten⁹ assen-

tire vellet: ⁊ viro suo hoc reuelare timeret.
ne int̃ duos fratres inimicitias suscitaret co
gitauit ꝑ aliqͦd tp̃s se a p̃tia absẽtare donec
illicitus amor ꝯquiesceret quẽ aspect⁹ p̃rie
inflãmaret: vt aũt a viro suo hoc obtinere va
leret: somniũ valde ꝯfixit callide: qd̃ in hũc
modũ viro rettulit dicẽs. Ecce quoddã mi
hi ꝑ visũ astitit numẽ mihi p̃cipiẽs: vt ꝯfe
stiz cũ duob⁹ geminis. s. faustino ⁊ fausto: ex
vrbe discederẽ: ⁊ tãdiu abessẽ donec ipe mi
hi reditũ ĩpareꝛ: qd̃ si nõ facerẽ simul cũ duo
bus liberis interirẽ. Qd̃ vir audiens vehe
menter expauit: ac vxorez cũ duob⁹ liberis
⁊ familia multa athenas misit. vt ⁊ ibi ma
neret ⁊ filios suos faceret erudiri. minorẽ aũt
filiũ. s. clemẽtẽ cũ eẽt ãnoꝝ qnqꝫ sibi p̃ri i sola
tiũ retinuit. Cũ aũt mr̃ cũ filijs nauigaret. no
cte q̃dã nauis naufragiũ ꝑtulit: ⁊ mr̃ sine fi
lijs a fluctibus eiecta sup̱ quoddã saxũ eua
sit: q̃ duos natos ꝑijsse ꝯsiderãs p̃ nimio do
lore in maris fundũ se p̃cipitasset: nisi q: sal
tez eoꝝ cadauera se repturã spabat. At ve
ro vbi nec viuos: nec mortuos se reperire
posse cognouit clamores ⁊ vlulatus maxios
dabat. man⁹ suas morsib⁹ lacerabat. nec vl
laz ꝯsolationẽ ab aliquo recipe volebat: cũ
qꝫ multe mulieres astarẽt q̃ sua infortunia ei
dẽ narrarẽt: ⁊ illa ex hoc ꝯsolationẽ nõ reci
peret. affuit q̃dã mulier inter ceteras q̃ vi
ruz suũ adolescentẽ ⁊ nautã in mari ꝑisse as
seruit: ob cuius amorẽ postmodum nubere
recusauit. Recepta igit̃ q̃licũqꝫ ꝯsolatione
apud ipsaz manebat: ⁊ quotidianũ victũ su
is manib⁹ agrebat. Sed nõ multũ post ma
nus eius q̃s crebris morsib⁹ lacerauerat si
ne sensu ⁊ mortue adeo sunt effecte. vt cũ ip
sis nullatenus opari posset. Illa aũt q̃ eaz su
sceꝑat palysim incurrit: ⁊ de lecto surgere nõ
valebat: sicqꝫ matidiana mẽdicare ꝯpellit̃:
⁊ ip̃a cuz hospita ex his q̃ inuenire poterat
pascebat̃. Cõpleto igit̃ anno quo matidiana
cũ liberis discessit e p̃tia: misit athenas nun
cios vir eius. vt ip̃os regrerẽt: ⁊ qd̃ agerẽt
intimarẽt. Sꝫ illi q̃ missi fuerãt nullatenus
redierũt. Deniqꝫ cuz alios misisset: ⁊ illi re
uertentes se nullum inde vestigium repisse
narrarẽt clementẽ filiũ suũ sub tutorib⁹ de
r igt: ⁊ ip̃e ad q̃rendũ vxorẽ cũ filijs nauem
ꝯscendit: sꝫ minime rediit. Vigiti igit̃ ãnis cle
mẽs orbat⁹ stetit: nec de p̃re vl̃ matre vl̃ de
f̃ribus aliqd̃ indiciũ inuenire potuit. Ip̃e aũt
clẽmẽs studio lr̃aꝝ se ꝯtulit: ⁊ sũmuz philo
sophie apicẽ app̃hendit. Desiderabat autẽ
vehement̃ ⁊ studiose q̃rebat q̃liter sibi ani
me imortalitas ꝑsuaderi posset. Ob hoc er
go philosophoꝛuz scholas freq̃nter adibat: ⁊
si q̃dẽ q꞉ imortal̃ eẽt obtinebat̃ gaudebat: si
q̃n vͦo q꞉ mortalis esset ꝯcludebat̃ tristis ab
scedebat. Deniqꝫ cũ barnabas romã venis
set: ⁊ fidẽ xp̃i p̃dicaret philosophi eũ tãqꝫ in
sanũ ⁊ amentẽ deridebãt. vñ ⁊ q̃dã ħz quos
daz fuit clemẽs philosophus: q cũ p̃mo sicut
alij deridebat ⁊ ei⁹ p̃dicationẽ ꝯtemnebat:
talẽ questionẽ ꝓ derisu barnabe fecit dicẽs
Cũ culex aĩal sit exiguũ: q̃d est q꞉ ille sex pe
des hꝫ: ⁊ insup̱ alas possidet. Elephas aũt cũ
sit ĩmane aĩal nec alas possidet: ⁊ tñ q̃tuor
pedes hꝫ? Cui barnabas. Stulte tue q̃stiõi
r̃ndere ꝑfacile possez: si vitas cã discẽde q̃
rere videris. sꝫ nũc de creaturis nobis di
cere aliq̃d absurdũ ẽ: cũ a vobis creaturaꝝ
ꝯditor ignoꝛet̃: q: n. creatorẽ nõ cognoscit̃.
iustũ ẽ vt in creaturis erret̃. Hoc v͠bũ cordi
clemẽtis philosophi valde inhesit: ita q꞉ fi
dẽ xp̃i instruct⁹ a barnaba recepit: ⁊ in iude
az ad petrũ postmodũ ꝓꝑauit. quẽ ille de
fide xp̃i instruxit: ⁊ aĩe ĩmortalitatẽ euident̃
edocuit. ¶ Eo tp̃e simõ magus duos disci
pulos hẽbat. s. aq̃lã ⁊ nicetã: q eius fallacias
agnoscẽtes eũ reliq̃runt: ⁊ ad petrũ ꝯfugie
rũt: ⁊ eius discipuli sũt effecti. cũ aũt petrus
clementẽ de sua iterrogasset ꝓgenie: ille q̃d
matri ⁊ f̃ribus ⁊ p̃ri accidẽrit ꝑ ordinẽ enar
rauit: addẽs q꞉ credebat q꞉ mr̃ cũ fratribus i
mari ꝑijsset. pater vͦo aut merore aut simili
ter naufragio interijsset: qd̃ audiẽs petr⁹ la
chrymas ꝯtinere nõ potuit. ¶ Quadã autẽ
vice petr⁹ cũ discipulis suis ad insulã ꝑ sex
miliaria distãtẽ: in q̃ matidiana mater cle
mentis moꝛabat̃: venit vbi quedaz colũne
vitree mire magnitudinis erant. Quas cũ
petrus cuz ceteris miraretur vidẽs ip̃az mẽ
dicantẽ cur nõ potius suis mãibus operare
tur increpauit: q̃ r̃ndit. Speciẽ tñ mi domi
ne hẽo manuum: que meis sic sũt debilitate
moꝛsibus: vt oĩno sint insensibiles effecte: at
qꝫ vtinã me in mare p̃cipitassez vt vltra nõ
viuerẽ. cui petrus. Quid est quod loqueris

Nescis q2 aie eoꝝ q se intꝰrimunt grauiter
puniunt? cui illa. Utinā hoc mihi certū fie-
ret ꝙ aie post mortē viuat: libēter. n. meipsā
occiderē: vt saltē vna hora dulces meos na
os videre possē. Cūqꝫ petrus ab ea cāꝫ tā
te tristitie interrogasset. ⁊ illa ei ordinem rei
geste narrasset: ait petrus. Est quidā adole
scens noīe clemēs qui hec q̄ refers mr̄i ⁊ fra
tribus asserit accidisse: qꝺ illa audiēs nimio
stupore ꝑcussa corruit. cūqꝫ ad semetipsam re
disset cū lachrymis ait. Ego sum adolescen
tis mr̄ ⁊ ꝓcidēs ad pedes rogare eū cepit.
vt sibi filiū suū festinant ostēdere dignaretur
cui petrus. Cū adolescentē videris paululū
dissimula quousqꝫ a qinsula cū naui egredia
mur. Quod cū se facturā ꝓmisisset tenēs pe
trus manū eius ipsaꝫ ad nauē vbi erat Cle-
mēs ducebat. Uidēs vo clemēs petrū ma-
nu mulierē ducentē ridere cepit: mox autē
vt mulier iuxta clementē fuit: se ꝯtinere nō
potuit: sed stati in amplexus eius ruit ⁊ cre
bro osculari cepit. Quā ille tanqꝫ insanien-
tē mulierē cū indignatione repellebat: ⁊ ad-
uersus petrū indignatione non modica mo-
uebat. Cui petrus. Quid agis o fili clemēs
noli repellere matrē tuā. Qꝺ cū audissꝫ cle-
mens lachrymis infusus sup matrē iacentē
ꝯcidit ⁊ eā cognoscere cepit. tūc ad ꝑceptuꝫ
petri hospita sua q̄ paralytica iacebat addu
cit: ⁊ ab eo ꝯtinuo liberat. tunc mater clemē
teꝫ de p̄re interrogauit: cui ille. Ad te q̄ren-
duꝫ iuit ⁊ vltra nō rediit. At illa audiēs so-
lūmodo suspirauit. Grāde. n. ꝓ filio inuēto
gaudiū habēs reliquos ꝯsolabat merores.
Interea cū niceta ⁊ aqla deessent: ⁊ redeun
tes mulierem cum petro vidissent: que nam
sit hec mulier percunctantur: quibꝰ clemēs
ait. Mater mea est quā mihi deus redona
uit ꝑ dn̄m meum petꝝ. Post hec petrus oīa
eis ꝑ ordinē enarrauit. Quē cū audissꝫ nice
ta ⁊ aquila subito surrexerunt, dicentes. do
minator domine deus vera ne sunt hec an
somniū est qꝺ audiuimus? Tunc petrus: si
non inquit nos insanimus hec vera sunt. at
illi faciē ꝯfricantes aiunt. Nos sumus fausti
nus ⁊ faustus: quos mater mea existimat in
mari interisse. et accurentes in amplexus
matris ruunt: ⁊ eam crebrius osculantur. at
illa ait. quid vult hec esse? ad quam petrus

Isti sunt filii tui faustinus ⁊ faustus: quos in
mare perisse putabas. Hec audiens mater
pre nimio gaudio velut amens effecta corru
it: ⁊ post ad se reuersa ait: Obsecro vos dul
cissimi filii narrate mihi quomodo euasistis
qui rn̄derunt. Cum nauis fuisset resoluta ⁊
nos sup quandā tabulā veheremur: quidaꝫ
pirrate nos inuenientes in suā nauiculā po
suerūt: ac mutatꝭ nominibꝰ cuidā nos hone-
ste vidue iustine noīe vēdiderūt q̄ tāqꝫ filios
nos habuit ⁊ liberalibꝰ artibꝰ nos erudiri fe
cit: tandē philosophie opaꝫ dedimus ⁊ simōi
cuidam mago nobiscum educto adhesimus
Cūqꝫ eius falaciā cognouissemus ipm̄ oīno
deseruimus ⁊ petri discipuli per zacheū ef-
fecti sumus. Sequenti aūt die assumptis pe
trus tribꝰ fratribꝰ. s. clemente aquila ⁊ nice
ta ad quendā secretiorē locū orationis grati
tia descēdit: quos venerandus quidā senex
sꝫ tn̄ pauper alloqui cepit dicēs. Misereor
vestri fratres: q2 sub specie pietatꝭ vos gra
uiter errare ꝯsidero: neqꝫ. n. deꝰ ē neqꝫ cul-
tus hic aliquid ē: nec ꝓuidētia in mūdo: sed
fortuitus casus: ⁊ genesis oia agunt: sicut ⁊
ego ex me ipso manifeste cōperi in disciplīa
mathesis p̄ ceteris eruditus. Nolite ḡ erra
re: siue. n. oretꝭ siue nō qꝺ vr̄a genesis ꝯtinet
vobis erit. Clemens autem in eum respici-
ens animo pulsabatur ⁊ sibi se eum alias vi
disse uidebatur. Cūqꝫ de mādato petri cle-
mēs: aqla ⁊ niceta cū eo diutiꝰ disputassēt ⁊
ꝓuidētiā aptis rōnibꝰ ostēdissēt eūqꝫ ob reue
rētiā crebro patrē vocarēt dixit aqla. Quid
necesse ē vt eū patrē vocemus cū in mādatꝭ
habeamus neminem super terraꝫ patrē vo
care: ⁊ post hoc respiciens ad senem ait. Nō
iniuriose accipias pater: q2 fratreꝫ meū cul
paui: q2 te p̄rem vocauit. hēmus. n. tale mā
datū: ne aliquē noīe isto vocemꝰ. Cūqꝫ aqla
hoc dixisset risit oīum astantiū cetꝰ vna cum
sene ⁊ petro: ⁊ cū ille cāꝫ risus inquireret dixit
ad eū clemens. q2 facis id de quo alios cul-
pas senē p̄rem vocādo. At ille negabat di-
cens. Uere nescio si eū p̄rem vocauerī vex
eū satꝭ de ꝓuidētia disputatū eēt: dic senex.
crederē vtiqꝫ ꝓuidētiā eē: sꝫ a ꝓpria ꝯscien
tia ꝓhibeor huic fidei accōmodar ꝯsēsū. No
ui. n. meam ⁊ ꝯiugis mee genesim accidisse
Audite igitur coniugis mee thema: ⁊ inue-

nictis fcema cuius exitus accidit. Habuit
nanqꝫ martē cū venere sup centꝝ: lunā vō ī
occasu ī domo martis ⁊ finibus saturni: qḋ
fcema adulteras facit ⁊ seruos ꝓprios ama
re ī peregre ⁊ in aquis defungi: qḋ ⁊ ita fa-
ctū ē. Incidit nāqꝫ ī amorē serui: ⁊ periculuꝫ
atqꝫ opprobriū metuēs cū ipso aufugit ⁊ in
mari perijt. nā sicut frater meus rettulit ip
sum p̄mo adamauit: sꝫ cū ipse assentire sibi
nollet ī filiū sue libidinis amorē retorsit. nec
tñ ei iputādū ē qꝛ eā genesis hꝰ facere ꝯpulit.
Narrauitqꝫ quō sōnū finxerit: ⁊ quō cū libe
ris athenas vadēs naufragio perierit. Cūqꝫ
filij vellēt in eū irruere ⁊ reꝫ apire ꝓhibuit
petrus dicēs: quiescite quoadusqꝫ mihi pla
cuerit: dixitqꝫ ei petrꝰ. Si hodie ꝯiugē tuā
castissimā tibi cum tribus filijs ꝯsignauero:
credes ꝙ genesis nihil sit? cui ille. Sicut i-
possibile ē te exhibere qḋ ꝓmisisti: ita ⁊ ipos
sibile ē extra genesim aliqd fieri: dixitqꝫ ei
Petrus. Ecce iste ē filius tuus clemens: ⁊
hi duo faustinus ⁊ faustus: tūc senex resolutꝰ
mēbris cecidit ⁊ exanimis factus ē. filij aūt
irruentes in eū osculabant verētes ne spiri
tū reuocare posset. Tandē ad se rediēs oīa
vt acciderāt p ordinē audiuit. Tunc subito
vxor aduenit: ⁊ cū lachrymis clamare cepit
Ubi est vir meus ⁊ dñs meus: hoc cū illa q̄
si amens clamaret senex cucurrit: ⁊ cū mul
tis lachrymis amplecti ⁊ stringere eā cepit
Dū igitur simul manerent: aduenit quidaꝫ
nūcians appionē ⁊ ambionē faustiniani ami
cissimos cū simone mago hospitari de quoꝝ
aduētu faustinianus valde gauisus ad eos
visitādos iuit. Et ecce nūcius venit qui di
ceret ministꝝ cesaris anthiochiā aduenisse
vt magos oēs q̄reret ⁊ morte puniret. Tūc
simon magus in odiū filioꝝ qui ipsū relique
rāt vultus sui similitudinē in faustinianum
impressit: vt nō faustinianus sꝫ simon magus
ab oībus putaret. hoc aūt fecit vt a ministris
cesaris loco sui teneret ⁊ occideret. Ipse āt
simon de ptibus illis abscessit. cū aūt fausti
nianus ad petꝝ ⁊ filios redisset expauerūt
filij vultū simonis in eū intuentes: vocē āt
pris sui audiētes. Solus aūt petrus erat q
vultū eius naturalē videbat. cūqꝫ filij eius
⁊ vxor eum refugerent ⁊ execrarentur. Di
cebat eis. Cur execramini ⁊ refugitis pa-
trem vestrum. Qui responderunt: ꝙ ideō
eum fugerēt: qꝛ in eo vultus simōis magi ap
pareret: ꝯfecerat. n. simō qḋdā vnguentum
⁊ faciem eius perunxerat: ⁊ vultum suum arte
magica impresserat in eum: ipse igr̄ lamen-
tabat ⁊ dicebat. Quid mihi misero accidit
vt vna die recognitis ab vxore ⁊ filiis leta
ri non potuerim cū eis? Uxor vō sparsis cri
nibus ⁊ filij plurimū flebant. simō autē magus
dum adhuc eēt anthiochie petꝝ plurimū infa
mauerat: magnum maleficū ⁊ homicidā eū
dicendo: deniqꝫ intantum aduersus petruꝫ
populum ꝯcitauerat: vt ipsum inuenire plu
rimum affectarent: vt carnes eius dentibus
laniarent. Dixit ḡ petrus faustiniano: qñ q-
dem simon magus esse videris perge anthi
ochiam ⁊ coram oī populo me excusa: ac ea q̄
de me dixit simō ex ꝑsona sui retracta. Post
hec ego anthiochiam veniam ⁊ ante illum
pplꝫ hunc vultum a te effugabo ⁊ ꝓpriuꝫ co
ram omnibus reddam: Hoc tñ nullo mō cre
dendū est: ꝙ beatus Petrus mentiri māda
uerit cū deus non indigeat nr̄o mendacio.
Ideo itinerarium clementis in quo hec scri
pta sunt liber apocryphꝰ est: nec vt qbusdā
placet suscipiendus in talibus: verūtñ dici
potest: ꝙ Petrus si verba sua diligenter cō
siderentur non sibi dixit vt simonem magū
esse se diceret: sed vt pplo effigiem faciei su
p indutam ostendens Petꝝ ex persona simōis
cōmendaret ⁊ mala que dixerat reuocaret:
⁊ ille dixit se esse simonem non q̄ꝫtum ad ve
ritatem sed q̄ꝫtum ad apparentiā: vñ qḋ di-
xit infra faustinianus. Ego sum simon ⁊c. sic
debꝫ accipi. i. q̄ꝫtum ad appentiam vide
or esse simon: fuit ḡ simon supple putatiuus
Perrexit ḡ faustinianus pr̄ clemētis anthio
chiam ⁊ pplꝫ ꝯuocans dixit. Ego simō annū
cio vobis ⁊ con fiteor oīa fefelisse de Petro.
Nequaq̄ꝫ. n. est seductor vel magus: sed ad
saluteꝫ mundi missus: q̄pp si decetero aliqd
contra ipsuꝫ dixero me tanq̄ꝫ seductorem ⁊
maleficum repellatis. nunc. n. penitentiam
ago: me maledixisse cognosco: Moneo igr̄
vos vt ipsi credatis: ne vos ⁊ ciuitas vr̄a ī
simul pereatis. Cūqꝫ hec oīa que petrus ius
serat ꝯplessꝫ ⁊ iam in amorē petri populuꝫ in
citasset: petrus ad euꝫ venit ⁊ oratiōe facta
effigiem vultus simonis ab eo penitus effu

ganit. Populus.n.anthiocenus petrꝫ beni gne ⁊ cū multo honore recepit ⁊ ipꝫ in cathedra sublimauit: qđ audiens simō illuc prexit ⁊ pplm ꝯuocans ait. Miror ꝙ cū vos salubribus ꝑceptis istruxeri ⁊ a seductore Petro vos cauere mōstraueri vos ipm nō solū audistis. sed ēt ep̄ali cathedra sublimastis: tunc oēs cū furore aduersus eum dixerunt. Mōstro nobis filis es. nudius terti⁹ te penituisse dicebas: ⁊ nunc te ⁊ nos ꝑcipitarī conaris: ⁊ ipetū in eū facientes cū ignominia cū ꝓtinus expulerunt. Hec oīa clemens i libro suo de seipō narrat: ⁊ hanc historiā ibidē inseruit. P⁹ hec āt petrus cū romā venissꝫ ⁊ passionē suā iminere videret: clementē p⁹ se ep̄m ordinauit. Mortuo igiꝰ pricipe apostoloꝝ petro clemens vir ꝓuidus ꝑcauens i futurꝫ: ne. s. per h̄ exemplū qlibꝫ vellet sibi in ecclesia successorē statuere ⁊ hereditatē sanctuarium dn̄i possidere: lino cessit. ⁊ post moduꝫ cleto. Nōnulli asserunt ꝙ linus ⁊ cletus nō fuerunt sūmi pontifices. sed tm̄ Petri ap̄li coadiutores: pp̄ qđ in cathalogo pontificum meruerunt ānumerari. Post hos āt clemens eligiꝰ: ⁊ ꝑsidere cōpellitur: qui ita morꝫ ornamēto pollebat vt iudeis ⁊ gentilibus: ⁊ oībus xp̄ianis pplis cōplaceret. Singulaꝝ inopes regionū noīati scriptos hēbat ⁊ quos baptismi scificatione mundauerat nō sinebat publice fieri mendicitati subiectos. Cū igiꝰ domicillā v̄ginem neptē Domitiāi imperatoris sacro velamie ꝯsecrasset: ⁊ theodoram vxorem sisinnij amici impatoris ad fidē ꝯuertisset: ⁊ in castitatis ꝓposito manere permitteret. Sisinnius zelo duct⁹ ecclesiam post vxorem suam oculte intrauit scire volens pp̄ qđ illa sic ecclesiam freq̄ntaret. At vbi a scō clemente orō fusa est ⁊ a populo rn̄sū est amē. Sisinni⁹ cecus ⁊ surdus penitus effectus est qui stati pueris suis dixit: cito me tollite ⁊ foras educite. Pueri āt ꝑ totam ecclesiam eū girabant: sed ad ianuas ꝑuenire nō poterant: quos cū vidisset Theodora sic errantes primo quidē ab eis declinauit putans ꝙ vir suus eā cognoscerꝰ possꝫ. Postmodū āt quid nā h̄ esset eos interrogauit. qui dixerunt. Dn̄s nr̄ vult videre ⁊ audire q̄ nō licēt: ⁊ cecus ⁊ surdus factus est. Tunc illa in orōne se dedit dep̄cans vt vir suus inde exire possꝫ ⁊ p⁹ orōnē dixit pueris. Ite mō ⁊ ꝑducite dn̄ꝫ vrꝫ ad domū. Cunqꝫ abijssent scō clemēti theodora qđ acciderat īdicauit. Tūc scūs clemens rogatu theodorꝰ ad eū vēit: ⁊ ipꝫ iuēit apt̄ ocul nil vidētē ⁊ nil penitus audientē. Cūqꝫ clemēs ꝓ eo orasset ⁊ ille auditū ⁊ lumē recepisset videns clemētē iuxta vxorē suā stātē amens efficiꝰ: ⁊ se illusū magicis artibus suspicaꝰ: ꝑcepitqꝫ seruis suis: vt tenerēt clemētē dicens: vt igrederet ad vxorē meā magicis artibus me excecauit: ꝑcepitqꝫ ministris: vt clemētē ligarent ⁊ ligatū traherent. At illi ligātes colūnas iacentes ⁊ saxa putabāt: sicēt sisinio videbaꝰ ꝙ sanctuꝫ clemētē cū suis clericis attraherēt ⁊ ligarent Tunc clemēs sisinnio ait Quia saxa dos dicis saxa trahere meruisti. Ille āt ve eū ligatum existimans ait. Ego te interfici faciā. Clemēs āt inde abscedēs theodorā rogauit ne ab orōne cessaret donec virꝫ suū dn̄s visitaret. Oranti igr̄ theodore petrus ap̄lus appuit dicens. Perte vir tuus saluabiꝰ: vt ipleaꝰ qđ dixit frr̄ meus paulus Saluabiꝰ vir ifidelis ꝑ mulierē fidelē. Et h̄ dicens abscessit. statiqꝫ sisiniꝰ vxorē suā ad se vocauit obsecrans: vt pro se oraret ⁊ scūꝫ clemētē ad se vocaret. Qui cū venisset ipm in fide instruxit: ⁊ eū cū. ɜiɜ. de domo sua baptizauit: ꝑ hunc aūt sisinniū multi nobiles ⁊ amici nerue impatoris dn̄o crediderūt. Tūc comes sacroꝝ pecuniā mlt̄ dedit: ⁊ ꝯ scūꝫ clementē seditōꝫ maximā excitauit. Tunc mamertinus vrbis ꝑfectus ppli seditōeꝫ maximā non ferens ad se clemētem adduci fecit: quē cū redargueret ⁊ ad se inclinare tētaret ait ille. Optarē te ad rōnē accedere. Naꝫ si canes multi ꝯ nos latrauerint ⁊ morsib⁹ attrectauerit nūqꝫ h̄ nobis auferre pn̄t ꝙ nos sumus rōnabiles hoīes: ⁊ ipsi st̄ irrōnabiles canes. Seditio āt ab ipit̄ exorta ondit se nil hr̄e certū vel verꝫ. Tūc mamertinus de eo traiāo ipatori scribēs rn̄sū accepit: ꝙ aut sacrificaret: aut trās pōtū mare i eremo qđ adiacet ciuitati cersone ipsū in exiliū mitteret. tūc ꝑfectus clementi cū lachrimis ait. De⁹ tuus quē puer colis ipē te adiuuet. Prefectus āt ei nauē tribuit: ⁊ oīa necessaria ministrauit. Multi āt clerici ⁊ laici ipsū i exiliū sunt secuti. Profectus āt i insulā iuenit ibi

pl⁹ q̄ duo milia xp̄ianoꝝ ibidē iā dudū ad se cāda marmora dānatoꝝ: q sāctuꝫ clemētē vidētes stati ī fletū ꝛ lachrymas ꝓruperūt: q̄s ille ꝯsolās ait. Nō meis meritꝭ ad vos me misit dn̄s: sꝫ vestris coronis participē me fieri ꝛ cū ab eis didicissꝫ ꝙ a sexto miliario aquā suis humeris ꝑportarent dixit eis. Oremꝰ oēs dn̄ꝫ nr̄ꝫ iesuꝫ xp̄m vt ꝯfessoribus suis fontem in isto loco ac venas aperiat: ꝛ q ꝑcussit petrā in d̄serto syna ꝛ fluxerūt aque ī abundātia: ip̄e nob laticem affluentem īpartiatꝭ: vt de eius bn̄ficijs gratulemur. Cumq̄ orōne facta hic ī de circunspiceret vidit agnum stātem q pede erecto dextro q̄si locuꝫ ep̄o ondebat. Et itelligens dn̄ꝫ iesuꝫ xp̄m esse queꝫ solus ipse videbat prexit ad locum ꝛ dixit. In noīe patris ꝛ filij ꝛ spiritus sc̄i ī isto loco ꝑcutite: sꝫ cum nullus in ipso loco in quo agnꝰ steterat ꝯtingeret: ipse accepto breui sarculo: leui ictu locum sb̄ pede agni ꝑcussit: ꝛ statim maximus fōs erupit: ꝛ in fluuiū creuit. Tunc vniuersis gaudentibus sanctus clemens ait. Fluminis īpetus letificat ciuitatē dei. Ad hanc famā multi ꝯfluxerūt ꝛ vna die q̄ngenti ꝛ amplius ab eo baptisma suscepe- runt: ꝛ idoloꝝ templa d̄struentes ꝑ totā ꝓuīciā intra ānum. 75. ecclesias edificauerunt. Post tres annos traianus īpator q cepit anno dn̄i. 106. hoc audiens q̄ndā ducē illuc misit: q cum omnes libenter mori conspiceret multitudini cessit: ꝛ solum clementeꝫ ligata ad colluꝫ eius anchora in mare precipitauit dicens. Iam nō poterunt ip̄m ꝓ deo colere. Stāte āt oī multitudine ad littus maris cornelius ꝛ phebus discipuli eius oēs orare p̄ceperunt: vt dn̄s corpꝰ sui martyris eis mōstraret. Statiq̄ mari ꝑ tria miliaria recedēte oēs per siccū ingressi inuenerunt in modū tēpli marmorei hītaculū a deo paratuꝫ: ꝛ ibi archā sc̄i clementis ꝛ anchorā iuxta eū. Reuelatum est āt discipulis eius ne īde tollerēt corpus eius. Omni āt anno tēpore passiōis eius per septē dies ad tria miliaria mare recedit: ꝛ siccū iter aduenientibus tribuit. In vna solemnitatū mulier cū filio suo paruulo ad locū accessit. Cōpletis āt festiuitatis solēnijs cū puer obdormiret sonus iundātiū aq̄rū subito factus ē. Mulier āt territa ꝛ filij sui oblita cū reliq̄ multitudine ad ripā aufugit: que postmodum filij memor cū eiulatu maximo flebat ꝛ vsq̄ ad celū lamentabiles voces dabat: ac ꝑ littora clamans ꝛ eiulās discurrebat: si forte filij corpus a littoribus eiectuꝫ videret: sed cū ī ea oīs spes deficeret ad domū redijt: ꝛ totū illū annū in fletu ꝛ merore duxit. Post annum igr̄ apto mari oēs anticipans ad locū ꝯcita venit: si de filio forte aliquod vestigiū inuenire posset. Cuꝫ ḡ ante tumulū sc̄i clementis se in orōne dedisset: surgens vidit infantē in loco vbi eum reliq̄rat dormientē. Existimans āt eū esse defunctū accessit ꝓpius q̄si corpꝰ collectura exanime. Sꝫ cū eū dormientē cognouisset excitatum velociter spectantibus populis incolumē in vlnis leuauit. ꝛ vbi nā ꝑ illū annū fuerit requisiuit. Ille āt se nescire r̄ndit si annus integer p̄terierat: sed tm̄ vnius noctis spatio se suauiter dormisse putabat. Ambro. in p̄fatione sic ait. Cū iniquissimus ꝑsecutor beatuꝫ Clementē penis afficere a diabolo cogeretꝭ nō ei tormentū intulit sed triūphū. Iactatꝭ ḡ martyr in fluctibus vt mergeretꝭ: ꝛ ex h̄ peruenit ad p̄miū. vn̄ petrus magr̄ eius ꝑuenit ad celū: amboꝝ ḡ in fluctibus xp̄s approbās mentes clemētē ad palmā victorie de ꝓfundo reuocat: petrū ad celestia regna in codeꝫ elemento ne emergeretꝭ eleuat. ¶ Refert leo ostiensis ep̄s ꝙ tp̄e quo michael īpator noue rome regebat īperium: sacerdos quidā noīe philosophus qui ob sūmū ingeniū a pueritia fuerat sic vocatus: cū cersonā ꝑuenisset: ꝛ d̄ his que narrantꝭ in historia clementis hītatores interrogasset: q̄r aduene potius q̄ īdigene erant se nescire ꝓfessi sunt. Siqdē miraculū marini recessus ob culpā inhītantiū iam diu cessauerat: ꝛ ob incursū barbaroruꝫ tp̄e marini recessus venientiū templū d̄structum fuerat: ꝛ archa cū corpore marinis fluctibus obruta erat: exigentibus culpis inhabitantiū: super quo miratus ꝓp̄hs ꝛ accedēs ciuitaculā noīe georgiā cū ep̄o ꝛ clero ꝛ pp̄lo accessit ad q̄rendum sacras reliquias ad īsulam in q̄ existimabant esse corpus martyris: vbi cū hymnis ꝛ orōnibus fodientes diuia reuelatione inuenerunt corpus ꝛ anchoram cū qua fuerat in mare ꝓiectū: ꝛ deportauerunt cersonā. Deinde p̄dictus philosophus cū corpore sc̄i clementis romā venit: ꝛ multꝭ

ostensis miraculis in ecclesia q̃ nunc dr̃ sci clementis honorifice corpus collocatũ fuit. In chronica ãt q̃dã legit᷑ q̄ mari ab illo loco exiccato a beato cyrillo normanoꝝ ep̃o romã translatum est.

De sancto Crisogono.

Risogonus iussu Diocliti ani in carcere recludit᷑ vbi scẽ anastasie alimõijs foue bat᷑. Cũ ḡ anastasiã vir eiꝰ i artissimã custodiã posuis set Crisogono q eaꝫ erudi erat talia scripta direxit. Scõ ꝯfessori xp̄i crisogono anastasia. Sacrilegi iugũ mariti suscepi: cuius do miserante thoꝝ mentita infirmitate declinans die noctuq3 dñi nr̃i iesu xp̄i ãplector vestigia. Cũ iste p̄rimoniũ meũ ex quo illustrat᷑ cum indi gnatione ac turpibꝰ idolatris exhauriat: me quoq3 velut magã atq3 sacrilegã custodietã grauissime mancipauit: vt me vitã tẽporalẽ amittere suspicer. Nihil.n.sup ẽ nisi vt emisso spũ morti succũbaꝫ. In q̃ morte l3 glo rier: tñ mea mẽs valde ꝯterit᷑: q2 opes mee q̃s deo duouerã a turpibus ꝯsumunt᷑. Uale vir dei memẽtoq3 mei. Cui crisogonꝰ rñdit. Uide q̄ nõ ꝯturberis in hoc: q̄ tibi pie viuẽti iferant᷑ aduersa. Nõ.n.deciperis: s3 ꝓbaris. Cito ad te placitũ tp̄s xp̄s ꝯueret ⁊ q̃si post noctis tenebras floridũ diei lumẽ aspicies: ⁊ post glaciei frigus aurea tibi tempora ⁊ serena succedẽt. vale i dño ⁊ ora ꝓ me. Deniq3 cũ btã Anastasia sic in custodia artaret᷑ vt vir ei panis q̃drãs daret᷑: existimãs se morituram crisogno ep̄laꝫ in hec v̄ba scripsit. Cõfessori xp̄i crisogono anastasia. Finis vẽit corporis mei: vt egrediẽtẽ aiaꝫ ip̄e suscipiat: ꝓ cuiꝰ amoꝛ ista sustineo: q̃ ex ore hꝰ vetule recognoueris. cui ille rescripsit. Sẽp est vt lumẽ tenebre antecedãt. sic ẽt post infirmitatẽ salꝰ reuertit᷑ ⁊ vita pꝰ mortẽ ꝓmittit᷑: Uno fine ꝯcludunt᷑ ⁊ aduersa huius mũdi ⁊ ꝓspa: ne vel tristibus desperatio vl̄ leṫ elatio dñetur: vnũ mare est in quo nauicule corporis nr̃i velificant: ⁊ sub vno corporis gubernatore aĩe nostre nautico fungunt᷑ officio. Quoꝝ dã igit᷑ nauis fortissimis cathenaꝝ nexibus solidare crebros equoris concitatos fluctus ille se pretereunt. Quorundam vero fragilis iunctura lignorum etiam in trãqllo vici nũ morti ꝯficiũt cursũ. Tu aũt o xp̄i famula crucis tropheũ tota mẽte ꝯstringe. ⁊ teipam ꝑpara ad opus dei. Igr̄ dioclitianꝰ aquilegie ptibus positus ceteros xp̄ianos occidẽs sciñ crisogonũ sibi p̄ntari iussit. cui cũ diceret. Accipe ptãte ⁊ pfecture tue: ⁊ ꝯsulatum generis tui ⁊ sacrifica dijs. rñdit crisogonꝰ Unũ deuꝫ i celis adoro: ⁊ dignitates tuas q̃si lutũ ꝯtẽno data igit᷑ super eũ sn̄ia ad quẽ dã locũ ducit᷑: ⁊ ibidẽ ꝓtinus decollat᷑: circa annuꝫ dñi. cclxxxvij. Cuius corpus cuꝫ capite sanctus zelus p̄sbyter sepeliuit.

De nomine.

Atharina dr̄ a catha qḋ ẽ vniuersũ ⁊ ruina q̃si vl̄is ruina. Nã eni edificiũ diaboli i ea vl̄it᷑ corruit. nã in ea ruit edificiuꝫ supbie per humilitatẽ quaꝫ hũit Carnalis ꝯcupiscẽtie per virginitatem quã seruauit: cupiditatis mũdane: quia omnia mũdana despexit: vel catharina quasi cathenula. ipsa eniꝫ sibi per bona opera quandam cathenaꝫ fecit ꝑ quã vsq3 ad celuꝫ ascendit: que quidem cathena siue scbala quattuor gradus habet q sũt innocentia operis: mundicia corporis: despectio vanitatis: loquutio veritatis: quos ꝓpheta per ordinem ponit dicẽs. Quis ascẽdet in montem domini ⁊c. ⁊ respondet. Innocens manibus ⁊ mundo corde: qui non accepit in vanum animaꝫ suaꝫ: nec iurauit in dolo ꝓrimo suo. qualiter autem isti quattuor gradus in beata chatarina fuerunt: patet ex legenda sua.

De sancta catharina.

Atharina costi regis filia oĩbus liberalium artium studijs erudita fuit. cum autem maxentius imperator omnes tã diuites q̃ pauperes ad alexandriã cõuocasset: vt idolis imolarẽt ⁊ xp̄ianos imolare nolẽtes puniret. catharia ãt cũ eẽt ãnoꝝ. is: i palatio diuitijs ⁊ pueris pleno sola r̄mãsisset: audiẽs aĩaliũ diuersoꝝ mugitꝰ ⁊ cãtatiũ plausus: misso illuc nũcio igri iussit celerit᷑ q̄d h̄eẽt: qḋ cũ didici

cisset assumptis aliquibus de palatio signo
crucis se muniēs illuc accessit. Jbiqꝫ multos
xp̄ianos metu mortis ad sacrificia duci con
spexit: que vehementi dolore cordis saucia
ta se ad imꝑatorē audacter ingessit: ⁊ sic ait.
Salutationē tibi ꝓferre ⁊ ordinis dignitas
⁊ rōnis via monebat si creatorē celoꝝ agno
sceres: ⁊ a diis aurē reuocares: stansqꝫ an-
te ianuā templi ꝑ varias ꝯclusiones sylogis
moꝝum allegorice ⁊ metaphorice: diserte ⁊
mystice multa cum cesare disputauit. De-
inde rediēs ad cōmune colloquium iūxit. hec
tibi tanqꝫ sapiēti ꝓferre curaui. Nunc autē
quare incassū ꝯgregasti hāc multitudinem
ad colendā stulticiā idoloꝝ. Miraris hoc
templum manu artificū oꝑatū. Miraris or
namēta ꝓciosa: que velut puluis ante faciē
venti erunt. Mirare potius celū ⁊ terram
mare ⁊ oia q̄ in in eis sunt. Mirare ornamē
ta celorū solem videlicet ⁊ lunam ⁊ stellas.
Mirare famulatoꝝ eoꝝ q̄liter a mundi ini
tio vsqꝫ ad finē nocte ⁊ die currūt ad occidē
tem ⁊ redeunt ad orientem nec fatigant̄. Et
cū hec animaduertis interroga ⁊ disce quis
sit eoꝝ potētior. Cū aūt ipm̄ ipso donante i-
tellexeris nec similē illi inuenire valueris
ipsū adora: ipsum glorifica: ip̄e. n. est deus
deoꝝ ⁊ dn̄s dominātiū. Cūqꝫ de filii incar
natione sapient̄ plurima disputasset: stupefa
ctus cesar nō valuit ad hec respondere: tā-
dem ad se reuersus dixit ad eā. Sine nos o
mulier: sine nos finire sacrificiū ⁊ post hoc
tibi responsa reddemus. Precepit igit̄ eā
ad palatiū duci: ⁊ cū diligētia custodiri. ad-
mirans nimium eius prudentiam: ⁊ corpis
pulchritudinem. Erat. n. speciosa valde ⁊
incredibili pulchritudine oīū oculis admi-
rabilis videbat̄. Ueniens igit̄ cesar ad pa-
latium dixit catherine. Audiuimus tuā elo
quentiam ⁊ mirati sumus tuam prudentiā
sꝫ in deorū sacrificiis occupati oia plene in
telligere nequiuimus: nunc autem ab initio
progeniem tuam requirimus. Et sancta ca
therina ad hec respondit. Scriptū ē. Nec
te collaudes nec te culpaueris ipse. Hoc fa
ciunt stulti quos gloria vexat inanis. Con-
fiteor tn̄ meam progeniē non tumore iactan
tie: sed humilitatis amore. Ego. n. sum Ca-
therina Costi regis vnica filia que q̄uis in
purpura nata: ⁊ liberalibus disciplinis non
mediocriter instructa: hec tn̄ omnia contem
psi ⁊ ad dominum Jesum christum confugi
dii autem quos colis nec te nec alios iuua-
re possunt. O igitur infelices taliū idoloꝝ
cultores: quibus aduocata in necessitate nō
assunt: in tribulatione non succurrunt in pe-
riculis non defendunt. cui rex. Si ita est vt
dicis totus mundus errat ⁊ tu sola verū di-
cis: cū tn̄ omne vbum in ore duoꝝ vel trium
testium confirmet̄: si angelus esses si celica
vtus adhuc tibi nemo credere deberet: q̄to
minus cū fragilis femina esse probaris. cui
illa: Non obsecro cesar a furore tuo te vinci
ꝑmittas. Jnsipientis aīo nō stet turbatio di
ra. sic naneqꝫ poeta ait. Tu si aīo rex eris rex
es si corpore seruus. Tunc rex ait. Ut vide-
or pestifera calliditate nos illaqueare dispo
nis dū ꝑ exempla philosophoꝝ sermonē ꝓ-
trahere niteris. Uidens autem cesar q̄ eius
sapientie obuiare non posset mandauit oc-
culte per litteras vt omnes grāmatici ⁊ rhe
tores ad pretoriū alexandrie festinanter ve
nirent: immensa munera recepturi si ꝯciona
tricem virginem suis assertionibus supera-
rent. Adducti sunt igit̄ de diuersis prouin-
ciis quinquagita oratores: qui omnes mor-
tales in omni mundana sapiētia excellebāt.
Quibus interrogantibus cur de tam remo-
tis partibus euocati fuissent. cesar respon-
dit. Est apud nos quedā puella sensu ⁊ pru
dentia incōparabilis q̄ oēs sapientes confu
tat ⁊ deos oēs demones esse affirmat: quam
si superaueritis cum honore magno ad pro-
pria redibitis. Ad hec vnus indignatus sto
machanti voce respondit. O magnū impe-
ratoris consilium qui ob vnius puelle cōfli-
ctū sapientes mundi de remotis partibus
aduocauit: cū vnus ex nostris clientulis po
terit eā leuissime confutare. Et rex ait. Po-
teram quidē hanc vi ad sacrificandū ipelle
re: sed melius iudicaui: vt vestris argumē-
tis penitus confutetur. Cui illi dixerūt: ad
ducat̄ corā nobis puella vt sua temeritate
ꝯuicta nunqꝫ se sapientes vidisse cognoscat
Sed cum virgo gloriosa certamen qd̄ sibi i
minebat didicisset: totam se domino ꝯmēda
uit. Et ecce angelus domini astitit: ⁊ vt cō-
stanter staret admonuit: asserens q̄ nō solū

ab illis vici nō poterit: sed insup illa ipsos
ꝯuersos ad palmā martyrij destinabit: cū er
go corā oratoribus adducta fuisset: dixit ipe
ratori: q̄li iudicio ꝯtra vnā puellā quinqua
ginta oratores oppōis: q̄s ꝓ victoria remu
nerandos ꝓmittis: ⁊ me sine spe mercedis
pugnare cōpellis? Erit tñ merces mihi dñs
iesus xp̄s: q est spes ⁊ corona ꝓ se certantiū
vex cū oratores deū fieri hoiem aut pati i-
possibile diceret: v̄go ēt h̄ a gentilibus p̄di-
ctū eē oñdit. Nā plato astruit deū circūrotū
dū ⁊ decurtatuꝫ. Sibilla quoqꝫ sic ait. Felix
ille deus ligno qui pēdet ab alto. Cū igit̄ v̄
go cū oratoribus sapiētissime disputaret: ⁊
eos apertis rōnibus ꝯfutaret: obstupefacti
illi ⁊ quid dicerēt nō iueniētes muti penit⁹
sunt effecti. Tūc iperator ꝯtra eos nimio fu
rore repletus: icrepare eos cepit cur ab vna
puella tā turpit̄ se vinci ꝑmitterēt. Tūc vn⁹
magr̄ alioꝝ sic ait. noueris iperator q̄ null⁹
vnq̄ꝫ añ nos stare potuit: quin ꝯtinuo vince
ret̄. Hec aūt puella in q̄ sp̄us dei loquit̄: sic
nos in admiratione ꝯuertit: vt ꝯtra xp̄m ali
quid dicere aut omnino nesciamus: aut pe
nitus formidemus: vñ impator ꝯstanter fa-
temur: q̄ nisi probabiliorem sententiā de di
is quos vsqꝫ modo coluimus ꝓtuleris: ecce
oēs ad xp̄m ꝯuertimur. Audiēs hec tyran-
nus nimio furore succēsus: oēs in medio ciui
tatis ꝯcremari iussit. At v̄go btā ipsos ꝯfor-
tans ad martiriū ꝯstātes effecit: ⁊ de fide di
ligenter istruxit. Et cū dolerēt q̄ sine baptis
mo decederēt: virgo rñdit. Ne timeat̄ q: ef
fusio v̄ri sanguinis vobis baptismus repu-
tabit̄ ⁊ corona. Cūꝫ ḡ signo crucis muniti fu
issent: flammis iniecti ita aīas dño reddide
runt. vt nec capilli nec vestimēta eorum ab
igne in aliquo lederent̄. Cū āt a xp̄ianis fu-
issent sepulti: tyrannus virgini loquit̄ dicēs
O virgo generosa iuuētuti tue ꝯsule: ⁊ post
reginā in palatio meo secunda vocaberis: ⁊
imagine tui in medio ciuitat̄ fabricata ve-
lut dea adoraberis. cui v̄go. Desine talia di
cere: que scelus ē etiā cogitare. Ego me xp̄o
spōsaꝫ tradidi. Ille gloria mea: Ille amator
meus: ille dulcedo ⁊ dilectio mea. Ab eius
amore nec blādimēta nec tormēta poterūt re
uocare. Tūc ille furore replet⁹ iussit eā spo-
liatam scorpionibus cedi: ⁊ cesam in obscu-
rum carcerem tradi: ibiqꝫ diebus duodeciꝫ
fame cruciari. Rege āt ꝓ quibusdā causis i
stantibus extra regionis ꝯfinia ꝓcedēte re-
gina sancte chaterine nimio amore succensa
cū p̄ncipe militūꝫ noie porphirio, media no-
cte ad carcerem v̄ginis ꝓperauit. Quo cuꝫ
regina introissꝫ: vidit carcereꝫ inestimabili
claritate fulgentē: ⁊ angelos plagas virgis
pungētes. Incipiēsqꝫ v̄go eterna ei gaudia
p̄dicauit ⁊ ad fideꝫ ꝯuertēs martyrij coronā
eidē p̄dixit: sic vsqꝫ ad mediā noctē ſmoneꝫ
ꝓtraxerunt q̄ cū omnia porphirius audisset
ad pedes virgis ꝓcidit: ⁊ cū ducētis militi
bus fidē recepit. q: vero p. xij. dies sine cibo
tyrān⁹ eē eā iusserat: xp̄s p hos dies missa d̄
celo cādida colūba celesti eā cibo refouebat.
Deinde dñs cū multitudine angeloꝝ ⁊ vir
ginum eidē appuit dicēs. Agnosce filia crea
toreꝫ tuū: ꝓ cuius noie laboriosū. subijsti con
flictuꝫ: ꝯstans esto. q: ego tecū sum. rediens
igit̄ impator eā sibi p̄ntari iussit: ⁊ vidēs eā
splendidioreꝫ. quā tāto ieiunio existimabat
afflictam putauit q̄ eā aliquis in carcere su
stentasset: ⁊ furore repletus custodes torque
ri p̄cepit. Illa vero ait. Ego cibū ab hoīe ñ
accepi. sed xp̄s me p suū angelum enutriuit
Cui impator: Recōde oro qd̄ moneo in cor-
de tuo: ⁊ noli dubijs rñdere ſmonibus. Nō
te q̄si famulā possidere cupimus: sꝫ regia po
tens electa decore in regno meo triūphabis
cui virgo. Attēde ⁊ tu obsecro. ⁊ iudicij exa
men iuridica sanctiōe decerne: queꝫ magis
eligere debeo. aut potentē eternuꝫ gl'iosum:
⁊ decoꝝ vel infirmū mortalem ignobilē ⁊ de
formē? Tunc iperator indignatus ait. E du
obus vnuꝫ tibi elige: aut sacrificare vt vi-
uas: aut exq̄sita tormenta subire vt pereas
Et illa Quecūqꝫ tormēta potes cogitare ne
differas: q: carnē meā ⁊ sanguinē xp̄o offer-
re desidero: sicut ipse pro me seipsuꝫ obtulit
Ipse. n. deus meus amator meus: pastor et
sponsus vnicus meus. Tūc quidā p̄fect⁹
furenti regi suasit. vt infra triduū q̄ttuor ro-
tas serris ferreis ⁊ clauis acutissimis circū-
septas prepararet: vt eā tā horribile tormentū
dissecaret. ⁊ ceteros xp̄ianos tā dire mortis
exēplum terreret. Ordinatumqꝫ est vt due
rote vno ordine voluerent̄: due āt ꝯ̄rio im-
petu agerentur. vt ille deorsum lacerando

ꝯtraherent. Ille repugnantes sursum deuo
rando ipingerēt. Tunc virgo btā dn̄m exo-
rauit: vt ad laudē sui nois ꝛ ꝯuersionē po-
puli circunstantꝭ ipam machinā dissiparet: ꝛ
ecce angelus dn̄i molā illā cū tanto impetu
diuellendo concussit: ꝙ q̄ttuor milia gentili-
um interemit. Regina āt q̄ de sup hoc aspici
ebat ꝛ vsqꝫ tūc se celauerat statī descēdēs
imperatorem de tāta seuicia durius increpa
uit. Rex āt furore repletus cū regina sacri-
ficare ꝯtemneret iussit eā extractis pus ma-
millis decolari. Que cū ad martyriū duce
ref catherina rogauit. vt ꝓ se dn̄m p̄caref.
q̄ rn̄dit. Ne timeas a deo dilecta regina. qꝛ
tibi hodie ꝓ transitorio regno ꝯmutabif et-
nū ꝛ ꝓ mortali sponso tibi imortalē aequi-
res: tūc illa ꝯstans effcā tortores hortabatur
ne quod iussi fuerāt facere morarēf. Mini-
stri igif extra ciuitatē eā ducentes ferreis
astilib⁹ mām̄illas eius euellūt: et postmodū
caput p̄cidūt. cuius corp⁹ porphiri⁹ rapiēs
sepeliuit. Seq̄nti die cū de corpe regine q̄-
stio fieret: ꝛ multos ex hoc ad suppliciū tyrā-
nus ptrahi iuberet: porphirius ꝓrūpens in
mediū exclamauit. ego sū q xp̄i famulā se-
pelim: ꝛ xp̄i fidē recepi. Tūc marenti⁹ amēs
effcūs rugitū terribilē emittēs exclamauit
O me miserꝝ ꝛ mifandū: ecce porphirius:
q erat vnic⁹ aīe mee custos ꝛ totius laboris
solatiū deceptus ē: qd̄ cū suis militibus re
ferret: illi ꝓtinus rn̄derūt. Et nos xp̄iani su
mus: ꝛ mori ꝓ xp̄o pati sumus. Tūc cesar fu
rore repletus p̄cepit omnes cum porphirio
decolari ꝛ corpa eoꝝ canib⁹ dimitti. Deīde
catherinā aduocansqꝫ ait. Quāuis arte ma-
gica reginā mori feceris: si tn̄ resipueris pria
i palatō meo eris. Hodie igif aut diis sacri-
ficia offeres: aut caput amittes. cui illa. fac
quecūqꝫ aīo ꝯcepisti. paratam. n. me vide-
bis pro xp̄o ad oia sustinenda. Data igif sup
eā snīa decolari iubef: que cū ad locū mortis
deducta fuisset: erectꝭ in celum oculis orauit
dicēs. O spes ꝛ salus credentiū. O decus ꝛ
glīa v̄ginū iesu rex bone obsecro te vt qcun-
qꝫ passionis mee memoriā egerit seu in exi-
tu aīe vel in quacūqꝫ necessitate me inuoca
uerit tue ꝓpitiationis ꝯsequaf effectū: ꝛ scā
ē vox ad eā. d. Ueni dilecta mea spōsa mea
ecce tibi celi ianua est apta. Nā ꝛ his q pas-
sionem tuā celebrauerint optata p̄sidia pro-
mitto de celis. deinde cū decollata fuisꝫ d̄
eius corpe ꝓ sanguine lac emanauit. Angeli
āt corpus eius accipiētes ab illo loco ad mō
tē synai itinere plusqꝫ dieꝝ. 20. deduxerūt:
ꝛ ibidē honorifice sepelierūt. Ex cuius ossi-
bus indesinenf oleū emanat. qd̄ cūctoꝝ de-
biliū mēbra sanat. Passa est āt sub marentio
siue maximio tyrāno q cepit circa ānū dn̄i.
.310. Qualr āt marentius ꝓ hoc scelere ꝛ ali
is q̄ ꝯmisit punitus fuerit in histo. de inuen
tione crucis hētur. ¶ Dr ꝙ quidā mōach⁹
rothomagensis ad mōtē synai ꝑrexit: ibiqꝫ
ꝑ septē annos in ꝯuitio btē catherine d̄uotus
ꝑmansit: quā cū instātius exoraret vt aliqd
de corpe suo hr̄e mereref. subito rupit d̄ ma
nu illi⁹ vnus articul's digitoꝝ: qui donū dei
letus recepit ꝛ ad suū monasteriū deporta
uit. ¶ Ferf quoqꝫ ꝙ dū qdam btē catherīe
deuotus existeret: ꝛ eā crebro in sui adiuto-
riū inuocaret ꝑ ꝓcessū tpis mētis incuria re
solutus ꝛ deuotiōē mentꝭ ꝑdidit: ꝛ ab ipsius
inuocatiōe cessauit: q in orōne positus vidit
mltitudinē v̄ginū añ se trāseuntiū: inf quas
vna erat q̄ ceteris splēdidior videbaf: q̄ cū
sibi appropinq̄sꝫ faciē suā operuit ꝛ sic añ ipꝫ
faciē velata trāsiuit: cui⁹ splēdorē cū ille ni-
miū miraref: ꝛ q̄ esset iterrogaret. vna ex eis
ei rn̄dit. Hec ē catherina quā olī cognosce-
re solitus eras: nūc āt qꝛ eā cognoscere n̄ vi
deris corā te sic velata facie tanqꝫ a te inco-
gnita ptransiuit. ¶ Qualr ēt scā v̄go ꝛ mar-
tyr xp̄i catherina p° ex teutonie ptib⁹ adia-
centib⁹ ccpit venerari: ꝛ festū eius solemni
ter agi ex quodā miraculo colligif: qd̄ in ca-
meraco citate impiali fcm̄ fuisse narraf. Dr
aūt locus ille cameracū: eo ꝙ spālr fuerit de
putat⁹ ad camerā impatoris. Ibidē siqdē
fuit qdā monasteriū scīmonialiū: cui p̄erat
q̄dā soror: q̄ nō min⁹ rectitudine vite: qꝫ no-
bilitate generis relucebat. Ipa v̄o frēm q̄n-
dā hēbat militē strēnuū q vice q̄dam eā vi
sitādi ad eā accessit. Cūqꝫ abire vellet vnū
de familia sua ibidē militē reliqt egrotantē
quē tn̄ sorori sue: vt ei⁹ curā hr̄et diligenf cō
mēdauit: q̄ꝑꝑ sibi a frē suo ꝑmissū militē ce
pit visitare: ꝛ qualr valuit in infirmitate cō
solabaf. Ille v̄o apuit ei secreta cordis sui di
cēs: ꝙ amore eius capt⁹ eēt: ꝛ nisi sibi ꝯsenti

ret. ꝙ secū ꝯcuberet viuere minime valeret. Illa vͦ vt femina casta ⁊ deuota quantū va luit tā nefando desiderio ipm̄ scõ collo〈q〉o ⁊ benigno ꝯsilio auertere nitebat. Sermo āt eius nihil ꝓficit in eo. cūq; aūt diabolus in cessant bonis opibus instoꝝ insidiet ⁊ iuxta aplm̄. Bonos mores corrūpūt colloq̄a praua: q: illa ēt inc auta ipz̄ visitare ꝯsueuerat. eiusq; vanis verbis aurē accōmodabat ipa soror q̄ ꝺuota fuerat ꝑ militē illū adeo tētata fuit: vt iā secū ad seclm̄ abire vellet: sz q: ip sa antea valde religiosa fuerat: more solito: q̄dam nocte altaria sue ecclesie orõnis gra tia ꝑlustrabat. Ueniēs āt ad altare btē vir ginis Marie corā imagīe ei⁹ inter cetā v̄ba sic beatā Mariā alloq̄t dicēs. O scā Ma ria: ego nimis inflāmata amore illius milit̄ sū: ⁊ nūc q: manere nõ valeo licentiā a te ac cipio: ⁊ locū istū tue gratie recomēdo. Bea ta āt virgo apꝑuit ei dicens. O filia sto per seuerās in ꝓposito castitatis. qm̄ filio meo q̄ est flos v̄ginū ⁊ speculū toti⁹ castitat̄ eā vo uisti. Nihil. n. valet vouere vl̄ aliq̄ꝺ bonū īchoare: nisi i eo velit hō ꝑseuerare. Tm̄. n. saluator mūdi amat castitatē ꝙ nõ nisi ꝺ vir gine voluit ⁊ potuit nasci. Post hec illa ad secundū ꝓcessit. s. altare scē crucis: et ꝙ tm̄ ꝯcupiscētiā mala succēsa eēt: ꝙ nullaten⁹ ma nere posset in claustro stās corā crucifixo asse ruit. Statiq; dn̄s pēdēs i cruce ei apꝑuit ei dicēs. O filia dilecta absit vt a me recedas qm̄ sanguine meo te redimi. Absit vt vnā tē tationem supare non valeas: ꝑ qua durissi ma sustinui crucis tormēta. Ultimo ꝓcessit ad tertiū altare. s. btē catherine q̄ ibidē pa trona fuit. ⁊ corā ea sicut corā alijs fecerat se penitus superatā illicita concupiscentia astruebat: ⁊ se nullatenus in ordine posse ꝑ sistere referebat. Tunc beata catherina sibi apꝑuit cum oī genere tormentoꝝ q̄ ꝓ amore xp̄i passa fuerat dicens. Memor eē debes filia ꝙ cū ego essem filia regis: ⁊ diuitias et delitias regni possedissē ipas tm̄ ⁊ oēm mū di gloriā ꝯtēpsi: insup diris tormentis me tra didi ꝓpter xp̄m. Te ergo sine ferro ⁊ sine sā guinis effusione saltē aliq̄d modicū pati de cet ꝓ xp̄o. Sz heu ad tā clemētes appariti ones ⁊ allocutiões illa emēdata nõ fuit. se cūda ēt ⁊ tertia nocte eidē misere sorori alta ria ꝑdicta ꝑlustrāti ⁊ quasi licētiā a scis acci piēti eadē visio ⁊ allocutio ad singula alta ria facta ē. Illa aūt in suo nefādo ꝓposito ꝑ māsit. Et q: ꝑlata ⁊ magistra illius mona sterij fuerat totā curā illius ꝯuent⁹ cui pre erat btē catharine vtpote patrone illius loci cōmēdauit. Et p̄sitatis imagini eius claui bus officij sui cū milite ad seculū clā reces sit. cūq; ꝑlibus ānis i seculo misera māsisset ⁊ ex milite duos filios iā etate magnos ha buisset: tādē milite mortuo i se reuersa ⁊ cō p̄ūcta dicebat. qm̄ miseratiões dei multe st̄ nec aliquē peccatorē ad se redire volētē a misericordia repellit. r̄uertar ad locū vn̄ exiui: ⁊ hec dicēs iter arripuit: ⁊ q: nobilis genere ⁊ delicate educata fuerat inter saxa ambulās sanguis q̄ de nudis eius pedibus fluebat sua vestigia rubricabat. cum aūt ad monasteriū clā venisset: vt mgr̄ā q̄ scimõi alibus p̄erat rogaret vt ipā de seculo redi entē ad pn̄iā recipet ecce res admirāda be atā chatarinā primā oīm ⁊ solā interius ad fenestram: vt magistram claustri sedentem inuenit: quam cum illa minime cognosceret illa dixit. Tempus est vt ad celum redeam iam enim diu vices tuas suppleui. Ueni er go citius vt religiosis vestibus induaris: et locum curamq; tui officij resumas: nemo. n. scit adhuc te defuisse. Illa ergo nimium ga uisa ⁊ de tanto miraculo stupefacta claustrū intrauit: ⁊ vestes ⁊ curam sui monasterij re cepit. O quanta humilitas ⁊ pietas beate catherine. qua per tot annos in forma ⁊ habi tu predicte sororis omne misterium: qꝺ illa tenuerat diligētissime adimpleuit. O q̄z fe lices fuerūt que talēme ruerunt habere ma gistram oīs virtutis ⁊ discipline plenā. Illa vero q̄ de sclo reuersa fuerat cum in matuti nis eēt seq̄ntis diei ⁊ cātrix ei iniūgeret: vt ꝯsuetū ē ꝙ nonā lectionē legeret: ipa innuēs se eē debilē lectionē alteri legēdam cōmisit. Mane āt facto pulsari fecit: vt ad capl̄m to tus ꝯuētus soroꝝ veniat vt tm̄ miraculum publicaret. Cūq; oēs ꝯuenisset ipa oīa: que circa eā gesta fuerāt ꝑ ordinē oībus enarra uit. Tunc oēs bn̄dicebāt ⁊ gl̄ificabāt dn̄m in gl̄iosa v̄gine ⁊ martyre sua catherina. Illa ve ro salubrē pn̄iā agēs postmodū plēa virtu tib⁹ i dn̄o obdormiuit. ¶ Notandū ꝙ btā ca

tharina admirabilis appebat in qnq3. Pri
mo in sapia. 2°. in eloquentia. 3°. in ↄstantia.
4°. in mundicia castitatis. 5°. in puilegio di
gnitatis. Primo igr̃ admirabilis appet i sa
pientia. In ipsa. n. fuit ois spẽs phie. Phia
. n. siue sapia diuidit in theoricã: pcticã ⁊ lo
gicã. Theorica didit ꝑm quosdã in tres. s. in
intellectualẽ: nãlẽ ⁊ mathematicã. Hũit igr̃
btã catharina sapiã3 intellectualẽ i cognitiõe
dinoꝝ qua maxime vsa est in disputatione
ↄ̃ rhetores: qbus vnũ solũ deũ veꝝ esse pba
uit ⁊ deos oẽs falsos esse cõuicit. Scd̃o natu
ralẽ in cognitione oĩu3 inferioꝝ: q̃ maxie vsa
est in disputatione ↄ̃ impatorẽ: sic p3 ibide3.
Tertio mathematicã i ↄtẽptũ terenoꝝ. Hec
. n. scia ꝑ3 boetiũ speculat formas sine mate
ria in abstractõe: hãc btã catherina hũit qñ
aĩu3 suũ ab oĩ materiali amor abstraxit. Hãc
. n. se hr̃e oñdit cum impatori interrogãti rñ-
dit. Ego. n. catharina sum costi regis filia q̃
q̃uis in purpura nata ⁊c. hac maxĩe vsa est
cũ regina quã ad ↄtẽptũ mũdi ⁊ despcĩn sui
⁊ desideriũ regni aiauit. ¶ Practica ãt di-
uidit in tres. s. ethicã: economicã: ⁊ publicã
siue pollĩticã. Pria docet mores informare
⁊ se ṽtutibus exornare ⁊ ptinet ad oẽs. scd̃a
docet familiã bñ ↄpõere: ⁊ ptinet ad p̃mensa
milias. Tertia docet ad vrbes ppl̃os ⁊ rẽpu.
bñ regẽ: ⁊ ptict ad rhetores vrbiũ. hãc ẽt tri
plicẽ scia3 hũit btã catharia. pmã. n. hũit cũ
se oĩ moꝝ hõestate ↄposuit: ꝯa3 cũ familiã su
am q̃ sibi magna relicta fuit laudabilr̃ rexit.
tertiã cũ ipatorẽ sapiẽter istruxit. ¶ Logica
didit in tres ptes. s. demr̃atinã pbabilẽ ⁊ so
phisticam. Pria ptinet ad phõs. Scd̃a ad
rhetores ⁊ dialeticos. Tertia ad sophistas.
Hanc ẽt triplicẽ scia3 hũisse vr̃ cũ de ea scri
bit. p varias ↄclones sylloꝝ: allegorice ⁊ me
thanomice diserte ⁊ mystice multa cũ cesare
disputauit. Scd̃o fuit admirabil̃i eloq̃ntia
hũit. n. eloq̃ntiã facũdissimã in p̃dicãdo: sic
p3 i suis p̃dicatõibus. diffusissimã in rõnẽ red
dendo: sic p3 cũ dicebat impatori: Miraris
h tẽplũ manu artificũ fabricatũ. suauissima3
in attrahẽdo sic p3 in porphirio ⁊ i regina q̃s
elõqi sui suauitate ad fidẽ attraxit. Efficacis
simã in ↄuicendo sic p3 in rhetorib⁹ quos tã
potent ↄuicit. Tertio in ↄstantia. fuit. n. ↄstã
tissima in minis illatis: q̃ ipsas cõtempsit.

Unde impatori sibi minanti rñdit. Quecũq3 tor-
menta potes cogitare ne differas: q̃ carne3
⁊ sanguinẽ meũ xp̃o offerre ↄ̃sidero. Itẽ fac
q̃cunq3 aio ↄcepisti. patã. n. me videb ad oĩa
p xp̃o sustinẽda. Scd̃o in donis oblatis: q̃
ea respuit. Unde cũ ipator sibi pmitteret ꝙ ea
in palatio scd̃a3 hr̃et rñdit. Desine talia dr̃e
q̃ scelus est ẽt cogitare ⁊c. Tertio in suppli-
cijs irrogatis: q̃ ea supauit: sic p3 cũ posita
fuit in carcere ⁊ sup rotã. 4°. in mundicia ca
stitatis. Seruauit. n. castitatẽ inter ea inter
q̃ castitas piclitari solet. Quinq3 sunt in qbus
castitas piclitat. s. affluentia resoluẽs oppor
tunitas inducens: iuuentus lasciuiẽs: liber
tas effrenans: pulchritudo alliciens: inter
hec btã catharina castitatẽ ꝯuauit: hũit. n. ma
ximã affluentiã reꝝ: vtpote q̃ ta3 ditissimis
parentibus successisset. Hũit opportunitatẽ
vtpote q̃ sui dña tota die inter suos famulos
ṽsabat. hũit iteꝝ etatẽ iuuenilẽ: Itẽ fuit libta
tẽ: q̃ sola ⁊ libera in palatio remansit: d̃ his
q̃tuor sup̃. Catharina cũ esset annoꝝ. 18. i pa
latio diuitijs ⁊ pueris pleno sola remansit.
hũit ẽt pulchritudinẽ: dr̃ q̃ erat speciosa val
de ⁊ incredibili pulchritudĩe oĩu3 ocul admi
rabilis videbat. qnto in puilegio dignitat q̃
dã. n. puilegia spãlia fuert in aliquibus scis
dum decederent. vt Christi visitatio. qd̃
fuit in Joanne euangelista. olei emanatio:
qd̃ fuit in beato Nicolao. lactis effusio qd̃ fu
it in beato Paulo. sepulchri ab angelis pre
paratio qd̃ fuit in beato Clemente. petitio-
num exauditio: qd̃ fuit in beata Margari-
ta: quando orauit pro agentibus sui memori
am: hec autem omnia fuerunt in beata Ca-
tharina sicut patet in legẽda. Dubitatio au
tem habet apud aliquos: vtrum a maxentio
vel a Maximino martirizata sit. tunc eni3
tres imperium tenebant scilicet. constanti-
nus qui ex traditiõe paterna imperiu3 sum-
psit. Maxentius maximiani filius a preto-
rianis militibus rome augustus appellatus
⁊ maximinus in orientis partibus cesar effe
ctus: Scd̃m aute3 chronicas maxentius ro
me: maximinus vero in oriente contra christi
anos tyranidem exercebant. Videtur ğ vt
aliquibus placet ꝙ vitio scriptoris sit factũ:
vt pro Maximino Maxentius poneret.

¶ De sancto Saturnino.

Aturnius ab aplo⁊ disci
pulis eps ordinatus in vr-
bem tholosanā directus ē.
Cū āt ipso ingrediēte dmo
nes a rñsis cessarent: vnus
gentiliū dixit ꝙ nisi satur-
ninū occiderent a dijs suis
penitus nil obtinerent. Apphendentes igit
saturninū nolentē sacrificare ad pedes thau
ri ligauerunt: cūqꝫ cū stimulis agitātes e sū
ma arce ꝑ gradus capitolij ꝑcipitauert. sicqꝫ
capite cōfracto ⁊ cerebro excusso martyrium
felicit ꝯsumauit. cui⁹ corpus duꝫ femine ra-
pientem in ꝓfundo loco ꝑꝑ metum gentiliū
ꝯdiderunt. qđ postea successores ad locū re-
uerentiorē transtulert. ℭ Fuit ⁊ alius satur
ninus quē rome ꝑfectus diu in carcere ma-
ceratum in eculeū leuari ⁊ neruis ⁊ fustibus
⁊ scorpionibus cedi fecit: deniqꝫ laterib⁹ ad
ustus dpositū de eclēo decollari ꝑcepit cir-
ca annū dñi. 286. sb maximiano. ℭ Fuit ⁊ ali
us saturninus apđ aphricā fr̄ sci satyri q cuꝫ
ꝑdicto frē suo ⁊ reuocato ⁊ felicitate sorore
dci reuocati: necnō ⁊ cū ꝑpetua genere nobi
li martyrium passus est quo⁊ passio alio tpe
potissimū recolit. cuꝫ ḡ ꝓcōsul eis dixissꝫ: vt
idol' imolarent illi nullatenus assentiēt i car
cerē missi sūt: qđ audiēs pr̄ ꝑpetue ad carce-
rē flēs cucurrit dicens: filia qd fecisti? De-
honestasti genus tuū: nunꝗ aliquis đ gene-
re tuo in carcerē missus fuit. Cū āt audisset
ꝙ xp̄iana eēt i eā cū ipetu cū digitꝭ irruit ad
ocl'os ⁊ ei ocl'os eruere voluit: ⁊ exclamans
egressus est. Uidit āt btā ꝑpetua huiusmodi
visionē quā in crastino socijs enarrauit di-
cens. Uidi scalā aureaꝫ mirabili altitudine
vsqꝫ ad celū erectā q̄ adeo āgusta erat ꝙ nō
nisi vnus ⁊ pu⁹ ascenderꝫ poterat. In dextra
vo ⁊ leua erāt fixi cultri ⁊ gladij ferrei lima
ti ⁊ exacuti ita ꝙ ascendēs circa vel infra se
nullatenus respicere poterat sed sꝑ ad celuꝫ
eū erectū stare oportebat. Sub ea draco te-
terimus ⁊ ingētis forme iacebat: ⁊ ꝑ timore
qlibet ascendere formidabat. Uidi ēt saty⁊
ꝑ eā ascendentē vsqꝫ sursum ⁊ respicientem
ad nos dicentē. Ne timeatis hunc draconē
sꝫ securi ascendite vt mecū esse possitꝭ. Hec
audiens oēs grās egerunt: qꝛ se vocatos ad
martyriū cognouert. ꝑsentati igr̄ iudici cum
sacrificare nollent fec̄ saturninū cū alijs vi-
ris a mulierib⁹ separi: ⁊ dixit felicitati. Hēs
virum? ⁊ illa. Habeo: sed contemno. cui ille
Miserere tui puella vt viuas: maxime cuꝫ
infātez in vtero hēas. ad quem ait. fac de
me quicquid vis: qꝛ ad tuā volūtatē me tra
here nō valebis. parētes āt btē ꝑpetue cuꝫ
viro accurrētes ifantē paruulū btē ꝑpetue
qui adhuc lactabatꝛ adduxerūt. ⁊ vidēs eā
pr̄ stantē añ ꝑfectuꝫ cadēs i faciē dixit. Filia
mea dulcissima miserere mei: ⁊ huius me-
stissime mr̄is tue ⁊ huius miserrimi viri tui
qui post te viuere ñ valebit. Perpetua vo
imobilis stabat. Tūc pr̄ filiū ad collum eius
iactauit: ⁊ ipse ⁊ mr̄ ⁊ maritus eius manus
tenētes ⁊ flentes osculabantꝛ eā: dicētes mi
serere nr̄i filia ⁊ viue nobiscū. at illa ꝓijci-
ens paruulū ⁊ illos repellēs ait. Discedite
a me inimici dei: qꝛ nō noui vos. Uidēs vo
ꝑfectus eo⁊ ꝯstantiā diutissime verberatos
in carcere posuit. Sci vero dū plurimū me
sti eēnt de felicitate q̄ octo iā mēsibus pre-
gnans erat ꝓ ea orauerunt: ⁊ dolores ꝑtus
subito in eā irruerūt pepitqꝫ filiū viuū: qdā
vero de custodibus dixit ad eā: quid facies
cū añ ꝑfectuꝫ veneris si nunc taꝫ grauiter
cruciaris? rñdit felicitas. Hic ego ꝓ me pa-
tior: ibi ꝓ me deus patietur. Extracti igitur
de carcere ligatis post tergū manibus ⁊ nu
datis natibus ꝑ plateas ducuntꝛ. Et dimis
si bestijs satyrus ⁊ perpetua a leōibus de-
uorantꝛ: ⁊ felicitas a leopardis cōmeditꝛ. be
atus vero saturninus gladio capite trunca
tur. circa annū dñi. 256. sb valeriano ⁊ galie
no impatoribus. ℭ De scō Jacobo iterciso

Acobus martyr cognomē
to intercisus nobilis gene
re: sed fide nobilior ex re-
gione ꝑsa⁊ ⁊ ciuitate ela-
pe oriūdus fuit. hic ex xp̄i
anissimis parētibus ortus
ē: ⁊ vxorē xp̄ianissimā ha-
buit. eratqꝫ notissimus regi persa⁊: ⁊ inter
optimates primus. Accidit aūt vt a princi
pe nimio amore seduceretꝛ ⁊ ad colendū ido
la flecteretꝛ. Hec autē mater ⁊ vxor audien
tes ꝓtinus sibi scripserunt dicentes. Obe-
diēdo mortali deseruisti euꝫ qui vita ē. pla
cendo future cito putredini deseruisti sem-
piternuꝫ odorē: veritatē in mendaciuꝫ cō-
mutasti ⁊ mortali obtēperās viuo⁊ ac mor-

tuoꝝ iudicē reliqsti. Noueris igiꝭ nos āmo
do a te futuras extraneas: nec tecuꝫ dece-
tero aliq̄tenus moraturas. Cū āt has lr̄as
iacobꝰ legiſſꝫ amarī flēs ait. Si mr̄ q̄ me ge-
nuit ⁊ vxor mea a me ex̄nec scē sūt q̄ꝫto magiſ
me ex̄neꝰ fcūs ē ds meꝰ. Cū ḡ p errorē se pluri
mū afflixiſſꝫ nūciꝰ vēit ad pncipeꝫ q diceret
Jacobū xp̄ianū eſſe: quē pnceps aduocāſ ait
dic mihi si nazarenꝰ es. cui Jaco. Etiā naza-
renꝰ sū. ⁊ ille ḡ magus es. cui Jac. Absit me
maguꝫ eſſe. Cū ḡ ei mlta supplicia minareꭲ
dixit Jacobꝰ. Nō me pturbent mine tue: q̄
tāq̄ꝫ ventus flās sr̄ petrā furor tuus aures
meas cito ptrāsit. Cui pnceps. noli iprudēt
agere ne grauiori morte peas. Cui Jacobuſ
Hoc nō mors: sꝫ sōnꝰ potius eſt dicendum:
cuꝫ pꝰ modicuꝫ resurrectio tribuaꭲ. Cui pn
ceps. Nō te seducāt nazareni dicētes mor
teꝫ eſſe sōnuꝫ: q̄ magni ipatores timent eā:
cui iacobꝰ. Nos morteꝫ nō timemꝰ: q̄ d̄ mor
te ad vitā trāsire spamus. Tunc pnceps de
ꝯsilio amicoꝝ hāc sup iacobū tulit sniaꝫ: vt
ad terrorē alioꝝ mēbratiꝫ iacobꝰ puniaꭲ. cū
āt qdā ex ꝯpaſſione sup eū flerēt. ille ait. No
lite sup me flere: sꝫ sup vosipsos plangite: q̄
ego ad vitā pgo: ⁊ vobis supplicia etna de-
benꭲ. Tunc carnifices pollicē māus eiꝰ dex
tre absciderūt: ⁊ exclamans iacobꝰ ait. Libe
rator nazarene suscipe ramū arboris miē tue
nā a cltore vinee sarmētū absciditꝭ vit̄ vt po
tius germinet ⁊ vberius coroneꭲ. cui carni-
fex. Si aſſentire vis adhuc tibi parco ⁊ me-
dicamētū adhibeo. cui iacobꝰ. Nōne psperi
sti stipitē vitis: q̄ cū amputāꭲ sarmenta: ille
nodus q remanet in suo tp̄e cū tra calescere i
cipit: p singula abscisiōis loca pducit germi
na? Si ḡ vit̄ putaꭲ vicissitudīe tp̄is vt ger-
minet: q̄ꝫto magis fidelis hō q in vera vite
xp̄o ꝯpactus eſt? Tunc accedēs carnifex 2m
abscidit digitū: btūs āt iacobuſ dixit. Susci
pe duos ramos q̄s plantauit dextra tua dn̄e.
Abscidit ⁊ 3tiū: ⁊ dixit iacobus. De triplici
tētatōe liberatus bn̄dicā pr̄i ⁊ filio ⁊ sp̄ui scō
Et cū tribus erept̄ de camino pueris ꝯfite-
bor tibi dn̄e. ⁊ i choro martyꝝ psallā noi tuo
xp̄e. Abscissus eſt q̄rtus: ⁊ iacobus dixit. pro
tector filioꝝ isrl̄ q in q̄rta bn̄dictōe pnuncia
tus es: suscipe a s̄uo tuo ꝯfessionē q̄rti digiti
tāq̄ꝫ in iuda bn̄dicti: abscisso q̄nto dixit. com

pletū eſt gaudiū meū. Tūc carnifices dixerūt ei.
Parce iā nūc aie tue ne pereas: nec ꝯtriste-
ris si vnā manū amiseris q̄m multi sunt vnā
manū tm̄ hn̄tes ⁊ multis diuitijs ⁊ honoribꝰ
abūdantes. iacobus dixit. Nūqd pastores inci
piunt pecora tōdere: nunq̄ꝫ dextrū tm̄ vellꝰ
auferunt: ⁊ sinistrū dimittūt. Si ḡ pecus qd̄
aial brutū eſt. totū vult vellus amitterē: q̄ꝫto
magis ego hō rōnalis nō dedignabor p deo
occidi? accedentes igiꭲ ipij sinistrā manū di
gitū minimū inciderūt: ⁊ iacobꝰ dixit. Tu dn̄e
cū magnus eēs minimus ⁊ puus p nobis fieri
voluisti: icc irco reddo tibi corpꝰ ⁊ aiaꝫ quā
creasti ⁊ p pp̄o sanguine tuo redemisti. Absci
ditꭲ septimꝰ digitus ⁊ ait. Septies i die lau
dē dixi tibi dn̄e. Abscidiꭲ octauus ⁊ dixit.
octauo die circūcisus eſt iesus: ⁊ hebreꝰ cir
cūcidiꭲ octauo die vt transeat ad legales ce
rimonias: ⁊ mens s̄ui tui dn̄e transeat ab his
icircuncisis ⁊ comgnatū hn̄tibus pputiū: vt
veniā ⁊ ꝯspiciā faciē tuā dn̄e. Incidiꭲ nōus
digitus: ⁊ ait. Hora nona tradidit xp̄s in cru
ce spm̄: vn̄ ⁊ ego dn̄e in dolore noni digiti ti
bi ꝯfiteor: ⁊ gr̄as ago. Incidiꭲ decimus ⁊ ait
Decimus numerus eſt in p̄ceptis ⁊ iota pꝰ
lr̄a nois iesu xp̄i: tūc qdā d̄ astātibus dixerūt.
O dilectiſſime quōdā nr̄ pfitere deū tm̄ corā
ꝯsule: vt viuere valeas: licet. n. abscisse sint
manus tue: sunt tn̄ peritiſſimi medici q tuis do
loribus valeant s̄buenire: qbꝰ iacobus dixit.
absit a me nefanda simulatio. Nemo. n. mit
tens manū suaꝫ ad aratrū ⁊ aspiciens retro
aptus eſt regno dei. Tūc indignati carnifices
acceſſerūt: ⁊ pollicē dextri pedis absciderunꭲ.
Et iacobus dixit. Pes xp̄i pforatus eſt ⁊ sā
guis exiuit. Abscidiꭲ s̄s pedis digitus ⁊ ait
Magna mihi dies hec ē p̄ oibus diebꝰ. Ho
die qppe ad deū fortē ꝯuersus ibo: Abscide-
runt ⁊ tertiū ⁊ an̄ ipm pieceūt. Et s̄ridēs ia
cobus dixit. Uade tertie digite ad socios tu
os ⁊ quēadmodū granū tritici mltū fructū af
fert: ⁊ tu i nouiſſimo cū socijs tuis requiesces.
Absciditur q̄rtꝰ. ⁊ ait. Quare tristis es aia
mea: ⁊ q̄re cōturbas me? Spera in dn̄o q̄m
adhuc ꝯfitebor illi salutare vultus mei ⁊ ds
meus. Abscidiꭲ q̄ntus: ⁊ ait. Nūc incipiaꝫ
dn̄e ad dn̄m q̄m dignū me fec̄ sociū s̄uis suis
Tūc accedentes ad pedē sinistꝝ digitū par
uum absciderūt: ⁊ dixit iacobus. Digite pue

ꝯfortare:q꜄ magnus ⁊ puus vnā hʒ resurrectionē. Capillus capitis nō ꝓhibit:q̄to minus a socijs tuis minime sepaberis:abscidit scōs: ⁊ iac. ait. Destruite domuʒ veterē:q꜄ splendidior paraſ. Abscidit ttius:⁊ ait iac. Tōſidibus firmaſ icus. Abscidit ⁊ q̄rtus: ⁊ ait. Cōforta me d̄s vita. q̄ m̄ in te ꝯfidit aīa mea ⁊ in vmbra allaꝝ tuaꝝ spabo donec trāseat iniquitas. Abscidit ⁊ quītus. ⁊ ait. Ecce tibi me dn̄e imolo decies. Tūcq; accedētes pedē dextrū absciderūt. ⁊ dixit iacobus. Nūc offerā munus celesti regi p cui⁹ amore h̄ patior. Absciderūt ⁊ pedē sinistꝝ:⁊ btūs iac. dixit. Tu es qui facis mirabilia. exaudi me domine ⁊ salua me. Absciderūt manuʒ dextrā:⁊ ait. Mīe tue dn̄e adiuuēt me. ad sinistrā ait Tu es d̄s q̄ facis mirabilia:absciderūt dextꝝ brachiū:⁊ ait. lauda aīa mea dn̄ʒ lauda. dn̄ʒ ī vi. mea psallā d̄o meo q̄ʒ diu fuero. absciderūt ⁊ brachiū sinistꝝ:⁊ ait: Circūdederūt me dolores morꝭ ī noīe dn̄i vīdicabor ī eis. tūc accedētes absciderūt surā dextri cruris sciden tes vsq; ad femur. Tūc btūs iac. dolorē grauius exclamāſ ait. dn̄e iesu xp̄e adiuua me:q꜄ circūdederūt me gemit⁹ morꝭ. ⁊ ait carnificib⁹ Carnē nouā me dn̄s iduet:quā vr̄a vulnera maculare negbunt. Jā carnifices d̄fecerāt eo q̄ a p̄ª hora diei vsq; ad nonā ī ei⁹ īcisiōe sudassēt. tūc iterꝝ accedētes sinistri cruris suraʒ abscidēdo vsq; ad femur extrerūt: Tūc exclamās btūs iac. dixit dn̄ator dn̄e exaudi me semiuiuū viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ dn̄s. Digitos dn̄e n̄ hēo vt ip̄os ad te porrigā:nec man⁹ vt eas ad te extēdā. pedes mei trūcati ⁊ gēua d̄mollita sūt:vt tibi genua d̄mollita flectere n̄ valeaʒ:⁊ sū velut casura dom⁹ ablatꝭ qb⁹ sustētatur colūnis. exaudi me dn̄e iesu xp̄e ⁊ educ d̄ carcere aīaʒ meā. hec cū dixisset vn⁹ d̄ carnificib⁹ accessit ⁊ caput ei⁹ āputauit. Xp̄iani igr̄ occlte accesserūt ⁊ corp⁹ ei⁹ rapiētes honorifice sepelierūt. passus ē āt q̄nto calēdas decēbris.

¶ De scō Pastore abbate.

Astor in heremo multis annis in abstinētia magna se affligens multa sanctitate ⁊ religiōe pollebat:cum autem mater eius ip̄m ⁊ fratres eius desideraret videre sed non posset obseruauit diē. ⁊ illis ad ecclesiam eūtibus ꝓtinus se eidē obtulit. At illi fugiētes ⁊ cellā ītrantes in eius faciē clauserūt ostiū. Jlla aūt an ostiuʒ stans cum nimio fletu clamabat. Pastor aūt ad ostiū veniens dixit ei. Quid sic clamas o vetula:q̄ audiens vocē eius amplius clamabat flens ⁊ dicēs volo vos videre filii mi. qd enī si videaʒ vos:nūquid non ego suʒ mr̄ vr̄a que lactaui vos ⁊ iā canis tota sū plena:cui fili⁹. Hic nos vis videre aut in alio seculo:q̄ r̄ndit. Si non vide vos hic videbo vos illic filij:q̄ ait. Si equanimiſ ferre vales:vt nos h̄ nō videas illic ꝓculdubio nos videbis q̄ discessit gaudēs ⁊ dicēs. si vos visura sū illic:nolo vos videre hic. Judex ꝓuincie cū abbatē pastorē videre cupet:ʒ negret filiū sororis sue tan q̄ʒ malefactorē tenuit ⁊ in carcere posuit dicēs. Si pastor venerit ⁊ p eo itercesserit eū dimittā. Mr̄ igiſ pueri ad ostiū senis plorās dū ille sibi nil r̄nderet ait: Et si viscera ferrea hēs:⁊ nulla cōpassiōe moueris saltē miseratio sāguīs tui flectat te:⁊ qd̄ vnigenitus mihi existit. ille āt mādauit ei. Pastor filios n̄ generauit q̄ cū dolore discedēte dixit ei iudex. saltē vbo iubeat:⁊ ego eū dimittaʒ. Jlle āt ei remādauit dicēs. Examia cāʒ ꝑʒ legē ⁊ si dign⁹ morte hr̄:ꝓtinus moriaſ. sin aūt quod placet tibi fac. Docebat āt fr̄es sic dicēs. Custodire ⁊ seipsū ꝯsiderare ⁊ discretionē hr̄e opatiōes sūt aīe. Pauptas tribulatio ⁊ discretio sunt opatiōes solitarie vite. Scriptū ē. n. si fuerit hi tres viri:noe iob ⁊ daniel. noe psonā hʒ nihil possidētiū. iob tribulatoꝝ. daniel discretoꝝ. si duas res oderit mōachus pōt ab h̄ mūdo liber eē:⁊ q̄rētibus fr̄i q̄ eēnt:dixit. Carnalis r̄pausatio ⁊ vana glīa. Si vis requiē iuenire vʒ ī h̄ seculo ⁊ ī futuro in oī cā dic:quis sū ego ⁊ n̄ iudices quēq̄ʒ. ¶ Cū quidā fr̄ de ꝯgregatōe offēdisset abbas de ꝯsilio cuiusdā solitarij eū expulit:qui cū q̄si flēdo desperaret abbas pastor eū ad se adduci fec:quē benigne ꝯsolās misit ad illū solitariū dicēs. audiens d̄ te videre te desidero. fatiga igr̄ te vsq; ad me:qui cum venisset dixit pastor. Duo hoīes erant qui ābo habebant mortuos suos. reliquit āt vnus mortuū suuʒ ⁊ abijt plorare mortuum alterius:qd̄ solitarius audiens ⁊ itelligēs ī

ƀmone ei⁹ ꝯpũctus ẽ. ¶ Cũ qdã fr̃ pastori di
xisset se ꝑturbatuz esse ⁊ locũ velle debere.
eo ꝙ q̃dam v̾ba de quodam fr̃e audiuisset: q̃
eũ nõ edificauerant: dixit pastor: ne hec v̾ba
crederet: qꝛ v̾a nõ essent. Illa v̾o vera esse
asserebat: qꝛ fr̃ fidelis ea sibi retulerat: Cui
pastor. Nõ ẽ fidelis: q tibi dixit: qꝛ si fidelis
esset neq̃q̃ꝫ tibi talia dr̃et: Et ille. Ego vidi
oculis meis. Ille aũt interrogat⁹ de festuca
⁊ de trabe quid eẽnt. r̃ndit de festuca: ꝙ fe-
stuca eẽt ⁊ de trabe ꝙ trabs eẽt: ⁊ pastor. po
ne in corde tuo qꝛ pctã tua sũt sicut hic trabis
illius ãt velut hec festuca ꝑua. ¶ Frat̾ qdaꝫ
q pctm̃ grande fecerat volẽs penitere triẽ-
nio int̾rogauit pastorez si mltũ eẽt: qui dixit
multũ ẽ: ⁊ q̃situs si ãnuz iuberet ait. multũ ẽ
astãtes ãt dicebant vsqꝫ ad. 40. dies: ⁊ ille.
multuz ẽ: ⁊ adiecit. Puto ꝙ si ex toto corde
hõ penituerit: ⁊ pctm̃ meũ non intrauerit ẽt
ꝑniaz triduanã suscipiet dñs. Interrogatus
de illo v̾bo: qui irascit̾ fr̃i suo sine cã ⁊c. ait.
Ex oĩ re q̃ te grauare voluerit fr̃ tuus ne ira
scaris aduersus eũ donec oculũ dextrũ tibi
extrahat. ⁊ si alr̃ feceris sine cã sibi irasceris
Si aũt aliquis te voluerit separe a deo pro
ƀ irascere ei. dixit ãt pastor. Qui q̃rulosus ẽ
mõachus nõ ẽ. Qui maliciã in corde suo te-
nuerit mõachus ñ ẽ: q iracũdus ẽ: mõachus
nõ ẽ: q malũ ꝓ malo reddit: mõach⁹ nõ est: q
elatus ⁊ v̾bosus ẽ: mõachus nõ ẽ: q v̾o v̾e est
mõachus sẽꝑ ẽ humilis: mãsuet⁹: charitate
plen⁹ ⁊ timorẽ dei sꝑ ⁊ vbiqꝫ p̃ oculis hꝫ: et
nõ peccat. dixit iterum. ꝙ si sũt tres in vnuz
ex quib⁹ vnus bñ quiescat: alius ãt infirme
tur ⁊ gratias agat: t̾tius v̾o minister eius sit ex
sincera volũtate: hi tres sil̾es sũt velut sint
vnius oꝑis. ¶ Cuz quidã fr̃ sibi ꝯq̃reret̾ ꝙ
mlt̾as cogitatiões hñs in ipis ꝑiclitaret̾: eũ
sub aere nudo eiecit. d. Expãde sinũ apphẽ-
de ventũ: qui ait: nõ possuz: ⁊ ille. nec cogita
tiones ꝓhibere potes ne introeãt: sꝫ tuũ est
resistere eis. Interrogatus a quodã fr̃e quid
de hereditate sibi dimissa faceret dixit. vt
post tres dies ad se rediret: qui cum redissꝫ:
ait illi. si dixero da eã eccl̾ie faciẽt inde ꝯui-
uia. si dixero da eã ꝑentibus nõ est tibi mer-
ces: si dicã da cam paupibus securus eris.
quicquid ergo vis fac: ego causã non habeo.
hec in vitis fatrum.

Oannes abbas cũ per an-
nos. 40. in heremo habi-
tasset interrogauit eũ qui-
dã q̃ꝫtũ ex hoc ꝑfecisset. et
ille dixit ex quo cepi solita
rius esse nũq̃ꝫ me vidit sol
mãducantẽ: et ioãnes nec
me irascentẽ. Simile fere legit̾ ibidẽ ꝙ cuz
epiphanius eps̃ abbati hilarioni daret car-
nes. Ille ait. Ignosce mihi: qꝛ ex quo accepi
habitũ hũc non mãducaui qcq̃ꝫ occisum. cui
eps̃. Ex quo accepi habitũ hũc nõ dimisi ali
quẽ dormire: q aduersum me aliquid hẽet.
nec dormiui hñs aliqd aduersus aliquẽ. cui
ille. Ignosce mihi: qꝛ melior es q̃ꝫ ego. Uo-
lens ioannes ad similitudinẽ angeloꝝ nihil
oꝑarij: sꝫ deo sine intermissione vacare seip
suz expoliauit: ⁊ per vnã hebdomadã in he
remo fuit. Cũ aũt fame ꝑiclitaret̾ ⁊ aculeis
muscaꝝ ⁊ vespaꝝ totus vulneraret̾ reuer-
sus ad ostiũ fratris sui pulsabat: ad quẽ ille.
qs es tu: ⁊ ille. Ego sum ioãnes: fr̃ aũt dixit
ei. Nequaq̃ꝫ. Ioãnes. n. angelus fcũs ẽ: ⁊ in
ter hoĩes vltra nõ est. ⁊ ille. Ego vere suz ⁊
nõ aꝑiens ei dimisit eum affligi vsqꝫ mane
postea aperiẽs dixit. Si hõ es opus habes
iteꝝ oꝑari: vt pascaris ⁊ viuas: si ãt angel⁹
es qd queris intrare cellã: ⁊ ille dixit. Igno
sce mihi fr̃: qꝛ peccaui: cũ ãt moreret̾ rogaue
runt eũ fr̃es: vt aliqd̃ v̾bum salutarẽ ⁊ ꝯpẽ-
diosuz loco hereditatis sibi reliq̃ret: q inge-
miscẽs ait: nunq̃ꝫ feci ꝓpriã volũtatẽ: nec ali
quẽ docui qd̃ prius egoipse non fecerim:

Oises abbas dixit fr̃i pe-
tẽti a se sermonẽ. Sede in
cella tua ⁊ docebit te vni-
uersa. Cũ qdaz senex infir
matus ire vellet i egiptuz
ne fr̃es nimis grauaret: di
xit ei abbas Moyses: nõ
vadas qm̃ in fornicatiõe casur⁹ es q ꝯtrista
tus dixit: mortuũ ẽ corp⁹ meũ: ⁊ mihi ista di
cis: Cũ g̃ iuissꝫ ⁊ q̃dã v̾go ex deuotiõe sibi ƀ-
niret: ille ꝯualescẽs eã violauit: q̃ cũ filiũ pe
pisset senex pueꝝ in vlnis accipiẽs i die ma
gne festiuitat̾ q̃ erat i sithi eccl̾iaz corã fr̃uz
mltitudine itrauit. Cũ ãt oẽs flerẽt dixit. vi
detis ifantẽ hũc: fili⁹ ẽ inobedientie cauete
ergo vobis fr̃es: qꝛ in senectute ƀ feci ⁊ ora

te pro me: ⁊ pergēs ad cellam ad ꝑstinuz sta
tum reuersus ē. Alius quoqȝ senex cū dixissȝ
alteri mortuus suȝ: ille ait. Nō ꝯfidas in te
donec exeas de corpe: nā si dicis: q2 mortuꝰ
es: sathanas tn̄ mortuus nō ē. Cū frater qdā
peccassȝ miserūt ad abbatē moysez q accepta
sporta plena harena venit ad eos: quē cum
fratres q͂nam hoc eēt interrogarent. dixit.
Pctā mea sunt post me currētia ⁊ nō video
ea ⁊ veni hodie aliena iudicare pctā. Illi āt
hoc audiētes frī pepcerunt. Simile legitur
de abbate ꝑori: nā cū fratres de quodaȝ fra-
tre culpabili loq̄rent: ille tacebat. Cū g̊ acce
pissȝ sacculū plenuȝ harena retro ⁊ de eadē
harena modicū añ se ferret introgatꝰ qd h̊ es
set. dixit. Multa harena sūt peccata mea q̄
post me ferēs ipsa non ꝯsidero: nec ꝓ eis do
leo. Modica vō harena sunt pctā fratris añ
me posita q̄ semper ꝯsidero ⁊ ipȝ iudico: cuȝ
tn̄ peccata añ me semꝑ portare deberē: ⁊ d̄
ipsis cogitare: ⁊ pro ipsis deū rogare. Cum
autē abbas moyses fctūs fuisset clericus ⁊ i
posuisset eius suphumerale. dixit ei epꝰs. Ab
bas scūs est cādidatus. Et ille. A foris dn̄e
papa aut intus? Volēs aūt epꝰs eū ꝓbare. di
xit clericis suis: vt qn̄ ad altare accederet.
ipsum cū iniuria expellerent: deinde eū se-
quentes qd loq̄ret audirēt. Proijciētes āt
eū foras dixerunt. Exi foras ethiops: q egre
diens dicebat. Bn̄ tibi fecerūt cinerēte ⁊ ca
cabate: q2 cū homo nō sis q̄re te in medio ho
minū dare ꝑsumpsisti. hec in vitis patruȝ.

Rsenius cum adhuc i pa-
latio ꝯsisteret: ⁊ vt ad salu
teȝ dirigeret oraret: audi-
uit. Arseni fuge homines
⁊ saluaberis: accedens igi-
tur ad monachalē vitaȝ ⁊
ibidē orās audiuit. Arseni
fuge: tace: qesce. Legit .n. ibidē de hac qete
appetēda ꝙ cū tres fratres facti fuissent mo
nachi: vnus elegit discordātes ad paceȝ re-
ducere. scōs infirmos visitare: tertius in so
litudine qescere. Primus igit laborans ꝓ
pter lites hoiuȝ non potuit oībus placere ⁊
tedio victꝰ venit ad 2m quē inuenit aīo de-
ficientē ⁊ mandatū pficere nō valentē: ⁊ cō
cordātes ad tertiū: q erat in sollitudīe vene-
rūt: cui cū tribulationes suas narrassent: ille
missa aqua in scipho dixit. Attendite l aquā
⁊ erat ꝯmota ⁊ turbulēta. Et rursus dixit at
tendite mō ⁊ videte quō quieta ⁊ līpida fa-
cta ē: qui cū intēderent: ⁊ vltus suos vide-
rent ait. Sic q in medio hoiuȝ ꝯsistunt ꝑ tur
ba nō vidēt pctā sua: cū āt qeuerint: tūc pec
cata sua videre valebūt. Quidā ēt cum in-
uenissȝ quendā in heremo velut bestiaȝ her
bas manducantē ⁊ nudū: currebat post ipm
fugientē. d. Expecta me: q2 ꝑꝑ deū sequor te
⁊ ille: ꝓpter deuȝ fugio te. Cū āt vesteȝ pro
iecisset expectauit eum. d. qm̄ miseriā mūdi
ꝓiecisti a te expectaui te. cui ille. Dic mihi
quō saluus efficiar: qui rn̄dit. Fuge hoīes et
tace. ¶ Mrona quedā nobilis ⁊ senex ve-
nit vt abbatē arseniuȝ ex deuotiōe videret
qui rogatꝰ a theophilo archiepo vt se vide
re ꝑmitteret: nullatenus acquieuit: tādeȝ il
la ad eius cellā ꝓperās ipsum foris añ ostiū
celle inuenit: ⁊ se ad eius pedes prostrauit.
Ille aūt cum indignatiōe nimia eleuauit eā
. d. Si facieȝ meā videre vis vide. Illa āt
faciem eius pre ꝯfusione ⁊ verecundia non
ꝯsiderauit. cui senex. Quō cū mulier sis tan
tā nauigationeȝ facere ꝑsumpsisti? Ecce. n.
romā redibis ⁊ ꝙ abbatem arseniū videris
alijs mulieribus enarrabis. ⁊ ille filr veni
ent vt videant me. ⁊ illa. Si deo dante ro-
mā rediero nullā huc venire ꝑmittā: sed sal
tem obsecro vt ores ꝓ me ⁊ mei memor sis
semꝑ. cui ille. Oro deū vt deleat memoriā
tuā de corde meo: ⁊ illa audiens turbata ni
miū venit in ciuitatē ⁊ ꝑ tristicia febricitare
cepit: qō archiepꝰs audiēs ad eā ꝯsolandaȝ
accessit: illa aūt dicebat. Ecce ego ꝯtristata
morior. cui archiepꝰs. Nescis q2 mulier es
⁊ inimicus ꝑ mulieres scōs impugnat: ⁊ ꝓ
pterea senex hec ait. nā ꝓ aīa tua semꝑ orat
sic ꝯsolatiōe recepta cū gaudio ad ꝓpria re
meauit. ¶ De quodā alio pr̄e legit ꝙ cum
discipulus eius diceret senuisti abbas acce
damus pax iuxta mūdū. ille ait. Ubi nō est
mulier illuc eamus. dixit ei discipl's: ⁊ vbi
est locus n̄ hn̄s muliereȝ: nisi forte solitudo
⁊ ille g̊ in solitudine me tolle. ¶ Alius etiā
frater cū mr̄eȝ suā vetulaȝ trans fluuiū por
tare deberet: ille manus suas pallio inoluit
cui illa. Ut qd sic opuisti manus tuas filij ⁊
ille. Corpus mulieris ignis est et ex eo ꝙ te

ꝯtingebã aliaꝝ feminaꝝ memoria ĩ meo ãĩo
veniebat. Arsenius ãt ꝑ totum tp̃s vite sue
ad opus sedẽs manuũ suaꝝ pãnũ habebat ĩ
sinu ꝓpter lachrymas q̃ crebro de ocul' eius
currebãt: totã noctẽ insomnẽ ducebat: mane
aũt facto cũ ꝓpter nature lassitudinẽ dormi
re vellet dicebat sõno. Ueni hue male: ⁊ sur
ripiebat paꝝ sõni sedẽdo: ⁊ statĩ surgebat. di
cebat quoq;. Sufficit mõacho si dormierit
vna hora: si est tñ pugnator. Cũ pr̃ sci arse-
nij nobilissimus senator vitã finiẽs: ⁊ testim̃
faciẽs magnã hereditatẽ arsenio dimisisset
magr̃ianus ꝑdictũ testim̃ ad ipm̃ detulit. qđ
ille accipiẽs voluit illud scidere magr̃ianus
ãt eius pedibus ꝓuolutus rogauit ne hoc fa
ceret: q2 caput ei⁹ ꝑcideret: cui arseni⁹. Pri
us mortuus sũ q̃3 ille. Ipse igit cũ mõ mortu
us sit quõ me fecit heredẽ ⁊ remisit testim̃ ni
hil accipe volens. Quadã vice facta ẽ vox
ad eũ dicens. Ueni ⁊ oñdaʒ tibi opa hoĩum
⁊ eduxit eũ in quẽdaʒ locũ oñditq; ei ethio-
peʒ incidẽtẽ ligna ⁊ facientẽ sarcinã grãdeʒ
quã portare nõ poterat: deide iteꝝ ligna in-
cidebat ⁊ hoc faciebat diuti⁹: oñditq; ei rur-
suʒ hoĩem haurientẽ aquaʒ de lacu ⁊ effũdẽ-
tẽ aquã in cisternã ꝑtusaʒ que aquã refunde
bat in lacũ ⁊ ipaʒ cisternã implere volenteʒ
⁊ oñdit iteꝝ tẽplũ: ⁊ duos viros in eqs por
tantes lignũ trãsuersuʒ. Uolẽtes ãt introire
in tẽplũ nõ poterãt: eo q lignũ in transuerso
portarẽt: ⁊ exposuit dicẽs. Hi sunt q portãt
quasi iugũ iusticie cũ supbia ⁊ nõ humiliant
ꝓpter qđ remanẽt foris a regno dei. Qui li
gna incidit hõ ẽ in pctis mult;: ⁊ ꝓ eo vt agat
pniaʒ nõ subtrahit de pctis: sʒ addit iniqta
tes iniqtatibus. q ãt aquã haurit hõ est bona
opa faciẽs: sʒ q2 cũ eis sũt ꝑmixta mala ꝑdit
opa sua. Uespe sabbati veniẽte dñico relin-
q̃bat post se solẽ ⁊ extẽdebat manus suas ad
celũ donec mãe die dñico sol ascẽdens faciẽ
illius illustrabat ⁊ residebat. hec in vi. pa.

Gathon abbas per trien-
nium lapidem in os suum
mittebat donec taciturni-
tatẽ disceret. Alius quoq;
fratrer cuʒ intrasset cõgre
gationeʒ dixit intra se. Tu
⁊ asinus vnuʒ esto. Sicut
ergo asinus vapulat ⁊ nõ loquit. iniuriã pa
titur ⁊ nõ rñdet: sic ⁊ tu. ¶ Alius quoq; fra
ter a mensa expulsus nil rñdit. Postmoduʒ
sup h̄ interrogatus ait. Posui in corde meo
q equalis sim cani: q cũ secta foras egredi
tur. Interrogatus agathon q̃ virt⁹ plus hã-
beret laboris. Rñdit. puto nõ esse talẽ labo
reʒ q̃leʒ orare deũ. Nã inimici eius semꝑ la
borãt ei⁹ orõneʒ destruere. Nã in ceteris la
boribus hõ aliquã requiem possidet. Ora-
tor ãt opus hʒ magni certaminis. ¶ Inter-
rogatus agathõ a quodam fratre quõ cũ fra-
tribus hitare deberet: ait. Sicut in ꝑma die
⁊ nõ assumas fiduciã. Nõ est. n. peior passio
q̃3 fiducia. Genitrix est. n. oĩum passionum.
Dixit iteꝝ. Iracundus si mortuos suscitet
non placet alicui vel deo ꝓpter iracundiaʒ
suã. Frater qdam iracundus intra se ait. Si
solus starẽ ad irã non ita cito mouerer. Qua
dam ãt vice cũ vrceoluʒ aqua ipelleret vsa
tus est. Scđo impleuit ⁊ iterum vsatus est.
Tertio ĩpleuit ⁊ versatus: q cõmotus furore
fregit vasculũ. In se ãt reuersus cognouit q
ab eodẽ demõe iracundie illusus eẽt: ⁊ dixit
Ecce solus sum ⁊ tamen ira me vicit. Re-
uertar ḡ in ꝯgregationẽ: q2 vbiq; labor ⁊ vbi
q; patientia ⁊ adiutorio opus di est. ¶ E cõ
tra erãt duo fratres q multis annis inuiceʒ
ꝯuersantes: nũq; ad iracũdiã poterant ꝓuo
cari quadaʒ vice dixit vnus alteri: faciam⁹
⁊ nos litẽ sicut hoĩes de mundo faciunt. ⁊ il-
le rñdit. Nescio qualiter fiat lis: ⁊ dixit frat
Pono in medio laterculũ ⁊ dico: meũ ẽ. Tu
ãt dic. nõ: sʒ meũ ẽ. Et inde fiet litis initiuʒ
Posita ẽ ergo testa in medio: ⁊ dixit vnus.
meũ est h̄: ⁊ alter dixit: nõ: sʒ meũ ẽ: ⁊ ille re-
spõdit: ẽt tuũ est. Tolle ḡ ⁊ vade. Et disces-
serũt nec inter se ꝯtẽdere potuerũt. Erat ãt
abbas agathon sapiẽs ad ĩtelligendũ: impi-
ger ad laborandũ: parcus in cibo atq; vesti
mẽto. Dixit ãt ꝓm voluntatẽ meã nũq; dor-
miui: retinẽs in corde aduersus quenq; do-
lorẽ: nõ dimisi dormire aliũ hñteʒ aduersuʒ
me aliqd. Moritur⁹ quoq; agathon tribus
dieb⁹ mãsit imobilis: aptos tenens oculos.
q cũ pulsaret a fribus rñdit. In ꝯspectu diui
ni inditij asisto. Dñt ei. Et tu times: ⁊ ille.
In custodiẽdis mandatis dei vtute q̃ potui
laboraui: sʒ hõ suʒ: ⁊ nescio si placuerũt opa
mea dño. Dñt ei. Et nõ ꝯfidis de opibus tu
is: q ꝓm deũ sunt: ⁊ ille. Non ꝑsumo donec
venero añ illũ. Alit. n. sunt iudicia dei ⁊ alr

iudicia hoīuȝ. Cū āt adhuc eū īterrogarēt vel
lent ait. Ōñdite charitatē ⁊ nolite loq. qꝛ oc
cupatus sū: quo dcō statiȝ spȝ cū gaudio emi
sit. videbāt. n. eū colligentē spm q̄uēadmo-
dū siqs salutet amicos suos dilectos. hec in
vi. pa. De. s. Barlaam

Arlaaȝ cuius hystoriā ioan
nes damascenus diligen-
ti studio cōpilauit opante
in eo diuina grā scm̄ iosa-
phat regeȝ ad fidē ꝯuertit
Et. n. cum vniuersa india
xp̄ianis: ⁊ mōachis plena
eēt surrexit qdam rex ꝑpotēs noīe Auēir: q
xp̄ianos ⁊ ꝑcipue mōachos plimū ꝑseq̄baṫ.
Accidit āt vt qdā r̄gis amic⁹ ⁊ in palatio suo
ꝑm⁹ diua ꝯmot⁹ grā regiā aulā relinq̄ret: et
mōasticū ordinē itroiret. Qđ rex audiens ꝑ
ira isaniēs eū ꝑ queqȝ dserta inq̄ri fec. ⁊ vix
iuentū ad se adduci mādauit. Videsq̄ȝ eū vi
li tunica cooptū ⁊ fame maceratū q splēdidis
vestimētis ornabaṫ: ⁊ multis diitijs affluere cō
sueuerat. dixit ei. O stulte ⁊ mentis ꝑdite cur
honorē i ꝯtumeliā ꝯmutasti: ⁊ te ludū puero-
rū fecisti: cui ille. Si h⁹ a me rōnē audire d-
sideras: inimicos tuos ꝓcul a te abijcias: re
ge āt q eēnt hi⁹ inimici q̄rēte: ait. ira ⁊ ꝯcupi
scētia. Hec. n. īpediūt ne v̇ tas videaṫ. Assi
deāt āt ad audiētiā dicēdoꝝ prudētia ⁊ ge-
tas. Cui rex: fiat vt loq̄ris: ⁊ ille. Insipiētes
ea q̄ sūt despiciūt: q̄si nō sint. Ea vō q̄ nō sūt:
q̄si sint apphēdere moliunṫ. Qui āt nō gu-
stauerit eoꝝ q̄ sūt dulcedieȝ n̄ pōt adisceṙ vi
tatē. Multa āt illo d mysterio icarnationis, ⁊
fidei ꝓseq̄nte. rex ait. Nisi tibi in ꝑncipio ꝓ
misissē ꝙ de medio ꝯcilij irā remouerē: nūc
vtiq̄ȝ igni tuas carnes traderē. surge igiṫ ⁊
fuge ex ocl'is meis: ne vltra te videā: ⁊ ma
le te ꝑdā. Vir dei āt tristis abscessit: eo ꝙ mar
tyriū ꝑpessus n̄ eēt. Interea dū rex liberos nō
hrēt: puer ei pulcherrim⁹ nasciṫ: ⁊ iosaphat
appellaṫ. Cōgregāte āt rege īfinitā mltitudi
nē vt dijs ꝓ ortu pueri imolarēt. sexaginta
astrologos ꝯuocauit: a qb⁹ qd futuꝝ eēt filio
suo diligēt q̄siuit. Cūctis āt r̄ndentibus euȝ
magnuȝ in potentia ⁊ diuitijs futuꝝ: vnus
sapientior ex ipsis dixit. puer iste qui natus
ē tibi o rex: nō i tuo erit regno: sȝ in alio icōpa
rabilr meliori. Nā illi⁹ quā ꝑsequeris xp̄ia
ne religiōis. vt existimo futurus ē cultor: h

autē n̄ a se ipo: sȝ a deo inspirante dixit. Au-
diēs hoc rex plurimū expauescēs i ciuitate
deorsū palatiū speciosissimū construi fecit: ⁊
ibi pueꝝ ad habitādū posuit: ibiq̄ȝ secuȝ iu
uenes pulcherrimos collocauit ꝑcipiēs il-
lis: vt nec mortē: nec senectutē: nec infirmi
tatē vel paupꝛtateȝ: nec aliqđ qđ posset sibi
afferre tristitiā ei noiarēt. sȝ oia iocūda ei ꝓ
ponerēt: q̄tenus mens eius letitijs occupa
ta nil de futuris cogitare posset. Si q̄s ē vō
ministrātiū īfirmari ꝯtingeret: hūc ꝓtin⁹ rex
ꝑcipiebat eijci ⁊ aliū loco eius incolumē sb-
rogari. Precepitq̄ȝ ne sibi de xp̄o aliquā fa
cerēt mētionē. ¶ Eo tpe erat cū rege vir q
dā xp̄ianissimus sed occultus: q iter nobiles
regis ꝑncipes ꝑmus erat. hic cū aliqn̄ cū re
ge ad venandū iuisset hoīeȝ quēdā paupeȝ
pedē lesū a bestia hn̄tē ⁊ i tra iacētē iuenit.
A q̊ rogaṫ vt se suscipe debeat: qꝛ sibi ī aliq
forsitā ꝓdesse posset. cui miles dixit. Ego q
deȝ te libēter suscipio: sȝ i q̊ vtilis iueniaris
ignoro. Et ille dixit. Ego hō sū medicus v̇-
boꝝ. Si. n. aliquis in v̇bis ledaṫ ꝯgruā scio
adhibere medelā. miles āt qđ ille dicebat ꝓ
nihilo cōputauit: ꝑꝑ deū tn̄ ipȝ suscipiēs ei⁹
curā egit: viri aūt quidā iuidi ⁊ malitiosi vi
dētes ꝑdictū pꝛicipē i tāta grā eē regis ipsū
apud regē accusauerūt ꝙ nō solū ad xp̄iano-
ruȝ fidē declinasset: sȝ insuꝑ regnū conabaṫ
sibi surripere: turbā sollicitās ⁊ sibi ꝯcilians
sȝ si h ingunt ita eē o rex scire desideras ipm
secreto aduoca ⁊ vitam hāc cito finiendā cō
memora: ⁊ id circo gl'iaȝ regni te velle dere
linq̄re: ⁊ mōachoꝝ hītū assumere asseras: q̊s
tn̄ ignoranṫ hacten⁹ fueras ꝑsecutus: ⁊ tunc
videbis quid tibi r̄ndit: qđ cū rex oīa vt illi
suaserāt fecissȝ: ille doli ignar⁹ ꝑfusus lachꝛi
mis ꝓpositū ei⁹ laudauit: et vanitatē mūdi
rememorās q̄ȝtoci⁹ ad h adiplendū ꝯsuluit:
qđ rex audiēs ⁊ veꝝ eē qđ illi dixerant cre-
dēs furore replet⁹ ē: nihil tn̄ sibi r̄ndit. Vir
āt ꝑpēdēs ꝙ rex grauiṫ v̇ba sua accepat tre-
mēs abscessit ⁊ medicū se v̇boꝝ hr̄e recolēs
oīa sibi narrauit. cui ille. Notū sit tibi ꝙ rex
suspicatur vt propter hoc dixeris ꝙ eius re
gnū velis iuadere. surge igiṫ ⁊ comā tuā tō
de ⁊ vestimenta abijciens cilicium indue ⁊
sūmo diluculo ad regē ingredere. Cūq̄ȝ rex
quid sibi hoc velit interrogauerit r̄ndebis.
Ecce rex ꝑatus sū seq̄ te. Nā ⁊ si via ꝑ qu

cupis ſcire difficilis ſit tecũ tñ exeũti facil' mi
bi erit. ſicut.n. ſociũ me hũiſti ĩ ꝓſperis: ſic
hẽbis pꝛiter in aduerſis. Nũc igr̃ ꝓſto ſuꝫ qd
moraris? qd cũ ille ꝑ ordinẽ feciſſꝫ rex obſtu
puit ⁊ falſarios arguẽs: vix ãpliori honore
ditauit. Filius autẽ in palatio educatus ad
etatẽ adultã puenit ⁊ in oi ſapia plene edo
ctus fuit. Admirans ãt cur pr̃ ſic eũ recluſiſ
ſet: vnum de ꝯſeruis ſibi familiarem ſecre-
to de hac re interrogauit. d. ſe in multa me
ſticia poſitũ ꝓ eo ꝙ ſibi foras egredi non lice
ret adeo vt nec cibus ſibi ſaperet nec potus
qd pr̃ audiẽs ⁊ dolẽs equos idoneos pari fec̃
⁊ coros plaudentes añ eũ mittẽs ne quid ſi-
bi fedũ occurreret diligenter ꝓhibuit. Pre-
dicto igr̃ iuuene talr̃ ꝓcedente: quadã vice
vnus leproſus ⁊ vnus cecus ſibi obuiauerũt
quos ille videns ⁊ ſtupens qui ſint ⁊ ꝗdnã
hẽant ĩquiſiuit. Et miſtri dixerũt. Paſſiones
iſte ſunt que hoĩbus accidunt. ⁊ ille: Oĩbus
hoĩbus hec ꝯtigere ſolent negantibus ill' rñ
dit. Noti ſunt igr̃ qui hoc pati debeãt. an ſic
indiffinite ꝓueniunt? ⁊ illi. ⁊ quis hoĩuꝫ futu
ra ſcire valet? Valde igit anxius eſſe cepit
ꝓ incõſuetudine rei. Alia vice quedã val-
de ſenẽ rugoſã hñtẽ faciẽ ⁊ dorſũ incuruatuꝫ
⁊ cadentibus dentibus balbutiendo loq̃ntẽ
inuenit. Stupefactus ãt diſcere cupit viſio
nis miracl'ꝫ: cũqꝫ didiciſſet ꝙ pp annoꝝ mul
titudineꝫ ad talẽ ſtatũ veniſſet ait. Et' qs eſt
huius finis? dñt ei. Mors. ⁊ ille. Eſt ne oĩuꝫ
mors vel aliquoꝝ? Cunqꝫ didiciſſet oẽs mo
ri debere: interrogauit in quot annis hec ſu
perueniet. Et illi in octoginta vel cẽtũ ãnis
ſenectus inducit. deinde mors ipſa ſbſeqt̃:
hec igit iuuenis frequenter in corde ſuo re
cogitans in mlt̃a deſolatione erat: ſꝫ corã pr̃e
leticiã ꝓtendedat plĩmũ deſiderans ĩ hmõi
dirigi ⁊ doceri.. ¶ Igit quidam mõachus
vita ⁊ opione perfectus hĩtans in deſto tre
ſennar noĩe barlaã hec que circa filiuꝫ regis
agebant per ſpm cognouit: ⁊ mercatoris hĩtũ
ſumens ad ciuitatẽ illã deuenit: aſcẽdenſqꝫ
pedagogo filij regis locutus eſt. Ego negoci
atoꝛ cũ ſim lapidẽ p̃cioſũ venalem hẽo qui ce
cis lumẽ tribuit: ſurdis aures aperit: inſipi-
entib9 ſapiaꝫ iſũdit: nũc igr̃ duc me ad filiũ
regis: ⁊ hũc ſibi tradã: cui ille. Videris bõ
mature prudẽtie: ſꝫ vba tua prudẽtie ñ ꝯcoꝛ
dãt: verũtñ cũ lapiduꝫ noticiã hẽaꝫ ipꝫ lapi
dẽ mihi oñde: ⁊ ſi tal' vt aſſeris fuerit cõpro
batus a filio regis honores marios ꝯſeque-
ris. ad quẽ ille. lapis meus inſup hãc habet
virtutẽ: q2 qui nõ habet ſanã oculoꝝ aciẽ: ⁊
q nõ ſeruat integrã caſtitatẽ ſi forte illũ aſpe
xerit ipſã virtutẽ quã hꝫ inſenſibilem ꝑdit.
Ego aũt medicialis artis nõ expers: video
te ſanos oculos nõ habere: filiũ aũt regis au
diui pudicũ eẽ ⁊ oculos pulcherrimos hr̃e
⁊ ſanos. cui ille. Si ſic ẽ noli mihi oñdere:
q2 ⁊ oculos ſanos nõ habeo ⁊ in pctĩs ſorde
ſco. nũcians igit filio regis ipſũ ad euꝫ quã
tocius introduxit: cũ g̊ introductus fuiſſet ⁊
rex eũ reuerenter ſuſcepiſſet ait barlaã. hoc
rex bñ feciſti: q2 de foris paruitati apparẽti
nõ attẽdiſti: nã rex qdã magnus in curru de
aurato ꝓcedẽs cũ qbuſdaꝫ attritas veſtes
indutis: ⁊ a macie attenuatis obuiaſſet ꝯti-
nuo de curru exiliẽs ad pedes ꝓcidẽs ipos
adorauit: ⁊ ſurgẽs ĩ oſcula eoꝝ ruit. Proce-
res aũt indigne hꝫ ferentes: ſꝫ regẽ ſup hoc
arguere formidantes frĩ retulerũt: quõ rex
magnificẽcie regali indigna feciſſet: frater
aũt regẽ ſup hoc redarguit. Erat autẽ regi
ꝯſuetudo ꝙ qñ aliquis morti tradẽdus erat
rex añ eius ianuã p̃conem cũ tuba ad hꝫ de-
putata mittebat. Veſpere igit veniẽte ante
fratris ianuã tubã ſonari fecit: qd ille audi-
ens ⁊ de ſua ſalutatiõe deſperãs totã nocẽ
inſõnẽ duxit ⁊ teſtamẽtum fecit: mane autẽ
facto indutus nigris veſtibus cũ vxore ⁊ fi
lijs ad fores palatij lugẽs acceſſit: quẽ rex
ad ſe ingredi faciẽs dixit. O ſtulte ſi preco
nẽ fratris tui cui nihil te deliquiſſe cogno-
ſcis adeo timuiſti: quõ p̃cones dñi mei, ĩ quẽ
adeo peccaui timere nõ debeam: qui ſonabi
lius tuba mihi mortẽ ſignificãt ⁊ terribilem
iudicis aduentũ mihi denunciant'. deinde
quattuoꝛ capſas fieri iuſſit ⁊ duas eaꝝ extri
ſecus operiri ⁊ oſſibus mortuoꝝ putridis ĩ
pleri duas vo pice liniri ⁊ gẽmis margari-
tiſqꝫ pretioſis impleri fecit. Vocãſqꝫ illos
magnates quos ſciebat q̃rimoniã apud fra
trẽ depoſuiſſe quattuoꝛ illas capſas añ eos
poſuit: ⁊ que precioſiores eẽnt inquiſiuit. Illi
vero duas deauratas magni eſſe precij: re-
liquas vero vilis p̃cij eſſe iudicauerũt: pce
pit igit rex deauratas aperiri: ⁊ ꝯtinuo ide

exalauit qbus rex. Iste illis paupimis:q̄s honorau similes sunt:q ⁊ si vilibus vesti- mentis operiantur. intus tñ oi virtutũ odo re resplendẽt. Uos ãt solũ q̄ deforis sunt at tendit:⁊ q̄ ocintus sunt nõ ꝯñderat. Scdꝫ igit illũ regẽ tu quoqꝫ bene fecisti suscipiẽs me: Incipiẽs igit barlaã: cepit ei de mundi creatiõe:⁊ hoĩs ꝑuaricatiõe ac filij dei icar natiõe:passione ⁊ resurrectiõe longuꝫ sermo nẽ retexere. necnõ ⁊ de die iudicij ⁊ retribu tione bonoꝝ ⁊ maloꝝ multa proferre:⁊ serui entes idolis plurimũ exprobare ac de eoꝝ fatuitate tale exẽplũ ponere dicens. ¶ Sa gittarius qdam auiculam puulã noĩe philo- menã capiẽs cũ vellet eam occidere vox da ta ẽ philomene. ⁊ ait. Quid tibi ꝓderit o hõ si me occideris:neqꝫ. n. ventrẽ tuũ de me i- plere valebis. sꝫ si me dimittere velles tria tibi mãdata darem: q̄ si diligentius ꝯserua res magnã inde vtilitatẽ conseq posses. Il le vo ad eius loq̄llaꝫ stupefactus ꝓmisit qd eã dimitteret si hec sibi mãdata ꝓferret:⁊ il le. Nunq̄ rẽ quem appĥendi nõ põt appĥẽ dere studeas:de re ꝑdita irrecupabili nũq̄ doleas: vbum incredibile nũq̄ credas. hec tria custodi ⁊ bñ tibi erit. Ille ãt vt promise rat eã dimisit. philomena igit ꝑ aerẽ volitãs dixit ei. Ueh tibi hõ q̄ malũ ꝯsilium hũisti ⁊ q̄ magnuꝫ thesauꝝ hodie ꝑdidisti. Est. n. in meis visceribus margarita q̄ strutõis ouuꝫ sua vincit magudine. Qd ille audiẽs valde ꝯtristatus ẽ q eã dimiserit: ⁊ eã appĥenderẽ conabat dicẽs. Ueni in domũ meã ⁊ oẽꝫ tibi humanitatẽ exhibebo ⁊ honorifice te dimit- tã. cui philomena. Nũc pro certo cognoui te fatuũ eẽ:nã ex his q̄ tibi dixi nullũ ꝓfectum habuisti:q: ⁊ de me ꝑdita:sꝫ irrecupabi do- les. ⁊ me tẽtas capere cũ nequeas meo itine re ꝑgere:⁊ insup margaritã in meis visceri- bus credidisti eẽ:cuꝫ ego tota ad magnitu dinem oui structiõis nõ valeã ꝑtingere. sic ergo stulti sunt q ꝯfidũt in idolis:q: plasma tos a se adorãt ⁊ custoditos a se custodes su- os appellant. Cepitqꝫ ꝯ fallacẽ mundi dele ctationẽ multa disputare ⁊ plura ad hoc ex empla adducere dicẽs. Qui corporales de- lectationes desiderãt ⁊ aĩas suas fame mo- ri ꝑmittunt:similes sunt cuidã hoĩ q dũ a fa- cie vnicornis ne ab eo deuoraretur veloci⁹

fugeret in quoddam baratrũ magnũ cecidit Dũ ãt caderet manibus arbusculã appĥen dit q̄dam ⁊ in base q̄dam lubrica ⁊ instabili pedes fixit. Respiciẽs vero vidit duos mu res vnũ albũ ⁊ vnũ nigrum: incessanter ra- dicẽ arbuscule quã appĥenderat corroden tes ⁊ iam ꝓpe erant vt ipãꝫ absciderẽt. In fundo ãt baratri vidit draconẽ terribilẽ spi rantẽ ignẽ:⁊ apto ore ipꝫ deuorare cupiẽs- tem. Sup basem vo vbi pedes tenebat vi- dit q̄ttuor aspidũ capita inde ꝓdeũtia. Ele uans ãt oculos vidit exiguũ mellis i ramis illius arbuscule:oblitusqꝫ piculi in quo vn- diqꝫ positus erat seipꝫ dulcedini illius mo- dici mellis totũ dedit. Unicorn⁹ aũt mortis tenet figurã q̄ hoĩeꝫ semp ꝑsequitur:⁊ appĥẽ- dere cupit. Baratrũ vero mũdus est oĩbus malis plenus: Arbuscula vniuscuiusqꝫ vi- ta est q̄ ꝑ horas diei ⁊ noctis q̄si per murem album ⁊ nigrum incessanter ꝯsumitur ⁊ inci sioni appropinquat. Basis vo q̄ttuor aspidũ corpus ex quattuor elementis ꝯpositũ qbus inordinatis corpis ꝯpago dissoluitur draco terribilis os inferni cũctos deuorare cupiẽs dulcedo ramusculi delectatio fallax mundi ꝑ quã homo seducit vt piculũ suũ minime intueat. Addidit quoqꝫ dicẽs. Similes sũt iterũ mundi amatores hoĩ q tres amicos ha- buit:quoꝝ vnũ plusq̄ se. scdm tantũ quantũ se. tertiũ min⁹ q̄ se ⁊ q̄si nihil dilexit. In ma gno itaqꝫ piculo positus:⁊ a rege citatus cu- currit ad ꝑmum amicũ eius auxiliũ q̄rẽs et qualiter eũ dilexerit sẽp cõmemorãs. cui il- le. Nescio qs sis o hõ. hẽo alios amicos cũ qb⁹ me hodie letari oꝫ:q̄s ⁊ amicos amãdo possidebo. ꝓbeo tñ tibi duo ciliciola. vt ha- beas qbus valeas opiri. Cõfusus igit ad se- cundũ venit ⁊ similr eius auxiliũ postulauit. cui ille: Non vacat mihi tecum subire ago- nem. Curis etenim multis circundor:modi cum tñ vsqꝫ ad ostiũ palatij te sectabor. ⁊ sta tim domuꝫ reuertar ꝓprijs vacãs negocijs Tristis igit ⁊ despans ad tertium amicũ ꝑ- rexit:sibiqꝫ facie demissa dixit. Non habeo os loquendi ad te:qm̃ vt debui non amaui te:sed tribulatiõe circundatus ⁊ ab amicis destitutus rogo vt mihi auxiliuꝫ feras:⁊ mi hi veniam prebeas. Et ille hilari vultu di- xit. Certe amicum carissimum fateor te eẽ

⁊ tui lȝ modici bñfi:ij nõ immemoꝛ pcedã te
⁊ apd regẽ interueniam ꝓ te:nec in manibꝰ
tradet te inimicoꝝ. Primus igit amicus est
diuitiaꝝ possessio:ꝓ quibus hõ multis peri-
culis sbiacet. Ueniente võ moꝛtis termino
nihil ex omnibus nisi viles accipit ad sepeli
endũ pãniculos: Scdũs amicꝰ est vxoꝛ filij
⁊ parentes q tñ vsqȝ ad monumentũ secum
pergentes ꝓtinus reuertunt suis vacantes
curis. Tertius amicus est fides:spes:⁊ cha
ritas:⁊ elemosina ⁊ cetera bona opera q̃ nos
cũ exiuimus de coꝛpoꝛe possunt pcedere:⁊ pꝛo
nobis apd deũ interuenire:⁊ ab inimicis.i.
demonibus nos liberare. Hoc insup addidit
dicens. In quadã magna ciuitate ꝯsuetudo
fuit ꝙ hoiẽ extneũ ⁊ ignotũ ol ãno ĩ pꝛicipem
eligebãt:cui oĩ ptãte accepta qcqd volebat
facere licitũ erat:⁊ siñ omni ꝯstitutione terrã
regebat. Illo igitur in omnibus delitijs per
manente:⁊ semper sibi sic esse existimãte re
pente ciues in eum insurgebant:⁊ per totaȝ
ciuitatem nudum trahentes in remotã insu
lam exuleȝ transmittebant: vbi nõ cibũ nec
vestimentuȝ inueniens fame ⁊ frigoꝛe vrge
batur: tandẽ quidã alius sublimatus in re-
gno cũ illoꝝ ciuium ꝯsuetudinẽ didicisset in
finitos thesauros ad insulam illaȝ trãsmisit:
vbi post annũ in exiliũ relegatus cũ ceteris
fame deficientibus:ille imensis dlitijs abũ
dabat. Ciuitas hec mundus iste est. Ciues
tenebꝛaꝝ pꝛinceps qui nos falsa mundi de-
lectatione alliciunt.nobisqȝ insperantibus
moꝛs superueniet:⁊ in locũ tenebꝛaꝝ dmer-
gimur. Diuitiaꝝ võ ad eternũ locũ pmissio
fit manibus egenoꝝ. Igit cum barlaam per
fecte filiũ regis docuisset:⁊ ipse eũ iam reli-
cto patre seq vellet:dixit ad eũ barlaam. Si
hoc feceris cuidaȝ iuueni similis eris qui cuȝ
quãdã nobilẽ desponsare nollet vxoꝛeȝ:ipse
renuẽs aufugit ⁊ in quẽdam locum deueni-
ens vginẽ quandã cuiusdã senis paupis fili
am laboꝛantẽ manibus ⁊ ore deũ laudanteȝ
vidit. Ad quã ille. Quid est qd agis mulier?
Cum.n.ita pauper sis grãs tñ agis deo ac si
magna recepisses ab eo. Ad quẽ illa. Sicut
parua medicina sepe a magno languoꝛe libe-
rat:sic gratiarum actio in paruis donis ma-
gnoꝛum efficitur auctrix donorum. Hec tñ q̃
extrinsecus sunt nostra nõ sunt:sed ea que in
nobis sunt nostra sunt:⁊ a deo magna recepi
qꝛ me ad suam imagineȝ fec:intellectum mi
hi dedit:ad suã me gloꝛiam vocauit ⁊ ianuã
regni sui mihi apuit:pꝛo tãtis g̃ ⁊ tã magnis
donis ipsum laudare ꝯuenit. Uidens iuuẽis
eius pꝛudentiam eã a patre suo in vxoꝛeȝ pe
tijt. Cui ille. Filiam meam accipere nõ va-
les:qꝛ diuitum ⁊ nobilium filius es. Ego at
pauper sum:sed cum ille oino instaret.ait se
nex. Non possum eam tibi dare:vt in domũ
pris tui ducas eam cũ vnica mihi sit.⁊ ille.
Apd vos manebo:⁊ vobis me in oibus ꝯfoꝛ
mabo. Deponens igit pciosum oꝛnamentũ
habitum senis induit:⁊ apud eũ manens ip-
sam in vxoꝛem accepit. Postqȝ võ senex diu
tius eum ꝓbauit in thalamuȝ eũ duxit:⁊ im
mensum pondus diuitiaꝝ quãtũ nunqȝ vi-
derat sibi oñdit ⁊ oia sibi dedit. Dixit at Jo-
saphat. Conuenienter ista me tangit narra-
tio.⁊ a te hoc dictũ esse de me existimo:sed dic
mihi pꝛ quot annoꝝ es:⁊ vbi ꝯuersaris qꝛ a
te nũqȝ volo separi.⁊ ille. Annoꝝ suȝ.45.in
desertis terre sennar degẽs. Ad queȝ Josa
phat. Amplius pꝛ mihi appares.70.annoꝝ
⁊ ille. Si a natiuitate mea oẽs ãnos q̃ris di
scere bñ eos estimasti:sȝ nullo mõ a me i men
sura vite ꝯputãtur quot quot in vanitate mũ
di expensi sunt. Tunc.n.in interioꝛi homine
moꝛtuꝰ eram ⁊ annos moꝛtis nunqȝ vite no
minabo. Cum igitur Josaphat eum in deser-
tum sequi vellet dixit barlaam. Si hoc fe-
ceris ⁊ tuo consoꝛtio carebo ⁊ persecutionis
fratribus meis auctoꝛ existam:sed cum op-
portunum tempus videris ad me venies.
Barlaam igitur filium regis baptizans ⁊ in
fide optie instruens eum osculatus est ⁊ ad
locum suum reuersus est. Postqȝ autem rex
filium xp̄ianum factum audiuit:in doloꝛe ni
mio positus est quẽ quidam amicus suus no
mine arachis consolans ait. Cognosco rex se
nem quendam heremitã qui de secta nostra
est:qui per oĩa barlaam similis est. Hic igit
barlaam se simulans pꝛimo xp̄ianoꝝ fidẽ de
fendet:deinde se superari permittet:⁊ om-
nia que docuerat reuocabit.⁊ sic filius regis
ad nos redibit. Assumpto igit pꝛedicto pꝛin
cipe magno exercitu ad querendum barlaaȝ
iuit:⁊ hemitam illum capiens se barlaam ce
pisse dixit:qd filius regis audiens captũ.s.

magr̃um suũ amare fleuit: sed postmodũ p̱ diuinam
reuelationez hũc nõ eẽ cognouit. Ingressus
igit̃ pr̃ ad filium ait. Fili mi i tristitia magna
me posuisti ⁊ meã canitiẽ ĩhonorasti: ⁊ lumẽ
oculoꝝ meoꝝ abstulisti. q̃re fili h̃ fecisti: ⁊ deorũ
meoꝝ cultũ reliquisti? cui ille. tenebras
pr̃ fugi: ad lumẽ cucurri: ⁊ errorem deserui ⁊
veritatẽ agnoui. Noli aũt frustra laborare:
qm̃ nunq̃ a xp̃o me posses reuocare. Sicut
eni tibi ĩpossibile ẽ altitudinẽ celi manu tan
gere aut maximũ siccare pelagus: sic ⁊ istud
eẽ cognosce. tũc rex ait. Et q̃s hoꝝ mihi au-
ctor ẽ maloꝝ: nisi ego qui taz magnifica tibi
feci q̃ nunq̃ aliq̃s patꝝ fecit filio. q̃p̱p̱ praui
tas voluntat̃ tue ⁊ ꝯtentio effrenata aduer
sus caput meũ te isãire fecit. Merito astro
logi i natiuitate tua dixerũt te arrogãtẽ ⁊ pa
rẽtibus inobedientẽ futuꝝ: nũc v̇o si mihi ñ
acquieueris a mea discedẽs filiatiõe ⁊ pro
pr̃e inimicus effectus illa tibi faciã que nec
adhuc hostibus feci. cui iosaphat. Cur rex
tristaris: q: bonoꝝ particeps effectus sũ: q̃s
vnq̃ pr̃ in filij sui ꝓsperitate tristis apparu
it: nõ ğ iã pr̃em vocabo te: s; si mihi aduer
saberis: sicut a serpẽte fugiã a te. Rex igitur
cũ ira ab eo discedẽs arachi amico notã fecĩ
filij duriciã. qui sibi ꝯsuluit vt nõ asperis v̓
bis cũ eo vteret̃: q: blandis ⁊ lenibus puer
melius traheret̃. Sequẽti igit̃ die rex ad fi
liũ venit ⁊ circũplectẽs osculabat̃ eũ dicẽs
Fili dulcissime honora canitiẽ pr̃is tui: vere
re fili pr̃ez tuũ. An nescis q̃le bonũ ẽ pr̃i obe
dire ⁊ eũ letificare: sicut ꝯtra malũ est ipsũz
exacerbare: quotquot. n. fecerũt male peri
runt. cui iosaphat. Tp̃s amãdi ⁊ tp̃s odiẽdi
tp̃s pacis ⁊ tp̃s belli. nullo. n. mõ auertenti
bus nos a deo obedire debemus: siue sit mr̃
siue sit pr̃. Videns igit̃ pr̃ eius ꝯstantiaz ait.
Ex quo video ꝑtinatiã tuã: nec mihi obedi-
re vis: saltem veni ⁊ ambo pariter veritati
credamus. Barlaaz. n. qui te seduxit a me
vinctus tenet̃. Nr̃i igit̃ ⁊ vr̃i cũ barlaã ꝯue
niãt ⁊ preconẽ mittã vt oẽs galilei sine timo
re veniãt ⁊ disputatiõe ĩcepta si vester bar
laã obtinuerit vobis cedemus: si aũt nr̃i no
bis ꝯsentietis. Qđ cũ regis filio placuisset:
⁊ illi cũ simulato barlaã ordinassent quõ p̱
us debebat simulare se fidẽ xp̃ianoꝝ defen-
dere: postea se ꝑmittere superari. Oẽs insimul
ꝯuenerunt. Cõuersus igit̃ iosaphat ad Na
chor dixit. Nosti o Barlaaz qualiter me do
cuisti? Si igitur fidem quam me docuisti de
fenderis in doctrina tua vsq; in finem vite
ꝑmanebo. Si ãt superatus fueris stati in te
meam ꝯtumeliam vindicabo: ⁊ cor tuum ⁊ li
guam manibus extrahens dabo canibus ne
alij amplius p̄sumant filios regũ in errorez
mittere. His auditis nachor tristis ⁊ pauid⁹
vehementer factus est: videns seipm̃ in fo-
ueam quam fecit decidisse: ⁊ laqueo suo com
prehensum esse: Aiadnertens igitur cogno-
uit melius eẽ filio regis adherer̃ vt periculũ
mortis euadere posset. Rex autem sibi palã
dixerat: vt fidem suam sin̄ timore defende-
ret. vnus ergo rhetorũ surgens dixit. Tu es
barlaam qui filiuz regis seduxisti? ⁊ ille. Ego
sum barlaam qui filium regis in errorem nõ
misi: sed ab errore liberaui. ⁊ rhetor. Cũ ex
imij ⁊ mirabiles viri deos nostros adorauer-
rint quomõ tu aduersus eos audes insurge
re? ⁊ ille rñdens ait. Caldei greci ⁊ egyptij
errantes creaturas deos esse dixerunt. Nã
caldei elementa deos esse arbitrati sunt. cũz
creata sint ad vtilitatem hominuz: vt eoꝝ
dñationi subiaceant ⁊ multis passionibus cor
rumpant̃. Greci quoq; nefandos hoies de
os putant: sicẽ saturnuz quẽ aiunt filios suos
comedisse ⁊ virilia sibi abscidisse: ⁊ in mare
ꝓiecisse ⁊ venerẽ inde natã fuisse: a filio q̃q;
suo ioue alligatum in tartarum ꝓiectum esse
Jupiter quoq; rex alioꝝ deoꝝ esse d̃scribit̃:
quẽ taĩn in aĩalia transformatum sepe dicũt
vt adulteria ꝯmitteret. venerẽ quoq; deam
adulterã dicũt. Nã aliqñ habuit vix martẽ
mecũ aliqñ adonidẽ. Egyptij ãt aĩalia colu
erũt. s. ouẽ: vitulum: porcum: ⁊ huiusmodi.
Christiani ãt filiũ altissimi colunt q̃ d̃ celo d̃
scendit ⁊ carnẽ assũpsit. Cepit igit̃ nachor fi
dẽ xp̃ianoꝝ euidenẽ ꝺfender̃ ⁊ rõnib⁹ ꝯmu-
nire: ita q̃ rhetores illi muti effecti nihil oĩno
rñdere sciuer̃t. Josaphat igr̃ vehement̃ exul
tabat eo q̃ dñs p̱ inimicum veritatis veri-
tatez defẽdisset. Rex ãt furore nimio reple
tus ẽ. Jussit igr̃ ꝯciliũ dissolui q̃si d̃ his seq̃nti
die d̃nuo tractatur⁹ dixitq; iosaphat pr̃i aut
magr̃ ⁊ meũ ꝑmitte mecũ hac nocte manere:
vt sil̃ d̃ rñsiõib⁹ fiendis crastino conferas: ⁊
tu tuos tecum assumas ⁊ cũ eis conferas aut

tuis mecum pmissis accipe meũ: alloqn nõ iu stitiã: sz violentiã exercebis. q̃pp nachor sibi pcessit spẽ adhuc hñs q cũ seduceret. Cũ igr filius regis cũ nachor domũ redisset: dixit ei Iosaphat. ne putes me ignorare qs sis. Scio te non esse barlaã: sed nachor astrologũ: icipiens qz Iosaphat viaz salutis ei pdicauit: ꝛ ad fidẽ puertẽs mane ad heremũ misit: vbi baptismũ suscipiens heremiticaz vitã duxit. Magus ãt quidã noie theodas: hec que gerebantur audiẽs ad regẽ venit ꝛ q filiũ suũ ad leges pꝛias redire faceret promisit. Cui rex. Si hõ feceris statuã aureã tibi erigã: ꝛ ipsi sicut diis sacrificiũ offerã ꝛ ille. A filio tuo cũctos remoue: ꝛ mulieres decoras ꝛ ornatas introduci pcipe: vt sp cũ eo sint: ministrent ei: puersent ꝛ morent cũ eo. Ego ãt vnũ de spiritibus meis ad cũ dirigam: qui eũ ad libidinẽ iflamabit. nihil. n. iuuenes sic põt seducere sicut facies mulieꝝ. Rex. n. quidã cũ filiuz vix hũisset: dixerũt peritissimi medici q si infra. x. annos solẽ vel lunã viderit lũie oculoꝝ pũ ibit. Rex igit in q̃dã petra speluca excisa filiũ ibi vsqz ad. x. annos manere fecit: quib' finitis iussit rex vt oiuz reꝝ genera añ cuz adducerẽt: vt oiuz noia ꝛ noticiã possz hr̃e. adductis igit añ cũ auro ꝛ argento lapidibus p̃ciosis: vestibus splendidis: equis regalib': ꝛ oiũ reꝝ generibus cũ vniuscuiusqz noia i terrogaret ministri oium sibi noia indicabant. Cũ ãt nomẽ mulieꝝ discere anxie q̃reret spatarius regis ludẽdo dixit demões eas eẽ q̃ homines seducũt. Rege ãt interrogante filiuz quid de oibus q̃ viderat plus amaret: quid inquit pr̃ aliud nisi demones illos qui seducunt homines: In nullo. n. sicut in his sic exarsit aĩa mea. Nõ igit aliter putes te filium tuũ supare nisi hõ mõ. Rex igit oibus ministris eiectis puellas decoras ei sociauit: q̃ eũ sp ad libidinẽ puocabant: nec hẽbat aliũ ad quez respiceret: aut cũ q̃ loq̃ret: vel cũ q̃ vesceret. Malignus vo spũs a mago missus in iuuenẽ irruit ꝛ magnũ intus caminũ ignis accendit malignus igr̃ spũs int' inflamabat: puella ãt exterius dirũ excitabãt ardorẽ: qui se tã fortiter vexari sentiens turbat ꝛ totũ se deo recõmẽdans dinã psolationẽ recepit: ꝛ ois tẽtatio abscessit. Deide quãdã puellã pulcherrimam regis filiã: sed pr̃e orbatam ad eũ misit cui cum vir dei predicaret illa rñdit. Si me ab idoloꝝ cultura saluare desideras coniungere mihi nuptiarum copula. nam ꝛ xp̃iani coniugia nõ abhorrent: sed laudant q: patriarche coꝝ ꝛ pphete ꝛ petrus aplŝ coniuges hũerũt. ad quã ille. Inaniter mulier ista mihi psequeris: pmittit quidẽ xp̃ianis vxores ducere sed nõ his qui promiserunt xp̃o virginitatem seruare. ꝛ illa. Sit ita vt vis sed si aiam meam saluare desideras vnã minimam petitionem mihi perfice. cõcube mecũ tm̃ hac nocte: ꝛ promitto tibi q sũmo diluculo efficiar xp̃iana. nã si vt dicitis gaudiuz est angelis in celo sup vno peccatore penitẽtiam agente auctori puersionis nõne magna merces hr̃: semel tm̃ mihi acquiesce ꝛ sic me ipam saluab. Illa igit turri aie illius fortiter concutere cepit: q̃d demon videns socijs suis ait. videtis quõ puella ista pcussit quem nos non potuimus cõmouere: venite ergo ꝛ in eum fortiter irruamus: ex quo congruum tempus inuenimus. Cernens igit scũs iuuenis se tam fortiter captiuatum: q: ꝛ concupiscentia incitabat: ꝛ salus vnius puelle diabolo suggerente ipsum commouebat: lachrimis orõni se dedit: in qua orõne obdormiens vidit se duci in quoddam pratũ decoris floribus exornatum vbi folia arborum dulcem sonum reddebant aura quadam grata agitata: ꝛ odor mirificus emanabat vbi fruct' visu speciosissimi ꝛ gustu desiderabiles: vbi sedes posite erant auro ꝛ gemmis fabricate: lecti lucidi cum preciosissimis ornamentis. aque limpidissime preter fluentes: dehinc i ciuitatez ipm introduxerunt c' muri ex auro ꝛ obrizo erant qui claritate mirabili refulgebant vbi etherei quidaz exercitus cãtantes canticum q̃d auris mortaliũ non audiuit: dictũqz est ei. Hic est locus btõꝝ. Cum autem vellent eum reducere: rogabat vt eum ibi manere permitterent: qui dixerunt cum labore multo adhuc venies huc. si tamen tibi vi inferre poteris. Deinde ad loca teterrima ipsum duxerunt omni feditate plena: dictũqz est. iste est locus iniustorum. Cum aũt euigilasset pulchritudo illius puelle ꝛ ceterarum stercore fetidior ei videbatur. Verũ cum maligni spiritus ad theodam redissent ꝛ ipse eos exprobraret dixerunt. Priusqz si

gno crucis signaret sup ipsum irruentes for
titer ipm pturbauimus. Ut ãt seipsuz signo
crucis muniuit nos psecutus ẽ cũ ira. Tunc
theodas cũ rege ad eũ intrauit sperãs: qd ei
persuadere posset: sz pdict9 magus captus
ẽ ab eo quẽ capere voluit: ⁊ ab eo ꝯuersus ba
ptisma suscepit. ⁊ laudabilẽ vitã duxit. Rex
igit desperãs diuisit ei de ꝯsilio amicorum
mediũ regni sui. Ille ãt lz deſtum tota mẽte
desideraret: tñ ppter fidei dilatõz ad tps ip
suz regnũ suscepit: ac in suis ciuitatib9 tẽpla ⁊
cruces errexit ⁊ oẽs ad xpz ꝯuertit. Pr autẽ
tandẽ filij rõnibus ⁊ pdicatõibus assensuz p
bẽs fidez xpi recepit ⁊ baptismũ suscipiens
⁊ totũ regnũ filio suo dimittens ipe pnie opi
bus vacabat: ⁊ post hoc laudabiliter vitam
finiuit. Josaphat ãt barachiã regez pnũciãs
pluries fugere voluit. sz semper a pplo ca
ptus vix tãdez pualuit. Cũ g per desẽtũ per
geret cuidã pauperi regalẽ hitũ dedit ⁊ ipe
in pauperrima veste remãsit. Diabolus aũt
mltas ei insidias parabat: aliqñ gladio eua
ginato in eũ irruebat: ⁊ eũ pcutere minabat
nisi desisteret: aliqñ in forma ferax sibi appe
bat frẽdẽs ⁊ dirũ mugitũ emittẽs: ille ãt di
cebat. Dñs mihi adiutor ẽ: nõ timebo qd fa
ciat ⁊c. Duob9 igit ãnis in heremo iosaphat
vagabũdus mãsit nec barlaã inuenire po
tuit. Tandẽ spelũcã inuenit: ⁊ añ ostiũ stans
dicebat. Bñdic pr bñdic: cui9 vocẽ barlaaz
audiẽs exilijt: ⁊ osculãtes feruẽtissime se se
alterutx ãplexib9 ꝯstringebãt nec satiari po
terãt. Rettulit ãt iosapha barlaã oia q̃ acci
derãt: ⁊ ille imensas grãs egit deo. Mãsit ãt
ibidẽ mltis ãnis in abstinẽtia mirabili vtute
tãdez ꝯpletis dieb9 barlaã in pace quieuit. cir
ca ãnũ dñi. 380. Josaphat igit i ãno. 25. regnũ
deserens. 35. ãnis heremiticũ laborẽ subijt.
⁊ sic mult clarus vtutib9 in pace quieuit: ⁊ cũ
corpe barlaã positus fuit: qd audiẽs rex ba
rachias illuc cũ multo exercitu venit: ⁊ cor
pora assumẽs i ciuitatẽ suã trãstulit: ad quorũ
tumulũ miracla multa fiũt. De. s. pelagio.

Elagius papa multe san
ctitatis fuit ac in põtifica
tu laudabiliter se gerẽs tã
dem plenus bonis opibus
in pace quieuit. Nõ fuit aũt
iste pelagius pdecessor sã
cti gregorij: sz alius añ ipm: huic. n. pelagio
Gre. successit. Tpe igit pmi pelagij longo
bardi in italiã venerũt. ⁊ q: multi huius hi
storiã ignorare pbant: id eã hic inserẽdã de
creui put in historia lõgobardox quã Pau
lus lõgobardox hystoriographus ꝯpilauit:
⁊ i diuersis cronicis explanata hr. Gens ⁊
eniz q̃daz germanica erat plurimũ populosa
q̃ de littorib9 oceani pte septẽtrionali egres
sa cũ de insula scãdinaria p bellox mlta cer
tamia diuersarũq3 terrax circuitus tandez
pãnoniã deuenisset vltra nõ audẽs pcedere
sedẽ sibi ppetue habitatõis istituit. Hi p9 hũ
muli postea lõgobardi sunt appellati. Dum
aũt adhuc in germania resideret Aligmud
rex lõbardox septẽ pueros in piscina a me
retrice ad necãdũ piectos iuenit: quos vno
partu dicta meretrix ediderat: quos dũ rex
casu reptos cum hasta admirans reuoluerit
vnus eox hastã regis mãu tenuit: quem rex
vidẽs ⁊ stupẽs nutriri fecit: ⁊ lamissionẽ vo
cauit magnũ eũ futux eẽ pnunciãs: q tãte p
bitatis extitit q mortuo rege eũ longobardi
regẽ fecerũt. Per idẽ fere tps. s. anno ab in
carnatiõe dñi. 490. duz eps qdã arrian9 vt
ait eutropius q̃ndã noie barbam baptizare
volẽs diceret. Baptizo te barba in noie pa
tris p filiũ in spũ scõ: filiũ ⁊ spm̃ scm̃ minorẽ
pre p hoc ostẽdere volẽs: subito aq̃ disparuit.
⁊ baptizand9 ad ecclesiã ꝯfugit. ¶ Per idẽ
fere tps floruerũt scũs medardus ⁊ gildald9
frẽs vterini ⁊ vno die nati: vno die epi ꝯse
crati: vno die mortui: vno die a xpo assũpti.
¶ Añ vo hoc tps vt in q̃dã cronica d: circa
ãnũ dñi. 450. dũ intra gallias Arriana here
sis pullularet vnitas substãtie triũ psonarũ
euidẽti miraculo demõstrat vt ait sigilber
tus. Dũ. n. in vrbe vasacẽsi missã eps cele
braret vidit tres guttas equalis magnitudi
nis sup altare emissas q̃ simul defluentes in
vnũ ꝯiuncte gẽmã pulcherrimam effecerũt
quã cũ in medio cuiusdã crucis auree posu
isset alie gẽme q̃ inerant de ipa ptinus ceci
derũt. Addidit q ipis obscura ⁊ mũdis cla
ra videbat: ⁊ q infirmis dabat sanitatẽ ⁊ ado
rantib9 crucẽ augebat deuotionẽ. Post hoc
ãt longobardis his quidam rex pferat noie
albuinus vir gdẽ fortis ⁊ strenuu9 q cuz rege
gebidianox pliũ gerẽs eius exercitũ ꝯtriuit

⁊ regez interfecit: quapp filius p̄dicti regis
occisi q sibi in regnū successerat in vltionez
pr̄is sui ꝯ albuinū manu armata fortit̄ ꝓce-
scit: ꝯ quē albuinus exercitū suū mouit ⁊ ip̄z
supans infecit. Filiāqꝫ suaz noīe rosimundā
captiuā ducēs in vxorē accepit. Sꝫ de capi
te ip̄ius regis sibi cuppā parauit quā argen
to circūcludēs īde bibebat. In illis āt dieb⁹
iustinus minor īpium gubernabat q quendā
p̄ncipez eunucū h̄ebat q dicebat̄ narses: vi-
ruz quōdaz nobilē. ⁊ strenuū ꝯ gottos q tunc
totā italiā inuaserant ꝓcedēs ipsos supauit
⁊ regez eoꝝ attillā flagellū dei occidit: ⁊ vni
uersaz italiā pacatā reddidit: q p magnis be
neficiis magnā inuidiā ptulit a romanis: q̄-
ppter apud impatorē accusatus falso: a p̄fa-
to impatore deposit⁹ ē: vxor quoqꝫ īperato-
ris noīe sophia hāc ꝯtumeliā sibi misit ꝙ cuz
cuz ancillis suis faciet filare ⁊ lanaꝝ p̄esa di
uidere. Ad hec verba narses respōdit. Et
ego talē telā te ordiri procurabo quā donec
vixeris deponere nō valebis: neapoliz igit̄
narses secedēs lōgobardis mādauit vt pau
pima pānonie rura ꝺsererēt ⁊ ad italie ferti
le solū possidendū ꝯfluerēt qꝺ albuin⁹ audi
ens pānoniā deseruit: ⁊ anno ab incarnatione
dn̄i. 568. cū lōgobardis italiā ītrauit. Erat
āt ꝯsuetudo eis lōgas barbas portare. Un
de cū q̄dā vice vt aiūt exploratores ad eos
venire deberēt p̄cepit albuin⁹ vt oēs muli
eres solutos crines circa mētuz circūduce-
rent: vt barbati hoīes ab exploratorib⁹ cre-
derent̄: ⁊ inde lōgobardi a lōgis barbis post
modū sunt vocati. Barda. n. in eoꝝ lingua
barbā sonabat. Alij dicūt ꝙ cum hūnuli cuz
vādal' pugnaturi eēnt: ⁊ ad quēdaz q habe
bat spm̄ ꝓphie accessissent vt p eoꝝ victo
ria exoraret ⁊ eis b̄ndiceret de cōsilio vxo-
ris iuxta fenestrā in qua mane ad oriētē ora
bat se posuerūt: ⁊ mulieres circa mētū capil
los circunducere de eiusdē ꝯsilio p̄ceperūt.
Cū ḡ ille fenestrā apiens eos vidisset excla-
mauit: q sūt isti lōgobardi: vxor sua adiūxit
vt qbus nomē dederat victoriā ꝯdonaret.
Ingressi igitur italiaz oēs pene ciuitates ce
perūt: cunctis habitatoribus interfectis. Pa-
piaz āt trib⁹ annis obsessaz tādē ceperunt
Rex aūt albuinus iurauerat se oēs xp̄ianos
occisuꝝ. Uñ cū papiā intrare deberet equ⁹
eius añ portā ciuitatis gressuz figēs quātūcūqꝫ
calcarib⁹ vrgeret̄ surgere non volebat q̊
usqꝫ ad monitionez cuiusdā xp̄iani rex iura-
mentū mutauit. Mediolanū ḡ lōgobardi i-
gressi totā pene italiā īfra breue spaciū tp̄is
subiugauerūt p̄ter romā ⁊ romādiolam: q ro
manilia ē vocata: q̄si altera roma: ex eo. s. ꝙ
rome semp adhesisset. Cū igit̄ rex albuinus
verone erat ⁊ quoddā magnū ꝯuiuiuz p̄pa-
rasset ⁊ scyphū suuz quē de capite regis fe
cerat afferri faciēs ex eo bibit: ⁊ vxorē suam
noīe rosimūdaz de eo bibere fecit dicēs. bi-
be cū pr̄e tuo. Qꝺ cū rosimūda didicissꝫ odi
uz magnū ꝯ regez ꝯcepit. Erat āt regi dux q
daz q quādaz domicillā regine carnaliter co
gnoscebat. At regina absente rege q̄daz no-
cte ancille sue cubiculū intrās p̄dicto duci.
ex p̄sona ip̄ius āc ille mandauit: vt ad se illa
nocte deberet accedere. q cū venisset regi-
na p̄dicto duci vice ācille se supposuit: ⁊ p⁹-
modū dixit ei. Scis q̄ sū: cui cū se esse talez
amicā suā diceret: illa ait. Nequaqꝫ. sꝫ sū rosi-
mūda: certe talē rē ppetrasti hodie ꝙ aut al
buinū occides aut albuini gladio interibis
volo igit̄ vt de ip̄o viro meo q pr̄ez meum
occidit: ⁊ de ei⁹ capite cuppā sibi faciēs me in
ea bibere fecit me debeas vīdicare. Cū ille
nō acqescēs aliū tm̄ se inuenire ꝓmisit q hoc
negociū ppetraret: vñ illa arma subtrahens
spatā illi⁹ q̄ erat ad lectuli caput ne tolli, aut
euaginari possꝫ fortit̄ colligauit. Dū ḡ rex i-
stratu dormiret: hōicida eius cubiculū ītra-
re conat̄ qꝺ rex sentiēs de stratu exilijt. ⁊ spa
tā arripiēs: sꝫ extrahere nō valens cū scabel
lo se viriliter defēdere cepit. Sꝫ ille cū op-
time eēt armat⁹ in regē inualuit ⁊ occidit: ac
cipiēs igit̄ vniuersos thesauros palatij cuz
rosimūda rauēnaz vt dr̄ aufugit. Sꝫ cū rosi
mūda quendā iuuenē pulcherrimū p̄fectuz.
scꝫ rauēne vidisset ip̄m in viꝝ h̄re ꝺsiderās
venenū viro in calice ꝓpinauit: cuius ama
ritudinē ille p̄sentiēs iubet vxori vt residu
uz bibat: qꝺ cū recusaret: ille euaginato gla
dio eā bibere coegit: ⁊ sic ābo ibidē pierunt.
Tandē rex qdā longobardoꝝ noīe adolaoth
baptizatus ē ⁊ fidē xp̄i suscepit. Sꝫ ⁊ theodo-
linda longobardoꝝ regina xp̄ianissima ⁊ de
uota apud modoetiā pulcherrimū oratoriuz
ꝯstituit: ad quā reginaz gregorius libros dia

logoꝝ trāsmisit: q̄ vix suũ noīe agisulphuȝ
pº ducez thaurinēsiuȝ: ſȝ postmodum longo
bardoꝝ regez ad fidē conuertit: et cū romāo
impio ⁊ ecclesia eum pacez hr̄e fecit. Sicq̄ȝ
in festo sanctorum geruasi ⁊ prothasi facta ē
pax inter romanos ⁊ longobardos: ⁊ iō gre-
gorius in eodē festo cantari instituit in offi-
cio misse. Loquetur dominus pacem ⁊c̄. In
natiuitate quoq̄ȝ sancti Joānis baptiste pre
dictorum pax ⁊ conuersio amplius confirma
ta fuit. Thodolinda vero in beatū ioannem
specialem deuotionē habebat. Cuius merit
gentis sue conuersionem ascribens p̄dictuȝ
oratoriū apō modoetiā fabricauit: eiusq̄ȝ gē
tis ioānē p̄ronū ⁊ defēsorē eē cuidā viro scō
reuelatū fuit. Mortuo gregorio successit ei
sabinus: ⁊ sabino bonifacius tertius: ⁊ Bo
nifacio tertio Bonifacius q̄rtus. Ad cuius
p̄ces focas iperator dōauit eccl'e xp̄i pātheo
on: circa ānū dn̄i. 610. Et ad p̄ces etiā bonifa
cij p̄us statuit sedē romanā esse caput oīum
ecclīaꝝ. nā ecclīa ↄ̄stātinopolitana se p̄mam
oīuȝ ecclesiaꝝ scribebat. Hui bonifacij tp̄e
mortuo foca ⁊ regnāte eradio: circa ānū dn̄i
710. maugmetus pseudo p̄pha ⁊ magus aga
renos siue hismaelitas .i. saracenos h̄ mō de
cepit: sic legit̄ i q̄dā historia ip̄ius: ⁊ in q̄daȝ
chrōica hr̄. ¶ Clericus q̄dā valde famo
sus cū i romana curia honorē quē cupiebat
assequi n̄ potuisset: idignatus ad p̄tes vltra
marinas ↄ̄sugiēs sua simulatiōe innumerabi
les ad se attraxit: īueniēsq̄ȝ maugmetū dixit
ei q̄ ip̄ȝ illi pp̄lo p̄ficere vellet: nutriēsq̄ȝ co
lūbā grana ⁊ alia hmōi i auribus maugmeti
ponebat. Colūba āt sup eius hūeros stās d̄
auribus eius cibū sibi sūebat: sicq̄ȝ iā adeo
assuefacta erat: q̄ q̄nēq̄ȝ maugmetū vide-
bat p̄tin⁹ sup humeros p̄siliens rostꝝ in eius
aure ponebat. Predictus igit̄ vir populuȝ
conuocans dixit: se illum sibi velle p̄fice-
re: quem spiritus sanctus in specie columbe
monstraret. Statimq̄ȝ columbam secreto emi
sit: ⁊ illa super humeros maugmenti: qui cū
alijs astabat euolans rostrū in eius aure ap
posuit: qđ populus videns spiritum sanctū
esse credidit: qui super eum descenderet: ac
in eius aure verba dei inferret: ⁊ sic maug-
metus saracenos decepit: q sibi adherētes
regnuȝ persidis ac orientalis ip̄ij fines vsq̄ȝ
ad alexandriam inuaserūt. Hoc quidē vul-
gariter dicit̄. sed verius est qđ inferius hr̄.
Maugmetus igit̄ p̄prias leges ↄ̄fingēs ip
sas a sp̄ū scō in spē colūbe q̄ sepe vidente po
p̄ulo sup eū volabat se recepisse mētiebatur
in q̄bus q̄daȝ de vtroq̄ȝ testō inseruit. Naȝ
cū in primeua etate mercimonia exerceret ⁊
apud egyptū ⁊ palestinā cū camelis p̄geret
cū xp̄ianis ⁊ iudeis sepe ↄ̄uersabat̄: a q̄b⁹ tā
nouū q̄ȝ vetus didicit testm̄. vn̄ s̄m ritū iu-
deoꝝ circuncidunt̄ saraceni: carnes porci-
nas non comedūt: cui⁹ rōnem cū vellet mau
gmet⁹ assignare dixit: q̄ ex fimo cameli por
cus post diluuiū fuerit p̄creatus: ⁊ iō tanq̄ȝ
imūd⁹ mūdo pp̄lo ē vitād⁹. Cū xp̄iāis āt ↄ̄ue
niunt: q̄r credūt vnū solū deū oīpotentē om-
niū creatorē. Asseruit etiā pseudo p̄phā va
q̄daȝ falsis imiscens: q̄ moyses fuit magnus
p̄phā: sed xp̄s maior ⁊ summ⁹ p̄phetaꝝ: na-
tus ex maria v̄gine v̄tute dei absq̄ȝ semie ho
minis. Ait quoq̄ȝ in suo alcorano q̄ xp̄s duȝ
adhuc puer eēt de limo terre volucres pro
creauit. ſȝ venenū imiscuit. q̄r xp̄ȝ non vere
passum nec vere resurrexisse dixit. sed aliuȝ
quendam hominē sibi silem huiusmodi egis
se vel passū esse docuit. Quedaȝ āt matrōa
noie cadiga que p̄erat cuidā prouincie noie
corocania vidēs hominem iudeoꝝ ⁊ sarace-
norum contubernio vallari existimabat in
illo maiestatem diuinam latere. Et cum eēt
vidua ipsū in maritū accepit: ⁊ sic maugme
tus totius illius p̄uincie obtinuit p̄ncipatū
Ille āt suis p̄stigijs n̄ solum p̄dictā dn̄am: ſȝ
ēt iudeos ⁊ saracenos demū adeo mentauit
vt se messiaȝ in lege p̄missuȝ publice fatere
tur. Cadebat epilentica passione. qđ cadigā
cernēs plurimū tristabat̄: eo q̄ impurissimo
hoi ⁊ epilentico nupsisset: quam ille placare
desiderans talibus eā s̄monibus demulce-
bat dicēs. Gabrielem archangelū freq̄nter
mecū loq̄ntē ↄ̄tēplor ⁊ nō ferēs splēdorē vul
tus eius in me deficio ⁊ tabesco: qđ sic esse ⁊
mulier ⁊ ceteri crediderūt. Alibi tn̄ legit̄ q̄
fuerit q̄daȝ monachus qui maugmentum in
struxit noie sergius: q in errorē nestorij inci-
dens cū a mōachis fuissȝ expulsus i arabiaȝ
venit ⁊ maugmeto adhesit: licet alibi lega-
tur q̄ fuerit archidiachon⁹ in p̄tib⁹ ātiochie
degens: ⁊ fuit vt asserunt: iacobita: q circun

cisi onē p̄dicāt.xp̄m nō deū:ſʒ hoīeʒ tm̄ iuſtū
ꝛ ſcm̄ de ſpū ſcō ꝯceptū:ꝛ ď ỽgine natū affir
mant:q̄ oia ſaraceni affirmāt ꝛ credūt. Pre
dictus igr̄ ſgi⁹ maugmetuʒ denuo ꝛ veteri
teſtō vt tradūt plura edocuit. Maugmet⁹
.n. vtroqʒ parēte orbatus ſb patrui ſui cura
pueritie annos agebat: multoqʒ tpe cū vni
uerſa gēte ſua arabū idoloꝝ cultui ďſeruiuit
quēadmodū ī alcorano ſuo teſtaṫ deū ſibi di
xiſſe. Orphanus fuiſti ꝛ ſuſcepi te. in errore
idolatrie diu manſiſti:ꝛ inde eduxi te. paup
eras ꝛ ego locupletaui te. Uniuerſa eiʒ gēs
arabū cū maugmeto venereʒ ꝓ ďa colebat ꝛ
inde eſt:ꝙ adhuc ſexta feria apud ſaracenoſ
in magna veneratiōe hr̄:ſicut apud iudeos
ſabbatū:ꝛ apď xp̄ianos dies dn̄ica colitur.
Maugmetus igiṫ p̄dicte cadigā vidue lo-
cupletatus diuitijs in tātā ꝓrupit mentis au
daciā: vt r̄gnū arabū ſibi vſurpar̄ cogitaret
ſʒ cū videret ſe per violentiā hāſſeq nō va-
lere maxime cū a cōtribulibus ſuis q eo ma
iores fuerāt deſpiceret:ꝓphetā ſe finger̄ vo
luit: vt quos nōpoterat ſbiugare per poten-
tiā:ſaltem per ſcitatem attraheret ſimulatā.
Predictiqʒ ſergij viri valde prudēt ꝯſilijs
adherebat. Ipſū.n. abſcondite manere faci
ebat:ꝛ ab eo oia reqrebat:ꝛ ꝓplo referebat:
ac gabrielē archangelum euʒ noīabat. Et ſic
maugmetus totius illius gentis ꝓphetaʒ ſe
ſilando obtinuit p̄ncipatū:oēſqʒ ſibi ſpōte vl'
timore gladij crediderunt. Et iſtud verius
eſt q̄ʒ illud qď ſ dcm̄ eſt de columba. ꝛ ſic te
nendū. Predictus igiṫ ſergius cū monach⁹
eſſet voluit vt ſaraceni monachali hītu vte
renṫ. ſ. cuculla ſine caputio ꝛ vt inſtar mona
choꝝ multas ꝛ ordinatas genuflexiones fa-
cerent: ꝛ ordinate valde orarent:ꝛ qr iudei
ỽſus occidentem ꝛ chriſtiani verſus orien
tem orabant voluit vt ſui verſus meridiem
orarent:q̄ oia adhuc ſaraceni obſuāt. Mul
tas āt leges maugmetus ꝓmlgauit q̄s p̄di-
ctus ſgius eū docuit. q̄ꝝ multas ď muſa yca
lege accepit. ſepe nāqʒ ſaracēi ſe lauāt ꝛ ma-
xime cū orar̄ debent: verēda ſua manus bra
chia faciē ꝛ os ꝛ oia mēbra corporis abluūt: vt
mundius orare poſſint. Orantes āt vnuʒ cō
fitentur deum qui nullū eq̄lē vel ſimilem ha
beat:eiuſdēqʒ maugmetuʒ ꝓphetā. in anno
quoqʒ integꝝ menſē ieiunant. Ieiunātes āt
nocturno tpe comedunt:diurnio ỽo ieiunāt:
ita vt ab ea hora diei qua nigꝝ ab albo diſti
guere pn̄t vſqʒ ad ſolis occaſum comedere
aut bibere aut ſe vxoris cōmixtione ſedare
nemo audeat. Poſt ſoliſ occubitū vſqʒ ad ſe
quentis diei crepuſculū ſꝑ licʒ eis cibo ꝛ po
tu ꝛ ꝓpis vxoribus vti: infirmi āt nō obligā
tur. Semel āt ꝑ ſingulos annos cā recogni-
tionis ad domū dei que eſt in mecha ire p̄ci
piunṫ ꝛ ibi adorire:eāqʒ in cōſutilibus tegu
mētis circuire ꝛ lapides ꝑ media femora ꝓ
diabolo lapidādo iactare: quā domū dicunt
adam conſtruxiſſe oībuſqʒ filijs eius ꝛ Abra
am ꝛ iſmabeli locū orōniſ fuiſſe. demū maug
metū eam domū ſibi cūctiſqʒ gentibus tradi
diſſe affirmant oēs carnes p̄ter porcinas:ſā
guinē ꝛ morticinū comedere pn̄t q̄tuor legiti
mas vxores inſimul hr̄e eis licet: ꝛ quālibʒ
vſqʒ tertio repudiare:ꝛ rurſus recipe:ita tm̄
ꝙ q̄ternarium numeruʒ non tranſcendant.
Emptitias ỽo atqʒ captiuas quot voluūt hr̄e
licitum eſt:ꝛ eas vendere poſſunt cum ve-
lint: niſi earum aliquam imp̄gnaſſent. Con-
ceditur eis de ꝓpria cognatione hr̄e vxores:
vt ſanguis ꝓles accefcat: ꝛ fortius int eos
amicitie vinculum aſtringatur: circa poſſeſ
ſiones repetendas obſeruant vt actor teſti-
bus ꝓbʒ:ꝛ reus iuramento ſe comprobet in-
nocentem. Cum adultera deꝑhenſus cuʒ ea
pariter lapidatur: cū alia āt fornicatus octo
ginta verberibus plectitur. maugmetus tm̄
dixit ſibi a dn̄o angelo gabriele nunciāte fu
iſſe conceſſum ꝙ ad alioꝝ vxores accedere
poſſet: vt viros virtutis ꝛ ꝓphetas genera-
ret. Quidam āt ſeruus eius cum pulchram
vxorem hēret ꝛ ſibi ne cum domino loquere
tur interdixiſſet: quadam die ipſam cuʒ eo lo
quentē inuenit:ꝛ ꝓtinus eā a ſe reiecit. quā
maugmetus recipiens inter alias ſuas muli
eres cōnumerauit. Timens ỽo ex hoc mur-
mur ppl'i cartā de celo ſibi delatam cōfinxit
in qua cōtinebaṫ ꝙ ſi aliquis vxorem repu-
diaret eius eſſet vxor qui eā ſuſcepiſſʒ. Qď
ſaraceni vſqʒ hodie ꝓ lege obſeruāt. fur p̄ª
ꝛ ſcďa vice verberibus plectitur. tertia ma-
nus ei preciditur. quarta pediſ truncatione
punitur. A vino ſemꝑ abſtiere iubenṫ. Ser
uantibus hec ꝛ alia legis mandata promiſit
deus: vt aſſerunt: paradiſum. i. ortū delitia

rum aquis ꝑterfluentibus irrigatum in quo
sedes hẽbũt perpetuas: nec frigore aut estu
aliquo affligent̃ omnibus ciboꝝ generibus
vescent̃. q̃cquid appetierint coram eis stati
inuenient sericis vestimentis oibus colorib⁹
induent̃: ꝛ v̈ginibus speciosissimis ꝯiunget̃
In delitijs oibus accubabunt: quibus ange
li picernaꝝ more cũ vasis aureis ꝛ argente
is deambulabunt in aureis lac: in argenteis
vinũ afferentes ꝛ dicentes. Comedite ꝛ bi
bite in letitia. Tria flumina. s. lactis mellis:
ꝛ vini optimi aromatici eos hr̃e dicit maug
met⁹ in paradiso: ꝛ ꝙ angelos pulcherrimos
sũt visuri ꝛ adeo magnos ꝙ ab vno oculo an
geli vsq3 ad aliuin sit spatiũ vnius diei. non
credentib⁹ v̈o deo nec maugmeto erit vt as
serunt infernalis pena sine fine. Quibuscũq3
ãt pccis quilib3 obligatus fuerit si in die mor
tis deo ꝛ maugmeto crediderit: in die iuditij
maugmeto interueniente vt asserunt saluus
erit. Hunc pseudo prophetam saraceni te
nebris inuoluti spm̃ prophetie super omnes
habuisse affirmant: ꝛ decem angelos sibi fa
uentes ꝛ eum custodiẽtes eum habuisse pre
dicant. Addunt quoq3 ꝙ anteq̃3 deus celu3
ꝛ terram creasset maugmetus in conspectu
dei astabat: ꝛ nisi ip̃e magmetus futurus fu
isset nec celũ: nec terra: nec paradisus fuiss3.
Mentiunt̃ quoq3 de eo ꝙ luna ad eũ acces
sit quam ille in sinu recipiens in partes du
as diuisit ꝛ iterum cõiunxit. Venenum insu
per sibi in carne agnina oblatum fuisse dñt.
Agnus autẽ ei locutus est dicens. Caue ne
me sumas: q: in me hẽo venenũ: ꝛ tñ post plu
res ãnos veneno sibi dato interijt. ¶ Sed
iam nũc ad ꝓsequẽdã longobardorum hysto
riam stilus se vertat. Lõgobardi igit̃ romão
impio plurimũ molesti erãt: licet fidẽ xp̃i rece
pissent. Post hoc ãt pipinus p̃nceps maior
regie dom⁹ franchoꝝ defunctus est: cui suc
cessit Carolus filius eius q̃ eutides appella
batur: qui multas victorias faciẽs reliq̃t du
os filios eiusdẽ aule regie p̃ncipes. s. carolũ
magnũ ꝛ pipinũ. s3 carolus magnus relicta
seculi põpa casinẽsis monachus effcũs ẽ. pi
pinus ãt aulam regiam strenue gubernabat.
Sed cũ childericus rex eẽt inutilis ꝛ remis
sus cõsuluit pipinus zachariã papã an ille d̄
beret eẽ rex qui solo noĩe regio ꝯtẽtus esset.
cui papa r̃ndit: illũ debere regẽ vocari q̃ bñ
rẽpublicã gereret: q̃ r̃nsione frãci aiati chil
dericũ i mõasterio recluserũt: ꝛ pipinũ regẽ
creauerũt circa annũ dñi. dcc. xl. Vex cum
haystulphus rex lõgobardoꝝ eccl'iã3 roma
nã suis possessionibus ꝛ dñio spoliasset: Ste
phanus papa q̃ zacharie successerat ad Pi
pinũ regẽ frãcie ꝯtra lõgobardos auxiliũ pe
titurus accessit. Pipinus ãt copiosũ exerci
tũ ꝯgregãs i italiã venit: ꝛ haystulphũ regẽ
obsedit. a quo. xxx. obsides accepit: vt eccle
sie romane oia p̃dia q̃ abstulerat redderet ꝛ
ipsã amplius nõ iquietaret. S3 recedẽte pi
pino haystulphus totũ qḋ ꝓmiserat irritum
fecit: qui tñ post modicũ dũ venatuz p̃geret
subito expirauit ꝛ desiderius eidẽ successit.
Per idẽ tp̃s dũ theodoricus rex gothoꝝ ius
su iperatoris italiã regeret ꝛ arriana heresi
deprauat⁹ eẽt: ꝛ boetius phũs ꝯsularis pa
tritius cũ simmacho patritio cui⁹ gener he
resim publicã illustraret ꝛ auctoritatẽ roma
ni senatus ꝯtra theodericũ desẽsaret. Ide3
theodoricus boetiũ papie i exiliũ trusit vbi
libꝝ de ꝯsolatiõe cõposuit: ꝛ tandẽ eũ extin
xit. Eius vxor Elpes noie hymnũ aplo'ꝝ pe
tri ꝛ pauli q̃ sic icipit. felix p oẽs festũ mũdi
cardines edidisse fert̃. Epitaphiũ q̃q3 suũ
ip̃a cõposuit versice ita dicẽs.
Elpes dicta fui situle regionis alumna
Quã ꝓcul a patria ꝯiugis egit amor
Porticibus sacris iã nũc pegrina quiesco.
Iudicis eterni testificata thronum.
¶ Theodericus aũt sbito defunctus a q̃dã
scõ heremita visus ẽ a ioãne papa ꝛ simma
cho quos ip̃e occiderat nudus ꝛ discalciat⁹
in ollã demergi: sicut ait grego. in dialogo.
¶ Circa annũ dñi. dc. lxxxvij. beda vene
rabilis p̃sbyter ꝛ monachus i anglia claruit
q̃ l3 in scõꝝ cathalogo cõputet̃: tñ ab ecele
sia nõ sanctus s3 venerabilis appellat̃: ꝛ h
duplici de cã. p̃ma ẽ q: cu3 p̄ nimia senectu
te eius oculi caligassent. hẽbat vt aiũt quẽ
dã ductorẽ a quo p villas ꝛ castella se duci
faciebat: ꝛ vbiq3 v̈bu3 dñi p̃dicabat. q̃da3
aũt vice dũ p quandã vallẽ magnis lapidi
bus plenã trãsirẽt eius discipulus derisiõis
cã eidẽ dixit. ꝙ ibi eẽt magnus populus cõ
gregatus q̃ eius p̃dicationẽ silenter ꝛ auide
expectarẽt. Tũc ille feruenter p̃dicare inci

piens cum in fine p̄ oĩa secl̃a seculoꝝ ꝯclusiſ
set: mox vt aiunt alta voce lapides clama-
uerunt. Amē venerabilis p̄ſoiter. Q: igitur
venerabilē eũ miraculoſe lapides vocaue-
runt: iõ venerabilis appellatur. Uel vt alij
aſſerunt ei angeli reſpõdert. Bñ venerabiľ
pater dixiſti. Scḋa cã eſt: q: poſt eius mortē
quidam clericus ſibi deuotus quēdã vſum
edere cupiebat quõ ĩ ei⁹ tumulo facer̄ ſculpi
volebat: ita incip'ēs. Hac sũt in foſſa volēs
taliter vſum terminare bede sancti oſſa. ſʒ q:
talem finem vſus congruitas nõ patiebař: ⁊
ſedula mente reuolueret: nec congruũ finē
videret: dum quadam nocte multum super
hoc cogitans mane ad tumulum ꝑperaſſet
manibus angelicis verſum taliter ſculptũ
repperit ⁊ finitum. Hac sunt in foſſa Bede
venerabilis oſſa: Eius corpus cũ deuotiõe
cõgrua colitur apud ianuam. ¶ Per idem
tempus. ſ. circa annum dñi. 700. cathordus
rex friſonũ cũ baptizari deberet: ⁊ iam vnũ
pedem in lauacro intinxiſſet alteꝝ retrahēs
interrogauit: vbi nam plures maiorũ ſuoꝝ
eſſent in inferno ſan in paradiſo? Et audiens
plures eſſe in inferno intinctum pedem re-
trahens: sanctius eſt inquit plures q̃ʒ pauci
ores sequi: ⁊ ita ludificatus a demone ꝓmit
tente ei ꝙ tertia die ab hinc icomparabilia
bona ſibi daret: ipſe quarta die ſubita ⁊ eťna
morte perijt. In campania italie frumētum
⁊ ordeum legumina inſtar pluuie de celo ce
cidiſſe refertur per idẽ tempus. ſ. circa an
num domini. 760. cũ corpus ſancti bñdicti
de monte caſino ad monaſterium floriacenſe
⁊ corpus ſcē ſcbolaſtice ſororis eius apud ce
romanas fuiſſet tranſlatum: Carolus mona
chus caſinenſis corpus ſci bñdicti caſtrũ ca
ſinum tranſfere volebat: ſed miraculis a dõ
oſtẽſis ⁊ francis reſiſtentibus ꝓhibitus fuit.
Eo tp̄e. ſ. circa annum dñi. 7 . 4. terremotus
magnus factus eſt quo vrbes alie sunt ſubuer
ſe: alie a montanis ad ſubiecta campeſtria cũ
muris ⁊ habitatorib⁹ ſuis integre ⁊ ſalue vl-
tra ſex miliaria tranſmigararunt vt dicitur
Corpus sancte petronille petri apoſtoli filie
tranſfertur in cuius ſepulchro marmoreo ip
ſius petri manu ſcriptũ legebať. Aurce pe.
trõile dilectiſſime alie. hoc ait ſigbert⁹. Eo
tēpore tyrij armeniam infeſtant: in quoꝝ pa
tria cũ olĩʒ peſtilentia fuiſſet ſuaſu xp̄ianoꝝ
in modum crucis ſua capita toſunderunt: ⁊
q: ꝑ hoc ſignum ſalus reddita eſt: hunc tun-
dendi retinuerũt ritũ. Pipino tandem poſt
multos triumphos defuncto carolus magn⁹
eius filius eidem in regnum ſucceſſit: cuius
tp̄e in romana ſede adrianus põtifex p̄ſide-
bat: qui ad carolũ magnum legatos miſit po
ſtulans ab eo auxilium ꝯ deſiderium regē lõ
gobardoꝝ: q more p̄ris ſui hayſtulfi eccleſiã
plurimũ infeſtabat. Cui carol⁹ obediēs ma
gno ꝯgregato exercitu per mõtē ſeniſiũ italiã
intrauit: ⁊ Papiã ciuitatē regiam ꝑotēter
obſcedit: ⁊ ibi deſiderium capiens cũ vxore
filijs ⁊ principibus. ad gallias in exilium mi
ſit: ⁊ oĩa iura eccleſie q̃ lõgobardi abſtulerãt
ſibi reſtituit. Erãt tũc in exercitu caroli ami
cus ⁊ amelius milites ſtrenuiſſimi xp̄i quoꝝ
miri actus leguntř q apḋ mortariã vbi lõgo-
bardos carolus ſuperauit ceciderunt: ⁊ hic
terminatum eſt regnum longobardoꝝ. Naʒ
deinceps illũ regē habebãt quē ceſares ſibi
dabant. Proficiſcēte carolo romã papa ſino
dum. 154. ep̄oꝝ ꝯgregauit. In q̃ ſinodo papa
ius eligendi pontificem romanũ ⁊ ordinãdi
apoſtolicam ſedem carolo dedit. Archiep̄os
quoqꝫ ⁊ ep̄os per ſingulas ꝓuĩtias ante cõ
ſecrationē ab ipſo inueſtiturã accipe diffini
uit: filij quoqꝫ eius Rome in reges vnguntř
. ſ. pipinus ſuper italiã: Lodouicus ſuꝑ aqui
taniam. Alchuuinus magr̄ caroli tunc flore
bat. Pipinus caroli filius de cõiuratione ꝯ
p̄rem ꝯuictus in monachum tonſurař. Circa
ãnũ dñi. 780. Tempore. ſ. heyrne imparricis
⁊ filij ſui noie conſtantini hõ qdam in longis
muris thracie fodiens: ſicut in q̃dam chroni
ca legitur inuenit archam lapideã quã cum
expurgaſſʒ ⁊ releuaſſet virũ iacētē ibi reppe
rit: ⁊ lr̃as taliter ꝯtinentes. xp̄s naſceť ex ma
ria v̄gine ⁊ credo in eũ ſb ꝯſtantino ⁊ heyrne
imperantibus o ſol itex me videbis. Defun
cto adriano leo in romana ſede ſublimat⁹ eſt
vir per oĩa reuerendus. cuius ſblimationeʒ
adriani ꝓpinqui egre ferentes letanias ma
iores ageret contra eum populo concitato ei
oculos eruerunt: ⁊ linguam p̄ciderunt: ſʒ de
us miraculoſe liguã ⁊ viſũ ſibi reſtituit. Dũ
ad carolum confugiſſet: ipſe eum in ſede ſua
collocauit ⁊ a eos puniuit. Roma igiť ſuadē

te papa anno dñi.734.relicto iperio constan
tinopolitano vno oiuꝫ ꝯsēsu iperatorias lau
des carolo acclamāt eūqꝫ ꝑ manū leōis ipe
ratorē coronāt cesarē ⁊ augustū appellāt. pꝰ
ꝯstātinū.n.magnū iperialis sedes apud cō
stantinū.n.magnū iperialis sedes apud cō
nus romanā sedē vicarijs bti petri reliqt:⁊
apud p̄dictā vrbē sedē sibi ordinauit. verū
tñ ꝑꝑ dignitatē iperatores romani nūcupati
sūt vsqꝫ ad illud tp̄s q̄ romanū iperiū ad re
ges fracoꝝ trāslatū ē. Postea vō illi grecoꝝ
siue ꝯstātinopolitani.isti vō romanoꝝ ipera
tores vocati sūt:Ħ aūt de tāto iperatore val
de mirabile fuit:ꝙ nullaꝫ filiaꝝ suaꝝ ꝙdiu
vixit voluit ꝯiugio copulare:dicebat.n. se
eaꝝ ꝯtubernio nō posse carere:⁊ vt alchuui
nus eius mgr̄ de eo scribit:lꝫ alr̄s felix eēt in
Ħ aduerse fortune malignitatē expt̄us ē.satꝫ
declarās quid sup Ħ dicere vellet:qđ tñ ita
iperator dissimulauit ac si de eo nulla suspi
tio haberet:ꝙuis de Ħ multus sermo fieret
vñ ⁊ q̊cūqꝫ ibat sēꝑ eas secū ducebat. huius
caroli tp̄e offm̄ ambrosianū marie dimissuꝫ
ē:⁊ gregorianuꝫ marie diuulgatū imperiali
auctoritate ad Ħ plurimū adiuuāte.ambrosi
us nāqꝫ vt testat̄ Aug.in lib. ꝯfessionū cuꝫ
iustina iperatrice arriana ꝑfidia deprauata
ꝑsecutionē pateret̄:⁊ itra ecclesiā cuꝫ plebe
catholica isidijs vrgeret̄ istituit hymnos ⁊
psalmos ƒm morē oriēta iuꝫ decātari ne po
pulus meroris tedio ꝯtabesceret:qđ ꝑ oēs
fuit postmodū ecclesias deriuatū:veꝝ gre-
go.postmodū supueniēs plura mutauit ad-
didit ⁊ detrūcauit. Sci.n.p̄res nō statiꝫ oia
ad decorē officij ꝑtinētia videre potuerunt
ſꝫ diuersi diuersa ordiauerūt.nā ⁊ misse ice
ptio tres varietates hūit. Oliꝫ.n.a lectiōe
ichoabat̄:sicut adhuc i sabbato scō fit. Post
modū celestinus papa psalmos ad itroitum
misse cātari istituit.grego.vō introituꝫ mis
se cū cātu ordiauit:⁊ vnū versū de illo psal-
mo q totus cantabat̄ retinuit. Psalmos oli
circa araꝫ in modū corone circūstātes ꝯcor
diter ꝯcinebāt:⁊ inde chorus dicit̄:sed fla-
uianus ⁊ theodorus ꝙ alternatim cantent̄ i
stitueꝝūt ab ignatio Ħ hn̄tes qui sup Ħ diuini
tus fuit edoctus. Hiero.psalmos ep̄las ⁊
euāgelia ⁊ ex magna ꝑte officia diurna ⁊ no
cturna ꝑter cātū ordinauit.gelasius ⁊ greg.
orōnes ⁊ cantus addiderunt ⁊ lectionibus ⁊
euāgelijs coaptauert̄. Gradualia tractus ⁊
allā ambro.gelasius ⁊ greg.⁊ missā cantare i
stituerunt. Hilariꝰ addidit ad glīa in excel.
laudamus te ⁊ cetera q̄ sequūt̄. Nocherus
abbas sci galli seq̄ntias ꝓ neumis ipsiꝰ allā
ꝑus ꝯposuit:sed Nicholaus papa ad missas
eas cātari ꝯcessit. Armanus ꝯtractus theo-
tonicus fec. Rex oipotēs: Sci spūs adsit no
bis grā:⁊ aue maria.⁊ antiphonā. Alma re-
demptoris mr̄. Et simō barriona. O glorio-
sum lumē. Et hec dies ⁊ alia plura petrꝰ vō
de ꝯpostella ep̄s fec. Salue regia. Sigber
tus tñ dicit ꝙ Robertꝰ rex francoꝝ fec seq̄n
tiaꝫ Sci spiritus adsit nobis gratia ⁊c̄. Caro
lus vt Refert Turpinus erchiepiscopꝰ erat
corpore decorus sed visu ferus:statura eiꝰ
pedum octo:⁊ facies eius palmum ⁊ dimidi
um in longitudinem possidebat: barba vero
palmū vnum:frōs erat vnius pedis militē
super equuꝫ armatum sedentē a v̄tice simul
cum equo vno ictu cum spata scīdebat:quat
tuor ferraturas equorum simul facile mani-
bus extendebat.militem armatum rectū stā
tem super manum suam a terra vsqꝫ ad ca-
put suum sola manu velociter eleuabat. Le-
porem integrum aut duas gallinas vel an-
serem edebat:modicum vinum ⁊ lymphatū
bibebat tam parcus in bibendo erat ꝙ sem-
per in cena raro vel nunqꝫ plusq̄ꝫ ter bibe-
re solebat:cenobia multa construxit ac lauda
biliter vitam finiuit:⁊ in fine rerum suarum
xp̄m heredem fecit:cui in iperiū successit lo
douicus eius filius vir clemētissimus circa
ānū dñi.815.cuiꝰ tp̄e episcopi ⁊ clerici cigula
auro texta ⁊ exquisitas vestes ⁊ alia ornamē
ta secularia deposuerunt. ¶ Theodolphus
aureliensis ep̄s falso apud ipatorē accusatus
ab eodē est custodie andegauis mancipatus
Cuꝫ āt vt in q̄dā chronica hēt̄ur in die pal-
maꝝ ꝓcessio iuxta domū in q̄ custodiebatur
transirꝫ ille apta fenestra:factoqꝫ silētio pul
cherrimos illos versus a se editos.s.gloria:
laus ⁊ honor tibi sit rex ipse ⁊c̄.ꝑsente impa
tore cantauit:qui tātū imperatori placuert ꝙ
ip̄m a vinculis mox absoluit:⁊ in sua sede re
stituit. Legati michaelis iperatoris ꝯstātino
politani inter cetera munera detulert lodo-

nico filio caroli magni libros dionysii de ce
lesti bierarchia de greco in latinũ trãslatos:
⁊ cũ gaudio sũt recepti. ⁊. 19. infirmi in ipsa
nocte in ecclia eius curati. Mortuo lodoui
co Lotharius impiũ tenuit. cui frẽs eius ca
rolus. s. ⁊ lodouicus belluꝫ idicentes tanta
vtriqꝫ facta ẽ strages vt nulla eius etas me
minerit tãtaꝫ aliqñ fuisse in regno francorũ.
tandẽ pacto inito: carolus regnat in frãcia.
lodouicus i germãia: lotharius i italia ⁊ par
te frãcie que ab ipo lotharigia dicta ẽ: q post
mõꝫ lodouico eius filio ipiuꝫ dꝛelinquẽs ha
bitũ mõachalẽ accepit. Huiꝰ tpe vt in alia q̃
daꝫ chronica dicit erat papa sergius natiõe
romanus: q pmo os porci dictus ẽ. sꝫ muta-
to noĩe vocatus ẽ sergius. Ab illo tpe ordina
tũ est vt oẽs pape noĩa mutẽt: tũ qꝛ dñs his
quos in apostolatũ elegit nomẽ mutauit: tuꝫ
qꝛ sicut mutant in noĩe sic in vite pfectiõe:
tũ ne ille q ad decorum officiũ eligit aliquo
nomie indecoro turpet. Huius lodouici tpe
.s. anno dñi. 857. vt in chronica q̃daꝫ habet
in parrochia maguntina malignus spũs pa
rietes domoꝝ quasi malleis pulsãdo ⁊ ma-
nifeste loquẽdo ⁊ discordias seminãdo adõ
homines infestabat: vt quocũqꝫ intrassꝫ sta-
tim illa domus exurebat: pꝛsbyteris aũt leta
nias agentibus ⁊ aquã bñdictam spargẽti-
bus inimicus lapides iactabat: ⁊ mltos cru-
entabat. Tandẽ aliqñ ꝯgescens ꝯfessus ẽ se
qñ aq̃ spargebat sub cappa talis sacerdotis
q̃si familiaris sui latuisse: accusãs eũ ꝙ cum
filia ꝓcuratoris in peccatum lapsus fuerit.
¶ Per idẽ tp̃s rex bulgaroꝝ cũ gẽte sua ad
fideꝫ ꝯuersus tãte pfectionis fuit vt maiore
filio in regnũ ordinato ipe habitũ monacha
leꝫ acceperit: sꝫ cũ eius filiꝰ iuueniliter agẽs
ad gentilitatis cultuꝫ redire vellet: resũpta
militia psecutus eũ cepit: effossisqꝫ oculis in
carcerẽ trusit ⁊ in regnũ statuto filio iuniore
habitũ sacrũ resumpsit. ¶ In italia apd bri
xiaꝫ tribus diebꝰ ⁊ noctibus sanguis de ce-
lo pluisse narrat. ¶ Per ideꝫ tempus locu
ste innumerabiles in gallijs apparuerũt. se
nas habẽtes alas sex pedes: duos dẽtes la-
pidibus duriores. vt castroꝝ acies turmati
volantes: spaciũ diurni itineris q̃ttuor aut
qnqꝫ milibꝰ extendentes oĩa viridia in her
bis: ⁊ arboribus vastantes q̃ vsqꝫ ad mare
britãnicum peruenientes: tandẽ flatu ven-
toruim in pfundo maris demerse sunt. Sꝫ
estu oceani ad littus reiecte ex putredie sua
aerẽ corruperunt. Unde mortalitas maxia
⁊ fames pualida est secuta: vt fere tertia ps
hoĩum interiret. Deniqꝫ pmus otto ipauit.
scꝫ ãno dñi. 938. Dũ aũt in pascali solẽnita
te dictus Otto pncipibus ꝯuiuiũ pparasset
anteq̃ sederent cuiusdaꝫ pncipis filius mo
re puerili ferculũ de mẽsa accepit: quẽ dapi-
fer fuste pstrauit: qd cernẽs pedagogus pu-
eri ipsum dapiferum mox peremit. Quẽ cũ
sine audientia Cesar condemnare vellet il-
le cesarem ad terrã deiecit ⁊ suffocare cepit
Qui cum de eius manibus vir erutus fuis-
set ipsum reseruari iussit se culpabilem cla-
mans ꝙ festo nõ detulit. Uñ ipm libere abi
re pmisit. Ottoni primo successit otto secũ-
dus: hic dũ italici pacẽ sepius violarent ro
mã venit ⁊ oĩbus pceribus magnatibus ⁊
põtificibus apd gradũ ecclesie ꝯuiuiũ gran
de fecit: qbus epulãtibus latẽter oẽs cingi
fecit armatis: deide de violata pace q̃rimoni
am mouẽs iubet i scriptis culpabiles recitari
qs statiꝫ ibidẽ decollari fecit: alios vo epula
ri satagebat. ¶ Huic successit otto tertius:
circa annum domini. 983. Iste cognomi-
nabat mirabilia mũdi: hic vt in q̃dã chroni-
ca dicit quandã vxorẽ habuit q̃ cuidã comi
ti se pstituere voluit: sed cũ ille nollet tãtuꝫ
facinus ppetrare illa indignata pdictuꝫ co
miteꝫ apud iperatorẽ adeo ifamauit ꝙ cum
imptor sine audiẽtia decollari fecit: qui ante
q̃ dcollaret rogauit vxoreꝫ suã: vt iudicio
cãdentis ferri post morteꝫ eũ ꝯprobaret in-
nocenteꝫ. Adest dies i quo cesar pupillis ⁊
viduis se asserit iudiciũ facturꝫ. Affuit ⁊ vi
dua mariti caput secũ suis portãs in vlnis
tũc q̃siuit ab imperatore q̃ morte dignus eẽt
q iniuste aliquem occidisset: qui cuꝫ priuati
one capitis dignũ euꝫ assereret: illa itulit di-
cens. Tu es ille vir qui maritum meum ad
suggestionem vxoris tue innocenter occidi
mandasti: ⁊ vt me verum dicere cõprobes:
hoc candentis ferri iudicio comprobabo. qd
cesar videns obstupuit: et in manu femine
puniendum se dedit. Interuẽtu tamẽ ponti-
ficũ ⁊ pcerũ inducias deceꝫ dieꝝ. Deide oc
to. Tertio septem. Quarto sex a vidua ac-

cepit. Tunc imperator causa examinata: vi-
tate cognita vxorē viuā ꝯcremauit: ⁊ p re-
demptione sui q̄ttuor castra vidue dedit. q̄
castra sunt in ciuitate liniensi ⁊ vocat̄ ab in-
ducijs dieꝝ: decē⁊octo: septē sex. Post hunc
btūs henricus q fuit dux bauarie. anno dn̄i.
1002. imperiū suscepit: q Stephano regi vnga-
rie adhuc gētili sororē suā noīe galaz in vxo
rem dedit ⁊ tā ipm regē q̄z totā eius gentez
ad fidē xp̄i ꝯuertit: q stephanus tāte religio
nis fuit vt multoꝝ miraculoꝝ gloria de⁹ ip-
suz illustrē reddiderit. Hic henricus ⁊ vxor
eius Cunegundis v̄gines p̄mā serūt: ⁊ celi-
bē vitaz ducentes in pace quieuerūt. Huic
successit. Corad⁹ quidā dux francoꝝ q nepo
tē sci henrici duxit vxorē. Huius tp̄e visa ē
in celo trabs ignea mire magnitudis sup solē
iā ad occasuz v̄gentē currere: ⁊ ad terraz ca-
dere. Hic quosdā ep̄os de italia in vincula
ꝯiecit: ⁊ q: mediolanēsis archiep̄s de vicul
fugit suburbia mediolani in cēdit. Die ve-
ro pēthecostes cū imperator in p̄ua eccl'a secus
vrbē coronaret̄ ad missaz tā grauia tōitrua
fulguraq̄z fuerūt. vt al'q mēte excidcrēt: ali
qui spiū exhalarēt. Bruno vo ep̄s q missam
cantabat: ⁊ secretari⁹ imperatoris cū alijs di-
xerunt se int̄ missaꝝ solēnia vidisse scm̄ ābro
siuz imperatori ꝯminantem. Hui⁹ coradi tp̄e
.s. āno dn̄i. 1025. comes leopoldus vt in q̄dā
chronica dr̄: irā regis metuēs cū vxore sua i
siluā fugiens in quodā tugurio latitabat: in
qua silua dū cesar venaret̄ nocte supueniē-
te i eodē tugurio ip̄z oportuit hospitari. Cui
hospita p̄gnans vic̄naq̄z ptui decent̄: vt po
tuit strauit ⁊ necessaria ministrauit. eadē no
cte mlier filiū peperit ⁊ vocē tertio ad se ve
nientē cesar audiuit. Cōrade hic puer nūc p
genitus gener tu⁹ erit. Mane ille surgens
duos armigeros sibi secretarios ad se voca
uit: dicens. Ite ⁊ puerulū illū de mābus ma
tris violenter auferte ⁊ ip̄m p mediū scidē-
tes cor eius mihi portate. cōciti illi eūtes de
gremio m̄ris pueꝝ rapuerunt: quem viden
tes elegātissime forme mīa ꝯmoti ip̄z super
quandā arborez ne a feris deuoraret̄ repo-
suerūt: ⁊ leporē scindētes cor eius cesari de
tulerūt. Eodē die dux q̄dā dux inde trāsiret
⁊ puerū vagientē audiret ad eū se duci fecit
⁊ dux filiuz nō hret vxori attulit ⁊ nutriri cū
faciens a se de vxore sua genitum esse finxit
⁊ henric⁹ vocauit. Cū igit̄ iam creuissz erat
corpore pulcherimus ore facundus ⁊ oībus
gratiosus. Quē cesar tā decoꝝ ⁊ prudentez
vidēs a p̄re ip̄z petijt ⁊ in curia sua manere
fecit: sz cū videret pueꝝ oībus gratiosū ⁊ ab
omnibus ꝯmendari dubitare cepit. ne post
se regnaret: ⁊ ne iste sit ille quē occidi mād a
uerat. Volēs igit̄ esse secur⁹ l'ras māib⁹ suis
scriptas per eum vxori dirigit in hūc modū
Inquantuz est cara tibi vita mox vt literas
istas receperis puer hunc necabis. Dū igr̄
pergēs in q̄dā ecclesia hospitat⁹ fuissz: ⁊ fes
sus super bancum quiesceret ⁊ bursā. in q̄ erāt
littere dep̄henderet sacerdos curiositate duc
ct⁹ bursam aperuit ⁊ l'ras sigillo regis isigni
tas videns ipsas saluo sigillo aperuit: ⁊ le-
gens scelus abhoruit: ⁊ radens subtiliter q̄d
dicebat̄ istuz necabis: scripsit filiam nostraz
isti in vxorē dabis. Cūq̄z regina l'ras sigillo
iperatoris munitas videret: ⁊ de manu ipe
ratoris scriptas eē cognosceret: ꝯuocatis p̄n-
cipibus celebrauit nuptias ⁊ filiā suā eidē i
vxorē dedit q̄ nuptie aquis grani celebrate
sūt. Cū āt cesari a dicētibus narraret̄ q̄z so-
lēniter fuissent filie sue nuptie celebrate: ille
obstupefactus a duobus armigeris: ⁊ duce
⁊ sacerdote veritate cōperta dei ordinatio
ni resistēduz n̄ eē vidit. ⁊ id̄ p puero mittēs
eē suū geneꝝ approbauit: ⁊ post se in imperio
regnare istituit. In loco aūt vbi puer hen
ricus natus fuit nobile monasteriū edifica-
tū ē: q̄d vsq̄z hodie vrsania noīat̄. Iste hēri
cus oēs ioculatores a curia sua remouit: ⁊ q̄
eis dari ꝯsueuerant pauperibus erogabat.
Hui⁹ tp̄e tātū scisma i ecclesia fuit: vt tres i
sūmos pōtifices electi eēnt. A quodā tandē
p̄sbro noīe gratiano magna illis data pecu-
nia eidē cesserūt: ⁊ ip̄e papatū obtinuit. at hē
ricus dux p sedādo scismate romaz p̄geret:
gratianus ei obuians aureaz coronā sibi ob
tulit: vt ppitiuz sibi hēret. Ille aūt cūcta dis
simulans synodo ꝯuocata gratianuz de si-
monia ꝯuicit ⁊ aliū subrogauit. In libro ta
men bonizi quē misit ad comitissaz mathyl-
dā dr̄ q̄ cū p̄sbyter simplicitate ductus pon
tificatū sibi per pecuniā acq̄sierit vt scisma
ti obuiaret ip̄e postmodū errorē suuz cogno-
scens seip̄m suadente imperatore deposuit

Post hunc henricū tertius henricus impe
rat. Huius tēpore bruno in papā eligit̄ ⁊ leo
vocat̄: q dū ad capescendā sedē aplicā3 ro-
mā pergeret audiuit voces angeloꝝ canēti
u3. Dicit dn̄s ego cogito cogitatiōes pacis
⁊c̄. Hic de multis sciscātus cōposuit: h tpe p
berengariū turbata fuit ecclesia qui assere-
bat corpus ⁊ sanguinē xp̄i nō vere: s3 figura
tiue esse in altari: ꝯ que3 scripsit egregie la-
francus porbetēsis natiōe papiensis qui fu
it magister anselmi cātuariensis. Deīde q̄r-
tus henric⁹ impat. anno dn̄i. 1157. c⁹ tpe ma
xime floruit lafrācus: ad cui⁹ eximiā doctri
nā ꝯuolauit ð burgūdia anselm⁹ vir postmo
dū multa v̄tute ⁊ sapiētia adornatus: ⁊ ei in
p̄oratu mōasterij betēsis successit. Sub hōtē
pore hierlm a saracenis capta a fidelib⁹ re
cupata ē. Ossa bti nicolai apō barensē vrbē
translata sunt: de quo int̄ cetera legit̄: ꝙ dū
in quadā ecclia q̄ dr̄ crux subiecta scē marie
de charitate nondū bti nicolai noua historia
cātaret̄. frēs porē vt cā sibi cātare liceret ī-
stātius exorabāt: q nullatenꝰ agescēs dixit i
ꝯgruu3 eē more3 p̄stinū nouitatib⁹ īmutare.
Cūq3 adhuc frēs istarēt ille indignat⁹ r̄ndit
Recedite frēs nūq3 a me licētia ꝯcedet̄: vt
noua cātica īmo ioculatoria q̄da3 in mea ec-
clesia decantent̄. Adueniēte v̄o festiuitate
eiusdē frēs cū q̄dā tristitia matutinaꝝ vigi-
lias pegerūt: cūq3 oēs se in lectū recepissēt ec
ce nicola⁹ pori v̄isibilit̄ appuit terribilis que3
p capillos a lecto abstrahēs dormitorij paui
mēto collisit: incipiēsq3 ātiphonā. O pastor
et̄ne p singulas vocū dc̄as v̄ginis q̄s in ma
nu tenebat grauissimos ictus sup dorsū po-
ris igeminās p ordinē morose canēdo ātipho
nā vsq3 ad finē pduxit: q cū oēs suis clamori
bus excitasset semiuiu⁹ ad lectū deportatur
Tādē ad se rediēs ait. Jte te3 historiā noua3
sci nicolai āmodo ðcātate. h tpe ex molimēsi
cenobio. 21. mōachi cū abbate suo roberto ci-
stertij solitudinē adeuntes vt ibi regule sue
pfessionē districti⁹ obſuarēt nouū ordinē ex
veteri instituerūt. hildebrand⁹ por cluniacē̄s
fact⁹ papa grego. ē vocat⁹. h dū in miorib⁹
ꝯstitutus legatiōe fungeret̄ apō lucdunū ar
chiep̄3 eimboniēse3 ð simonia ꝯuicit miracu
lose. nā dū idē archiep̄s oēs accusatores su-
os corrūpet: ꝯuinci nō poss3: legatus vt glo
ria pa. ⁊ fi. ⁊ sp. san. diceret ipauit. Jlle glia
pr̄i ⁊ filio expedite dicebat: spiritui scō ve-
ro dicere nō poterat: q in spiū sciū peccaue-
rat. Qui peccatū suū ꝯfitēs mox vt deposit⁹
ē clara voce spiū sciū noiauit. Hoc miracu-
lū recitat bonizo in lib. ad comitissā mathyl
dā. Mortuo henrico q̄rto spire ⁊ cū alijs re
gibus seplto in ei⁹ epytaphio v̄sus iste iscri
ptus ē: filius hic: pr̄ hic: au⁹ hic: pau⁹ iacet
istic. Huic successit hēricus q̄ntus anno dn̄i
. 1107. q papā cū cardinalib⁹ cepit ⁊ eos di-
mittēs inuestiturā ep̄oꝝ ⁊ abblatū pannulum
⁊ bacculū pastoralē accepit. Sub h tpe ber-
nard⁹ cū fr̄ibus suis cisterciū ingredit̄. Jn p
rochia legiēsi porca porcellū faciē hois habē
tē enixa est. Pullus galline q̄drupes natus
ē. Lotharius successit hērico cuius tpe muli
er q̄ndā i hispania monstꝝ disgemini corpis
enixa est auers̄ v̄ltib⁹ corpib⁹ sibi coherēs.
aū qde3 effigies erat hois integra corpis mē
broꝝq3 ordie disticta retro v̄o facies cāis cor
poris ⁊ mēbroꝝ ꝓpetate integra. p⁹ hūc re-
gnauit corad⁹ āno dn̄i. 113[illegible]. Eo tpe hugo de
scō vic. doctor excellētissimus ⁊ i oi scia sum
mus ⁊ religiōe deuot⁹ obijt. de quo refert̄ ꝙ
cū ifirmitate v̄ltia laboraret ⁊ nullū cibū re-
tinere poss3 corp⁹ tñ dn̄icū sibi dari cū mlta
istātia postulabat: tūc frēs turbatiōe3 sedare
nolētes simplicē hostiā istar corpis dn̄ici sibi
ðtulerūt: ꝙ ille p spiū r̄cognoscēs ait. misereator
v̄ri dn̄s frēs cur me ðluder̄ voluistis. Jste. n.
nō ē dn̄s meus quē deportastis: mox illi stu-
pefacti cucurrerūt: ⁊ sibi corp⁹ dn̄icū ðtulerūt:
s3 ille vidēs ꝙ recipe n̄ valeret eleuatis i ce-
lū māibus sic orauit. ascēdat filius ad prē3 ⁊
spūs ad deū suū q̄ fecit illū: ⁊ int̄ h v̄ba spiū
exalauit: ⁊ corp⁹ dn̄i ibidē disparuit. Euge-
nius abbas sci anastasij papa cōstituit̄: q ab
vrbe explūsus eo ꝙ senatores altū creauerūt.
gallias venit ⁊ bernardū aū se misit q viam
dn̄i p̄dicabat ⁊ mlta miracla faciebat gilber
tus porrectan⁹ florebat: federic⁹ nepos cor3
di ipauit āno dn̄i. 1154. floruit magist̄ petrus
lōbard⁹ ep̄s pisiens̄ q librꝝ sniaꝝ glosā psal-
terij ⁊ eplaꝝ pauli vtilit̄ ꝯpilauit. eo tpe tres
lune in celo vise sunt ⁊ i medio signū crucis
nec multū post visi sūt tres soles. Tūc alex.
in papā canōice ē electus ꝯ quē octauianus
Jo. cremēs̄ tituli sci calixti: ⁊ Jo. struius̄ suc-

cessiue in papã eligunt ⁊ fauor imꝑatoris ful
ciunt. durauit hoc scisma ãnis. 18. Infra quod
tꝑs theutboni q apud tusculanũ ꝓ iꝑatore mo
rabant. Romanos apud montẽ portũ inua
dũt ⁊ tota nona vsq₃ ad vespas occiderũt.
vt nũq₃ ex romanis tot milia sint occisa lʒ tꝑe
hãnibal tot occisa sint vt tres cophinos an-
nulorum quos de digitis ꝓcerum occisorum idem hã
nibal extrahi fecit carthaginẽ destinauerit. q̊-
rum multi apud sctm̃ stephanũ ⁊ sctm̃ laurenti
um sepulti sũt ⁊ hñt h̾ epitaphiũ: mille deccʒ
decies ⁊ sexdecies quoq₃ seni. Imꝑator fede
dericus dũ terrã scãʒ visitasset ⁊ in flũine q̃-
dã lauaret ibidẽ necat⁹ ꝑijt. vel vt alij asse-
runt equo suo ĩpingẽte in aquã cecidit: ibiq₃
interijt. Huic successit hẽric⁹ filius ei⁹ anno
dñi .1190. Eo tꝑe stãte pluuie cũ tonitruis ⁊
fulminibus ⁊ tẽpestatibus fcẽ sunt q̃ztas nulla
meminit hominũ ãtiq̃tas. Lapides. n. q̃zti-
tatẽ ouorum q̃drangulis mixti cũ pluuia de celo
cadẽtes: arbores vineas ⁊ segetes d̃struxe-
runt: ⁊ mltos hoĩes occiderũt. Corui quoq₃
⁊ q̃ꝫ plures aues ꝑ aerẽ in hãc tẽpestatẽ vo-
lãtes visi sũt: carbones viuos in rostro por-
tare ⁊ domos icẽdere: ꝯ romanã eccl'iam sꝑ
tirãnidẽ hẽric⁹ exercuit: ⁊ iõ eo mortuo inocẽ
tius tertius ne f̃r eius philippus ꝓmoueret se
opposuit: ⁊ ottoni filio ducis saxonie adhesit
⁊ eũ aqsgrani in regẽ alamanie coronari fcc̃.
ℭ Eo tꝑe dũ plures barones frãcie ꝓ libe-
ratiõe terre scẽ vltra mare ꝑgerent ꝯstãtino
poli ceperũt. ℭ His tꝑibus ordĩes ꝑdicato
rũ ⁊ minorum fratrum orti sũt. Inno. terti⁹ legatos
ad philippũ regẽ frãcorum misit vt terrã albi-
gensiũ inuaderet. ⁊ hereticos deleret: q oẽs
capiẽs ꝯcremari fecit. Deniq₃ inno. ottonẽ
iꝑatorẽ coronauit. ⁊ vt iura eccl'ie saluaret:
ab eo iuramentũ exegit q statĩʒ ipo die ꝯ iu-
ramentũ fecit. ⁊ romipetas expoliari iussit.
Vñ papa eũ excõicauit: ⁊ ab impio deposuit
Eo tꝑe fuit scã helisabet filia regis vngarie:
q̃ fuit vxor lantgrauij: q̃ iter alia innumera
miracula plures mortuos vt scribit suscita-
uit ⁊ cecum natũ illuminauit: de cuius cor-
pore vsq₃ hodie oleũ fluere perhibet. Otto
ne deposito fredericus henrici filius eligit:
⁊ ab honorio coronatur. Leges optimas pro
libertate ecclesie: ⁊ ꝯtra hereticos edidit: h̾
super oẽs diuitijs ⁊ gloria abũdauit: sʒ eis ĩ
suꝑbia elatus abusus fuit: nã tyranidẽ ꝯtra ec
clesiã exercuit duos cardinales vinculauit
ꝑlatos quos grego. 9. ad ꝯciliũ ꝯuocauit ca
pi fecit: ⁊ iõ ab ipso excõicat. Deniq₃ grego
rius: multis tribulatiõib⁹ ꝑssus morit. Et in
nocenti⁹ q̃rtus natione ianuens ꝯciliũ apud
lugdunũ ꝯuocãs ipm imperatorẽ deposuit.
quo deposito ⁊ defuncto sedes imperij vsq₃
hodie vacat. ℭ De dedicatione ecclesie.

Edicatio eccl'ie iter alias
festiuitates ab ecclesia ce
lebrat. Et qm̃ duplex ẽ ec
clesia. siue tẽpluʒ. s. mate-
riale ⁊ spirituale. iõ de hu
ius tẽpli duplicis dedica-
tione hic breuit̾ ẽ agẽduʒ.
ℭ Circa dedicationẽ aũt tẽpli materialis
tria vidẽda sunt. Prio q̃re dedicat siue cõ
secrat. Scd̃o q̃liter ꝯsecratur. Tertio ꝑ q̃s
ꝓphanat. Et q: i tẽplo duo sũt q̃ ꝯsacrant. s.
altare ⁊ ipm tẽplũ: iõ p° vidẽdũ ẽ q̃re ꝯsecra
tur altare. 2° q̃re tẽplũ. Altare ãt ꝯsecrat ad
tria. prio ad sacramẽtũ dñi offerẽdũ geñ. 8.
Edificauit noe altare dño ⁊ tollẽs de cũctis
volucrib⁹ ⁊ pecorib⁹ mũdis obtulit suꝑ alta
re. h̾ ãt sacr̃m ẽ corpus ⁊ sãguis xp̃i q̃ i memo
riã passiõis dñice imolamus: iux̄ qd nob̾ p̃ce
pit dicẽs. h̾ facite i meã cõmemorationẽ. ha
bemus. n. triplex memoriale dñice passiõis
vnũ i scripto. s. passio xp̃i imaginib⁹ figurata
⁊ h̾ hʒ fieri q̃ztũ ad visũ. ipa. n. crucifixi ima
go ⁊ alie imagĩes i eccl'ia fiũt ꝑꝑ rememora
tionẽ excitandã deuotionẽ ⁊ instructiõeʒ. q:
sũt quasi libri laicorum. Scd̃m in v̾bo. s. passio
xp̃i ꝑdicata: ⁊ h̾ hʒ fieri q̃ztũ ad auditũ. Ter-
tiuʒ in sacr̃o. s. passio in hoc sacr̃o tã signãt ex
p̃ssa: in que corpus ⁊ sanguis xp̃i veracit̾ ꝯti
net ⁊ nobis offertur: ⁊ hoc memoriale habet
q̃ztum ad gustum. Si ergo affectum nostruʒ
accendit passio christi descripta ab amplius
ꝑdicata multo fortius inflãmare dʒ in hoc sa
cr̃o tã signãter exp̃ssa. Scd̃o ad nomẽ dñi i-
uocandũ. Gene. 12. Edificauit Abraham al
tare dño q apparuit ei: ⁊ inuocauit ibi nomẽ
dñi. Hec aũt inuocatio s̾m apl'ʒ ad Timo. hʒ
fieri aut per obsecrationes q̃ fiunt cũ adiura
tiõe pro malis remouendis aut ꝑ postulatio
nes q̃ fiũt ꝓ bonis cumulãdis. aut ꝑ grãrum ac
tiões q̃ fiũt ꝓ bonis habitis ꝯseruãdis. Inuo

ratio ãt que fit sup altare dr̃ ꝓprie missa eo ꝙ
celestis missus. s. xp̃s ã p̃re mittit: qui ipsam
hostiam ɔsecrat: ⁊ ꝑ eũdẽ a nob̃ itercedat. vñ
hugo. ipsa hostia sacra missa vocari põt: q:
transmissa est. pͦ a patre nob̃ ꝑ incarnationẽ
Scd̃o a nob̃ p̃ri ꝑ passionem. Silr̃ in sacro
pͦ a p̃re nobis ꝑ sacrificationẽ q̃ nobiscũ esse
incipit. postea a nobis p̃ri ꝑ oblationem qua
ꝓ nobis intercedit. Et nõ ꝙ missa i tribꝰ lin-
guis canitur. s. greca hebraica ⁊ latia ad re
p̃sentandũ titulũ dñice passiõis qui scriptꝰ
erat grece: hebraice: ⁊ latine. Itẽ ad notãdũ
ꝙ ois ligua dz deũ laudare q̃ ꝑ hãc triplicẽ li
guã: intelligit: latina ãt sunt euangelia ep̃le
oõnes ⁊ cantus. Greca kyriel'. q̃ nouẽ vici
bus cantant vt ad societatẽ. 9. ordinum an
geloꝝ ꝑueniamus. Hebraica sũt. al'ia. amẽ
sabaoth. ⁊ osanna. 3ͦ. ad cantandũ. Eccl'. 47
Dedit illi ɔ inimicos potentiã ⁊ stare fec̃ can
tores ɔ altare: ⁊ in sono coꝝ dulces fec̃ modu
los. Et dic̃ modl'os in ps'ali: q: sm̃ Hu. d̃ scõ
vi. tres sunt sp̃es sonoꝝ q faciũt tres modu
los. Fit. n. sonus tribus modis pulsu: flatu: ⁊
cãtu. Ad cytharã ꝑtinet pulsus. ad organũ
flatus ad vocẽ cantus. Assignari põt hec cõ
sonãtia sonoꝝ ɔcordie moꝝ: si referat ad pul
sũ cythare manũ opatio: ad flatũ organi mẽꝗ
deuotio: ad cantũ vocis smonis exortatio. ⁊
infra. quid ꝓdest dulcedo oris sine dulcedie
cordis. frãgis vocẽ: frãge ⁊ voluntatẽ. Ser
uas ɔsonãtiã vocũ: fu̾a concordiam morum
vt per exemplum concordes primo per vo
luntatẽ dño: per obedientiã magr̃o. Hoc igr̃
triplex genus musicoꝝ refert ad triplicem
dr̃iaz officij eccl'ie: sic̃ dr̃ i mitrali d̃ offiõ: nã
ip̃m offiũ ecclesie ɔsistit l psalmis: in cantu ⁊
lectõibus. p̃mum igit genus musicoꝝ est qd̃
fit pulsu digitorum: vt in psalterio ⁊ similibꝰ
⁊ ad illud pertinet psalmodia. psal. Lauda-
te eum in psalterio ⁊ cythara. Scd̃m est qd̃
fit cantu: sicut in voce: ⁊ ad istud pertinent
lectiones. psal. Psallite ei in vociferatione.
Tertium. qd̃ fit flatu sicut in tuba: ⁊ ad istud
pertinet cantus. psal. Laudate eum in sono
tube. Tẽplũ ãt seu ecclesia ɔsecrat q̃drupli-
ci rõe p̃mo vt inde diabolus ⁊ eius p̃tãs pe-
nitus expellat. vñ refert Grego. ꝙ cũ que
dam ecclesia arrianorum fidelibus reddita
ɔsecraretur ⁊ reliquie sancti sebastiani ⁊ btẽ

agathe illuc delate fuissẽt: ppl's ibi cõgrega
tꝰ: porcũ sbito itra suos pedes huc illucq̃ dis
currere sẽserũt: q fores eccl'ie repetẽs a nul
lo videri potuit: oẽsq̃ i admirationẽ cõmo-
uit qd̃ iccirco dñs ondit: vt cũctis pateficeret
ꝙ de loco eodẽ immũdus hitator exiret. Se-
quẽti ãt nocte magn' i eiusdẽ eccl'e tectis stre
pitus fcũs ẽ: ac si i h' aliqs errãdo discurre
ret. Scd̃a itex nocte grauior sonꝰ icreuit: tã
to vo frore ẽtia insonuit ac si ois illa eccl'ia a
fũdamẽtis fuisset euersa: statiq̃ recessit nec
ãplius illa ãtiq hostis inquietudo appuit: sz
ꝑ froris sonitũ quẽ fec̃ inotuit ꝙ a loco quez
diu tenuerat q̃si coactꝰ exibat. hec Grego.
Scd̃o ɔsecrat vt ad eã fugiẽtes saluẽt: vñ
aliq̃ ecclesie pꝰ dedicationẽ a p̃ncipibꝰ p̃ui-
legiant: vt q ad eã ɔfugerit sal uent: vñ dic̃
canõ. reos sanguis defẽdit ecclesia: ne ꝑdãt
vitã ⁊ mẽbra: ⁊ ob h' iacob i tabnaculũ fugit
⁊ cornu altaris app̃hẽdit. Tertio ɔsecrat vt
ibidẽ orones exaudiant: qd̃ signatũ ẽ ẽtio re
gũ. 8. vbi salomõ d̃dicato tẽplo ait. quicũq̃
rogauerit i loco isto exaudies i loco hitaculi
tui i celo: ⁊ cũ exaudieris ꝓpitiꝰeris. Adora
mus ãt i ip̃is ecclesijs ad oriẽtẽ: qd̃ fit tripli
ci rõne sz dama. li. 4. c. 5. pͦ vt p̃riam n̄ram
nos regrere ondamus. 2ͦ vt ad xp̃z crucifi-
xũ respiciamꝰ. 3ͦ vt uenientẽ iudicẽ nos ex
pectare mõstremus. ait. n. sic. Deus padisũ
i edẽ sz oriẽtẽ plãtauit: vñ hoiez trãsgressũz
exulẽ fec̃: ⁊ añ padisũ ex occidẽte hitare fec̃:
ãtiquã igr̃ p̃riaz n̄raz exgrẽtes ⁊ ad ipsã aspi
ciẽtes deũ ad oriẽtẽ adoramus: sz dominus
crucifixus ad occidentem respiciebat: ⁊ ita
adoramus ad ipsum respiciẽtes. Et assũptꝰ
ad oriẽtẽ sursũ ferebat: ⁊ ita ip̃z ap̃li adora-
uerũt: ⁊ ita veniet quõ viderũt eũ eũtẽ i celũ
ip̃z igr̃ expectãtes ad orientẽ adoramꝰ. hec
dama. 4ͦ ɔsecrat vt ibidẽ laudes deo red-
dant:: qd̃ q̃dẽ fit i. 7. horis canõicis. s. matu
tinis. p̃a 3a ⁊ 6a. ⁊c. Et lz i q̃libz hora diei dẽs
eẽt laudãdus: tñ q: ad h' ifirmitas n̄ra ñ suf-
ficit: ordiatũ ẽ vt i his horis sp̃alit deũ lau-
demus: eo ꝙ he hore ab alijs p̃uilẽgiate sũt
i aliqbus: nã i nocte media q̃ matutine cele
brant xp̃s natus ẽ: captus ⁊ illusus a iudeis
fuit. i hac itex hora ifernũ spoliauit: dr̃. n. in
mitrali ꝙ i media nocte ifernũ spoliauit: lar
ge acciplẽdo. s. añ lucẽ: mane surrexit hora ꝓ

ma apparuit: in media ēt nocte ad iudicium venturus asserit: vñ hiero. Reor inquit traditionē apl'icā pmansisse vt die vigiliarꝝ pasce añ noctē mediū dimittere nō liceat ppl'os expectantes aduentū xpi. et postq̃ȝ aduenerit illud tp̄s securitate p̄sumpta festū cūctos agere diē. In hac igit hora laudes deo cantamus: vt ei de eius natiuitate captōe ꝛ patrum liberatione gratias agamus ꝛ eius aduentū solliciti expectemus: addunt ēt matutinales laudes: qꝛ in mane egyptios in mare submersit mūdū creauit ꝛ surrexit. In hac ḡ hora laudes deo reddimus: ne in mari huius mundi cū egyptijs demergamur vt ꝑ nostra creatione ꝛ eius resurrectione grās deo reddamus. In hora p̄ª xp̄s ad tēpluȝ marie ꝯueniebat: ꝛ ppl's ibidē ad eū manicabat. i. ad eū mane festinabat: vt dr̄ luce. xi. pilato p̄ntatus fuit: In hac ēt hora resurgens mulieribus p̄mo appuit. Hec ēt ē p̄ª hora diei: iō in hac hora in eccl'ia laudes deo exoluimus vt xp̄m imitemur ꝛ sibi resurgenti ꝛ apparēti grās agamus: ꝛ vt deo tāq̃ȝ oium principi ipsius diei primitias persoluamus. In hora tertia xp̄s linguis iudeorꝝ crucifixus est: a pilato ad colūnam flagellatus est: ꝛ adhuc vt dr̄ in historijs: columna vbi ligatus fuit vestigia cruoris oñdit: ꝛ eadē hora spiritus scūs missus est. in sexta in cruce clauis ꝯfixꝰ est: tenebre per vniuersum mundū fcē sunt: vt in morte dñi sui sol lugēs se vestibus nigris ꝯtegeret ꝛ ne dñm crucifigētibus lumē preberet. Et in hac hora in die ascensiōis cū discipulis discubuit. In nona hora xp̄s spm̄ emisit: miles latꝰ eius apuit. cetꝰ apl'orꝝ adorandū ꝯuenire ꝯsueuit: ꝛ xp̄s in celū ascēdit. Propter has p̄rogatiuas deum in his horis laudamus. In vespa xp̄s in cena sacr̄ȝ corporis ꝛ sāguis instituit. pedes discipl'orꝝ lauit: de cruce depositus: in sepulchro collocatus fuit: discipulis in hitu pegrini se māifestauit ꝛ ꝑ his oībus in hac hora eccl'a xp̄o grās agit In completorio xp̄s sanguineas guttas sudauit: monumento eius custodia deputata fuit ꝛ ibidem quieuit. resurgēs pacē discipulis: nunciauit: ꝛ pro his grās deo reddimꝰ: has aūt laudes q̃lr deo exoluere debeamus: dic btūs Ber. frēs mei imolantes hostiam laudis: iūgamꝰ vbis sensū: sensui affcm̄ affectui exultatiōeȝ: exultationi maturitateȝ: maturitati humilitatē: humilitati libertatē. 5° consecratur vt ibidē sacr̄a ecclesiastica ministrēt. vñ ipsa ecclesia efficit q̃si ipsa tabn̄a dei in qua sacr̄a ꝯtinent. ꝛ mistrantur. Quedā eni ministrantur ꝛ dantur intrātibus: vt baptismus q̃dam exeūtibus. s. extrēa vnctio: q̃daȝ cōmorantibus. horꝝ qdā sunt mistrantes. his dat ordo: quidaȝ pugnantes: ꝛ horꝝ quidam pugne succūbunt: his dat pnīa: quidam insistūt: ꝛ his ꝯfert audacia ai vt roborentur: ꝛ hoc per ꝯfirmationeȝ. dat cibus vt sustētēt: ꝛ hoc ꝑ eucharistie sumptionem. fit remocio impedimenti ne deijciant: ꝛ hoc per mr̄imonij coniunctionē. Scd̄o videndum q̃liter cōsecrat: sed p̄mo de altari. scd̄o de ecclesia. Ad ꝯsecrationem aūt altaris plura concurrunt. Primo. n. quattuor cruces d̄ aqua bn̄dicta in quatuor cornibus altaris configurantur. scd̄o ipsum altare speties circuitur. Tertio aqua benedicta cū isopo septies aspergitur Quarto incensuȝ in ipso crematur. Quinto chrismate iungit. Sexto mūdis pannis opitur: aūt repn̄tant ea que debent hr̄e illi q ad altare accedunt. Debent. n. p̄mo hr̄e charitateȝ q̃druplicem crucem acq̄sitam: vt. s. diligant deū: seipos: amicos: ꝛ inimicos. ꝛ hec signātur per quattuor cruces in quattuor coronibus altaris fcē. Et de his quattuor cornibus charitatis dr̄ in gene. 28. Dilatabaris ad orientem ꝛ occidenteȝ septētrioneȝ ꝛ meridiē: vel iō q̃ttuor cruces in q̃ttuor cornibꝰ fiūt ad significādū ꝙ xp̄s ꝑ crucē q̃tuor mūdi partes saluauit: vel iō ad significandum ꝙ crucē dñi quattuor modis debemꝰ portar̄. s. in corde per meditationeȝ: in ore per ꝯfessionem. in corpore per carnis mortificationē in facie per assiduam imp̄ssionem. Scd̄o debent hr̄e curam ꝛ vigilantiam qd̄ significat per circuitus: vñ tūc cantat. Inuenerūt me vi. ci. ꝛc̄. debent. n. solliciti vigilare sup gregem suum vñ negligentiam p̄lati ponit Gilbertus iter ridiculosa. d. Ridiculosa an magis piculosa res ē speculator cecus: p̄cursor claudus: negligens p̄latus doctor nescius: p̄comutus. vel per septem circuitus circa altare significantur septem meditationes ꝛ cōsiderationes q̃s circa septēplicē virtutē humilitatis xp̄i hr̄e debemus: ꝛ per ipas freq̄n

ter circuire. Pria vtus est cum diues esset fcūs est paup. Scda q̄ in presepio positus. Tertia q̄ parentibus sbditus. Quarta q̄ sb manu s̄ui caput inclinauit. Quinta q̄ disci- pulum furez ꝛ ꝓditorem sustinuit. Sexta q̄ añ iudicem iniquum mansuetus stetit ꝛ ta- cuit. Septima q̄ pro crucifixoribus clemen ter orauit. Uel p septem illos circuitus signi ficantur septem vie xp̄i. Prima fuit de celo in vterꝝ. Scda de vetero in p̄sepium. Ter- tia de p̄sepio in mūdū. Quarta de mundo in patibulū. Quīta d̄ patibulo in seplcbrꝝ. Sex te de sepulchro in libū. Septima de libo re- surgens in celū. Tertio debēt h̄re dñice passi onis memoriā qd̄ significaꝶ p asp̄sionē aque. septē.n.aque aspersiones sunt septē sanguīs xp̄i effusiōes q̄ꝝ p̄ma fuit in circūcisiōe. Se cūda in orōne. tertia in corporis fragellatiōe. Quarta in capitis coronatōe. quinta in ma- nuū pforatōe. sexta in pedū affixiōe. septima in lateris aptōe. He āt sāguis asp̄siōes fcē fu erunt cū isopo humilitatꝭ ꝛ iestimabilis cha ritatis. Jsopus.n.est herba humilis ꝛ calida Uel iō septies asp̄giꝶ ad significandum q̄ in baptismo septē dona sci spūs danꝶ. Quarto debent h̄re orōnē feruētē ꝛ deuotā qd̄ signi- ficaꝶ per ꝯcremationem thuris. thus.n. hꝫ vtutē ascēdendi ex fumi leuitate: cōsolidādi ex sua q̄litate: ꝯstringēdi ex ꝯglutinitate: cō fortādi ex aromaticitate. sic orō ascendit ī d̄i memoriā. aiaꝫ ꝯsolidat q̄ꝫtū ad culpā p̄teri- tam ipetrando medelā: ꝯstringit q̄ꝫtū ad fu- turā ipetrando cautelā: ꝯfortat q̄ꝫtū ad p̄ntē ipetrādo cautelā. Uel pōt dici q̄ deuota orō p thus significaꝶ. q̄r hꝫ ad deū ascēdere. Ec clesiastici.35. orō humilitatis se nubes pene- trabit. odorez deo reddere. Apoc.5. Hñtes singuli cytharas ꝛ phyalas aureas plenas odoramētoꝝ ꝛc̄. Ex corde inflāmato ꝓcede re. Apoc.8. Data sunt illi incēsa multa ꝛc̄. ꝛ infra. Accepit angelus thuribulū ꝛ impleuit illō de igne al. ꝛc̄. Quinto debent h̄re nitorē ꝯscie ꝛ odorē bone fame: qd̄ significatur per chrisma qd̄ ꝯficiꝶ ex oleo ꝛ balsamo. Debēt .n. h̄re purā ꝯsciaꝫ vt possint d̄r̄e cū ap̄lo ad Galla. Glīa nr̄a hec est testimoniū conscie nr̄e. Jtē bonā famā. Uñ.i.thi.3. Opꝫ āt ꝛ il lud testimoniū h̄re bonū ab his qui foris s̄t. Chrisostomus. Clerici nullā debent h̄re ma culā nec in v̄bo nec in cogitatu: nec ī fcō: nec ī opīone: q̄r ipsi sunt pl̄chritudo ꝛ vtus eccl̄ie ꝛ si mali fuerint totā deturpāt ecclesiā. Sex to debent h̄re mundiciam opationis bōe: qd̄ significatur p pānos albos ꝛ mūdos q̄bus al tare opiꝶ. Usus.n. vestimentoꝝ intentus ē ad tegendū calefaciendū ꝛ ornandum. Sic bona opa tegunt aīe nuditatē. apoc.3. Uesti mentis albis induaris vt non appareat con fusio nuditatis tue: ornāt aīam ad honestatē Roma.14. induamur arma lucis ꝛc̄. Calefa ciunt inflāmādo ad charitatē. Job.37. nōne vestimenta tua calida sunt ꝛc̄. Modicuꝫ.n. valeret accedēti ad altare si haberet digni tatē sūmaꝫ ꝛ vitā infimā. Bernardus. Mon struosa res est sedes p̄ma ꝛ vita ima. gradꝰ sup̄mus ꝛ status infimus: vltus grauis: actꝰ leuis s̄mo multus: fructus nullus: ingēs au- ctoritas ꝛ animi instabilitas. Scdo vidēdū ē q̄lr eccl̄ia ꝯsecratur ꝛ ad hoc plura ꝯcurrīt. Ep̄s.n. ipsam ecclesiam ter circuit: ꝛ q̄libet vice veniēs ad ecclesiā: ianuā pcutit bacu lo pastorali. d. Atꝑite portas p̄ncipes vr̄as ꝛc̄ Interius ꝛ exterius aq̄ bñdcā ipa ecclesia ir rigaꝶ. In pauimēto fit crux d̄ cinere ꝛ sabulo ex trāuerso angulo orientis: vsq̄ ad angulū occidentis: ꝛ lr̄e grecis ꝛ latinis: scribitur alphabetū: in pietibus ecclesie cruces depin guntur: ꝛ ipse cruces illuīanꝶ: ꝛ chrismate in ungūꝶ. Primū ḡ.s. triplex circuitus signat triplicē circuitū quē fec̄ xp̄s ꝓpter ipsius ec- clesie scificatōem. Primus fuit quo de celo venit in mūdū. Scds quo de mundo descē dit ad libū. Tertius quo de libo rediens ꝛ re surgens ascendit in celū. Uel triplex circuitꝰ fit ad oñdendū: q̄ illa ecclesia consecraꝶ ad honorē trinitatis. vel triplex circuitus signi ficat triplicē statū saluandoꝝ de ecclesia qui sunt v̄gines ꝯtinentes ꝛ ꝯiugati. Hec ēt de signanꝶ in depositōe materialis ecclesie sic oñdit Ricardus de scō victore. nā sanctua- riuꝫ significat ordinem v̄ginū chorus ordinē cōtinētiū. Corpus ꝯiugatorū: strictius ē san ctuariū q̄ꝫ chorus: ꝛ chorus q̄ꝫ corpus: q̄r po tiores sunt v̄gines q̄ꝫ ꝯtinētes: ꝛ isti q̄ꝫ ꝯiuga ti: sctior est etiā locus sanctuarij q̄ꝫ chorus: ꝛ chorus q̄ꝫ corpus: q̄r dignior est ordo v̄gi- num q̄ꝫ ꝯtinētiū: ꝛ ꝯtinētiū q̄ꝫ ꝯiugatoꝝ. hec Ricardus. Scdm.s. trina ad hostiū pcussio

significat triplex qd hz xps in ecclesia q̄re si bi dz aperiri. Est.n. sua creatōe redēptōe et glificatiōis pmissione: de h triplici iure dicit anselm⁹. Certe dn̄e qr me fecisti debeo amore tuo meipz tibi totū: qr me redemisti debeo amori tuo meipz totū: qr tāta pmittis debeo amori tuo meipsum totum: immo tn̄ debeo amori tuo plus q̄ meipz: q̄tū tu es maior me ipso. p quo dedisti teipz. et cui mittis teipm: trina āt pclamatio Attollite portas pncipes vr̄as significat trinā eius potētiā. s. in celo i mūdo in inferno. ¶ Tertiū. s. q ter interius et exterius aq̄ bn̄dicta aspgitur fit triplici de cā. Pr̄io pp demonis expulsionē. Aq̄.n. bn̄dicta hz ppaz vtutē expellendi diabolū. vn̄ i exorcismo aq̄ dr̄: vt fias aq̄ exorcizata ad ef fugādaz oēz ptātē inimici. Ista āt aq̄ bn̄dicta fit ex q̄tuor rebus. s. ex aq̄ vino et sale et cinere: qr vz. q̄tuor sunt q̄ marie inimicū expellunt. s. lachrimarū effusio que p aquā. spūalis exultatio q̄ p vinū: matura discretio q̄ p sal. et pfūda humiliatio: q̄ p cinerē dsignāt. Secūdo pp ipsius eccle expiatōez. Oia.n. terrena hec pp pctm̄ corrupta sūt: et fedata: et iō locus ipse aq̄ bn̄dcā aspgit: vt ab oi feditate et īmūdicia liberet purget et expiet. Hic ē et q in lege oia pene p aquā mūdabant. Tertio ppt oēz remouēdā maledictionē. Terra.n.a pncipio cum fructu suo maledictionem accepit ex eo q ex eius fructu deceptio fcā fuit. Aqua vero nulli maledictiōi subiacuit. Hic est q dn̄s comedit piscē: sed non legit comedisse carnē noiatiz nisi forte de agno pascali propter preceptum legis in exemplum. s. ab propter preceptum legis in exemplum. s. ab stinendi aliquando alicitis: et aliquando eadem comedendi: vt ergo omnis maledictio remoueatur et benedictio itroducatur: iō aq̄ benedicta aspergitur. Quarto in pauimento alphabetum scribitur: qd quidē repn̄tat coniunctionem vtriusq̄ ppli: vel paginam vtriusq̄ testi vel articulos nr̄e fidei. Illud enī alphabetum ex lr̄is grecis et latinis in cruce fcm̄ representat vnionez in fide populi gentilis et iudei per crucem xpi fcām. vn̄ et illa crux ex trāsuerso angulo orientis vsq̄ ad angulum occidentis ducit. ad significādū q ille qui pus erat dext fcūs est sinister: et q erat in capite fcūs est in cauda: et ecōuerso. Scdo repn̄tat paginam vtriusq̄ testi qd per crucē xpi adipletū ē: vn̄ moriēs dixit. Cōsūmatū ē: et crux ex trāsuerso ducit: qr vnū testm̄ in alio ptinet: qr rota erat i rota. 3° repn̄tat articulos fidei. eccle.n. pauimētū ē nr̄e fidei fundamētū. Elemēta q̄ inscribunt sunt articuli fidei qb⁹ rudes et neophitide vtroq̄ pplo i ecclia erudiunt: q se puluerē et cinerē reputare debēt iux illud qd dixit abrahā. gene. xviij. Loqr ad dn̄z meū cū sīz puluis et cinis. 5° cruces i ecclia dpingunt: qd qdē fit triplici rōne. p° pp demonū terrorez vt. s. demōes qui ide expulsi sūt vidētes signū crucis terreant: et illuc ingredi nō psumāt: timēt.n. valde signū crucis. Vn̄ chrysosto. Vbicūq̄ demōes signū crucis dn̄icū viderit fugiūt timētes baculū q̄ plagā accepērūt. 2° pp triūphi ondsionē. cruces.n. sunt verilla xpi et signa ei⁹ triūphi: vn̄ vt ondat q locus ille xpi dn̄o subiugatus ē. iō ibidez cruces depingunt. nā et apud iperialē magnificentiam obseruat: vt qn̄ aliq̄ ciuitas ei tradit iperiale vexillū in ea erigit. In hui⁹ figuratiōe dr̄ gene. xxviij. q iacob lapidez quē supposuerat capiti suo erexit: in titulū preconialē: memorialem: et triūphalē. Tertio pp aplo℞ repn̄tationē. nā illa duodecim luminaria an̄ cruces posita significāt duodecim apostolos qui per fidem crucifixi totum mundū illuminauerunt. he igitur cruces illuminantur et crismate inungūtur: qm̄ apostoli fide, passiōis xpi totū mundū illuminauerūt: et ad cognitionē iflāmauerūt et amorē. vnxerūt ad ɔsciētie nitorē: qd p oleuz significat et ad bone vite odorē traxerūt: qd per balsamū intelligitur. ¶ De tertio. s. p quos pphanat: sciendū q ipsā domū dei p tres prophanatam legimus. s. per Jeroboam: per nabuzardam et per anthiochūz. Jeroboā.n. sicut legitur tertio regū. xxvij. duos vitulos fecit ponēs vnū in dam et alium in bethel que dr̄ domus dei: et h ppter auaritiā fecit: ne. s. regnuz ad roboam rediret. Per h significat q auaritia clerico℞ multū ecclesiam dei cōtaminat que in ipsis clericis multum regnat. Jere. viij. A minimo vsq̄ ad maximū omnes auaritiam sequuntur. Bernadus. Quē dabis mihi de numero plato℞ q̄ n̄ magis inuigilet sbdito℞ euacuādis marsupijs q̄ vitijs extirpādis. vituli si

nepotuli quos in Bethel.i.domo dei posuit Eccl'a etiā p Jeroboā pphanat: si ex auaricia vsurarioꝝ vel raptoꝝ edificat. Vn̄ legit ꝙ cū qdā vsurarius eccl'iā quandā de rapinis ⁊ vsuris ꝯstruxisset ep̄s ad eius dedicationē multis pcibus inuitatur. Cū igit ep̄s cū suo clero officiū ꝯsecrationis agerent: vidit post altare diabolū stantē in cathedra et in habitu episcopali: q dixit ep̄o. Quare ecclesiam meā ꝯsecras: cessa iaꝫ: q: iurisditio eius ad me pertinet: q: de vsuris ⁊ rapinis edificata est. cū ergo ep̄s inde cū clericis fritus fugeret: diabolus ꝯtinuo ip̄aꝫ eccl'iaꝫ cū grādi strepitu destruxit. Nā buzardā similiter sicut legit tertio regū.25. domū dei combussit. nabuzardā āt princeps cocoꝝ: significat illos q gule ⁊ luxurie dediti sunt: q de ventre suo deū suuꝫ fecerunt ꝑm ꝙ dicit apostolis. Quoꝝ deus venter est ⁊c̄. Qualr āt venter deus dicat ondit hugo ⁊ de sancto victore in suo claustrali dicens. Solēt diis templa ꝯstrui: altaria erigi: ministri ad fuieudū ordinari: imolari peccudes: thura ꝯcremari deo si qdē vētri tēpluꝫ est cogna altare mēsa: ministri coci: imolate peccudes carnes cocte: fumus icensoꝝ: odor sapoꝝ. Rex anthiochus: q fuit supbissimus ⁊ ambitiosus domū dei polluit: ⁊ pphanauit. sicut legit. i. Macha. i. Per quē significat ꝙ superbia ⁊ ambitio q̄ viget in clericis q nō appetunt ꝓdesse sed pesse multum ecclesiam dei ꝯtaminat: de quoꝝ supba ambitiōe dicit Bernar. Honorati incedūt de bonis dn̄i q dn̄o honorē non deferunt. Inde is queꝫ quotidie vides meretricius nitor: histrionicus habitus: regius apparatus: inde aurū in frenis ⁊ sellis ⁊ calcaribus. plus calcaria q̄ȝ altaria fulgent. Et sicut per tres ꝓphanata extitit. ita per alios tres dedicata ⁊ ꝯsecrata fuit. Dedicationē .n. p̄mo fecit moyses: sc̄do salomō. tertio. Judas machabeus: p qd̄ insinuat ꝙ in dedicatione ecclesie debemus habere humilitateꝫ q̄ in moyse: sapientiam ⁊ discretionē q̄ in salomone: verā fidei ꝯfessioneꝫ q̄ in iuda designat. ¶ Sc̄do videndū est de ꝯsecratione seu dedicatione tēpli spiritualis qd̄ tēplum sumus nos. s. ꝯgregatio oīum fideliuꝫ: qd̄ cōstruitur ex lapidibus viuis. i. petri. 2. Tāq̄ȝ lapides viui supedificamini ⁊c̄. Ex lapidibꝰ politis vn̄ cantat: tonsionibus pressuris ⁊c̄. ex lapidibus q̄dris: q̄tuor. n. latera lapides spiritualis sunt fides spes charitas ⁊ operatio q̄ equalia sunt: q: vt dicit Greg. quantū credis tm̄ speras quantuꝫ credis ⁊ speras. tm̄ diligis: quantū credis ⁊ speras ⁊ diligis tm̄ oparis. In hoc quidē tēplū altare est cor nostrum sup qd̄ altare tria debent deo offerri: p̄mum ignis delectionis perpetue. leuiti. .ii. Ignis scꝫ dilectiōis erit perpetuus ⁊ nūq̄ȝ deficiet in altari. s. cordis ꝯ incensuꝫ orationis odorifere. i. paralip. vi. Aaron ⁊ filiꝰ eius adolebunt incensuꝫ sup altare holocaustomatis ⁊ thimiamatis. Tertiū sacrificiuꝫ iustitie qd̄ sacrificiū ꝯsistit in oblatione penitentie ⁊ in holocausto dilectionis perficeꝫ ⁊ vitulo carnis mortificate: de his psalmus. Acceptabis sacrificiuꝫ iustitie oblationes ⁊ holocaustum: tūc imponent super altare tuum vitulos. Templum auteꝫ spirituale qd̄ sūmus nos ad similitudineꝫ templi materialis consecratur. Primo eni summus pontifex. s. xp̄s ostium cordis clausum inueniēs ter circuit duꝫ peccatum cordis: oris: ⁊ operis ad memoriaꝫ eius reducit. De hoc triplici circuitu dicitur Isa. 23. Sume cytharā quo ad p̄rimū circui ciuitatē cordis. s. quo ad 2m. meretrix obliuioni tradita propter tertium. Sc̄do ipsum ostium cordis clausuꝫ ter pcutit: vt sibi apiat. Percutit. n. ipsum cor ictu bn̄ficij: ꝯsilij: ⁊ flagelli. De qua triplici pcussione dr̄ prouerbioꝝ p̄mo q̄ȝtū ad malos Extendi manum meā. ⁊c̄. hoc q̄ȝtū ad collata bn̄ficia. Despexistis oē ꝯsiliuꝫ meuꝫ: hoc q̄ȝtuꝫ ad inspirata ꝯsilia: ⁊ increpatiōes meas neglexistis: hoc q̄ȝtū ad illata flagella: vl' ter pcutit dū rōnalem mouet ad pcti cognitionē ꝯcupiscibilē ad dolorem: irascibilē ad pcti vindictā ⁊ detestationē: tertio ipsuꝫ tēplum sp̄uale ter aqua intus ⁊ extra debet irrigari. Hec āt trina irrigatio est trina lachrimaꝝ interiorū vel aliqn̄ exteriorum effusio. Mēs. n. sci viri vt dicit Gregorius dolor afficitur ꝯsiderādo: vbi fuit: vbi erit: vbi est ⁊ vbi nō est. Vbi fuit inquit in pctō: vbi erit in iudicio: vbi est in miſia: vbi nō est in gloria. Quando ergo interiores vel exteriores lachrymas fundit ꝯsiderādo. s. q: fuit in peccato ⁊ de ipso rōnem reddet in iudicio: tunc

istud tēpluȝ iā semel aqua aspgitur. Qñ āt ꝑ
miseria in q̃ est ad fletū ꝯpungit̄: tūc scdo ir-
rigat̄. Qñ ꝓ gloria in q̃ nō est lachrymas fū
dit: tūc ēttiā aquaȝ spergit. Huic āt aque ad-
miscent̄ vinū: sal ⁊ cineres: q꞉ cū his lachry
mis debemus hr̄e vinū spūalis exultatiōis
sal mature discretionis: ⁊ cineres ꝓfūde hu
miliatiōis. vel ꝑ vinū limphatū itelligit̄ hu
militas xp̄i quā hūit in carnis susceptiōe vi
nū. n. limphatū ē verbū humanatū. Per sal
intelligit̄ scitas sue vite q̃ ē oibus ꝯdimentū
religiōis. Per cinerē intelligit̄ eius passio.
His igit̄ tribꝯ cor nr̄m debemꝯ aspgere. s. be
neficio icarnatiōs: ꝑ qḋ ꝓuocemur ad humi
litatē exēplo sue ꝯuersatiōis ꝑ qḋ iformemur
ad sāctitatē: ⁊ memoria passiōis: ꝑ quā incite
mur ad charitatē. Quarto scribit̄ in hoc tē-
plo cordis spūale alphabetū. i. spūalis scri-
ptura. Hec āt scriptura q̃ ibi scribit̄ triplex ē
. s. dictamina saciēdoꝝ: testimonia diuinoruȝ
bn̄ficioꝝ: accusatio ꝓpriorūȝ dilictoꝝ. De
his tribus ro. 2. Cū. n. gentes q̃ legē non hn̄t
naturalit̄ ea q̃ legis sūt faciūt huius legē nō
hn̄tes ipsi sibi sunt lex q ondunt opus legis
scriptū in cordibꝯ suis. Ecce p̄mū testimoni-
uȝ reddēte ꝯscia ipoꝝ: ecce 2m. ⁊ inter se co-
gitationū accusantiū vel ēt defendētiū: ec-
ce tertiū. Quito debēt pigi cruces. i. assumi
penitētie austeritates: q̃ qdē debent iñgi et
igne illustrari: q꞉ nō solū ferende sunt patien
ter: sed ēt libent̄: qḋ ꝑ vnctionē signat̄: ⁊ ar-
denter qḋ ꝑ ignē. vñ bernar. Qui morat̄ in
timore crucē xp̄i portat patient̄. Qui ꝓficit
in spe portat libēter: sȝ q ꝯsumat̄ in caritate
āpiectit̄ iā ardēter. Idē multi vidēt cruces
nr̄as: sȝ nō vidēt vnctiones nr̄as. Qui gi se
hec hēbit ve tēplū ad honorē dei dedicatūȝ
erit. dignus plane in quo xp̄s habitet ꝑ grāȝ
vt tandē in eo habitare dignet̄ ꝑ gl̄iam: qḋ
ipse nobis prestare dignet̄: q viuit ⁊ regnat
deus ꝑ oia secula seculoꝝ. ¶ De nomine.

Elisabet iterp̄tat̄ deꝯ meꝯ
cognouit vel di mei septi
ma: vel dei mei saturitas
Dr̄ ḡ p̄mo helisabeth deꝯ
meus cognouit: q꞉ deꝯ cā
cognouit. i. suo bn̄placito
obseruauit: ⁊ approbauit.
vel cognouit. i. notitītiā sue cognitionis sibi
infudit scdo dr̄ helisa. i. dei mei septima: ipsa
. n. habuit septimam dei: vel q꞉ septē opibus
misericordie se exercuit: vl' q꞉ nūc ē in septi
ma etate qescētiū ꝑuētura tandeȝ in octaua
resurgētiū. vel ꝓpter septē status in quibus
fuit. Ipsa nāqȝ fuit in statu v̓ginali: secundo
in statu ꝯiugali. tertio in statu viduali: q̃rto
in statu actiuo. quinto in statu ꝯtemplatiuo.
sexto in statu religioso. Et nūc septimo in sta
tu glorioso. Et isti septē status manifeste ꝯti-
nentur in legēda sua: vt possit dici de ea qḋ
dr̄ in daniele de nabuchodonosor semptē tē-
pora mutātur sup eā. Tertio dr̄ dei mei satu
ritas: deus. n. modo satiauit eam ⁊ repleuit
splendoreȝ veritatis. dulcedine suauitatꝪ ⁊
vigore et̄nitatis. vñ augustinꝯ in libro de ci-
uitate dei: agēs de ciuitate celesti dicit: i et̄
nitate viget. in veritate dei lucet: in bonita-
te dei gaudet. ¶ De scā Helisabeth

Elisabeth illustris regis
vngarie filia genere nobi-
lis sed fide ac religione no
bilior stirpē tā nobilē nobi
litauit exēplis: illustrauit
miracul's: ⁊ decorauit gra-
tia scitatis: quā auctor na
ture supra naturā quodāmō extulit: dū puel
la regalibus nutrita delitijs oia puerilia aut
oīno ꝯtēneret: aut a dei obsequiū mācipare
vt liqdo clareat tenera eiꝯ infantia q̄ꝫta sim
plicitate viguit: q̄ꝫ dulci deuotiōe incepit.
Ex tūc si qdē cepit bonis assuescere studijs.
ludos spernere vanitatꝪ: successus ꝓsperos
fugere mūdi: ꝓficere semꝑ in reuerētia dei.
Cū adhuc eēt qnquēnis in eccl'ia orādi gra-
tia tā sedula ꝑmanebat. vt eam eius sodales
vel ancille auellere vix valerēt: quā cū an-
cille: vel coetanee obseruarēt: aliq̄ꝫ de illis
cā ludi vsus capellā inseq videbat̄: vt per
hoc intrādi eccl'iaȝ opportunitatē captaret:
quā ingrediēs genua flectebat: aut pauimē-
to totalr̄ icūbebat: ⁊ licet lr̄aꝝ peritiā nō ha
beret: tn̄ coraȝ se in eccl'ijs sepe psalteriū ex-
pādebat: vt quodāmō se legere fingeret. ne
velut occupatā qs ipediret: se quoq̄ꝫ cū pu-
ellis ad terrā ꝓstratā ludi spē mēsurabat vt
sub tali occasione deo reuerentiā exhiberet.
In ludo etiam ⁊ annullorūȝ ⁊ in alijs ludis
speȝ totaȝ in deū ponebat. Ex his q̃ puella

parvula lucrabat: vel alias specialiter possidebat: puellis pauperculis decimas exhibebat: inducēs eas vt sepe orationē dñicā dicerent: ⁊ crebro virginē salutarent: crescens vero per etatem tēporis crescebat amplius per affectū deuotiōis: nā beatā virginez dei genetricez in sui patronā ⁊ aduocatā ⁊ beatū ioannem euangelistā in sue castitatis custodem elegit. Cū.n. singule cedule singulorum apostolorum nominibus inscripte altari imponerent: ⁊ q̄libet aliarum puellarum casu sibi cedulam ꝯtingentem acciperet: ista oratione fusa tribus vicibus cedulā vbi nomen sancti petri erat inscriptū: vt desiderabat accepit ad quem tanto deuotionis ferebatur affectu: vt nihil in eius nomine petentib⁹ denegaret. Ne vero mūdi successus sibi nimium blandiretur quotidie in rebus ꝓsperis sibi aliquid detrahebat. Cū.n. in aliquo ludo sibi prospere succederet. reliquū intermittens dicebat: nolo ꝓcedere: sʒ ꝑꝑt deū reliquuʒ intermitto. Ad choreas quoq; cū puellis ceteris aduocata cū vnū circuitū peregigissent dicebat. Sufficiat nobis vn⁹ circuitus. Jaʒ ꝑꝑter deū alios dimittamus: ⁊ sic per taleʒ modū puellas a vanitatib⁹ temperabat. Uestimentorum lasciuos vsus semp abhorruit ⁊ omneʒ in his honestateʒ dilexit certū quoq; sibi numerum orōnū indixerat quē si qñ occupatiōe aliqua ꝑuenta nō potuisset perficere. ⁊ ab ancillis lectū ingredi cogeretur cū celesti sponso vigilias vigilans soluebat. Dies quoq; solēnes puella nobilis tanta deuotione colebat vt ēt manicas sibi ꝯsui nulla ratione pateret anteq; missarum solemnia ꝯplerent. Chirothecarum ēt vsus āte meridiē in diebus dñicis sibi interdixit: volēs in hoc sacre deferre solēnitati: ⁊ sue satisfacere deuotioni ꝑpter qđ solita erat ad hec ⁊ similia se p votū astrigere ne qs eā posset aliquibus suasionib⁹ a suo ꝓposito reuocare.

Officiū ecclesiasticū audiebat cū tāta reuerentia: vt cū sacra legerent euāgelia vel sacra hostia ꝯficeret manicas si forte ꝯsute essent solueret: ⁊ monilia deponeret ⁊ capitis ornamenta in imo locaret. At vbi gradū virginalē prudent rexit. ⁊ inocent ꝑcurrit: ꝯiugalē gradū intrare ꝯpellit vtpote q̄ ad hūc p̄no impio vrgebat: fructū ꝑceptura tricesimū: q̄ fidē trinitatis ꝑuauit in decalogo ꝑceptorum. Consensit igit lʒ inuita in copulam ꝯiugalē nō vt libidini ꝯsentiret: sʒ ne pris p̄ceptū ꝯtēneret: ⁊ vt filios educādos ad dei ꝑuitiū ꝓcrearet: q̄uis.n. fuerit legi thori cōiugalis astricta: nulli tñ delectatiōi fuit subiecta: qđ inde māifeste ꝯstat: q̄m in manibus magistri corādi votū emisit: q̄ si viro suo eā supuiuere ꝯtingeret cōtinētiā ꝑpetuā obseruaret. Fuit igit lantgrauio turige sociata coniugio ꝓut regalis exigebat magnificentia et dispositio ordinauit diuina: vt.s. ibidē multos ad dei amorē adduceret ⁊ inclitos hoīes edoceret. Licet āt mutauerit statū nō mutauit tñ mentis affectū. Quāte āt fuerit deuotionis ⁊ humiliationis ad deū: quāte austeritatis ⁊ abstinētie ad seipm quante largitatis ⁊ misericordie ad pauperes ex his que subiecta sunt apertius declaratur. nā in orōne tāti extitit feruoris vt etiā ancillas ad ecclesiam gradu ꝯcito ꝑueniret: vt quasi q̄busdaʒ claudestinis orōnibus aliquā dei grām impetraret. In nocte ad orationē sepe surgebat rogante eam marito vt sibi parceret: ⁊ quieti alicui corpus donaret. Ordinauit āt cū quadam domicilla sibi inter ceteras magis familiari: vt si forte somno depsse nō surgeret eam pede tangens excitaret. Quadā vo vice pedem dñe tangere voluit: ⁊ casu in pedem mariti impegit: qui subito excitatus rē vt erat didicit: ⁊ patienter sufferens prudēter dissimulauit: ⁊ vt orationem suā deo pinguem redderet sacrificium: sepe ipsum irrigabat abundantia lachrymarum: quas quideʒ lachrimas fundebat iocunda: ⁊ sine aliq̄ indecenti vultus permutatione ita vt semper cum dolore fleret: ⁊ de dolore gauderet: tante se humilitati subiecit: vt ꝑpter dei amorē vilia ⁊ abiecta non sperneret: ⁊ hec cum deuotione nimia exerceret. Nam infirmū q̄ndam vultu deformē: capitis fetore horribilem in sinu proprio reclinauit. ⁊ horridū crinem tondēs eius caput ancillis ridentibus lauit. In rogationibus semper processionem nudis pedibus induta lineis sequebatur ⁊ in predicationum stationibus inter pauperculas tanq; pauper ⁊ humilis residebat. In purificatione post partuʒ nequaq; se vt cetere gemmis ornabat. vestibus deauratis te-

gebat: sed exemplo intemerate puerpere fi-
lium ,ppriis gestās in vlnis ipm ad altaē cū
agno ⁊ candela humilit offerebat: vt ex his
⁊ secū pōpaȝ ꝯtēnendā ondēderet: ⁊ se illibate
puerpe ꝯformaret. Deinde domū rediens
vestimēta ipa cū qbus ad ecclesiā ,pcesserat
alicui paupi mulieri tribuebat. Accidit q̄ꝗ
ad sue humilitatis p̄coniū ꝙ ipa libertate p̄
cellens ⁊ dignitate sublimis cuiusdā viri. s.
magistri coradi pauperis ⁊ mēdici. sȝ tamē
sciā ⁊ religione p̄cipui saluo iure matrimonij
⁊ ꝯsentiēte marito obedientie adeo se subie
cit: vt qcqd preciperet ipa cū reuerentia et
multo gaudio adipleret: vt ex hoc ⁊ obediē-
tie pciperet meritū ⁊ dn̄i saluatoris q factus
est obediēs vsq̄ꝫ ad mortē imitaret exēplū.
¶ Quadā āt vice ad q̄ndā p̄dicationeȝ ab
ipo vocata supueniēte marchionissa mesenē
se impedita nō venit. Q̄ð ille egre ferēs tā
tam ei obedientiā relaxare noluit: donec vs
q̄ꝫ ad camisiā expoliatā cū qbusdā ancillꝭ suis
q̄ culpabiles fuerant fortiter se v̄berare fe-
cit. Sibi quoq̄ꝫ tantā abstinentiā ⁊ rigoreȝ
imponebat vt suum corpus vigilijs discipli
nis ⁊ ieiunijs maceraret. Nam sepe a viri
thoro abstinēs noctes ducebat īsomnes vt
orōnibus posset insistere: ⁊ in abscondito pa
trem celestem orare. Cūq̄ꝫ somni interpella
ret necessitas sup strata tapetia dormiebat.
Sed cū marit⁹ abesset cū sponso celesti i ora
tionibus pnoctabat. Sepe ēt p man⁹ ancil-
laruȝ faciebat se in cubiculo fortiter v̄bera-
ri: vt saluatori fagellato vicē rependeret: ⁊
carnē ab oī lascivia coerceret. Tantā āt in ci
bo ⁊ potu temperantiā exhibebat vt in men
sa mariti inter diuersa ferculorum genera
interdū pane simplici esset ꝯtenta. Magi-
ster. n. sibi coradus iterdixit: ne de cibis ma
riti qcq̄ꝫ ꝯtigeret de qbus sanā ꝯsciaȝ n̄ ha-
beret: qð ipsa tāta diligentia obseruauit. vt
alij diuersis abūdantibus ipsa cum ancillis
suis cibis grossioribus vteretur. Sepe ta-
men ad mensam sedens cibos manu ꝯtrecta
bat ⁊ diuidebat vt ex hoc comedere videret
ne supstitiōis notā incurreret. sȝ vrbanitate
tali cunctos conuiuas letificaret. Quadā ui
ce cū longi itineris fuisset labore depressa ⁊
marito ⁊ sibi fuissēt cibi diuersi oblati qui n̄

credebanē de iustis laboribus omnino absti
nuit: ⁊ nigꝝ panē ⁊ duꝝ in aqua madida ca
lefactū cū suis ancillis pacienter comedit.
Ob h̄ quosdā redditus iustos vir suus sibi
assignauerat. de quibus cū quibusdā ancil
lis suis que sibi ad hec oīa ꝯsentiebāt viue
bat. Sepe aūt cibos curie respuit: ⁊ aliquo
rū bonoꝝ viroꝝ cibaria requisiuit. Hec aūt
vir suus oīa cū patiētia supportabat: asserēs
ꝙ hoc ⁊ ipse libenter faceret si turbationeȝ
sue familie non timeret. Statū quoq̄ꝫ pau-
pertatis in sūma gloria summopere affecta
bat ut ⁊ xp̄o pauperi uicem rependeret: ⁊
mundus in ea nil ,ppriuȝ haberet. Quapro
pter interdum cū sola esset cum ancillis ue
stimētis uilibus induens se ⁊ despecto ue-
lo caput suuȝ opiēs dicebat. talit icedā cuȝ
ad statum uenero paupertatis. licet autē sibi
abstinentie frenū imposuerit tanta tamen li
beralitate se ad paupes effundebat: ut nul-
lum aliqua premi inedia pateret. sed oībus
adeo largissime subueniebat: ut oēs eaȝ ma
trem pauperum acclamarent. Septem enī
miesricordie operibus tota vigilantia insu-
dabat ut regnum perpetuum perpetuo re-
gnatura perciperet: ⁊ paternaȝ benedictio
nam cum benedictis ad dexteram posside-
ret. Ipsa namq̄ꝫ nudos uestiebat siquidem
uestimenta impendebat pauperibus nudis
peregrinorum ⁊ pauperuȝ corporibus sepe
liendis ⁊ pueris baptizandis quos quidem
pueros sepe de sacro fonte leuabat. ⁊ pro-
prijs manibus eorum uestimenta suebat ut
paternitate contracta eis liberius subue-
niret. Accidit autem ut cuidam paupercu
le quoddam satis bonum tribueret uestimē
tum. Illa autem uidens donum tam magni
ficum tam ingenti gaudio est perfusa. Ut
ad terraȝ cadens mortua crederetur. quod
beata helisabeth uidens doluit se sibi tanta
dedisse: timens ne sibi fieret causa mortis.
sed tamē pro ea orauit ⁊ ipsa sanata surrexit
Sepe auteȝ ipsa cum ancillis proprijs mā
nibus lanam filabat: ⁊ inde uestimēta fieri
faciebat: ut ex hoc bonorum laborum glorio
suȝ reciperet fructū ⁊ exempluȝ v̄e humilita
tis p̄beret: ⁊ de proprijs corporis laboribus
elemosynā deo daret. Ipsa esurientes pasce

bat. pauperibus. n. alimenta ꝑbebat: adeo
vt lantgrauio viro suo ꝓfecto ad curiā fede
rici imꝑatoris q tunc erat cremone ipsa oēꝫ
annonā de suis granarijs collegit: ⁊ ꝯgrega
tis vndecūqꝫ pauperibus quotidie eis neces
saria ministrabat: eo ꝙ tunc caristia ⁊ fames
valida īminebat. Sepe āt cū pecunia eis ð
ficeret: ornamenta vendebat vt pauperibꝰ
ſbueniret: multa ēt sibi ⁊ suis ancillis consue
uit ſbtrahere ⁊ pauperibus reſuare. Ipsa si
tientes potabat. ¶ Quadā āt vice ceruisiā
pauperibus distribuens cū vnicuiqꝫ suffici
enter dedisset inuentū est ꝙ vas nullā habu
it diminutionē: sed eādē quā ꝑus mēsurā ser
uauit: Ipsa hospitio ꝑegrinos ⁊ pauperes su
scipiebat. domum. n. maximā ſb altissimo ca
stro suo ꝯstruxit: in qua īfirmoꝝ magnā multi
tudinē refouebat: quos diebus singulis nō
obstante difficultate ascensus vel descēsus
visitans oīa necessaria ministrabat ⁊ verbis
excitatorijs ad pñiā inducebat. Et lꝫ oēꝫ cor
ruptionē acris semper pergere portauit: in-
firmoꝝ tñ corruptiones ꝑꝑ dei amorēꝫ ēt tꝑe
estiuo non abhorruit: sed remedia adhibuit:
velo ꝓꝑrij capitis tersit: ⁊ manibus ꝓꝑrijs
ꝯctauit: lꝫ ancille talia grauit tollerarēt. In
eodem quoqꝫ domo puerulos feminaꝝ pau
peꝝ nutriri cū sūma diligentia faciebat qbꝰ
se tam dulcē ⁊ humilēꝫ exhibebat vt eā oēs
mrēm vocarēt ⁊ intrantē domum cūcti tāqꝫ
mrēꝫ filij seq̄rentur ⁊ ante se cateruatiꝫ cum
sūmo studio collocarent. Ipā v̄o olliculas ⁊
anulos vitreos ⁊ q̄dam alia vitrea emi fe
cerat vt pueri ludos pueriles in talibus ex
ercerent: q̄ dū in pallio ꝓꝑo egtās in castruꝫ
deferret de rupe altissima suꝑ lapides ceci
derūt: sed nulla in eis lesio est inuenta. Ipse
infirmos visitabat. Miseroꝝ ꝯpassio adeo
aīuꝫ eius vendicauit: ꝙ licite visitabat eo-
rum cauernulas familiariter ⁊ deuote subin
trās: nec difficultate vite ꝑterrita: nec lōgitu
dine lacessita: qbꝰ ſbueniebat in necessariis:
⁊ v̄ba exhibebat ꝯsolatōis ꝑꝑ qð ex qntupli
ci ꝯsideratōe remunerationem acciperet. s.
ex dignatione visitatiōis: ex labore itineris
ex affectu cōpassionis: ex affectu consolatio
nis: ⁊ ex largitōe muneris. Ipsa sepulturas
pauperum frequentabat: mente nāqꝫ deuo
ta paupeꝝ currebat ad funera: ⁊ vestes q̄s

ꝓꝑis manibus fecerat eoruꝫ corporibus co
aptabat: adeo vt semel velū suū lineum ma
gnū ī ꝑtes ꝯcideret ⁊ cuiusdā corpus pauꝑis
inuolueret: corūqꝫ funera ꝓꝑrijs manibꝰ cō
trectabat: ⁊ in ipoꝝ obsegis deuota māebat.
Inter hec laudāda est ðuotio viri sui q licet
negocijs multis eēt iplicitꝰ: in dei tñ obsego
erat deuotus: ⁊ ipē qꝛ talibus personalr̄ intē
dere nō valebat vxori sue ꝑtātē concesserat
agendi oīa que dei honorem respicerent. ⁊
anime sue salutem afferrent. Cupiens ve-
ro btā heli. vt vir suus in fidei defensionēꝫ
potentie sue arma ꝯuerteret ipm̄ salubri ex-
hortatione induxit: vt ad terraꝫ scām ꝑgeret
visitandā. vbi dū esset lātgrauiꝰ ꝑceps fide
lis deuotꝰ ⁊ inclytꝰ fide itegra ⁊ deuotōe sin
cera deo reddidit spm̄ suoꝝ oꝑꝝ fructū reci
piēs gloriosū: ⁊ sic ipsa vidualē statū cū ðuo
tione amplectit̄: ne vidualis ꝯtinētie primo
fraudaret̄: sed fructū. 60. ꝑcipet: vtpote que
decalogū ꝑceptoꝝ cū septē mīe operibus ob
seruaret. Ueꝝ cū mors viri sui ꝑ totā fuisset
turingiā diuulgata: de pñia ipā tāqꝫ dissipa-
trix ⁊ ꝓdiga a qbusdā vasallis viri sui turpi
ter ⁊ totalr̄ est eiecta vt ex hoc eius patiētia
clarescceret: ⁊ pauꝑtatis diu ꝯceptū deside-
rium obtineret. Adueniente igit̄ nocte in do
mo cuiusdā tabernarij in loco vbi porci iacu
erāt se recepit: deo grās multas agēs. Hora
v̄o matutiali ad domū frm̄ minoꝝ ꝑgēs roga
uit: vt ꝓ sua tribulatōe deo grās agerēt: ⁊ te
deū laudamus cantarent. Seq̄nti die domū
cuiusdā sui emuli cū suis paruulis iussa est i-
gredi arcto sibi loco ibidē ad modū assignato
q̄ dū ab hospite ⁊ hospita plīmum grauaret̄
parietibus valefecit dicens. Libenter hoībꝰ
valefacerē si bñficos inuenirē. Cōpulsa igr̄
ad locū porē reddijt: ⁊ paruulos suos ad loca
diuersa alēdos trāsmisit. Dū v̄o per quādā
viam strictā luto ꝓfundo plenā suꝑ quosdaꝫ
lapides ibidē positos ꝑgeret ⁊ vetula quedā
cui iam multa bñficia cōtulerat super eosdē
lapides trāsiens eidē cedere recusaret ipā
in lutū ꝓfundū cecidit: ⁊ surgens vestimen
ta sua gaudens ⁊ ridens abstersit. Post hoc
āt abbatissa eius matertera ipsius nimiū pau
ꝑtati cōpatiens ad epm̄ bauēpergensēꝫ ip
sius auūculuꝫ eam duxit: q eaꝫ honeste susci
piens caute retinuit: intendēs ipsam secum

dis nuptijs copulare. Quod cū ancille que
secū continētiam vouerant didicissent: ⁊ ex
h multis se lachrymis affligerent btē helisa
beth cū gemitu hoc retulerūt: que eas ꝯfor-
tans ait. Cōfido in dño: p cuius amore ꝯtinē
tiam voui ppetuam: q ineū ppositū firmꝫ
custodiet: ⁊ oēm violentiam conteret ⁊ com-
silium humanum dissoluet. Et si forte auun
culus meꝰ voluerit me alicui copulare: animo
dissentiam: ⁊ vbis pariter ꝯdicā. Et si nullū
mihi aliud euadendi superesset remediū na
sum mihi pprium detruncarē: vt me sic de
formē qlibet abhorreret. Cū igit de mādato
ipsius epi ad quodā castꝝ inuita fuissꝫ dedu
cta moratura ibidē donec alicui in coniugiū
traderetur: ⁊ ipsa suam castitatē dño cum la
chrymis cōmendasset: ecce dño disponente
ossa viri sui de vltramarinis partibus dese
runt. Jussa est igitur ab episcopo reduci: vt
ossibus viri sui deuota occurrat. Ipsa ğ ossa
ab epo cum honorabili pcessione: ⁊ ab ipa cū
multa deuotione ⁊ lachrymaꝝ effusione su-
scepta sunt: que cōuersa ad dñm dixit. Gra-
tias ago tibi dñe: qꝛ in susceptione ossiū viri
mei dilecti tui me miseram consolari digna-
tus es. tu scis dñe qꝛ lꝫ ipm te amantē multū
amaueri: tñ ob tui amorē eius pꝛsentia libent
carui ⁊ in scē terre tue subsidiū destinaui. Et
q̄uis delectabile mihi esset adhuc cuꝫ eo vi
uere tali conditione vt cū ipso paupere per
totū mundū paupcula mendicarē. tñ te teste
ꝯ tuā voluntatē vno crine ipm nō redimerē
nec ad vitā mortalē iteꝝ reuocarē. Ipm aūt
⁊ me tue grē recomēdo. veꝝ ne fructū cente
simū pderet qui perfectionē euangelicā ser-
uantibꝰ datur q de sinistra miserie ad dexte
ram glorie transferuntur religiosum habituꝫ
induit vestes. s. griseas: humiles: ⁊ abiectas
continentiam post mortē viri perpetuam ser
uans obedientiam perfectam custodiens: ⁊
voluntariam paupertatem amplectens. Fu
it aūt eius hitus tam despectus vt deferret
pallium griseum panno coloris alterius pro
longatum manicas ēt tunice ruptas alterius
coloris panno habuit emēdatus. Pater ve-
ro suus rex vngarie audiēs filiam suā ad tā
tam deuenisse inopiam comitem q̄ndam ad
eam misit: vt ipaꝫ ad paterna limia reduce-
re pcuraret: qui vidēs eam tali hitu ornatā
cernensqꝫ eā sedentem humilr ⁊ filantēꝫ pre
confusione ⁊ admiratione exclamans dixit.
Nunq̄ filia regis tam vili habitu induta ap
paruit: nec lanam filare aliqñ nullatenus ac
quieuit: cū pauperibus mallens in pauper-
tate degere q̄ diuitijs mltis cum diuitibus
abūdare: vt vo eius animus in deum totus
transiret ⁊ intēta eius deuotio nullum impe
dimentum hēret: rogauit dñm vt omnium tē
poralium contemptum sibi infunderet: ⁊ fili
orum dilectioneꝫ a suo corde auelleret: ⁊ cō
tra omnes contumelias contēptū ⁊ ꝯstantiā
largiretur. fusa vo oōne audiuit sibi dñm di
centeꝫ. Exaudita est oratio tua. que dixit an
cillis. Exaudiuit dñs vocem meam: quia ⁊
oia temporalia vt stercora reputo: ⁊ d filijs
meis plusq̄ de alijs pximis non curo: ⁊ mei
contemptuꝫ ⁊ oprobria paruipendo nihilqꝫ
aliud nam diligere videor nisi deum. Ma
gister vero quoqꝫ Conradus sepe sibi mole
sta ⁊ cōtraria imponebat: ⁊ quos amplius di
ligere videbatur ab eius cōsortio separabat
adeo vt duas fideles ancillas ⁊ predilectas
que a iuuentute sua secum fuerant enutrite
ab ea remouerit multis effusis lachrymis hic
⁊ inde. Hoc faciebat autem vir sanctus: vt
eius voluntatem frangere: ⁊ vt ipsa suum af
fectum ad deum totaliter erigeret: ⁊ ne ali-
qua de ancillis pristinam gloriam ad ciꝰ me
moriam reuocaret. In his autem omnibus i
ueniebatur ⁊ velox ad obedientiam: ⁊ cōstās
ad patientiam: vt per patientiam animā suā
possideret: ⁊ per obedientiam victoria deco
raretur. Dicebat quoqꝫ. si propter deum tā
tum timeo hominem mortalem: q̄tum time
re debeo iudicem celestem. Jō autem magi
stro conrado pauperi ⁊ mendico: non alicui
diuiti episcopo obedientiaꝫ facere volui: vt
omnem occasionem temporalis consolatio-
nis a me penitus abdicarem. Quadam vice
cum claustrum quarundā sanctimonialium
ab eis abnixe rogata intrasset: non habita li
centia a suo magistro fecit eā tā grauiter ver
berari: vt pꝰ tres hebdomadas in ea vesti-
gia verbeꝝ apperent. dicebat aūt suis ancil
lis se ⁊ illas cōsolans. Sicut gramen fluuio
inundante deprimitur ⁊ decrescēte erigitur
sic nos aliqua afflictione adueniēte debemꝰ
per humilitatem submitti cessante vero ad

deum per spiritualem letitiam eleuari tanta
se hũilitate deprimebat: vt nullatenus pate
retur ꝙ ancille eam dominam appellarent:
sed singulari tantũ ad eam numero loquerēt
eo mõ. s. quo inferioribus loq̄ solemus. Scu
tellas insuper aliaqꝫ coquine vtensilia laua
bat: ⁊ ne ab ancillis ꝓhiberetur eas tunc ad
loca alia transmittebat. dicebat etiã si vitã
aliam magis despectam inuenissem ipsam
potius elegissem. ceteꝝ vt cũ maria optimã
partem possideret sedule contemplatiõi va
cabat in qua quidē contemplatione specialē
grãm habuit lachrymas fundere celestes vi
siones crebro videre: ⁊ ad amorem dei alios
inflãmare quando quidē magis videbat̄ tūc
iocunda iocũde deuotionis lachrymaꝫ emit
tebat: ita vt lachryme de vultu eius iocũde
tãqꝫ de fonte serenissimo effluere viderētur
vt simul flens videretur ⁊ gaudens nunqꝫ i
deformitatem vel rugas vultum ex fletu cõ
uertēs. dicebat. n. de his q vultũ ĩ fletu d̄for
mant vident̄ q̄si dñz deterrer̄. Dēt dñe qđ
habent cũ iocunditate ⁊ hilaritate. Visiões
celestes in ipsa sui oratione ⁊ contemplatõe
sepe videbat. Quadam vo die sacro q̄ dra-
gesimali tp̄e in eccl'ia existēs: sic ad altar̄ ocul'
defixis intenta mãebat ac si ibidē dei p̄ntiã
miraretur vbi per magnũ spatium consolata
diuina est reuelatione refecta. deide domuꝫ
reuersa duꝫ se p̄ debilitate in ancille gremiũ
apodiasset ⁊ illa per fenestrã oculos ad celũ
defixos attolleret tanta hilaritate vult⁹ eius
perfunditur: vt etiam risus mirabilis seque
retur que cum diu tota iocunda visione leti
ficata fuisset subito in lachrymas est ꝯuersa
rursus oculos aperiens pristina iocunditate
perfruit̄ oculosqꝫ claudēs p̄stinis lachrimis
irrigat̄: ⁊ sic vsqꝫ ad cõpletorium talibus est
diuinis ꝯsolationibus imorata. cuꝫ vero diu
tacens nullũ verbuꝫ emisisset penitus tādē
ꝓrumpens locuta est dicens ita. Dñe tu vis
esse mecũ ⁊ ego tecuꝫ ⁊ nunqꝫ volo a te sepa
rari postmodũ cũ ab ancillis rogaretur: vt
ad dei honorem ⁊ ipsaruꝫ edificationem qđ
viderit indicaret illa ipsarum iportunitate
deuicta ait. Vbi celum apertum ⁊ iesuꝫ se
ad me begnissime inclinãteꝫ vultũqꝫ ad me
suum sincerissimũ ostendentem. Ego vero de
sua visione ineffabili iocunditate perfusa d̄
suo recessu remanebã multo merore deiecta
qui mei misertus iteꝝ me sui vultus osñsione
letificans ait. Si tu vis esse mecũ: ego ero te
cum: cui ego respondi prout me loquētem au
distis. cunqꝫ rogaretur: vt ēt visionem quaꝫ
iuxta altare vidit exponeret: illa rñdit. que
ibi vidi non expedit narrare ibi tamen i gau
dio multo fui ⁊ dei miranda cõspexi. Sepe
quoqꝫ dũ in oratione ꝯsisteret eius facies mi
re splendebat: ⁊ eius oculi istar solis radii ꝓ
ꝯdbant. Sepe ãt eius oratio tãti feruoris in
ueniebatur: vt ēt alios inflãmaret. Juuenē
nanqꝫ quēdã seculariter indutũ ad se vocãs
ait. Videris nimis dissolute viuere: cũ d̄be
res creatori tuo seruire. velles ne ꝙ ꝓ te dñ
orarē: ⁊ ill e. Volo ⁊ id vehementer exposco
cũ igit̄ orationi se dedissꝫ ⁊ iuuenē similit̄ ꝓ
se orõni incũbere monuisset iuuenis alta vo
ce clamauit dicens. Cessate dña ab orone iã
cessate: sed cũ illa attētius oraret iuuenis al-
tius clamans dixit. cessate dña q̄r totius defi
cio ⁊ cũburor. Ip̄e. n. tanto calore fuerat suc
census: ⁊ totus sudans ⁊ fumãs vt corpus ⁊
brachia velut amēs iactaret adeo vt pleriqꝫ
accurrentes ipsũqꝫ tenētes vestes eius pre
nimio sudore madidas inuenirent: ⁊ estũ ei⁹
manibus ferre nõ possent ipso clamãte ⁊ di
cente. Tot⁹ ardeo ⁊ ꝯsumor. Ut vero beata
heli. orationē compleuit iuuenis estuare ces
sauit: qui rediens ad seipsũ: ⁊ diuina grã illu
minatus ordinem fratꝝ minoꝝ ingressus ē.
Illa ãt inflãmatio sic ostēsa feruorē orõnũ sua
ruꝫ igneũ demõstrabat: q tã valid⁹ extitit ꝙ
ēt frigidũ inflãmauit: sꝫ ille carnalib⁹ assuet⁹
⁊ sp̄ualibus nõdũ idoneus talia capere ñ va
lebat. Ad sũmũ vo cumulũ perfectõis ꝑꝑ ma
rie ꝯtemplationis ociũ nõ deseruit Marthe
officiũ laboriosũ: sic supra in septē operibus
misericordie est ostensũ: nihilominus tñ post
qꝫ religiosum habitũ induit sedule pietatis
opibus deseruiuit. Nã cũ ꝓ dote sua duo mi
lia marchaꝝ recepisset partē in pauperes di
stribuit ⁊ de reliquo in marpure magnũ ho-
spitale ꝯstruxit: ꝑꝑ quod oēs eã putabant dis
sipatricē ⁊ ꝓdigã ⁊ cũcti appellabant eã insa
naꝫ. Et q̄r oēs iniurias nouerat gaudenter
accipere iproperabant ei ꝙ nimis cito me-
moriã viri sui a corde eiecerat: q̄ taliter exul
tabat. Postqꝫ ãt hospitale ꝯstruxerat fuitis

paupeꝝ sese tanq̃ ancillã humilẽ mãcipauit. nã pauperibus tã sollicita ministrabat vt eos ẽt balnearet in lectis collocãs adeo vt ancillis gratulabũda diceret. q̃ bñ nobiscũ agit q̃ dñm sic balneamus ⁊ tegimus. in ipso ãt pauperũ obsequio sic hũil'r se hũit q̃ puerulũ quẽdã monoculũ ⁊ scabie ꝑfusũ vna nocte septẽ vicibus ꝓpiis brachijs ad locũ necessitatis detulit: ⁊ pãnos ipsius fedatos libent' lauit. Quãdã ẽt mulierẽ horribil'r leprosã sepe abluens in lectulo collocauit vlcera tergens ⁊ ligans medicamẽta adhibẽs vngensq̃: ⁊ p̃cidens: eius ẽt pedibus ꝓstrata corrigias calciamẽtoꝝ soluebat. Ipsos ãt infirmos ad cõfessionẽ: ⁊ cõmunionẽ inducens: vetulã quãdam penitus confiteri renuentẽ verbere castigatã induxit. Cũ vero a pauperꝝ vacabat officio filabat lanam de quodã mõasterio sibi missam ⁊ p̃cium qđ inde accipiebat pauperibus diuidebat. Cũ aũt post multã paupertatem q̃ngentas marchas ꝓ dono suo receptas pauperibus diuideret ⁊ omnibus ordiate locatis ipsa succicta transiens ministraret posita est lex: vt siquis in aliorum pauperũ p̃iudicium locũ mutaret: vt iterũ acciperet: capiloꝝ suoꝝ detruncationẽ aliq̃ sustineret. Et ecce quedam puella noĩe ildegũdis que mira capiloꝝ pulchritudĩe pollebat ĩdc transitura aduenit: nõ vt elemosinã acciperet: s; vt quandam sororem suam infirmam visitaret que cũ tanq̃ legis p̃uaricatrix ad btãm helisabeth adducta fuisset: eius capillos ꝓtinus dertũcari mandauit ipsa flente: ⁊ plurimum reluctante. Cũ vero quidã de astantibus eã innocẽtẽ assererent: illa ait. Saltẽ de cetero nõ poterit cũ tãta capilloꝝ ãbitiõe ad choreas accedere: nec cũ illis vanitates aliquas exercere. Interrogata vero puella a btã Helisabeth. Utrũ aliquando salubris vite ꝓpositum concepisset respondit q̃ iã diu habitũ religionis assũpsisset: nisi tanta fuiss; in ea delectatio in capillis: ⁊ illa. cari⁹ ẽ mihi q̃ capillos ꝑdideris: q̃ si filius meus fuisset in regnũ sblimatus. Cõtinuo igr̃ puella habitũ religionis induit: ⁊ in hospitali. cum .b. helis. degens laudabilẽ vitã duxit. Cũ q̃dã paupercula filiã peperisset. b. helisa. filiã d̃ sacro fõte leuauit: ⁊ nomẽ suũ eidẽ iposuit ⁊ mr̃i necessaria ministrauit: ita vt d̃ pellicia ancille sue manicas auferẽs ad inuoluẽdã puellã sibi tribueret ⁊ calceos ꝓprios eidẽ donaret. Post tres ãt septimanas mulier dimissa puella latẽter cũ viro suo aufugit. Qđ cũ scẽ helisabeth nũciatũ fuisset i orõne se dedit: ⁊ vir ⁊ mulier vltra ꝓgredi nõ valẽtes ad ipsã coacti redierũt ab ea veniã postulãtes. q̃s vt iustũ erat de igratitudine redarguens eis puelam nutriendã tradidit ⁊ de necessarijs eis prouidit. Appropinquante vero tempore quo dominus dilectam suam de mũdi ergastulo vocare disposuit: vt que contempserat regnũ mortalium regnũ perciperet angeloꝝ: dũ febre correpta decumberet: ⁊ ad parietẽ faciẽ versam teneret: audita est a circũstantibus dulcissimã ꝓmere melodiam que cum ab vna ancillaꝝ quidnam hoc esset pcunctata fuisset: illa rñdit. Auicula quedã inter me ⁊ parietẽ se ponens tã suauiter cecinit: q̃ me ad canẽdũ simil'r prouocauit. In ipsa autem sui egritudine semper hilaris extitit: ⁊ nunq̃ ab oratione cessauit. Ultima vero die añ eius transitum eis dixit. quid acture essetis si diabolus ad vos adueniret. post paululũ vero alta voce: quasi diabolum licentians fuge tribus vicibus exclamauit. Deinde dixit. Ecce appropinquat media nox in qua hora xp̃s nasci voluit: ⁊ in p̃sepio requieuit. Appropinquãte vero hora sui transitus ait. Jam tempus instat in quo omnipotens deus eos qui amici sui sũt ad celestes nuptias euocauit. Post paululũ vero anno dñi. ixxi. ad extremã horam veniens dormiuit in pace. Licet autem ei⁹ venerabile corpus inhumatũ quattuor diebus iacuisset nullus tamen fetor ex eo prodibat: sed quidam odor aromaticus cũctos reficiens exalabat. Tunc autem vise sunt auicule multe super cacumen ecclesie congregate quas nunquam aliquis prius viderat: que tam suaui modulatione cantabant: ⁊ tanta varietate modos cantandi formabant vt cunctos in admirationem adducerent; eo q̃ eius exequias quodammodo agere viderentur. Multus autem ibi fuit clamor pauperum: multa deuocio populorum ita vt alij capillos capit̃ d̃trũcarẽt: alij ꝑticulas pãnoꝝ iciderẽt: ⁊ hec ꝓ sũmis religjs reseruarẽt. Eius aũt corp⁹i monumẽtũ ẽ po

ſtum qđ poſtmodum redundare oleo eſt re
pertum. Eſt igitur manifeſtũ in eius trãſitu
quãte ipſa beata heliſabeth. fuerit ſcitatis ⁊
hoc quo ad auicule modulationem: ⁊ demo
nis expulſionem. Illã ãt auiculaȝ q̃ int ipſã
⁊ parietẽ ſe poſuit: ⁊ tã dulciter cecinit q̄ ẽt
ip̃am ad cantandũ induxit credimus fuiſſe
ei⁹ angelũ q fuerat ad eius cuſtodiã deputa
tus: q eidẽ eternũ gaudiũ nũciauit. Sicꝰ.n.
reprobo interdũ ante ſuũ trãſitũ reuelat et-
na ſui dãnatio ad maiorẽ ſui ꝯfuſionẽ: ſic ele
ctis interduȝ reuelat eterna ſui ſaluatio ad
maiorẽ ſui ꝯſolationẽ. Ille ãt cãt⁹ quẽ ip̃a ꝓ-
tulit fuit imenſuȝ gaudiũ qđ ex tali reuelati
one ꝯcepit: qđ qdẽ tã imenſuȝ extitit. vt i cor
de totaliter capi ñ potuerit: ſed ſe pſuauitatẽ
vocẽ manifeſtauit. Diabol⁹ inſuper ſi forte
aliqđ ius hr̃et ad ſcõs ẽt morientes accedit
ſȝ q̄ in. b. beli. nil iuris habuit: ideo turpiter
licẽtiatus aufugit. Per hoc igit intelligi da
tur quãte fuerit ſcitatẽ: a q̃ ⁊ diabol⁹ territus
fugit: ⁊ cui angel⁹ eternũ gaud[i]ũ renũciauit
Mãifeſtũ ẽ ſcđo q̃ȝte fuerit mũditie: ⁊ puri
tatis: ⁊ hoc quo ad odoris exalationẽ: q̄ .n.
corp⁹ eius in omni mũditia ⁊ caſtitate i vita
tenuit: ideo i morte odoris ſuauitate fragra-
uit. Mãifeſtũ ẽ tertio quãte fuerit excellen-
tie ⁊ dignitatis: ⁊ hoc quo ad auium iubila-
tionẽ. Illaſ.n. aues que in cacumine eccle
ſie iubilantes ⁊ cantãtes apparuerunt: cre-
dimus fuiſſe angelos: q a deo miſſi fuerũt:
vt ei⁹ aiaȝ in celũ deferrẽt: ⁊ corp⁹ celeſtib⁹
iubilationibus honorarent: ſicut.n. ad repro
bos moriẽtes multitudo ꝯuenit demonũ vt
eos terroribus cruciẽt: ⁊ eoꝝ aĩa ad tartara
rapiant: ſic ad electos decedẽtes multitudo
ꝯfluit angeloꝝ: vt eos ꝯfortẽt ⁊ eoꝝ aias ad
celeſtia regna ꝑducãt. Manifeſtum ẽ ⁊ q̃rto
q̃ȝte fuerit miſericordie ⁊ pietatiſ: ⁊ hoc quo
ad olei emanationẽ. Deus.n. corꝑe oleum
emanauit: q̄ in vita miſericordie opibus to
ta redũdauit. O quãte pietatẽ viſcerib⁹ ei⁹
nũc affluit ſpũs cuius ꝑfundi oleo inuentũ ẽ
in puluere iacens corp⁹. Manifeſtũ ẽ q̄nto
quãte ſit apud deũ ꝑtãtis ⁊ meriti ⁊ hoc mul
tiplici miraculoꝝ oꝑatiõe. Poſt.n. de corpo
re trãſijt deus eã multiplici miraculoꝝ glo-
ria illuſtrauit quoꝝ q̃dã inferius ſũt poſita.
multa võ breuitatẽ grã intermiſſa. ¶ In ꝑti-
bus ſiqdẽ ſaxonie in mõaſterio quodã eiuſdẽ
dioceſis monachus ordinis ciſt. hẽricus no
mine tanta fuit infirmitate deꝑſſus ⁊ grauí-
bus dolorib⁹ circũdatus. vt oẽs ad ꝯpaſſio
nẽ induceret ⁊ clamoribus ingetaret: q̃dam
igit nocte apꝑuit ſibi q̃dã venerabilis dña
veſtib⁹ amicta albis q̃ eũ admonuit vt ſi ſa
nitatẽ reciꝑe cuperet btẽ beliſabeth ſe deuo
ueret. Seq̃nti nocte ſilr ꝑſuadens apparu-
it. Ille ãt cũ abbas ⁊ p̃or deeſſent de cõſilio
ſuꝑioris votũ emiſit. Tertia igit nocte eidẽ
apparens ſignũ crucis ſuꝑ eũ edidit ⁊ ille cõ
tinuo ſanitatẽ recepit. Cũ abbas ⁊ prior re-
deuntes: h audiſſent mirati qdẽ de ſanitate
ceperũt: ſed de voti ipletione plurimũ dubi
tarũt: cũ nulli mõacho liceat aliq̃ vota emit
tere: nec ſe ad talia obligare. Adiecit quoq̃ȝ
p̃or mõachos ſepe ad huiuſmodi illicita ſub
ſpẽ boni demonũ apparitiõe deludi: ⁊ iõ eſ-
ſet illi mõacho ꝯſulendũ: vt mẽte ſua inſta-
bilem ꝓfeſſione firmaret. Seq̃nti igit nocte
eadẽ ꝑſona q̃ p̃us ſibi apparens dixit. Infir-
mus ſemꝑ eris donec ipleas qđ vouiſti. Sta-
tim ḡ eadẽ infirmitas ip̃m arripuit: ⁊ eiſdeȝ
dolorib⁹ torq̃ri cepit. Qđ cũ abbas audiſſet
ip̃ȝ ſtatim licentiauit ⁊ cerã ꝓ imagine faciẽ
da dari p̃cepit: q mox ſanitate recepta votũ
ſuũ adimplere ſtuduit: ⁊ illius ifirmitatẽ ni-
hil poſtmodũ paſſus fuit. ¶ Puella q̃dã no
mine benigna mag. dio. cũ ab ãcilla potũ pe
tiſſet illa ꝯmota potũ porrexit dicẽs. Accipe
⁊ diabolũ bibe: viſũq̃ȝ ẽ puelle vt ardẽs car
bo ꝑ eius guttur deſcenderet adeo vt ſe i col
lo pati clamaret. Cõtinuo igit vent eius in-
ſtar vtris intumuit ⁊ quoddã in eius vẽtre
ꝑ ſingula mẽbra diſcurrere viſũ ẽ. Illa vero
gemitus mirabiles faciẽs ⁊ voces inſanas
emittẽs obſeſſa a demõe fore credebat: i ſta
tu võ tali ꝑ bieniũ mãſit. Deducta igit ad tu
muȝ ſcẽ heli. ⁊ ibidẽ ꝓ ea voto emiſſo dum
ſuꝑ tumbam poſita fuiſſet. velut exanimis
ibidem apparuit: ſed dum modicum panis
ad manducandum ⁊ aquaȝ benedictam ad
bibenduȝ ſuꝑ eadẽ tũbã eidẽ obtuliſſẽt. mox
cunctẽ ſtupentib⁹ ⁊ mirantib⁹ ſana ſurrexit.
Uir qdam de dioc. traiectem. theodericus
noie cum vna manu ꝯctus eius vſum peni-
tus amiſiſſet: ⁊ ſepulchrum beate Heli. bis
viſitans curationem minime recepiſſet: ter

tio illuc cum vxore sua cum multa deuotiōe
accessit quo dū tenderet senem quendā re-
uerendi aspectus hūit obuium qui ab eo sa-
lutatus ⁊ vñ venisset requisitus dixit se de
marpurcha vbi corpus sancte heli. requiescit
venire: vbi deus multa miracula operatur
Cū autem vir suam infirmitatē exposuisset
eidē ille manu eleuata euz bene dixit dicēs
Securus perge qꝛ sanitatem recipies. dū-
modo manū infirmaz ad caput sepulchri in
q̄dā fouea ibi facta sub lapide miseris. Quā
quanto ꝓfundius miseris. tāto citius sanita
tem obtinebis. Tunc āt sanctum nicolauz in
memoria habeas q scē heli. tanq̄ȝ comes ⁊ so
cius in suis miraculis comparatur eidem.
Adiecit etiā stultos esse q proiectis oblatio
nibus stati discerunt: cū sanctis placeat vt
cū ꝑseuerantia coꝝ suffragia postulent mox
q̄ȝ senex ab eis disparuit: nec vltra ip̄m vi-
dere potuerūt: sup quo plurimū admirati ꝑ-
gebant plenā sanitatis recupande fiduciam
obtinentes. Uir igit iuxta senis ꝯsilium ma
num sub lapide monumēti posuit: ⁊ ipsā con
tinuo retraxit oīno sanatam. ¶ Quidam de
diocesi coloniensi hermānus noie dū in car-
cere teneretur a iudice: ad deuz se totaliter
ꝯtulit ⁊ beatā helisabeth ⁊ magistruz coradū
in sui adiutorium deuotione qua poterat in-
uocabat. Sequenti autem nocte ambo insi-
mul cum multo lumine sibi apparuerūt mul
tiplicit eū ꝯsolātes: tandē snīa in eū data su
spendit ⁊ ad spatium vnius miliaris theu-
tonici in patibulo detinetur. Judex āt con-
cessit parentibus vt ip̄m deponerēt ⁊ in tu-
mulo sepelirēt. Preparata igitur fouea cuz
esset depositus pater ⁊ patruus ceperūt pro
mortuo beate helisabeth patrocinia inuoca-
re. Et ecce mirantibus ⁊ stupētibus vniuer
sis q fuerat mortuꝰ surrexit viuus. ¶ Scho
laris quidā de diocesi maguntinensi otitar-
dus nomine dum piscatione minus cautus
insisteret in flumen lapsus cecidit. Magno
aūt tpis spatio iteriecto. dū eius corpus eēt
extractuz adeo sine sensuz motu ⁊ rigidum
est reptum q̄ nullo in eo signo vite inuento
vere mortuus ab oībus est iudicatus. Tunc
beate helisabeth implorant merita: ⁊ cunctis
videntibus ⁊ admirantibus sibi restituitur
salus ⁊ vita. ¶ Juuenis quidam tres ānos
⁊ dimidium habens de diocesi magūtinensi
hugolinus nomine dum spiritum emisisset
⁊ corpus eius per spatium quattuor miliari
orum theutonicoꝝ rigidū ⁊ exanime iacuis-
set: mater ad inuocandū scām helisabeth to
ta deuotione se contulit: ⁊ pueꝝ viuum ⁊ sa
num recepit. ¶ Puer quidaz q̄ttuor anno-
rum dum in puteū cecidisset. casu q̄dā veni
ens aquam aurire animaduertit pueꝝ sub-
mersuz intus iacere quē postq̄ȝ cuz difficul
tate extraxit ipsum mortuum dep̄hendit: cu
ius quidē mortis erāt indicia: tpis diuturni
tas: corporis rigiditas: oris ⁊ oculoꝝ horri-
bilis aptio. denigratio cutis: ventris infla-
tio: ⁊ oīmoda sensus ⁊ motus priuatio. Pro
ipso igitur suscitando ⁊ beatā helisabeth vo
tum emittitur: ⁊ continuo vite p̄stine restau
retur. ¶ Quendā etiā puella in flumine sub
mersa: dum fuisset extracta eius meritis ꝓ-
tinus est vite restituta. ¶ Uir quidā nomi-
ne federicus de diocesi mag. in arte natan-
di valde peritus dum se in quadā aqua bal
nearet ⁊ pauperem quendā per btām heli-
sabeth illuminatum diridens in eius faciez
aquam contentibiliter spargeret: ille prouo
cās dixit. Domina illa sācta que mihi grati
am p̄stitit de te me vindicet ita vt hinc non
exeas nisi mortuus ⁊ submersus. Jlle autez
īprecationez paupis ꝑuipendens ⁊ in aquā
lasciue se immitens viribus penitus desti-
tutus: se iuuare non potuit: sed in profundū
quasi lapis discedit. Post multum vero tē-
poris requisitus de aqua mortuus est dela-
tus: Cūq̄ȝ magnus planctus fieret super eū
quidam eius propinqui ceperunt pro eo ad
beatam helisabeth votum facere ⁊ eius suf
fragia deuotissime implorare: statim igitur
spiritus in eum rediit: ⁊ viuus ⁊ sanus sur-
rexit. ¶ Quidā nomīe. Jo. de diocesi mag.
cum quodam fure innocenter deprehensus
⁊ suspendio cum ipso adiudicatus: cunctos
rogauit vt beatam helisabeth orarēt. vt ꝑm
sua merita iuuaretur. Cuz q̄ esset suspensus
audiuit vocem super se dicentem. Confide
⁊ in sanctam helisabeth fiduciam habe ⁊ li-
beraberis. Statimq̄ȝ alio remanente ipso
fune fracto de loco alto grauissime cecidit.
Nullam tamen lesionem incurrit. lȝ noua q̄
indutus erat camisa rumpetur: q exhilaratꝰ

ait. Scā helisabeth tu me liberasti ⁊ in stra
tum molle cadere me fecisti. Cū.n.aliq di-
cerēt ipm itez suspendēdū: iudex ait. quem
deus liberauit denuo suspēdi nō pmittam.
¶ Cōuersus qdā fuit in quodā monasterio
dioce. mag. volamaius noie admodū religi
osus: q carnē suā sic afflixit: vt circa ānos vi
ginti loricā ad carnē portaret: ⁊ īter lapides
⁊ ligna iaceret. Huius manū dū,in molēdi
no eēt lapis molaris casu apprehēsaz sic cō
triuit vt carnem ab vtraqz pte auelleret os
sa ⁊ neruos cōtereret. ita vt in quodā morta-
rio cōtrita quodā modo viderent. Qui tanto
doloris aculeo vrgebatur vt rogaret q ma-
nus sibi precideret. Cum igit beata helisa
bet crebro in sui auxilium inuocaret q etiā in
vita sua sibi familiaris extiterat: qdā nocte
sibi apparuit dicens: vis sanus fieri: q cum
rūderet libent. Illa manū apphendens ner-
uos sanauit ossa integrauit: ⁊ carnē ab vtra
qz pte restituit ⁊ pstine sanitati donauit. ma
ne āt facto pfecte sanatū se repit. ⁊ toti cōuē-
tui manū ipaz cunctis stupentib⁹ sanatā ostē-
dit. ¶ Quidā puer qnquēnis discretus no-
mine maguntinēs dioc. cū cecus natus esset
meritis beate helisabeth lumē recepit. Pell
quidē integra siue pilis palpebrax vel aliq
pellis diuisione oculis superinducta fuerat
adeo vt totaliter oculos tegeret: nec substā-
tie oculox vllū indiciū apperet. Mat igitur
ei⁹ ad sepulchx be. helisabeth ipm ducens
de terra sepulchri oculos eius liniuit. ⁊ sup
eū btē helisabeth merita inuocauit. Et ecce
pellis integra p mediū scindit: ⁊ eius occu
li puissimi turbulenti ⁊ sanguinolēti vident
Sicqz puer beate helisabeth meritis suffragā-
tibus visus bnficio est potitus. ¶ Puella q
daz eiusdē dioce. beatrix noie cū diu magnis
⁊ diuersis fuisset infirmitatibus molestata:
tandez gibbo ⁊ dorso ⁊ struma in pectore ex
crescentibus: sic est in toto corpe incuruata
vt nulla se rōne erigeret sed manibus sup ge
nua positis corpus suū taliter sustētaret. Cū
igit mr in qdaz sporta eā ad tumulū sancte
helisabeth deportasset: ⁊ p decē dies cōmo
rantes ibidem nullum potuissent sanitatis
remedium inuenire, Irata mater eius cōtra
beatā helisabeth murmurauit dicēs. Quibus
beneficia impendis ⁊ me miseraz non exau

dis. Reuertens igit omnes quos potero a
visitatione tui auertertere procurabo. Cum
igit irata redderet. ⁊ iam miliare ⁊ dimidi-
um pegisset: ⁊ ei⁹ filia doloribus cruciata lu
geret. Tandem ipsa puella obdormiens vi
dit quādam pulcherrimam dnam cuz facie
refulgenti que corpus eius in dorso ⁊ pector
liniens: dixit ei. surge ⁊ ambula. Euigilans
puella ⁊ se ob omni deformitate ⁊ curuitate
penitus sanatam inueniens visionez matri
rettulit ⁊ gaudiuz ⁊ leticiam generauit. Re
deuntes igitur ad sepulchruz sancte helisa-
beth deo ⁊ sibi gratias egerunt: ⁊ ibidē spor
tam in qua puella portata fuerat dimiserunt
¶ Mulier quedam gertrudis nomine eius
dez dioce. p multos annos vtroqz crure cō
tracta ⁊ toto corpore curua in somnis admo
netur: vt ad sanctum Nicolauz proficiscens
eius debeat merita implorare que ad quā-
dam ecclesiam sancti nicolai portari se fecit
⁊ in vno crure sanitatem inuenit. Tandem
ad sepulchrum beate helisabeth perducta ⁊
super eius tumulum posita grauissimis do-
loribus stimulata: ⁊ velut amens effecta sa-
na ⁊ incolumis esurrexit. ¶ Mulier qdam
gertrudis noie eiusdem dio. cū per annuz i-
tegrum penitus ceca mansisset: ⁊ aliox sem-
per auxilio duceretur ad rogandā scām he
lisabeth. tota deuotione se cōtulit: ⁊ amissū lu
men recepit. ¶ Uir quidam henricus noie
mag. dioce. duz lumine occulox penitus es
set priuatus sepulchrum scē heli. visitās ple
ne curationis beneficium reportauit. Post-
modū vero idem vir fluxu sanguinis adeo
est grauatus. vt moriturus a familia crede
retur. Accipiēs vero de terra sepulchri sā-
cte helisabeth. ⁊ ipsam cōterens aqua cōmi-
scuit ⁊ bibēs pelnā sanitatē recepit. ¶ Pu-
ella quedaz metildis noie treuerē. dioc. dū
visu ⁊ auditu priuata eēt ⁊ loqndi ⁊ ambulā
di potentiā amisisset pater suus ⁊ mr ad bea
taz helisabeth eam deuouerunt: ⁊ pfecte sa
natam dei ⁊ btē helisabeth laudātes magna
lia receperunt. Mulier qdaz noie helibin-
gis treuerē. dio. Cū p annum ceca penitus
extitisset ⁊ pro sua curatione be. heli. merita
inuocasset ad tumuluz eius duci se faciens
vnius occuli lumen recepit q ad propria re
uersa in alio grauiter torqueri se sensit. Cus

vero itex eius merita iplorasset apparuit ei
dicens. Accedens ad altare fac cũ corpora
li tuos oculos ventilari 7 sic recipies sanita
tē:q̄ cuz iussa cōpleuisset sanitatem recepit.
¶ Uir qdā theodericus noie mag. dio.i ge
nibus 7 cruribus diu grauissime infirmatus
ita vt non posset pgere:nisi ab alijs portare
tur votum fecit:ꝙ sepulchꝝ scē heli.cū obla
tionibus visitaret 7 cum locus eius a tumu
lo tantū p decez miliaria distaret vix in octo
diebus potuit peruenire. Cū vo ibidē p q̄t-
tuor septimanas mansisset 7 nullū remedi-
um ipetrasset:domū redibat. Cūq3 in loco q̊
dā iuxta aliū infirmū decumbens quiesceret
vidit in sōnis quandam ad se venientē .et
aqua totaliter pfundētē q euigilans ꝯ sociū
iratus ait. Quare me aqua totalit psudisti:q
ait. Ego te non psudi:sed credo ꝙ illa perfu
sio erit tibi causa salutis. Ille igit surgens 7
se totaliter sanatum inuenēs: bacculos sup
humeꝝ posuit 7 ad tumulū scē heli.rediens
7 gratias agens:letus ad propria remeauit.

¶ De passione.x.miliuz martiꝝ.

Assio 7 memoria decē mi-
liū martyrum veneratur
7 colitur.io.cal.iulias:qui
oēs vna die pro xpi nomie
passi sunt sub adriano im-
peratore: 7 alijs sex regi-
bus:qui illuc venerūt i ad
iutorium. Hi sci martyres cum ab impatore
ad sacrificandū idolis ꝯpellerent dixerunt
sacrificiū viuū 7 imaculatum offerimus nos
metipsos domino nostro iesu xpo:qui pro hu
mano genere nasci dignatus est:7 descende
re de celis multis malis affligi:7 ad vltimū
voluit ēt pro nobis crucifigi: quez tu miser
ignoras. Tunc iratus impator iussit eos diu
torqueri:7 ad vltimū crucifigi:7 oia tormē-
ta q̄ passus ē dñs nr iesus xps forti aio 7 fi-
de firmissima ꝑ dño sustinuerūt: int quos pas
sus ē hermolaꝰ archiepꝫ q eos baptizauerat
Locꝰ igit vbi passi sūt martyres mōs ē ma-
gnꝰ:7 vocat ararat:7 distat ab alexādria ci
uitate qngētis q̄si stadijs. Ad qbꝰ āt passi fue
rūt exercitꝰ regū q illuc venerāt i adiutoriū
.30.milia. Hora vero sexta illius diei terre
motus factꝰ ē magnꝰ. petre scisse sūt:sol ob-
scuratꝰ ē:7 oia signa q̄ in passiōe dñi visa fu
erūt ēt ibi visa sunt. Tūc sci martyres fun-
dētes orōnē ad dominū dixerūt. Dñe deus
memēto nri i h patibulo crucis 7 suscipe pe
titionē nram 7 ea q̄ a te exposcimus nobis
ꝯcedere digneris vt qcūq3 memoriam nre
passiōis corde 7 ore cū ieiunio 7 deuotiōe ce
lebrauerint:mereant a te asseq fructuosam
mercedē:tribuēdo eis sanitatē corpoꝝ:me
dicamē aie:7 in domibus eoꝝ intus 7 foris
bonoꝝ oium vbertatē ꝯcede:7 si fuerint in
p̄lio nō eis nocere p̄ualeāt inimici visibiles
7 inuisibiles:te ꝑ eis pugnāte:sed sicut pla
cet tibi armis tuis eos ꝓtege. Diesq3 vnꝰ
nro passiōis vnū penitētiaꝝ ānū ꝯcludat ob
seruātibus se deuoto corde:7 h dñator dñe
a te poscimus discipationē: occupationē: 7
oēm imundū spūm oēmq3 ifirmitatem eoꝝ
expelle:q2 gloriosū 7 laudabile ē nomē tuū
p oia se.se. Et rndentibus oibus amē. facta
est vox de celo dicēs. Que petistis dilectis
simi mei scitote vos ipetrasse:gaudete q̄q3
7 letamini:q2 orones vre corā xpo 7 imorta
li rege veracit sūt exaudite:7 his dictis i cō
fessiōe emiserūt spūm vaciter pcepturi pre-
mia regni celoꝝ. Amen.

¶ De beato Judoco.

Eatꝰ iudocꝰ fuit iudachelí
regis britonū filiꝰ.hūitq3
frēz maiorē natu btm vz
iuda:helū.q successit pa-
tri i regno. Isti duo frēs i
mo due gēme celestes ꝯtē
poranei fuert regis frāco-
ruz dagoberti cū quo post graues inimiciti-
as adinuicē pacificatꝰ ē iperer britonū iuda
chelus:7 magnis ab ipo muneribꝰ honoratꝰ
Regressus itaq3 i britāniā cogitauit regnū
frenū ꝑ celesti regno relinq̄re. 7 vitā mona
stichā ducere:frēz suū iudocū iuniorē se ꝯue
niri fecit de suscipiēdo regni gubernaculo.
vt suū possz adiplere ꝓpositū 7 frui cohabita
tione monachoꝝ. Beatus āt iudocus nō mi
nus feruēs in dei dilectiōe deliberādi idu-
tias octo dieꝝ vix a frē ipetrauit. Interim
die noctuq3 anxius cogitare cepit quomodo
posset effugere regnū siꝰ 7 p̄riaz 7 fris sui cir
ca se studiū declinare. Ipo igit i mōasterio
q̄dam vbi lrās didicerat ꝯmemorāte 7 orōi
freq̄ntiꝰ icūbēte ꝯtigit.ii.illuc pegrinos ve
nire q cā deuotiōis limia aploꝝ.petri 7 pau
li visitare desiderabant. His secreto asso-

ciatus parisius venit cū eis ac vtꝝ vlterius
cū eisdem ꝓcederet dubitauit: cōsilium tan
dem a spū scō consecutus qui gressus eius in
oībus dirigebat: ab hoc itinere ⁊ a socijs itine
ris declinauit ⁊ ad pōtinij confinia que anti
quis plena nemoribus erant ⁊ feris ac ani-
malibus solum habitabilia festinauit. De-
lectatus itaqꝫ loci illius vasta solitudine di-
sposuit habitationē ibi facere super fluuiū al
zeiuz: sed a duce heymonie illius terre dño
per septē annos ab hoc ꝓposito retardatus
est. Inter quos annos lr̃as magis didicit ⁊
sacros ordies suscepit. Tādē sacerdos iā ef
fect⁹ dicti ducis filiū q eū ī maria veneratōe
hēbat d̄ sacro fonte suscepit. Elapso āt septē
nio ad vitam solitariam trāsiuit in loco alzei
fluminis riuulis vndiqꝫ circundato ibidem
ecclesia ⁊ domūcl'a edificata. Preterea que
per eum dñs opatus est miracula hic sūt cō
siderāda qꝫ volucres ⁊ pisces diuersi gene
ris ad sacram eius manum palpabiles rece
ptis ab eo alimentis veniebant ⁊ recedebāt
quasi domestico. ¶ Quadā die dū ad victū
q̄tidianā non haberet nisi panē modicū sibi ⁊
discipulo suo dñs in spē paupis vēit elemosy
nam petens. Uir āt dei Judocus panē diui
di iussit in quattor ptes ⁊ paupi petenti: vnā
ptem de quattuor erogari vix egressus erat:
⁊ ecce dñs reuertitur in forma egeni deficiē
tis iedia: ⁊ 2°. panis quadrante satisfactum
ē ei⁹ petitōi. nec mora regressus 3° q̄si esuriēs
⁊ deficiēs fame donata est ei etiaz panis ps
ētia ɔñr vis⁹ ē dñs ī altera pauperis effigie
rogaturus elemosynam: sicut iā tertio fecerat
ante. nec erat vñ reficeretur nisi de residuo
pauis q̄drante. Uiro itaqꝫ dñi Judoco ⁊ hūc
erogare iubente ait minister. Uis ne vt ali-
quid nobis remāeat? volo inquit scūs totum
tribuere esurienti: qꝛ potēs est dñs ēt nr̄e ho
die ꝓuidere necessitati. Uix recessit dñs ⁊ i
terea dū consolaret suus dei discipuluz de
panis erogatione cōmotū ecce per fenestraz
vise sunt ⁊ inuente in alueo fluminis q̄ttuor
nauicule onuste victualibus de qbus quis
eas adduxerit vel ille q̊ deuenerit postq̄ꝫ fu
erunt victualibus exonerate vsqꝫ in hodier
num diem ignoratur: Hec ⁊ alia que per eū
dñs ibidem miracula demr̄are dignatus est
lōge lateqꝫ priā ad eius visitationem ⁊ ad i
petranda eius suffragia cōmouerunt. Cūqꝫ
ibidē octo annis elapsis ppli frequentiaz ne
quiret sustinere ad vlterius desertū dño du
ce ꝓcessit. cōstructoqꝫ ibi oratorio in honore
beati Martini ⁊ mansiuncula ibidem plu-
rimas ab hoste antiquo passus insidias per
quattuordecim annis quibus illic est com-
moratus. Eo in loco signo crucis facto ꝓpria
manu aquilā de sblimi ꝓstrauit que gallum
suum abstl'it: ⁊ duodeci gallinas sigillati: gal
lūqꝫ suum icolumē accepit. nō longe post dia
bolus ī horribilē mutat⁹ colubꝝ grauiter ipꝫ
momordit i pede: q̄ lesiōe p scm̄ edoct⁹ spm̄
vt ad alium locum transiret adiūcto sibi du
ce heymōe vastam circuibat heremum vt in
ueniret hitationis locū ingrēdo aūt cū ibidē
graui dux torq̄ret sitis inopia p̄ lasitudine ⁊
siti obdormiuit. Interiz seruus dei iudoctus
orōni icubuit: surgensqꝫ baculo initebat ter-
re infixo: sicut alter moyses aquā ꝓduxit infō
tez inde largit effluentē quo exhilariati dux
⁊ eius familia sue sitis extrinxerunt ardorez
⁊ transeuntibus adhuc aquam administrat
sufficientem. Progressus inde versus mare
in vmbrosa valle cliuū ascendit p paruum q̊
d̄lectatus: hec est inqt cathedra. Hec re. m.
in. s. duce itaqꝫ reuerso ad ꝓpa vir dei ꝓpria
manu duo ibidem ɔstruxit oratoria: vnū pe
tro apostoloꝝ principi: alteꝝ palo gentiū do
ctori. Profectus ē ēt postmodum romam vo
catus a beatissimo martino: tūc romāe sedis
antistite qꝛ m'to tpe concupierat euz vider
⁊ a scissimo eius collogo sanari recept⁹ ē igr
ab eo cū honore debito ⁊ tractatus. Ibidēqꝫ
a spū scō doctus est quē in oībus custodem ⁊
magr̄m habuit vt ad heremum suam reuer-
teretur: quam in terris sibi elegerat habita-
tionem. Inde in breui exiturus a corpe ⁊ trā
smigraturus ad consortium angelorū. Post
multa sacra d̄ eternitate colloqa ⁊ mutua ora
tionum suffragia inter ipm ⁊ sūmū pontificē
hita pciosissimis a dño papa sibi collatis san
ctoꝝ religis reuersus est cum totius patrie
gaudio ad pontinij cōfinia vbi in monte ha-
bitationis sue in qua mō reqescit corpus sci
iudoci ꝓposito parētū ɔsilio adducta est sibi
puella absqꝫ oculis nata q̄ sicut docta fuerat
in visione faciē ⁊ loca vbi oculi debebāt eē la
uit dei aqua illa q̄ vir sanctus manus ablue

erat: ꝛ mor receptis oclis clare cepit videre
Duce itaqȝ heymōe pn̄te cum munera dei
plebisqȝ turbas in occursū bti iudoci ꝯgrega
tas sanctissimis q̄s attulerat reliquiis: cū oī
qua decuit veneratōe repositis in noua bti
Martini ecclesia in qua nunc eius sacꝝ cor
pus requiescit: tunc de nouo fcā lapidea a pre
fato duce: ipse vir be. ꝑparauit se ad diuina
mysteria casula indut⁹ ad modū niuis alba.
Qui cuȝ astarȝ altari ꝗtio idus iunij ꝛ ministra
ret cū deuotione maxima dina manus appa
ruit sup eū visibilr inter sacroscā missaꝝ so-
lēnia suūqȝ sacerdotem ꝛ locū illū assignauit
ꝛ ꝯfirmauit bn̄dictione ꝑpetua cū ꝓmissione
tali ꝛ voce mirabili celitus subsecuta. q: cō
tempsisti diuitias terrenas ꝛ refutasti pater
ni regni culmina ꝛ elegisti paup esse ꝛ latere
abiectus in terra ista deserta ꝑparaui tibi co
ronā inter agmina angeloꝝ eroqȝ loci h⁹ in q̊
resolueris ꝺfensor ac iugis custodia. vniuer
siqȝ hunc locū visitaturi in ꝑpetuū cū deuoti
one pura cordis intentōe ꝓ tui nois memo-
ria diuina in terris grā non defraudabunt ꝛ
post ad gaudia ꝑuenient sēpiterna. Seq̄nti
itaqȝ tpe be. iudocus in carne ꝑter carnē vi-
uendo nō hō: sed angelus videbatur: idibus
decēbris obdormiuit in dn̄o ipso dn̄o pn̄te ꝛ
angeloꝝ obsequijs: dn̄i ꝑsentiā ondit intole
rabilis claritas splendoris: ꝛ in cōpabil' ꝯul
cedo diui odoris. corpus ēt eius q: vgo fue-
rat ꝛ immunis a carnalis cōmixtionis cōta
giōe: ita sanū ꝑmāsit ꝛ integꝝ vsqȝ ad annos
q̄draginta in tumulo ac si spūs viui forent in
eo: ꝛ a custodibus corpis sibi vngues manuū
ꝛ peduȝ ꝛ capilli capitis ꝛ barbe q̄si viueret
excrescentes incidebantur: ꝛ radebant omni
sabbato quousqȝ successor heymōis minus re
uerenter ꝛ ꝑsumptuose imemor scripture di
centis. Non tentabis dn̄m sacrificium violē
ter irrupuit cū satellitib⁹ suis ꝛ intrauit vbi
repositū erat corpus scissimū: visoqȝ miraclo
stati cecitate ꝑcussus visus est in amentiam ꝛ
exclamans ah ah scē iudoce surdus ꝑmāsit
ꝛ mut⁹ quoadusqȝ diē clausit extremū. Pluri
tatē āt miraculoꝝ que per ipsū dn̄s exhibere
dignatus est suis fidelibus in nr̄is tēporibus
vidimus: sicut ꝺ plibus a morte resuscitatis
vel suspendio vel alio mortis genere defun
ctis siue in aqua suffocatis: seu ēt ipsius bn̄fi
cia quo ad multiplicatiōeȝ bonoꝝ tēporaliū
nec calamo scribere: nec ꝭmone enarrare suf
ficimus. Cuiusdaȝ deuoti sibi filium in cuna
bulis iacentē cum esset incendiū vndiqȝ i. do
mo circa pueꝝ. be. iudo. miraculose cōserua
uit pannis qbus inuolutus fuit ꝛ ipis cuna-
bulis cum puer leuatus esset in fauillā ꝛ cine
rē penitus resolutis: vt oībus pateret ꝙ eda
citas flāme q̄ lignoꝝ ac lapidū potuit duritiā
cōsumere teneꝝ infantē bti iudo. custodie tra
ditū nō licuit ledere qui postmodum fili⁹ in
monasterio sci Jud. monachus fcūs est. quot
surdos: claudos: ꝑaliticos: ꝛ alios ifirmos cu
rauit: nō est nūero colligere: vnum est qꝺ de
regni fastigio sibi voluit post mortē retinere:
in loco vbi sacꝝ eius corpus requiescit: ali⁹
ardeat liquor: nisi liquor cere: qꝺ infortunio
expti sunt tres mōachi qui in ecclīa vbi cor
pus eius fuit delatū de sepo lucernas tenta-
uerunt accendere: nec aliq̄tenus potuerunt
Contigit āt in signū temeritatis sue duos ip
sorū incōtinēti decedere. Tertiū vo oris ꝯcti
ones puniri: ac ita ꝑmansit oībus dieb⁹ vite
sue sunt āt he festiuitates be. iudo. ꝑma. vȝ. i
die be. bernabe: qn̄ infra missaꝝ solēnia ma-
nus dn̄i sup eū apparuit: qꝺ ēt miraculū sepi
us ꝑ alios scōs ondsum vtus diuina ad vitatē
illius ꝛ sanctissimi sacrificij cōprobandaȝ in
cordibus fragiliuȝ misericorditer demrauit.
scꝺa est in die sci iaco. aplī fris sci Joānis euā
geliste de inuentione sacri corpis eius. Ter
tia de morte eius est in die scē lucie vginis.

¶ De. s. Otmaro.

Otmarus i ꝑuincia alemāie
natus atqȝ nutritus ē. duȝ
eēt puer a frē suo curiā ꝑdu
cit ꝛ litteris ibuit vtutibus
tm̄ plus vl' eq̄ q̄ȝ scie studuit
iuxta illꝺ sapie. Que i iuuē
tute nō ꝯgregasti quō inuēi
es ea in senectute. Uictori comiti eiusdē re-
gionis factus adolescens huiuit. Per cuius
ꝓuidentiā ac dilectionem integrā ad ipsum:
q: vidit in eo indolē bonā ad sacerdotiū pro
mouet titulo sci florini. Cogēte ꝑfato comite
ꝑlatus ibi posit⁹ ē ꝓpter suaȝ religionē sciaȝ
ꝛ famā volantē ꝺ mūdicia vite sue. Baltra
minus qui ex iure hereditario dn̄s fuit here
mi illius in q̄ be. gallus cellā sibi ꝯstruxerat.

obtinuit a p̄fato comite: vt otmarus p̄eēt il-
li celle: in oibus q̄ ad ipsaꝫ pertinere videbā
tur. insup duxit eū ad pipinū regē: vt auctori
tate regia ꝯcedente ipm eiusdē loci abbatem
ꝯfirmaret: cuius petitōi tāq̄ꝫ iust⁹ rex ꝯsēsuꝫ
p̄buit: ꝛ p manū regis otmaro ꝯfirmato in ab
batē baltraminus oīa bona sua seu possessio
nes libere ꝛ integralr̄ resignauit. Mādauit
itaqꝫ rex ac ꝓpo ore iussit ibidē vitā institu
ere regłareꝫ. Rediens igit̄ otmarus locum
reformauit ꝛ infra ānos paucos tā in possessi
onibus q̄ꝫ in religiōe valde diues effcūs ē: ꝛ
edificijs plib⁹ ꝯfirmatus. Btūs igr̄ otmarus
abbas cū vidissꝫ possessiones tpales suo mōa
sterio ex dei bonitate accrescere in imensū: ti
mens sue persone v̄tutū incremēta d̄crescer̄
a seip̄o incepit: ꝛ parsimōie vehementius isi
stebat: ita vt ēt in p̄cipuis ieiunoꝝ diebus d̄
ꝯsuetudine biduo abstinentiā ꝯtinuarꝫ. pau
pertatis. ꝛ hūilitatis amator p̄cipu⁹: ꝛ cū bis
elynator magnus pauptatē eius illud ōndit
ꝙ crebrius sine tunica sola tm̄ capa indutus
ad monasteriū remeauit exēplo xp̄i q vilibus
pānis in sua natiuitate obuolutus fuit: ꝛ po-
stea creuit in oibus ei⁹ pauptas: vt nos sup i
stanti pecūia minime ꝯfidamus. ¶ In neci-
tate mōasterij sui asello p eq̄ freq̄nti⁹ vtebat̄
In mīa ꝛ elyna nulli secus fuit: vn̄ ꝛ paupi
bus i ꝓp̄a p̄sona seruiuit leprosis nō lōge a mo
nasterio hitaclꝫ sec̄ capita paupeꝝ ꝛ pedes i
ꝓp̄a p̄sona lauit. vn̄ ēt pr̄ paupeꝝ a plurib⁹ ē
appellatus. nocte eos visitauit ꝛ eisdē vt di
ctū est obsecutus est: hospitale insup ꝯstruxit
vbi ceci pauperes recipiebant̄ quoꝝ curaꝫ
adeo sollicite gessit: vt ēt de nocte mōasteriū
egrediēs infirmitati eoꝝ multo obsequio de
seruiret. Inter hec vuarinus ꝛ ruthardus q
tūc totius alemanie curā ministrabant: dia-
bolo suadēte imanissimo morbo auaritie p̄uēt
ti res ecclesiaꝝ sb sua ptāte sitaꝝ p vīꝫ sibi in
iuste vēdicabāt q̄ mala loco sci galli filr̄ infe
rebant̄: sup qbus iniurijs be. otm. pipino regi
d̄ ipsis q̄rimoniā mouit dicēs se grauissima
incursuꝝ si eis dissimulando ꝯsentiret. qbus
rex graꝫ suā interdixit: si illi mōasterio nō re
stituerent oīa iniuste ablata. Illi v̄o auaritia
victi regis p̄ceptū nullatenus obs̄uauerunt
sꝫ insup be. otm. dū reuerteret̄ a rege capti-
uantes missis ob hꝫ militibus victū ad se duci
fecer̄t ꝛ lāptū falsū frem cenobij ipsius otm.
qui ab ipsis induct⁹ fuit: vt abbatē suū falso
ꝛ mēdacit̄ d̄ crimīe accusaret ꝛ negter isama
ret ꝯduxer̄t: quā ꝓditiōeꝫ in inocētē neq̄ꝫ ille
mōachus cōmittere nullatenus formidauit.
Itaqꝫ cōcilio iniq̄ cōuocato corā multis ipse lā
ptus. b. Otmarū d̄ femina accusauit. vn̄ ad
penā exilij ipꝫ ꝯdēnauer̄t in isulā reni mis̄a-
bilit̄ relegantes: vbi post multas q̄s patient̄
sustinuit mis̄ias in ꝯfess̄ ōe xp̄i. 16. cal. d̄cēb.
bono fine quieuit. hui⁹ āt lāperti iniquā machi
natiōeꝫ: q̄ suū p̄latū inocent̄ inuoluit de⁹ iust⁹
iudex sic eū puniuit ꝙ ipꝫ mōachū febris adeo
grauis arripuit: vt resoluto vigore mēbroꝝ
caput ipsius ad terrā freq̄ntius v̄teret̄: ꝛ mo
re q̄drupedū cogeret̄ ābulare: vn̄ ēt coactus
diuio iudicio ē purgēre: vt se peccasse i scūꝫ
dei publice fateret̄. Quiescite igt sācta syno-
dus in cena ꝛ nolite p̄seq eos q recte deo fa-
mulāt̄ ꝛ sincera voluntate supna dei manda
ta custodiūt ꝛ nr̄is legibus sbiūgunt̄ q: nō de
cet vt carnales spūales p̄sequāt̄. Vn̄ ēt gre.
ait. Qui calūniā illatā nō ꝓbat: penā icurret̄
debꝫ quā si ꝓbassꝫ reus vtiqꝫ sustineret: ꝯci-
liū āt illō negter icboatū neq̄ꝫ ius est finitū. se
pultus āt btūs otmarus i exilio vbi hodie in i
sula capella ōndit̄ ānis. x. ibidē corp⁹ suū icor
ruptū p̄māsit. Post v̄o decē ānos visū ē disci
pulis ipsius: vt corpus sui abbatis ad sci galli
mōasteriū: cui scōꝫ volūtatē d̄: p̄fuit in spūali
bus ꝛ tēporalibus d̄ferre oibus d̄bcrēt. Per
gentes itaqꝫ ad locū corpus tollētes in naui
posuer̄t: q̄ꝝ deuotōeꝫ ꝛ corpis ipi⁹ scitatē mi
racula crebra ꝛ plura ꝯsequūt̄. Tēpestas. n.
multa vētoꝝ ꝛ pcellaꝝ q̄ p totū lacū ꝯstātinē
sē tē tpis visa fuit in oī via illa nulli coꝝ ipe-
dimēto fuit. Vasculū ēt modicū vino plenuꝫ
qd̄ secū tulerāt ipis mōachis ad refectōeꝫ cō
sedētibus q̄tienscūqꝫ exhaustū fuit liquoris
vini nullū sensit d̄trimētuꝫ. Bti igit̄ otmari
corpus ad mōasteriū bti galli delatū multis
ibidē p̄cedentibus ꝛ ꝯseq̄ntib⁹ miraculis fe
licit̄ ꝛ honorifice q̄escit.. ¶ De. s. cōrado.

Sanctus cōradus de nobili
bus parentibus in alemāia
genitus ꝛ educatus est. hic
q: multe honestatis ꝛ bono
rum moꝝ adornatus erat a
nothigo ecclesie costātinen
sis ep̄o toti ep̄atui auditor p̄
ficitur cāꝝ. Succedente āt tp̄e in ꝓpositum

maioris ecclesie eligit. Nothigo aũt epõ viã
vniuerse carnis ingresso vocat sanctus vdal
ricus ecclesie augustinensis eps: et ab ipo cor
pus epi defuncti sepelit: qui clero et populo
triduanum indixit ieiunium vt benignitas di
illi ecclesie daret placentẽ sibi antistitẽ. Sta
tuto igit die quo ad electionẽ vel potius com
munez inspiratiões de epo pcedendũ fuit san
ctus vldalricus dscribit ipm pposituz. b. cõ
radum talẽ esse: sicut apostolus ad timo. et ti-
tum. Oz esse epz irreprhensibilez vnius vxo
ris virum sobrium ornatum prudentẽ pu di
cũ hospitalem doctorem nõ vinolentum non
percussorẽ: sz modestũ nõ litigiosuz. nõ cupidũ
sue domui bñ ppositum. filios habentem sb
ditos cũ oi castitate: siqs domui sue pesse ne
scit qñõ ecclesie dei diligentiam habebit: nõ
neophitũ: nõ in superbiã elatũ ne i iudiciũ d
cidat diaboli. Oz aũt et testimoniũ hre bonuz
ab his q foris sũt vt i opprobriũ nõ icidat et i la
queũ diaboli. Itẽ ad thi. sic ait. Oz. n. epz si
ne crimie esse sicut di dispensatorẽ etc. Seqt et
eos q ɔdicunt arguere. His oibus corã mul
titudine a scõ vdalrico de ipso recitatis: oẽs
ibidem ɔsenserũt. Vñ ibidem rapit trahit. et
Huis plurimum renitens eps instituit. In
cathedrali g insula sublimatus sanctus con
radus pncipalez sancte dei matris ecclesiaz
ditauit reliquijs pciosis et ornatu maxio. In
super tres ɔstruxit ecclesias vnã in ciuitate
ɔstantinensi: duas extra. In qx vna. vz. ec-
clesia bti mauritij sepulchx dñi nři iesu xpi si
millimũ illi qd est in hierusalez cũ multa dili
gentia ɔstrui pcurauit. Ubi etiã duodeci p
bendas clericis ibidez xpo famulãtibus in p
petuũ istituit. Auxit nihilominus canonicox
numex maioris ecclesie cũ allodio ppi pri-
monij. Cupiens ẽt idem vir sanctus cum
apostolo corpus suum castigare tribus vici-
bus trãsfretãs vsus scãm ciuitatez hierusalez
adijt i q locũ passiõis xpi et sepultur et rsurre
ctionis simul et ascensiõis in deuotione ma-
xia visitauit. postmodũ apd castrũ lausen cũ
scõ vdalrico existens: cuz vidissz in ipa turbi
ne aq pcellis hic ide spumãtibus aues itro-
eũtes mergi et exeuntes: itellexit vir scũs in
sps duas aias fore sb specie illax auiũ: que
ibidez ob scelerum suox aliqũ cõmissox mul
titudinez suuz purgatoriuz sustinerẽt. Itaqz
ambo visceribus misericordie moti vdalri-
cus pmã missã p defũcti celebrare nõ distu-
lit. Cõradus aũt ipa die scdaz missã sulr p de
fũctis cõplere ñ pigrat9 ẽ. Et sic i eox deuo-
tiõe et solẽni altaris oblatõe illax auiũ spẽs
ãplius nõ viderũt. Gebbardo optio adolo
scẽti q cãu sup epi sedẽ ɔsederat pphetabat
cõradus dicẽs. pmature sedẽ meaz gebbar
de occupasti: mihi succedet q prior te in hac
cathedra sedebit: vz gamelõus. Scũs etiã
cõradus ifra missax solẽnia p9 ɔsecrationez
corpis et sãguinis dñi nři iesu xpi i die scõ pa
sche araneã lapsã i calice cũ sãguine dñi fi-
duci aliter sũpsit: cũqz terminat rite missax
solẽnijs put dignissimũ ẽ ipa die ad prãdiũ
ɔsedisset attenuatus corpe p sãctã quadrage
nã nõ comedit. Interrogat9 a suis cur nõ co
mederet: ait. Expecto hospitẽ i primũ veni
entẽ: et iclinato capite sup mẽsã exitũ aranee
pbet apto ore ɔxta de tali aduẽtu quin poti9
miraculo iter cũctos ibidẽ exñtes fuerit leti
tia nullus sane mẽtis ignorat. Obijt aũt bea
tus cõradus eps post multax exercitia vir
tutũ. 6. cal. decẽbris. anno dñi: 976. epatus
vo. 72. senex et plenus diex. De. s. hilariõe

Hilarion scũs monachus
fuit. cuius vitaz vtutibus
plenã scribit hiero. huius
parẽtes idolis dediti: ipe
vt di rosa de spinis floruit
alexãdriã missus et ibi grã
maticã discẽs ibidẽ ẽt ba-
ptizatus ẽ. totaqz illi volũtas i ecclie ɔgre-
gatõibus fuit: audiẽs nomẽ antonij i egyptũ
pgrexit ab vidẽdũ eũ: quẽ vt vidit statiz ha-
bitũ mutauit: et duob9 mẽsibus vix cũ eo mã
sit: cõtẽplatus ẽ. n. ordinẽ vite sue grauita
tẽ mox qz creber i orõnibus qz humilis in su
scipiẽdis fribus qz seuer9 i corripiẽdis: ala
cer i exhortãdis. talẽ ẽt hñit ɔtinẽtiaz: vt ci
bi ei9 aspitatẽ nulla eius ifirmitas frãgeret:
his vtutib9 hilariõ istructus redijt ad priaz
cũ qbusdã mõachis: pẽtibus suis iã dfũctis: p
tẽ sbe fribus ptez ẽt paupibus dedit: sibi nihil
oio reseruãs. Erat aũt ãnox. xv. et solitudinẽ in
gressus ẽ sacco tm̃ coopertus et saccũ rusticuz
quẽ beatus antonius ei dedit cũ ab eo disces-
sit secũ tulit. tm̃. 15. caricas p9 sol occasũ cõe
dẽs sb cibo ptẽr9 fuit a. 15. vsqz ad. 20. etatis sue

annuz. Estus ꝛ pluuias breui tugurio quod
iunco ꝛ caricis texerat declinauit: deinde
breuē cellā parauit latitudine pedū quattu-
or: longitudine vo pedū qnqꝫ: vt sepulchꝛ
potius q̄ȝ domū crederes. Capillos semel
in āno. vz. die pasce totūdit: sup nudā terrā
in initio vsqꝫ ad mortē cubauit. Saccū quo
semel fuit indutus nūq̄ȝ lauās nec mutās al
tero nisi cū primo sciscus esset: scripturas sā
ctas quasi memoriter tenens: post oronem
psalmos quasi deo presente cecinit a. 21. an
no vsqꝫ ad. 26. tribus annis p̄mis dimidiū
lentis sextarium madefactum aqua frigida
comedit. Alijs tribus sequentibus panem
aridum cū sale ꝛ aqua sumpsit vsqꝫ ad. 30.
Herbis agrestibus ꝛ virgultoꝝ radicibus
crudis sustentatus est. A. 30. vnciā panis ꝛ
coctū modicū ollus absqꝫ oleo comedit. Sē
tiens aūt caligare oculos ꝛ totum corpus in
impetiginem verti: et punicea scabredine
ꝯtrahi. ad supiorē cibū adiecit parum olei ꝛ
hoc vsqꝫ ad. 64 ānum vite sue tali cucurrit
gradu nihilum gustans pomorū: aut egumi-
nuz seu cuiusq̄ȝ alterius delectabilis rei hic
dum se videret corpore fatigatum ꝛ exitum
crederet īminere a. 44. vsqꝫ ad. 70. pane ab
stinuit incredibili feruore mētis: vt eo tem-
pore q̄si nouꝰ accederet ad seruitutē dei: qn̄
ceteri solēt remissius viuere. Fiebant autez
ei sorbiciūcula de farina ꝛ cum minimo olei
vix pro cibo ꝛ potu qnqꝫ vncias apprehen-
dens: sicqꝫ compleuit ordinem vite sue. nū
q̄ȝ ante solis occasum nec in diebꝰ festis nec
in sūma inualitudine nūq̄ȝ soluit ieiuniū. igi
tur potentissimus in miraculis: sanctitate in
cōparabilis. 80. etatis sue āno cū absens es-
set Esitius: q eum semp familiariter dilexe-
rat q̄si in testimoniū testamēti breuē manu p
pria scripsit litteram oēs diuitias ei dereli-
quens quas habuit vz. tunicam de sacco. cu
cullā ꝛ paliolū: iāqꝫ modicus calor in pecto-
re erat: ꝛ q̄si iā vix viuebat apertis oculis
hec loquebatur: egredere qd times egredere
qd dubitas. 80. fere annis xp̄o seruisti ꝛ mor
tem times? Inter hec verba exalauit spi-
ritū. Statimqꝫ corpus eius humatū obrutū
est. Sicqꝫ ꝛ ipse oēs q ad egrotantez vene-
rant rogauit ne quidē punctū hore post mor
tem eius corpꝰ seruaret. Postmodū Esitiꝰ
vir sanctus cum periculo vite post decē sex
mēses corpus eiꝰ furatus ē ꝛ in palestina de
ferens: monachis crebris ꝓseq̄ntibus laudi
bus monasterio condidit eūz tunica, cucullo
ꝛ palio toto corpore quasi adhuc viuere in
tegro. ꝛ multo fragrante odore q̄si optimis
delibatū esset vnguētis: in testimoniū eiꝰ sā
ctissime vite ad laudē ꝛ exupabilez ipiꝰ glo
riā q viuit ꝛ regnat. Festum āt ipsius recoli
tur. 12. cal'. nouēbris quo vz. die vndeci mi-
lium virginū. ꝛ beate vrsule festū celebrat.

De sancto Turpino.

Urpinus remensis archi
eps socius caroli. 12. ānis.
cū hispaniā ꝛ galitiā a ptā
te paganoruz liberasset: q̄
vidit scripsit laprando d'
cano aqsgrani. ¶ Primo
quō sanctus Jacobꝰ apo
stolus apparuit carolo rogans vt locū sepul
ture sue purgaret ꝛ viā ad locū sui sepulchri
ꝑpararet vt multitudo pegrinoꝝ ibi peccata
deleret. Promisit ēt sibi se fore adiutorez in
oībus ꝛ cū hoc vitā eternā possidendā. Cō-
uersi aūt fuerāt multi p p̄dicationes discipu
loꝝ iacobi: sz recidiuū passi sunt: ꝛ fides xp̄i
ibi deleta erat vsqꝫ ad tp̄s caroli q hispaniā
ꝛ galitiā xp̄ianam fecit p xp̄m. Prima vrbs
quā obsedit fuit Pāpilona: tribus mēsibꝰ ne
quit eā capere: qꝛ inexpugnabiles erāt muri
Orauit ḡ dn̄e iesu xp̄e p cuius fide huc ve-
ni da mihi hanc vrbē: sancte iacobe: si veꝝ
est ꝙ mihi apparuisti da mihi cape eam. tūc
muri colapsi fūditꝰ ceciderūt. Saracenos
autem q baptizari voluerunt viuere pmisit
alios oēs occidit: Quo audito alie ciuitates
miserunt ei tributum ꝛ se ei subiecerunt ꝛ fa
cta est tota illa tra sub tributo. Uisitato sar-
cophago bti iacobi venit petronū: ꝛ ibi in-
fixit lanceam in mare dicens: grās: ꝛ addit
huc vsqꝫ nunquam nisi nunc potui: tunc su
biugauit sibi omnem galitiam ꝛ hispaniam
a mari vsqꝫ ad mare. Item vnam ciuitatez
obtinuit in qua erant. 90. turres. Itē lucer-
nam ciuitatem quattuor mensibus obsedit.
quam capere non valens deum ꝛ sanctū ia
cobū inuocauit. Tunc ceciderunt muri eius
ꝛ est deserta vsqꝫ nunc cum alijs tribus ciui
tatibus q̄s ipse dominus anathematizauit.

vt olim hierico. Omnia idola dleuit preter vnũ qđ vt dicũt saraceni maugmetus. quẽ ipi colunt cũ viueret in suo noie fabricauit. ꝛ demonũ legionẽ arte magica ibi alligauit: q̃ tãta fortitudine illud tenant: qꝫ a nullo vnqꝫ frangi potuit. Cũ. n. aliqs xpianus ad illud appropinquat statiꝫ piclitaẽ: sed pagan⁹ cuꝫ orãdi cã venit illesus abit. auis que sup illđ sederit stati moriẽ. Est igiẽ in maris margie lapis altus q̃ztũ põt coruus volare sursuꝫ: infra latus ꝛ q̃dratus supra strictus sup quẽ ẽ imago illa de auricalco optio in effigie hois fusa sup pedes suos erecta: faciẽ habens versus meridiẽ: in manu dextera habẽs claueꝫ magnã q̃ cadet de manu eius ãno quo rex in gallia natus fuerit q totã hispaniã xpianã faciet: mox q viderint clauẽ lapsã gazis suis in terrã positis oẽs fugiẽt. Ex auro qđ reges ꝛ principes dabant carolo: similiter quoqꝫ pagani. ipse carolus secus fecit tẽplũ scõ iacobo ꝛ ornamenta multa ꝛ canonicos instituit. Similiẽ agsgrani de illo edificauit ꝛ mltas alias ecclesias. Reuerso corolo pagan⁹ rex aphricanus hispaniaꝫ sibi subiugauit: xpianos occidit: quos carolus terre custodes posuerat: quo audito carolus redit cũ multis exercitibus ꝛ venit baionaꝫ vrbẽ vascoꝝ vbi romaricus moriens cuidã ꝯsanguineo ei⁹ suum equũ ꝛ cetera sacerdotibus ꝛ paupibus distribuẽda ꝯmisit: q qm nõ ꝯpleuit super se audiuit demões: q̃si rugitus leonũ: lupoꝝ ꝛ vituloꝝ habẽtes: ꝛ raptus p dietas quattuor ductus ab exercitu caroli inuẽtus ẽ. Carolo igiẽ in crastino pugnaturo cũ argolãdo qui hispaniã regserat in sero parãt se milites caroli: vt mane sint ad bellãdũ prõpti ꝛ hastas suas ante tentoria in pratis fixerũt in terra. quas mãe inueneẽt corticibus ꝛ frõdib⁹ decoratas ꝛ in terra radicatas. Absciderũt autẽ eas prope terraꝫ ꝛ de radicib⁹ postea creuit magna silua. Hoꝝ haste floruerũt q ipo die cedendi erãt ꝛ scõꝝ martiꝝ numero inserẽdi. Sũt ãt tũc occisa. 40000. ꝛ dux milo paẽ rotholandi ꝛ equus caroli. Tũc stetit carol⁹ cum duob⁹. M. ꝛ spata q̃ dẽ gaudiosa multos paganos occidit: in sero vtriqꝫ redeunt i castra. Crastino venerũt q̃ttuor nobiles cũ q̃ttuor milibus pugnatoꝝ. Vñ pagani fugiunt ꝛ carolus in galliam reddijt. Postea rediens iterum cum quattuor milibus militũ carolus ꝛ hoꝝ haste floruerunt. q leti ꝛ p̃mi pugnauerunt. ꝛ paganos innumerabiles occiderunt: ꝛ post ipi occisi sunt. ꝛ equus caroli ibi stans multos occidit donec fugerẽt pagani. Iteꝝ mãdauit argolandus carolo bellum: vñ carolus venit cũ. 144. milibus: tũc argolãdus ꝛ carolus mlta simul locuti sunt: de casu belli ꝛ fide. Inter q̃ dicit argoland⁹ pugnemus pro fide: ꝛ si vincar baptizabor Vadunt ğ viginti xpiani ꝯ viginti paganos ꝛ occidunt eos. Post quadraginta ꝛ venit vt prius: postea. 100. ꝛ factũ est similiẽ. Iteꝝ mille sed semp xpiani paganos occiderunt. Tunc datĩs treugis venit argolãdus ad carolum baptizandus dicẽs carolo. Lex tua sanctior ẽ. ꝛ p̃cepit paganis vt baptizarẽẽ. Illi ãt ꝯsenserunt. Tẽ argolandus vidit ordĩes in mensa ꝛ quesiuit qui essent: rñdit carolus hos esse epos: hos mõachos: hos canonicos hos pauperes: quos dicit esse nũcios dĩ. cui ille. Male tractas nũcios dei. ppter hõ nolo baptizari. Hic notandũ qꝫ graue peccatũ sit male tractare paupes: ppter hoc carolus tãta letitia baptizandoꝝ ẽ priuatus. Crastino carolus pugnaturus hñit. 134. M. argolandus võ. 100. M. ibiqꝫ occisus ẽ argolãd⁹ ꝛ sua. 100000. victores in sanguĩe stabãt vsqꝫ ad bases ciuitatis: q̃ mox capta ẽ paganis oĩbus occisis. Tũc. 1000. xpiãi nocte sepelieẽt mortuos carolo ignorante: q onustati argento ꝛ auro: cum ad carolũ redire vellent a paganis qui fugerant sunt occisi: ꝛ hoc fecit eis auaritia. Princeps ãt nauarroꝝ mãdat iteruꝫ carolo belluꝫ: q orauit dñꝫ vt ostẽdat sibi in illo belllo morituros: Crastino aũt armato exercitu carolus vidit rubeam crucẽ i hũeris moriendoꝝ retro super loricas: quos oẽs in oratorio suo retrusit ne occidereñẽ: pacto bello ꝛ occisis fere. 10000. paganoꝝ carolus q̃s i oratorio truserat reppit mortuos. vꝫ. 150 Tẽ carolus expugnauit totam patriã nauarroꝝ: Postea võ dẽ corolo: qꝫ rex babylonis miserat ꝯ eum de syria. 20000. currũ ꝛ ipẽ dĩgñe goliath q vulnerari ñ poterat nisi in vmbilico. 6040. fortium habuit. statura ei⁹ cubitoꝝ. 12. facies eius longa vnius cubiti. digiti tribus palmis: q oẽs ꝯ se missos portauit in citatẽ orthgoꝝ. p⁹ rainaldũ: hꝫ ꝯstãtinũ

regem romanorum ⁊ alium comitez tres il-
los omnes sil'leuans quasi pueros dextra ⁊
leua tulit in carcerē: et viginti pugnatores.
similiter deportauit. rotbolandus vero fixit
eū in vmbiculo. vñ clamauit: maugmet iu-
ua: qꝛ morioꝛ: accurrūt ḡ pagani ⁊ portāt cuz
mox in ciuitatē: ⁊ sic xp̄iani cum eis intraue
runt: ⁊ p̄fatū gigantē occidūt: ⁊ ciuitatē capi
unt. Rotbolandus v̄o gigāti p̄dicauit d̄ tri-
nitate q̄renti. abrahā vidit tres ⁊c̄. Itē in cy
thara cū sonat tria sunt ars manus ⁊ corda.
in amigdala tria sunt coriū testa nucleus: si-
militer in sole cursus splendoꝛ ⁊ caloꝛ. In ro
ta plaustri: mediuz brachia circulus: in ho-
mine corpus aīa vmbra sicut vnū. n. est tria
ita in deo tres persone vnū sūt. Itez querit
gygas. Quō potuit v̄go parere. r̄ndit rotbo
landus. Deus q fabe gurguliōi: ⁊ arbori fa
cit gignere vermes: m̄ltosq̄ꝫ pisces ex aqua
p̄ducit vultures apes: serpētes sine mascu
lino semie facit, p̄lē gignere potuit idē deus
⁊ virginē facere parere. de ascēsione q̄ren-
ti r̄ndit: rota molēdini quantū ad ima descē
derit de superius tantū ascendit: econtrario
auis de mōte descēdens rediit in altū: sol in
oriente surgit ⁊ tendit in occidēte: ⁊ iterū re
diit in orientē: ita ⁊ xp̄s vñ descēdit iterū as-
cendit. Cui gygas: mō pugnemus pro fide.
Postea dictuz ē quō exercitus caroli facies
equoꝝ lintheis op̄uit ne viderēt laruas osti
um. ⁊ obstruxerunt aures equoꝝ ne audirēt
tympana p̄ que p̄us fugati fuerant qñ paga
ni fecerāt singulos viros añ singulos equos
incedere laruatos: ⁊ tympana p̄cutientes.
vñ mō victoriā habuerunt. Tūc carolus ir-
rumpēs vexillū in curru abscidit: al's. n. nū
q̄ꝫ fugissent. ⁊ sic occidit. 8000. paganoꝝ vr
bē cepit: ⁊ postea in hispania nemo carolum
ausus ē ip̄ugnare. Postea venit ad scīn Ja-
cobū ⁊ oīa destructa ibi reedificauit: statuit
q̄ꝫ ad honorē scī Jacobi oēs reges ⁊ p̄ncipes
p̄sētes ⁊ futuros ep̄o sācti iacobi obedire.
Tūc ergo turpinus remens̄ archiep̄s scī ia-
cobi eccl'iam ⁊ altare cū. 60. ep̄is caroli roga
tu cal'. Junii honorifice d̄dicauit. ⁊ carolus
tūc dedit eccl'ie scī iacobi in dotē totā galiti
am ⁊ hispaniā: vt qlibet possessoꝛ dom⁹ ānua
tim q̄tuoꝛ denarios p̄solueret. ⁊ ab oī seruitu
te regis ⁊ principū liberi essēt: ⁊ vt ibi sint cō
cilia ⁊ v̄ge ep̄ales ⁊ corone regales p̄ manus
ep̄i loci p̄rebeantur ⁊ beatus iacobus: ⁊ Jo.
cū matre petierunt. vt vnus sedeat ad dex
terā alter ad sinistrā xp̄i. Jo. in oriente patro
nus ē apud ephesū. Jacob⁹ in occidēte. Ro.
ap̄licam sedē petrus h̄ꝫ: merito qꝛ ipi erant
xp̄o p̄ceteris familiares. p̄ncipalit̄ tñ est pe
trus: qꝛ xp̄s voluit eū esse principē ap̄loꝝ.
Tante āt fortitudinis fuit carrolus q̄ q̄tuor
ferraturas eq simul manib⁹ facile extēdebat
⁊ militē armatū stantē sup̄ palmā suā a terra
vsq̄ꝫ ad caput suū facile leuabat: tante largi
tatis q̄ in quattuoꝛ festis curiā p̄cipue h̄uit
in hispania. vꝫ. in natiuitate xp̄i in pascha ⁊
p̄ethe. ⁊ festo scī iacobi: p̄ singulas noctes eū
custodiebāt. 120. fortes. Prima noctis vigilia
. 40. ei astiterunt. 10. ad caput. 10. ad pedes.
. 10. ad dexterā. 10. ad sinistrā dextra spatam
nudam: sinistra candelā ardētē habentes. h̄
mō secundā vigiliā. 40. sic. 40. tertiā vigili
am fecerit. Qui plura de virtutibus ei⁹ scire
voluerit cernat quō rome fuit imperatoꝛ.
ecclesias ⁊ abbatias instituit sepulchruz dn̄i
visitauit. multoꝝ scōꝝ corpora in argento ⁊
auro locauit: ⁊ lignū crucis secum tulit. vñ
multas ecclesias dotauit. Cū rediret carol⁹
de hispania adhuc erant duo reges paga-
ni apud cesaream augustam marsirius ⁊ be
ligandus fr̄ eius a rege babylonie de p̄side i
hispaniā missi: q carolo ficte subiacebāt: qb⁹
carolus mandauit: vt baptizarent̄ vel tri-
butuz sibi mittant. Qui miserunt ei triginta
equos oneratos auro ⁊ argēto gazisq̄ꝫ hispa
nicis. ⁊ q̄dringētos equos vino dulcissimo:
oneratos pugnatoribus ad potandū ⁊. 1000.
sarracenas formosas: nūcio v̄o caroli gana-
leoni triginta equos oneratos auro ⁊ argēto
⁊ palliis dederunt: vt pugnatores in man⁹
eoꝝ traderet: qd̄ ⁊ fecit: nūcius carolo mūe-
ra tulit: sed vinū ⁊ mulieres acceperunt pu
gnatores. Dixitq̄ꝫ q̄ rex marsiri⁹ veniret ba
ptizandus. cui occurrit carolus cū. 55. mili-
bus. venerunt. ⁊ pagani ⁊ hoꝝ viginti milia
occiderunt. xp̄iani similiter: ⁊ xp̄ianoꝝ trigi
ta milia a paganis sūt occisa. p̄pter hebetu-
dinē aī ⁊ fornicationē eoꝝ. ibi occisi sunt oēs
pugnatores p̄ter rotbolandum ⁊ alios quosq̄ꝫ
Tūc rotbolādus cū. 100. viris euasit ⁊ occi-
dit marsiriū: ipse solus quattuoꝛ lāceis fixus

euasit: tūc marmoreū lapidē trino ictu ī du
as partes diuisit a sūmo vsq3 deorsum gla-
dio suo quē voluit frāgere qn̄ vidit se mori-
turū ne pagāni eundē acciperēt: cornu3 suu3
sufflando fregit ⁊ ceruicē colli sui lesit: socios
vocādo cū sufflatione. Qd̄ carol⁹ vt audiuit
venire voluit: sed p̄fatus traditor eū auer-
tit dicēs eū in venatiōe esse. Adhuc. n. caro
lus necē ⁊ traditionē suorum ignorabat. Ad
obitū rotholādi vēit theo. ⁊ vidit ɔpūctionē
⁊ orationē₂ eius. tribus vicibus carnem su
am tetigit dicens. Et in carne mea videbo
deum saluatorē meū. Silr̄ tetigit ⁊ oculos
dicēs. Quē visur⁹ su3 ip̄e ⁊c̄. ⁊ ait: memento
mei dn̄e q2 pro honore tuo exul morior: me-
mor esto sociorū meorū similiter occisorū p te.
Tunc signans se cruce ait. Nunc video qd̄
oculus nō vidit ⁊c̄. ⁊ sic expirauit scissimus
martyr rotholād⁹. Ego turpinus nesciēs ro
tholandū d̄functū ip̄o die obitus eius missā
defunctorū p̄sente carolo celebraui. 16. cal.
Julij ⁊ raptus in extasim audiui choros in
celestibus cātantes ignorās qd hoc eēt. post
hoc demones q̄si p̄da3 ducentes: quibus di
xi: qd fertis: r̄ndērunt. Marsiriū ad infer-
na sicut mihael rotholandū ad celestia. mis
sa celebrata dixi h̄ carolo. Cū hoc dicerē ve
nit baldeuinus sup equū rotholādi dicēs: ro
tholādū se dereliqsse in agonia: cito exerci-
tus venit ad eum⁹: s3 carolus p̄mus iuenit eū
exanimatū: q brachia sup pectus posuerat in
formā crucis. Tunc carolus irruit sup eum.
qs planctū illius explicet: balsamo mirrha ⁊
aloe ɔditus est. ⁊ cū eo ibi p̄noctauit exerci-
tus. Trigita octo ānorū obijt. crastino armati
vadunt ad locū certaminis: vbi ali⁹ amicū
suu3 semiuiuū repit: alius mortuū. Oliueriū
defunctū inueniūt. q̄ttuor palis in terrā fixis
extensum tertis retortis ligatū: a collo vsq3
ad vngulas pedu3 ⁊ manuū excoriatū: sagit
tis: lanceis: spatis pforatum: totu3 nem⁹ cla
morib⁹ implet q̄libet suū amicum eiulādo.
Tunc carolus iurauit p oīpotentē3 q̄ currere
nō cessaret. donec hos hostes inueniret. In-
uenit eos cenātes q̄ttuorq3 milia occidit ste
tit sol imobilis ⁊ p̄longata est dies illa spatio
trium dierum: ⁊ inuento traditore ganaleo-
ne p̄cepit eu3 carolus q̄ttuor eq̄s fortissimis
totius exercitus alligari: ⁊ super eos assesso
res agitantes ɔ̄ quattuor orbis plagas ⁊ sic
digna morte interijt discerptus. Exēplo aūt
machabei iude. 12. milia talētorū auri vestes
⁊ cibaria data sunt p defūctorū aīabus. Ro
tholand⁹ in eccl̄ia romana sepelit: gladius
eius ad caput suspendit. oēm terram: circa
oppidū blauiens sex dierū spacio vbi rotho-
landus sepultus est canonicis regularibus
quos ipse carolus restaurauerat iussit dari
vt ānuati in anniuersario sci rotholandi. 30.
paupes oībus necessarijs vestibus indue-
rent: cibis reficerēt. 30. psalteria ⁊ tot missas
p oīum defunctorū aīabus occisoru3 dicerēt
⁊ de reliquo ipsi viuerēt. Post hoc carolus
scm̄ dionysium honorauit omnem francia3
ecclesie eius in p̄dio dedit. ⁊ p̄cepit vt oēs
frāci p̄sentes ⁊ futuri ēt reges pastori eccle-
sie obedirent: ⁊ q̄libet domus annuati q̄ttuor
denarios daret ipsi ecclesie ⁊ stans apd̄ cor
pus. b. dionysij: orauit pro aīabus occisoru3
in hispania ⁊ pro his qui libēter p̄fatos de-
narios soluerent: nocte proxima regi dormi
enti dionysius apparuit eūq3 excitauit di-
cens. Qui tuo exemplo in hispania occisi sūt
vel occidentur oīum delictorum venia3 im
petraui. Similiter quattuor de suis vulne-
ribus medicinē impetraui. Hoc carol⁹ dixit
oībus. Tunc carolus aq̄sgrani mira mr̄i dei
opatus est. vnde prouocati sunt ēt ad bona
facienda multi alij. Tunc mihi turpino mors
caroli reuelata ē h̄ mō. Cū apd̄ vienā die q̄
da3 in extasi rapt⁹ orōni vacarē: ⁊ psalmū d̄
us in adiutoriu3. dicerē. demonum agmina
procedebāt versus lotharingia3. Cūq3 oēs
transissent vidi vnum quasi ethiopē gressu
tardo sequentē. Cui dixi. quo itis. Respon
dit. Aq̄sgranū tollere aīam caroli. Cui dixi
Adiuro te per iesum xp̄m vt redeas ad me
dicēs quid actu3 sit. Tunc parū morati rede
unt vt prius ordīati. Dixit ḡ ei cui prius di
xeram qd egistis: r̄ndit Galatianus sine ca
pite tot lapides: ⁊ ligna ecclīarum tulit ī sta
tera q̄ plus apphenderūt ei⁹ bona q̄3 mala
⁊ iō aīa3 eius a nobis abstulit. Quo dicto eua
nuit: ⁊ ego cognoui illa hora carolum esse de
functum. Ipse etia3 mihi qn̄ ab inuicē reces
sim⁹ me rogāte p̄misit q̄ si fieri posset nūciū
mortis sue mitteret: silr̄ ego sibi d̄ mea morte
promisi. Unde egrotans ad mortem p̄cepit

cuidã militi alũno suo vt morte eius mihi nũ
ciaret qđ et fecit. 5. cal. februarij. obijt ãno do
mini octingentesimo quartodecimo.

¶ De scõ Guilielmo.

Empore illo quo diuie pla
cuit pietati anglorum gentem
de malis suis corriger et sue
suitutis officijs arctius astri
gere gloriosissimo normão
ũ duci guilielmo eãdẽ pa
triam debellaudo subegit: et
eius virtute et industria totius ecclesiastice
dignitatis hon ores in meli⁹ reformauit: cu
ius pie itentionis operibus iuidens ille bo
norum oiuz inimicus diabolus tũ familiarium
fraudibus tũ externorum incursibus multotiens
conatus ẽ eis obsistere successibus. Sz dño
protegente et timẽtẽ se regem glorificante ad ni
hilũ deductus est malignus. Audientes aũt
dacij angliã subiectã esse normãnis grauiter i
dignati se suo hereditario q̃si iure puari ar
ma pparant: classẽ adaptãt: vt eos adeũtes
a data sibi diuinitus p̃ria expellant. Hoc cõ
perto rex prudentissimus helsinũ quẽdã re
ligiosũ abbatẽ remeẽ cenobij accersitũ in da
tiã dirigit: vt ingrat veritatẽ h⁹ rei. At ille vt
vir ad modũ sagacis ingenij strenue negoti
uz regis exegt: quo fidelit peracto ad angli
az cupiens reuerti mare igredit: et iã maximã
ptẽ maris psp̃ero cursu transierat. Cũ subito
nautis surgentibus vndiqz ventis horrida
tẽpestas celũ cõmouit et vndas. Fatigatis igr
nautis nec vltra obniti valentibus fractis re
mis funibus ruptis: cadentibus velis spes
oiuz salutis amittit: nihil nisi submersionis iu
diciũ deniqz expectat. Cũqz de salute corpo
rũ desperati aiarum curã solũmodo creatori suo
magnis clamoribus cõmendarent: et beatam
dei genitricẽ miserorum. s. refugiũ et desperan
tiũ spez deuote inclamarẽt: ecce subito cspi
ciũt quẽdã reuerende habitudis virum põtifi
cali infula primũq; aduocans ad se abbatez
helsinũ his vbis cepit appellare dicẽs. Uis
inquit piculũ maris euadere? vis in patriaz
sanus redire? Cũqz ille cũ fletu se id toto cor
de desiderare: id solũ expetere rñderet: tũc
ille. Scias inqt me ad te a dña mea genitri
ce dei maria quã tã dulciter relcamasti dire
ctũ: et si dcis meis obtẽpare volueris san⁹ cũ
comitibus euades iminẽs pericłz maris Spõ
det illico se ei in oibus obtẽpaturum si h euade
ret pericłz. Promitte igt ille deo et mihi: q diẽ
cceptiõis mr̃is xpi solẽniter ãnuati celebra
bis et celebrãdũ pdicabis et ille vt vir prudẽ
tissim⁹: et quis iquit dies mihi h festo erit ce
lebrãdus? Sexto ait idus decẽbris h solẽni
zãdo festuz tenebis: et q̊ iquit abbas offõ vte
mur in ecclesiastco obsequio? Oẽ iquit offiñ
qđ dr̃ in eius natiuitate dicet in cceptõe ei⁹
excepto q nomẽ natiuitatis mutabit i nom cõ
ceptõis. His dcis ille disparuit: et citius dcõ
sedata tẽpestate abbas cuz suis icolumis ccí
to flatu applicuit anglicis littoribus: et q̃ vi
derat et audierat quibus potuit notificauit:
statiqz reuersi cenobio idẽ festũ solẽniter cele
brare fec et tpe q̊ad uixit duotis obsequijs de
uote celebrauit: et nos g̊ frẽs dilectissimi si po
tuz salutiferum volumus apphẽdere dei geni
tricis cceptõez cgruis obsequijs celebrem⁹
vt ab ei⁹ filio digna mercede remuneremur
qui cũ p̃re et scõ spiritu viuit et regnat.

¶ De. sancta otilia.

Tilia quia ceca nata fuit p̃r
suus eã occidere voluit: vñ
mr̃ eius cuidã ancille sue eã
alẽdã cmisit: q̃ pp murmur
ppłi iubente mr̃e lõgissime
cuz puella fugit: vbi cũ ipa
puella nutriret xp̃s epõ er
ardo d partibus bauarie appuit. d. vade ad
qđdã mõasteriũ qđ dr̃ palma et ibi iuenies pu
ellã a natiuitate cecã quã baptizab: nomẽ oti
lia iponẽs ei: et mox p⁹ baptismuz visuz reci
piet. Quo fcõ cũ diu optie i religiõe pfecissz
misit frĩ suo lr̃as dlcedie plẽas. vt eã p̃ri re
cõciliãs reuocaret: cui cuz p̃r nõ ãnueret fi
lius icõsulto p̃re p sorore misit vñ p̃r filiũ tñ
vbibus castigauit q ifirmat⁹ fuit: d q̃ ẽt egri
tudie obijt. p̃r ex h i tñ cturbat⁹ fuit et cpũct⁹
q p filia sua misit et mõasteriuz qđ cstruxerat
filie cuz oibus suis appẽdicijs libe donauit
post h itaqz defunctus est. Otilia vo sciẽs p̃rez
suuz i purgatorio vri i latere mõtis vbi nunc
claustruz ẽ situz tãtuz et tã lachrymabilr ora
uit q celuz sup eã aptum est et lux magna cir
cunfulsit eã et vox dixit ei: pp te liberatus est
p̃r tuus: et i choro p̃riarcharum colocãdus ab an
gelis ducit. Hec btã pter dies festos nihil co

medit:nisi panē ordeaciuʒ ⁊ legumīa:pellis
vrsi fuit ꝓ lecto lapis võ ꝓ cussio. qꝛ võ mõs
altius vbi cẽobiũ Otilie situ͂ ē faciebat pau
peres q̃rentes elemosynã ⁊ pegrinos nimis
laborare:fecͨ mõasteriũ inferius ꝓ hospitali:
q locus sororibus tm̃ placuit: vt ēt ibi ꝯuētũ
instituerent. ibi in noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ spũs sci ꝓ
pria manu tres tylias plãtauit q̃ vsqȝ hodie
valde vtiles sunt in calore. Orãdo vas oīno
vacuũ ipleuit vino: cũ q̃dã soror inter dīna of
ficia vasa esse vacua diceret. Itē qꝛ in bapti-
smo visũ recepit spãlr̄ btm̃ Io. baptistã vene
rabat̄: ⁊ ei ecclĩã facere cogitauit. Quadã ēt
nocte se dedit orõni s̄ petrã vbi nunc magna
crux lignea locat̄ ob mẽoriã tãti miraculi. Ibi
io. rogabat oñder̄ sibi modũ edificij: qđ ⁊ fecͨ
Io. n. in forma q̃ xp̄m baptizauit: in maxia tñ
claritate sibi appẽs ecclesie locũ lõgitudinē
⁊ latitudinē oñdit: qđ vidit vna soror lucem.
vȝ. sȝ ioãnē nõ vidit. cui otilia inhibuit ne añ
ip̄ius obitũ alicui visionē mãifestaret. In in-
choatõe claustri boues cũ plaustro lapidũ ca
dunt de mõte q bȝ in altitudine. 70. pedes ⁊
illesi obuiant fr̄is ascendendo itex onerati.
Uenerãt. n. fr̄i cũ gaudio ip̄os occidere vt ñ
essent cibus v̄miũ sȝ hominũ. Otilia suã nu-
tricem ꝓp̄is mãibus sepeliuit: ⁊ pꝰ. 80. ãnos
sepulchro apto dextra mamilla nutricis inte
gra inuenta est: q̃ eã quõdã lactauerat ⁊ reli
quũ corpus incineratũ. Post plurima v̄tutũ in
signia otilia sciens finē sibi adesse ꝯuocat̄ ad
se sororibus apđ scm̃ ioãnē p̄dicauit eis ⁊ ro
gauit eas orare ꝓ se ⁊ ꝓ p̄re suo. Pꝰ h̄ p̄cepit
eis vt irent in oratorium m̄ris dei virginis
Marie ⁊ legerent psalteriuȝ. Interim duȝ
hec fierent ip̄a obijt sola tantusqȝ odor ibi fuit
q̃si omnes domus plene essent aromatibus.
Redeũtes sorores cũ viderẽt m̄rẽȝ suã sine
eucharistia đfũctã adeo istãter orauer̄t ꝙ đ
morte suscitata eis dixit. cur me īquietastis: lu
cie ꝯiũcta fui ⁊ illđ gaudiũ h̄ui qđ oculus ñ
vidit nec auris audiuit nec in cor hoīs ascē
dit. r̄nderũt. Nobis fuisset ꝯfusio dña si abs
qȝ cõione sacra obijsses. Tũc otilia calicē al
latũ ī q̃ erat corpꝰ ⁊ sãguis xp̄i ꝓp̄is manibꝰ
ꝯtrectauit ⁊ cõicauit. ob h̄ idē calix vsqȝ mõ
fr̄uat̄. odor võ ꝑ dies octo durauit. Martiri
igr̄ lucie iõ ꝯiũcta fuit: qꝛ ip̄a ⁊ otilia duobus
modis martyr fuit volũtate ⁊ carnis mace
ratione.

De sancto Bonifacio.

Passio sci bõifacij marty-
ris sb̄ dioclitião ⁊ maximi
ano apđ tharsũ citatē pas
si: sȝ rome ī via q̃ latia nũ
cupat̄ sepulti q cũ eēt ꝓcu
rator rex cuiusdã nobilis
m̄rone noīe aglaes: ⁊ cũ ea
ī stupro misceret̄: tãdē vtqȝ dīno nutu cõpũ
cti ꝯsiliũ h̄uerũt vt ad regrẽda corpa marti
rũ bonifaciꝰ mitteret̄. Perueniēs igr̄ ꝑ dies
aliq̃t tharsuȝ ciuitateȝ dixit ad eos q cuȝ eo
erãt. Boni viri eũtes regrite nob hospitiũ
Ego ãt ibo vider̄ eos q̃s valde đsidero mar
tyres certãtes. festinãs itaqȝ ad locuȝ vidit
btĩssimos martyres aliuȝ suspẽsuȝ ꝑ pedes
igne supposito: aliũ manibꝰ abscissuȝ: alium
stipitē in collo h̄ntē affixuȝ ⁊ in altũ eleuatũ
Et sic ꝑ diuersa suplicia ⁊ martiria ab ip̄o
carnifice disposita cum eminꝰ feruēs ⁊ ip̄o
amore xp̄i respiceret magᵐ deuȝ scõx mar-
tyx clamare cepit: ⁊ ꝯsedit pedibꝰ eox de-
osculãs vincula ac. d. Certate martyres xp̄i
calcate diaboluȝ modicuȝ ꝑseuerate: ꝑuus
qdē labor sȝ multa reqes ⁊ ineffabilis post-
moduȝ sacietas. Ista. n. tormẽta q̃ ꝓ diuini
tatꝭ amore patimini tꝑalia st̄ ⁊ q̃si in momen
to trãseuntia: post breuissimi tñ tp̄is spaciuȝ
ad perpetue felicitatꝭ vos trãsmittet gaudia
vbi regis v̄ri visiõe gaudentes illucqȝ ce-
lestiuȝ cãtationũ laudes int̄ choros ãgelox
īmortalitatꝭ đcore vestiti r̄ferentes in eterne
calamitatꝭ abysso ip̄ijssimos v̄ros videbitis
cruciari tortores. Aspiciens ãt simplicius
iudex iussit eum applicari ad tribunal: eiqȝ
dixit. Quis es tu? Sãctus bõifacius dixit.
xp̄ianus suȝ ⁊ bõifacius vocor. tūc iratus iu-
dex iussit euȝ suspendi: ⁊ tãdiu corpus eius
vngulis radi dõec ossa eius apparerent: de
inde calamos acutos sb̄ vngulis manuuȝ ei
us affigi. Cũqȝ sanctus đi martyr in celum
aspiciens alacrit̄ dolores toleraret: videns
iudex iussit aperiri os eius ⁊ plũbũ buliens
īfundi. Scũs ãt martyr dicebat: gr̄as ago
tibi dñe iesu xp̄e fili dei viui: deinde iudex
iussit afferri ollã ⁊ eã pice impleri: atqȝ ver
so capite sanctum martyrem in bulientem
picē mitti. Sȝ cuȝ nihil lesus eēt iussit iudex
vt gladio caput eius abscinderet̄: q̃ scđ ter-

remotus fcũs est magnus ita vt multi infide
les ṽtutez xp̃i in martyres cernentes crede
rent. Cõfui ṽo martyris bonifacij circuibãt
vbiq̃ reqrentes euz ⁊ nõ inuenientes adin
uicẽ dicebant: ille mõ in adulterio aut in tab
na positus epulat̃. Cuz ḡ inter se colloq̃rent
ↄtigit vt obuiaret eis vnꝰ cõmentarieñ. quẽ
interrogant. Uidisti aliquẽ viꝝ peregrinum
romanuz: ille ait. hesterna die vir peregrinꝰ
abscissus est capite in stadio: ⁊ iteꝝ introgãs
Qualis erat aspectus eius: at illi dixerunt.
Uir q̃dratus ⁊ crassus robusto capillo cocci
nea armillasia indutus: ⁊ dicit. Ille quez q̃ri
tis apd̃ nos hesterna die martyrio est finitꝰ.
at illi. Hoiez quez nos q̃rimus adulter est ⁊
ebriosus. dicit eis ille. Uenite ⁊ videte eũ.
Cumq̃ oñdissz eis beatissimi martyris corpꝰ
⁊ p̃ciosuz caput eius dixerũt ei. Iste est quem
q̃rim: petimus vt des nob̃ euz: q r̃ndit. ego
gratis corpus eius vobis dare nõ possũ. Illi
ãt dantes ei solidos q̃ngentos accepert̃ cor-
pus sc̃i martyris: ⁊ vngentes eũ aromatibus
inuoluenteſq̃ linteaminibus p̃ciosis posuert̃
illud in basterna: ⁊ sic reuertebãt̃ gaudẽtes ⁊
glorificantes deũ. Angelus ãt dñi apparẽs.
dñe quõdã ipsiꝰ rẽ factã bt̃i martyris idicauit
q̃ ↄfesti cũ oĩ veneratõe obuiauit sc̃õ corpori
⁊ edificans ei domũ dignã reposuit illud in
ea ab vrbe romana spatio stad. oꝝ q̃nq̃: mar
tirizatus ẽ ãt bonifacius. 14. die mẽsis maij.
apud tharsũ metropoli cilicie: ⁊ sepultus ẽ ro
me nonis iulij. Btã ṽo aglaes abrenunciauit
mundo ⁊ põpis eius distribuens vniuersa q̃
possidebat egenis ac mõasterijs relaxãs vni
uersã familiã suã a iugo s̃uitutis: ⁊ ipsa sine in
termissione vacans orõnibus ⁊ ieiunijs tãtã
gr̃am a dño iesu ꝓmeruit: vt in eius nomine
ṽtutũ clarescer et signis. supuixit ãt in habitu
scimoniali ãnis. 12. sepulta apud p̃fatũ mar-
tyrẽ opibus pijs consummata.

De sancta scholastica

Oror nãq̃ bt̃i bñdicti scho
lastica noie oĩpotẽti dño ab
ipso pueritie sue tp̃e d̃dica
ta ad eũ semel p̃ ãnũ venire
ↄsueuerat: ad quã vir dei ñ
lõge ex ianuã in possessione
mõasterij descẽdebat. Qua
dã ṽo die venit ex more atq̃ ad eã cuz disci
pulis venerabilis eius descẽdit frat: qui to
tũ diẽ in dei laudibus sacrisq̃ collogis ducẽ
tes: incũbentibus iã noctis tenebris simul ac
ceperũt cibos. Cũq̃ adhuc ad mẽsã sederẽt:
⁊ inter se sacra eloqa narrassent tardiorq̃ se
hora ꝓtraheret: eadẽ scimonialis femina so
ror eius eũ rogauit dicens. Queso te ne ista
nocte me deseras vt vsq̃ mane aliquid de
celestis vite gaudijs loq̃mur. cui ille r̃ndit:
quid ẽ qd̃ loq̃ris soror: manere ex cellã nulla
tenus possũ tãta ṽo serenitas celi erat vt nul
la in aere nubes appareret. Scimonialis ãt
femina cũ ṽba fr̃is negantis audissz insertas
digitis manus sup̃ mensã posuit: ⁊ caput in ma
nibus oĩpotentem dñz rogatura declinauit.
Cũq̃ leuaret d̃ mẽsa caput tanta corruscatio
nis ⁊ tonitrui ṽtus tantaq̃ iundatio pluuie
erupit vt neq̃ venerabilis pr̃ bñdictꝰ neq̃
frẽs qui cũ eo aderant ex loci limẽ q̃ ↄsederãt
pedẽ mouere potuissent. Scimonialis q̃ppe
femina caput in manibus declinans lacry
maꝝ fluuios in mensã fuderat: p̃ q̃s serenita
tez aeris ad pluuiã traxit: nec paulo tardius
post orõnẽ iundatio illa secuta est: sz tanta fu
it ↄuenientia orõnis ⁊ iundatiõis: vt d̃ mẽsa
caput iã cũ tõitruo leuaret q̃tenꝰ vnuz idẽq̃
esset momentũ ⁊ leuare caput ⁊ pluuiaz d̃po
nere. Tũc vir dei inter corruscatiõnẽ ⁊ to
nitruos atq̃ ingentis pluuie iundationes vi
dens se ad mõasteriũ nõ posse remeare cepit
ↄqueri ↄtristatus dicens. Parcat tibi deus
oĩpotens soror: quid est qd̃ fecisti: cui illa r̃n-
dit. Ecce te rogaui ⁊ audire me noluisti. Ro
gaui dñm meuz ⁊ exaudiuit me: mõ ḡ si potes
egredere ⁊ me dimissa ad monasterium rece
de. Ipse ãt exire ex tecum nõ valens qui ma
nere spõte noluit in loco mãsit inuitus: sicq̃
fcm̃ est vt totã noctẽ ꝑuigilẽ ducerent atq̃ p̃
sacra spũalis vite coloquia sese vicaria rela
tione satiarent: q̃ de re dixi eũ voluisse aliqd
sz minime potuisse: q̃ si venerabilis viri mẽ
tẽ aspicimus dubiũ nõ est: q̃ eãdẽ serenitatẽ
voluit in q̃ d̃scenderat ꝑmanere: sz ↄ h̃ q̃ vo
luit in ṽtute oĩpotentis dei ex femine petitio
ne miraculũ inuenit: nec miꝝ q̃ plus illa fe-
mina q̃ din frẽz videre cupiebat in eodẽ tp̃e
valuit. q̃ n. iuxta ioannis vocẽ d̃s charitas
est. iusto valde iudicio illa potuit que ampliꝰ
amauit. Cũq̃ die altero eadẽ venerabilis se

mĩna ad cellam ꝓpam receſſiſſet vir dei ad
mõaſteriũ rediit: cũ ecce poſt triduũ in cellã
ↄſiſtẽs eleuatis in aera oculis vidit eiuſdẽ
ſororis ſue aĩaꝫ d̃ corpe egreſſã ĩn colũbe ſpẽ
celi ſecreta penetrare qui tante eius glĩe cõ
gaudens oĩpotenti deo in hymnis ⁊ laudibꝰ
gratias reddidit: eiuſdẽq; obitũ frĩbus dnũ
ciauit: q̊s ẽt ꝓtinus miſit vt corpus eius ad
monaſteriũ deferrent atq; in ſepulchro qd̃
ſibi ipſe parauerat ponerent q̊ ſcõ cõtigit vt
quoꝝ mens vna ſemꝑ in deo fuerat eoꝝ q̊q;
corpora nõ ſepararent̃. Eodẽ vo ãno q̊. b. bñ
dictus erat exiturus quibuſdã diſcipulis ſe-
cuꝫ ↄuerſantibus: quibuſdã lõge manentibꝰ
ſciſſimi ſui obitus denũciauit diẽ: pñtibus in
dicens vt audita ꝑ ſilentiũ tegerent abſenti
bus idicẽs qd̃ vel q̃le eis signũ fieret qñ eiꝰ
aĩa d̃ corpe exiret. Ante ſextuꝫ vo exitus ſui
diẽ apiri ſibi ſepulchꝝ iubet q mox correptus
febribus acri cepit ardorẽ fatigari. Cũq; per
dies ſingulos languor ingraueſceret. 6. die
portari ſe in oratoriũ a diſcipulĩ ſec: ibiq; exi
tũ ſuũ dñici corpis ⁊ ſanguinis ꝑceptõe muni-
uit atq; iter diſciplõꝝ manus ĩbecillia men
bra ſuſtentans erectis in celũ manibus ſtetit
⁊ vltimũ ſpũ inter verba orõnis efflauit: qua
.ſ. die duobus de eo frĩbus vni in cella ↄmo
ranti: alteri ãt lõgius poſito reuelatio vnius
atq; indiſſiſis viſionis appuit. Viderũt nãq;
q; ſtrata palijs atq; ĩnumeris coruſcãs lam
padibus via recto orientis tramite ab eius
cella in celũ vſq; tẽdebat̃: cui venerãdo ha
bitu vir deſuꝑ clarus aſſiſtẽs cuius eẽt via
quaꝫ cernerent igſiuit. illi ãt ſe neſcire ꝓfeſſi
ſunt quibus ipſe ait. Hec eſt via q̃ dilectus
dñi bñdictus celuꝫ aſcendit: tc itaq; ſci viri
obitũ ſic pñtes diſcipuli viderunt: ita abſen
tes ex ſig̊ qd̃ eis ꝑdcm̃ fuerat cognouerunt.
Sepultus vo eſt in oratorio btĩ iõnis bap.
qd̃ deſtructa ara apollinis ipſe cõſtruxit.

De ſcõ ruperto.

HOdierna feſt vitaſ ſciſſimi
ac bea. pr̃is nr̃i Rupti que
eius nob in padiſũ tranſitũ
exultabilẽ rddit: pijs mẽtẽ
buſ gaudia exhibꝫ: q̃ dũ an
noꝝ curſus ide voluit ĩ nr̃iſ
cordibus ſp retẽta iocũdita
te inouat̃. Cuꝫ. n. dicat ſcriptura. In memo
ria eterna erit iuſtus: digne in mẽoria vtitur
hoĩuꝫ qui ad gaudiũ trãſit angeloꝝ. Cũq; di
cat̃. glĩa pr̃is eſt filius ſapiens: q̃nte hꝰ ſunt
glorie qui tot barbaricas natões ad agnitio
nẽ dei ĩ xp̃o ieſu ꝑ euãgeliũ regenerauit. Tẽ
pore nãq; hiloparti regis frãcoruꝫ ãno. ſ. re
gni eius ſcdo: ſcũs confeſſor xp̃i in bormatia
hẽbatur eps q ex regali ꝓſapia francoruꝫ no
biliter ortus: nobilior fide ⁊ ptãte fuit. Erat
enĩ mãſuetus ⁊ caſtus ſimplex ⁊ prudẽs in
laude dei deuotus: plenus ſpũ ſcõ ꝓuidus
in cõſilio: iuſtus ĩ iudicio: a dextris ⁊ a ſini-
ſtris virtutũ armis munitus: gregi ſuo for-
ma bñ agẽdi ſcũs: q; qd̃ verbis monuit hoc
opeꝝ ꝑrogatiua cõfirmauit: hic. n. ſe frequẽ
tibus exercebat vigiliis ĩde cõtinuatis ma
cerabat ĩ edꝗs: opus ſuũ mĩa ornabat q the
ſauros diſpſit vt ſepe egentes paupes dite-
ſceret q ſuũ ſolũ h̃ eẽ credidit ꝙ nudus aut ĩ
ops accepiſſꝫ. Cũ igr̃ ꝑcelentiſſima fama hꝰ
viri ĩ fines trãꝝ exiſſꝫ q̃ꝫplĩmi illuſtres vi
ri nõ ſolũ a vicinis: ſꝫ ẽt ab exteris natõibus
ad eiꝰ ſciſſimã ↄfluxerẽt doctrinã: vt vl̃ illius
ſacratiſſimo alloquio ĩ triſticia cuiuſlibꝫ anxi
etat̃ ↄſolatõeꝫ ſuſciperẽt vl̃ eccl̃iaſtice religi
onis ab eo purã vtutẽ audirẽt vñ ⁊ m̃lti illiꝰ
benigna d̃uotõe a laq̊is hoſtis ant q libat. ſt
⁊ vias ꝑpetue vite ingrediebãt̃. Sꝫ ĩfideles
qui plĩmi erãt in regiõe vormacẽſi illius ſci
tatẽ nõ ferentes mult̃ eũ ſupplicijs afficiñ ⁊
vgis ceſũ a ciuitate cũ magna eiecerũt ĩiuria.
Igr̃ eodẽ tpe theoda dux bauaroꝝ audiens
btĩ viri ſcitatẽ ⁊ miracula q̃ faciebat d̃ſidera
uit illũ videre: ⁊ miſſis optimatibꝰ enixe eũ
poſtulabat q̃tenus regiões bauaroꝝ viſitar̃
dignaret̃ ⁊ eius ſalutifere credulitat̃ viã ĩſi
nuaret. Seũs vo eps vbi tãte legatõiſ poſtu
latões ꝑcepit: ſciẽs hꝰ cãꝫ ex diuina diſpenſa
tiõe ꝓcedere: gr̃as celeſti clemẽtie agebat ꝙ
ſedẽtes ĩ tenebris ⁊ vmbra mortĩ auctorẽ vite
lumẽ veꝝ xp̃ꝫ ieſũ agnoſcere optarẽt. Itaq; tñ
eiſdẽ legat̃ ſacerdotes ſuos q̃ſi radios fidei
ad eũdẽ ducẽ ꝑmiſit: ⁊ ipſe nõ lõgo tpis ſpa-
cio interpoſito pꝰ eos ĩ bauaroꝝ it aggredit̃.
Qd̃ dũ p̃fatꝰ dux audiſſet magno p̃fuſꝰ gau
dio cũ ꝓcictu ꝓceꝝ ſuoꝝ obuiã ꝓꝑauit: ⁊ ĩ vr
be ratiſbõa cũ ſũma alacritate illũ excepit.
tc ibidẽ ſcũs ruptꝰ ĩdcõ ieiunio celeſtibꝰ mi-
niſterijs ducẽ ĩformauit: ⁊ ĩ fde vã roborauit
⁊ idoloꝝ cl̃tibꝰ abrenũciar̃ fec: ⁊ ĩ noĩe ſcẽ ⁊ ĩ-
diuidue trinitat̃ baptizauit. baptizati ſũt cũ

eo optimates sui ꝛ ppl's nõ modicus nobili-
um ac ignobiliuꝫ redẽptorẽ mũdi laudãtiuꝫ
qui eos de tenebris i admirabile lumẽ suuꝫ
vocare dignatus ẽ. btm̃ cõfessorẽ xp̃i: p cui⁹
verba irradiata sunt corda tenebrosa ꝛ infi
delium arentia pectora fontem vite sitiebãt
Baptizato itaqꝫ duce ꝛ populo qui diuina
illustrãte gr̃a sacr̃m salutaris lauacri susce-
perat obsecratus a theodõe scũs ruptus na
ui ascẽsa per alueũ danubii descẽdendo vi-
cis ꝛ castellis libera voce euãgeliũ xp̃i p̃di
cauit: ꝛ p terminos noricoꝝ vsqꝫ in inferio-
rem pãnoniã ipse clara lucerna sup cadela-
brꝝ posita lumẽ fidei ministrãdo peruenit. In-
deqꝫ in terraꝫ reuersus lauriacẽsium vrbẽ
ntrauit: i qua multos aq̃ baptismatis regene
rãdo ab idoloꝝ cultura ꝯuertit: ꝛ pl'es vari
js lãguorib⁹ opp̃ssos i noie dñi sanauit. Lau
riaco nãqꝫ digressus i q̊cunqꝫ loco ãpli⁹ gẽtili
seruẽ tam errorẽ cognouit illuc itrepidus acces
sit: destruẽs idola: diminuẽs simulachra: cõ
mẽdãs vbiqꝫ dñi nr̃i iesu xp̃i diuinitatẽ, pa
ris ꝛ sacrã ei⁹ icarnationẽ: vt vnus idẽqꝫ ds
eẽ crederet ꝛ hõ: añ lucifeꝝ a pr̃e dõ vus ds
genitus i fine tẽpoꝝ p hũana salute ex vgie
mr̃e vbũ di verus hõ natus: qꝛ illũinat oẽꝫ
hoiez veniẽtẽ i hũc mũdũ. Sꝫ cũ iã vir dñi
sꝫ postulationẽ ducis ꝛ ppli sibi locũ ad ep̃a
lẽ sedẽ eligere aptũ meditaret: secus stagnũ
vualari laci venit vbi eccliaꝫ i honorẽ p̃nci
pis aploꝝ petri ꝯstruxit ꝛ dedicauit. exit ide
ad iuuaꝝ fluuiũ vbi oliꝫ iuuania vrbs fuit:
q̃ ãtiqs mirabil'r extructa tpibus iter baua-
ricas vrbes eminebat nobilissima: sꝫ tũc ra
ro icola ihabitãte pene dlapsa ꝛ vgultis erat
coopta: quẽ locũ suus di ad cathedrã ep̃alẽ
ꝯsiderãs eẽ idoneũ: qppe iter mõtana a po-
pulari tumultu semotũ, p̃petate h⁹ a duce sibi tradita cũ sũmo studio renouauit: ꝯstruẽs
ibi basilicã quã i honore bti petri aploꝝ p̃nci
pis dedicauit: ꝛ clericoꝝ officijs rebusqꝫ ne-
cessarijs mũificẽtia theodõis magnifice do
tauit: postea vo delegato sacerdotũ offo oẽm
ibidẽ qtidie cursũ ꝯgruo ordie fec celebrari.
Scũs itaqꝫ vir dñi cupiẽs augmẽtare loca
a p̃fato duce aliquẽ fiscũ suũ vocabulo dem̃
pidigẽ: iter auꝝ ꝛ argẽtũ cũ millenis ꝯpauit
solidis: ꝛ sic deiceps dõ auxiliãte ex traditi
one regũ siue ducũ siue fideliũ viroꝝ loci
res accrescere ceperũt. Porro ijs diebus q
dã p̃babiles viri btõ põtifici cũ mag̃ admi
ratiõe narrauerũt qꝫ ipi i heremo q tẽpis v-
bo appellationis caruit: nunc vuõgobi dicit
in ecclesia p̃digia ardentiũ lucernaꝝ ter q̃-
terqꝫ vidissent ꝛ mirifice suauitatis odore ibi
redolere sensissent mirantib⁹ cunctis q aderãt
super talibus p̃digijs scũs ep̃s dõninguꝫ pre
sbiterũ suuꝫ ad eundẽ locũ misit: p̃cipiẽs vt
veritatẽ huius signi diligenter approbaret:
ponẽdo in eodẽ loco crucẽ ligneã quã ip̃e sã-
ctus sua manu bñdixit ꝛ illic direxit. Dõni-
gus vo cum illuc p̃uenisset: stati p̃mo noctis
exordio cum religiosis q secũ aderãt celitus
emissas aspiciebat claras lucernas descẽde
re ꝛ totã illã regionẽ loci ad instar solaris ra
dij irradiare: ꝛ hãc visionem p tres noctes
cuꝫ suauitate mirifici odoris ibi videbat ra
diare: tũc ip̃e in eodẽ loco bñdictã crucẽ ere-
xit: ꝛ sup fabricato tugurio ad scm̃ rupertuꝫ
regressus est p̃orẽ assertionẽ certa relatione
ꝯfirmãs. Scũs rupt⁹ quoqꝫ cõicãs ꝯsilio cuꝫ
theodone p semetip̃ꝫ eundẽ heremuꝫ adijt:
ꝛ vidẽs locuꝫ humãis bitationib⁹ posse fieri
aptuꝫ ãnosa robora extirpar̃: siluaꝝqꝫ ꝯdẽsa
in planitiẽ cãpi redigere: ac ecclesiã cuꝫ bita
culis suoꝝ dei edificare cepit. Eisdẽ vo tẽ-
porib⁹ theodo aduersã incidit valitudineꝫ.
Cunqꝫ sibi vite t'minuꝫ appropinquare sen
tiret vocauit ad se theoptuꝫ filiuꝫ suuꝫ ꝛ du
cem noricoꝝ illum ꝯstituit. p̃cipiẽs ei obedi
re scõ rupto ad xp̃ianitatẽ suã. ꝛ ad op⁹ diuiꝫ
illũ diligent' adiuuar̃: scm̃qꝫ locuꝫ iuuanien
sis ecclesie amoꝛ ꝛ honorib⁹ ꝛ dignitatibus
iugit' sublimare huiuscemõi mãdatis ꝛ oibus
qb⁹ voluerat filiũ instruxisset vltium diẽ cla
usit migrãs ad dñꝫ. Post h' vo theortus cuꝫ
optimatib⁹ suis ad scm̃ rup̃tũ visẽdi gr̃a ire
prexit: ꝛ veniẽs ad illuꝫ in sup̃dcã hermo
locuꝫ pio venerabat' affectu dãs ad ecclesi
aꝫ quã sãctus rupt⁹ ibi ꝯstruxit: ac ip̃o duce
p̃nte in honore sãcti maximiãi, dedicauit tria
miliaria vndiqꝫ de eadẽ silua: ꝛ villã albinã
cuꝫ ceteris donarijs i alimoniã mõachoꝝ: q̊s
sãctus põtifex ibi ad deo suiẽdum posuerat
His ita gestis vidẽs vir dei bauarice digni
tatis culmẽ iugo xp̃i sese subdidisse: sꝫ gẽtilita-
tis errore plures inuolutos supereẽ ad p̃riã
suã repedauit ꝛ inde cuꝫ. xij. ad p̃dicandum

ſibi ſocijs electis. Int̃ quos erãt eximij Chꝛi.
⁊ ſanctus ciſilarius pꝛeſbiteri viri ſãcti ⁊ ſe
cum virginem chꝛiſti ſanctam ⁊ erudrudeꝫ
neptem ſuam adducens quaſi cum tot lu-
minaribus ad vrbem iuuanenſem regredi
tur. Tunc in ſuperioꝛi caſtro eiuſdem ciuita
tis ꝯſtruxit i honoꝛem domini nr̃i ieſu xp̃i et
ſue ſancte genitricis perpetue virginis ma
rie monaſterium: ⁊ ibidem ꝯgregationem ſã
ctimonialium poſuit ſanctam erudrudeꝫ ad
ſeruiciũ celeſtis regis: atqꝫ cũ theoberti du
cis ſtipulatiõe q poſſeſſiones ad illud ceno-
bium tradidit infinitas: eaꝝ ꝯuerſationem
ꝓ oĩa rõnabiliter diſpoſuit. His itaqꝫ expleꝫ
iſte vir btũs inceptũ pꝛedicationis opus cũ
ſummi opificis adiutoꝛio ſtudẽs ad perfecti
onem ꝑducere noꝛica regna diſcipuloꝝ ſuo-
rum comitãte caterua circuire deſtinauit: ⁊
ab vrbe egrediẽs iuuanẽſi gẽtes qbus nõ-
duꝫ fidei lumen reſplẽduerat viſitauit: ⁊ eiſ
triticũ credulitatis lolio ꝑeunte ſeminauit.
nam a coꝛdib⁹ eoꝛum barbaricis hoſpitibuſ
diabolice deceptionis ꝓfugatis illuc intro-
miſit fidẽ: caritatem: miſericoꝛdiã: humilita
tem: per quos pacificos habitatoꝛes xp̃s om
nium bonoꝝ largitoꝛ ⁊ oꝛigo humane menꝫ
domicilium intrare ſolet. Cũqꝫ ſic bauaroꝝ
terminos circuiret ac omnes vt in fide ſtabi
les permanerent admonuit: ⁊ dimiſſis pꝛe-
ſbiteris q populũ ad diuina miſteria ꝯſueſce
rent ipſe ad vrbem iuuanienſẽ remeare ſtu
duit: q2 ſpũ pꝛophetico repletus diem voca
tionis ſue inſtare ꝑſciuit quẽ diſcipulis ſuiſ
ꝓnunciauit. Jlli tali ⁊ tam triſti iudicio con-
ſternati cur eos ⁊ tam nouellam xp̃ianitatis
plebem deſereret lachꝛymati ſunt. Jlle ſpe
erecta ad xp̃m vrbem iuuanienſem ⁊ popu
lum noꝛicoꝛum omnipotenti deo ꝯmendauit
⁊ vitalẽ viꝝ ſcm̃ ⁊ omni populo acceptum ſi
bi fieri ſucceſſoꝛem elegit. Cum vͦ dies qua
drageſimalis obſuãtie agerent̃ febꝛiũ ardo
re vir dei fatigari cepit. Cũqꝫ ſciſſima di-
es reſurrectionis xp̃i illuxiſſet ſolẽnia miſſa
rũ celebꝛauit ⁊ munit⁹ ſacroſci coꝛpoꝛis xp̃i
viatico: poſt dl'ces pr̃ne pietatis admonitio
nes ⁊ poſt extrẽa caritaꝫ vͣba frẽs ꝯfirman-
tia int̃ ſcãs manus lachꝛymantiũ voces: int̃
pios plangentiũ ſingult⁹ cetus angelici a q
buſdã religioſis viris in celo audiebãt̃: qui
voce canora aĩaꝫ ſcãꝫ ferebãt ad eternã feli
licitatẽ.

¶ De ſancto Floꝛiano.

Empoꝛe Dioclitiani ſcũſ
Floꝛianus ꝓnceps officij
militie fuit: de q̃.40. mili
tes crediderunt xp̃o: q ab
aglino ꝑfecto ad ꝑtes no-
ricoꝝ.i. bauaroꝝ deſtina
ti apd̃ lauriacũ ſupplicijs
affecti incarcerant̃: tũc ſanctus floꝛianus vl
tra ſe xp̃ianũ ꝯfitetur: ⁊ cũ flecti nõ poſſꝫ ad
cultũ idoloꝝ bis durit̃ ceſus eſt: ⁊ acutis fu
ſtibus ſcapule ei⁹ ꝑfodiunt̃. tandẽ iubet ag-
linus vt a põte in flumẽ auiſi ꝑcipitret̃: oꝛat
ſcũs ſtupẽt lictoꝛes: ſed vnus alijs atrocioꝛ
ſcm̃ ꝑcipitat cui⁹ oculi ſtati vidẽtib⁹ oĩb⁹ cre
puerũt: martyr aſcẽdẽs ꝯ fluxũ fluuij ĩ mag
ſaxo. Aqla aduolat expãſiſ alis in modũ cru
cis tegit coꝛp⁹. mr̃one deuote ſcũs appuit.
iũgit illa aĩalia ⁊ coꝛpus vͣgltis inoluit ne a ꝑ
ſecutoꝛibus videat̃: ſꝫ cuꝫ eſtu aĩalia defice
rẽt ad ꝑces feie ſons erupit q vſqꝫ hodie flu
it: venientes ꝗ boues ad locũ martyri ꝑatũ
vltra ſe mouere nõ poterant: ibiqꝫ ſepultus
miraculis multipliciter coꝛruſcat.

De ſancto Eraſmo.

Acta eſt ꝑſecutio xp̃ianoꝝ
a dioclitião impatoꝛe vt ſi
qs inuent⁹ fuiſſꝫ non ſacrifi-
care dijs mulꝫ ſupplicijs
interiret. Diuerſe ẽt fere
vẽiebãt ĩ cellã ei⁹ ⁊ ꝓſter
nebãt ſe ad veſtigia ei⁹ et
ſcã ẽ vox ad eũ de celo. o. eraſme dſcẽde ad
tuã citatẽ ⁊ ſtati ſurrexit ⁊ dſcẽdit ad citatẽ.
Cũqꝫ deſcẽdiſſet mlti qdẽ vexabant̃ ſpiri-
tibus imũdis ⁊ occurrebãt ei. Tũc. b. e. ipo-
nebat eis manus ĩ noĩe dñi ⁊ ſtatiꝫ ſalui fie-
bãt: multos etiã ꝑ baptiſmum ꝯuertebat ad
dñm. H audiens dioclitianus iperatoꝛ iuſſit
b. e. teneri ⁊ pñtari ſibi. cũqꝫ ĩtroduceret̃ ſe
dẽte iperatoꝛe ꝓ tribunali iterrogauit eũ. d.
Quid vis eẽ aut de q̊ genere es. Tũc. b. e.
dixit xp̃ianus ſuꝫ ⁊ xp̃m ꝯfiteoꝛ. erat. b. e. ñ
ſolũ ſpũ ſed ẽt coꝛꝑe pulcher: vultus ẽt eius
angelicus: oculi eius radij ſolis: loqla eius
ſine vlla offẽſione: ſecurus rñdebat nõ tre-
pidabat. ⁊ ait iperatoꝛ acquieſce ⁊ ſacrifica
dijs meis ne male moꝛiaris: dicit ei. b. e. ħ

impato: nunq̃ ero facturus vt lapidibus ⁊
sculptilibus quibꝰ tu ipẽ silis ẽs ego sacrifi
cẽ: sꝫ ego sacrifico deo viuo qui fecit celuꝫ ⁊
terrã mare ⁊ oĩa que in eis sunt ipsi soli ser-
uio ⁊ anima mea. naꝫ tibi nunquã consentio
Tunc imperator furore repletus iussit mi-
nistros plumbatis tundere latera eius qui
dum cederetur respexit in celum ⁊ dixit.
Grãs ago tibi dñe iesu xp̃e qui es via vite
credentiuꝫ: q: perueni ad qđ desiderat aĩa
mea. adiuua fuũ tuũ vt nõ absorbeat abissus
morť. tũc impator dixit. Erasme video te iu
uenẽ ⁊ pulchꝝ ꝯsule aĩe tue: ⁊ sacrifica diis
meis ⁊ dabo tibi auꝝ ⁊ argẽtũ. vestẽ iestia-
bilẽ ⁊ faciã te nobileꝫ i palatio meo. dic ei. b.
erasmꝰ. Lupe rapax seductor aiaꝝ: nõ p̃mia
tua separẽt me a charitate xp̃i: nã auꝝ ⁊ argẽ
tũ ⁊ vestes tue iextiabiles sint tecũ i dies p-
ditiõis tue: ego ãt loricã hẽo fidei quã isernꝰ
corrũpe ñ p̃t. tu võ cũ p̃re tuo diabolo eris in
ignẽ etnũ arsurꝰ ipator furore repletꝰ iussit
. b. e. fustibꝰ mactari: ⁊ ter. nonies mutauit.
⁊ i dorso eiꝰ nulla macla videbať: vniuersa
võ plebs clamabat. d. Vere q: magnꝰ ẽ deꝰ
xp̃ianoꝝ q tantã vtutẽ opať in illo. ipator di
xit ad pplm. Erraťartes maleficiorũ opať
iste. dixit. b. e. Nõne tu diabolꝰ es silis illi q
p̃ꝰ ꝓtoplaustũ de p̄adiso ꝓiecit: Impie car
nifex. draco iniq̃tať: dux maleficioꝝ: malefi
cia mea xp̃s ẽ filius dei viui quẽ vgo genu-
it maria ex vbo: xp̃s quẽ ꝓphe vetuꝝ p̄dica
uerẽt: q soluit pctã mundi illuĩans tenebras
ignorãtie nr̃e q te ꝑcutiet i etnũ cui tu rõem
redditurꝰ es: ipator furore repletus iussit bti
erasmi carnes vngulis ferreis effodi. Qui
gratulãs ⁊ psallẽs ꝓphicũ psal. deo canebat
. d. Posuerẽt irlꝫ vt pomoꝝ custodiã: posue
rũt morticinia fuoꝝ tuoꝝ bestiis tre. Tũc i-
pator furoř repletꝰ iussit ministris: plũbũ pi
cẽ: sulphur ⁊ resinã cũ cera ⁊ oleo solui: ⁊. b.
. e. pfũdi. stabat ãt angelus dñi cũ eo. q refri-
geriũ p̃stabat. tũc. b. e. dixit ipatori: vbi sunt
mine tue ⁊ furor tuus magnꝰ: ecce corpi meo
p̃stitisti magnũ rfrigeriũ. vniuersa võ plebs
clamabat. d. Dimitte hoĩeꝫ istũ: ⁊ ep̃ꝫ ciuita
tis sue q: d̃s xp̃ianoꝝ opať i illo. Et ecce su-
bito scũs ẽ tremotus magnꝰ tonitrua corru-
scatiões: ita vt pene oĩs vl' tcia ps ppli mo-
rereť: angelꝰ võ dñi cũ scõ erasmo stabat ⁊ ce
cos hoĩes ad xp̃i lum̃ deducebat. ipator aũt
fugiẽs spabat citatẽ ab ira dei p̃ire: q locutus
ẽ ad pplm ⁊ dixit. Iste quẽ vidistis deũ bla
sphemauit. iõ talis ẽ ꝯturbatio. Tũc ipator
repletꝰ furore iussit. b. e. in carcerẽ itroduci
⁊ 40. põdera ferri in ceruicẽ vl' in mãibꝰ eiꝰ
poni. Et p̃cepit mistris siqs iuẽtus fuissꝫ pa
nẽ vel aquã ei dare morte moreret. Impa-
tor ãt ãnulo suo signauit ostiũ carceris ⁊ cir-
ca mediã noctẽ exclamauit. b. e. ad dñm. d.
Dñe iesu xp̃e accelera ⁊ erripe me ne glori-
eť inimicꝰ in fuis tuis ne dicãt gẽtes vbi ẽ
deꝰ eoꝝ. ⁊ ecce subito carcer illuxit ⁊ fragra
uit q̃si fuissꝫ arõatibus plenꝰ ⁊ visa sũt ve-
lut. ix. cãdelebra ardẽtia añ. b. e. martyreꝫ ⁊
ep̃m. ãgelus. n. dñi igressus fuerat ad eũ. d.
Eras. ecce ego veni ad te ⁊ stati liq̃factũ est
ferrũ tãq̃ꝫ cera ⁊ i medio eoꝝ stabat psallẽs:
⁊ bñdicebat deũ. d. Bñdictꝰ es dñe q fecisti
celũ ⁊ terrã: cui astãt ãgeli ⁊ archãgeli cũ tre
more ⁊ numero martyꝝ q passi sũt ꝑꝑ te: q fe
cisti mĩꝑicordiã cuꝫ fuo tuo ⁊ libasti sydrac.
misac: ⁊ abdẽago d̃ medio fornacis ignis ar
denť ⁊ de mãu nabuchodonosor regis ⁊ da
niel fuũ tuũ de lacu leonũ. ei oblato p̃adio p
abacuch ꝓphetã: ⁊ susanã d̃ falso crimie libas
sti: ⁊ mecũ fecisti mĩꝑicordiã. ⁊ ecce ãgelꝰ do
mini dixit ad eũ. Erasme exurge ⁊ ãbula me
cũ i italiã ibi tibi dñs etnã vitã tribuet i sclꝫ
seculi. ⁊ q̃si colũba xp̃i plaudẽs: sic i lugrido
d̃posuit: alia võ die currẽs ad carcerẽ signa-
tũ ãnuli sui iuenit. Cũq̃ꝫ designassꝫ precepit
mistris. adducite magũ qui d̃os meos ꝓ ni-
chilo fecit. Ingressi ãt carcerẽ nulq̃ꝫ eũ iuene
rũt. ferrũ võ sic. cinis videbať fuisse: qđ vt
audiuit ipator alapã sibi i frõte ꝑcussit dicẽs
veh mihi. d̃lusũ ẽ regnũ meũ. q̃ dicturus ero
populo: Venerẽt. n. q̃si. 40. milia viroꝝ ⁊ mu
lieꝝ ad spectaculũ miliť xp̃i. turbať tota ci-
uitas i tremorẽ grãdi posita. xp̃iãi xp̃ianũ q̃re
bãt: vidue ⁊ orphãi ep̃ꝫ requirebãt. d. quid
fecisti hõi iusto: tũc ipator tiore ꝑterritus di
xit. q: a deo eiꝰ i celũ raptus fuissꝫ: ⁊ ꝑ p̃miũ
magnũ se redemit. ⁊ cũ. b. e. i lugrido vẽissꝫ
multos i xp̃i noĩe baptizãs: oĩa vtutibꝰ opa-
bať. nã ĩfirmos ⁊ cecos orõnibꝰ saluabat: nã
nobilis ⁊ p̃marꝰ citať noĩe anastasiꝰ cuius
filiꝰ mortuus fuerat. ⁊ corpus eius ad sepul
chꝝ ducebať. iussum. n. fuerat a dño. b. e. vt
eũ resuscitaret: ⁊ redderet p̃ẽtibus suis app̃
hẽdens. b. e. sepulchꝝ eius dixit. Anastasi si
credis i dño iesu xp̃o qui natus ẽ de spũ scõ
ex maria vgine: recipies filiũ tuuꝫ saluũ. m̃

ca:n.turba populi mirabaẗ.ad hec v̄ba ana
stasius dixit:⁊ tu potes filiū meuȝ resuscitarẽ
.b.e.dixit.ñ ego sȝ dn̄s iesus xp̄s cui ego ser
uio. Anasta.dixit Si filiū meū mihi saluum
reddideris:credo ego ⁊ domus mea ⁊ popu
lus vniuersus. Tūc.b.e.iussit corpus eius
depōi secreto:⁊ parētes iussit stare flexis ge
nibus sup corpus eius/⁊ dixit.puer surge cūq̄ȝ
surrexissȝ clamauit voce magna.veh q: ma
gnus ē deus xp̄ianoꝝ.pr̄ vsq̄ȝ nūc errauim⁹
dij.n.q̄s colebamus nihil sūt.vidi.n.eos in
īferno nō hr̄e requiē a tortoribus. Deus āt
viuus famuli erasmi magnus ē:⁊ credidit
anastasi.:⁊ tota domus eius ⁊ populus vni
uersus qui ī illa hora fuerẽt baptizati: qui sūt
q̄si.40.M.hoīuȝ tūc.b.e.exclamauit voce
magna dicēs:gr̄as ago tibi dn̄e iesu xp̄e qui
ꝯgregasti populū tuū ī via vitaꝫ: tu.n.dixi-
sti in euāgelio luce. Petite ⁊ accipietꝫ: q̄rite
⁊ īuenietꝫ:pulsate ⁊ aperieẗ vob. B̄ndic po
pulū tuū hūc quē acquisisti.⁊ fcā ē ad eū vox
de celo dicens. Erasme serue bone qui ꝑ me
laborasti ī tra oia q̄cūq̄ȝ petieris dabunẗ tibi
Et b̄ndixit dn̄s populū hunc qui crediderẽt
ī illa hora:oia idola q̄ colebanẗ euertebātur
per.7.āt dies,b.e.e.docēs populū ⁊ ꝯfirmāſ
in doctrina xp̄i dicebat. Custodite mandata
eius que audistis ⁊ magnalia dei que fecit ī
vobis:īduti fide ēt fideles estote. Audiēs h̄
maximianus ip̄ator q̄ fcā fuerūt ī lugrido ci
uitate a ꝑbo iniquissimo hoīe ⁊ sacrilego qui
dixit. Audi pie īperator q̄ fcā sūt in ciuitate
tua regnū tuū d̄lusū ē:⁊ dij n̄ri nescio q̄ hoīe
āthiochēo sūuersi sūt:qui ꝯfiteẗ illū iesū xp̄ȝ
qui crucifixus ē ab hoībus ī iudea deū eē.q̄
audito ip̄ator iussit.b.e.teneri:⁊ ꝑperari tri
bunal ascēdit:⁊ igressus ē.b.e.ad quē ait im
perator:dic tu scelerate hō q̄ tibi ē religio:
tūc.b.e.tacuit:sȝ oculis suis respexit ī celū.
Iperator dixit.nihil loq̄ris:⁊ iussit maxillas
suas ꝯtūdi.tūc.b.e.dixit. Lupe rapax ple-
nus iniquitate malefice quid ꝑseq̄ris seruū
dī:īperator dixit:nōne ⁊ hic ip̄e ē qui cruci
fixus ē ab hoībus ī iudea.tūc.b.e.r̄ndēs ait
illi. Optie īperator bn̄ dixisti mihi vt illius
ego merear vestigia sequi:⁊ effusio sāguis
ip̄ius n̄ra illumīatio ē: quē si velis agnoscere
ī illū credere saluus eris imperator dixit tu
ī illum credas ⁊ genus tuū.b.e.optime di-
xisti mihi.plane q: sic credimus.hostiaſ hu
militaꝫ ⁊ tribulatōis munera offerim⁹ ei qui
saluauit mūdū a petīs eoꝝ.Iperator dixit cō
sule tibi ⁊ aquiesce ⁊ sacrifica dijs meis.b.e.
dixit. Si videro forte facio. Tūc gaudio re
pletus īperator cū vniuerso populo vsq̄ȝ ad
tēpluȝ iouis iussit hoīeȝ dei deduci ad citatē
firmitanā.⁊ p̄cepit organa ⁊ oē genus musi-
coꝝ ī tēplo parari:⁊ h̄ vidēs.b.e.e.ingemuit
corde:⁊ oculos suos ad celū direxit dicēs.
xp̄e fili dei esto p̄ns ī ista hora:⁊ mitte āgelū
tuū qui mihi auxilieẗ:⁊ ꝯfirmet ī ista hora:⁊
pugna diaboli quā p̄parauit. Cūq̄ȝ ꝑuēissȝ ī tē
plū.b.e.dixit.vbi ē deus quē iubes me ado
rarẽ:īpator āt app̄hēdens manū eius igres-
sus ē tēpluȝ:⁊ oñdit ei staturā ereā magnitu
dinis cubitoꝝ.ix.⁊ dixit.Ecce deus meus.
cui ḡ s̄uio: Statiq̄ȝ vt diabolus aspexit ī fa-
ciē martyris xp̄i cecidit statua ⁊ ī cinerē v̄sa
ē ⁊ exiuit draco magnus ex illa.⁊ occidit pe
ne t̄tiā partē populi īperator vt vidit se es-
se d̄lusuȝ ascēdit equū ⁊ ad palatiuȝ perge-
bat:percutiēs pectus suū dixit.veh mihi d̄e
lusuȝ ē regnū meū:nescio a quo hoīe ātioche
no. Media āt pars populi clamabat. Ser-
ue scē dei ora ꝑ nobis vt non pereamus ab
isto dracōe.tunc.b.e.īperauit dracōi vt q̄n
q̄ȝ hoīem nō ꝯtaminaret:vidēs autem vni-
uersus populus xp̄ianoꝝ q̄stas v̄tutes per s̄
uum suum operabaẗ.ceperunt oēs credere
xp̄o.b.āt.e.dixit. Ecce q̄les v̄tutes operaẗ
deus in eos qui credunt in illuȝ:⁊ baptizati
sunt quasi.40.m.hominum. Erat.n.gaudiū
in celo ⁊ spectacula āgeloꝝ:⁊ quō pars dia-
boli pugnabat aduersus electos dei:⁊ ñ va
lebat mentes eoꝝ auertere a cogitatione dī.
tunc.b.e.clamauit voce magna.d. Gloria ī
excelsis deo:⁊ in terra pax hoībus bone vo-
luntatꝫ:q hic fuerāt ad dn̄m ꝯuersi responde
runt.amen.⁊ ꝯturbata est oīs firmitana cō-
fritus vero imperator misit armatos.⁊ iussit
omnes qui ad dominum conuersi sunt gla-
dio puniri.martirizauerunt etiaȝ.330.homi
nes commendātes se orōnibus sācti erasmi
martiris quibus ait. Ite in nomine dn̄i feli
citẽ ad scām ciuitatem quam preparauit vob
dn̄s ⁊ ego post modicuȝ tp̄s s̄sequor erāt āt
āgeli currentes per nubes celi suscipientes
aīas eoꝝ ⁊ triūphantes martyres ad celū ꝑ
duxerẽt:⁊ audita ē vox psallentiū ī celo. via
iustoꝝ recta facta ē ⁊ iter p̄paratū ē.qđ audi
ens.b.e.gratulat⁹ ē vt bonus pastor ouib⁹
suis q̄s tradidit xp̄o. Tunc īperator furore

replet⁹ iussit. b. e. teneri ⁊ diuersis supplici
js torq̄ri ⁊ iussit ministris tunicā ereā aduer
sus staturā eius ⁊ igneā fortit eū vestiri di-
cēs. nunc videbo si deus tuus eripiet te de
manibus meis. Tūc. b. e. dixit. Carnifex ple
nus iniqtat filius diaboli verecūdiā tuam
laudo q deterior es cane dixi tibi ⁊ nunc di
co. Nō timeo minas tuas si ampliora facias
cor meū nō trepidabit: ⁊ signās se signo cru
cis vestiuit se tunica ignea psallēs ⁊ pphetī
cū psalmū dicēs. Trāsiuimus p ignē ⁊ aquā
⁊ iduxisti nos in refrigeriū. Itē. Tanq̄ aux
ī fornace pbasti eos q in te credūt ⁊ sicut ho
locausti hostias suscipis: Stati tunica ignea
qua idutus fuerat facta est frigida sicut nix
vt nulla macula sup eū inuēta fuisset. Tunc
b. e. dixit. Ecce iperator ɔfusus es: cū patre
tuo diabolo eris in ignē eternū arsurus. nā
dn̄s nr̄ iesus xp̄s filius dei liberauit me: po
pulus āt clamauit vel: q2 magnus ē deus
xp̄ianoꝝ q tātas ṽtutes operat in illo: tunc
īperator ait. Artes sūt maleficoꝝ vt igni im
paret ⁊ deos nr̄os deludat. Tūc. b. e. dixit
Stulte iperator que putas maleficia: mecū
ē xp̄s filius dei: ipe q iperat ⁊ deos tuos de
ludit: lapides ⁊ gramina surda ab hoibus cō
flata: qbus tu filis es: nā dn̄s de⁹ iesus xp̄s
viuus ē: ⁊ ṽtutibus vincit. Iperator dixit.
Quādiu iiurias tuas tolerare possum⁹: tūc
b. e. dixit. Etiā ⁊ ego miror verecūdiā fron-
tis tue: q2 nō erubescis. Tūc iperator furore
repletus iussit ministris suis ollā parare vr
nas vigiti plūbi picis simul cū cera ⁊ resi-
na ⁊ oleo solui ⁊ repleri ⁊ succēdi: ⁊ fecerūt
ministri sicut pceptū eis fuerat: ⁊ feruēs fa
cta ē olla ⁊ fluctuās sicut mare. tūc. b. e. di-
xit iperatori. ista olla meū ē refrigeriuz: ⁊ fa-
cto signaculo crucis descēdit in ea. Statiq̄
ait. vox dn̄i sup aquas deus maiestatis into
nuit: ⁊ effudit vnā vndā ex olla ⁊ vstulauit
imperatorez: q clamauit adeo: hō dei ora p
me. tūc. b. e. dixit imperatori. Veh tibi lupe
rapax: ⁊ gehēne ignis quē tibi parauit de⁹ si
mul cuz pr̄e tuo diabolo ⁊ ministris ei⁹. scio
q2 cor tuuz obduratuz ē: sz pter pplm istū
circūstantē erit tibi bn̄ ⁊ geuit illi dolor. mul
ti autē in illa hora crediderunt. iperator āt
vt vidit se arsuz eē iussit martyrē dei reci-
pi ⁊ in arcta custodia hēri: ⁊ igētis ferro pō-
deris colligari. Cūq3 orasset appuit ei iuue
nis similis filio dei vocans eum ⁊ dixit illi.
Ego suz Michael angelus dei missus ad te
ducam in cāpaniā puinciam q̄ vocat forma
na ad docendū pplm. ⁊ apphendens euz eie
cit de ciuitate firmitana. remisq3 nauiculaz
patam a dn̄o inuenit ⁊ transmigrauit in puin
ciam cāpaniam. Alia vero die turbatus est i
perator q2 nō inuenisset eum dicens. q2 deus
eripuit eū. Seruus āt dei ⁊ martyr dn̄i vēit
⁊ sedit in ciuitate formana septē annos docēs
populum viā veritatis. Angelus āt dn̄i pa-
nem ei quotidie ministrabat. Postea āt ora
bat ad dn̄m vt in ciuitate sua eternaliter ge
sceret: ⁊ facta ē vox ad euz dicens. Erasme
veni ⁊ regesce in ciuitate quā pauit deus fri
bus tuis martyribus ⁊ pphetis ⁊ recipe la-
borē tuū per te. n. honorificatus suz in celo ⁊
in terra. tunc. b. Erasmus p viduis ⁊ orpha
nis depcabat. Dn̄e vnigenitus dei patris q
me fecisti regescere in celo meo qui est locus
habitationis tue: ɔcede vt qui me petierit in
noīe tuo recipiat mercedē suaz ⁊ respexit. b.
e. in celum viditq3 coronā inenarrabilem ⁊
occursum sibi de choro aploꝝ ⁊ pphetaꝝ ⁊ i
clinauit caput suuz ⁊ dixit. Dn̄e suscipe ani
mam serui tui ⁊ ɔpleta oratione scm̄ reddidit
spm̄: ⁊ visa est aīa eius candida sicut nix: qn̄
ab angelis deducebat cū gl'ia magna ⁊ cum
illis in celuz penetrabat. quarto nōaꝝ iūiaꝝ
regnante domino. n. i. xp̄o.

De sancto culiano.

Ulian⁹ scotoꝝ gn̄e nobilib⁹
pētib⁹ dine tn̄ gr̄e scūs ē no
bilitate clarissimus. Sco-
tia que ⁊ hibernia dr̄ isula
est maris secunda quidem
glebis: sed sanctissimis cla
rior viris: ex qbus colūbāo
gaudet italia. gallo ditat alemāia: culiāo the
utonica nobilitat francia. q vt dixim⁹ nobi
li psapia editus a pueritia libalibus studi-
is traditus sil cū lr̄aꝝ crementis diligent ce
pit indagare viam veritatis. tandem pueī
ente se gr̄a dei spretis hūanaꝝ lr̄aꝝ studijs
oībusq3 huiusmodi illecebris mōasteriuz pe
tijt: abnegauit semetipm tulitq3 crucē suaz ⁊
secutus est xp̄z: Igr̄ in mōasterio positus q̄s
te obedientie: q̄ste frugalitatis q̄ste fuit vigi

liaꝝ ⁊ oꝛonū instantie vite pn̄tis terminus d̄
clarauit. Quis eteniꝫ martyrij palmā ꝑ grāꝫ
magis q̄ꝫ ꝑ meritū ꝯstet bōis tn̄ adiplet̄ ope
rib⁹. Uidentes itaqꝫ fr̄es mōasterij in vtur̄q
ꝑfectiōibus bti viri ꝑseuerātiā. p⁹ eū ꝑ eccle
siasticos gradus ad offin̄ p̄sbyteratus ꝑcib⁹
ascendere. deīde eiusdē mōasterij regiminis
curā sumere coeger̄t. Ille āt sciēs ꝑfectiōem
caritat̄ sine dilectiōe ꝓximi directe ꝯstriger̄
n̄ posse: passus est in ꝓpis se aliq̄ꝫtulū miora
ri: vt fratꝝ ꝓdesse posset vtilitati: imitatus
apostolū cupientē anathēa fieri a xp̄o ꝓ frib⁹
⁊ cognat̄ s̄ꝫ carnē. verūtn̄ cū fama bti viri lō
ge lateqꝫ crebrescerꝫ metuens ipse ne fauoꝛ
pplaris maculet sibi rugā infigeret cepit me
ditari q̄lit̄ notos ⁊ ꝓpiquos relinq̄ret: pete
retqꝫ lōge se positas terras: vbi obscurus fa
ma ⁊ vilis genere possꝫ haberi q̊ liberius di
uinis cultibus vacare valeret. deliberatione
itaqꝫ recedēdi pacta: colectisqꝫ frib⁹ in q̄bus
idē feruoꝛ ardebat ad vicinā scotie bꝛitāiā d̄
uenit: deinde galliā attigit: q̄ ꝑmeata i ꝓuin
ciā germāie deuenit. q̄ ab incol̄ terre ipsi⁹ oꝛi
entalis francia vocat̄: ibiqꝫ i vꝛbe hēbipoli se
morari disposuit nō vit⁹ incredule gent̄ feri
tatē expiri: eo q̄ intrepidus coꝛonaꝫ optaret
martyrij: sed tn̄ a p̄dicatōnis v̄bo iteri absti
nuit dōec romano se pōtifici pn̄taret: q̄tenus
apō sedē romanā ⁊ integꝝ xp̄iane religionis
dogma ⁊ licentiā p̄dicandi acciperet. Tc̄ āt p̄e
rat romāe ecclesie canō pōtifex hūanis diui
nisqꝫ lr̄is pollens pōtificali offō ꝯgruus: ⁊ in
rebus eccl̄iasticis idōeus qui audita fide bti
culiani charitatis nexibus illigata deo gr̄as
rettulit: eiqꝫ sese charitatis amoꝛe ipriuit ex
ultans semia diuini eloquij ab isulanis ac lō
ge positis doctoꝛibus augeri. Erat. n. apud
egregiū pōtificē nō modica exultatio q̄ꝛ cer
nebat paulati euacuari fraudeꝫ antiq̄ hostis
crescētibus ministris dīne operationis. Tunc
ex cōsensu totius vꝛbis btm̄ virū in p̄sulat⁹
offin̄ ꝓmouit q̊ ⁊ crisma ꝯficere ⁊ ecclesias d̊
dicare ⁊ sacros oꝛdines dare irrep̄hēsibilit̄.
valeret. His ita pactis dimisit eū vt cepto
ope insisteret parato sibi a dn̄o p̄mio eterne
retributiōis. b. itaqꝫ culianus vꝛbē egressus
p̄acto itinere cū colūbano p̄sb̄o ⁊ totnāno leui
ta ad locū sibi d̄stinatū ꝑuenit: colūbano i ita
lia relicto. nā romā ꝑgens gallū in alemania

grauatū febꝛe dimisit. ꝑueniens igit̄ ad p̄di
ctā vꝛbē herbipoli nō eū quē in eadē ꝓuicia
ducē reliq̄rat inuenit: sed aliū noīe gōꝑtum.
Porro venerabil̄ vir paulati cepit pabula
diuini v̄bi icredul̄ popul̄ ministrare: tātāqꝫ ei
dn̄s gr̄aꝫ ꝯtulerat: vt in breui tp̄e gēt̄ loq̄lā
ꝑdisceret: eisqꝫ ꝓp̄o s̄mone scia vitat̄ eroga
ret. mirabant̄ āt oēs n̄ solū nouitatē doctrine
s̄ꝫ ēt exuberātiā eloquētie. facūdiā q̄qꝫ s̄mo
nis comitabat̄ efficacia vtut̄. ipletū est i illo
q̄d vitas apostolis ꝓmittit dicēs. Ego dabo
vob̄ os ⁊ sapiāꝫ ⁊ iterꝝ. opa q̄ ego facio ⁊ vos
facietis: s̄ꝫ cū iā semia diui eloquij succrescerēt
⁊ plebs gradati minueret̄ ab erroꝛe gētilitat̄
vsqꝫ ad p̄ncipes populi sci viri fama ꝑuenit
vt ducē q̊qꝫ ꝓuicie n̄ lateret q̄ eūdē scm̄ virꝝ
sibi pn̄tari iussit: experiri cupiēs q̄ eēt h̄ doctrīa
hactenus sibi incognita. Erat āt ipse p̄nceps
naturali ingenio p̄ditus s̄ꝫ gētilitatis erroꝛ
fedatus. Ad quē btūs culianus ꝑueniēs cō
stanter v̄e religionis dogma insinuare cepit
docens pr̄eꝫ ⁊ filiū ⁊ sp̄ūꝫ scūꝫ vnū eē dūꝫ in
cōmutabilē visibiliū ⁊ inuisibiliū oīuꝫ crea
toꝛē p̄fatus v̄o p̄nceps admirat⁹ tātā. b. viri
ꝯstātiā: ⁊ s̄monū isupabilē veritatē: q̄ꝛ nāli vt
diximus pollebat ingenio: veris se sentētijs
supatū ad eius distulit auditionē: volēs fre
quenti apō se tractatu rimari: vtꝝ quē culia
nus docebat an diane cultus p̄ponendus fo
ret. Diana nāqꝫ apud illū sūma veneratiōe
hēbat̄. verꝝ tn̄ vir egregius iugi instātia labo
rabat vt dō redderet aīas q̄s diabolus ꝑder̄
cōabat̄. Porro p̄noiatus dux cernens ꝯstan
tiā p̄dicatiōis bti culiani secreto venit ad cū
cupiens doctrinis eius instrui: q̄tenus agni
to tramite veritatis abigere valeret anfra
ctus erroꝛis: s̄ꝫ a beatissimo viro catholice fi
dei documentis diligenter instructus ꝓxio
die dn̄ice resurrectiōis cū multis alijs dato
noīe aq̄ lotus baptisinatis absolutiōeꝫ p̄stini
ꝓmeruit erroꝛis: sicqꝫ scm̄ est: vt pene tota
ꝓuincia oꝛientalis francie relicto demonum
cultu diuine religiōi opā daret. Predictus
dux gōꝑtus monitu assiduo bti culiani ad me
liora de die in diē ꝓficiebat. erat āt illi ꝯiūx
s̄m gentilitatis rituꝫ q̄ quōdā fr̄is ipsius cō
iugio fuerat copulata noīe geilana: s̄ꝫ vir dei
sccirco in initio fidei tale noluit ꝯiugiū ꝓhibe
re ne ipenitudīe credulitatis grauitate mo

nitibus plibatus pnceps duceret: et h est qd apostolus nõdũ in fide pfectis dic: tãq̃ puulis i xpo lac vobis potũ dedi: nõ escã: pfector̃.n. solidus est cibus: iõ qd nouerat grauius distulit in futur̃ similisq̃ dino reuelãte spũ sci ens in hac re sibi et socijs cãz pstare martyrij: vt mult interea pdesset iteri omisit tale dã nare cõiugiũ: lz cuperet dissolui et esse cũ xpo imitatus apl'z qui in sporta a fribus p muruz dimissus est: nõ vt morte timeret: sz vt mult añ morte pdesset. Verũtñ cũ qdã die be. presul ducẽ familiariter alloqueref dixisse iter cetera ferf. Fili mi quẽ per euangeliũ genui gaudio valde i pfectu fidei tue: sz multũ me mouet q illicitis nuptijs detineris: et vereor nimis q a recto itinere tali pugio retarderis. Legif.n.b.iaco. dicẽte: q: qui totã legẽ fuauerit offendit ãt in vno factus est oium reus. Preterea in baptismate innouaf hõ: et nõ ex pte: sz totus vt ãt totus inouari possit nihil p stini retinere debz erroris. Audiẽs ãt h pnceps pº hesit stupore: deide alta suspiria trahẽs: valde.n. diligebat eã quã habebat vxorez. tale deinde ferf dedisse rñsũ. Audiui pr̃e docẽte: q: iesus pcepit nihil amori suo pferẽdũ. Nõ patrẽ ñ matrẽ: ñ filios: nõ vxorẽ: et iccirco cũuis vnice diligã iunctã mihi vxorẽ ppono tñ dinũ amorẽ: sed nũc nõ adest mihi ociũ igrẽdi qr̃ eã dimittã: q: z hostes nr̃e rei pu. festio. Cũ ãt reuersus fuero iuẽta opportunitate dimittẽdi sepabor ab illa. hec vº cũ ad aures geilane puenissẽt: qs.n. falleŕ possz amãtẽ graui icãduit ira. ceu rapt catulis leena: diuq̃ secum bacchata ex eo cepit q̃rere quõ scõs viros extigueret nulla.n. bestia i h mũdo similis est mulieri male sic fine pplari strepitu et vulgi cognitione scõs viros pderet. armabaf nãq̃ ipatientie ire et libidinis furor: et q: diabolus iniq̃ cupientibus fomẽta malitie sbministrat: iuenti sunt duo ministri crudelitatis q pmitterẽt se satisfacturos geilane desiderijs dat sibi mũerib' mifrime exe cutionis. Solebat itaq̃. b. culianus pº puã dormitionẽ necessitatis ad studiũ vigalar p uectecq̃ orõnis: qdã vº nocte cũ leues sõnos caperet: ita vt nec dormiret integre: nec vigilaret apte: apparuit ei vir bitu formaq̃ pulcherrimus dicẽs. Culiane amice surge nolo te diutius laborare: vno dũtaxat certamie tãgeris: et sic sẽp mecũ eris. his dictis abscessit euigilãs ãt egregius vir itelligens dini sibi adesse visitationẽ puocatis fribus ait. Fres vigilate cito aderit dñs et pulsabit ianuam: Cauẽdũ est q̃ ne nos sõno torpẽtes inueniat. Addam' oleũ lãpadibus dũ tps est ne si forte defecerit: tũc icipiamus q̃rere qñ ñ poterimus inuenire. Ill' itaq̃ orõni vacantibus media nocte carnifices strictis gladijs locũ in q̃ orabat penetrarũt: qd cũ sacerdos dei i tuitus esset ait. amici ad quid venistis iplebitis pceptũ psumabitis cursũ. his dictis interfecti sunt: ibiq̃ terre mandati ne qs scire possz qd de ill' factũ foret. vestimenta q̃q̃ cũ quibus dina officia pagebant sacriq̃ libri sil cũ eis defossa sunt: ne qd indiciũ necis eor̃ d phendi posset: sz clã discessisse putareŕ cã solite pegrinatõis. Erat tñ qdã nobilis mulier burgũda noie q̃ a pncipio pdicatõis eor̃ scis adheserat viris hñs cellulã iux oratoriũ scõruz q̃ facilius diuinis laudibus interesse valeret. hec intenta vigilijs que facta fuerant diligẽti studio inuestigauit. recedentib' igr̃ carnificibus litheolo mũdo fusũ sanguinẽ sãctor̃ colegit ac terre diligenter infodit vigilijs et orõnibus vacãs: vbi scõr̃ corpa obruta nouerat excolebat loca veneratõe q̃ poterat lz silẽter: ne sic postea sciñ ẽ geilãi iussu remoueref. Eadẽ nãq̃ sceleratissima mulier stratis q̃q̃ plant stabulũ equor̃ in loco vbi sancti martyres hũati erant fieri iussit ne q̃ iudicio sacra corpora pdereŕ ferunt tñ ab his q: te fueŕ posteris relatũ q aialia ibi stablata sup sepulchra martyr̃ nec stercora nec vrinaz iacerent honorẽ martyribus exhibẽtia: vt qd de capite ppha vaticinatus est h in eius mẽbris repief. Cognouit inquiens bos possessorẽ suũ et c. Israel ãt nõ cognouit me: taliq̃ mõ vt dictũ est scõr̃ corpa hoib' pene ignota forent: nisi pfata burgũda in extremo vite posita qbusdã fidelibus vbi posita essent reuelassz. Cõtigit ãt vt dux pacta militia reuerteref ad locũ vbi scõs viros dimisserat q̃s cuz nõ inuenisset cepit studiose pqrere qñ et q̃ cã recesserint quoue abierint: eius vº vxor veneno malitie fedata aliqñ rubor pfusa: aliqñ pallore depssa: aliqñ pfidentia roborata diuersos amfractus negtie sue fraudibus ptendebat dicẽs nõ se eos custodisse neq̃ custodes

adhibuisse: qñ voluerit venisse: qñ sibi pla-
cuit recessisse q̄ pegrinationis sue more fua-
rent: quē sciea vba ñ emolliunt: quez a statu
rectitudīs ñ retrahunt: credul' itaqz vbis cō
iugis pnceps aliq̄ztulū cepta ab inquisitiōe
quieuit: sed qz iuxta dñiaz vocē nil opertuz
est qđ ñ reueleṫ ⁊ ocultū qđ nō sciaṫ. Cū q̄ fcā
fuerant paulatī obliuioni traderenṫ vn⁹ eoꝝ
qui scōs viros gladio inuaserant subito de-
monio arripiṫ ⁊ ppꝛis se dētibus lanīāt a pñti
migrauit in etnaz penā. alt' vo in rabiē vsus
gladio semetipz appetijt: effusisqz viscerib⁹
p9 tormēta pñtis tēpoꝛis ad eterna peruenit
ñ multo p⁹ ⁊ ipsa bel'ua đ q̄ loquimur demo
nibus arrepta voce magna clamabat. Juste
torq̄oꝛ q̄ scis viris tortores adhibui ⁊ cū ma
gno cruciatu ad curiatuz diabolo paratū per
uenit.

De. sancto hērico.

Anno ab icarnatōe dñi. icoi. ab vrbe āt ↄdita. 1752. Ottone tertio rome defuncto vacante regni solio cū de pnci pe agereṫ sbrogādo oiuz vota nutu diuino ad eum inclināṫ: qui tūc in regno potissimus habebaṫ. fuit nāqz eodē tēpore qdam dux bauaroꝝ noie hēricus hērici eiusdē gētis ducis filius cuius tēpoꝛibus scūs volfgāgus ratisbonētiū p̄fuit epīs tā bonitate q̄z nobilitate regia ↄspicu⁹: ⁊ vniuersa moꝝ honestate p̄clarus. Ꝫ initium sapīe timorez dñi pleniṫ est secutus sqz erat oiuz lr̄aꝝ studio pncipaliter ibut⁹ ⁊ totus sane fide ⁊ actōe catholic⁹. hic ḡ ab oib⁹ pari voto ⁊ cōi cōsensu oiuz asciscīṫ diua vtiqz disponēte clemētia vt per tēporalis regni fastigia ad culmē regni celesti pertigeret. Cūqz p̄dictus rex hen. necdū cesaris vel iperatoꝛis obtineret dignitatē apparuit ei ratispō. b. vuolfgāgus cp̄s tali visiōe. Ui sū nāqz est ei q⁹ manens in ecclesia sci ēmarā mi epī ⁊ martiris accederet orādi gr̄a ad btī vuolfgāgi sepulchꝝ ī eadē basilica sitū cūqz ibidē dñz ⁊ scūz vuo. f. intimis p̄cibus cōareṫ exoꝛare: sbito videbaṫ ei ipe scūs vuolfg. astare eūqz hi⁹ vbis appellare. Intueṙ diligenter lr̄as in muro qui est secus tumulū scriptas. Erat āt sic sibi videbaṫ scriptū. solūmō. post sex. euigilās āt rex retractatione diuturna secū reuoluit paucissima huius visiōis scripta In p̄mis ḡ arbitratus ꝙ post sex dies esset moꝛiturus multa dispensat paupibus. Cūqz dierum sex numerus preterijsset ⁊ nihil ī se rex molestie coꝛpoꝛalis sensisset putauit p̄edictam visionem ad sex menses peruinere. Transactis vere sex mensibus cum nihil infirmitatis in se pateretur arbitratus est hūc numerum ad sex annos pertinere. iōqz vt ā cepit timere. Cūqz sex annoꝛum numerus integer pertransisset ⁊ septimi āni dies reuolutus venisset: ipō die per apostolicam bñdictionem suscipit cesaris dignitatem. Tunc tandem sentiens qualis esset sua visio gr̄as egit deo scōqz vuolf. epō qui sibi talem reuelare dignatus est dignitatez. Unctus ḡ in regez btissimus dei famul's hen. tpal' regni non cōtentus angustijs pro adipiscenda imoꝛtalitatis coꝛona sūmo regni cui seruire regnare est: militare disposuit: sūmā eteni diligentiaz in āplificādo cultū religiōis adhibuit eccl'iasṫ di ditaṙ possessiōib⁹ ⁊ imensis oꝛnatib⁹ augere cepit. sedes q̄qz ep̄alis hildensim. vz. a puero vbi fuerat enutritus ⁊ lr̄is edoctus. Deniqz consumatꝫ hui⁹ vite laboribus post q̄z bone opinionis odoꝛem longe lateqz redolere fecerat locūqz sibi dilectū ⁊ cetera monasteria ditādo: oꝛnādo: ⁊ excolēdo ad p̄fectū adduxerat ad pcipiēdā imarcescibilē coronā a dño vocatus ē ab ergastulo carnis: ḡ cernēs diē moꝛtꝫ sibi imineṙ vocatꝫ ad se pentibus btissime iperatricis cunegūdis necnō ēt qbusdā regni pmioꝛibus manu eā apphēdit ⁊ cōmēdauit eā illis h9i vbis memoꝛia dignissimis. Hāc ecce iqnit mihi a vob̄ imo a xp̄o ↄsignatā ipi xp̄o dño nr̄o ⁊ vob̄ r̄signo vginē vr̄az: ī eius vo trāsitu fr̄a ploꝛāte celū exultauit sicēt dñs p suā mi̇ꝑicoꝛdiā reuelauit. In ipa eteni hoꝛa exitu' illius cuidā fuo dei ī solitudie ↄmoꝛāti diabolus ī hūana specie serṫ appuisse quē vir dei p spūz ꝓtinus agnouit: ⁊ ait ad eū q̄ pgis? Ait ille rndit ad exeqas iperatoꝛis pgo. Cui ille ait. vade ⁊ cōple negociū tuū q̄ztū a dño tibi pmittitur Uerūtñ ↄsumato offō tuo adiuratus per deum viuū ad me r̄uertere: vt per te rei exitū possiz cogsceṙ. Post modicū vo r̄uersus corā fuo dei gemebūdus astitit: ⁊ voce querula cū ingēti eiulatu dixit. Heu heu delusi sum⁹ ī vanū laboꝛauimus: quin ēt ab angelis dei

ꝯfusi discessimus. De hoc regre in legenda
sancti laurentij martyris.

¶ De sancta Barbara.

Rat tēpore maxentij impa-
toris vir quidā nobilis et
diues noīe dioscorus. cui
erat filia spetiosa noīe bar
bara. Ipsa āt q̄r erat corꝑe
pulchra: eā pr̄ plurimū di
ligebat: q̄ ꝓpt̄ reclusit eā
in turri altissima quā eidē edificari fecerat:
ne ab aliquo hoīe videret̄. erat āt. b. bar. in-
geniosa ⁊ a tenera etate vanas cogitatiōes
relinquens cepit diuina cogitare. Cū. n. semel
tēplū intraret vidēs simulacra parentib⁹ suis
ait qd sibi volūt he similitudines hoīm: re-
spondēt parentes. Taceas nō sūt hoīm s; deo-
rum ⁊ volūt adorari ꝑ illud qd̄ nescit: ⁊ qd̄
nō videt̄. Bar. dixit. fuerūt quōdā homines
quos nūc colimus: r̄ndent ita. Et hoc. b. ba.
die noctuꝗ replicabat tacita. d. si hoīes fue
runt dij nr̄i. g̊ nati sunt vt hoīes. mortui sunt
vt hoīes si dij eēnt nec nati fuissent nec mor
tui: q̄r d̄itas vt mihi vr̄ nec cepit nec desinit
esse: hō ēt h; originē t̄re: q̄r terra est materia
ei⁹: si g̊ hō de terra ē: ⁊ hō deus ē g̊ aliqd pre
cessit eū qd̄ eius origo dr̄: sic aptius dicere-
mus terrā d̄; sed q̄r nec terra a se ē: nec celū
a se: nec aer a se: nec aqua a se. ex q̄bus q̄ttu
or elementis ꝯstat hō: s; creature sūt: necesse
ē his esse creatorem: ecce q̄nta sapia in tā iu
uenili puella: tandē tradita studijs liberali-
bus alta trāscendebat: s; defuit ei notitia v̄i
dei: vanos āt deos occulte sp̄uit: ⁊ cū vidit
dijs. s. lignis ⁊ lapidib⁹ flectere genua sēsibi
lia insēsibilib⁹ mul̄t aīo valde correxit. iccir
co vē t rumor laudis nicomediā clamās sa-
piētissimū viroꝝ alexādrie fore. s. origenē
cui⁹ facūdia totā terrā ꝑfūderet q̄ v̄is indi
cijs darē cog̊scere v̄ā deitatē: ⁊ idolos ꝯfū
deret vanitatē. hec audiēs. b. bar. multū ga
uisa ē i domo ꝑtōris sui: ⁊ cepit sedule tra-
ctare q̊ gnener̄ posset eū audir̄. erat. n. pr̄ ei⁹
nobil' ⁊ valde potēs. g̊ misteriū suū ei n̄ reue
lauit. cū neminē curatorē hēret: recurrit ad
h ꝯsiliū vt lr̄as eidē sapiētissimo origeni di-
rigeret ⁊ secretū ei patefaceret i hec verba
Viro alexādrie nobilitate ai lōge lateꝗ ꝯsp
so origeni bar. nicomedie tua ācilla dec⁹ ho
noꝝ d̄siderij mei. Accepi fore te v̄e diuinita-
tis ꝯ̄nsorē. a p̄mia. n. scitilla igenij mei cū toto
corde ꝯcupiui: vt ad v̄i dei notitiā ꝑuenirē
mēte ꝯcepi nullā deitatē iesse lignis ⁊ lapidi
b⁹ q̄ hūana arte ꝯposita sūt: q̄ nō recipiūt sē-
sibilitatē ⁊ nec loq nec audire p̄nt. vn̄ sꝑ per
tractaui eē falsos d̄os nec hoīes posse eē d̄os
q̄r hō incepit ⁊ desinit eē. d̄s āt an̄ tp̄a fuit: n̄
g̊ vn̄ꝗ deos credere potui quos homines
mortales cognoui. In multis tamen motib⁹
posita semper deū nobis ignotū ꝓculdubio
esse putaui: qui solus cuncta fecit quē semꝑ
amaui huic me sēꝑ deuoui a quo sū id qd̄ sū
nisi me sn̄ia fallit. cui⁹ sp̄ū aīaꝝ me sētio nec
desistā donec ad eum ꝑtingam q̄ꝑꝑ fame tue
tumultu ꝑcussa pr̄ venerabilis mentē meā
his aptius voluere censui illū deum solūmō
inuestigare: cui⁹ cognitorē apud te esse cogno
ui v̄n̄ si ita est vt fama refert: supplices offe
ro p̄ces q̄tenus discuttere digneris noctē
ignorātie chaos ꝯfusionis ab ācilla tua ⁊ in-
ducere solē iusticie lumēꝗ discretionis. Ap
peto. n. veꝝ deū scire q̄ fecit visibilia ⁊ inui
sibilia: ⁊ vtꝝ v̄e vnus sit vt ipsa iam nūc diu
dū mecū argumētata sunt ⁊c. Hāc eplam di-
rexit alexandriā ad origenē p̄sbyteꝝ q̄ ē in ꝑ
tib⁹ aphrice caput regionis illius longe di-
stās a nicomedia: ne āt p̄uaret̄ legatiōe: quā
legauerat ad deū quē nouerat in cubiclo cor
dis sui lachrimas fudit dicens. Dn̄e firma
pedē eius quē ad famulū tuū misi ne aut il
lū mors preueniat vsꝗ q̊ relegatio veniat.
his ⁊ alijs postulationibus q̄bus deuote po-
terat nūcius alexandriā ingredit̄: originē re
pit i palatio māmee matris alexandrie cesa
ris vbi occupabat̄ in docēdo xp̄ianā religio
nē: q̄ leticia magna lr̄as barba accepit lau
dās deū q̄ huius semē suscitabat ⁊ talia opa
tur. Et stati origenes doctor p̄stātissimus ac
celerat ⁊ edidit desideriū barb. ain hūc mo-
dū. Origenes veri dei indignus sacerdos:
⁊ vt possibile ē ꝯ̄nsor eius adhuc ēt alexādrie
nūc regēs barbare barbarice gētis adoptio
nē filioꝝ dei iesu xp̄i verā salutē. Sicut scri
ꝑseras scire te velle veꝝ deū q̄s sit: scire de
bes q̄ vnus est verus deus in sb̄a ⁊ trinus
in ꝑsonis. s. pr̄ ⁊. fi. ⁊ sp̄i. sā. q̄cūꝗ hec oīa cre
dit oīno h; quo ad deū ꝑtingere possit. Tu āt
h intellige ⁊ intellecta crede: ⁊ si q̄d desue-

rit ad plenitudinez desiderij in legato regre
q te legez scām erudiet ⁊ libros quos secū d-
fert tibi leget. nō ēt debites te p noie xpi mł
tis tormentꝭ tradi. Ipe. n. dicit luce. 9. Qui
pdiderit aiaz suā in h̄ mūdo pp me in vitā et
nā custodiet eā. Origenes misit vnū ex plu
ribꝰ cū nūcio barbare ad barbarā q moduz
daret magno desiderio. pcessit nūciꝰ barba.
⁊ nūciauit nūciū viri dei adesse: ⁊ pmisit eū
foris stare nesciēs vtꝝ ꝯueniēs eēt eū intra
re. Tūc illa hoiez aduocari fecit q ingressus
offerēs salutationē i xp̄o: illa assurgēs incli-
naf: ⁊ tā dei nomē q̄ hoiez veneraf. Pater
eiꝰ grā visitatōis ad eā venit ⁊ vidēs virū
ignotū tremēs inqt: qs hic ⁊ cur h̄: rn̄dit. ale
xandrinꝰ medēdi arte ptꝰ. q rn̄det magistꝝ
se h̄re alexādrie q ꝯ vsus medicoꝝ ēt aias cu
rat. Pr̄ audiēs recessit ⁊ ꝯcessit fieri cuz eo
colloq̄a. Tūc valētinus sacerdos ⁊ bar. ꝯse
rūt int se sua misteria: ibi tūc plecta epł'a ⁊ bn̄
docta qd̄ defuit epłe ad plenitudinē deside
rij a legato q̄siuit ⁊ ad libitū inuenit. Cogni
tio āt quō pr̄ ⁊ fi. ⁊ spi. sā. sit solus deꝰ ⁊ quō
filiꝰ missus sit a pr̄e ⁊ p susceptā hūanitatē ho
minē pditū reuocasset: captiuū redemisset ⁊ p
sacꝝ lauacꝝ eius pcā lauisset accelerauit ad
baptismū ⁊ ab eodē p̄sbr̄o baptizata ē: in tur-
re in q̄ eā pr̄ posuerat: āplius q̄ dei erat q̄si-
uit ⁊ q̄ sursū sūt cupiēs: libros quos ei orige
nes miserat: freq̄nter legit ⁊ valde creuit in
scia diuinoꝝ: ēt sine magr̄o: ⁊ in sapiētia diuina.
Legit ēt de ea q qr pl'chra fuit qdā de optia
tibus terre illiꝰ pr̄i eius locuti sūt vt virꝝ si-
bi acciperet. Ipe vo accedēs ad eā in turri p-
suadebat eā dicēs. filia mea qdā de potēti-
bus ꝯmemorati sūt de te vt acciperēt te i cō
iugio: qd ḡ vis de h̄. Ipa vo ituita pr̄ez cum
ira dixit: ne cogas me h̄ agere pr̄. At ipe se-
cessit ab ea: descēdēsq3 instituit multitudinez
artificū: q facerēt lauacꝝ ⁊ ꝯstituit quō fieri
debuit tribuēs singul' mercedē in integrum
Profectusq3 ē in regionē lōginquā: descen-
dēsq3 famula dei videf opꝰ qd̄ factū ē: vidit
ꝯ septētrionē duas solūmodo fenestras ⁊ di
xit artificibꝰ q̄re duas fenestras instituistis
dicūt ei: pr̄ tuus disposuit: qbus illa facite ⁊
mihi aliā fenestrā: q dixerūt: timemꝰ dn̄a ne i-
dignef paf tuꝰ ꝯ nos ⁊c. Dicit ei famula dei
facite mihi fenestrā: ego de h̄ acgescere faci
az pr̄ez meū. Ipi vo fecerūt aliā fenestrā. per
ambulās vo barba. in natatorio ꝯ orientem
instituit marmoribꝰ eiꝰ digito p̄ciosā crucē
⁊ post ascēdēs in turri vidit simulacra q̄ co-
lebat pr̄ eius ⁊ suscipiēs spūm scm̄ inspuit in
faciē eoꝝ ⁊ dixit. Siles vr̄i fiāt q faciūt vos
⁊ oēs q ꝯfidūt in vob: finitoq3 ope reuersus
ē pr̄ eius de pegrinatōe ⁊ ꝯtēplatꝰ tres fene
stras: dixit artificibꝰ. Quare tres fenestras
instituistis? dicūt ei: filia tua sic nobis prece
pit. Ipse vo ait filie: tu imperasti tres fene-
stras fieri? at illa. ēt bn̄ feci. nā tres fenestras
illumināt totū hoiez: ⁊ assumēs eā paf eiꝰ de
scēdit in natatorio ⁊ dixit ei: quō abūdantiꝰ
illumināt tres fenestre duabus. Illa rn̄dit.
tres sūt mūdū illuminātes ⁊ stellaꝝ cursum
regulātes pr̄. s. fili. ⁊ spi. san. ⁊ hij tres vnuz
sūt in essētia. Tūc repletꝰ furore pr̄ tulit spa
tā suā vt eā occideret. ipa āt orabat ad dn̄z
⁊ abscissa ē petra ⁊ suscepit eā ventus: ⁊ eie
cit eā sup mōtē in quo pastores erāt pascen-
tes oues suas: ⁊ illi ꝯsiderauerūt q be. bar. a
facie pr̄is extra petrā fugeret. Pr̄ āt eiꝰ q̄ri
tando discurrēs venit ad p̄dictos pastores
ingrēdo vtꝝ barbarā filiā suā vidissent vnꝰ
āt eoꝝ ꝯsiderās irā pr̄is iurauit se nescire eā
alter vo eā pdijt. be. āt bar. pditori suo ma
ledixit: ⁊ subito ipe versus ē i statuā marmo
moreā ⁊ oues eiꝰ i locustas mutate sūt. h̄ apo
chryphū ē. At pr̄ eā rapiēs flagellauit: ⁊ co-
ma traxit eā: cathenis ⁊ claue reclusit vt nō
spiret ei q̄sq3: ꝯstituit custodes vsq3 dū abi-
ens nūciaret p̄sidi martiāo audiēs ḡ p̄ses ius
sit eā p̄sentari: p̄ses āt vidēs mirā pl'chritu-
dinē eius dixit ei. qd̄ vis pce tibi ⁊ sacrifica
dijs. aut acerrimis tormētꝭ traderis. cui il-
la. ego h̄eo sacrificare deo meo iesu xp̄o q fec
celū ⁊ terrā ⁊ mare ⁊ oia q̄ i ⁊c. de demonibꝰ
tuis dicit ppha. ps. iiz. Os h̄nt ⁊ non loq̄nf
oclos h̄nt ⁊c. Siles illis q faciūt ea: ⁊ oēs ⁊c
Tūc p̄ses furore repletꝰ iussit eā expoliari ⁊
carnes eiꝰ neruis thaurinis sine mīa dicer-
pere: ita vt oē corpꝰ eiꝰ inundaref sāguine: ⁊
iussit eaz carcere recludi q̄tenus tractaret q̄
pena eam ꝯsumeret: media nocte circūfulsit
eā lux de celo i q̄ appuit ei xp̄s. d. Conforta-
re filia qm̄ copiosū fit gaudiū in celo ⁊ in ter
ra sup passiōe tua: nō ḡ metuas minas tyrā-
ni: ego. n. suz tecuz vt eruā te ab oibꝰ plagis
q̄ inferunf tibi: ⁊ statiz nusq3 appuit: ⁊ dicit
ei p̄ses: ecce quō re xp̄opitiati sunt tui dij: et

dilig͂ūt te: q plagas tuas sanauerunt. rn̄dit
bar. Siles sit tui surdi ceci ꝛ muti: ꝛ quō pla
gas meas curare poterūt q sibiipis remdiū
ↄferre n̄ pn̄t. me āt q curauit ē xp̄s filius dei
viui quē tu nō vides: q꞉ iduratū ē cor tuuʒ
a diabolo: tūc p̄ses vt leo fremēs iussit ei lā
pades ardētes applicari ad latera: ꝛ mal-
leo caput eius cedi: ip̄a āt ituita i celū dixit.
Tu nosti cognitor dn̄e q꞉ amoris tui occasio
ne patior: me ḡ n̄ derelinq̄s. Tūc iussit ipi⁹
p̄ses gladio abscidi mamillas eius: q̄ aspici-
ens i celū ait: ne ꝓijcies me a facie tua dn̄e
ꝛ sp̄uʒ scm̄ tuū ne auferas ꝛc̄. Cū āt hāc pla
gā fortit̄ sustinēt: iussit eā nudā circuire regi
onē illā: ꝛ plagis iserētib⁹ flagellari: at mar
tyr xp̄i vidēs i celū ait. Dn̄e d̄s q opl̄s celū
nubibus adiutor ꝛ ꝓtector meus esto ꝛ tege
nudatū corpus meū ne videat̄ ab oculis i-
pioꝝ viroꝝ. hec dicēs d̄scēdit angelus dn̄i
opiens eā stolla cādida. ꝫ cū videret ipius p̄
ses p̄cepit eā gladio trucidari. Tūc furor̄ re
pletus p̄r eius suscepit eā a p̄side ꝛ ꝑduxit eā
in mōtē. At v̄o ipsa gaudēs sup ꝫ festinabat
vt ꝑfectū vite eterne brauiū accipet: ꝛ addu
cta in mōte ad dn̄m orabat dicēs. Dn̄e iesu
xp̄e cui oīa obediūt p̄sta mihi hāc petitioneʒ.
vt si qs memor fuerit noīs tui: ꝛ famule tue
faciēs memoriā passiōis mee: dn̄e ne memi
neris pctōꝝ eius in die iudicij: ſʒ propitius
esto ei: tu .n. scis q꞉ caro sumus. Et scā ē vox
de celo ad eā dicens. Ueni pl̄cherrima mea
requiesce te in cubilibus patris mei q ē in cel̄.
qđ postulasti donatū ē tibi: quo facto martir
xp̄i ad locū supradictū venit ꝛ ibi martyriū
suū finiuit: a ꝓprio .n. p̄re eius decolata ē. pa
tre eius de mōte descendēte ignis de celo d̄
scēdit ꝛ ↄbussit eū ita vt nec puluis eius iue
nire̅t. ¶ Fuit vir nobilis comes saxonie qui
inimicū suū captiuauit quē stati in turri r̄clu
di fecit ꝛ familie sue stricte mandauit ne sibi
aliqs cibuʒ vel potū mīstraret vt sic eo citi⁹
morere̅t fame. Cumqꝫ ꝑ aliqđ tp̄s sine cibo ꝛ
potu māsisset custodē turris voce lugubri ꝛ
lamētabiliter rogauit vt ei modicū daret de
pane ob reuerētiā gloriose v̄gis bar. ne sic fa
me morere̅t. custos nec clamorē nec preces
aduertebat: ꝛ sic ꝑ aliqđ tp̄s iacebat ꝛ rn̄sum
n̄ dabat. custos v̄o existiabat illū iā mortuū. ro
gauit ḡ dn̄ʒ vt illū extrahi ꝑmitteret priusqꝫ
corpus mortuū exalaret fetorē. Iniecerūt igi
tur funē in collū detēti: ꝛ ad sumitatē dedu-
centes sic cū de alto ꝓiecerīt: q eū ad terraʒ
ꝑuenissʒ statiʒ se erexit: ꝛ oēs q aderāt ꝫ vi-
dētes in fugā ↄuersi sūt quos ille dulcit̄ mo-
nuit: ac ꝑꝑ deū rogauit ne fugerēt: ſʒ vt ꝓpi⁹
accederēt: ꝛ cū accessissent ad eū interrogaue
runt eū quō hoc fieret aut quō viuere̅ posset:
qbus ille rn̄dit. be. v̄go ba. me in oīb⁹ angu-
stijs meis custodiuit: ꝛ i eiectiōe turris suis
scīssimis manib⁹ me sustētauit: ꝛ mori n̄ pos
suʒ nisi ↄfessus ꝛ sacra cōione munit⁹ ꝛ inun
ctus. Interrogat⁹ vn̄ hāc grāʒ hr̄et: dixit iem
nijs ꝛ orōnib⁹ oī die ꝛ oī anno honoraui eaʒ
ꝛ hāc grāʒ mihi apud deū obtinuit: vt mori
nō posseʒ absqꝫ sacris: qbus p̄ceptis stati spiri
tū exalabat. Aliud exm̄ legim⁹. ¶ Tp̄e sere
nissimi rodolfi regis rom. accidit. vt qdaʒ co-
mes ex mādato regis in ꝑtib⁹ orietalib⁹ presi
deret. labēte vero tp̄e famul⁹ de ꝓsapia mi
litari q꞉ v̄ginē violauerit incusat̄: q capt⁹ vi
culis iclusus quousqꝫ cogitare̅t de ↄsilio no
biliū ac ciuitatis q̄ ↄ eū eēt snīa faciēda ꝛ tēpoꝛ
statuto oēs ↄuenerīt: ꝛ iuuenis adductus est
q itine rogauit vt ↄfitere̅t. vocat̄ ↄfessor au
diēs eū inocentē ipm̄ inuenit: vn̄ ↄfessor eū
induxit. vt be. bar. ꝑpetuū seruiciuʒ voueret.
nec ad domū veniret ꝛ rediret nisi p̄us locū
antiquū culmiē i prusia visitaret: qđ ꝛ iuue-
nis fec̄: interea mulier clamās iudiciū iplo-
rat: iuuenis ad iudiciū duci̅t. Iudex q̄rit de
snīa. iuuēis iā de vita sua desꝑans: qdā igno
tus accessit quē nēo nouit exhortans iuuenē
vt iudicē rogaret ipꝫ suū v̄bū posse loqui. qđ
factū ē. Tūc tota vniuersitas cucurrit q̄ ꝛ q̄
liter ille d̄spectus vellet fari: ꝛ rationabilit̄
ondēs ꝓlatā snīaʒ ↄ iuuenē eē nullā: ꝛ ↄstant̄
ꝓbās: q꞉ oēs tā nobiles q̄ʒ ciues ꝛ oēs q ade
rāt illđ veꝝ eē dicebāt: ꝛ sic snīaʒ reuocaue
runt. q꞉ vltra humanū sensū ꝓtulit: cui nul-
lus ↄdicere potuit. Et dū p̄dict⁹ iuuenis añ
tribunal existebat p̄ nimio gaudio ꝓsternere̅
se volēs casu accidit. vt collū iudicis āple-
ctere̅t. Qđ vidētes frui iudicis hostilit̄ irru
erūt i eū. ꝫ p̄r ꝛ amici vidētes desꝑati: flētes
ꝛ lamētātes q̄si mortuū eū reliq̄rūt. Qđ itel-
ligēs ↄfessor ↄfidēt amicis suis ait: neq̄q̄ʒ sic
de bn̄ficijs be. bar. diffidetis. q꞉ veracit̄ scio
q꞉ sanus est ꝛ nullā patit̄ corporis molestiā.

Accedētes pater ⁊ amici eius cū festinatiōe nullū vestigiū vulneris inuenerūt in eo. gratulabant̄ illi ⁊ meritꝭ ⁊ bn̄ficijs be. bar. ꝓstitꝭ: ⁊ magnifice eā laudauerūt: ⁊ sic iuuenis tandem in seruitio be. bar. vitam suam finiuit.

¶ De sancta Brigida

Sancta brigida virgo religiosa vidēs sibi instare tēpus despōsatiōis dn̄m rogauit vt aliquā deformitatē sibi immitteret vt saltē h̄ mō ꝓcerū instātiā vitaret. Tūc vnus oculus eiꝰ crepuit: et liqfactus ē in capite suo: accepto ġ sacro velamine brigida cū alijs virgibus sacris velatis ⁊ deo deuotis in oppido medi extitit: vbi dn̄s eius orōne plurima dignatꝰ ē facere miracula. ¶ Hospitē qndā marcū nōie sanauit decē ⁊ octo ecclesijs de vno modio ceruisie a cena dn̄i vsq̄ in finē pasce sufficient ministrauit. ¶ Leproso cuidā petēti lac cū n̄ haberet aquā frigidā porrexit: sed in lac aq̄ cōuersa ē: coq̄ hausto puella sanata ē. Deide leprosū curauit: duos cecos illuminauit. Contigit vt eā cogēte iter faciēs in vadū fluuij laberet̄: ⁊ fracto capite sāguis emanauit quo mulieres due mute linite vocē receperūt. Post h̄ vas ꝓciosū regis a manu rustici lapsū dissiluit ⁊ ne rusticꝰ dānaret̄ a brigida integrū restitutū ē. Cūq̄ mulier qdā leprosa poma negaret brigide ꝓcibꝰ pomariū funditus exaruit ⁊ poma nouit intus relicta penitu seuanuerūt. Hec iter faciēs in curru vidit pauperē qndā cū familia sua multa sudorē ligna ferentem ⁊ mista dedit illi equos suos. Et illa cū puellis suis iuxta viā ꝓsedit: ⁊ ait fodite sub cespite ꝓpinquo: et aq̄ ꝓrūpat ꝓ pegrinātes: mox cespite eiecto fōs ꝓsiliens emanauit. h̄ scō dux ide trāsiens brigide duos eques dedit. Appropiquāte die pasche dixit brigida puellis suis: q̄ lauabit īfirmas nr̄as sorores: Cūq̄ ille vtpote iuuēcule oēs recusarēt brigida itrauit māibꝰ illas lauās: ⁊ ab īfirmitate sanauit: q̄x vna erat palitica alia dmōiaca: alia leprosa. ¶ In domo q̄dā aliēa scā bri. i manēte casu ꝯtigit: vt oēs exirēt: ⁊ venerūt qdā petētes panē: ⁊ brigida circūspiciēs dixit puero ꝓpe cubāti palitico. ⁊ muto: qd̄ tn̄ ipsa ignorabat: puer scis vbi sit clauis: ⁊ ille r̄ndit scio. dixit ei brig. surge ⁊ ministra illis: ⁊ scm̄ ē ita. In domo vna duodeci infirmos curauit. In ꝯcilio magno: mulier qdā vni ep̄o crimē sui ꝑtus iposuit: cui cū btā bri. os signo crucis signass; illa intimuit a vertice capitꝭ vsq̄ ad plantā pedis. nec tn̄ veritatē ꝯfessa ē. dixit. dic infātule qs ē pr̄ tuꝰ: ⁊ ille r̄ndēs: ep̄s pr̄ meꝰ nō est. Sꝫ qdā in extrema ꝑte ꝯcilij vltimꝰ ⁊ turpis: et vil: ⁊ in diebꝰ illis venit ad scāz bri. qdam vgo q̄rens elemosynā ab illa: cui brigida dixit. Accipe vaccā meā ⁊ abduc. cui illa r̄ndit. vacca mihi nihil ꝓdest. venēt ġ latrōes ⁊ auferēt eā mihi. Brigida dixit. Accipe cīgulū meū ⁊ eo aq̄ intincto ꝑgēs sanabis infirmos: quo arrepto leta abijt ⁊ ab infirmi sanatꝭ lucra multa ꝯxit ⁊ paupibꝰ xp̄i distribuit. In tp̄e famis brigida ꝑrexit ad ep̄m ibor vt ab eo peteret fruges. Ille tp̄e q̄dragesime cū aliū nō h̄ret panē dux cū lardo ꝓposuit ⁊ illa cū ep̄o comedit. Due āt illiꝰ puelle nolētes carnē cōedere abscōderūt. sꝫ ille v̄ se sūt i duos s̄pētes vn̄ grauit a brigida corā ep̄o icrepate sunt. Tūc eis penitētibus illis orantibus serpentes mutati sunt in panem. Post mlt̄a t̄lia admiranda brigida migrauit ad dn̄m.

¶ De sancto Gangolfo.

Gangolfus ex nobili generē burgūdie oriundus fuit: q q̄dā vice in cāpania ad fōtē veniēs ⁊ de aq̄ bibens venit d n̄s loci. vbi fons emanauit: ⁊ ei fōtē venalē exhibuit. Scūs v̄o memor illiꝰ verbi dn̄ici. Si dixeritis huicmō tl tolle te ⁊c. emit fōtē centū solidis. Cū āt h̄ vxori domū veniēs narraret ⁊ ab ea d̄risus bacculū quē manu tenebat solo ifixit quo retracto stati fōs erupit: sic ille quē emerat ⁊ i loco vbi in cāpania fuerat nūq̄ plus emanauit. vxor eiꝰ āt a q̄dā clerico nefario polluit̄ ita q̄ d h̄eā sup his īterpellaret ⁊ ip̄a istāter negaret. Immite inq̄t manū i fontē. vt d̄s q cūcta videt veritatē on̄dat. illa imꝑrita immisit: stati carnes vsq̄ ad ossa dependebāt. Tūc ille. morte q̄dē digna es. sꝫ ei q cūcta iudicat refuo te. Clericꝰ v̄o mulieri adherens q̄dā nocte ceruicē gāgolsi abscide; e volēs ip̄z i cora vulnerauit q post aliquos dies sūpta cōmunione ad dominū migrauit. ⁊ mira

eulis mlt'ğ claruit. Clericus vō vt iudas mor
tu⁹ crepuit medius. Uxor āt gāgolfi cū audi
uit φ maritus eius egros sanaret rñdit. sic
fac vtutes gāgolfus: sic an⁹ meus: statī a pte
illa turpis son⁹ pdijt. taliqꝫ diceps sbiacuit
opprobrio vt oī vita sua eodē die. s. feria sex
ta quot verba ptulit tot turpes sonos ab illa
pte emisit. ¶ De scō Udalrico.

Dalricus ex nobili alama
noꝝ genere ortus in mōaste
rio scī galli enutrit. vbi cū
habitū vellet accipe ab iclu
sa phibet dicēte sibi φ fu
turus esset eps in augusta
qđ pcedēte tpe factū ē. Qua
dā vō die cū scō cōrado pstātiensi epō ad mē
sā psedit a q̄ psurgēs ter missā celebrauit. qđ
dū cōrado innotuit dixit nemo illo hodie satu
rior ad missā accessit credēs euꝫ comedisse.
Per oleū in cena dñi ab eo psecratū multi sr
sanati ⁊ oculi plimi illuminati. Quodā tpe i
die scī ioānis bap. graui infirmitate oppssus
duo iuuenes astiterūt ei qꝫ vnus ait q̄re nō
surgis: debes. n. ad festū Jo. missā hodie cele
brare: q surgēs bis eodē die celebrauit. Post
multa miracula anno dñi nōgētesimo: etatis
sue octogesimo tertio. ordinatōis sue grēge
simo migrauit ad dñꝫ cuius corpus cū ad la
uādū fuit denudatū tāta fragrātia đ eo ema
nauit vt cūcta pectora astātia replerent: por
taf igr ad ecclīā supue: t vuolfgāgus ratispo
nensis eps ⁊ ipꝫ in ecclesia scē affre honorifi
ce sepelivit. ¶ De. s. Affra.

Ffra filia hilarie cuius pge
nitores a cypro venerūt: cū
essent cultui veneris dedi
ti ipsa cuꝫ ancillis suis me
retricio se đdicauerat. Na
rū pstibuluꝫ Narcissus eps
cū felice diacono psecutio
nē dioclitiani deuitās ignorans ingressus ē.
Et p⁹ p turpi amatore susceptus est: postea
xpianoꝝ eps cognitus affra pedibus epī ad
uoluif: ⁊ puertit. De mane xpiani q̄runf: sꝫ
affra sb lini fasciculis eos abscōdit. tūc affra
eps ad hillariā mrēꝫ suā ducit q̄ ēt aduoluta
pedibus eius efficif xpiana: Tūc clamat de
mon sup epꝫ se iniuste a suis hitatōibus expel
li: ⁊ recusat abscedere nisi aliq̄ aīa sibi i ptatē
def. Dat ĝ ei draco magnus ab epō in fauci
bus alpiū quē stati occidit demō. Tūc narci
sus domū hillarie i ecclīā psecrauit ⁊ diony
siuꝫ auūculū affre epꝫ ordinauit in augusta.
Affra vō cū solita exercere neglexit: caio iu
dici accusaf cui dū iudex paganus dixet deū
xpianoꝝ meretrices abhorrere ⁊ xpm̄ hitare
in talibus ñ posse. Affra rñdit xpꝫ p peccato
ribus venisse iubef igr in insula lici fluminis
cremari mr āt ⁊ ancille dū eā sepelissēt ibidē
cōphēse in igne cremāf. ¶ ¶ De. s. osualdo

Sualdus rex angloꝝ filius
achicsororis scī admūdi re
gis q ⁊ p xpo occubuit. Fuit
vir magnaꝝ elemosinaꝝ in
die pasce ab adriano indi
rancēsi dīna audiēs: cū lin
guā ignoraret rex pplo intptabaf: ea die du paupes pueñerēt ⁊ iā oīa victua
lia eēnt distribuēda discū argēteū fcē pfrigi ⁊
dari egēis. Cui eps pgratulās manū ei⁹ oscu
labaf. d. Nūqꝫ senescat hec man⁹: ⁊ factū ē ita
pmāet. n. vsqꝫ hodie q ēt die ac nocte vaca
bat diuinis ⁊ aut supinus aut flexis genibus
gr̄as agebat. frē suo cāsrido ab ipsis pēpto du
cē britonū cū multis sup se venītē ipe erectō
crucis vexillo ⁊ flexis genib⁹ supauit. 9°. igr
regni sui āno etatꝫ. 38. rex miricioꝝ q anecesso
rē suū pemerat ipm in pl̄io occidit: ⁊ caput
cū māibus ⁊ brachijs ignominiose stipiti su
spendit: qui postea mult'ğ clarut miraculis.
Scolasticus quidā bona dicens ⁊ mala faciēs
ad extrema pductus vidit se ad inferos du
ci: inuocat auxiliū osualdi ⁊ allata sibi pticlā
pali in q̄ caput osualdi cū manibus pepēdit i
aq̄ bñdicta posita ⁊ eo potato vitā obtinuit ⁊
salutē. ¶ De scā Tecla.

Ecla sponsa thamiri sedēs
in fenestra sua audiuit pau
lū q iconiū venerat đ vir
ginitatē pdicantē eidē ad
hesit titus inibi pcesserat ⁊
paulū sic descripsit. Statu
ra breuis capite robusto: su
pcilijs iūctis naso aquilino grā plenus: tē mr
tecle filiaꝫ cū aplo accusauerat: vñ ambo ad
pcōsulē trahunf: mrē ꝯ filiaꝫ clamāte: q: spō
sum iuā ptēnit ⁊ huic aderet: tē paulus expel
litur ⁊ tecla igni iniecta illesa exiuit ⁊ inuent

Paulũ ꝑ se orãtē ꝛ statī eũ sequit̄ antiochiã
Ibiqꝫ a quodã ꝯcupiscit̄: sed videns se ꝯtēni
ꝑ sacrilega iudici tradit̄: Seq̄nti die tecla ī
ter leones: leenas: ꝛ vrsos ꝓijcit̄: sed oēs se
īuicē īterficiunt: ꝛ v̓go illesa ꝑmãsit. tūc ī aquã
int̄ feras ꝓijcit̄ ꝛ dixit. In no. pa. ꝛ fi. ꝛ. s. s.
sit mihi hic aq̄ lõs baptismi: ꝛ oēs fere mori
unt̄. Itē ī ãphiteatro inter feras ꝓijci cru
deliores iubet̄. sꝫ pie matrone ꝯfluũt ꝛ odo-
rifera q̄dã aptant: vt fere dormiãt ꝛ mitigēt̄:
quibus statī soporatis thauri fortissimi addu
cunt̄ quib9 igniti ferramenta ad genitalia li
gant̄ vt magis seuiant ꝛ v̓go ligata īnt̄ illos
ꝓijcit̄: sꝫ illesa ēt ꝯbustis viculis absoluitur.
Deiñ itex̄ cũ apostolo romã ꝑgit: tãdē a pau
lo ſcta bñdictõe sũpta iconiũ r̄diit: ꝛ spõsũ su
uꝫ mortuũ reppit. nũ igit̄ ī sua nequitia ꝑmã
sit: ipsa multax̄ v̓ginum mr̄ extitit ꝛ orãs ad
dñm migrauit. ℭ De. s. cunegũde.

Ex nobilissimo parentũ ma
gnox̄ vꝫ augustox̄ sangui-
ne duo īmarcescibilis glorie
flores emicuerunt: scꝫ vꝫ.
hēricus Ro. ipij gloriosissi
muꝫ decus eiusqꝫ dignissi
ma collectalis pie memo-
rie cunegundis imperatrix. Eadem vero
beata ꝛ deo dilecta cunegundis terreno im
peratori corporaliter nõ carnaliter cõiuncta
celesti regi v̓ginitatē suã cõsecrauit quã vsqꝫ
in finem casti coniugis consensu deo teste
conseruauit: quod postmodum diuinitas ne
lumen in tenebris lateret ostendit dum eam
ad confundendum v̓ginitatis hostē ꝛ obstru
endum os mendacium ꝯ v̓ginem xp̄i loq̄nti-
um super ignitos vomeres incedere ꝛ illesã
procedere dedit: In sestibus itaqꝫ cõstituta
cõtinentie sine gloriã sub terreni clamidē im
perij satagebat abscondere: vt tãto ꝓpensi9
q̄to efficatius poterat ꝓmoueret: q̄ dõ insti
gante illo q̄qꝫ adiuuante ad laudē ipsius co
gitabat ꝑficere. Deniqꝫ post nouellã fecun-
dissime plantatõis sue ecclesiã quã cum illo
studiosissimo coopatore henrico in loco ban-
bergensi venustissime sicͭ hactenus cernitur
fabricauit sꝫ ꝑ̄ocinio principis apostoloruꝫ
be. petri ꝛ sancti georgij martyris: monaste
rium sub regula be. benedicti ad aquilonarē
plagaꝫ in honore sancti michael. ar. extruxit
nõ minori studio p̄dıox̄ quoqꝫ ac diuersox̄ do
narijs ornamētox̄. Tertiã demũ v̓sus meri-
diē sꝫ ordine canõicox̄ sꝫ titulo bti ꝓthomar
tyris stephani ꝑuo q̄dem sceınate: sꝫ maiori
oꝑa de suo mr̄imonio ecclesiã dedicauit: ad
quã õdicãdã. be. papã q̄nē ꝑ̄fat9 deo dign9
īperator hēricus ad ꝯfirmãdũ bãbergiēsem
põtificatũ aduocauerat venire rogauit. Ipa
quoqꝫ illõ psalmograbi secũ decãtãs. Dñe
dilexi decorē dom9 tue: diuersa eidē ecclesie
iuxta īperialē magnificētiã ꝯtulit ī diuersis
ecclesie ornamētis: q̄ oia ipe dñs apostolic9
vt sꝑ memoria fũdatricis ipius illic floreat
neq̄ ꝑ fraudē aut violētiã vl̄ furto sbtrahe
rent̄ ide dura bãni sui inodatiõe septuagin-
ta q̄qꝫ duox̄ epox̄ q illuc aderant aucte ipso
die ꝯfirmauit. Itē monasteriũ scī saluatoris
nr̄i iesu xp̄i ꝛ eius victoriosissime crucis in
loco q ꝯfugia dr̄ magnifice ꝯstruxit ꝛ ancilla
rũ dı̄ ibidē dõ sꝫ regulaꝫ b. bñdicti suietiũ cõ
gregatione decētissime declinauit. Porro
coopante ei ī oībus īperiali maiestate idem
mõasteriũ oī ornatu decorauit. Nã p̄ncipale
altare iconaꝫ de auro ꝛ lapidib9 p̄ciosissimis
statuit: calices aureos ꝛ argenteos: catinos
aureos: aureos vrceos: pallas ꝛ casulas ve
la ꝛ cortinas: cappas auro ꝛ gemmis p̄tiosis
intextas ꝛ cetera vtensilia siue vasa ad mi-
nisteria tanto studio ꝛ taꝫ sũptuosis expens
eidē ecclesie ꝯtulit: vt q̄cũqꝫ ea intuent̄ re-
giaꝫ munificentiaꝫ ꝛ miraꝫ vtriusqꝫ imꝑato
ris videlicet ꝛ imperatricis deuctõeꝫ ī deũ
magnopere admirari nõ cessent. Pret has
p̄ncipales sue operatiõis p̄marias ecclesias
q̄ ꝯuentualis ecclesia q̄ monasteria illax̄ do
natiõ nõ gloriant̄ se aut ī p̄dijs dilatatas aut
dcoratas ornament̄. Alias. n. antiq̄tate col
lapsas reedificauerũt: q̄sdaꝫ etiaꝫ õstructas
ꝛ ad nihilũ redactas in p̄stinũ vel etiaꝫ ī me
lioreꝫ statũ istaurauerũt: ꝛ sicuti prudentes
virgines oleũ sue mı̄e in diuersos effudert
vt merito dicer̄ possint xp̄i bon9 odor sum9
in oī loco. O ꝯiugiũ n̄ voluptate sꝫ bõa volũ
tate copulatũ: o scīm mr̄imoniũ vbi vna fi-
des iuiolate castitat̄: vbi vn9 spũs mı̄e ꝛ vl
tat̄ vbi ideꝫ velle ī virtutibus: idemqꝫ nol
le ī vitijs: vbi nec p̄mus nec alter discerni
potuit duꝫ alt̄ qõ p̄mus voluit: vbi par aius
ī multifarijs opex̄ effectibus pares ī duob9
oñdit affectus: q̄les has nuptias dixeriꝫ ne
scio: vnũ scio: q2 nr̄a mõ nescit regio tales dũ

ꝑpter regnū celoꝝ se castrātes nec ꝑlez tre
ne fecunditatꝫ expectātes celibē a deo gene-
ratōez recipent a q̄ꝝ ore laꝰ dei nūq̄ꝫ deficiet
Hec est generatio q̄rentiū dn̄z qui viuētes i
xp̄o mēbra sua mortificantes ꝑpter xp̄m su-
per terrā morientiū regnantes cuz xp̄o bona
dn̄i sui vident iu regione viuentiuz. Qm̄ de
vita ꝛ miraculis pij henrici xp̄ianissimi ipe-
ratoris ꝛ mirꝫatiōibus varijs q̄s fecin domo
dn̄i. De signis q̄qꝫ ꝛ miraculis q̄ post trāsitū
ipsius per euz fec satꝫ digne scripta scā rece-
pit ecclesia. nunc aīuz pupugit ac ī mēte ve
nit vitam memorande v̄ginis nr̄e breuiter
explicare ꝛ memorie scripto ꝯmendare: vt
ad exēplū eius se istuentes q̄cūq̄ꝫ v̄gines que
cūq̄ꝫ ve vidue ꝑfcē vite normā arbitrent cō
uersatōez illius idignū. n. nobis ꝛ magis ope
p̄ciuz digne duximus vt illi offiū sbtrabamꝰ
oris cuius ꝑuidentia quotidie alimēta ꝑcipi
mus corporis: Henrico itaqꝫ suo sue castitatꝫ
patientissimo sp̄ custode vbi eā suis v̄ginem
vti transduxerat in xp̄o resignauit ad cele-
stiaqꝫ iugit suspirabat gaudia trāslato: illa se
ad deū vt sp̄ totā ꝯtulit ipꝫ sue castitati n̄cita
ti ac saluti adesse illū suis eccl'ijs illū filijs q̄s
ei in ip̄o aggregauerat p̄n̄tē affore: aduocarī:
vigilijs orōnibus instare: die p̄cticā cū mar-
tha: noctu ꝯtēplatiuā cū maria vitā agere nō
cessabat. Quāta v̄o elemosynaꝝ largitate: q̄ꝫ
ta orōnis instātia ꝑ bti ꝯiugis d̄functi aīa de
sudauerit i subscripta pagīa quā ipse p̄ se: nā
lsarū ꝛ artiū aliaꝝ distinguere auro gēmisq̄ꝫ
sacras vestes ꝑitissima fuit. ꝯposuit ꝛ scripsit
q̄cūq̄ꝫ voluerit agnoscere potuit. ¶ Cunegū
dis dīna dispensatione solo ipatrix noīe sp̄al'
dilecte ꝯgregationi i ꝯfugia q̄cq̄d iuste ꝯue-
nit dilectōi ꝑp̄e aduersitatꝫ sarcinā facilius
veluti exilio tolerarē si v̄ras res saluas in-
columesq̄ꝫ existere v. derē: q̄ꝫuis. n. mens ꝑ
cellosisq̄ꝫ curaꝝ fluctibus vndiq̄ꝫ q̄tiat: v̄re
tn̄ recordationis ācora a cordis ꝑfunditate
nō euelit: ꝛ lꝫ longe remote ab ocul' ab aīo tn̄
nūq̄ꝫ recedentis q̄s nos sepabit a charitate
xp̄i: casus doloris aut lōgiquitas remotiōis
quin ēt si amisse facultatis vsus ꝯcederetur
volūtas hec opis exhibitōe ꝯprobarꝫ. In p̄m
tn̄ modicū q̄d adhuc d̄o volēte reliquū tene-
mus: v̄re ꝯmonitōi alienū esse volumus: vt
ꝑticipatōe ꝑuitatꝫ releuet magnitudo deuo-
tionis. Mr̄ nāq̄ꝫ si paꝝ habuerit parū filijs
tribuit. Ecce hec modici sumptus munuscl'a
ad refectionē vob̄ mittūt carnis: vt aīaꝫ se-
nioris p̄ris v̄ri ꝯtinua orōnis alimonia rela
tis: qm̄ tot iustoꝝ p̄ces vnanimit cōtinuate
apd̄ deū multū p̄nt ꝑficere. Iac. attestante.
Multum valꝫ dep̄catio iusti assidua. ille ēt
atqꝫ ēt iustus dn̄s q iustitias dilexit equitatē
supplicatōis exaudire nō respuit: sꝫ vob̄ ide
fessis intercessoribus sup̄dci chari mēoriam
faciētibus salutis dabit p̄miū. q̄d ipse ꝑmit-
tit. d. Qui ꝑseuerauerit vsq̄ꝫ in finē saluꝰ erit
Atq̄ꝫ bonū op9 in ꝯspcū ēt d̄i placitū esse cer-
nitꝫ: si n̄ solū ꝑ illis qui in hac vita positi mī-
ta vob̄ dona: sed qui nulla fecerīt orauctitis.
Obsecro ḡ: vt cū a cordibus v̄ris nūq̄ꝫ abij-
ciatꝫ qui vos tā q̄ꝫ ꝑp̄as amauit: atq̄ꝫ hūc locū
v̄ra futuri florere voluit. Estote q̄qꝫ mee ne
cessitatꝫ mēores sp̄ hilaritate cordis mificor-
des fꝫ illud apostoli dilectōe sin̄ simulatōne
necnō v̄re mīꝫ in quādā mutue charitatꝫ soli-
ditatē magis ac magis ꝯcrescant q̄tenus in
die tribulatiōis clamorē v̄rꝫ ipsius aures ex
audiat qui d:c. Ubi duo vel tres ꝯgregati su
erint in noīe meo in medio eoꝝ sū: q̄d vos oī-
mō ꝑmereri hortor eodēz p̄stāte qui cū p̄re ꝛ
fi. vi. ꝛ. re. per omnia secula sceuloꝝ Amen.
¶ Deniq̄ꝫ Cōrado sibi succedēte i regno ip
sa curis secularibus sic iā diu d̄siderauerat ex
onerata iā in xp̄o ānniuersario die transitus. s.
hērici archiep̄s cū ep̄is ad dedicatōez ꝯfugi
dis eccl'e ꝯuocauit vbi iter missaꝝ solēnia im
periali d̄cētissima oī ornatu culta añ p̄ncipa-
le altarī v̄go d̄o deuota ꝑcessit ibiq̄ꝫ thesaurū
icōꝑabilē ligni. vꝫ. dn̄ici crucē ꝑuā quidē in
materia: sꝫ mariaꝫ in v̄tute dn̄i obtulit. at vbi
lectio euangelij in q̄ sup̄ arborē crucis ascen-
dens ꝯspiciētē se iesū suscipere ꝛ ab eo bn̄di
ctionē pusillus meruit accipere leta fuit re-
galem purpurā exuēs tunicā fustiorē quā ip
sa manibus suis operata fuerat sacerdotali
bn̄dictione data. vestem religionis induit ꝛ
multis quidē ꝑ se flētibus: ꝑ illa āt gauden
tibus que iam seculum damnasset in vestibꝰ
capillis qui hucusq̄ꝫ eodem monasterio ꝑ ve
neratione fuant p̄cisis: iposito sibi ab ep̄o ve
lo: annulo fidei sb arata gratulabunda succin
nuit. posuit signū i faciē meā ꝛ ānulo suo sub
arrauit me dn̄s meus iesus xp̄s. In sponso
xp̄i ꝯsecrata dū filiaꝝ suaꝝ se scīssimo ꝯtub-

nio applicuisset: n̄ vt mr̄ filiabus se p̄ferebat
s; oībus īseruiēs humilē p̄sonā se ondebat: ita
tn̄ vt cū oīa faceret ostētationē fugeret sin-
gulor̄ ne recipet ī p̄nti seculo mercedē suā
opabat manibus suis sciēs scriptū eē. qui n̄
opatur nō mādu cet. Spōso suo aut orās loq
bat aut psallēs ad eccl'ie limina pene insa p-
perabat nihil seueritate illius iocūdius: ni-
hil iocūditate seuerius: tristis ī risu: ī tristi-
tia suauis breue vite spac ū eterna memo-
ria cōpēsabat. Idē illi orōnis locus ꝛ quieꝭ
fuit: idē semp̄ hitus: incultū corpus dū sciret
reijciēdas delitias corpis: qd̄ paulopost ver
nibus exarādū fuit: sp̄ eā legere: aut legētē
audire vidisses: multa illi circa ꝯtuberna-
les deuotio freqnēs decubātiū visitatio: so-
luta paupex̄ ꝯsolatio. Preterea eam fecisse
plura miracula credimus: s; ꝙ gloriam hu
manā ꝛ oleū adulatiōis sp̄ fugeret eē suppr̄es-
sā aut ī curia hoiū seu reuolutiōi tēpor̄ n̄ de
fecisse deputādū virtutū: vn̄ ēt tāte maiesta
ti idigna scribēdi minor materia fuit: pauca
tm̄ q̄ ī scriptꝭ repimus vel vidica scimonia-
liū vbi illa p xp̄o militabat relatiōe cogno-
uimus hic inserre dignū duximus. Cū post
orōnis freqntiā īter lectiōis lassitudinē ācil
la xp̄i ī lecto n̄ plumis extructo: s; cilicio stra
to mēbra sopore grauata remisisset puella sa
cra q̄ de more illi assidebat sacros codices le
gēs. Cū fere ad mediū noctꝭ lectionē extēde
ret caligā tes oculos clausit: lumenq; e ma-
nibus elapsū paleas corripiēs sui fragor̄ cir
cūiacētes sorores excitauit: clamore ꝛ cōcur
su facto vgo xp̄i ꝺ sōno excussa: dū colluctā-
tes īter se īflāmas circa se aspexit ad orōnis
arma se ꝯuertit ꝛ signo crucis adustionē il-
lā absq; oī suar̄ lesiōe vestium auertit. Tua
hec xp̄e opa q babylonē regē ī suo furore cō
fudisti ꝛ babylonios ignes vt pueri tui fuē
tur illesi. Aliud miraculū q̄z timēdū q̄z mirā
dū hic placuit subscribere in quo aī illius cō
stantiā ꝛ rigoris seueritatē discere poteris
hūit secū sororis sue filiā vtā noīe quā a pri
mis annis educatā z ōī disciplina seculariū
quoq; lr̄ar̄ sciētia īstruxerat. hec materterā
nō minus religiōis q̄z dilectōis amore ī mo
nasterio secuta ꝛ ꝯsecrata fuit: hanc in oībus
plenam instructā. vt eius in orōnibus vigi-
lijs ac ieiunijs perseuerantiam ꝛ a dn̄o pati

entiā z p̄spexit oī assensu ꝛ rogatu p̄mā in ip̄o
cenobio eā abbatissam perfecit. Cum vgo mr̄
filiam suspiciēs iuxta ꝯmotionē scā; iādudū;
hitā p̄cedentiū patr̄ repetēs alloquia monet
absolutꝭ affectū vtilia ac dō placita sepe dice
re frequent audire: solitas religiosi itineris
vias n̄ deserere magis magisq; error̄ duia: ac
diaboli calcare figmenta nullā luci ac tene-
bris viritati atq; mendatio turpitudini atq;
egestati apud dei seruos decet esse coīonē
sollicite cauere ne vana sectādo desineret es
se templum dei: fieret habitatio tenebrarum
fieret demonis monumentum: lumina sua in
dei defigere aspectum. Primamq; docet fa-
cere: vt fructum doctrine sue ip sa in illis dō
adiuuante possit inuenire: hec ꝛ huiusmodi
iterum atq; iterum materno studio ei incul-
cans quasi in omnibus iam perfectam ꝛ ip-
sam magistram venerari cepit. Ipsa vbi in
matura libertate posita est paulatim a rigore
suo deficere: meliorem cultum lautiorem ci
bum vitiorum alimenta desiderare: Ulti-
ma in choro prima in conuiuium puellarum fa
bulis interesse ꝛ in omnibus laxius se agere
cepit: pro huiusmodi leuitatibus dum eam
sancta dei priuatim inter se publice coram
omnibus argueret sepius obsecraret increpa
ret: nec illa velut mr̄tere p̄ocinio aut ex fāi
liaritate vana ꝯfisa emandaret: quadam die
cum ipsa cum conuentu crucem. Nam dies
Dominicus erat: sequitur: abbatissa defuit:
quam illa inquirens ꝛ epulantem cum coe-
nis in conclaui reperiens zelo pietatis arma
ta cum verbo correptionis dextram maxillā
eius percussit: que quasi sigillum quoddam
formam digitoruz accepit: qua omni tempo
re vite sue non caruit: de quo nimirum facto
constat: quia non tantum pro se sed aliorum
emendatione hoc pertulit vt huius visio ali
is proficeret: ꝛ ad melioris vite statum a vi
tijs suis retorqueretur. Forte ꝛ illud detra-
ctoribus fabulosum ꝛ infidelibus videre ri-
sibile putabitur: ꝙ sanctitatem illius quam
gratia humilitatis ipsa homines latere volu
it elementa loquuntur. Deniq; cum post le
ctionem euangelij suo solemni more ad alta-
re sacrificatura accederet: dextre manus
sue chirotecam detrahens cum nullus qui
Reciperet adesset a se reiecit quam ra-

diius solis p fenestre rimulas intrãs suscepit
et tã diu q̃si famulãdo sustinuit donec illa pꝰ
sacrificiũ rediẽs eã recipet. Talẽ ẽt qd in bti
vestegoaris aliqñ diua vtute oñsuz fuisse le
git: qui dũ a sede rustici treuerẽsis põtificis
a sũma maiestate despicit: p maioris lumia-
ris famulatũ honorat. Omniuz itaqꝫ capax
erat meritoꝝ q̃ iudicẽ cũctoꝝ meruit hr̃e v̓
tutũ: quindeciꝫ in scõ pposito supuixit ãnos.
tãq̃ hũilitatis grã q̃z p religiõis reuerẽtia oĩbus
admirãda. Tandẽ p nimia ciboꝝ abstinẽtia
oꝛonis et vigiliaꝝ incredibili pseuerantia ce
pit corpe lãguescere et ingrauescente morbo
paulati dficere: sꝫ duz mẽbra dolor̃ 9herent
exteriꝰ: tñ ipũ q2 laus dei in ore eiꝰ semp con
fortabat iteriꝰ. vocabat angelos quoꝝ hic
vita: illic nũc 9sortio fruit. Apostolos et con
fessores quoꝝ fidẽ semp et 9fessionẽ tenuit i-
terpellabat. Virginũ xpi in suo exitu inuita
bat choꝝ: quaꝝ emulatiõe in carne duz pre-
ter carnẽ viuere se imaculatũ xp̃o 9secraue
rat choꝝ oium dei famulantiũ sibi adeẽ sibi
occurrere orabat: auxiliũ vẽ qd scriptũ est: di
ligentibꝰ deũ oia coopat in bonũ in obitu tãte
v̓ginis vidimus 9probat. nec dũ spũm exha
lauerat: nec dũ xp̃o debitã reddiderat vitaz
et iaz fama volans tanti pnuncia luctus non
tñ sacratas v̓gines aut diuersi ordĩs viros
sꝫ et totius vrbis populos ad exequias 9gre
gabat. Sonabant psalmi et totaz domuz vbi
sacꝝ corpusculũ i medio sup illo nobili cilicio
9positũ iacebat in sublime resonans letania
p exeunte aĩa q̃tiebat. Interiz ex more rega
les tãq̃ ipatrici nõ vt paupcule debent so-
rori parant obseqe: aurea feretro obtinenda
pferunt velamina: cũ illa psallẽtes vultus
quos añ vt spõso venietiletos videres ad
os retorq̃re mãu ãnuer̃: amictus iste ait ñ est
meus: auferte hic. ornatus hic alienus est.
his terreno spõso: istis celesti sum copulata
nuda de vtero mr̃is mee egressa sũ: nuda re
grediar illuc. his misere veliz carnis mate
riaz inuoluite et corpusculũ meũ iuxta tumu
lũ fr̃is meis ac dñi hẽrici impatoris quẽ me
vocantem video in pprio locello reponite.
His dcis in manũ dñi spũz 9mendans car
nis sarcina abiecta ad suum aĩa reuolauit
auctorez et i antiquaz possessionez diu pegri
nata 9scendit terris mrem cõem se amisisse

flentibus: celis aũt 9ciuem in suã 9sortiuz se
suscepisse gaudentibus. Ita demũ sacro illo
corpore feretro supposito nobiliuz ordĩe pe
reunte: multis hicinde 9fluentibus turmis cuz
illo sibi semp familiarissimo paupeꝝ 9tuber
nio ad locũ pdestinatuz sepultu r̃ felices exe
quie vsqꝫ delate sunt. Cum v̓o relictas vr-
bes vacua fura: dessolatas citates vndiqꝫ
9currere populos videres: mr̃es paruulos
suos in brachijs gestantes: infirmos in gra
batis iacentes sanitatis grã sperare. felicem se
credere si cum aut feretro iungi aut ab ip̃o 9ti
gissꝫ vmbrari: tandẽ i ecclesiaz bti petri cor-
pus non sine labore deportatũ triduana sibi
meritis suis ac bñficijs 9dignas habuit exe
quias: filij quos ip̃a illic in xp̃o aggregauerat.
de matris pace iam securi. p se autez sollici
ti incessãter psalebant. diu eaz sibi ad horaz
subtractã sine timor̃ amissionis i spe ppetue
intercessionis recepisse plaudebant: mr̃ de
celo filioꝝ pspectans affectuz gaudebat: ita
velatuz sacꝝ corpus sacris vestibus diade
mate xpi supposito suo loculo in dextro late-
re: sicut hactenus. veneratur repositum est
O felix bãbergẽsis ecclesia recepisti thesau
rũ quez amiseras pcax et malefica ligua dtra
ctoꝝ oculoꝝ testimõio 9futata est. duz virgi
nitas eius rebus approbata: scitas clarescẽ
tibus signis vꝫ testificata p xp̃z dñz nr̃z. xpi
ane religiõi pficiens fidelis ecclesia q̃ in euã
gelio voce dñi testante di mr̃ et filia per grãz
noiat. mr̃ q2 scẽ opatõis exẽplo filios dño ge
nerat. filia: q2 virginis filio p salute mũdi i
carnato eruditiõe scõꝝ patꝝ q̃tidie gñat: sa
lutez missaz a dño celestis archiatri effecti-
bꝰ medicie plenaz taz corporis q̃ribꝰ aĩad
uertat. Mundane machie 9ditor humano
gñi per inobediẽtiaz lapso 9dolens: vt eťne
vite fructus faciente nouaz plantatiõez. s.
pmitiuaz eccl̃iaz inferet p2iarchas et pphas
in munduz mitter̃ dignatus est. q credimus
sibi officiuz qnqꝫ corporis sensibus sexto q̃qꝫ
qui est spiritus pphetie mysteriuz incarna
tionis xpi: et omnia que de ipso annunciãda
erant pdicantes: alij asperitate vite: alij di
uersis penaꝝ mortibus. ipi quez propheta
bant famulatuz suuz fidelit impleuerũt. hoꝝ
limes xp̃s eterni p2is 9silio p liberandis hõ
minibꝰ ꝫ itemerate virgĩs vtero pcessit vt iã

inchoante plantatiōi missis p orbē apostolis
atqꝫ de suo corpe fuso cruore fabricatam no
uellā sup edificaret eccl'iam. Que scē trinita
tis fide imbuta ꝛ mūdata baptismi grā mar
tyres ꝯfessores ꝛ īfirmi sexus ṽgines animo
tn̄ ꝯstātes p̄mitias obtulit: int quas btā cune
gundis flos bābergensis eccl'ie cū scō hen-
rico. qui romanū tenuit impiū sub ꝯiugij spe
cie īmortali sponso caste ṽginitatis bonore ō
seruiuit: vū in eius scitatis merita p orbem
manifesta declaratōe apparēt: qꝛ ī loco vbi
scūm corpus eiꝰ qescit infirmi q̄cūqꝫ laborā
tes egritudie sanitatē recipiūt: vt āt ad oia
cautissimi testes simus ṽitatis amatoribus
etati nr̄e succedētibꝰ de bis q̄ scribimꝰ curi
ose indagātibꝰ. s. quo tpe curateonū opatiōes
meritis p̄fate ipatricis iniciū habuerūt lar
giēte dn̄o put possumus explicare volumꝰ.
Anno dn̄ice incarnationis. 1089. inditione.
.ij. Tiemone. iz. bābergēsis eccl'ie epo. quar
to pōtificatꝰ sui āno ad vincula sci petri ne
de scitate p̄dicte virgis ambigeremꝰ signo-
ruꝫ expientia certificati sumus: nā dū solito
mor̄ pplus ad p̄dictū locū orōnū ꝛ vigiliaꝝ
cā ꝯuenissꝫ: affuit ēt qdā demoniacꝰ de villa
q̄ dr̄ beirreut: q nec pietatem agnoscēs nec
scelus abhorrens filium suum igne crema-
uerat: hic duris funibus astrictus ad sepul
chrum scē cunegundis ita mansuescere ce-
pit: vt furiali morbo absolutus deum omni-
potentē laudaret: eiqꝫ cuius p̄ocianꝫ meri
tis hoc accidisse cognouit cū caterua q̄ p̄sēs
extiterat debitas laudes declamaret. Igit
dū hec cū solemnitate chori ꝛ populi agerē-
tur qdam ꝯctus in suburbio de hospitali scī
egidij adductus sanitatem postulabat ꝛ mi
sericorditer exauditus qd̄ precabat obtinu-
it. Dū signoꝝ fama totū bābergenseꝫ locum
respsisset ꝯcꝰt de domo coradi ꝛ p̄positi ma-
ioris ecclesie sanitatem affectās: ꝛ q̄ꝫuis na
tura in mēbris eius oberrasset: tamen prout
potuit velocius reptans venerabili sepul-
chro se ingessit: vbi a domino salutē optataꝫ
inuenit. Audiēs hoc etiā contractus de do-
mo ottonis in eadē ecclesia canonici vēit q̄ꝫ
totius ad locuꝫ sepulchri sperans sibi ex be-
neficio gratie: sicut ceteris subueniri. cui si-
ne mora subuentum eē in xp̄o testamur.

De sancta Dorothea.

Gloriosa ṽgo ꝛ martyr do
rothea ex patre doro ꝛ ma
tre thea fuit pgenita ex no
bili sanguine senatoꝝ. Il-
lis tpibus viguit psecutio
xp̄ianoꝝ in terra romano
rum: vn̄ ipse dorus spnēs
idola romana derelinquens p̄dia cū possessio
nibꝰ agris: vineis: castris: ac domibꝰ trāsfre
tauit cū vxore sua ꝛ duabus filiabꝰ cristen ꝛ
calistē. ꝛ pexit in regnū capadocie: venitqꝫ
in citatē cesareā ibiqꝫ habitās genuit filiam
de cuiꝰ vita nūc intendimus loq. Et ip̄a ge
nita scd̄ꝫ morē xp̄ianoꝝ occulte ē baptizata:
a quodā epo scō q ei nomē imposuit ex pr̄e ꝛ
mr̄e ꝯpositū. Dorothea āt ip̄a puella reple-
ta ē spū scō ṽtutibus ꝛ oī pacis disciplina ī
buta formosa valdē sup oēs puellas regiōis
illiꝰ: qd̄ inuidꝰ sp̄ēs inimicꝰ castitatꝫ diabolꝰ
sustinēs fabriciū ti e p̄fectū in amorē ṽginis
Doro. stimulās vt ip̄aꝫ carnali ꝯcupiscētia
appeteret q absqꝫ ꝯpoti determinatiōe p do
te pdere ip̄aꝫ legitimo thoro pmittebat. au
diens h̄ dulcis Dorothea q̄si lutū terre de
spiciēs terrenas diuitias intrepida se xp̄o ō
sponsataꝫ fatebat. Qd̄ audiēs fabriciꝰ furor
succensus: mox eam in dolium plenū feruēt
olei mitti iussit. Ipsaqꝫ adiutorio xp̄i illesa
māsit ac si balsamo vngeret. multi āt paga-
noꝝ vidētes h̄ miraculū itra se ad xp̄m ꝯuer
tunt. Fabriciꝰ ṽo credēs h̄ magicis artibus
fieri ip̄aꝫ ī carcerē reclusit nouē diebꝰ absqꝫ
ciboꝝ alimētis: q̄ nutrita a scis angelis duꝫ
pducit ad tribunal pulchrior q̄ꝫ vnq̄ꝫ visa
fuerit appuit: cūctiqꝫ mirabant q tot diebꝰ
absqꝫ cibo tā formosa videret. fabricius ṽo
dixit nisi deos ī p̄nti adores: eculei penas n̄
euades. doro. r̄ndit deū adoro nō demoneꝫ
dij. n. tui demōes sūt: ꝛ pstrata ī terrā eleua
tis in celū oculis orauit ad dn̄m vt on̄deret
oīpotētiā suā: ꝛ q ip̄e sit solus deꝰ ꝛ nō alius
p̄ter eū. Erexerat nāqꝫ fab. colūnā: ꝛ desup
idolū: ꝛ ecce multitudo angeloꝝ cū īpetu ve
niēs cōterit idolū: q nec pticula colūne īue
niret: ꝛ audita ē vox d̄monū p aera claman-
tiū. doro: cur nos sic deuastas: ꝛ mlta milia
paganoꝝ ad xp̄m manifeste ꝯuertebāt q ēt
martyrij palmā igressi sūt: ip̄a āt doro. ecu-
leo ē suspēsa: pedibus eleuatꝫ. vncis lacerat

corpus ei⁹ virgis castigat̄: flagellis flag:l-
lat̄ ðinde ad mamillas v̄gineas facule ardē
tes applicate sūt: ⁊ ip̄a semimortua vsq3 ad
crastinū reclusa ē de mane ꝓducta nec vlla
lesio apparuit: de q̄ ēt cū ip̄e p̄ses miraretur
dixit ei. Adhuc reuertaris o amena puella
sat̄ nāq3 castigata es: ⁊ misit eā ad duas soro
res suas christē: ⁊ calistē: q̄ metu mortꝭ a xp̄o
recesserāt: vt ip̄e doro. sororē suā a xp̄o auel
lerēt. Doro. āt lenit̄ al̄oq̄ns p̄dictas sorores
auferēs ab eis cecitatē cordis eas ad xp̄z cō
uertit. Qð audiēs fabrici⁹ ābas sorores dor
so ad dorsū ligari fecit: ⁊ in ignē ꝓiciꝭci ⁊ cre
mari: ⁊ dixit doro. Quousq3 malefica nos ꝓ
trahis aut sacrifica vt viuas aut snīa capita
li plecteris: illa leto vultu r̄ndit: quicqd vis
passura sū ꝓ xp̄o dn̄o ⁊ sp̄ōso meo in cui⁹ hor
to delitie ⁊ rosas cū pomis colligā: ⁊ letabor
cū ip̄o in eternū: h̄ audiēs tyrānus ī seip̄z in
fremuit: p̄cepitq3 vt pl'critudo eius ⁊ facies
ei⁹ bacculis ⁊ fustibus cederet̄: ⁊ vt tortores
fatigarent̄: ꝙ nec vestigia faciei ip̄a apperēt
⁊ in carcere s̄uata in crastinū: ð mane v̄o ꝓ-
ducit̄ illesa a saluator̄ nr̄o curata snīa capita
li iudicat̄: ⁊ dū extra muꝝ ducit̄ videns eā
theophilus ꝓthonotarius regni q̄si illusorie
rosas de viridario sp̄ōsi sui petēs sibi mitti.
qð illa ꝓmisit. Cū āt venit ad locū ðcolatio
nis rogauit dn̄z ꝓ oibus q ad honorē sui no-
minis suc memoriā passiōis pagerēt. vt ī oi-
bus saluarent̄ tribulatiōib⁹: ⁊ p̄cipue a v̄ecū
da paupꝫtate ⁊ a fl̄o crie liberarent̄: ⁊ in fine
vite ꝯtritionē ⁊ r̄missionē oiu3 pctōꝝ obtine
rēt: mulieres v̄o pičtes nomē eius īuocātes:
celerē sētiant ī doloribꝰ ꝓfectū. Et ecce voꝝ
de celo audita ē: veni electa mea oia q̄ peti-
sti ipetrasti. Do. v̄o inclinata ad ictū spicu-
latoris appuit puer purpura idutus: discal
ciatus: crisp⁹ capite: in cui⁹ veste auree stel
le fuert̄: ferēs in māu orariū. i. sportulā cū tri
b⁹ rosis ⁊ tot mal̄. cui doro. Obsecro te dn̄e
mi feras eas theophilo scribe: ⁊ ðcolata ē. ⁊
ad xp̄z suū sp̄ōsū felicit̄ collocata ē. Passa ē
āt gl'iosa virgo doro. āno dn̄i. 287. idib⁹ febru
arij a fabribio p̄side sub diocliciāo: ⁊ maxia-
no ipatoribus. Theophil⁹ āt stās in palatio
p̄sidis ⁊ ecce puer appuit circa eū. ⁊ sustulit
eū in p̄tē dicēs. has rosas cū pomis mittit ti
bi soror mea doro. de p̄adiso sponsi sui: puer
vero dispuit. Tūc theophilus ꝓrupit in vo
ces laudādo ⁊ glorificādo xp̄z deū dorothee
q mēse februario dū magna frigora terrā co-
gebāt ne aliqð virgultū frōdib⁹ vestiret̄ ro
sas ⁊ poma qb⁹ vult mittere potēs ē: cuius
nomē sit bn̄dictū: ⁊ illius affirmatōe ⁊ p̄dica
tiōe fere tota terra ꝯuertit̄. Vidēs h̄ tyran-
nus plurib⁹ gn̄ib⁹ tormētoꝝ ꝗ3 doro. crucia
uit. Ultimū vero ī ꝑticulas minimas succidi
iussit ⁊ volatilib⁹ ad māducandū ꝓiꝭcit. the
ophilus vero sacro baptismate ⁊ mistico cor
pore ⁊ sāguie xp̄i cōicatus: prexit ad xp̄m q
glorificat scōs suos. ⁊ glorificat̄ ip̄e in eis: q
vi. ⁊ re. in secula seculoꝝ. amen.

De sancto Bolfgango.

Olfgangus natiōe alama
man⁹ ⁊ genere ingenu⁹ ab
ip̄is īfātie rudimētis deū
fontē vite sitiēs ⁊ sci sp̄ūs
gr̄a illustrat⁹: q̄3uis mūdi
amatorib⁹ videret̄ ꝯtēpti
bilis magna meritoꝝ p̄ro
gatiua emineɼ̄ cepit. nā reuera necesse ē: vt
quē mūdus odit: diligat̄ a deo. Scōs viros
in h̄ sclo ꝯstat peregrinos eē ⁊ hospites. Un̄
rep̄hēdit̄ petrus ꝙ tabenraculū fieri ī mōtē
cogitauit: q: scis ī h̄ mūdo tabernaculū n̄ est
qbus p̄ria ⁊ dom⁹ ī celo ē. sci viri fūdit⁹ sclo
renūciātes ita huic mūdo moriunt̄ vt soli ðo
viuere delectent̄: q̄3toq3 ab h⁹ scli ꝯuersati
one se subtrahūt: tāto īterne mēt̄ acie p̄ntia
ði ⁊ āgelice societat̄ freq̄ntia ꝯtēplant̄. Qui
. n. renūciat rebus suis sua abnegat: q v̄o re-
nūciauit moribus p̄uis semetip̄z . s. abnegat
h̄ adipleuit btūs bolfg. Primuz int̄ canicos
laudabilē ⁊ castā vitā duxerat: deide artio-
rib⁹ regulis iplicari ðsiderās ī sueuia apð ce
nobitas q solitarij vocāt̄ mōachice vite nor
mā ꝓfessus ē. In q̄ q̄3to rigore q̄licq3 obs̄uan
tia vixerit: ⁊ virtutū suaꝝ exit⁹ ⁊ oñ se sibi di
uinitus visiōis patefecit ꝓuētus: nā cū btūs
bolf. adhuc in p̄rno solo positus ꝑegrinari ꝓ
amor dino affectaret: ⁊ hmōi ðsiderijs scōꝝ
suffragijs iugit̄ ꝯmēdaret btm̄ xp̄i ꝯfessorē3
otmaꝝ cui se suaq3 freq̄ntisse ꝯmendabat: si-
bi in sōnis astare videbat quē iussus inten-
dere ab eo hmōi accepit v̄ba. q: rogatus a
te rogaui dn̄z ꝓ te māifeste tibi nūc futura q̄
dā. paup̄ ⁊ iops ð hac ꝓuīcia egredieris: s3

ĩ alia ĩ q̃ p amoꝛ dñi exulab epatũ caducis re
bus sat locupletem pdestinatõe diua susce-
ptur⁹ eris. c⁹ ĩ admĩstratiõe si fidelẽ te exhi-
bueris explet. xx. ãnis vitã trãsitoriã eris exi
turus ⁊ etnã igressurus: ⁊ h pculdubio scire
te volo: ꝙ aĩaꝫ tuã ↄditoꝛi reddituruꝰ es ĩ lo-
co vbi sb noĩe xp̃i a xp̃ianis memoꝛia mea ve
neraꝛ ⁊ colitꝛ: q̊ me ĩ hoꝛa exitus tui ð egypto
h⁹ mũdi spero aduectuꝝ cũ ceteris q̊s de ci-
uibus supnis ad te vẽturos ↄsolatoꝛes hr̃e
merueris. Secũs igiꝛ bolfgãgus hac visiõe
pcepta eo ãplius q̊ certius itẽdebat aciẽ mẽ
tis ĩ speculũ diue ↄtẽplatiõis reputãs iugiꝛ
secũ q̃lr̃ in salute alioꝝ sibi ↄcessũ dupli-
caret talẽtũ: cuius rei gr̃a mõasteriũ ⁊ mõa-
chũ deserẽs: imo s̄ꝫ aplꝫ maioꝛa emulari cha
rismata cupiẽs per alamaniã ðucitꝛ exul ĩ no
ricũ: ad cui⁹ oꝛientalẽ partẽ cũ hũili comita
tu pcedẽs pdicãdi gr̃a pãnonie petijt ↄfinia
e q̃ per peregrinũ patauiẽsẽ epꝫ euocatus pie
vt decuit hũanitat ab eo suscipiꝛ ⁊ fouetꝛ of
ficio. Apud quẽ etiã rogatus: ⁊ iussus mãsit
aliquot diebus: h inꝛ cetã prudenti secũ tra
ctãs mẽte: q̃re phĩt⁹ sit ab adducẽda ad ðuꝫ
pãnonioꝝ gẽte. q̊ ↄmoꝛatiõis tẽpoꝛe idẽ eps
optĩe v̓sus vtpote q erat appñe eruditus ⁊
gñe nobilissimus clãdestĩa ⁊ mãifesta diui s-
uitij obs̓uatõe ac assidue sacre scipture ĩdaga
tõe salut phauit hũc quẽ susceperat peregri
nũ ñ eẽ girographũ: sꝫ stabilẽ ⁊ vere fidei do
mesticũ. vñ ⁊ q̊sdã de suis fãiliaris p eo allo
qtur. d. O q̃ꝫ felix eccl'ia q̃ ðo volẽte isto do
nabiꝛ sacerdote: q̊ necessariũ valð vĩ mihi
⁊ vtile: vt huic fãulo dei petã regimẽ ratis-
bonẽs epij q̊ꝛ optĩe ↄuenit sicubi abũdat bo
na volũtas vt eã ẽt ad bona opera pcedere
faciat bñ collata facl'tas. bonũ qppe ꝙ h vir
semiare voluit, idurat coꝛdib⁹ paganoꝝ: ⁊ sa
lutꝛ obseqũ qð repulit cecitas illoꝝ qñcꝫ foꝛ-
tassꝫ h eodẽ agꝝ dñicũ excolẽte dabit fructuꝫ
suũ in ppl'is xp̃ianoꝝ: ad h q̊dã rñdẽtes dixe
rũt: quõ fieri pt vt iste pauper ⁊ ignotus ad
honoꝛẽ accedat tãti epatus: cũ iã aliq̃ alti sã
guis persõe hũc apð ĩperatoꝛẽ pdijs ⁊ pecu-
nia ↄpẽsãtes sibi ↄtẽtãrẽ acqrere: q̊bus ille re
fert verba põderosa. sꝫ ñ adeo moꝛosa. diua
⁊ hũana valde inꝛ se phanꝛ distare iudicia.
sed scrutatoꝛ coꝛdium ⁊ renũ ab initio mũdi
elegit ↄtemptibilia ⁊ ignobilia vt ↄfũderet
foꝛtia ⁊ ↄt̃rio mũdus ꝙ suum est superbe ad
hoꝛã extollit ac in breui cũ ↄfusione distollit.
vñ opereꝑciũ cẽseo q̊ mittã ad marchi comi
tẽ. cuius ↄsilio mlt'a solet facere ĩperatoꝛ vt
suggeret ei ne p ãbitiõꝫ aut simõiacã heresiꝫ
q̃ncꝫ epãleꝫ sinat accipe dignitatẽ: sꝫ ob etnã
remuneratiõꝫ: quem hũileꝫ ⁊ modestũ ac
eruditũꝫ inuenerit. necnõ officijs ecclesiasti-
cis aptũ esse phauerit: hũc cuiuscꝫ sit ↄditio
nis vel parentele pmoueri faciat ad culmẽ
ecclesie. p legationeꝫ igiꝛ epi ac suggestiõꝫ ↄsi
liarij ĩpatoꝛ sue et eccl'iastice vtilitat admõi
tus: imo ꝙ verius ẽ nutu dei cuius ĩ manu ẽ
coꝛ regis. pnceps bonus otto secundus aio
mutatus. oẽs q p codeꝫ epatu adipiscendo
laboꝛabãt auertit: ⁊ se totũ ad eletiõꝫ vene-
rãdi viri ↄuertit bol. sicꝫ legatos post eũ ce
leriꝛ mittit: q vt iussi fuerãt pgentes iueñt
eũ cũ pnoiato epo ↄmorãteꝫ: sꝫ iã ad priã re
pedare cogitãtẽ. btũs ãt bolf. iguarus erat le-
gatiõis ĩpatoꝛis ⁊ ceteraꝝ reꝝ p se gestaꝝ.
⁊ iccirco aio itẽdebat alioꝛsũ. Cũcꝫ legati q̃-
re venerit ei ĩdicarent: pmũ recurrit ad se-
cretariũ coꝛdis: se suacꝫ deo ↄmẽdãs ĩ inti-
mis: deide epo pegrĩo cuius caritate ibi de
tẽtus erat cãꝫ suã exponẽs: id q̊ grauabaꝛ tẽ
peramẽto leniebat simplicitat colũbine: ac
prudẽtie spẽtine: atcꝫ ĩ hũc modũ ploqꝛ. d.
h nouũ qð mihi p nũcios ĩpatoꝛis dñi ottõis
scði venit charitas tua effcc: cui pmiũ bone
volũtat abscꝫ dubio erit: sꝫ mee puitati tio-
rẽ icutit q̊ꝛ nescio si volũtas dei sit: ⁊ q̊ꝛ mun
dus sb spetie religionis multos ad vitia tra
bit. cui rñdẽs eps dixit. ꝙ dicis te timere hu
ius mene est puide: sꝫ hãc ĩ bonã speꝫ erigit
psalmista q dic. initiũ sapientie ẽ tioꝛ dñi. ⁊
iterũ. Tioꝛ dñi scũs pmanẽs ĩ se. se. talia q̊cꝫ
põtifice ploq̃nte. vir venerãdus bol. p mẽ
tis specl'atiõꝫ dispẽsatõis diue itnẽs mo de
ramẽ seqꝛ. d. ecce suus dñi fiat mihi sm ver
buꝫ tuum. Tũc arrepto itinere eũ, his q missi
fuerãt ab ĩpatoꝛe tetendit ĩ ptes occidẽtales
bauarie. Cũcꝫ ventũ esset ad regiã citatem
clerus ⁊ ppl's sm moꝛẽ ecclesiasticũ vnani-
miꝛ vt ĩpator petijt scm̃ bol. elegeñt atcꝫ cũ
vl'i electiõe ad curiã eũ regiã miseñt. cũcꝫ in
pñia cesaris esset delat⁹ añ pedes eius pstra
tus se dixit indignũ: ĩdoctũ: ignobilẽ: sb mõa
chi pfessiõe degenteꝫ sine licentia sui abba

tis nihil accipe debere .postremo ne locū scm̄
vilitate violaret iplorauit. impator āt vidēs
eū deifice renuētē: magis de pbitatis ei⁹ di
gnitate certus: cōsuis reluctanti multūqz ge-
mēti epatū cōmendauit: deinde cū comitatu
fideli multoꝝ remissus ratisbōe est ingressus
ibiqz cū canticis leticie suscipit atqz mor pō
tificū intronizatus a clero ꝛ pplo sūmo pasto-
ri commendat: necn̄ a frederico archiepo illi
usqz suffraganeis p⁹ aliquot dies in sacerdo
tē apostolicum ibidem cōsecrat: Igit p⁹ mul
ta pietatis ꝛ eqtatis opera quibus deo fuir
studebat febricitare cepit: quā corporis mo-
lestiam illi qui nescit occasū sedulis pcibus
vite sue cōmendauit excursū dicens. de⁹ mi
sereri dignetur ꝛ mihi misero pctōri mortez
non subeunti: ꝛ cuiqz ea timide ac humiliter
aspicienti: hec cū dixisset reuerenter oculos
clausit: ac uelut in somno pausās pridie cal.
nouē. in pace quieuit. ¶ Eps̄ quidem mediolan̄. sabinus nomine vir venerabilis: sicut
refert Petrus rauenēs in libro gestorū no-
tabiliū post mrem domini virginem catheri-
nam in precipua deuotione habebat: hāc ēt
ab infantia sibi sponsam elegerat. ꝛ ipsam oi-
bus sacris virginibus preferre solebat: vt
pote adiutricem fidelissimam. Cuz igitur p
dictus presul vltra mare nauigasset cum ab
bate theodoro d mōte cassino ꝛ duob⁹ capel-
lanis ꝛ militib⁹ ꝛ. is. suis: ꝛ sepulchꝝ dn̄i vi
sitasset montem syna simul adiert. ꝛ ecce qui
dam turchorum ferocissimus hostis christia
norum a soldano rediens cum multis arma
tis episcopo in pede montis occurrit: cui⁹ co
mitinam vt vidit atrociter mox peremit di
cens. Sicut feci familie sic faciaz dominis.
Quod cum dictus episcopus ꝛ abbas vidis
sent ceperunt ducem rogare, dicentes. Lice
at nobis quesumus montem pus ascendere
ꝛ gloriose vginis tūbā visitare. deinde qcqd
tibi placuerit sustinebimus patiēter: gb⁹ rn̄
dit. Necesse ē hac vice vt mea nō vr̄a vo-
lūtas fiat: ꝛ ɔfestiz pcepit: vt lingua: oculis:
auribus: naribus: manuū ac pedū sūmitati-
bus vterqz puaret: sicqz adhuc semiuiui in
iumētis ad tumulū veherēt: dixitqz: nūc qd
vobis valet h⁹ sepulchri visitatio: ꝛ. adiec
en̄ mēbra vobis renascunt qd ipossibile est
tē absqz dubio dei vr̄i legibus adhereo. cū
q ad tūbā vginis venisset: abbas ɔtinuo ex-
pirauit: eps̄ vero sicut potuit pces fudit: ꝛ
ecce circa noctē mediū mōs tot⁹ vehement
ɔtremuit: tātusqz terror ac pauor ducē inua
sit cū suis: vt inde fugere vellēt nec valerēt:
postea vo p triduū p certa horaꝝ spatia tāta
luminis redūdātia ibidē resplēduit vt n̄ so-
lū vicini: sed ēt saraceni i remotē ptibus ɔsti
tuti hora eadē vigilātes diē clarā crederēt
eē factā: ꝛ ipm mōtez syna in solez ɔuersum
existimabāt. Interea virgo catherina de tu
mulo pcessit: ꝛ triste caput sui amatoris tactu
blādo pmulcēs: pmo oculos: aures: nasū ꝛ li
guā: deide mēbra oia dolorosa pungēs pst̄i-
ne restituit sanitati: cūqz vir dei gliosā vir
ginem corpalibus cerneret oculis ineffabili
gaudio replebat: sed fulgorē pulchritudi-
nis ei⁹ ferre nō valēs ad pedes eius cecidit
quē ipa statiz pcipiens eleuari. Nā duo pul
cherrimi iuuenes iuxta eū stabāt: ipsū d ter
ra eleuabāt. cui virgo. Scire debes mi ca-
re q amator meus ꝛ spōsus meus iesus xp̄s
hic ꝛ i futuro te ꝛ oēs honorātes me parat⁹
ē honorare: ꝛ q: pdidisti ppter me linguaz
tuā vix i ppria idiomate expeditā: ecce cō-
modauit tibi meā in greco ꝛ latino pitissimā
pterea oēs aias familie tue noueris eē i sinu
abrahe. scd̄o isup die crastino cū missaꝝ solē
nia celebraueris lecto euāgelio singula mē-
bra abbatē de oleo qd sudat de tumulo meo
punges: sicqz suscitabit: ꝛ anteq̄ diuinū offin̄
cōpleas ad vigorē ꝛ statū pstinū reformabi
tur. His dictē virgo btissima dexterā pōtifi-
cis apphēdit: dāsqz illi ānulū pciosū: ꝛ char
tulā aureis lr̄is scriptā: disputit: ꝛ miri odo-
ris ibidē fragrātia remāsit: cartula vo tres v
boꝝ lineas hēbat ꝛ hꝰ p ordinē ɔtinebat. pri
ma linea. Sabie he lr̄e sūt iter me ꝛ te signa
dilectiōis ppetue. scd̄a fecit tibi meritū in-
gēs dolor: faciet tibi gaudiū vehemēs amor
tertia ducem baptizabis: sanus ad ppria re
meab: sicqz decēnio expleto laudabiliter me
cum eris in celesti palatio. Tunc vir imēsas
gratias ꝛ laudes deo reddidit pro taz ineffa
bili consolatione quam ei exibuerat presētia
virginis gloriose. Facto igitur die dux mon-
tem ascendit ꝛ cum episcopum ad altare pro
cedentem: videntem: loquentē: ꝛ omnia mē-
bra integraliter habentem conspiceret obstu

p̄uit vehementer: tunc lecto euangelio p̄nte
duce ep̄s, mēbra abbatis qui in medio posi
tus erat vngens per ordinē. abbas oīb⁹ vi
dētibus rediuiuus apparuit. Sicq̄ mēbris
oībus renascentibus anq̄ diuinum offiīn perfi
ceret plenissime sanatus est: quo viso mira
culo dux lachrymis perfundit. corde ꝯpūgi
tur: ⁊ amplectitur fide: ⁊ cū multis nobilibus
persē credentibus ab ep̄o baptizat: qui cū
heredibus careret seculo renūciauit terram
suā vendidit: ⁊ bonā portōez fribus in monte
syna ꝯgentibus tradidit. Romā cū ep̄o ⁊ ab
bate ⁊ alijs multis deuotōis grā venit: mlta
auri pōdera secū ꝯferens paupibus tribuit:
deīn ad ꝯsiliū scī sabini famosissimū monaste
rium vginum qd d̄r aula dei in honorē. b. ca
therine fundauit: qd in multis possessionib⁹
⁊ ꝯ iuitijs ampliauit. postrēo in mōte casino
monachalē hitū suscepit: ibidēq̄ xp̄o regi su
eq̄ mr̄i ⁊ btē Catherine q̄diu vixit deuotis
sime militauit. Scūs vō sabinus cum p⁹ de
cēnium ad extremū venisset dignū deo spīn
efflauit. Sed cū lingua ei⁹ in ore eius mīme
appareret nulli dubium: qn virgo gl'iosa eā
tulit que suo deuoto eam per decēniū mutua
uit. In h⁹ quoq̄ gloriosi ep̄i memoriā ānul⁹
⁊ cartha apd mediolanū vsq̄ bodie s̄uatur.

℄ De sancto Bernardino.

In ciuitate inclyta senarum
que ciuitas est vginis nūcu
pata: ex nobili familia de al
bizeschis ortus nobilis vir
nomine tollus diui domi
ni Bandi militis vir pru
dens bone opiniōis huma
nus ⁊ simplex: qui sua in iuuēili etate ad ci
uitatem Massanam in ditōe senensiū se con
tulit. ⁊ cum ciues illi satis amicarentur fa
milie sue ac predecessoribus suis. Nā alter
tollus patruus suus trina vice cum grā mas
sani populi presidatum ciuitatis illius guber
nauerat ibidē ab omnibus dilectus se firma
uit: fodiq̄ faciebat argentū de mineris mas
sanis ⁊ pl'es alij nobiles mercatores. Hoc tē
pore quidam generosus miles nobilis massa
nus nomine dominus Bidus de aduedutis
senex aduertens qualitatem ac laudabiles
mores prelibati tolli procurauit eundē in ge
nerum ⁊ sibi neram filiam suam mr̄imonio co
pulare ⁊ Tollium tāq̄ filium adoptare cū ali
os nō haberet filios preterq̄ dianā nere so
rorē q̄ plribus annis in antea alteri generō
copulatam: ⁊ sic dn̄o placuit ita fcm̄ est: nam
tollus ⁊ nera se coniugio copulant: s̄ post pa
rum tempus dn̄o Bindo tolli socero decedē
te: Tollus ibidem massane ⁊ nera remanse
Tollus ⁊ nera probe conditionis timentes
deum ⁊ in btām virginem deuotionem habē
tes in mr̄imonio obsequiū deo prestando ma
sculam prolem ad honorem dei optabant: ⁊
disponente dn̄o bonoꝝ omnium largitore vo
ta deuotoꝝ parentum completa sunt. Ecce
enim filium genuerunt qui in lucē prodijt ⁊
natus est octaua die septēbris: die natiuitatis
vginis gloriose marie currentibus ānis a na
tiuitate dn̄i nr̄i Jesu xp̄i. 1380. cui impositum
est nomen ber. in quo anno. b. catherina d̄ se
nis volauit ad supos nera ber. mr̄ flexit viā
vniuerse carnis exoluendo cum esset anno
rum. 22. deo aīam reddidit. anno. 1383. rema
nente ber. annorum trium. Tollus vō pijssi
mus pr̄ ⁊ diana cognata eius btīssime virgīs
deuoti dulcissimum filium ber. pro puerili fa
cultate ⁊ tenella etate bonis moribus instruē
tes ⁊ deuotis prefti erga reuerentiā vginis
gl'iose. aīā tandē tollus suo creatori restituit
in annis. 1386. supstite vnico ⁊ dilcō filio suo
ber. annoꝝ. 6. diana venerabilis mr̄ona ne
re mr̄is ber. olī soror curā pueri ⁊ bonoꝝ ibi
suoꝝ suscepit: illūq̄ tāq̄ filium gubernauit ⁊
aluit annis. 5. ⁊ cū deuota mulier esset vgī glo
riose pueꝝ morib⁹ optimis ⁊ v̄tuosis instruxit:
eūdē inducendo ad deuotōez. b. vginis. q̄tū
poterat: s̄ l̄z tāq̄ puer q̄dā puerilr ageret: at
tñ oēs alios in mult̄ excellebat. nā ita in lr̄is
⁊ grāmaticis instructiōibus p̄ficiebat: q̄ lon
ge oēs coetaneos suos supabat: ⁊ vē idole ⁊
ingenio appbat tā intellcū q̄ ēt in qbusdam
manu ꝯficiendis q̄ mirabilis erat aspcūs ei⁹
oībus massanis adeo q̄ illū arbitrabant eua
surꝝ in claꝝ ⁊ magni ingenij viꝝ. Assueuit se
puer tlr elis vt in nullo fere magis cōtentari
videbat q̄ pauperibus el'as erogare ⁊ cū ali
qn̄ ꝯtingerē casu paꝝ de pāc supeē in domo ⁊
paup el'aā postulass̄: ⁊ diana illā denegasset
aiebat bn̄dcūs puer: rogo dem⁹ paupi elīnā
⁊ nō cenabo vel prādebo: q̄ panē poti⁹ pau
peri opto q̄ mihi. Gaudebat diana valde i

fuens pueri bonitatē ꝛ optimā idolē iducen
do ēt eū ad ieiuniū ꝙtū pueril' patiebaṫ fra
gilitas. ꝛ satis etate tener: ad honorē ṽginis
gl'ose sabbi ieiuniū cepit: illudqꝫ toto tpe lai
catꝰ ꝯtinuauit. cū āt esset ānoꝝ. iz. ꝛ in grāma
ticalibus ꝓuectus a necijs suis xp̄oforo ꝛ an
gelo ꝯfribus sibi ꝯsortibus ꝺ albizeschis ad
uocatus est senas p̄riā suā: sꝺ cura tn̄ ꝛ custo
dia xp̄ofori venerabilqꝫ mr̄one vxoris sue pia
vocate noīe ꝛ re. Que cū filius nullꝰ esset ei
ber. pueꝝ plasꝙ filiū dilexit: ꝛ moribus istru
xit. Scholas triuial' doctrine sꝺ honofrio cō
tinuauit p̄ceptoꝛ. mirabl'rqꝫ vltra oēs coetane
os suos doctioꝛ fiebat oibꝰ grosus: affabil' hōē
stꝰ ꝛ ꝺuotus. Altaria sp̄ domi faciebat: ꝛ orna
bat in teneriorib' annis. Et cū aliqn̄ pia ip
sūz ad audiendū p̄dicatōem duceret: inde re
uersus pueros ꝯuocabat: eisqꝫ pueril'r p̄di
cabat q̄cūqꝫ de p̄dicatione iā audita mēorie
ꝯmēdauerat: tl'iqꝫ mꝺ talia faciebat: vt a mł
tis p̄sagitū fuerit ip̄m futuꝝ sacerdotē ꝛ p̄di
catorē. Sꝫ cū senas aduēiret speculū illꝺ ho
nestatꝫ doctrine triuialis ꝛ moralis phīe istru
ctor optimus ioānes spoletanus: q lꝫ antiquꝰ
adhuc ēt viuit in būanis hōestissimus adole
scens hōestatis ꝛ doctrine cupidus ad illuz
se ꝯtulit: a cꝰ latere ꝙtū licebat mīme disce
debat p̄ aliquot annos secutus est apꝺ quem
mirabil'r ꝓfecꝫ adeo ꝙ ab eodē ioāne oliēt pre
ceptore mō p̄lies audiui e schol' suis nūqꝫ eua
sisse alqueꝫ doctiorem ber. nec vnqꝫ vidisse
scholarē oī hōestate repletū ꝛ a q̇ nūqꝫ ṽbum
inhonestū fuerit auditū sicē de ber. cognouit.
Itaqꝫ nec verbo. nutu sig̃: seu aliq̄ interp̄tati
one collegit ex illo aliud ꝙ purissimā hōesta
tē. Testāṫ ꝛ hoc ideꝫ sui tp̄is scolastici coeta
nei tātā fuisse iuuēis illus hōestatē: ꝛ ita tur
pidus videbatur cū aliqꝺ inhonestū dici au
disset: ita ꝙ illi rubor in facie ṽecūdie appe
bat ac si iniuria qs ei alapā intulisset: ex quo
si aliū ꝯtigisset vt sepe ꝯtigit pueros: adole
scentes siue iuuenes aliqꝺ inhonestū inter se
ꝯfabulari: ꝛ ber. casu sup̄uenisset stati ipsovi
so dicebāt. Taceamus qꝛ ber. venit ecce iā
adest. Vn̄ reputabaṫ ab oibus exēplar qꝺdā
honestatis ꝛ bonitatis. Cōtigit his tēporibꝰ
ipubtatis cū formosus esset: ꝛ natura delica
tus valde quendā ciuē nō de minoribus i cā
po seu magna platea ciuitatis iuxͣ frōtē ber.
turpe verbū dixisse: ex q̇ malignitate ciuis il
lius ꝯcepta floridus ꝛ honestissimus adole
scens stantē auditis ṽbis magno ictu pugno
p̄cussit ciuē illū infra mētū credēs p̄cutere fa
ciē: ꝛ tā magno sonitu astantibus ꝓpinqꝫ ꝙ
pluribusqꝫ ciuibus ꝙ fere totaꝫ plateā reple
uit auditu: ꝛ ciuis ille ꝯfusus ab alijs derisus
festinus recessit. Sꝫ cū reuolutis tp̄ibus ꝛ an
nis multis. b. vir Ber. sup̄ eadē platea vni
uerso pp̄lo p̄dicaret vidit p̄nominatū ciuē p̄
dicationē audiētē ita ꝯpunctū ꝛ exuberātibꝰ
lachrymis ꝯdolentē ac si duris flagellis fuis
set cesus. Cōtigit ēt eisdē tp̄ibus cuꝫ quidaꝫ
alius malignus ꝛ nequā ciuis n̄ tn̄ semel: sꝫ
pluries inhonestis verbis ꝛ nutibꝰ ōnderet
turpe desideriū ꝛ nefāduꝫ erga ber. idē ber
speculū honestatis rogauit quosdā sibi coeta
neos ꝛ bone opionis adolescentes ꝛ socios:
vt eū adiuuarent a molestia illius: ꝛ inter eos
capto ꝯsilio ordiauit quēlibꝫ coꝝ iplere sinū:
ꝛ cubitos lapidibus: q̇ facto iniquū q̄sierunt
ꝛ eo rep̄to iuxta portā magnificoꝝ dn̄oꝝ p̄oꝝ
ciuitatis. ait ber. Non est faciendus rumor
iuxta palatiū. sed extrahamus eū de cāpo: ꝺi
de insequamur ip̄m lapidibus. Euenit ꝙ sta
tim hō iniquitatis libidine excecatus intuēs
ber. eidē plures florenos ōndit tali nutu ac
si diceret tui st oēs si mihi assēseris. tūc sapiēs
adolescēs annuit vt plateā exiret: quā cū sta
tiꝫ egrederet p̄ viā porte salarie ilico ber. ex
clamauit. Inique scelestе igne cremande ad
eū ad eū ad eū ꝛ cū voce p̄cutere cepit ꝯsocij
vero vocibus ꝛ lapidibus vna irruerunt ꝛ i
sonuerūt: iniquus ille fugiebat. Illi āt clamo
ribus ꝛ lapidibus currētes inseq̄bāṫ vsqꝫ fe
re ad pusterulā vbi ab eoꝝ oculis euanuit: ꝛ
sic molestia iniquitatis taliter Ber. cessauit.
Hec duo publica signa euidentissime hone
statis floridi adolescētis talē ꝛ tantā opinio
nem bōitatis ꝛ ṽtuꝫ apud oēs generauit ꝛ au
xit: vt ne dū aliquis āplius inhonestū aliqꝺ
ab eo tēptasset. sed ab oibus venerabaṫ adeo
vt corā eo ēt sui dōestici nullū dedecus dr̄e p̄
sumsisset: ꝯuersationē suā ber. lꝫ letus sp̄ ala
cer affabil': grosus ꝛ oibus libēṫ grose fuiret: cū
potioribus eligebat siue in scholis siue alibi
ꝛ libentius valde cū spiritualibus viris. Sꝫ
iā fere adultus dimissis scholis triuialibus
ꝛ moralibus phīe in quibus p̄ ceteris excel

lebat sacroꝝ canonũ pitiam amplecti conat⁹
est: in quibus annis tribus solerti studio va
cauit. Sacrã paginã et pariter dilexit q̃ mul
tũ delectabaꝫ ⁊ ea degustata oĩa fere studia
sua p̃stina paruipendebat nec sibi aliquid sa
poris ⁊ gustus inuenire videbaꝫ in lr̃is nisi i
sacris. Cũ vero interi esset annoꝝ fere. 17.
Thobiã affinẽ suam crebrius visitabat Tho
bia .n. mr̃ona veneranda cõi loquentes vo
cabulo ei soror consobrina erat filia diãe fuit
sororis neree mr̃is ber. Licet thobia annis.
30. Bernardinum superet et vltra. Thobia
vidua erat ordini tertio beati francisci reli
gata: relicta viri nobilis Guidonis bettho
la de tholomeis hec profecto mulier ex gestis
moribus ⁊ deuotionibus suis omnibus ap
probata ab omnibus venerabatur. hec cõti
nuis ieiunijs: vigilijs disciplis vacabat: ⁊
vestita iacebat semꝑ alijsq3 deuotõibus suis
ꝯtinuo macerabat. hec illa ẽ q̃ curã infirma
rũ mulieꝝ pegrinaꝝ cepit in hospitali de la
schala tpe magne pestis in iubileo centeno.
Hec illa fuit cui felix ber. cũ eẽt annoꝝ. 21.
Senis ex epidimia ĩfirmat⁹ a medicis dif
fidatus: ⁊ in articulo morꝫ ꝯstitut⁹ secretũ
sue puritatꝫ ⁊ incorruptõis patefecit asserẽs
se ab oĩ vitio carnis incorruptũ diuina opi
tulãte clemẽtia. sicut de ventre mr̃is exiuit.
Hec illa erat cui btũs vir loq̃baꝫ cũ multis
alijs mlieribus loq̃reꝫ. Hec bñdicta mulier
fuit cuius mortẽ ⁊ ei⁹ aĩaȝ ad celũ volantem
vidit ber. dũ mediolani p̃dicãs ĩ pulpito in
fra p̃dicationẽ se firmauit: ⁊ illã incõpletaȝ
dimisit. Pria. v3. die q̃dragesime. Et dice
re deide ꝯstrictus q̃re sic se firmasset: ⁊ i cõ
pletã p̃dicationẽ ex morẽ religasset: cũ p⁹ cãȝ
patefacere recusasset: dehinc magis astrict⁹
ait. Illo tũc spirasse thobiã sororẽ suam ꝯso
brinã quã semꝑ hũerat in mr̃eȝ: ⁊ aĩam eius
ad celos vidisse volantẽ. Quare caute mis
sũ fuit Senas vt de thobia q̃rereꝫ: ⁊ inuen
tũ ẽ eã decessisse ridẽtẽ eadẽ die ⁊ hora q̃ p̃
dixerat ber. s3 redeam⁹ vñ digressi sumus.
dico ꝙ adolescẽs iã iuuẽis effcũs cũ thobia
sepi⁹ referebat: eãq3 freq̃ntius visitabat. nã
se mutuo diligebãt tãq̃ mr̃ ⁊ filius. Cõtigit
h tpe ꝙ aliq̃n a latere thobie discedẽs. Vo
lo ire visuȝ amasiã meã dicebat: iteꝝ scdo et
alia vice dixit. volo ire ad amasiã meã . ꝓ
scõ pl̃cherrimã reuidẽdã: putabat thobia: q̃
iocose dr̃et ber. tñ iterrogauit q̃ ẽ amasia tua
vbi moraꝫ: cui ille rñdit. Amasia mihi ẽ tho
bia pl̃cherrima ex q̃ oĩo philocaptus sũ dile
ctissima ẽ mihi extra portã camollie. Ipaȝ q̃
tidie reuidere ꝓcuro: nec mihi nocte vide
reꝫ posse dormire: nisi illã ꝑuidissẽ. Hec au
diẽs thobia suspicari cepit: tñ intuens ber.
freq̃ntissime ieiunare. quotidie missã audiꝛ
orõnibus ⁊ deuotõib⁹ vacare vestitũ dormi
re: ⁊ alia ꝓbitatis indicia exercere: nõ v:de
baꝫ ex hoc sinistrã opinionẽ vel suspicatiõeȝ
debere suscipe: sed ex aduerso ꝯsiderãs for
mositatẽ iuuenis sbtilitateȝ demõis: fragili
tatẽ carnis: ⁊ iniq̃tatẽ hoĩs: ⁊ q: extra portã
camollie erat q̃ddã mõasteriũ mlieꝝ: dubita
uit ne ibi fuerit excecatus . sauciat⁹ ⁊ intrica
tus: ⁊ ĩtra se dolebat amaricata valde timẽs
ꝑdidisse fructũ laboꝝ suoꝝ. Nã magno cũ
zelo semꝑ ĩstruxerat eũ: q̃re disposuit ꝑsona
liter videꝛ. quo ipe tẽdebat: ⁊ seq̃nti die tho
bia se ꝯtulit ad locũ extra portã vbi videbat
⁊ nõ videbaꝫ. Ecce aduenit ber. sol⁹: ⁊ cum
ibi supra portã pl̃cherrima pictura gloriosa
. s. Maria ṽgo figurata eẽt ⁊ adhuc ẽ: statiȝ
corã ipa gẽuflexus nudisq3 genib⁹ suis peti
tiõibus adorauit. fcã ãt deuotiõe sua domũ
statiȝ redeundo repetebat. Thobia hec cer
nens admirata ẽ: sed suspicata fuerat ab illo
iterato occl̃te veniẽs idẽ qð supra de Ber.
vidit: s3 vt certior effecereꝫ q̃dã spãleȝ sibi
ꝯsociã visuȝ misit: illa idẽ qð ꝑ thobiã cogni
tũ fuerat ⁊ ipsa cognouit. Qua ꝓpter thobia
oĩ suspitione remota: sed gaudẽs ber . ait. fili
mi pridie dixisti te philophaptũ esse rogo ꝑ
pales mihi omneȝ veritatẽ ne me amplius
teneas in suspẽsõ. cui ber. rñdit. Postq̃ sic
iubes ꝙ nulli alteri ꝓpalarẽ archanũ mei pe
ctoris reserabo. Philocaptus q̃ppe sum de
btã virgie dei genetrice Maria: quã sꝑ di
lexi: i q̃ oĩs spes mea reposita ẽ. Illã sũme di
ligo: illã q̃ro illã videꝛ d̃sidero: s3 cũ nõ valeã
in h̃ seculo ꝓpã videꝛ ꝑsonã statui amore sui
q̃tidie visitaꝛ d̃ noĩatã picturã ĩ camollia cũ
mihi videaꝫ pulchrior ⁊ i sua maiestate d̃cẽ
itior q̃ aliq̃ q̃ sit i hac citate: ipaȝ q̃tidie visi
to flexis genib⁹ me sibi recõmittẽs spans ab
ea conseq grãm ⁊ misericordiam quam vltia
te desidero: ⁊ hec est amasia mea ⁊ spes mea

virgo mater dei. Thobia hec audiēs lachri
mas ꝯtinerꝭ nō valēs āplerata ē illū dicēs. fi
li mi vere nō cadebat in mētē meā de te sini
strā suspicio: sꝫ aliq̄ztuluꝫ titubaui ītuēs ma
chinatiōes demonis ⁊ versutias a q̄bus oī
bus ē conatibꝰ ꝑcauēdū: sꝫ bn̄dicte filij mei
optimā amasiā cepisti: optimū tue salutꝭ refu
giū: spē indubitatā oībꝰ peccōribꝰ: illā quere:
illā seq̄ris: oīq̄ꝫ deuotiōe in ea ꝯfidas. Mul
luꝫ. n. sustētaculū tue salutis salubriꝰ haberꝭ
potes q̄ꝫ ipāꝫ mrēm pietatꝭ: ⁊ misericordie:
nec aliq̄s in ea ꝯfidēs vacuꝰ recedit. Cōtinu
auit demū. Ber. hāc deuotionē visitationis
ꝑfatā plꝛibus ānis: ⁊ ēt postq̄ꝫ in religiōe se
nuit sepiꝰ visitauit testantibus socijs. Uere
multꝭ ex cōiecturis tā ex dictis suis q̄ꝫ ex cui
dētissimis signis colligi potuit. Ber. toto tpe
vite sue fuisse btē v̄gini deuotissimū. Ego il
lo p̄dicāte senis de btā v̄gine in āno. 1427. in
die sue natiuitatꝭ ab ipso audiui hec v̄ba for
maliter. Ego frꝭ Ber. semꝑ fui btē virgini d̄
uotus. Ego. n. in die natiuitatꝭ sue natus fui
in eodē die ī baptismate xp̄ianus effectꝰ: ī ea
dē die renatus ⁊ vestitus sui religiōi: eadeꝫ
die feci ꝓfessionē: eadeꝫ die cātaui p̄mā mis
saꝫ: ⁊ in eadē desidero mori: hec ille. Et ve
re nūq̄ꝫ audiui aliquē de btā virgine deuo
tius: libentius ⁊ ardētius p̄dicantē q̄ꝫ Ber.
Probus iuuenis Ber. dum seculo viueret
deo seruirꝭ cupiēs vt suas deuotiōes augmē
taret ꝓcurauit annumerari in ꝯfraternitatē
disciplinatoꝝ btē marie virgīs ī hospitali de
la schala situatā vt in eodē deuotissimo ora
torio ⁊ ꝯsortio iuxta eoꝝ ꝓbatos: ⁊ deuotos
mores suā deuotionē ꝑficeret. Et cū ibi non
admittanꝭ nisi ꝓbati viri: de q̄bus bona opi
nio hēatꝭ: cum locus ille fuerit longissimo tē
pore speculū deuotoꝝ seculariū: is tā̄q̄ꝫ pro
bus ab oībus ꝯfratribus approbatus alacri
ter admissus ē. Orōnes discipliās ⁊ alias io
cundas austerasq̄ꝫ deuotiones die noctuq̄ꝫ
ibideꝫ ꝯsuetas suꝑ alios exercebat: hic locus
antiq̄ssimus ille est. vn̄ fere oēs deuotiones
italie disciplinatoꝝ laicoꝝ origineꝫ traxerūt
Hic sancti ⁊ bt̄i plres egressi sunt. Jesuato
rum primus ille feruentissimus ioānes colū
binus cū socio suo dilectissimo francisco ⁊ vi
centijs hinc traxit exordium: montis oliueti
ordinis fundatores hinc orti sunt. btūs Pe
tronus de petronijs: deinde cartusiensis efꝭ
fectus est. Andreas de galeranis specl̄ꝫ san
ctitatis: alijq̄ꝫ plurimi heroici ꝯtēplantes: ⁊
innūeri fere religiosi hic originē hūerunt: n̄
est ꝗ̄ mirꝝ si ber. btē virginis deuotissimus in
domo sua voluit aggregari: de qua tot stellas
⁊ diuos viros viderat ꝓdeuntes: quam tū̄
domū suꝑ oēs alios sibi ꝯfratres illustrauit:
sꝫ cū viderꝭ adhuc nō sibi sufficere locū il
lum ad ꝯplementuꝫ sue feruide deuotionis
ad macerationeꝫ sui corꝑis fide dignissimo
relatu ꝑcepi cū ꝑ plura tēpora vltra freq̄nta
ta ieiunia se flagellis funiculisq̄ꝫ afficiebat ⁊
macerabat: ⁊ sepiꝰ cū vrtica ⁊ cilicio: ⁊ lꝫ h̄
occultissime faceret vt soli deo cui ꝑuiebat.
nec alteri cognitū esset dn̄o disponēte ꝓbita
tes iuuenis illius aliq̄ñ lucescere ꝑmisit: hec
nota fieri debere: ⁊ adhuc suꝑsunt q̄ nō ex ꝓ
posito sꝫ inexcogitatis casibꝰ Ber. minime ꝑ
pēdente: hec oīa viderūt ⁊ tetigerūt. Uesti
tus ānis pluribus dormiuit suꝑ capsā potiꝰ
q̄ꝫ super lectuꝫ. Cibus ⁊ eius potus lꝫ pcꝰ ⁊
tēꝑatꝰ cōis erat: neq̄ꝫ in excessu seu defcū d̄
licatoꝝ seu ignobiliū ⁊ viliū ciborum singu
laritatem: sꝫ cōeꝫ vitā inueniq hillaris: iocū
dus: affabilis: hūilis: ⁊ cū oībus cōis semper
fuit tristicie: torporis: ⁊ ignauie inimicꝰ. In
actione viuus: ⁊ assiduus: irasci nūq̄ꝫ malo
aīo visus ē: v̄itatis amicꝰ: caritate plenꝰ mi
serabilibus misicors: prudēs ⁊ circūspectus
valde: nec videbatꝭ mestitia locuꝫ ibi posse
ꝯpare vbi aderat ber. sed in eo quo sēꝑ ab oī
bus ꝯmendatus ē vltra oēs alios iuuenes
senenses fuit laus hōestatis v̄bo nutu ⁊ ope
re: in quo sēꝑ oēs vno ore ꝯsenserūt: ac si non
iuuenis carneus sꝫ lapideus potius fuisset
Habitus v̄o sꝑ ei fuit scolasticus ⁊ honestus
pluribꝰ tm̄ annis dn̄s ber. vocatus est: eo q̄z
canonica iura audiebat opinantibus oībꝰ vt
insignis canonicis decoraretꝭ. Adueniente
illa terribili maria ⁊ vniuersali peste in āno
1400. tpe iubilei: ⁊ numerus infinitus ꝑegri
noꝝ romā petentiū ⁊ inde redeuntiū appli
caret hospitale magnū inter oēs xp̄icolas fa
mosissimū domuꝫ pijssimā be. virginis ma
rie de la scala de senis. Multiplicatus ē ibi
magnus numerus infirmorum. ex q̄bus mo
riebanꝭ q̄ꝫ plurimi ⁊ cōiter quotidie mensibꝰ
tribꝰ cum dimidio ⁊ vltra. 12. 13. 14. 15. ⁊. 18.

decedebant ⁊ aliqñ.20. Et de ꝓpria familia
domus eiusdē ⁊ domestici decesserūt.22. frēs
dcī hospitalis.18. mulieres commisse paupe
ribus mulieribus mīstrātibus.9. sacerdotes.
qnqȝ clerici.7. aromatarij medicīas infirmīs
⁊ vnguentaria ꝓuidentes.56. pueri ī hospi-
tali nutriti.⁊.60. famuli ꝑ infirmoꝝ cura de
putati. Quoꝝ oīuȝ domesticoꝝ ⁊ cōtubernali
uȝ defunctoꝝ numerus ascēdit ad.157. pere
grinoꝝ vō ibi decedentiū seu defunctoꝝ fuit
pene numerus infinitus. ob multitudinē īfir
mantiū ⁊ decedētiū nimio fetore horribiliqȝ
locus ille terribilis erat oībus intuētibus eū:
⁊ nemo fere repiebat̃: q q̊cunqȝ p̄cio famula
ri vellet in ꝓuidendo ⁊ mīstrando infirmis:
frēs.n. ⁊ alij ꝙplurimi moriebāt̃: ⁊ cū maior
ibi necessitas incūbebat misterij magis locus
erat derelict⁹. Magr̄ hospitalis ⁊ rector vir
optimus charitate plenus ⁊ ab oībus virgo
reputatus dn̄s ioānes d̄ giādaronib⁹ lȝ iā se
nex nō cessabat oē bonū ꝑ viribus opari: sed
pestiferꝝ ignē cū videret accēsuȝ ⁊ iā fere oīa
cōburētē affligebat̃ valde dubitans ꝙ neqȝ
pecūia lȝ largas manus hēret neqȝ p̄cio cum
oēs epidime cōtagiōes timeāt nō posse ꝑ in
firmis congruos hr̄e mīstros deū rogabat et
v̊giem eiuidē pijssime domus ꝯseruatricē vt
dignaret̃ sue domui ⁊ paupibus xp̄i ꝓuideret̃
ſȝ misericors ⁊ miserator dn̄s q ꝯfugiētes ad
se nūqȝ derelinqt: ⁊ gloriosa v̊go paupeꝝ ⁊ mi
serabiliū infirmoꝝ in domo sua degentiū pro
uidere intendēs: ⁊ ecce suscitauer̃t spūn ber.
iā ꝓpe annoꝝ.20. vt egris ⁊ paupibus ꝓui-
deret ⁊ pijssime domui deseruiret. Ber. vō ī
tuens infirmoꝝ necessitates maximo zelo cō
citatus epidimialē ꝯtagionē nō timēs: ſȝ spō
te mortē sbire exoptās: vt xp̄o in pauperibus
suis mīstraret p̄libatȝ infirmis pluribus heb-
domadis oī zelo ⁊ diligentia fuiebat. Sȝ cū
videret mīstroꝝ iopiā ⁊ paucitatē ⁊ īfirmoꝝ
multitudinē ⁊ necessitatē ꝯuocauit.12. spūa-
les iuuenes ⁊ illos hortatus est: vt vellent
vna secū pauperes xp̄i gubnare infirmos: as
serens illis ꝙ q pauperi xp̄i mīstrat: xp̄o mini
strat: ⁊ si casu in tali exercitio ⁊ ministerio qs
morit̃ ꝑ xp̄o morit̃: ⁊ ꝙ nil optabilius xp̄iano
esse dȝ. ꝙ̄ ꝑ xp̄o mori q mortuus ē ꝑ nob. di
cebatqȝ illis. Simus oēs ꝯfrēs de⁹ iuuabit
nos. Uidetȝ iā frēs ignis accensus est iaȝ fere
cremat̃ mūdus: securis ad arborē posita est:
falx messē solicitat: quā de nob hr̄e certitudi
nē possumus cū ⁊ alios q̊tidie crebro mori vi
deamus ⁊ fere viuos ⁊ sanos mori qnosdam
videmus nobis intimos socios ⁊ amicos si ī
hac charitate morimur ad deum volamus.
Si āt euademus toto tpe vite nr̄e letabimur
tale obseqū in paupibus suis p̄stitisse deo no
bis recolentes dcm̄ illud ꝙ nullū bonū irre-
muneratū est apud deū. quocūqȝ igr̄ v̊tamus
siue viuamus siue moriamur deo fuiendo lu
cramur. auditȝ verbis ⁊ suasiōibus ber. duo
ti iuuenes illico dcis suis ꝯsenser̃t: ex quibus
aliq adhuc supsūt ⁊ viuūt: ⁊ ꝯsulto ber. ꝯfessi
⁊ cōicati leto aīo ꝯgaudentes magno feruorē
curā ⁊ misteriū infirmoꝝ vna cū ber. coꝝ ca-
pite ⁊ magistro acceper̃t. cui stati a magr̄o ho
spitalis assignate sunt claues totius fere do-
mus: ⁊ illi datus ē onus infirmoꝝ ac pegrio
rū aduenientiū ⁊ fere oīuȝ elẏnaꝝ distribuen
daꝝ adeo ꝙ ꝑ libito fere oīa dispōebat ⁊ di-
spēsabat: tāqȝ si pijssime domus fuisset: feruo
ris igr̄ ⁊ charitatȝ exemplar ber. ⁊ socioꝝ bo-
noꝝ eius ꝙ̄ples alios iuuenes ⁊ ciues attra
xit: ad fuitiū infirmoꝝ: de qbus tn̄ non pauci
eo tpe discesserūt. Ber. feruore incensus do
mū p⁹ ordiauit exercitia. officia: misteria labo
res ⁊ vicissitudines distribuendo. ⁊ ponēdo
ꝑ loco tpe labore ⁊ ꝑsonaꝝ ꝯgruitate. Ipe tn̄
sp in omnibus conabatur p̄ntialiter iteresse.
Nā ⁊ die noctuqȝ infirmis astabat medicīas
⁊ medicamina parabat cibaria fm̄ q̄litates
infirmoꝝ mīstrabat: oī spurcitie infirmis ne-
cessarie se sponte vltra oēs subijciebat nō la
boribus nō fetoribus maxīs: n̄ vigilijs: neqȝ
incōmodis aliqbus parcendo: sed recentior
sp ⁊ spū viuus appebat ea cuȝ charitate ac si
p̄reȝ frēs aut ꝓpos filios gubernarȝ. nec mi
rū. Nā cuȝ amore dei hec facerȝ deo fuiebat
q plus ꝙ̄ p̄r: plusqȝ fr̄: plusqȝ filius est. Cōpa
tiebat̃ ēt aliqñ ⁊ ꝯdolebat: ⁊ plorabat cū egro
tis: canebat ridebat ēt ⁊ blādiebat̃: ⁊ cū illis
talē se habebat q̄lis videbat̃ expediens pro
ꝯsolatione infirmi: nec fere videbat̃ sibi ali-
quid posse ad vota sue charitatis cōplere ꝑ
fici nisi oīa viderȝ ⁊ tangeret: morituris īfir-
mis sacramenta ordinabat mortuos q multi
erant in fero sepulture tradebat: pegrinos fe
re inumeros sero aduenientes cena cibabat

dormitionē ꝑabat ⁊ cū lecti in ꝑegrinario or-dinati: ſ; multi eſſent nō ſufficerent ꝑegrinis ſtrata plurima faciebat: in terra lectiſternijs fulcita adeo ꝙ nulli cōpetens locus pro dor mitione dfec̄: crebros parabat ign es ⁊ fumi-gia odorifera acetaq; multa ſꝑgebat fere per vniuerſā domū: vt corruptus aer ꝑ ꝑte ſal-tem rectificaret ⁊ libentius a miſtris ꝓuide ret infirmis. Permiſit dn̄s ꝙ in medio tot la boꝝ ⁊ vigil iaꝝ cū incōmodis infinitꝭ ber. nū ꝗ̃ infirmatus eſt ſed alacer ſēꝑ prōptus vi-gil ⁊ indefeſſus verbo ⁊ oꝑe egrotos ⁊ mini-ſtros ꝯfortabat: ſed ceſſata peſte poſt tale ob ſeqū ꝑ illū deo preſtitū in hoſpitali menſibuſ q̄ttuor ⁊ vltra domū redijt. Sꝫ cū Ber. xp̄m in ſuis pauperibus. vt p̄fert viſitauerit īfir mū ⁊ deus pius atq; miſericors Bernardi-nū viſitauit īfirmū. Nā ab hoſpitali recedēſ fere immediate infirmatus eſt intenſiſſimis febribus caſu in domo nobilis ildibrādini ꝺ̄ manetꝭ ſibi dilectiſſimi ⁊ charitate cōiuncti: iacuit men ſibꝰ circa q̄tuor: licet alij plures currerat ante recuꝑatā priſtinā ſanitatē pati entiſſime tn̄ infirmitatē ſeu potius viſitatio-neꝫ dei tolerauit: nec moleſtiuſ ferebat aliqd ꝗ̃ moleſtiam alioꝝ ſue gubernatiōi aſtantiuꝫ ſ; ſūma ⁊ diligenti charitate laborarent: īter quos thobia tanq; pia mr̄ ac etiaꝫ Juſtina de manetis nobilis matrona ab eius latere fere nūq; diſceſſerunt: nec ab oꝑere pietatiſ depo ſita īfirmitate Berna. ceſſauit. Nam cū bar tholomea matrona veneranda olī ſoror p̄riſ eius tolli relicta nobilis trogliardi de tholo-meis iā fere nōagenaria ceca neruis relaxa-ta ⁊ de lecto ſurgere nō valeret ⁊ ex obitu cu-iuſdā ſibi ſpiritualis cōſocij debito guberno careret: ſtatuit ꝺ̄licatꝰ ⁊ ꝓbꝰ iuuēis ⁊ illā ꝑſo-naliter ꝓꝑis manibus gubernare nec ſpur-cū ⁊ faſtidioſuꝫ aliquod euitare ac ſi ꝓꝑe ma tri deſeruiret: oīaq; ꝑfecit que ꝑficienda erāt de p̄ᵒ ad vltimū per annū integrū ⁊ vltra do nec ſoluto debito nature optīa mulier ad pa-triaꝫ ſuꝑnā tranſuolauit. Mulier venerā da ⁊ bn̄dicta ſpūalis multū a ꝗ̃pluribus opi nionē habuit ſanctitatis: ieiunijs: vigilijs: ⁊ orōnibus ⁊ macerationibus ſui corporis lōgo tꝑe poſt receptā regulā ſcī auguſtini: cui reli-gata erat vacauit: grās deo reddebat ſꝑ: ⁊ cuꝫ in p̄dicationibus taliter ꝑuati audiebat

recordari nomē ieſu: ipſa ēt vocē ꝯtinere nō valebat: qn pluries ⁊ pluries ieſuꝫ clamaret rauca voce: ſtridulo acc̄tu ⁊ ſingultu. Et ſ; ſapientiſſima foret videbat aliqn̄ tactu ſpiri tus ⁊ feruore inſanire cū recordatione nōis Jeſu quē ſemper corde geſtabat ⁊ ore: ⁊ cre-brius in lecto laudes alta ⁊ clara voce cane-bat. Opinānt multi ꝙ orōnes ⁊ lachryme mu lieris bn̄dicte q̄s lōgo tēpore ꝓ Ber. ſibi di-lectiſſimo effudit ſicut lachrime. b. mōice au guſtinū ꝯuerterunt ad xp̄ꝫ: ſic iſtiꝰ lachryme ber. auxerunt ⁊ firmauerūt ad viā dei. ſuade bat ſꝑ bartholomea Ber. viam dei in religi-onem capeſſendā: ⁊ eā ſb regula heremitaꝝ Aug. cui ⁊ ipſa religata erat in conuentu ⁊ lo co deuotiſſimo de leceto vbi ſpūales p̄res ꝺ̄o ꝑuientes morabant. Ber. āt ſuaſionibus illi us inclinatus ⁊ cū ſpūalibꝰ illius ꝺ̄ leceto cō uerſatus ē approbans ſatis in corde ſuo mo res ⁊ laudabilē vitā illoꝝ patꝝ tantā hūit in cliationē ꝙ ibi forte fuiſſꝫ īgreſſus niſi ꝙ illā ſibi tanq; mr̄em dū viueret in hūanis mini-me derliquere voluit. Mortua bartolomea Ber. iā corde ſāctius deo ſeruire cupiēs cū nec quā religionē ingrederet deliberaſſꝫ ſta tuit hitare ſolus vt ꝑuati poſſet facilius ⁊ cō modius experiri. q̄ experienda viderent ꝓ ſeq̄n da vita regulari: ⁊ deo grata magis domum elegit foris iuxta portā ꝺ̄ triſis ⁊ i ſecreto lo co capellulā ordinauit cū altari crucifixo. Ibi q; orōnibus: ieiunijs: vigilijs: flagellis: diſci plinis: cilitio: deuotionibꝰ freq̄ntius ſolito ⁊ aſꝑius vacādo oēm quā potuit experientiā ex ꝑitus ē in ꝑſona ſua vſq; ad cibū herbaꝝ: et aquaꝝ potū. lectiones ſue cū fere oēs alias ſtudio hr̄et in ſacris libris deuotiōe plenis ꝯſumabant illis letabat illas iā toto corꝺ̄ cō plectebat ſpūales ꝯuerſatiōes vltra ſolitū q̄ rebat: ⁊ illaꝝ libētiꝰ i qbꝰ aliqd exēplaritatis ītueret ſ; aīo ſepe reuoluēs q̊ in ſtatu q̄ fami lia deo famulatū p̄ſtare debeat plies ac plri-es toto corde ꝓſtratꝰ crucifixuꝫ orauit vt ei grāꝫ tribueret potiorē viā ⁊ vitā eligēdi quā ſua clementia fauente ſeq̄ret: vere credo ꝙ ei reſpōſuꝫ dederit crucifixus: fili vidēs me hic nudū ⁊ fixuꝫ cruci: ſi me diligis ⁊ ſeque-ris nudus ⁊ tue fixus cruci me ſeq̄ris ⁊ me i ueni es. Quo intellecto ⁊ pluries pōderan do: aduertēs vo optimū ꝯſilium xp̄i crucifixi

vt eo meli⁹ ac salubri⁹ neq̄q̄ꝫ possit inueniri.
Illud oīno tot viribus toto corde dn̄o ꝯcedē
te disposuit. Et cū seraphic⁹ ille archiman-
drita Franciscbus vltra oēs alios xp̄i nudi
tatē ꝛ crucē fuerit secut⁹ sub eodēꝫ francisco
deuot⁹ bernardin⁹ militare deliberat. Con
tigit ēt dū in eodē mētis agōe posit⁹ eēt ber.
ꝛ quā viā eligat minime intelligeret pijssimus
ꝛ misicors ds̄ q ꝯfugiētes ad se nō derelin-
quit: sꝫ ad viā dirigit salutarē post solitā ora
tionē de sero factā cū obdormiret: hāc sibi vi
sionē obtulit. Uidebat .n. sibi Ber. ꝓpe fon
teꝫ solonicū extra menia ciuitatis: ꝛ a ꝯuentu
minoꝝ paꝝ distantē videre palatiū quod-
dā magnū pulchꝝ fenestris plenū: ꝛ ignē in
tus videbat accensū: oīa fere palatij intesti
na ꝯburentē: ꝛ ꝑ oēs fenestras flāmas excun
tes p̄terq̄ꝫ ꝑ vnā tm̄: que sola cū vna camera
ab igne p̄seruata videbat. Uidebat insup ꝑ
fenestrā illā intus q̄ndā viꝝ hitu francisci i
dutū q vt fugeret piculuꝫ ignis fenestre ap-
propinquās videbat velle de fenestra se p̄-
cipitare: ꝛ cū cerneret manifestū p̄cipitij pi-
culū magna voce clamabat. frācisce: et post
clamorē redibat itus: ꝛ iterato veniebat ad
fenestrā cū eadē ośsione p̄cipitatiōis: ꝛ p̄ci-
pitiū timēs eodē mō clamabat francisce. Et
sic ftia vice fecit frācisce clamās ꝓut p̄ma
vice ꝛ s̄ba clamauerat. Cernebat demū totū
palatiū fuisse ꝯbustū p̄ter camerā ꝛ fenestrā
illā. vbi vir ille franciscū clamās saluus re
mansit. Hec āt reuoluēs aīo Ber. arbitrat⁹
est deū sibi hāc visionē dedisse. vt intellige
ret cū auxilio seraphici ducis francisci posse
carnales mūdanas atqꝫ diabolicas flāmas
euadere. Queritās igit vt sua vota pficiat.
quē meliorē viꝝ militē frācisci repiret reli-
giosissimū patrē Joānē ristori senēsem ordi
minoꝝ iuxta cor suū inuenit viꝝ magni con
silij ꝓbū ꝛ optimū iā sēio ꝯfectū ac longa ex-
pientia ꝛ penitētijs maceratū. Js .n. 30. an-
nis in bosna ꝯ̄ hereticos pugnādo innumera
biles fer ex ill' pp̄lis baptizauit ad fideꝫ xp̄i.
Uñ senex iā effectus ꝛ fra scā pagrata ad pa
triā remeādo fere scūs ab oībus hēbat. Om
ne cor suū bernardinus venerabili p̄ri dete
git: ꝛ in manibus suis oi abiecta volūtate to
tū se posuit: soliditatēqꝫ ꝯsilij ꝛ vitat̄ i illo rep
petit. Quare post m̄lta colloq̄a suo fretus cō
silio hituꝫ pauprimi francisci statuit īduere
Prio tm̄ euāgelica imitatus ꝯsilia oīa q̄ pos-
sidebat possessiōis domos ꝛ alia ꝑtiꝫ vendē
do: ꝛ ꝑti donādo oēm sbstantiā suā: tū elemo-
sinis: tū maritandis puell' distribuit. vt nu
dū xp̄m nudus seq̄ret: statutoqꝫ die ingres-
sus sacre religiōis domū octaua die septem
bris: die vꝫ natiuitat̄ Marie virgis glorio
se senis in ecclesia ꝛ ꝯuētu mīoꝝ fratꝝ sancti
Fran. apud altare maius ꝑ man⁹ p̄lati vene
randissimi p̄ris ioannis ristori: ac reueren-
dissimi patris galganēsis: tunc ministri ac p̄
dicatoris famosissimi magno cū iubilo ꝛ de-
uotōe idutus ē felix Ber. deuoto hitu. s. sera
phici ducis currētibus ānis ab incarnatiōe
dn̄ica. 1401. Etas vō Ber. erat ānoꝝ. 22. ha-
bitu iā accepto: ꝛ deo gratijs āplissimis red
ditis: ꝛ oblato Ber. sacro altari sicut antiq̄ ꝓ
phetissa āna oblato xp̄o altari de illo ꝓpheta
uit: sic ꝛ vir dei ioannes ristori de berna. al
tari oblato ꝓphetauit i hec v̄ba ꝓrumpens
Ordo nr̄ vē iaꝫ diu talē receptionē nō fecit
ex q̄ maior fructus appeat: ꝛ exaltatio ordis
sicut de receptiōe ista hodie ꝑ nos facta de
ber. Post paucos dies ꝯsilio ꝛ bn̄dictōe fre
tus p̄libati religiosissimi p̄ris recedēs de se
nis letus lēis: hillaris ꝛ iocūdus ilico se ꝯtu
lit colūbariū locū in senēsi agro deuotissimū
ꝛ asp̄imū vbi btūs frāciscus morā traxit. Ibi
.n. patres optimi ꝛ pauptat̄ frā. regulā obs
uantes morabant: q tūc tp̄is rariores q̄dam
mō repiebant. Ber. ꝓbus tyro illic tāto fer-
uore ꝛ asp̄itate deo s̄uiebat vt apd̄ insulsuꝫ
iudiciū mūdanoꝝ delirare poti⁹ videbat q̄ꝫ
s̄uire deo: ꝛ supra vires hūanas q̄ꝫ pluribꝰ
asperitatibus ac macerationibus vtebatur
sed cum stultitia mundi sepiusqꝫ magna pru
dentia fit in ꝯspectu dei mūdo ber. iaꝫ exce
catus illuꝫ nō vidēs nō audiēs solū modo q̄
placita deo forent intētissimo eius feruore
ꝯsequi conabat: ꝓfessus est regulam paup-
tatis francisci obediētie ꝛ castitat̄ vinculū
reuoluto āno. eodē die natiuitatis virginis
gl'iose missā cantauit. Anno. vꝫ. 1404. ꝛ p̄di
care cepit: ibi astātibus ꝯuicinis: ꝛ cū p⁹ an
nos ꝓfessiōis senas veniret a rectore hospi
talis de scala postulauit heremitoriū bti ho
nofrij de la capriola ꝓpe ciuitatē. vt ibi pau
ꝑculū nidū ꝑ se ꝛ socijs hēret recolēs vene

rādus rectoꝛ Joānes iādaron⁹ obsequiū im
mortale ꝛ ꝑpetuo recolēdū a ber. ꝓstitū hos-
pitali eidē tpe magne pestis iā dicte libētis-
sime capitularit ꝛ plenit locū illū dōauit frī
ber. ꝑ se ꝛ fratribus vniuersis seraphici frā
cisci de obſuātia nūcupatꝭ cū recognitiōe ce
rei tm̄ vnius libre singulis ānis i festo annū
ciatiōis seu icarnatōis dñice: q oli angustus
ꝛ paupim⁹ locus ab ede dei grā ꝛ auxilio ci
uiū āplificat⁹ ecclīaꝫ pulchrā hꝫ ꝛ deuotaꝫ
cū pulchro ꝛ capaci ꝯuētu ꝛ āplis hortꝭ. Mi
rabilis fuit ber. in religiōe: mirabilia. n. fec̄
i vita sua: ꝑdicatoꝝ ꝑmus exēplar: diaboli
stimulus ꝛ ꝯtra euꝫ sedulus atqꝫ icōcussus
pugil: maria ꝛ stupēda gesta diuia potiusqꝫ
humana opatus ē deus ꝑ illū: ne dū vniuer
se italie: sꝫ uniuerso ferē mūdo notissima: sꝫ bo
noꝝ opeꝝ ꝑmiatoꝛ ꝛ remūeratoꝛ etern⁹ de⁹
ber. optimū vinee opariū ꝛ agricolā mēcede
dignū ꝑꝑ tot laboꝛes imēsos ꝯsolari voluit
nā cū vlrio ber. massano suos vbi ort⁹ erat su
is ꝑdicatiōibus ꝯsolasset: ꝛ senas venisset:
hic discedēs vt i regno apulie ꝑdicaret ifir
mitate i itinere suo ꝑuētus apud ciuitatē de
reate applicauit aqlā felicē apꝛucij ciuitatē
vbi cū post paucos dies appropinquat ho-
ra q̄ spiraret ad dñm: mortē sui pr̄is franci-
sci sequēs se poni fecit i terrā ꝛ statiꝫ q̄si ri-
dēs spirauit ad celos: vꝫ ad deū q miserat il
lū i vigilia ascēssionis dñice. die mercurij
hora. 22. in q̄ die ꝑ frēs antiphona illa dice-
bat occurrēs. Pr̄ manifestaui nomē tuū ho
minibus: quos. d. m. e. a. p. ꝛ nō ꝑ mundo
qꝛ ego ad te venio. Uixit ber. in seculo ānis
22. in religiōe. 41. mēsibus. 8. dieb⁹. 11. horis
22. cōputatꝭ oibus stetit i mundo ānis. 63. mē
sibus. 8. diebus. 11. horis. 22. In celo autē in
ꝑpetuuꝫ viuit apud deū: cui sit semꝑ laus.

AMEN.

Impressuz venetijs per Manfredū de
monteferato. De sustreuo: Anno videlicet
ab incarnatione eiusdem omnipotentis su-
pra Milesimū ꝛ quadringentesimum No-
nagesimotertio. Die vo. 20. mēsis septēbris
Laus sit semper deo.

Tabula

FINIS

Registrum.

abcdefghiklmnopqrstvxyz⁊ꝯꝝ
A B C D Omnes hij sunt quaterni exceptus D qui est ternus.

